

Biblia Studiorum

Conspectus

Haec est selectio diligenter curata textuum Graecorum antiquorum quae destinata est ut doctrinam Iesu et scripta quae docuit, ad quae se rettulit, et quae implevit optime comprehendat. Propositum nostrum est tibi repraesentationem quam proxime exactam Graeci originalis praebere in forma moderna et legibili.

Recusatio

Haec translatio ex originali Graeco Septuaginta et textibus Byzantinis cum magnis linguae modellis creata est. Qua de causa multa artis culturaeque et grammaticae linguae originalis vestigia continet, sed etiam errores continere potest. Si quid mirum videtur, quaeso textum Graecum originale inspice. Si errorem invenis, quaeso eum ad jesusislord@joshuabible.com mitte.

Licentia

Licentiam habes hanc interpretationem ex parte vel totam reproducendi et distribuendi. Non licet tibi eam mutare vel vendere. Si errorem inveneris, quaeso mitte epistulam electronicam ad jesusislord@joshuabible.com ut eum corrigere et editionem renovatam tibi praebere possimus.

Genesis

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 |
47 | 48 | 49 | 50

Exodus

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Numeri

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Deuteronomium

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Iosue

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Iudicum

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Ruth

1 | 2 | 3 | 4

I Samuelis

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31

II Samuelis

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Psalmi

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 |
47 | 48 | 49 | 50 | 51 | 52 | 53 | 54 | 55 | 56 | 57 | 58 | 59 | 60 | 61 | 62 | 63 | 64 | 65 | 66 | 67 | 68 |
69 | 70 | 71 | 72 | 73 | 74 | 75 | 76 | 77 | 78 | 79 | 80 | 81 | 82 | 83 | 84 | 85 | 86 | 87 | 88 | 89 | 90 |
91 | 92 | 93 | 94 | 95 | 96 | 97 | 98 | 99 | 100 | 101 | 102 | 103 | 104 | 105 | 106 | 107 | 108 | 109 |
110 | 111 | 112 | 113 | 114 | 115 | 116 | 117 | 118 | 119 | 120 | 121 | 122 | 123 | 124 | 125 | 126 |
127 | 128 | 129 | 130 | 131 | 132 | 133 | 134 | 135 | 136 | 137 | 138 | 139 | 140 | 141 | 142 | 143 |
144 | 145 | 146 | 147 | 148 | 149 | 150 | 151

I Regum

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31

II Regum

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25

Isaiaae

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50 | 51 | 52 | 53 | 54 | 55 | 56 | 57 | 58 | 59 | 60 | 61 | 62 | 63 | 64 | 65 | 66

Osee

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14

Michaeae

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7

Ionae

1 | 2 | 3 | 4

Ieremiae

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50 | 51 | 52

Danielis

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12

Esdrae

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23

Zachariae

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14

Malachiae

1 | 2 | 3 | 4

I Maccabaeorum

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Evangelium secundum Matthaeum

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 |
25 | 26 | 27 | 28

Evangelium secundum Marcum

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Evangelium secundum Ioannem

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Epistula Ioannis

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Genesis

1

In principio fecit Deus caelum et terram. Terra autem erat invisibilis et incomposita, et tenebrae super abyssu, et spiritus Dei ferebatur super aquas. Et dixit Deus: Fiat lux, et facta est lux. Et vidit Deus lucem, quod bona esset, et separavit Deus inter lucem et tenebras. Et vocavit Deus lucem diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespera, et factum est mane, dies una.

Et dixit Deus: Fiat firmamentum in medio aquae, et sit dividens inter aquam et aquam, et factum est ita. Et fecit Deus firmamentum, et separavit Deus inter aquam quae erat sub firmamento et aquam quae erat supra firmamentum. Et vocavit Deus firmamentum caelum, et vidit Deus quia bonum esset, et facta est vespera, et factum est mane, dies secundus.

Et dixit Deus: Congregetur aqua quae sub caelo est in

congregationem unam, et appareat arida. Et factum est ita. Et congregata est aqua quae sub caelo erat in congregationes suas, et apparuit arida. Et vocavit Deus aridam terram, et systemata aquarum vocavit maria, et vidit Deus quod bonum. Et dixit Deus: Germinet terra herbam graminis seminantem semen secundum genus et secundum similitudinem, et lignum fructiferum faciens fructum, cuius semen eius in eo secundum genus super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam graminis seminantem semen secundum genus et secundum similitudinem, et lignum fructiferum faciens fructum, cuius semen eius in eo secundum genus super terram, et vidit Deus quod bonum esset. Et factum est vespera, et factum est mane, dies tertius.

Et dixit Deus: Fiant luminaria in firmamento caeli ad lucem super terram, ad dividendum inter medium diei et inter medium noctis, et sint in signa et in tempora et in dies et in annos. Et sint in luminaria in firmamento caeli, ut luceant super terram, et factum est ita. Et fecit Deus duo luminaria magna, luminare magnum in principia diei, et luminare minus in principia noctis, et stellas. Et posuit eos Deus in firmamento caeli, ut lucerent super terram, et regere diem et noctem, et dividere inter medium lucis et inter medium tenebrarum, et vidit Deus quod bonum. Et facta est vespera et factum est mane, dies quarta.

Et dixit Deus: Exducant aquae reptilia animarum viventium, et volatilia volantia super terram secundum firmamentum caeli. Et

factum est sic. Et fecit Deus cete magna, et omnem animam animalium repentium, quae eduxerunt aquae secundum genera sua, et omne volatile pennatum secundum genus suum, et vidit Deus quod bona essent. Et benedixit eos Deus, dicens: Crescite et multiplicamini, et implete aquas in maribus, et volatilia multiplicentur super terram. Et factum est vespera, et factum est mane, dies quinta.

Et dixit Deus: Proferat terra animam viventem secundum genus suum, quadrupedia, et reptilia, et bestias terrae secundum genus suum. Et factum est ita. Et fecit Deus bestias terrae secundum genus, et pecora secundum genus eorum, et omnia reptilia terrae secundum genus; et vidit Deus quod bona essent.

Et dixit Deus: Faciamus hominem ad imaginem nostram et secundum similitudinem nostram, et dominantur piscibus maris et volatilibus caeli et pecoribus et omni terrae et omnibus reptilibus quae repunt super terram. Et creavit Deus hominem ad imaginem Dei; masculum et feminam creavit eos. Et benedixit eos Deus, dicens: Augescite et multiplicamini, et implete terram, et dominamini eius, et regite pisces maris et volatilia caeli et omnia pecora et omnem terram et omnia reptilia reptantia super terram. Et dixit Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam sativam seminantem semen, quae est super omnem terram, et omnem arborem, quae habet in se fructum seminis sativi; vobis erit in cibum. Et omnibus bestiis terrae, et omnibus avibus caeli, et omni reptili repenti super terram, quod habet in se ipso animam vitae, omnem herbam viridem in

cibum dedi, et factum est ita. Et vidit Deus omnia quae fecit, et ecce bona valde. Et factum est vespera, et factum est mane, dies sextus.

2

Et consummati sunt caelum et terra, et omnis mundus eorum.

Et complevit Deus in die sexta opera sua, quae fecit, et cessavit die septima ab omnibus operibus suis, quae fecit. Et benedixit Deus diem septimum, et sanctificavit eum, quia in eo cessavit ab omnibus operibus suis, quae inceperat Deus facere.

Hic liber generationis caeli et terrae, quando factum est, quo die fecit Dominus Deus caelum et terram. et omne viride agri antequam fieret super terram, et omnis herba agri antequam oriretur; non enim pluerat Deus super terram, et homo non erat qui eam operaretur. Fons autem ascendebat e terra et irrigabat omnem superficiem terrae. Et formavit Deus hominem pulverem de terra, et inspiravit in faciem eius spiramentum vitae, et factus est homo in animam viventem.

Et plantavit Deus paradisum in Eden ad orientem, et posuit ibi hominem quem formavit. Et germinare fecit Deus adhuc ex terra omnem arborem pulchram ad aspectum et bonam ad escam, et arborem vitae in medio paradisi, et arborem sciendi bonum et malum. Fluvius autem egreditur ex Eden ad

irrigandum paradisum; inde separatur in quattuor capita. Nomen uni Phison; hic est qui circuit omnem terram Hevilath, ibi ubi est aurum. Aurum autem terrae illius bonum est, et ibi est carbunculus et lapis viridis. Et nomen flumini secundo Gihon; hic est qui circulat omnem terram Aethiopiae. Et flumen tertium Tigris, hic procedens contra Assyrios; flumen autem quartum, Euphrates. Et accepit Dominus Deus hominem quem formavit, et posuit eum in paradiso deliciarum, ut operaretur illum et custodiret. Et imperavit Dominus Deus Adae, dicens: De omni arbore quae in paradiso est edendo comedes. Ab ligno autem cognoscendi bonum et malum non comedetis ex eo; qua autem die comederitis ex eo, morte moriemini.

Et dixit Dominus Deus: Non bonum est hominem solum esse; faciamus ei adiutorem secundum eum. Et formavit Deus etiam ex terra omnia animalia agri et omnia volatilia caeli, et duxit ea ad Adam ut videret quid vocaret ea, et omne quod vocavit Adam animam viventem, hoc nomen ei erat. Et vocavit Adam nomina omnibus pecoribus, et omnibus volatilibus caeli, et omnibus bestiis agri; Adae autem non inventa est adiutor similis ei. Et immisit Deus ecstasin super Adam, et dormivit, et tulit unam de costis eius, et replevit carnem loco eius. Et aedificavit Deus costam, quam cepit ab Adam, in mulierem, et duxit eam ad Adam. Et dixit Adam: Hoc nunc os ex ossibus meis et caro ex carne mea; haec vocabitur mulier, quia ex viro suo sumpta est. Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhaerebit ad mulierem suam, et erunt duo in carne una. Et erant ambo nudi, Adam et uxor eius, et non erubescabant.

3

Serpens autem erat prudentissimus omnium bestiarum quae super terram erant, quas fecit Dominus Deus, et dixit serpens mulieri: Quid est quod dixit Deus, Non edatis de omni ligno paradisi? Et dixit mulier serpenti: De fructu ligni paradisi edemus, De fructu autem arboris, quae est in medio paradisi, dixit Deus, non comedetis ex eo, neque tangetis eum, ne moriamini. Et dixit serpens mulieri: Non morte moriemini, Sciebat enim Deus quod, qua die ederetis ex eo, aperientur oculi vestri, et eritis sicut dei, cognoscentes bonum et malum. Et vidit mulier quod bonum esset lignum in cibum, et quod gratum esset oculis ad videndum, et pulchrum esset ad intellegendum, et capiens de fructu eius comedit, et dedit etiam viro suo cum ea, et comederunt. Et aperti sunt oculi amborum, et cognoverunt quod nudi essent, et consuerunt folia ficus, et fecerunt sibi perizomata. Et audierunt vocem Domini Dei ambulantis in paradiso vespere, et absconderunt se Adam et mulier eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi. Et vocavit Dominus Deus Adam, et dixit ei: Adam, ubi es? Et dixit ei: Vocem tuam audivi ambulantis in paradiso, et timui quia nudus sum, et me abscondidi. Et dixit ei Deus: Quis nuntiavit tibi quod nudus es? Nonne ab arbore, de qua praecepi tibi huius solius non edere, ab ea comedisti? Et dixit Adam: Mulier, quam dedisti mecum, haec mihi dedit de arbore, et edi. Et dixit Dominus Deus mulieri: Quid hoc fecisti? Et dixit mulier: Serpens decepit me, et edi.

Et dixit Dominus Deus ad serpentem: Quia fecisti hoc, maledictus es prae omnibus pecoribus et prae omnibus bestiis quae sunt super terram; super pectus tuum et ventrem tuum gradieris, et terram comedes omnibus diebus vitae tuae. Et inimicitiam ponam inter te et mulierem, et inter semen tuum et semen eius; ipse servabit caput tuum, et tu servabis calcaneum eius. Et mulieri dixit: Multiplicans multiplicabo dolores tuos et gemitum tuum; in doloribus paries filios, et ad virum tuum aversio tua, et ipse tui dominabitur. Ad Adam autem dixit: Quia audivisti vocem uxoris tuae, et comedisti de arbore de qua praecepi tibi ne comederes ex ea, maledicta erit terra in operibus tuis; in doloribus comedes ex ea omnibus diebus vitae tuae. Spinas et tribulos orietur tibi, et edes herbam agri. In sudore vultus tui manducabis panem tuum, donec revertaris in terram de qua sumptus es, quia terra es, et in terram reverteris. Et vocavit Adam nomen uxoris suae Vita, quia ipsa mater omnium viventium est. Et fecit Dominus Deus Adae et mulieri eius tunicas pelliceas, et induit eos.

Et dixit Deus: Ecce Adam factus est sicut unus ex nobis ad cognoscendum bonum et malum; et nunc, ne quando extendat manum suam et capiat de arbore vitae et comedat, et vivat in aevum. Et emisit eum Dominus Deus ex paradiso deliciarum, ut operaretur terram ex qua sumptus est. Et eiecit Adam, et habitare fecit eum e regione paradisi deliciarum, et ordinavit cherubim et flammeam rhomphaeam vertentem custodire viam ligni vitae.

4

Adam autem cognovit Evam uxorem suam, et concipiens peperit Cain, et dixit: Acquisivi hominem per Deum. Et addidit parere fratrem eius Abel, et factus est Abel pastor ovium, Cain autem erat colens terram. Et factum est post dies ut Cain afferret de fructibus terrae sacrificium Domino, Et Abel attulit et ipse de primogenitis ovium suorum et de adipibus eorum, et respexit Deus ad Abel et ad dona eius. Super autem Cain et super sacrificiis eius non attendit, et contristatus est Cain valde, et concidit facies eius. Et dixit Dominus Deus ad Cain, cur tristis factus es, et cur cecidit facies tua? Nonne si recte obtuleris, recte autem non diviseris, peccavisti? Tace, ad te conversio eius, et tu dominaberis ei.

Et dixit Cain ad Abel fratrem suum: Transeamus in campum. Et factum est, cum essent in campo, surrexit Cain contra Abel fratrem suum et occidit eum. Et dixit Dominus Deus ad Cain: Ubi est Abel frater tuus? Et dixit: Non scio; num custos fratris mei sum ego? Et dixit Dominus: Quid fecisti? Vox sanguinis fratris tui clamat ad me ex terra. Et nunc maledictus es tu a terra, quae aperuit os suum ad recipiendum sanguinem fratris tui ex manu tua. Quando terram coles, non addet vim suam ut tibi det, gemens et tremens eris super terram. Et dixit Cain ad Dominum Deum: Maior est causa mea quam ut dimitti possim. Si eicis me hodie a facie terrae, et a facie tua celabor, et ero gemens et tremens super terra, et erit ut omnis qui invenit me occidet me.

Et dixit ei Dominus Deus: Non ita; omnis qui occiderit Cain, septem vindictas solvet. Et posuit Dominus Deus signum Cain, ne occideret eum omnis qui inveniret eum. Exivit autem Cain a facie Dei et habitavit in terra Naid contra Eden.

Et cognovit Cain uxorem suam, et concipiens peperit Enoch. Et erat aedificans civitatem, et vocavit civitatem ex nomine filii sui Enoch. Factum est autem Enoch Gaidad, et Gaidad genuit Maleleel, et Maleleel genuit Mathusala, et Mathusala genuit Lamech.

Et accepit sibi Lamech duas uxores; nomen uni Ada, et nomen secundae Sella. Et peperit Ada Jobel; hic erat pater habitantium in tentoriis pecuariorum. Et nomen fratris eius Iubal; hic erat qui invenit psalterium et citharam. Sella autem et ipsa peperit Tubal, qui erat faber aerarius et ferrarius, mallei percussor. Soror autem Tubal erat Noema. Dixit autem Lamech uxoribus suis, Adah et Sellah: Audite vocem meam, uxores Lamech, auribus accipite verba mea, quia virum occidi propter vulnus meum, et iuvenem propter livorem meum. Quod septies vindicatum est ex Cain, ex Lamech autem septuagies septies.

Cognovit autem Adam Evam uxorem suam, et concipiens peperit filium, et nominavit nomen eius Seth, dicens: Suscitavit enim mihi Deus semen alterum pro Abel, quem occidit Cain. Et Seth natus est filius, nominavit autem nomen eius Enos; hic speravit invocare nomen Domini Dei.

5

Hic liber generationis hominum, quo die fecit Deus Adam, secundum imaginem Dei fecit eum. Masculum et feminam fecit eos, et benedixit eos, et vocavit nomen eorum Adam, quo die fecit eos. Vixit autem Adam triginta et ducenta annos, et genuit secundum ideam suam et secundum imaginem suam, et vocavit nomen eius Seth. Facti sunt autem dies Adam, quos vixit postquam genuit Seth, anni septingenti, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Adam, quos vixit, triginta et nongenti anni, et mortuus est. Vixit autem Seth ducentos quinque annos, et genuit Enos. Et vixit Seth, postquam genuit Enos, septem annos et septingentos, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Seth duodecim et nongenti anni, et mortuus est. Et vixit Enos annos centum nonaginta, et genuit Cainan. Et vixit Enos postquam genuit Cainan quindecim annos et septingentos, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Enos anni quingenti et nongenti, et mortuus est. Et vixit Cainan centum septuaginta annos, et genuit Mahalalel. Et vixit Cainan, postquam genuit Mahalalel, quadraginta et septingentos annos, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Cainan decem anni et nongenti, et mortuus est.

Et vixit Mahalalel centum sexaginta quinque annos, et genuit Jared. Et vixit Mahalalel postquam genuit Jared annos octingentos triginta, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Maleleel anni octingenti nonaginta quinque, et mortuus est.

Et vixit Iared centum sexaginta duo annos, et genuit Enoch. Et vixit Iared, postquam genuit Enoch, octingentos annos, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Iared duo et sexaginta et nongenti anni, et mortuus est. Et vixit Enoch centum sexaginta quinque annos, et genuit Mathusalam. Placuit autem Enoch Deo, postquam genuit Mathusalam, ducentis annis, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Enoch quinque et sexaginta et trecenti anni. Et placuit Enoch Deo, et non inveniebatur, quia transtulit eum Deus. Et vixit Mathusala centum sexaginta septem annos, et genuit Lamech. Et vixit Mathusala, postquam genuit Lamech, octingentos et duos annos, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Mathusala quos vixit novem et sexaginta et nongenti anni, et mortuus est. Et vixit Lamech centum octoginta octo annos, et genuit filium. Et nominavit nomen eius Noe, dicens: Hic requiescere nos faciet ab operibus nostris et a doloribus manuum nostrarum et a terra quam maledixerit Dominus Deus. Et vixit Lamech postquam genuit Noah quingentis sexaginta quinque annis, et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies Lamech septingenti quinquaginta tres anni, et mortuus est. Et erat Noe annorum quingentorum, et genuit tres filios: Sem, Cham, Iapheth.

6

Et factum est quando coeperunt homines multi fieri super terram, et filiae natae sunt eis. Videntes autem filii Dei filias hominum quod pulchrae essent, acceperunt sibi uxores ex

omnibus quas elegerunt. Et dixit Dominus Deus: Non permanebit spiritus meus in hominibus istis in aeternum, propter id quod sint carnes; erunt autem dies eorum centum viginti anni. Gigantes autem erant super terram in diebus illis et post illud, ut utique introibant filii Dei ad filias hominum et generabant illis; illi erant gigantes ab aevo, homines nominati.

Videns autem Dominus Deus quod multiplicatae sunt malitiae hominum super terram, et omnis cogitat in corde suo diligenter ad mala omnibus diebus, Et consideravit Deus, quia fecit hominem super terra, et cogitavit. Et dixit Deus: Delebo hominem, quem feci, a facie terrae, ab homine usque ad pecus, et a reptilibus usque ad volatilia caeli, quia paenituit me quod feci eos.

Noah autem invenit gratiam coram Domino Deo. Hae autem sunt generationes Noe. Noe homo iustus, perfectus in generatione sua, Deo placuit. Genuit autem Noe tres filios: Sem, Cham, Iapheth. Corrupta est autem terra coram Deo, et repleta est terra iniquitate. Et vidit Dominus Deus terram, et erat corrupta, quia corruperat omnis caro viam suam super terram. Et dixit Dominus Deus ad Noe: Tempus omnis hominis venit coram me, quia repleta est terra iniustitia ab eis, et ecce ego corrumpam eos et terram.

Fac igitur tibi arcam ex lignis quadratis; nidos facies in arca, et bituminabis eam intus et foris bitumine. Et sic facies arcam: trecentorum cubitorum longitudo arcae, et quinquaginta

cubitorum latitudo, et triginta cubitorum altitudo eius. Congregans facies arcam, et in cubitum consummabis eam desuper; portam vero arcae facies ex lateribus; inferiora, biforata et triforata facies eam. Ego autem ecce adduco cataclysmum, aquam super terram, ad corrumpendam omnem carnem in qua est spiritus vitae sub caelo, et quaecumque sunt super terram morientur.

Et statuam pactum meum tecum, intrabis autem in arcam tu, et filii tui, et uxor tua, et uxores filiorum tuorum tecum. Et ex omnibus pecoribus, et ex omnibus reptilibus, et ex omnibus bestiis, et ex omni carne bina ab omnibus introduces in arcam, ut nutrias tecum; masculus et femina erunt. Ab omnibus avibus volatilibus secundum genus, et ab omnibus pecoribus secundum genus, et ab omnibus reptilibus reptantibus super terram secundum genus eorum, duo duo ab omnibus intrabunt ad te ut nutriantur tecum, masculus et femina. Tu autem capies tibi ab omnibus cibis quos edetis, et congregabis ad te, et erit tibi et illis ad edendum. Et fecit Noe omnia quanta mandavit ei Dominus Deus; sic fecit.

7

Et dixit Dominus Deus ad Noe: Intra tu et omnis domus tua in arcam, quia te vidi iustum coram me in generatione hac. De animalibus autem mundis introduc ad te septem septem, masculum et feminam; de animalibus autem non mundis duo

duo, masculum et feminam. Et de avibus caeli mundis septem septem masculum et feminam, et de omnibus avibus non mundis duo duo masculum et feminam, ut nutriatur semen super omnem terram. Adhuc enim post dies septem ego inducam pluviam super terram, quadraginta diebus et quadraginta noctibus, et delebo omne quod exsistit, quod feci, a facie universae terrae. Et fecit Noe omnia, quanta mandavit ei Dominus Deus. Noe autem erat annorum sexcentorum, et cataclysmus aquae factus est super terram. Intravit autem Noe et filii eius, et uxor eius, et uxores filiorum eius cum eo in arcam propter aquam diluvii. Et ab avibus mundis, et ab avibus non mundis, et ab pecoribus mundis, et ab pecoribus non mundis, et ab omnibus repentibus super terram, bina intraverunt ad Noe in arcam, masculus et femina, sicut mandavit Deus Noe. Et factum est post septem dies, et aqua diluvii facta est super terram. In anno sexcentesimo vitae Noe, mensis secundi, die septima et vicesima mensis, die hac ruptae sunt omnes fontes abyssi, et cataractae caeli apertae sunt. Et facta est pluvia super terram quadraginta dies et quadraginta noctes. In die hac intravit Noe, Sem, Cham, Iapheth, filii Noe, et uxor Noe, et tres uxores filiorum eius cum eo, in arcam. Et omnia animalia fera secundum genus suum, et omnia pecora secundum genus suum, et omne reptile movens super terram secundum genus suum, et omne volatile alatum secundum genus suum, Intraverunt ad Noe in arcam, bini bini masculus et femina ab omni carne, in qua est spiritus vitae. Et ea quae intrabant, masculus et femina ab omni carne, intraverunt sicut mandavit Deus Noe, et clausit Dominus Deus arcam extrinsecus eius.

Et factum est diluvium quadraginta dies et quadraginta noctes super terram, et multiplicata est aqua, et levavit arcam, et elevata est a terra. Et praevalebat aqua et multiplicabatur valde super terram, et ferebatur arca super aquam. Aqua autem praevaluit valde super terram, et texit omnes montes altos qui erant sub caelo. Quindecim cubitis superius exaltata est aqua, et operuit omnes montes altos. Et mortua est omnis caro quae movebatur super terram avium, et pecorum, et bestiarum, et omne reptile quod movebatur super terram, et omnis homo. Et omnia quaecumque habent spiraculum vitae, et omne quod erat super arida, mortuum est. Et delevit omnem existentiam quae erat super faciem terrae, ab homine usque ad pecus, et reptilia, et aves caeli, et deleta sunt a terra, et relictus est solus Noe, et qui cum eo erant in arca. Et elevata est aqua super terram diebus centum quinquaginta.

8

Et recordatus est Deus Noe, et omnium bestiarum, et omnium pecorum, et omnium volatilium, et omnium reptilium repentium, quaecumque erant cum eo in arca, et adduxit Deus spiritum super terram, et cessavit aqua. Et coopertae sunt fontes abyssi, et cataractae caeli, et cohibita est pluvia de caelo. Et cedebat aqua eundo ab terra, et minuebatur aqua post centum quinquaginta dies. Et sedit arca mense septimo, die septima et vicesima mensis, super montes Ararat. Aqua autem diminuebatur usque ad decimum mensem. Et in decimo mense,

prima die mensis, visae sunt capita montium. Et factum est post quadraginta dies ut Noe aperiret fenestram arcae, quam fecerat. Et misit corvum, et egressus non reversus est donec siccaretur aqua a terra. Et misit columbam post se, ut videret si cessaverat aqua a terra. Et cum non invenisset columba requiem pedibus suis, reversa est ad eum in arcam, quia aqua erat super omnem faciem terrae, et extendens manum accepit eam, et introduxit eam ad se in arcam. Et moratus adhuc septem dies alteros, iterum emisit columbam ex arca. Et reversa est ad eum columba ad vesperum, et habebat folium oleae festucam in ore suo, et cognovit Noe quod defecissent aquae a terra. Et morans adhuc dies septem alteros, iterum emisit columbam, quae non addidit revertendi ad eum adhuc. Et factum est in anno sexcentesimo primo vitae Noe, mense primo, die primo mensis, ut deficeret aqua a terra. Et revelavit Noe tectum arcae quam fecerat, et vidit quod defecisset aqua a facie terrae. In secundo autem mense exsiccata est terra, septima et vicesima die mensis.

Et dixit Dominus Deus ad Noe dicens, Exi ex arca tu, et uxor tua, et filii tui, et uxores filiorum tuorum tecum, Et omnia animalia fera quaecumque sunt tecum, et omnis caro ab avibus usque ad pecora, et omne reptile quod movetur super terram, educ tecum, et crescite et multiplicamini super terram. Et exivit Noe, et uxor eius, et filii eius, et uxores filiorum eius cum eo. Et omnes bestiae, et omnia pecora, et omne volatile, et omne reptile movens super terram secundum genus suum, exierunt ex arca.

Et aedificavit Noe altare Domino, et accepit de omnibus

pecoribus mundis, et de omnibus avibus mundis, et obtulit holocaustum super altare. Et odoravit Dominus Deus odorem suavitatis. Et dixit Dominus Deus cogitans: Non addam amplius maledicere terram propter opera hominum, quia inclinata est mens hominis diligenter ad mala a iuventute sua; non addam ergo amplius percutere omnem carnem viventem, sicut feci. Omnibus diebus terrae, semen et messis, frigus et calor, aestas et ver, dies et nox non cessabunt.

9

Et benedixit Deus Noe et filios eius, et dixit eis: Crescite et multiplicamini, et implete terram, et dominamini eius. Et tremor et timor vester erit super omnes bestias terrae, super omnia volatilia caeli, et super omnia quae moventur super terram, et super omnes pisces maris; in manus vestras dedi. Et omne reptile quod est vivens vobis erit in cibum; sicut olera herbarum dedi vobis omnia illa. Excepto carnem cum sanguine animae non comedetis. Et enim sanguinem vestrum animarum vestrarum ex manu omnium bestiarum exquiram ipsum, et ex manu hominis fratris exquiram animam hominis. Qui effundit sanguinem hominis, pro sanguine eius effundetur, quia in imagine Dei feci hominem. Vos autem crescite et multiplicamini et implete terram et dominamini eius.

Et dixit Deus ad Noe et ad filios eius cum eo dicens Et ecce ego statuo foedus meum vobiscum, et cum semine vestro post vos, et

cum omni anima vivente vobiscum, ab avibus, et ab pecoribus, et cum omnibus bestiis terrae, quaecumque sunt vobiscum ex omnibus qui exierunt de arca. Et statuam pactum meum vobiscum, et non morietur omnis caro amplius ab aqua diluvii, et non erit amplius diluvium aquae ad delendam omnem terram. Et dixit Dominus Deus ad Noe: Hoc signum foederis, quod ego do inter me et vos, et inter omnem animam viventem, quae est vobiscum in generationes aeternas. Arcum meum pono in nube, et erit in signum foederis inter me et terram. Et erit, cum congregavero nubes super terram, videbitur arcus in nube. Et memorabor foederis mei, quod est inter me et vos, et inter omnem animam viventem in omni carne, et non erit amplius aqua in diluvium, ut deleat omnem carnem. Et erit arcus meus in nube, et videbo ad recordandum foedus aeternum inter me et terram, et inter omnem animam viventem in omni carne, quae est super terram. Et dixit Deus Noe: Hoc signum foederis, quod posui inter me et inter omnem carnem, quae est super terram.

Erant autem filii Noe, qui exeuntes ex arca, Sem, Cham, Iafeth. Cham autem erat pater Chanaan. Tres hii sunt filii Noe; ab his dispersi sunt super omnem terram. Et coepit Noe, homo agricola terrae, et plantavit vineam. Et bibit ex vino, et inebriatus est, et nudatus est in domo sua. Et vidit Ham, pater Chanaan, nuditatem patris sui, et egressus nuntiavit duobus fratribus suis foris. Et sumentes Sem et Iapheth vestimentum, imposuerunt super utrumque humerum suum, et ambulaverunt retrorsum, et operuerunt nuditatem patris sui; facies autem eorum aversa erat, et nuditatem patris sui non viderunt. Evigilavit autem Noe

a vino, et cognovit quanta fecit ei filius eius iunior. Et dixit: Maledictus Chanaan, servus erit fratribus eius. Et dixit: Benedictus Dominus Deus Sem, et erit Chanaan servus eius. Dilatet Deus Japheth, et habitet in domibus Sem, et fiat Canaan servus eius.

Vixit autem Noe post diluvium annos trecentos quinquaginta. Et facti sunt omnes dies Noe nongenti quinquaginta anni, et mortuus est.

10

Hae autem sunt generationes filiorum Noe, Sem, Cham, Iapheth, et nati sunt eis filii post diluvium.

Filii Iapheth: Gamer et Magog et Madoi et Iouan et Elisa et Thobel et Mosoch et Theiras. Et filii Gomer: Ashkenaz et Riphath et Togarmah. Et filii Jovan: Elisha, et Tharseis, Kittim, Rhodii. Ex his separatae sunt insulae gentium in terra eorum, unusquisque secundum linguam in tribubus eorum et in nationibus eorum.

Filii autem Ham: Chus et Mesraim, Phud et Chanaan. Filii autem Chus: Saba, et Evila, et Sabatha, et Regma, et Sabathaca; filii autem Regma: Saba, et Dadan. Cush autem genuit Nimrod; hic coepit esse gigas super terram. Hic erat gigas venator coram Domino Deo; propter hoc dicent: Sicut Nimrod, gigas venator coram Domino. Et factum est principium regni eius Babylon et

Orech et Archad et Chalanne in terra Senaar. Ex terra illa exivit Assur, et aedificavit Nineven, et Rooboth civitatem, et Chalach. et Dasah inter Nineven et inter Chalach; haec est urbs magna. Et Mesraim genuit Ludim, et Naphtali, et Enemetim, et Labim. et Pathrusim et Casluhim, unde exiverunt Philistiim, et Caphtorim. Canaan autem genuit Sidonem primogenitum eius, et Hittaeum, et Iebusaeum et Amorrhaeum et Gergesaeum et Hivaeum, et Aroukæum, et Asennaeum, et Aradium, et Samaraeum, et Amathi. Et post hoc dispersae sunt tribus Chananaorum. Et facti sunt fines Chananaei a Sidone usque ad Gerara et Gazam, usque ad Sodomam et Gomorram, Adamam et Seboim usque ad Lasam. Hi filii Ham, in tribubus eorum, secundum linguas eorum, in regionibus eorum, et in nationibus eorum.

Et Sem natus est, et ipsi patri omnium filiorum Eber, fratri Iapheth maioris. Filii Sem: Elam et Assur et Arphaxad et Lud et Aram et Cainan. Et filii Aram: Uz, et Ul, et Gater, et Mosoch. Et Arphaxad genuit Cainan, et Cainan genuit Sala, Sala autem genuit Eber. Et Ebero nati sunt duo filii; nomen uni Phaleg, quia in diebus eius divisa est terra, et nomen fratri eius Iectan. Joktan autem genuit Elmodad et Saleth et Sarmoth et Jerach, et Hadoram, et Abimael, et Diklah, et Obal et Abimael et Saba et Ophir et Euilah et Jobab, omnes hi filii Iectan. Et facta est habitatio eorum a Masse usque ad Saphera, montem orientis. Hi filii Sem in tribubus eorum, secundum linguas eorum, in regionibus eorum et in gentibus eorum. Hae sunt tribus filiorum Noe secundum generationes eorum, secundum nationes eorum; ab his dispersae sunt insulae gentium super terram post

diluvium.

11

Et erat omnis terra labium unum, et vox una omnibus. Et factum est cum moverentur ab oriente, invenerunt planitiem in terra Senaar, et habitaverunt ibi. Et dixit homo ad proximum suum: Venite, faciamus lateres et coquamus eos igni. Et factus est illis later pro lapide, et bitumen erat illis pro luto. Et dixerunt: Venite, aedificemus nobis civitatem et turrim, cuius caput erit usque ad caelum, et faciamus nobis nomen, antequam dispergamur super faciem omnis terrae. Et descendit Dominus videre civitatem et turrim, quam aedificaverunt filii hominum. Et dixit Dominus: Ecce genus unum et labium unum omnium, et hoc coeperunt facere; et nunc non deficiet ab eis omnia quaecumque conentur facere. Venite, et descendentes confundamus eorum illic linguam, ut non audiant unusquisque vocem vicini. Et dispersit eos Dominus inde super faciem omnis terrae, et cessaverunt aedificare civitatem et turrim. Propter hoc vocatum est nomen eius Confusio, quia ibi confudit Dominus labia universae terrae, et inde dispersit eos Dominus super faciem universae terrae.

Et hae sunt generationes Sem, et erat Sem filius centum annorum, quando genuit Arphaxad, anno secundo post cataclysmum. Et vixit Sem, postquam genuit Arphaxad, annos quingentos, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit

Arphaxad centum triginta quinque annos et genuit Cainan. Et vixit Arphaxad, postquam genuit Cainan, annos quadringentos, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Cainan centum et triginta annos, et genuit Sala, et vixit Cainan, postquam genuit Sala, annos trecentos triginta, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Sala centum triginta annos et genuit Eber. Et vixit Sala, postquam genuit Eber, trecentos triginta annos, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Eber centum triginta quattuor annos et genuit Phaleg. Et vixit Eber, postquam genuit Phaleg, annos ducentos septuaginta, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Phaleg centum triginta annos, et genuit Ragau. Et vixit Phaleg, postquam genuit Ragau, ducentos novem annos, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Ragau centum triginta duo annos, et genuit Seruch. Et vixit Ragau, postquam genuit Seruch, ducentos septem annos, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Seruch centum triginta annos et genuit Nahor. Et vixit Seruch, postquam genuit Nahor, annos ducentos, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Nahor centum septuaginta novem annos, et genuit Terah. Et vixit Nahor, postquam genuit Terah, annos centum viginti quinque, et genuit filios et filias, et mortuus est. Et vixit Tharra septuaginta annos, et genuit Abram et Nahor et Arran.

Hae autem sunt generationes Thara. Thara genuit Abram et Nachor et Arran, et Arran genuit Lot. Et mortuus est Haran coram Thara patre suo in terra in qua natus est, in regione Chaldaeorum. Et acceperunt Abram et Nachor sibi uxores: nomen uxoris Abram Sara, et nomen uxoris Nachor Melcha, filia

Arran; et pater Melchae et pater Ieschae. Et erat Sarai sterilis, et non parturiebat. Et accepit Thara Abram filium suum, et Lot filium Arran, filium filii sui, et Saram nurum suam, uxorem Abram filii sui, et eduxit eos ex terra Chaldaeorum, ut irent in terram Chanaan, et venerunt usque Charran, et habitavit ibi. Et facti sunt omnes dies Tharrae in terra Charran ducenti quinque anni, et mortuus est Tharra in Charran.

12

Et dixit Dominus ad Abram: Exi ex terra tua, et ex cognatione tua, et ex domo patris tui, et veni in terram quam tibi monstrabo. Et faciam te in gentem magnam, et benedicam te, et magnificabo nomen tuum, et eris benedictus. Et benedicam benedicentes te, et maledicentes te maledicam, et benedicentur in te omnes tribus terrae. Et ivit Abram, sicut locutus est ei Dominus, et ivit cum eo Lot. Abram autem erat annorum septuaginta quinque, quando exivit ex Haran. Et accepit Abram Saran uxorem suam, et Lot filium fratris sui, et omnia bona eorum quaecumque acquisiverant, et omnem animam quam acquisiverant ex Charran, et exierunt ut irent in terram Chanaan. Et transivit Abram terram in longitudinem eius usque ad locum Sychem, ad quercum altam; Chananaei autem tunc habitabant terram. Et visus est Dominus Abram, et dixit ei: Semini tuo dabo terram hanc. Et aedificavit ibi Abram altare Domino qui visus est ei. Et discessit inde in montem ad orientem Bethel, et statuit ibi tentorium suum, Bethel ad mare et Angai ad

orientem, et aedificavit ibi altare Domino, et invocavit nomen Domini. Et discessit Abram, et profectus castra posuit in deserto.

Et facta est fames super terram, et descendit Abram in Aegyptum ut peregrinaret ibi, quia praevaluerat fames super terram. Factum est autem, quando appropinquavit Abram ut intraret in Aegyptum, dixit Abram Sarae uxori suae: Scio ego quod mulier pulchra facie es. Erit igitur, ut cum viderint te Aegyptii, dicent quod mulier eius est haec, et occident me, te autem servabunt. Dixi igitur quod soror eius sum, ut bene mihi fiat propter te, et vivet anima mea propter te. Factum est autem, quando intravit Abram in Aegyptum, videntes Aegyptii mulierem eius, quod pulchra erat valde. Et viderunt eam principes Pharaonis, et laudaverunt eam apud Pharaonem, et introduxerunt eam in domum Pharaonis. Et Abrae bene usi sunt propter eam, et facta sunt ei oves, et vituli, et asini, et servi, et ancillae, et muli, et cameli. Et afflixit Deus Pharaonem plagis magnis et malis, et domum eius, propter Sarai uxorem Abram. Vocavit autem Pharaos Abram et dixit: Quid hoc fecisti mihi, quia non nuntiavisti mihi quod mulier tua est? Quare dixisti quod soror mea est? Et accepi eam mihi uxorem. Et nunc ecce mulier tua coram te; accipiens discede. Et mandavit Pharaos viris de Abram ut dimitterent eum, et uxorem eius, et omnia quaecumque erant ei.

13

Ascendit autem Abram ex Aegypto ipse, et uxor eius, et omnia eius, et Lot cum eo, in desertum. Abram autem erat valde dives pecoribus, argento et auro. Et ivit unde venerat in desertum usque Bethel, usque ad locum ubi erat tabernaculum eius prius, inter Bethel et inter Angai, In locum altaris, ubi fecit ibi initium, et invocavit ibi Abram nomen Domini. Et Lot, qui cum Abram iter faciebat, habebat oves et boves et tentoria. Et non capiebat eos terra ut habitarent simul, quia erant possessiones eorum multae, et non capiebat eos terra ut habitarent simul. Et facta est pugna inter pastores pecorum Abram et inter pastores pecorum Lot; Chananaei autem et Pherezaei tunc habitabant terram. Dixit autem Abram ad Lot: Non sit pugna inter me et te, et inter pastores meos et pastores tuos, quia fratres sumus. Nonne ecce omnis terra coram te est? Separa te ab me: si tu ad sinistram, ego ad dextram; si autem tu ad dextram, ego ad sinistram. Et elevans Lot oculos suos, vidit omnem regionem circum Iordanem, quae omnis erat irrigata, antequam Deus destrueret Sodomam et Gomorram, sicut paradisus Dei et sicut terra Aegypti, usque Zogoram. Et elegit sibi Lot omnem regionem circum Iordanem, et discessit Lot ab oriente, et separati sunt unusquisque a fratre suo. Abram autem habitavit in terra Chanaan, Lot autem habitavit in urbe regionum circumiacentium, et tentorium fixit in Sodomis. Homines autem qui in Sodomis erant mali et peccatores coram Deo valde. Deus autem dixit ad Abram post separationem Lot ab eo: Leva oculos tuos, et vide a loco ubi nunc tu es ad septentrionem et austrum et orientem et mare, Quia omnem terram quam vides, tibi dabo eam et semini tuo in aeternum. Et faciam semen tuum sicut arenam terrae; si quis

potest numerare arenam terrae, etiam semen tuum numerabitur. Surgens, transi terram in longitudinem eius et in latitudinem, quia tibi dabo eam et semini tuo in aevum. Et Abram, motis tentoriis, veniens habitavit apud quercum Mamre, quae erat in Hebron, et aedificavit ibi altare Domino.

14

Factum est autem in regno Amarphal regis Sennaar, et Ariocho regis Ellasar, Chedorlaomer rex Elam, et Thargal rex nationum, fecerunt bellum cum Balla rege Sodomorum, et cum Barsa rege Gomorrhæ, et cum Sennaar rege Adamae, et cum Symobor rege Seboeim, et cum rege Balak; haec est Segor. Omnes hi consenserunt ad vallem salinariam; haec est mare salium. Duodecim annos ipsi Chodorlahomori serviverunt, tertio autem decimo anno defecerunt. In anno autem quarto decimo venit Chedorlaomer et reges cum eo, et ceciderunt gigantes qui erant in Ashtaroth et Carnaim, et nationes fortes simul cum eis, et Ommaeos qui erant in Saue civitate. Et Chorraeos in montibus Seir, usque ad terebinthum Pharan, quae est in eremo. Et reversi venerunt ad fontem iudicii; haec est Cades; et ceciderunt omnes principes Amalec, et Amorrhæeos habitantes in Asasonthamar. Exivit autem rex Sodomorum, et rex Gomorrae, et rex Adamae, et rex Seboim, et rex Balac (haec est Segor), et paraverunt se illis in proelium in valle salsa. ad Chedorlaomer regem Elam, et Tidal regem nationum, et Amraphel regem Sennaar, et Ariocho regem Ellasar: quattuor reges ad quinque. Vallis autem salsa

puteos bituminis habebat; fugit autem rex Sodomorum et rex Gomorrhæ, et inciderunt ibi, qui vero relictæ erant in montes fugerunt. Ceperunt autem omnem equum Sodomorum et Gomorrae, et omnia cibaria eorum, et abierunt. Ceperunt autem et Lot, filium fratris Abram, et sarcinas eius, et abierunt; erat enim habitans in Sodomis.

Adveniens autem quidam ex rescissis nuntiavit Abram Hebraeo; ipse autem habitabat apud quercum Mambre Amorrhæi, fratris Eschol et fratris Aunan, qui erant foederati Abram. Audiens autem Abram quod captivus ductus esset Lot frater eius, numeravit proprios domesticos suos trecentos decem et octo, et persecutus est post eos usque Dan. Et cecidit super eos nocte ipse et servi eius, et percussit eos, et persecutus est eos usque Choba, quæ est in sinistra Damasci. Et reduxit omnem equum Sodomorum, et Lot nepotem suum reduxit, et omnia bona eius, et mulieres, et populum. Exivit autem rex Sodomorum in occursum ei, postquam reversus est ab caede Chodorlahomor et regum qui cum eo erant, in vallem Saveh; hæc erat campus regum.

Et Melchizedek rex Salem protulit panes et vinum; erat autem sacerdos Dei altissimi. Et benedixit Abram, et dixit: Benedictus Abram Deo altissimo, qui creavit caelum et terram. Et benedictus Deus altissimus, qui tradidit inimicos tuos subiectos tibi, et dedit ei Abram decimam ex omnibus. Dixit autem rex Sodomorum ad Abram: Da mihi viros, equum autem accipe tibi. Dixit autem Abram ad regem Sodomorum, extendo manum

meam ad Dominum Deum altissimum, qui creavit caelum et terram, Si a filo usque ad corrigiam calceamenti accipiam ex omnibus tuis, ne dicas quod ego ditavi Abram. Praeter quae comederunt iuvenes, et portionem virorum qui simul profecti sunt cum me, Eschol, Aunan, Mambre, hi capient portionem.

15

Post autem verba haec factum est verbum Domini ad Abram in visione, dicens: Ne timeas, Abram; ego protego te, merces tua multa erit valde. Dicit autem Abram: Domine Dominus, quid mihi dabis? Ego autem discedo sine liberis; filius autem Masek domesticae meae, hic Damascus Eliezer. Et dixit Abram: Quoniam mihi non dedisti semen, is autem qui domi natus est meus hereditabit me. Et statim vox Domini facta est ad eum, dicens: Non hereditabit te hic, sed qui exibit ex te, hic hereditabit te. Eduxit autem eum foras, et dixit ei: Aspice quidem in caelum, et numera stellas, si poteris enumerare eas. Et dixit: Sic erit semen tuum. Et credidit Abram Deo, et reputatum est ei in iustitiam. Dixit autem ad eum: Ego sum Deus qui eduxi te ex terra Chaldaeorum, ut darem tibi terram hanc in hereditatem. Dixit autem: Dominator Domine, secundum quid cognoscam quia hereditabo eam? Dixit autem ei, sume mihi vitulam triennem, et capram triennem, et arietem triennem, et turturem, et columbam. Tulit autem sibi omnia haec, et divisit ea per medium, et posuit ea e regione altera contra alteram; aves autem non divisit. Descenderunt autem aves super corpora,

super divisiones eorum, et consedit cum eis Abram. Circa solis occasum autem ecstasis incidit in Abram, et ecce timor tenebrosus magnus incidit in eum. Et dictum est ad Abram: Sciens scies quod peregrinum erit semen tuum in terra non propria, et servituti subicient eos, et male tractabunt eos, et humiliabunt eos quadringentis annis. Nationem autem cui servierint ego iudicabo; post haec autem exhibunt hinc cum suppellectile multa. Tu autem abibis ad patres tuos in pace, nutritus in senectute bona. Quarta autem generatione revertentur huc, nondum enim impleta sunt peccata Amorrhaeorum usque nunc. Cum autem sol factus esset ad occasum, flamma facta est, et ecce clibanus fumans et lampades ignis, quae transierunt per medium divisorum horum. In die illa disposuit Dominus Abram foedus, dicens: Semini tuo dabo terram hanc, a fluvio Aegypti usque ad fluvium magnum Euphraten. Kenaeos et Kenezaeos et Kedmonaeos, et Hittitas, et Perizzitas, et Rephaim, et Amorrhaeos, et Chananaeos, et Euaeos, et Gergesaeos, et Iebusaeos.

16

Sarai autem, uxor Abram, non peperit ei; erat autem ei ancilla Aegyptia, cui nomen Hagar. Dixit autem Sara ad Abram: Ecce conclusit me Dominus ne parerem; intra ergo ad ancillam meam, ut filios obtineam ex ea. Audivit autem Abram vocem Sarae. Et accipiens Sara uxor Abram Agar Aegyptiam ancillam suam, post decem annos quibus habitavit Abram in terra

Chanaan, dedit eam Abram viro suo in uxorem. Et inivit ad Hagar, et concepit, et vidit quod in utero habet, et contempta est domina coram ea. Dixit autem Sara ad Abram: Iniuriam patior ex te. Ego dedi ancillam meam in sinum tuum; videns autem quod in ventre habet, inhonoratus sum coram ea. Iudicet Deus inter me et te. Dixit autem Abram ad Saram: Ecce ancilla tua in manibus tuis; utere ea quomodo tibi placitum sit. Et afflixit eam Sara, et fugit a facie eius.

Invenit autem eam angelus Domini ad fontem aquae in deserto, ad fontem in via Sur. Et dixit ei angelus Domini: Agar, ancilla Sarae, unde venis et quo vadis? Et dixit: A facie Sarae dominae meae ego fugio. Dixit autem ei angelus Domini, revertere ad dominam tuam, et humiliare sub manibus eius. Et dixit ei angelus Domini, multiplicans multiplicabo semen tuum, et non numerabitur prae multitudine. Et dixit ei angelus Domini: Ecce tu in utero habes, et paries filium, et vocabis nomen eius Ismael, quia audivit Dominus humiliationem tuam. Hic erit rusticus homo, manus eius super omnes, et manus omnium super eum, et coram omnibus fratribus eius habitabit. Et vocavit nomen Domini qui loquebatur ad eam: Tu es Deus qui videt me, quia dixit: Etenim coram vidi eum qui apparuit mihi. Propter hoc vocavit puteum, Puteum ubi coram vidi; ecce inter Cades et inter Barad. Et peperit Hagar Abram filium, et vocavit Abram nomen filii sui, quem peperit ei Hagar, Ismael. Abram autem erat annorum octoginta sex, quando peperit Hagar Abram Ismaelem.

17

Factum est autem Abram annorum nonaginta novem. Et apparuit Dominus Abram, et dixit ei: Ego sum Deus tuus; place coram me, et esto inculpatus. Et ponam testamentum meum inter me et inter te, et multiplicabo te valde. Et cecidit Abram super faciem suam. Et locutus est ei Deus dicens: Et ego, ecce foedus meum tecum, et eris pater multitudinis gentium. Et non vocabitur adhuc nomen tuum Abram, sed erit nomen tuum Abraham, quia patrem multarum gentium te posui. Et augebo te valde valde, et ponam te in nationes, et reges ex te exhibunt. Et statuam pactum meum inter te et inter semen tuum post te in generationes eorum, in pactum aeternum ut sim Deus tuus et seminis tui post te. Et dabo tibi et semini tuo post te terram quam incolis, omnem terram Chanaan, in possessionem aeternam, et ero illis Deus. Et dixit Deus ad Abraham: Tu autem pactum meum servabis, tu et semen tuum post te, in generationes eorum. Et hoc pactum quod servabis inter me et vos, et inter semen tuum post te in generationes eorum: circumcidetur vester omnis masculus. Et circumcidemini carnem praeputii vestri, et erit in signum foederis inter me et vos. Et puer octo dierum circumcidetur vobis, omnis masculus in generationes vestras, et domi natus et argenteo emptus ab omni filio alieno, qui non est ex semine tuo, Circumcisione circumcidetur domigenus domus tuae et argenteo emptus, et erit pactum meum in carne vestra in pactum aeternum. Et masculus incircumcisis, qui non circumcidetur carnem

praeputii sui die octavo, exstirpabitur anima illa de gente sua, quia pactum meum dissipavit. Et dixit Deus ad Abraham: Sara mulier tua non vocabitur nomen eius Sara; Sarra erit nomen eius. Benedicam autem eam, et dabo tibi ex ea filium, et benedicam eum, et erit in gentes, et reges gentium ex eo erunt. Et cecidit Abraham super faciem suam et risit, et dixit in mente sua dicens: Si centum annorum fiet filius? Et si Sarah nonaginta annorum pariet? Dixit autem Abraham ad Deum: Ismael hic vivat coram te. Dixit autem Deus ad Abraham: Ita, ecce Sarah uxor tua pariet tibi filium, et vocabis nomen eius Isaac, et statuam pactum meum cum eo in pactum aeternum, ut sim ei Deus et semini eius post eum. De Ismaele autem, ecce audivi te, et ecce benedixi eum, et augebo eum, et multiplicabo eum valde; duodecim gentes generabit, et dabo eum in gentem magnam. Pactum autem meum statuam cum Isaac, quem pariet tibi Sarah tempore hoc, in anno altero. Finivit autem loquens ad eum, et ascendit Deus ab Abraham.

Et accepit Abraham Ismaelem filium suum, et omnes domesticos suos, et omnes argento emptos, et omne masculum ex viris qui erant in domo Abraham, et circumcidit praeputia eorum in tempore diei illius, sicut locutus erat ei Deus. Abraham autem nonaginta novem annorum erat, quando circumcidit carnem praeputii sui. Ishmael autem filius eius erat annorum tredecim, quando circumcisa est caro praeputii eius. In tempore autem diei illius circumcisis est Abraham, et Ismahel filius eius, et omnes homines domus eius, et domestici eius, et argento empti ex alienigenis gentibus

18

Apparuit autem ei Deus ad quercum Mambre, sedente eo super ostium tabernaculi sui meridie. Suspiciens autem oculis suis vidit, et ecce tres viri stabant super eum, et videns cucurrit in occursum eorum ab ostio tabernaculi sui, et adoravit in terram. Et dixit, Domine, si ergo inveni gratiam coram te, ne transeas servum tuum. Sumatur igitur aqua, et lavent pedes vestros, et refrigerate sub arbore. Et accipiam panem, et comedetis. Et post hoc ibitis in viam vestram, propter quod declinastis ad servum vestrum. Et dixit, sic fac, sicut dixisti. Et properavit Abraham ad tentorium ad Sarram, et dixit ei: Propera, et subige tria metra similae, et fac subcinericios panes. Et ad boves cucurrit Abraham, et accepit vitulum tenerum et bonum, et dedit servo, et festinavit facere illud. Cepit autem butyrum et lac et vitulum quem fecit, et posuit coram eis, et comederunt; ipse autem adstabat eis sub arbore.

Dixit autem ad eum: Ubi est Sara, uxor tua? Ille autem respondens dixit: Ecce in tabernaculo. Dixit autem: Revertens veniam ad te secundum tempus hoc in horas, et habebit filium Sarra mulier tua. Sarra autem audivit ad portam tabernaculi existens post eum. Abraham autem et Sarah seniores erant, provecti diebus; defecerat autem Sarae fieri quae muliebria sunt. Risit autem Sarra in se ipsa dicens: Nondum quidem mihi factum est usque ad nunc, dominus autem meus senior est. Et dixit Dominus ad Abraham: Quid est quod risit Sarah in se ipsa,

dicens: Num vero pariam? Ego autem senui. Non impossibile erit apud Deum verbum; in tempus hoc revertar ad te in horas, et erit Sarrae filius. Negavit autem Sarra dicens: Non risi, timuit enim. Et dixit ei: Non ita, sed risisti.

Exsurgentes autem inde viri despexerunt super faciem Sodomorum et Gomorrhæ. Abraham vero comitabatur cum eis, prosequens eos. Dominus autem dixit, Non celabo ego ab Abraham servo meo quæ ego facio. Abraham autem fiet in nationem magnam et multam, et benedicentur in eo omnes nationes terræ. Sciebam enim quod mandabit filiis suis et domui suæ post eum, et custodient vias Domini facere iustitiam et iudicium, ut adducat Dominus super Abraham omnia quaecumque locutus est ad eum. Dixit autem Dominus: Clamor Sodomorum et Gomorrae multiplicatus est ad me, et peccata eorum magna sunt valde. Descendens igitur videbo si secundum clamorem eorum qui ad me venit consummantur; si autem non, ut sciam. Et aversi inde viri venerunt in Sodomam, Abraham autem adhuc erat stans coram Domino. Et accedens Abraham dixit: Ne perdas iustum cum impio, et erit iustus sicut impius. Si sint quinquaginta iusti in civitate, perdesne eos? Nonne dimittes omnem locum propter quinquaginta iustos, si sint in ea? Nequaquam tu facies sicut verbum hoc, ut occidas iustum cum impio, et erit iustus sicut impius; nequaquam! Qui iudicas omnem terram, non facies iudicium? Dixit autem Dominus: Si sint in Sodomis quinquaginta iusti in civitate, dimittam totam civitatem et omnem locum per eos. Et respondens Abraham dixit: Nunc coepi loqui ad Dominum meum, ego autem sum

terra et cinis. Si autem defuerint quinquaginta iusti ad quadraginta quinque, num perdes propter quinque omnem civitatem? Et dixit: Non perdam, si invenero ibi quadraginta quinque. Et addidit adhuc loqui ad eum, et dixit: Si autem inventi sint ibi quadraginta, et dixit: Non perdam propter quadraginta. Et dixit: Nonne, Domine, si loquar? Si autem inventi sint ibi triginta? Et dixit: Non perdam propter triginta. Et dixit, Quoniam habeo loqui ad Dominum, si autem inventi sint ibi viginti? Et dixit, Non perdam, si invenero ibi viginti. Et dixit: Nonne quid, Domine, si loquar adhuc semel? Si autem inveniantur ibi decem? Et dixit: Non perdam propter decem. Abiit autem Dominus, ut cessavit loqui Abrahae, et Abraham reversus est in locum suum.

19

Venerunt autem duo nuntii Sodomam vespere. Lot autem sedebat apud portam Sodomorum; videns autem Lot, surrexit in occursum eorum, et adoravit facie super terram. Et dixit: Ecce, domini, declinate in domum servi vestri et manete et lavate pedes vestros, et mane surgentes ibitis in viam vestram. Et dixerunt: Non, sed in platea manebimus. Et coegit eos, et declinaverunt ad eum, et intraverunt in domum eius, et fecit eis potum, et azymos coxit eis, et comederunt. Ante dormitionem autem, viri urbis, Sodomitae circumdederunt domum, a iuvene usque ad seniolem, universus populus simul. Et exclamabant Lot, et dicebant ad eum: Ubi sunt viri qui ingressi sunt ad te

nocte? Educ eos ad nos, ut cognoscamus eos. Exivit autem Lot ad eos ad vestibulum, portam autem clausit post se. Dixit autem ad eos: Nullo modo, fratres, ne male feceritis. Sunt autem mihi duae filiae, quae virum non cognoverunt; educam eas ad vos, et utimini eis sicut vobis placuerit, solum in viros istos ne quid iniusti feceritis, quorum causa sub tegmen trabium mearum intraverunt. Dixerunt autem ei: Absta ibi! Intrasti peregrinari, non et iudicium iudicare? Nunc ergo te male tractemus magis quam illos. Et urgebant virum Lot vehementer, et appropinquaverunt ad frangendam portam. Extendentes autem viri manus, intraxerunt Lot ad se ipsos in domum, et portam domus clauserunt. Viros autem qui erant ad ianuam domus percusserunt caecitate a minimo usque ad maximum, et defecerunt quaerentes ianuam. Dixerunt autem viri ad Lot: Sunt tibi hic generi, aut filii, aut filiae? Aut si quis tibi alius est in civitate, educ ex loco hoc, Quia nos perdimus locum hunc, quia elevatus est clamor eorum coram Domino, et misit nos Dominus delere eam. Exiit autem Lot, et locutus est ad generos suos qui acceperant filias suas, et dixit: Surgite, et exite ex loco isto, quia delet Dominus civitatem. Visum est autem iocari coram generis suis. Quando autem aurora facta est, urgebant nuntii Lot, dicentes: Surgens cape uxorem tuam et duas filias tuas quas habes, et exi, ne et tu pereas cum iniquitatibus civitatis. Et turbati sunt, et apprehenderunt angeli manum eius, et manum uxoris eius, et manus duarum filiarum eius, cum parceret Dominus ei.

Et factum est quando eduxerunt eos foras, et dixerunt: Salvans

salva animam tuam, ne circumspicias retro, neque stes in omni regione circumiacente; in montem te salva, ne umquam corripiaris. Dixit autem Lot ad eos: Precor. Domine, quoniam invenit servus tuus misericordiam coram te, et magnificasti iustitiam tuam quam facis super me ad vivendam animam meam, ego autem non potero salvari in montem, ne umquam comprehendant me mala et moriar. Ecce urbs haec prope est ut confugiam illuc, quae est parva, et ibi salvabor; nonne parva est? et vivet anima mea propter te. Et dixit ei: Ecce miratus sum faciem tuam et propter verbum hoc non evertam civitatem de qua locutus es. Festina igitur ut illic salveris, non enim potero facere rem ullam, donec venias illic. Propter hoc vocavit nomen civitatis illius Segor. Sol exivit super terram, et Lot intravit in Segor. Et Dominus pluit super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem a Domino ex caelo. Et evertit civitates has, et omnem regionem circumiacentem, et omnes habitantes in civitatibus, et ea quae oriuntur ex terra. Et respexit uxor eius retro, et facta est statua salis. Surrexit autem Abraham mane in locum, ubi steterat ante Dominum. Et respexit super faciem Sodomorum et Gomorrae, et super faciem regionis circumiacentis, et vidit, et ecce ascendebat flamma ex terra velut vapor fornacis. Et factum est cum deleret Deus omnes civitates regionis circumiacentis, recordatus est Deus Abrahami, et emisit Lot ex medio destructionis, cum everteret Dominus civitates in quibus habitabat Lot.

Ascendit autem Lot ex Segor, et sedebat in monte ipse et duae filiae eius cum eo; timuit enim habitare in Segor, et habitavit in

spelunca ipse et duae filiae eius cum eo. Dixit autem maior ad minorem: Pater noster senior est, et nemo est super terram qui intrabit ad nos, sicut decet in omni terra. Veni et potemus patrem nostrum vino, et cubemus cum eo, et suscitemus ex patre nostro semen. Potaverunt autem patrem suum vino in nocte illa, et ingressa maior dormivit cum patre suo in nocte illa, et non scivit in dormiendo eum et in surgendo. Factum est autem in crastino, et dixit maior ad minorem: Ecce cubui heri cum patre nostro; potemus eum vino et in nocte hac, et ingressa cubato cum eo, et suscitemus ex patre nostro semen. Potaverunt autem et in illa nocte patrem suum vino, et ingressa minor dormivit cum patre suo, et non scivit quando dormivit ille et quando surrexit. Et conceperunt duae filiae Lot ex patre suo. Et peperit senior filium, et vocavit nomen eius Moab, dicens: Ex patre meo; hic pater Moabitarum usque ad hodiernum diem. Peperit autem et iunior filium, et vocavit nomen eius Amman, dicens: Filius generis mei; hic pater Ammanitarum usque ad hodiernum diem.

20

Et movit inde Abraham in terram ad Austrum, et habitavit inter Cades et Sur, et peregrinatus est in Geraris. Dixit autem Abraham de Sarah uxore sua: Soror mea est. Timuit enim dicere: Uxor mea est, ne forte occiderent eum viri civitatis propter eam. Misit autem Abimelech rex Gerarorum, et accepit Sarah. Et intravit Deus ad Abimelech per somnum nocte, et dixit: Ecce tu

mories propter mulierem quam accepisti; haec autem est cohabitans cum viro. Abimelech autem non tetigit eam, et dixit: Domine, gentem ignorantem et iustam perdes? Nonne ipse mihi dixit: Soror mea est? et haec mihi dixit: Frater meus est? In puro corde et in iustitia manuum feci hoc. Dixit autem ei Deus secundum somnum: Et ego cognovi quod in puro corde fecisti hoc, et peperi tibi ne peccares in me; propter hoc non permisi te tangere eam. Nunc autem redde mulierem homini, quia propheta est, et orabit pro te, et vives; si autem non reddis, scies quia morieris tu et omnia tua. Et surrexit mane Abimelech, et vocavit omnes servos suos, et locutus est omnia verba haec in aures eorum; timuerunt autem omnes homines valde. Et vocavit Abimelech Abraham et dixit ei: Quid hoc fecisti nobis? Numquid peccavimus in te, quia adduxisti super me et super regnum meum peccatum magnum? Opus quod nemo faciet, fecisti mihi. Dixit autem Abimelech ad Abraham: Quid intuitus fecisti hoc? Dixit autem Abraham: Dixi enim: Non est pietas in loco hoc, meque occident propter uxorem meam. Et enim vere soror mea est ex patre, sed non ex matre; facta est autem mihi in uxorem. Factum est autem, quando eduxit me Deus ex domo patris mei, et dixi ei: Hanc iustitiam facies in me: in omnem locum quo si intraverimus ibi, dic me fratrem tuum esse. Tulit autem Abimelech mille didrachma, et oves, et vitulos, et servos, et ancillas, et dedit Abrahae, et reddidit ei Sarram, uxorem eius. Et dixit Abimelech ad Abraham: Ecce terra mea coram te; ubi tibi placet, habita. Illi autem Sarae dixit: Ecce, dedi mille didrachmas fratri tuo; haec erunt tibi in honorem faciei tuae et omnibus cum te, et omnia verum dic. Oravit autem Abraham ad Deum, et

sanavit Deus Abimelech, et uxorem eius, et ancillas eius, et pepererunt. Quia Dominus claudendo conclusit extrinsecus omnem vulvam in domo Abimelech propter Sarah, uxorem Abraham.

21

Et Dominus visitavit Sarram, sicut dixit, et fecit Dominus Sarrae, sicut locutus est. Et concipiens peperit Abrahae filium in senectute, in tempore quo locutus est ei Dominus. Et vocavit Abraham nomen filii sui nati sibi, quem peperit ei Sara, Isaac. Circumcidit autem Abraham Isaac die octavo, sicut mandaverat ei Deus. Et Abraham centum annorum erat, quando natus est ei Isaac filius eius. Dixit autem Sarah: risum mihi fecit Dominus; quisquis enim audierit, congaudebit mihi. Et dixit: Quis annuntiabit Abrahamo quia lactat infantem Sara? Quia peperit filium in senectute mea. Et crevit puer et ablactatus est, et fecit Abraham convivium magnum quo die ablactatus est Isaac filius eius. Videns autem Sarra filium Agar Aegyptiae, qui natus est Abrahamo, ludentem cum Isaac filio suo, Et dixit ad Abraham: Eice ancillam hanc et filium eius, non enim hereditabit filius ancillae huius cum filio meo Isaac. Durum autem apparuit verbum valde coram Abraham de filio eius. Dixit autem Deus Abrahamo: Non durum sit coram te de puero et de ancilla; omnia quaecumque dicat tibi Sara, audi vocem eius, quia in Isaac vocabitur tibi semen. Et filium ancillae huius in gentem magnam faciam, quia semen tuum est. Surrexit autem Abraham

mane, et accepit panes et utrem aquae, et dedit Agar, et imposuit super humerum eius puerum, et misit eam. Profecta autem errabat in deserto, ad puteum iuramenti. Defecit autem aqua ex utre, et iecit puerum subter unam abietem. Profecta autem sedebat e regione eius procul, velut arcus iactum; dixit enim: Non videam mortem pueri mei. Et sedit e regione eius; clamavit autem puer et flevit. Audivit autem Deus vocem pueri ex loco ubi erat, et vocavit angelus Dei Agar ex caelo, et dixit ei: Quid est, Agar? Noli timere, audivit enim Deus vocem pueri ex loco ubi est. Surge et accipe puerum, et tene illum manu tua; in gentem enim magnam faciam illum. Et aperuit Deus oculos eius, et vidit puteum aquae viventis, et ivit, et implevit utrem aquae, et potavit puerum. Et erat Deus cum puero, et crevit, et habitavit in deserto; factus est autem sagittarius. Et habitavit in deserto, et accepit ei mater eius uxorem e terra Pharan Aegypti.

Factum est autem in tempore illo, et dixit Abimelech, et Ochozath consiliarius eius, et Phichol princeps exercitus eius, ad Abraham, dicens: Deus tecum est in omnibus quae facis. Nunc igitur iura mihi per Deum te non nociturum esse mihi, neque semini meo, neque nomini meo, sed secundum iustitiam quam feci tecum, facies mecum, et cum terra in qua tu habitasti. Et dixit Abraham: Ego iurabo. Et reprehendit Abraham Abimelech de puteis aquae, quos abstulerunt servi Abimelech. Et dixit ei Abimelech: Non cognovi quis fecerit tibi verbum hoc, neque tu mihi nuntiasti, neque ego audivi, nisi hodie. Et accepit Abraham oves et vitulos, et dedit Abimelech, et disposuerunt ambo foedus. Et statuit Abraham septem agnas ovium solas. Et dixit

Abimelech ad Abraham: Quid sunt septem agnae ovium istarum quas statuisti solas? Et dixit Abraham: Septem agnellas accipies a me, ut sint mihi in testimonium quod ego fodi puteum hunc. Propter hoc nominavit nomen loci illius Puteus Iuramenti, quia ibi iuraverunt ambo. Et pepigērunt foedus in puteō iūrāmentī. Surrēxit autem Abimelech, Ochozath cōsiliārius eius, et Phichol dux exercitūs eius, et reversī sunt in terram Philistīnōrum. Et plantavit Abraham agrum ad puteum iuramenti, et invocavit ibi nomen Domini, Deus aeternus. Habitavit autem Abraham in terra Philistinorum dies multos.

22

Et factum est post verba haec, Deus tentavit Abraham, et dixit ei: Abraham, Abraham. Et dixit: Ecce ego. Et dixit: Sume filium tuum dilectum, quem dilexisti, Isaac, et vade in terram altam, et offer eum ibi in holocaustum super unum montium quorum tibi dixerō. Surgens autem Abraham mane stravit asinum suum, assumpsit autem secum duos servos et Isaac filium suum, et cum scisset ligna in holocaustum, surgens ivit et venit ad locum quem dixit ei Deus die tertio. Et suspiciens Abraham oculis suis, vidit locum a longe. Et dixit Abraham servis suis: Sedete hic cum asino; ego autem et puer ibimus usque illuc, et adorantes revertemur ad vos. Tulit autem Abraham ligna holocausti et imposuit Isaac filio suo; tulit autem in manibus et ignem et gladium, et ierunt duo simul. Dixit autem Isaac ad Abraham patrem suum: Pater. Ille autem dixit: Quid est, fili? Dixit autem:

Ecce ignis et ligna; ubi est ovis illa in holocaustum? Dixit autem Abraham: Deus videbit sibi pecudem in holocaustum, fili. Profecti autem ambo simul, Venerunt ad locum quem dixit ei Deus, et aedificavit ibi Abraham altare, et posuit ligna, et vinctum Isaacum filium suum posuit eum super altare supra ligna. Et extendit Abraham manum suam ad accipiendam gladium, ut mactaret filium suum. Et vocavit eum Angelus Domini e caelo, et dixit: Abraham, Abraham. Ille autem dixit: Ecce ego. Et dixit: Ne mittas manum tuam super puerum neque facias ei quicquam; nunc enim cognovi quod timeas tu Deum, et non pepercisti filio tuo dilecto propter me. Et respiciens Abraham oculis suis vidit, et ecce aries unus tenebatur in planta Sabek cornibus. Et ivit Abraham, et accepit arietem, et obtulit eum in holocaustum pro Isaac filio suo.

Et vocavit Abraham nomen loci illius, Dominus vidit, ut dicant hodie: In monte Dominus visus est. Et vocavit Angelus Domini Abraham secundo e caelo, dicens, Per meipsum iuravi, dicit Dominus, quia fecisti rem hanc, et non pepercisti filio tuo dilecto propter me, Profecto benedicens benedicam te, et multiplicans multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli et sicut arenam quae est ad litus maris, et hereditabit semen tuum civitates adversariorum. Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae, quia oboedivisti voci meae. Aversus est autem Abraham ad pueros suos, et exsurgentes ierunt simul ad puteum iuramenti. Et habitavit Abraham ad puteum iuramenti.

Factum est autem post verba haec, et nuntiatum est Abrahamo,

dicentes: Ecce peperit Melcha et ipsa filios Nachor fratri tuo. Uz primogenitum, et Buz fratrem eius, et Kamuel patrem Syrorum, et Hazad, et Azau, et Phaldes, et Jeldaph, et Bethuel. Bethuel autem genuit Rebeccam. Octo hi filii, quos peperit Melcha Nachori fratri Abrahae. Et concubina eius, cui nomen Reuma, peperit et ipsa Tabek et Taam et Tochos et Mocha.

23

Facta est autem vita Sarrae anni centum viginti septem. Et mortua est Sarra in civitate Arboc, quae est in valle; haec est Hebron in terra Chanaan. Venit autem Abraham plangere Sarram et lugere. Et surrexit Abraham a mortuo suo, et dixit Abraham filiis Heth dicens, Incola et peregrinus ego sum apud vos, date mihi ergo possessionem sepulcri apud vos, et sepeliam mortuum meum a me. Responderunt autem filii Heth ad Abraham, dicentes: Ne, domine. Audi autem nos, rex a Deo tu es inter nos; in electis sepulcris nostris sepeli mortuum tuum. Nemo enim nostrum prohibebit sepulcrum suum a te, quo minus sepelias mortuum tuum ibi. Surgens autem Abraham adoravit populum terrae, filios Heth. Et locutus est ad eos Abraham, dicens: Si habetis in anima vestra, ut sepelire mortuum meum a facie mea, audite me, et loquimini de me ad Ephron filium Zohar. Et det mihi speluncam duplicem, quae est ei, quae est in parte agri eius; argento digno date mihi eam in vobis in possessionem sepulcri. Ephron autem sedebat in medio filiorum Heth; respondens autem Ephron Hittaeus ad Abraham

dixit, audientibus filiis Heth et omnibus ingredientibus in civitatem, dicens: Apud me sis, domine, et audi me: agrum et speluncam quae in eo est tibi do; coram omnibus civibus meis dedi tibi, sepeli mortuum tuum. Et adoravit Abraham coram populo terrae. Et dixit ad Ephron in aures coram populo terrae: Quoniam apud me es, audi me: argentum agri accipe a me, et sepeliam mortuum meum ibi. Respondit autem Ephron Abrahamo, dicens Non, domine, audivi enim terram quadringentorum didrachmorum argenti, sed quid utique esset hoc inter me et te; tu autem mortuum tuum sepeli. Et audivit Abraham Ephronem, et restituit Abraham Ephroni argentum quod locutus est in aures filiorum Heth, quadringenta didrachma argenti probati apud mercatores. Et stetit ager Ephron, qui erat in duplo spelaeo, quod est secundum faciem Mambre, ager et speleum, quod erat in eo, et omnis arbor, quae erat in agro, et omne quod est in finibus eius in circuitu Abrahamo, in possessionem coram filiis Heth, et omnibus introeuntibus in civitatem. Post haec sepelivit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca agri duplicis, quae est e regione Mambre; haec est Hebron in terra Chanaan. Et confirmatus est ager et spelunca quae erat in eo Abrahamo in possessionem sepulcri a filiis Heth.

24

Et Abraham erat senior proventus dierum, et Dominus benedixit Abraham secundum omnia.

Et dixit Abraham servo suo seniori domus suae, principi omnium suorum, pone manum tuam sub femur meum. Et adiuro te per Dominum Deum caeli et Deum terrae, ne accipias uxorem filio meo Isaac de filiabus Cananaeorum, inter quos ego habito. Sed in terram meam, ubi genitus sum, ibis, et ad tribum meam, et accipies uxorem filio meo Isaac inde. Dixit autem ad eum servus: Ne forte non velit mulier ire mecum in terram hanc, num revocabo filium tuum in terram unde existi? Dixit autem ad eum Abraham: Attende tibi, ne avertas filium meum illuc. Dominus Deus caeli et Deus terrae, qui accepit me de domo patris mei et de terra in qua natus sum, qui locutus est mihi et qui iuravit mihi dicens: Tibi dabo terram hanc et semini tuo, ipse mittet Angelum suum coram te, et accipies uxorem filio meo inde. Si autem mulier nolit ire tecum in terram hanc, mundus eris a iureiurando meo; solum filium meum ne revertas illuc. Et posuit servus manum suam sub femur Abraham, domini sui, et iuravit ei de verbo hoc. Et accepit servus decem camelos de camelis domini sui, et de omnibus bonis domini sui secum, et surgens ivit in Mesopotamiam in civitatem Nahor. Et camelos accubare fecit extra urbem apud puteum aquae ad vesperum, quando exeunt mulieres aquam haurientes.

Et dixit: Domine, Deus domini mei Abraham, prospera fac coram me hodie, et fac misericordiam cum domino meo Abraham. Ecce ego sto super fonte aquae, filiae autem habitantium civitatem exeunt ad hauriendam aquam. Et erit virgo cui ego dixero: Inclina hydriam tuam, ut bibam, et dixerit mihi: Bibe tu, et camelos tuos potabo, donec cessaverint bibentes, hanc parasti

puero tuo Isaac, et in hoc cognoscam quod fecisti misericordiam cum domino meo Abraham.

Et factum est antequam complevit eum loquentem in mente sua, et ecce Rebecca exibat, quae nata erat Bathueli, filio Melchae uxoris Nachor, fratris autem Abrahae, habens hydriam super humeros suos. Haec autem virgo erat pulchra aspectu valde; virgo erat, vir non cognovit eam. Descendens autem ad fontem, implevit hydriam eius et ascendit. Cucurrit autem servus in occursum eius, et dixit, Da mihi bibere paulum aquae ex hydria tua. Illa autem dixit, Bibe, domine, et festinavit et demisit hydriam super brachium suum, et potum dedit ei, donec cessavit bibere. Et dixit: Et camelis tuis aquam hauriam, donec omnes bibant. Et festinavit et exhausit hydriam in labrum, et cucurrit ad puteum haurire iterum, et hausit aquam omnibus camelis. Vir autem observabat eam et silentium tenebat, ut cognosceret utrum prosperum fecisset Dominus viam eius an non. Factum est autem, quando cessaverunt omnes cameli bibentes, accepit homo inaures aureas per drachmam ponderis et duo armillas super manus eius, decem aureorum pondus eorum. Et interrogavit eam et dixit: Filia cuius es? Nuntia mihi, si est apud patrem tuum locus nobis manendi. Illa autem dixit ei: Filia Bathuelis sum, quem Melchas Nachori peperit. Et dixit ei: Et paleae et pabula multa apud nos sunt, et locus ad divertendum. Et bene placitus homo adoravit Dominum Et dixit: Benedictus Dominus Deus domini mei Abraham, qui non reliquit iustitiam suam et veritatem a domino meo; me autem prosperavit Dominus in domum fratris domini mei. And the servant, having

run, announced these words in the house of her mother. Rebecca autem frater erat, cui nomen Laban, et cucurrit Laban ad hominem foris ad fontem. Et factum est quando vidit inaures et armillas in manibus sororis eius, et quando audivit verba Rebecca sororis eius dicentis: Sic locutus est mihi homo, et venit ad hominem stantem super camelos apud fontem. Et dixit ei: Huc intra, benedicte Domini; cur stas foris? Ego autem praeparavi domum et locum camelis. Intravit autem homo in domum, et exoneravit camelos, et dedit paleas et pabula camelis, et aquam ad lavandos pedes eius, et pedes virorum qui cum eo erant. Et posuit coram eis panes ad edendum, et dixit, Non edam, donec loquar verba mea, et dixit, Loquere.

Et dixit: Servus Abrahami ego sum. Dominus autem benedixit dominum meum valde, et exaltatus est, et dedit ei oves et vitulos et argentum et aurum, servos et ancillas, camelos et asinos. Et peperit Sarra, uxor domini mei, filium unum domino meo postquam senuit, et dedit ei omnia quae erant ei. Et iuravit me dominus meus dicens: Non accipies mulierem filio meo de filiabus Chananaeis, in quibus ego peregrinus sum in terra eorum. Sed in domum patris mei ibis, et in tribum meam, et accipies uxorem filio meo inde. Dixi autem domino meo: Ne forte non ibit mulier mecum. Et dixit mihi: Dominus Deus, cui bene placui coram eo, ipse mittet Nuntium suum tecum, et prosperabit viam tuam, et accipies uxorem filio meo ex tribu mea et ex domo patris mei. Tunc innocens eris a maledictione mea, quando enim si veneris in tribum meam, et non tibi dent, et eris innocens a iureiurando meo. Et veniens hodie ad fontem

dixi: Domine Deus domini mei Abraham, si tu prosperas viam meam in qua nunc ego eo, Ecce ego sto ad fontem aquae, et filiae hominum civitatis exeunt ad hauriendam aquam, et erit virgo cui ego dicam: Pota me ex hydria tua paulum aquae, et dicat mihi: et tu bibe, et camelis tuis aquam hauriam, haec est mulier quam praeparavit Dominus servo suo Isaac, et in hoc cognoscam quod fecisti misericordiam domino meo Abraham. Et factum est, antequam finissem loquens in mente mea, statim Rebecca exhibat, habens hydriam super humeros, et descendit ad fontem, et hausit aquam; dixi autem ei: Da mihi bibere. Et festinans deposuit hydriam super brachium suum a se ipsa, et dixit: Bibe tu, et camelos tuos potabo. Et bibit, et camelos potavit. Et interrogavi eam, et dixi: Filia cuius es? Nuntia mihi. Illa autem dixit: Filia Bathuelis sum, filii Nachoris, quem peperit ei Melcha. Et posui ei in aures, et armillas circa manus eius. Et bene placitus adoravi Dominum, et benedixi Dominum Deum domini mei Abraham, qui prosperum me fecit in via veritatis ut acciperem filiam fratris domini mei filio eius. Si igitur vos misericordiam et iustitiam erga dominum meum facitis, sin autem minus, nuntiate mihi, ut me vertam ad dextram aut sinistram.

Respondens autem Laban et Bethuel dixerunt: A Domino exivit res haec; non poterimus tibi contradicere malum aut bonum. Ecce Rebecca coram te est; eam capiens discede, et sit mulier filio domini tui, sicut locutus est Dominus. Factum est autem cum audivisset servus Abrahae verba eorum, adoravit super terram Domino. Et cum servus protulisset vasa argentea et aurea et vestimenta, dedit Rebeccae, et dona dedit fratri eius et

matri eius. Et comederunt et biberunt, et ipse et viri qui cum eo erant, et dormierunt. Et surgens mane dixit: Emittite me, ut abeam ad dominum meum. Dixerunt autem fratres eius et mater: Maneat virgo nobiscum dies quasi decem, et post haec discedet. Ille autem dixit ad eos: Nolite me retinere, cum Dominus prosperum fecerit viam meam; dimittite me, ut vadam ad dominum meum. Illi autem dixerunt, Vocemus puellam, et interrogemus os eius. Et vocaverunt Rebeccam, et dixerunt ei: Ibisne cum homine hoc? Illa autem dixit: Ibo. Et dimiserunt Rebeccam sororem suam et possessiones eius et servum Abrahami et eos qui cum eo erant. Et benedixerunt Rebeccam et dixerunt ei: Soror nostra es, fias in milia myriadum, et hereditet semen tuum urbes adversariorum. Surgens autem Rebecca et ancillae eius, ascenderunt super camelos, et ierunt cum homine, et assumens servus Rebeccam abiit.

Isaac autem transiebat per desertum secundum puteum visionis; ipse autem habitabat in terra ad Austrum. Et egressus est Isaac ad colloquendum in campo sub vesperam, et elevatis oculis vidit camelos venientes. Et aspiciens Rebecca oculis vidit Isaac, et desiliit de camelo. Et dixit servo: Quis est homo ille ambulans in campo in occursum nobis? Dixit autem servus: Hic est dominus meus. Illa autem accipiens pallium induit. Et narravit servus Isaac omnia verba quae fecit. Intravit autem Isaac in domum matris suae, et accepit Rebeccam, et facta est uxor eius, et amavit eam, et consolatus est Isaac de Sara matre sua.

Addens autem Abraham accepit uxorem, cui nomen Chettura. Peperit autem ei Zombran et Iezan et Madal et Madiam et Iesbok et Soie. Iezan autem genuit Saba et Dedan; filii autem Dedan: Asshurim et Letushim et Leummim. Filii autem Midian: Gepher, et Apher, et Enoch, et Abida, et Eldaag; omnes hi erant filii Keturah. Dedit autem Abraham omnia bona sua Isaac, filio suo. Et filiis concubinarum suarum dedit Abraham dona, et emisit eos ab Isaac filio suo, adhuc vivente se, ad orientem in terram orientis. Haec autem sunt anni dierum vitae Abraham quos vixit, centum septuaginta quinque anni. Et deficiens mortuus est Abraham in senecta bona senex et plenus dierum, et additus est ad populum suum. Et sepelierunt eum Isaac et Ismahel, filii eius, in speluncam duplicem, in agrum Ephron filii Saar Hettaei, qui est coram Mambre, agrum et speluncam, quam acquisivit Abraham a filiis Heth, ibi sepelierunt Abraham et Sarram uxorem eius. Factum est autem post mortem Abraham, benedixit Deus Isaac filium eius, et habitavit Isaac apud puteum visionis. Hae autem sunt generationes Ismael filii Abraham, quem peperit Agar Aegyptia, ancilla Sarrae, Abrahae. Et haec sunt nomina filiorum Ismael secundum nomina generationum eius: primogenitus Ismael Nabaioth, et Kedar, et Nabdeel, et Massam, et Masma, et Duma, et Massa, Et Choddan, et Thaiman, et Ietur, et Naphes, et Kedma. Hi sunt filii Ismael, et haec nomina eorum in tentoriis eorum et in castris eorum, duodecim principes secundum gentes eorum. Et hi sunt anni vitae Ismael,

centum triginta septem anni, et deficiens mortuus est, et additus est ad gentem suam. Habitavit autem ab Havilah usque ad Sur, quae est contra faciem Aegypti, usque dum venias ad Assyrios; contra faciem omnium fratrum suorum habitavit.

Et hae sunt generationes Isaac filii Abraham: Abraham genuit Isaac. Erat autem Isaac annorum quadraginta quando accepit Rebeccam, filiam Bathuel Syri ex Mesopotamia Syriae, sororem Laban Syri, sibi in uxorem. Precabatur autem Isaac Dominum de Rebecca uxore sua, quia sterilis erat; audivit autem eum Deus, et concepit in utero Rebecca uxor eius. Saliebant autem infantes in ea, dixit autem, si ita mihi futurum est, ut quid mihi hoc? abiit autem interrogare a Domino. Et dixit Dominus ei: Duae gentes in utero tuo sunt, et duo populi ex ventre tuo separabuntur, et populus populum superabit, et maior serviet minori. Et impleti sunt dies ad parendum eam, et ecce erant gemini in ventre eius. Exivit autem primogenitus rufus, totus quasi pellis hirsutus, et nominavit nomen eius Esau. Et post hoc exivit frater eius, et manus eius prehensa calcaneum Esau, et vocavit nomen eius Iacob. Isaac autem erat annorum sexaginta, quando peperit eos Rebecca. Aucti sunt autem iuvenes, et erat Esau homo sciens venari, agrestis; Iacob autem homo simplex, habitans domum. Amavit autem Isaac Esau, quia venatio eius cibus ei erat; Rebecca autem amabat Iacob.

Coxit autem Iacob coctionem, venit autem Esau ex campo deficiens. Et dixit Esau ad Iacob: Ciba me de coctura rubra hac, quia deficio. Propter hoc vocatum est nomen eius Edom. Dixit

autem Iacobus ad Esau: Vende mihi hodie primogenita tua. Et dixit Esau: Ecce ego eo moriturus sum, et ut quid mihi haec primogenita? Et dixit ei Iacobus: Iura mihi hodie. Et iuravit ei. Vendidit autem Esau primogenita sua Iacobo. Jacob autem dedit Esau panem et cocturam lentis; et comedit et bibit, et surgens abiit; et contempsit Esau primogenita.

26

Factum est autem fames super terram, sine fame illa priore quae facta est in tempore Abrahae; ivit autem Isaac ad Abimelech regem Philistinorum in Gerara. Apparuit autem ei Dominus et dixit: Ne descenderis in Aegyptum, sed habita in terra quam tibi dixero. Et peregrinare in terra hac, et ero tecum, et benedicam te; tibi enim et semini tuo dabo omnem terram hanc, et statuam iuramentum meum, quod iuravi Abrahae patri tuo. Et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli, et dabo semini tuo omnem terram hanc, et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae. Pro quibus obedivit Abraham pater tuus voci meae, et custodivit praecepta mea, et mandata mea, et iudicia mea, et leges meas. Habitavit autem Isaac in Geraris. Interrogaverunt autem viri loci de Rebecca uxore eius, et dixit: Soror mea est. Timuit enim dicere: Uxor mea est, ne forte occiderent eum viri loci propter Rebeccam, quia pulchra aspectu erat. Factum est autem ut longum tempus ibi maneret, et inclinatus Abimelech rex Gerarorum per fenestram vidit Isaac ludentem cum Rebecca uxore sua. Vocavit autem Abimelech

Isaacem, et dixit ei: Ergo quidem mulier tua est? Quid quod dixisti: Soror mea est? Dixit autem ei Isaac: Dixi enim: Ne umquam moriar per eam. Dixit autem ei Abimelech: Quid hoc fecisti nobis? Paene dormivit aliquis ex genere meo cum uxore tua, et induxisti utique super nos ignorantiam. Imperavit autem Abimelech omni populo suo, dicens: Omnis qui tetigerit hominem hunc et uxorem eius, morte reus erit. Seminavit autem Isaac in terra illa, et invenit in anno illo hordeum centuplum reddentem; benedixit autem eum Dominus. Et elevatus est homo, et progrediens maior factus est, donec magnus factus est valde. Factum est autem ei pecora ovium et pecora boum et agricultura multa. Aemulaverunt autem eum Philistiim. Et omnia putea, quae foderunt servi patris eius in tempore patris eius, obstruxerunt ea Philistiim et impleverunt ea terra. Dixit autem Abimelech ad Isaac, vade a nobis, quia potentior nobis factus es valde. Et abiit inde Isaac et devertit in valle Gerarorum et habitavit ibi.

Et iterum Isaac fodit puteos aquae, quos foderunt servi Abraham patris eius, et obstruxerunt eos Philistiim post mortem Abraham patris eius, et vocavit iis nomina secundum nomina quae nominavit pater eius. Et foderunt servi Isaac in valle Gerarorum, et invenerunt ibi puteum aquae viventis. Et pugnaverunt pastores Gerarum cum pastoribus Isaac, dicentes aquam eorum esse, et vocaverunt nomen putei Iniuria; iniuriam enim ei fecerunt. Profectus autem inde fodit puteum alterum, et contenderunt etiam de illo, et vocavit nomen eius Inimicitia. Profectus autem inde, fodit puteum alterum, et non

pugnaverunt de eo, et nominavit nomen eius Eurychoria, dicens: Quoniam nunc dilatavit Dominus nobis, et auxit nos super terram.

Ascendit autem inde ad puteum iuramenti. Et apparuit ei Dominus in nocte illa, et dixit: Ego sum Deus Abraham patris tui; ne timeas, cum te enim sum, et benedicam te, et multiplicabo semen tuum per Abraham patrem tuum. Et aedificavit ibi altare, et invocavit nomen Domini, et fixit ibi tentorium suum; foderunt autem ibi pueri Isaac puteum in valle Gerarorum. Et Abimelech ivit ad eum a Geraris, et Ochozath consiliarius eius, et Phicol dux exercitus eius. Et dixit eis Isaac: Ut quid venistis ad me? Vos autem odistis me et misistis me a vobis. Illi autem dixerunt: Videntes vidimus quia erat Dominus tecum, et diximus: Fiat tunc inter nos et te, et faciemus tecum foedus, Ne facias nobiscum malum, quemadmodum non abominati sumus te, et quo modo usi sumus tibi bene, et dimisimus te cum pace; et nunc benedictus es tu a Domino. Et fecit illis convivium, et ederunt et biberunt. Et surgentes mane, iuravit unusquisque proximo suo, et emisit eos Isaac, et abierunt ab eo cum salute. Factum est autem in die illa, et advenientes servi Isaac nuntiaverunt ei de puteo quem foderunt, et dixerunt: Non invenimus aquam. Et vocavit illud Iusiurandum; propter hoc vocavit nomen civitati illi Puteus Iusiurandi, usque ad hodiernum diem.

Erat autem Esau annorum quadraginta, et accepit uxorem Judith, filiam Beoch Hettaei, et Basemath, filiam Elon Hettaei. Et erant molestae Isaco et Rebeccae.

Factum est autem, postquam Isaac senuisset et hebetati essent oculi eius ad videndum, vocavit Esau filium suum maiorem natu et dixit ei: Fili mi. Et ille dixit: Ecce ego. Et dixit: Ecce senui, et non scio diem mortis meae. Nunc igitur sume instrumentum tuum, pharetram et arcum, et egredere in campum, et vena mihi praedam. Et fac mihi cibos, sicut amo ego, et affer mihi, ut edam, ut benedicat te anima mea antequam moriar. Rebecca autem audivit Isaacum loquentem ad Esau filium suum; profectus est autem Esau in campum venari venationem patri suo. Rebecca autem dixit ad Iacob filium suum minorem: Ecce, audivi patrem tuum loquentem ad Esau fratrem tuum, dicentem, Affer mihi venationem, et fac mihi cibos, ut edens benedicam te coram Domino antequam moriar. Nunc igitur, fili mi, audi me sicut ego tibi praecipio. Et profectus ad oves, cape mihi inde duos haedos teneros et bonos, et faciam eos cibaria patri tuo, sicut amat. Et inferes patri tuo, et edet, ut benedicat te pater tuus antequam moriatur. Dixit autem Iacobus ad Rebeccam matrem suam: Esau frater meus vir hirsutus est, ego autem vir glaber sum. Ne umquam tangat me pater, et ero coram eo quasi contemnens, et adducam super me ipsum maledictionem, et non benedictionem. Dixit autem ei mater: Super me sit maledictio tua, fili; solum audi vocem meam, et profectus affer mihi. Profectus autem accepit et attulit matri, et fecit mater eius edulia, sicut amabat pater eius.

Et accipiens Rebecca stolam Esau, filii sui senioris, bonam, quae erat apud eam in domo, induit Iacob, filium suum iuniorem. Et pelles haedorum circumposuit super brachia eius et super nuda colli eius. Et dedit cibos delicatos et panes quos fecit in manus Iacob filii eius. Et intulit patri suo, dixitque: Pater. Ille autem dixit: Ecce ego; quis es tu, fili? Et dixit Iacobus patri: Ego Esau primogenitus tuus sum. Feci sicut locutus es mihi. Surgens sede et comede de venatione mea, ut benedicat me anima tua. Dixit autem Isaac filio suo: Quid hoc est, quod celeriter invenisti, o fili? Ille autem dixit: Quod tradidit Dominus Deus tuus coram me. Dixit autem Isaac ad Iacob: Accede mihi, et palpabo te, fili, si tu es filius meus Esau, an non. Accessit autem Iacob ad Isaac patrem suum, et palpavit eum, et dixit: Vox quidem vox Iacob, manus autem manus Esau. Et non cognovit eum, erant enim manus eius sicut manus Esau fratris eius pilosae, et benedixit eum. et dixit, Tu es filius meus Esau? Ille autem dixit, Ego. Et dixit: Adfer mihi, et edam de venatione tua, fili, ut benedicat te anima mea. Et attulit ei, et edit, et intulit ei vinum, et bibit. Et dixit ei Isaac pater eius: Accede mihi et osculare me, fili. Et accedens osculatus est eum, et odoravit odorem vestimentorum eius, et benedixit eum, et dixit: Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni, quem benedixit Dominus. Et det tibi Deus de rore caeli et de pinguedine terrae, et multitudinem frumenti et vini. Et serviant tibi gentes, et adorent tibi principes, et fias dominus fratris tui, et adorabunt tibi filii patris tui; qui maledicens te, maledictus, qui autem benedicens te, benedictus.

Et factum est postquam cessavit Isaac benedicere Iacob filium

suum, et factum est, cum exiisset Iacob a facie Isaac patris sui, et Esau frater eius venit a venatione. Et fecit et ipse edulia, et obtulit patri suo, et dixit patri: Surgat pater meus, et edat de venatione filii sui, ut benedicat me anima tua. Et dixit ei Isaac pater eius: Quis es tu? Ille autem dixit: Ego sum filius tuus primogenitus Esau. Obstupuit autem Isaac stupore magno valde, et dixit: Quis igitur est qui venatus est mihi venationem et intulit mihi, et comedi ex omnibus antequam venires tu? Et benedixi eum, et benedictus erit. Factum est autem, cum audivisset Esau verba patris sui Isaac, clamavit voce magna et amara valde, et dixit: Benedic etiam mihi, pater. Dixit autem ei: Veniens frater tuus cum dolo accepit benedictionem tuam. Et dixit: Iuste vocatum est nomen eius Iacob, supplantavit enim me ecce secundum hoc; et primogenita mea accepit, et nunc accepit benedictionem meam. Et dixit Esau patri suo: Non reliquisti mihi benedictionem, pater? Respondens autem Isaac dixit Esau: si dominum eum feci tuum, et omnes fratres eius feci servos eius, frumento et vino sustinui eum; tibi autem quid faciam, fili? Dixit autem Esau ad patrem suum: Non benedictio una tibi est, pater? Benedic ergo et me, pater. Compuncto autem Isaac, clamavit voce Esau et flevit. Respondens autem Isaac pater eius dixit ei: Ecce a pinguedine terrae erit habitatio tua, et a rore caeli desuper. Et super gladio tuo vives, et fratri tuo servies; erit autem, quando destrues et solves iugum eius a collo tuo.

Et inimicitias gerebat Esau Iacobo de benedictione, quam benedixerat eum pater eius; dixit autem Esau in mente sua: Appropinquant dies luctus patris mei, ut occidam Iacobum

fratrem meum. Nuntiata sunt autem Rebeccae verba Esau filii eius maioris, et mittens vocavit Iacob filium eius minorem, et dixit ei: Ecce Esau frater tuus minatur tibi te occidere. Nunc ergo, fili, audi vocem meam, et surgens fuge in Mesopotamiam ad Laban fratrem meum in Haran. Et habita cum eo dies aliquas, donec ira avertatur, et iram fratris tui a te, et obliviscatur quae fecisti ei, et mittens accersam te inde, ne umquam orba fiam a duobus vestrum in die una. Dixit autem Rebecca ad Isaac: Taedium habeo vitae meae propter filias filiorum Heth; si accipiet Iacob uxorem de filiabus terrae huius, ut quid mihi vivere?

28

Convocato autem Isaac Iacobum benedixit eum et praecepit ei dicens: Non accipies uxorem ex filiabus Chananaearum. Surgens fuge in Mesopotamiam, in domum Bathuelis patris matris tuae, et sume tibi inde uxorem ex filiabus Laban fratris matris tuae. Deus autem meus te benedicat, et te augeat, et te multiplicet, et eris in congregationes nationum. Et det tibi benedictionem Abraham patris mei, tibi et semini tuo post te, ut heredites terram peregrinationis tuae, quam dedit Deus Abraham. Et misit Isaac Iacobum, et ivit in Mesopotamiam ad Laban filium Bathuelis Syri, fratrem Rebeccae matris Iacobi et Esau.

Vidit autem Esau quod benedixit Isaac Iacobum, et misit eum in Mesopotamiam Syriae, ut acciperet sibi uxorem inde, cum

benediceret eum, et mandavit ei, dicens: Non accipies uxorem ex filiabus Cananaeorum. Et Iacob patrem et matrem suam audivit, et in Mesopotamiam Syriae ivit. Videns autem et Esau quod malae essent filiae Chanaan coram Isaac patre suo, Ivit Esau ad Ismahelem, et accepit Maeleth, filiam Ismahelis filii Abrahae, sororem Nabaioth, ad uxores suas uxorem.

Et egressus est Iacob a puteo iuramenti, et perrexit in Haran. Et occurrit loco, et dormivit ibi, occiderat enim sol, et tulit de lapidibus loci, et posuit ad caput suum, et dormivit in loco illo. Et somniavit, et ecce scala fixa in terra, cuius caput pervengebat ad caelum, et nuntii Dei ascendebant et descendebant super eam. Dominus autem sustentabatur super ea, et dixit: Ego sum Deus Abraham patris tui, et Deus Isaac. Ne timeas. Terram super qua tu dormis, tibi dabo eam, et semini tuo. Et erit semen tuum sicut arena terrae, et dilatabitur super mare, et Africum, et Aquilonem, et super orientem, et benedicentur in te omnes tribus terrae, et in semine tuo. Et ecce ego sum tecum, custodiens te in omni via, quocumque ieris, et reducam te in terram hanc, quia non te derelinquam, donec fecero omnia quae locutus sum tibi. Et excitatus est Iacob ex somno suo, et dixit: Est Dominus in loco hoc, ego autem non sciebam. Et timuit et dixit: Quam terribilis locus hic! Non est hoc nisi domus Dei, et haec porta caeli. Et surrexit Iacobus mane, et accepit lapidem quem posuerat ibi ad caput suum, et statuit eum columnam, et fudit oleum super summum eius. Et vocavit nomen loci illius Domus Dei; et Oulam-luz erat nomen civitati prius. Et votum vovit Iacobus, dicens: Si fuerit Dominus Deus mecum, et custodierit

me in via hac qua ego vado, et dederit mihi panem ad edendum et vestimentum ad induendum, et me cum salute in domum patris mei avertat, et erit Dominus mihi in Deum. Et lapis hic, quem statui columnam, erit mihi domus Dei, et omnium quae si mihi dederis, decimam decimabo ea tibi.

29

Et elevans Iacob pedes ivit in terram orientis, ad Laban filium Bathuelis Syri, fratrem autem Rebeckae, matris Iacob et Esau. Et videt, et ecce puteus in campo; erant autem ibi tria greges ovium quiescentes super eo, ex illo enim puteo potabant greges; lapis autem magnus erat super ore putei. Et congregabantur ibi omnes greges, et devolvebant lapidem ab ore putei, et adaquabant oves, et restituebant lapidem super os putei in locum suum. Dixit autem eis Iacobus: Fratres, unde estis vos? Illi autem dixerunt: Ex Charran sumus. Dixit autem eis: Cognoscitis Laban filium Nachor? Illi autem dixerunt: Cognoscimus. Dixit autem eis, Sanus est? Illi autem dixerunt, Sanus est, et ecce Rachel filia eius venit cum ovibus. Et dixit Iacob: Adhuc dies magna est, nondum hora est congregari pecora; potatis oves et abeuntes pascite. Illi autem dixerunt: Non poterimus, donec congregentur omnes pastores, et devolvant lapidem ab ore putei, et adaquemus oves. Adhuc eo loquente ad eos, et ecce Rachel filia Laban veniebat cum ovibus patris sui, ipsa enim pascebat oves patris sui. Factum est autem, ut vidit Iacob Rachelem, filiam Laban fratris matris suae, et oves Laban fratris

matris suae, et accedens Iacob devolvit lapidem ab ore putei, et adaquabat oves Laban fratris matris suae. Et osculatus est Iacob Rachelem, et clamans voce sua fleuit. Et nuntiavit Racheli, quod frater patris eius esset, et quod filius Rebeccae esset, et cucurrit ac nuntiavit patri suo secundum verba haec. Factum est autem, ut audivit Laban nomen Iacob filii sororis suae, cucurrit in occursum ei, et complexus eum osculatus est, et introduxit eum in domum suam, et narravit Laban omnia verba haec. Et dixit ei Laban: Ex ossibus meis et ex carne mea es tu. Et erat cum eo mensem dierum.

Dixit autem Laban ad Iacob: Quia enim frater meus es, non servies mihi gratis; indica mihi quae merces tua est. Laban autem duas filias habebat: nomen maiori Leia, et nomen minori Rachel. Oculi autem Leiae debiles erant, Rachel autem erat pulchra forma et valde decora aspectu. Amavit autem Iacob Rachel, et dixit: Serviam tibi septem annos de Rachel filia tua iuniore. Dixit autem ei Laban: Melius est dare me eam tibi quam dare me eam viro alteri; habita mecum. Et servivit Iacobus pro Rachel septem annos, et erant coram eo quasi dies pauci propter amorem eius erga eam. Dixit autem Iacob ad Laban, da mihi uxorem meam, impletae sunt enim dies ut ingrediar ad eam. Congregavit autem Laban omnes viros loci, et fecit nuptias. Et facta est vespera, et accipiens Liam filiam suam, introduxit eam ad Iacob, et intravit ad eam Iacob. Dedit autem Laban Leae, filiae suae, Zelphan ancillam suam ei ancillam. Factum est autem mane, et ecce erat Lea. Dixit autem Iacob ad Laban: Quid hoc fecisti mihi? Nonne de Rachel servivi apud te? Et quare

decepisti me? Respondit autem Laban: Non est sic in loco nostro dare minorem ante maiorem. Perfice igitur septimam huius, et dabo tibi et hanc pro opere quod operaris apud me adhuc septem annos alios. Fecit autem Iacob sic, et implevit septem haec, et dedit ei Laban Rachel filiam suam uxorem. Dedit autem Laban Ballam, ancillam suam, filiae suae ut ancillam. Et intravit ad Rachel; amavit autem Rachel magis quam Leah, et servivit ei septem annos alios.

Videns autem Dominus Deus quod odio haberetur Lea, aperuit matricem eius; Rachel autem erat sterilis. Et concepit Leah, et peperit filium Iacobo; vocavit autem nomen eius Ruben, dicens: Quia vidit Dominus humiliationem meam, et dedit mihi filium, nunc ergo amabit me vir meus. Et concepit iterum, et peperit filium secundum Iacobo, et dixit: Quia audivit Dominus quia odio habeor, et dedit mihi et hunc. Et vocavit nomen eius Simeon. Et concepit adhuc, et peperit filium, et dixit: In hoc nunc tempore ad me erit vir meus, peperit enim ei tres filios. Propter hoc vocavit nomen eius Levi. Et concipiens adhuc peperit filium, et dixit: Nunc adhuc hoc confitebor Domino. Propter hoc vocavit nomen eius Iudam, et desiit parere.

30

Videns autem Rachel quod non pepererat Iacobo, aemulata est Rachel sororem suam, et dixit Iacobo: Da mihi filios; si autem non, moriar ego. Iratus autem Iacob Racheli dixit ei: Num pro

Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris? Dixit autem Rachel ad Iacob: Ecce ancilla mea Balla; intra ad eam, et pariet super genua mea, et aedificabor ego quoque ex ea. Et dedit ei Balla ancillam suam uxorem, et intravit ad eam Iacob. Et concepit Balla, ancilla Rachel, et peperit Iacob filium. Et dixit Rachel: Iudicavit mihi Deus, et audivit vocem meam, et dedit mihi filium; propter hoc vocavit nomen eius Dan. Et concepit adhuc Balla ancilla Rachel, et peperit filium secundum Iacob. Et dixit Rachel: Contendit pro me Deus, et luctata sum cum sorore mea, et praevalui. Et vocavit nomen eius Nephtali. Vidit autem Leia quod stetit parere, et accepit Zelphan ancillam suam, et dedit eam Iacobo uxorem, et intravit ad eam. Et concepit Zelpha, ancilla Leiae, et peperit Iacobo filium. Et dixit Leah: In fortuna! Et nominavit nomen eius Gad. Et concepit adhuc Zelpha, ancilla Leae, et peperit Iacob filium secundum. Et dixit Leah: Beata ego, quia beatam me vocabunt mulieres. Et vocavit nomen eius Asher. Ivit autem Ruben in diebus messis tritici, et invenit mala mandragorarum in agro, et attulit ea ad Leam matrem suam. Dixit autem Rachel Leae sorori suae: Da mihi de mandragoris filii tui. Dixit autem Lea: Non sufficiens tibi quia accepisti virum meum? Num et mandragoras filii mei accipies? Dixit autem Rachel: Non sic; dormiat cum te noctem hanc pro mandragoris filii tui. Intravit autem Iacobus ex agro vespere, et exivit Lea in occursum eius, et dixit: Ad me intrabis hodie; conduxim enim te pro mandragonibus filii mei. Et dormivit cum ea noctem illam. Et audivit Deus Leiam, et concepit ac peperit Iacobo filium quintum. Et dixit Leah: Dedit mihi Deus mercedem meam, pro eo quod dedi ancillam meam viro meo, et vocavit nomen eius

Issachar, quod est merces. Et concepit adhuc Lea, et peperit filium sextum Iacobo. Et dixit Leah: Donum bonum mihi dedit Deus hoc tempore; nunc eliget me vir meus, nam sex filios ei peperit. Et vocavit nomen eius Zabulon. Et post hoc peperit filiam, et vocavit nomen eius Dina. Recordatus est autem Deus Rachelis, et exaudivit eam Deus, et aperuit eius vulvam. Et concipiens peperit Iacobo filium; dixit autem Rachel: Abstulit Deus meus opprobrium. Et vocavit nomen eius Ioseph, dicens: Addat Deus mihi filium alterum.

Factum est autem, ut peperit Rachel Ioseph, dixit Iacob ad Laban: Dimitte me, ut abeam in locum meum et in terram meam. Redde mulieres meas et pueros meos, de quibus servivi tibi, ut abeam; tu enim scis servitutem quam servivi tibi. Dixit autem ei Laban: Si inveni gratiam coram te, divinavi utique; benedixit enim me Deus super tuo adventu. Specifica mercedem tuam mihi, et dabo. Dixit autem Iacob: Tu cognoscis quae servivi tibi, et quanta erant pecora tua mecum. Parva enim erant quaecumque tibi ante me, et crevit in multitudinem, et benedixit te Dominus Deus ad pedem meum; nunc ergo quando faciam ego quoque mihi domum? Et dixit ei Laban: Quid tibi dabo? Dixit autem ei Iacob: Non dabis mihi quicquam; si feceris mihi verbum hoc, iterum pascam oves tuas et custodiam. Transeant omnia pecora tua hodie, et separa inde omne pecus fuscum in agnis, et omne maculosum et respersum in capris; erit mihi merces. Et audiet mihi iustitia mea in die crastino, quia est merces mea coram te: omne quod si non sit maculatum et varium in capris, et fuscum in agnis, furatum erit apud me. Dixit

autem ei Laban: Esto secundum verbum tuum. Et separavit in die illa hircos maculosos et varios, et omnes capras maculosas et varias, et omne quod erat fuscum in agnis, et omne quod erat album in eis, et dedit per manum filiorum suorum. Et removit viam trium dierum inter eos et Iacob. Iacob autem pascebat oves Laban quae relictas erant. Tulit autem sibi Iacob virgam styracinam viridem et nucis et platani, et decorticavit eas Iacob decorticationibus albis, et detrahens viride, apparebat in virgis album quod decorticavit, varium. Et posuit virgas, quas decorticavit, in canalibus aquariorum aquae, ut cum venirent oves bibere, coram virgis venientibus earum ad bibendum, conciperent oves ad virgas. Et concipiebant oves in virgas, et pariebant oves candidas et varias et cinereas maculatas. Agnos autem separavit Iacob, et statuit ante oves arietem variegatum, et omne varium in agnis, et separavit sibi greges secundum se, et non miscuit ea in oves Laban. Factum est autem in tempore quo concipiebant oves in utero accipientes, posuit Iacob virgas coram ovibus in canalibus, ut conciperent eas secundum virgas. Quando autem oves pepererunt, non posuit; factum est igitur ut oves insignitae Laban essent, insignitae vero Iacob. Et ditatus est homo valde valde, et facta sunt ei pecora multa, et boves, et servi, et ancillae, et cameli, et asini.

31

Audivit autem Iacob verba filiorum Laban dicentium: Accepit Iacob omnia patris nostri, et ex his patris nostri fecit omnem

gloriam hanc. Et vidit Iacob faciem Laban, et ecce non erat ad eum sicut heri et tertia die. Dixit autem Dominus ad Iacob: Revertere in terram patris tui et ad cognationem tuam, et ero tecum. Missus autem Iacob vocavit Leam et Rachel in campum, ubi erant greges. Et dixit eis: Video ego faciem patris vestri, quia non est ad me sicut heri et tertiam diem; Deus autem patris mei erat cum me. Et ipsae scitis quod in omni fortitudine mea servivi patri vestro. Pater autem vester decepit me, et mutavit mercedem meam decem vicibus, sed non dedit ei Deus ut noceret mihi. Si ita dicat, varia erunt merces tua, et parient omnes oves varia; si autem dicat, alba erunt merces tua, et parient omnes oves alba. Et abstulit Deus omnia pecora patris vestri et dedit mihi ea. Et factum est quando oves concipiebant in utero, et vidi oculis meis in somno, et ecce hirci et arietes ascendentes super oves et capras erant candidissimi et varii et cinereo colore aspersi. Et dixit mihi Angelus Dei in somno, Iacob; ego autem dixi, quid est? Et dixit: Leva oculos tuos et vide hircos et arietes ascendentes super oves et capras, maculosos et varios et cinereos respersos; vidi enim omnia quae tibi Laban facit. Ego sum Deus qui apparui tibi in loco Dei, ubi unxisti mihi ibi columnam et vovisti mihi ibi votum. Nunc ergo surge et exi ex terra hac et vade in terram nativitatis tuae, et ero tecum. Et respondentes Rachel et Leah dixerunt ei: Nonne est nobis adhuc pars aut hereditas in domo patris nostri? Nonne ut alienae computatae sumus ei? Vendidit enim nos, et consumendo devoravit argentum nostrum. Omnes divitias et gloriam, quas abstulit Deus patris nostri, nobis erunt et filiis nostris; nunc ergo quaecumque tibi dixit Deus, fac. Surgens autem Iacob accepit

uxores suas et liberos suos super camelos, Et abduxit omnes possessiones suas, et omnem sarcinam suam, quam acquisiverat in Mesopotamia, et omnia sua, ut abiret ad Isaac patrem suum in terram Chanaan. Laban autem ivit tondere oves suas, Rachel vero furata est idola patris sui. Celavit autem Iacob Laban Syrum, non nuntiando ei quod fugeret. Et fugit ipse et omnia sua, et transiit flumen, et contendit in montem Galaad. Nuntiatum est autem Laban Syro die tertio, quia fugit Iacob. Et acceptis fratribus suis secum, persecutus est eum viam septem dierum, et comprehendit eum in monte Galaad. Venit autem Deus ad Laban Syrum secundum somnium noctis et dixit ei: Custodi te ipsum, ne umquam loquaris cum Iacob mala. Et comprehendit Laban Iacobum; Iacob autem fixit tentorium suum in monte, Laban autem constituit fratres suos in monte Galaad. Dixit autem Laban ad Iacobum: Quid fecisti? Cur secreto fugisti et furatus es me et abduxisti filias meas ut captivas gladio? Et si annuntiasses mihi, emississem te cum laetitia et cum musicis et tympanis et cithara. Et non dignus habitus sum osculari filios meos et filias meas; nunc autem stulte egisti. Et nunc valet manus mea ad malum faciendum tibi, sed Deus patris tui heri dixit ad me, dicens: Custodi te ipsum, ne umquam loquaris cum Iacob mala. Nunc igitur profectus es, desiderio enim desiderasti abire in domum patris tui; cur furatus es deos meos? Respondens autem Iacobus dixit ad Laban: Timui enim; dixi enim: Ne forte auferas filias tuas a me et omnia mea. Et dixit Iacob: Apud quem inveneris deos tuos, non vivet coram fratribus nostris; cognosce quid sit apud me ex tuis, et cape. Et non cognovit apud eum quicquam; non sciebat autem Iacob

quod Rachel uxor eius furasset eos. Ingressus autem Laban scrutatus est in domum Leae, et non invenit, et egressus est ex domo Leae, et scrutatus est domum Iacob, et in domo duarum ancillarum, et non invenit, ingressus est autem et in domum Rachel. Rachel autem cepit idola et iniecit ea in sagmata cameli et insedit eis. Et dixit patri suo: Ne graviter feras, domine; non possum surgere coram te, quia consuetudo mulierum mihi est. Scrutatus est Laban in tota domo, et non invenit idola. Iratus est autem Iacob, et pugnavit cum Laban; respondens autem Iacob dixit ad Laban: Quid iniuria mea? et quid peccatum meum, quia persecutus es post me? et quod scrutatus es omnia vasa domus meae, quid invenisti ex omnibus vasis domus tuae? pone hic coram fratribus tuis et fratribus meis, et iudicent inter nos duos. Viginti anni mihi sunt apud te, oves tuae et caprae tuae non orbabantur, arietes ovium tuarum non devorabam. Bestiarum laceratum non attuli tibi; ego rependebam ex meipso furta diei et furta noctis. Factus sum die concrematus calore et gelu nocte, et recedebat somnus meus ab oculis meis. Haec viginti anni mihi sunt in domo tua: servivi tibi quattuordecim annis pro duabus filiabus tuis, et sex annis in ovibus tuis, et fraudasti mercedem meam decem vicibus. Si non Deus patris mei Abraham et timor Isaac mihi adfuisset, nunc utique vacuum me dimisisses; humiliationem meam et laborem manuum mearum vidit Deus, et reprehendit te heri.

Respondens autem Laban dixit ad Iacob: Filiae, filiae meae sunt, et filii, filii mei sunt, et pecora, pecora mea sunt, et omnia quaecumque tu vides, mea sunt; et filiarum mearum, quid

faciam his hodie aut liberis earum, quos pepererunt? Nunc igitur veni, faciamus foedus ego et tu, et erit in testimonium inter me et te. Dixit autem ei: Ecce nemo nobiscum est, vide Deus testis inter me et te. Iacob autem, sumpto lapide, statuit eum columnam. Dixit autem Iacobus fratribus suis, colligite lapides, et collegerunt lapides, et fecerunt acervum, et comederunt ibi super acervo, et dixit ei Laban, acervus hic testatur inter me et te hodie. Et vocavit eum Laban acervum testimonii, Iacob autem vocavit eum acervum testem. Dixit autem Laban ad Iacob: Ecce acervus hic et stela quam statui inter me et te. Testatur acervus hic, et testatur stela haec. Propter hoc vocatum est nomen: Acervus testatur. Et visionem, quae dicta est, aspiciat Deus inter me et te, quia separabimur alter ab altero. Si humiliabis filias meas, si accipies mulieres ad filias meas, vide: nemo nobiscum est videns; Deus testis est inter me et te. Si enim ego non transeo ad te, neque tu transeas ad me collem hunc et columnam hanc in malitiam. Deus Abraham et Deus Nahor iudicet inter nos, et iuravit Iacob per timorem patris sui Isaac. Et immolavit sacrificium in monte, et vocavit fratres suos, et comederunt et biberunt, et dormierunt in monte.

32

Surgens autem Laban mane, osculatus est filios et filias suas, et benedixit eos, et conversus Laban abiit in locum suum.

Et Iacobus abiit in viam suam, et suspiciens vidit castra Dei

posita, et occurrerunt ei Angeli Dei. Dixit autem Iacob, quando vidit eos: Castra Dei haec sunt, et vocavit nomen loci illius Castra.

Misit autem Iacob nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir, in regionem Edom. Et mandavit eis dicens: Sic dicetis domino meo Esau: Sic dicit servus tuus Iacob: Cum Laban peregrinatus sum et moratus sum usque nunc. And there became to me oxen, and donkeys, and sheep, and servants, and maidservants, and I sent to announce to my lord Esau, so that your servant may find favor before you. Et reversi sunt nuntii ad Iacob, dicentes: Venimus ad fratrem tuum Esau, et ecce ipse venit in occursum tuum, et quadringenti viri cum eo. Timuit autem Iacob valde et angebatur, et divisit populum qui cum eo erat, et boves, et camelos, et oves, in duo castra. Et dixit Iacob: Si venerit Esau in castra una et percusserit ea, erunt castra secunda ad salvandum. Dixit autem Iacob: Deus patris mei Abraham, et Deus patris mei Isaac, Domine, tu qui dixisti mihi, Discede in terram generationis tuae, et bene tibi faciam,' Sufficiat mihi ab omni iustitia et ab omni veritate quam fecisti servo tuo; nam in virga mea hac transivi Iordanem hunc, nunc autem factus sum in duo castra. Erue me e manu fratris mei, e manu Esau, quia timeo eum, ne forte veniens percutiat me et matrem cum liberis. Tu autem dixisti, bene te faciam, et ponam semen tuum sicut arenam maris, quae non numerabitur prae multitudine. Et dormivit ibi noctem illam, et accepit quae ferebat dona, et misit Esau fratri suo. capras ducentas, hircos viginti, oves ducentas, arietes viginti camelas lactantes et

infantes earum triginta, boves quadraginta, tauros decem, asinos viginti, et pullos decem. Et dedit ea servis suis, gregem secundum singulos. Dixit autem servis suis: Praecedite ante me, et intervallum facite inter gregem et gregem. Et mandavit primo, dicens: Si tibi occurrerit Esau frater meus, et interrogaverit te, dicens: Cuius es? et quo vadis? et cuius sunt haec quae praecedunt te? Dices, Servi tui Iacobi dona misit domino meo Esau, et ecce ipse post nos est. Et imperavit primo, et secundo, et tertio, et omnibus qui praecedebant post greges hos, dicens: Secundum verbum hoc loquimini Esau, cum invenerit vos. Et dicetis: Ecce servus tuus Iacob venit post nos. Dixit enim: Placabo faciem eius in donis quae praecedunt eum, et post hoc videbo faciem eius; forsitan enim accipiet faciem meam. Et dona praecedebant eum, ipse autem dormivit noctem illam in castris. Surgens autem nocte illa, accepit duas uxores et duas ancillas et undecim liberos suos, et transiit vadum Iaboch. Et accepit eos, et transiit torrentem, et transduxit omnia sua.

Relictus est autem Iacob solus, et luctatus est homo cum eo usque mane. Vidit autem quod non posset adversus eum, et tetigit latum femoris eius, et obstupefecit latus femoris Iacob dum luctaretur cum eo. Et dixit ei: Mitte me, ascendit enim aurora. Ille autem dixit: Non te mittam, nisi me benedixeris. Dixit autem ei: Quid est nomen tuum? Ille autem dixit: Iacob. Et dixit ei: Non vocabitur adhuc nomen tuum Iacob, sed Israel erit nomen tuum, quia praevaluisti cum Deo, et cum hominibus potens eris. Rogavit autem Iacobus et dixit: Nuntia mihi nomen tuum. Et dixit: Cur hoc interrogas tu nomen meum? Et benedixit

eum ibi. Et vocavit Iacob nomen loci illius Species Dei, vidi enim Deum facie ad faciem, et salva facta est anima mea. Ortus est autem ei sol, quando transiit formam Dei; ipse autem claudicabat femore suo. Propter hoc non edant filii Israel nervum qui obtorpuit, qui est super latitudine femoris, usque ad diem hanc, quia tetigit latitudinem femoris Iacob nervi qui obtorpuit.

33

Suspiciens autem Iacob oculis suis vidit, et ecce Esau frater eius veniens, et quadringenti viri cum eo, et divisit Iacob pueros super Leam et super Rachel et duas ancillas. Et posuit duas ancillas et filios eorum in primis, et Leah et pueros eius post, et Rachel et Ioseph extremos. Ipse autem processit ante eos et adoravit super terram septies, donec appropinquaret fratri suo. Et cucurrit Esau in occursum illi, et comprehendens eum cecidit super collum eius, et osculatus est eum, et flebant ambo. Et aspiciens Esau vidit mulieres et pueros, et dixit, quid haec tibi sunt? ille autem dixit, pueri, quibus misertus est Deus servum tuum. Et appropinquaverunt ancillae et liberi earum, et adoraverunt. Et accessit Leah et filii eius, et adoraverunt; et post haec accessit Rachel et Ioseph, et adoraverunt. Et dixit, Quid haec tibi sunt, omnia castra haec quibus occurri? Ille autem dixit, Ut inveniat servus tuus gratiam coram te, domine. Dixit autem Esau: Sunt mihi multa, frater; sint tibi tua. Dixit autem Iacobus: Si inveni gratiam coram te, accipe dona per manus

meas; propter hoc enim vidi faciem tuam sicut aliquis videret faciem Dei, et complacueris mihi. Cape benedictiones meas quas attuli tibi, quia misertus est mei Deus, et est mihi omnia; et coegit eum, et accepit. Et dixit, Profecti, eamus in rectam. Dixit autem ei: Dominus meus scit quod pueri teneriores sunt, et oves et boves lactant super me; si ergo persequar eos diem unum, morientur omnia pecora. Procedat dominus meus ante servum suum; ego autem confortabo in via secundum otium itineris quod ante me est et secundum pedem puerorum, donec veniam ad dominum meum in Seir. Dixit autem Esau: Relinquam tecum de populo qui mecum est. Ille autem dixit: Cur hoc? Sufficiens est quod inveni gratiam coram te, domine. Conversus est autem Esau in die illa in viam suam in Seir. Et Iacobus profectus est in Tentoria, et fecit sibi ibi domos, et pecoribus suis fecit tentoria; propter hoc vocavit nomen loci illius Tentoria.

Et venit Iacob in Salem, civitatem Sechimorum, quae est in terra Chanaan, quando rediit ex Mesopotamia Syriae, et castra posuit ante faciem civitatis. Et acquisivit portionem agri, ubi statuit ibi tentorium suum, ab Emmor patre Sychem, centum annorum. Et statuit ibi altare et invocavit Deum Israel.

34

Egressa est autem Dina, filia Leae, quam peperit Iacobo, ut videret filias regionis. Et vidit eam Sychem, filius Emmor Evaeus, princeps terrae, et capiens eam dormivit cum ea, et

humiliavit eam. Et animum advertit ad animam Dinae filiae Iacob, et amavit virginem, et locutus est ad cor virginis. Dixit Sychem ad Emmor patrem suum dicens: Accipe mihi puellam hanc in uxorem. Jacob autem audivit quod filius Emmor contaminavit Dinam filiam eius; filii autem eius erant cum pecoribus eius in campo; tacuit autem Jacob usque ad venire eos. Exivit autem Emmor pater Sychem ad Iacob, ut loqueretur ei. Filii autem Iacob ex agro venerunt; cum autem audivissent, compuncti sunt viri, et valde dolorosum eis erat, quia rem turpem in Israel fecit, cum filia Iacob concubuerit, et non sic erit. Et locutus est Emmor ad eos, dicens: Sychem filius meus elegit anima filiam vestram; date ergo eam ei uxorem. Et connubia facite nobiscum; filias vestras date nobis, et filias nostras accipite filiis vestris. Et in nobis habitate, et terra ecce lata coram vobis est; habitate, et mercamini in ea, et possessiones acquirite in ea. Dixit autem Sychem ad patrem eius et ad fratres eius: Inveniam gratiam coram vobis, et quodcumque dixeritis, dabimus. Multiplicate dotem valde, et dabo sicut dixeritis mihi, et dabitis mihi puellam hanc in uxorem.

Responderunt autem filii Iacob Sichem et Emmor, patri eius, cum dolo, et locuti sunt eis, quia polluerunt Dinam, sororem eorum. Et dixerunt illis Simeon et Levi, fratres Dinae: Non poterimus facere verbum hoc, dare sororem nostram homini qui habet praeputium; est enim opprobrium nobis. Solum in hoc assimilabimur vobis, et habitabimus apud vos, si fietis sicut nos, in eo ut circumcidatur vestrum omne masculinum. Et dabimus

falias nostras vobis, et de filiabus vestris accipiemus nobis uxores, et habitabimus apud vos, et erimus tamquam genus unum. Si autem non audieritis nos ut circumcidamini, accipientes filiam nostram abibimus. Et placuerunt verba coram Emmor et coram Sychem, filio Emmor. Et non moravit iuvenis facere verbum hoc, incumbibat enim filiae Iacob; ipse autem erat gloriosissimus omnium in domo patris eius. Venit autem Emmor et Sychem filius eius ad portam civitatis eorum, et locuti sunt ad viros civitatis eorum dicentes, Homines isti pacifici sunt; cum nobis habitent super terram et negotientur eam. Terra autem, ecce, lata est coram eis. Falias eorum accipiemus nobis uxores, et filias nostras dabimus eis. In hoc solum assimilabuntur nobis homines ad habitandum nobiscum, ut simus populus unus, si circumcidatur omne masculinum nostrum, sicut et ipsi circumcisi sunt. Et pecora eorum et quadrupeda et possessiones eorum nonne nostra erunt? Solum in hoc similes fiamus eis, et habitabunt nobiscum. Et audierunt Emmor et Sychem filius eius, omnes qui negotiabantur in porta civitatis eorum, et circumcisa est caro praeputii eorum, omnis masculus.

Factum est autem in die tertia, quando erant in dolore, ut duo filii Iacob, Simeon et Levi, fratres Dinae, caperent unusquisque gladium suum, et intrarent in civitatem secure, et occiderent omne masculinum. Illum et Emmor et Sychem filium eius occiderunt in ore gladii, et ceperunt Dinam ex domo Sychemi, et exierunt. Filii autem Iacob intraverunt super vulneratos, et diripuerunt civitatem in qua polluerunt Dinam sororem eorum.

Et oves eorum, et boves eorum, et asinos eorum, quaecumque erant in urbe, et quaecumque erant in campo, ceperunt. Et omnia corpora eorum, et omnem impedimentam eorum, et mulieres eorum captivas ceperunt, et diripuerunt quaecumque erant in civitate et quaecumque erant in domibus. Dixit autem Iacob ad Simeon et Levi: Odiosum me fecistis, ita ut malus sim omnibus habitantibus terram, et Chananaeis et Perizaeis. Ego autem paucus sum numero, et congregati super me concident me, et delebor ego et domus mea. Illi autem dixerunt: Sed tamquam meretrice utentur sorore nostra?

35

Dixit autem Deus ad Iacob: Surgens ascende in locum Bethel, et habita ibi, et fac ibi altare Deo qui apparuit tibi, cum fugeres a facie Esau fratris tui. Dixit autem Iacobus domui suae et omnibus qui cum eo erant: Tollite deos alienos qui vobiscum sunt e medio vestri, et purificamini, et mutate vestes vestras. Et surgentes ascendamus in Bethel, et faciamus ibi altare Deo qui audivit me in die afflictionis, qui erat mecum, et salvavit me in via qua ambulavi. Et dederunt Iacobo deos alienos qui erant in manibus eorum et inaures quae erant in auribus eorum, et abscondit ea Iacobus sub terebinthum quae erat in Sichimis, et perdidit ea usque ad hodiernum diem. Et exiit Israel ex Sichimis, et factus est timor Dei super civitates quae in circuitu eorum erant, et non persecuti sunt filios Israel. Venit autem Iacob in Luzam, quae est in terra Chanaan, quae est Bethel, ipse et omnis

populus qui erat cum eo. Et aedificavit ibi altare, et vocavit nomen loci Bethel, ibi enim apparuit ei Deus, cum fugeret a facie Esau fratris sui.

Mortua est autem Deborra, nutrix Rebeckae, et sepulta est inferius Bethel sub quercu, et vocavit Iacob nomen eius Quercus Luctus. Apparuit autem Deus Iacobo adhuc in Luza, quando venit ex Mesopotamia Syriae, et benedixit eum Deus. Et dixit ei Deus: Nomen tuum non vocabitur amplius Iacob, sed Israel erit nomen tuum. Et vocavit nomen eius Israel. Dixit autem ei Deus: Ego sum Deus tuus; cresce et multiplicare. Nationes et congregationes nationum erunt ex te, et reges ex lumbis tuis exhibunt. Et terram, quam dedi Abraham et Isaac, tibi dedi eam; tibi erit, et semini tuo post te dabo terram hanc. Ascendit autem Deus ab eo ex loco, ubi locutus est cum eo. Et statuit Iacobus columnam in loco, quo locutus est cum eo Deus, columnam lapideam, et libauit super eam libationem, et fudit super eam oleum. Et vocavit Iacob nomen loci, in quo locutus est cum eo ibi Deus, Bethel. Profectus autem Iacob ex Bethel fixit tentorium suum ultra turrim Gader. Factum est autem, cum appropinquasset ad Chabratha ut veniret in Ephrathah, peperit Rachel et laboravit difficile in partu. Factum est autem, cum aspere eam parere, dixit ei obstetrix: Animum habe, etenim hic quoque tibi est filius. Factum est autem, cum dimitteret animam, moriebatur enim, vocavit nomen eius filius doloris mei; pater autem vocavit nomen eius Benjamin. Mortua est autem Rachel, et sepulta est in via hippodromi Ephratah; haec est Bethlehem. Et statuit Iacob columnam super monumentum eius; haec est

columna super monumentum Rachel usque ad diem hanc. Factum est autem, quando habitavit Israel in terra illa, ivit Ruben et dormivit cum Balla, concubina patris sui Iacob, et audivit Israel, et malum apparuit coram eo. Erant autem filii Iacob duodecim.

Filii Leah: primogenitus Jacob Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun. Filii autem Rachel: Ioseph et Benjamin. Filii autem Ballae, ancillae Rachel: Dan et Nephthalim. Filii autem Zilpah ancillae Leah, Gad et Asher, hi filii Jacob qui nati sunt ei in Mesopotamia Syriae. Venit autem Iacob ad Isaac patrem suum in Mambre, in civitatem campi; haec est Hebron in terra Chanaan, ubi peregrinati sunt Abraham et Isaac. Facti sunt autem dies Isaac, quos vixit, anni centum octoginta. Et deficiens Isaac mortuus est, et additus est ad genus suum senior et plenus dierum, et sepelierunt eum Esau et Iacob, filii eius.

36

Hae autem sunt generationes Esau; ipse est Edom. Esau autem accepit uxores sibi ex filiabus Chananaorum: Adah, filiam Ailom Chettaei, et Olibemah, filiam Ana filii Sebegon Euaei. Et Basemath, filiam Ismael, sororem Nabaioth. Peperit autem ei Ada Eliphaz, et Basemath peperit Raguel. Et Olibema peperit Ieous et Ieglom et Core; hii filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan. Cepit autem Esau uxores suas et filios suos et filias suas et omnia membra domus suae et omnes possessiones suas

et omnia pecora et omnia quaecumque acquisivit et omnia quaecumque sibi comparavit in terra Chanaan, et ivit Esau e terra Chanaan a facie Iacobi fratris sui. Erant enim eorum possessiones multae ad habitandum simul, et non poterat terra peregrinationis eorum ferre eos a multitudine possessionum eorum. Habitavit autem Esau in monte Seir; Esau ipse est Edom. Hae autem sunt generationes Esau, patris Edom, in monte Seir. Et haec sunt nomina filiorum Esau: Eliphaz filius Adae uxoris Esau, et Raguel filius Basemath uxoris Esau. Facti sunt autem filii Eliphaz: Thaiman, Omar, Sophar, Gothom et Kenaz. Thamna autem erat concubina Eliphaz, filii Esau, et peperit Eliphaz Amalec; hi filii Adas, uxoris Esau. Hi autem filii Raguel: Nahoth, Zare, Some, et Moze; hi erant filii Basemath, uxoris Esau. Hi autem filii Olibemas, filiae Ana filii Sebegon, uxoris Esau; peperit autem Esau Ieous et Ieglom et Kore. Hi principes filiorum Esau, filii Eliphaz primogeniti Esau: princeps Thaiman, princeps Omar, princeps Sophar, princeps Kenez. dux Korah, dux Gothom, dux Amalec; hi duces Eliphaz in terra Idumaea, hi filii Adae. Et hi filii Raguel, filii Esau: dux Nahoth, dux Zare, dux Some, dux Moze; hi duces Raguel in terra Edom, hi filii Basemath, uxoris Esau. Hi autem filii Olibemas uxoris Esau: dux Ieous, dux Ieglom, dux Core; hi duces Olibemas filiae Ana uxoris Esau. Hi filii Esau, et hi duces eorum; hi sunt filii Edom. Hi autem filii Seir Horrhaei, inhabitantis terram: Lotan, Sobal, Sebegon, Ana, Et Deson, et Asar, et Rison: hii duces Chorraei, filii Seir, in terra Edom. Facti sunt autem filii Lotan: Chorri et Heman; soror autem Lotan erat Thamna. Hi autem filii Sobal: Golam, et Manahath, et Gaibel, et Zophar, et Omar. Et hi filii

Sebegon: Aie et Ana. Hic est Ana, qui invenit Iamin in deserto, quando pascebat iumenta Sebegon patris sui. Hi autem filii Anae: Deson, et Olibema filia Anae. Hi autem filii Deson: Amadah et Asban et Ithran et Harran. Hi autem filii Asar: Balaam, et Zoukam, et Ioukam. Hi sunt filii Rison: Os et Aran. Hi autem duces Chorri: dux Lotan, dux Shobal, dux Zibeon, dux Ana, Dux Deson, dux Asar, dux Rison; hi duces Chorri in ducatus eorum in terra Edom.

Et hi reges qui regnaverunt in Edom, antequam regnaret rex in Israel. Et regnavit in Edom Balak filius Beor, et nomen civitatis eius Dennaba. Mortuus est autem Balak, et regnavit pro eo Jobab filius Zara ex Bosorra. Mortuus est autem Jobab, et regnavit pro eo Asom ex terra Thaimanon. Mortuus est autem Asom, et regnavit pro eo Adad filius Barad, qui cecidit Midian in campo Moab, et nomen civitatis eius Gethaim. Mortuus est autem Adad, et regnavit pro eo Samada ex Masrekah. Mortuus est autem Samada, et regnavit pro eo Saul ex Rooboth, quae apud fluvium est. Mortuus est autem Saul, et regnavit pro eo Ballenon filius Achobor. Mortuus est autem Ballenon filius Achobor, et regnavit pro eo Arad filius Barad, et nomen civitati eius Phogor; nomen autem uxori eius Metebeel, filia Matraith filii Maizoob. Haec nomina ducum Esau, in tribubus eorum, secundum locum eorum, in regionibus eorum, et in nationibus eorum: dux Thamna, dux Gola, dux Jether, dux Olibemas, dux Helas, dux Finon, dux Kenez, dux Thaiman, dux Mazar, dux Magediel, dux Zaphoin; hi duces Edom in aedificatis in terra possessionis eorum. Hic Esau pater Edom.

Habitavit autem Iacob in terra, ubi peregrinatus est pater eius, in terra Chanaan; hae autem sunt generationes Iacob. Joseph autem decem et septem annorum erat, pascens oves patris sui cum fratribus suis, cum esset iuvenis, cum filiis Ballas et cum filiis Zelphas, uxorum patris sui; detulit autem Joseph vituperationem malam ad Israel patrem eorum. Jacob autem diligebat Joseph prae omnibus filiis suis, quia filius senectutis erat ei; fecit autem ei tunicam variam. Fratres autem eius videntes quod pater eum ex omnibus filiis suis amaret, oderunt eum, nec poterant ei quicquam pacificum loqui. Somnians autem Ioseph somnium, nuntiavit illud fratribus suis. Et dixit eis: Audite somnium hoc quod somniavi. Putavi vos ligare manipulos in medio campo, et surrexit meus manipulus et erectus est; conversa autem manipuli vestri adoraverunt meum manipulum. Dixerunt autem ei fratres eius: Num regnans regnabis super nos, aut dominans dominaberis nostri? Et addiderunt adhuc odisse eum propter somnia eius et propter verba eius. Vidit autem somnium alterum, et narravit illud patri suo et fratribus suis, et dixit: Ecce somniavi somnium alterum: sicut sol et luna et undecim stellae adorabant me. Et increpavit eum pater eius, et dixit ei: Quid est somnium hoc quod somniasti? Num ergo venientes veniemus ego et mater tua et fratres tui adorare te super terram? Aemulaverunt autem eum fratres eius, pater vero eius servavit verbum. Profecti sunt autem fratres eius pascere oves patris eorum in Shechem. Et

dixit Israel ad Ioseph: Nonne fratres tui pascunt in Sychem? Veni, mittam te ad eos. Dixit autem ei: Ecce ego. Dixit autem ei Israel, profectus vide, si sani sint fratres tui, et oves, et renuntia mihi, et misit eum ex valle Hebron, et venit in Shechem. Et invenit eum homo errantem in campo; interrogavit autem eum homo dicens: Quid quaeris? Ille autem dixit: Fratres meos quaero; nuntia mihi ubi pascunt. Dixit autem ei homo: Discesserunt hinc; audiavi enim eos dicentes: Eamus in Dothaim. Et ivit Ioseph post fratres suos, et invenit eos in Dothaim.

Praevidērunt autem eum ē longinquō, ante quam appropinquāret ad eōs, et cōsilia mala cēpērunt ut eum occiderent. Dixit autem unusquisque ad fratrem suum: Ecce somniator ille venit. Nunc igitur venite, occidamus eum et iaciamus eum in unum de lacubus, et dicemus: Bestia maligna devoravit eum, et videbimus quid erunt somnia eius. Audiens autem Ruben, eripuit eum ex manibus eorum, et dixit: Non percutiamus eum in animam. Dixit autem illis Ruben: Ne effundatis sanguinem; mittite eum in unam ex lacubus istis qui in deserto sunt, manum autem ne inferatis ei, ut eripiat eum ex manibus eorum et reddat eum patri eius. Factum est autem, quando venit Ioseph ad fratres suos, exuerunt Ioseph tunicam variam quae erat circa eum. Et cum cepissent eum, iecerunt in lacum; lacus autem vacuus erat, aquam non habebat. Sederunt autem ut ederent panem, et elevantes oculos viderunt, et ecce viatores Ismaelitae veniebant ex Galaad, et cameli eorum onerati erant thymiamatis et resina et stacte. Ibant autem ut deducerent in Aegyptum.

Dixit autem Iudas ad fratres suos: Quid utile est, si occidamus fratrem nostrum et celemus sanguinem eius? Venite, vendamus eum Ismaelitis istis; manus autem nostrae non sint super eum, quia frater noster et caro nostra est. Audierunt autem fratres eius. Et praeteribant homines Madianitae mercatores, et extraxerunt et adduxerunt Ioseph ex lacuna, et vendiderunt Ioseph Ismaelitis viginti aureis. Et deduxerunt Ioseph in Aegyptum. Reversit autem Ruben ad lacum, et non videt Iosephum in laco, et scidit vestimenta sua. Et reversus est ad fratres suos, et dixit, Puer non est; ego autem quo eo adhuc? Accepta autem tunica Ioseph, mactaverunt haedum caprarum, et inquinaverunt tunicam sanguine. Et miserunt tunicam variam, et intulerunt patri eorum, et dixerunt: Hunc invenimus; cognosce si tunica filii tui est, aut non. Et cognovit eum, et dixit: Tunica filii mei est; bestia mala devoravit eum, bestia rapuit Ioseph. Scidit autem Iacob vestimenta sua, et imposuit saccum super lumbos suos, et luxit filium suum dies multos. Congregati sunt autem omnes filii eius et filiae, et venerunt ut consolarentur eum, sed noluit consolari, dicens: Descendam ad filium meum lugens in infernum. Et flevit eum pater eius. Madianitae autem vendiderunt Ioseph in Aegyptum Petephrae, eunucho Pharaonis, archimagiro.

38

Factum est autem in tempore illo ut descenderet Iudas a fratribus suis, et pervenit ad hominem quendam Adullamitem,

cui nomen erat Hiras. Et vidit ibi Iudas filiam hominis Chananaei, cui nomen erat Saua, et accepit eam, et intravit ad eam. Et concepto peperit filium, et vocavit nomen eius Er. Et concepto peperit filium iterum, et vocavit nomen eius Aunan. Et addita peperit filium, et vocavit nomen eius Selom; haec autem erat in Chasbi, quando peperit eos. Et accepit Iudas uxorem Er primogenito suo, cui nomen Thamar. Factum est autem Er, primogenitus Iudae, malus coram Domino, et occidit eum Deus. Dixit autem Judah ad Onan: Intra ad uxorem fratris tui, et duc eam in matrimonium, et suscita semen fratri tuo. Cognoscens autem Aunan quod non ipsi esset semen, factum est ut, quando intrabat ad uxorem fratris sui, effunderet super terram, ne daret semen fratri suo. Malum autem apparuit coram Deo, quia fecit hoc, et morte affecit etiam hunc.

Dixit autem Iudas Thamar nurui suae: Sede vidua in domo patris tui, donec magnus fiat Selom filius meus, dixit enim: Ne forte moriatur et hic, sicut et fratres eius. Profecta autem Thamar sedebat in domo patris sui. Multiplicati sunt autem dies, et mortua est Saua uxor Iudae, et consolatus Iudas ascendit ad tondentes oves suas, ipse et Hiras pastor eius Odollamites, in Thamna. Et nuntiatum est Thamar nurui eius, dicentes: Ecce socer tuus ascendit in Thamna tondere oves suas. Et ablatis vestimentis viduitatis a se ipsa, induit pallium aestivum, et se ornavit, et sedit ad portas Ainan, quae est in transitu Thamna; vidit enim quod magnus factus esset Selom, ipse autem non dederat eam ipsi uxorem. Et videns eam Iudas putavit eam meretricem esse, operuerat enim faciem suam et non cognovit

eam. Declinavit autem ad eam viam et dixit ei: Sine me intrare ad te, non enim cognovit quod nurus eius esset. Illa autem dixit: Quid mihi dabis, si intraveris ad me? Ille autem dixit: Ego tibi mittam haedum caprarum ex ovibus meis. Illa autem dixit: Si dederis mihi arrhabonem, donec mittas. Ille autem dixit, quem arrhabonem tibi dabo? Illa autem dixit, anulum tuum, et monile, et virgam tuam quae in manu tua est. Et dedit ei, et intravit ad eam, et in utero concepit ex eo. Et surgens abiit, et deposuit velamen suum a se, et induit vestimenta viduitatis suae. Misit autem Iudas haedum ex capris per manum pastoris sui Adullamitae, ut reciperet a muliere pignus, et non invenit eam. Interrogavit autem viros illos ex loco: Ubi est meretrix illa quae fuit in Ainan super via? Et dixerunt: Non erat hic meretrix. Et reversus est ad Iudam, et dixit: Non inveni, et homines qui ex loco sunt dicunt non esse hic meretricem. Dixit autem Iudas: Habeat ea, sed ne umquam derideamur; ego quidem misi haedum hunc, tu autem non invenisti. Factum est autem post tres menses ut nuntiaretur Iudae, dicentes: Fornicata est Thamar nurus tua, et ecce in utero habet ex fornicatione. Dixit autem Iudas: Educite eam, et comburatur. Haec autem, cum duceretur, misit ad socerum suum dicens: Ex homine, cuius haec sunt, ego in utero habeo. Et dixit: Cognosce cuius sit anulus et monile et virga haec. Agnovit autem Iudas, et dixit, iustificata est Thamar magis quam ego, quia non dedi eam Selom filio meo, Et non addidit ultra ut cognosceret eam. Factum est autem, quando parturiebat, ecce erant gemini in utero eius. Factum est autem, cum pareret ea, unus protulit manum; capiens autem obstetrix, ligavit super manum eius coccineum, dicens: Hic exhibit prior. Ut

autem manum collegit, et statim frater eius exivit, illa autem dixit: Quid divisum est propter te septum? Et vocavit nomen eius Phares. Et post hoc exivit frater eius, super cuius manu erat coccinum, et vocavit nomen eius Zara.

39

Joseph autem deductus est in Aegyptum, et acquisivit eum Petephres, eunuchus Pharaonis, archicoquus, vir Aegyptius, ex manibus Ismaelitarum, qui deduxerunt eum illuc. Et erat Dominus cum Ioseph, et erat vir prospere agens, et factus est in domo apud dominum suum Aegyptium. Sciebat autem dominus eius quod Dominus erat cum eo, et quaecumque faceret, Dominus prosperabat in manibus eius. Et invenit Ioseph gratiam coram domino suo, et placuit ei. Et constituit eum super domum suam, et omnia quanta erant ei dedit per manum Ioseph. Factum est autem, postquam constitutus est super domum eius et super omnia quanta erant ei, et benedixit Dominus domum Aegyptii propter Ioseph, et facta est benedictio Domini in omnibus bonis eius in domo et in agro eius. Et permisit omnia quae erant ei in manus Ioseph, et non sciebat eorum secundum se nihil praeter panem quem edebat ipse. Et erat Ioseph pulcher forma et decorus aspectu valde. Et factum est post verba haec, et iniecit mulier domini eius oculos suos super Ioseph, et dixit: Dormias mecum. Ille autem noluit, dixitque ad uxorem domini sui: Si dominus meus nihil per me cognoscit in domo sua, et omnia quaecumque sunt ei dedit in manus meas, Et nihil me

superat in domo hac, neque quicquam a me exceptum est, praeter te, quia tu uxor eius es; et quomodo faciam verbum malum hoc, et peccabo coram Deo? Quando autem loquebatur ad Ioseph diem ex die, et non oboediebat ei ut dormiret cum ea, ut concumberet ei. Factum est autem talis quidam dies, et intravit Ioseph in domum ut faceret opera sua, et nemo erat eorum qui in domo intus erant. Et apprehendit eum vestimentis, dicens, Cuba mecum, et relictis vestimentis suis in manibus eius fugit, et exiit foras. Et factum est, cum vidisset quod relictis vestimentis suis in manibus eius fugisset et exisset foras, Et vocavit eos qui erant in domo, et dixit eis dicens: Videte, introduxit nobis puerum Hebraeum ut illuderet nobis; intravit ad me dicens: Dormi mecum, et clamavi voce magna. Cum autem audivisset quod exaltavi vocem meam et clamavi, relictis vestimentis suis apud me fugit et exivit foras. Et relinquit vestimenta apud se, donec venit dominus in domum suam. Et locuta est ei secundum verba haec, dicens: Intravit ad me servus Hebraeus, quem introduxisti ad nos, illudere mihi, et dixit mihi: Dormiam cum te. Cum autem audivisset me exaltasse vocem meam et clamavisse, relictis vestimentis suis apud me fugit et foras exiit. Factum est autem, ut audivit dominus verba uxoris suae, quanta locuta est ad eum, dicens: Sic fecit mihi servus tuus, et iratus est magna ira.

Et accipiens dominus Ioseph, iniecit eum in munitionem, in locum in quo vincti regis ibi tenentur. Et erat Dominus cum Ioseph, et effudit super eum misericordiam, et dedit ei gratiam coram principe custodum carceris. Et dedit princeps carceris

carcerem in manum Ioseph, et omnes captos qui erant in carcere, et omnia quae faciebant ibi, ipse faciebat. Non erat princeps carceris cognoscens per eum quicquam, omnia enim erant per manum Ioseph, propter id quod Dominus cum eo erat, et quaecumque ipse faciebat, Dominus prosperum reddebat in manibus eius.

40

Factum est autem post verba haec, peccavit archipincerna regis Aegypti et archipanifex domino eorum regi Aegypti. Et iratus est Pharaon super duobus eunuchis suis, super pincernarum principe et super pistorum principe. Et posuit eos in custodiam in carcerem, in locum ubi Ioseph constrictus erat. Et archicarcerarius composuit Ioseph eos, et adstitit eis; erant autem dies in custodia. Et viderunt ambo somnium in una nocte, visio autem somni pincernae principis et pistoris principis, qui erant regis Aegypti et qui erant in carcere, erat haec. Intravit ad eos Ioseph mane, et vidit eos, et erant turbati. Et interrogabat eunuchos Pharaonis qui erant cum eo in custodia apud dominum eius, dicens: Quid est quod facies vestrae tristes sunt hodie? Illi autem dixerunt ei: Somnium vidimus, et qui interpretetur non est. Dixit autem illis Ioseph: Nonne per Deum interpretatio eorum est? Narrate ergo mihi. Et narravit archioiochochus somnium suum Iosepho, et dixit: In somno meo erat vitis ante me. In vite autem tres radices erant, et haec florens protulerat surculos, maturi erant botri uvarum. Et calix

Pharaonis in manu mea erat, et cepi uvam, et expressi eam in calicem, et dedi calicem in manum Pharaonis. Et dixit ei Ioseph: Haec est interpretatio eius: tres rami tres dies sunt. Adhuc tres dies, et recordabitur Pharaonis officii tui, et restituet te ad principatum pincernarum tuum, et dabis poculum Pharaoni in manum eius secundum officium tuum prius, sicut eras pincerna. Sed memento mei propter te ipsum, quando bene fiet tibi, et facies mihi misericordiam, et recordaberis mei apud Pharaonem, et educes me ex carcere hoc. Quod furto furatus sum ex terra Hebraeorum, et hic nihil feci, sed iniecerunt me in lacum hunc. Et vidit archimagirus quod recte interpretatus esset, et dixit Iosepho: Ego quoque vidi somnium, et putabam me tria canistra panis ferre super capite meo. In canistro autem superiore ex omnibus generibus, quae Pharaonis edit, opus pistoris erat, et volucres caeli comedebant ea ex canistro superiore capitis mei. Respondens autem Ioseph dixit ei: Haec est interpretatio eius: tria cana tres dies sunt. Adhuc tribus diebus, et auferet Pharaonis caput tuum a te, et suspendet te super ligno, et comedent aves caeli carnes tuas a te. Factum est autem in die tertio, dies nativitatis erat Pharaonis, et fecit potum omnibus servis suis, et recordatus est officii pincernae et officii pistoris in medio servorum suorum. Et restituit archipincernam ad officium eius, et dedit poculum in manum Pharaonis. Archisitopoeum autem suspendit, sicut interpretatus est eis Ioseph. Et non recordatus est archipincerna Ioseph, sed oblitus est eius.

41

Factum est autem post duos annos dierum ut Pharaon videret somnium: putabat se stare super flumen. Et ecce quasi ex fluvio ascendebant septem boves, pulchrae forma et electae carnibus, et pascebantur in Achei. Aliae autem septem boves ascendebant post has ex fluvio, turpes forma et tenues carnibus, et pascebantur apud boves super ripam fluvii. Et devoraverunt septem boves foedae et tenues carne septem boves pulchras forma et electas carne, surrectus est autem Pharaon. Et somniavit secundum, et ecce septem spicae ascendebant in culmo uno, electae et bonae. Et ecce septem spicae tenues et vento corruptae oriebatur cum eis. Et devoraverunt septem spicae tenues et vento corruptae septem spicas electas et plenas; surrexit autem Pharaon, et erat somnium. Factum est autem mane, et turbata est anima eius, et mittens vocavit omnes interpretes Aegypti et omnes sapientes eius, et narravit eis Pharaon somnium suum, et non erat qui nuntiaret illud Pharaoni. Et locutus est archioiochoos ad Pharaonem, dicens: Peccatum meum rememoro hodie. Pharaon iratus est servis suis, et posuit nos in custodia, in domo magistri coquorum, me et magistrum pistorum. Et vidimus somnium ambo in nocte una, ego et ipse; unusquisque secundum suum somnium vidimus. Erat autem ibi nobiscum iuvenis servus Hebraeus archimagiri, et narravimus ei, et interpretatus est nobis. Factum est autem, sicut interpretatus est nobis, ita et accidit: me quidem restitutum esse in principium meum, illum vero suspensum esse. Misso autem

Pharao, vocavit Iosephum, et eduxerunt eum e carcere, et raserunt eum, et mutaverunt stolam eius, et venit ad Pharaonem. Dixit autem Pharao ad Ioseph: Somnium vidi, et qui interpretetur non est illud; ego autem audiui de te dicentium quod tu, audiens somnia, interpreteris illa. Respondens autem Ioseph Pharaoni dixit: Sine Deo non respondebitur salutare Pharaonis. Locutus est autem Pharao ad Ioseph dicens: In somno meo putavi me stare apud ripam fluminis. Et sicut ex flumine ascendebant septem boves pulchrae forma et electae carnibus, et pascebantur in Achei. Et ecce septem boves aliae ascendebant post eas ex flumine, malae et foedae specie, et macrae carne, quales non vidi tales in omni terra Aegypti foediores. Et devoraverunt septem boves foedae et macrae septem boves primas pulchras et electas. Et intraverunt in ventres eorum, nec manifestae factae sunt quod intraverunt in ventres eorum, et aspectus eorum turpes erant sicut et ab initio; excitatus autem dormivi. Et vidi iterum in somno meo, et ecce septem spicae ascendebant in culmo uno, plenae et pulchrae, Alii vero septem spicae tenues et vento corruptae oriebantur iuxta eas. Et devoraverunt septem spicae tenues et vento corruptae septem spicas bonas et plenas; dixi ergo interpretatoribus, et non erat qui reportaret mihi id.

Et dixit Ioseph Pharaoni, somnium Pharaonis unum est; quaecumque Deus facit, ostendit Pharaoni. Illae septem boves bonae septem anni sunt, et illae septem spicae bonae septem anni sunt; somnium Pharaonis unum est. Et septem boves tenues, quae ascendunt post eas, septem anni sunt, et septem

spicae tenues et vento corruptae septem anni sunt; erunt septem anni famis. Verbum autem quod dixi Pharaoni: quaecumque Deus facit, ostendit Pharaoni. Ecce septem anni veniunt abundantiae magnae in omni terra Aegypti. Venient autem septem anni famis post haec, et obliviscentur plenitudinis futurae in tota Aegypto, et consumet fames terram. Et non cognoscetur abundantia super terram propter famem futuram post haec, fortis enim erit valde. De eo autem quod duplicatum sit somnium Pharaonis bis, quia verum erit verbum quod a Deo est, et festinabit Deus facere illud. Nunc igitur considera hominem prudentem et intelligentem, et constitue eum super terram Aegypti. Et faciat Pharao et constituat toparchas super terram, et colligant omnia genimina terrae Aegypti septem annorum prosperitatis. Et congregent omnia cibaria septem annorum venientium bonorum horum, et congregetur frumentum sub manu Pharaonis; cibaria in civitatibus custodiantur. Et erunt cibaria custodita terrae in septem annos famis, quae erunt in terra Aegypti, et non delebitur terra in fame. Placuit autem verbum coram Pharao et coram omnibus servis eius.

Et dixit Pharao omnibus servis suis, num inveniemus hominem talem, qui habet spiritum Dei in se? Dixit autem Pharao ad Ioseph: Quoniam ostendit Deus tibi omnia haec, non est homo prudentior et intelligentior te. Tu eris super domum meam, et ad os tuum oboediet omnis populus meus; solo throno te superabo. Dixit autem Pharao ad Ioseph: Ecce constituo te hodie super omnem terram Aegypti. Et circumemens Pharao anulum de

manu sua, circumposuit eum super manum Ioseph, et induit eum stolam byssinam, et circumposuit torquem aureum circa collum eius. Et ascendere fecit eum super currum secundum suum, et proclamavit ante eum praeco, et constituit eum super totam terram Aegypti. Dixit autem Pharaon ad Ioseph: Ego Pharaon; sine te non tollet quisquam manum suam super omnem terram Aegypti. Et vocavit Pharaon nomen Ioseph Psontomphanech, et dedit ei Aseneth filiam Petephre sacerdotis Heliupoleos ei in uxorem. Ioseph autem erat triginta annorum, quando stetit coram Pharaon rege Aegypti. Exivit autem Ioseph a facie Pharaonis et pertransiit omnem terram Aegypti. Et terra fecit manipulos in septem annis prosperitatis. Et congregavit omnia cibaria septem annorum, in quibus erat abundantia in terra Aegypti, et posuit cibaria in urbibus; cibaria camporum urbis quae circum eam erant posuit in ea. Et congregavit Ioseph frumentum sicut arenam maris, multum valde, donec numerari non poterat; non enim erat numerus.

Iosepho autem facti sunt duo filii ante adventum septem annorum famis, quos peperit ei Aseneth filia Petephre sacerdotis Heliopoleos. Vocavit autem Ioseph nomen primogeniti Manasse, quod oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum, et omnium eorum patris mei. Nomen autem secundi vocavit Ephraim, quia auxit me Deus in terra humiliationis meae. Praeterierunt autem septem anni prosperitatis qui facti sunt in terra Aegypti. Et coeperunt septem anni famis venire, sicut dixit Ioseph, et facta est fames in omni terra; in omni autem terra Aegypti erant panes. Et esurivit omnis terra Aegypti; clamavit

autem populus ad Pharaonem de panibus. Dixit autem Pharaon omnibus Aegyptiis: Ite ad Iosephum, et quod si dixerit vobis, facite. Et fames erat super faciem omnis terrae; aperuit autem Ioseph omnes horrea, et vendebat omnibus Aegyptiis. Et omnes regiones venerunt in Aegyptum ad emendum apud Iosephum, praevaluerat enim fames in omni terra.

42

Videns autem Iacob quod sit venditio in Aegypto, dixit filiis suis: Cur negligitis? Ecce audivi quod est frumentum in Aegypto; descendite illuc et emite nobis pauca cibaria, ut vivamus et non moriamur.

Descenderunt autem decem fratres Ioseph emere frumentum ex Aegypto. Benjamin autem, fratrem Ioseph, non misit cum fratribus eius; dixit enim: Ne forte accidat ei malum. Venerunt autem filii Israel ad emendum cum venientibus, erat enim fames in terra Chanaan. Ioseph autem erat princeps terrae; hic vendebat omni populo terrae. Venientes autem fratres Ioseph adoraverunt eum in faciem super terram. Videns autem Ioseph fratres suos cognovit et alienabat se ab eis, et locutus est eis dura, et dixit eis: Unde venistis? Illi autem dixerunt: Ex terra Chanaan emere cibos. Recognovit autem Ioseph fratres suos, ipsi autem non recognoverunt eum. Et recordatus est Ioseph somniorum suorum quae vidit ipse, et dixit eis: Exploratores estis; cognoscere vestigia terrae venistis. Illi autem dixerunt:

Non, domine; servi tui venimus emere cibos. Omnes sumus filii unius hominis, pacifici sumus; non sunt servi tui exploratores. Dixit autem eis: Non, sed venistis videre vestigia terrae. Illi autem dixerunt: Duodecim sumus, servi tui, fratres in terra Canaan, et ecce minor cum patre nostro hodie est; alter autem non exstat. Dixit autem eis Ioseph: Hoc est quod dixi vobis, dicens quod exploratores estis. In hoc ostendimini: per salutem Pharaonis, non exhibitis hinc, nisi frater vester iunior huc veniat. Mittite ex vobis unum, et capite fratrem vestrum; vos autem abducimini, donec manifesta fiant verba vestra, utrum veritatem dicatis an non. Si autem non, per salutem Pharaonis, profecto exploratores estis. Et posuit eos in custodia tres dies. Dixit autem illis die tertio: Hoc facite, et vivetis; Deum enim ego timeo. Si pacifici estis, frater vester unus in custodia detineatur; ipsi autem ite et emptionem frumenti vestri reducite. Et fratrem vestrum minorem adducite ad me, et credentur verba vestra; si autem non, moriemini. Fecerunt autem sic. Et dixit unusquisque ad fratrem suum: Ita, in peccatis enim sumus de fratre nostro, quia despeximus tribulationem animae eius, quando deprecabatur nos, et non audivimus eum, et propter hoc supervenit super nos tribulatio haec. Respondens autem Reuben dixit eis: Non locutus sum vobis dicens: Ne laedatis puerum, et non audivistis me? Et ecce sanguis eius exquiritur. Ipsi autem non sciebant quod Ioseph audiret, nam interpret inter eos erat. Conversus autem ab eis, flevit Ioseph, et iterum accessit ad eos, et dixit eis, et accepit Simeonem ab eis, et vinxit eum coram eis.

Imperavit autem Ioseph implere vasa eorum frumenti, et

reddere argentum eorum unicuique in saccum eius, et dare eis cibaria in viam, et factum est eis sic. Et frumentum super asinos suos imposuerunt, atque inde abierunt. Solvens autem unus saccum suum ut daret pabulum asinis suis ubi diverterunt, vidit fasciculum argenti sui, et erat super os sacci. Et dixit fratribus suis: Redditum est mihi argentum, et ecce hoc in sacco meo. Et obstupuit cor eorum, et turbati sunt ad invicem, dicentes: Quid hoc fecit Deus nobis? Venerunt autem ad Iacob patrem eorum in terram Chanaan, et nuntiaverunt ei omnia quae acciderant eis, dicentes, Locutus est homo, dominus terrae, ad nos dura et posuit nos in custodia tamquam exploratores terrae. Diximus autem ei: Pacifici sumus, non sumus exploratores. Duodecim fratres sumus, filii patris nostri; unus non exstat, minimus autem cum patre nostro hodie est in terra Chanaan. Dixit autem nobis homo, dominus terrae: In hoc cognoscam quod pacifici estis: fratrem unum relinquire hic mecum, emptionem autem frumenti domus vestrae accipientes abite. Et adducite ad me fratrem vestrum iuniorem, et cognoscam quod non exploratores estis, sed quod pacifici estis; et fratrem vestrum reddam vobis, et in terra mercabimini. Factum est autem, cum evacuarent saccos suos, ut esset uniuscuiusque fasciculus argenti in sacco suo, et viderunt fasciculos argenti sui ipsi et pater eorum, et timuerunt. Dixit autem eis Iacob pater eorum: Me orbastes; Ioseph non est, Simeon non est, et Benjamin accipietis? Super me facta sunt haec omnia. Dixit autem Ruben ad patrem eorum dicens: Duos filios meos occide, si non adduxero eum ad te; da eum in manum meam, et ego reducam eum ad te. Ille autem dixit: Non descendet filius meus vobiscum, quia frater eius mortuus est, et

ipse solus relictus est, et accidet ut infirmetur in via qua ambulaveritis, et deducetis senectutem meam cum dolore in infernum.

43

Illa autem fames invaluit super terram. Factum est autem, quando compleverunt devorare frumentum quod attulerant ex Aegypto, et dixit eis pater eorum: Iterum profecti, emite nobis pauca cibaria. Dixit autem ei Iudas dicens: Testificatione testificatus est nobis vir dominus terrae dicens: Non videbitis faciem meam nisi frater vester minor vobiscum sit. Si quidem igitur fratrem nostrum nobiscum mittis, descendemus et tibi cibos ememus. Si autem non mittis fratrem nostrum nobiscum, non ibimus; nam homo dixit nobis dicens: Non videbitis faciem meam, nisi frater vester minor vobiscum sit. Dixit autem Israel: Quid mihi malefecistis, nuntiantes homini quod est vobis frater? Illi autem dixerunt: Interrogans interrogavit nos vir et generationem nostram, dicens: Adhuc pater vester vivit? Et est vobis frater? Et nuntiavimus ei secundum interrogationem hanc. Numquid sciebamus quod dicturus esset nobis: Adducite fratrem vestrum? Dixit autem Iudas ad Israel patrem suum: Mitte puerum mecum, et surgentes ibimus, ut vivamus et non moriamur, et nos et tu et sarcina nostra. Ego autem exspecto eum; ex manu mea quaere eum. Si non adduxero eum ad te et statuero eum coram te, peccavisse ero in te omnes dies. Si enim non tardavissemus, iam utique redissemus bis. Dixit autem eis

Israel pater eorum: Si sic est, hoc facite: capite de fructibus terrae in vasis vestris, et deducite homini dona resinae et mellis, thymiama et stacten et terebinthum et nuces. Et argentum duplum capite in manibus vestris; argentum reductum in saccis vestris reducite vobiscum, ne forte ignorantia sit. Et fratrem vestrum capite, et surgentes descendite ad virum. Deus autem meus det vobis gratiam coram homine et mittat fratrem vestrum unum et Benjamin; ego vero enim, sicut orbatus sum liberis, orbatus sum liberis.

Capientes autem viri dona haec et argentum duplum, ceperunt in manibus eorum et Benjamin, et surgentes descenderunt in Aegyptum, et steterunt coram Ioseph. Vidit autem Ioseph eos et Benjamin fratrem suum eadem matre natum, et dixit ei qui super domum suam erat: Introduc homines in domum, et macta victimas, et para; mecum enim edent homines panes meridie. Fecit autem homo sicut dixit Ioseph, et introduxit homines in domum Ioseph. Visi autem viri quod introducti essent in domum Ioseph dixerunt: propter argentum quod redditum erat in saccis nostris initio nos introducimur ut calumnietur nos et invadat nos, ut capiat nos in servos et asinos nostros. Accedentes autem ad hominem qui super domum Ioseph erat, locuti sunt ei in porta domus. dicentes, egemus, domine, descendit in principio ut emeret cibos. Factum est autem, quando venimus ad devertendum, et aperuimus saccos nostros, et ecce argentum uniuscuiusque in sacco suo; argentum nostrum in pondere retulimus nunc in manibus nostris. Et argentum alterum portavimus nobiscum, ut emeremus cibos; non scimus quis

iniecit argentum in saccos nostros. Dixit autem eis: Propitius vobis, ne timeatis. Deus vester et Deus patrum vestrorum dedit vobis thesauros in marsuppiis vestris, et argentum vestrum acceptum habeo. Et eduxit ad eos Simeonem. Et attulit aquam ad lavandos pedes eorum, et dedit pabula asinis eorum. Paraverunt autem dona, donec veniret Ioseph meridie, audiverant enim quod ibi esset pransurus. Intravit autem Ioseph in domum, et obtulerunt ei dona quae habebant in manibus suis, et adoraverunt eum prostratis vultibus in terram. Interrogavit autem eos: Quomodo valetis? Et dixit eis: Num valet pater vester senex, de quo dixistis? Adhuc vivit? Illi autem dixerunt, valet servus tuus pater noster, adhuc vivit. Et dixit, benedictus vir ille Deo, et inclinati adoraverunt eum. Suspiciens autem oculis suis Ioseph, vidit Benjamin fratrem suum eundem matre natum, et dixit: Hic est frater vester minor, quem dixistis ad me adducere? Et dixit: Deus misereatur tui, fili. Turbatus est autem Ioseph, convertebantur enim viscera eius super fratrem eius, et quaerebat plorare; ingressus autem in cubiculum, ploravit ibi.

Et lota facie, egressus se continuit et dixit: Ponite panes. Et posuerunt ei soli, et eis secundum se ipsos, et Aegyptiis cenantibus cum eo secundum se ipsos; non enim poterant Aegyptii comedere cum Hebraeis panes, abominatio enim est Aegyptiis. Sederunt autem coram eo primogenitus secundum privilegia sua et iunior secundum iuventutem suam; stupebant autem homines unusquisque ad fratrem suum. Tulerunt autem portionem ab eo ad se ipsos; magnificata est autem portio Benjamin prae portionibus omnium quinquies prae illis;

biberunt autem et inebriati sunt cum eo.

44

Et mandavit Ioseph ei qui erat super domum suam, dicens: Implete saccos hominum cibis, quantum ferre possunt, et immittite uniuscuiusque argentum in ore sacci sui. Et calicem meum argenteum immittite in saccum iunioris, et pretium frumenti eius. Factum est autem secundum verbum Ioseph, sicut dixit.

Mane illuxit, et homines dimissi sunt, ipsi et asini eorum. Egressis autem eis ex civitate, nondum longe processerant, et Ioseph dixit ei qui erat super domum suam: Surge, persequere viros, et cum apprehenderis eos, dices eis: Quare reddidistis malum pro bono? Cur furati estis poculum meum argenteum? Nonne hoc est in quo bibit dominus meus? Ipse vero divinatione utitur in eo. Mala perfecistis quae fecistis. Eos autem inventus, dixit eis secundum haec verba. Illi autem dixerunt ei, cur dominus loquitur secundum verba haec? non fiat servis tuis facere secundum verbum hoc. Si quidem argentum, quod invenimus in marsippiis nostris, retulimus ad te ex terra Chanaan, quomodo utique furaremur ex domo domini tui argentum aut aurum? Apud quem invenies calicem servorum tuorum, moriatur, et nos autem erimus servi domino nostro. Ille autem dixit, Et nunc, ut dicitis, sic erit: apud quem inventum fuerit poculum, erit meus servus; vos autem eritis puri. Et

festinaverunt, et deposuerunt unusquisque saccum suum super terram, et aperuerunt unusquisque saccum suum. Investigavit autem a seniore incipiens, donec venit ad iuniorem, et invenit calicem in sacco Benjamin. Et diruperunt vestimenta sua, et imposuit unusquisque saccum suum super asinum suum, et reversi sunt in civitatem.

Intravit autem Iudas et fratres eius ad Ioseph, eo adhuc ibi existente, et ceciderunt coram eo super terram. Dixit autem eis Ioseph: Quid est hoc quod fecistis? An ignoratis quod divinatione divinare possit vir qualis ego sum? Dixit autem Iudas: Quid respondebimus domino, aut quid loquemur, aut quid iustificabimur? Deus autem invenit iniustitiam servorum tuorum. Ecce sumus servi domino nostro, et nos et apud quem inventus est calix. Dixit autem Ioseph: Non mihi fiat facere verbum hoc. Homo apud quem inventum est poculum, ipse erit meus servus. Vos autem ascendite cum salute ad patrem vestrum. Having drawn near to him, Judah said, I beg, lord, let your servant speak a word before you, and be not angry with your servant, because you are with Pharaoh. Domine, tu interrogavisti servos tuos dicens, Si habetis patrem aut fratrem. Et diximus domino: Est nobis pater senior, et puer senectutis iunior illi, et frater eius mortuus est; ipse autem solus relictus est matri eius, pater autem eum amavit. Dixisti autem servis tuis: Deducite eum ad me, et curabo eum. Et diximus domino: Non poterit puer relinquere patrem suum; si autem relinquat patrem, morietur. Tu autem dixisti servis tuis: si non descendat frater vester iunior cum vobis, non addetis videre faciem meam.

Factum est autem, quando ascendimus ad servum tuum patrem nostrum, nuntiavimus ei verba domini nostri. Dixit autem pater noster: Ite iterum et emite nobis paulum cibi. Nos autem diximus: Non poterimus descendere, sed si quidem frater noster minor descendit nobiscum, descendemus; non enim poterimus videre faciem hominis, fratre nostro minore non existente nobiscum. Dixit autem servus tuus pater noster ad nos: vos scitis quod duos peperit mihi mulier. Et exivit unus ab me, et dixistis quod a bestia devoratus factus est, et non vidi eum usque nunc. Si ergo accipiatis et hunc ex conspectu meo, et accadat ei malum in via, et deducetis senectutem meam cum dolore ad inferos. Nunc igitur, si ingrediar ad servum tuum, patrem autem nostrum, et puer non sit nobiscum, anima autem eius pendet ex huius anima, et erit, cum viderit eum non esse puerum nobiscum, morietur, et deducet servi tui senectutem servi tui, patris autem nostri, cum dolore ad inferos. Nam servus tuus a patre accepit puerum, dicens: si non adduxero eum ad te, et statuero eum coram te, peccator ero in patrem omnibus diebus. Nunc igitur permanebo tibi servus anti puerum, servus domini; puer autem ascendat cum fratribus eius. Quomodo enim ascendam ad patrem, puero non existente nobiscum, ne videam mala quae invenient patrem meum?

45

Et non poterat Ioseph sustinere omnes circumstantes, sed dixit: Mittite omnes a me. Et nemo adstabat Iosepho, quando se

agnoscendum praebebat fratribus suis. Et dimisit vocem cum fletu; audierunt autem omnes Aegyptii, et audibile factum est in domum Pharaonis. Dixit autem Ioseph ad fratres suos: Ego sum Ioseph; adhuc pater meus vivit? Et non poterant fratres respondere ei, turbati enim sunt. Dixit autem Ioseph ad fratres suos, accedite ad me, et accesserunt, et dixit, ego sum Ioseph frater vester, quem vendidistis in Aegyptum. Nunc igitur ne contristemini, neque durum vobis appareat quod vendidistis me huc; nam in vitam misit me Deus ante vos. Hoc enim secundus annus famis super terram est, et adhuc quinque anni reliqui sunt, in quibus non erit aratio neque messis, Misit enim me Deus ante vos, ut relinqueretur vestrum reliquiae super terram, et ut nutriret vestram relictionem magnam. Nunc igitur non vos me misistis huc, sed Deus, et fecit me ut patrem Pharaonis, et dominum omnis domus eius, et principem totius terrae Aegypti. Festinantes igitur ascendite ad patrem meum, et dicite ei: haec dicit filius tuus Ioseph: fecit me Deus dominum omnis terrae Aegypti; descende igitur ad me, et ne maneas. Et habitabis in terra Gesem Arabiae, et eris prope me tu, et filii tui, et filii filiorum tuorum, oves tuae, et boves tuae, et quaecumque tibi sunt. Et nutriam te illic, adhuc enim quinque anni famis erunt, ut non perdaris tu et filii tui et omnia bona tua. Ecce oculi vestri vident, et oculi Benjamin fratris mei, quia os meum est quod loquitur ad vos. Renuntiate igitur patri meo omnem gloriam meam, quae est in Aegypto, et quaecumque vidistis; et festinantes deducite patrem meum huc. Et cadens super collum Benjamin fratris sui, flevit super eum, et Benjamin flevit super collo eius. Et cum osculatus esset omnes fratres suos, flevit super

eos, et post haec locuti sunt fratres eius ad eum.

Et late divulgata est vox in domo Pharaonis, dicentes: Venerunt fratres Iosephi. Gavisus est autem Pharao et ministerium eius. Dixit autem Pharao ad Ioseph: Dic fratribus tuis: hoc facite, implete onera vestra et abite in terram Chanaan. Et assumentes patrem vestrum et possessiones vestras, venite ad me, et dabo vobis ex omnibus bonis Aegypti, et comedetis medullam terrae. Tu autem impera haec: accipiant illis plaustra ex terra Aegypti pueris vestris et uxoribus vestris, et assumentes patrem vestrum venite. Et ne parcatis oculis vestris super vasa vestra, nam omnia bona Aegypti vestra erunt. Fecerunt autem sic filii Israel. Dedit autem Ioseph eis plaustra secundum ea quae dicta sunt a Pharao rege, et dedit eis cibaria in viam. Et omnibus dedit binas stolas, Benjamin autem dedit trecentos aureos et quinque mutatorias vestes. Et patri suo misit secundum eadem: decem asinos ferentes ex omnibus bonis Aegypti, et decem mulas ferentes panes patri suo in viam. Misit autem fratres suos, et profecti sunt, et dixit eis: Ne irascamini in via. Et ascenderunt ex Aegypto et venerunt in terram Chanaan ad Iacob patrem eorum. Et nuntiaverunt ei dicentes, quia filius tuus Ioseph vivit, et ipse regit omnem terram Aegypti, et obstupuit mente Iacob, non enim credidit eis. Locuti sunt autem ei omnia dicta a Ioseph, quaecumque dixit eis. Videns autem plaustra quae misit Ioseph ut reciperet eum, revixit spiritus Iacob patris eorum. Dixit autem Israel: Magnum mihi est, si adhuc Ioseph filius meus vivit; profectus videbo eum antequam moriar.

Profectus autem Israel, ipse et omnia sua, venit ad puteum iuramenti, et immolavit sacrificium Deo patris sui Isaac. Dixit autem Deus Israheli in visione noctis dicens: Iacob, Iacob. Ille autem dixit: Quid est? Ille autem dicit ei: Ego sum Deus patrum tuorum; ne timeas descendere in Aegyptum, nam in gentem magnam faciam te ibi. Et ego descendam tecum in Aegyptum, et ego te reducam in finem, et Ioseph imponet manus super oculos tuos. Surrexit autem Iacob a Puteo Iuramenti, et sustulerunt filii Israel patrem suum et impedimenta et uxores suas super plaustra, quae misit Ioseph ad tollendum eum. Et sumentes possessiones eorum et omnem possessionem, quam acquisiverant ex terra Chanaan, intraverunt in Aegyptum, Iacob et omne semen eius cum eo. Filios et filios filiorum suorum cum eo, filias et filias filiarum suarum, et omne semen suum duxit in Aegyptum. Haec autem sunt nomina filiorum Israel intrantium in Aegyptum simul cum Iacob patre eorum. Iacob et filii eius: primogenitus Iacob, Ruben. filii autem Ruben: Enoch et Phallos, Asron et Charmi. Filii autem Simeon: Jemuel, et Jamin, et Ehud, et Jachin, et Zohar, et Saul filius Canaanitidis. Filii autem Levi: Gershon, Cath et Merari. Filii autem Judah: Er, et Onan, et Shelom, et Phares, et Zara. Mortuus est autem Er et Onan in terra Chanaan. Facti sunt autem filii Phares: Hesron et Hamul. Filii autem Issachar: Thola et Phua et Asoum et Sambran. Filii autem Zabulon: Sered, et Allon, et Achoel. Hi filii Leae, quos peperit Iacob in Mesopotamia Syriae, et Dinam filiam eius;

omnes animae, filii et filiae, triginta tres. Filii autem Gad: Saphon et Angis et Sannis et Thasoban et Aedeis et Aroedeis et Areeleis. Filii autem Asher: Iemna, Iessoua, Ieoul, Baria, et Sara soror eorum. Filii autem Baria: Chobor et Melchiil. Hi filii Zilpah, quam dedit Laban Leah filiae suae, quae peperit hos Iacob, sedecim animae. Filii autem Rachel, uxoris Jacob, Joseph et Benjamin. Facti sunt autem filii Ioseph in terra Aegypti, quos peperit ei Aseneth filia Petephre sacerdotis Heliupoleos, Manassen et Ephraim. Facti sunt autem filii Manasse, quos peperit ei concubina Syra, Machir. Machir autem genuit Galaad. Filii autem Ephraim fratris Manasse, Suthelaam et Taam. Filii autem Suthelaam, Edom. Filii autem Benjamin: Bela et Bechor et Asbel. Facti sunt autem filii Bela: Gera et Noeman et Ahijah et Ros et Muppim; Gera autem genuit Arad. Hi sunt filii Rachel, quos peperit Iacobo, omnes animae decem et octo. Filii autem Dan, Asom. Et filii Nepthali: Asiel, et Goni, et Issaar, et Sollem. Hi filii Ballas, quam dedit Laban Rachel filiae suae, quae peperit hos Iacobo; omnes animae septem. Omnes autem animae quae ingressae sunt cum Iacob in Aegyptum, qui egressi sunt ex femoribus eius, sine uxoribus filiorum Iacob, omnes animae sexaginta sex, Filii autem Ioseph qui nati sunt ei in terra Aegypti, animae novem. Omnes animae domus Iacob quae intraverunt cum Iacob in Aegyptum, animae septuaginta quinque.

Iudam autem misit ante se ad Iosephum, ut occurreret ei apud Heroum civitatem, in terram Ramesse. Ioseph autem, iunctis curribus suis, ascendit in occursum Israel patris sui ad civitatem

Heroum, et apparens ei cecidit super collum eius, et flevit fletu copioso. Et dixit Israel ad Ioseph: Moriar ab hoc nunc, quoniam vidi faciem tuam; adhuc enim tu vivis. Dixit autem Ioseph ad fratres suos: Ascendens nuntiabo Pharaoni, et dicam ei: Fratres mei et domus patris mei, qui erant in terra Chanaan, venerunt ad me. Viri autem sunt pastores, nam viri pecuarii erant, et pecora, et boves, et omnia sua adduxerunt. Si igitur vos Pharao vocet, et vobis dicat, Quid est opus vestrum? Dicetis: Viri pastores pecorum sumus, nos servi tui, ex pueritia usque nunc, et nos et patres nostri, ut habitetis in terra Gesem Arabiae; abominatio enim est Aegyptiis omnis pastor ovium.

47

Veniens autem Ioseph nuntiavit Pharaoni dicens: Pater meus et fratres mei et pecora et boves eorum et omnia eorum venerunt ex terra Chanaan, et ecce sunt in terra Gesem. De fratribus autem suis accepit quinque viros, et constituit eos coram Pharaone. Et dixit Pharao fratribus Ioseph: Quod est opus vestrum? Illi autem dixerunt Pharaoni: Pastores ovium servi tui, et nos et patres nostri. Dixerunt autem Pharaoni: Peregrinari in terra venimus, non enim est pascua pecoribus servorum tuorum; praevaluit enim fames in terra Chanaan. Nunc igitur habitabimus in terra Gesem. Dixit autem Pharao Iosepho: Habitent in terra Gesem; si autem scis quod sunt in eis viri potentes, constitue eos principes meorum pecorum. Venerunt autem in Aegyptum ad Ioseph Iacob et filii eius, et audivit

Pharao rex Aegypti. Et dixit Pharao ad Ioseph dicens: Pater tuus et fratres tui venerunt ad te. Ecce terra Aegypti coram te est; in optima terra constitue patrem tuum et fratres tuos. Introduxit autem Ioseph Iacob patrem suum, et statuit eum ante Pharaonem, et benedixit Iacob Pharaonem. Dixit autem Pharao ad Iacob: Quot sunt anni dierum vitae tuae? Et dixit Iacobus Pharaoni: Dies annorum vitae meae, quibus peregrinus sum, centum triginta anni sunt; pauci et mali fuerunt dies annorum vitae meae, nec pervenerunt ad dies annorum vitae patrum meorum, quibus illi peregrinati sunt. Et cum benedixisset Iacob Pharaonem, exiit ab eo.

Et collocavit Ioseph patrem suum et fratres suos, et dedit eis possessionem in terra Aegypti, in optima terra, in terra Ramesse, sicut praecepit Pharao. Et metiebatur Ioseph frumentum patri suo et fratribus et omni domui patris sui secundum corpus.

Frumentum autem non erat in omni terra, praevaluit enim fames valde; defecit autem terra Aegypti et terra Chanaan a fame. Congregavit autem Ioseph omne argentum quod inventum est in terra Aegypti et in terra Chanaan pro frumento quod emebant, et frumentum metiebatur eis, et intulit Ioseph omne argentum in domum Pharaonis. Et defecit omne argentum ex terra Aegypti et ex terra Chanaan. Venerunt autem omnes Aegyptii ad Iosephum dicentes: Da nobis panes, et quare morimur coram te? Defecit enim argentum nostrum. Dixit autem illis Ioseph: Afferte pecora vestra, et dabo vobis panes pro pecoribus vestris, si defecit argentum vestrum. Duxerunt autem

pecora sua ad Ioseph, et dedit eis Ioseph panes pro equis, et pro ovibus, et pro bobus, et pro asinis, et nutritivit eos panibus pro omnibus pecoribus eorum in anno illo. Exivit autem annus ille, et venerunt ad eum anno secundo, et dixerunt ei: Ne quando pereamus a domino nostro; si enim defecit argentum nostrum, et possessiones et pecora ad te dominum, et non relictum est nobis coram domino nostro, nisi corpus proprium et terra nostra. Ut igitur non moriamur coram te, et terra desoletur, acquire nos et terram nostram pro panibus, et erimus nos et terra nostra servi Pharaoni; da semen, ut seremus, et vivamus et non moriamur, et terra non desolabitur. Et acquisivit Ioseph omnem terram Aegyptiorum Pharaoni, vendiderunt enim Aegyptii terram suam Pharaoni, praevaluit enim super eos fames, et facta est terra Pharaonis. Et populum in servitutem redegit ei, ab extremis finibus Aegypti usque ad extremos, Sine terra sacerdotum solum non acquisivit hanc Ioseph; in datione enim dedit donum sacerdotibus Pharao, et edebant dationem quam dedit eis Pharao; propter hoc non vendiderunt terram eorum. Dixit autem Ioseph omnibus Aegyptiis: Ecce possedi vos et terram vestram hodie Pharaoni; accipite vobis semen et seminate terram. Et erunt fructus eius, et dabitis quintam partem Pharaoni, quattuor autem partes erunt vobis ipsis in semen terrae, et in cibum vobis, et omnibus qui in domibus vestris sunt. Et dixerunt: Servasti nos, invenimus gratiam coram domino nostro, et erimus servi Pharaoni. Et posuit illis Ioseph in praeceptum usque ad diem hanc, super terram Aegypti Pharaoni quintam partem dare, sine terra sacerdotum solum, quae non erat Pharaonis.

Habitavit autem Israel in terra Aegypti super terram Gesem, et hereditaverunt in ea, et aucti sunt et multiplicati sunt vehementer. Vixit autem Iacob in terra Aegypti decem et septem annos, et facti sunt dies Iacob annorum vitae eius centum quadraginta septem anni. Appropinquaverunt autem dies Israel moriendi, et vocavit filium suum Ioseph, et dixit ei: Si inveni gratiam coram te, pone manum tuam sub femore meo, et facies super me misericordiam et veritatem, ne me sepelias in Aegypto. Sed dormiam cum patribus meis, et tolles me ex Aegypto, et sepelies me in sepulcro eorum. Ille autem dixit: Ego faciam secundum verbum tuum. Dixit autem: Iura mihi. Et iuravit illi, et adoravit Israel super summum virgae suae.

48

Factum est autem post verba haec, et nuntiatum est Ioseph quod pater suus aegrotaret, et assumens duos filios suos, Manassen et Ephraim, venit ad Iacob. Nuntiatum est autem Iacobo, dicentes: Ecce filius tuus Ioseph venit ad te. Et corroboratus Israel sedit super lectum. Et dixit Iacob ad Ioseph: Deus meus apparuit mihi in Luz in terra Chanaan, et benedixit me, Et dixit mihi: Ecce ego augebo te et multiplicabo te, et faciam te in congregationes nationum, et dabo tibi terram hanc et semini tuo post te in possessionem aeternam. Nunc igitur duo filii tui, qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequam ego venirem ad te in Aegyptum, mei sunt; Ephraim et Manasses, sicut Ruben et Simeon, erunt mihi. Progenies autem, quam si genueris post haec, erit super

nomine fratrum eorum et vocabitur super illorum hereditatibus. Ego autem, quando ibam ex Mesopotamia Syriae, mortua est Rachel mater tua in terra Chanaan, appropinquante me secundum hippodromum Chabratha terrae ad veniendum Ephratha, et sepelivi eam in via hippodromi; haec est Bethleem.

Videns autem Israel filios Ioseph, dixit: Qui tibi hi sunt? Dixit autem Ioseph patri suo: Filii mei sunt, quos dedit mihi Deus hic. Et dixit Iacob: Adduc mihi eos, ut benedicam eis. Oculi autem Israel gravaverunt ab senectute, et non poterat videre, et admovit eos ad se, et osculatus est eos, et circumdedit eos. Et dixit Israel ad Ioseph: Ecce, facie tua non privatus sum, et ecce ostendit mihi Deus etiam semen tuum. Et eduxit eos Ioseph a genibus suis, et adoraverunt eum in faciem super terram. Sumpto autem Ioseph duos filios suos, Ephraim quidem in dextra ex sinistris Israel, Manassen vero in sinistra ex dextris Israel, admovit eos ad eum. Extendens autem Israel manum dextram posuit super caput Ephraim, hic autem erat iunior, et sinistram super caput Manasseh, alternans manus.

Et benedixit eos et dixit: Deus, cui bene placuerunt patres mei coram eo, Abraham et Isaac, Deus qui nutrit me ex iuventute usque ad diem hanc, Angelus qui liberat me ex omnibus malis, benedicat pueros hos, et invocetur in eis nomen meum et nomen patrum meorum Abraham et Isaac, et multiplicentur in multitudinem magnam super terram. Videns autem Ioseph quod pater eius manum dexteram suam super caput Ephraim imposuisset, grave ei visum est, et apprehendit Ioseph manum

patris sui, ut eam a capite Ephraim ad caput Manasse transferret. Dixit autem Ioseph ad patrem suum: Non ita, pater; hic enim primogenitus est, pone dexteram tuam super caput eius. Et non voluit, sed dixit: Scio, fili, scio; et hic erit in populum, et hic exaltabitur, sed frater eius minor maior eo erit, et semen eius erit in multitudinem gentium. Et benedixit eos in die illa, dicens: In vobis benedicetur Israel, dicentes: Faciat te Deus sicut Ephraim et sicut Manasse. Et posuit Ephraim ante Manasse. Dixit autem Israel ad Ioseph: Ecce ego morior, et erit Deus vobiscum, et convertet vos in terram patrum vestrorum. Ego autem do tibi Shechem exceptionalem super fratres tuos, quam cepi ex manu Amorraeorum gladio meo et arcu.

49

Vocavit autem Iacob filios suos et dixit eis: Congregamini, ut annuntiem vobis quid occurret vobis in ultimis diebus. Congregamini et audite me, filii Iacob, audite Israhel, audite patrem vestrum. Reuben primogenite mi, tu fortitudo mea et principium filiorum meorum, durus ferri et durus contumax. Insolenter egisti sicut aqua; ne efferveschas, ascendisti enim super lectum patris tui; tunc contaminasti stratum ubi ascendisti. Simeon et Levi fratres consummaverunt iniustitiam electionis eorum. In consilium eorum non veniat anima mea, et super constitutione eorum non contendant iecora mea, quia in ira eorum occiderunt homines, et in desiderio eorum enervaverunt taurum. Maledictus furor eorum, quia pertinax, et

ira eorum, quia indurata est; dividam eos in Iacob, et dispergam eos in Israel. Juda, te laudaverunt fratres tui; manus tuae super dorsum inimicorum tuorum; adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Iuda, ex germine, fili mi, ascendisti; reclinatus dormivisti ut leo et ut catulus, quis excitabit eum? Non deficiet princeps ex Iuda, et dux ex femoribus eius, donec veniant quae reposita sunt ei, et ipse erit expectatio gentium. Ligans ad vitem pullum suum, et ad helicem pullum asinae suae, lavabit in vino stolam suam, et in sanguine uvae amictum suum. Oculi eius sparkling prae vino, et dentes eius albi quam lac. Zebulun ad oram maritimam habitabit et ipse apud portum navium, et extendet usque ad Sidonem. Issachar bonum desideravit, requiescens inter sortes. Et videns requiem quod bona esset, et terram quod pinguis esset, supposuit humerum suum ad laborandum, et factus est vir agricola. Dan iudicabit populum suum, sicut et una tribus in Israel. Et fiat Dan serpens super viam, sedens in insidiis super semitam, mordens calcaneum equi, et cadet eques retro, salutem Domini expectans. Gad, troop shall raid him, but he himself shall raid them at their heels. Asher, pinguis eius panis, et ipse dabit delicias principibus. Naphtali truncus laxatus, dans in prole pulchritudinem. Filius auctus Ioseph, filius auctus meus zelotus, filius meus novissimus, ad me convertere. In quem deliberantes maledixerunt, et inimicitiam habuerunt contra eum domini sagittarum. Et contrita sunt cum potentia arcus eorum, et soluta sunt nervi brachiorum manuum eorum, per manum potentis Iacob, inde qui praevaluit Israel apud Deum patris tui. Et adiuvit tibi Deus meus, et benedixit te benedictione caeli desuper et benedictione terrae habentis omnia, propter

benedictionem uberum et uteri, Benedictiones patris tui et matris tuae praevaluerunt super benedictiones montium permanentium et super benedictiones collium aeternorum; erunt super caput Ioseph et super verticem eius qui praefuit fratribus. Benjamin lupus rapax: mane edet adhuc, et in vesperam dat cibum. Omnes hi filii Iacob duodecim sunt, et haec locutus est illis pater eorum, et benedixit eos; unumquemque secundum benedictionem eius benedixit eos. Et dixit illis: Ego adiungor ad populum meum; sepelite me cum patribus meis in spelunca, quae est in agro Ephron Hittaei. In spelunca duplici, quae est e regione Mambre, in terra Chanaan, quam acquisivit Abraham speluncam ab Ephron Hetthaeo in possessionem sepulcri. Illic sepelierunt Abraham et Sarram uxorem eius, illic sepelierunt Isaac et Rebeccam uxorem eius, illic sepelierunt Leam, In possessione agri et speluncae quae est in eo, a filiis Heth. Et cessavit Iacob praecipiens filiis suis, et levans pedes suos super lectum defecit, et additus est ad populum suum.

50

Et cadens Ioseph super faciem patris sui flevit super eum, et osculatus est eum. Et praecepit Ioseph servis suis conditoribus, condire patrem suum, et condiderunt conditores Israelem. Et impleverunt eius quadraginta dies, sic enim numerantur dies sepulturae, et luxit eum Aegyptus septuaginta dies. Postquam autem transierunt dies luctus, locutus est Ioseph ad dynastas Pharaonis, dicens: Si inveni gratiam coram vobis, loquimini de

me in aures Pharaonis, dicentes, Pater meus me iurare fecit, dicens: In sepulcro, quod fodi mihi in terra Chanaan, ibi me sepelies. Nunc ergo, ascendens, sepeliam patrem meum et revertar. Et dixit Pharaon ad Ioseph: Ascende, sepeli patrem tuum, sicut iurare fecit te. Et ascendit Ioseph sepelire patrem suum, et ascenderunt cum eo omnes servi Pharaonis, et seniores domus eius, et omnes seniores terrae Aegypti, Et omnis familia universa Ioseph et fratres eius et omnis domus paterna eius et cognatio eius et oves et boves relictis sunt in terra Gesem. Et ascenderunt cum eo et currus et equites, et facta sunt castra magna valde. Et pervenerunt in aream Atad, quae est trans Iordanem, et planxerunt eum planctu magno et forti valde, et fecit luctum patri suo septem dies. Et viderunt incolae terrae Chanaan luctum in area Atad, et dixerunt: Luctus magnus hic est Aegyptiis. Propter hoc vocavit nomen eius Luctus Aegypti, quae est trans Iordanem. Et fecerunt ei sic filii eius. Et sustulerunt eum filii eius in terram Chanaan, et sepelierunt eum in speluncam duplicem, quam acquisivit Abraham speluncam in possessione sepulcri apud Ephron Hettaeum, e regione Mambre. Et reversus est Ioseph in Aegyptum, ipse et fratres eius, et qui simul ascenderant ad sepeliendum patrem eius.

Videntes autem fratres Ioseph, quod mortuus est pater eorum, dixerunt: Ne quando memor sit malorum nobis Ioseph, et retributionem retribuatur nobis omnia mala quae ostendimus in eum. Et advenientes ad Ioseph dixerunt: Pater tuus iuravit antequam moreretur, dicens, Sic dicite Ioseph: Dimitte illis iniuriam et peccatum eorum, quia mala tibi ostenderunt; et

nunc accipe iniuriam servorum Dei patris tui. Et flevit Ioseph loquentibus eis ad eum. Et venientes ad eum dixerunt: Scimus nos tibi servos esse. Et dixit eis Ioseph: Nolite timere, Dei enim sum ego. Vos quidem deliberavistis contra me in mala, sed Deus deliberavit de me in bona, ut fieret sicut hodie, et nutriretur populus multus. Et dixit eis, nolite timere, ego nutriam vos, et domos vestras, et consolatus est eos, et locutus est ad cor eorum. Et habitavit Ioseph in Aegypto, ipse et fratres eius, et omnis domus patris eius; et vixit Ioseph annos centum decem. Et vidit Ioseph Ephraim parvulos usque ad tertiam generationem, et filii Machir, filii Manasse, nati sunt super femora Ioseph. Et dixit Ioseph ad fratres suos, dicens: Ego morior, visitatione autem visitabit Deus vos, et educet vos ex terra hac in terram quam iuravit Deus patribus nostris Abraham, Isaac et Iacob. Et iurare fecit Ioseph filios Israel, dicens: In visitatione qua visitabit Deus vos, portabitis ossa mea hinc vobiscum. Et mortuus est Ioseph annorum centum decem, et sepelierunt eum, et posuerunt in arca in Aegypto.

Exodus

1

Haec sunt nomina filiorum Israel qui intraverunt in Aegyptum simul cum Iacob patre eorum; unusquisque cum tota domo sua intraverunt. Ruben, Simeon, Levi, Judas, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan et Naphtali, Gad et Asher. Ioseph autem erat in Aegyptō; erant autem omnes animae ex Jacob quinque et septuaginta. Mortuus est autem Ioseph, et omnes fratres eius, et omnis generatio illa. Filii autem Israel creverunt, et multiplicati sunt, et numerosi facti sunt, et praevaluerunt valde valde; multiplicavit autem terra eos. Surrexit autem rex alter super Aegyptum, qui non noverat Ioseph. Dixit autem nationi suae: Ecce genus filiorum Israel magna multitudo est, et valet super nos. Venite ergo, sapienter agamus contra eos, ne forte multiplicetur; et quando accidet nobis bellum, addentur et isti ad adversarios, et belligerantes nos exhibunt ex terra. Et imposuit eis praefectos operum, ut affligerent eos in operibus. Et aedificaverunt urbes munitas Pharaoni, Peitho et Ramesse et On, quae est Solis civitas. Quanto autem magis eos humiliabant,

tanto plures fiebant et invalescebant valde valde, et abominabantur Aegyptii filios Israel. Et opprimebant Aegyptii filios Israel vi. Et afflictae eorum vitam in operibus duris, luto et latericio opere, et omnibus operibus in campis, secundum omnia opera quibus servitute opprimebant eos cum vi.

Et dixit rex Aegyptiorum obstetricibus Hebraeorum, quarum uni nomen erat Sephora, et nomen secundae Phua, Et dixit: Quando obstetricamini Hebraeas et sint ad pariendum, si quidem masculus sit, occidite illum; si autem femina, conservate illam. Timuerunt autem obstetrices Deum, et non fecerunt sicut praecepit eis rex Aegypti, et vivificabant masculos. Vocavit autem rex Aegypti obstetrices et dixit eis: Quid est quod fecistis rem hanc et vivificatis masculos? Dixerunt autem obstetricēs Pharaōnī: Non sicut mulierēs Aegyptī Hebraeae; pariunt enim priusquam intrāre ad eās obstetricēs, et pepererunt. Bene autem faciebat Deus obstetricibus, et multiplicabatur populus, et invalescebat valde. Cum autem obstetrices timerent Deum, fecerunt sibi domos. Imperavit autem Pharaon omni populo suo, dicens: Omne masculum, quod si nascatur Hebraeis, in flumen iacite; et omne femininum vivificate.

2

Erat autem quidam ex tribu Levi, qui accepit ex filiabus Levi. Et in utero concepit, et peperit filium masculum, videntes autem eum elegantem, celaverunt eum menses tres. Cum autem non

possent eum adhuc celare, accepit ei mater eius fiscellam, et linivit eam bituminea pice, et immisit puerum in eam, et posuit eam in palude iuxta fluvium. Et observabat soror eius e longinquo, ut cognosceret quid illi eventurum esset.

Descendit autem filia Pharaonis lavari ad flumen, et ancillae eius ambulabant iuxta flumen; et videns fiscellam in palude, missa ancilla, sustulit eam. Aperiens autem videt puerum flentem in cista, et pepercit ei filia Pharaonis, et dixit: Ex pueris Hebraeorum hoc est. Et dixit soror eius filiae Pharaonis: Vis vocabo tibi mulierem nutricem ex Hebraeis, et nutriet tibi puerum? Filia autem Pharaonis dixit, Vade. Puella autem veniens vocavit matrem infantis. Dixit autem ad eam filia Pharaonis: Conserva mihi puerum hunc et lacta mihi eum; ego autem dabo tibi mercedem. Accepit autem mulier puerum et lactabat eum. Aucto autem puero, introduxit eum ad filiam Pharaonis, et factus est ei in filium. Nominavit autem nomen eius Moysen, dicens: Ex aqua eum sustuli.

Factum est autem in illis multis diebus, magnus factus Moses, exivit ad fratres suos filios Israel; animadvertens autem laborem eorum, videt hominem Aegyptium percutientem quendam Hebraeum ex suis ipsius fratribus, filiis Israel. Circumspectans autem huc et illuc neminem videt, et percusso Aegyptio, abscondit eum in arena. Egressus autem die secunda videt duos viros Hebraeos pugnantes, et dicit ei qui iniuriam faciebat: Cur tu percutis proximum tuum? Ille autem dixit: Quis te constituit principem et iudicem super nos? Num interficere me tu vis, quo

modo interfecisti heri Aegyptium? Timuit autem Moyses, et dixit: Si sic manifestum factum est verbum hoc. Audivit autem Pharaon verbum hoc, et quaerebat interficere Moysen. Recessit autem Moyses a facie Pharaonis, et habitavit in terra Madian; veniens autem in terram Madian, sedit super puteo. Sacerdoti autem Madian erant septem filiae, pascentes oves patris earum Iethro; advenientes autem hauriebant, donec impleverunt receptacula, ut potarent oves patris earum Iethro. Advenientes autem pastores eiciebant eas; surgens autem Moyses eripuit eas, et hausit eis, et potavit oves eorum. Venerunt autem ad Raguel patrem eorum; ille autem dixit eis: Cur festinavistis venire hodie? Illae autem dixerunt, Homo Aegyptius eripuit nos a pastoribus, et hausit nobis aquam, et potavit oves nostras. Ille autem dixit filiabus suis: Et ubi est? Et cur reliquistis virum? Vocate ergo eum, ut comedat panem. Habitatus est autem Moyses apud hominem, et dedit Sephoram filiam suam Moysi uxorem. In utero autem concipiens, mulier peperit filium, et nominavit Moses nomen eius Gershom, dicens: Quia advena sum in terra aliena. Post dies multos illos autem, mortuus est rex Aegypti, et ingemuerunt filii Israel ab operibus, et clamaverunt, et ascendit clamor eorum ad Deum ab operibus. Et audivit Deus gemitum eorum, et recordatus est Deus foederis sui quod fecit cum Abraham, et Isaac, et Iacob. Et vidit Deus filios Israel, et innotuit eis.

3

Et Moses pascebat oves Jethro soceri sui, sacerdotis Midian, et duxit oves sub desertum, et venit ad montem Horeb. Apparuit autem ei Angelus Domini in igne flammae de rubo, et videt quod rubus ardet igne, rubus autem non consumebatur. Dixit autem Moyses: Transgressus videbo visionem magnam hanc, cur non comburatur rubus. Ut autem Dominus vidit quod accederet ad videndum, vocavit eum Dominus e rubo dicens: Moyse, Moyse. Ille autem dixit: Quid est? Ille autem dixit: Non accedas huc; solve calceamentum ex pedibus tuis, nam locus in quo tu stas terra sancta est. Et dixit: Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob. Avertit autem Moses faciem suam, verebatur enim aspicere coram Deo. Dixit autem Dominus ad Moysen: Videns vidi afflictionem populi mei qui est in Aegypto, et clamorem eorum audiui ab exactoribus; scio enim dolorem eorum. Et descendi ut eriperem eos ex manu Aegyptiorum, et educerem eos ex terra illa, et introducerem eos in terram bonam et multam, in terram fluentem lacte et melle, in locum Chananaeorum, et Hettaeorum, et Amorrhaeorum, et Pherezaeorum, et Gergesaeorum, et Evaeorum, et Iebusaeorum. Et nunc ecce clamor filiorum Israel venit ad me, et ego vidi oppressionem qua Aegyptii opprimunt eos. Et nunc veni, mittam te ad Pharaonem regem Aegypti, et educes populum meum, filios Israel, e terra Aegypti.

Et dixit Moyses ad Deum: Quis sum ego, ut eam ad Pharaonem regem Aegypti, et ut educam filios Israel e terra Aegypti? Dixit autem Deus Moysi, dicens: Ero tecum, et hoc tibi erit signum quod ego te mitto: cum eduxeris populum meum ex Aegypto,

servietis Deo in monte hoc. Et dixit Moyses ad Deum: Ecce ego exibo ad filios Israel, et dicam ad eos: Deus patrum nostrorum misit me ad vos. Rogabunt me: Quid nomen ei? Quid dicam ad eos? Et dixit Deus ad Moysen dicens: Ego sum qui est. Et dixit: Sic dices filiis Israel: Qui est misit me ad vos. Et dixit Deus iterum ad Moysen: Sic dices filiis Israel: Dominus Deus patrum nostrorum, Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob, misit me ad vos. Hoc meum est nomen aeternum, et memoriale generationum generationibus. Veniens igitur, congrega senatum filiorum Israel, et dices ad eos: Dominus Deus patrum nostrorum apparuit mihi, Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob, dicens: Visitatione visitavi vos et quaecumque acciderunt vobis in Aegypto. Et dixit: Adducam vos ex afflictione Aegyptiorum in terram Cananaeorum et Hettaeorum et Amorrhaeorum et Pherezaeorum et Gergesaeorum et Evaeorum et Iebusaeorum, in terram fluentem lacte et melle. Et audient vocem tuam, et intrabis tu et senatus Israel ad Pharaonem regem Aegypti, et dices ad eum: Deus Hebraeorum convocavit nos; ibimus ergo viam trium dierum in desertum, ut sacrificemus Deo nostro. Ego autem scio quod Pharaon rex Aegypti non dimittet vos ire, nisi cum manu forti. Et extendens manum percutiam Aegyptios in omnibus mirabilibus meis, quae faciam in eis, et post haec emittet vos. Et dabo gratiam populo huic coram Aegyptiis; quando autem disceditis, non ibitis vacui. Sed petet mulier a vicina et cohabitatrice sua vasa argentea et aurea et vestimenta, et imponetis ea super filios vestros et super filias vestras, et spoliabitis Aegyptios.

4

Respondit autem Moyses et dixit: Si non credant mihi neque audiant vocem meam, dicent enim quod non apparuit tibi Deus, quid dicam ad eos? Dixit autem ei Dominus: Quid hoc est quod in manu tua? Ille autem dixit: Virga. Et dixit: Iace eam super terram. Et iecit eam super terram, et facta est serpens, et fugit Moyses ab eo. Et dixit Dominus ad Moysen: Extende manum et apprehende caudam. Extendens igitur manum apprehendit caudam, et facta est virga in manu eius. Ut credant tibi quod apparuit tibi Deus patrum eorum, Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob. Dixit autem ei Dominus iterum: Infer manum tuam in sinum tuum. Et intulit manum suam in sinum suum, et extraxit manum suam ex sinu suo, et facta est manus eius velut nix. Et dixit iterum: Infer manum tuam in sinum tuum. Et intulit manum in sinum suum, et eduxit eam ex sinu suo, et iterum restituta est ad colorem carnis suae. Si autem non credant tibi neque audiant vocem signi primi, credent tibi vocem signi secundi. Et erit, si non crediderint tibi his duobus signis, neque audierint vocem tuam, capies de aqua fluminis et effundes super aridum, et erit aqua, quam ceperis de flumine, sanguis super arido. Dixit autem Moyses ad Dominum: Precor, Domine, non sum idoneus neque ante heri neque ante tertium diem, neque ex quo coepisti loqui servo tuo; debilis voce et tardus lingua ego sum. Dixit autem Dominus ad Moysen: Quis dedit os homini? Et quis fecit surdum et mutum, videntem et caecum? Nonne ego Deus? Et nunc perge, et ego aperiam os tuum, et instruam te

quod locuturus es. Et dixit Moyses: Obsecro, Domine, constitue alium potentem, quem missurus es. Et iratus ira Dominus super Moysen dixit: Nonne ecce Aaron frater tuus Levita? Scio quod loquens loquetur ipse tibi, et ecce ipse exhibit in occursum tibi, et videns te gaudebit in se ipso. Et dices ad eum, et dabis verba mea in os eius, et ego aperiam os tuum et os eius, et instruam vos quae facietis. Et ipse tibi loquetur ad populum, et ipse erit os tuum, tu autem ipsi eris ea quae ad Deum. Et virgam hanc, quae conversa est in serpentem, sumes in manu tua, in qua facies in ea signa.

Ivit autem Moyses, et reversus est ad Iothorem socerum suum, et dicit, Ibo et revertar ad fratres meos qui sunt in Aegypto, et videbo si adhuc vivunt. Et dixit Iothorus Moysi, Vade salvus. Post dies autem multos illos mortuus est rex Aegypti. Dixit autem Dominus ad Moysen in Madian: Vade, discede in Aegyptum, mortui sunt enim omnes qui quaerebant animam tuam. Suscepto autem Moyses uxorem et filios, imposuit eos super iumenta, et reversus est in Aegyptum; accepit autem Moyses virgam eam a Deo in manu sua. Dixit autem Dominus ad Moysen: Eunti tibi et revertenti in Aegyptum, vide omnia prodigia quae dedi in manibus tuis; facies ea coram Pharaone. Ego autem indurabo cor eius, et non dimittet populum. Tu autem dices Pharaoni: Haec dicit Dominus: Filius primogenitus meus Israel est. Dixi autem tibi: emitte populum meum, ut mihi serviat. Si quidem ergo non vis emittere eos, vide ergo: ego interficiam filium tuum primogenitum. Factum est autem in via, in diversorio, ut occurreret ei Angelus Domini, et quaerebat eum

occidere. Et accepta Sephora calculum, circumcidit praeputium filii sui, et procidit ad pedes eius, et dixit: Stetit sanguis circumcisionis pueri mei. Et abiit ab eo, quia dixit: Stetit sanguis circumcisionis pueri mei. Dixit autem Dominus ad Aaron: Vade in occursum Moysi in desertum. Et ivit, et occurrit ei in monte Dei, et osculati sunt se invicem. Et nuntiavit Moyses Aaroni omnes verbos Domini, quos misit, et omnia verba, quae mandavit ei. Ivit autem Moyses et Aaron, et congregaverunt senatum filiorum Israel. Et locutus est Aaron omnia verba haec, quae locutus est Deus ad Moysen, et fecit signa coram populo. Et credidit populus et gavisus est, quia visitavit Deus filios Israel, et quia vidit afflictionem eorum; inclinatus autem populus adoravit.

5

Et post haec intravit Moyses et Aaron ad Pharaonem, et dixerunt illi: Haec dicit Dominus Deus Israel: Emitte populum meum, ut mihi festum celebrent in deserto. Et dixit Pharaos: Quis est cuius voci audiam, ut dimittam filios Israel? Non scio Dominum, et Israel non dimitto. Et dicunt ei: Deus Hebraeorum vocavit nos; ibimus ergo viam trium dierum in desertum, ut sacrificemus Domino Deo nostro, ne forte occurrat nobis mors aut caedes. Et dixit eis rex Aegypti: Cur Moses et Aaron distrahitis populum ab operibus? Abite unusquisque vestrum ad opera sua. Et dixit Pharaos: Ecce nunc multiplicatus est populus; non ergo cessemus eos ab operibus. Imperavit autem Pharaos exactoribus populi et

scribis dicens, Non amplius addetis dare paleam populo ad laterificium, quemadmodum heri et tertiam diem, sed ipsi eant et colligant sibi paleas. Et dispositionem laterum, quam ipsi faciunt secundum singulos dies, impones eis, nec auferes quicquam; otiantur enim, propterea clamaverunt, dicentes, surgamus, et sacrificemus Deo nostro. Graventur opera hominum horum, et curent haec, neque curent verbis vanis.

Urgebant autem eos exactores et scribae, et dicebant ad populum dicentes: Haec dicit Pharaos: Non amplius do vobis paleas. Ipsi vos euntes colligite vobis paleas, unde si inveniatis; non enim tollitur ab ordinatione vestra quicquam. Et dispersus est populus in tota terra Aegypti ad congregandum calamum in paleas. Exactores autem urgebant eos, dicentes: Complete opera debita secundum diem, quemadmodum et quando palea dabatur vobis. Et mastigati sunt scribae generis filiorum Israel, qui constituti erant super eos ab epistatibus Pharaonis, dicentibus: Cur non completistis contributiones vestras laterum faciendi sicut heri et tertio die, et hodie? Ingressi autem scribae filiorum Israel clamaverunt ad Pharaonem dicentes: Quare tu sic facis servis tuis? Palea non datur servis tuis, et laterem nobis dicunt facere, et ecce pueri tui flagellati sunt; iniuriam igitur facies populo tuo. Et dixit eis: Vacatis, vacui estis; propter hoc dicitis: Eamus, sacrificemus Deo nostro. Nunc igitur profecti operamini, nam palea non dabitur vobis, et constitutam laterum rationem reddetis. Videbant autem scribae filiorum Israel se in malis esse, dicentes: Non relinquetis laterum coctorum quod conveniens est diei. Occurrerunt autem Mosi et Aaron

venientibus in occursum eis, cum exirent a Pharaone. Et dixerunt illis: Videat Deus vos et iudicet, quod abominabilem fecistis odorem nostrum coram Pharaone et coram ministris ejus, ut daret gladium in manus ejus ad occidendum nos. Reversus est autem Moyses ad Dominum, et dixit: Precor, Domine, cur afflixisti populum hunc? Et cur misisti me? Et ex quo ivi ad Pharaonem ut loquerer in nomine tuo, afflixit populum hunc, et non liberasti populum tuum.

6

Et dixit Dominus ad Moysen: Iam videbis quae faciam Pharaoni; nam in manu fortissima mittet eos, et in brachio excelso eiciet eos ex terra sua. Locutus est autem Deus ad Moysen et dixit ad eum: Ego Dominus. Et apparui ad Abraham et Isaac et Iacob, Deus eorum existens, et nomen meum Dominus non revelavi eis. Et statui foedus meum cum eis, ut darem eis terram Chananaeorum, terram in qua peregrinati erant, in qua etiam habitaverunt. Et ego audiui gemitum filiorum Israel, quos Aegyptii servitute opprimunt, et memor fui foederis vestri. Vade, dixi filiis Israel dicens: Ego Dominus, et educam vos a potestate Aegyptiorum, et liberabo vos ex servitute, et redimam vos in brachio excelso et iudicio magno. Et accipiam mihi vos in populum, et ero vobis Deus, et cognoscetis quia ego sum Dominus Deus vester, qui eduxi vos ex oppressione Aegyptiorum. Et introducam vos in terram in quam extendi manum meam ad dandam eam Abrahamo et Isaac et Iacob, et

dabo vobis eam in hereditatem, ego Dominus. Locutus est autem Moyses sic ad filios Israel, et non audierunt Moysen propter pusillanimitatem, et propter opera dura. Dixit autem Dominus ad Moysen dicens, Intra, loquere Pharaoni regi Aegypti, ut dimittat filios Israel ex terra eius. Locutus est autem Moyses coram Domino, dicens: Ecce filii Israel non audierunt me, et quomodo audiet me Pharaon? Ego autem irrationalus sum. Locutus est autem Dominus ad Moysen et Aaron, et mandavit eis ut irent ad Pharaonem regem Aegypti, ut dimitteret filios Israel e terra Aegypti.

Et hi principes domorum patriarum eorum: filii Ruben primogeniti Israel, Enoch et Phallu, Asron et Charmi; haec cognatio Ruben. Et filii Simeon: Jemuel, et Jamin, et Ehud, et Jachin, et Zohar, et Saul qui ex Canaanitide; hae familiae filiorum Simeon. Et haec sunt nomina filiorum Levi secundum cognationes eorum: Gershon, Kohath et Merari. Anni autem vitae Levi fuerunt centum triginta septem. Et hi filii Gedson: Lobenei et Semei, domus familiarum eorum. Et filii Kaath: Amram, et Issaar, Chebron, et Ozeiël; et anni vitae Kaath centum triginta tres anni. Et filii Merari, Mahli et Mushi. Hi domus patrum Levi secundum cognationes eorum. Et accepit Amram Jochebed, filiam fratris patris sui, sibi in uxorem, et genuit ei Aaron et Mosen, et Mariam sororem eorum. Anni autem vitae Amram centum triginta duo anni erant. Et filii Issachar: Kore, et Naphek, et Zechri. Et filii Ozeiel: Misael, et Elisaphan, et Segrei. Cepit autem Aaron Elisabetham filiam Aminadab, sororem Naasson, sibi uxorem, et peperit ei Nadab et

Abiud et Eleazar et Ithamar. Filii autem Kore: Asir et Elkanah et Abiasar; hae generationes Kore. Et Eleazar filius Aaron accepit de filiabus Phutiel sibi uxorem, et peperit ei Phinehas; hae sunt principia familiae Levitarum secundum generationes eorum. Hic Aaron et Moses, quibus Deus dixit educere filios Israel ex terra Aegypti cum potentia eorum. Hi sunt qui collocuti sunt ad Pharaonem regem Aegypti, et eduxerunt filios Israel ex terra Aegypti, ipse Aaron et Moses. Qua die locutus est Dominus Moysi in terra Aegypti. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Ego Dominus; loquere ad Pharaonem regem Aegypti quanta ego dico ad te. Et dixit Moyses coram Domino: Ecce ego infirmus voce sum, et quomodo audiet me Pharao?

7

Et dixit Dominus ad Moysen, dicens: Ecce dedi te deum Pharaoni, et Aaron frater tuus erit propheta tuus. Tu autem loqueris ei omnia quaecumque tibi mando; ille autem Aaron frater tuus loquetur ad Pharaonem, ut dimittat filios Israel ex terra eius. Ego autem indurabo cor Pharaonis, et multiplicabo signa mea et prodigia in terra Aegypti. Et non audiet vos Pharao, et iaciam manum meam super Aegyptum, et educam cum potentia mea populum meum, filios Israel, e terra Aegypti cum vindicta magna. Et cognoscent omnes Aegyptii quia ego sum Dominus, extendens manum meam super Aegyptum, et educam filios Israel e medio eorum. Fecerunt autem Moses et Aaron sicut imperavit eis Dominus; ita fecerunt. Moses autem erat octoginta

annorum, Aaron autem, frater eius, octoginta trium annorum, quando locutus est ad Pharaonem. Et dixit Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Et si loquatur ad vos Pharaeo dicens: Date nobis signum aut prodigium, et dices Aaron fratri tuo: Cape virgam et proice super terram coram Pharaeo et coram servitoribus eius, et erit draco. Intravit autem Moses et Aaron coram Pharaone et coram ministris eius, et fecerunt sic, quemadmodum mandavit eis Dominus; et iecit Aaron virgam coram Pharaone et coram ministris eius, et facta est draco. Convocavit autem Pharaeo sophistas Aegypti et maleficos, et fecerunt incantatores Aegyptiorum maleficias eorum similiter. Et iecerunt unusquisque virgam suam, et factae sunt dracones, et devoravit virga Aaron virgas illorum. Et praevaluit cor Pharaonis, et non audivit eos, quemadmodum mandaverat eis Dominus.

Dixit autem Dominus ad Moysen: Aggravatum est cor Pharaonis, ut non dimittat populum. Vade ad Pharaonem mane; ecce ipse egreditur ad aquam, et eris occurrens ei ad labium fluminis, et virgam conversam in serpentem capies in manu tua. Et dices ad eum: Dominus Deus Hebraeorum misit me ad te, dicens: Emitte populum meum, ut mihi serviat in deserto; et ecce non audivisti usque ad hoc. Haec dicit Dominus: in hoc cognosces quod ego Dominus, ecce ego percutio virga quae in manu mea est super aquam quae in flumine est, et mutabitur in sanguinem. Et pisces qui in flumine sunt morientur, et foetibit flumen, et non poterunt Aegyptii bibere aquam de flumine. Dixit autem Dominus ad Moysen: Dic Aaron fratri tuo: Sume virgam tuam in manu tua, et extende manum tuam super aquas Aegypti, et

super flumina eorum, et super canales eorum, et super paludes eorum, et super omnem aquam collectam eorum, et erit sanguis. Et factus est sanguis in omni terra Aegypti, et in lignis et in lapidibus. Et fecerunt sic Moses et Aaron, quemadmodum mandavit illis Dominus, et elevans virga sua percussit aquam quae in flumine erat coram Pharaone et coram servis eius, et convertit omnem aquam quae in flumine erat in sanguinem. Et pisces qui in fluvio erant mortui sunt, et fluvius fetuit, et Aegyptii non poterant bibere aquam ex fluvio, et sanguis erat in omni terra Aegypti. Fecerunt autem similiter et incantatores Aegyptiorum veneficiis eorum, et induratum est cor Pharaonis, et non audivit eos, quemadmodum dixit Dominus. Conversus autem Pharaon intravit in domum suam, et non animum suum advertit neque ad hoc. Foderunt autem omnes Aegyptii circum flumen, ut biberent aquam, et non poterant bibere aquam e flumine. Et completi sunt septem dies, postquam Dominus percussit flumen.

Dixit autem Dominus ad Moysen: Intra ad Pharaonem, et dices ad eum: Haec dicit Dominus: Emitte populum meum, ut mihi serviant. Si autem non vis tu emitte, ecce ego percutio omnes terminos tuos ranis. Et eructabit fluvius ranas, et ascendentes intrabunt in domos tuas, et in promptuaria cubiculorum tuorum, et super lectos tuos, et super domos servorum tuorum et populi tui, et in farinam conspersam tuam, et in furnos tuos. Et super te et super servitores tuos et super populum tuum ascendent ranae.

8

Dixit autem Dominus ad Moysen: Dic Aaron fratri tuo: Extende manu virgam tuam super fluvios, et super canales, et super paludes, et adduc ranas. Et extendit Aaron manum super aquas Aegypti, et eduxit ranas; et elevata est rana, et operuit terram Aegypti. Fecerunt autem similiter et incantatores Aegyptiorum veneficiis eorum, et adduxerunt ranas super terram Aegypti. Et vocavit Pharaon Moysen et Aaron, et dixit: Precamini de me ad Dominum, et removeat ranas ab me et a populo meo, et emittam eos, et sacrificent Domino. Dixit autem Moses ad Pharaonem: Constitue mihi quando precabor pro te et pro servis tuis et pro populo tuo, ut deleam ranas a te et a populo tuo et ex domibus vestris; tantum in flumine relinquentur. Ille autem dixit: In crastinum. Dixit ergo: Sicut dixisti, ut scias quia non est alius praeter Dominum. Et removebuntur ranae a te et a domibus vestris et a villis et a servis tuis et a populo tuo; excepto in flumine relinquentur. Exivit autem Moyses et Aaron a Pharaone, et clamavit Moyses ad Dominum de constitutione ranarum, sicut constituerat Pharaon. Fecit autem Dominus quemadmodum dixit Moyses, et mortuae sunt ranae ex domibus et ex villis et ex agris. Et congregaverunt eos acervos acervos, et fetuit terra. Videns autem Pharaon quod facta est refrigeratio, gravatum est cor eius, et non audivit eos, quemadmodum locutus est Dominus. Dixit autem Dominus ad Moysen: Dic Aaron: Extende manu virgam tuam et percute pulverem terrae, et erunt sciniphes in hominibus et in quadrupedibus et in omni terra Aegypti.

Extendit igitur Aaron manu virgam et percussit pulverem terrae, et facti sunt cinifes in hominibus et in quadrupedibus, et in omni pulvere terrae facti sunt cinifes. Fecerunt autem similiter et incantatores veneficiis suis, ut educerent culices, et non potuerunt, et facti sunt culices in hominibus et in quadrupedibus. Dixerunt ergo incantatores Pharaoni, Digitus Dei est hoc, et induratum est cor Pharaonis, et non audivit eos, quemadmodum locutus est Dominus. Dixit autem Dominus ad Moysen: Surge mane, et sta ante Pharaonem; et ecce ipse exhibit ad aquam, et dices ad eum: Haec dicit Dominus: Emitte populum meum, ut mihi serviant in deserto. Si autem non vis dimittere populum meum, ecce ego mitto super te et super ministros tuos et super populum tuum et super domos vestras cynomyiam, et implebuntur domus Aegyptiorum cynomyia et terra super qua sunt. Et glorificabo in die illa terram Gesem, super qua populus meus est, super qua non erit ibi musca canina, ut scias quod ego sum Dominus Deus omnis terrae. Et dabo distinctionem inter populum meum et inter populum tuum, in crastino autem erit hoc super terram. Fecit autem Dominus ita, et venit muscarum caninarum multitudo in domos Pharaonis et in domos servorum eius et in omnem terram Aegypti, et vastata est terra a muscis caninis.

Vocavit autem Pharaos Moysen et Aaron dicens: Venientes sacrificate Domino Deo vestro in terra. Et dixit Moses: Non possibile est fieri sic, abominationes enim Aegyptiorum sacrificabimus Domino Deo nostro; si enim sacrificemus abominationes Aegyptiorum coram eis, lapidabimur. Viam trium

dierum ibimus in desertum, et sacrificabimus Deo nostro, sicut dixit Dominus nobis. Et dixit Pharaos: Ego mitto vos, et sacrificate Deo vestro in deserto, sed non longe ibitis; orate ergo de me ad Dominum. Dixit autem Moses: Ego exhibeo a te et precabor ad Deum, et discedet musca canina a te et a servis tuis et a populo tuo cras. Ne addas adhuc, Pharaos, decipere, ne emittas populum sacrificare Domino. Exivit autem Moyses a Pharaone et oravit ad Deum. Fecit autem Dominus quemadmodum dixit Moyses, et removit muscam caninam a Pharaos et a servis eius et a populo eius, et non relictas est ullas. Et gravavit Pharaos cor suum etiam tempore hoc, nec voluit dimittere populum.

9

Dixit autem Dominus ad Moysen: Intra ad Pharaonem, et dices illi: Haec dicit Dominus Deus Hebraeorum: Emitte populum meum, ut mihi serviant. Si quidem igitur non vis dimittere populum meum, sed adhuc eum retines, Ecce, manus Domini erit in pecoribus tuis qui sunt in campis, in equis et in iumentis et camelis et bobus et ovibus: mors magna valde. Et glorificabo ego in tempore illo inter pecora Aegyptiorum et inter pecora filiorum Israel; non morietur ex omnibus filiorum Israel quicquam. Et dedit Deus terminum, dicens, Cras faciet Dominus verbum hoc super terram. Et fecit Dominus verbum hoc die sequenti, et mortuas sunt omnia animalia Aegyptiorum, de animalibus autem filiorum Israel non mortuum est quicquam. Videns autem Pharaos quod non mortuus est ex omnibus

pecoribus filiorum Israel nihil, gravatum est cor Pharaonis, et non emisit populum. Dixit autem Dominus ad Moysen et Aaron: Capite vos plenas manus fuliginis camini, et spargat Moyses in caelum coram Pharaone et coram servis eius. Et fiat pulvis super omnem terram Aegypti, et erunt super homines et super quadrupeda ulcera, pustulae ebullientes in hominibus et in quadrupedis, in omni terra Aegypti. Et accepit fuliginem fornacis coram Pharaone, et sparsit eam Moyses in caelum, et facta sunt ulcera, pustulae ebullientes, in hominibus et in quadrupedibus. Et non poterant magi stare coram Moyse propter ulcera; facta sunt enim ulcera in magis et in omni terra Aegypti. Induravit autem Dominus cor Pharaonis, et non audivit eos, sicut praecepit Dominus. Dixit autem Dominus ad Moysen: Surge mane matutino, et sta ante Pharaonem, et dices ad eum: Haec dicit Dominus Deus Hebraeorum: Emitte populum meum, ut serviant mihi. In hoc enim nunc tempore ego emitto omnia flagella mea in cor tuum et servorum tuorum et populi tui, ut scias quod non est sicut ego alius in omni terra. Nunc enim, manu missa, te percutiam et populum tuum necabo, et deleberis a terra. Et propter hoc servatus es, ut ostendam in te virtutem meam, et ut annuntietur nomen meum in omni terra. Adhuc igitur tu obstas populo meo, ne dimittas eos? Ecce ego pluam cras hac hora grandinem multam valde, qualis non fuit in Aegypto ab eo die quo condita est usque ad diem hanc. Nunc ergo festina congregare pecora tua et quaecumque tibi sunt in campo; omnes enim homines et pecora, quaecumque tibi sunt in campo, omnes enim homines et pecora, quaecumque inventa fuerint in campis et non intraverint in domum, sed ceciderit

super ea grando, morientur. Is qui verbum Domini ex servis Pharaonis timebat, pecora sua in domos congregavit. Qui autem non animum advertit ad verbum Domini, reliquit pecora in campis.

Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende manum tuam in caelum, et erit grando super omnem terram Aegypti, super homines et pecora, et super omnem herbam quae est super terram. Extendit autem Moyses manum in caelum, et Dominus dedit voces et grandinem, et cucurrit ignis super terram, et pluit Dominus grandinem super omnem terram Aegypti. Erat autem grando et ignis flammans in grandine; grando autem multa valde, quae talis non facta est in Aegypto ab eo die quo facta est super eam gens. Percussit autem grando in omni terra Aegypti, ab homine usque ad pecus, et omnem herbam quae in campo erat percussit grando, et omnia ligna quae in campis erant confregit grando. Excepto in terra Gesem, ubi erant filii Israel, non facta est grando. Misso autem Pharaon vocavit Moysen et Aaron, et dixit eis: Peccavi nunc; Dominus iustus, ego autem et populus meus impii. Orate igitur pro me ad Dominum, ut cessent fieri voces Dei et grando et ignis, et emittam vos, et non amplius addetis manere. Dixit autem ei Moyses: Ut primum exiero ex civitate, extendam manus meas ad Dominum, et voces cessabunt, et grando et pluvia non erunt amplius, ut cognoscas quod Domini est terra. Et tu et ministri tui, scio quod nondum timuistis Dominum. Linum autem et hordeum plagatum est; hordeum enim stans erat, linum autem in spica erat. Triticum autem et far non percussa sunt, sera enim erant. Exiit autem

Moyses a Pharaone extra urbem, et extendit manus ad Dominum, et voces cessaverunt, et grando et pluvia non stillavit amplius super terram. Videns autem Pharaos quod cessaverit pluvia et grando et voces, addidit peccare, et gravavit cor suum et cor servorum suorum. Et induratum est cor Pharaonis, et non emisit filios Israel, quemadmodum locutus est Dominus ad Mosē.

10

Dixit autem Dominus ad Moysen, dicens: Intra ad Pharaonem, ego enim induravi cor eius et servorum eius, ut deinceps veniant signa haec super eos, Ut narretis in aures filiorum vestrorum et filiis filiorum vestrorum quanta illussi Aegyptiis et signa mea quae feci in eis, et cognoscetis quod ego Dominus. Intravit autem Moses et Aaron coram Pharaos, et dixerunt ei: Haec dicit Dominus Deus Hebraeorum: Usque ad quando non vis verecundari me? Emitte populum meum, ut serviant mihi. Si autem non vis dimittere populum meum, ecce ego inducam cras hac hora locustam multam super omnes fines tuos. Et teget aspectum terrae, et non poteris conspiciere terram, et devorabit omne quod superest terrae relictum, quod reliquit vobis grando, et devorabit omne lignum quod crescit vobis super terra. Et implebuntur domus tuae, et domus servorum tuorum, et omnes domus in omni terra Aegyptiorum, quas numquam viderunt patres tui, neque proavi eorum, ab ea die qua facti sunt super terram, usque ad diem hanc; et declinans Moyses exivit a

Pharaone. Et dicunt servi Pharaonis ad eum: Usque ad quem erit hoc nobis scandalum? Emitte homines, ut serviant Deo suo. An scire vis quod periit Aegyptus? Et reverterunt Moses et Aaron ad Pharaonem, et dixit eis: Ite et servite Domino Deo vestro. Qui autem et qui sunt qui euntes? Et dicit Moyses: Cum iuvenibus et senioribus ibimus, cum filiis et filiabus, et ovibus, et bobus nostris; est enim festum Domini. Et dixit ad eos: Esto sic Dominus vobiscum, sicut ego mitto vos, nonne et impedimenta vestra? Videte quod malitia adiacet vobis. Non ita; eant autem viri et serviant Deo, hoc enim ipsi quaeritis. Eiecerunt autem eos a facie Pharaonis. Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super terram Aegypti, et ascendat locusta super terram, et devoret omnem herbam terrae et omnem fructum arborum, quem reliquit grando. Et levavit Moses virgam in caelum, et Dominus adduxit ventum austrum super terram totam diem illam et totam noctem; mane factum est, et ventus auster sustulit locustam. Et adduxit eam super omnem terram Aegypti, et requievit super omnes terminos Aegypti multa valde; prior eius non facta est talis locusta, et post haec non erit sic. Et texit aspectum terrae, et corrupta est terra, et devoravit omnem herbam terrae, et omnem fructum arborum, qui relictus erat a grandine; non relictum est viride quidquam in arboribus, et in omni herba campi, in omni terra Aegypti.

Festinavit autem Pharaon vocare Moysen et Aaron, dicens: Peccavi coram Domino Deo vestro et in vos. Accipite igitur peccatum meum adhuc nunc, et orate ad Dominum Deum vestrum, et auferat a me mortem hanc. Exivit autem Moyses a

Pharaone et oravit ad Deum. Et mutavit Dominus ventum a mari vehementem, et sustulit locustam, et proiecit eam in mare rubrum, et non relictæ est locusta una in omni terra Aegypti. Et induravit Dominus cor Pharaonis, et non dimisit filios Israel. Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende manum tuam in caelum, et fiant tenebrae super terram Aegypti, tenebrae palpabiles. Extendit autem Moyses manum in caelum, et factæ sunt tenebrae, caligo, tempestas super omnem terram Aegypti tribus diebus. Et nemo vidit fratrem suum tres dies, et nemo surrexit ex lecto suo tres dies, omnibus autem filiis Israel lux erat in omnibus quibus habitabant. Et vocavit Pharaon Moysen et Aaron, dicens: Ambulate, servite Domino Deo vestro, excepto quod oves et boves relinquuntur, et impedimenta vestra abeant vobiscum. Et dixit Moyses: Sed et tu dabis nobis holocausta et sacrificia, quæ faciemus Domino Deo nostro. Et pecora nostra ibunt nobiscum, et non relinquemus ungulam, ex eis enim capiemus ad serviendum Domino Deo nostro; nos autem non scimus quid serviemus Domino Deo nostro, donec veniamus illuc. Induravit autem Dominus cor Pharaonis, et non voluit dimittere eos. Et dicit Pharaon: Recede a me, cave tibi ne adhuc addas videre faciem meam; quo enim die videaris mihi, morieris. Dicit autem Moyses: Dixisti: Non amplius apparebo tibi in faciem.

11

Dixit autem Dominus ad Moysen: Adhuc unam plagam ego

adducam super Pharaonem et super Aegyptum, et post haec dimittet vos hinc; quando autem dimittat vos cum omnibus, eiciet vos eiectione. Loquere ergo secrete in aures populi, et petat unusquisque a proximo suo vasa argentea et aurea et vestimenta. Dominus autem dedit gratiam populo suo coram Aegyptiis, et commodaverunt illis. Et homo Moses magnus factus est valde coram Aegyptiis et coram Pharaone et coram ministris eius. Et dixit Moyses: Haec dicit Dominus: Circa medias noctes ego ingredior in medium Aegypti, Et morietur omne primogenitum in terra Aegypti, a primogenito Pharaonis, qui sedet super thronum, et usque ad primogenitum ancillae quae est ad molam, et usque ad primogenitum omnis pecoris. Et erit clamor magnus per omnem terram Aegypti, qualis non factus est, et qualis non amplius fiet. Et in omnibus filiis Israel non gruxiet canis lingua sua, ab homine usque ad pecus, ut scias quanta distinguet Dominus inter Aegyptios et Israel. Et descendent omnes servi tui isti ad me, et adorabunt me, dicentes, Exi tu, et omnis populus tuus, quem tu ducis, et post haec exhibo. Exivit autem Moyses a Pharaone cum ira. Dixit autem Dominus ad Moysen: Non audiet vos Pharaone, ut multiplicans multiplicem signa mea et prodigia in terra Aegypti. Moses autem et Aaron fecerunt omnia signa et prodigia haec in terra Aegypti coram Pharaone, induravit autem Dominus cor Pharaonis, et non audivit ut dimitteret filios Israel e terra Aegypti.

12

Dixit autem Dominus ad Mosen et Aaron in terra Aegypti, dicens, Hic mensis vobis principium mensium est, primus vobis in mensibus anni. Loquere ad omnem congregationem filiorum Israel, dicens: Decima die mensis huius sumant unusquisque ovem secundum domos patrum, unusquisque ovem secundum domum. Si autem pauci sint in domo, ita ut non sint sufficientes ad ovem, capiet secum vicinum proximum suum, secundum numerum animarum; unusquisque quod sufficiens est ei connumerabitur ad ovem. Ovis perfecta, mascula, annua erit vobis; ab arnis et haedis capietis. Et erit vobis custoditum usque ad quartamdecimam mensis huius, et mactabunt illud omnis multitudo congregationis filiorum Israel ad vesperam. Et sument de sanguine, et ponent super duos postes et super limen in domibus in quibus edant ea. Et edent carnes nocte hac assas igni, et azyma super herbis amaris edent. Non edestis ex eis crudum neque coctum in aqua, sed assatum igni, caput cum pedibus et visceribus. Non relinquetur ab eo usque mane, et os non frangetis ex eo; ea autem quae relinquuntur ab eo usque mane igne comburentis. Ita autem edetis illud: lumbi vestri accincti, et calceamenta in pedibus vestris, et baculi in manibus vestris, et edetis illud cum festinatione; Pascha est Domino. Et transibo in terra Aegypti in nocte hac, et percutiam omne primogenitum in terra Aegypti ab homine usque ad pecus, et in omnibus deis Aegyptiorum faciam vindictam, ego Dominus. Et erit sanguis vobis in signum super domos in quibus vos estis ibi, et videbo sanguinem et tegam vos, et non erit in vobis plaga ad delendum quando percutio in terra Aegypti.

Et erit dies haec vobis memoriale, et celebrabitis eam festum Domino in omnes generationes vestras; legitimum aeternum celebrabitis eam. Septem dies azyma edetis; a die autem prima aufertis fermentum ex domibus vestris; omnis qui ederit fermentum, exolethrebitur anima illa ex Israel, a die prima usque ad diem septimam. Et dies prima vocabitur sancta, et dies septima vocata sancta erit vobis; omne opus servile non facietis in eis, praeter quaecumque fient omni animae; hoc solum fiet vobis. Et custodietis mandatum hoc, nam in die hac educam virtutem vestram ex terra Aegypti, et facietis diem hanc in generationes vestras legitimum aeternum. Incipientes quarta decima die mensis primi, ab vespera edetis azyma, usque ad diem unam et vicesimam mensis, usque ad vesperam. Septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris; omnis qui manducaverit fermentatum, extirpabitur anima illa ex congregatione Israel, tam in advenis quam in indigenis terrae. Omne fermentatum non edetis; in omni autem habitaculo vestro edetis azyma.

Vocavit autem Moyses omnem senatum filiorum Israel, et dixit ad eos: Profecti, sumite vobis ipsis ovem secundum cognationes vestras, et immolate pascha. Accipietis autem fasciculum hyssopi, et tingentes de sanguine qui est apud portam, applicabitis superliminari et in utraque poste de sanguine qui est apud portam; vos autem non exhibitis, unusquisque portam domus suae, usque mane. Et praeteribit Dominus ad percutiendos Aegyptios, et videbit sanguinem super poste et super amborum postium, et praeteribit Dominus portam, et non

dimittet perdentem intrare in domos vestras ad percutiendum. Et custodite verbum hoc legitimum tibi ipsi et filiis tuis usque in saeculum. Si autem intraveritis in terram quam Dominus vobis dabit, sicut locutus est, custodite servitutem hanc. Et erit, si dicant ad vos filii vestri: Quis cultus hic? Et dicetis eis: Sacrificium paschae hoc est Domino, quomodo protexit domos filiorum Israel in Aegypto, quando percussit Aegyptios, domos autem nostras liberavit. Et incurvatus populus adoravit. Et abierunt feceruntque filii Israel; sicut praecepit Dominus Moysi et Aaron, sic fecerunt.

Factum est autem media nocte, et Dominus percussit omne primogenitum in terra Aegypti, a primogenito Pharaonis sedentis super throno usque ad primogenitum captivae quae in lacu, et usque ad primogenitum omnis pecoris. Et surrexit Pharaeo nocte, et servi eius, et omnes Aegyptii, et factus est clamor magnus in omni terra Aegypti; non enim erat domus in qua non erat mortuus. Et vocavit Pharaeo Moysen et Aaron nocte, et dixit eis: Surgite, et exite ex populo meo, et vos, et filii Israel; ite et servite Domino Deo vestro, sicut dicitis. Et oves et boves vestros sumentes ite, benedicite mihi quoque. Et cogebant Aegyptii populum studio eicere eos e terra, dixerunt enim: Omnes nos morimur. Sustulit autem populus massam suam antequam fermentaretur, farinas eorum ligatas in vestimentis suis super umeros suos. Filii autem Israel fecerunt sicut praecepit eis Moyses, et petierunt ab Aegyptiis vasa argentea et aurea et vestimenta. Et dedit Dominus gratiam populo suo coram Aegyptiis, et commodaverunt eis, et spoliaverunt

Aegyptios.

Profecti autem filii Israel ex Rameses in Succoth, sexcenta milia peditum viri, praeter sarcinas. Et multitudo mixta multa ascendit cum eis, et oves, et boves, et pecora multa valde. Et coxerunt massam quam extulerant ex Aegypto placentas azymas, non enim fermentata erat; eiecerunt enim eos Aegyptii, et non potuerunt manere, neque cibaria fecerunt sibi in viam. Habitatio autem filiorum Israel, quam habitaverunt in terra Aegypti et in terra Chanaan, fuit anni quadringenti triginta. Et factum est post quadringentos triginta annos, ut exiret omnis potentia Domini ex terra Aegypti nocte. Custodia est Domino, ut educeret eos ex terra Aegypti; illa nox haec custodia est Domino, ut sit omnibus filiis Israel in generationes eorum. Dixit autem Dominus ad Moysen et Aaron: Haec est lex paschae: omnis alienigena non edet ex eo. Et omnem servum argento emptum circumcides, et tunc comedet ex eo. Sojourner vel mercenarius non edet ex eo. In una domo edetur, et non efferetis ex domo carnes foras, et os non confringetis ex eo. Omnis congregatio filiorum Israel illud faciet. Si autem quis accedat ad vos peregrinus ad faciendum pascha Domino, circumcides eius omne masculinum, et tunc accedet ad faciendum illud, et erit quemadmodum indigena terrae; omnis incircumcisis non edet ex eo. Lex una erit indigenae et advenienti peregrino in vobis. Et fecerunt filii Israel sicut praecepit Dominus Moysi et Aaron ad eos, sic fecerunt. Et factum est in die illa: eduxit Dominus filios Israel ex terra Aegypti cum potentia eorum.

13

The Lord said to Moses, saying, Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit omnem vulvam in filiis Israel, ab homine usque ad pecus: meum est. Dixit autem Moyses ad populum: Memorare diem hanc, in qua exivistis ex terra Aegypti, ex domo servitutis; in manu enim forti eduxit vos Dominus hinc, et non comedetur fermentum. Hodie enim exitis in mense novorum. Et erit, quando introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chananaeorum et Hettaeorum et Amorrhaeorum et Evaeorum et Iebusaeorum et Gergesaeorum et Pherezaeorum, quam iuravit patribus tuis se daturum tibi terram fluentem lacte et melle, et facies servitutem hanc in mense hoc. Sex dies edetis azyma, die autem septimo festum Domini. Azyma edatis septem dies; non videbitur tibi fermentatum, neque erit tibi fermentum in omnibus finibus tuis. Et annuntiabis filio tuo in die illa, dicens: Propter hoc fecit Dominus Deus mihi, cum exirem ex Aegypto. Et erit tibi signum super manum tuam, et memoriale ante oculos tuos, ut fiat lex Domini in ore tuo; in manu enim forti eduxit te Dominus Deus ex Aegypto. Et custodite legem hanc secundum tempora horarum, a diebus in dies.

Et erit cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chananaeorum, quo modo iuravit patribus tuis, et dabit tibi eam. Et auferes omne quod aperit vulvam, masculos Domino; omne quod aperit vulvam ex armentis aut in pecoribus tuis,

quaecumque fiant tibi, masculos sanctificabis Domino. Omne aperiens vulvam asini mutabis ove; si autem non mutaveris, redimes illud. Omne primogenitum hominis filiorum tuorum redimes. Si autem filius tuus te interrogaverit post haec, dicens: Quid est hoc?, dices ei: Quia in manu forti eduxit nos Dominus ex terra Aegypti, ex domo servitutis. Quando autem Pharao induravit cor ne nos dimitteret, occidit omne primogenitum in terra Aegypti, a primogenitis hominum usque ad primogenita pecorum; propter hoc ego sacrifico Domino omne quod aperit vulvam masculinum, et omne primogenitum filiorum meorum redimam. Et erit in signum super manum tuam et immobile ante oculos tuos, nam manu forti eduxit te Dominus ex Aegypto.

Ut autem Pharao populum dimisit, non duxit eos Deus viam terrae Philistiim, quia prope erat; dixit enim Deus: Ne forte paeniteat populum videntem bellum, et revertatur in Aegyptum. Et circumduxit Deus populum via quae in desertum ducit, ad mare rubrum; quinta autem generatione ascenderunt filii Israel e terra Aegypti. Et accepit Moyses ossa Ioseph secum, iureiurando enim adiuraverat filios Israel, dicens: Visitatione visitabit vos Dominus, et efferetis ossa mea hinc vobiscum.

Sublatis autem filiis Israel ex Socchoth, castra posuerunt in Othom iuxta desertum. Deus autem ducebat eos interdiu quidem in columna nubis, ut ostenderet eis viam, noctu vero in columna ignis. Non cessavit autem columna nubis die, et columna ignis nocte, coram omni populo.

14

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, et conversi castra ponant ante villam, inter Magdolum et inter mare, ex adverso Beelsephon; coram eis castra pones super mare. Et dicet Pharaο populo suo: filii Israel hi errant in terra; conclusit enim eos desertum. Ego autem indurabo cor Pharaonis, et persequetur eos, et glorificabor in Pharaone et in omni exercitu eius, et cognoscent omnes Aegyptii quia ego sum Dominus, et fecerunt sic. Et nuntiatum est regi Aegyptiorum quod fugerat populus, et conversum est cor Pharaonis et servorum eius super populum, et dixerunt: Quid hoc fecimus ut dimitteremus filios Israel ne servirent nobis? Iunxit igitur Pharaο currus suos, et omnem populum suum simul duxit secum, Et accepit sexcentos currus electos, et omnem equum Aegyptiorum, et tristatas super omnes. Et induravit Dominus cor Pharaonis regis Aegypti et servorum eius, et persecutus est post filios Israel; filii autem Israel exhibant in manu excelsa. Et persecuti sunt Aegyptii post eos, et invenerunt eos castra positos apud mare; et omnis equus et currus Pharaonis, et equites, et exercitus eius erant contra castra, ex adverso Beelsephon. Et Pharaο appropinquabat, et suspicientes filii Israel oculis viderunt, et Aegyptii castra posuerant post eos, et timuerunt valde, clamaverunt autem filii Israel ad Dominum. Et dixerunt ad Moysen: Propter non esse sepulcra in terra Aegypti, eduxisti nos mori in deserto? Quid hoc fecisti nobis, educens nos ex Aegypto? Nonne hoc erat verbum quod locuti sumus ad te in

Aegypto, dicentes: Permite nos, ut serviamus Aegyptiis? Melius enim nobis servire Aegyptiis quam mori in deserto hoc.

Dixit autem Moses ad populum: Confidite, state et videte salutem a Domino, quam faciet nobis hodie; quo enim modo vidistis Aegyptios hodie, non addetis amplius videre eos in aeternum. Dominus pugnabit pro vobis, et vos silebitis. Dixit autem Dominus ad Moysen: Quid clamas ad me? Loquere filiis Israel, et proficiscantur. Et tu tolle virgam tuam, et extende manum tuam super mare, et divide illud, et ingrediantur filii Israel in medium maris per aridam. Et ecce ego indurabo cor Pharaonis et Aegyptiorum omnium, et intrabunt post eos, et glorificabor in Pharaone et in omni exercitu eius et in curribus et in equis eius. Et cognoscent omnes Aegyptii quod ego sum Dominus, cum glorificabor in Pharaone et in curribus et equis eius. Removit autem Angelus Dei, qui praeibat castra filiorum Israel, et ivit ad posteriora; removit autem et columna nubis a facie eorum, et stetit post eos. Et intravit per medium castrorum Aegyptiorum, et per medium castrorum Aegyptiorum, et per medium castrorum Israel, et stetit, et factae sunt tenebrae et caligo, et transiit nox, et non commixti sunt sibi invicem totam noctem. Extendit autem Moyses manum super mare, et reduxit Dominus mare in vento austro violento totam noctem, et fecit mare aridam, et scissum est aqua. Et intraverunt filii Israel in medium maris per siccum, et aqua eius erat murus a dextris et murus a sinistris.

Et persecuti sunt Aegyptii, et intraverunt post eos, et omnis

equus Pharaonis, et currus, et ascensores in medium maris. Factum est autem in vigilia illa matutina, et inspexit Dominus super castra Aegyptiorum in columna ignis et nubis, et conturbavit castra Aegyptiorum. Et ligavit axes curruum eorum, et duxit eos cum vi, et dixerunt Aegyptii: Fugiamus a facie Israel, nam Dominus bellat pro eis contra Aegyptios. Dixit autem Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super mare, et restituatur aqua, et cooperiat Aegyptios, super currus et equites. Extendit autem Moses manum super mare, et restituta est aqua ad diem super terram; Aegyptii autem fugerunt sub aquam, et excussit Dominus Aegyptios in medio maris. Et reversa aqua textit currus et equites, et omnem vim Pharaonis, eos qui ingressi erant post eos in mare, et non relictus est ex eis neque unus. Filii autem Israel ierunt per siccam in medio maris, aqua autem eis murus erat a dextris, et murus a sinistris. Et eripuit Dominus Israel in die illa ex manu Aegyptiorum, et vidit Israel Aegyptios mortuos apud litus maris. Vidit autem Israel manum magnam quam fecit Dominus Aegyptiis; timuit autem populus Dominum, et crediderunt Deo et Moysi servo eius.

15

Tunc cantavit Moyses et filii Israel canticum hoc Deo, et dixerunt dic Adiutor et protector factus est mihi in salutem; hic meus Deus, et glorificabo eum; Deus patris mei, et exaltabo eum. Dominus conterens bella, Dominus nomen ei. Currus Pharaonis et vim eius proiecit in mare; electi ascensores tristatae deglutiti

sunt in Mari Rubro. Mare textit eos; descenderunt in profundum sicut lapis. Dexterata tua, Domine, glorificata est in fortitudine; dextera tua manus, Domine, confregit inimicos. Et in multitudine gloriae tuae contrivisti adversarios, misisti iram tuam quae devoravit eos ut stipulam. Et per spiritum irae tuae divisa est aqua, congelatae sunt quasi murus aquae, congelati sunt fluctus in medio maris. Dixit inimicus: persequens comprehendam, dividam spolia, implebo animam meam, interficiam gladio meo, dominabitur manus mea. Misisti spiritum tuum, textit eos mare; merse runt sicut plumbum in aqua vehemēti. Quis similis tibi in diis, Domine? Quis similis tibi, glorificatus in sanctis, mirabilis in gloriis, faciens prodigia? Extendisti dexteram tuam, devoravit eos terra. Guidasti in iustitia tua populum tuum hunc, quem redemisti; consolatus es fortitudine tua eos ad diversorium sanctum tuum. Audierunt nationes et iratae sunt; dolores ceperunt habitantes Philistiim. Tunc festinaverunt duces Edom, et principes Moabitarum; cepit eos tremor, liquefacti sunt omnes qui habitabant Chanaan. Cadat super eos tremor et timor; magnitudine brachii tui lapidescant, donec transeat populus tuus, Domine, donec transeat populus tuus hic, quem acquisisti. Introductos planta eos in montem hereditatis tuae, in paratum habitaculum tuum quod praeparasti, Domine; sanctuarium, Domine, quod praeparaverunt manus tuae. Dominus regnat in aeternum, et super aeternum, et adhuc. Quia intravit equus Pharaonis cum curribus et ascensoribus in mare, et induxit super eos Dominus aquam maris; filii autem Israel ambulaverunt per siccam in medio maris.

Sumpsit autem Mariam prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu sua, et exierunt omnes mulieres post eam cum tympanis et choris. Incipiebat autem Mariam eorum dicens: Cantemus Domino, gloriose enim glorificatus est; equum et ascensorem proiecit in mare. Removit autem Moyses filios Israel a mari rubro, et duxit eos in desertum Sur; et ibant tres dies in deserto, et non inveniebant aquam ut biberent. Venerunt autem in Merrah, et non poterant bibere ex Merrah, amarum enim erat; propter hoc nominavit nomen loci illius Amaritudo. Et murmuravit populus contra Moysen, dicentes: Quid bibemus? Clamavit autem Moses ad Dominum, et ostendit ei Dominus lignum, et iniecit illud in aquam, et dulcorata est aqua. Illic posuit ei iustificationes et iudicia, et illic eum tentavit. Et dixit: Si audiendo audieris vocem Domini Dei tui, et placentia coram eo feceris, et aures dederis mandatis eius, et custodieris omnia iustificationes eius, omnem morbum quem induxi Aegyptiis non inducam super te; ego enim sum Dominus Deus tuus sanans te. Et venerunt in Elim, et erant ibi duodecim fontes aquarum et septuaginta stipes palmarum; castra posuerunt autem ibi apud aquas.

16

Discesserunt autem ex Elim, et venit omnis congregatio filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim et Sina. Die autem quintadecima mensis secundi, postquam egressi erant ex terra Aegypti, Murmuravit omnis congregatio filiorum Israel super

Mosen et Aaron. Et dixerunt ad eos filii Israel: Utinam mortui essemus percussi a Domino in terra Aegypti, quando sedebamus super lebetes carnum et edebamus panes in saturitatem, quia eduxistis nos in desertum hoc occidere omnem congregationem hanc fame. Dixit autem Dominus ad Moysen: ecce ego pluo vobis panes de caelo, et exhibit populus, et colligent quod diei in diem, ut tentem eos si ambulabunt in lege mea, an non. Et erit in die sexta, et parabunt quod intulerint, et erit duplum eius quod cotidie colligunt. Et dixerunt Moses et Aaron ad omnem congregationem filiorum Israel: Vespera cognoscetis quia Dominus eduxit vos ex terra Aegypti, Et mane videbitis gloriam Domini, cum audierit murmurationem vestram apud Deum; nos autem quid sumus, quod murmuretis contra nos? Et dixit Moyses: In eo quod Dominus dat vobis vespere carnes ad edendum, et panes mane ad saturitatem, propter id quod Dominus audit murmurationem vestram, quam vos murmuratis contra nos—nos autem quid sumus? Non enim contra nos est murmuratio vestra, sed contra Deum.

Dixit autem Moses ad Aaron: Dic omni congregationi filiorum Israel: Accedite coram Deo, audivit enim murmurationem vestram. Quando autem loquebatur Aaron omni congregationi filiorum Israel et conversi sunt in desertum, gloria Domini apparuit in nube. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Audivi murmurationem filiorum Israel; loquere ad eos dicens: Ad vesperum comedetis carnes, et mane implebimini panibus, et cognoscetis quia ego Dominus Deus vester. Factum est autem vespera, et ascendit coturnix, et texit castra; mane factum est,

cessante rore in circuitu castrorum. Et ecce super faciem deserti tenue velut coriandrum album, velut glacies super terra. Videntes autem illud filii Israel, dixerunt alter ad alterum: Quid est hoc? Non enim sciebant quid erat. Dixit autem Moyses illis: Hic est panis quem dedit Dominus vobis ad edendum. Hoc est verbum quod mandavit Dominus: congregate ex eo unusquisque quantum convenit, gomer per capita secundum numerum animarum vestrarum; unusquisque cum contubernalibus vestris colligite. Fecerunt autem sic filii Israel, et collegerunt qui multum et qui minus. Et mensurantes homer, non abundavit qui multum collegit, et qui minus non defecit, unusquisque secundum eos qui conveniebant apud se collegerunt. Dixit autem Moses ad eos: Nemo relinquat ex eo in mane.

Et non audierunt Moysen, sed reliquerunt quidam ex eo in mane, et efferbuerat vermes, et putuit, et iratus est super eos Moyses. Et collegerunt illud mane mane, unusquisque quantum sibi conveniebat; quando autem sol calefaciebat, liquescebat. Factum est autem die sexta, collegerunt necessaria dupla, duo homer uni; intraverunt autem omnes principes congregationis et nuntiaverunt Moysi. Dixit autem Moses ad eos: Non hoc verbum est quod locutus est Dominus? Sabbata requies sancta Domino cras. Quanta si coquatis, coquite, et quanta si elixetis, elixite, et omne superabundans relinquite illud in apothecam in mane. Et reliquerunt ab eo usque mane, sicut praecepit eis Moses, et non putuit, neque vermis factus est in eo. Dixit autem Moses: Edite hodie, est enim sabbatum hodie Domino; non invenietur in campo. Sex dies colligetis, die autem septimo

sabbata, quia non erit in eo. Factum est autem in die septima ut exirent quidam ex populo ad colligendum, et non invenerunt. Dixit autem Dominus ad Moysen: Usque quo non vultis audire mandata mea et legem meam? Videte, nam Dominus dedit vobis sabbatum, diem hanc; propter hoc ipse dedit vobis die sexta panes duos dierum. Sedete unusquisque in domibus vestris; nemo exeat de loco suo die septima. Et populus sabbatizavit die septimo. Et nominaverunt illud filii Israel nomen eius Man; erat autem quasi semen coriandri album, gustus autem eius sicut placenta in melle. Dixit autem Moyses: Hoc est verbum quod mandavit Dominus: Implete gomer manna in apothecam ad generationes vestras, ut videant panem quem manducavistis in deserto, quando eduxit vos Dominus de terra Aegypti. Et dixit Moyses ad Aaron: Cape urnam auream unam, et mitte in eam plenum gomor mannae, et pones eam coram Deo in custodiam in generationes vestras, Quo modo imperavit Dominus Moysi, et deposuit Aaron coram testimonio in custodiam. Filii autem Israel comederunt manna quadraginta annos, donec venerunt in terram habitatam; comederunt manna, donec pervenerunt in partem Phoeniciae. Homer autem decima pars trium mensurarum erat.

17

Et discessit omnis congregatio filiorum Israel ex deserto Sin secundum castra eorum, per verbum Domini, et castrametati sunt in Raphidim; non erat autem aqua populo ad bibendum. Et

querebatur populus ad Moysen, dicentes: Da nobis aquam, ut bibamus. Et dixit eis Moyses: Quid querimini mihi, et quid tentatis Dominum? Sitivit autem illic populus aqua, et murmuravit illic populus ad Moysen, dicentes: Ut quid hoc? Adduxisti nos ex Aegypto occidere nos et filios nostros et pecora siti? Clamavit autem Moyses ad Dominum dicens: Quid faciam populo huic? Adhuc paulum, et lapidabunt me. Et dixit Dominus ad Moysen: Proambula populi huius; sume autem tibi de senioribus populi, et virgam, in qua percussisti fluvium, sume in manu tua, et ibis. Ecce ego sto illic ante te super petram in Horeb, et percuties petram, et exhibit ex ea aqua, et bibet populus. Fecit autem Moyses sic coram filiis Israel. Et nominavit nomen loci illius Tentatio et Convicium, propter convicium filiorum Israel, et propter tentare Dominum, dicentes: Si est Dominus in nobis, aut non?

Venit autem Amalek et pugnabat contra Israel in Raphidim. Dixit autem Moyses ad Iesum: Elige tibi viros potentes, et egressus instrue aciem contra Amalec cras, et ecce ego stabo super verticem collis, et virga Dei erit in manu mea. Et fecit Iesus quemadmodum dixit ei Moyses, et egressus instruxit aciem contra Amalec, et Moyses et Aaron et Hur ascenderunt super verticem collis. Et factum est: quando levavit Moyses manus, praevalebat Israel; quando autem demisit manus, praevalebat Amalec. Manus autem Mosis graves, et accepto lapide posuerunt sub eo, et sedebat super eo, et Aaron et Hur sustinebant manus eius hinc unus, et hinc unus, et factae sunt manus Mosis firmae usque ad occasum solis. Et vertit Iesus Amalec, et omnem

populum eius in caedem gladii. Dixit autem Dominus ad Moysen: Inscribe hoc in memoriale in libro, et da in aures Iesu, quia unctione delebo memoriale Amalec ex ea quae sub caelo est. Et aedificavit Moyses altare Domino et nominavit nomen eius: Dominus refugium meum. Quod in manu occulta Dominus bellat super Amalec a generationibus in generationes.

18

Audivit autem Iothop, sacerdos Madian, socer Moysi, omnia quaecumque fecit Dominus Israeli populo suo; eduxit enim Dominus Israelem ex Aegypto. Accepit autem Iothop, socer Moysi, Sepphoran, uxorem Moysi, post dimissionem eius. et duos filios eius, nomen uni eorum Gershom, dicens, advena eram in terra aliena, Et nomen secundi Eliezer, dicens: Nam Deus patris mei adiutor meus, et eripuit me ex manu Pharaonis. Et exivit Iothop socer Moysi et filii et uxor ad Moysen in desertum, ubi castra posuit ad montem Dei. Nuntiatum est autem Moysi dicentibus: Ecce socer tuus Iothop venit ad te, et uxor et duo filii tui cum eo. Exivit autem Moyses in occursum soceri sui, et adoravit eum, et osculatus est eum, et salutaverunt se invicem, et introduxit eos in tabernaculum. Et narravit Moyses socero omnia quanta fecit Dominus Pharaoni et omnibus Aegyptiis propter Israel, et omnem laborem qui factus est eis in via, et quod eripuit eos Dominus e manu Pharaonis et e manu Aegyptiorum. Stupuit autem Iothop super omnibus bonis quae fecit eis Dominus, quia eripuit eos ex manu Aegyptiorum et

ex manu Pharaonis. Et dixit Jethro: Benedictus Dominus, quia eripuit eos ex manu Aegyptiorum et ex manu Pharaonis. Nunc cognovi quod magnus est Dominus prae omnibus diis, propter hoc quod invaserunt eos. Et accepit Iethro, socer Mosis, holocausta et sacrificia Deo; venit autem Aaron et omnes seniores Israel ut comederent panem cum socero Mosis coram Deo.

Et factum est post diem proximum ut sederet Moses ad iudicandum populum, stabat autem omnis populus apud Mosén a mane usque ad vesperam. Et videns Iothop omnia quanta facit populo, dicit: Quid hoc quod tu facis populo? Cur tu sedes solus, omnis autem populus adstat tibi a mane usque vesperam? Et dicit Moyses socero: Venit ad me populus quaerere iudicium a Deo. Quando enim illis controversia fit et ad me veniant, unumquemque iudico et illos praecepta Dei legem eius notifico. Dixit autem socer Moysi ad eum: Non recte tu facis hoc verbum. Destructione destrueris impatiente, et tu et omnis populus hic qui est tecum; grave tibi verbum hoc, non poteris facere tu solus. Nunc ergo audi me, et consiliabo tibi, et erit Deus tecum; sis tu populo in his quae ad Deum pertinent, et offeres verba eorum ad Deum. Et contestaberis illis praecepta Dei et legem eius, et significabis illis vias in quibus ambulabunt in eis, et opera quae facient. Et tu tibi ipsi considera ex omni populo viros potentes, deum timentes, viros iustos, odientes superbiam, et constitues super eos chiliarchos et centuriones et quinquagenarios et decanos. Et iudicabunt populum omni hora; verbum autem grave offerent ad te, sed parva iudiciorum iudicabunt ipsi, et

levabunt onus a te, atque auxiliabuntur tibi. Si verbum hoc feceris, praevalebit tibi Deus, et poteris stare, et omnis populus hic in suum locum cum pace veniet. Audivit autem Moyses vocem soceri, et fecit quaecumque dixit ei. Et elegit Moses viros potentes ex omni Israel, et constituit eos super illos tribunos, centuriones, quinquagenarios et decanos. Et iudicaverunt populum omni hora; omne autem verbum grave retulerunt ad Moysen, omne autem verbum leve iudicaverunt ipsi. Dimisit autem Moyses socerum suum, et abiit in terram suam.

19

Mense autem tertio exodi filiorum Israel ex terra Aegypti, die hac venerunt in desertum Sinai. Et discesserunt ex Raphidin, et venerunt in desertum Sinai, et castra posuit ibi Israel e regione montis. Et Moses ascendit in montem Dei, et vocavit eum Deus ex monte, dicens: Haec dices domui Iacob, et annuntiabis filiis Israel. Ipsi vidistis quanta feci Aegyptiis, et suscepi vos quasi super alas aquilarum, et adduxi vos ad meipsum. Et nunc si auditu audieritis vocem meam et custodieritis pactum meum, eritis mihi populus peculiaris ex omnibus gentibus, mea enim est omnis terra. Vos autem eritis mihi regnum sacerdotale et gens sancta; haec verba dices filiis Israel. Venit autem Moses, et vocavit seniores populi, et posuit coram eis omnes verbos hos, quos mandavit eis Deus. Respondit autem omnis populus uno animo et dixerunt: Omnia quaecumque dixit Deus faciemus et audiemus. Rettulit autem Moyses verba haec ad Deum. Dixit

autem Dominus ad Moysen: Ecce ego venio ad te in columna nubis, ut audiat populus me loquentem ad te, et tibi credant in aeternum. Nuntiavit autem Moyses verba populi ad Dominum. Dixit autem Dominus ad Moysen: Descendens testificare populo, et purifica eos hodie et cras, et lavent vestimenta. Et sint parati in diem tertium, nam die tertio descendet Dominus super montem Sinai, coram omni populo. Et separabis populum in circuitu, dicens: Attendite vobis ne ascendatis in montem et tangatis aliquid eius; omnis qui tetigerit montem morte morietur. Non tanget eius manus, nam lapidibus lapidabitur aut sagitta sagittabitur; sive animal sive homo, non vivet. Quando voces et tubae et nubes discesserint ab monte, illi ascendent super montem.

Descendit autem Moyses ex monte ad populum, et sanctificavit eos, et laverunt vestimenta. Et dixit populo: Estote parati tres dies; ne accedatis ad mulierem. Factum est autem die tertia, facto ad auroram, et facta sunt voces et fulgura et nubes tenebrosa super monte Sina; vox tubae sonat magna, et territus est omnis populus qui in castris erat. Et eduxit Moyses populum in occursum Dei ex castris, et steterunt sub monte. Mons Sinai totus fumabat, propter Deum in igne super illum descendisse, et fumus ascendebat quasi fumus fornacis, et omnis populus valde obstupuit. Fiebant autem voces tubae procedentes fortiores valde. Moyses locutus est, Deus autem respondit ei voce. Descendit autem Dominus super montem Sinai, super culmen montis, et vocavit Dominus Moysen super culmen montis, et ascendit Moyses. Et dixit Deus ad Moysen dicens: Descende et

testificare populo, ne umquam appropinquent ad Deum ut videant, et cadat ex eis multitudo. Et sacerdotes qui appropinquant Domino Deo sanctificentur, ne forte perdat eos Dominus.

Et dixit Moyses ad Deum: Non poterit populus ascendere ad montem Sina, tu enim testificatus es nobis, dicens: Separa montem, et sanctifica illum. Dixit autem ei Dominus: Vade, descende, et ascende tu et Aaron tecum; sacerdotes autem et populus ne vim faciant ut ascendant ad Deum, ne quando Dominus perdat ex eis. Descendit autem Moyses ad populum et dixit eis.

20

Et locutus est Dominus omnes verbos hos, dicens, Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te e terra Aegypti, e domo servitutis. Non erunt tibi dei alii praeter me. Non facies tibi idolum, neque omnem similitudinem eorum quae in caelo sursum sunt, et quae in terra deorsum sunt, et quae in aquis subter terram sunt. Non adorabis eis, neque servies eis; ego enim sum Dominus Deus tuus, Deus aemulator, reddens peccata patrum super filios, usque ad tertiam et quartam generationem his qui oderunt me. et faciens misericordiam in milia iis qui amant me et iis qui custodiunt praecepta mea Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum, non enim purificabit Dominus Deus tuus eum qui assumit nomen eius in vanum. Memento

diem sabbatorum ut sanctifices eam. Sex diebus operaberis, et facies omnia opera tua. Die autem septima sabbata Domino Deo tuo, non facies in ea omne opus tu et filius tuus et filia tua, servus tuus et ancilla tua, bos tuus et iumentum tuum et omne animal tuum, et advena habitans in te. In sex enim diebus fecit Dominus caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt, et requievit die septimo; propter hoc benedixit Dominus diem septimum et sanctificavit eum. Honora patrem tuum et matrem tuam, ut bene tibi fiat, et ut longaevus fias super terram bonam, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Non moechaberis. Non furabis. Non occides. Non falsum testimonium dices contra proximum tuum. Non concupisces uxorem proximi tui, non concupisces domum proximi tui, neque agrum eius, neque servum eius, neque ancillam eius, neque bovem eius, neque iumentum eius, neque omne pecus eius, neque quaecumque proximi tui sunt.

Et omnis populus videbat vocem et lampadas et vocem tubae et montem fumantem; timentes autem, omnis populus steterunt procul. Et dixerunt ad Moysen: Loquere tu nobis, et non loquatur ad nos Deus, ne moriamur. Et dicit eis Moyses: Audete, nam propter probandum vos venit Deus ad vos, ut fiat timor eius in vobis, ne peccetis. Steterat autem populus procul, Moyses autem intraverat in caliginem ubi erat Deus. Dixit autem Dominus ad Moysen, haec dices domui Iacob, et annuntiabis filiis Israel, vos vidistis, quia de caelo locutus sum ad vos. Non facietis vobis ipsis deos argenteos, et deos aureos non facietis vobis ipsis. Altare ex terra facietis mihi, et sacrificabitis super eo

holocausta vestra et salutaria vestra et oves et vitulos vestros in omni loco ubi nominabo nomen meum ibi, et veniam ad te et benedicam te. Si autem altare ex lapidibus facies mihi, non aedificabis eos sectos; nam gladium tuum iniecisti super eos, et profanati sunt. Non ascendes in gradibus super altare meum, ut non reveles nuditatem tuam super illud.

21

Et haec sunt iudicia quae pones coram eis. Si emeris servum Hebraeum, sex annis serviet tibi; septimo autem anno exhibit liber gratis. Si ipse solus intret, et solus exhibit; si autem mulier cum eo intraverit, exhibit et mulier eius. Et si autem dominus det ei uxorem, et pariat ei filios aut filias, mulier et infantes erunt domino eius, ipse autem solus exhibit. Si autem respondens dicat servus, dilexi dominum meum et uxorem et liberos, non abibo liber; Adducet eum dominus eius ad iudicium Dei, et tunc adducet eum ad portam vel ad postem, et perforabit dominus eius aurem terebra, et serviet ei in aeternum.

Si autem quis vendiderit filiam suam ut servam, non exhibit sicut exeunt ancillae. Si non placuerit domino eius, cui ipsi convenit, redimet eam; genti autem alienae non dominus est vendere eam, quia fidem fregit in ea. Si autem filio sponsaverit eam, secundum ius filiarum faciet ei. Si autem aliam sibi acceperit, necessaria et vestimentum et consortium eius non fraudabit. Si autem tria haec non faciet ei, exhibit gratis sine argento. Si autem

quis quendam percutiat, et moriatur, morte moriatur. Ille autem non volens, sed Deus tradidit in manus eius, dabo tibi locum quo fugiet illuc qui occidit. Si autem quis insidietur proximo ad occidendum eum dolo, et confugiat, ab altari meo accipies eum ut interficiatur. Qui percutit patrem suum aut matrem suam, morte moriatur. Qui maledicit patrem suum aut matrem suam, morte morietur. Qui si quis furatus fuerit quendam de filiis Israel, et oppressum eum vendiderit, et inventus fuerit in eo, morte moriatur. Si autem duo viri insultent et percutiant proximum lapide aut pugno, et non moriatur, sed decumbat super lectum, Si exsurgens homo ambulaverit foris innitens baculo, innocens erit qui eum percussit, excepto quod otium eius compensabit et medicinas. Si autem quis percutiat servum suum aut ancillam suam virga, et moriatur sub manibus eius, iustitia vindicabitur. Si autem supervixerit diem unum aut duos, non vindicetur, argentum enim eius est. Si autem pugnauerint duo viri, et percusserint mulierem in utero habentem, et exierit infans eius non formatus, mulcta multabitur, sicut imposuerit vir mulieris, dabit cum aestimatione. Si autem formatum sit, dabit animam pro anima. Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede. Combustio pro combustione, vulnus pro vulnere, livor pro livore. Si autem quis percusserit oculum servi sui aut oculum ancillae suae et excaecaverit eum, liberos dimittet eos pro oculo eorum. Si autem dentem servi, aut dentem famulae eius excusserit, liberos dimittet eos pro dente eorum. Si autem cornu percusserit taurus virum aut feminam et moriatur, lapidibus lapidabitur taurus, et non comedentur carnes eius; dominus autem tauri innocens

erit. Si autem taurus cornutator fuerit ante heri et ante tertium diem, et testificati sint domino eius, et non removerit eum, occiderit autem virum aut mulierem, taurus lapidibus obruetur, et dominus eius morte morietur. Si autem redemptio imposita erit ei, dabit redemptionem animae suae quantam imposuerint ei. Si autem filium aut filiam cornu percusserit, secundum ius hoc faciant ei. Si autem servum cornu percusserit taurus aut ancillam, triginta didrachma argenti dabit domino eorum, et taurus lapidibus obruetur. Si autem quis aperuerit foveam aut foderit foveam, et non cooperuerit eam, et ceciderit ibi vitulus aut asinus, Dominus foveae restituet; argentum dabit domino eorum, id autem mortuum ipsi erit. Si autem cornu percusserit alicuius taurus taurum vicini, et moriatur, vendent taurum viventem, et dividunt argentum eius, et taurum mortuum dividunt. Si autem notum factum sit taurum esse cornu petentem ante hesternum et ante tertium diem, et testificati sint domino eius, nec removerit eum, solvet taurum pro tauro, mortuus autem ei erit.

Si autem quis furatus sit vitulum aut ovem, et mactaverit aut vendiderit, quinque vitulos reddet pro vitulo, et quattuor oves pro ove.

22

Si autem in effractione inventus fuerit fur, et percussus mortuus fuerit, non est ei homicidium. Si autem sol ortus est super eum,

obnoxius est, morte morietur; si autem non est ei, vendatur pro furto. Si autem relinquatur et inveniatur in manu eius res furata, ab asino usque ad pecus viventia, duplicia ea solvet. Si autem depascet quis agrum aut vineam, et dimiserit pecus eius depascere agrum alterum, restituet ex agro suo secundum proventum eius; si autem totum agrum depascet, optima agri sui et optima vineae suae restituet. Si autem ignis egressus invenerit spinas, et combusserit areas aut spicas aut campum, reddet qui ignem accendit.

Si autem quis dederit vicino argentum aut vasa custodienda, et furatum sit ex domo hominis, si inventus fuerit fur, restituet duplum. Si autem fur non inveniatur, accedet dominus domus coram Deo, et iurabit profecto se non male egisse in totam depositionem proximi, Secundum omne dictum de iniuria, de vitulo et iumento subiugali et ove et vestimento et omni perditione accusata, quidquid ergo sit, coram Deo veniet iudicium amborum, et qui captus fuerit per Deum solvet duplum vicino. Si autem quis det proximo iumentum aut vitulum aut ovem aut omne pecus custodiendum, et conteratur aut moriatur aut captivum fiat, et nemo sciat, Iusiurandum erit Dei inter ambos, profecto non eum egisse male in universum de deposito vicini, et sic accipiet dominus eius, et non restituet. Si autem furata sit ab eo, reddet domino. Si autem a feris captum fiat, ducet eum ad praedam, nec solvet. Si autem quis petat a vicino, et frangatur aut moriatur aut captivus fiat, dominus autem non sit cum eo, compensabit. Si autem dominus cum eo sit, non solvet; si autem mercenarius sit, erit ei pro mercede

eius.

Si autem quis virginem non desponsatam decipiat, et cum ea dormiat, dote dotabit eam sibi uxorem. Si autem refutans refutaverit, et non voluerit pater eius dare eam ei uxorem, argentum solvet patri secundum quantum est dos virginum. Veneficos non servabitis. Omnem dormientem cum pecude morte interficietis. Qui sacrificat deis morte exterminabitur, excepto Domino solo.

Et peregrinum non male habebitis neque opprimatis eum, eratis enim peregrini in terra Aegypti. Omnem viduam et orphanum non affligetis. Si autem malitia afflixeritis eos, et clamantes clamaverint ad me, auditu audiam vocem eorum. Et irascar ira, et occidam vos gladio, et erunt uxores vestrae viduae, et filii vestri orphani. Si autem argentum mutuum dederis fratri pauperi apud te, non eris eum urgens, nec impones ei usuram. Si autem pignus acceperis vestimentum vicini, ante occasum solis reddes illud ei Est enim hoc operimentum eius, solum hoc vestimentum nuditatis eius, in quo dormiet? Si ergo clamaverit ad me, exaudiam eum, misericors enim sum. Deos non maledices, et principem populi tui non male loqueris. Primitias areae et torcularis tui non tardabis; primogenita filiorum tuorum dabis mihi. Sic facies vitulum tuum et ovem tuam et iumentum tuum: septem dies erit sub matre, octavo autem die reddes mihi illud. Et viri sancti eritis mihi, et carnem a bestiis captam non edetis; cani abicite illam.

23

Non accipies auditum vanum, nec consenties cum iniusto ut fias testis iniustus. Non eris cum pluribus in malitia, nec adderis cum multitudine ad declinandum cum pluribus, ut iudicium pervertas. Et pauperi non misereberis in iudicio. Si autem occurreris bovi inimici tui aut iumento eius erranti, aversus reddes ei. Si autem videris iumentum inimici tui cecidisse sub onere eius, non praeteribis illud, sed sublevabis illud cum eo.

Non pervertes iudicium pauperis in iudicio eius. Ab omni verbo iniusto te removes, innocentem et iustum non occides, et non iustificabis impium propter dona. Et dona non accipies, nam dona excaecant oculos videntium, et corrumpunt verba iusta. Et advenam non opprimitis, vos enim scitis animam advenae, ipsi enim advenae eratis in terra Aegypti. Sex annis seminabis terram tuam, et congregabis genimina eius. Septimo autem anno remissionem facies, et dimittes eam, et edent pauperes gentis tuae; quae autem relinquentur, edent agrestia animalia. Sic facies vineam tuam et olivetum tuum. Sex diebus facies opera tua, die autem septimo quies, ut requiescat bos tuus et iumentum tuum, et ut refrigeretur filius ancillae tuae et advena. Omnia quanta dixi ad vos custodite, et nomen deorum alterorum non commemorabimini, neque audiatur ex ore vestro.

Tres tempora anni celebrate mihi. Festum azymorum custodite

facere, septem dies edetis azyma, quemadmodum praecepi tibi secundum tempus mensis novorum, in eo enim existi ex Aegypto, non apparebis coram me vacuus. Et festum messis primitiarum facies operum tuorum, quae si seminaveris in agro tuo, et festum consummationis super exitum anni in congregatione operum tuorum eorum ex agro tuo. Tribus temporibus anni videbitur omne masculinum tuum coram Domino Deo tuo. Quando enim eiciam gentes a facie tua et dilatabo terminos tuos, non sacrificabis super fermento sanguinem incensi mei, neque dormibit adeps festi mei usque mane. Primitias primogenitorum terrae tuae inferes in domum Domini Dei tui; non coques agnum in lacte matris eius. Et ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, ut custodiat te in via, ut introducat te in terram quam praeparavi tibi. Attende tibi et ausculta eum, et ne inoboedias illi; non enim te subtrahet, nam nomen meum est super eum. Si auditu audieritis vocem meam, et feceris omnia quaecumque mandaveram tibi, et custodieritis testamentum meum, eritis mihi populus peculiaris ex omnibus gentibus, mea enim est omnis terra; vos autem eritis mihi regnum sacerdotale et gens sancta. Haec verba dices filiis Israel: si auditu audieritis vocem meam, et feceritis omnia quaecumque dixero tibi, inimicus ero inimicis tuis, et adversabor adversantibus tibi. Ibit enim angelus meus dux tuus, et introducet te ad Amorrhaeum et Hetthaeum et Pherezaeum et Chananaeum et Gergesaeum et Hevaeum et Iebusaeum, et delebo eos. Non adorabis deos eorum, neque servies eis, non facies secundum opera eorum, sed destructione destrues, et frangendo franges statuas eorum. Et servies Domino Deo tuo, et

benedicam panem tuum et vinum tuum et aquam tuam, et avertam morbum a vobis. Non erit sterilis masculus neque sterilis femina in terra tua; numerum dierum tuorum implens implebo. Et timorem mittam ducem tuum, et stupefaciam omnes gentes in quas tu ingrederis, et dabo omnes adversarios tuos fugitivos. Et mittam crabrones ante te, et eicies Amorrhaeos, et Hivaeos, et Chananaeos, et Hetthaeos a te. Non eiciam eos in anno uno, ne fiat terra deserta, et multae fiant super te bestiae terrae. Paulatim eiciam eos a te, donec augearis et heredites terram. Et ponam terminos tuos a Mari Rubro usque ad mare Philistinorum, et a deserto usque ad flumen magnum Euphraten, et tradam in manus vestras habitantes in terra, et eiciam eos a te. Non consentias illis et cum diis eorum foedus. Et non insedebunt in terra tua, ne peccare te faciant erga me; si enim servieris deis eorum, hi erunt tibi offendiculum.

24

Et Moysi dixit: Ascende ad Dominum tu et Aaron, et Nadab, et Abiud, et septuaginta de presbyteris Israel, et adorabunt procul Domino. Et accedet Moses solus ad Deum, ipsi autem non accedent, populus vero non ascendet simul cum eis. Intravit autem Moses et narravit populo omnia verba Dei et iudicia. Respondit autem omnis populus voce una dicentes: Omnes sermones quos locutus est Dominus faciemus et audiemus. Et scripsit Moses omnia verba Domini; surgens autem Moses mane aedificavit altare sub monte, et duodecim lapides pro duodecim

tribubus Israel. Et misit iuvenes filiorum Israel, et obtulerunt holocausta, et sacrificaverunt sacrificium salutare Deo, vitulos. Moyses autem, accepta dimidia parte sanguinis, infudit in crateras; dimidiam vero partem sanguinis effudit ad altare. Et accepto libro foederis, legit in aures populi, et dixerunt: Omnia quaecumque locutus est Dominus, faciemus et audiemus. Accepto autem Moyses sanguine, aspersit populum, et dixit: Ecce sanguis foederis, quod disposuit Dominus ad vos de omnibus verbis his.

Et ascenderunt Moses et Aaron et Nadab et Abiud et septuaginta de senatu Israel. Et viderunt locum ubi stabat Deus Israelis, et ea quae sub pedibus eius erant, quasi opus lateris sapphirini, et sicut species firmamenti caeli puritate. Et de electis Israel non defecit ne unus quidem, et visi sunt in loco Dei, et comederunt et biberunt. Et dixit Dominus ad Moysen: Ascende ad me in montem, et esto ibi, et dabo tibi tabulas lapideas, legem et mandata, quae scripsi ad legislandum eis. Et surgens Moses et Iosue qui adstabat ei, ascenderunt in montem Dei. Et senioribus dixerunt: Tacete hic, donec revertamur ad vos, et ecce Aaron et Hur cum vobis sunt; si cui accidat iudicium, accedant ad eos. Et ascendit Moyses et Iesus in montem, et texit nubes montem. Et descendit gloria Dei super montem Sinai, et texit illum nubes sex diebus, et vocavit Dominus Moysen die septimo ex medio nubis. Forma autem gloriae Domini erat sicut ignis ardens super verticem montis coram filiis Israel. Et ingressus est Moyses in medium nubis, et ascendit in montem, et fuit ibi in monte quadraginta dies et quadraginta noctes.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Dixi filiis Israel: accipite primitias ab omnibus quibus videatur cordi, et accipietis primitias meas. Et haec sunt primitiae quas accipietis ab eis: aurum, et argentum, et aes. et hyacinthum, et purpuram, et coccinum duplicem, et byssum tortam, et pilos caprinos, Et pelles arietum rubricatas, et pelles hyacinthinas, et ligna incorrupta, et lapides Sardii, et lapides in sculpturam in humerale, et vestem talarem. Et facies mihi sanctuarium, et apparebo in vobis. Et facies mihi secundum omnia quae tibi monstro in monte, exemplar tabernaculi et exemplar omnium vasorum eius; sic facies. Et facies arcam testimonii ex lignis incorruptibilibus, duorum cubitorum et dimidii longitudo, et cubiti et dimidii latitudo, et cubiti et dimidii altitudo. Et obducas eam auro puro, intrinsecus et extrinsecus obducas eam, et facias ei labra aurea torta in circuitu. Et facies ei quattuor annulos aureos, et impones super quattuor latera: duos annulos super latus unum, et duos annulos super latus secundum. Facies autem vectes e lignis incorruptis, et obduces eos auro. Et inferes vectes in annulos qui sunt in lateribus arcae, ad levandam arcam in eis. In anulis arcae erunt vectes immobiles. Et pones in arcam testimonia quae tibi dabo. Et facies propitiatorium tegumentum auri puri, duorum cubitorum et dimidii longitudinem, et cubiti et dimidii latitudinem. Et facies duo cherubim ex auro ductili, et impones ea ex utraque parte propitiatorii. Fiet cherub unus ex latere hoc, et cherub unus ex

latere secundo propitiatorii, et facies duos cherubim super duo latera. Erunt cherubim extendentes alas superne, obumbrantes alis eorum super propitiatorium, et facies eorum in alterutrum; ad propitiatorium erunt facies cherubim. Et pones propitiatorium super arcam desuper, et in arcam mittes testimonia quae dabo tibi. Et notus ero tibi illinc, et loquar tibi desuper propitiatorium inter medium duorum cherubim, quae sunt super arcam testimonii, et secundum omnia quaecumque mandavero tibi ad filios Israel. Et facies mensam auream ex auro puro, duorum cubitorum longitudinem, et cubiti latitudinem, et cubiti et dimidii altitudinem. Et facies ei labrum tortile aureum in circuitu, et facies ei coronam palmi in circuitu,

Et facies tortum cymation coronae in circuitu. Et facies quattuor anulos aureos, et impones quattuor anulos super quattuor partes pedum eius sub corona. Et erunt anuli in receptacula vectibus, ut feratur in eis mensa. Et facies vectes ex lignis incorruptibilibus, et inaurabis eos auro puro, et tolletur in eis mensa. Et facies tryblia eius, et thuiskas, et spondeia, et cyathos, in quibus libabis; ex auro puro facies ea. Et impones super mensam panes praesentiae coram me perpetuo.

Et facies candelabrum ex auro puro; tusum facies candelabrum. Calamus eius, et calami, et crateres, et sphaerulae, et lilia ex ea erunt. Sex autem calami exeuntes ex lateribus, tres calami candelabri ex latere uno eius, et tres calami candelabri ex latere secundo. Et tres crateres extypati nuciformes in uno calamisco, sphaerotes et lilium; sic sex calamiscis exeuntibus ex lucerna. Et

in candelabro quattuor crateres exsculpti in formam nucum, in uno calamo sphaerulae, et lilia eius. Sphaeroter sub duos calamiscus ex ea, et sphaeroter sub quattuor calamiscus ex ea; sic sex calamiscis exeuntibus ex lucerna. Et in lucerna quattuor crateres formati nuciformes. Bulbi et calami ex ea sint, tota caelata ex uno auro puro. Et facies lucernas eius septem, et impones lucernas, et lucebunt ex una facie. Et turibulum eius et bases eius ex auro puro facies. Omnia haec vasa talento auri puri constabant. Vide, facies secundum formam quae demonstrata est tibi in monte.

26

Et tentorium facies decem cortinas ex bysso retorta, et hyacintho, et purpura, et coccino retorto; cherubim opere textorio facies eas. Longitudo cortinae unius octo et viginti cubitorum, et latitudo quattuor cubitorum cortina una erit; mensura eadem erit omnibus cortinis. Quinque autem aulaea erunt ex alteris alteris tenentia, alterum ex altero, et quinque aulaea erunt continentia, alterum alteri. Et facies eis ansulas hyacinthinas super labium aulaeae unius, ex una parte in coniunctionem, et sic facies super labium aulaeae exterioris ad coniunctionem secundam. Quinquaginta ansulas facies in cortina una, et quinquaginta ansulas facies in parte cortinae secundum coniunctionem secundae, adversae sibi invicem respondentes in singulas. Et facies anulos quinquaginta aureos, et iunges cortinas alteram alteri anulis, et erit tabernaculum

unum. Et facies pelles pilosas tegumentum super tabernaculum; undecim pelles facies eas. Longitudo pellis unius triginta cubitorum, et quattuor cubitorum latitudo pellis unius; ipsa mensura erit undecim pellibus. Et coniunges quinque pelles super id ipsum, et sex pelles super id ipsum, et duplicabis pellem sextam secundum faciem tabernaculi. Et facies quinquaginta ansulas super labium pellis unius, quae est inter secundum coniunctionem, et quinquaginta ansulas facies super labium pellis iungentis secundae.

Et facies anulos aereos quinquaginta, et iunges anulos ex ansibus, et iunges pelles, et erit unum. Et subpones exuberantem partem in pellibus tabernaculi; dimidium pellis remanentis cooperies in exuberantem partem pellium tabernaculi, cooperies post tabernaculum. Cubitus ex hoc et cubitus ex hoc, ex eo quod superat pellium ex longitudine pellium tabernaculi, erit cooperiens super latera tabernaculi hinc et hinc, ut cooperiat. Et facies tegumentum tabernaculo pelles arietum rubricatas, et operimenta pelles hyacinthinas desuper.

Et facies columnas tabernaculi ex lignis incorruptibilibus. Decem cubitorum facies columnam unam, et cubiti unius et dimidii latitudinem columnae unius. Duos anconiscos stylo uni, correspondentes alterum alteri; sic facies omnibus stylis tabernaculi. Et facies columnas tabernaculo, viginti columnas ex latere quod ad Aquilonem est. Et quadraginta bases argenteas facies viginti columnis, duas bases columnae uni in ambas partes eius, et duas bases columnae uni in ambas partes eius. Et

latus secundum ad Notum, viginti columnas, et quadraginta bases eorum argenteas, duae bases columnae uni in ambas partes eius, et duae bases columnae uni in ambas partes eius. Et ex parte posteriore tabernaculi secundum partem quae ad mare est facies sex columnas. Et duas columnas facies super angulis tabernaculi ex parte posteriore. Et erit ex aequo deorsum; secundum id ipsum erunt aequales ex capitibus in coniunctionem unam. Sic facies ambabus duabus angulis: aequales sunt. Et erunt octo styli, et bases eorum argenteae sedecim, duae bases uni stylo in utrasque partes eius, et duae bases stylo uni. Et facies vectes ex lignis incorruptibilibus, quinque uni columnae ex una parte tabernaculi. Et quinque vectes columnae uni lateri tabernaculi secundo, et quinque vectes columnae posteriori lateri tabernaculi ad mare. Et vectes medius inter columnas pertranseat ab uno latere in alterum latus. Et columnas inaurabis auro, et annulos facies aureos, in quos inferes vectes, et inaurabis vectes auro. Et eriges tabernaculum secundum formam demonstratam tibi in monte.

Et facies velum ex hyacintho, et purpura, et coccino torto, et bysso texta; opus textile facies illud cum cherubim. Et impones illud super quattuor columnas incorruptibiles auro inauratas, et capita eorum aurea, et bases eorum quattuor argenteae. Et pones velum super columnas, et inferes ibi interius veli arcam testimonii, et separabit velum vobis inter sanctum et inter sanctum sanctorum. Et contegis velo arcam testimonii in sancto sanctorum. Et pones mensam extra velum, et candelabrum e regione mensae in parte tabernaculi quae ad Austrum spectat, et

mensam pones in parte tabernaculi quae ad Aquilonem spectat. Et facies velamen ostio tabernaculi ex hyacintho, et purpura, et coccino torto, et bysso torta, opus plumarii. Et facies velo quinque columnas, et aurabis eos auro, et capita eorum aurea erunt, et fundes eis quinque bases aeneas.

27

Et facies altare ex lignis incorruptibilibus, quinque cubitorum longitudinem et quinque cubitorum latitudinem; quadratum erit altare, et trium cubitorum altitudinem eius. Et facies cornua super quattuor angulos; ex eo erunt cornua, et cooperies ea aere. Et facies coronam altari, et operimentum eius, et phialas eius, et creagras eius, et ignarium eius, et omnia vasa eius facies aenea. Et facies ei craticulam opere reticulato aeneam, et facies craticulae quattuor annulos aeneos sub quattuor latera. Et subpones eos sub craticulam altaris ab infra; erit autem craticula usque ad dimidium altaris. Et facies altari vectes ex lignis incorruptibilibus, et circumdabis eos aere. Et inferes vectes in annulos, et sint vectes secundum latera altaris ad tollendum illud. Cavum sine sutura facies illud, secundum id quod monstratum tibi est in monte, sic facies illud. Et facies atrium tabernaculo; in latus illud ad Austrum vela atrii ex bysso retorta, longitudo centum cubitorum uni lateri. Et columnae eorum viginti, et bases eorum viginti aeneae, et anuli eorum et tenaculae argenteae. Sic lateri ad orientem vela centum cubitorum longitudine, et columnae earum viginti, et bases

earum viginti aeneae, et anuli et fibulae columnarum, et bases earum argento obductae. Latitudo autem aulae, quae secundum mare est, vela quinquaginta cubitorum; columnae earum decem, et bases earum decem. Et latitudo atrii, quae ad Austrum, vela quinquaginta cubitorum; columnae earum decem et bases earum decem. Et quindecim cubitorum altitudo velorum lateri uni, columnae eorum tres, et bases eorum tres. Et latus secundum quindecim cubitorum, velorum altitudo, columnae earum tres, et bases earum tres. Et portae atrii velamentum viginti cubitorum altitudine ex hyacintho et purpura et coccino torto et bysso torta varietate plumarii, columnae eorum quattuor et bases eorum quattuor. Omnes columnae atrii in circuitu argento obductae, et capita eorum argentea, et bases eorum aeneae. Longitudo autem atrii centum super centum, et latitudo quinquaginta super quinquaginta, et altitudo quinque cubitorum ex bysso retorta, et bases eorum aeneae. Et omnis constructio et omnia instrumenta et paxilli atrii aenei.

Et tu praecipe filiis Israel, et sumant tibi oleum ex olivis intactum, purum, tunsum ad lucem urendam, ut ardeat lucerna perpetuo In tabernaculo testimonii, extra velum quod est super foedus, comburet illud Aaron et filii eius a vespera usque mane coram Domino; legitimum aeternum in generationes vestras a filiis Israel.

Et tu adduc ad te ipsum Aaron fratrem tuum et filios eius ex filiis Israel, ut sacerdotio fungantur mihi: Aaron et Nadab et Abiud et Eleazar et Ithamar, filios Aaron. Et facies stolam sanctam Aaron fratri tuo in honorem et gloriam. Et tu loquere omnibus sapientibus mente, quos implevi spiritu sapientiae et perceptionis, et facient stolam sanctam Aaron in sanctum, in qua sacerdotio fungitur mihi. Et hae sunt stolae quas facient: pectorale, et umerale, et poderem, et tunicam tessellatam, et cidarin, et zonam; et facient stolas sanctas Aaron et filiis eius ad sacerdotium mihi exercendum. Et ipsi sument aurum et hyacinthum et purpuram et coccinum et byssum. Et facient ephod ex bysso retorta, opus textum polymitarii. Duae epomides continentes erunt ei, altera ad alteram, super duabus partibus adaptatae. Et textura humeralium quae est super eum, secundum opus ex eo erit ex auro puro, et hyacintho, et purpura, et coccino retorto, et bysso torta. Et accipies duos lapides smaragdi, et sculpes in eis nomina filiorum Israel. Sex nomina super lapidem unum, et sex nomina reliqua super lapidem secundum secundum generationes eorum. Opere artis lapidariae, sculpturam sigilli insculpes in duobus lapidibus super nominibus filiorum Israel. Et pones duos lapides super humeris ephod; lapides memoriales sunt filiis Israel, et sumet Aaron nomina filiorum Israel coram Domino super duos humeros suos, memoriale de eis. Et facies aspidiscas ex auro puro. Et facies duas catenulas fimbriatas ex auro puro, permixtas in floribus, opus plexurae, et impones catenulas fimbriatas plexas super aspidiscas secundum umeralia eorum ex parte anteriore.

Et facies rationale iudiciorum, opus plumarii, secundum modum ephod facies illud ex auro, et hyacintho, et purpura, et coccino retorto, et bysso retorta. Facies illud quadratum; erit duplum, spithamae longitudo eius et spithamae latitudo. Et contexes in eo textum lapidatum quadruplex ordinem; ordo lapidum erit sardius, topazius et smaragdus, ordo unus. Et ordo secundus: carbunculus, sapphirus et iaspis. Et ordo tertius: ligurium, achates, amethystus. Et ordo quartus chrysolithus et beryllus et onychinus, circumtecta auro, conligata in auro sint secundum ordinem eorum. Et lapides sunt ex nominibus filiorum Israel duodecim secundum nomina eorum, sculpturae signaculorum; unusquisque secundum nomen sunt in duodecim tribus. Et facies super oraculum fimbrias contextas, opus catenatum ex auro puro. Et accipiet Aaron nomina filiorum Israel super rationali iudicii super pectore suo, ingrediens in sanctum, ut sit memoriale coram Deo. Et impones super rationale iudicii manifestationem et veritatem, et erit super pectore Aaron, quando ingreditur in sanctum coram Domino, et feret Aaron iudicia filiorum Israel super pectore coram Domino perpetuo. Et facies tunicam talarem totam hyacinthinam. Et erit os ex eo in medio, oram habens in circuitu oris, opus textum, commissuram contextam ex eo, ne rumpatur. Et facies sub limbo tunicae deorsum, quasi florentis malogranatae, malogranatas ex hyacintho et purpura et coccino intorto et bysso retorta, sub limbo tunicae in circuitu, eandem formam malogranatas aureas et tintinnabula inter has in circuitu. Iuxta malum punicum aureum et floridum super fimbriam tunicae in circuitu. Et erit Aaron, cum ministrat, audibilis vox eius intranti in sanctum

coram Domino et exeunti, ut non moriatur. Et facies laminam auream puram, et exarabis in ea sculpturam sigilli, Sanctificatio Domini. Et impones illud super hyacintho torto, et erit super mitra; secundum faciem mitrae erit. Et erit super fronte Aaron, et tollet Aaron peccata sanctorum, quaecumque sanctificaverint filii Israel omnis doni sanctorum suorum, et erit super fronte Aaron perpetuo acceptum eis coram Domino.

Et ornamenta tunicarum ex bysso, et facies cidarin byssinam, et zonam facies opus plumarii. Et filiis Aaron facies tunicas et zonas, et tiaras facies eis in honorem et gloriam. Et indues ea Aaron fratrem tuum et filios eius cum eo, et unges eos, et implebis eorum manus, et sanctificabis eos, ut sacerdotio fungantur mihi. Et facies eis feminalia linea ad tegendam nuditatem carnis eorum; a lumbis usque ad femora erunt. Et habebit Aaron ea et filii eius, quando ingredientur in tabernaculum testimonii, aut quando appropinquabunt ut ministrent ad altare sancti, et non adducent ad se ipsos peccatum, ut non moriantur; statutum aeternum ei et semini eius cum eo.

29

Et haec sunt quae facies eis: sanctificabis eos ut sacerdotio fungantur mihi; accipies autem vitulum de bobus unum et arietes immaculatos duos. et panes azymos subactos in oleo, et lagana azyma uncta in oleo, similam ex tritico facies ea. Et

impones ea super canistrum unum, et offeres ea in canistro, et vitulum, et duos arietes. Et Aaron et filios eius adduces ad ostium tabernaculi testimonii, et lavabis eos aqua. Et acceptis stolis, indues Aaron fratrem tuum tunica longa, et humerali, et rationali, et iunges ei rationale ad humerale. Et impones mitram super caput eius, et impones petalam sanctuarii super mitram. Et accipies oleum unctionis, et fundes illud super caput eius, et unges eum. Et filios eius adduces, et indues eos tunicas. Et cinges eos cingulis, et impones eis mitras, et erit eis sacerdotium mihi in aevum, et consecrabis Aaron manus eius, et manus filiorum eius. Et adduces vitulum ad ostium tabernaculi testimonii, et imponent Aaron filique eius manus suas super caput vituli coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii. Et mactabis vitulum coram Domino apud portas tabernaculi testimonii. Et accipies de sanguine vituli, et pones super cornua altaris digito tuo; reliquum autem omnem sanguinem effundes ad basem altaris. Et accipies omnem adipem qui est super ventrem, et lobum hepatis, et duos renes, et adipem qui est super eos, et impones super altare. Carnes autem vituli, et pellem, et stercus combures igni extra castra, peccati enim est.

Et arietem unum capies, et imponent Aaron et filii eius manus suas super caput arietis. Et mactabis eum, et capiens sanguinem fundes ad altare in circuitu. Et arietem secabis in duas partes secundum membra, et lavabis viscera et pedes aqua, et pones super divisiones cum capite. Et offeres totum arietem super altare, holocaustum Domino in odorem fragrantiae; incensum Domino est. Et accipies arietem secundum, et imponent Aaron et

filiis eius manus suas super caput arietis. Et mactabis eum, et capies de sanguine eius, et pones super lobum auris Aaron dextrae, et super extremum manus dextrae, et super extremum pedis dextri, et super lobos aurium filiorum eius dextrarum, et super extrema manuum eorum dextrarum, et super extrema pedum eorum dextrorum. Et accipies de sanguine ab altari, et de oleo unctionis, et asperges super Aaron et super stolam eius, et super filios eius et super stolas filiorum eius cum eo, et sanctificabitur ipse et stola eius, et filii eius et stolae filiorum eius cum eo; sanguinem autem arietis fundes ad altare in circuitu. Et capies de ariete adipem eius, et adipem tegentem ventrem, et lobum hepatis, et duos renes, et adipem super eos, et brachium dextrum; est enim consecratio haec. Et panem unum ex oleo et laganum unum de canistro azymorum qui positi sunt coram Domino. Et impones omnia super manus Aaron et super manus filiorum eius, et separabis ea separationem coram Domino. Et accipies ea ex manibus eorum, et offeres super altare holocausti in odorem fragrantiae coram Domino; oblatio est Domino. Et accipies pectusculum de ariete consecrationis, qui est Aaron, et separabis illud in separationem coram Domino, et erit tibi in portione. Et sanctificabis pectusculum separationis et brachium ablationis, quod separatum est et quod ablatum est de ariete consecrationis de Aaron et de filiis eius. Et erit Aaroni et filiis eius legitimum aeternum a filiis Israel; est enim separatio haec, et oblatio erit a filiis Israel de sacrificiis salutaribus filiorum Israel, oblatio Domino.

Et stola sancti, quae est Aaron, erit filiis eius post eum, ut

ungantur in ea et consecrentur manus eorum. Septem diebus induet ea sacerdos qui pro eo ex filiis eius, qui intrabit in tabernaculum testimonii ut ministret in sanctis. Et arietem consecrationis capies, et coques carnes in loco sancto. Et edent Aaron et filii eius carnes arietis et panes qui in canistro sunt, apud portas tabernaculi testimonii. Edent ea in quibus sanctificati sunt in eis ad complendas manus eorum, ad sanctificandum eos, et alienigena non edet ex eis, sunt enim sancta. Si autem relinquatur de carnibus sacrificii consecrationis et de panibus usque mane, combures reliqua igne; non comedetur, sanctuarium enim est.

Et facies Aaron et filiis eius sic secundum omnia, quaecumque mandavi tibi; septem dies consecrabis manus eorum. Et vitulum peccati facies die purificationis, et purgabis altare in sanctificando te super eo, et unges illud ut sanctifices illud. Septem diebus purgabis altare et sanctificabis illud, et erit altare sanctum sanctorum; omnis qui tangit altare sanctificabitur. Et haec sunt quae facies super altare: agnos annales immaculatos duos per diem super altare continenter, oblationem perpetuam.

Agnum unum facies mane, et agnum secundum facies vespere. Et decimam similiae conspersae in oleo trito, quarto hin, et libamen quartum hin vini agno uni. Et agnum secundum facies vespere, secundum sacrificium matutinum et secundum libationem eius facies in odorem fragrantiae, oblationem Domino. Sacrificium continuum in generationes vestras, ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino, in quo notus ero

tibi inde, ut loquar tibi. Et ordinabo ibi filiis Israel, et sanctificabor in gloria mea. Et sanctificabo tentem testimonii et altare, et Aaron et filios eius sanctificabo, ut sacerdotio fungantur mihi. Et invocabor in filiis Israel, et ero eorum Deus. Et cognoscent quod ego sum Dominus Deus eorum, qui eduxit eos ex terra Aegypti, ut invocarer ab eis, et ut essem eorum Deus.

30

Et facies altare incensi ex lignis incorruptibilibus. Et facies illud cubiti longitudinem et cubiti latitudinem; quadratum erit, et duorum cubitorum altitudinem; ex illo erunt cornua illius. Et obduces auro puro craticulam eius, et parietes eius in circuitu, et cornua eius, et facies ei coronam auream tortam in circuitu. Et duos annulos aureos puros facies sub torta corona eius; in duas partes facies in duobus lateribus, et erunt tenentes vectibus, ut levare illud in eis. Et facies vectes ex lignis incorruptibilibus, et obduces eas auro. Et pones illud e regione velamenti quod est super arcam testimoniorum, in quibus notus ero tibi inde. Et incensum adolebit super eo Aaron, incensum compositum tenue, mane mane; quando parat lucernas, incensum adolebit super eo. Et quando accendet Aaron lucernas sero, incensum adolebit super eo; incensum continuum semper coram Domino in generationes eorum. Et non offeret super eo thymiama alterum, carpoma, sacrificium, et libationem non fundes super eo. Et expiabit super eo Aaron super cornibus eius semel per

annum; de sanguine purificationis mundabit illud in generationes eorum: sanctum sanctorum est Domino.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Si accipias censum filiorum Israel in visitatione eorum, et dabunt unusquisque redemptionem animae suae Domino, et non erit in eis casus in visitatione eorum. Et hoc est quod dabunt quicumque transibunt inspectionem: dimidium didrachmi, quod est secundum didrachmum sanctum; viginti oboli didrachmum; dimidium autem didrachmi oblatio Domino. Omnis qui transit in inspectionem a viginti annis et supra dabit contributionem Domino. Is qui dives est non addet, et is qui pauper est non minuet a dimidia parte didrachmi in dando tributum Domino ad expiandum pro animabus vestris. Et accipies argentum collationis a filiis Israel, et dabis illud in ministerium tabernaculi testimonii, et erit filiis Israel memoriale coram Domino, ad expiandum pro animabus vestris. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Fac lavacrum aeneum, et basem eius aeneam, ut lavari possit, et pones illud inter tentorium testimonii et altare, et effundes in illud aquam. Et lavabunt Aaron et filii eius ex eo manus et pedes aqua. Quando intrant in tabernaculum testimonii, lavabunt aqua, ne moriantur, quando accedunt ad altare ministrare et offerre holocausta Domino. Lavabunt manus et pedes aqua, quando intrabunt in tabernaculum testimonii, lavabunt aqua, ne moriantur, et erit illis legitimum aeternum, ipsi et generationibus eius cum eo. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Et tu accipe aromata, florem myrrhae electae quingentos siclos, et cinnamomi odorati dimidium huius

ducentos quinquaginta, et calami odorati ducentos quinquaginta, et iridis quingentos siclos sancti, et oleum ex olivis hin. Et facies illud oleum chrismatis sanctum, unguentum unguentarium arte unguentarii; oleum chrismatis sanctum erit. Et unges ex eo tabernaculum testimonii, et arcam tabernaculi testimonii, et omnia vasa eius, et candelabrum et omnia vasa eius, et altare thymiamatis Et altare holocaustorum et omnia vasa eius, et mensam et omnia vasa eius, et labrum. Et sanctificabis ea, et erunt sancta sanctorum; omnis qui tangit ea, sanctificabitur. Et Aaron et filios eius unges, et sanctificabis eos ut sacerdotium faciant mihi. Et filiis Israel loqueris, dicens: Oleum unctionis sanctum erit hoc vobis in generationes vestras. Super carnem hominis non ungetur, et secundum compositionem hanc non facietis vobis ipsis similiter; sanctum est, et sanctitas erit vobis. Qui fecerit similiter, et qui dederit ex eo alienigena, exstirpabitur de populo suo.

Et dixit Dominus ad Moysen: Sume tibi aromata, stacten, onycha, galbanum suavitatis et tus transparens; aequale aequali erit. Et facient in eo thymiana myrepsicom, opus myrepsi mixtum purum, opus sanctum. Et contundes ex his tenue, et pones ante testimonia in tabernaculo testimonii, unde notus ero tibi inde; sanctum sanctorum erit vobis incensum. Secundum compositionem hanc non facietis vobis ipsis; sanctuarium erit vobis Domino. Qui fecerit similiter ut olfaciat in eo, peribit de populo suo.

31

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Ecce vocavi ex nomine Beseleel filium Uri filium Hor ex tribu Iuda. Et implevi eum spiritu divino sapientiae et intellegentiae et scientiae ad cogitandum in omni opere, et architectonare, operari aurum et argentum et aes et hyacinthum et purpuram et coccinum netum, Et in lapicidinis artibus, et in operibus tectonicis lignorum, operari secundum omnia opera. Et ego dedi eum et Eliab filium Ahisamach de tribu Dan, et omni intelligenti corde dedi intelligentiam, Et facient omnia quae mandavi tibi: tabernaculum testimonii, et arcam foederis, et propitiatorium quod super eam, et utensilia tabernaculi. et altaria, et mensam et omnia vasa eius, et candelabrum purum et omnia vasa eius et labrum et basem eius, Et stolas liturgicas Aaronis, et stolas filiorum eius ad sacerdotium mihi exercendum, et oleum unctionis et suffimentum compositionis sancti, secundum omnia quanta ego mandavi tibi, facient.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Et tu praecipe filiis Israel, dicens: Videte, et sabbata mea custodite; signum est apud me et in vobis in generationes vestras, ut sciatis quod ego Dominus sum qui sanctifico vos. Et custodietis sabbata, quia sanctum hoc est Domino vobis; qui profanabit illud, morte morietur; omnis qui faciet in eo opus, exstirpabitur anima illa ex medio populi eius. Sex diebus facies opera, die autem septimo sabbata, requies sancta Domino; omnis qui fecerit opus die

septimo morte morietur. Et custodient filii Israel sabbata, ut faciant ea in generationes eorum. Foedus aeternum inter me et filios Israel, signum est mihi aeternum, quia sex diebus fecit Dominus caelum et terram, et die septimo requievit et cessavit. Et dedit Mosi, quando cessavit loqui cum eo in monte Sina, duas tabulas testimonii, tabulas lapideas scriptas digito Dei.

32

Et videns populus quod moram fecit Moyses descendere ex monte, constitutus est populus super Aaron, et dicunt ei: Surge, et fac nobis deos qui praecedent nos; nam Moyses hic, homo qui eduxit nos ex terra Aegypti, non scimus quid factum sit ei. Et dicit eis Aaron: Tollite inaures aureas quae in auribus mulierum vestrarum et filiarum sunt, et afferte ad me. Et circumtulit omnis populus inaures aureas quae in auribus eorum erant, et attulerunt eas ad Aaron. Et accepit ex manibus eorum, et formavit ea graphide, et fecit ea vitulum conflatilem, et dixit: Isti dii tui, Israel, qui eduxerunt te ex terra Aegypti. Et videns Aaron, aedificavit altare contra illud, et proclamavit Aaron dicens: Festum Domini cras. Et mane orto die sequenti obtulit holocausta et obtulit sacrificium salutare, et sedit populus ad edendum et bibendum, et surrexerunt ad ludendum.

Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Vade cum celeritate, descende hinc, peccavit enim populus tuus quem eduxisti ex terra Aegypti. Transgressi sunt cito ex via, quam mandavi illis;

fecerunt sibi vitulum, et adoraverunt eum, et sacrificaverunt ei, et dixerunt: Hi dii tui, Israel, qui eduxerunt te ex terra Aegypti. et nunc permitte me, et iratus ira in eos delebo eos, et faciam te in gentem magnam. Et rogavit Moses ante Dominum Deum, et dixit: Cur, Domine, irascis ira in populum tuum, quos eduxisti ex terra Aegypti in fortitudine magna et in brachio tuo excelso? Ne umquam dicant Aegyptii dicentes: Cum nequitia eduxit eos occidere in montibus et consumere eos ab terra. Cessa irae furoris tui, et propitius esto super malitia populi tui, Recordatus Abraham et Isaac et Jacob, servorum tuorum, quibus jurasti per teipsum et locutus es ad eos dicens: Multiplicabo semen vestrum sicut astra caeli multitudine, et omnem terram hanc, quam dixisti dare eis, possidebunt eam in aevum. Et propitatus est Dominus ad conservandum populum suum.

Et conversus Moyses descendit ab monte, et duae tabulae testimonii in manibus eius, tabulae lapideae inscriptae ex ambobus partibus earum, hinc et hinc erant scriptae. Et tabulae opus Dei erant, et scriptura scriptura Dei erat insculpta in tabulis. Et audiens Iosue vocem populi clamantis, dicit ad Mosen: Vox belli in castris. Et dicit: Non est vox incipientium secundum fortitudinem, neque vox incipientium fugae, sed vocem canentium vini ego audio.

Et quando appropinquabat castris, videt vitulum et choros, et iratus ira Moses iecit de manibus suis duas tabulas, et confregit eas sub monte. Et accipiens vitulum quem fecerunt, combussit eum in igne, et contrivit eum in pulverem tenuem, et sparsit

eum super aquam, et potavit illud filiis Israel. Et dixit Moyses ad Aaron: Quid fecit tibi populus hic, quia adduxisti super eos peccatum magnum? Et dixit Aaron ad Mosen: Ne irascaris, domine; tu enim scis impetum populi huius. Dicunt enim mihi: Fac nobis deos qui praecedent nos, nam Moses hic homo, qui eduxit nos ex Aegypto, non scimus quid factum sit ei. Et dixi eis: si cui sunt aurea ornamenta, deponite; et dederunt mihi, et ieci in ignem, et exivit vitulus hic. Et cum vidisset Moses populum quod dispersus esset, disperserat enim eos Aaron in gaudium adversariis eorum Stetit autem Moses super porta castrorum, et dixit: Quis ad Dominum? Eat ad me. Convenerunt ergo ad eum omnes filii Levi. Et dicit eis: Haec dicit Dominus Deus Israel: Ponite unusquisque gladium suum super femur, et transite et revertimini a porta ad portam per castra, et occidite unusquisque fratrem suum, et unusquisque proximum suum, et unusquisque proximum suum. Et fecerunt filii Levi sicut locutus est eis Moses, et ceciderunt ex populo in illa die ad tria milia viros. Et dixit eis Moyses: Implevistis manus vestras hodie Domino, unusquisque in filio aut in fratre suo, ut detur super vos benedictio.

Et factum est post cras ut diceret Moyses ad populum: Vos peccavistis peccatum magnum, et nunc ascendam ad Deum ut expiem peccatum vestrum. Reversus est autem Moses ad Dominum, et dixit: Precor, Domine, peccavit populus hic peccatum magnum, et fecerunt sibi deos aureos. Et nunc si quidem dimittis illis peccatum eorum, dimitte; sin autem, dele me de libro tuo quem scripsisti. Et dixit Dominus ad Moysen: Si

quis peccavit coram me, delebo eum ex libro meo. Nunc autem vade, descende, et duce populum hunc in locum quem dixi tibi. Ecce angelus meus praecedet ante faciem tuam. Quo autem die visitavero, inducam super eos peccatum eorum. Et percussit Dominus populum propter confectionem vituli, quem fecerat Aaron.

33

Et dixit Dominus ad Mosen: Praecede, ascende hinc tu et populus tuus, quos eduxisti ex terra Aegypti, in terram quam iuravi Abraham et Isaac et Iacob, dicens: Semini vestro dabo eam. Et simul mittam angelum meum ante faciem tuam, et eiciet Amorrhaeum et Hetthaeum et Pherezaeum et Gergesaeum et Euaeum et Iebusaeum et Chananaeum. Et inducam te in terram fluentem lacte et melle; non enim ascendam tecum, quia populus durae cervicis es, ne consumam te in via. Et populus, audiens verbum malum hoc, luxit in luctu. Et dixit Dominus ad filios Israel: Vos populus durae cervicis estis; videte ne plagam aliam inferam ego super vos et consumam vos. Nunc ergo deponite stolas opinionum vestrarum et mundum, et ostendam tibi quae faciam tibi. Et deposuerunt filii Israel ornamentum suum et vestimentum a monte Horeb. Et accepto Moyses tentorio suo, fixit illud extra castra, longe a castris, et vocatum est Tabernaculum testimonii, et factum est ut omnis qui quaerebat Dominum exiret ad tabernaculum quod erat extra castra. Quando autem intraret Moyses in tabernaculum extra

castra, stabat omnis populus observans, unusquisque apud portas tabernaculi sui, et observabant abeuntem Moysen donec intraret in tabernaculum. Cum autem intraret Moses in tentorium, descendebat columna nubis, et stabat super portam tentoria, et loquebatur cum Mose. Et loquebatur Moysi. Et videbat omnis populus columnam nubis stantem super ostium tabernaculi, et stans omnis populus adoravit, unusquisque ab ostio tabernaculi sui. Et locutus est Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut si quis loquatur ad amicum suum, et rediebat in castra; minister autem Iesus filius Nun, iuvenis, non exhibat de tabernaculo.

Et dixit Moyses ad Dominum: Ecce tu mihi dicis: Adduc populum hunc, tu autem non demonstrasti mihi quem mittes cum me; tu autem mihi dixisti: Scio te apud omnes, et gratiam habes apud me. Si ergo inveni gratiam coram te, ostende mihi teipsum, ut cognoscibiliter te videam, ut sim inventus gratiam coram te, et ut sciam quod populus tuus gens magna haec est. Et dicit, Ipse praecedam te, et requiem tibi dabo. Et dicit ad eum: Si non ipse tu comiteris, ne meducas hinc. Et quomodo notum erit vere, quia inveni gratiam apud te ego et populus tuus, nisi proficiscente te nobiscum? Et glorificabor ego et populus tuus apud omnes nationes, quaecumque super terram sunt. Et dixit Dominus ad Moysen: Et hoc verbum tibi, quod dixisti, faciam; invenisti enim gratiam coram me, et scio te prae omnibus. Et dicit: Manifesta mihi teipsum. Et dixit: Ego praeteribo ante te cum gloria mea, et invocabo nomen meum Dominus coram te, et miserebor cuius miserebor, et miserabor cuius miserabor. Et

dixit, Non poteris videre faciem meam, non enim videbit homo faciem meam et vivet. Et dixit Dominus: Ecce locus apud me; stabis super petram, Quando autem transierit gloria mea, et ponam te in foramen petrae, et tegam manu mea super te, donec transeam. Et auferam manum, et tunc videbis ea quae post me sunt; facies autem mea non videbitur tibi.

34

Et dixit Dominus ad Moysen: Excide tibi duas tabulas lapideas, sicut et primae, et ascende ad me in montem, et scribam super tabulas verba quae erant in tabulis primis, quas confregisti. Et fias paratus in mane, et ascendes super montem Sina, et stabis mihi ibi super summo montis. Et nemo ascendat tecum, neque videatur in omni monte, et oves et boves non pascantur prope montem illum. Et excidit duas tabulas lapideas, quemadmodum et primae, et Moyses, mane surgens, ascendit in montem Sina, sicut imperaverat ei Dominus, et accepit Moyses duas tabulas lapideas. Et descendit Dominus in nube, et adstitit ei ibi, et invocavit nomine Domini. Et praeteriit Dominus ante faciem eius, et vocavit Dominus Deus misericors et miserator, longanimis et multae misericordiae et verax. Et iustitiam servans et misericordiam in milia, auferens iniquitates et iniustitias et peccata, et non mundabit nocentem, inducens iniquitates patrum super filios et super filios filiorum super tertiam et quartam generationem. Et festinans Moses, inclinans super terram, adoravit. Et dixit: Si inveni gratiam coram te,

comitetur Dominus meus nobiscum, populus enim durae cervicis est, et auferes tu peccata nostra et iniquitates nostras, et erimus tibi.

Et dixit Dominus ad Moysen: Ecce, ego pono tibi foedus coram omni populo tuo; faciam gloriosa, quae non facta sunt in omni terra et in omni gente, et videbit omnis populus, in quibus es tu, opera Domini, quia mirabilia sunt quae ego faciam tibi. Attende tu omnia quaecumque ego praecipio tibi; ecce ego eicio ante faciem vestram Amorrhaeum et Chananaeum et Pherezaeum et Chethaeum et Euaeum et Gergesaeum et Iebusaeum. Attende tibi, ne umquam ponas foedus cum inhabitantibus terrae in quam intras, ne fiat tibi offendiculum inter vos. Aras eorum destruetis, et columnas eorum frangetis, et lucos eorum succiditis, et sculptilia deorum eorum comburetis igne. Non enim adorabitis deos alienos, nam Dominus Deus, cui nomen zelotypum, Deus zelotypus est. Ne umquam ponas foedus cum inhabitantibus super terram, et fornicent post deos eorum, et sacrificent diis eorum, et vocent te, et comedas ex eorum sacrificiis, et accipias de filiabus eorum filiis tuis, et de filiabus tuis des filiis eorum, et fornicentur filiae tuae post deos eorum, et fornicentur filii tui post deos eorum. Et deos fusiles non facies tibi. Et festum azymorum custodies; septem dies edes azyma, quemadmodum praecepi tibi, in tempore mensis novorum, nam in mense novorum existi ex Aegypto. Omne quod aperit uterum mihi est, masculi omnes, omne primogenitum vituli et primogenitum ovis. Et primogenitum iugalis animalis redimes ove; si autem non redimes illud, pretium dabis. Omne

primogenitum filiorum tuorum redimes; non apparebis coram me vacuus.

Sex dies operaris, septimo autem quiescis; semini et messui quies. Et festum septimarum facies mihi, principium messis tritici, et festum congregationis medio anni. Tribus temporibus anni videbitur omne masculinum tuum coram Domino Deo Israel. Quando enim eiciam gentes ante faciem tuam et dilatabo fines tuos, nemo desiderabit terram tuam, quando ascendas ut videaris coram Domino Deo tuo tribus temporibus anni. Non mactabis super fermentum sanguinem incensorem meorum, et non dormient in mane victimae festivitatis paschae. Primitias terrae tuae pones in domum Domini Dei tui; non coques agnum in lacte matris eius. Et dixit Dominus ad Moysen: Scribe tibi verba haec; super verbis enim his posui tibi foedus et Israeli. Et erat ibi Moses coram Domino quadraginta dies et quadraginta noctes; panem non manducavit et aquam non bibit, et scripsit super tabulas verba haec foederis, decem verba.

Cum autem descenderet Moyses ex monte, et duae tabulae super manibus Moysi essent, descendente autem eo ex monte, Moyses non sciebat quod glorificatus esset aspectus coloris faciei eius cum loqueretur ei. Et vidit Aaron et omnes seniores Israel Moysen, et erat glorificatus aspectus coloris faciei eius, et timuerunt accedere ad eum. Et vocavit eos Moyses, et conversi sunt ad eum Aaron et omnes principes congregationis, et locutus est eis Moyses.

Et post haec accesserunt ad eum omnes filii Israel, et mandavit eis omnia quaecumque mandavit Dominus ad eum in monte Sina. Et postquam cessavit loqui ad eos, imposuit velamen super faciem suam. Quando autem intraret Moses coram Domino ut loqueretur ei, removebatur velamen usque ad exitum, et egressus loquebatur omnibus filiis Israel quaecumque mandaverat ei Dominus. Et viderunt filii Israel faciem Moysi, quod glorificata esset, et posuit Moyses velamen super faciem suam, donec ingrederetur ut loqueretur ei.

35

Et congregavit Moses omnem congregationem filiorum Israel, et dixit: Haec verba sunt, quae praecepit Dominus ut facerentur. Sex diebus facies opera, die autem septimo cessatio, sancta, sabbata, requies Domino; omnis qui facit opus in ea, moriatur. Non accendetis ignem in omni habitatione vestra die sabbatorum; ego Dominus. Et dixit Moyses ad omnem congregationem filiorum Israel dicens: Hoc est verbum quod mandavit Dominus dicens: Capite ex vobis ipsorum oblationem Domino; omnis qui acceptat corde, ferent primitias Domino: aurum, argentum, aes. Hyacinthum, purpuram, coccinum duplicem tortum, et byssum tortam, et pilos caprinos, Et pelles arietum rubricatas, et pelles hyacinthinas, et ligna incorrupta, et lapides sardii, et lapides in sculpturam in humerale et tunicam talarem. Et omnis sapiens corde in vobis veniens operetur omnia quaecumque mandavit Dominus. Tentem et

tegumenta et velamenta et transversa et vectes et columnas Et arcam testimonii, et vectes eius, et propitiatorium eius, et velum, et mensam et omnia vasa eius, et candelabrum lucis et omnia vasa eius et altare et omnia vasa eius Et stolas sanctas Aaron sacerdotis, et stolas in quibus ministrabunt, et tunicas filiis Aaron sacerdotii, et oleum unctionis, et thymiama compositionis.

Et exivit omnis congregatio filiorum Israel a Moyse. Et attulerunt unusquisque quae cor eorum ferebat, et quibuscumque visum est animae eorum oblationem, et attulerunt oblationem Domino in omnia opera tabernaculi testimonii et in omnia ministeria eius et in omnes stolas sancti. Et attulerunt viri a mulieribus, omnis cui visum est mente, signacula et inaures et annulos et implicationes et armillas, omne vas aureum. Et omnes quicumque attulerunt oblationes auri Domino, et apud quem inventa est byssus et pelles hyacinthinae et pelles arietum rubricatae, attulerunt. Et omnis qui auferebat oblationem, tulerunt argentum et aes, oblationes Domino, et apud quos inventa sunt ligna incorrupta, et ad omnia opera praeparationis tulerunt. Et omnis mulier sapiens mente manibus nere tulerunt neta: hyacinthum, et purpuram, et coccinum, et byssum. Et omnes mulieres, quibus visum est menti suae in sapientia, neverunt pilos caprinos. Et principes attulerunt lapides smaragdi et lapides plenitudinis in umerale et in rationale. et compositiones, et in oleum unctionis, et compositionem thymiamatis. Et omnis vir et mulier, quorum mens eorum ferebat ad intrandum ut facerent omnia opera, quaecumque

mandavit Dominus facere per Moysen, tulerunt filii Israel oblationem Domino. Et dixit Moyses filiis Israel: Ecce vocavit Deus ex nomine Beseleel, filium Uri, filium Hor, ex tribu Iuda, et implevit eum spiritus divinus sapientiae et intellectus, et scientiae omnium. Architectari secundum omnia opera architecturae, facere aurum et argentum et aes. et lapidem caedere et ligna operari et facere in omni opere sapientiae Et probare quidem dedit in mente ipsi et Eliab filio Ahisamach ex tribu Dan, Et implevit eos sapientia, intellectu, mente ad omnia intellegenda faciendaque opera sancti, et texta et varia texenda coccineo et bysso, ad faciendum omne opus architecturae varietatis.

36

Et fecit Beseleel et Eliab, et omnis sapiens mente, cui data est sapientia et scientia in eis, ut intellegerent facere omnia opera secundum sancta officia, secundum omnia quaecumque mandavit Dominus. Et vocavit Moyses Beseleel et Eliab, et omnes habentes sapientiam, quibus dedit Deus scientiam in corde, et omnes voluntarie volentes accedere ad opera, ut ea perficerent. Et acceperunt a Mose omnes oblationes quas attulerant filii Israel ad omnia opera sanctuarii facienda, et ipsi adhuc recipiebant ea quae offerebantur ab eis qui afferebant mane. Et veniebant omnes sapientes qui faciebant opera sancti, unusquisque secundum opus suum, quod ipsi operabantur. Et dixit ad Moysen: Multitudinem fert populus secundum opera

quanta imperavit Dominus facere. Et praecepit Moses, et proclamavit in castris, dicens: Vir et mulier ne amplius operentur ad primitias sanctuarii, et prohibitus est populus adhuc offerre. Et opera eis sufficientia erant ad constructionem faciendam, et superfuerunt. Et fecit omnis sapiens inter operantes stolas sanctorum, quae sunt Aaronis sacerdotis, sicut praecepit Dominus Moysi. Et fecit ephod ex auro et hyacintho et purpura et coccino neto et bysso torta. Et divisa sunt folia auri in capillos, ut contexerent cum hyacintho et cum purpura et cum coccino neto et cum bysso torta; opus textile fecerunt illud. Humeralia continentia ex ambobus partibus, opus textum in se invicem contextum secundum se ipsum. Ex ipso fecerunt illud secundum artem eius, ex auro et hyacintho et purpura et coccino intexto et bysso torta, sicut mandavit Dominus Moysi. Et fecerunt ambos lapides smaragdi compactos et circumclusos auro, sculptos et excavatos sculptura sigilli ex nominibus filiorum Israel, Et posuit eos super umeros ephod, lapides memoriales filiorum Israel, sicut praecepit Dominus Moysi.

Et fecerunt rationale, opus textile variegatum secundum opus ephod, ex auro, et hyacintho, et purpura, et coccino intorto, et bysso retorta. Quadratum duplum fecerunt logium, spithamae longitudo, et spithamae latitudo dupla. Et contextum est in eo textile lapidibus ornatum quadruplici ordine, ordo lapidum: sardius et topazius et smaragdus, ordo primus, Et ordo secundus: carbunculus et sapphirus et iaspis. Et ordo tertius: ligurium et achates et amethystus. Et stīchus quārtus: chrysolithus et bēryllus et onyx, aurō circumdata et aurō

conligāta. Et lapides erant ex nominibus filiorum Israel duodecim, ex nominibus eorum insculpta in sigilla, unusquisque ex nomine suo in duodecim tribus. Et fecerunt super rationali catenulas implicatas, opus plectendi, ex auro puro. Et fecerunt duas aspidiscas aureas, et duos annulos aureos, et imposuerunt duos annulos aureos super ambas extremitates pectoralis. Et imposuerunt implexa aurea super annulos in ambabus partibus pectoralis. Et in duas symbolas duas inplexiones posuerunt. Et imposuerunt eas super duas aspidiscas, et imposuerunt super umeros ephomidis ex adverso ante faciem. Et fecerunt duos annulos aureos, et imposuerunt eos super duas alas in summo logeii, et super summum partis posterioris ephod ab interiore. Et fecerunt duos annulos aureos, et imposuerunt super ambos humeros ephod infra eius, secundum faciem, secundum commissuram supra texturae ephod. Et constrinxit pectorale ab anulis eius in anulos ephodi, continentes ex hyacintho, contextos in textum ephodi, ut non laxaretur pectorale ab ephodo, sicut mandavit Dominus Moysi. Et fecerunt tunicam sub humerale, opus textum, totum hyacinthinum. Illud autem peristomion tunicae in medio contextum intertextum, oram habens in circuitu peristomion indissolubile. Et fecerunt super limbum tunicae inferne quasi florentis malogranatae malogranatas ex hyacintho et purpura et coccineo torto et bysso retorta. Et fecerunt tintinnabula aurea, et imposuerunt tintinnabula super limbum tunicae in circuitu per medium malagranatorum. Tintinnabulum aureum et malum punicum super fimbriam tunicae in circuitu, ad ministrandum, sicut praecepit Dominus Mosi. Et fecerunt tunicas byssinas, opus

textum, Aaroni et filiis eius. et cidares ex bysso, et mitram ex bysso, et femoralia ex bysso retorta et zonas eorum ex bysso, et hyacintho, et purpura, et coccino torto, opus plumarii, quemadmodum praecepit Dominus Moysi. Et fecerunt laminam auream, separationem sancti, ex auro puro, et scripsit super eam litteras sculptatas sigilli: Sanctuarium Domino. Et imposuerunt super limbum hyacinthinum, ut iaceret super mitram desuper, quo modo imperavit Dominus Moysi.

37

Et fecerunt tabernaculo decem cortinas. Octo et viginti cubitorum longitudo aulaeae unius, idem erat omnibus, et quattuor cubitorum latitudo aulaeae unius. Et fecerunt velum ex hyacintho et purpura et coccino torto et bysso retorta, opus textum cherubim. Et imposuerunt illud super quattuor columnas imperituras inauratas auro, et capita earum aurea, et bases earum quattuor argenteae. Et fecerunt velum ianuae tabernaculi testimonii ex hyacintho, et purpura, et coccino torto, et bysso retorta, opus textum cherubim. Et columnas earum quinque, et annulos, et capitella earum, et uncas earum operuerunt auro, et bases earum quinque aeneae.

Et fecerunt aulam ad Libam; vela aulae ex bysso torta centum super centum. Et columnae eorum viginti et bases eorum viginti. Et latus quod ad Aquilonem centum super centum, et latus quod ad Austrum centum super centum, et columnae eorum viginti, et

bases eorum viginti. Et latus id ad mare cortinae quinquaginta cubitorum, columnae earum decem, et bases earum decem. Et latus ad orientem quinquaginta cubitorum vela, quindecim cubitorum secundum tergum. et columnae eorum tres, et bases eorum tres. Et super tergum secundum hinc et hinc secundum portam atrii aulaea quindecim cubitorum, columnae eorum tres, et bases eorum tres. Omnes cortinae tabernaculi ex bysso retorta. Et bases columnarum eorum aeneae, et uncini eorum argentei, et capita eorum circumargentata argento, et columnae circumargentatae argento, omnes columnae atrii. Et velum portae atrii opus plumarii ex hyacintho, et purpura, et coccino torto, et bysso retorta, viginti cubitorum longitudo, et altitudo et latitudo quinque cubitorum aequans vela atrii, Et columnae eorum quattuor, et bases eorum quattuor aeneae, et unci eorum argentei, et capita eorum argento circumtectata. Et omnes pali aulae in circuitu aerei, et ipsi circumargentati argento. Et haec est compositio tabernaculi testimonii, sicut praeceptum est Moysi, ut ministerium esset Levitarum per Ithamar filium Aaron sacerdotis.

Et Bezalel filius Uri ex tribu Juda fecit sicut praecepit Dominus Moysi. et Eliab filius Ahisamach ex tribu Dan, qui fuit architectus princeps textilium et acupictorum et artificiosorum ad texendum coccino et bysso.

Et fecit Beseleel arcam. et obtexit eam auro puro intus et foris Et conflavit ei quattuor annulos aureos: duos super latus unum, et duos super latus secundum. Latae vectibus, ut eam in eis ferant. Et fecit propitiatorium superne arcae ex auro puro. et duos cherubim aureos cherubum unum super extremitatem propitiatorii unam, et cherubum unum super extremitatem propitiatorii alteram, obumbrantia alis suis super propitiatorium. Et fecit mensam propositam ex auro puro. Et fudit ei quattuor annulos, duos super latus unum, et duos super latus secundum, latos, ut tollerentur vectibus in eis. Et vectes arcae et mensae fecit, et obduxit eos auro. Et fecit vasa mensae, scutellas et thymiamateria et cyathos et phialas, in quibus libabit, aurea. Et fecit lucernam auream quae illuminat, solidum caulem, et calamulos ex utraque parte eius, Ex calamis eius surculi, ex calamis eius surculi exstantes: tres ex hoc et tres ex hoc, aequantes sibi invicem. Et lampadia eorum, quae sunt super extrema, nuciformia ex eis, et enthemia ex eis, ut sint lucernae super eis, et enthemion septimum, quod est super extremo lampadii super corona desuper, solidum totum aureum. Et septem lucernas super eam aureas, et forcipes eius aureos, et vascula infusoria eorum aurea. Hic columnas argento circumdedit, et fudit columnae anulos aureos, et vectes auro obduxit, et columnas veli auro obduxit, et fecit uncinos aureos. Hic fecit et anulos tabernaculi aureos, et anulos atrii, et anulos ad extendendum velamen desuper aereos. Hic fudit capitella argentea tabernaculi et capitella aenea ianuae tabernaculi et portam atrii, et uncinos fecit columnis argenteos; super columnas hic circumargentavit ea. Hic fecit paxillos tabernaculi,

et paxillos atrii aereos. Hic fecit altare aeneum ex ignariis aeneis, quae erant virorum rebellantium cum congregatione Korah, Hic fecit omnia vasa altaris, et ignarium eius, et basem, et phialas, et creagras aeneas. Hic fecit altari tegumentum, opus reticulatum infra ab igne sub ipsum usque ad dimidium eius, et imposuit ei quattuor annulos ex quattuor partibus tegimenti altaris aereos, latos vectibus, ut levare in eis altare. Hic fecit oleum unctionis sanctum et compositionem incensi purum, opus unguentarii. Hic fecit labrum aeneum et basim eius aeneam ex speculis ieiunantium, quae ieiunaverunt apud portas tabernaculi testimonii, in quo die fixit illud.

Et fecit labrum, ut lavarent ex eo Moses et Aaron et filii eius manus eorum et pedes, ingredientium eorum in tabernaculum testimonii, aut quando accederent ad altare ministrare; lavabant ex eo, quemadmodum praecepit Dominus Mosi.

39

Omne aurum, quod in opera secundum omnem operationem sanctorum elaboratum est, fuit auri primitiarum novem et viginti talenta, et septingenti viginti sicli secundum siclum sanctum. Et argenti oblatio a viris inspectis congregationis centum talenta et mille septingenti septuaginta quinque sicli, drachma una capiti, dimidium sicli secundum siclum sanctum, Omnis qui transit inspectionem a viginti annorum et supra, in sexaginta myriades et tres milia quingenti et quinquaginta. Et

factum est ut centum talenta argenti in fusionem centum capitum tabernaculi et in capita veli caderent, Centum capita in centum talenta, talentum capiti. Et mille septingentos septuaginta quinque siclos fecit in uncinos columnis, et superinduxit auro capita eorum, et ornavit eos.

Et aes oblationis septuaginta talenta et mille quingenti sicli. Et fecerunt ex eo bases ostii tabernaculi testimonii et bases atrii in circuitu, et bases portae atrii, et paxillos tabernaculi, et paxillos atrii in circuitu et tegumentum aeneum altaris, et omnia vasa altaris, et omnia instrumenta tabernaculi testimonii Et fecerunt filii Israel, sicut praecepit Dominus Moysi, sic fecerunt. Aurum autem reliquum oblationis fecerunt vasa ad ministrandum in eis coram Domino. Et hyacinthum relictum, et purpuram, et coccinum fecerunt in stolas liturgicas Aaroni, ut ministraret in eis in sancto, Et attulerunt vestes ad Moysen, et tabernaculum, et vasa eius, bases et vectes eius, et columnas, et altare et omnia vasa eius

Et oleum unctionis, et suffimentum compositionis, et candelabrum purum et lucernas eius, lucernas combustionis, et oleum luminis, Et mensam propositionis, et omnia vasa eius, et panes propositos, Et stolas sancti, quae sunt Aaronis, et stolas filiorum eius ad sacerdotium, Et vela atrii et columnas et velum ostii tabernaculi et portae atrii, Et omnia vasa tabernaculi, et omnia instrumenta eius, et pelles cutes arietum rubricatas, et velamina hyacinthina, et reliquorum operimenta, et palos, et omnia instrumenta ad opera tabernaculi testimonii. Quanta

mandavit Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel omnem apparatus. Et vidit Moses omnia opera, et erant ea fecisse quo modo imperaverat Dominus Mosi, sic fecerunt ea, et benedixit eos Moses.

40

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, In die una mensis primi, neomenia, statues tentorium testimonii. Et pones arcam testimonii, et teges arcam velo. Et inferes mensam et propones propositionem eius, et inferes candelabrum et impones lucernas eius. Et pones altare aureum ad adolendum ante arcam, et impones velamen veli super portam tabernaculi testimonii. Et altare oblationum pones ad ostium tabernaculi testimonii, et circumdabis tentorium, et omnia ea eius sanctificabis in circuitu. Et accipies oleum unctionis, et unges tabernaculum, et omnia quae in eo sunt, et sanctificabis illud, et omnia vasa eius, et erit sanctum. Et unges altare oblationum et omnia vasa eius, et sanctificabis altare, et erit altare sanctum sanctorum. Et adduces Aaron et filios eius ad ostium tabernaculi testimonii, et lavabis eos aqua. Et indues Aaron stolis sanctis, et unges eum, et sanctificabis eum, et sacerdotio fungetur mihi. Et filios eius adduces, et indues eos tunicas. Et unges eos quo modo unxisti patrem eorum, et sacerdotio fungent mihi, et erit, ut sit eis unctio sacerdotii in aevum, in generationes eorum. Et fecit Moses omnia quae mandavit ei Dominus; sic fecit.

Et factum est in mense primo, anno secundo exeuntium eorum ex Aegypto, novilunio statuta est tabernaculum. Et statuit Moyses tentorium, et imposuit capita, et inseruit vectes, et statuit columnas. Et extendit aulaeas super tentorium, et imposuit operimentum tentorii super illud desuper, sicut imperavit Dominus Moysi. Et accipiens testimonia iniecit in arcam, et subposuit vectes sub arca, Et intulit arcam in tabernaculum, et imposuit velamen veli, et texit arcam testimonii, quo modo imperavit Dominus Mosi. Et posuit mensam in tabernaculum testimonii ad Aquilonem, extra velum tabernaculi. Et posuit super eam panes propositionis coram Domino, quo modo praecepit Dominus Moysi. Et posuit candelabrum in tabernaculum testimonii, in latus tabernaculi quod ad Austrum vergit. Et posuit lucernas eius coram Domino, quo modo praecepit Dominus Moysi. Et posuit altare aureum in tabernaculo testimonii contra velum. Et incensum adolevit in eo incensum compositionis, quemadmodum mandavit Dominus Moysi. Et altare oblationum posuit apud portas tabernaculi. Et statuit atrium in circuitu tabernaculi et altaris, et complevit Moyses omnia opera.

Et nubes texit tabernaculum testimonii, et gloria Domini repletum est tabernaculum. Et non poterat Moyses intrare in tabernaculum testimonii, quia obumbrabat super illud nubes, et gloria Domini implebat tabernaculum. Quando autem ascenderet nubes a tabernaculo, proficiscebantur filii Israel cum sarcinis suis. Si autem non ascendebat nubes, non proficiscebantur usque ad diem qua ascendebat nubes. Nubes

enim erat super tabernaculum interdiu, et ignis erat super illud noctu coram omni Israel, in omnibus profectionibus eorum.

Numeri

1

Et locutus est Dominus ad Moysen in deserto Sinai, in tabernaculo testimonii, prima die mensis secundi, anno secundo egressionis eorum ex terra Aegypti, dicens: Sumite principium omnis congregationis Israel secundum cognationes, secundum domos patrum eorum, secundum numerum ex nominibus eorum, secundum capita eorum, Omnis masculus a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu Israel, recensete eos cum exercitibus eorum, tu et Aaron recensete eos. Et cum vobis erit unusquisque secundum tribum suam ex principibus, secundum domos patrum erunt.

Et haec sunt nomina virorum qui stabunt vobiscum: de Ruben, Elisur filius Sediur. Ex tribu Symeon, Salamiel filius Surisadai. Ex Juda, Naason filius Aminadab. Ex Issachar, Nathanael filius Sogar. De Zebulun, Eliab filius Helon; de filiis Ioseph, de Ephraim, Elishama filius Ammihud, de Manasseh, Gamaliel filius Pedahzur. Ex Benjamin, Abidan filius Gadeoni. Ex Dan,

Ahiezer filius Ammishaddai. Ex Asher, Phagaiel, filius Echran. Ex Gad, Eliasaph filius Raguel. Ex Naphtali, Achire filius Ainan. Hi sunt vocati congregationis, principes tribuum secundum familias eorum, chiliarchi Israel sunt.

Et acceperunt Moses et Aaron viros istos qui vocati erant ex nomine. Et omnem congregationem congregaverunt in primo die mensis secundi anni, et enumerabantur secundum generationes eorum, secundum familias eorum, secundum numerum nominum eorum, a viginti annis et supra, omne masculinum per capita eorum. Quo modo imperavit Dominus Moysi, et numerati sunt in deserto Sina.

Et facti sunt filii Ruben primogeniti Israel secundum cognationes eorum, secundum tribus eorum, secundum domos familiarum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui procedebat in exercitu. Visitatio eorum ex tribu Reuben, sex et quadraginta milia et quingenti. Filiis Simeon secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, secundum capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui exit in exercitu, Censūs eōrum ex tribū Symeōn, novem et quīnquāgintā mīlia et trecentī.

Filiis Iudae secundum cognationes eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes masculi a viginti

annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu, Censura eorum ex tribu Iuda, quattuor et septuaginta milia et sexcenti.

Filiis Issachar secundum familias eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, secundum capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu, Visitatio eorum ex tribu Issachar: quattuor et quinquaginta milia et quadringenti. Filiis Zebulun secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu, Recensio eorum ex tribu Zabulon: quinquaginta septem milia quadringenti.

Filiis Ioseph, filiis Ephraim, secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, secundum capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in virtute. Census eorum ex tribu Ephraim, quadraginta milia et quingenti. Filiis Manasse secundum cognationes eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes masculi, a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu, Census eorum ex tribu Manasseh, duo et triginta milia et ducenti. Filiis Benjamin secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes

masculi a viginti annis et supra, omnis egrediens in exercitu, census eorum ex tribu Benjamin, triginta quinque milia et quadringenti. Filiis Gad secundum cognationes eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, secundum capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu, Census eorum ex tribu Gad, quinque et quadraginta milia et sexcenti et quinquaginta.

Filiis Dan secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui procedit in exercitu, Census eorum ex tribu Dan, duo et sexaginta milia et septingenti. Filiis Asher secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, secundum capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui exit in exercitu, census eorum ex tribu Asher, una et quadraginta milia et quingenti.

Filiis Nephtali secundum cognationem eorum, secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, secundum numerum nominum eorum, per capita eorum, omnes masculi a viginti annis et supra, omnis qui egreditur in exercitu, Recensio eorum ex tribu Nephthali: tria et quinquaginta milia quadringenti.

Hic census erat, quem visitaverunt Moses et Aaron et principes Israel, duodecim viri, vir unus secundum tribum unam,

secundum tribum domorum familiarum. Et factus est omnis census filiorum Israel cum exercitu eorum a viginti annorum et supra, omnis qui egreditur ad proeliandum in Israel sescenta tria milia quingenti quinquaginta.

Levitae autem ex tribu familiarum suarum non numerati sunt inter filios Israelis. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Vide, tribum Levi non connumerabis, et numerum eorum non capies in medio filiorum Israel. Et tu constitue Levitas super tabernaculum testimonii, et super omnia vasa eius, et super omnia quaecumque sunt in eo; ipsi portabunt tabernaculum et omnia vasa eius, et ipsi ministrabunt in eo, et in circuitu tabernaculi castraponent. Et in tollendo tentorium, demolientur illud Levitae, et in castris ponendis tentorium erigent, et alienigena qui accedit moriatur. Et castra ponent filii Israel, vir in ordine suo, et vir secundum ducem suum, cum viribus suis. Levitae autem castra ponant e regione in circuitu tabernaculi testimonii, et non erit peccatum in filiis Israel; et custodient Levitae ipsi custodiam tabernaculi testimonii. Et fecerunt filii Israel secundum omnia quae mandavit Dominus Moysi et Aaron; sic fecerunt.

2

Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Vir tenens suum secundum ordinem, secundum signa, secundum domos patrum suorum, castra ponant filii Israel ex adverso; in circuitu

tabernaculi testimonii castra ponent filii Israel. Et qui castrametantur primi ad orientem, ordo castrorum Iudae cum exercitu eorum, et princeps filiorum Iudae, Naasson filius Aminadab. Potentia eius qui inspecti sunt, quattuor et septuaginta milia et sexcenti. Et castra metantes iuxta tribum Issachar, et princeps filiorum Issachar, Nathanael filius Sogar. Potestas eius qui inspecti sunt, quattuor et quinquaginta milia et quadringenti. Et qui castra ponentes proximi tribui Zabulon, et princeps filiorum Zabulon, Eliab filius Helon. Potentia eius qui inspecti sunt, septem et quinquaginta milia et quadringenti. Omnes inspectati ex castris Iudae, centum octoginta milia et sex milia et quadringenti, cum virtute eorum primi exhibunt. Legiones castrorum Reuben ad austrum, vis eorum, et princeps filiorum Reuben Elisur filius Sediur. Potentia eius qui inspecti sunt, sex et quadraginta milia et quingenti. Et castrametantes proximi eius tribui Simeon, et princeps filiorum Simeon, Salamiel filius Surisadai. Potentia eius qui inspecti sunt, novem et quinquaginta milia et trecenti. Et qui castra ponentes iuxta eum, tribus Gad, et princeps filiorum Gad, Elisaph filius Raguel. Potentia eius qui inspecti sunt, quinque et quadraginta milia et sexcenti et quinquaginta. Omnes inspectati castrorum Ruben, centum quinquaginta una milia et quadringenti et quinquaginta, cum virtute eorum secundi proficiscentur.

Et tolletur tabernaculum testimonii, et castra Levitarum in medio castrorum; ut castraponent, sic et proficiscentur, unusquisque tenens secundum ducatus suos. Ordo castrorum Ephraim apud mare cum virtute eorum, et princeps filiorum

Ephraim Elishama, filius Ammihud. Potentia eius qui inspecti sunt, quadraginta milia et quingenti.

Et qui castra ponentes proximi tribui Manasse, et princeps filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadassur. Potentia eius qui inspecti sunt, duo et triginta milia et ducenti. Et qui castra ponunt proximi tribui Benjamin, et princeps filiorum Benjamin, Abidan filius Gadeoni. Potentia eius qui inspecti sunt, triginta quinque milia et quadringenti. Omnes qui inspecti sunt castrorum Ephraim, centum milia et octo milia et centum, cum virtute sua tertii proficiscentur.

Ordo castrorum Dan ad aquilonem cum virtute eorum, et princeps filiorum Dan, Ahiezer filius Ammisaddai. Potentia eius qui inspecti sunt, duo et sexaginta milia et septingenti. Et qui castra ponentes iuxta eum tribus Asher, et princeps filiorum Asher, Phagiel filius Echran. Potentia eius qui inspecti sunt, una et quadraginta milia et quingenti. Et qui castra ponunt iuxta tribum Nephthali, et princeps filiorum Nephthali, Achire filius Ainan. Potentia eius qui inspecti sunt, tria et quinquaginta milia et quadringenti. Omnes inspectati castrorum Dan, centum quinquaginta septem milia sexcenti, postremi proficiscentur secundum ordinem eorum.

Hic est census filiorum Israel secundum domos patrum suorum, omnis census castrorum cum viribus eorum, sexcenta milia et tria milia quingenti quinquaginta. Levitae autem non connumerati sunt in eis, sicut mandavit Dominus Moysi. Et

fecerunt filii Israel omnia quanta mandavit Dominus Moysi; sic castra posuerunt secundum ordinem eorum, et sic profecti sunt, unusquisque adhaerentes secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum.

3

Et hae sunt generationes Aaron et Mosis, in qua die locutus est Dominus ad Mosen in monte Sinai. Et haec sunt nomina filiorum Aaron: primogenitus Nadab, et Abiud, Eleazar, et Ithamar. Haec sunt nomina filiorum Aaron, sacerdotes uncti, quorum manus compleverunt ut sacerdotio fungerentur. Et mortui sunt Nadab et Abiud coram Domino, offerentes ignem alienum coram Domino in deserto Sinai, et filii non erant eis, et sacerdotio functi sunt Eleazar et Ithamar cum Aaron patre eorum.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Sume tribum Levi, et stabis eos coram Aaron sacerdote, et ministrabunt ei. Et custodient custodias eius et custodias filiorum Israel ante tabernaculum testimonii, ad operandum opera tabernaculi. Et custodient omnia vasa tabernaculi testimonii, et custodias filiorum Israel secundum omnia opera tabernaculi. Et dabis Levitas Aaroni et filiis eius sacerdotibus; dati donum hi mihi sunt a filiis Israel. Et Aaron et filios eius constitues super tabernaculum testimonii, et custodient sacerdotium eorum, et omnia secundum altare, et intus velum; et alienigena tangens morietur. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Et ecce ego

cepi Levitas e medio filiorum Israel pro omni primogenito aperiente vulvam a filiis Israel; redemptio eorum erunt, et erunt mihi Levitae. Mihi enim omne primogenitum est; in qua die percussi omne primogenitum in terra Aegypti, sanctificavi mihi omne primogenitum in Israel; ab homine usque ad pecus mihi erunt, ego Dominus.

Et locutus est Dominus ad Moysen in deserto Sinai dicens, Visita filios Levi secundum domos patrum eorum, secundum familias eorum; omne masculinum a mense uno et supra, inspicite eos. Et inspexerunt eos Moses et Aaron per vocem Domini, quo modo imperavit eis Dominus.

Et erant hi filii Levi ex nominibus eorum: Gedson, Caath, et Merari. Et haec nomina filiorum Gedson secundum demos eorum: Lobeni et Semei. Et filii Caath secundum demos eorum: Amram et Issaar, Chebron et Oziel. Et filii Merari secundum demos eorum, Mooli et Musi; hi sunt demi Levitarum secundum domos patriarum eorum. Gershoni populus Lobeni et populus Shimei; hi populi Gershon. Censura eorum secundum numerum omnium masculinorum a menstruo et supra, censura eorum, septem milia quingenti. Et filii Gershon post tabernaculum castra ponent apud mare. Et princeps domus familiarum populi Gershon, Eliasaph filius Dael. Et custodia filiorum Gedson in tabernaculo testimonii: tabernaculum et velamen, et velamen ostii tabernaculi testimonii, et vela atrii, et velum portae atrii quae est super tabernaculum, et reliquias omnium operum eius.

Kohath populus Amram unus, et populus Issachar unus, et populus Hebron unus, et populus Oziel unus; hi sunt populi Kohath secundum numerum. Omnes masculi a menstruo et supra, octo milia et sexcenti, custodientes custodias sanctorum. Populi filiorum Caath castra ponent ex latere tabernaculi ad Austrum. Et princeps domus patriae demorum Kohath erat Elizaphan filius Uzziel.

Et custodia eorum arca, et mensa, et candelabrum, et altaria, et vasa sanctuarii quibus ministrant in eis, et velamen, et omnia opera eorum. Et princeps super principes Levitarum, Eleazar filius Aaron sacerdotis, constitutus est custodire custodias sanctorum. Merari populus Mooli et populus Musi; hi sunt populi Merari. Censio eorum secundum numerum, omne masculinum a menstruo et supra, sex milia quinquaginta. Et princeps domus familiarum populi Merari, Zuriel filius Abihail, ex lateribus tabernaculi castra ponent ad aquilonem. Census custodiae filiorum Merari: capitales tabernaculi, et vectes eius, et columnae eius, et bases eius, et omnia vasa eorum, et opera eorum. et stylos aulae in circuitu, et bases eorum, et passalos, et funes eorum.

Qui castrametantur secundum faciem tabernaculi testimonii ab oriente, Moyses et Aaron et filii eius, custodientes custodias sancti pro custodiis filiorum Israhel, et alienigena qui tangit, morietur. Omnis census Levitarum, quos visitavit Moyses et Aaron per vocem Domini secundum clanes eorum, omne masculinum a menstruo et supra, duo et viginti milia.

Et dixit Dominus ad Moysen: Recensete omne primogenitum masculum filiorum Israel a mense uno et supra, et capite numerum eorum nominatim. Et accipies Levitas mihi, ego Dominus, pro omnibus primogenitis filiorum Israel, et pecora Levitarum pro omnibus primogenitis in pecoribus filiorum Israel. Et visitavit Moses quo modo imperavit Dominus omne primogenitum in filiis Israel. Et facti sunt omnes primogeniti masculi secundum numerum ex nominibus a mense uno et supra ex recensione eorum, viginti duo milia ducenti septuaginta tres. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Sume Levitas pro omnibus primogenitis filiis Israel, et pecora Levitarum pro pecoribus eorum, et erunt mihi Levitae; ego Dominus. Et redemptio ducentorum septuaginta trium qui excedunt apud Levitas ex primogenitis filiorum Israel Et accipies quinque siclos secundum caput; secundum didrachmum sanctum accipies viginti obolos sicli. Et dabis argentum Aaron et filiis eius, lutra eorum qui superabundant inter eos. Et accepit Moyses argentum, lutra excedentium, in redemptionem Levitarum. A primogenitis filiorum Israel accepit argentum, mille trecentos sexaginta quinque siclos, secundum siclum sanctum. Et dedit Moyses lutra superabundantium Aaron et filiis eius per vocem Domini, quo modo iussit Dominus Moysi.

4

Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Cape summam filiorum Caath de medio filiorum Levi, secundum

familias eorum, secundum domos patrum eorum, A viginti quinque annis et supra usque ad quinquaginta annos, omnis qui ingreditur ad ministrandum, ut faciat omnia opera in tabernaculo testimonii.

Et haec sunt opera filiorum Caath in tabernaculo testimonii, sanctum sanctorum. Et intrabit Aaron et filii eius, quando tollet castra, et deponent velum cooperiens, et operient in eo arcam testimonii. Et imponent super illud operimentum pellem hyacinthinam, et imponent super illam vestimentum totum hyacinthinum desuper, et inserent vectes.

Et super mensam propositam imponent vestimentum omne purpureum, et scutellas, et turribula, et cyathos, et vasa libatoria in quibus libat, et panes qui perpetuo super ea erunt. Et imponent super eam vestimentum coccineum, et operient eam velamento pelliceo hyacinthino, et immittent per eam vectes. Et sument vestimentum hyacinthinum, et operient candelabrum illuminans, et lucernas eius, et forcipes eius, et vasa effundendi eius, et omnia vasa olei quibus ministrant in eis. Et imbicient eam et omnia vasa eius in velamen coriaceum hyacinthinum, et imponent eam super vectes. Et super altare aureum operient vestimentum hyacinthinum, et operient illud operimento pelliceo hyacinthino, et inserent vectes eius.

Et sument omnia vasa ministerialia quibus ministrant in eis in sanctis, et mittent in vestem hyacinthinam, et operient ea velamine coriaceo hyacinthino, et imponent super vectes. Et

tegumentum imponet super altare, et operient super illud vestimentum omne purpureum. Et imponent super illud omnia vasa quibus ministrant super illo in illis, et ignicularia, et fuscinulas, et phialas, et opertorium, et omnia vasa altaris, et iniciant super illud velamen coriaceum hyacinthinum, et inserent vectes eius. Et capient vestimentum purpureum, et cooperient labrum et basim eius, et mittent illud in velamen coriaceum hyacinthinum, et imponent super vectes. Et complebunt Aaron et filii eius, tegentes sancta et omnia vasa sancta, in tollendo castra, et post haec intrabunt filii Caath ad tollendum, et non tangent sancta, ne moriantur; haec tollent filii Caath in tabernaculo testimonii.

Supervisor Eleazar filius Aaron sacerdotis: oleum luminis, et thymiana compositionis, et sacrificium quotidianum, et oleum unctionis, inspectio totius tabernaculi, et quaecumque sunt in eo in sancto, in omnibus operibus.

Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Ne perdati tribus populum Caath e medio Levitarum. Hoc facite illis, et vivent nec moriantur, cum accedunt ad sancta sanctorum: Aaron et filii eius accedant, et constituent eos unumquemque secundum munus eius et ne intrent videre subito sancta, et moriantur

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Cape principium filiorum Gedson, et hos secundum domos patrum eorum, secundum populos eorum. A viginti quinque annis et supra

usque ad quinquaginta annos recensebis eos, omnes qui ingrediuntur ad ministrandum, ad facienda opera sua in tabernaculo testimonii. Hoc est ministerium populi Gedson, ministrare et portare. Et tollet pelles tabernaculi, et tabernaculum testimonii, et velamen eius, et operimentum hyacinthinum quod est super illud desuper, et velamen ostii tabernaculi testimonii. Et vela atrii, quae super tabernaculum testimonii, et superflua, et omnia vasa ministerialia quibus ministrant in eis facient. Secundum os Aaron et filiorum eius erit ministerium filiorum Gershon secundum omnia ministeria eorum et secundum omnia opera eorum, et visitabis eos nominatim omnia quae portanda sunt ab eis. Hoc est ministerium filiorum Gershon in tabernaculo testimonii, et custodia eorum in manu Ithamar filii Aaron sacerdotis.

Filios Merari secundum familias eorum, secundum domos patrum eorum, numerate eos, A viginti quinque annis et supra usque ad quinquaginta annos numerate eos, omnes qui ingrediuntur ad ministrandum in operibus tabernaculi testimonii. Et haec sunt custodiae eorum qui portant ea secundum omnia opera eorum in tabernaculo testimonii: capita tabernaculi, et vectes, et columnas eius, et bases eius, et velamen, et bases eorum, et columnae eorum, et velamen ianuae tabernaculi. Et columnas atrii in circuitu, et bases earum, et columnas veli portae atrii, et bases earum, et paxillos earum, et funes earum, et omnia vasa earum, et omnia ministeria earum; ex nominibus recensete eos, et omnia vasa custodiae onerum quae portantur ab eis. Hoc est ministerium populi

filiorum Merari in omnibus operibus eorum in tabernaculo testimonii in manu Ithamar filii Aaron sacerdotis.

Et visitavit Moses et Aaron et principes Israel filios Caath secundum domos eorum, secundum domos patrum eorum. a viginti quinque annis et supra usque ad quinquaginta annos, omnis qui ingreditur ut ministret et faciat in tabernaculo testimonii. Et facta est numeratio eorum secundum clanes eorum, duo milia septingenti quinquaginta. Hic est census populi Kaath, omnes qui ministrant in tabernaculo testimonii, sicut visitaverunt Moyses et Aaron per vocem Domini, in manu Moysi.

Et recensiti sunt filii Gershon secundum clanes eorum, secundum domos familiarum eorum, a viginti quinque annis et supra usque ad quinquaginta annos, omnis qui ingreditur ad ministrandum et faciendum opera in tabernaculo testimonii. Et factus est census eorum secundum tribus eorum, secundum domos patrum eorum, duo milia sexcenti triginta. Hic est census populi filiorum Gershon, omnium ministrantium in tabernaculo testimonii, quos visitaverunt Moses et Aaron per vocem Domini, in manu Mosis.

Recensiti sunt autem et populus filiorum Merari secundum populos eorum, secundum domos patrum eorum, A viginti quinque annis et supra usque ad quinquaginta annos, omnis qui ingreditur ministrare ad opera tabernaculi testimonii. Et facta est recensio eorum secundum tribus eorum, secundum domos

patrum eorum: tria milia et ducenti. Hic est census populi filiorum Merari, quos recensuit Moses et Aaron iuxta verbum Domini per manum Mosis. Omnes inspectati, quos Moses et Aaron et principes Israel visitaverunt Levitas, secundum familias et secundum domos patrum eorum, A viginti quinque annis et supra usque ad quinquaginta annos, omnis qui ingreditur ad opus operum et opera quae portantur in tabernaculo testimonii. Et facti sunt qui numerati sunt octo milia quingenti octoginta. Per vocem Domini visitavit eos in manu Moysi, virum secundum virum super operibus eorum et super quae tollunt ipsi, et numerati sunt, quo modo imperavit Dominus Moysi.

5

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Praecipe filiis Israel, et emittant e castris omnem leprosum, et omnem qui fluxu laborat, et omnem immundum propter animam. A masculo usque ad feminam, mittite foras castra, ne polluant castra eorum, in quibus ego habito inter eos. Et fecerunt sic filii Israel, et miserunt eos extra castra, sicut locutus est Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, dicens: Vir aut mulier, quicumque fecerit ex omnibus peccatis humanis, et negligendo neglexerit et deliquerit anima illa, Confitebitur peccatum quod fecit, et reddet delictum, summam,

et quintam partem eius addet super illud, et reddet ei cui deliquit. Si autem non sit homini propinquus redemptor ut reddat ei delictum, delictum redditum Domino sacerdoti erit, praeter arietem propitiationis per quem expiabit pro eo.

Et omnes primitiae secundum omnia sanctificata in filiis Israel, quaecumque offerant Domino, sacerdoti ipsi erunt. Et uniuscuiusque sanctificata ipsius erunt, et vir qui det sacerdoti, ipsi erit.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Si cuiusque viri transgrediatur uxor eius, et despiciens despiciat eum, Et dormiat quis cum ea coitu seminis, et lateat ex oculis viri eius, et celarit, ipsa autem sit polluta, et testis non erat cum ea, et ipsa non sit comprehensa, et veniat super eum spiritus zelotypiae, et zeletur uxorem suam, haec autem polluta est; aut veniat super eum spiritus zelotypiae, et zeletur uxorem suam, haec autem non sit polluta, Et ducet homo mulierem suam ad sacerdotem, et offeret donum pro ea, decimam partem ephae farinae hordeaceae; non fundet super illud oleum, neque ponet super illud tus, est enim sacrificium zelotypiae, sacrificium memoriale, rememorativum peccatum.

Et afferet eam sacerdos, et statuet eam coram Domino. Et accipiet sacerdos aquam puram vivam in vase testaceo, et de terra quae est super pavementum tabernaculi testimonii, et accipiens sacerdos mittet in aquam. Et stabit sacerdos mulierem coram Domino, et revelabit caput mulieris, et dabit super manus

eius sacrificium memoriae, sacrificium zelotypiae; in manu autem sacerdotis erit aqua arguentis maledicti huius. Et adiurabit eam sacerdos, et dicet mulieri: Si non dormivit quis tecum, si non transgressa es ut pollueris sub viro tuo, innocens esto ab aqua probationis maledictae huius. Si autem tu transgressa es subviro existens, aut polluta es, et dedit aliquis lectum suum in te praeter virum tuum, Et adiurabit sacerdos mulierem in iuramentis maledictionis huius, et dicet sacerdos mulieri: det te Dominus in maledictionem et iusiurandum in medio populi tui, cum dederit Dominus femur tuum cadens et ventrem tuum tumidum. Et intrabit aqua maledicta haec in ventrem tuum ad tumescendum ventrem et ad cadendum femur tuum, et dicet mulier: Fiat, fiat.

Et sacerdos scribet maledictiones has in librum, et delebit eas in aquam amaritudinis maledictionis. Et potabit mulierem aquam redargutionem maledictionis, et intrabit in eam aqua maledicta redargutionem.

Et accipiet sacerdos de manu mulieris sacrificium zelotypiae, et ponet sacrificium coram Domino, et offeret illud ad altare. Et capiet sacerdos de sacrificio memoriale eius, et offeret illud super altare, et post haec potabit mulierem aquam. Et erit, si sit polluta et oblivione lateat virum eius, et intrabit in eam aqua reprehensionis maledicta, et inflabitur venter, et cadet femur eius, et erit mulier in maledictionem populo eius. Si autem non polluta est mulier illa et pura est, innocens erit et concipiet semen. Haec est lex zelotypiae, qua transgreditur mulier

maritata existens, et contaminatur. Aut homo qui, si venerit super eum spiritus zelotypiae et zelaverit uxorem suam, statuerit uxorem suam coram Domino, faciet ei sacerdos omnem legem hanc. Et innocens erit ille homo a peccato, et mulier illa accipiet peccatum suum.

6

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: Loquere filiis Israel, Et dices ad eos: Vir aut mulier, qui magnopere voverit votum consecrandi puritatem Domino, A vino et sicera abstinebit, et acetum ex vino et acetum ex sicera non bibet, et quaecumque producuntur ex uva non bibet, et uvam recentem et uvam passam non edet omnibus diebus voti sui. Ab omnibus quae fiunt ex vite, vinum a folliculis usque ad acinum non edet omnibus diebus purificationis. Novacula non veniet super caput eius, usque dum impleantur dies quantas vovit Domino; sanctus erit, nutriens comam capillorum capitis omnibus diebus voti Domino. Super omnem animam mortuam non intrabit, super patrem et matrem. Et super fratrem et super sororem non polluetur super eos morientibus eorum, quia votum Dei eius est super caput eius.

Omnibus diebus voti sui sanctus erit Domino. Si autem quis moriatur super eum subito, statim polluetur caput voti eius, et radet caput suum quo die purificetur, die septima radetur. Et die octavo feret duos turtures, aut duos pullos columbarum ad

sacerdotem, ad ostium tabernaculi testimonii.

Et faciet sacerdos unam pro peccato et unam in holocaustum, et expiabit pro eo sacerdos de quibus peccavit circa animam, et sanctificabit caput eius in illa die qua sanctificatus est Domino dies voti. Et adducet agnum annualem in delictum, et dies priores irrationales erunt, quod pollutum est caput voti eius.

Et haec est lex eius qui vovit: qua die impleverit dies voti sui, ipse offeret apud portas tabernaculi testimonii. Et offeret donum suum Domino: agnum annum immaculatum unum in holocaustum, et agnam annuam unam immaculatam in peccatum, et arietem unum immaculatum in salutare. et canistrum azymorum similaginis panes mixtos in oleo, et lagana azyma uncta in oleo, et sacrificium eorum, et libationem eorum. Et offeret sacerdos coram Domino, et faciet expiationem pro peccato eius, et holocaustum eius. Et arietem faciet sacrificium salutare Domino super canistro azymorum, et faciet sacerdos sacrificium eius et libationem eius. Et radet is qui vovit apud portas tabernaculi testimonii caput voti sui, et ponet capillos super ignem, qui est sub sacrificio salutari.

Et accipiet sacerdos brachium coctum de ariete, et panem unum azymum de canistro, et laganum azymum unum, et imponet super manus eius qui votum fecit, postquam raserit votum suum. Et proferet ea sacerdos oblationem coram Domino; sanctum erit sacerdoti super pectusculum oblationis et super brachium separationis, et post haec bibet qui vovit vinum. Haec

est lex eius qui voverit: qui si voverit Domino donum suum Domino de voto, praeter ea quae invenerit manus eius, secundum potentiam voti sui quod voverit, secundum legem puritatis.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere Aaron et filiis eius, dicens: Sic benedicetis filios Israel, dicentes eis: Benedicat te Dominus et custodiat te. Illuminet Dominus faciem suam super te, et misereatur tui. Elevet Dominus faciem suam super te, et det tibi pacem. Et imponent nomen meum super filios Israel, et ego Dominus benedicam eos.

7

Et factum est quo die complevit Moyses ut erigeret tabernaculum, et unxit illud, et sanctificavit illud, et omnia vasa eius, et altare, et omnia vasa eius, et unxit ea, et sanctificavit ea. Et obtulerunt principes Israel, duodecim principes domorum patrum eorum; hi principes tribuum, hi stantes super inspectionem. Et attulerunt donum suum coram Domino, sex plaustros tectas et duodecim boves, plastram a duobus principibus et vitulum ab unoquoque, et adduxerunt ea ante tabernaculum. Et dixit Dominus ad Moysen dicens, Accipe ab eis, et erunt ad opera ministeralia tabernaculi testimonii, et dabis ea Levitis, unicuique secundum ministerium eius. Et acceptis plaustis et bobus, Moses dedit ea Levitis. Et duas plaustros et quattuor boves dedit filiis Gershon secundum ministeria eorum.

Et quattuor plaustros et octo boves dedit filiis Merari secundum ministeria eorum, per Ithamar filium Aaron sacerdotis. Et filiis Caath non dedit, quia ministeria sancti habent; super umeros tollent.

Et obtulerunt principes in dedicationem altaris in die qua unxit illud, et obtulerunt principes dona eorum coram altari. Et dixit Dominus ad Moysen: Princeps unus secundum diem, princeps secundum diem, offerent dona sua in dedicationem altaris.

Et erat qui offerebat in die prima donum suum Naasson filius Aminadab, princeps tribus Iudae. Et attulit donum suum: scutellam argenteam unam, cuius pondus centum triginta sicli, phialam unam argenteam septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambas plenas simila permista in oleo in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum ex capris unum pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc donum Naasson filii Aminadab.

Die secunda obtulit Nathanael filius Sogar, princeps tribus Issachar. Et obtulit donum suum: scutellam argenteam unam, cuius pondus erat centum triginta sicli, phialam unam argenteam septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambas plenas simila oleo conspersa in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex

bobus, arietem unum, agnum unum annualem in holocaustum. et hircum unum ex capris pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc munus Nathanael filii Sogar.

Die tertia princeps filiorum Zabulon, Eliab filius Helon. Donum eius: tryblius argenteus unus, cuius pondus centum triginta sicli, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, utraque plena simila oleo mixta in sacrificium, Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum ex capris unum de peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc munus Eliab filii Helon.

Die quarta princeps filiorum Ruben, Elisur filius Sediur. Donum eius: trybium argenteum unum, cuius pondus centum triginta siclorum, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, utraque plena simila oleo permixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum unum ex capris de peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque: hoc munus Elisur filii Sediur.

Die quinto dux filiorum Simeon, Salamiel filius Surisadai.

Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phialam unam argenteam septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena similia in oleo mixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum ex capris unum pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc munus Salamiel filii Surisadai.

Die sexto princeps filiorum Gad, Eliasaph filius Raguel. Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena similia in oleo permixta ad sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum ex capris unum pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc munus Elisaph filii Raguel.

Die septima princeps filiorum Ephraim, Elishama filius Ammihud. Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena similia in oleo permixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum annualem in holocaustum. et hircum ex capris unum de peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque,

hircos quinque, agnas anniculas quinque: hoc munus Elisama filii Ammiud.

Die octava princeps filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadassur. Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena similia in oleo permixta ad sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum annualem in holocaustum. et unum e capris de peccato, Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc donum Gamaliel filii Phadassur.

Die nona princeps filiorum Benjamin, Abidan filius Gadeoni. Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena similia in oleo permixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum ex capris unum pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque: hoc munus Abidan filii Gadeoni.

Die decimo princeps filiorum Dan, Ahiezer filius Ammisaddai. Donum eius: tryblius argenteus unus, cuius pondus centum triginta siclorum, phiala una argentea septuaginta siclorum

secundum siclum sanctum, ambo plena simila oleo mixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum. et hircum ex capris unum de peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque; hoc munus Ahiezer filii Ammisaddai.

Die undecima princeps filiorum Aser, Phagiel filius Echran. Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena simila in oleo permixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum annuum unum in holocaustum. et hircum ex capris unum pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque. Hoc munus Phagiel filii Echran.

Die duodecima princeps filiorum Nephthali, Achire filius Ainan. Donum eius: tryblio argenteo uno, cuius pondus centum triginta, phiala una argentea septuaginta siclorum secundum siclum sanctum, ambo plena simila in oleo permixta in sacrificium. Turibulum unum decem aureorum, plenum thymiamatis. Vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnum unum anniculum in holocaustum, et hircum ex capris unum pro peccato. Et in sacrificium salutare vitulas duas, arietes quinque, hircos quinque, agnas anniculas quinque: hoc munus Achire filii

Ainan.

Haec dedicatio altaris quo die unxit illud, a principibus filiorum Israel: catini argentei duodecim, phialae argenteae duodecim, acerrae aureae duodecim. Centum triginta siclorum trublium unum, et septuaginta siclorum phiala una; omne argentum vasorum duo milia quadringenti sicli in siclo sancto. Turibula aurea duodecim plena thymiamatis; omne aurum turibulorum, centum viginti aurei. Omnes boves in holocaustum: vituli duodecim, arietes duodecim, agni annales duodecim, et sacrificia eorum, et libamina eorum, et hirci ex capris duodecim de peccato. Omnes boves in sacrificium salutare, iuvencae viginti quattuor, arietes sexaginta, hirci sexaginta annales, agnae sexaginta annales immacolatae; haec dedicatio altaris, postquam impletae sunt manus eius, et postquam unctus est.

In intrando Moysen in tentorium testimonii ut loqueretur ei, audivit vocem Domini loquentis ad eum desuper propitiatorium, quod est super arcam testimonii, inter duos cherubim, et loquebatur ad eum.

8

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: Loquere ad Aaron, Et dices ad eum: Quando imposueris lucernas ex parte, secundum faciem candelabri illuminabunt septem lucernae. Et fecit sic Aaron: ex una parte secundum faciem candelabri suspendit

lucernas eius, sicut mandavit Dominus Mosi. Et haec constructio candelabri solida aurea: stipes eius et lilia eius solida tota, secundum formam quam ostendit Dominus Moysi, sic fecit candelabrum.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Sume Levitas ex medio filiorum Israel et purificabis eos. Et sic facies illis purificationem eorum: asperges eos aqua purificationis, et veniet novacula super omne corpus eorum, et lavabunt vestimenta eorum, et puri erunt.

Et sument vitulum unum ex bobus, et huius sacrificium similam commixtam in oleo, et vitulum anniculum ex bobus sumes pro peccato. Et adduces Levitas ante tabernaculum testimonii, et congregabis omnem congregationem filiorum Israel, Et adduces Levitas coram Domino, et imponent filii Israel manus suas super Levitas. Et separabit Aaron Levitas donum coram Domino a filiis Israel, et erunt ut operentur opera Domini. Levitae autem imponent manus super capita vitulorum, et facies unum pro peccato, et unum in holocaustum Domino, ad expiandum pro eis.

Et statues Levitas coram Domino, et coram Aaron, et coram filiis eius, et reddes eos donum coram Domino. Et distingues Levitas ex medio filiorum Israel, et erunt mihi. Et post haec intrabunt Levitae ad operandum opera tabernaculi testimonii, et purgabis eos, et offeres eos coram Domino. Quia oblatio oblatis hi mihi sunt ex medio filiorum Israel; pro aperientibus omnem vulvam,

primogenitis omnibus ex filiis Israel, accepi eos mihi. Quia mihi est omne primogenitum in filiis Israel, ab hominibus usque ad pecus; qua die percussi omne primogenitum in terra Aegypti, sanctificavi eos mihi. et accepi Levitas pro omni primogenito filiorum Israel Et reddidi Levitas donum datos Aaroni et filiis eius ex medio filiorum Israel, ut operentur opera filiorum Israel in tabernaculo testimonii, et ut expient pro filiis Israel, et non erit in filiis Israel appropinquans ad sancta.

Et fecerunt Moses et Aaron et omnis congregatio filiorum Israel Levitis, sicut mandavit Dominus Mosi de Levitis; sic fecerunt eis filii Israel. Et purificaverunt se Levitae, et laverunt vestimenta sua, et obtulit eos Aaron oblationem coram Domino, et expiavit pro eis Aaron ad purificandum eos. Et post haec intraverunt Levitae ut ministrarent ministerium suum in tabernaculo testimonii coram Aaron et coram filiis eius; sicut praecepit Dominus Moysi de Levitis, ita fecerunt eis.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, hoc est quod de Levitis: a viginti quinque annorum et supra intrabunt operari in tabernaculo testimonii Et a quinquagenario abibit a ministerio, et non operabitur amplius. Et ministrabit frater eius in tabernaculo testimonii ad custodiendas custodias, opera autem non operabitur; sic facies Levitis in custodiis eorum.

Et locutus est Dominus ad Moysen in deserto Sinai anno secundo egressionis eorum ex terra Aegypti, mense primo, dicens: dixi, et faciant filii Israel pascha secundum tempus eius, Die quarta decima mensis primi ad vesperam facies illud secundum tempora, secundum legem eius, et secundum comparisonem eius facies illud. Et locutus est Moses ad filios Israel ut facerent Pascha incipiente quarta decima die mensis in deserto Sinai. Sicut praecepit Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel.

Et venerunt viri qui erant immundi super anima hominis, et non poterant facere pascha in die illa, et accesserunt coram Moyse et Aaron in illa die. Et dixerunt viri illi ad eum: Nos immundi sumus super animam hominis; ne ergo deficiamus offerre donum Domino secundum tempus eius in medio filiorum Israel? Et dixit ad eos Moses: State illic, et audiam quid mandabit Dominus de vobis. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, dicens: Homo homo, quem si fuerit immundus super anima hominis, aut in via longe vobis, aut in generationibus vestris, et faciet pascha Domino in mense secundo in quarta decima die. Id ad vesperam facient; super azymis et herbis amaris edent illud. Non relinquent ex eo in mane, et os non confringent ex eo; secundum legem paschae facient illud. Et homo qui purus sit, et in via longe non est, et deficiat facere pascha, extirpabitur anima illa ex populo suo, quia donum Domino non obtulit secundum tempus suum; peccatum suum accipiet homo ille. Si autem peregrinus accedat ad vos in terra vestra, et faciat pascha Domino secundum legem paschae et secundum ordinationem eius, faciet illud; lex una erit

vobis et peregrino et indigenae terrae.

Et die qua statutum est tabernaculum, operuit nubes tabernaculum, domum testimonii, et vespere erat super tabernaculum quasi species ignis usque mane. Sic fiebat continenter: nubes tegebat eam die, et forma ignis nocte. Et quando ascendit nubes a tabernaculo, et post haec profecti sunt filii Israel; et in loco ubi stetit nubes, ibi castra posuerunt filii Israel. Per praeceptum Domini castra ponent filii Israel, et per praeceptum Domini proficiscentur; omnibus diebus in quibus obumbrat nubes super tabernaculum, castra ponent filii Israel. Et quando nubes trahitur super tabernaculum dies plures, custodient filii Israel custodiam Dei, et non proficiscentur. Et erit quando nubes tegit dies numero super tabernaculum, per vocem Domini castra ponent, et per praeceptum Domini proficiscentur. Et erit quando fiat nubes ab vespera usque mane, et ascendat nubes mane, et proficiscentur die vel nocte. Per dies mensis nube super eam permanente, castra ponent filii Israel, nec proficiscentur. Quia per praeceptum Domini proficiscentur, custodiam Domini custodierunt per praeceptum Domini in manu Moysis.

10

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: Fac tibi duas tubas argenteas, Ductiles facies eas, et erunt tibi ad revocandam congregationem et ad tollenda castra. Et clanges in eis, et

congregabitur omnis congregatio ad ostium tabernaculi testimonii. Si autem in una tuba sonuerint, venient ad te omnes principes, duces Israel. Et clangetis signum, et proficiscentur castra ponentia quae castra posuerunt ad orientem. Et canētis signum secundum, et proficiscentur castra quae castrametantur ad Austrum, et canētis signum tertium, et proficiscentur castra quae castrametantur apud mare, et canētis signum quartum, et proficiscentur castra quae castrametantur ad Aquilōnem; signō canent in profectiōne sua. et quando congregaveritis congregationem, tuba canetis, et non signo. Et filii Aaron sacerdotes clangent tubis, et erit vobis legitimum aeternum in generationes vestras. Si autem exieritis in bellum in terra vestra contra adversarios qui restiterunt vobis, et signabitis tubis, et recordabimini coram Domino, et salvabimini ab inimicis vestris. Et in diebus laetitiae vestrae, et in festis vestris, et in noviluniis vestris, clangetis tubis super holocaustis et super sacrificiis salutarium vestrorum, et erit vobis recordatio coram Deo vestro; ego Dominus Deus vester.

Et factum est in anno secundo, in mense secundo, vicesima die mensis, ascendit nubes a tabernaculo testimonii. Et profecti sunt filii Israel cum apparatus suis in deserto Sinai, et stetit nubes in deserto Pharan. Et primi profecti sunt per vocem Domini in manu Moysi.

Et exierant ordo castrorum filiorum Iudae primi cum virtute eorum, et super virtutem eorum Naason filius Aminadab. Et super potestate tribus filiorum Issachar, Nathanael filius Sogar.

et super potestatem tribus filiorum Zabulon, Eliab filius Helon. Et detrahent tentorium, et proficiscentur filii Gedson et filii Merari, tollentes tentorium.

Et extulerunt ordinem castrorum Ruben cum virtute eorum, et super virtutem eorum Elisur filius Sediur. Et super exercitum tribus filiorum Symeon, Salamiel filius Surisadai. Et super vim tribus filiorum Gad, Elisaph filius Raguel. Et proficiscentur filii Caath portantes sancta, et statuent tabernaculum donec perveniant. Et proficiscentur ordine castrorum Ephraim cum virtute eorum, et super virtutem eorum Elisama filius Ammiud.

Et super vim tribus filiorum Manasse, Gamaliel filius Phadassur. Et super potestate tribus filiorum Benjamin, Abidan filius Gideonis. Et proficiscentur ordo castrorum filiorum Dan, postremi omnium castrorum, cum virtute eorum, et super virtutem eorum Ahiezer filius Ammishaddai. Et super copias tribus filiorum Aser, Phagiel filius Echran. Et super virtutem tribus filiorum Nephthali, Achire filius Ainan. Hi exercitus filiorum Israel extulerunt cum potentia sua.

Et dixit Moyses ad Obab filium Raguel Madianitae, affinem Moysi: Nos proficiscimur ad locum quem dixit Dominus, hunc dabo vobis; veni nobiscum, et bene tibi faciemus, quia Dominus locutus est bona de Israel. Et dixit ad eum: Non ibo, sed in terram meam et ad generationem meam. Et dixit, ne derelinquas nos, quoniam eras nobiscum in deserto, et eris nobis senex. Et erit, si ambulaveris nobiscum, et erit: illa bona,

quantacumque Dominus nobis bene fecerit, et bene tibi faciemus.

Et profecti sunt a monte Domini iter trium dierum, et arca foederis Domini praecedebat eos iter trium dierum ut exploraret eis requiem. Et factum est cum tolleretur arca, et dixit Moyses: Exsurge Domine, et dispergantur inimici tui, fugiant omnes qui oderunt te. Et in requietione dixit: Convertere, Domine, milia myriadum in Israel. Et nubes facta est obumbrans super eos interdiu, cum tollerentur e castris.

11

Et erat populus murmurans mala coram Domino, et audivit Dominus, et iratus est ira, et accensus est in eis ignis a Domino, et devoravit partem aliquam castrorum. Et clamavit populus ad Moysen, et oravit Moyses ad Dominum, et cessavit ignis. Et vocatum est nomen loci illius Empyrismus Et mixti qui in eis erant concupierunt concupiscentiam, et sedentes flebant filii Israel quoque, et dixerunt: Quis nos pascet carnibus? Meminimus piscium quos edebamus in Aegypto gratis, et cucumerum, et peponum, et porrorum, et ceparum, et alliorum. Nunc autem anima nostra prorsus arida est; nihil praeter manna oculi nostri aspiciunt. Manna autem velut semen coriandri est, et forma eius forma crystalli. Et transiebat populus, et colligebant, et molebant illud in mola, et terebant in mortario, et coquebant illud in olla, et faciebant ex eo placentas,

et erat voluptas eius velut gustus placentae ex oleo. Et quando ros descendebat super castra nocte, manna descendebat super eum.

Et audivit Moyses eos flentes secundum familias suas, unumquemque ad ostium suum, et iratus est ira Dominus valde, et coram Moyse erat malum. Et dixit Moses ad Dominum: Cur male fecisti servo tuo, et cur non inveni gratiam coram te, ut imponerem impetum populi huius super me? Num ego in ventre concepi omnem populum hunc, aut ego genui eos, ut dicas mihi: Tolle eum in sinum tuum, sicut nutrix portat infantem lactantem, in terram quam iurasti patribus eorum? Unde mihi carnes, ut dem omni populo huic? quia flent super me, dicentes: Da nobis carnes, ut edamus. Non potero ego solus ferre populum hunc, quia gravius mihi est hoc verbum. Si autem sic tu facis mihi, occide me morte, si inveni misericordiam apud te, ne videam afflictionem meam.

Et dixit Dominus ad Moysen: Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos ipse tu scis quia hi sunt seniores populi et scribae eorum, et duces eos ad tabernaculum testimonii, et stabunt ibi tecum. Et descendam, et loquar ibi tecum, et auferam de spiritu qui super te est, et imponam eum super eos, et adiuvabunt tecum onus populi, et non feres tu solus. Et populo dices: Sanctificamini in crastinum, et comedetis carnes, quia flevistis coram Domino dicentes: Quis nos cibabit carnes? quia bonum nobis est in Aegypto. Et dabit Dominus vobis edere carnes, et comedetis carnes. Non unum diem edetis, neque duos,

neque quinque dies, neque decem dies, neque viginti dies, Usque ad mensem dierum edetis, donec exeat e naribus vestris, et erit vobis in nauseam, quia inoboedientes fuistis Domino, qui est in vobis, et flevistis coram eo, dicentes: Cur nobis exire ex Aegypto? Et dixit Moses: Sexcentae milia peditum est populus in quo sum inter eos, et tu dixisti: Carnes dabo eis ad edendum, et edent per mensem dierum. Num oves et boves mactabuntur eis, et sufficiet eis? Aut omnis piscis maris congregabitur eis, et sufficiet eis? Et dixit Dominus ad Moysen: Nonne manus Domini sufficiet? Iam cognosces si comprehendet te sermo meus an non.

Et exivit Moyses, et locutus est ad populum verba Domini, et congregavit septuaginta viros de senioribus populi, et statuit eos in circuitu tabernaculi. Et descendit Dominus in nube, et locutus est ad eum, et abstulit de spiritu qui erat super eum, et imposuit super septuaginta viros seniores. Ut autem requievit spiritus super eos, et prophetaverunt, et non adhuc addiderunt. Et relictis sunt duo viri in castris, nomen uni Eldad et nomen secundo Medad, et requievit super eos spiritus; et hi erant de scriptis, et non venerunt ad tabernaculum, et prophetaverunt in castris. Et accurrens iuvenis nuntiavit Moysi et dixit: Eldad et Medad prophetant in castris. Et respondens Iesus ille de Naue, ille stans Moysi, ille electus, dixit: Domine Moyses, prohibe eos. Et dixit Moyses illi: Non zelaris me? Et quis det omnem populum Domini prophetas, quando det Dominus spiritum suum super illos? Et abiit Moses in castra ipse et seniores Israel.

Et spiritus exiit a Domino, et transtulit coturnices a mari, et

iniecit super castra viam diei hinc, et viam diei hinc, in circuitu castrorum, quasi bicubitum a terra. Et surgens populus totum diem et totam noctem et totum diem sequentem collegerunt coturnices; qui minimum collegit, decem coros collegit, et refrigeraverunt sibi refrigeria in circuitu castrorum. Carnes adhuc erant in dentibus eorum antequam deficerent, et Dominus iratus est in populum, et percussit Dominus populum plaga magna valde. Et vocatum est nomen loci illius Monumenta Desiderii, quod ibi sepelierunt populum desiderantem. A Monumentis Desiderii removit populus in Aseroth, et factus est populus in Aseroth.

12

Et locuta est Miriam et Aaron contra Mosen propter mulierem Aethiopissam quam accepit Moses, quia mulierem Aethiopissam accepit. Et dixerunt: Nonne Moysi soli locutus est Dominus? Nonne et nobis locutus est? Et audivit Dominus. Et homo Moses mitissimus erat prae omnibus hominibus qui erant super terram. Et dixit Dominus immediate ad Moysen et Aaron et Mariam: Exite vos tres in tabernaculum testimonii. Et exierunt tres in tabernaculum testimonii, et descendit Dominus in columna nubis, et stetit super ostium tabernaculi testimonii, et vocati sunt Aaron et Mariam, et exierunt ambo. Et dixit ad eos: Audite verba mea. Si fiat propheta vester Domino, in visu ei innotescam, et in somno loquar ei. Non ita servus meus Moses: in tota domo mea fidelis est. Os ad os loquor ei, in specie et non

per aenigmata, et gloriam Domini vidit; et quare non timuistis detractare servo meo Moysi? Et ira furoris Domini super eos fuit, et abiit. Et nubes discessit a tabernaculo, et ecce Mariam leprosa erat sicut nix, et respexit Aaron ad Mariam, et ecce leprosa erat. Et dixit Aaron ad Moysen: Precor, domine, ne imponas nobis peccatum, quia ignoravimus secundum quod peccavimus. Ne fiat quasi aequalis morti, quasi abortus exiens ex utero matris, qui devoret dimidium carnum eius. Et clamavit Moyses ad Dominum dicens: O Deus, precor te, sana eam. Et dixit Dominus ad Moysen: Si pater eius spuens sput in faciem eius, nonne pudefiet septem dies? Separetur septem dies extra castra, et post haec intrabit.

Et separata est Mariam extra castra septem dies, et populus non profectus est, donec purificata est Mariam.

Et post haec profectus est populus ex Aseroth, et castra posuerunt in deserto Pharan.

13

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: Mitte tibi viros, Et speculentur terram Chananaorum, quam ego do filiis Israel in possessionem; virum unum secundum tribum, secundum demos patrum eorum mittes eos, omnem principem ex eis.

Et emisit eos Moyses ex deserto Pharan per vocem Domini;

omnes viri principes filiorum Israel isti erant. Et haec sunt nomina eorum: de tribu Reuben, Samuel filius Zaccur. De tribu Simeon, Saphat filius Souri. Tribus Iudae, Caleb filius Iephonne. De tribu Issachar, Igal filius Joseph. De tribu Ephraim, Ausē filius Naue. Tribus Benjamin, Palti filius Raphu. Tribus Zabulon, Gudiel filius Sudi. De tribu Joseph filiorum Manasse, Gaddi filius Susi. Tribus Dan, Ammiel filius Gemalli. De tribu Asher, Sathour filius Michaelis. De tribu Nephthali, Nabi filius Sabi. Tribus Gad, Goudiel filius Machi. Haec sunt nomina virorum quos misit Moyses ad explorandam terram, et nominavit Moyses Ausem filium Naue Iesum.

Et misit eos Moyses explorare terram Chanaan, et dixit ad eos: Ascendite per hoc desertum, et ascendetis in montem, Et videbitis terram qualis sit, et populum qui sedet super eam, utrum fortis sit an debilis, utrum pauci sint an multi. Et qualis terra in quam hi insederunt super eam, utrum bona est an mala, et quales urbes quas hi inhabitant in eis, utrum in munitis an in non munitis. Et qualis terra, aut pinguis aut remissa, si sunt in ea arbores, aut non, et perseverantes accipietis de fructibus terrae. Et dies, dies veris, praecursores uvae.

Et ascendentes exploraverunt terram a deserto Sin usque Rehob, intrantium Hamath. Et ascenderunt secundum desertum, et abierunt usque Hebron; et ibi erant Ahiman, et Sheshai, et Talmai, generationes Anak. Et Hebron septem annis aedificata est ante Tanis Aegypti. Et venerunt usque ad vallem botrui, et exploraverunt eam, et ceciderunt inde palmitem et botrum uvae

unum super eo, et tulerunt eum super vectibus, et de malis granatis, et de ficis. Et locum illum nominaverunt Vallem Botryos propter botryum, quem inde exciderunt filii Israel. Et reverterunt inde, explorata terra, post quadraginta dies.

Et profecti venerunt ad Moysen et Aaron et ad omnem congregationem filiorum Israel in desertum Pharan Cades, et responderunt eis verbum et omni congregationi, et ostenderunt fructum terrae. Et narraverunt ei, et dixerunt: Venimus in terram in quam misisti nos, terram fluentem lacte et melle, et hic est fructus eius. Sed vel quod audax est gens quae habitat super eam, et urbes munitae murataeque magnae valde, et generationem Enach vidimus ibi. Et Amalek habitat in terra ad Austrum, et Hittaeus, et Hivaeus, et Jebusaeus, et Amorrrhaeus habitant in montana, et Chananaeus habitat juxta mare, et juxta Jordanem fluvium. Et siluit Caleb populum ad Moysen, et dixit ei: Non, sed ascendentes ascendemus, et possidebimus eam, quia potentes poterimus adversus eos. Et homines qui simul ascenderunt cum eo dixerunt: Non ascendimus, quia non possumus ascendere ad gentem, quia fortior nobis est. Et extulerunt ecstasin terrae quam exploraverunt ad filios Israel, dicentes: Terra quam transivimus ut exploraremus eam, terra devorans habitantes super ea est, et omnis populus quem vidimus in ea viri magnae staturae sunt. Et ibi vidimus gigantes, et eramus coram eis quasi locustae, sed etiam sic eramus coram eis.

14

Et assumens omnis congregatio dedit vocem, et flebat populus totam noctem illam. Et murmurabant contra Moysen et Aaron omnes filii Israel, et dixit ad eos omnis congregatio, Utinam mortui essemus in terra Aegypti, aut in deserto hoc! Si mortui essemus! Et quare Dominus introducit nos in terram hanc ut cadamus in bello? Mulieres nostrae et infantes erunt in praedam. Nunc ergo melius est reverti in Aegyptum. Et dixerunt alter ad alterum: Demus ducem, et revertamur in Aegyptum. Et ceciderunt Moses et Aaron super faciem coram omni congregatione filiorum Israel.

Joshua autem filius Nun, et Caleb filius Jephunneh ex his qui exploraverunt terram, sciderunt vestimenta sua, Et dixerunt ad omnem congregationem filiorum Israel dicentes: Terra quam exploravimus bona est valde valde. Si Dominus nos eligit, introducet nos in terram hanc et dabit eam nobis, terra quae est fluens lacte et melle. Sed a Domino ne rebelles sitis; vos autem ne timeatis populum terrae, quia cibus vobis est: recessit enim tempus ab eis, Dominus autem in nobis est; ne timeatis eos.

Et dixit omnis congregatio ut lapidarent eos lapidibus, et gloria Domini visa est in nube super tabernaculum testimonii omnibus filiis Israel. Et dixit Dominus ad Moysen: Usque quo provocat me populus hic? Et usque quo non credunt mihi super omnibus signis quae feci in eis? Percutiam eos morte, et perdam eos, et

faciam te et domum patris tui in gentem magnam, et multo magis quam hoc. Et dixit Moyses ad Dominum: Audiet autem Aegyptus, quia eduxisti virtute tua populum hunc ex eis. Sed et omnes qui habitant super terram hanc audierunt, quia tu es Dominus in populo hoc, qui oculis ad oculos videris, Domine, et nubes tua stat super eos, et in columna nubis tu vadis prior eorum per diem, et in columna ignis per noctem. Et extripes populum hunc velut hominem unum, et dicent gentes quaecumque audierunt nomen tuum dicentes, Quia non potuit Dominus introducere populum hunc in terram quam iuravit eis, stravit eos in deserto. Et nunc exaltetur fortitudo tua, Domine, quemadmodum dixisti dicens, Dominus longanimis et multimisericors et verax, auferens iniquitates et iniustitias et peccata, et purificatione non purgabit reum, reddens peccata patrum super filios usque ad tertiam et quartam generationem. Dimitte peccatum populo huic secundum magnam misericordiam tuam, quemadmodum propitius fuisti eis ab Aegypto usque nunc.

Et dixit Dominus ad Moysen: Propitius sum eis secundum verbum tuum. Sed vivo ego et vivit nomen meum, et implebit gloria Domini omnem terram. Quod omnes viri videntes gloriam meam et signa quae feci in Aegypto et in deserto, et tentaverunt me hoc decimum, et non audierunt vocem meam, Non videbunt terram quam iuravi patribus eorum, sed liberi eorum qui sunt mecum hic, quicumque non sciunt bonum neque malum, omnis iunior inexpertus, his dabo terram; omnes autem qui me provocaverunt non videbunt eam. Sed servus meus Caleb, quia

spiritus alius in eo est, et secutus est me, introducam eum in terram in quam ingressus est, et semen eius hereditabit eam. Amalek autem et Cananaeus habitant in valle; cras convertimini et proficiscimini vos in desertum, viam maris rubri.

Et dixit Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Usque ad quando congregationem malam hanc? Murmurationem filiorum Israel, quam ipsi murmurant coram me, quam murmurati sunt de vobis, audivi. Dixi eis: Vivo ego, dicit Dominus; quomodo locuti estis in auribus meis, ita faciam vobis. In deserto hoc cadent corpora vestra, et omnis recensio vestra, et numerati vestri a viginti annis et supra, quotquot murmurati sunt contra me. Si vos intrabitis in terram super quam extendi manum meam ut habitaretis super eam, nisi Caleb filius Jephunneh et Iesus filius Nun. Et pueros, quos dixistis in direptionem fore, introducam eos in terram, et hereditabunt terram, a qua vos recessistis. Et membra vestra cadent in deserto hoc. Filii autem vestri erunt vagantes in deserto quadraginta annis et portabunt fornicationem vestram, donec consumantur membra vestra in deserto Secundum numerum dierum quibus explorastis terram, quadraginta dies, diem pro anno, portabitis peccata vestra quadraginta annos, et cognoscetis iram indignationis meae. Ego Dominus locutus sum; profecto sic faciam congregationi malae huic, quae convenit adversum me: in deserto hoc consumentur, et ibi morientur.

Et homines, quos misit Moyses ad speculandam terram, advenientes murmurati sunt contra eam ad congregationem,

efferentes verba mala de terra, Et moruerunt homines qui locuti sunt mala de terra in plaga coram Domino. Et Iosue filius Naue et Chaleb filius Iephonne supervixerunt ex hominibus illis qui ierant ad explorandam terram. Et locutus est Moses verba haec ad omnes filios Israel, et luxit populus valde.

Et surgentes mane ascenderunt in cacumen montis, dicentes: Ecce nos ascendemus in locum quem dixit Dominus, quia peccavimus. Et dixit Moyses: Cur vos transgredimini verbum Domini? Non prospera erit vobis. Non ascendite, non enim est Dominus vobiscum, et cadetis ante faciem inimicorum vestrorum. Quod Amalek et Canaanaeus ibi ante vos sunt, et cadetis gladio, propter quod aversi estis non obedientes Domino, et non erit Dominus in vobis. Et coacti ascenderunt super summum montis, arca autem testamenti Domini et Moyses non moti sunt ex castris. Et descendit Amalec et Chananaeus qui habitabat in monte illo, et verterunt eos, et conciderunt eos usque Horma, et reversi sunt in castra.

15

Et dixit Dominus ad Moysen, dicens, loquere filiis Israel, Et dices ad eos: Quando intraveritis in terram habitationis vestrae, quam ego do vobis, Et facies holocausta Domino, holocaustum integrum aut sacrificium, ad magnificandum votum, aut secundum voluntarium, aut in festis vestris, ut facias odorem suavitatis Domino, sive de bobus sive de ovibus. Et afferet

offerens donum suum Domino sacrificium similiae, decimam ephae mixtae in oleo, in quarta hin. Et vinum in libationem, quartam partem hin, facietis super holocaustum aut super sacrificium; agno uni facies tantum oblationem, odorem suavitatis Domino. Et ad arietem, quando facietis eum in holocaustum aut in sacrificium, facies sacrificium similiae duarum decimarum mixtae in oleo, tertiam partem hin, Et vinum in libationem, tertiam partem hin, offertis in odorem suavitatis Domino.

Si autem faciatis ex bobus holocaustum aut sacrificium ad magnificandam votum aut salutare Domino, et afferet super vitulum sacrificium similiae tria decima permixta in oleo, dimidium hin. Et vinum in libationem, dimidium hin, oblatio odoris suavitatis Domino.

Sic facies vitulo uni, aut arieti uni, aut agno uni ex ovibus aut ex capris, Secundum numerum eorum quae si feceritis, sic facietis unicuique, secundum numerum eorum.

Omnis indigena sic faciet ut talia oblata offerat in odorem suavitatis Domino. Si autem advena apud vos additus fuerit in terra vestra, aut qui factus fuerit apud vos in generationibus vestris, et faciet oblationem odorem fragrantiae Domino, quo modo facitis vos, sic faciet congregatio Domino.

Lex una erit vobis et advenis qui morantur apud vos, lex aeterna in generationes vestras; sicut vos, ita et advena erit coram

Domino. Lex una erit et statutum unum erit vobis et advenae manenti in vobis.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Cum intrabitis in terram, in quam ego introduco vos, Et erit quando edetis de panibus terrae, tolletis oblationem separatam Domino, primitias massae vestrae. Panem separabitis oblationem ipsum, sicut oblationem ex area, sic aufertis ipsum. Primitias mixturae vestrae dabitur Domino oblationem in generationes vestras.

Quando autem transgrediemini et non facietis omnia mandata haec, quae locutus est Dominus ad Moysen, sicut praecepit Dominus vobis per manum Moysis, a die qua praecepit Dominus vobis et deinceps in generationes vestras Et erit si ex oculis congregationis fiat involuntarie, et faciet omnis congregatio vitulum unum ex bobus immaculatum in holocaustum in odorem fragrantiae Domino, et sacrificium huius et libationem eius secundum ordinationem, et hircum ex capris unum pro peccato. Et expiabit sacerdos pro omni congregatione filiorum Israel, et remittetur eis, quia involuntarium est, et ipsi obtulerunt donum suum oblationem Domino pro peccato suo coram Domino, pro involuntariis suis. Et remittetur toti congregationi filiorum Israel et peregrino moranti apud vos, quia omni populo involuntarium est.

Si anima una involuntarie peccet, offeret capram unam annualem de peccato. Et expiabit sacerdos de anima quae

involuntarie peccavit, et peccante involuntarie coram Domino, ut expiet de eo. Nativus in filiis Israel et advenae residenti in eis lex una erit eis, qui si fecerit involuntarie.

Et anima quae egerit in manu superbiae de indigenis aut de advenis, Deum hic provocat; exterminabitur anima illa de populo suo, Quia verbum Domini contempsit et mandata eius dissipavit, delendo delebitur anima illa; peccatum eius in ea est.

Et erant filii Israel in deserto, et invenerunt virum colligentem ligna die sabbati. Et adduxerunt eum, qui invenerunt colligentem ligna die sabbatorum, ad Moysen et Aaron, et ad omnem congregationem filiorum Israel. Et deposuerunt eum in custodiam, non enim decreverunt quid facerent de eo. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Morte moriatur homo; lapidabitis eum lapidibus omnis congregatio. Et eduxerunt eum omnis congregatio extra castra, et lapidavit eum omnis congregatio lapidibus extra castra, sicut praecepit Dominus Moysi.

Et dixit Dominus ad Moysen, dicens, Loquere filiis Israel, et dices ad eos, et faciant sibi fimbrias super alas vestimentorum suorum in generationes suas, et ponetis super fimbrias alarum filum hyacinthinum. Et erit vobis in fimbriis, et videbitis ea, et recordabimini omnium praeceptorum Domini, et facietis ea, et non avertemini post cogitationes vestras et post oculos vestros in quibus fornicamini post eos, ut recordemini et faciatis omnia praecepta mea, et eritis sancti Deo vestro. Ego Dominus Deus

vester, qui eduxi vos ex terra Aegypti, ut sim Deus vester; ego Dominus Deus vester.

16

Et locutus est Core, filius Issachar, filii Caath, filii Levi, et Dathan et Abiron, filii Eliab, et On, filius Phaleth, filii Ruben, Et surrexerunt ante Moysen, et viri filiorum Israel quinquaginta et ducenti, principes congregationis, convocati consilii, et viri nominati. Compositi sunt contra Moysen et Aaron, et dixerunt: Sufficiat vobis, quod omnis congregatio, omnes sancti sint, et in eis Dominus; et quare insurgitis contra congregationem Domini? Et cum audivisset Moyses, cecidit in faciem suam. Et locutus est ad Core et ad omnem congregationem eius, dicens: Visitavit et cognovit Deus eos qui sunt eius et sanctos, et adduxit ad se ipsum, et quos elegit sibi, adduxit ad se ipsum. Hoc facite: sumite vobis ipsis ignicularia, Korah et omnis congregatio eius, Et ponite super ea ignem, et ponite super ea incensum coram Domino cras, et erit vir quem elegit Dominus, hic sanctus; sufficiat vobis, filii Levi. Et dixit Moyses ad Core: Auscultate me, filii Levi. Non parvum est hoc vobis, quod separavit Deus Israel vos ex congregatione Israel, et adduxit vos ad se ipsum ad ministrandum ministeria tabernaculi Domini, et ad adstandum coram congregatione ut servirent eis? Et adduxit te et omnes fratres tuos, filios Levi, tecum, et quaeritis etiam sacerdotio fungi? Sic tu et omnis congregatio tua congregata ad Deum; et Aaron quis est, ut murmuratis contra eum?

Et misit Moses ad vocandum Dathan et Abiron, filios Eliab, et dixerunt: Non ascendimus. Num parvum hoc est, quod adduxisti nos in terram fluentem lac et mel, ut occideres nos in deserto, quia dominaris nobis? Princepsne es? Et tu in terram fluentem lac et mel introduxisti nos, et dedisti nobis sortem agri et vineas? Oculos hominum illorum an excidisti? Non ascendimus. Et gravatus est animo Moyses valde, et dixit ad Dominum: Ne attendas ad sacrificium eorum; non desiderium ullius eorum cepi, neque nocui ulli eorum. Et dixit Moyses ad Core: Sanctifica congregationem tuam, et estote parati coram Domino tu et Aaron et ipsi cras. Et capiat unusquisque turibulum suum, et ponatis super ea thus, et offeratis coram Domino unusquisque turibulum suum, quinquaginta et ducenta turibula, et tu et Aaron unusquisque turibulum suum.

Et accepit unusquisque turibulum suum, et imposuerunt super ea ignem, et iniecerunt super ea incensum, et steterunt ad portas tabernaculi testimonii Moyses et Aaron. Et congregavit super eos Core omnem congregationem suam apud ostium tabernaculi testimonii, et apparuit gloria Domini omni congregationi. Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Separamini e medio congregationis huius, et consumam eos statim. Et ceciderunt super faciem suam, et dixerunt: Deus, Deus spirituum et omnis carnis, si homo unus peccavit, super omnem congregationem ira Domini? Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere congregationi dicens: Recedite circum a congregatione Korah.

Et surrexit Moses, et ivit ad Dathan et Abiron, et iverunt simul cum eo omnes seniores Israel. Et locutus est ad congregationem, dicens: Separamini a tentis hominum durorum horum, et ne tangatis ex omnibus quae sunt illis, ne pereatis simul in omni peccato eorum. Et recesserunt a tabernaculo Korah in circuitu, et Dathan et Abiram exierunt, et steterunt ad ostia tabernaculorum suorum, et mulieres eorum, et liberi eorum, et impedimenta eorum.

Et dixit Moyses: In hoc cognoscetis quod Dominus misit me facere omnia opera haec, quod non a meipso. Si secundum mortem omnium hominum morientur isti, si et secundum inspectionem omnium hominum inspectio erit eorum, non Dominus misit me. Sed aut in phantasmate monstrabit Dominus, et aperiens terra os suum devorabit eos, et domos eorum, et tentoria eorum, et omnia quaecumque sunt eis, et descendent viventes in infernum, et cognoscetis, quod provocaverunt homines isti Dominum.

Ut autem cessavit loqui omnia verba haec, rupta est terra sub eis. Et aperta est terra, et devoravit eos, et domos eorum, et omnes homines qui erant cum Core, et pecora eorum. Et descenderunt ipsi et quanta erant eorum viventia in infernum, et operuit eos terra, et perierunt ex medio congregationis. Et omnis Israel qui in circuitu eorum erant, fugerunt a voce eorum, dicentes: Ne umquam terra nos devoret. Et ignis exivit a Domino, et devoravit quinquaginta et ducentos viros offerentes incensum.

17

Et dixit Dominus ad Moysen, Et ad Eleazar filium Aaron sacerdotem: tollite thuribula aenea ex medio combustorum, et ignem alienum hunc spargite ibi, quia sanctificaverunt thuribula peccatorum horum in animabus eorum. Et fac eas laminas ductas tegumentum altari, quia oblatae sunt coram Domino et sanctificatae sunt, et factae sunt in signum filiis Israel. Et accepit Eleazar, filius Aaron sacerdotis, ignium receptacula aenea, quaecumque obtulerunt combusti, et addiderunt ea tegumentum altari. Memoriale filiis Israel, ut non accedat ullus alienigena, qui non est ex semine Aaron, ad imponendum incensum coram Domino, et non erit sicut Core et congregatio eius, sicut locutus est Dominus per manum Moysi ei.

Et murmuravērunt filiī Israel posterā diē super Mōysen et Aaron, dicentēs: Vōs interfēcistis populum Domini. Et factum est, cum congregaretur congregatio contra Mosen et Aaron, et ruerunt ad tentorium testimonii, et ecce texit illud nubes, et apparuit gloria Domini. Et intraverunt Moses et Aaron ante tabernaculum testimonii. Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Discedite e medio congregationis huius, et consumam eos statim; et ceciderunt in faciem suam. Et dixit Moyses ad Aaron: Cape turibulum, et impone super illud ignem ab altari, et inice super illud incensum, et defer cito in castra, et expia de illis; exivit enim ira a facie Domini, coepit frangere populum. Et accepit Aaron, quemadmodum locutus est ei Moses,

et cucurrit in congregationem, et iam coeperat plaga in populo, et imposuit thymiama, et expiavit de populo. Et stetit inter mortuos et vivos, et cessavit plaga. Et facti sunt mortui in plaga quattuordecim milia et septingenti, sine mortuis propter Core. Et reversus est Aaron ad Moisen ad ostium tabernaculi testimonii, et cessavit plaga.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, et accipe ab eis virgam, virgam secundum domos patrum, ab omnibus principibus eorum secundum domos patrum eorum, duodecim virgas, et uniuscuiusque nomen eius scribe super virgam. Et nomen Aaron inscribe super virgam Levi; est enim virga una secundum tribum domus patrum eorum quam dabunt. Et pones eas in tabernaculo testimonii, contra testimonium, in quo notus ero tibi ibi. Et erit homo quem eligam, virga eius germinabit, et auferam a me murmurationem filiorum Israel, quam ipsi murmurant super vos.

Et locutus est Moyses ad filios Israel, et dederunt ei omnes principes eorum virgam, principi uni virgam secundum principem, secundum domos patrum eorum, duodecim virgas, et virga Aaron in medio virgarum eorum. Et deposuit Moses virgas coram Domino in tabernaculo testimonii. Et factum est die sequenti, et intraverunt Moses et Aaron in tabernaculum testimonii, et ecce germinaverit virga Aaron pro domo Levi, et protulit germen, et floruit flores, et germinavit nuces. Et extulit Moyses omnes virgas a facie Domini ad omnes filios Israel, et viderunt, et accepit unusquisque virgam suam.

Et dixit Dominus ad Moysen: Repone virgam Aaron coram testimoniis in custodiam, signum filiis inobedientium, et cesset murmuratio eorum a me, et non moriantur. Et fecerunt Moyses et Aaron, sicut praecepit Dominus Moysi, ita fecerunt. Et dixerunt filii Israel ad Moysen: Ecce consumimur, perivimus, delemur. Omnis qui tangit tabernaculum Domini moritur; usque ad finem moriamur?

18

Et dixit Dominus ad Aaron, dicens: Tu et filii tui et domus patris tui capietis peccata sanctorum, et tu et filii tui capietis peccata sacerdotii vestri. Et fratres tuos, tribum Levi, populum patris tui, adduc ad teipsum, et adiungantur tibi, et ministrent tibi; et tu et filii tui cum te coram tabernaculo testimonii. Et custodient custodias tuas et custodias tabernaculi. Sed ad vasa sancta et ad altare non accedent, et non morientur neque isti neque vos. Et adiungentur ad te, et custodient custodias tabernaculi testimonii, secundum omnes ministraciones tabernaculi, et alienigena non accedet ad te. Et custodietis custodias sanctorum et custodias altaris, et non erit ira in filiis Israel. Et ego accepi fratres vestros Levitas ex medio filiorum Israel, donum datum Domino, ad ministrandum ministeria tabernaculi testimonii. Et tu et filii tui tecum servabitis sacerdotium vestrum secundum omnem modum altaris et quod est intra velum, et ministrabitis ministeria dona sacerdotii vestri, et alienigena qui accedit morietur.

Et locutus est Dominus ad Aaron: et ecce ego dedi vobis custodiam primitiarum ab omnibus sanctificatis mihi a filiis Israel; tibi dedi ea in honorem, et filiis tuis post te legitimum aeternum. Et hoc sit vobis de sanctificatis sanctis oblationum, ex omnibus donis eorum, et ex omnibus sacrificiis eorum, et ex omni delicto eorum, et ex omnibus peccatis eorum, quaecumque reddunt mihi ex omnibus sanctis: tibi erit et filiis tuis. In sancto sanctorum edetis ea; omnis masculus edet ea, tu et filii tui; sancta erunt tibi.

Et hoc erit vobis ex primitiis donorum eorum, ab omnibus oblationibus filiorum Israel; tibi dedi ea et filiis tuis et filiabus tuis tecum, legitimum aeternum; omnis mundus in domo tua edet ea.

Omnes primitiae olei, et omnes primitiae vini, frumenti primitiae eorum, quaecumque dederint Domino, tibi dedi eas. Primitiae omnes, quaecumque in terra eorum sunt, quaecumque portaverint Domino, tibi erunt; omnis purus in domo tua edet ea.

Omne devotum in filiis Israel tibi erit. Et omne quod aperit vulvam ex omni carne, quaecumque offerunt Domino, ab homine usque ad pecus, tibi erit; sed pretio redimentur primogenita hominum, et primogenita pecorum immundorum redimes. Et redemptio eius, a mense aetatis, valutatio quinque siclorum est, secundum siclum sanctum; viginti oboli sunt. Primogenita autem vitulorum et primogenita ovium et

primogenita caprarum non redimes, sancta sunt; et sanguinem eorum fundes ad altare, et adipem offeres oblationem in odorem suavitatis Domino.

Et carnes erunt tibi, sicut et pectusculum oblationis et brachium dextrum tibi erit. Omnem oblationem sanctorum, quantam filii Israel Domino auferant, dedi tibi et filiis tuis et filiabus tuis tecum, legitimum aeternum; foedus salis aeterni est coram Domino tibi et semini tuo post te.

Et locutus est Dominus ad Aaron: In terra eorum non hereditabis, et portio non erit tibi in eis, quia ego portio tua et hereditas tua in medio filiorum Israel.

Et filiis Levi, ecce, dedi omnem decimam in Israel in sortem pro ministeriis eorum, quae ipsi ministrant ministerium in tabernaculo testimonii. Et non accedent adhuc filii Israel ad tabernaculum testimonii ut accipiant peccatum mortiferum. Et ministrabit Levita ipse ministerium tabernaculi testimonii, et ipsi accipient peccata eorum, legitimum aeternum in generationes eorum; et in medio filiorum Israel non hereditabunt hereditatem. Quia decimas filiorum Israel, quotquot separaverint Domino oblationem, dedi Levitis in sortem, propter hoc dixi eis: in medio filiorum Israel non hereditabunt sortem.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Et ad Levitas loqueris, et dices ad eos: Si acceperitis a filiis Israel decimam, quam dedi

vobis ab eis in sortem, et aufertis vos ab ea oblationem Domino, decimam de decima. Et computabitur vobis oblatio vestra sicut frumentum de area, et oblatio de torculari. Sic aufertis eos et vos ab omnibus oblationibus Domini, ab omnibus decimis vestris, quantas si accipiatis a filiis Israel, et dabitis ab eis oblationem Domino Aaroni sacerdoti. Ab omnibus donis vestris aufertis oblationem Domino, aut ab omnibus primitiis sanctificatum ab eis. Et dices ad eos: quando aufertis primitias ab eo, reputabitur Levitis sicut genimen ab area et sicut genimen ab torculari. Et comedetis illud in omni loco, vos et domus vestrae, quia merces haec vobis est pro ministeriis vestris in tabernaculo testimonii. Et non accipietis per id peccatum, quia si auferre debetis primitias ab eo, et sancta filiorum Israel non profanabitis, ut non moriamini.

19

Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron dicens, Haec est distinctio legis, quanta mandavit Dominus, dicens: loquere filiis Israel, et accipiant ad te vitulam rufam immaculatam, quae non habet in se maculam, et cui non impositum est super eam iugum. Et dabis eam ad Eleazar sacerdotem, et educent eam extra castra in locum purum, et mactabunt eam coram eo. Et accipiet Eleazar de sanguine eius, et asperget coram facie tabernaculi testimonii de sanguine eius septies. Et comburent eam coram eo, et pellis et carnes eius et sanguis eius cum stercore eius comburentur. Et accipiet sacerdos lignum

cedrinum et hyssopum et coccinum, et mittent in medium combustionis vitulae.

Et lavabit vestimenta sua sacerdos, et lavabit corpus suum aqua, et post haec intrabit in castra, et immundus erit sacerdos usque ad vesperam. Et qui comburit eam lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum, et immundus erit usque ad vesperum. Et colliget homo purus cinerem vitulae, et deponet extra castra in locum purum, et erit congregationi filiorum Israel in custodiam; aqua aspersionis purificatio est. Et qui colligit cinerem vitulae lavabit vestimenta sua, et immundus erit usque ad vesperam, et erit filiis Israel et advenis commorantibus statutum aeternum.

Qui tangit mortuum cuiusvis hominis animae, immundus erit septem dies. Hic purificabitur die tertio et die septimo, et purus erit; si autem non purificatus fuerit die tertio et die septimo, non purus erit. Omnis qui tangit mortuum ex anima hominis, si moritur et non purificatus est, tabernaculum Domini polluit; delebitur anima illa ex Israel, quia aqua aspersionis non aspersa est super eum, immundus est, adhuc immunditia eius in eo est. Et haec lex est: homo si moriatur in domo, omnis qui ingreditur in domum, et quaecumque sunt in domo, immunda erunt septem dies. Et omne vas apertum cui non vinculum superligatum est, immundum est. Et omnis qui tetigerit super faciem campi vulneratum vel mortuum vel os humanum vel sepulcrum, septem dies immundus erit.

Et sument immundo de cineribus combustis purificationis, et

fundent super eos aquam vivam in vas. Et accipiet hyssopum, et tinget in aqua vir purus, et asperget super domum, et super vasa, et super animas, quotquot ibi sint, et super eum qui tetigerit os humanum, aut vulneratum, aut mortuum, aut sepulcrum. Et asperget purus super immundum in die tertia et in die septima, et purificabitur die septima, et lavabit vestimenta sua, et lavabit se aqua, et immundus erit usque ad vesperam. Et homo qui contaminatus est, et non purificatus est, destruetur anima illa ex medio congregationis, quia sancta Domini contaminavit, quia aqua purificationis non aspersa est super eum, immundus est. Et erit vobis statutum aeternum, et qui aspergit aquam purificationis, lavabit vestimenta sua, et qui tangit aquam purificationis, immundus erit usque ad vesperum. Et omne quod si tangat eius immundus, immundum erit, et anima quae tangit, immunda erit usque ad vesperam.

20

Et venerunt filii Israel, omnis congregatio, in desertum Sin, in mense primo, et mansit populus in Kades, et mortua est ibi Mariam, et sepulta est ibi. Et non erat aqua congregationi, et congregati sunt contra Moysen et Aaron. Et populus adversus Moysen grumbled, dicentes: Utinam mortui essemus in destructione fratrum nostrorum coram Domino. Et cur adduxistis congregationem Domini in desertum hoc, ut occidatis nos et pecora nostra? Et quare hoc? Adduxistis nos ex Aegypto, ut adveniamus in locum hunc malum, locum ubi non seritur,

neque fici sunt, neque vites, neque malogranata, neque aqua est ad bibendum.

Et venerunt Moyses et Aaron a facie congregationis ad ostium tabernaculi testimonii, et ceciderunt in faciem suam, et apparuit gloria Domini eis. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Cape virgam tuam, et congrega congregationem tu et Aaron frater tuus, et loquimini ad petram coram eis, et dabit aquas suas, et educetis eis aquam ex petra, et potabitis congregationem et pecora eorum. Et accepit Moyses virgam coram Domino, sicut imperavit Dominus. Et convocavit Moses et Aaron congregationem coram petra, et dixit ad eos: Audite me, rebelles! Num ex petra hac educamus vobis aquam? Et elevans Moses manum suam, percussit petram virga bis, et exivit aqua multa, et bibit congregatio, et pecora eorum. Et dixit Dominus ad Moysen et Aaron: Quia non credidistis sanctificare me coram filiis Israel, propter hoc non introducetis vos congregationem hanc in terram quam dedi eis. Haec aqua Contradictionis, quia maledicti sunt filii Israel coram Domino, et sanctificatus est in eis.

Et misit Moyses angelos ex Cades ad regem Edom, dicens: Haec dicit frater tuus Israel: tu scis omnem laborem qui invenit nos. Et descenderunt patres nostri in Aegyptum, et incolae fuimus in Aegypto dies plures, et male tractaverunt nos Aegyptii et patres nostros. Et clamavimus ad Dominum, et audivit Dominus vocem nostram, et misit angelum, eduxitque nos ex Aegypto, et nunc sumus in Cades civitate, ex parte finium tuorum. Transibimus

per terram tuam; non transibimus per agros, neque per vineas, neque bibemus aquam ex fovea tua. Via regia ibimus; non declinabimus dextram neque sinistram, donec transeamus fines tuos. Et dixit ad eum Edom: Non transibis per me; si autem non, in bello exibo in occursum tibi. Et dicunt ei filii Israel: Iuxta montem transibimus; si autem aquae tuae bibamus, ego et pecora mea, dabo pretium tibi; sed res nihil est, iuxta montem transibimus. Ille autem dixit: Non transibis per me. Et egressus est Edom in occursum ei cum turba gravi et cum manu forti. Et non voluit Edom dare Israeli transire per fines suos, et declinavit Israel ab eo. Et discesserunt ex Cades, et venerunt filii Israel, omnis congregatio, in Hor montem.

Et dixit Dominus ad Moysen et Aaron in Hor monte super finibus terrae Edom, dicens, Addatur Aaron ad populum suum, quia non intrabitis in terram quam dedi filiis Israel, quoniam provocastis me super aquam contumeliae. Cape Aaron et Eleazar filium eius, et ascendere fac eos in montem Hor, coram omni congregatione. Et exdue Aaron stolam eius, et indue Eleazar filium eius, et Aaron additus moriatur ibi. Et fecit Moses sicut praecepit Dominus ei, et ascendere fecit eum in montem Hor, coram omni congregatione. Et exuit Aaron vestimenta eius, et induit ea Eleazar filium eius, et mortuus est Aaron super verticem montis, et descendit Moyses et Eleazar ex monte. Et vidit omnis congregatio quod mortuus est Aaron, et flevit Aaron dies triginta omnis domus Israel.

21

Et audivit Chananeus rex Arad, qui habitabat in deserto, quod venit Israel via Atharein, et bellavit contra Israel, et cepit ex eis captivos. Et votum vovit Israel Domino, dicens: Si tradideris mihi populum hunc in manum meam, delebo eum et civitates eius. Et audivit Dominus vocem Israel, et tradidit Chananaeum in manus eius, et devovit eum et civitates eius, et vocaverunt nomen loci illius Anathema.

Et profecti ex Hor monte, viam ad mare rubrum, circumierunt terram Edom, et pusillanimis factus est populus in via. Et locutus est populus adversus Deum et contra Moysen, dicentes: Cur hoc? Eduxisti nos ex Aegypto ut occideres in deserto? Quia non est panis neque aqua, et anima nostra abhorruit panem vanum hunc. Et misit Dominus in populum serpentes mortiferos, et morderunt populum, et mortuus est populus multus filiorum Israel. Et cum advenisset populus ad Moysen, dicebant: Peccavimus, quia locuti sumus contra Dominum et contra te; ora ergo ad Dominum, et auferat a nobis serpentem. Et oravit Moyses ad Dominum de populo, et dixit Dominus ad Moysen: Fac tibi serpentem, et pone eum super signum, et erit, si mordeat serpens hominem, omnis qui morsus est, videns eum, vivet. Et fecit Moyses serpentem aeneum, et statuit eum super signo, et factum est ut, quando serpens momordisset hominem et respexisset super serpentem aeneum, viveret.

Et discesserunt filii Israel et castra posuerunt in Oboth. Et profecti ex Oboth, castra posuerunt in Achalga e regione trans desertum, quod est contra faciem Moab, ad orientem solis. Et inde profecti sunt, et castra posuerunt in valle Zared. Et inde profecti castra posuerunt trans Arnon in deserto, quod extendit a finibus Amorrhæorum; est enim Arnon finis Moab inter Moab et inter Amorrhæum. Propter hoc dicitur in libro: Bellum Domini Zoob inflammavit et torrentes Arnon. Et torrentes constituit ut habitaret Er, et adiacet finibus Moab.

Et inde puteus, hic puteus, de quo dixit Dominus ad Moysen: Congrega populum, et dabo eis aquam ad bibendum. Tunc cantavit Israel canticum hoc super puteo: incipite illi, puteus, Foderunt illud principes, exciderunt illud reges nationum in regno ipsorum, cum dominarentur. Et a puteo in Manthanaein, et a Manthanaein in Naaliel, et a Naaliel in Bamoth, et a Bamoth in Ianin, quae est in campo Moab, a vertice excisi, quod spectat ad faciem deserti.

Et misit Moyses legatos ad Sihon regem Amorrhæorum verbis pacificis dicens Transibimus per terram tuam; via ibimus, non declinabimus neque in agrum neque in vineam. Non bibemus aquam ex puteo tuo; via regia ibimus, donec transeamus fines tuos. Et non dedit Sihon Israeli transire per fines eius, et congregavit Sihon omnem populum suum, et exivit instruere aciem contra Israel in desertum, et venit in Jahaz, et instruxit aciem contra Israel. Et percussit eum Israel caede gladii, et possessi sunt terram eius ab Arnon usque Jabbok, usque ad filios

Amman, quia Jazer terminus filiorum Amman est. Et accepit Israel omnes civitates has, et habitavit Israel in omnibus civitatibus Amorrhaeorum, in Hesebon, et in omnibus confinibus eius. Est enim Hesebon civitas Sehon regis Amorrhaeorum, et hic pugnavit contra regem Moab antea, et ceperunt omnem terram eius ab Aroer usque ad Arnon. Propter hoc dicent qui in aenigmatibus loquuntur: venite in Esebon, ut aedificetur et construatur civitas Sihon. Quod ignis exivit ex Heshbon, flamma ex civitate Sihon, et devoravit usque ad Moab, et deglutivit columnas Arnon. Vae tibi, Moab! Periisti, populus Chemosh. Dati sunt filii eorum ut servarentur, et filiae eorum captivae regi Amorrhaeorum Sihon. Et semen eorum peribit, Hesebon usque Daibon, et mulieres adhuc accenderunt ignem super Moab.

Habitavit autem Israel in omnibus civitatibus Amorrhaeorum. Et misit Moses explorare Jazer, et ceperunt eam et vicos eius, et ejecerunt Amorrhaeum qui inhabitabat illic. Et reversi ascenderunt viam in Basan, et exivit Og rex Basan in occursum eorum, et omnis populus eius in bellum in Edraein. Et dixit Dominus ad Moysen: Ne timueris eum, quia in manus tuas tradidi eum, et omnem populum eius, et omnem terram eius, et facies ei sicut fecisti Sehon regi Amorrhaeorum, qui habitabat in Hesebon. Et percussit eum et filios eius et omnem populum eius, usque dum non relinqueretur eius superstes, et hereditaverunt terram eius.

Et profecti filii Israel castra posuerunt ad occidentem Moab iuxta Iordanem contra Iericho. Et videns Balak filius Sepphor omnia quanta fecit Israel Amorrhaeo, Et timuit Moab populum valde, quia multi erant, et taeduit Moab a facie filiorum Israel. Et dixit Moab concilio seniorum Midian: Nunc lambet congregatio haec omnes qui circum nos sunt, sicut lambit vitulus virentia ex campo. Et Balak filius Sepphor, rex Moab, erat in tempore illo. Et misit legatos ad Balaam filium Beor Pethor, quae est super flumen terrae filiorum populi eius, ut vocaret eum, dicens: Ecce populus egressus est ex Aegypto, et ecce operuit aspectum terrae, et hic sedet iuxta me. Et nunc huc veni maledicere mihi populo huic, quia fortis est hic quam nos, si possimus percutere ex eis, et eiciam eos ex terra, quia scio quos si benedixeris tu, benedicti sint, et quos si maledixeris tu, maledicti sunt. Et profecta est senatus Moab et senatus Midian cum divinationibus in manibus eorum, et venerunt ad Balaam, et dixerunt ei verba Balak. Et dixit ad eos: Manete hic noctem, et respondebo vobis res quas loquetur Dominus ad me. Et manserunt principes Moab apud Balaam.

Et venit Deus ad Balaam et dixit ei: Quid homines isti apud te? Et dixit Balaam ad Deum: Balak filius Sepphor, rex Moab, misit eos ad me dicens, Ecce populus exiit ex Aegypto, et textit aspectum terrae, et hic sedet iuxta me, et nunc veni, maledic mihi eum, si forte potero percutere eum, et eiciam eum e terra. Et dixit Deus

ad Balaam, non ibis cum eis, neque maledices populum, Et surgens Balaam mane dixit ad principes Balak: Discedite ad dominum vestrum; non dimittit me Deus ire cum vobis. Et surgentes principes Moab venerunt ad Balak et dixerunt: Non vult Balaam ire nobiscum.

Et addidit Balak etiam mittere principes plures et honorabiliores his. Et venerunt ad Balaam, et dicunt ei: Haec dicit Balak filius Sepphor: Rogo te ne dubites venire ad me. Honorabiliter enim te honorabo, et quaecumque dixeris tibi faciam, et veni huc ut maledicas mihi populo huic. Et respondit Balaam, et dixit principibus Balak: Si det mihi Balak plenam domum eius argenti et auri, non potero transgredi verbum Domini Dei, ut faciam illud parvum aut magnum in mente mea. Et nunc permanete hic et vos noctem hanc, et cognoscam quid addet Dominus loqui ad me. Et venit Deus ad Balaam nocte, et dixit ei: Si vocare te praesentes sunt homines hi, surgens sequere eos; sed verbum quod loquar ad te, hoc facies.

Et surgens Balaam mane stravit asinam suam, et ivit cum principibus Moab. Et iratus est ira Deus quod ivit ipse, et surrexit nuntius Dei ad opponendum ei, et ipse ascenderat super asinam suam, et duo servi eius cum eo. Cum autem vidisset asina angelum Dei stantem in via et gladium evaginatum in manu eius, declinavit asina de via et ibat in campum, et percussit eam virga sua ut eam in viam dirigeret.

Et stetit angelus Dei in sulcis vinearum, saepes hinc et saepes

hinc. Et cum vidisset asina angelum Dei, pressit se ad murum, et contrivit pedem Balaam ad murum, et addidit adhuc flagellare eam.

Et addidit angelus Dei, et profectus stetit in loco angusto, in quo non erat declinare ad dexteram aut ad sinistram. Et asina, cum vidisset angelum Dei, consedit sub Balaam; et iratus est Balaam, et percutiebat asinam virga. Et aperuit Deus os asinae, et dicit ad Balaam: Quid feci tibi, quod percussisti me tertio hoc? Et dixit Balaam asinae: Quia illusisti mihi, et si habuissem gladium in manu, iam utique transfixissem te. Et dicit asina ad Balaam: Nonne ego sum asina tua, super quam equitabas ab iuventute tua usque ad hodiernum diem? Numquam despiciendo despiciens feci tibi sic? Ille autem dixit: Non. Aperuit autem Deus oculos Balaam, et vidit nuntium Domini stantem oppositum in via, et gladium extractum in manu eius, et incurvatus adoravit facie sua. Et dixit ei angelus Dei: Cur percussisti asinam tuam tertio hoc? Et ecce ego exivi in adversationem tuam, quia non recta est via tua coram me, et videns me asina declinavit a me tertio hoc. Et nisi declinasset, te quidem iam occidissem, illam autem servassem. Et dixit Balaam ad angelum Domini: Peccavi, non enim sciebam quod tu mihi obstitisti in via ad occursum; et nunc, si non tibi placet, revertar. Et dixit angelus Dei ad Balaam: Proficiscere cum hominibus, sed verbum quod dixero ad te, hoc custodies loqui. Et ivit Balaam cum principibus Balac.

Et audiens Balak quia venit Balaam, exivit in occursum eius, in

civitatem Moab, quae est super finibus Arnon, quae est ex parte finium. Et dixit Balak ad Balaam: Nonne misi ad te vocare te? Cur non veniebas ad me? Vere non potero honorare te? Et dixit Balaam ad Balak: Ecce venio ad te nunc; num potens ero loqui quidquam? Verbum quod immiserit Deus in os meum, hoc loquar. Et ivit Balaam cum Balak, et venerunt in urbes villarum. Et immolavit Balak oves et vitulos, et misit ad Balaam et ad principes qui cum eo erant. Et factum est mane, et accipiens Balak Balaam, ascendere fecit eum super columnam Baal, et ostendit ei inde partem quandam populi.

23

Et dixit Balaam ad Balak: Aedifica mihi hic septem aras, et praepara mihi hic septem vitulos et septem arietes. Et fecit Balak quo modo dixit ei Balaam, et obtulit vitulum et arietem super altare. Et dixit Balaam ad Balak: Sta super sacrificio tuo, et ibo si mihi apparebit Deus in occursum; et verbum quod mihi monstraverit nuntiabo tibi. Et stetit Balak super sacrificio suo. Et Balaam ivit interrogare Deum, et ivit recta via, et apparuit Deus Balaam, et dixit ad eum Balaam: Septem aras paravi, et obtuli vitulum et arietem super aram. Et coniecit Deus verbum in os Balaam, et dixit conversus ad Balak: Sic loqueris. Et conversus est ad eum, et ille autem stabat super holocausta sua, et omnes principes Moab cum eo, et factus est spiritus Dei super eum. Et assumens parabolam suam dixit: Ex Mesopotamia arcessivit me Balak, rex Moab, ex montibus ab oriente, dicens: Veni, maledic

mihi Iacob, et veni, execrare mihi Israel. Quid maledicem quem non maledicit Dominus? aut quid execrer quem non execratur Deus? Quia de culmine montium videbo eum, et de collibus observabo eum; ecce populus solus habitabit, et inter gentes non reputabitur. Quis perfecit semen Iacob, et quis numerabit populos Israel? Moriatur anima mea in animabus iustorum, et fiat semen meum sicut semen horum.

Et dixit Balak ad Balaam: Quid fecisti mihi? In maledictionem inimicorum meorum vocavi te, et ecce benedixisti benedictionem. Et dixit Balaam ad Balak: Nonne quaecumque immiserit Deus in os meum, haec custodiam loqui? Et dixit ad eum Balak: Veni adhuc mecum in locum alium, unde eum non videbis, sed partem tantum eius videbis; omnes autem non videas, et maledic mihi eum inde.

Et recepit eum in agri speculam super verticem excisi, et aedificavit ibi septem aras, et obtulit vitulum et arietem super aram. Et dixit Balaam ad Balak: Sta super sacrificio tuo; ego autem ibo interrogare Deum. Et occurrit Deus Balaam, et immisit verbum in os eius, et dixit: Revertere ad Balak, et haec loqueris. Et conversus est ad eum, et ille autem stabat super holocausto suo, et omnes principes Moab cum eo, et dixit ei Balak: Quid locutus est Dominus? Et assumens parabolam suam, dixit: Surge, Balak, et audi; ausculta, fili Sepphor. Non sicut homo Deus mentitur, neque sicut filius hominis minatur; ipse dicens, non faciet? Loquetur, et non manebit? Ecce benedicere susceptus sum; benedicam, et non avertam. Non erit labor in

Iacob, neque videbitur dolor in Israhel; Dominus Deus eius cum eo, gloriosa principum in eo. Deus qui eduxit eum ex Aegypto, sicut gloria monocerotis est ei. Non enim est divinatio in Iacob, neque divinatio in Israel; secundum tempus dicetur Iacob et Israel, quid perficiet Deus. Ecce populus ut catulus surget, et ut leo exultabit; non dormiet donec edat praedam, et sanguinem vulneratorum bibet.

Et dixit Balak ad Balaam: Neque maledictionibus maledicas mihi eum, neque benedicens benedicas eum. Et respondens Balaam dixit ad Balak: Nonne locutus sum tibi dicens: Verbum quod loquatur Deus, hoc faciam? Et dixit Balak ad Balaam: Huc accipiam te in locum alium, si placebit Deo, et maledicas mihi eum inde. Et accepit Balak Balaam super cacumen Phogor, quod extendit in desertum. Et dixit Balaam ad Balak: Aedifica mihi hic septem aras, et praepara mihi hic septem vitulos et septem arietes. Et fecit Balak quemadmodum dixit ei Balaam, et obtulit vitulum et arietem super altare.

24

Et videns Balaam quod bonum esset coram Domino benedicere Israel, non ivit secundum consuetudinem suam in occursum omnibus, et avertit faciem suam in desertum. Et elevans Balaam oculos suos, videt Israel castrametatum secundum tribus, et factum est super eum spiritus Dei. Et sumpta parabola sua dixit: Dicit Balaam filius Beor, dicit homo vere videns. Dicit

se audire verba fortis, qui visionem Dei vidit in somno, revelatis oculis eius. Ut bonae domus tuae, Iacob, tentoria tua, Israel! Velut valles umbrantes, et velut horti super fluvium, et velut tentoria quae fixit Dominus, et velut cedri apud aquas. Exhibit vir ex semine eius, et dominabitur nationibus multis, et exaltabitur Gog regnum, et augebitur regnum eius. Deus duxit eum ex Aegypto, ut gloria monocerotis ei; devorabit gentes inimicorum eius, et pingua eorum exmedullabit, et sagittis eius transfiget inimicum. Decubans requievit ut leo et ut catulus; quis suscitabit eum? Qui benedicunt te benedicti sint, et qui maledicunt te maledicti sint.

Et iratus est Balak in Balaam, et complosit manibus suis, et dixit Balak ad Balaam: Ut malediceres inimico meo vocavi te, et ecce benedicens benedixisti tertio hoc. Nunc ergo fuge in locum tuum; dixi, honorabo te, et nunc privavit te Dominus gloria. Et dixit Balaam ad Balak: Nonne etiam nuntiis tuis, quos misisti ad me, locutus sum dicens, Si mihi det Balak plenam domum suam argenti et auri, non potero transgredi verbum Domini ut faciam illud bonum aut malum ex meipso; quaecumque dixerit Deus, haec dicam. Et nunc ecce abeo in locum meum; veni, consiliabo tibi quid populus hic faciet populo tuo in ultimo dierum.

Et assumens parabolam suam, dixit

Dicit Balaam filius Beor, dicit vir vere videns, audiens verba Dei, sciens scientiam ab Altissimo, et visionem Dei videns in somno, revelati oculi eius. Monstrabo ei, sed non nunc; beabo, sed non

appropinquat. Orietur stella ex Iacob, et surget homo ex Israel, et confringet principes Moab, et praedabitur omnes filios Seth. Et erit Edom hereditas, et erit hereditas Esau inimicus eius, et Israel fecit in fortitudine. Et excitabitur ex Iacob, et perdet salvantem ex civitate. Et videns Amalek et sumens parabolam suam, dixit: Principium gentium Amalek, et semen eorum peribit. Et videns Kenaëum et sumens parabolam eius dixit: Fortis habitatio tua, et si ponas in petra nidum tuum, Et si fiat Beor nidus calliditatis, Assyrii te captivos ducent. Et videns Og et sumens parabolam eius dixit: O, o, quis vivet quando ponet haec Deus? Et exhibit ex manu Kittiorum, et afflicient Assur, et afflicient Hebraeos, et ipsi unanimiter peribunt. Et surgens Balaam abiit, conversus in locum suum, et Balak abiit ad se.

25

Et mansit Israel in Shittim, et profanatus est populus fornicando cum filiabus Moab. Et vocaverunt eos ad sacrificia idolorum eorum, et comedit populus de sacrificiis eorum, et adoraverunt idola eorum, Et initiatus est Israel Baal peor, et iratus est ira Dominus in Israel. Et dixit Dominus ad Moysen: Accipe omnes principes populi, et exemplum fac eos Domino contra solem, et avertetur ira furoris Domini ab Israel. Et dixit Moyses tribubus Israel: Occidite unusquisque proprium suum, eum qui initiatus est Beelphegor. Et ecce vir de filiis Israel veniens adduxit fratrem suum ad Madianitam coram Moyse et coram omni congregatione filiorum Israel; ipsi autem flebant ad portam

tabernaculi testimonii. Et videns Phinees filius Eleazar filii Aaron sacerdotis exsurrexit ex medio congregationis, et accipiens hastam in manu Intravit post hominem Israelitam in caminum, et transfodit ambos, et hominem Israelitam et mulierem per matricem eius, et cessavit plaga a filiis Israel. Et facti sunt mortui in plaga quattuor et viginti milia.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Phinehas filius Eleazar filii Aaron sacerdotis cessare fecit iram meam a filiis Israel, cum zelatus est zelum meum in eis, et non consumpsi filios Israel in zelo meo. Ita dixi, ecce ego do illi foedus pacis. Et erit illi et semini eius post eum foedus sacerdotii aeterni, pro quibus zelatus est Deo suo, et expiavit de filiis Israel. Nomen autem hominis Israelitae percussi, qui percussus est cum Madianitide, Zambri, filius Salmon, princeps domus familiae Simeon. Et nomen mulieris Madianitidis percussae Chasbi, filia Sur, principis gentis Ommoth domus patriae, est ex Madiam.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: Loquere ad filios Israel dicens, Hostiles estote Madianitis et percutite eos. Quia ipsi vobis hostiles sunt in dolo, quantum vos decipiunt propter Phogor, et propter Chasbi filiam principis Madiam, sororem eorum, quae percussa est in die plagae propter Phogor.

26

Et factum est post plagam, et locutus est Dominus ad Moysen et

Eleazar sacerdotem, dicens: Cape initium totius congregationis filiorum Israel a viginti annis et supra secundum domos patrum eorum, omnis qui egreditur ad proeliandum in Israel.

Et locutus est Moses et Eleazar sacerdos in Araboth Moab super Iordanem secundum Iericho dicens, A viginti annorum et supra, quo modo imperavit Dominus Moysi, et filii Israel qui exierunt ex Aegypto. Reuben primogenitus Israel; filii autem Reuben: Enoch, et populus Enoch; Pallu, populus Pallu. Asroni populus Asronei, Carmi populus Carmi. Hae gentes Ruben, et factus est census eorum, tria et quadraginta milia et septingenti et triginta.

Et filius Pallu, Eliab. Et filii Eliab, Namuel et Dathan et Abiram, hi vocati congregationis, hi sunt qui insurrexerunt super Moysen et Aaron in congregatione Core, in insurrectione Domini. Et aperta terra ore suo, devoravit eos et Korah in morte congregationis eius, quando ignis devoravit quinquaginta et ducentos, et facti sunt in signum, Filii autem Korah non mortui sunt.

Et filii Simeon, populus filiorum Simeon: Namuel, populus Namuelitarum; Jamin, populus Jaminitarum; Jachin, populus Jachinitarum Zarae populus Zaraita, Sauli populus Saulita. Hi populi Simeon ex censura eorum, duo et viginti milia et ducenti.

Filii autem Judah, Er et Onan; et mortui sunt Er et Onan in terra Canaan. Et facti sunt filii Iudae secundum familias eorum: Selae, familia Selanitarum; Phares, familia Pharesitarum; Zarae,

familia Zaraitarum. Et facti sunt filii Phares: Asron, populus Asronita; Iamun, populus Iamunita. Hi populi Iudae secundum inspectionem eorum, sex et septuaginta milia et quingenti.

Et filii Issachar secundum demos eorum: Tholae, demos Tholaitarum; Phuae, demos Phunitarum. Iasoub, populus Iasoubi; Samram, populus Samrami. Hae gentes Issachar ex recensione eorum, quattuor et sexaginta milia et quadringenti.

Filii Zebulun secundum familias eorum: Sared, familia Sareditarum; Allon, familia Allonitarum; Allel, familia Allelitarum. Hi sunt populi Zabulon ex recensione eorum, sexaginta milia et quingenti.

Filii Gad secundum familias eorum: Saphon, familia Saphonitis; Haggi, familia Haggitis; Shuni, familia Shunitis, Azeni populus Azenitarum, Addi populus Additarum. Arodi, populus Aroadi; Arieli, populus Arieli. Hae familiae filiorum Gad secundum recensionem eorum, quadraginta quattuor milia quingenti.

Filii Asher secundum familias eorum: Jamin, familia Jaminitica; Jesou, familia Jesoutica; Baria, familia Bariaitica. Kobero, populus Koberi; Melchielo, populus Melchieli. Et nomen filiae Asher Sara est. Hi populi Asher ex recensione eorum, tria et quadraginta milia et quadringenti.

Filii Ioseph secundum familias eorum, Manasse et Ephraim.

Filii Manasseh. Machir, populus Machiritarum, et Machir genuit Gilead; Gilead, populus Gileaditarum. Et hi filii Galaad: Achiezer, populus Achiezeritus; Cheleg, populus Chelegitus. Esrieli, populus Esrieli; Sychem, populus Sychemi. Symaer, populus Symaeri, et Opher, populus Opheri. Et Salpaad, filio Opher, non facti sunt ei filii, sed filiae, et haec nomina filiarum Salpaad: Mala, et Noua, et Egla, et Melcha, et Thersa. Hi populi Manasseh ex recensione eorum, duo et quinquaginta milia et septingenti.

Et hi sunt filii Ephraim: Suthala, populus Suthalanitarum; Taanach, populus Tahanitarum. Hi sunt filii Suthala; Eden, populus Edeni. Hi populi Ephraim ex recensione eorum, duo et triginta milia et quingenti; hi populi filiorum Ioseph secundum populos eorum.

Filii Benjamin secundum populos eorum: Bale, populus Balitarum; Auber, populus Auberitarum; Iachiran, populus Iachiranitarum.

Sophani, populus Sophanis. Et facti sunt filii Bale: Adar et Noeman; Adar populus Adari, et Noeman populus Noemani. Hi filii Benjamin secundum demos eorum ex recensione eorum, triginta quinque milia quingenti.

Et filii Dan secundum familias eorum: Shame, familia Shameitarum; hae familiae Dan secundum familias eorum. Omnes populi Shuhamitarum secundum inspectionem eorum, quattuor et sexaginta milia et quadringenti.

Filii Naphtali secundum familias eorum: Asiel, familia Asielitica; Guni, familia Gunitica. Iesero populus Iesericus, Sellem populus Sellemicus. Hi populi Naphtali ex recensione eorum, quadraginta milia et trecenti.

Haec census filiorum Israel, sexcenta milia et mille et septingenti et triginta.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, His dividetur terra ad hereditandum ex numero nominum. Pluribus augebis hereditatem, et paucioribus minues hereditatem eorum; unicuique, sicut numerati sunt, dabitur hereditas eorum. Per sortes terra dividetur nominibus; secundum tribus patrum suorum hereditabunt. Ex sorte divides hereditatem eorum inter multos et paucos.

Et filii Levi secundum demos eorum: Gedson, demos Gedsonites; Kaath, demos Kaathites; Merari, demos Merarites. Hi populi filiorum Levi: populus Lobeni, populus Hebroni, populus Kore, et populus Mousi; et Kaath genuit Amram. Nomen autem uxoris eius Iochabed, filia Levi, quae peperit hos Levi in Aegypto, et peperit Amram Aaron et Mosen, et Mariam sororem eorum. Et facti sunt Aaroni Nadab et Abiud et Eleazar et Ithamar. Et mortui sunt Nadab et Abiud cum offerrent ignem alienum coram Domino in deserto Sinai. Et facti sunt ex cēnsū eōrum trēs et vīgintī milia, omne masculum ā mēse ūnō et suprā; nōn enim numerātī sunt in mediō filiōrum Isrāēl, quia nōn datur eīs sors in mediō filiōrum Isrāēl.

Et hic census Moses et Eleazar sacerdotis, qui visitaverunt filios Israel in Araboth Moab, super Iordanem secundum Iericho. Et in his non erat homo ex eis qui inspecti erant a Moyse et Aaron, qui inspexerant filios Israel in deserto Sina. Quia dixit Dominus eis: Morte morientur in deserto, et non relictus est ex eis ne unus quidem, excepto Caleb filio Jephunneh et Iesu filio Nun.

27

Et accesserunt filiae Salpaad filii Opher, filii Galaad, filii Machir, de populo Manasseh, filiorum Ioseph, et haec nomina earum: Maala, et Noua, et Eglā, et Melcha, et Thersa, et stare coram Moyse, et coram Eleazar sacerdote, et coram principibus, et coram omni congregatione ad ostium tabernaculi testimonii dicunt, Pater noster mortuus est in deserto, et ipse non erat in medio congregationis quae congregata est coram Domino in congregatione Core, quia propter peccatum suum mortuus est, et filii non facti sunt ei. Ne deleatur nomen patris nostri de medio populi sui, quia non est ei filius. Date nobis possessionem in medio fratrum patris nostri. Et Moses iudicium eorum coram Domino adduxit.

Et locutus est Dominus ad Moysen. Dicens: Recte filiae Salpaad locutae sunt; donum dabis eis, possessionem hereditatis in medio fratrum patris earum, et circumdabis sortem patris earum eis. Et ad filios Israel loqueris, dicens: homo si moriatur, et filius non sit ei, transferetis hereditatem eius ad filiam eius, Si

autem non sit filia ei, dabitis hereditatem fratri eius. Si autem non sint ei fratres, dabitis hereditatem fratri patris eius. Si autem non sint fratres patris eius, dabitis hereditatem propinquo proximo eius ex tribu eius, ut hereditet bona eius, et erit hoc filiis Israel iustitia iudicii, sicut mandavit Dominus Moysi.

Et dixit Dominus ad Moysen: Ascende in montem qui est trans Iordanem, montem Nabau hunc, et vide terram Chanaan, quam ego do filiis Israel in possessionem. Et videbis eam, et adderis ad populum tuum et tu, sicut additus est Aaron frater tuus in monte Hor. Quia transgressi estis verbum meum in deserto Sin, cum congregatio resisteret, sanctificare me debuistis, sed non sanctificastis me ad aquam coram eis; haec est aqua contradictionis in Cades in deserto Sin. Et dixit Moyses ad Dominum, Inspiciat Dominus, Deus spirituum et omnis carnis, hominem super congregationem hanc. Qui exhibet ante faciem eorum, et qui intrabit ante faciem eorum, et qui educet eos, et qui introducet eos, et non erit congregatio Domini sicut oves quibus non est pastor. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Sume ad te Iesum filium Nun, hominem qui habet spiritum in se, et impones manus tuas super eum, Et stabis eum coram Eleazar sacerdote, et mandabis ei coram omni congregatione, et mandabis de eo coram eis. Et dabis de gloria tua super eum, ut audiant eum filii Israel. Et coram Eleazar sacerdote stabit, et interrogabunt eum de iudicio ostensionum coram Domino; super os eius exhibunt, et super os eius intrabunt ipse et filii Israel unanimiter, et omnis congregatio.

Et fecit Moses sicut praecepit ei Dominus, et accipiens Iesum, statuit eum coram Eleazar sacerdote, et coram omni congregatione, Et imposuit manus suas super eum et constituit eum, sicut praecepit Dominus Moysi.

28

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Impera filiis Israel, et dices ad eos: Dona mea, munera mea, oblationes meas in odorem suavitatis observabitis offerre mihi in festis meis. Et dices ad eos: Haec sunt oblata quaecumque offertis Domino: agnos annales immaculatos duos per diem in holocaustum iugiter. Agnum unum facies mane, et agnum secundum facies ad vesperam.

Et facies decimam partem ephah similae in sacrificium mixtam oleo in quarta parte hin. Holocaustum continuum, quod factum est in monte Sinai in odorem suavitatis Domino. Et libationem eius, quartum hin, agno uni in sancto fundes libationem sicerae Domino, Et agnum secundum facies ad vesperum, secundum sacrificium eius et secundum libationem eius facietis in odorem fragrantiae Domino. Et die sabbatorum offertis duos agnos annales immaculatos, et duas decimas similae mixtae in oleo in sacrificium et libationem, holocaustum sabbatorum in sabbatis super holocausto continuo, et libationem eius.

Et in novilunibus offeretis holocaustum Domino, vitulos ex

bobus duos, et arietem unum, agnos annales septem
immaculatos, Tres decimae similiae commixtae in oleo vitulo
uni, et duae decimae similiae commixtae in oleo arieti uni,
Decimam partem decimae similiae conspersae in oleo agno uni,
sacrificium, odorem suavitatis, oblationem Domino. Libatio
eorum dimidium hin erit vitulo uni, et tertium hin erit arieti uni.
Et quartum hin erit agno uni vini; hoc holocaustum mense ex
mense in menses anni.

Et hircum ex capris unum de peccato Domino super holocausto
perpetuo fiet et libamen eius.

Et in mense primo, quarta decima die mensis, pascha Domino.
Et die quintadecima mensis huius festum erit, septem dies
azyma edetis. Et dies prima vocata sancta erit vobis; omne opus
servile non facietis. Et offeretis holocausta oblationem Domino,
vitulos ex bobus duos, arietem unum, agnos annales septem;
immaculati erunt vobis. Et sacrificium eorum similia permixta in
oleo: tria decima vitulo uno, et duo decima arieti uno. Decimam
decimam facies agno uni, septem agnis. Et hircum ex capris
unum de peccato, ad expiandum de vobis Praeter holocaustum
continuum matutinum, quod est holocaustum perpetuum. Haec
secundum haec facietis per singulos dies septem dierum, donum
oblationis in odorem suavitatis Domino; super holocaustum iuge
facies libationem eius. Et dies septima vocata sancta erit vobis;
omne opus servile non facietis in ea.

Et in die novorum, quando offeratis sacrificium novum Domino

hebdomadarum, convocatio sancta erit vobis; omne opus servile non facietis. Et afferetis holocausta in odorem suavitatis Domino, vitulos ex bobus duos, arietem unum, agnos annales septem immaculatos. Sacrificium eorum similia permixta in oleo: tria decima vitulo uno, et duo decima arieti uno. Decimam decimam agno uni, septem agnis. Et hircum ex capris unum pro peccato, ad expiandum pro vobis, praeter holocaustum perpetuum, Et sacrificium eorum facietis mihi; immaculati erunt vobis, et libationes eorum.

29

Et mense septimo, die prima mensis, convocatio sancta erit vobis; omne opus servile non facietis, dies significationis erit vobis. Et facietis holocausta in odorem suavitatis Domino: vitulum unum ex bobus, arietem unum, agnos annales septem immaculatos. Sacrificium eorum similia permixta in oleo: tria decima vitulo uni, et duo decima arieti uni. Decimam decimam agno uni, septem agnis. Et hircum ex capris unum pro peccato, ad expiandum pro vobis, Praeter holocausta novilunii, et sacrificia eorum, et libamina eorum, et holocaustum iuge, et sacrificia eorum et libamina eorum secundum ritum eorum in odorem suavitatis Domino.

Et decima huius mensis convocatio sancta erit vobis, et affligetis animas vestras, et omne opus non facietis. Et offeretis holocausta in odorem suavitatis Domino, oblationem Domino,

vitulum ex bobus unum, arietem unum, agnos annales septem; immaculati erunt vobis. Sacrificium eorum similia permixta in oleo, tria decima vitulo uno, et duo decima arieti uno, Decimum decimum agno uni, in septem agnos. Et hircum ex capris unum pro peccato, ad expiandum pro vobis, praeter illud pro peccato expiationis, et holocaustum perpetuum, sacrificium eius, et libamen eius secundum ritum in odorem suavitatis oblationem Domino.

Et die quintadecima mensis septimi huius convocatio sancta erit vobis; omne opus servile non facietis, et celebrate eam festum Domino septem dies. Et offeretis holocaustomata oblationem in odorem fragrantiae Domino: die prima vitulos ex bobus tredecim, arietes duos, agnos annales quattuordecim; immaculati erunt. Sacrificia eorum similia permixta in oleo: tria decima vitulo uno, tredecim vitulis, et duo decima arieti uno, super duos arietes, Decimum decimum agno uni super quattuordecim agnos. Et haedum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Et die secundo vitulos duodecim, arietes duos, agnos annales quattuordecim immaculatos. Sacrificium eorum et libatio eorum vitulis et arietibus et agnis, secundum numerum eorum, secundum comparisonem eorum. Et hircum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Die tertio vitulos undecim, arietes duos, agnos annales quattuordecim immaculatos. Sacrificium eorum et libatio eorum vitulis et arietibus et agnis, secundum numerum eorum, secundum comparationem eorum. Et haedum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Die quarta vitulos decem, arietes duos, agnos annales quattuordecim immaculatos. Sacrificia eorum et libationes eorum vitulis et arietibus et agnis secundum numerum eorum, secundum comparationem eorum. Et haedum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Die quinta vitulos novem, arietes duos, agnos annales quattuordecim immaculatos. Sacrificia eorum et libationes eorum vitulis et arietibus et agnis secundum numerum eorum, secundum comparationem eorum. Et hircum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Die sexto vitulos octo, arietes duos, agnos annales quattuordecim immaculatos. Sacrificia eorum et libationes eorum vitulis et arietibus et agnis secundum numerum eorum, secundum comparationem eorum. Et haedum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Die septimo vitulos septem, arietes duos, agnos annales quattuordecim immaculatos. Sacrificia eorum et libationes eorum vitulis et arietibus et agnis secundum numerum eorum, secundum comparationem eorum. Et haedum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum. Et die octavo exodium erit vobis; omne opus servile non facietis in ea. Et offeretis holocaustomata in odorem fragrantiae, oblationes Domino: vitulum unum, arietem unum, agnos annales septem immaculatos. Sacrificia eorum et libationes eorum vitulo et arieti et agnis secundum numerum eorum, secundum compositionem eorum. Et haedum ex capris unum de peccato, praeter holocaustum continuum, sacrificia eorum et libamina eorum.

Haec facietis Domino in festis vestris, praeter preces vestras et voluntaria vestra et holocaustomata vestra et sacrificia vestra et libationes vestras et salutaria vestra.

30

Et locutus est Moyses ad filios Israel secundum omnia quae mandavit Dominus Moysi. Et locutus est Moses ad principes tribuum filiorum Israel, dicens: Hoc verbum quod mandavit Dominus. Homo qui voverit votum Domino, aut iuraverit iusiurandum, aut se obligaverit obligatione circa animam suam, non profanabit verbum suum; omnia quaecumque exierint ex ore eius, faciet. Si autem mulier votum voverit Domino, aut

obligationem sibi imposuerit in domo patris sui in iuventute sua, Et audiet pater eius preces eius et obligationes eius quas determinavit secundum animam eius, et sileat eius pater, et stabunt omnes preces eius, et omnes obligationes quas determinavit secundum animam eius manebunt ei. Si autem refutans refutaverit pater eius, qua utique die audiverit omnes preces eius et obligationes quas determinavit secundum animam eius, non stabunt, et Dominus mundabit eam, quia refutavit pater eius.

Si autem viro nupta fuerit, et vota eius super ea sint secundum distinctionem labiorum eius, quae definivit contra animam suam Et audiet vir eius, et silentio praeterierit ei qua utique die audiet, et sic stabunt omnes preces eius, et definitiones eius quas definivit secundum animam eius, stabunt. Si autem refutans refutaverit vir eius quo die audierit, omnes preces eius et obligationes eius quas obligavit secundum animam eius non manebunt, quia vir refutavit ab ea, et Dominus mundabit eam.

Et votum viduae et eiectae, quaecumque si voverit secundum animam eius, manebunt ei. Si autem in domo viri eius votum eius, aut decretum secundum animam eius cum iuramento, Et audiet vir eius, et sileat ei, et non recuset ei, et stabunt omnes preces eius, et omnes definitiones eius quas definivit secundum animam eius, stabunt secundum eam. Si autem removens removerit vir eius, qua die audierit, omnia quaecumque exierint ex labiis eius secundum preces eius et secundum obligationes animae eius, non manebunt ei; vir eius removit, et Dominus

mundabit eam. Omnis precatio et omne iusiurandum vinculi ad nocendam animam, vir eius statuet ei, et vir eius auferet. Si autem silens sileat ei die ex diebus, et statuet ei omnes preces eius, et obligationes eas super eam statuet ei, quia siluit ei die qua audivit. Si autem vir eius, postquam audivit, ea removerit removendo, accipiet peccatum eius. Haec sunt statuta quaecumque mandavit Dominus Mosi, inter virum et uxorem eius, et inter patrem et filiam in iuventute in domo patris.

31

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Vindica vindicationem filiorum Israel ex Madianitis, et ultimo adderis ad populum tuum. Et locutus est Moyses ad populum dicens: Armate ex vobis viros, et ordinate eos ante Dominum contra Madian, ut reddatis vindictam Domini Madianitarum. Mille ex tribu, mille ex tribu, ex omnibus tribubus filiorum Israel mittite ad pugnandum. Et numeraverunt ex millibus Israel mille ex tribu, duodecim millia armatos in aciem. Et misit eos Moyses, mille ex tribu, mille ex tribu, cum exercitu eorum, et Phinees filium Eleazar filii Aaron sacerdotis, et vasa sancta; et tubae significationum erant in manibus eorum.

Et instruxerunt aciem contra Midian, sicut praecepit Dominus Mosi, et occiderunt omne masculinum. Et reges Madian occiderunt simul cum vulneratis eorum, et Evin, et Rokon, et Sur, et Ur, et Robok, quinque reges Madian, et Balaam filium Beor

occiderunt gladio cum vulneratis eorum. Et praedati sunt mulieres Madian et impedimenta eorum et pecora eorum et omnia possessa eorum et vim eorum praedati sunt. Et omnes civitates eorum quae in habitationibus eorum erant, et agrestia praedia eorum incenderunt igne. Et ceperunt omnem praedam eorum, et omnia spolia eorum ab homine usque ad pecus. Et duxerunt ad Moysen et ad Eleazar sacerdotem et ad omnes filios Israel captivitatem et spolia et praedam in castra in Araboth Moab, quae est super Iordanem secundum Iericho. Et exivit Moyses et Eleazar sacerdos et omnes principes synagogae in occursum eorum extra castra. Et iratus est Moyses super praefectos exercitus, tribunis et centurionibus qui veniebant ex acie belli. Et dixit eis Moses: Cur servavistis omnem feminam? Hae enim erant filiis Israel secundum verbum Balaam ad avertendos et contemnendum verbum Domini propter Phogor, et facta est plaga in congregatione Domini. Et nunc occidite omne masculinum in omni apparatu, omnemque mulierem quae cognovit lectum masculi occidite. Et omnem praedam mulierum, quae non noverunt concubitum viri, servate eas vivas. Et vos castra ponite extra castra septem dies; omnis qui occidit et qui tangit occisum purificabitur die tertio et die septimo, vos et captivitas vestra. Et omne tegumentum et omne vas pelliceum, et omne opus ex caprina pelle, et omne vas ligneum purificabitis.

Et dixit Eleazar sacerdos ad viros virtutis venientes ex acie belli: Hoc iustificatio legis est quam mandavit Dominus Moysi. Excepto auro et argento et aere et ferro et plumbo et stanno,

Omnis res quae per ignem transibit etiam mundabitur, sed aqua purificationis purificabitur, et omnia quaecumque per ignem non transeant, per aquam transibunt. Et lavabitis vestimenta die septimo, et mundabimini, et post haec intrabitis in castra.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Cape capitulum spoliarum captivitatis ab homine usque ad pecus, tu et Eleazar sacerdos et principes patrum congregationis. Et dividetis spolia inter bellatores qui egressi sunt in aciem et inter omnem congregationem. Et aufertis finem Domino a viris bellatoribus qui egressi sunt in aciem, unam animam de quingentis, de hominibus et de pecudibus et de bobus et de ovibus et de asinis. Et de dimidio eorum accipietis, et dabis Eleazaro sacerdoti primitias Domini. Et a dimidio filiorum Israel capies unum a quinquaginta a hominibus, et a bobus, et a ovibus, et a asinis, et ab omnibus pecoribus, et dabis ea Levitis custodientibus custodias in tabernaculo Domini.

Et fecerunt Moses et Eleazar sacerdos, sicut praecepit Dominus Mosi. Et factum est ut superabundantia praedae, quam praedati sunt viri bellatores ex ovibus, esset sexcentae septuaginta quinque milia, Et boves, duo et septuaginta milia, Et asini, sexaginta et unum milia, Et animae hominum ex mulieribus quae non cognoverunt lectum viri, omnes animae, duo et triginta milia. Et facta est dimidia portio eorum qui exierant in bellum ex numero ovium, trecenta triginta milia et septem milia et quingenta. Et factum est tributum Domino ex ovibus sescenti septuaginta quinque. Et boves, sex et triginta milia, et tributum

Domino, duo et septuaginta, Et asini triginta milia quingenti, et tributum Domino unus et sexaginta, Et animae hominum sedecim milia, et finis eorum Domino duo et triginta animae.

Et dedit Moyses finem Domino, oblationem Dei, Eleazaro sacerdoti, sicut praecepit Dominus Moysi. a medietate filiorum Israel, quos divisit Moyses a viris bellatoribus. Et factum est dimidium de congregatione ovium, trecenta triginta milia et septem milia et quingenta. Et boves, sex et triginta milia, Asini, triginta milia quingenti, Et animae hominum, sedecim milia. Et accepit Moyses de dimidio filiorum Israel unum de quinquaginta, de hominibus et de pecoribus, et dedit ea Levitis custodientibus custodias tabernaculi Domini, quo modo imperavit Dominus Moysi.

Et accesserunt ad Moysen omnes qui constituti erant in tribunatus mille exercitus, tribuni et centuriones. Et dixerunt ad Moysen: Servi tui receperunt summam virorum bellatorum qui apud nos sunt, et non defuit ex eis neque unus. Et obtulimus donum Domino, unusquisque quod invenit: vasa aurea, armillas, periscelides, anulos, dextraleas et torques, ut expiemus pro nobis coram Domino. Et acceperunt Moses et Eleazar sacerdos aurum ab eis, omne vas elaboratum. Et factum est omne aurum oblationis quod obtulerunt Domino, sedecim milia et septingenti et quinquaginta sicli a tribunis et a centurionibus. Et homines bellatores praedati sunt, unusquisque sibi. Et accepit Moyses et Eleazar sacerdos aurum a chiliarchis et a centurionibus, et intulit illud in tabernaculum testimonii,

memoriale filiorum Israel coram Domino.

32

Et pecorum multitudo erat filiis Ruben et filiis Gad, multitudo valde, et viderunt terram Iazer et terram Galaad, et erat locus, locus pecoribus. Et accedentes filii Ruben et filii Gad dixerunt ad Moysen et ad Eleazar sacerdotem et ad principes congregationis, dicentes: Ataroth et Dibon et Jazer et Nimrah et Heshbon et Elealeh et Sebam et Nebo et Baian Terram quam tradidit Dominus coram filiis Israel, terra pastoralis est, et servis tuis pecora sunt. Et dicebant: Si invenimus gratiam coram te, detur terra haec servis tuis in possessione, et ne transire facias nos Iordanem.

Et dixit Moyses filiis Gad et filiis Ruben: Fratres vestri eunt in bellum, et vos sedebitis hic? Et cur pervertitis mentes filiorum Israel ne transeant in terram quam Dominus dat eis? Nonne ita fecerunt patres vestri, quando misi eos ex Cades Barne ut cognoscerent terram? Et ascenderunt vallem Botryos, et perceperunt terram, et averterunt cor filiorum Israel, ut non intrarent in terram quam dedit Dominus eis. Et iratus est ira Dominus in die illa, et iuravit dicens, Si videbunt homines isti qui ascenderunt ex Aegypto a viginti annis et supra, scientes bonum et malum, terram quam iuravi Abrahae et Isaac et Iacob; non enim secuti sunt post me.

Excepto Caleb filio Jephunneh separato, et Josua filio Nave, quia secuti sunt Dominum. Et iratus est ira Dominus super Israel, et dispersit eos in deserto quadraginta annos, donec consumpta est omnis generatio faciens mala coram Domino. Ecce surrexistis loco patrum vestrorum, perditio hominum peccatorum, ut addatis adhuc ad iram furoris Domini super Israel. Quod avertemini ab eo ut adhuc relinquatis eum in deserto, et inique agetis in totam congregationem hanc.

Et accesserunt ad eum, et dicebant: Caulas ovium aedificabimus hic pecoribus nostris, et urbes impedimentis nostris. Et nos armati praesidium ante filios Israel agemus, donec ducamus eos in locum suum, et habitabunt impedimenta nostra in urbibus munitis propter incolas terrae. Non avertamur in domos nostras, donec dividantur filii Israel, unusquisque in hereditatem suam. Et non amplius hereditabimus in eis ab trans Iordane et ultra, quia habemus sortes nostras in trans Iordane ad orientem.

Et dixit ad eos Moyses: Si feceritis secundum verbum hoc, si armaveritis vos coram Domino in bellum, Et praeteribit omnis armatus vester Iordanem coram Domino, donec destruat inimicus eius a facie eius, Et subdita sit terra coram Domino, et post haec revertemini, et eritis innocentes coram Domino et ab Israel, et erit terra haec vobis in possessione coram Domino. Si autem non feceritis sic, peccabitis coram Domino, et scietis peccatum vestrum, quando vos comprehenderint mala. Et aedificabitis vobis ipsis urbes impedimentis vestris, et caulas pecoribus vestris, et quod procedit ex ore vestro facietis.

Et dixerunt filii Ruben et filii Gad ad Moysen dicentes: Servi tui facient sicut Dominus noster imperat. Impedimenta nostra, et mulieres nostrae, et omnia pecora nostra erunt in urbibus Galaad. Servi autem tui omnes transibunt armati et instructi coram Domino ad bellum, quo modo dominus dicit.

Et constituit eis Moses Eleazarum sacerdotem, et Iesum filium Nun, et principes familiarum tribuum Israel. Et dixit ad eos Moyses: Si transierint filii Ruben et filii Gad cum vobis Iordanem, omnis armatus in bellum coram Domino, et subieceritis terram coram vobis, et dabitis eis terram Galaad in possessionem. Si autem non transibunt armati vobiscum in bellum coram Domino, et transportabitis impedimenta eorum, et mulieres eorum, et pecora eorum ante vos in terram Chanaan, et simul hereditabunt vobiscum in terra Chanaan. Et responderunt filii Reuben et filii Gad dicentes: Quanta Dominus dicit servis, sic faciemus nos. Transibimus armati ante Dominum in terram Chanaan, et dabitis possessionem nobis in regione trans Iordanem.

Et dedit eis Moyses, filiis Gad et filiis Ruben et dimidio tribus Manasse filiorum Ioseph, regnum Sehon regis Amorraeorum et regnum Og regis Basan, terram et civitates cum finibus eius, civitates terrae in circuitu. Et aedificaverunt filii Gad Daibon, et Ataroth, et Aroer, Et Sophar, et Jazer, et exaltaverunt eas. et Namram et Baitharan, civitates munitas, et caulas ovium. Et filii Reuben aedificaverunt Esebon et Elealen et Cariatham. et Beelmeon circumdatas, et Sebama, et nominaverunt secundum

nomina sua nomina urbium quas aedificaverunt. Et ivit filius Machir, filii Manasseh, Galaad, et cepit eam, et perdidit Amorrhaeum habitantem in ea. Et dedit Moses Gilead Machir filio Manasseh, et habitavit ibi. Et Iair filius Manasse ivit, et cepit villas eorum, et nominavit eas villas Iair. Et Nabau ivit, et cepit Kaath et vicos eius, et nominavit eos Naboth ex nomine suo.

33

Et hae sunt stationes filiorum Israel, cum exierunt e terra Aegypti cum exercitu suo per manum Moysi et Aaron. Et scripsit Moses profectiones eorum et stationes eorum per verbum Domini, et hae stationes itineris eorum. Discesserunt ex Ramesse mense primo, quintadecima die mensis primi; postridie paschae exierunt filii Israel manu alta coram omnibus Aegyptiis. Et Aegyptii sepeliebant ex eis mortuos omnes quos percussit Dominus, omne primogenitum in terra Aegypto, et in deis eorum fecit vindictam Dominus. Et profecti filii Israel ex Ramesse, castra posuerunt in Socchoth. Et egressi ex Socchoth, castra posuerunt in Buthan, quod est pars quaedam deserti. Et discesserunt ex Buthan, et castra posuerunt super os Eiroth, quod est ex adverso Beelsephon, et castra posuerunt ex adverso Magdolou. Et discesserunt e regione Eiroth, et transierunt medium maris in desertum, et ierunt viam trium dierum per desertum ipsi, et castra posuerunt in Pikriis. Et profecti sunt ex Aquis Amaris, et venerunt in Elim, et in Elim duodecim fontes aquarum, et septuaginta stipites palmarum, et castra posuerunt

ibi iuxta aquam. Et discesserunt ex Elim et castra posuerunt super mare Rubrum. Et discesserunt a mari rubro, et castra posuerunt in deserto Sin.

Et discesserunt ex deserto Sin et castra posuerunt in Rephaka. Et discesserunt ex Raphaca et castra posuerunt in Ailus. Et profecti sunt ex Ailous et castra posuerunt in Raphidin, et non erat ibi aqua populo ad bibendum. Et discesserunt ex Raphidin et castra posuerunt in deserto Sina. Et discesserunt ex deserto Sina et castra posuerunt in sepulcris desiderii. Et profecti sunt a sepulcris concupiscentiae, et castrametati sunt in Haseroth. Et discesserunt ex Aseroth et castra posuerunt in Rathamah.

Et discesserunt ex Rathama et castra posuerunt in Remmon Phares. Et discesserunt ex Remmon Phares et castra posuerunt in Lebona. Et discesserunt ex Lebona et castra posuerunt in Rissan. Et discesserunt ex Rissan et castra posuerunt in Makellath. Et discesserunt ex Makellath, et castra posuerunt in Saphar. Et discesserunt ex Saphar et castra posuerunt in Charadath. Et discesserunt ex Charadath et castra posuerunt in Makeloth. Et discesserunt ex Makeloth, et castra posuerunt in Kataath. Et discesserunt ex Kataath et castra posuerunt in Tarath. Et discesserunt ex Tarath et castra posuerunt in Mathekka. Et discesserunt ex Mathekka, et castra posuerunt in Selmona. Et discesserunt ex Selmona et castra posuerunt in Masuruth. Et discesserunt ex Masuruth et castra posuerunt in Banaia. Et profecti sunt ex Banaia, et castra posuerunt in monte Gadgad.

Et discesserunt ex monte Gadgad, et castra posuerunt in Etebatha. Et discesserunt ex Etebatha, et castra posuerunt in Ebrona. Et discesserunt ex Ebronah et castra posuerunt in Gesion Gaber. Et discesserunt ex Ezion Gaber, et castra posuerunt in deserto Sin, et discesserunt ex deserto Sin, et castra posuerunt in deserto Paran; haec est Kadesh. Et discesserunt ex Cades, et castra posuerunt in monte Hor, vicino terrae Edom.

Et ascendit Aaron sacerdos per praeceptum Domini, et mortuus est ibi anno quadragésimo exitus filiorum Israel ex terra Aegypti, mense quinto, die prima mensis. Et Aaron erat centum viginti trium annorum, cum moreretur in monte Hor. Et audiens Chananaeus rex Arad, et hic habitabat in terra Chanaan, quando ingrediebantur filii Israel, et discesserunt ex Hor monte et castra posuerunt in Selmona Et discesserunt ex Selmona et castra posuerunt in Phinon. Et discesserunt ex Phinon et castra posuerunt in Oboth.

Et discesserunt ex Oboth, et castra posuerunt in Ai, in regione trans fines Moab. Et profecti sunt ex Ai, et castra posuerunt in Dibon Gad. Et profecti sunt ex Dibon Gad, et castra posuerunt in Gelmon Deblathaim. Et discesserunt ex Gelmon Deblathaim, et castra posuerunt super montes Abarim coram Nabau. Et discesserunt a montibus Abarim, et castra posuerunt ad occidentem Moab super Iordanem secundum Iericho. Et castra posuerunt iuxta Iordanem inter Aesimoth usque ad Belsam, quae est ad occidentem Moab.

Et locutus est Dominus ad Moysen in campis Moab iuxta Iordanem contra Iericho, dicens, Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Vos transitis Iordanem in terram Chanaan. Et perdetis omnes habitantes in terra ante faciem vestram, et tolletis speculationes eorum, et omnia idola fusilia eorum perdetis ea, et omnes statuas eorum tolletis. Et perdetis omnes habitantes terram, et habitabitis in ea; vobis enim dedi terram eorum in sortem. Et hereditabitis terram eorum sorte secundum tribus vestras; pluribus multiplicabitis possessionem eorum, et paucioribus diminuetis possessionem eorum; in quod exierit nomen eius, ibi eius erit; secundum tribus patrum vestrorum hereditabitis. Si autem non perdideritis eos qui habitant super terram a facie vestra, et erunt quos si reliqueritis ex eis spinae in oculis vestris et iacula in lateribus vestris, et inimici erunt vobis super terram in qua vos habitabitis. Et erit quemadmodum decrevi facere eos, ita faciam vos.

34

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Praecipe filiis Israel, et dices ad eos: Vos intratis in terram Chanaan; haec erit vobis in hereditatem, terra Chanaan cum finibus eius. Et erit vobis latus illud ad Africum a deserto Sin usque contingens Edom, et erunt vobis termini ad africum a parte maris salis ab oriente. Et circumibit vos terminos a Austro ad ascensum Akrabin, et transibit Ennak, et erit exitus eius ad Austrum Kades Barnea, et exibit in villam Arad, et transibit Asemona. Et circumibit

terminos ab Asemona ad torrentem Aegypti, et erit exitus eius mare. Et fines maris erunt vobis; mare magnum terminabit. Hoc erit vobis fines maris.

Et hoc erit vobis terminus ad aquilonem: a mari magno metiemini vobis ipsis iuxta montem. Et a monte montem metiemini eis intrantium in Hamath, et erit exitus eius termini Saradak. Et exhibunt termini Dephrona, et erit exitus eius Arsenain; hoc erit vobis terminus ab Borea. Et descendent termini a Sephephamar Belae ab oriente ad fontes, et descendent termini Belae super dorsum maris Chinnereth ab oriente. Et descendent termini a Sephamar Bela ab oriente super fontes, et descendent termini Bela super dorsum maris Chenereth ab oriente. Et descendent termini super Iordanem, et erit exitus mare salsum; haec erit vobis terra et termini eius in circuitu.

Et mandavit Moyses filiis Israel, dicens: Haec est terra quam hereditabitis sorte, quo modo praecepit Dominus dare eam novem tribubus et dimidia tribui Manasse. Quod accepit tribus filiorum Ruben et tribus filiorum Gad secundum domos patrum eorum, et dimidium tribus Manasse acceperunt sortes suas. Duae tribus et dimidia tribus acceperunt sortes suas trans Iordanem secundum Iericho a Noto ad orientem.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Haec sunt nomina virorum qui hereditabunt vobis terram: Eleazar sacerdos et Iesus filius Nun. Et principem unum ex tribu accipietis ad

terram vobis hereditandam.

Et haec nomina virorum tribus Iudae: Chaleb filius Iephonne. Tribus Simeon, Salamiel filius Semiud. Tribus Benjamin, Eldad filius Chaslon, Tribus Dan, princeps Bakchir filius Egli. Ex filiis Ioseph, de tribu filiorum Manasse, princeps Aniel filius Souphi. Tribus filiorum Ephraim, princeps Kamuel filius Sabathan. Tribus Zabulon princeps Elisaphan filius Pharnach. Tribus filiorum Issachar, princeps Phaltiel filius Ozae. Tribus filiorum Asher, princeps Achior filius Selemi. Tribus Nepthali, princeps Phadael filius Iamioud.

His mandavit Dominus ut dividerent filiis Israel in terra Chanaan.

35

Et locutus est Dominus ad Moysen in occasu Moab iuxta Iordanem contra Iericho, dicens, Commanda filiis Israel, et dabunt Levitis de sortibus possessionis eorum civitates ad habitandum, et suburbana civitatum in circuitu earum dabunt Levitis. Et erunt illis civitates ad habitandum, et separationes eorum erunt pecoribus eorum, et omnibus quadrupedibus eorum. Et ea quae adiacent urbium, quas dabitis Levitis, a muro urbis et extra duo milia cubitos in circuitu. Et metiebis extra urbem latus ad orientem duo milia cubitos, et latus ad Libam duo milia cubitos, et latus ad mare duo milia cubitos, et latus ad

Boream duo milia cubitos, et urbs medium huius erit vobis, et confinia urbium. Et urbes dabitis Levitis: sex urbes refugiorum, quas dabitis ut fugiat illuc homicida, et ad has quadraginta duas urbes. Omnes civitates dabitis Levitis quadraginta et octo civitates, has et suburbana earum. Et civitates quas dabitis de possessione filiorum Israel, ab his qui multa habent, multas, et ab his qui pauciora habent, pauciores, unusquisque secundum hereditatem suam quam possidebunt, dabunt de civitatibus Levitis.

Et locutus est Dominus ad Moysen dicens, Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Vos transitis Iordanem in terram Chanaan. Et distinguetis vobis ipsis civitates; refugia erunt vobis, ut fugiat illuc homicida, omnis qui percusserit animam involuntarie. Et erunt vobis civitates refugia ab ultore sanguinis, et non morietur homicida donec stet coram congregatione ad iudicium. Et civitates quas dabitis, sex civitates, refugia erunt vobis. Tres urbes dabitis trans Iordanem, et tres urbes dabitis in terra Chanaan.

Refugium erit filiis Israel, et advenae, et incolae ei qui in vobis est; erunt civitates hae in refugium, ut fugiat illuc omnis qui percusserit animam involuntarie.

Si autem in vase ferreo percusserit eum, et mortuus fuerit, homicida est; morte moriatur homicida. Si autem lapide ex manu, quo mori possit, percutiat eum et moriatur, homicida est; morte moriatur homicida. Si autem vase ligneo ex manu, ex quo

mori possit, percusserit eum et mortuus fuerit, homicida est; morte moriatur homicida.

Vindex sanguinis ipse interficiet homicidam; quando ei occurrerit, ipse interficiet eum. Si autem per inimicitiam impulit eum, et iniecit super eum omne vas ex insidiis, et mortuus est, Aut propter iram percussit eum manu, et moriatur, morte moriatur qui percussit; homicida est, morte moriatur qui occidit. Propinquus sanguinis occidet eum qui occidit, cum occurrerit ei.

Si autem subito, non per inimicitiam, impulit eum aut proiecit super eum omne vas non ex insidiis, aut omni lapide, in quo morietur in eo, non sciens, et cadat super eum, et moriatur, ipse autem non inimicus eius erat, neque quaerens malefacere ei, et iudicabit congregatio inter percutientem et inter vindicantem sanguinem secundum iudicia haec. Et eximet congregatio homicidam a propinquo sanguinis, et restituent eum congregatio in civitatem refugii eius, quo confugit, et habitabit ibi usque moriatur sacerdos magnus, quem unxerunt oleo sancto.

Si autem exitu exeat interfector terminos urbis in quam ibi confugerat, Et inveniatur eum vindicator sanguinis extra terminos civitatis refugii eius, et occidat vindicator sanguinis homicidam, non reus est. In civitate enim refugii habitet, donec moriatur sacerdos magnus, et post mortem sacerdotis magni, revertetur occisor in terram possessionis suae.

Et erunt haec vobis in statutum iudicii in generationes vestras in omnibus habitationibus vestris. Omnis percutiens animam, per testes occides occidentem, et testis unus non testabitur super animam ad moriendum. Et non accipietis redemptionem pro anima ab interfectore qui reus est interficiendi, morte enim morietur. Non accipietis pretium pro eo qui fugit in civitatem refugiorum, ut iterum habitet super terram, donec moriatur sacerdos magnus. Et non pollueris terram in qua habitatis, nam sanguis hic polluit terram, et non expiabitur terra a sanguine effuso super eam, nisi per sanguinem effundentis. Et non polluetis terram in qua habitatis, in qua ego habito inter vos; ego enim sum Dominus habitans in medio filiorum Israel.

36

Et accesserunt principes tribus filiorum Galaad filii Machir filii Manasse ex tribu filiorum Ioseph, et locuti sunt coram Moyse, et coram Eleazar sacerdote, et coram principibus domorum patrum filiorum Israel, Et dixerunt: Domino nostro mandavit Dominus reddere terram hereditatis in sorte filiis Israel, et domino imperavit Dominus dare hereditatem Salpaad fratris nostri filiabus eius. Et erunt uni tribuum filiorum Israel mulieres, et auferetur sors earum ex possessione patrum nostrorum, et addetur in hereditatem tribus quibus fiant mulieres, et ex sorte hereditatis nostrae auferetur. Si autem fiat remissio filiorum Israel, et addetur hereditas earum super hereditatem tribus, quibus fiant uxores, et ab hereditate tribus

familiae nostrae auferetur hereditas earum.

Et mandavit Moyses filiis Israel per praeceptum Domini, dicens: Sic tribus filiorum Ioseph dicunt. Hoc est verbum quod mandavit Dominus filiabus Salpaad, dicens: Cui placuerit coram eis, sint uxores, sed ex populo patris earum sint uxores. Et non transferetur hereditas filiis Israel a tribu ad tribum, quia unusquisque in hereditate tribus familiae suae adhaerebunt filii Israel. Et omnis filia hereditans hereditatem ex tribubus filiorum Israel uni ex populo patris sui erit uxor, ut hereditent filii Israel unusquisque hereditatem paternam suam. Et non transferetur sors ex tribu ad tribum alteram, sed unusquisque in hereditate sua adhaerebit filii Israel.

Quo modo imperavit Dominus Moysi, ita fecerunt filiae Salpaad. Et factae sunt Thersa et Egla et Melcha et Noua et Malaa, filiae Salpaad, consobrinis eorum. Ex populo Manasseh filiorum Ioseph factae sunt uxores, et facta est hereditas earum super tribum populi patris earum. Haec sunt mandata et statuta et iudicia, quae mandavit Dominus per manum Moysis ad occidentem Moab super Iordanem iuxta Iericho.

Deuteronomium

1

Haec sunt verba quae locutus est Moyses omni Israeli trans Iordanem in deserto ad occasum prope mare rubrum inter Pharan, Tophol, et Lobon, et Aulon, et katachrusea. Undecim dierum iter est ex Choreb per montem Seir usque ad Cades Barne. Et factum est in quadragesimo anno, in undecimo mense, die una mensis, locutus est Moyses ad omnes filios Israel, secundum omnia quaecumque mandavit Dominus ei ad eos, post percutere Sihon regem Amorraeorum qui habitavit in Heshbon, et Og regem Bashan qui habitavit in Ashtaroth et in Edrei Trans Iordanem in terra Moab, coepit Moyses legem hanc explanare, dicens, Dominus Deus noster locutus est nobis in Horeb dicens: Sufficiat vobis habitare in monte hoc. Convertimini et proficiscimini vos et ingredimini in montem Amorrhaeorum, et ad omnes qui habitant circa Araba, in montem et planitiem, et ad Austrum, et ad oram terrae Chananaeorum, et Antilibanum usque ad flumen magnum, flumen Euphratis. Videte, tradidit coram vobis terram; ingressi

possidete terram, quam iuravi patribus vestris, Abraham et Isaac et Iacob, dare eis et semini eorum post eos.

Et dixi ad vos in tempore illo dicens: Non potero solus ferre vos. Dominus Deus vester multiplicavit vos, et ecce estis hodie sicut stellae caeli multitudine. Dominus Deus patrum vestrorum addat vobis ut estis millesies, et benedicat vos sicut locutus est vobis. Quomodo solus ferre potero laborem vestrum et substantiam vestram et contradictiones vestras? Date vobis viros sapientes et peritos et prudentes in tribus vestris, et constituam eos super vos duces vestros. Et respondistis mihi et dixistis: Bonum est verbum quod locutus es facere. Et accepi ex vobis viros sapientes et peritos et intelligentes, et constitui eos ut praeessent vobis chiliarchos, et centuriones, et quinquagenarios, et decanos, et scribas iudicibus vestris. Et praecepi iudicibus vestris in tempore illo, dicens: Audite inter fratres vestros, et iudicate iuste inter virum et inter fratrem et inter advenam eius. Non cognoscis faciem in iudicio; secundum parvum et secundum magnum iudicabis. Non subtrahas faciem hominis, quia iudicium Dei est. Et verbum quod si durum sit a vobis, referes illud ad me, et audiam illud. Et mandavi vobis in tempore illo omnia verba, quae facietis.

Et profecti ex Horeb, ivimus per omnem desertum illud magnum et terribile, quod vidistis, viam montis Amorrhaei, sicut mandavit Dominus Deus noster nobis, et venimus usque Cades Barne. Et dixi ad vos: venistis usque ad montem Amorrhaeum, quem Dominus Deus noster dat vobis. Videte,

tradidit vobis Dominus Deus vester ante faciem vestram terram; ascendentes possidete, quem ad modum dixit Dominus Deus patrum vestrorum vobis. Non timeatis, neque formidatis. Et accessistis ad me omnes, et dixistis: Mittamus viros priores nostros, et explorent nobis terram, et renuntient nobis responsum, viam per quam ascendemus in ea, et civitates in quas intrabimus in eas. Et placuit coram me verbum, et accepi ex vobis duodecim viros, virum unum per tribum. Et conversi ascenderunt in montem, et venerunt usque ad vallem botryos, et exploraverunt eam. Et acceperunt in manibus suis de fructu terrae, et detulerunt ad vos, et dicebant: Bona est terra quam Dominus Deus noster dat nobis.

Et noluistis ascendere, sed inobedientes fuistis verbo Domini Dei nostri. Et murmuravistis in tentoriis vestris, et dixistis: Quia oderat nos Dominus, eduxit nos ex terra Aegypti, ut traderet nos in manus Amorrhaeorum et deleret nos. Quo nos ascendimus? Fratres autem vestri averterunt cor vestrum, dicentes: Gens magna et multa et potentior nobis, et urbes magnae et munitae usque ad caelum, sed etiam filios gigantum vidimus ibi. Et dixi ad vos: Ne terreamini neque timeatis ab eis. Dominus Deus vester qui praecedit ante faciem vestram, ipse simul pugnabit eos vobiscum secundum omnia quanta fecit vobis in terra Aegypti et in deserto hoc quod vidistis, in via montis Amorrhaei, sicut nutrire te Dominus qui Deus tuus, sicut homo sustinet filium suum, per omnem viam qua ambulastis donec venistis in locum hunc.

Et in hoc verbo non credidistis Domino Deo nostro, Qui praeambulat prior vestrum in via ad eligendum vobis locum, ducens vos in igne nocte, ostendens vobis viam secundum quam pergitis super ea, et in nube die.

Et audivit Dominus vocem verborum vestrorum, et provocatus iuravit dicens, Si quis ex viris istis terram bonam hanc videbit, quam patribus eorum iuravi, praeter Caleb filius Jephunneh, hic videbit eam, et huic dabo terram super quam ascendit, et filiis ejus, quia adhesit his quae ad Dominum pertinent. Et mihi iratus est Dominus propter vos, dicens: Neque tu intrabis ibi. Joshua filius Nun qui tibi adstat, hic intrabit illuc, ipsum confirma, quia ipse eam Israeli hereditabit. Et omnis puer novus qui non scit hodie bonum aut malum, hi intrabunt illuc, et his dabo eam, et ipsi hereditabunt eam. Et vos conversi castra posuistis in deserto, viam quae est ad mare rubrum.

Et respondistis et dixistis: Peccavimus coram Domino Deo nostro; nos ascendentes pugnabimus secundum omnia quaecumque mandavit Dominus Deus noster nobis. Et sumpsistis unusquisque vasa bellica sua, et congregati ascendistis in montem. Et dixit Dominus ad me, dixi eis, non ascendetis neque pugnabitis, non enim sum vobiscum, et non conteremini coram inimicis vestris. Et locutus sum vobis, et non audivistis me, et transgressi estis verbum Domini, et violenter transgressi ascendistis in montem. Et exivit Amorrhaeus, qui habitabat in monte illo, in occursum vestrum, et persecutus est vos sicut faciunt apes, et vulneraverunt vos a Seir usque ad

Hormam. Et sedentes flevistis coram Domino Deo nostro, et non audivit Dominus vocem vestram neque attendit vobis.

Et insedistis in Cades dies multos, quantos umquam dies insedistis.

2

Et conversi profecti sumus in desertum, viam maris rubri, quo modo locutus est Dominus ad me, et circumivimus montem Seir diebus multis. Et dixit Dominus ad me, sufficiat vobis circumire montem hunc; convertimini ergo ad Aquilonem Et populo impera dicens: Vos transitis per fines fratrum vestrorum, filiorum Esau, qui habitant in Seir, et timebunt vos et verebuntur vos valde. Ne iungatis cum eis bellum, non enim dabo vobis de terra eorum neque vestigium pedis, quia in sortem dedi filiis Esau montem Seir. Argenti cibos emite ab eis et edite, et aquam mensura accipite ab eis argenti et bibite. Nam Dominus Deus noster benedixit te in omni opere manuum tuarum; cognosce quomodo transisti desertum magnum et terribile illud; ecce quadraginta annis Dominus Deus tuus tecum fuit, non indignisti verbo.

Et transivimus fratres nostros, filios Esau, qui habitabant in Seir, iuxta viam Arabae ab Ailon et ab Gesion Gaber, et conversi transivimus viam desertam Moab. Et dixit Dominus ad me: Noli esse hostilis Moabitis, neque iungere cum eis bellum, non enim

dabo de terra eorum vobis in sortem; filiis enim Lot dedi Aroer ad hereditandum. Omnes priores insederunt super eam, gens magna et multa et fortis, sicut Enakim. Rephaim reputabuntur et hii, sicut et Enacim; et Moabitae vocant eos Emim. Et in Seir habitavit Chorraeus antea, et filii Esau perdiderunt eos, et extirpaverunt eos a facie eorum, et habitaverunt pro eis, quo modo fecit Israel terram hereditatis suae, quam dedit Dominus eis. Nunc ergo surgite et proficiscimini, et transite vallem Zaret.

Et dies quibus iter fecimus a Cades Barne donec transivimus vallem Zaret, triginta et octo anni, donec cecidit omnis generatio virorum bellatorum morientium e castris, sicut iuravit Dominus Deus eos. Et manus Dei erat super eos ad consumendum eos e medio castrorum donec ceciderunt.

Et factum est, quando ceciderunt omnes viri bellatores morientes ex medio populi, et locutus est Dominus ad me dicens: Tu transibis hodie terminos. Moab Aroer, Et accedetis prope filios Ammon, ne hostiles sitis eis, neque committatis cum eis bellum, non enim dabo de terra filiorum Ammon tibi in sortem, quia filiis Lot dedi eam in sortem. Terra Rephaim reputabitur, nam et super eam habitabant Rephaim antea, et Ammonitae eos Zamzummim vocant. Natio magna et multa et potentior vobis, sicut et Enakeim, et perdidit eos Dominus ante faciem eorum, et hereditaverunt et habitati sunt pro eis usque ad hanc diem. Sicut fecerunt filiis Esau qui habitabant in Seir, quo modo deleverunt Chorrhaeum a facie eorum, et possederunt eos, et habitaverunt pro eis usque ad diem hanc. Et Euaio habitantes

in Asedoth usque ad Gazam, et Cappadoces qui exierunt ex Cappadocia, deleverunt eos, et habitaverunt pro eis.

Nunc igitur surgite et discedite, et transite vallem Arnon; ecce tradidi in manus tuas Sihon regem Hesebon Amorrhaeum et terram eius; incipe possidere, iunge ad eum bellum in hac die. Incipe dare tremorem tuum et timorem tuum super faciem omnium gentium quae sub caelo sunt, quae audientes nomen tuum turbabuntur, et dolores habebunt a facie tua.

Et misi legatos ex deserto Kedemoth ad Sihon regem Heshbon verbis pacificis, dicens Transibo per terram tuam; in via ibo, non declinabo ad dextram neque ad sinistram. Cibaria pro argento dabis mihi, et edam, et aquam pro argento dabis mihi, et bibam, sed quod transibo pedibus, Sicut fecerunt mihi filii Esau qui habitant in Seir, et Moabitae qui habitant in Aroer, donec transeam Iordanem in terram quam Dominus Deus noster dat nobis. Et non voluit Sihon rex Heshbon nos per se transire, quia Dominus Deus noster induravit spiritum eius et cor eius obfirmavit, ut traderetur in manus tuas sicut in die hac.

Et dixit Dominus ad me: Ecce coepi tradere ante faciem tuam Sihon regem Hesebon Amorrhaeum, et terram eius, et incipe possidere terram eius. Et exivit Sihon rex Heshbon in occursum nobis, ipse et omnis populus eius in bellum in Jahaz. Et tradidit eum Dominus Deus noster ante faciem nostram, et percussimus eum et filios eius et omnem populum eius. Et cepimus omnes urbes eius in tempore illo, et deleuimus omnem urbem

deinceps, et mulieres eorum et infantes eorum; non reliquimus uiuum. Except pecora praedati sumus, et spolia urbium cepimus. Ex Aroer, quae est apud labium torrentis Arnon, et civitatem quae est in valle, et usque ad montem Galaad, non facta est civitas quae effugerit nos. Omnes tradidit Dominus Deus noster in manus nostras. Prope filios Ammon non accessimus, omnia ea quae adjacent torrenti Jabbok et civitates eas quae in montana sunt, sicut praecepit Dominus Deus noster nobis.

3

Et conversi ascendimus viam in Basan, et exivit Og rex Basan in occursum nobis, ipse et omnis populus eius in bellum in Edraim. Et dixit Dominus ad me: Ne timueris eum, quia in manus tuas tradidi eum et omnem populum eius et omnem terram eius, et facies ei sicut fecisti Sihon regi Amorrhaeorum, qui habitabat in Hesebon. Et tradidit eum Dominus Deus noster in manus nostras, et Og regem Basan, et omnem populum eius, et percussimus eum, usque ad non relinquendum semen eius.

Et cepimus omnes urbes eius illo tempore; non erat urbs quam non cepimus ab eis, sexaginta urbes, omnes regiones circa Argob regis Og in Basan, Omnes civitates munitae erant, muri alti, portae et vectes, praeter civitates Pherezaeorum, quae multae valde erant. Perdidimus, quemadmodum fecimus Seon regem Hesebon, et perdidimus omnem civitatem deinceps, et

mulieres, et pueros. Et omnia pecora et spolia urbium nobis ipsis praedati sumus.

Et accepimus in tempore illo terram ex manibus duorum regum Amorrhaeorum, qui erant trans Iordanem, a torrente Arnon et usque Hermon, Palmae Hermon Saniorem appellant, et Amorrhaeus illud Sanirem nominavit. Omnes civitates Misor, et omnis Galaad, et omnis Basan usque ad Elcha et Edraim, civitates regni Og in Basan. Quod excepto Og rege Basan relictus est ex Rephaim, ecce lectus eius lectus ferreus, ecce haec in extremis filiorum Ammon, novem cubitorum longitudo eius, et quattuor cubitorum latitudo eius in cubito viri. Et terram illam hereditavimus in tempore illo ab Aroer, quae est iuxta ripam torrentis Arnon, et dimidium montis Galaad, et urbes eius dedi Ruben et Gad. Et reliquum Gilead, et omnem Bashan regnum Og dedi dimidiaei tribui Manasseh, et omnem regionem Argob; omnis Bashan illa, terra Rephaim computabitur. Et Iair filius Manasse cepit omnem regionem Argob usque ad fines Gargasi et Machathi, nominavitque eas ex nomine suo Basan Thauoth Iaeir usque ad diem hanc. Et Machir dedi Galaad. Et Ruben et Gad dedi a Galaad usque ad torrentem Arnon, medium torrentis terminum, et usque ad Iaboc; torrens terminus filiis Ammon. Et Arabah et Iordanes terminus Mahanareth, et usque ad mare Arabah, mare salis sub Asedoth Phasga ad orientem.

Et mandavi vobis in tempore illo, dicens: Dominus Deus vester dedit vobis terram hanc in sortem; armati procedite ante faciem fratrum vestrorum filiorum Israel, omnis potens. Praeter

mulieres vestras et liberos vestros et pecora vestra, scio quod multa pecora vobis sint, habitent in urbibus vestris, quas dedi vobis, donec requiem det Dominus Deus vester fratres vestros, sicut et vos, et hereditent et hi terram quam Dominus Deus noster dat illis trans Iordanem, et revertemini unusquisque in hereditatem suam quam dedi vobis.

Et Iesu praecepi in tempore illo, dicens: Oculi vestri viderunt omnia quanta fecit Dominus Deus noster duobus regibus his; ita faciet Dominus Deus noster omnibus regnis super quas tu transgrederis ibi. Non timebitis ab eis, quia Dominus Deus noster ipse pro vobis pugnabit.

Et deprecatus sum Dominum in tempore illo, dicens, Domine Deus, tu coepisti ostendere servo tuo fortitudinem tuam, et potentiam tuam, et manum tuam fortem, et brachium tuum excelsum; quis enim est Deus in caelo aut super terram, qui faciet sicut fecisti tu, et secundum fortitudinem tuam? Transgressus igitur videbo terram bonam hanc, quae est trans Iordanem, montem hunc bonum et Antilibanum.

Et Dominus me propter vos neglexit, nec me audivit, et dixit Dominus ad me: Sufficiat tibi, ne addas adhuc loqui verbum hoc. Ascende super culmen excisi, et aspice oculis tuis ad mare et Aquilonem et Austrum et ortus, et vide oculis tuis, quia non transibis Iordanem hunc. Et impera Iosue et fortifica eum et consolare eum, quod hic transibit ante faciem populi huius, et hic hereditabit illis omnem terram quam vidisti. Et consedimus

in valle prope domum Phogor.

4

Et nunc, Israel, audi ordinationes et iudicia quae ego doceo vos hodie facere, ut vivatis et multiplicemini, et ingressi hereditetis terram quam Dominus Deus patrum vestrorum dat vobis. Non addetis ad verbum quod ego praecipio vobis, et non aufertis ab eo; custodite mandata Domini Dei nostri, quaecumque ego praecipio vobis hodie. Oculi vestri viderunt omnia quaecumque fecit Dominus Deus noster Beelphegor, quia omnem hominem quicumque ivit post Beelphegor, delevit eum Dominus Deus vester ex vobis. Vos autem qui adhaerentes Domino Deo vestro, vivitis omnes hodie.

Videte, monstravi vobis iustitias et iudicia, sicut mandavit mihi Dominus, ut faciatis sic in terra in quam vos intratis ibi ad hereditandam eam. Et custodietis et facietis, quia haec est sapientia vestra et intelligentia coram omnibus gentibus; quicumque audiverint omnia iustificationes has, et dicent: Ecce populus sapiens et sciens, gens magna haec. Quia quae natio magna, cui est Deus appropinquans ei sicut Dominus Deus noster in omnibus, in quibus eum invocaverimus? Et quae gens magna, cui sunt iustitiae et iudicia iusta secundum omnem legem hanc, quam ego do coram vobis hodie?

Attende tibi ipsi, et custodi animam tuam vehementer, ne

obliviscaris omnia verba quae viderunt oculi tui, et ne discedant a corde tuo omnibus diebus vitae tuae, et docebis filios tuos et filios filiorum tuorum de die qua stetistis coram Domino Deo nostro in Horeb, die ecclesiae, quando dixit Dominus ad me: Congrega ad me populum, et audiant verba mea, ut discant timere me omnibus diebus quibus ipsi vivunt super terram, et filios suos docebunt. Et accessistis et stetistis sub monte, et mons ardebat igne usque ad caelum, tenebrae, caligo, procella. Et locutus est Dominus ad vos e medio ignis, vocem verborum quam audivistis, et similitudinem non vidistis, sed vocem tantum. Et nuntiavit vobis foedus eius, quod mandavit vobis facere, decem verba, et scripsit ea super duas tabulas lapideas.

Et mihi mandavit Dominus in tempore illo, docere vos iustificationes et iudicia, ut faceretis ea in terra in quam vos intratis ibi ad hereditandam eam. Et custodietis valde animas vestras, quia non vidistis similitudinem in die qua locutus est Dominus ad vos in Horeb in monte ex medio ignis. Ne inique agatis et faciatis vobis ipsis sculptile similitudinem, omnem imaginem similitudinem masculini aut feminini, similitudo omnis animalis eorum qui sunt super terram, similitudo omnis avis pennatae quae volat sub caelo, Similitudo omnis reptilis quod repit super terram, similitudo omnis piscis qui est in aquis sub terra. Et ne suspiciens in caelum et videns solem et lunam et stellas et omnem ornatum caeli, erratus, adoraveris ea et servieris eis, quae distribuit Dominus Deus tuus omnibus gentibus quae sub caelo sunt. Vos autem accepit Deus, et eduxit vos ex terra Aegypti, ex fornace ferrea, ut essetis ei populus

hereditarius, sicut in hoc die.

Et Dominus Deus iratus est mihi de rebus dictis a vobis, et iuravit ut non transeam Iordanem istum, et ut non intrem in terram quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte. Ego enim morior in terra hac, et non transeo Iordanem hunc; vos autem transitis, et hereditabitis terram bonam hanc. Attendite vobis, ne obliviscamini pactum Domini Dei nostri, quod disposuit vobiscum, et inique agatis, et faciatis vobis sculptile similitudinem omnium quae praecepit tibi Dominus Deus tuus. Quod Dominus Deus tuus ignis consumens est, Deus aemulator.

Si autem genueris filios et filios filiorum tuorum, et moremini super terram, et inique egeritis, et feceritis sculptam similitudinem cuiusque rei, et feceritis malum coram Domino Deum vestrum ad iram provocare: testor vobis hodie caelum et terram, quia perditione peribitis de terra in quam vos transitis Iordanem ibi ut hereditetis; non multos dies super eam permanebitis, sed omnino delebimini. Et disperget Dominus vos in omnibus gentibus, et relinquemini pauci numero in omnibus gentibus, in quas inducet Dominus vos illic. Et servietis ibi deis aliis, operibus manuum hominum, lignis et lapidibus, qui non videbunt neque audient neque edent neque olfacient. Et quaeretis ibi Dominum Deum vestrum, et invenietis eum quando quaesieritis eum ex toto corde tuo et ex tota anima tua in tribulatione tua. Et invenient te omnia verba haec in novissimo dierum, et converteris ad Dominum Deum tuum, et obaudies voci eius, Quia Deus misericors est Dominus Deus tuus,

non derelinquet te neque delebit te, non obliviscetur testamentum patrum tuorum quod iuravit eis Dominus.

Interrogate dies priores qui fuerunt ante te, a die qua creavit Deus hominem super terram, et ab extremo caeli usque ad extremum caeli, si factum est secundum verbum magnum hoc, si auditum est tale quid, si audivit gens vocem Dei viventis loquentis ex medio ignis, quo modo audivisti tu et vixisti, Si tentavit Deus ingressus accipere sibi gentem ex medio gentis in tentatione, et in signis, et in prodigiis, et in bello, et in manu forti, et in brachio excelso, et in visionibus magnis, secundum omnia quaecumque fecit Dominus Deus noster in Aegypto coram te vidente. ut scias Dominum Deum tuum hunc Deum esse, neque esse alium praeter eum. E caelo audita est vox eius ut te instrueret, et super terram ostendit tibi ignem suum magnum, et verba eius audivisti e medio ignis.

Propter amorem eius erga patres tuos, elegit semen eorum post eos vos, et eduxit te ipse in fortitudine sua magna ex Aegypto, ad delendas gentes magnas et fortiores te coram facie tua, ut introduceret te et daret tibi terram eorum possidendam, sicut habes hodie.

Et cognosces hodie, et converteris mente, quia Dominus Deus tuus hic Deus est in caelo sursum et super terram deorsum, et non est adhuc praeter eum. Et custodite mandata eius et iudicia eius, quaecumque ego praecipio tibi hodie, ut bene tibi fiat et filiis tuis post te, ut longaevi fiatis super terram, quam Dominus

Deus tuus dat tibi omnibus diebus. Tunc separavit Moyses tres civitates trans Iordanem ab ortu solis. fugere illuc homicidam qui occiderit proximum non sciens, et hic non odiens eum ante heri et tertii diei, et confugiet in unam ex urbibus his, et vivet. Bosor in deserto, in terra campestri Ruben; et Ramoth in Galaad Gad; et Gaulon in Basan Manasse.

Haec est lex, quam posuit Moyses coram filiis Israel. Haec testimonia et ordinationes et iudicia, quanta locutus est Moyses filiis Israel, egressis illis ex terra Aegypti. in trans Iordanem, in valle, prope domum Phogor, in terra Sehon regis Amorrhaeorum, qui habitabat in Hesebon, quem percussit Moyses et filii Israel, exeuntibus eis ex terra Aegypti. Et hereditaverunt terram eius et terram Og regis Basan, duorum regum Amorrhaeorum, qui erant trans Iordanem ad orientem solis. ab Aroer, quae est super labium torrentis Arnon, et super montem Sihon, qui est Hermon, omnem Arabam trans Iordanem ad orientem solis sub Asedoth sculptili.

5

Et vocavit Moses omnem Israel, et dixit ad eos: Audi, Israel, iustificationes et iudicia quaecumque ego loquor in auribus vestris in die hac, et discetis ea, et custodietis facere ea. Dominus Deus vester fecit vobiscum foedus in Horeb. Non cum patribus vestris pepigit Dominus foedus hoc, sed vobiscum, qui hic hodie omnes vivitis. Facie ad faciem locutus est Dominus ad vos in

monte ex medio ignis. Et ego stabam inter Dominum et vos in tempore illo, ut annuntiarem vobis verba Domini, quia timuistis a facie ignis et non ascendistis in montem, dicens Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxit te ex terra Aegypti, ex domo servitutis.

Non erunt tibi dei alii coram me.

Non facies tibi idolum, neque omnem similitudinem eorum quae in caelo sursum sunt, et quae in terra deorsum sunt, et quae in aquis subter terram sunt. Non adorabis eis neque servies eis, quia ego sum Dominus Deus tuus, Deus aemulator, reddens peccata patrum super filios in tertiam et quartam generationem iis qui oderunt me. et faciens misericordiam in milia iis qui amant me et iis qui custodiunt praecepta mea Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum, non enim impunitum dimittet Dominus Deus tuus eum qui accipit nomen eius in vanum.

Custodi diem sabbatorum ad sanctificandum eam, quo modo mandavit tibi Dominus Deus tuus. Sex dies operaberis et facies omnia opera tua. Die autem septimo sabbata Domino Deo tuo; non facies in ea omne opus, tu et filius tuus et filia tua, servus tuus et ancilla tua, bos tuus et iumentum tuum, et omne pecus tuum, et advena qui habitat in te, ut requiescat servus tuus et ancilla tua et iumentum tuum, sicut et tu. Et memor eris quod servus eras in terra Aegypti, et eduxit te Dominus Deus tuus inde in manu forti, et in brachio excelso; propter hoc praecepit tibi

Dominus Deus tuus ut custodires diem sabbatorum et sanctificares eam. Honora patrem tuum et matrem tuam, quo modo mandavit tibi Dominus Deus tuus, ut bene tibi sit, et ut longaevus sis super terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Non occides. Non moechaberis. Non furabis. Non falsum testimonium feres contra proximum tuum. Non concupisces uxorem proximi tui, non concupisces domum proximi tui, neque agrum eius, neque servum eius, neque ancillam eius, neque bovem eius, neque iumentum eius, neque omne pecus eius, neque omnia quaecumque proximi tui sunt.

Haec verba locutus est Dominus ad omnem congregationem vestram in monte ex medio ignis, tenebrarum, caliginis, tempestatis, voce magna, et non addidit, et scripsit ea super duas tabulas lapideas, et dedit mihi. Et factum est cum audivistis vocem ex medio ignis, et mons ardebat igne, et accessistis ad me omnes principes tribuum vestrarum, et senatus vester, Et dicebatis: Ecce ostendit nobis Dominus Deus noster gloriam suam, et vocem eius audivimus ex medio ignis; in die hac vidimus quia loquetur Deus ad hominem, et vivet. Et nunc ne moriamur, quia consumet nos ignis magnus hic, si addamus nos audire vocem Domini Dei nostri adhuc, et moriemur. Quae enim caro audivit vocem Dei viventis loquentis ex medio ignis, sicut nos, et vivet? Accede tu et audi omnia quaecumque dicat Dominus Deus noster, et tu loqueris ad nos omnia quaecumque loquetur Dominus Deus noster ad te, et audiemus et faciemus.

Et audivit Dominus vocem verborum vestrorum loquentium ad

me, et dixit Dominus ad me: Audivi vocem verborum populi huius, quanta locuti sunt ad te; recte omnia quanta locuti sunt. Quis dabit esse sic cor eorum in eis, ut timeant me et custodiant mandata mea omnibus diebus, ut bene sit eis et filiis eorum per aevum? I, dixi eis, convertimini vos in domos vestras. Tu autem illic sta mecum, et loquar ad te mandata et statuta et iudicia quaecumque docebis eos, et faciant sic in terra quam ego do eis in sortem. Et custodietis facere quo modo mandavit tibi Dominus Deus tuus; non declinabitis in dextram neque in sinistram, Secundum omnem viam, quam mandavit tibi Dominus Deus tuus ut ambulares in ea, ambulate, ut requiem det tibi, et bene tibi sit, et longa vita vivatis super terram quam hereditabitis.

6

Et haec sunt mandata et statuta et iudicia quaecumque mandavit Dominus Deus noster ut doceretis vos facere in terra in quam vos intratis ibi, ut hereditaretis eam. Ut timeatis Dominum Deum vestrum, custodiatis omnia statuta eius et mandata eius quae ego praecipio tibi hodie, tu et filii tui et filii filiorum tuorum, omnibus diebus vitae tuae, ut diu vivatis.

Et audi, Israel, et custodi facere, ut bene tibi sit, et ut multiplicemini valde, sicut locutus est Dominus Deus patrum tuorum dare tibi terram fluentem lac et mel. Et haec decreta et iudicia, quaecumque mandavit Dominus filiis Israel in deserto,

cum exissent de terra Aegypti. Audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus unus est. Et amabis Dominum Deum tuum ex tota mente tua, et ex tota anima tua, et ex tota virtute tua. Et erunt verba haec, quaecumque ego praecipio tibi hodie, in corde tuo et in anima tua. Et praedocabis ea filiis tuis, et loqueris de eis sedens in domo tua, et ambulans in via, et cubans, et surgens. Et ligabis ea in signum super manu tua, et erit immobile ante oculos tuos. Et scribetis ea super postes domorum vestrarum et portarum vestrarum.

Et erit, quando introducat te Dominus Deus tuus in terram quam iuravit patribus tuis, Abrahamo et Isaaco et Iacobo, dare tibi civitates magnas et bonas quas non aedificavisti, domos plenas omnium bonorum quas non implevisti, lacus excisos quos non excidisti, vineas et oliveta quae non plantavisti, et comedens et impletus, attende tibi ne obliviscaris Domini Dei tui, qui eduxit te ex terra Aegypti, ex domo servitutis. Dominum Deum tuum timebis, et ipsi soli servies, et ad ipsum adhaerebis, et in nomine eius iurabis.

Non eatis post deos alios ex deis nationum quae circa vos sunt, quia Deus zelotes, Dominus Deus tuus, in te est, ne iratus ira Dominus Deus tuus in te perdat te a facie terrae.

Non tentabis Dominum Deum tuum, quo modo eum tentastis in temptatione. Custodiens custodies mandata Domini Dei tui, testimonia et iustificationes, quaecumque mandavit tibi. Et facies quod placens et bonum est coram Domino Deo tuo, ut

bene tibi fiat, et intres ac hereditas terram bonam, quam iuravit Dominus patribus vestris. expellere omnes inimicos tuos ante faciem tuam, sicut locutus est Dominus.

Et erit quando interrogaverit te filius tuus cras, dicens: Quid sunt testimonia et iustificationes et iudicia, quae mandavit Dominus Deus noster nobis? Et dices filio tuo: Servi eramus Pharaonis in terra Aegypti, et eduxit nos Dominus inde manu forti et brachio excelso. Et dedit Dominus signa et prodigia magna et mala in Aegypto in Pharaonem et in domum eius coram nobis. Et nos eduxit inde, ut daret nobis terram hanc, quam iuravit dare patribus nostris. Et praecepit nobis Dominus facere omnia iudicia haec, timere Dominum Deum nostrum, ut bene sit nobis omnibus diebus, ut vivamus sicut et hodie. Et misericordia erit nobis, si custodiamus facere omnia mandata haec coram Domino Deo nostro, sicut mandavit nobis.

7

Si autem introducat te Dominus Deus tuus in terram in quam ingrederis ibi ut eam hereditare, et eiciat gentes magnas a facie tua, Hettaeum et Gergesaeum et Amorrhaeum et Chananaeum et Pherezaeum et Euaeum et Iebusaeum, septem gentes multas et fortiores vobis, Et tradet eos Dominus Deus tuus in manus tuas, et percuties eos, deletione delebis eos; non facies ad eos foedus, neque misereberis eorum. Neque nuptiis iungamini ad eos, filiam tuam non dabis filio eius, et filiam eius non accipies

filio tuo. Apostabit enim filium tuum ab me, et serviet diis alteris, et irascetur ira Dominus in vos, et delebit te cito. Sed sic facietis illis: aras eorum destruetis, et columnas eorum conteretis, et lucos eorum excidetis, et sculptilia deorum eorum igne comburetis. Quia populus sanctus es Domino Deo tuo, et te praelegit Dominus Deus tuus ut sis ei populus peculiaris prae omnibus gentibus quae sunt super faciem terrae.

Non quia multi estis prae omnibus gentibus praelegit Dominus vos et elegit Dominus vos; vos enim estis pauci prae omnibus gentibus. Sed propter id quod Dominus vos amat, et servat iusiurandum quod patribus vestris iuravit, eduxit vos Dominus manu forti, et redemit te Dominus e domo servitutis, e manu Pharaonis regis Aegypti. Et cognosces, quod Dominus Deus tuus, hic Deus, Deus fidelis est, custodiens pactum et misericordiam iis qui amant eum et iis qui custodiunt mandata eius in mille generationes. Et reddens his qui odiunt secundum faciem ad delendum eos, et non tardabit his qui odiunt, secundum faciem reddet eis.

Et custodies mandata et iustitias et iudicia haec, quaecumque ego praecipio tibi hodie facere. Et erit, quando audieritis ordinationes has et custodiatis et faciatis ea, tunc custodiet Dominus Deus tuus tibi pactum et misericordiam quam iuravit patribus vestris. Et amabit te, et benedicet te, et multiplicabit te, et benedicet progeniem ventris tui, et fructum terrae tuae, frumentum tuum, et vinum tuum, et oleum tuum, armenta bouum tuorum, et greges ovium tuarum super terra, quam

iuravit Dominus patribus tuis dare tibi. Benedictus eris inter omnes gentes; non erit in vobis sterilis neque sterila, et in pecoribus tuis. Et removebit Dominus Deus tuus a te omnem mollitiem, et omnes morbos Aegypti malos quos vidisti, et quaecumque cognovisti, non imponet super te, sed imponet ea super omnes qui te oderunt.

Et edes omnia spolia gentium quae Dominus Deus tuus dat tibi; non parcet oculus tuus eis, et non servies deis eorum, quia offendiculum hoc est tibi.

Si autem dicas in mente tua, quia maior gens haec est quam ego, quomodo potero delere eos? Non timebis eos; memoria recordaberis quanta fecit Dominus Deus tuus Pharaoni et omnibus Aegyptiis, Tentationes magnas quas viderunt oculi tui, signa et prodigia magna illa, manum fortem et brachium excelsum, quomodo eduxit te Dominus Deus tuus, sic faciet Dominus Deus vester omnibus gentibus quas tu times a facie eorum. Et crabrones mittet Dominus Deus tuus in eos, donec deleantur qui relictis sunt et qui absconditi sunt a te. Non vulneraberis a facie eorum, quia Dominus Deus tuus in te est, Deus magnus et potens. Et consumet Dominus Deus tuus nationes has a facie tua paulatim; non poteris consumere eos cito, ne fiat terra deserta, et multiplicentur super te bestiae ferae. Et tradet eos Dominus Deus tuus in manus tuas, et perdes eos perditione magna, donec deleveris eos. Et tradet reges eorum in manus vestras, et perdetis nomen eorum ex loco illo; non resistet ullus secundum faciem tuam, donec deleveris eos.

Sculptilia deorum ipsorum igne comburetis; non concupisces argentum neque aurum ex eis, non sumes tibi, ne offendas per illud, quia abominatio Domino Deo tuo est. Et non inferes abominationem in domum tuam, et anathema eris sicut hoc; abominatione abominaberis et execratione execraberis, quia anathema est.

8

Omnia mandata, quae ego praecipio vobis hodie, custodietis facere, ut vivatis et multiplicemini, et intretis et hereditate accipiatis terram, quam iuravit Dominus Deus vester patribus vestris. Et memoreris omnem viam, quam duxit te Dominus Deus tuus in deserto, ut affliceret te et tentaret te, et cognosceretur ea quae in corde tuo sunt, si custodies mandata eius aut non. Et afflixivit te, et fame affecit te, et cibavit te manna, quod non noverunt patres tui, ut declararet tibi quod non super pane solo vivet homo, sed super omni verbo quod procedit per os Dei vivet homo. Vestimenta tua non senuerunt a te, calceamenta tua non trita sunt a te, pedes tui non callosi facti sunt, ecce quadraginta anni.

Et cognosces corde tuo quia, sicut si quis homo disciplinet filium suum, sic Dominus Deus tuus disciplinabit te. Et custodies mandata Domini Dei tui, ambulare in viis eius et timere eum.

Dominus enim Deus tuus introducet te in terram bonam et

multam, ubi torrentes aquarum et fontes abyssorum exeuntes per planities et per montes, Terra tritici et hordei, vites, fici, mala punica, terra oleae, olei et mellis. Terra super quam non cum paupertate edes panem tuum, et non indigebis super ea quidquam, terra cuius lapides ferrum sunt, et ex montibus eius fodias aes.

Et ederis et satiaberis, et benedices Dominum Deum tuum super terra bona, quam dedit tibi. Attende tibi ne obliviscaris Domini Dei tui, ne non custodias mandata eius, et iudicia et iustitias eius, quaecumque ego praecipio tibi hodie. Ne edas et implearis, et domos bonas aedifices et habites in eis, et boum tuorum et ovium tuarum multiplicatis tibi, argento et auro multiplicatis tibi, et omnibus quaecumque tibi erunt multiplicatis tibi exalteris corde, et obliviscaris Domini Dei tui, qui eduxit te ex terra Aegypti, ex domo servitutis, eius qui adduxit te per desertum illud magnum et terribile, ubi serpens mordens et scorpio et sitis, ubi non erat aqua, eius qui eduxit tibi ex petra acuta fontem aquae, eius qui pavit te manna in deserto, quod non novisti tu, et non noverunt patres tui, ut affligeret te, et tentaret te, et bene tibi faceret in novissimis diebus tuis. Non dicas in corde tuo: Fortitudo mea et potestas manus meae fecit mihi virtutem magnam hanc. Et memor eris Domini Dei tui, quia ipse tibi dat fortitudinem ad faciendum potentiam, et ut statuatur pactum eius quod iuravit Dominus patribus tuis, sicut hodie.

Et erit si oblivione obliviscaris Dominum Deum tuum, et eas post deos alios, et servias eis, et adores eis, testor vobis hodie caelum

et terram, quia destructione peribitis. Sicut et reliquae gentes quas Dominus Deus perdit ante faciem vestram, sic peribitis, quia non audivistis vocem Domini Dei vestri.

9

Audi Israel, tu transis hodie Iordanem ut intres et hereditas gentes magnas et fortiores quam vos, urbes magnas et muratas usque ad caelum. Populum magnum et multum et procerum, filios Anak, quos tu scis, et tu audivisti: quis resistet coram filiis Anak? Et cognosces hodie quia Dominus Deus tuus ipse praecedet ante faciem tuam; ignis consumens est; ipse exterminabit eos, et ipse avertet eos a facie tua, et perdet eos in celeritate, quemadmodum dixit tibi Dominus. Non dicas in corde tuo, cum consumpserit Dominus Deus tuus gentes has ante faciem tuam, dicens: Propter iustitiam meam introduxit me Dominus ut hereditarem terram bonam hanc. Non propter iustitiam tuam, neque propter sanctitatem cordis tui tu ingrederis ad possidendam terram eorum, sed propter impietatem gentium istarum Dominus delebit eos a facie tua, et ut statuat foedus quod iuravit Dominus patribus nostris, Abrahae et Isaac et Iacob.

Et cognosces hodie, quia non propter iustitias tuas Dominus Deus tuus dat tibi terram bonam hanc hereditandam, quia populus durae cervicis es. Memento, ne obliviscaris quanta provocaveris Dominum Deum tuum in deserto, a quo die

exivistis ex Aegypto et venistis in locum hunc; inobedientes perseverastis erga Dominum.

Et in Horeb provocastis Dominum, et iratus est Dominus super vos ut deleret vos, Cum ascenderem in montem ad accipiendas tabulas lapideas, tabulas foederis quas Dominus vobiscum disposuit, mansi in monte quadraginta dies et quadraginta noctes; panem non edi et aquam non bibi. Et dedit mihi Dominus duas tabulas lapideas scriptas digito Dei, et super eas scripta erant omnia verba quae locutus est Dominus ad vos in monte die convocationis. Et factum est per quadraginta dies et per quadraginta noctes: dedit Dominus mihi duas tabulas lapideas, tabulas foederis. Et dixit Dominus ad me: Surge, descende celeriter hinc, quia inique egit populus tuus, quos eduxisti ex terra Aegypti; transgressi sunt cito ex via quam mandavi eis, et fecerunt sibi conflatile.

Et dixit Dominus ad me dicens: Locutus sum ad te semel et bis dicens: Vidi populum hunc, et ecce populus durae cervicis est. Et nunc permitte me delere eos, et abolebo nomen eorum de sub caelo, et faciam te in gentem magnam et fortem et multo maiorem quam haec. Et conversus descendi ex monte, et mons ardebat igne usque ad caelum, et duae tabulae testimoniorum erant in duabus manibus meis. Et videns quod peccavistis coram Domino Deo vestro, et fecistis vobis ipsis conflatilem, et transgressi estis a via quam praecepit Dominus vobis facere, Et apprehensis duabus tabulis, proieci eas de duabus manibus meis, et confregi coram vobis. Et deprecatus sum coram Domino

iterum, sicut et prius, quadraginta dies et quadraginta noctes; panem non comedi et aquam non bibi, propter omnia peccata vestra quae peccavistis, cum fecistis malum coram Domino Deo ad provocandum eum. Et territus sum propter iram et furorem, quia provocatus est Dominus super vos ad delendum vos, et exaudivit Dominus me etiam in tempore hoc. Et super Aaron iratus est ut deleret eum, et vovi etiam de Aaron in tempore illo. Et peccatum vestrum, quod fecistis, vitulum, cepi eum et combussi eum in igne, et confregi eum, conterens valde, donec factum est tenue, et factum est sicut pulvis, et ieci pulverem in torrentem descendentem ex monte.

Et in combustionem et in temptationem et in sepulcris concupiscentiae provocantes eratis Dominum. Et quando misit vos Dominus ex Cades Barne, dicens: Ascendite et possidete terram quam do vobis, et inobedientes fuistis verbo Domini Dei vestri, et non credidistis ei, et non audivistis vocem eius. Disobedientes fuistis erga Dominum a die qua cognitus est vobis. Et deprecatus sum coram Domino quadraginta dies et quadraginta noctes, quantas deprecatus sum, dixit enim Dominus se delere vos. Et precatus sum ad Deum et dixi: Domine, rex deorum, ne perdas populum tuum et portionem tuam quam redemisti, quos eduxisti ex terra Aegypti in fortitudine tua magna et in manu tua valida et in brachio tuo excelso. Memento Abraham et Isaac et Jacob servorum tuorum, quibus jurasti secundum teipsum; ne respicias super duritiam populi hujus et impietates et peccata eorum. Ne dicant habitantes terram unde eduxisti nos inde, dicentes: Quia non

potuit Dominus introducere eos in terram quam promisit eis, et quia oderat eos, eduxit eos in desertum ut occideret eos. Et hi populus tuus et sors tua sunt, quos eduxisti ex terra Aegypti in fortitudine tua magna, et in manu tua valida, et in brachio tuo excelso.

10

In illo tempore dixit Dominus ad me: Exscinde tibi duas tabulas lapideas sicut primas, et ascende ad me in montem, et facies tibi arcam ligneam. Et scribes super tabulas verba quae erant in tabulis primis quas fregisti, et mittes ea in arcam. Et feci arcam ex lignis incorruptibilibus, et excidi tabulas lapideas sicut primae, et ascendi in montem, et duae tabulae erant super manibus meis. Et scripsit super tabulas secundum scripturam primam decem verba, quae locutus est Dominus ad vos in monte ex medio ignis, et dedit eas Dominus mihi. Et conversus descendi de monte, et posui tabulas in arcam quam feceram, et erant ibi, sicut mandaverat mihi Dominus. Et filii Israel profecti sunt ex Beeroth filiorum Jakim Miserah. Ibi mortuus est Aaron, et sepultus est ibi, et sacerdotio functus est Eleazar filius eius pro eo. Inde profecti sunt in Gadgad, et ab Gadgad in Etebatha, terram torrentium aquarum.

In illo tempore separavit Dominus tribum Levi, ut portaret arcam foederis Domini, ut staret coram Domino, ut ministraret et oraret in nomine eius usque ad diem hanc. Propter hoc non

est Levitis pars et sors in fratribus eorum; Dominus ipse sors eius est, sicut dixit ei. Et ego stabam in monte quadraginta dies et quadraginta noctes. Et audivit Dominus me etiam hoc tempore, et noluit Dominus delere vos. Et dixit Dominus ad me: Vade, proficiscere ante populum hunc, et intrent et possideant terram quam iuravi patribus eorum dare eis.

Et nunc, Israel, quid Dominus Deus tuus petit a te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, et ambules in omnibus viis eius, et ames eum, et servias Domino Deo tuo ex toto corde tuo, et ex tota anima tua? custodire mandata Domini Dei tui, et iudicia eius, quanta ego praecipio tibi hodie, ut bene tibi sit. Ecce Domini Dei tui est caelum et caelum caeli, terra et omnia quaecumque sunt in ea. Sed patres vestros praelegit Dominus ut amaret eos, et elegit semen eorum post eos, vos, praeter omnes gentes, secundum diem hanc. Et circumcidetis duritiam cordis vestri, et collum vestrum non indurabitis. Nam Dominus Deus vester, hic est Deus deorum et Dominus dominorum, Deus magnus et fortis et terribilis, qui personam non respicit neque munus accipit, Faciens iudicium peregrino et orphano et viduae, et amat peregrinum, dans ei panem et vestimentum. Et amabitis advenam, advenae enim eratis in terra Aegypti.

Dominum Deum tuum timebis, et ipsi servies, et ad ipsum adharebis, et in nomine eius iurabis. Hic gloriatio tua, et hic Deus tuus, qui fecit in te magna et gloriosa haec, quae viderunt oculi tui. In septuaginta animabus descenderunt patres tui in Aegyptum; nunc autem fecit te Dominus Deus tuus sicut stellas

caeli multitudine.

11

Et amabis Dominum Deum tuum, et custodies custodias eius, et iustitias eius, et praecepta eius, et iudicia eius omnibus diebus. Et cognoscetis hodie, quia non liberi vestri, quicumque non sciunt neque viderunt disciplinam Domini Dei tui, et magnalia eius, et manum fortem, et brachium excelsum, et signa eius et prodigia eius, quaecumque fecit in medio Aegypti Pharaoni regi Aegypti et omni terrae eius Et quanta fecit contra vim Aegyptiorum, et currus eorum, et equos eorum, et vim eorum, ut inundavit aqua maris Rubri super faciem eorum persequentium vos a tergo, et perdidit eos Dominus usque ad hodiernum diem, et quanta fecit nobis in deserto, donec venistis in locum hunc, Et quaecumque fecit Dathan et Abiron, filiis Eliab filii Ruben, quos terra, aperiens os suum, devoravit eos et domos eorum et tabernaculas eorum et omnem substantiam eorum quae cum eis erat in medio totius Israel. Quia oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna, quanta fecit in vobis hodie.

Et custodietis omnia mandata eius, quaecumque ego praecipio tibi hodie, ut vivatis et multiplicemini, et ingressi hereditabitis terram in quam vos Iordanem transitis, ut hereditare eam. Ut diu vivatis super terram quam iuravit Dominus patribus vestris dare eis et semini eorum post eos, terram fluentem lacte et melle. Est enim terra, in quam ibi ingrederis ad hereditandam

eam, non sicut terra Aegypti, unde inde exivistis, quando seminant semen et irrigant pedibus suis velut hortum holerum, Terra autem, in quam ingrederis ut hereditares eam, terra montana et plana est; ex pluvia caeli bibet aquam. Terra, quam Dominus Deus tuus observat continuo, oculi Domini Dei tui super eam ab initio anni usque ad completionem anni.

Si autem auditione audieritis omnia mandata, quae ego praecipio tibi hodie, amare Dominum Deum tuum et servire ei ex toto corde tuo et ex tota anima tua et dabit pluviam terrae tuae secundum tempus, primam et seram, et inferes frumentum tuum et vinum tuum et oleum tuum. et dabit pabula in agris tuis pecoribus tuis, et edens et impletus Attende tibi ne fiat latum cor tuum, et transgredimini et serviatis deis aliis et adoreatis eis. Et iratus ira Dominus super vos, claudet caelum, et non erit pluvia, et terra non dabit fructum suum, et peribitis celeriter a terra bona, quam Dominus dedit vobis.

Et imbicietis verba haec in cor vestrum et in animam vestram, et alligabitis ea in signum super manu vestra, et erit inmotum ante oculos vestros. Et docebitis ea filios vestros loqui in eis, sedente te in domo, et ambulante te in via, et dormiente te, et surgente te. Et scribetis ea super postes domorum vestrarum et portarum vestrarum. ut longe vivatis, et dies filiorum vestrorum super terram quam juravit Dominus patribus vestris dare eis, sicut dies caeli super terram. Et erit, si audiendo audieritis omnia mandata haec quae ego praecipio tibi hodie, ut faciatis, ut ametis Dominum Deum nostrum, et ambuletis in omnibus viis

eius, et adhaereatis ei, Et eiciet Dominus omnes gentes has a facie vestra, et hereditabitis gentes magnas et fortes magis quam vos. Omnis locus ubi calcaverit vestigium pedis vestri, vobis erit, a deserto et Antilibano, et a flumine magno, flumine Euphrate, et usque ad mare quod ad occasum erunt fines vestri. Nemo resistet coram vobis, et timorem vestrum ac tremorem vestrum imponet Dominus Deus vester super faciem omnis terrae super quam ascendatis, quo modo locutus est ad vos.

Ecce ego do ante vos hodie benedictionem et maledictionem, Benedictionem, si audiat mandata Domini Dei vestri, quantas ego mando vobis hodie, et maledictionem, si non audieritis mandata Domini Dei vestri, quanta ego praecipio vobis hodie, et aberraveritis a via quam mandavi vobis, profecti servire diis alienis, quos non nostis. Et erit cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram in quam transgredieris ad possidendum eam, et dabis benedictionem super montem Garizim, et maledictionem super montem Ebal. Nonne ecce haec sunt trans Iordanem, post viam occasus solis in terra Chanaan, quae habitat ad occasum, iuxta Golgol, prope quercum altam? Vos enim transitis Iordanem, ut ingressi hereditatem capiatis terram, quam Dominus Deus noster dat vobis in sorte omnibus diebus, et habitabitis in ea.

Et custodietis ut faciatis omnia praecepta eius, et iudicia haec, quaecumque ego do coram vobis hodie.

12

Et haec praecepta et iudicia, quae custodietis ut faciatis in terra quam Dominus Deus patrum vestrorum dat vobis in sortem, omnibus diebus quibus vos vivitis super terram. Destructione perdetis omnes locos in quibus serviverunt ibi deis eorum, quos vos hereditabitis, super montibus excelsis et super collibus et subter arborem densam, Et destruetis aras eorum, et conteretis statuas eorum, et lucos eorum excidetis, et sculptilia deorum eorum comburetis igni, et perdetis nomen eorum ex loco illo. Non facietis sic Domino Deo vestro. Sed aut in locum, quem eligeret Dominus Deus tuus in una urbium vestrarum ad nominandum nomen eius ibi et invocandum, et quaeretis et venietis ibi. Et afferetis ibi holocaustomata vestra, et sacrificia vestra, et primitias vestras, et vota vestra, et voluntaria vestra, et confessiones vestras, primogenita boum vestrorum, et ovium vestrarum. Et edetis illic coram Domino Deo vestro, et laetabimini super omnibus quibus inieceritis manum vos et domus vestrae, sicut benedixit te Dominus Deus tuus.

Non facietis omnia quanta nos facimus hic hodie, unusquisque id quod placet coram se. Non enim adhuc venistis in requiem et in hereditatem, quam Dominus Deus noster dat vobis. Et transibitis Iordanem et habitabitis in terra, quam Dominus Deus noster in hereditatem dat vobis, et requiem dabit vobis ab omnibus inimicis vestris in circuitu, et habitabitis cum securitate. Et erit locus quem elegerit Dominus Deus tuus ut

invocetur nomen eius illic; illic feretis omnia quaecumque ego praecipio vobis hodie: holocausta vestra et sacrificia vestra et decimas vestras et primitias manuum vestrarum et omne electum donorum vestrorum quaecumque voveatis Domino Deo vestro. Et laetabimini coram Domino Deo vestro, vos et filii vestri et filiae vestrae et servi vestri et ancillae vestrae et Levita qui super portas vestras est, quia non est ei pars neque sors cum vobis. Attende tibi, ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris. Sed in locum quem elegerit Dominus Deus tuus in una tribuum tuarum, ibi offeres holocausta vestra, et ibi facies omnia quaecumque ego praecipio tibi hodie. Sed in omni desiderio tuo immolabis, et comedes carnes secundum benedictionem Domini Dei tui, quam dedit tibi in omni civitate; immundus apud te et mundus pariter comedent illud, sicut dorcadem aut cervum. Excepto sanguine non comedetis; super terram effundetis illud sicut aquam.

Non poteris edere in civitatibus tuis decimam partem frumenti tui et vini tui et olei tui, primogenita boum tuorum et ovium tuarum, et omnes preces quantascumque voveritis, et confessiones vestras, et primitias manuum tuarum. Sed coram Domino Deo tuo comedes illud in loco quem elegerit Dominus Deus tuus sibi, tu et filius tuus et filia tua, servus tuus et ancilla tua et advena qui in urbibus vestris, et laetaberis coram Domino Deo tuo in omnibus ad quae miseris manum tuam.

Attende tibi ne derelinquas Levitem omni tempore quo vivas super terram.

Si autem amplificaverit Dominus Deus tuus terminos tuos, quemadmodum locutus est tibi, et dices: Manducabo carnes, si desideraverit anima tua ut manducet carnes, in omni desiderio animae tuae manducabis carnes. Si autem longe absit a te locus quem eligat Dominus Deus tuus ibi invocari nomen eius ibi, et sacrificabis de bobus tuis et de ovibus tuis quas dederit Deus tibi, quem ad modum praecepi tibi, et comedes in urbibus tuis secundum desiderium animae tuae. Sicut editur gazella et cervus, ita edes illud; immundus in te et mundus similiter edet. Attende fortiter ne sanguinem edas, quia sanguis eius anima est; non edetur anima cum carnibus. Non comedetis; super terram effundetis illud sicut aquam. Non edas illud, ut bene tibi fiat et filiis tuis post te, si feceris bonum et placens coram Domino Deo tuo. Except sancta tua si fiant tibi, et vota tua capiens venies in locum quem eligat Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius ibi. Et facies holocaustomata tua, carnes offeres super altare Domini Dei tui; sanguinem autem sacrificiorum tuorum fundes ad basem altaris Domini Dei tui, carnes autem edes. Custodi et audi et facies omnia verba quae ego mando tibi, ut bene tibi fiat et filiis tuis in aevum, si feceris quod placet et bonum est coram Domino Deo tuo.

Si autem deleverit Dominus Deus tuus nationes ad quas tu ingredieris illic ut hereditas terram earum a facie tua, et possederis eam, et habitaveris in terra earum, Attende tibi ne inquiras sequi eos postquam deleti sunt a facie tua, dicens: Quomodo faciunt gentes hae deis suis? Faciam et ego. Non facies sic Deo tuo, nam abominationes Domini quas odivit fecerunt in

deis suis, quia filios suos et filias suas comburunt in igne deis suis.

13

Omne verbum quod ego praecipio vobis hodie, hoc custodias ut facias; non addes super illud, neque auferes ab illo.

Si autem surgat in te propheta aut somnians somnium, et det tibi signum aut prodigium, Et veniat signum aut portentum quod locutus est ad te dicens: Eamus et serviamus diis aliis quos non scitis, Non audietis verba prophetae illius aut somniantis somnium illud, quia tentat Dominus Deus vester vos, ut sciat si amatis Deum vestrum ex toto corde vestro et ex tota anima vestra. Post Dominum Deum vestrum ibitis, et hunc timebitis, et vocem eius audietis, et ei adhaerebitis. Et propheta ille aut somnium somnians ille morietur, locutus est enim ut deciperet te a Domino Deo tuo, qui eduxit te ex terra Aegypti, qui redemit te ex servitute, ut expelleret te a via, quam mandavit tibi Dominus Deus tuus ut ambulares in ea, et delebis malum ex vobis ipsis.

Si autem hortatus fuerit te frater tuus ex patre tuo aut ex matre tua, aut filius tuus, aut filia tua, aut mulier tua quae in sinu tuo est, aut amicus aequalis animae tuae clam, dicens: Eamus et serviamus diis aliis, quos non scivisti tu et patres tui, A diis gentium quae in circuitu vestro sunt, quae propinquae tibi sunt

aut quae procul a te sunt, ab extremo terrae usque ad extremum terrae, Non consenties ei, et non audies eum, et non parces oculus tuus ei, non desiderabis eum, neque cooperies eum, Proclamans annuntiabis de eo, et manus tuae erunt super eum primae ad occidendum eum, et manus omnis populi postremae. Et lapidabunt eum lapidibus, et morietur, quia quaesivit avertere te a Domino Deo tuo qui eduxit te ex terra Aegypti, ex domo servitutis. Et omnis Israel audiens timebit, et non addet facere adhuc secundum verbum malum hoc in vobis.

Si autem audias in una ex civitatibus tuis, quas Dominus Deus tuus dat tibi ut habites ibi, dicentium, Exierunt viri iniqui ex vobis, et averterunt omnes habitantes terram eorum, dicentes: Eamus et serviamus diis aliis, quos non scivistis. et tensiones et quaestiones facies, et investigabis valde, et ecce verum manifeste verbum est, facta est abominatio haec in vobis, Removens interficies omnes habitantes in terra illa caede gladii; anathemate devovebitis eam et omnia quae in ea sunt. Et omnia spolia eius congregabis in vias eius, et incendes civitatem in igne, et omnia spolia eius cum omni populo coram Domino Deo tuo; et erit inhabitata in aeternum, non aedificabitur adhuc. Et non adhaerebit quicquam de anathemate in manu tua, ut avertatur Dominus ab ira furoris sui, et det tibi misericordiam, et misereatur tui, et multiplicet te, quemadmodum iuravit patribus tuis, Si audias vocem Domini Dei tui, ut custodias mandata eius quaecumque ego praecipio tibi hodie, ut facias bonum et placens coram Domino Deo tuo.

14

Filii estis Domini Dei vestri; non ponetis calvitiam inter oculos vestros super mortuo. Quia populus sanctus es Domino Deo tuo, et te elegit Dominus Deus tuus ut fias populus ipsi peculiaris ex omnibus gentibus quae sunt super faciem terrae. Non comedetis omnem abominationem. Haec sunt pecora quae comedetis: vitulum ex bobus, et agnum ex ovibus, et haedum ex capris. cervum et dorcadem et pygargum, orygem et camelopardalim. Omne animal dividens ungulam et findens duos ungulas, et adducens ruminationem in animalibus, haec comedetis. Et haec non edetis ex iis quae ruminant, et ex iis quae ungulas dividunt, et ungues findunt: camelum, et leporem, et hyracem, quia ruminant quidem, sed ungulam non dividunt; immunda haec vobis sunt. Et suem, quia dividit ungulam hoc, et findit fissuras ungulae, et hoc ruminationem non ruminat, immundum hoc vobis; de carnibus eorum non comedetis, cadavera eorum non tangetis.

Et haec edetis ex omnibus quae in aqua sunt: omnia quaecumque pinnas et squamas habent, edetis. Et omnia quaecumque non habent pinnas et squamas, non comedetis; immunda vobis sunt. Omnem avem puram edite. Et haec non edetis ex eis: aquilam, et gryphum, et haliaetum, et vulturem et miluum et similia illi et passerem, et noctuam, et larum, et erodionem, et cycnum, et ibim, et cataracten, et hieraca, et similia ei, et upupam, et nycticoracem et pelacanium et

charadrium et similia ei et porphyrionem et nycteridae. Omnia reptilia avium immunda sunt vobis; non comedetis ex eis. Omnem avem puram comedetis. Omne mortuum non edetis; peregrino in civitatibus tuis dabitur et edet, aut vendes alieno, quia populus sanctus es Domino Deo tuo. Non coques agnum in lacte matris eius.

Decimam decimabis omnis prolis seminis tui, prolem agri tui annum secundum annum. Et edes illud in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius ibi; feretis decimas frumenti tui et vini tui et olei tui, primogenita boum tuorum et ovium tuarum, ut discas timere Dominum Deum tuum omnibus diebus. Si autem longe fiat via a te, et non possis offerre ea, quia longe a te est locus quem eliget Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius ibi, quia benedicet te Dominus Deus tuus, Et vendes ea argento, et accipies argentum in manibus tuis, et ibis in locum quem Dominus Deus tuus elegerit. Et dabis argentum in omne quod desiderat anima tua, in boves aut in oves, aut in vinum aut in siceram, aut in omne quod desiderat anima tua, et edes ibi coram Domino Deo tuo, et laetaberis tu et domus tua, Et Levita qui in civitatibus tuis est, quod non est ei pars neque sors tecum.

Post tria annos efferes omnem decimam procreatorum tuorum; in anno illo pones illud in urbibus tuis. Et veniet Levita, quod non est ei pars neque sors cum te, et advena et orphanus et vidua quae in civitatibus tuis, et edent et implebuntur, ut benedicat te Dominus Deus tuus in omnibus operibus quae si

facias.

15

Per septem annos facies remissionem. Et sic praeceptum remissionis: dimittes omne debitum proprium quod debet tibi proximus, et fratrem tuum non exiges, invocata est enim remissio Domino Deo tuo. Alienum exiges quaecumque tibi apud eum sint, fratri autem tuo remissionem debiti tui facies. Quia non erit in te indigens, quia benedicens benedicet te Dominus Deus tuus in terra quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte ad possidendum eam.

Si autem auditione audieritis vocem Domini Dei vestri, ut custodiatis et faciatis omnia mandata haec, quaecumque ego praecipio tibi hodie, Quia Dominus Deus tuus benedixit te quo modo locutus est tibi, et mutuabis nationibus multis, tu autem non mutuaberis, et dominaberis nationibus multis, tui autem non dominabuntur.

Si autem fiat in te indigens ex fratribus tuis in una urbium tuarum in terra quam Dominus Deus tuus dat tibi, non obdurabis cor tuum neque claudes manum tuam a fratre tuo indigente. Aperiens aperies manus tuas ei, et mutuum dabis ei quantum indiget, prout eget. Attende tibi ne fiat verbum occultum in corde tuo iniquitas, dicens: Appropinquat annus septimus, annus remissionis, et malus fiat oculus tuus fratri tuo

indigenti, et non dabis ei, et clamabit contra te ad Dominum, et erit in te peccatum magnum. Dans dabis ei, et mutuum mutuabis ei quantum indiget, quatenus eget, et non contristaberis corde tuo dante te ei, quia propter verbum hoc benedicet te Dominus Deus tuus in omnibus operibus et in omnibus in quibus posueris manum tuam. Non enim deficiet indigens a terra tua; propter hoc ego tibi praecipio ut facias rem hanc, dicens: Aperies omnino manus tuas fratri tuo pauperi et indigenti qui est in terra tua.

Si autem venditus sit tibi frater tuus Hebraeus aut Hebraea, serviet tibi sex annos, et anno septimo dimittes eum liberum a te. Quando autem eum liberum a te emittas, non eum vacuum emittes. Provisione providebis eum ex ovibus tuis, et ex frumento tuo, et ex vino tuo; sicut benedixit te Dominus Deus tuus, dabis ei.

Et memor eris quia servus eras in terra Aegypti, et redemit te Dominus Deus tuus inde; propter hoc ego tibi praecipio facere verbum hoc. Si autem dicat ad te: Non exhibo a te, quia amavit te et domum tuam, quia bene est ei apud te. Et capies subulam, et perforabis aurem eius ad portam, et erit tibi servus in aevum, et ancillam tuam similiter facies. Non durum erit coram te cum dimittes eos liberos a te, quia annuam mercedem mercenarii servivit tibi sex annos, et benedicet te Dominus Deus tuus in omnibus quae feceris.

Omne primogenitum quod natum fuerit in bobus tuis et in

ovibus tuis, masculina sanctificabis Domino Deo tuo; non operaberis primogenito vitulo tuo, et non tondebis primogenita ovium tuarum. Coram Domino edes illud annum ex anno in loco quem elegerit Dominus Deus tuus, tu et domus tua. Si autem sit in eo mendum, claudum aut caecum, mendum malum, non immolabis illud Domino Deo tuo.

In civitatibus tuis edes illud; immundus apud te et mundus similiter edet, sicut dorcadem aut cervum. Excepto sanguinem non comedetis; super terram effundetis illud sicut aquam.

16

Custodi mensem novorum, et facies pascha Domino Deo tuo, quia mense novorum existi ex Aegypto nocte. Et immolabis pascha Domino Deo tuo oves et boves in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius ibi. Non edas super eo fermentum; septem dies edas super eo azyma, panem afflictionis, quia in festinatione exivistis ex Aegypto, ut memineritis diem exitus vestri ex terra Aegypti omnibus diebus vitae vestrae. Non videbitur tibi fermentum in omnibus finibus tuis septem dies, et non dormiet de carnibus, quas si sacrificaveris vespere die prima, in mane. Non poteris sacrificare pascha in ulla civitatum tuarum, quas Dominus Deus tuus dat tibi. sed in locum quem elegerit Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius ibi, sacrificabis pascha vespere ad occasum solis in tempore quo existi ex Aegypto. Et coques et

assabis et comedes in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus, et converteris mane, et venies in domos tuas. Sex dies manducabis azyma, et die septimo exodion festum Domino Deo tuo; non facies in ea omne opus, praeter quanta fient animae.

Septem hebdomadas enumerabis tibi; incipiente te falcem in messem mittere, incipies enumerare septem hebdomadas. Et facies festum septimarum Domino Deo tuo, sicut manus tua valet, quantum dederit Dominus Deus tuus.

Et laetaberis coram Domino Deo tuo, tu et filius tuus, et filia tua, servus tuus, et ancilla tua, et Levita, et advena, et orphanus, et vidua quae est in vobis, in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius ibi.

Et memineris quod servus factus es in terra Aegypti, et custodies ac facies mandata haec. Festum tabernaculorum facies tibi septem diebus, cum congregaveris ex area tua et a torculari tuo. Et laetaberis in festo tuo, tu et filius tuus et filia tua, servus tuus et ancilla tua, et Levita et advena et orphanus et vidua quae est in civitatibus tuis. Septem dies festum ages Domino Deo tuo in loco quem elegerit Dominus Deus tuus sibi. Si autem benedixerit te Dominus Deus tuus in omnibus fructibus tuis et in omni opere manuum tuarum, eris gaudens.

Tribus temporibus anni videbitur omne masculinum tuum coram Domino Deo tuo in loco quem elegerit Dominus, in festo azymorum, et in festo hebdomadarum, et in festo

tabernaculorum; non apparebis coram Domino Deo tuo vacuus. Unusquisque secundum potentiam manuumstrarum det, secundum benedictionem Domini Dei tui quam dedit tibi.

Iudices et scribas constitues tibi in civitatibus tuis, quas Dominus Deus tuus dat tibi secundum tribus, et iudicabunt populum iudicio iusto. Non declinant iudicium neque accipient donum, nam dona excaecant oculos sapientium et tollunt verba iustorum. Juste justum persequaris, ut vivatis, et ingressi hereditabitis terram quam Dominus Deus tuus dat tibi.

Non plantabis tibi lucum, omne lignum apud altare Dei tui; non facies tibi. Non constitues tibi pilam, quam odovit Dominus Deus tuus.

17

Non sacrificabis Domino Deo tuo vitulum aut ovem in quo est macula, omne verbum malum, quia abominatio Domino Deo tuo est.

Si autem inventus fuerit in una ex urbibus tuis, quas Dominus Deus tuus dat tibi, vir aut mulier qui faciet malum coram Domino Deo tuo, ut transeat foedus eius, et venientes serviant diis alteris, et adorent eos, soli aut lunae aut omni eorum quae ex mundo caeli sunt, quae non praecepit tibi et annuntietur tibi et quaeras valde, et ecce vere factum est verbum, facta est

abominatio haec in Israel Et educes hominem illum aut mulierem illam, et lapidabis eos lapidibus, et morientur. Super duos testes aut super tres testes morietur is qui moriendus est; non morietur super unum testem. Et manus testium erit super eum in primis ad occidendum eum, et manus populi super in extremis, et removebis malum ex vobis ipsis.

Si autem impossibile fuerit tibi verbum in iudicio inter sanguinem et sanguinem, et inter iudicium et iudicium, et inter tactum et tactum, et inter contradictionem et contradictionem, verba iudicii in civitatibus vestris, et surgens ascendes in locum quem elegerit Dominus Deus tuus illic, et venies ad sacerdotes Levitas, et ad iudicem qui fuerit in diebus illis, et inquisiverint annuntiabuntque tibi iudicium. Et facies secundum rem quam annuntiaverint tibi ex loco quem elegerit Dominus Deus tuus, et custodies facere omnia quaecumque praescripta fuerint tibi. Secundum legem et secundum iudicium quod dixerint tibi facies; non declinabis a verbo quod annuntiaverint tibi, neque ad dextram neque ad sinistram.

Et homo qui fecerit in superbia, ita ut non oboediat sacerdoti stanti ad ministrandum super nomine Domini Dei tui, aut iudici qui erit in diebus illis, morietur homo ille, et auferes malum ex Israel. Et omnis populus audiens timebit, nec impie aget amplius.

Si autem intraveris in terram quam Dominus Deus tuus dat tibi, et hereditaveris eam, et habitaveris in ea, et dixeris: Constituam

super me principem, sicut et reliquae gentes quae in circuitu meo sunt, Constituens constitues super te principem quem elegerit Dominus Deus; ex fratribus tuis constitues super te principem. Non poteris constituere super te hominem alienum, quia non frater tuus est. Quia non multiplicabit sibi equos, neque avertet populum in Aegyptum, ne multiplicet sibi equos, Dominus autem dixit: Non addetis reverti via hac amplius. Et non multiplicabit sibi uxores, ne avertatur cor eius, et argentum et aurum non multiplicabit sibi nimis.

Et quando sederit super principio suo, et scribet sibi deuteronomium hoc in librum a sacerdotibus Levitis Et erit cum eo, et leget in eo omnibus diebus vitae suae, ut discat timere Dominum Deum tuum, et custodire omnia mandata haec, et iudicia haec facere, ut non extollatur cor eius a fratribus suis, ut non transgrediat a mandatis ad dextram aut sinistram, ut prolonget dies super principatu suo, ipse et filii eius in filiis Israel.

18

Non erit sacerdotibus Levitis, totae tribui Levi, portio neque sors cum Israel; oblata Domini sors eorum, edent ea. Sors autem non erit eis in fratribus eorum; Dominus ipse sors eius est, sicut dixit ei. Et hoc est iudicium sacerdotum, ea quae a populo, ab his qui sacrificant sacrificia, sive vitulum sive ovem: et dabis brachium sacerdoti, et maxillas, et ventriculum. Et primitias frumenti tui,

et vini tui, et olei tui, et primitiam tonsurarum ovium tuarum dabis ei. Quia eum elegit Dominus ex omnibus tribubus tuis, ut staret coram Domino Deo, ut ministraret et benediceret in nomine eius, ipse et filii eius inter filios Israel.

Si autem advenerit Levita ex una urbium ex omnibus filiis Israel, ubi ipse incolat, secundum quod desiderat anima eius, in locum quem eligat, Ministrabit in nomine Domini Dei eius, sicut omnes fratres eius Levitae qui stant illic coram Domino Deo tuo. Portionem divisam comedet, praeter venditionem eam quae est secundum familiam. Si autem intraveris in terram quam Dominus Deus tuus dat tibi, non disces facere secundum abominationes gentium illarum.

Non inveniatur in te qui purificat filium suum et filiam suam in igne, qui divinat divinationes, qui interpretatur omina, et qui auguratur, qui utitur veneficiis. cantans super incantationem, ventriloquus et divinus omenorum, consulens mortuos. Est enim abominatio Domino Deo tuo omnis qui facit haec; propter abominationes enim has Dominus exterminabit eos a facie tua. Perfectus eris coram Domino Deo tuo. Hae enim gentes, quas tu dispossides, ominorum et divinationum audient; tibi autem non sic dedit Dominus Deus tuus.

Prophetam ex fratribus tuis, sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus; eius audietis. Secundum omnia quanta petivisti a Domino Deo tuo in Horeb die ecclesiae, dicentes: Non addemus audire vocem Domini Dei tui, et ignem hunc magnum non

videbimus amplius, ne moriamur. Et dixit Dominus ad me: Recte omnia, quaecumque locuti sunt ad te. Prophetam suscitabo illis ex fratribus eorum, sicut te, et dabo verba in ore eius, et loquetur illis secundum quod mandavero ei. Et homo qui non audierit quaecumque loquetur propheta ille in nomine meo, ego vindicabo ex eo. Verumtamen propheta qui impie loqui ausus erit in nomine meo verbum quod non praecepi ut loqueretur, et qui locutus fuerit in nomine deorum alienorum, morietur propheta ille. Si autem dicas in corde tuo, quomodo cognoscemus verbum quod non locutus est Dominus? Quaecumque si loquatur propheta ille nomine Domini, et non fiat, et non accadat, hoc verbum quod non locutus est Dominus; in impietate locutus est propheta ille, non timebitis eum.

19

Si autem auferat Dominus Deus tuus eas gentes, quibus Deus dat tibi terram, et possideatis eos, et habitaveritis in civitatibus eorum et in domibus eorum, tres urbes separabis tibi in medio terrae tuae, quam Dominus Deus tuus dat tibi Considera tibi viam, et divides in tres partes fines terrae tuae, quam distribuit tibi Dominus Deus tuus, et erit refugium omni homicidae. Hoc autem erit praeceptum homicidae, qui fugiet illuc et vivet: qui percusserit proximum suum non sciens, et hic non oderat eum ante heri et nudiustertius. Et qui si intraverit cum proximo in silvam ad colligenda ligna, et excussa fuerit manus eius securi caedente lignum, et cadens ferrum de ligno inveniat proximum,

et moriatur, hic confugiet in unam ex urbibus his, et vivet. Ne vindex sanguinis persequatur interfectorem, quia corde incaluit, et comprehendat eum, si via longior sit, et percutiat eius animam; huic autem non est iudicium mortis, quia non odians erat eum ante hesternum diem neque ante tertium. Propter hoc ego tibi praecipio verbum hoc, dicens: tres urbes separabis tibi.

Si autem amplificet Dominus Deus tuus terminos tuos, quo modo iuravit patribus tuis, et det tibi Dominus omnem terram, quam dixit dare patribus tuis, Si audias facere omnia mandata haec, quae ego praecipio tibi hodie, amare Dominum Deum tuum, ambulare in omnibus viis eius omnibus diebus, addes tibi adhuc tres urbes ad tres has. Et non effundetur sanguis innocens in terra quam Dominus Deus tuus dat tibi in sortem, et non eris reus sanguinis.

Si autem fiat apud te homo odians proximum, et insidietur ei, et insurgat contra eum, et percutiat eius animam, et moriatur, et fugiat in unam ex urbibus istis, Et mittet senatus civitatis eius, et capient eum inde, et tradent eum in manus propinquorum sanguinis, et morietur. Non parcet oculus tuus ei, et purgabis sanguinem innocentem ex Israel, et bene tibi erit.

Non movebis terminos vicini tui, quos statuerunt patres tui in hereditate quam hereditasti in terra, quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte. Non manebit testis unus ad testificandum contra hominem secundum omnem iniustitiam et secundum omne peccatum et secundum omnem peccatum quod si

peccaverit; super ore duorum testium et super ore trium testium stabit omne verbum. Si autem stet testis iniustus contra hominem, accusans eius impietatem Et stabunt duo homines quibus est ipsis controversia coram Domino et coram sacerdotibus et coram iudicibus qui sint in diebus illis. Et iudices accurate examinare debent, et ecce testis iniustus iniusta testimonium perhibuit et restitit contra fratrem suum. Et facietis ei quomodo male egit facere contra fratrem eius, et auferes malum ex vobis ipsis. Et reliqui audientes timebunt, et non addent adhuc facere secundum verbum malum hoc in vobis. Non parcet oculus tuus ei, animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede.

20

Si autem exieris in bellum contra inimicos tuos, et videris equum et equitem et populum plusiorem te, non timebis eos, quia Dominus Deus tuus tecum est, qui eduxit te ex terra Aegypti. Et erit, quando appropinquaveris ad bellum, et appropinquans sacerdos loquetur ad populum, et dicet ad eos: Audi, Israel, vos itis hodie in bellum contra inimicos vestros; non dissolvatur cor vestrum, non timeatis, neque frangamini, neque declinetis a facie eorum. Quia Dominus Deus vester qui praecedat vobiscum, ut simul pugnet vobiscum contra inimicos vestros et servet vos.

Et loquentur scribae ad populum, dicentes: Quis est homo qui

aedificavit domum novam et non dedicavit eam? Eat et revertatur in domum suam, ne moriatur in bello, et homo alter dedicabit eam. Et quis est ille homo qui vineam plantavit et non gavisus est ex ea? Pergat et revertatur in domum suam, ne moriatur in bello, et homo alter gaudebit ex ea. Et quis est homo qui desponsavit mulierem et non accepit eam? Eat et revertatur in domum suam, ne moriatur in bello, et homo alter accipiet eam. Et adicient scribae loqui ad populum, et dicent: Quis est homo timens et timidus corde? Eat et revertatur in domum suam, ne timidiorem faciat cor fratris sui, sicut suum est. Et erit cum cessaverint scribae loqui ad populum, tunc constituent principes militiae praeducentes populo.

Si autem ad civitatem appropinques ut bellum geras contra eos, et evoces eos cum pace. Si quidem pacifica responderint tibi et aperuerint tibi, erit omnis populus qui inventi in ea erunt tibi tributarii et subiecti tui. Si autem non oboediant tibi et faciant adversus te bellum, obsidebis eam. donec tradat tibi eam Dominus Deus tuus in manus tuas, et percuties omne masculinum eius caede gladii. Exceptis mulieribus et impedimentis, et omnia pecora, et omnia quaecumque sint in civitate, et omnem praedam praedaberis tibi, et edes omnem praedam inimicorum tuorum, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Sic facies omnes civitates longe a te existentes valde, non ex civitatibus gentium harum, quorum Dominus Deus tuus dat tibi ad hereditandam terram eorum. Non vivificabitis omne spirans, sed anathemate devovebitis eos, Chethaeum et Amorrhaeum et Chananaeum et Pherezaeum et Euaeum et Iebusaeum et

Gergesaeum, quo modo mandavit tibi Dominus Deus tuus, ne doceant vos facere omnia abominationes eorum, quaecumque fecerunt deis eorum, et peccetis coram Domino Deo vestro

Si autem obsederis civitatem unam dies plures ad bellandum eam in comprehensionem eius, non perdes arbores eius imponendo super eas ferrum, sed ex eo comedes, ipsum autem non succides; numquid homo est lignum quod in agro est, ut intret a facie tua in vallum? Sed lignum quod scis quia non fructiferum est, hoc delebis et excides, et aedificabis munitiones contra civitatem quae facit ad te bellum, donec tradatur.

21

Si autem inventus fuerit vulneratus in terra, quam Dominus Deus tuus dat tibi hereditare, cecidisse in campo, et non sciunt eum qui percusserit, Exhibit consilium seniorum tuorum et iudices tui, et metientur ad civitates quae sunt in circuitu vulnerati. Et erit civitas quae appropinquat vulnerato, et accipiet senatus civitatis illius vitulam ex bobus, quae non operata est, et quae non traxit iugum, Et deducet consilium senatorum civitatis illius vitulam in vallem asperam, quae non operata est neque seminatur, et cervice frangent vitulam in valle. Et venient sacerdotes Levitae, quia eos elegit Dominus Deus ut starent coram eo et benedicere in nomine eius, et secundum os eorum erit omnis controversia et omnis tactus. Et omnis senatus civitatis illius, qui appropinquant vulnerato, lavabunt manus

super caput vitulae, cuius cervix fracta est in valle, Et respondentes dicent: Manus nostrae non effuderunt sanguinem hunc, et oculi nostri non viderunt. Propitius esto populo tuo Israel, quem redemisti, Domine, ut non imputetur sanguis innocens in populo tuo Israel, et expiabitur illis sanguis. Tu autem eximes sanguinem innocentem ex vobis ipsis, si feceris bonum et placens coram Domino Deo tuo.

Si autem egressus fueris in bellum contra inimicos tuos, et tradiderit tibi Dominus Deus tuus eos in manus tuas, et praedatus fueris praedam eorum, et videas in praeda mulierem pulchram forma, et desideres eam, et capias eam tibi uxorem, et introducas eam intus in domum tuam, et radeas caput eius, et circumcidas ungues eius, Et removes vestimenta captivitatis ab ea, et sedebit in domo tua, et flebit patrem et matrem mensis dies, et post haec intrabis ad eam et cohabitabis cum ea, et erit tua uxor.

Et erit, si non velis eam, exapostellis eam liberam, et venditione non vendetur argenti; non reicies eam, quia humiliasti eam.

Si autem fiant homini duae uxores, una earum dilecta et una earum odio habita, et pariant ei dilecta et odio habita, et fiat filius primogenitus odio habitae, Et erit, cum die dividat in hereditatem filiis suis possessiones suas, non poterit primogenitum facere filium dilectae, despiciens filium odiosae qui est primogenitus, Sed primogenitum filium odiosae agnoscet, ut det ei duplicia ex omnibus quae inventa sint ei, quia

hic est principium liberorum eius, et huic competunt iura primogeniturae. Si autem alicui sit filius inobediens et rebellis, non oboediens voci patris et voci matris, et corripiant eum, et non auscultet eos, Et comprehendentes eum pater eius et mater eius, educent eum ad senatum civitatis eius et ad portam loci. Et dicent viris civitatis eorum: Filius noster hic inoboediens est et provocat, non oboediet voci nostrae, falsarius est et vino abundat. Et lapidabunt eum viri civitatis eius lapidibus, et morietur, et auferes malum ex vobis, et reliqui audientes timebunt.

Si autem fiat in aliquo peccatum iudicii mortis, et moriatur, et suspendatis eum super ligno, Non dormiet corpus eius super ligno, sed sepultura sepelietis illud in die illa, quia maledictus a Deo omnis pendens super ligno, et non polluetis terram quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte.

22

Non videns vitulum fratris tui aut ovem eius errantes in via, ne neglexeris ea; reducendo reduces ea ad fratrem tuum et reddes ei. Si autem non appropinquat frater tuus ad te, neque scis eum, congregabis eum intus in domum tuam, et erit apud te donec quaerat ea frater tuus, et reddes ei. Sic facies de asino eius, et sic facies de vestimento eius, et sic facies secundum omnem perditionem fratris tui: quaecumque perierint apud eum et inveneris, non poteris negligere. Non videbis asinum fratris tui

aut vitulum eius lapsos in via; non negligas eos, sed erigens eriges cum eo.

Non erunt vasa viri super muliere, neque induet vir stolam muliebrem, quia abominatio Domino Deo tuo est omnis qui facit haec. Si autem occurreris nido avium ante faciem tuam in via aut super omni arbore aut super terra, pullis aut ovis, et mater foveat super pullos aut super ova, non capies matrem cum filiis. Missionem mittes matrem, hos autem infantes capies tibi, ut bene tibi fiat et multorum dierum fias.

Si aedificaveris domum novam, facies coronam tecto tuo, ne facies caedem in domo tua, si quis cadens ab eo cadat. Non superseminabis vineam tuam diverso semine, ne sanctificetur et germen et semen quod seminaveris cum germine vineae tuae. Non arabis vitulo et asino simul. Non indues adulterinum, lanas et linum in eodem. Torta facies tibi super quattuor fimbrias vestimentorum tuorum, quae si indueris in eis.

Si autem quis accipiat mulierem et cohabitare cum ea, et odio habeat eam Et imponat illi verba praetextualia, et deferat eius nomen malum, et dicat: Mulierem hanc accepi, et accedens ad eam non inveni eius virginitatem, Et pater puellae et mater accipientes efferent virginitates puellae ad senatum ad portam. Et dicet pater puellae senatui: Filiam meam hanc dedi homini huic uxorem, et odio habens eam Nunc hic ei sermones pretextuales imponit, dicens: Non inveni filiae tuae virginitatem, et haec sunt signa virginitatis filiae meae. Et explicabunt

vestimentum coram senatu civitatis. Et senatus illius civitatis accipiet illum hominem, et eum docebunt, Et mulctabunt eum centum siclis, et dabunt patri puellae, quia eduxit nomen malum super virginem Israelitidem, et eius erit uxor; non poterit eam dimittere omni tempore.

Si autem in veritate fiat verbum hoc, et non inventa sint virginitatis signa puellae, Et educent puellam ad portas domus patris eius, et lapidabunt eam lapidibus, et morietur, quia fecit stultitiam in filiis Israel fornicando domum patris eius, et auferes malum ex vobis.

Si autem inventus fuerit homo dormiens cum muliere coniuncta viro, occidite ambos, virum dormientem cum muliere et mulierem, et auferes malum ex Israel. Si autem sit puella virgo desponsata viro, et invenerit eam homo in civitate et dormierit cum ea, Educetis ambos ad portam civitatis eorum, et lapidabuntur lapidibus, et morientur: puellam, quia non clamavit in civitate, et hominem, quia humiliavit uxorem proximi; et auferes malum ex vobis. Si autem in campo invenerit homo puellam sponsatam, et vim faciens dormierit cum ea, interficietis eum qui dormivit cum ea solum. Et puellae non est peccatum mortis, sicut si quis homo insurgat super proximum et occidat eius animam, sic res haec. quia in agro invenit eam, clamavit puella quae sponsa erat, et non erat qui eam auxiliaretur.

Si autem quis invenerit puellam virginem, quae non desponsata

est, et vim faciens dormierit cum ea, et inventus fuerit, Dabit homo qui dormivit cum ea patri puellae quinquaginta didrachma argenti, et eius erit uxor; pro eo quod humiliavit eam, non poterit dimittere eam omni tempore.

23

Non accipiet homo uxorem patris sui, et non revelabit tegumentum patris sui.

Non intrabit contusus neque abscisus in ecclesiam Domini. Non intrabit ex meretrice in ecclesiam Domini.

Non intrabit Ammanites et Moabites in ecclesiam Domini; et usque ad decimam generationem non intrabit in ecclesiam Domini, et usque in aeternum. Propter non occurrisse eos vobis cum panibus et aqua in via, exeuntibus vobis ex Aegypto, et quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor ex Mesopotamia ut malediceret tibi. Et non voluit Dominus Deus tuus auscultare Balaam, et convertit Dominus Deus tuus maledictiones in benedictionem, quia amavit te Dominus Deus tuus. Non appellabis pacifica illis et utilia illis omnibus diebus tuis in aevum. Non abominaberis Idumæum, quia frater tuus est; non abominaberis Ægyptium, quia peregrinus fuisti in terra eius. Filii, si nati sint illis, generatione tertia intrabunt in ecclesiam Domini.

Si autem exieris ad castra ponenda super inimicos tuos, custodies te ab omni verbo malo. Si sit in te homo qui non erit purus ex fluxu eius nocturno, et exhibit extra castra, et non intrabit in castra. Et erit ad vesperum: lavabit corpus suum aqua, et occidente sole intrabit in castra. Et locus erit tibi extra castra, et exhibis illuc foras. Et palus erit tibi super cingulo tuo, et erit quando consederis foris, et fodies in eo, et adducens cooperies turpitudinem tuam. Quia Dominus Deus tuus ambulat in castris tuis ut liberet te et tradat inimicum tuum ante faciem tuam, et erunt castra tua sancta, et non videbitur in te turpitudine rei, et avertet se a te.

Non trades servum domino eius, qui additus est tibi a domino eius. Cum te habitabit, in vobis habitabit ubi ei placuerit; non affliges eum. Non erit meretrix ex filiabus Israel, et non erit scortator ex filiis Israel; non erit initiatrix ex filiabus Israel, et non erit initiatus ex filiis Israel. Non afferes mercedem meretricis, neque commutationem canis in domum Domini Dei tui ad omnem votum, quia abominatio Domino Deo tuo est et ambo.

Non exiges a fratre tuo usuram argenti, et usuram ciborum, et usuram omnis rei, quam commodaveris. Alieno fenus exiges, fratri autem tuo non fenus exiges, ut benedicat te Dominus Deus tuus in omnibus operibus tuis super terram, in quam ingrederis ibi ad possidendam eam.

Si autem voveas votum Domino Deo tuo, non tardabis reddere

illud, quia requirens requiret Dominus Deus tuus a te, et erit in te peccatum. Si autem non vis orare, non est in te peccatum. Ea quae procedunt per labia tua custodies, et facies quo modo vovisti Domino Deo tuo donum, quod locutus es ore tuo.

Si autem intraveris in messem proximi tui et collegeris in manibus tuis spicas, falcem non imponas super messem proximi tui. Si autem intraveris in vineam proximi tui, comedes uvam quantum ad animam tuam implendam; in vas autem non mittas.

24

Si autem quis acceperit mulierem et cohabitaverit cum ea, et erit, si non invenerit gratiam coram eo quia invenit in ea rem indecorem, et scribet ei librum repudii et dabit in manus eius et emittet eam ex domo sua, et abiens fiat viro alteri. Et odiet eam vir ille posterior, et scribet ei librum repudii, et dabit in manus eius, et emittet eam ex domo sua; et morietur vir ille posterior, qui accepit eam sibi uxorem. Non poterit vir prior, qui dimisit eam, reversus accipere eam sibi uxorem post inquinari eam, quia abominatio est coram Domino Deo tuo, et non inquinabitis terram quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte.

Si autem quis acceperit mulierem recenter, non exhibit in bellum, et non imponetur ei ulla res; innocens erit in domo sua annum unum, laetificabit mulierem suam quam accepit.

Non pignerabis molam neque molam superiorem, quia animam hic pignerat. Si autem capiatur homo furans animam ex fratribus suis filiorum Israel, et oppresserit eum ac vendiderit, morietur fur ille, et auferes malum ex vobis ipsis. Attende tibi in tactu leprae, ut custodias valde facere secundum omnem legem, quam annuntiarint vobis sacerdotes Levitae, quomodo praecepi vobis; custodite facere. Memento quanta fecit Dominus Deus tuus Mariae in via, cum exiretis ex Aegypto.

Si debitum quodcumque sit in proximo tuo, non intrabis in domum eius ad pignus eius accipiendum. Foris stabis, et homo cui mutuum tuum est apud eum, efferet tibi pignus foras. Si autem homo pauper fiat, non dormies in pignore eius. Restitutione restitues pignus eius ad occasum solis, et dormiet in vestimento eius, et benedicet te, et erit tibi misericordia coram Domino Deo tuo. Non iniuste ages mercedem pauperis et egentis ex fratribus tuis, aut ex advenis qui sunt in urbibus tuis. Eodem die reddes mercedem eius; non occidet sol super eum, quia pauper est et in eo habet spem, et clamabit contra te ad Dominum, et erit in te peccatum. Non morientur patres pro filiis, et filii non morientur pro patribus; unusquisque in suo peccato morietur. Non declinabis iudicium peregrini et orphani et viduae. Non pignerabis vestimentum viduae, et memineris quod servus eras in terra Aegypti, et redemit te Dominus Deus tuus inde; propter hoc ego tibi praecipio ut facias verbum hoc.

Si autem messueris messem in agro tuo, et oblitus fueris manipulum in agro tuo, non reverteris accipere illum; advenae

et orphano et viduae erit, ut benedicat te Dominus Deus tuus in omnibus operibus manuum tuarum. Si autem oleam leges, non reverteris ad colligendum ea quae post te sunt; advenae et orphano et viduae erunt, et memor eris quod servus eras in terra Aegypti; propter hoc ego tibi praecipio facere verbum hoc. Si autem vindemiaveris vineam tuam, non recolles eam; quae post te sunt, peregrino et orphano et viduae erunt. Et memor eris quia servus eras in terra Aegypti; propter hoc ego tibi praecipio facere verbum hoc.

25

Si autem fiat disputatio inter homines, et accedant in iudicium, et iudicent, et iustificent iustum, et condemnent impium, Et erit, si dignus sit plagis impius, deicies eum coram iudicibus, et flagellabunt eum coram ipsis secundum impietatem eius. Et numero quadraginta flagellabunt eum nec addent; si autem addas flagellare super has plagas plures, inhonestabitur frater tuus coram te. Non ligabis os bovi trituranti.

Si autem habitaverint fratres simul, et mortuus fuerit unus ex eis, semen autem non fuerit ei, non erit mulier mortui foris viro non appropinquanti; frater viri eius intrabit ad eam, et accipiet eam sibi uxorem, et cohabitabit cum ea. Et erit puer quem si pepererit, constituetur ex nomine defuncti, et non delebitur nomen eius ex Israel.

Si autem homo uxorem fratris sui accipere nolit, tunc mulier ad portam ascendet ad senatum, et dicet: Non vult frater viri mei nomen fratris sui in Israel suscitare; non voluit frater viri mei. Et vocabit eum senatus civitatis eius, et dicent ei; et stans dicat: Non volo accipere eam, Et accedens mulier fratris eius coram consilio seniorum solvet calceamentum eius unum de pede eius, et exspuet in faciem eius, et respondens dicet: sic facient homini qui non aedificabit domum fratris eius in Israel. Et vocabitur nomen eius in Israel: domus eius qui solvit sandalum.

Si autem pugnent homines inter se, homo cum fratre suo, et accedat uxor unius eorum ut eripiat virum suum de manu percutientis eum, et extendens manum apprehendat pudenda eius, Amputabis manum; non parcet oculus tuus ei.

Non erit tibi in sacco tuo pondus et pondus, magnum aut parvum. Non erit in domo tua mensura et mensura, magna aut parva. Pondus verum et iustum erit tibi, et mensura vera et iusta erit tibi, ut longaevus fias super terram quam Dominus Deus tuus dat tibi in sorte. Quod abominatio est Domino Deo tuo omnis qui facit haec, omnis qui facit iniustum.

Memento quanta fecit tibi Amalec in via, cum egrederis ex terra Aegypti. Quomodo restitit tibi in via, et incidit agmen extremum tuum, fessos post te, tu autem esuriebas et fessus eras, et non timuit Deum. Et erit, quando requiem dederit tibi Dominus Deus tuus ab omnibus inimicis tuis in circuitu tuo in terra quam Dominus Deus tuus dat tibi hereditandam, delebis nomen

Amalec de his quae sub caelo sunt, et non obliviscaris.

26

Et erit, si intraueris in terram quam Dominus Deus tuus dat tibi hereditare, et possederis eam et habitaueris in ea Et accipies de primitiis fructuum terrae tuae, quam Dominus Deus tuus dat tibi, et mittes in cartallum, et ibis in locum quem elegerit Dominus Deus tuus ut invocetur nomen eius illic. Et venies ad sacerdotem qui erit in diebus illis, et dices ad eum: Annuntio hodie Domino Deo meo, quia ingressus sum in terram quam iuravit Dominus patribus nostris dare nobis. Et accipiet sacerdos cartallum e manibus tuis, et ponet eum coram altari Domini Dei tui. Et respondens dicet coram Domino Deo tuo: Syriam abiecit pater meus, et descendit in Aegyptum, et peregrinatus est ibi in numero brevi, et factum est ibi in gentem magnam et multitudinem multam. Et male tractaverunt nos Aegyptii et humiliaverunt nos et imposuerunt nobis opera dura, Et clamavimus ad Dominum Deum nostrum, et audivit Dominus vocem nostram, et vidit humiliationem nostram et laborem nostrum et angustiam nostram. Et eduxit nos Dominus ex Aegypto ipse in fortitudine sua magna, et in manu forti, et brachio excelso, et in visionibus magnis, et in signis, et in prodigiis. Et induxit nos in locum hunc, et dedit nobis terram hanc, terram fluentem lacte et melle. Et nunc ecce intuli primitias fructuum terrae, quam dedisti mihi, Domine, terram fluentem lac et mel, et dimittes illud coram Domino Deo tuo, et

adorabis coram Domino Deo tuo. Et gaudebis in omnibus bonis, quae dedit tibi Dominus Deus tuus, et domus tua, et Levita, et advena qui in te est.

Si autem compleveris decimare omnem decimam fructuum tuorum in anno tertio, decimam secundam dabis Levitae et advenae et orphano et viduae, et edent in urbibus tuis, et laetabuntur.

Et dices coram Domino Deo tuo: Abstuli sancta de domo mea, et dedi ea Levitae et advenae et orphano et viduae, secundum omnia mandata quae mandasti mihi; non transgressus sum mandatum tuum, et non oblitus sum. Et non comedi in dolore meo ex eis, nec carpsi ex eis ad rem immundam, nec dedi ex eis mortuo; oboedivi voci Domini Dei nostri, feci sicut mandasti mihi. Respice de domo sancta tua de caelo, et benedic populum tuum Israel, et terram quam dedisti eis, sicut iurasti patribus nostris, dare nobis terram fluentem lacte et melle.

In die hac Dominus Deus tuus mandavit tibi facere omnia statuta et iudicia, et custodietis et facietis ea ex toto corde vestro, et ex tota anima vestra. Deum elegisti hodie esse tuum Deum, et ambulare in omnibus viis eius, et custodire iustificationes et iudicia, et oboedire voci eius. Et Dominus elegit te hodie ut fias ei populus peculiaris, sicut dixit, ad custodiendas praecepta eius et esse te supra omnes gentes, sicut fecit te nominatum et gloriam et gloriosum, esse te populum sanctum Domino Deo tuo, sicut locutus est.

Et praecepit Moyses et senatus Israel dicens: Custodite omnia mandata haec, quaecumque ego praecipio vobis hodie. Et erit in die qua transibis Iordanem in terram quam Dominus Deus tuus dat tibi, statues tibi lapides magnos et dealbabis eos calce. Et scribes super lapides hos omnes verba legis huius, cum transieritis Iordanem, quando intraveritis in terram quam Dominus Deus patrum tuorum dat tibi, terram fluentem lac et mel, quo modo dixit Dominus Deus patrum tuorum tibi. Et erit cum transieritis Iordanem, statuetis lapides istos, quos ego praecipio tibi hodie, in monte Ebal, et dealbabis eos calce. Et aedificabis ibi altare Domino Deo tuo, altare ex lapidibus; non impones super illud ferrum. Lapidem integros aedificabis altare Domino Deo tuo, et offeres super illud holocausta Domino Deo tuo. Et sacrificabis ibi sacrificium salutare, et comedes, et impleberis, et laetaberis coram Domino Deo tuo. Et scribes super lapides omnem legem hanc clare valde.

Et locutus est Moyses et sacerdotes Levitae ad omnem Israelem, dicentes: Tace et audi, Israel; in die hac factus es populus Domino Deo tuo, et audies vocem Domini Dei tui et facies omnia praecepta eius et iudicia eius quaecumque ego praecipio tibi hodie

Et mandavit Moyses populo in die illa dicens, Hi stabunt ad benedicendum populum in monte Garizin, cum transgressi

fuerint Iordanem: Simeon, Levi, Iudas, Issachar, Ioseph et Benjamin. Et hi stabunt super maledictione in monte Ebal: Ruben, Gad, et Aser, Zabulon, Dan, et Nephthali.

Et respondentes dicent Levitae omni Israeli voce magna. Maledictus homo quicumque fecerit sculptile et conflatile, abominationem Domino, opus manuum artificum, et posuerit illud in occulto, et respondens omnis populus dicet, fiat. Maledictus qui inhonoraverit patrem suum vel matrem suam, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus sit qui transfert terminos vicini, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui caecum in via deducit, et dicet omnis populus: Amen. Maledictus qui declinaverit iudicium advenae et orphani et viduae, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui dormit cum uxore patris sui, quia detexit cooperimentum patris sui, et dicet omnis populus: Amen. Maledictus qui dormit cum omni animali, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui dormit cum sorore sua ex patre aut ex matre. Et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui dormit cum nuru sua, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui dormit cum sorore uxoris suae, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui percutit proximum dolo, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus qui acceperit dona ad percutiendam animam sanguinis innocentis, et dicet omnis populus: Fiat. Maledictus omnis homo qui non manet in omnibus verbis legis huius ut faciat ea, et dicet omnis populus: Fiat.

Et erit, si auditione audias vocem Domini Dei tui, ut custodias et facias omnia mandata haec, quae ego mando tibi hodie, dabit te Dominus Deus tuus supra omnes nationes terrae. et venient super te omnes benedictiones hae, et invenient te, si auditione audias vocem Domini Dei tui. Benedictus tu in civitate, et benedictus tu in agro. Benedicta proles ventris tui, et genimina terrae tuae, et armenta bouum tuorum, et greges ovium tuarum. Benedictae sint horrea tua, et reliquiae tuae. Benedictus es tu in ingrediendo tuo, et benedictus es tu in egrediendo tuo.

Tradat Dominus Deus tuus inimicos tuos, qui restiterunt tibi, contritos ante faciem tuam; via una exhibunt contra te, et septem viis fugient a facie tua. Mittat Dominus super te benedictionem in horreis tuis et super omnia quaecumque iniicias manum tuam in terra, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Suscitabit te Dominus sibi populum sanctum, quemadmodum iuravit patribus tuis, si audieris vocem Domini Dei tui, et ambulaveris in omnibus viis eius. Et videbunt te omnes gentes terrae, quia nomen Domini invocatum est super te, et timebunt te. Et multiplicabit te Dominus Deus tuus in bona in descendentibus ventris tui, et super descendentibus pecorum tuorum, et super geniminibus terrae tuae, super terram tuam quam iuravit Dominus patribus tuis dare tibi.

Aperiat tibi Dominus thesaurum suum bonum, caelum, ut det pluviam terrae tuae tempore suo, ut benedicat omnia opera manuum tuarum, et mutuo dabis gentibus multis, tu autem non mutuo accipies. Et regnabis tu super gentes multas, tui autem

non regnabunt. Constituet te Dominus Deus tuus in caput et non in caudam, et eris tunc supra et non eris infra, si audieris vocem Domini Dei tui, quaecumque ego praecipio tibi hodie custodiri. Non transgredieris ab omnibus mandatis quae ego praecipio tibi hodie, dextra neque sinistra, ut eas post deos alios ad serviendum eis.

Et erit, si non audieris vocem Domini Dei tui ut custodias omnia mandata eius, quae ego praecipio tibi hodie, et venient super te omnes maledictiones istae, et comprehendent te. Maledictus tu in civitate, et maledictus tu in agro. Maledictae horrea tua et reliquiae tuae. Maledicta proles ventris tui, et fructus terrae tuae, armenta bouum tuorum, et greges ovium tuarum, Maledictus tu in intrando, et maledictus tu in exeundo.

Mittat Dominus super te inopiam et defectionem et consumptionem super omnia quibus inposueris manum tuam, donec destruat te, et donec perdat te celeriter propter mala studia tua, quia reliquisti me. Dominus adhaerere faciat tibi mortem, donec te consumat de terra in quam ingrederis ut eam hereditare. Percutiat te Dominus desperatione, et febre, et frigore, et inflammatione, et uredine, et pallore, et persequentur te donec perdant te. Et erit tibi caelum, quod super caput tuum est, aeneum, et terra, quae subter te est, ferrea. Det Dominus Deus tuus pluviam terrae tuae pulverem, et pulvis de caelo descendet, donec deleat te, et donec perdat te celeriter. Det te Dominus in plagam coram inimicis tuis: via una exhibis adversus eos, et septem viis fugies a facie eorum, et eris dispersio in

omnibus regnis terrae. Et erunt mortui vestri cibus avibus caeli et bestiis terrae, et non erit qui terreat. Percutiat te Dominus ulcere Aegyptio in sedem, et scabie fera, et pruritu, ita ut non possis sanari. Percutiat te Dominus insania et caecitate et amentiae stupore. Et eris palpans in meridie, sicut caecus palpat in tenebris, et non prosperabis in viis tuis, et eris tunc iniuriam patiens et diripiendus omnibus diebus, et non erit qui auxilietur.

Uxorem accipies, et vir alius habebit eam; domum aedificabis, et non habitabis in ea; vineam plantabis, et non vindemabis eam. Vitulus tuus mactatus coram te, et non edes ex eo; asinus tuus raptus a te, et non reddetur tibi; oves tuae datae inimicis tuis, Et non erit tibi qui adiuvet. Filii tui et filiae tuae datae genti alteri, et oculi tui videbunt deficientes in eos; non praevallebunt manus tuae. Fructus terrae tuae et omnes labores tuos devorabit gens quam non scis, et eris iniuriam patiens et fractus omnibus diebus. Et eris mente captus propter visiones oculorum tuorum quas videbis.

Percutiat te Dominus ulcere maligno super genua et super crura, ita ut non possis sanari a vestigio pedum tuorum usque ad verticem tuum.

Abducat Dominus te et principes tuos, quos constitueris super teipsum, ad gentem quam non scis tu et patres tui, et servies ibi deis aliis, lignis et lapidibus. Et eris ibi in aenigmate et parabola et narratione apud omnes gentes, ad quas te Dominus abduxerit.

Semen multum efferes in planitiem, et pauca inferes, quia devorabit ea locusta. Vineam plantabis et operaberis, et vinum non bibes neque laetaberis ex ea, quia devorabit eam vermis. Oleae erunt tibi in omnibus finibus tuis, et oleum non unges, quia effluit olea tua. Filios et filias generabis, et non erunt; abibunt enim in captivitatem. Omnia ligna tua et fructus terrae tuae rubigo consumet. Advena qui apud te est, sursum sursum ascendet; tu autem deorsum deorsum descendes. Hic tibi mutuabit, tu autem huic non mutuabis; hic erit caput, tu autem eris cauda.

Et venient super te omnes maledictiones istae, et persequentur te, et comprehendent te, donec perdat te, et donec perdat te, quia non audivisti vocem Domini Dei tui, ut custodires mandata eius et iudicia quaecumque mandavit tibi. Et erunt in te signa et prodigia in semine tuo usque in aeternum. Pro eo quod non servivisti Domino Deo tuo in laetitia et bona mente propter multitudinem omnium.

Et servies inimicis tuis, quos immittet Dominus super te, in fame et in siti et in nuditate et in defectione omnium, et impones collare ferreum super collum tuum, donec deleverit te. Adducet super te Dominus gentem procul ab extremo terrae, sicut impetum aquilae, gentem cuius vocem non audies, Natio impudens vultu, quae non verebitur faciem senis, et iuvenem non miserebitur. Et devorabit fetus pecorum tuorum et fructus terrae tuae, ita ut non relinquat tibi frumentum, vinum, oleum, armenta boum tuorum et greges ovium tuarum, donec te perdat.

Et conterat te in civitatibus tuis, donec destruantur muri alti et muniti, in quibus tu confisus es, in omni terra tua, et affligat te in civitatibus tuis, quas dedit tibi. Et comedes progenies ventris tui, carnes filiorum tuorum et filiarum tuarum, quantos dedit tibi, in angustia tua et in tribulatione tua, qua tribulabit te inimicus tuus.

Vir tener qui in te est et valde delicatus invidet oculo suo fratri suo, et uxori quae in sinu suo est, et filiis qui relinquuntur ei, ita ut det uni eorum de carnibus filiorum suorum quas edet, eo quod nihil ei relictum sit in angustia tua et in tribulatione tua qua te tribulabunt inimici tui in omnibus urbibus tuis.

Et tenera in vobis et delicata, cuius pes non expertus est super terram ambulare propter delicatiam et mollitiem, invidet oculo suo viro suo qui in sinu eius est, et filio et filiae suae, et secundinam eius quae exierit per femora eius, et infantem eius quem si pepererit, devorabit enim ea propter inopiam omnium clam in angustia tua, et in tribulatione tua qua opprimit te inimicus tuus in urbibus tuis. Si non audieris ut facias omnia verba legis huius scripta in libro hoc, ut timeas nomen honorabile et mirabile hoc, DOMINUM DEUM tuum. Et paradoxabit Dominus plagas tuas et plagas seminis tui, plagas magnas et mirabiles, et morbos malos et fideles. Et revertet omnem dolorem Aegypti malum, quem cavisti a facie eorum, et adhaerescunt in te. Et omnem morbum, et omnem plagam non scriptam, et omnem scriptam in libro legis huius, inducet Dominus super te, donec te destruat. Et relinquemini in numero

parvo, pro eo quod eratis sicut stellae caeli multitudine, quia non audivisti vocem Domini Dei tui.

Et erit: quo modo gavisus est Dominus super vos bene facere vobis et multiplicare vos, sic gaudebit Dominus super vos delere vos, et auferemini in celeritate a terra in quam intras ibi ut hereditas eam. Et disperget te Dominus Deus tuus in omnes gentes, ab extremo terrae usque ad extremum terrae, et servies ibi deis aliis, lignis et lapidibus, quibus non credidisti tu et patres tui. Sed et in nationibus illis non requiescere faciet te, neque erit statio vestigio pedis tui, et dabit tibi Dominus ibi cor alterum inoboediens, et oculos deficientes, et animam tabescentem. Et erit vita tua pendens ante oculos tuos, et timebis die et nocte, et non credes vitae tuae. Mane dices: Quomodo fiat vespera, et vespere dices: Quomodo fiat mane, propter timorem cordis tui quem timebis, et propter visiones oculorum tuorum quas videbis. Et revertet te Dominus in Aegyptum in navibus, in via de qua dixi: Non addes adhuc videre eam; et vendemini ibi inimicis vestris in servos et ancillas, et non erit qui emat.

Haec verba foederis sunt, quae mandavit Dominus Moysi statuere filiis Israel in terra Moab, praeter foedus quod disposuit illis in Horeb.

29

Et vocavit Moyses omnes filios Israel, et dixit ad eos: Vos vidistis

omnia quanta fecit Dominus in terra Aegypti coram vobis Pharaoni et servis eius, et omni terrae eius, Tentationes magnas quas viderunt oculi tui, signa et prodigia magna illa. Et non dedit Dominus Deus vobis cor ad sciendum, et oculos ad videndum, et aures ad audiendum usque ad diem hanc. Et duxit vos quadraginta annos in deserto; non veteraverunt vestimenta vestra, et calceamenta vestra non trita sunt a pedibus vestris. Panem non edistis, vinum et siceram non bibistis, ut sciatis quia ego Dominus Deus vester sum. Et venistis usque ad locum hunc, et exivit Sihon rex Heshbon, et Og rex Bashan in occursum nobis in bello. Et percussimus eos, et cepimus terram eorum, et dedi eam in sortem Ruben et Gad et dimidia tribui Manasse. Et custodietis facere omnia verba foederis huius, ut intellegatis omnia quaecumque facietis.

Vos omnes hodie statis coram Domino Deo vestro, principes tribuumstrarum, et senatus vester, et iudices vestri, et scribae vestri, omnis vir Israel, Mulieres vestrae, et progenies vestrae, et advena qui in medio castrorum vestrorum est, a lignorum caesore vestro usque ad aquae latorem vestrum, transire in foedere Domini Dei vestri, et in maledictionibus eius, quaecumque Dominus Deus tuus disponit ad te hodie, ut statuatur tibi in populum, et ipse erit tuus Deus, quo modo dixit tibi, et quo modo iuravit patribus tuis Abraham et Isaac et Iacob. Et non vobis solis ego statuo pactum hoc et maledictionem hanc, Sed et cum iis qui hic hodie nobiscum sunt coram Domino Deo vestro, et cum iis qui non sunt nobiscum hic hodie.

Quod vos scitis quomodo habitavimus in terra Aegypti, ut transivimus in medio gentium quas transivistis. Et videte abominationes eorum et idola eorum, lignum et lapidem, argentum et aurum, quae sunt apud eos. Ne quis sit in vobis vir, aut mulier, aut patria, aut tribus, cuius mens declinavit a Domino Deo vestro, profecti ad serviendum diis gentium illarum; ne quis sit in vobis radix sursum crescens in felle et amaritudine. Et erit, si quis audierit verba maledictionis huius et sibi ipsi in corde suo dixerit, dicens: Sancta mihi fiant, quia in errore cordis mei ambulabo, ne una pereat peccator cum innocente, Non desiderabit Deus propitius esse ei, sed tunc accendetur ira Domini et zelus eius in homine illo, et adhaerebunt ei omnes maledictiones foederis huius quae scriptae sunt in libro hoc, et delebit Dominus nomen eius ex ea quae est sub caelo. Et separabit eum Dominus ad mala ex omnibus filiis Israel, secundum omnes maledictiones foederis scriptas in libro legis huius.

Et dicent generatio altera, filii vestri qui surgent post vos, et alienigena qui venerit ex terra procul, et videbunt plagas terrae illius et morbos eius quos misit Dominus super eam, Divinum et sal combustum, omnis terra eius non seminabitur, neque orietur, neque ascendet super eam omne viride, sicut eversa est Sodoma et Gomorrha, Adama et Seboim, quas evertit Dominus in ira et furore. Et dicent omnes gentes: Quare fecit Dominus sic terrae huic? Quis est furor irae magnus hic? Et dicent, quia reliquerunt foedus Domini Dei patrum suorum, quod disposuit patribus eorum, quando eduxit eos ex terra Aegypti, Et profecti

servierunt deis aliis, quos non noverunt, neque distribuit eis. Et iratus est ira Dominus super terram illam, ut adduceret super eam omnes maledictiones scriptas in libro legis huius. Et exemit eos Dominus de terra eorum in ira et furore et indignatione magna valde, et eiecit eos in terram alteram sicut nunc.

Occulta Domino Deo nostro, manifesta autem nobis et filiis nostris in aeternum, ut faciamus omnia verba legis huius.
Occulta Domino Deo nostro, manifesta autem nobis et filiis nostris in aeternum, ut faciamus omnia verba legis huius.

30

Et erit, cum venerint super te omnia verba haec, benedictio et maledictio quam dedi coram te, et recipies in cor tuum in omnibus gentibus in quas te disperserit Dominus, et reverteris ad Dominum Deum tuum, et audies vocem eius secundum omnia quaecumque ego praecipio tibi hodie, ex toto corde tuo et ex tota anima tua, Et sanabit Dominus peccata tua, et miserebitur te, et iterum colliget te ex omnibus gentibus, in quas dispersit te Dominus illic. Si sit dispersio tua ab extremo caeli usque ad extremum caeli, inde colliget te Dominus Deus tuus, et inde accipiet te Dominus Deus tuus. Et inducet te Deus tuus inde in terram quam hereditaverunt patres tui, et hereditabis eam, et bene te faciet, et numerosiorem te faciet super patres tuos. Et purgabit Dominus cor tuum et cor seminis tui, ut ames Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua, ut

vivas.

Et dabit Dominus Deus tuus maledictiones istas super inimicos tuos et super odientes te, qui persecuti sunt te. Et tu converteris et audies vocem Domini Dei tui, et facies mandata eius, quaecumque ego praecipio tibi hodie. Et benedicet te Dominus Deus tuus in omni opere manuum tuarum, in prole ventris tui, et in prole pecorum tuorum, et in fructibus terrae tuae, quia revertetur Dominus Deus tuus ad gaudendum super te in bonis, sicut gavisus est super patribus tuis, Si audieris vocem Domini Dei tui, ut custodias mandata eius, et iustificationes eius, et iudicia eius scripta in libro legis huius, si conversus fueris ad Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua. Quia mandatum hoc, quod ego praecipio tibi hodie, non nimis difficile est neque longe a te est. Non in caelo sursum est, dicens: Quis ascendet nobis in caelum et accipiet nobis eam, et audientes eam faciemus? Neque trans mare est, dicens: Quis transibit nobis trans mare, et capiet nobis eam, et audibilem nobis faciet eam, et faciemus? Prope te est verbum valde in ore tuo, et in corde tuo, et in manibus tuis ad faciendum illud.

Ecce dedi ante faciem tuam hodie vitam et mortem, bonum et malum. Si audias mandata Domini Dei tui, quae ego praecipio tibi hodie, ut ames Dominum Deum tuum, ut ambules in omnibus viis eius, et custodias iustificationes eius et iudicia eius, tunc vivetis et multi eritis, et benedicet te Dominus Deus tuus in omni terra, in quam ibi ingrederis ut eam heredites. Et si avertat cor tuum, et non audias, et erratus adores deis aliis et servias

eis, Annuntio tibi hodie quod perditione peribitis, nec longi dierum fietis super terram in quam vos Iordanem transitis ibi ut hereditetis eam.

Testor vobis hodie caelum et terram: vitam et mortem dedi ante faciem vestram, benedictionem et maledictionem. Elige vitam tu, ut vivas tu et semen tuum. amare Dominum Deum tuum, audire vocem eius et tenere eum, quia hoc vita tua et longitudo dierum tuorum est, ut habites super terram quam iuravit Dominus patribus tuis Abraham et Isaac et Iacob se daturum eis.

31

Et complevit Moses loqui omnes verbos istos ad omnes filios Israel. Et dixit ad eos: Centum et viginti annorum ego sum hodie; non potero adhuc intrare et exire. Dominus autem dixit ad me: Non transibis Iordanem hunc. Dominus Deus tuus qui praecedit ante faciem tuam, hic exterminabit gentes has a facie tua, et hereditabis eos, et Iosue qui praecedit ante faciem tuam, sicut locutus est Dominus. Et faciet Dominus Deus tuus illis, sicut fecit Sihon et Og, duobus regibus Amorrhaeorum, qui erant trans Iordanem, et terrae eorum, sicut exterminavit eos. Et tradidit eos Dominus vobis, et facietis eis, sicut praecepi vobis. Viriliter age et fortis esto, ne timeas, neque paveas, neque territus sis a facie eorum, quia Dominus Deus tuus qui praecedit cum vobis in vobis est, neque te dimittet neque te derelinquet. Et vocavit Moyses Iesum, et dixit ei coram omni Israel: Viriliter age et

robustus esto, tu enim intrabis ante faciem populi huius in terram quam iuravit Dominus patribus vestris dare eis, et tu hereditatem dabis eis. Et Dominus qui comitatur cum te non dimittet te neque te derelinquet; ne timeas neque pusillanimitate succumbas.

Et scripsit Moses verba legis huius in librum, et dedit eam sacerdotibus filiis Levi, qui portant arcam foederis Domini, et senioribus filiorum Israel.

Et mandavit Moyses illis in die illa, dicens: Post septem annos, in tempore anni remissionis, in festo tabernaculorum, In eo cum congregatur omnis Israel ut videatur coram Domino Deo vestro, in loco quem elegerit Dominus, legetis legem hanc coram omni Israel in aures eorum. Congregato populo, viris et mulieribus et progenie et advena qui in urbibus vestris est, ut audiant et ut discant timere Dominum Deum vestrum, et audient ut faciant omnia verba legis huius. Et filii eorum qui non sciunt, audient et discent timere Dominum Deum tuum omnibus diebus quibus ipsi vivunt super terram, in quam vos Iordanem transitis, ut ibi hereditent eam.

Et dixit Dominus ad Moysen: Ecce appropinquaverunt dies mortis tuae; voca Iesum, et state apud portas tabernaculi testimonii, et mandabo ei. Et ivit Moyses et Iesus in tabernaculum testimonii, et steterunt apud portas tabernaculi testimonii. Et descendit Dominus in nube, et stetit apud portas tabernaculi testimonii, et stetit columna nubis apud portas

tabernaculi testimonii. Et dixit Dominus ad Moysen: Ecce tu dormis cum patribus tuis, et surgens populus hic fornicabitur post deos alienos terrae in quam ingreditur, et relinquent me, et disperget foedus meum quod disposui eis. Et irascar ira in eos in die illa, et relinquam eos, et avertam faciem meam ab eis, et erit consumptio, et invenient eum mala multa et tribulationes, et dicet in die illa: Quia non est Dominus Deus meus in me, invenerunt me mala haec. Ego autem aversione avertam faciem meam ab eis in die illa propter omnes malitias quas fecerunt, quia averterunt se ad deos alienos.

Et nunc scribite verba cantici huius, et docete eam filios Israel, et immittite eam in os eorum, ut fiat mihi canticum hoc secundum faciem testificans in filiis Israel. Introducam enim eos in terram bonam, quam iuravi patribus eorum dare eis, terram fluentem lacte et melle; et edent, et impleti saturabuntur, et convertentur ad deos alienos, et servient eis, et provocabunt me, et disrumpent foedus meum. Et substituetur canticum hoc coram eis testificans, non enim obliviscetur ab ore eorum et ab ore seminis eorum, ego enim scio malitiam eorum, quanta faciunt hic hodie, antequam introducam eos in terram bonam, quam iuravi patribus eorum.

Et scripsit Moses canticum hoc in illo die et docuit illud filios Israel. Et mandavit Iosue et dixit: Virilis esto et vale, tu enim introduces filios Israel in terram quam iuravit illis Dominus, et ipse erit tecum.

Quando autem complevit Moses scribens omnia verba legis huius in libro usque ad finem Et mandavit Levitis portantibus arcam foederis Domini, dicens, Accepto libro legis huius, ponite illum ex latere arcae foederis Domini Dei vestri, et erit ibi apud vos in testimonium. Quia ego scio provocationem tuam et cervicem tuam duram; etiam enim me vivente cum vobis hodie provocantes eratis ea ad Deum, quomodo non et post mortem meam? Congregate ad me phylarchos vestros et presbyteros vestros et iudices vestros et scribas vestros, ut loquar in aures eorum omnes verbos hos, et testificor eis caelum et terram. Scio enim quod post mortem meam iniquitate inique agetis, et declinabitis ex via quam praecepi vobis, et occurrent vobis mala in extremis diebus, quia facietis mala coram Domino, ad iram provocandum eum in operibus manuumstrarum.

Et locutus est Moses in aures totius ecclesiae verba cantici huius usque ad finem.

32

Attende, caelum, et loquar, et audiat terra verba ex ore meo. Expectetur ut pluvia dictum meum, et descendat ut ros verba mea, velut imber super gramen, et velut nix super herbam. Quia nomen Domini invocavi, date magnitudinem Deo nostro. Deus, vera sunt opera eius, et omnes viae eius iudicia sunt, Deus fidelis est, et non est iniustitia, iustus et sanctus Dominus est. Peccaverunt, non ipsi filii culpabiles, generatio prava et

perversa. Haec Domino rependitis? Sic populus stultus et non sapiens? Nonne ipse hic pater tuus acquisivit te et fecit te et formavit te? Memento dies aevi, intellege annos generationum per generationes. Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi, presbyteros tuos et dicent tibi.

Quando Altissimus dividebat nationes, ut dispersit filios Adam, statuit terminos nationum secundum numerum angelorum Dei. Et facta est portio Domini populus eius Iacob, schoinisma hereditatis eius Israel. Sustentavit eum in deserto, in siti caloris in terra inaquosa; circumdedit eum et erudivit eum, et custodivit eum sicut pupillam oculi. Sicut aquila tegere nidum suum, et super pullos suos desideravit, expandens alas suas excepit eos, et sustulit eos super terga sua. Dominus solus eos agebat, nec erat cum eis deus alienus. Adduxit eos super fortitudinem terrae, cibavit eos geniminibus agrorum; suxerunt mel ex petra et oleum ex solida petra. Butyrum bouum et lac ovium cum adipe agnorum et arietum, filiorum taurorum et hircorum, cum adipe renum tritici, et sanguinem uvae bibit vinum. Et manducavit Iacob et satiatus est, et recalcitravit dilectus, incrassatus est, impinguatus est, dilatatus est, et dereliquit Deum qui fecit eum, et recessit a Deo salutari suo.

Provocaverunt me super alienis; in abominationibus eorum exacerbaverunt me. Sacrificaverunt daemoniis, et non Deo, diis quos non noverant, novi recentes venerunt, quos non noverant patres eorum. Deum qui te genuit dereliquisti, et oblitus es Dei qui te nutrit.

Et vidit Dominus, et aemulatus est, et provocatus est per iram filiorum eius et filiarum. Et dixit: Avertam faciem meam ab eis, et ostendam quid erit eis in ultimis diebus, quia generatio perversa est, filii quibus non est fides in eis.

Ipsi provocaverunt me ad zelum super non Deo, provocaverunt me in idolis eorum; et ego provocabo eos ad zelum super non gente, super gente stulta iratum faciam eos. Quod ignis accensus est ex ira mea, ardebit usque ad infernum deorsum, devorabit terram et fructus eius, inflammabit fundamenta montium. Congregabo in eos mala, et sagittas meas consumam pugnans in eos. Tabescentes fame et esu avium, et opisthotonos insanabilis; dentes bestiarum immittam in eos, cum ira trahentium super terram. Forīs orbet eōs gladius, et ex thalamīs timor, iuvenis cum virgine, lactēns cum sene cōfirmātō. Dixi: Dispergam eos, cessare faciam autem ex hominibus memoriam eorum. Nisi propter iram inimicorum, ne diutius maneant, ne simul oppugnent adversarii, ne dicant: Manus nostra excelsa, et non Dominus, fecit haec omnia.

Natio consilio perdita est, neque est in eis scientia. Non cogitaverunt intellegere; haec accipiant in tempus futurum. Quomodo persequetur unus mille, et duo movebunt myriadas, si non Deus vendidit eos, et Dominus tradidit eos? Quod non sunt sicut Deus noster dei eorum, inimici autem nostri stulti. Ex enim vite Sodomorum vitis eorum, et palmis eorum ex Gomorrha; uva eorum uva fellis, botrus amaritudinis eis. Furor draconum vinum eorum, et furor aspidum insanabilis. Nonne ecce haec

congregata sunt apud me, et signata sunt in thesauris meis? In die ultionis retribuam, quando vacillaverit pes eorum, quia prope est dies perditionis eorum, et praesto sunt parata vobis. Quod iudicabit Dominus populum suum, et super servis suis consolabitur; vidit enim eos dissolutos et deficientes in inductione et remissos. Et dixit Dominus, Ubi sunt dii eorum, in quibus confisi erant? Quorum adipem sacrificiorum eorum edebatis, et bibebatis vinum libationum eorum; surgant et auxilientur vobis et fiant vobis protectores. Videte, videte quia ego sum, et non est Deus praeter me; ego occido, et vivere facio, percutio, et ego sano, et non est qui eripiat e manibus meis. Quia levabo in caelum manum meam et iurabo per dexteram meam et dicam: Vivo ego in aeternum, Quia acuam ut fulgur gladium meum, et apprehendet iudicium manus mea, et reddam vindictam inimicis, et odientibus me retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine, et gladius meus comedet carnes de sanguine vulneratorum et captivorum, a capite principum inimicorum.

Laetentur caeli simul cum eo, et adorent eum omnes nuntii Dei; laetemini gentes cum populo eius, et corroborent eum omnes filii Dei, quia sanguis filiorum eius vindicatur, et vindicabit et retribuet iustitiam inimicis, et odientibus retribuet, et purgabit Dominus terram populi sui.

Et scripsit Moses canticum hoc in die illo et docuit eum filios Israel. Et intravit Moses et locutus est omnia verba legis huius in aures populi, ipse et Iosue filius Nun. Et complevit Moses loqui

omni Israeli. Et dixit ad eos: Attendite corde super omnes verbos istos, quos ego testor vobis hodie, quae mandabitis filiis vestris, custodire et facere omnes verbos legis huius. Quia non sermo vacuus hic est vobis, quia haec est vita vestra, et propter sermonem hunc longi eritis dierum super terram, in quam vos transitis Iordanem ibi ut hereditetis. Et locutus est Dominus ad Moysen in die hac dicens, Ascende in montem Abarim, hunc montem Nabau, qui est in terra Moab secundum faciem Jericho, et vide terram Chanaan, quam ego do filiis Israel. Et morere in monte in quem ascendis ibi, et adiungeris ad populum tuum, quo modo mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor, et adiunctus est ad populum suum. Quia inobedivistis verbo meo apud filios Israel super aquam contradictionis Cades in deserto Sin, quia non sanctificavistis me apud filios Israel. E regione videbis terram, sed illuc non intrabis.

33

Et haec est benedictio qua benedixit Moyses, homo Dei, filios Israel ante mortem suam. Et dixit: Dominus ex Sina venit, et apparuit ex Seir nobis, et properavit ex monte Pharan, cum myriadibus Cades; a dextris eius angeli cum eo. Et pepercit populo suo, et omnes sanctificati sub manibus tuis sunt, et hi sub te sunt, et accepit ex verbis eius legem, quam mandavit nobis Moyses, hereditatem congregationum Iacob. Et erit in dilecto princeps, congregatis principibus populorum simul cum tribubus Israel. Vivat Ruben, et non moriatur, et sit multus

numero.

Et haec Iuda: exaudi, Domine, vocem Iudae, et ad populum eius venias; manus eius distinguunt ei, et adiutor ex inimicis eris.

Et Levi dixit: Date Levi clara signa eius, et veritatem eius viro sancto, quem tentaverunt in experientia, quem conviciati sunt super aqua contradictionis, Qui patri et matri dixit, non vidi te, et fratres suos non agnovit, et filios suos abnegavit, custodivit verba tua, et foedus tuum servavit. Declarabunt ordinationes tuas Iacobo, et legem tuam Israeli; ponent incensum in ira tua continenter super altare tuum. Benedic, Domine, fortitudinem eius, et opera manuum eius accipe; confrange lumbos inimicorum qui insurrexerunt ei, et qui odiunt eum non surgant. Et Benjamin dixit: amatus a Domino habitabit confidens, et Deus obumbrat super eum omnes dies, et inter umeros eius requievit.

Et ad Ioseph dixit: a benedictione Domini terra eius, a temporibus caeli et rore, et ab abyssis fontium subter, et secundum horam geniminum solis troporum, et a synodis mensium a vertice montium principii, et a vertice collium aeternorum Et secundum horam plenitudinis terrae, et acceptabilia ei qui visus est in rubo veniant super caput Ioseph, et super verticem glorificatus inter fratres. Primogeniti tauri pulchritudo eius, cornua monocerotis cornua eius; in eis gentes cornu feriet simul usque ab extremo terrae. Hae myriades Ephraim, et hae milia Manasse. Et ad Zebulun dixit: Laetare,

Zebulun, in exitu tuo, et Issachar in tabernaculis eius. Nationes delebunt, et invocabis illic, et sacrificabis illic sacrificium iustitiae, quia divitiae maris te nutrient, et mercaturae litoralium habitantium.

Et Gad dixit: Benedictus qui ampliat Gad; ut leo requievit, confringens brachium et principem. Et vidit primitias suas, quia ibi divisa est terra principum congregatorum simul cum principibus populorum; iustitiam Dominus fecit, et iudicium suum cum Israel.

Et ad Dan dixit: Dan catulus leonis, et exsiliet ex Basan. Et Nephtalim dixit: Nephtali plenitudo acceptorum, et impleatur benedictione a Domino; mare et Austrum hereditabit. Et ad Asher dixit: Benedictus a filiis Asher, et erit acceptus fratribus suis, tinget in oleo pedem suum. Ferrum et aes sandalum eius erit, et sicut dies tui, ita fortitudo tua.

Non est sicut Deus amati, qui supergreditur caelum adiutor tuus, et magnificus firmamenti. Et teget te Dei principium, et sub virtute brachiorum aeternorum, et eiciet a facie tua inimicum dicens: Pereas. Et habitabit Israel confidens, solus super terram Iacob, super frumento et vino, et caelum tibi erit nubilum rore. Beatus es tu, Israel! Quis similis tibi, populus salvatus a Domino? Defendet te auxiliator tuus, et gladius gloria tua est, et mentientur tibi inimici tui, et tu super collum eorum ascendes.

34

Et ascendit Moyses ab Araboth Moab super montem Nabau, super cacumen Phasga, quae est super faciem Jericho, et ostendit ei Dominus omnem terram Galaad usque Dan, et omnem terram Nephthali, et omnem terram Ephraim, et Manasse, et omnem terram Iuda usque ad mare extremum, et desertum, et regiones circa Iericho, civitatem palmarum, usque Segor. Et dixit Dominus ad Moysen: Haec est terra quam iuravi Abraham et Isaac et Iacob, dicens: Semini vestro dabo eam. Et ostendi eam oculis tuis, sed ibi non intrabis.

Et mortuus est Moyses, servus Domini, in terra Moab per verbum Domini. Et sepelierunt eum in Gai prope domum Phogor, et nemo vidit sepulturam eius usque ad diem hanc. Moses autem centum et viginti annorum erat cum moreretur, non obscurati sunt oculi eius, neque destructae sunt testudines eius.

Et flaverunt filii Israel Moysen in Araboth Moab super Iordanem secundum Iericho triginta dies, et completae sunt dies luctus fletus Moysi. Et Iosue filius Nun impletus est spiritu intellegentiae, imposuerat enim Moyses manus suas super eum, et audierunt eum filii Israel, et fecerunt sicut praecepit Dominus Moysi.

Et non surrexit adhuc propheta in Israel sicut Moses, quem

cognovit Dominus facie ad faciem In omnibus signis et portentis,
quae Dominus misit eum facere in terra Aegypti Pharaoni et
servis eius et omni terrae eius, miracula magna et manum
fortem, quae fecit Moyses coram omni Israel.

Iosue

1

Et factum est post mortem Moysi, dixit Dominus ad Iesum filium Naue, ministrum Moysi, dicens: Moses assistens meus mortuus est. nunc igitur surgens transi Iordanem tu et omnis populus hic in terram quam ego do eis. Omnem locum super quem ascenderitis vestigio pedum vestrorum vobis dabo, quo modo dixi Moysi. Desertum et Antilibanum, usque ad flumen magnum, flumen Euphraten, et usque ad mare extremum, ab solis occasu erunt fines vestri. Non resistet homo coram vobis omnibus diebus vitae tuae, et sicut eram cum Moyse, sic ero et tecum, et non derelinquam te neque despiciam te. Esto fortis et viriliter age, tu enim divides populo huic terram quam iuravi patribus vestris dare eis. Esto fortis igitur et esto animosus custodire et facere, sicut mandavit tibi Moyses servus meus, et non declinabis ab eis ad dexteram neque ad sinistram, ut prospereris in omnibus quae si facias. Et non recedet liber legis huius ex ore tuo, et meditaberis in ea diebus et nocte, ut scias facere omnia scripta; tunc prosperaberis, et prosperabis vias tuas, et tunc

intelleges. Ecce mandavi tibi: fortis esto et viriliter age, ne paveas neque timeas, quia tecum est Dominus Deus tuus in omnia quocumque ieris. Et imperavit Iesus scribis populi dicens, Intrate in medium castrorum populi et mandate populo, dicentes: Parate vobis cibaria, quia post tres dies transibitis Iordanem istum, ut ingrediamini et possideatis terram quam Dominus Deus patrum vestrorum dat vobis.

Et Ruben, et Gad, et dimidia tribui Manasse dixit Iesus, Mementote verbum quod praecepit vobis Moyses servus Domini, dicens: Dominus Deus vester requiem dedit vobis, et dedit vobis terram hanc. Mulieres vestrae et liberi vestri et pecora vestra habitent in terra quam dedit vobis; vos autem transibitis expediti priores fratrum vestrorum, omnis qui fortis est, et auxiliabimini eis. Donec requiem det Dominus Deus noster fratribus vestris, sicut et vobis, et possideant etiam ipsi terram quam Dominus Deus noster dat eis, et revertemini unusquisque ad hereditatem suam, quam dedit vobis Moyses trans Iordanem ad orientem solis. Et respondentes Iesu dixerunt: Omnia quaecumque praeceperis nobis faciemus, et in omnem locum quo miseris nos ibimus. Secundum omnia quanta audivimus Moysen, audiemus te; tantum sit Dominus Deus noster tecum, quo modo erat cum Moyse. Homo autem qui inoboedierit tibi, et quicumque non audierit verba tua quaecumque praeceperis ei, moriatur; sed esto fortis et viriliter age.

2

Et misit Iesus filius Nun ex Sattim duos iuvenes explorare, dicens: Ascendite et videte terram et Iericho. Et profecti duo iuvenes intraverunt in Iericho, et intraverunt in domum mulieris meretricis, cui nomen Raab, et manserunt ibi.

Et nuntiatum est regi Iericho, dicentes: Ingressi sunt huc viri filiorum Israel explorare terram. Et misit rex Iericho et dixit ad Raab dicens: Educ viros qui ingressi sunt in domum tuam nocte, nam ad explorandam terram venerunt. Et accipiens mulier duos viros, celavit eos, et dixit dicens: Intraverunt ad me viri. Ut autem porta claudebatur in tenebris, et viri exierunt, non scio quo profecti sint; persequimini eos, si comprehendere eos poteritis. Haec autem eos in tectum adduxit, et abscondit eos in lini stipula quae super tecto congesta erat. Et viri persecuti sunt post eos viam quae ad Iordanem ducit ad vada, et porta clausa est.

Et factum est cum exissent qui persequiebantur post eos, et ipsi autem antequam dormirent, haec autem ascendit ad eos super tectum, Et dixit ad eos: Scio quod Dominus dedit vobis terram; cecidit enim timor vester super nos. Audivimus enim quod Dominus Deus rubrum mare a facie vestra exsiccavit, quando ex terra Aegypti exhibatis, et quanta duobus regibus Amorrhaeorum fecit, qui trans Iordanem erant, Sehon et Og, quos exterminastis. Et audientes nos stupuimus corde nostro, et non stetit adhuc

spiritus in ullo nostrum a facie vestra, quia Dominus Deus vester Deus est in caelo sursum et super terram deorsum. Et nunc iurate mihi per Dominum Deum, quia facio vobis misericordiam, et facite et vos misericordiam in domo patris mei, Et vivum servate domum patris mei, matrem meam, et fratres meos, et omnem domum meam, et omnia quaecumque sunt illis, et eripietis animam meam ex morte.

Et dixerunt ei viri: Anima nostra pro vestra in mortem. Et illa dixit: Cum tradiderit Dominus vobis civitatem, facietis mihi misericordiam et veritatem. Et demisit eos per fenestram. Et dixit illis: In montuosam abite, ne occurrant vobis persequentes, et abscondemini ibi tres dies, donec convertantur persequentes post vos, et post haec ibitis in viam vestram.

Et dixerunt ad eam viri: Innocentes sumus iureiurando tuo hoc. Ecce nos intramus in partem civitatis, et pones signum, funiculum coccineum hunc demittis in fenestram per quam demisisti nos per eam; patrem autem tuum et matrem tuam et fratres tuos et omnem domum patris tui congregabis ad teipsam in domum tuam. Et erit: omnis qui exierit portam domus tuae foras, nocens sibi erit; nos autem innoxii erimus iureiurando tuo huic. Et quotquot fuerint tecum in domo tua, nos nocentes erimus. Si autem quis nos laeserit aut etiam revelaverit verba nostra haec, erimus innoxii ab iureiurando tuo hoc. Et dixit eis: Secundum verbum vestrum sit, et dimisit eos, et abierunt. Et venerunt in regionem montuosam, et remanserunt ibi tres dies, et exquisiverunt persequentes omnes vias, et non invenerunt.

Et reverterunt duo iuvenes et descenderunt ex monte et transierunt ad Iesum filium Nun, et narraverunt ei omnia quae acciderant eis. Et dixerunt ad Iesum, quia tradidit Dominus omnem terram in manu nostra, et concidit omnis habitans terram illam a nobis.

3

Et surrexit mane Iosue, et profectus est ex Settim, et venerunt usque ad Iordanem, et manserunt ibi antequam transirent. Et factum est ut post tres dies scribae per castra transirent, Et mandaverunt populo, dicentes: Quando videritis arcam foederis Domini Dei nostri, et sacerdotes nostros et Levitas tollentes eam, proficiscemini de locis vestris, et ibitis post eam. Sed longe sit inter vos et illam, quantum duo milia cubitos stabitis; ne appropinquetis ei, ut sciatis viam quam ibitis, non enim ivistis viam ab heri et tertiae diei.

Et dixit Iosue ad populum: Sanctificate vos in crastinum, quia crastinum faciet Dominus in vobis mirabilia. Et dixit Iesus ad sacerdotes: Tollite arcam foederis Domini, et praecedite populum, et tulerunt sacerdotes arcam foederis Domini, et ibant ante populum. Et dixit Dominus ad Iesum: In die hac incipio exaltare te coram omnibus filiis Israel, ut sciant quod sicut eram cum Mose, sic ero et tecum. Et nunc praecipe sacerdotibus qui portant arcam foederis, dicens: Cum intraveritis in partem aquae Iordanis, in Iordane stabitis.

Et dixit Iosue ad filios Israel: Adducite huc, et audite verbum Domini Dei nostri. In hoc cognoscetis quod Deus vivens in vobis est, et destruens destruet a facie nostra Chananaeum et Chetthaeum et Pherezaeum et Euaeum et Amorrhaeum et Gergesaeum et Iebusaeum. Ecce arca foederis Domini totius terrae transit Iordanem. Eligite vobis duodecim viros ex filiis Israel, unum ex unaquaque tribu. Et erit, ut quandocumque requieverint pedes sacerdotum portantium arcam foederis Domini omnis terrae in aqua Iordanis, aqua Iordanis deficiet, aqua autem descendens stabit.

Et discessit populus ex tentis eorum ut transiret Iordanem, sacerdotes autem tulerunt arcam foederis Domini ante populum. Ut autem sacerdotes portantes arcam foederis ad Iordanem ingrediebantur, et pedes sacerdotum portantium arcam foederis Domini tincti sunt in partem aquae Iordani, Iordanes autem implebatur secundum totam crepidinem eius, velut diebus messis tritici. Et steterunt aquae descendentes ab alto, stetit massa congelata una rebellans longe valde vehementer usque ad partem Kariathiarim; id autem descendens descendit in mare Araba, mare salis, usque in finem defecit, et populus stabat e regione Iericho. Et steterunt sacerdotes portantes arcam foederis Domini super arida in medio Iordanis, et omnes filii Israel transiebant per aridam, donec omnis populus transiens Iordanem complevit.

Et postquam omnis populus transiens Iordanem complevit, et dixit Dominus Iosue, dicens, Sumens viros de populo, unum ab unaquaque tribu, Impera eis, et tollite e medio Iordanis duodecim lapides paratos, et hos transferentes simul vobiscum ponite eos in castris vestris, ubi castra posueritis illic nocte.

Et convocavit Iesus duodecim viros illustres ex filiis Israel, unum ex unaquaque tribu, Dixit eis: Adducite ante me pro facie Domini in medium Iordanis, et sumens inde unusquisque lapidem, tollat super umeros suos secundum numerum duodecim tribuum Israel, ut existant vobis hi in signum positum perpetuo, ut quando te filius tuus cras interrogat dicens: Quid sunt nobis lapides hi? Et tu declarabis filio tuo, dicens, quod defecit Iordanes fluvijs a facie arcae foederis Domini totius terrae, ut transiebat eum, et erunt lapides isti vobis memoriale filiis Israel usque ad aevum.

Et fecerunt sic filii Israel, quemadmodum mandavit Dominus Iesu, et sumentes duodecim lapides ex medio Iordanis, quemadmodum imperavit Dominus Iesu in consummatione transitus filiorum Israel, et transtulerunt simul secum in castra, et posuerunt ibi. Statuit autem Iosue et alios duodecim lapides in ipso Iordane, in facto loco sub pedibus sacerdotum portantium arcam foederis Domini, et sunt ibi usque ad hodiernum diem.

Steterant autem sacerdotes portantes arcam foederis in Iordane, donec complevit Iosue omnia quae mandavit Dominus nuntiare populo, et properavit populus, et transierunt. Et factum est, cum

complevit omnis populus transire, et transiit arca foederis Domini et lapides ante eos. Et transierunt filii Ruben et filii Gad et dimidia tribus Manasse praeparati ante filios Israel, quemadmodum mandaverat eis Moses. Quadraginta milia armatorum in pugnam transierunt coram Domino in bellum ad civitatem Hiericho. In illa die auxit Dominus Iosue coram omni gente Israel, et timebant eum, sicut Moysen, omnibus diebus vitae eius.

Et dixit Dominus ad Iesum, dicens, Impera sacerdotibus qui portant arcam foederis testimonii Domini ut exeant ex Iordane. Et imperavit Iosue sacerdotibus, dicens: Exite e Iordane. Et factum est ut exierunt sacerdotes portantes arcam foederis Domini ex Iordane, et posuerunt pedes super terram, irruit aqua Iordanis secundum locum, et ibat sicut heri et die tertio per totam crepidinem.

Et populus ascendit ex Iordane decima die mensis primi, et castra posuerunt filii Israel in Galgalis secundum partem ad solis ortus ab Iericho. Et duodecim lapides hos, quos sumpsit ex Iordane, statuit Iosue in Galgalis. dicens, quando interrogabunt vos filii vestri dicentes: Quid sunt lapides isti? Annuntiate filiis vestris, quia super siccam transiit Israel Iordanem hunc. Cum Dominus Deus noster exsiccavisset aquam Iordanis ante eos, donec transirent, quemadmodum fecit Dominus Deus noster mari rubro, quod exsiccavit Dominus Deus noster ante nos, donec transiremus, Ut cognoscant omnes gentes terrae quod potentia Domini fortis est, et ut vos colatis Dominum Deum

nostrum in omni opere.

5

Et factum est ut audierunt reges Amorrhaeorum qui erant trans Iordanem, et reges Phoeniciae qui apud mare erant, quia siccavit Dominus Deus Iordanem fluvium coram filiis Israel cum transirent, liquefactae sunt mentes eorum, et consternati sunt, et non erat in eis ulla prudentia a facie filiorum Israel.

Sub hoc autem tempore dixit Dominus Iosue: Fac tibi gladios lapideos ex petra acuta, et sedens circumcide filios Israel secundo. Et fecit Iesus gladios lapideos acutos, et circumcidit filios Israel in loco vocato Collis praeputiorum. Quo autem modo circumcidit Iosue filios Israel, quotquot umquam facti sunt in via, et quotquot umquam incircumcisi erant eorum qui exierant ex Aegypto, Omnes hos circumcidit Iosue, quadraginta enim et duo annis conversatus est Israel in deserto Mabaritidt. Ergo incircumcisi erant plurimi eorum bellatorum qui exierant ex terra Aegypti, qui inoboedientes fuerunt mandatis Dei, quibus etiam decrevit non videre eos terram quam iuravit Dominus patribus eorum dare, terram fluentem lacte et melle. Loco autem horum substituit filios eorum, quos Iosue circumcidit, quia nati erant in via incircumcisi. Circumcisi autem quietem habebant ibi sedentes in castris, donec sanati sunt. Et dixit Dominus ad Iesum filium Nun: In hodierno die abstuli opprobrium Aegypti ab vobis. Et vocavit nomen loci illius

Galgala.

Et fecerunt filii Israel pascha quarta decima die mensis a vespera ad occasum Iericho in regione trans Iordanem in campo. Et comederunt de frumento terrae azyma et nova. In hac die defecit manna postquam ederunt ex frumento terrae, et non amplius erat filiis Israel manna; fruges autem regionis palmarum collegerunt in anno illo.

Et factum est cum esset Iesus in Iericho, et suspiciens oculis vidit hominem stantem coram eo, et gladius evaginatus erat in manu eius, et accedens Iesus dixit ei: Noster es, an adversariorum? Ille autem dixit ei: Ego sum princeps exercitus Domini; nunc adveni. Et Iesus cecidit in faciem super terram, et dixit ei: Domine, quid praecipis servo tuo? Et dicit archidux Domini ad Iesum: Solve calceamentum de pedibus tuis, nam locus super quo nunc stas sanctus est.

6

Et Iericho clausa et munita erat, et nemo exibat ex ea neque intrabat. Et dixit Dominus ad Iesum: Ecce ego trado in manum tuam Iericho, et regem eius qui in ea est, potentes qui sunt in fortitudine. Tu autem circumsta eam bellatoribus in circuitu. Et erit, ut cum sonueritis tuba, clamet omnis populus simul; et clamantibus eis cadent sponte moenia civitatis, et intrabit omnis populus, impetu facto, unusquisque secundum faciem in

civitatem.

Et intravit Iesus filius Naue ad sacerdotes, Et dixit eis dicens: Praecipite populo circumire et circumdare civitatem, et pugnantes transeant armati ante Dominum. Et septem sacerdotes habentes septem tubas sacras transeant similiter ante Dominum, et signent valide, et arca foederis Domini sequatur. Pugnantes autem praecedant, et sacerdotes qui agmen claudunt post arcam foederis Domini tubis canant. Populo autem imperavit Iesus, dicens: Ne clamate, neque audiat quisquam vocem vestram, donec ipse diem annuntiet ad clamandum; et tunc clamabitis. Et arca foederis Dei circumeundo statim abiit in castra, et ibi dormivit.

Et die secundo surrexit Iesus mane, et tulerunt sacerdotes arcam foederis Domini. Et septem sacerdotes ferentes septem tubas praecedebant coram Domino, et post haec ingrediebantur pugnantes, et reliqua turba post arcam foederis Domini. Et sacerdotes sonuerunt tubis, et reliqua turba omnis circumdedit civitatem sexies prope, et abiit iterum in castra; sic fecit per sex dies.

Et die septimo surrexerunt aurora, et circumierunt civitatem in die illa septies. Et factum est periodo septimo ut sonuerint sacerdotes, et dixit Iesus filiis Israel: Clamate, tradidit enim Dominus vobis civitatem. Et erit haec urbs anathema, ipsa et omnia quaecumque sunt in ipsa, Domino sabaoth; praeter Raab meretricem, servate ipsam et omnia quaecumque sunt in domo

eius. Sed vos custodietis valde a devotis rebus, ne forte considerantes vos ipsi capiat a devotis rebus, et faciat castra filiorum Israel anathema, et perdatis nos. Et omne argentum aut aurum, aut aes aut ferrum, sanctum erit Domino; in thesaurum Domini inferetur.

Et sonuerunt tubis sacerdotes. Ut autem populus sonitum tubarum audivit, clamavit omnis populus simul clamore magno et forti, et cecidit omne murum in circuitu, et ascendit omnis populus in civitatem. Et devotavit eam Iosue, et quanta erant in civitate, a viro usque ad feminam, ab adolescente usque ad senem, et usque ad vitulum et iumentum, in ore gladii.

Et ad duos iuvenes qui exploraverunt dixit Iesus: Intrate in domum mulieris, et educite eam inde, et quaecumque sunt ei. Et intraverunt duo iuvenes, qui exploraverunt civitatem, in domum mulieris, et eduxerunt Raab meretricem, et patrem eius, et matrem eius, et fratres eius, et cognationem eius, et omnia quaecumque erant eius, et constituerunt eam extra castra Israel. Et civitas incensa est igne cum omnibus quae in ea erant, excepto argento et auro et aere et ferro, quae dederunt ut in thesaurum Domini inferrentur.

Et Rahab meretricem, et omnem domum eius paternam servavit vivam Iosue, et habitare fecit in Israel usque ad hodiernam diem, quia abscondit exploratores quos misit Iosue explorare Iericho. Et iurare fecit Iesus in die illa coram Domino, dicens: Maledictus homo qui aedificabit civitatem illam; in primogenito

suo fundamenta ponet eam, et in minimo suo statuet portas eius. Et sic fecit Ozan qui ex Bethel: in Abiron primogenito fundamenta posuit eam, et in minimo servato statuit portas eius.

Et erat Dominus cum Iesu, et erat nomen eius in omni terra.

7

Et praevaricati sunt filii Israel praevaricatione magna, et averterunt de anathemate, et accepit Achar filius Charmi filii Zambri filii Zara de tribu Iuda de anathemate, et iratus est Dominus ira contra filios Israel.

Et misit Iesus viros in Gai, quae est iuxta Baithel, dicens: Explorate Gai. Et ascenderunt viri et exploraverunt Ai. Et reversi sunt ad Iosue, et dixerunt ei: Non ascendat omnis populus, sed quasi duo milia aut tria milia virorum ascendant et obsideant civitatem. Neducas illuc populum universum, pauci enim sunt. Et ascenderunt quasi tria milia virorum, et fugerunt a facie virorum Ai. Et occiderunt ex eis viri Ai circiter triginta sex viros, et persecuti sunt eos a porta, et confregerunt eos in descensu, et perterritum est cor populi, et factum est velut aqua.

Et scidit Iosue vestimenta sua, et cecidit Iosue super terram in faciem coram Domino usque ad vesperam, ipse et seniores Israel, et imposuerunt pulverem super capita sua. Et dixit Iesus: Precor, Domine, cur transduxit servus tuus populum hunc

Iordanem, ut traderet eum Amorrhaeo ad perdendum nos? Et si mansissemus et habitavissemus apud Iordanem! Et quid dicam, quoniam convertit Israel cervicem coram inimico suo? Et audiens Canaanaeus et omnes habitantes terram circumdabunt nos, et delebunt nos de terra, et quid facies nomini tuo magno?

Et dixit Dominus ad Iesum: Surge, cur hoc tu cecidisti super faciem tuam? Peccavit populus et transgressus est foedus, quod constitui cum eis, furantes de anathemate iniecerunt in vasa sua. Et non possunt filii Israel resistere secundum faciem inimicorum suorum; cervicem convertent coram inimicis suis, quia facti sunt anathema. Non addam adhuc esse vobiscum, nisi removeritis anathema ex vobis ipsis. Surgens sanctifica populum, et dic sanctificari cras. Haec dicit Dominus Deus Israel: anathema est in vobis; non poteritis resistere coram inimicis vestris, donec removeritis anathema ex vobis. Et congregabimini omnes mane secundum tribus vestras, et erit tribus quam monstraverit Dominus, adducetis secundum familias, et familiam quam monstraverit Dominus, adducetis secundum domos, et domum quam acceperit Dominus, adducetis secundum viros. Et qui demonstratus erit, comburetur igni, et omnia quae sunt ei, quia transgressus est foedus Domini, et fecit iniquitatem in Israel.

Et mane surrexit Iosue, et adduxit populum secundum tribus, et capta est tribus Iuda. Et adductus est secundum familias, et captus est populus Zarai. Et adductus est secundum virum, et ostensus est Achar filius Zambri filii Zarae.

Et dixit Iesus ad Achar: Da gloriam hodie Domino Deo Israel, et da confessionem, et nuntia mihi quid feceris, et ne abscondas a me. Et respondit Achar ad Iosue, et dixit: Vere peccavi coram Domino Deo Israel, sic et sic feci. Vidi in praeda vestem finem variam, et ducenta didrachma argenti, et linguam unam auream quinquaginta didrachmorum, et concupiscens ea cepi, et ecce ea occulta sunt in tabernaculo meo, et argentum occultatum est subter ea. Et misit Iesus nuntios, et cucurrerunt in tentorium in castris, et haec erant occulta in tentorio eius, et argentum subter eis. Et extulerunt ea e tabernaculo, et attulerunt ad Iesum et seniores Israel, et posuerunt ea coram Domino.

Et accepit Iesus Achar filium Zara, et duxit eum in vallem Achor, et filios eius, et filias eius, et vitulos eius, et iugales eius, et omnia pecora eius, et tabernaculum eius, et omnes possessiones eius, et omnis populus cum eo, et duxit eos in Emekachor. Et dixit Iesus ad Achar: Cur perdidisti nos? Perdat te Dominus sicut et hodie. Et lapidaverunt eum lapidibus omnis Israel, et statuerunt super eum acervum lapidum magnum, et cessavit Dominus ab ira furoris. Propter hoc nominavit illud Emekachor usque ad diem hanc.

8

Et dixit Dominus ad Iesum: Ne timueris neque paveas; accipe tecum omnes viros bellatores, et surgens ascende in Ai. Ecce dedi in manus tuas regem Ai et terram eius. Et facies Ai, quem

ad modum fecisti Jericho, et regem eius; et praedam pecorum praedaberis tibi. Constitue autem tibi insidias civitati a tergo.

Et surrexit Iosue et omnis populus bellator ut ascenderent in Ai. Elegit autem Iosue triginta milia virorum fortium robore, et misit eos nocte. Et imperavit eis dicens: Vos insidiamini post civitatem, ne longe sitis a civitate, et eritis omnes parati. Et ego et omnes qui mecum sunt accedemus ad urbem, et erit cum exierint habitantes Gai in occursum nobis, sicut et antea, et fugiemus a facie eorum. Et cum exierint post nos, abstrahemus eos a civitate, et dicent: Fugiunt isti a facie nostra, quemadmodum et antea. Vos autem ex insidiis exsurgetis et in civitatem ibitis. Secundum verbum hoc facietis; ecce praecepi vobis. Et misit eos Iesus, et ierunt in insidias, et consederunt inter Bethel et Gai, ab occidente Gai.

Et surgens diluculo Iesus mane, visitavit populum, et ascenderunt ipse et seniores ante populum ad Ai. Et omnis populus bellator cum eo ascendit, et ambulantes venerunt ex adverso urbis ab oriente. Et insidiae urbis a mari Et factum est ut vidit rex Ai, festinavit et exivit in occursum eorum recta in bellum, ipse et omnis populus qui cum eo erat, et ipse non sciebat quod insidiae ei essent post civitatem. Et vidit, et recessit Iesus et Israel a facie eorum. Et persecuti sunt post filios Israel, et ipsi recesserunt a civitate. Non relictus est quisquam in Ai qui non persecutus esset post Israel; et reliquerunt civitatem apertam, et persecuti sunt post Israel.

Et dixit Dominus ad Iesum: Extende manum tuam cum gaeso qui in manu tua est super civitatem, nam in manus tuas tradidi eam, et insidiae exsurgent celeriter ex loco suo. Et extendit Iesus manum suam cum gaeso super civitatem, Et insidiae celeriter surrexerunt ex loco suo, et exierunt quando manum extendit, et intraverunt in civitatem, et ceperunt eam, et festinantes civitatem igne incenderunt. Et circumspectis incolis Gai post se, videbant fumum ascendentem ex civitate in caelum, neque amplius habebant quo fugerent huc aut huc. Et Iosue et omnis Israel viderunt quod insidiae ceperant civitatem, et quod fumus civitatis ascenderat in caelum, et conversi percusserunt viros Ai. Et hi exierunt ex civitate in occursum, et evacuati sunt inter castra, hi hinc et hi hinc, et percusserunt eos usque ad non relinqui eorum servatum et effugientem. Et regem Ai ceperunt vivum, et adduxerunt eum ad Iosue.

Et cum cessavissent filii Israel occidere omnes qui erant in Ai, et eos qui erant in campis, et in monte super descensu, ubi persecuti sunt eos ab ea usque ad finem, reversus est Iosue in Ai, et percussit eam in ore gladii. Et facti sunt qui ceciderunt in die illa a viro usque ad mulierem duodecim milia, omnes habitantes Ai. Praeter spolia quae in civitate erant, omnia quae praedati sunt sibi filii Israel secundum praeceptum Domini, sicut praecepit Dominus Iesu.

Et incendit Iesus civitatem igne, acervum inhabitatum in aeternum fecit eam usque ad diem hanc. Et regem Ai suspendit super ligno gemino, et erat super ligno usque ad vesperam; et

occidente sole praecepit Iosue, et deposuerunt corpus eius de ligno, et proiecerunt illud in foveam, et statuerunt super eo acervum lapidum usque ad diem hanc.

9

Ut autem audierunt reges Amorrhaeorum qui trans Iordanem erant, qui in montana, et qui in plana, et qui in omni maritima regione maris magni, et qui ad Antilibanum, et Chettaei, et Chananaei, et Pherezaei, et Euaei, et Amorrhaei, et Gergesaei, et Iebusaei,

convenerunt in unum expugnare Iesum et Israel simul omnes.

Et qui habitabant Gabaon audierunt omnia quaecumque fecit Dominus Hiericho et Gai. Et fecerunt quidem ipsi cum astutia, et venientes cibaria paraverunt seque praeparaverunt, et accipientes saccos veteres super umeros suos, et utres vini veteres ac ruptos religatos, Et cava calceamentorum eorum et sandalia eorum vetera et consuta in pedibus eorum, et vestimenta eorum veterata super eos, et panis eorum viatici siccus et mucidus et corrosus.

Et venerunt ad Iesum in castra Israel in Galgala, et dixerunt ad Iesum et Israel: Ex terra longe venimus, et nunc facite nobis foedus. Et dixerunt filii Israel ad Chorraeum: Vide ne in me habites, et quomodo tibi ponam foedus? Et dixerunt ad Iesum:

Servi tui sumus. Et dixit ad eos Iesus: Unde estis, et unde venistis? Et dixerunt: Ex terra longe valde venerunt servi tui in nomine Domini Dei tui; audivimus enim nomen eius, et quanta fecit in Aegypto, Et quanta fecit regibus Amorrhaeorum, qui erant trans Iordanum, Sehon regi Amorrhaeorum et Og regi Basan, qui habitabat in Astaroth et in Edrain. Et audientes dixerunt ad nos presbyteri nostri et omnes habitantes terram nostram, dicentes: Capite vobis cibaria in viam, et ite in occursum eorum, et dicetis ad eos: Servi tui sumus, et nunc disponite nobis foedus. Hi panes calidos providimus eos in die qua exivimus ut veniremus ad vos; nunc autem exsiccati sunt et facti sunt comesti. Et hi utres vini, quos implevimus novos, et hi rupti sunt, et vestimenta nostra et calceamenta nostra veterata sunt a via multa valde.

Et principes provisionem eorum acceperunt, et Dominum non interrogaverunt. Et fecit Iesus cum eis pacem, et fecerunt cum eis foedus ut servarent eos, et iuraverunt eis principes congregationis.

Et factum est post tres dies, postquam cum eis foedus disposuerunt, audierunt quod prope eos essent et quod inter eos habitarent. Et discesserunt filii Israel, et venerunt in civitates eorum; civitates autem eorum erant Gabaon et Cephira et Beeroth, et civitates Iarim. Et non pugnaverunt contra eos filii Israel, quia iuraverunt eis omnes principes per Dominum Deum Israel, et murmuravit omnis congregatio contra principes.

Et dixerunt principes omni congregationi: Nos iuravimus illis per Dominum Deum Israel, et nunc non poterimus tangere eos. Hoc faciemus: capere vivos eos et servabimus eos, et non erit contra nos ira propter iusiurandum quod iuravimus eis. Vivent, et erunt lignicidae et aquae latores omni congregationi, quemadmodum dixerunt illis principes.

Et convocavit eos Iesus, et dixit eis: Cur decepistis me, dicentes: Longe a te sumus valde, vos autem incolae estis eorum qui habitant in nobis? Et nunc maledicti estis; non deficiet ex vobis servus, neque lignorum caesor, neque aquae portator mihi et Deo meo. Et responderunt Iesu, dicentes: Nuntiatum est nobis quanta mandavit Dominus Deus tuus Moysi servo eius, dare vobis terram hanc, et delere nos et omnes habitantes super ea a facie vestra, et timuimus valde de animabus nostris a facie vestra, et fecimus rem hanc. Et nunc ecce nos subiecti vobis sumus; sicut placet vobis et sicut videtur vobis, facite nobis.

Et fecerunt illis sic, et eripuit eos Iesus in die illa ex manibus filiorum Israel, et non occiderunt eos. Et constituit eos Iesus in die illa lignorum caesores et aquae portitores omni congregationi et altari Dei; propter hoc facti sunt habitantes Gabaon lignorum caesores et aquae portitores altaris Dei usque ad hodiernum diem, et in locum quem elegerit Dominus.

Ut autem audivit Adonibezek rex Hierusalem quod cepisset Iesus Ai, et perdidisset eam, quem ad modum fecerant Hiericho et regi eius, sic fecerunt et Ai et regi eius, et quod transfugissent habitantes Gabaon ad Iesum et ad Israel, Et timuerunt ab eis valde; sciebat enim quod civitas magna Gabaon esset, sicut una ex metropolibus, et omnes viri eius fortes essent. Et misit Adonibezek rex Ierusalem ad Elam regem Hebron, et ad Pidon regem Jarmuth, et ad Jephtha regem Lachis, et ad Dabir regem Odollam, dicens: Venite, ascendite ad me et adiuuate me, et expugnemus Gabaon; defecerunt enim ad Iesum et ad filios Israel. Et ascenderunt quinque reges Iebusaeorum: rex Hierosolyma, et rex Hebron, et rex Ierimouth, et rex Lachis, et rex Odollam, ipsi et omnis populus eorum. Et circumsederunt Gabaon, et obsidebant eam.

Et miserunt qui habitabant Gabaon ad Iesum in castra Israel in Galgala dicentes: Ne dissolvas manus tuas a servis tuis; ascende ad nos cito et adiuva nos et erue nos, quia congregati sunt super nos omnes reges Amorrhaeorum qui habitant montuosam. Et ascendit Iesus ex Galgalis, ipse et omnis populus bellator cum eo, omnis potens in fortitudine.

Et dixit Dominus ad Iesum: Ne timueris eos, in manus enim tuas tradidi eos; non relinquetur ex eis quisquam coram vobis.

Et cum venisset Iosue super eos subito, tota nocte iter fecerat ex Galgalis. Et confudit eos Dominus a facie filiorum Israel, et contrivit eos Dominus contritione magna in Gabaon, et persecuti

sunt eos viam ascensus Horonin, et conciderunt eos usque Azecam et usque Macedam. In autem fuga eorum a facie filiorum Israel super descensu Horonin, Dominus proiecit eis lapides grandinis ex caelo usque Azeka, et plures facti sunt qui mortui sunt per lapides grandinis quam quos filii Israel occiderunt gladio in bello.

Tunc locutus est Iosue ad Dominum, quo die tradidit Deus Amorrhaeum sub manu Israel, quando contrivit eos in Gabaon, et contriti sunt a facie filiorum Israel, et dixit Iosue: Stet sol secundum Gabaon, et luna secundum vallem Aialon. Et stetit sol et luna in statione, donec Deus defendit inimicos eorum, et stetit sol in medio caeli, nec processit ad occasum usque ad finem diei unius. Et non factum est dies talis neque ante neque post, ut audiret Deus hominem, quia Dominus simul pugnavit pro Israel.

Et fugerunt quinque reges isti, et absconderunt se in speluncam quae est in Makeda. Et nuntiatum est Iesu, dicentes: Inventi sunt quinque reges celati in spelunca quae est in Makeda. Et dixit Iosue: Volvite lapides super os speluncae, et constituite viros ad custodiendum eos. Vos autem ne stetistis, persequentes post inimicos vestros, et comprehendite extremum agmen eorum, et ne dimittatis eos intrare in civitates eorum, tradidit enim eos Dominus Deus noster in manus nostras. Et factum est cum cessavit Iesus et omnis filius Israel caedentes eos caede magna valde usque ad finem, et qui servabantur servati sunt in civitates munitas.

Et reversus est omnis populus ad Iesum in Maceda incolumis, et non fremuit quisquam filiorum Israel lingua sua.

Et dixit Iosue: Aperite speluncam, et educite quinque reges istos ex spelunca. Et eduxerunt quinque reges ex spelunca: regem Hierosolymae, et regem Hebron, et regem Hierimouth, et regem Lachis, et regem Odollam. Et postquam eduxerunt eos ad Iosue, convocavit Iosue omnem Israel et eos qui belli initium fecerant, qui comitati erant eum, dicens eis: Procedite et ponite pedes vestros super cervices eorum. Et accedentes posuerunt pedes suos super cervices eorum. Et dixit Iesus ad eos: Non timeatis eos neque formidatis, viriliter agite et fortes estote, quia sic faciet Dominus omnibus inimicis vestris quos vos expugnatis. Et occidit eos Iesus et suspendit eos super quinque lignis et erant suspendentes super lignis usque ad vesperam. Et factum est ad solis occasum: imperavit Iosue, et deposuerunt eos de lignis, et iecerunt eos in speluncam in quam ibi confugerant, et advolvuerunt lapides super speluncam usque ad hodiernum diem.

Et Makkedam ceperunt in die illa, et occiderunt eam in ore gladii, et perdiderunt omne spirans quod erat in ea, et non relictus est quisquam in ea servatus et effugiens, et fecerunt regi Makkedae, quo modo fecerunt regi Hiericho.

Et abiit Iesus et omnis Israel cum eo ex Makedda in Lebnam, et obsidebat Lebnam. Et tradidit eam Dominus in manus Israel, et ceperunt eam et regem eius, et occiderunt eam in ore gladii, et

omne spirans in ea; et non relictus est in ea salvatus et effugiens, et fecerunt regi eius quo modo fecerunt regi Iericho.

Et abiit Iosue et omnis Israel cum eo ex Lebna in Lachis, et obsedit eam, et oppugnavit eam. Et tradidit Dominus Lachis in manus Israel, et cepit eam die secundo, et occiderunt eam in ore gladii, et deleverunt eam, quo modo fecerunt Lebna. Tunc ascendit Elam rex Gazer auxiliaturus Lachis, et percussit eum Iosue in ore gladii, et populum eius, usque ad non relinqui ex eis servatum et effugientem.

Et abiit Iesus et omnis Israel cum eo ex Lachis in Odollam, et obsedit eam et expugnavit eam. Et tradidit eam Dominus in manu Israel, et cepit eam in die illa, et occidit eam in ore gladii, et omne spirans in perditione occiderunt, quo modo fecerunt Lachis.

Et abiit Iosue et omnis Israel cum eo in Hebron, et obsedit eam. Et percusserunt eam in ore gladii, et omne spirans quaecumque erant in ea, non erat salvatus; quem ad modum fecerunt Odollam, exterminaverunt eam, et quaecumque erant in ea.

Et reversus est Iesus et omnis Israel in Dabir, et circumsederunt eam, Ceperunt eam et regem eius et vicos eius, et percussit eam in ore gladii, et perdiderunt eam et omne spirans in ea, et non reliquerunt ei ullum salvatum, quo modo fecerunt Hebron et regi eius, sic fecerunt Dabir et regi eius.

Et percussit Iosue omnem terram montanam, et Negeb, et planitiem, et Asedoth, et reges eius; non reliquerunt ex eis superstitem, et omne spirans vitae exstirpavit, quo modo mandavit Dominus Deus Israel, a Kades Barne usque Gazam, omnem Gosem usque ad Gabaon. Et omnes reges eorum, et terram eorum percussit Iesus semel, quia Dominus Deus Israel simul pugnabat cum Israel.

11

Ut autem audivit Iabis rex Asor, misit ad Iobab regem Maron, et ad regem Symoon, et ad regem Aziph, Et ad reges qui erant apud Sidonem magnam, in regionem montanam et in Araba contra Keneroth, et in planitiem, et in Phenaeddor, Et in litorales Chananaeos ab oriente, et in litorales Amorrhaeos, et Chethaeos, et Pherezaeos, et Iebusaeos qui in monte erant, et Euaeos, et eos qui sub Aermion in terra Massyma erant. Et exierunt ipsi et reges eorum cum eis, sicut arena maris multitudine, et equi et currus multi valde. Et convenerunt omnes reges ipsi et venerunt in unum locum, et castra posuerunt ad aquas Maron ut bellarent contra Israel.

Et dixit Dominus ad Iesum: Ne timueris a facie eorum, quia cras hac hora ego trado eos fugatos coram Israel; equos eorum nervorum sectione debilitabis, et currus eorum igne combures. Et venit Iosue et omnis populus bellator super eos ad aquam Maron subito, et ceciderunt super eos in regione montana. Et

tradidit eos Dominus subiectos Israeli, et caedentes eos persequabantur usque ad Sidonem magnam, et usque ad Maseron, et usque ad planitiem Massoch ad orientem, et ceciderunt eos ita ut non relinqueretur ex eis qui servatus esset. Et fecit eis Iesus, quo modo imperavit ei Dominus: equos eorum subnervavit, et currus eorum igni combussit.

Et reversus est Iosue in tempore illo, et cepit Asor et regem eius; erat autem Asor antea regnans omnium regnorum istorum. Et occiderunt omne spirans in ea gladio, et exterminaverunt omnes, et non relictum est in ea spirans, et Asor combusserunt igne. Et omnes civitates regnorum, et reges eorum cepit Iesus, et occidit eos in ore gladii, et deleverunt eos, quo modo imperavit Moyses servus Domini. Sed omnes civitates munitas non incendit Israel, praeter Asor solam, quam incendit Israel. Et omnia spolia eius praedati sunt sibi filii Israel, eos autem omnes deleverunt in ore gladii, donec perdiderunt eos; non reliquerunt ex eis quicquam spirans. Quo modo imperavit Dominus Moysi servo suo, et Moyses similiter praecepit Iesu, et sic fecit Iesus; nihil transgressus est ab omnibus quae imperavit ei Moyses.

Et accepit Iosue omnem terram montanam, et omnem terram Nageb, et omnem terram Gosom, et planam, et eam quae ad occasum, et montem Israel, et humilia. Ea quae ad montem a monte Chelcha, et qui ascendit in Seir, et usque Balagad, et planitiem Libani sub monte Hermon, et omnes reges eorum cepit, et interfecit, et occidit. Et per dies plures Iesus bellum gessit adversus hos reges.

Et non erat civitas quam non cepit Israel; omnia ceperunt in bello. Quia per Dominum factum est ut confirmaretur cor eorum ad occurrendum in bellum contra Israel, ut delerentur, ne daretur eis misericordia, sed ut delerentur, quo modo dixit Dominus ad Moysen.

Et venit Iosue in tempore illo, et exolevit Enacim ex montana, ex Chebron, et ex Dabir, et ex Anaboth, et ex omni Iuda cum civitatibus eorum, et exolevit eos Iosue. Non relictus est de Enacim a filiis Israel, sed excepto in Gaza et in Geth et in Aseldoth relictus est.

Et accepit Iosue omnem terram, sicut mandavit Dominus Moysi, et dedit eam Iosue in hereditatem Israeli secundum divisiones tribuum eorum, et terra quievit a bello.

12

Et hi reges terrae, quos occiderunt filii Israel, et hereditaverunt terram eorum trans Iordanem ab ortu solis a valle Arnon usque ad montem Hermon, et omnem terram Arabah ab oriente. Sihon regem Amoritarum, qui habitabat in Heshbon, dominantem ab Arnon, quae est in valle secundum partem vallis, et dimidium Gilead usque ad Jabbok, confinia filiorum Ammon. Et Arabah usque ad mare Chinnereth secundum orientem, et usque ad mare Arabah, mare salium, ab oriente viam secundum Bethjesimoth, a Teman sub Asedoth Phasga. Et Og rex Basan

remanebat ex gigantibus, qui habitabat in Astaroth et in Edrain. princeps a monte Hermon et a Secchai, et omnem Basan usque ad fines Gergesi, et Machi, et dimidium Gilead finium Sihon regis Heshbon. Moses servus Domini et filii Israel percusserunt eos, et dedit eam Moses in hereditatem Ruben et Gad et dimidia tribui Manasse.

Et hi reges Amorrhaeorum, quos occidit Iesus et filii Israel trans Iordanem apud mare Balagad in campo Libani, et usque ad montem Chelcha ascendentium in Seir, et dedit eam Iesus tribubus Israel hereditandam secundum sortem eorum, in monte et in plano et in Arabah et in Asedoth et in deserto et Negeb, Hetthaeum et Amorrhaeum et Chananaeum et Pherezaeum et Euaeum et Iebusaeum.

Regem Jericho et regem Ai, quae est prope Bethel, regem Hierosolymae, regem Hebron, regem Hierimouth, regem Lachis, regem Ailam, regem Gazer, regem Dabir, regem Gader, regem Hermath, regem Ader, regem Lebna, regem Odollam, Rex ivit. regem Taphout, regem Opher, regem Ophek Arokis, regem Asom, regem Symoon, regem Mambroth, regem Aziph, regem Kadesh, regem Zahhak, regem Maredoth, regem Iekom de Carmel, regem Odollam Pheneadoris, regem Gei Galilaeas regem Thersa; omnes hi reges viginti novem.

Et Iosue senior proventus dierum erat, et dixit Dominus ad Iosue: Tu proventus es dierum, et terra relictæ est multa in hereditatem. Et hæc est terra relictæ, fines Philistiim, Gesirites, et Chananaeus, A deserta quæ est secundum faciem Aegypti usque ad fines Accaron ex sinistris Chananaorum computatur quinque satrapiis Philistiim: Gazæo, et Azotio, et Ascalonitæ, et Gettheo, et Accaronita, et Euæo. ex Thaiman et omni terra Chanaan coram Gaza, et Sidonii usque Aphek, usque ad fines Amorrhæorum, et omnem terram Galiath Philistinorum, et omnem Libanum ab ortu solis ab Galgal sub monte Aermom usque ad introitum Emath, Omnis qui habitat montanæ a Libano usque ad Masereth Memphomaim, omnes Sidonios, ego eos exterminabo a facie Israel, sed divide eam in sortem Israeli, quo modo tibi mandavi.

Et nunc divide terram hanc in hereditatem novem tribubus et dimidiæ tribui Manasse. A Iordane usque ad mare magnum secundum occasum solis dabis eam; mare magnum terminabit. Duabus tribubus, et dimidio tribus Manasseh, Reuben, et Gad dedit Moses trans Iordanem, secundum ortus solis; dedit ei Moses servus Domini, ab Aroer, quæ est super labium torrentis Arnon, et civitatem quæ in medio vallis est, et omnem Misor ab Medeba, Omnes civitates Sihon regis Amorraeorum, qui regnavit in Heshbon, usque ad fines filiorum Ammon, Et Galaaditidem, et fines Gesiri, et Machati, omnem montem Aermom, et omnem Basanitin usque Acha Omne regnum Og in Basanitide, qui regnavit in Astaroth et in Edrain; hic relictus erat ex gigantibus, et percussit eum Moyses, et delevit. Et non

deleverunt filii Israel Gesiritam et Machatitam et Chananaeum, et habitavit rex Gesiri et Machati in filiis Israel usque ad diem hodiernam.

Except tribui Levi non data est hereditas; Dominus Deus Israel, hic hereditas eorum, sicut dixit eis Dominus. Et haec distributio, quam distribuit Moses filiis Israel in Araboth Moab, in trans Iordanem secundum Iericho.

Et dedit Moyses tribui Ruben secundum familias eorum. Et facti sunt eorum fines ab Aroer, quae est secundum faciem vallis Arnon, et civitas quae in valle Arnon, et omnis Misor, usque Hesbon, et omnes civitates quae sunt in Misor, et Daibon, et Bamoth Baal, et domum Meelboth, et Basan, et Bacedmoth, et Maiphaad, et Cariathaim, et Sebama, et Serada, et Sion in monte Enab, et Bethpeor, et Asedoth Phasga, et Baiththaseinoth, Et omnes civitates Misor, et omne regnum Sihon regis Amorraeorum, quem percussit Moyses ipsum et duces Midiam, et Evi, et Roboc, et Sur, et Hur, et Robe principem caesorum Sion, et habitantes Sion.

Et Balaam filium Beor augurem occiderunt in clade.

Facti sunt autem termini Ruben, Iordanes terminus. Haec hereditas filiorum Ruben secundum familias eorum, civitates eorum et villae eorum.

Dedit autem Moyses filiis Gad secundum familias eorum. Et facti

sunt termini eorum Iazer, omnes civitates Galaad, et dimidium terrae filiorum Ammon usque ad Araba, quae est ante faciem Arad. Et ab Heshbon usque ad Araboth secundum Mizpah, et Botanin, et Maan usque ad fines Daibon, et Enadom et Othargai et Bainthanabra et Sokchotha et Saphan et reliquum regnum Sihon regis Heshbon, et Iordanes terminabit usque ad partem maris Chenereth trans Iordanem ab oriente. Haec est hereditas filiorum Gad secundum familias eorum et secundum civitates eorum; secundum familias eorum cervicem convertent coram inimicis eorum, quia factae sunt secundum familias eorum civitates eorum et villae eorum.

Et dedit Moses dimidia tribui Manasse secundum familias eorum. Et facti sunt fines eorum a Maan, et omne regnum Basan, et omne regnum Og regis Basan, et omnes vicos Iair, qui sunt in Basanitide, sexaginta civitates. Et dimidium Gilead, et in Ashtaroth, et in Edrei, civitates regni Og in Bashan, filiis Machir filiis Manasseh, et dimidiis filiis Machir filiis Manasseh, secundum familias eorum. Hi sunt quos hereditare fecit Moyses trans Iordanem in Araboth Moab, in regione trans Iordanem quae est secundum Iericho ab oriente.

14

Et hi qui distribuerunt hereditatem filiis Israel in terra Chanaan, quibus distribuerunt hereditatem eis Eleazar sacerdos, et Iesus filius Nun, et principes familiarum tribuum filiorum Israel.

Secundum sortes hereditaverunt, quem ad modum imperavit Dominus per manum Iesu novem tribubus et dimidia tribui a trans Iordanum. Et Levitis non dedit sortem inter eos, Quod erant filii Ioseph duae tribus, Manasse et Ephraim, et non data est pars in terra Levitis, sed urbes ad habitandum, et loca separata eorum pecoribus, et pecora eorum. Quo modo praecepit Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel, et diviserunt terram.

Et accesserunt filii Iudae ad Iesum in Galgal, et dixit ad eum Chaleb filius Iephoneh Cenezaeus: Tu scis verbum quod locutus est Dominus ad Moysen hominem Dei de me et te in Cades Barne. Quadraginta enim annorum eram quando Moyses, servus Dei, me misit ex Cades Barne explorare terram, et respondi ei verbum secundum mentem eius. Fratres mei qui ascenderunt mecum mutaverunt cor populi, ego autem plene destinatus sum sequi Domino Deo meo. Et iuravit Moyses in illa die, dicens: Terra super quam calcasti tibi erit in sorte et filiis tuis in aeternum, quia additus es ad sequendum post Dominum Deum nostrum. Et nunc nutrit me Dominus quo modo dixit, hoc quadragesimo et quinto anno, ex quo locutus est Dominus verbum hoc ad Moysen, et ambulavit Israel in deserto, et nunc ecce ego hodie octoginta et quinque annorum sum, Adhuc sum hodie fortis, sicut quando me Moyses misit; similiter valeo nunc exire et intrare in bellum. Et nunc peto te montem hunc, sicut dixit Dominus die illa, quia tu audivisti verbum hoc in die illa; nunc autem Enacim ibi sunt, urbes munitae et magnae; si ergo Dominus mecum sit, delebo eos, quo modo dixit mihi Dominus.

Et benedixit eum Iosue, et dedit Hebron Caleb filio Iephone, filio Cenez, in sortem. Propter hoc facta est Hebron Caleb filio Jephunneh Kenezaei in sortem usque ad diem hanc, quia ipse secutus est praeceptum Domini Dei Israel. Nomen autem Hebron erat antea civitas Argob, metropolis Enacim haec, et terra cessavit a bello.

15

Et facti sunt termini tribus Iudae secundum familias eorum a finibus Idumeae, a deserto Sin usque Cades, ad Austrum.

Et facti sunt eorum fines ab Austro usque ad partem maris salis, a crista ferente ad Austrum. Et pertransit e regione ascensus Akrabin, et circumit Sena, et ascendit a Libos super Kades Barne, et egreditur Aseron, et ascendit in Sarada, et egreditur eam secundum occasum Kades. Et procedit super Salmona, et transit usque ad vallem Aegypti, et erit eius exitus terminorum ad mare; hoc est eorum terminus ab Austro.

Et fines ab oriente omne mare salsum usque ad Iordanem. Et fines eorum ab aquilone, et a crista maris et a parte Iordanis. Ascendit finis super Bethaglaim, et transit a Borea super Betharabah, et ascendit finis super lapidem Bohan filii Ruben. Et ascendit terminus super quartam partem vallis Achor, et descendit ad Gilgal, quae est e regione ascensus Adummim, qui est ad meridiem vallis, et transit ad aquam fontis solis, et erit

eius exitus fons Rogel. Et ascendit fines in vallem Ennom, super tergum Iebusaei a meridie; haec est Hierousalem. Et transit fines super verticem montis, qui est secundum faciem vallis Ennom ad mare, quae est ex parte terrae Raphaim ad aquilonem. Et perfluit terminus a vertice montis ad fontem aquae Nephtoah, et perfluit in montem Ephron, et ducet terminus in Baal; haec est civitas Iarim. Et circumibit terminus a Baal super mare, et transibit in montem Assar super dorsum civitatis Jarin a Borea; haec est Chaslon, et descendet super civitatem solis, et transibit super Liba. Et transit terminus a tergo Accaron ad aquilonem, et procedit terminus ad Socchoth, et transibit terminus ad Austrum, et procedit ad Lebna, et erit exitus terminorum ad mare, Et termini eorum a mari; mare magnum terminabit. Haec sunt termini filiorum Iuda in circuitu secundum familias eorum.

Et Caleb filio Jephunneh dedit portionem in medio filiorum Iuda per praeceptum Dei, et dedit ei Josue civitatem Arboc, metropolim Enac; haec est Hebron. Et delevit inde Caleb filius Iephonne tres filios Enac: Susi et Tholami et Achima. Et ascendit inde Chaleb super habitantes Dabir; nomen autem Dabir erat antea Civitas Litterarum.

Et dixit Caleb: Qui ceperit et exciderit urbem Litterarum et dominatus fuerit eius, dabo illi Achsah filiam meam in uxorem. Et accepit eam Gothonieli filius Chenez fratris Chaleb, et dedit ei Aschan filiam suam uxorem. Et factum est cum exiret ea, et consilium dedit ei dicens: Petam a patre meo agrum. Et clamavit de asino, et dixit ei Caleb: Quid est tibi? Et dixit ei: Da mihi

benedictionem, quia in terram Nageb dedisti me; da mihi Bothanis. Et dedit ei Gonathlan superiorem et Gonathlan inferiorem.

Haec est hereditas tribus filiorum Juda. Factae sunt autem civitates eorum civitates ad tribum filiorum Iuda super finibus Edom super deserto, et Baseeleel, et Ara, et Asor, et Ikam, et Regma, et Arouel. et Cades, et Asorionain, et Mainam, et Balmaana, et vici eorum Et civitates Aseron, haec Asor, et Sin, et Salma, et Moladah, et Seri et Baalath et Cholasheola, et Beersheba, et villae eorum, et praedia eorum, Bala, et Bakok, et Asom, et Elboudad et Bethel et Hormah, et Sekelak, et Macharim, et Sethennak, Et Labos, et Sale, et Eromoth, civitates viginti novem, et vici eorum.

In planicie Astaol et Raa et Assa. Et Rhamen, et Tano, et Iluthoth, et Maiani, et Iermouth et Odollam et Membra et Saocho et Iazeka, et Sakarim, et Gadera, et villae eius, urbes quattuordecim, et vici earum. Seneh, et Adasan, et Magadalgad, et Dalad et Maspha et Iachareel, et Basedoth et Ideadalea et Chabra, et Maches, et Maachos, Et Gedor, et Bagadiel, et Noman, et Machedan, civitates sedecim, et villae earum. Lebna, et Ithak, et Enoch, et Iana et Nasib, et Keilam, et Akiezi, et Kezib, et Bathesar, et Ailom, civitates decem, et villae earum Ekron, et villae eius, et praedia eorum, Ab Ekron Gemna, et omnes quaecumque sunt vicinae Asedoth, et villae earum. Asiedoth, et villae eius, et praedia eius, Gaza, et villae eius, et praedia eius usque ad torrentem Aegypti, et mare magnum dividit.

Et in montana Samir, et Jether, et Socha. et Renna, et civitas Litterarum, haec Dabir et Anon, et Es, et Man, et Aisam et Gosem, et Halu, et Hanna, et Gilom, civitates undecim, et vici eorum Airem, et Remna, et Soma, et Jemain et Baethachu et Phakoua et Euma, et civitas Arbok (haec est Hebron), et Sorath: civitates novem, et villae earum. Maon, et Carmel, et Ziph, et Juttah, et Jariel, et Arikam, et Zakanaim, et Gabaa et Thamnatha, urbes novem, et vici eorum Ailoua, et Bethsur, et Geddon, et Magaroth et Bethanam et Thekoum, civitates sex, et villae earum, Kiriath baal, haec est urbs Iarim, et Sotheba: urbes duae, et villae earum. et Baddargeis, et Tharabaam, et Ainon, et Aiochioza, et Naflazon, et civitates Sadon, et Arcades, civitates septem, et vici eorum.

Et Iebusaeus habitabat in Ierusalem, et non potuerunt filii Iuda delere eos, et habitaverunt Iebusaei in Ierusalem usque ad diem hanc.

16

Et facti sunt fines filiorum Ioseph a Iordane qui est iuxta Iericho ab oriente, et ascendet ab Iericho in regionem montanam desertam in Bethel Luza. Et exibat in Bethel, et transibit super terminos Ahathathi. Et transibit super mare ad fines Aptalim usque ad fines Bethoron inferiorem, et erit exitus eorum ad mare. Et hereditaverunt filii Ioseph, Ephraim et Manasse.

Et facti sunt termini filiorum Ephraim secundum familias eorum, et facti sunt termini hereditatis eorum ab oriente Ataroth et Eroch usque Bethhoron superiorem et Gazara. Et venient termini super mare in Icasmon a Borea Therma; circumibit super ortus in Thenasam et Selles, et transibit ab ortibus in Ianokam. Et in Macho et Ataroth, et vici eorum, et veniet super Jericho, et ejiciet super Jordanem. Et a Tapho ibunt termini ad mare ad Chelkana, et erit exitus eorum ad mare; haec hereditas tribus Ephraim secundum familias eorum.

Et civitates quae separatae sunt filiis Ephraim inter hereditatem filiorum Manasse, omnes civitates et villae earum. Et non perdidit Ephraim Chananaeum habitantem in Gazer, et habitavit Chananaeus in Ephraim usque ad diem hanc, donec ascendit Pharao rex Aegypti, et cepit eam, et incendit eam igne, et Chananaeus et Pherezaeus et habitantes in Gazer occisi sunt, et dedit eam Pharao in dotem filiae suae.

17

Et facti sunt fines tribus filiorum Manasse, quia hic primogenitus Ioseph erat, Machir primogenito Manasse, patri Galaad; vir enim bellator erat in Galaaditide et in Basanitide. Et factum est filiis Manasse reliquis secundum demos eorum: filiis Iezi, et filiis Kelez, et filiis Ieziel, et filiis Sychem, et filiis Symarim, et filiis Opher; hi masculi secundum demos eorum.

Et Salpaad filio Opher non erant ei filii sed filiae, et haec nomina filiarum Salpaad: Maala, et Noua, et Egla, et Melcha, et Thersa. Et steterunt ante Eleazar sacerdotem, et ante Iesum, et ante principes, dicentes: Deus mandavit per manum Moysi dare nobis hereditatem in medio fratrum nostrorum, et data est eis per praeceptum Domini sors in fratribus patris earum. Et cecidit cordagium eorum ab Anassa, et planum Labek ex terra Galaad, quae est trans Iordanum. Quia filiae filiorum Manasse hereditaverunt sortem in medio fratrum suorum, terra autem Galaad facta est filiis Manasse qui remanserant.

Et factus est finis filiorum Manasse Delehanath, quae est contra faciem filiorum Anath, et vadit ad fines ad Jamin et Jassib ad fontem Taphthoth. Manassae erit, et Tapheth super finibus Manasseh filiis Ephraim. Et descendent termini super vallem Charan ad Austrum secundum vallem Jariel; terebinthus Ephraim inter civitatem Manasse, et termini Manasse ad Aquilonem in torrentem, et erit eius exitus mare. a Libis Ephraim, et super Boream Manasse, et erit mare terminus eis, et super Aseb coniungentur super Boream, et Issachar ab orientibus. Et erit Manasse in Issachar et in Asher Baitan et vici eorum, et habitantes Dor et vicos eius, et habitantes Megiddo et vicos eius, et tertium Mapheta et vicos eius.

Et non potuerunt filii Manasseh extirpare civitates has, et coepit Chananaeus habitare in terra hac. Et factum est, postquam praevaluerunt filii Israel, et fecerunt Chananaeos subiectos, delere autem eos non deleverunt.

Responderunt autem filii Ioseph Iesu, dicentes: Quare possessionem dedisti nobis sortem unam et schoinisma unum? Ego autem populus multus sum, et Deus benedixit me. Et dixit eis Iesus: Si populus multus es, ascende in silvam et purga tibi, si coangustiat te mons Ephraim. Et dixerunt: Non placet nobis mons Ephraim, et equus electus et ferrum sunt Chananaeo habitanti in eo, in Bethsan et in viculis eius, in valle Iezrael. Et dixit Iosue ad filios Ioseph: Si populus multus es et fortitudinem magnam habes, non erit tibi sors una. Nam silva erit tibi, quia silva est et purgabis eam, et erit tibi; cumque deleveris Chananaeum, quia equus electus ei est, tu enim praevaleris eo.

18

Et congregata est omnis congregatio filiorum Israel in Silo, et fixerunt ibi tentorium testimonii, et terra subacta est sub eis.

Et relictis sunt filii Israel, qui non hereditaverunt, septem tribus. Et dixit Iosue filiis Israel: Usque quo dissoluti eritis hereditare terram, quam dedit Dominus Deus noster? Date ex vobis viros tres ex tribu, et surgentes transeant terram, et describant eam coram me, sicut necesse erit dividere eam. Et transierunt ad eum. Et divisit eis septem portiones; Iudas stabit eis terminus ab Austro, et filii Ioseph stabunt eis ab Aquilone. Vos autem dividite terram in septem portiones, et afferte huc ad me, et proferam vobis sortem coram Domino Deo nostro. Non enim est portio filiis Levi in vobis; sacerdotium enim Domini portio eius. Et Gad

et Ruben et dimidium tribus Manasse acceperunt hereditatem eorum trans Iordanem ad orientem, quam dedit eis Moyses servus Domini.

Et surgentes viri profecti sunt, et mandavit Iesus viris euntibus metiri terram, dicens: Ite et metimini terram, et venite ad me, et hic proferam vobis sortem coram Domino in Silo. Et profecti sunt et perambulaverunt terram, et viderunt eam, et scripserunt eam secundum urbes, septem partes in librum, et attulerunt ad Iesum. Et iniecit illis Iesus sortem in Silo coram Domino.

Et exivit sors tribus Benjamin prima secundum familias eorum, et exierunt termini sortis eorum inter filios Iuda et inter filios Ioseph.

Et facti sunt eorum termini a Septentrione: ab Iordane ascendent termini ad tergum Iericho a Septentrione, et ascendent in montem ad mare, et erit eius exitus Mabdaritis Bethon. Et transibunt inde termini Luza super dorsum Luzae ab Africo eius; haec est Bethel. Et descendent termini Maatarob Orech super montuosam, quae est ad Africum Bethoron inferiorem.

Et transibit fines et praeteribit super partem aspicientem ad mare a meridie ab monte super faciem Bethoron meridionalem, et erit eius exitus in Cariath Baal, haec est Cariathiarim, civitas filiorum Iuda, haec est pars ad mare.

Et pars quae ad Libam a parte Kariath Baal, et transibit terminus in Gasin, super fontem aquae Naphtho. Et descendet terminus super partem, hoc est secundum faciem vallis Sonnam, quae est ex parte Emek Raphaim ab Aquilone, et descendet Gaienna super dorsum Jebousai ab Africo, descendet super fontem Rogel. Et pertransibit super fontem Bethsames, et praeteribit super Galiloth, quae est ex adverso ad ascensum Ethamin, et descendet super lapidem Baion filiorum Ruben. Et pertransibit secundum tergum Betharabah ab Aquilone, et descendet ad terminos ad tergum maris ab Aquilone. Et erit exitus finium super dorsum maris salis ad Aquilonem, in partem Iordanis ab Austro; hi fines sunt ab Austro.

Et Iordanes oriet ab parte orientali; haec hereditas filiorum Benjamin, termini eius in circuitu secundum familias.

Et factae sunt civitates filiorum Benjamin secundum familias eorum Iericho, et Bethegaio, et Amekasis. et Baithabara, et Sarai, et Besana, et Aien, et Phara, et Ephratha, et Caraphah et Chephirah et Moni et Gibeah, civitates duodecim, et vici eorum Gabaon, et Rama, et Beerotha. et Massema, et Miron, et Amoke, et Phira et Kaphan et Nakan et Zelekan et Thareela Et Jebus, haec est Jerusalem, et Gabaoth, Jarim, civitates tredecim, et villae earum; haec hereditas filiorum Benjamin secundum familias eorum.

Et exivit sors secunda filiorum Simeon, et facta est hereditas eorum inter sortes filiorum Iuda. Et facta est sors eorum Beersheba, et Samaa, et Moladah. et Arsola, et Bola, et Jason, et Erthoula et Bula et Herma, et Sicelac et Baithmachereb et Sarsusin, et Batharoth, et agri eorum, urbes tredecim, et villae eorum. Eremmon, et Thalcha, et Iether, et Asan: civitates quattuor et villae earum. In circuitu civitatum earum usque Balek euntium Bameth secundum Libam, haec est hereditas tribus filiorum Simeon secundum familias earum. De sorte Judae hereditas tribus filiorum Simeon, quia facta est portio filiorum Judae maior eorum, et hereditaverunt filii Simeon in medio sortis eorum.

Et exivit sors tertia Zabulon secundum demos eorum, erunt termini hereditatis eorum, Esedekgola termini eorum. mare et Magelda, et conjunget ad Betharabah in vallem, quae est e regione Jeknam. Et reversus est a Seddouk ex adverso ab oriente Bethsames super terminos Chaselothaith, et transibit super Dabiroth, et ascendet super Phanggai. Et inde circumibit ex adverso ad ortum super Gebere, super civitatem Katasem, et transibit super Remmona Matharaoza. Et circumibit termini super Boream super Hamath, et erit exitus eorum super Ziphron. et Katanath, et Nabaal, et Symeon, et Jericho, et Baithman. Haec hereditas tribus filiorum Zabulon secundum familias eorum, urbes et villae eorum.

Et Issachar exivit sors quarta. Et facti sunt fines eorum Iaziel, et Chasaloth, et Sunam. et Agin, et Siona, et Reeroth, et Anachereth

et Dabiron, et Kison, et Rebes, et Remmas, et Ieon, et Tomman, et Aimarek, et Bersaphes. Et conjunget terminos super Gathbor et super Salim secundum mare, et Bethshemesh, et erit ejus exitus terminorum Jordanes. Haec est hereditas tribus filiorum Issachar secundum familias eorum, urbes et villae eorum.

Et exivit sors quinta Aser secundum familias eorum. Et facti sunt termini eorum Exeleketh, et Aleph, et Baithok, et Keaph. et Elimelech, et Ammiel, et Maasa, et coniunget Carmelo secundum mare, et Sion, et Labanath. Et revertet ab oriente solis et Baithgeneth, et conjunget cum Zabulon et Ecgai, et Phtahel secundum Boream, et intrabit fines Saphthaibathme et Inael, et transibit in Chobamasomel. et Elbon, et Raab, et Ememaon, et Kanthan usque Sidonem magnam. Et revertet terminos in Ramah, et usque ad fontem Masphassat, et Tyriorum, et revertet terminos super Jasiph, et erit exitus eius mare, et Apoleb, et Echozob. et Archob et Aphek et Rhaau. Haec est hereditas tribus filiorum Asher secundum familias eorum, civitates et vici eorum.

Et Naphtali exivit sors sexta. Et facti sunt termini eorum Moolam, et Mola, et Besemiin, et Arme, et Nabok, et Iephthamai, usque Dodam, et facti sunt exitus eius Iordanes. Et revertet terminos super mare in Aththabor, et transibit inde Iacana, et coniunget Zabulon a Noto, et Aser coniunget secundum mare, et Iordanes ab ortu solis.

Et civitates munitae Tyriorum, Tyrus, et Omathadaketh, et

Cenereth, et Armath, et Arael, et Asor, et Cades, et Assari, et fons Asor, Et Keroe et Megalaarim et Baiththame et Thessamys. Haec hereditas tribus filiorum Nephtali.

Et Dano exivit sors septima. Et facti sunt fines eorum Sarath et Asa et civitates Sammaus. et Salamis, et Ammon, et Silatha, et Elon et Thamnatha et Accaron et Alcatha et Begeton et Gebeelan, et Azor, et Banaibakat, et Gethremmon, et a mari Hierakon terminus vicinus Ioppae. Haec est hereditas tribus filiorum Dan secundum familias eorum, civitates eorum et villae eorum.

Et profecti sunt filii Dan et pugnaverunt contra Lachis, et ceperunt eam, et percusserunt eam in ore gladii, et habitaverunt in ea et vocaverunt nomen eius Lasendan.

Et profecti sunt ut ingrederentur terram secundum terminos suos, et dederunt filii Israel sortem Iesu filio Nun inter eos. Per mandatum Dei dederunt ei civitatem quam petivit, Thamnasarach, quae est in monte Ephraim, et aedificavit civitatem et habitavit in ea.

Hae sunt divisiones quas in hereditatem dederunt Eleazar sacerdos, et Iesus filius Nun, et principes familiarum in tribubus Israel secundum sortes in Silo coram Domino, apud portas tabernaculi testimonii, et profecti sunt ut possiderent terram.

Et locutus est Dominus ad Iesum dicens, Loquere filiis Israel, dicens: Date civitates refugiorum, quas dixi ad vos per Moysen. Refugium homicidae percutienti animam involuntarie, et erunt vobis civitates refugium, et non morietur homicida ab ultore sanguinis, donec stet coram congregatione in iudicium.

Et separavit Kadesh in Galilaea in monte Nephthali, et Sychem in monte Ephraim, et civitatem Arboc, quae est Hebron, in monte Iuda.

Et in trans Iordanis dedit Bosor in deserto in campo a tribu Ruben, et Aremoth in Galaad ex tribu Gad, et Gaulon in Basanitide ex tribu Manasse.

Hae sunt urbes appellatae filiis Israel et peregrino commoranti inter eos, ut confugiat illic omnis qui percusserit animam involuntarie, ne moriatur in manu ultoris sanguinis, donec stet coram congregatione ad iudicium.

21

Et accesserunt principes patrum filiorum Levi ad Eleazar sacerdotem, et Iesum filium Nun, et ad principes tribuum patrum ex tribubus Israel, Et dixi ad eos in Shiloh in terra Chanaan, dicentes: Mandavit Dominus in manu Moyse dare nobis urbes ad habitandum, et pascua pecoribus nostris. Et dederunt filii Israel Levitis, in sortiendo per praeceptum Domini,

civitates et pascua eorum.

Et exivit sors populo Caath, et factum est filiis Aaron sacerdotibus Levitis a tribu Iuda et a tribu Simeon et a tribu Benjamin sorte urbes tredecim.

Et filiis Caath qui remanserant ex tribu Ephraim et ex tribu Dan et ex dimidia tribu Manasse sorte datae sunt urbes decem.

Et filiis Gedson a tribu Issachar et a tribu Aser et a tribu Nephthali et a dimidio tribu Manasse in Basan urbes tredecim.

Et filiis Merari secundum familias eorum a tribu Ruben et a tribu Gad et a tribu Zabulon sorte urbes duodecim.

Et dederunt filii Israel Levitis civitates et pascua eorum, quo modo imperavit Dominus Moysi, sorte.

Et dederunt tribus filiorum Iuda et tribus filiorum Simeon et de tribu filiorum Benjamin urbes has, et vocatae sunt Filiis Aaron de populo Kaath filiorum Levi, quia istis obtigit sors. Et dedit illis Kariatharboc, metropolin Enac (haec est Hebron) in monte Iuda; pascua autem circum eam, Et agros civitatis et vicos eius dedit Iesus filiis Chaleb, filii Iephone, in possessionem.

Et filiis Aaron dedit civitatem refugii homicidae, Hebron, et separata cum ea, et Lemna, et separata ad eam, Et Ailom et ea

quae separata sunt huic, et Tema et ea quae separata sunt huic
Et Risum, et separata huic, et Debir, et separata huic, Et Asa et ea
quae separata sunt ei, et Tanu et ea quae separata sunt ei, et
Bethsames et ea quae separata sunt ei, urbes novem a duabus
tribubus istis. Et de tribu Benjamin, Gibeon et separata eius, et
Gatheth et separata eius, Et Anathoth cum separatibus eius et
Gamala cum separatibus eius, urbes quattuor. Omnes civitates
filiorum Aaron sacerdotum, tredecim.

Et populis filiorum Caath Levitarum qui relictii erant de filiis
Caath, et facta est urbs sacerdotum eorum de tribu Ephraim, Et
dederunt eis civitatem refugii homicidae, Sychem, et separata
eius, et Gazara et ea quae ad eam pertinent, et separata eius, Et
Beth horon, et ea quae separata sunt ei, urbes quattuor. Et e
tribu Dan, Elkothaim, et ea quae separata sunt huic, et
Gethedan, et ea quae separata sunt huic, Et Aijalon, et ea quae
separata sunt huic, et Getheremmon, et ea quae separata sunt
huic, urbes quattuor. Et a dimidio tribus Manasse, Taanach et
separata eius, et Iebatha et separata eius, urbes duas. Omnes
civitates decem, et ea quae separata sunt cum iis quae ad eas
pertinent, populis filiorum Kaath qui remanserunt.

Et filiis Gedson Levitis ex dimidia tribu Manasse urbes separatas
interfectoibus: Gaulon in Basanitide et separata ei, et Bosoran
et separata ei, urbes duas. Et ex tribu Issachar Kishon et
separata eius, et Debba et separata eius, Et Remmatha et ea quae
separata sunt huic, et Fontem Litterarum et ea quae separata
sunt huic, civitates quattuor. Et ex tribu Asher Basellath, et

separata eius, et Dabbon, et separata eius Et Chelkat et ea quae separata sunt huic, et Rahab et ea quae separata sunt huic, urbes quattuor. Et ex tribu Nephthali civitatem separatam homicidae, Kades in Galilaea et separata eius, et Nemmath et separata eius, et Themmon et separata eius, civitates tres. Omnes civitates Gedson secundum demos eorum, civitates tredecim.

Et populo filiorum Merari, Levitis reliquis, ex tribu Zabulon: Maan et pascua eius, et Cades et pascua eius, Et Sella et pascua eius, urbes tres. Et trans Iordanem illum secundum Iericho ex tribu Ruben, civitatem refugium interficientis, Bosor in deserto, Miso, et pascua eius, et Iazer, et pascua eius. et Dekmon et pascua eius, et Mapha et pascua eius: urbes quattuor. Et a tribu Gad civitatem refugium interfectoris, et Ramoth in Galaad et pascua eius, Mahanaim et pascua eius, et Esbon et pascua eius, et Iazer et pascua eius, omnes urbes quattuor. Omnes urbes filiis Merari secundum familias eorum qui relictis erant de tribu Levi, et facti sunt termini urbes duodecim.

Omnes civitates Levitarum in medio possessionis filiorum Israel quadraginta octo civitates sunt et pascua eorum. circum urbes has, urbs et pascua circum urbem, omnibus urbibus his

Et dedit Dominus Israeli omnem terram quam iuravit dare patribus eorum, et hereditaverunt eam, et habitaverunt in ea. Et requiem dedit eis Dominus in circuitu, sicut iuravit patribus eorum, nec surrexit quisquam coram eis ex omnibus inimicis eorum, omnes inimicos eorum tradidit Dominus in manus

eorum. Non cecidit ex omnibus verbis bonis quae locutus est Dominus ad filios Israel; omnia evenerunt.

22

Tunc convocavit Iesus filios Ruben et filios Gad et dimidium tribus Manasse, Et dixit eis: Vos audivistis omnia quaecumque mandavit vobis Moyses servus Domini, et oboedivistis voci meae secundum omnia quaecumque mandavit vobis. Non reliquistis fratres vestros his diebus pluribus; usque ad hodiernum diem servastis mandatum Domini Dei vestri. Nunc autem Dominus Deus noster requiem dedit fratribus nostris, quemadmodum dixit eis; nunc ergo conversi, abite in domos vestras et in terram possessionis vestrae, quam dedit vobis Moyses trans Iordanem. Sed custodite valde ut faciatis mandata et legem, quam mandavit nobis Moyses servus Domini, amare Dominum Deum nostrum, ambulare omnibus viis eius, custodire mandata eius, et adhaerere ei, et servire ei ex tota mente vestra, et ex tota anima vestra. Et benedixit eos Iesus, et exmisit eos, et ierunt in domos eorum.

Et dimidio tribus Manasse dedit Moyses in Basanitide, et dimidio dedit Iesus cum fratribus eius in trans Iordanis apud mare, et quando misit eos Iesus in domos eorum, benedixit eos. Et cum pecuniis multis abierunt in domos suas, et pecora multa valde, et argentum, et aurum, et ferrum, et vestimentum multum; diviserunt praedam hostium cum fratribus suis.

Et profecti sunt filii Ruben et filii Gad et dimidium tribus Manasse a filiis Israel in Silo in terra Chanaan, ut abirent in Galaad in terram possessionis eorum, quam hereditaverunt per praeceptum Domini in manu Moysi.

Et venerunt in Galaad Iordanis, quae est in terra Chanaan, et aedificaverunt filii Ruben et filii Gad et dimidium tribus Manasse ibi aram super Iordane, aram magnam visu.

Et audierunt filii Israel dicentes: Ecce aedificaverunt filii Ruben et filii Gad et dimidia tribus Manasse aram in finibus terrae Chanaan apud Galaad Iordanis in transitu filiorum Israel. Et congregati sunt omnes filii Israel in Silo, ut ascendentes belligerent contra eos.

Et miserunt filii Israel ad filios Ruben et ad filios Gad et ad filios dimidia tribus Manasse in terram Galaad Phinees filium Eleazar filii Aaron sacerdotis magni, et decem principes cum eo, princeps unus de domo patriae ex omnibus tribubus Israel; principes domorum patriarum sunt chiliarchae Israel. Et pervenerunt ad filios Ruben et ad filios Gad et ad dimidias tribus Manasse in terram Galaad, et locuti sunt ad eos dicentes, Haec dicit omnis congregatio Domini: Quae est haec transgressio quam transgressi estis coram Deo Israel, ut averteremini hodie a Domino, aedificantes vobis ipsis altare, ut apostatae a Domino fieretis? Nonne parvum nobis est peccatum Phogor, a quo non sumus purgati usque ad diem hanc, et facta est plaga in congregatione Domini? Et vos aversi estis hodie a Domino, et

erit: si recesseritis hodie a Domino, cras super omnem Israel erit ira. Et nunc si parva est terra possessionis vestrae, transite in terram possessionis Domini, ubi habitat tabernaculum Domini, et hereditatem accipite inter nos, et ne rebelles a Deo fiat, neque vos recedatis a Domino, propter id quod aedificatis altare extra altare Domini Dei nostri. Nonne ecce Achar filius Zara praevaricatione praevaricatus est de anathemate, et super omnem congregationem Israel facta est ira? et iste unus ipse mortuus est in peccato suo.

Et responderunt filii Reuben et filii Gad et dimidium tribus Manasseh, et locuti sunt ad chiliarchos Israel dicentes, Deus Dominus est, et Deus Deus ipse scit, et Israel ipse sciet: si in apostatia transgressi sumus coram Domino, non liberet nos in die hac. Et si aedificavimus nobis aram, ut recederemus a Domino Deo nostro, ut offerremus super eam sacrificium holocaustorum, ut faceremus super ea sacrificium salutare, Dominus requiret.

Sed propter cautionem verbi fecimus hoc, dicentes, ne dicant cras filii vestri filiis nostris: Quid vobis cum Domino Deo Israel? Et terminos posuit Dominus inter nos et vos, Iordanem; et non est vobis pars Domini, et alienabunt filii vestri filios nostros, ut non colant Dominum. Et diximus facere sic, ad aedificandum aram hanc non propter oblationes neque propter sacrificia, Sed ut sit hoc testimonium inter nos et vos, et inter generationes nostras post nos, ad serviendum servitutem Domini coram eo in oblationibus nostris et in sacrificiis nostris et in sacrificiis

salutarium nostrorum, et non dicent filii vestri filiis nostris cras: Non est vobis portio Domini. Et diximus: Si fiat aliquando et loquantur ad nos, aut ad generationes nostras cras, et dicant, Videte similitudinem altaris Domini, quod fecerunt patres nostri non propter oblationes neque propter sacrificia, sed testimonium est inter vos et inter nos, et inter filios nostros. Non fiat igitur ut nos avertamur a Domino in hac hodierna die, ut discedamus a Domino, ut aedificemus altare fructibus oblationibus et sacrificiis Salaminis et sacrificio salutari, praeter altare Domini quod est ante tabernaculum eius.

Et audivit Phinees sacerdos et omnes principes congregationis Israel qui erant cum eo verba quae locuti sunt filii Ruben et filii Gad et dimidia tribus Manasse, et placuit eis. Et dixit Phinees sacerdos filiis Ruben et filiis Gad et dimidio tribus Manasse: Hodie cognovimus quod cum nobis Dominus, quia non transgressi estis coram Domino transgressionem, et quod liberastis filios Israel ex manu Domini. Et reversus est Phinees sacerdos et principes a filiis Ruben et a filiis Gad et a dimidio tribus Manasse ex Galaad in terram Chanaan ad filios Israel, et responderunt illis verba. Et placuit filiis Israel, et locuti sunt ad filios Israel, et benedixerunt Deum filiorum Israel, et dixerunt non amplius ascendere ad eos in bellum ad delendam terram filiorum Ruben et filiorum Gad et dimidia tribus Manasse, et habitaverunt super eam.

Et nominavit Iosue altare Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse, et dixit quod testimonium est inter eos, quia Dominus

Deus eorum est.

23

Et factum est post dies plures, postquam Dominus dederat requiem Israeli ab omnibus inimicis eius in circuitu, et Iesus senior erat, proventus diebus. Et convocavit Iesus omnes filios Israel et senatum eorum et principes eorum et iudices eorum et scribas eorum, et dixit ad eos: Ego senui et progressus sum in diebus, Vos autem vidistis quanta fecerit Dominus Deus noster omnibus gentibus istis a facie nostra, quia Dominus Deus vester est qui pro vobis pugnavit. Videte quod conieci vobis gentes relictas vobis has in sortibus in tribus vestras, a Iordane omnes gentes et delevi, et a mari magno terminabit super occasum solis.

Dominus autem Deus noster hic exstirpabit eos a facie nostra, donec pereant, et mittet eis bestias feras, donec exstirpet eos et reges eorum a facie vestra, et hereditabitis terram eorum, sicut locutus est Dominus Deus noster vobis. Roboramini igitur valde custodire et facere omnia scripta in libro legis Moysi, ut non declinetis in dextram aut sinistram, ut non intretis ad nationes relictas has, et nomina deorum eorum non nominabuntur apud vos, neque serviatis neque adoretis eis sed Domino Deo nostro adhaerebitis, quemadmodum fecistis usque ad diem hanc. Et delebit eos Dominus a facie vestra gentes magnas et fortes, et nemo restitit coram nobis usque ad diem hanc. Unus vestrum

persecutus est mille, quia Dominus Deus noster ipse pro vobis pugnavit, quemadmodum nobis dixit.

Et custodite valde ut ametis Dominum Deum nostrum. Si enim avertamini et adjungamini gentibus relictis istis quae cum vobis sunt, et matrimonia faciatis cum eis, et commisceamini illis et ipsi vobiscum, Cognoscite quod non addat amplius Dominus delere gentes has a facie vestra, et erunt vobis in laqueos et in scandala et in clavos in calcaneis vestris et in sagittas in oculis vestris, usque dum pereatis a terra bona hac quam dedit vobis Dominus Deus vester.

Ego autem abeo viam, sicut et omnes qui super terram sunt, et cognoscetis corde vestro et anima vestra, quoniam non cecidit unum verbum ab omnibus verbis quae dixit Dominus Deus noster ad omnia pertinentia nobis; non defecit ex eis. Et erit quo modo venit ad nos omnia verba bona, quae locutus est Dominus super vos, ita adducet Dominus Deus super vos omnia verba mala, donec deleverit vos de terra bona hac, quam dedit Dominus vobis. in eo quod transgredimini vos foedus Domini Dei nostri quod mandavit nobis et euntes serviatis diis aliis et adoretis eos

24

Et congregavit Iesus omnes tribus Israel in Silo, et convocavit seniores eorum et scribas eorum et iudices eorum, et statuit eos

coram Deo.

Et dixit Iesus ad omnem populum: Haec dicit Dominus Deus Israel: Trans flumen habitaverunt patres vestri a primordio, Thara pater Abraham et pater Nachor, et servierunt deis aliis. Et accepi patrem vestrum Abraham ex regione trans flumen, et duxi eum per omnem terram, et multiplicavi semen eius, et dedi ei Isaac. Et Isaac Iacobum et Esau, et dedi Esau montem Seir hereditare ipsi, et Iacobus et filii eius descenderunt in Aegyptum, et facti sunt ibi in gentem magnam et multam et fortem, et male tractaverunt eos Aegyptii. Et percussi Aegyptum signis quae feci in ea. Et post haec eduxit patres nostros ex Aegypto, et intrastis in mare rubrum; et persecuti sunt Aegyptii patres nostros in curribus et in equis in mare rubrum. Et clamavimus ad Dominum, et dedit nubem et caliginem inter nos et inter Aegyptios, et induxit super eos mare, et operuit eos, et viderunt oculi vestri quanta fecit Dominus in terra Aegypto, et fuistis in deserto dies plures.

Et duxit nos in terram Amorrhaeorum, qui habitabant trans Iordanem, et tradidit eos Dominus in manus nostras, et hereditavistis terram eorum, et exterminastis eos a facie vestra.

Et surrexit Balak filius Sepphor, rex Moab, et instruxit aciem contra Israel, et mittens vocavit Balaam ut malediceret nobis. Et non voluit Dominus Deus tuus perdere te, et benedictionibus benedixit nos, et eripuit nos ex manibus eorum, et tradidit eos. Et transivistis Iordanem et venistis in Iericho, et pugnaverunt

contra nos habitantes Iericho, Amorrhaeus et Chananaeus et Pherezaeus et Hivaeus et Iebusaeus et Hethaeus et Gergesaeus, et tradidit eos Dominus in manus nostras. Et misit ante vos crabrones, et eiecit eos a facie nostra, duodecim reges Amorrhaeorum, non in gladio tuo neque in arcu tuo.

Et dedit vobis terram super quam non laboravistis, et civitates quas non aedificavistis, et habitastis in eis, et vineas et oliveta quae non plantavistis vos editis.

Et nunc timete Dominum, et servite ei in rectitudine et in iustitia, et auferte deos alienos quibus servierunt patres nostri trans flumen et in Aegypto, et servite Domino. Si autem non placet vobis servire Domino, eligite vobis ipsis hodie cui serviatis, sive deis patrum vestrorum qui trans flumen fuerunt, sive deis Amorrhaeorum in quorum terra habitatis; ego autem et domus mea serviemus Domino, quia sanctus est.

Et respondens populus dixit: Non fiat nobis relinquere Dominum, ut serviamus diis aliis. Dominus Deus noster, ipse Deus est; ipse eduxit nos et patres nostros ex Aegypto, et custodivit nos in omni via qua ivimus in ea, et in omnibus gentibus quas transivimus per eas. Et eiecit Dominus Amorrhaeum et omnes gentes habitantes terram a facie nostra; sed et nos serviemus Domino, hic enim Deus noster est.

Et dixit Iosue ad populum: Non potestis servire Domino, quia Deus sanctus est, et aemulans hic non dimittet peccata vestra et

iniquitates vestras, quando forsiteritis Dominum et servieritis deis alteris, et adveniens malefaciet vos et consumet vos pro quibus bene fecit vos. Et dixit populus ad Iesum: Non, sed Domino serviemus.

Et dixit Iosue ad populum: Testes estis vos ipsi contra vos, quod elegistis Dominum ut ei serviatis. Et nunc auferte deos alienos qui in vobis sunt, et dirigite cor vestrum ad Dominum Deum Israel. Et dixit populus ad Iesum: Domino serviemus et vocem eius audiemus.

Et disposuit Iesus foedus cum populo in die illa, et dedit ei legem et iudicium in Silo coram tabernaculo Dei Israel. Et scripsit verba haec in librum legum Dei, et accepit lapidem magnum, et statuit eum Iosue sub terebintho coram Domino. Et dixit Iosue ad populum: Ecce lapis hic erit in vobis in testimonium, quia ipse audivit omnia quae dicta sunt ei a Domino, quia locutus est ad vos hodie, et hic erit in vobis in testimonium in extremis diebus, quando mentiti fueritis Domino Deo meo. Et misit Iosue populum, et iverunt unusquisque in locum suum. Et servivit Israel Domino omnibus diebus Iosue, et omnibus diebus seniorum qui prolongaverunt tempus post Iosue, et qui viderunt omnia opera Domini quae fecit Israeli.

Et factum est post illa et mortuus est Iesus filius Nun, servus Domini, centum decem annorum. Et sepelierunt eum ad fines sortis suae in Thamnasaarch in monte Ephraim a septentrione montis Galaad

Et ossa Joseph adtulerunt filii Israel ex Aegypto, et sepelierunt ea in Shechem, in portione agri quem acquisivit Jacob ab Amorraeis habitantibus in Shechem centum agnis, et dedit eam Joseph in portionem.

Et factum est post haec, et Eleazar filius Aaron, summus sacerdos, mortuus est, et sepultus est in Gabaath Phinees filii eius, quam dedit ei in monte Ephraim.

Iudicum

1

ET factum est post mortem Iesu, et interrogabant filii Israel per Dominum, dicentes: Quis ascendet nobis ad Chananaeos dux ad bellandum adversus eos? Et dixit Dominus: Judas ascendet; ecce dedi terram in manu eius. Et dixit Iudas ad Simeon fratrem suum: Ascende mecum in sortem meam, et pugnemus contra Chananaeos, et ibo ego quoque tecum in sortem tuam. Et ivit cum eo Simeon. Et ascendit Iudas, et tradidit Dominus Chananaeum et Pherezaeum in manus eorum, et ceciderunt eos in Bezek, decem milia virorum. Et comprehenderunt Adonibezek in Bezek, et instruxerunt aciem adversus eum, et ceciderunt Chananaeum et Pherezaeum. Et fugit Adonibezek, et persecuti sunt eum, et ceperunt eum, et amputaverunt extremitates manuum eius et extremitates pedum eius. Et dixit Adonibezek: Septuaginta reges, extremis manuum et pedum abscisis, colligebant cibum sub mensa mea; sicut ergo feci, sic retribuit mihi Deus. Et duxerunt eum in Hierusalem, et mortuus est ibi.

Et pugnabant filii Iuda contra Ierusalem, et ceperunt eam, et percusserunt eam in ore gladii, et civitatem incenderunt igni. Et post haec descenderunt filii Iudae ut bellarent adversus Chananaeum inhabitantem montanam et Notum et planitiem. Et ivit Iudas ad Chananaeum qui habitabat in Hebron, et exivit Hebron ex adverso, et nomen erat Hebron antea Cariatharbocsepher, et percusserunt Sessi et Achiman et Tholmi, progenies Enac. Et ascenderunt inde ad inhabitantes Dabir; nomen autem Dabir erat antea Kariathsepher, urbs Litterarum.

Et dixit Chaleb: Qui percusserit civitatem Litterarum et praeoccupaverit eam, dabo ei Ascham filiam meam in uxorem. Et cepit eam Gothonieli filius Cenez fratris Chaleb iunioris, et dedit ei Chaleb Ascham filiam suam in uxorem. Et factum est in introitu eius, et persuasit eam Gothonieli ut peteret a patre eius agrum, et murmuravit et clamavit ab iumento: In terram Austri dedisti me. Et dixit ei Chaleb: Quid est tibi? Et dixit ei Ascha: Da mihi benedictionem, quia in terram Austri dedisti me, et dabis mihi redemptionem aquae. Et dedit ei Caleb secundum cor eius redemptionem sublimium et redemptionem humilium.

Et filii Jethro Cinaei soceri Moysis ascenderunt ex civitate palmarum cum filiis Iudae in desertum quod est in austro Iudae, quod est ad descensum Arad, et habitaverunt cum populo.

Et ivit Iudas cum Simeone fratre suo, et percussit Chananaeum qui inhabitabat Sepheth, et deleverunt eos, et vocavit nomen civitatis Anathema. Et non hereditavit Iudas Gazam neque fines

eius, neque Ascalonam neque fines eius, neque Accaron neque fines eius, neque Azotum neque pascua eius. Et erat Dominus cum Iuda, et hereditavit montem, quia non potuerunt delere habitatores vallis, quia Rechab mandavit eis. Et dederunt Caleb Hebron, sicut locutus est Moses, et hereditavit inde tres civitates filiorum Anak.

Et Iebusaeum inhabitantem in Ierusalem non hereditaverunt filii Benjamin, et habitavit Iebusaeus cum filiis Benjamin in Ierusalem usque ad diem hanc.

Et ascenderunt filii Ioseph, et quidem ipsi, in Bethel, et Dominus erat cum eis. Et castra posuerunt et exploraverunt Bethel; nomen autem civitatis erat antea Luza.

Et viderunt custodes, et ecce vir exibat ex civitate, et ceperunt eum, et dixerunt ei: Ostende nobis introitum civitatis, et faciemus tecum misericordiam. Et ostendit illis introitum urbis, et percusserunt urbem in ore gladii; virum autem et cognationem eius emisit. Et ivit vir in terram Heth, et aedificavit ibi civitatem, et vocavit nomen eius Luz; hoc nomen eius usque ad diem hanc.

Et non eiecit Manasses Bethsan, quae est Scytharum civitas, neque filias eius neque circumiacentia eius, neque Tanaach neque filias eius, neque habitantes Dor neque filias eius, neque habitantem Balak neque circumiacentia eius neque filias eius, neque habitantes Magedo neque circumiacentia eius et filias

eius, neque habitantes Ieblaam neque circumiacentia eius neque filias eius; et coepit Chananaeus habitare in terra hac. Et factum est, quando praevaluit Israel, et fecit Chananaeum tributarium, et tollens non sustulit eum. Et Ephraim non eiecit Chananaeum habitantem in Gazer, et habitavit Chananaeus in medio eius in Gazer, et factus est tributarius. Et Zabulon non eiecit habitantes Cedron, neque habitantes Domana, et habitavit Chananaeus in medio eorum, et factus est ei in tributum. Et Aser non eiecit habitantes Domana, et habitavit Chananaeus in medio eorum, et factus est ei in tributum. Et Asher non removit inhabitantes Acco, et facti sunt ei in tributum, et inhabitantes Dor, et inhabitantes Sidon, et inhabitantes Dalab, Achzib, et Helbah, et Nai, et Rehob. Et habitavit Asher in medio Chananaei inhabitantis terram, quia non potuit eum eradicare. Et Naphtali non removit eos qui inhabitabant Bethsames, et eos qui inhabitabant Bethanach, et habitavit Naphtali in medio Chananaei inhabitantis terram; qui autem inhabitabant Bethsames et Betheneth, facti sunt illis in tributum.

Et expulit Amorrhaeus filios Dan in montem, quia non reliquerunt eum descendere in vallem. Et coepit Amorrhaeus habitare in monte testaceo, in quo ursi et in quo vulpes, in Myrsinone et in Thalabin, et gravata est manus domus Ioseph super Amorrhaeum, et facti sunt eis in tributum. Et terminus Amorraei ab ascensu Akrabbim ab petra et supra.

Et ascendit angelus Domini a Galgal ad locum fletus et ad Baithel et ad domum Israel, et dixit ad eos: Haec dicit Dominus: Ascendere feci vos ex Aegypto, et introduxi vos in terram quam iuravi patribus vestris, et dixi: Non disrumpam foedus meum quod vobiscum est in aeternum. Et vos non inibitis foedus cum inhabitantibus terram hanc, neque deos eorum adorabitis, sed sculptilia eorum conteretis, altaria eorum destruetis, et non audivistis vocem meam, quia haec fecistis. Et ego dixi: Non auferam eos ex facie vestra, et erunt vobis in angustias, et dii eorum erunt vobis in scandalum. Et factum est cum locutus est angelus Domini verba haec ad omnes filios Israel, et levavit populus vocem suam et flevit. Et nominaverunt nomen loci illius Fletus, et sacrificaverunt ibi Domino.

Et emisit Iosue populum, et venit vir in hereditatem suam ut possideret terram. Et servivit populus Domino omnibus diebus Iosue et omnibus diebus presbyterorum, qui supervixerunt post Iosue, qui cognoverunt omne opus Domini magnum quanta fecit in Israel.

Et mortuus est Iesus filius Naue, servus Domini, centum decem annorum. Et sepelierunt eum in termino hereditatis suae in Thamnathares, in monte Ephraim a Borea montis Gaas. Et omnis illa generatio addita est ad patres suos, et surrexit generatio altera post eos, qui non cognoverunt Dominum, neque opus quod fecit in Israel. Et fecerunt filii Israel malum coram Domino, et servierunt Baalim. Et reliquerunt Dominum Deum patrum suorum, qui eduxerat eos ex terra Aegypti, et ierunt post deos

alios de diis gentium quae erant circumcirca eos, et adoraverunt eos, et ad iram provocaverunt Dominum. et reliquerunt eum, et servierunt Baal et Astartes.

Et iratus est ira Dominus in Israel, et tradidit eos in manus praedantium, et praedati sunt eos, et vendidit eos in manibus inimicorum eorum in circuitu, et non potuerunt amplius resistere secundum faciem inimicorum eorum in omnibus quibus ibant. Et manus Domini erat super eos in mala, sicut locutus est Dominus et sicut iuravit Dominus eis, et afflixit eos valde.

Et suscitavit Dominus iudices, et salvavit eos Dominus e manu depraedantium eos, sed ne iudicibus quidem oboediverunt. Quia fornicati sunt post deos alienos, et adoraverunt eos, et declinaverunt cito de via, qua ambulaverunt patres eorum ad audiendum verba Domini, non fecerunt sic. Et quod suscitavit Dominus illis iudices, et erat Dominus cum iudice, et salvavit eos ex manu inimicorum eorum omnibus diebus iudicis, quod motus est Dominus a gemitu eorum a facie obsidentium eos et opprimientium eos. Et factum est, ut moreretur iudex, et aversi sunt et iterum corrupti sunt magis quam patres eorum, ut irent post deos alios, servirent eis et adorarent eos; non abiecerunt studia sua et vias suas duras.

Et iratus est ira Dominus in Israel, et dixit: Pro eo quod dereliquit gens haec foedus meum, quod mandavi patribus eorum, et non audierunt vocem meam, Et ego non addam tollere

virum ex facie eorum ab gentibus quas reliquit Iesus filius Nun in terra, et reliquit ad tentandum in eis Israelem, si custodiant viam Domini ambulando in ea, quo modo custodierunt patres eorum, an non. Et relinquet Dominus gentes has, ne deleat eas celeriter, et non tradidit eas in manu Iesu.

3

Et hae sunt gentes quas dimisit Dominus ut tentaret in eis Israel, omnes qui non cognoverant bella Chanaan. Except propter generationes filiorum Israel ad docendum eos bellum, except qui ante eos non cognoverunt ea. Quinque satrapias alienigenarum, et omnem Chananaeum, et Sidonium, et Hivaeum qui inhabitat Libanum a monte Hermon usque ad Laboehmath. Et factum est ut tentaret in eis Israel, ad sciendum si audirent mandata Domini, quae mandavit patribus eorum per manum Moysis.

Et filii Israel habitaverunt in medio Chananaei, et Hethitae, et Amorrhaei, et Pherezaei, et Hivitae, et Iebusaei. Et acceperunt filias eorum sibi in uxores, et filias suas dederunt filiis eorum, et servierunt diis eorum. Et fecerunt filii Israel malum coram Domino, et obliti sunt Dominum Deum eorum, et servierunt Baalim et lucis. Et iratus est Dominus in iram contra Israel, et vendidit eos in manum Chusanrisathaim regis Syriae fluviorum, et servierunt filii Israel Chusanrisathaim annis octo.

Et clamaverunt filii Israel ad Dominum, et suscitavit Dominus salvatorem Israel, et salvavit eos, Gothonielem filium Cenez, fratris Chaleb minoris. Et factum est super eum spiritus Domini, et iudicavit Israelem, et exivit in bellum ad Chusanrisathaim, et tradidit Dominus in manu eius Chusanrisathaim regem Syriae fluminum, et roborata est manus eius super Chusanrisathaim. Et quievit terra quadraginta annos, et mortuus est Gothoniël filius Cenez.

Et addiderunt filii Israel facere malum coram Domino, et roboravit Dominus Eglom regem Moab super Israel, propter id quod fecissent malum coram Domino. Et congregavit ad se omnes filios Ammon et Amalec, et profectus est et percussit Israel, et occupavit urbem palmarum. Et servierunt filii Israel Eglom regi Moab annos decem et octo.

Et clamaverunt filii Israel ad Dominum, et suscitavit illis salvatorem, Aod filium Gera filium Jemeni, virum ambidextrum; et miserunt filii Israel dona in manu eius Eglom regi Moab. Et fecit sibi Aod gladium ancípitem, spithamae longitudinem, et accinxit eum sub pallio super femur suum dextrum. Et ivit, et obtulit dona Eglom regi Moab; et Eglom vir urbanus valde erat.

Et factum est, quando complevit Aod offerens dona, et emisit eos ferentes dona, Et ipse reversus est a sculptilibus quae erant cum Galgal, et dixit Aod: Verbum mihi secretum ad te, rex. Et dixit Eglom ad eum: Sile. Et emisit a se ipso omnes qui stabant super eum. Et Ehud intravit ad eum, et ipse sedebat in cubiculo

superiore aestivo suo solissimus, et dixit Ehud: Verbum Dei mihi ad te, rex, et surrexit Eglom de throno prope eum. Et factum est simul cum surgeret, et extendit Ehud manum sinistram suam, et accepit gladium desuper femore suo dextro, et infixit eum in ventre eius. Et intulit etiam capulum post flammam, et clausit adeps flammam, quoniam non extraxit gladium ex ventre eius.

Et exivit Aod per porticum, et egressus est praeter custodes dispositos, et clausit ianuas cenaculi post se, et obfirmavit. Et ipse exiit, et servi eius venerunt et viderunt, et ecce ianuae cenaculi obfirmatae erant, et dixerunt: Ne forte evacuat pedes suos in cubiculo aestivo? Et sustinuerunt donec pudebant, et ecce non erat qui aperiret portas cenaculi, et acceperunt clavem et aperuerunt, et ecce dominus eorum iacebat super terram mortuus.

Et Ehud servatus est donec confundebantur, et non erat qui attenderet ei, et ipse transiit sculptilia, et servatus est in Seirath.

Et factum est, quando venit Ehud in terram Israel, et clanxit cornu in monte Ephraim, et descenderunt cum eo filii Israel de monte, et ipse ante eos. Et dixit ad eos: Descendite post me, quia tradidit Dominus Deus inimicos nostros Moab in manu nostra. Et descenderunt post eum, et praeoccupaverunt transitus Iordanis Moab, et non reliquit virum transire. Et percusserunt Moab die illa quasi decem milia virorum, omne obesum et omnem virum virtutis, et non salvatus est vir. Et pudore affectus est Moab in die illa sub manu Israel, et quievit terra octoginta

annos, et iudicavit eos Aod donec mortuus est.

Et post eum surrexit Samegar filius Dinach, et percussit alienigenas, sexcentos viros, stimulo boum, et salvavit etiam ipse Israel.

4

Et addiderunt filii Israel facere malum coram Domino, et Ehud mortuus est. Et vendidit Dominus filios Israel in manu Iabin regis Chanaan, qui regnavit in Asor, et princeps exercitus eius Sisara, et ipse habitavit in Arisoth gentium. Et clamaverunt filii Israel ad Dominum, quia novem centum currus ferrei erant ei, et ipse oppressit Israel potenter viginti annos.

Et Deborah, mulier prophetissa, uxor Lappidoth, ipsa iudicabat Israel in tempore illo.

Et ipsa sedebat sub palma Deborah inter Ramah et inter Bethel in monte Ephraim, et ascendebant ad eam filii Israel ad iudicium.

Et misit Debbora et vocavit Barak filium Abinoem ex Kades Nephthali, et dixit ad eum: Nonne mandavit Dominus Deus Israel tibi? Et ibis in montem Thabor, et accipies tecum decem milia virorum ex filiis Nephthali et ex filiis Zabulon.

Et adducam ad te in torrentem Cison super Sisara, principem potestatis Iabin, et currus eius et multitudinem eius, et tradam eum in manus tuas.

Et dixit ad eam Barak: Si ambulaveris mecum, ambulabo; si vero non ambulaveris, non ambulabo, quia nescio diem qua Dominus angelum mecum prosperum reddit. Et dixit: Eundo ibo tecum, sed scito quod non erit gloria tua super viam quam tu vadis, quia in manu mulieris tradet Dominus Sisaram. Et surrexit Debbora, et ivit cum Barak ex Cades. Et clamavit Barak Zebulun et Naphtali ex Kadesh, et ascenderunt post eum decem milia virorum, et ascendit Debora cum eo.

Et Chaber Cinaeus separatus est a Caina a filiis Iobab soceri Moysi, et fixit tentorium suum usque ad quercum avariorum, quae est iuxta Cedes.

Et nuntiatum est Sisarae quod ascendit Barak filius Abinoem in montem Thabor. Et vocavit Sisara omnia currus suos, nongenta currus ferrea, et omnem populum qui cum eo erat ab Arisoth gentium in torrentem Cison.

Et dixit Debbora ad Barak: Surge, quia haec est dies in qua tradidit Dominus Sisara in manu tua, quia Dominus exhibit ante te. Et descendit Barak de monte Thabor, et decem milia virorum post eum. Et eiecit Dominus Sisaram et omnes currus eius et omnia castra eius in ore gladii coram Barac, et descendit Sisara de curru suo, et fugit pedibus suis. Et Barak persequens post

currus et post castra usque Arisothe nationum, et cecidit omnia castra Sisara in ore gladii, non relictus est usque ad unum. Et Sisara pedibus suis fugit in tentorium Iahel, uxoris Chaber socii Cinaei, quia pax erat inter Iabin regem Asor et domum Chaber Cinaei. Et exivit Iahel in occursum Sisarae, et dixit ei: Declina, domine mi, declina ad me, ne timeas. Et declinavit ad eam in tentorium, et circumdedit eum stragulo.

Et dixit Sisara ad eam: Pota me quidem paulum aquae, quia sitivi. Et aperuit utrem lactis, et potavit eum, et circumtexit eum. Et dixit ad eam Sisara: Sta utique super ostium tabernaculi, et erit, si vir veniat ad te et interroget te et dicat: Si est hic vir?, et dices: Non est. Et accepit Iahel, uxor Chaber, palum tabernaculi, et posuit malleum in manu sua, et intravit ad eum clam, et fixit palum in tempore eius, et pertransiit in terram, et ipse attonitus occisus est, et mortuus est. Et ecce Barak persequens Sisaram, et exivit Iahel in occursum eius, et dixit ei: Veni et ostendam tibi virum quem tu quaeris. Et intravit ad eam, et ecce Sisara proiectus mortuus, et paxillus in tempore eius. Et vertit Deus Jabin regem Chanaan in die illa coram filiis Israel.

Et ibat manus filiorum Israel, iens et indurescens super Iabin regem Chanaan, donec deleverunt Iabin regem Chanaan.

5

Et erant Debbora et Barak filius Abinoem in die illa dicentes,

Revelata est revelatio in Israel, cum populus voluntarie se obtulit; benedicite Dominum. Audite, reges, et auribus percipite, satrapae; ego cantabo Domino, ego psalmum dicam Domino Deo Israel. Domine, in exitu tuo in Seir, cum discederes ex agro Edom, terra mota est, et caelum stillavit rores, et nubes stillaverunt aquam. Montes commoti sunt a facie Domini Eloī, hoc Sina a facie Domini Dei Israel. In diebus Samegar filii Anath, in diebus Iael, defecerunt viae, et iverunt semitas, iverunt vias perversas. Defecerunt potentes in Israel, defecerunt donec surrexit Debbora, donec surrexit mater in Israel. Elegerunt deos novos; tunc pugnaverunt civitates principum. Scutum si videatur et lancea in quadraginta milibus in Israel.

Cor meum in ea quae ordinata sunt Israeli; qui sponte offerunt in populo, benedicite Dominum. Ascendentes super asinam meridiei, sedentes super tribunali, et ambulantes super vias consiliariorum in via, Narrate a voce percussorum retro inter haurientes aquam; illic dabunt iustitias. Domine, iustitias auge in Israel. Tunc descendit in civitates populus Domini. Expergiscere, expergiscere, Deborah, expergiscere, expergiscere, loquere canticum; surge, Barak, et captivam duc captivitatem tuam, fili Abinoem. Tunc descendit reliquiae ad fortes, populus Domini descendit ad eum in potentibus ex me.

Ephraim eradicavit eos in Amalek, post te Benjamin in populis tuis, in me Machir descenderunt scrutantes, et a Zabulon trahentes in virga narrationis scribae. Et duces in Issachar cum Deborah et Barak, sic Barak in vallibus misit in pedibus suis, in

divisiones Ruben, magni attingentes cor. In quid sederunt inter duplicem plicam ad audiendum sibilum gregum in divisionibus Ruben? Magni scrutationes cordis. Gilead trans Iordanem non habitavit, et Dan cur commoratur in navibus? Asher sedit ad litus marium, et super portus suos habitabit. Zebulun populus probro affecit animam suam in mortem, et Naphtali super altitudines agri.

Venerunt reges eorum. Instructi sunt in aciem, tunc pugnaverunt reges Chanaan in Taanach ad aquas Megiddo; donum argenti non ceperunt. E caelo paraverunt se stellae; ex viis eorum paraverunt se cum Sisara. Torrens Kishon extraxit eos, torrens antiquus, torrens Kishon; conculcabit eum anima mea potens. Quando implicatae sunt calces equi, studio properaverunt fortes eius. Maledicite Meroz, dixit angelus Domini, maledicite, maledictus omnis qui habitat in ea, quia non venerunt in auxilium Domini, in auxilium inter potentes.

Benedicatur in mulieribus Iahel, mulier Chaber Cinaei; a mulieribus in tentoriis benedicatur. Aquam rogavit, lac dedit in pelvi, supereminentium butyrum obtulit. Manum eius sinistram ad palum extendit, et dextram eius ad malleum laborantium; et malleo percussit Sisaram, perforavit caput eius et percussit, perforavit tempora eius. Inter pedes eius devolutus est, cecidit et dormivit; inter pedes eius inclinatus cecidit; sicut inclinatus est, ibi cecidit exstinctus.

Per fenestram prospexit mater Sisera extra cancellos: quare

tardavit currus eius? quare morati sunt pedes curruum eius? Sapientes regentes eius ei responderunt, et ipsa verba eius sibi ipsi convertit. Non invenient eum dividentem spolia? Misericors miserebitur in caput viri; spolia tincturarum Sisarae, spolia tincturarum varietatis, tincturae variegatarum ad collum eius spolia. Sic pereant omnes inimici tui, Domine, et qui amant eum sicut exitus solis in potentia eius. Et quievit terra quadraginta annos.

6

Et fecerunt filii Israel malum coram Domino, et dedit eos Dominus in manum Midian septem annis. Et praevaluit manus Madiam super Israel, et fecerunt sibi filii Israel a facie Madiam foramina quae in montibus erant, et speluncas, et munitiones. Et factum est, cum seminassent filii Israel, ascendebant Midiam et Amalec, et filii orientis simul ascendebant ad eos, et castra ponebant contra eos, Et destruebant fructus eorum usque ad Gazam, et non relinquebant sustentationem vitae in terra Israel, neque in gregibus taurum et asinum. Quod ipsi et possessiones eorum ascendebant, et tentoria eorum veniebant sicut locusta in multitudinem, et ipsis et camelis eorum non erat numerus, et veniebant in terram Israel, et corrumpabant eam. Et pauperatus est Israel valde a facie Madian. Et clamaverunt filii Israel ad Dominum a facie Midian.

Et misit Dominus virum prophetam ad filios Israel, et dixit eis:

Haec dicit Dominus Deus Israel: Ego sum qui eduxi vos ex terra Aegypti, et eduxi vos ex domo servitutis vestrae, Et eripui vos ex manu Aegypti et ex manu omnium opprimientium vos, et eieci eos ex facie vestra, et dedi vobis terram eorum. Et dixi vobis: Ego Dominus Deus vester, non timebitis deos Amorrhaei, in quorum terra sedetis, et non audivistis vocem meam.

Et venit angelus Domini, et sedit sub terebintho quae erat in Ephrathah in terra Ioas patris Esdri, et Gedeon filius eius terebat triticum in torculari ut effugeret a facie Midian. Et apparuit ei angelus Domini, et dixit ad eum: Dominus tecum, fortis virtutum. Et dixit ad eum Gedeon: In me, Domine mi, et si est Dominus nobiscum, cur invenerunt nos mala haec? Et ubi sunt omnia mirabilia eius, quae narraverunt nobis patres nostri, dicentes: Nonne ex Aegypto eduxit nos Dominus? Et nunc eiecit nos et dedit nos in manum Madian. Et reversus est ad eum angelus Domini et dixit: Vade in fortitudine tua hac, et salvabis Israel de manu Madian; ecce misi te. Et dixit ad eum Gedeon: In me, Domine mi, in quo servabo Israel? Ecce milia mea infirmata est in Manasse, et ego sum minimus in domo patris mei. Et dixit ad eum angelus Domini, Dominus erit tecum, et percuties Midian sicut virum unum. Et dixit ad eum Gedeon: Si quidem inveni misericordiam in oculis tuis, et facies mihi hodie omne quod locutus es mecum, Ne separaveris hinc donec veniam ad te, et efferam sacrificium et sacrificabo coram te, et dixit: Ego sedebo donec revertaris.

Et Gideon intravit et fecit haedum caprarum et oiphi farinae

azymae, et carnes posuit in cophino, et ius misit in ollam, et extulit ea ad eum sub terebinthum, et admovit. Et dixit ad eum angelus Dei: Accipe carnes et azyma, et pone ad petram illam, et ius iuxta effunde. Et fecit sic. Et extendit nuntius Domini extremum virgae quae in manu eius erat, et tetigit carnes et azyma, et ascendit ignis e petra, et devoravit carnes et azyma, et nuntius Domini abiit ab oculis eius.

Et vidit Gedeon quod nuntius Domini hic esset, et dixit Gedeon: A a, Domine mi Domine, quia vidi nuntium Domini facie ad faciem! Et dixit ei Dominus: Pax tibi, noli timere, non morieris.

Et aedificavit ibi Gedeon altare Domino, et invocavit illud, Pax Domini, usque ad diem hanc, cum adhuc esset in Ephratha patris Esdri. Et factum est in nocte illa, et dixit ei Dominus: Cape vitulum taurum qui est patris tui, et vitulum secundum septennem, et destrues altare Baal quod est patris tui, et lucum qui super illud est delebis. Et aedificabis altare Domino Deo tuo super verticem Maozi huius in acie, et capies vitulum secundum, et offeres holocausta in lignis luci, quem exstirpabis. Et accepit Gideon decem viros de servis suis, et fecit quo modo locutus est ad eum Dominus, et factum est cum timuisset domum patris sui et viros civitatis facere die, et fecit nocte.

Et surrexerunt mane viri civitatis, et ecce destructum erat altare Baal, et lucus qui super illo erat deletum erat, et viderunt vitulum secundum quem obtulit super altare aedificatum. Et dixit vir ad proximum suum: Quis fecit rem hanc? Et

inquisiverunt et scrutati sunt, et cognoverunt quod Gedeon filius Ioas fecit rem hanc. Et dixerunt viri civitatis ad Ioas: Educ filium tuum, et moriatur, quia destruxit altare Baal, et quia delevit lucum qui super eo erat. Et dixit Gideon filius Ioas omnibus viris qui insurrexerunt contra eum: Num vos nunc iudicatis pro Baal? Aut vos salvabitis eum? Qui si iudicaverit contra eum, moriatur usque ad mane. Si deus est, ipse contendat pro se, quia destruxit altare eius. Et vocavit illud in die illa Ierobaal, dicens: Iudicet in eum Baal, quia destructum est altare eius.

Et omnis Midian et Amalek et filii orientis congregati sunt in unum, et castra posuerunt in valle Jezreel. Et spiritus Domini induit Gedeon, et clauxit cornu, et vocavit Abiezer post se. Et nuntios misit in omnem Manasse, et in Aser, et in Zabulon, et in Nephthali; et ascendit in occursum eorum.

Et dixit Gedeon ad Deum: Si tu servas in manu mea Israelem, sicut locutus es, Ecce ego pono vellus lanae in area; si ros fiat super vellus solum, et super omnem terram siccitas, cognoscam quod salvabis in manu mea Israel, sicut locutus es. Et factum est ita, et surrexit mane die sequenti, et expressit vellus, et stillavit ros de vellere, plena pelvis aquae. Et dixit Gedeon ad Deum: Non, quaeso, irascatur ira tua in me, et loquar adhuc semel; temptabo, quaeso, etiam adhuc semel in vellere, et fiat siccitas super vellus solum, et super omnem terram fiat ros. Et fecit Deus sic in nocte illa, et facta est siccitas super vellus solum, et super omnem terram factus est ros.

Et mane surrexit Ierobaal, qui est Gedeon, et omnis populus cum eo, et castra posuerunt ad fontem Arad, et castra Madiam erant ei a septentrione a Gabaathamorai in valle.

Et dixit Dominus ad Gedeon: Multus est populus qui tecum est, ut non tradam Madian in manu eorum, ne quando gloriatur Israel super me, dicens: Manus mea salvavit me. Et nunc loquere quidem in auribus populi, dicens: Quis qui timens et timidus est? Revertatur et discedat a monte Galaad. Et reversi sunt a populo viginti duo milia, et decem milia relictis sunt. Et dixit Dominus ad Gedeon: Adhuc populus multus est; deduc eos ad aquam, et purgabo tibi eum ibi. Et erit: quem si dixerò ad te, Hic ibit tecum, ipse ibit tecum; et omnis quem si dixerò ad te, Hic non ibit tecum, ipse non ibit tecum. Et deduxit populum ad aquam, et dixit Dominus ad Gedeon: Omnis qui lambit lingua sua ab aqua sicut lambit canis, statues eum seorsum, et omnis qui inclinaverit super genua sua ad bibendum. Et factus est numerus eorum qui lambeverunt in manu sua ad os suum trecenti viri, et omne reliquum populi inclinaverunt super genua sua ad bibendum aquam. Et dixit Dominus ad Gedeon: In trecentis viris qui lapserunt servabo vos, et dabo Madian in manu tua, et omnis populus ibit, vir in locum suum. Et acceperunt cibaria populi in manu eorum et tubas eorum, et omnem virum Israel misit, virum ad tabernaculum suum, et trecentos viros retinuit; et castra Madian erant eius subter in valle.

Et factum est in nocte illa, et dixit ad eum Dominus: Surge, descende in castra, quia tradidi eam in manu tua. Et si times tu descendere, descende tu et Phara, puer tuus, in castra, et audies quid loquentur; et post hoc praevallebunt manus tuae et descendes in castra; et descendit ipse et Phara puer eius ad principium quinquaginta qui erant in castris. Et Madian et Amalec et omnes filii orientis iacti erant in valle sicut locustae in multitudinem, et camelis eorum non erat numerus, sed erant sicut arena quae est super labium maris in multitudinem.

Et venit Gedeon, et ecce vir explicans proximo suo somnium, et dixit: Ecce somniavi somnium, et ecce laganum panis hordeacei se vertens in castris Midiam, et venit usque ad tentorium, et percussit illud, et cecidit, et convertit illud sursum, et cecidit tentorium. Et respondit vicinus eius, et dixit: Non est haec nisi gladius Gedeonis filii Ioas, viri Israelis; tradidit Deus in manu eius Madiam et omnia castra.

Et factum est ut audivit Gedeon interpretationem somnii et comparisonem eius, et adoravit Dominum, et reversus est in castra Israel, et dixit: Surgite, quia tradidit Dominus in manu nostra castra Madian. Et divisit trecentos viros in tres partes, et dedit cornua in manu omnium, et hydrias vacuas, et lampades in hydriis. Et dixit ad eos: A me videbitis, et sic facietis; et ecce ego ingredior in principium castrorum, et erit: sicut faciam, sic facietis. Et ego calamabo in cornu, et omnes mecum calamabitis in cornibus circum tota castra, et dicetis: Domino et Gideoni.

Et intravit Gedeon et centum viri cum eo in principium castrorum in principio custodiae mediae, et excitantes excitaverunt custodes, et cecinerunt tubis corneis, et excusserunt hydrias quae in manibus eorum erant. Et sonuerunt tres cohortes tubis corneis, et confregerunt hydrias, et tenuerunt in manibus sinistris suis lampadas, et in manibus dextris suis tubas corneas ad sonandum, et clamaverunt: Gladius Domino et Gedeoni! Et constitit vir quisque super se ipso in circuitu castrorum, et cucurrerunt omnia castra, et signum dederunt, et fugerunt. Et sonuerunt trecentis tubis corneis, et posuit Dominus gladium viri in proximum eius in omnibus castris. Et fugit castra usque ad Beth shittah, Zererath, Abel meholah super Tabbath, et clamaverunt viri Israel ab Naphtali et ab Asher, et ab omni Manasseh, et persecuti sunt post Midian.

Et nuntios misit Gedeon in omni monte Ephraim, dicens: Descendite in occursum Midian, et occupate vobis aquam usque Bethera et Iordanem. Et clamavit omnis vir Ephraim, et praeoccupaverunt aquam usque Bethera et Iordanem. Et comprehenderunt principes Midian, Oreb et Zeeb, et occiderunt Oreb in Sur Oreb, et Zeeb occiderunt in Iacephzeph, et persecuti sunt Midian, et capita Oreb et Zeeb tulerunt ad Gedeon a trans Iordane.

8

Et dixerunt ad Gedeon viri Ephraim: Quid est verbum hoc quod

fecisti nobis, ut non vocares nos quando ivisti ad pugnandum in Midiam? Et contenderunt cum eo vehementer. Et dixit ad eos: Quid feci nunc sicut vos? Aut non melior racematio Ephraim quam vindemia Abiezer? In manu vestra tradidit Dominus principes Madian, Oreb et Zeeb, et quid potui facere sicut vos? Tunc remissus est spiritus eorum ab eo cum loqueretur verbum hoc.

Et venit Gedeon ad Iordanem, et transiit ipse et trecenti viri qui cum eo erant, esurientes et persequentes. Et dixit viris Socchoth: Date quidem panes in cibum populo huic qui in pedibus meis est, quia deficiunt, et ecce ego persequor Zebee et Salmana, reges Madiam. Et dixerunt principes Succoth: Non manus Zebee et Salmana nunc in manu tua est, ut demus exercitui tuo panes? Et dixit Gedeon: Propter hoc, cum dederit Dominus Zebee et Salmana in manum meam, ego trituro carnes vestras spinis deserti et Barkenim. Et ascendit inde in Phanuel, et locutus est ad eos similiter, et responderunt ei viri Phanuel eo modo quo responderunt viri Socchoth. Et dixit Gedeon ad viros Phanouel: In reditu meo cum pace destruam turrem hanc.

Et Zebee et Salmana erant in Karkar, et castra eorum cum eis quasi quindecim milia, omnes qui relictos erant ab omnibus castris alienorum, et qui ceciderant, centum viginti milia virorum trahentium gladium. Et ascendit Gedeon via eorum qui habitabant in tentoriis ab oriente Nabai et Iegebal, et percussit castra, et castra erant confisa. Et fugerunt Zebee et Salmana, et persecutus est post eos, et tenuit duos reges Madiam, Zebee et

Salmana, et omnia castra in confusionem coniecit.

Et reversus est Gedeon filius Ioas ab acie, a superna acie Ares. Et cepit puerum de viris Socchoth, et interrogavit eum, et scripsit ad eum nomina principum Socchoth et seniorum eorum, septuaginta et septem viros. Et pervenit Gedeon ad principes Socchoth, et dixit: Ecce Zebee et Salmana, in quibus exprobrasti me, dicentes: Num manus Zebee et Salmana nunc in manu tua, quia dabimus viris tuis deficientibus panes? Et accepit seniores civitatis cum spinis deserti et Barkenim, et trituvavit in eis viros civitatis. Et turrem Penuel evertit, et viros civitatis occidit.

Et dixit ad Zebee et Salmana: Ubi sunt viri quos occidistis in Thabor? Et dixerunt: Sicut tu, sicut ipsi, ad similitudinem filii regis. Et dixit Gedeon: Fratres mei et filii matris meae erant. Vivit Dominus, si vivificavissetis eos, non utique occidissem vos. Et dixit Jether primogenito suo: Surgens, occide eos. Et non extraxit puer gladium suum, quia timuit, quia adhuc iunior erat. Et dixerunt Zebee et Salmana: Surge tu, et occurre nobis, quia sicut viri virtus tua. Et surrexit Gedeon, et occidit Zebee et Salmana, et accepit lunulas quae erant in collis camelorum eorum.

Et dixerunt viri Israel ad Gedeon: Domine, impera nobis et tu, et filius tuus, et filius filii tui, quia tu servavisti nos ex manu Midian. Et dixit ad eos Gedeon: Non regam ego, neque reget filius meus super vos; Dominus reget vos. Et dixit ad eos Gedeon: Rogabo a vobis rogationem, et date mihi unusquisque vir

inaures ex spoliis suis, quia inaures aurei eis erant, quia Ismaelitae erant. Et dixerunt: Dantes dabimus. Et expandit vestimentum suum, et iecit ibi unusquisque vir in aurem spoliarum suarum. Et factum est pondus inaurium aureorum quae petiit mille et septingenti aurei, praeter lunulas et monilia et vestes et purpuras quae super regibus Madian erant, et extra ornamenta quae in cervicibus camelorum eorum erant. Et fecit illud Gedeon in ephod, et statuit illud in civitate sua in Ephratha, et fornicata est omnis Israel post illud ibi, et factum est Gedeoni et domui eius in offendiculum.

Et subdita est Madiam coram filiis Israel, et non addiderunt levare caput eorum, et quievit terra quadraginta annos in diebus Gedeon. Et ivit Ierubbaal filius Ioas, et sedit in domo sua. Et Gedeoni erant septuaginta filii exeuntes ex femoribus eius, quia multae mulieres erant ei. Et concubina eius erat in Sychem, et peperit ei et quidem ipsa filium, et posuit nomen Abimelech. Et mortuus est Gideon filius Ioas in civitate sua, et sepultus est in sepulcro Ioas patris sui in Ephratha Abi Esdri.

Et factum est ut mortuus est Gideon, et reversi sunt filii Israel, et fornicati sunt post Baalim, et posuerunt sibi ipsis cum Baal foedus ut esset ipsis ipse in deum. Et non meminerunt filii Israel Dominum Deum, qui liberavit eos ex manu omnium opprimentes eos in circuitu. Et non fecerunt misericordiam cum domo Ierobaal, ipse est Gedeon, secundum omnia bona quae fecit cum Israel.

9

Et ivit Abimelech filius Ierobaal in Sychem ad fratres matris suae, et locutus est ad eos et ad omnem cognationem domus patris matris suae, dicens, Loquimini ergo in auribus omnium virorum Sychem: Quid bonum vobis, dominari vos septuaginta viros omnes filios Ierobaal, aut dominari vos virum unum? Et mementote quod os vestrum et caro vestra sum. Et locuti sunt de eo fratres matris eius in auribus omnium virorum Sychem omnes verbos hos, et inclinavit cor eorum post Abimelech, quia dixerunt: Frater noster est. Et dederunt illi septuaginta argenti ex domo Baalberith, et mercede conduxit sibi Abimelech viros inanes et timidos, et ierunt post eum. Et intravit in domum patris sui in Ephratha, et occidit fratres suos, filios Ierobaal, septuaginta viros, super lapidem unum; et relictus est Ioatham, filius Ierobaal minor, quia absconditus est.

Et congregati sunt omnes viri Sichimorum et omnis domus Bethmaalah, et ierunt et regem fecerunt Abimelech ad quercum inventoris factionis eius quae in Sichimis.

Et nuntiatum est Ioatham, et ivit, et stetit super verticem montis Garizin, et levavit vocem suam, et flevit, et dixit eis: Audite me, viri Sichimorum, et audiet vos Deus.

Eundo ierunt ligna ad ungendum super se regem, et dixerunt oleae: Regna super nos. Et dixit illis olea: Num relicta

pinguedine mea, in qua glorificant Deum viri, ibo ut movear super lignis? Et dixerunt ligna ad ficum: Veni, regna super nos. Et dixit eis ficus: Num ego, relictas dulcedine mea et geniminibus meis bonis, ibo moveri super ligna? Et dixerunt ligna ad vitem: Veni, regna super nos. Et dixit illis vitis: Num relicto vino meo quod laetificat Deum et homines, ibo ut movear super lignis? Et dixerunt omnia ligna rhamno: Veni tu, regna super nos. Et dixit rhamnus ad ligna: Si in veritate me ungitis vos ut regnem super vos, venite, substate in umbra mea; et si non, exeat ignis ab me et devoret cedros Libani.

Et nunc, si in veritate et integritate fecistis, et regem constituistis Abimelech, et si bonitatem fecistis cum Ierobaal et cum domo eius, et si sicut retributio manus eius fecistis ei, ut ordinavit in aciem pater meus pro vobis, et proiecit animam suam ex adverso, et eripuit vos e manu Madian, Et vos surrexistis super domum patris mei hodie, et occidistis filios eius, septuaginta viros, super lapidem unum, et regem fecistis Abimelech, filium ancillae eius, super viros Sichimorum, quia frater vester est, Et si in veritate et integritate fecistis cum Ierobaal et cum domo eius in die hac, laetamini in Abimelech, et laetetur et quidem ipse super vos, Si autem non, exeat ignis ab Abimelech, et devoret viros Sichimorum et domum Bethmaalah, et exeat ignis a viris Sichimorum et ex domo Bethmaalah, et devoret Abimelech.

Et fugit Ioatham et aufugit, et ivit usque Beer, et habitavit ibi a facie Abimelech fratris sui.

Et rexit Abimelech super Israel tres annos. Et misit Deus spiritum malum inter Abimelech et inter viros Sichimorum, et perfide egerunt viri Sichimorum in domo Abimelech. ad inferendam iniuriam septuaginta filiorum Jerubbaal, et sanguinem eorum ponendam super Abimelech fratrem eorum, qui occidit eos, et super viros Sichimorum, quia corroboraverunt manus eius ad occidendos fratres suos. Et posuerunt ei viri Sichimorum insidiatores super capita montium, et diripuerunt omnes qui praeteribat super eos in via, et nuntiatum est regi Abimelech.

Et venit Gaal filius Jobel, et fratres eius, et transierunt in Sichimis, et speraverunt in eo viri Sichimorum. Et exierunt in agrum et vindemiaverunt vineas eorum et calcaverunt, et fecerunt Elloulim, et intulerunt in domum dei eorum, et comederunt et biberunt, et maledixerunt Abimelech. Et dixit Gaal filius Jobel: Quis est Abimelech, et quis est filius Shechem, ut serviamus illi? Nonne filius Jerubbaal, et Zebul episcopus eius, servus eius cum viris Emmor patris Shechem? Et quid est ut serviamus illi nos? Et quis det populum hunc in manu mea; et removebo Abimelech, et dicam ad eum: multiplica virtutem tuam et exi.

Et audivit Zebul princeps civitatis verba Gaal filii Iobel, et iratus est ira. Et misit nuntios ad Abimelech in secreto, dicens: Ecce Gaal filius Iobel et fratres eius veniunt in Sychem, et ecce ipsi obsidunt civitatem contra te. Et nunc surge nocte cum populo qui tecum est, et insidiare in agro. Et erit mane simul cum oriri

sole, surges mane et extends super civitatem; et ecce ipse et populus qui cum eo est exeunt ad te, et facies ei quanta invenerit manus tua.

Et surrexit Abimelech et omnis populus cum eo nocte, et insidiati sunt super Shechem quattuor principibus. Et egressus est Gaal filius Iobel, et stetit ad ostium portae civitatis, et surrexit Abimelech et populus qui cum eo erat ab insidiis. Et vidit Gaal filius Iobel populum, et dixit ad Zebul: Ecce populus descendit a capitibus montium. Et dixit ad eum Zebul: Umbram montium tu vides ut viros. Et addidit adhuc Gaal loqui, et dixit: Ecce populus descendens secundum mare ab adhaerente umbilico terrae, et principium alterum venit per viam Clavorum Maonenim. Et dixit ad eum Zebul: Et ubi est os tuum sicut locutus es, quis est Abimelech, ut serviamus ei? Nonne hic est populus quem contempsisti? Exi igitur nunc et pugna contra eum. Et egressus est Gaal coram viris Sychem, et instruxit aciem contra Abimelech. Et persecutus est eum Abimelech, et fugit a facie eius, et ceciderunt vulnerati multi usque ad ostium portae.

Et intravit Abimelech in Arimah, et eiecit Zebul Gaal et fratres eius, ne habitarent in Sychem.

Et factum est die sequenti et exivit populus in agrum, et nuntiatum est Abimelech. Et accepit populum, et divisit eos in tres partes, et insidiatus est in agro, et vidit, et ecce populus exivit ex civitate, et surrexit super eos, et percussit eos. Et Abimelech et duces qui cum eo erant extenderunt se, et

steterunt ad portam civitatis, et duae cohortes extenderunt se super omnes qui in agro erant, et percusserunt eos. Et Abimelech parabatur in civitate totam diem illam, et cepit civitatem, et populum qui in ea erat occidit, et civitatem destruxit, et seminavit eam sale.

Et audierunt omnes viri turris Sychem, et venerunt in conventum Baethelberith. Et nuntiatum est Abimelech quod congregati essent omnes viri turris Sychem. Et ascendit Abimelech in montem Selmon, et omnis populus qui cum eo erat, et accepit Abimelech secures in manu sua, et abscidit ramum arboris, et levavit eum, et posuit super humeros suos, et dixit populo qui cum eo erat: Quod vidistis me facientem, celeriter facite sicut ego. Et ceciderunt quidem ramos, omnis vir ramum suum, et ierunt post Abimelech, et posuerunt super conventum, et incenderunt conventum super eos igne, et mortui sunt quidem omnes viri turris Sichimorum, quasi mille viri et mulieres.

Et ivit Abimelech ex Bethel berith, et castra posuit in Thebez, et cepit eam. Et turris fortis erat in medio civitatis, et fugerunt illuc omnes viri et mulieres civitatis, et clauserunt se extra, et ascenderunt super tectum turris. Et venit Abimelech usque ad turrim, et paraverunt se in aciem contra eum, et appropinquavit Abimelech usque ad portam turris ad comburendam eam igne. Et iecit mulier una fragmentum molaris super caput Abimelech, et fregit cranium eius. Et clamavit celeriter ad puerum portantem vasa eius, et dixit ei: Extrahe gladium meum et

mortifica me, ne umquam dicant: Mulier occidit eum. Et transfodit eum puer eius, et mortuus est. Et vidit vir Israel quod mortuus est Abimelech, et abierunt singuli in locum suum.

Et retribuit Deus malitiam Abimelech, quam fecit in patrem suum, cum occidisset septuaginta fratres suos. Et omnem nequitiam virorum Sychem retorsit Deus in caput eorum, et venit super eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

10

Et surrexit post Abimelech, ad salvandum Israelem, Thola filius Phua, filius patrueles eius, vir Issachar; et ipse habitabat in Samir, in monte Ephraim. Et iudicavit Israel viginti tres annos, et mortuus est, et sepultus est in Samir.

Et surrexit post eum Iair Galaadites, et iudicavit Israel viginti duos annos. Et erant ei triginta et duo filii ascendentes super triginta duos pullos, et triginta duae civitates eis, et vocabant eas villas Iair usque ad diem hanc in terra Galaad. Et mortuus est Iair et sepultus est in Ramnon.

Et addiderunt filii Israel facere malum coram Domino, et servierunt Baalim et Astaroth et deis Aram et deis Sidonis et deis Moab et deis filiorum Ammon et deis Philistim, et reliquerunt Dominum, et non servierunt ei. Et iratus est ira Dominus in Israel, et vendidit eos in manu Philistiim et in manu filiorum

Ammon. Et oppresserunt et confregerunt filios Israel in tempore illo decem et octo annos, omnes filios Israel qui erant trans Iordanem in terra Amorrhaei qui erat in Galaad. Et transierunt filii Ammon Iordanem ut pugnarent adversus Iudam et Benjamin et adversus Ephraim, et afflicti sunt filii Israel valde.

Et clamaverunt filii Israel ad Dominum, dicentes: Peccavimus tibi, quia dereliquimus Deum et servivimus Baalim. Et dixit Dominus ad filios Israel: Nonne ex Aegypto, et ab Amorrhaeo, et a filiis Ammon, et a Philistiim, et Sidoniorum, et Amalek, et Midian, qui oppresserunt vos? et clamastis ad me, et salvavi vos ex manu eorum? Et vos reliquistis me, et servivistis deis alteris; propter hoc non addam ad salvandum vos. Ite et clamate ad deos quos elegistis vobis, et ipsi servent vos in tempore afflictionis vestrae. Et dixerunt filii Israel ad Dominum: Peccavimus; fac tu nobis secundum omne bonum in oculis tuis, sed erue nos in die hac. Et exclinaverunt deos alienos ex medio eorum, et serviverunt Domino solo, et diminuta est anima eius in labore Israel.

Et ascenderunt filii Ammon et castra posuerunt in Galaad, et congregati sunt filii Israel et castra posuerunt in specula. Et dixerunt populus et principes Galaad, vir ad proximum suum: Quis est vir qui incipiet pugnare contra filios Ammon? Et erit princeps omnibus habitantibus in Galaad.

Et Jephthah Galaadites, elatus potentia, erat filius mulieris meretricis, quae genuit Galaad Jephthah. Et peperit mulier Galaad illi filios, et creverunt filii mulieris, et eiecerunt Iephthae, et dixerunt illi: Non hereditabis in domo patris nostri, quia filius mulieris meretricis tu es.

Et fugit Iephthae a facie fratrum suorum et habitavit in terra Tob, et congregati sunt ad Iephthae viri inanes, et exierunt cum eo.

Et factum est quando filii Ammon instruxerunt aciem cum Israel, Et ierunt seniores Galaad accipere Iephthae de terra Tob. Et dixerunt Jephthah: Veni et eris nobis dux, et pugnabimus contra filios Ammon. Et dixit Iephthae senioribus Galaad: Nonne vos odistis me et eiecistis me ex domo patris mei et misistis me a vobis? Et quare venistis ad me nunc quando indigetis? Et dixerunt seniores Galaad ad Iephthae: Propter hoc nunc reversi sumus ad te, et ibis nobiscum, et pugnabis contra filios Ammon, et eris nobis princeps omnibus habitantibus in Galaad. Et dixit Iephthae ad seniores Galaad: Si convertitis me vos pugnare in filios Ammon, et tradat eos Dominus coram me, ego quoque vobis ero in principem. Et dixerunt seniores Galaad ad Iephthae: Dominus sit audiens inter nos; si non secundum verbum tuum sic faciemus.

Et ivit Iephthae cum senioribus Galaad, et posuerunt eum populus super eos in caput et in ducem, et locutus est Iephthae omnes verbos suos coram Domino in Massephah.

Et misit Iephthae nuntios ad regem filiorum Ammon, dicens: Quid mihi et tibi, quia venisti ad me pugnare in terra mea? Et dixit rex filiorum Ammon ad nuntios Iephthae, quod cepit Israel terram meam cum ascenderet ex Aegypto ab Arnon usque ad Jabbok et usque ad Jordanem, et nunc converte eas in pace, et ibo.

Et addidit adhuc Iephthae, et misit angelos ad regem filiorum Ammon. Et dixit illi: Sic dicit Iephthae: Non accepit Israel terram Moab et terram filiorum Ammon, quod in ascensu eorum ex Aegypto ivit Israel in deserto usque ad mare Siph, et venit in Cades. Et misit Israel nuntios ad regem Edom, dicens: Transibo quippe in terra tua. Et non audivit rex Edom; et quidem ad regem Moab misit, et non beneplacitum habuit; et sedit Israel in Cades. Et ivit in deserto et circumivit terram Edom et terram Moab, et venit ab ortu solis ad terram Moab, et castra posuit trans Arnon, et non intravit in fines Moab, quia Arnon finis Moab est. Et misit Israel nuntios ad Sihon, regem Amorrhaei, regem Hesebon, et dixit ei Israel: Transeamus, quaeso, in terra tua usque ad locum nostrum. Et non credidit Sihon Israeli ut transiret per terminos suos, et congregavit Sihon omnem populum suum, et castra posuerunt in Jasa, et instruxit aciem adversus Israel. Et tradidit Dominus Deus Israel Sihon et omnem populum eius in manu Israel, et percussit eum, et hereditavit Israel omnem terram Amorrhaei inhabitantis terram illam. ab Arnon et usque ad Jabbok, et a deserto usque ad Jordanum. Et nunc Dominus Deus Israel eiecit Amorrhaeum a facie populi sui Israel, et tu hereditabis eum? Nonne quae si hereditabit te

Chamos deus tuus, ea hereditabis, et omnes quos eiecit Dominus Deus noster a facie nostra, eos hereditabimus? Et nunc non in bono melior tu es quam Balak filius Sepphor regis Moab? Num pugnans pugnavit cum Israel, aut bellans bellavit contra eum? in habitando in Heshbon et in finibus eius, et in terra Aroer et in finibus eius, et in omnibus urbibus quae sunt ad Iordanem, trecenti anni; et quare non liberasti eos in tempore illo? Et nunc ego non peccavi tibi, et tu facis mecum malitiam ut pugnes contra me; iudicet Dominus iudex hodie inter filios Israel et inter filios Ammon.

Et non audivit rex filiorum Ammon verba Jephthae, quae misit ad eum. Et factus est super Jephthah spiritus Domini, et transivit Gilead et Manasseh, et transivit speculam Gilead ad trans filios Ammon.

Et votum vovit Iephthae Domino, et dixit: Si dans dederis mihi filios Ammon in manu mea, Et erit ille qui exierit a porta domus meae in occursum meum, cum revertar in pace a filiis Ammon, et erit Domino, et offeram eum holocaustum.

Et transivit Iephthae ad filios Ammon pugnare ad eos, et tradidit eos Dominus in manu eius. Et percussit eos ab Aroer usque ad Arnon, viginti civitates numero, et usque ad Abelcharamim, plaga magna valde, et subacti sunt filii Ammon a facie filiorum Israel.

Et venit Iephthae in Massepham in domum suam, et ecce filia

eius exhibat in occursum cum tympanis et choris, et haec erat unigenita ei, nec erat ei alius filius aut filia. Et factum est ut vidit eam, ipse dirupit vestimenta sua, et dixit: A, a, filia mea, perturbatione perturbasti me, et tu es in perturbatione mea, et ego aperui os meum ad Dominum secundum te, et non potero avertere. Illa autem dixit ad eum, pater, aperuisti os tuum ad Dominum? fac mihi quem ad modum exivit ex ore tuo, cum fecit tibi Dominus vindictam inimicorum tuorum a filiis Ammon. Et haec dixit ad patrem suum: Faciat quidem pater meus verbum hoc; permitte me duos menses, et ibo et descendam super montes, et plorabo super virginitatem meam, ego et comites meae. Et dixit, Vade, et misit eam duobus mensibus, et ivit ipsa cum comitibus suis, et flevit super virginitatem suam in montibus.

Et factum est in fine duorum mensium, et reversa est ad patrem suum, et fecit in ea votum suum quod voverat, et haec non cognovit virum, et factum est in praeceptum in Israel. A diebus in dies ibant filiae Israel ad lamentandum filiam Jephthae Galaaditae per quattuor dies in anno.

12

Et clamavit vir Ephraim, et transierunt in Septentrionem, et dixerunt ad Jephthah: Quare transiisti pugnare in filiis Ammon, et nos non vocavisti ire cum te? Domum tuam incendemus super te in igne. Et dixit ad eos Jephthae: Vir pugnator eram ego et

populus meus contra filios Ammon vehementer, et clamavi ad vos, et non servavistis me de manu eorum. Et vidi quod non es salvator, et posui animam meam in manu mea, et transivi ad filios Ammon, et dedit eos Dominus in manu mea, et quare ascendistis contra me in die hac ut pugnaretis mecum?

Et congregavit Iephthae omnes viros Galaad, et instruxit aciem contra Ephraim, et percusserunt viri Galaad Ephraim, quia dixerunt superstites Ephraim: Vos Galaad in medio Ephraim et in medio Manasse estis. Et praeoccupavit Galaad transitus Iordanis Ephraim, et dixerunt eis qui salvabantur Ephraim: Transeamus. Et dixerunt eis viri Galaad: Num Ephrathita es? Et dixit: Non. Et dixerunt ei: Dic ergo 'stachys, et non direxit loqui sic, et apprehenderunt eum, et immolaverunt eum ad transitus Iordanis, et ceciderunt in tempore illo ab Ephraim duo et quadraginta milia.

Et iudicavit Jephthah Israelem sex annos, et mortuus est Jephthah Galaadites, et sepultus est in civitate sua in Galaad.

Et iudicavit post eum Israelem Abaissan a Bethlehem. Et erant ei triginta filii, et triginta filiae, quas emisit foras, et triginta filias introduxit filiis suis extrinsecus, et iudicavit Israel septem annos. Et mortuus est Abaissan et sepultus est in Bethlehem.

Et iudicavit post eum Israelem Ailom Zebulonita decem annos. Et mortuus est Ailom Zabulonita, et sepultus est in Ailom in terra Zabulon.

Et iudicavit post eum Israel Abdon filius Hellel Pharathonites. Et erant ei quadraginta filii, et triginta filiorum filii ascendentes super septuaginta pullos, et iudicavit Israel octo annos. Et mortuus est Abdon filius Hillel Pirathonita, et sepultus est in Pirathon in terra Ephraim in monte Amalek.

13

Et addiderunt adhuc filii Israel facere malum in conspectu Domini, et tradidit eos Dominus in manu Philisthinorum quadraginta annos.

Et erat vir unus ex Saraa ex populo cognationis Danis, et nomen ei Manoe, et mulier eius sterilis et non peperit. Et apparuit angelus Domini ad mulierem et dixit ad eam: Ecce tu sterilis es et non peperisti, sed concipies filium. Et nunc custodi quidem, et ne bibas vinum et siceram, et ne comedas omne immundum. Quia ecce tu in utero habes et paries filium, et ferrum super caput eius non ascendet, quia Naziraeus Dei erit puer ab utero, et ipse incipiet salvare Israel de manu Philisthinorum.

Et intravit mulier et dixit viro suo dicens: Homo Dei venit ad me, et forma eius sicut forma angeli Dei, terribilis valde; et non interrogavi eum unde esset, et nomen suum non nuntiavit mihi. Et dixit mihi: Ecce tu in ventre habes et paries filium, et nunc ne bibas vinum et siceram, et ne comedas omne immundum, quia Dei sanctum erit puer a ventre usque ad diem mortis eius.

Et oravit Manoah ad Dominum, et dixit: Obsecro, Domine adonai, homo Dei quem misisti veniat iam adhuc ad nos, et doceat nos quid faciamus puero nascituro.

Et audivit Deus vocem Manoah, et venit angelus Dei iterum ad mulierem, et haec sedebat in agro, et Manoah vir eius non erat cum ea. Et festinavit mulier et cucurrit et nuntiavit viro suo, et dixit ad eum: Ecce apparuit ad me vir qui venit in die ad me.

Et surrexit et ivit Manoah post uxorem suam, et venit ad virum, et dixit ei: Si tu es vir qui locutus est ad uxorem? Et dixit angelus: Ego. Et dixit Manoah, Nunc veniet verbum: quis erit iudicium pueri et opera eius? Et dixit angelus Domini ad Manoah: Ab omnibus quae dixi ad mulierem, custodiat se. Ab omnibus quae procedunt ex vite vini, non edet, et vinum et siceram ne bibat, et omne immundum ne edat, omnia quaecumque mandavi ei, observabit.

Et dixit Manoah ad angelum Domini: Detineamus te hic, et faciamus coram te haedum caprarum. Et dixit angelus Domini ad Manoah: Si detinueris me, non manducabo de panibus tuis; et si facies holocaustum, Domino offeres illud. Non enim cognoverat Manoah quod angelus Domini esset. Et dixit Manoah ad angelum Domini: Quid nomen tibi, ut cum venerit verbum tuum, te honoremus? Et dixit ei angelus Domini: Cur hoc interrogas nomen meum? Et ipsum est mirabile. Et accepit Manoah haedum caprarum et sacrificium, et obtulit super petram Domino, et separavit facere, et Manoah et mulier eius

videbant. Et factum est, cum ascenderet flamma ab altari usque ad caelum, ut ascenderet angelus Domini in flamma. Manoah autem et uxor eius, videntes, ceciderunt in faciem suam super terram. Et non addidit adhuc angelus Domini apparere Manoeae et uxori eius; tunc cognovit Manoah angelum Domini hunc fuisse. Et dixit Manoah ad uxorem suam: Morte moriemur, quia Deum vidimus. Et dixit ei uxor eius: Si voluisset Dominus nos interficere, non accepisset de manu nostra holocaustum et sacrificium, neque ostendisset nobis haec omnia, neque hoc tempore audire fecisset nos talia.

Et peperit mulier filium, et vocavit nomen eius Samson, et crevit puer, et benedixit eum Dominus. Et coepit spiritus Domini simul exire cum illo in castris Dan, et inter Saraa et inter Esthaol.

14

Et descendit Samson in Thamnatha, et vidit mulierem in Thamnatha de filiabus alienigenorum. Et ascendit et nuntiavit patri suo et matri suae, et dixit: Feminam vidi in Thamnatha ex filiabus Philistinorum, et nunc accipite eam mihi in uxorem. Et dixerunt ei pater eius et mater eius: Nonne sunt filiae fratrum tuorum et ex omni populo meo mulier, ut tu vadas accipere uxorem ab allophylis incircumcisis? Et dixit Samson ad patrem suum: Hanc accipe mihi, quia haec recta est in oculis meis.

Et pater eius et mater eius non cognoverunt quod a Domino

esset, quod vindictam ipse quaereret ex alienigenis, et in tempore illo alienigeni dominabantur in Israel. Et descendit Samson et pater eius et mater eius in Thamnatha, et venit usque ad vineam Thamnatha, et ecce catulus leonis rugiens in occursum eius. Et insilivit super eum spiritus Domini, et contrivit eum sicut conteret haedum caprarum, et nihil erat in manibus eius, et non nuntiavit patri suo et matri suae quod fecerat. Et descenderunt et locuti sunt mulieri, et placuit in oculis Samson.

Et reversus est post dies ut acciperet eam, et declinavit ut videret cadaver leonis, et ecce congregatio apum in ore leonis et mel. Et extraxit id in manus suas, et ibat eundo et edens, et ivit ad patrem suum et ad matrem suam, et dedit eis et comederunt, et non nuntiavit eis quod de ore leonis extraxisset mel.

Et descendit pater eius ad mulierem, et fecit ibi Samson potum dierum septem, quia sic faciunt iuvenes. Et factum est, cum eum vidissent, ut acciperent triginta comites, qui cum eo erant.

Et dixit eis Samson: Problema vobis propono; si annuntiantes annuntietis illud in septem diebus potus et invenietis, dabo vobis triginta sindones et triginta stolas vestimentorum. Et si non poteritis renuntiare mihi, dabitis vos mihi triginta sindonas et triginta mutatorias stolas vestimentorum, et dixerunt ei: Propone problema tuum, et audiemus illud. Et dixit eis: Quid edibile exivit ex edente, et ab forti dulce? Et non poterant solvere problema per tres dies.

Et factum est in die quarta, et dixerunt mulieri Samson: Decipe virum tuum, et nuntiet tibi problema, ne forte comburamus te et domum patris tui igne. An ad exigendum a nobis vocavistis nos? Et flevit mulier Samson ad eum, et dixit: Sed odisti me et non amavisti me, quia problema quod proposui filiis populi mei non nuntiavisti mihi ipsum. Et dixit ei Samson: Si patri meo et matri meae non nuntiavi, tibi nuntiabo? Et flevit ad eum per septem dies, quibus erat eis convivium, et factum est in die septima, et nuntiavit ei, quia molesta fuit ei, et ea nuntiavit filiis populi sui. Et dixerunt ei viri civitatis in die septima, antequam sol oriretur, Quid dulcius melle, et quid fortius leone? Et dixit eis Samson, Si non aravistis in vitula mea, non utique cognovistis problema meum. Et insiluit super eum spiritus Domini, et descendit in Ascalonem, et percussit ex eis triginta viros, et accepit vestimenta eorum, et dedit stolas annuntiantibus aenigma. Et iratus est ira Samson, et ascendit in domum patris sui. Et facta est uxor Samson uni ex amicis eius, quem amicum sibi fecerat.

15

Et factum est post dies, in diebus messis tritici, et visitavit Samson uxorem suam cum haedo caprarum, et dixit: Intrabo ad uxorem meam et in cubiculum. Et non dedit eum pater eius intrare. Et dixit pater eius, dicens: Dixi quod odio odisti eam, et dedi eam uni ex amicis tuis. Nonne soror eius minor melior est quam ea? Sit ergo tibi pro ea.

Et dixit eis Samson: Innocens sum et hoc semel ab alienigenis, quia facio ego cum eis malitiam. Et ivit Samson, et cepit trecentas vulpes, et accepit lampades, et convertit caudam ad caudam, et posuit lampadem unam inter duas caudas et ligavit. Et accendit ignem in lampadibus, et emisit eas in spicas alienigenarum, et combustae sunt ab area et usque ad spicas stantes, et usque ad vineam et olivam. Et dixerunt alieni: Quis fecit haec? Et dixerunt: Samson sponsus Thamnitis, quia accepit uxorem eius et dedit eam ei ex amicis eius. Et ascenderunt alieni et incenderunt eam et domum patris eius igne.

Et dixit eis Samson: Si feceritis sic hanc rem, profecto ulciscar de vobis, et demum quiescam. Et percussit eos crus super femur plaga magna, et descendit et sedit in foramine petrae Etam.

Et ascenderunt alieni et castra posuerunt in Iuda et dispersi sunt in Lechi. Et dixerunt viri Iudae: Ad quid ascendistis super nos? Et dixerunt alieni: Ligare Samsonem ascendimus, et facere ei quo modo fecit nobis. Et descenderunt tria milia virorum ab Iuda in fissuram petrae Etam, et dixerunt ad Samson: Non scis quod alieni dominantur nostri? Et quid hoc fecisti nobis? Et dixit illis Samson: Quem ad modum fecerunt mihi, sic feci illis. Et dixerunt ei: Ligare te descendimus, ut tradamus te in manu alienigenarum. Et dixit eis Samson: Iurate mihi ne umquam vos ipsi in me occuratis. Et dixerunt ei, dicentes: Non, sed vinculo vinciamus te, et tradamus te in manu eorum, et morte non morte afficiamus te. Et ligaverunt eum duobus funibus novis, et tulerunt eum a petra illa.

Et venerunt usque ad maxillam, et alieni clamaverunt, et cucurrerunt in occursum eius, et insilivit super eum spiritus Domini, et facta sunt vincula quae super brachiis eius sicut stuppa quae accensa est in igne, et liquefacta sunt vincula eius a manibus eius. Et invenit maxillam asini proiectam, et extendit manum suam et accepit eam, et percussit in ea mille viros. Et dixit Samson: In maxilla asini delens delevi eos, quia in maxilla asini percussi mille viros. Et factum est, ut cessavit loqui, et iecit maxillam e manu sua, et vocavit locum illum Destructio Maxillae.

Et sitivit vehementer, et flevit ad Dominum, et dixit: Tu complacuisti in manu servi tui salutem magnam hanc, et nunc moriar siti, et incidam in manum incircumcisorum? Et aperuit Deus cavernam quae erat in maxilla, et egressa est ex ea aqua, et bibit, et reversus est spiritus eius et revixit. Propterea vocatum est nomen eius Fons Invocantis, qui est in Lehi, usque ad diem hanc.

Et iudicavit Israel in diebus alienigenarum viginti annos.

16

Et ivit Samson in Gaza, et vidit ibi mulierem meretricem, et intravit ad eam. Et nuntiatum est Gazaeis dicentibus: Venit Samson huc. Et circumdederunt et insidiati sunt ei totam noctem in porta civitatis, et siluerunt totam noctem dicentes:

Usque dum luceat aurora, et occidamus eum. Et dormivit Samson usque ad mediam noctem, et surrexit in dimidio noctis, et apprehendit portas portae civitatis cum duobus postibus, et portabat eas cum vecte, et posuit super umeros suos, et ascendit super verticem montis qui erat ante faciem Hebron, et posuit ea ibi.

Et factum est post hoc, et amavit mulierem in Sorek, et nomen eius Dalida. Et ascenderunt ad eam principes alienigenorum, et dixerunt ei: Decipe eum, et vide in quo fortitudo eius magna, et in quo poterimus ei, et ligabimus eum ad humiliandum eum, et nos dabimus tibi, vir, mille et centum argenti.

Et dixit Dalida ad Samson: Nuntia mihi in quo sit vis tua magna, et in quo vinciri possis ut humilieris. Et dixit ad eam Samson: Si ligaverint me in septem nervis humidis non corruptis, infirmabor et ero sicut unus ex hominibus. Et obtulerunt huic principes alienigenorum septem nervos humidos non corruptos, et ligavit eum in iis. Et insidiae hae sedebant in cubiculo, et dixit ei: Alieni super te, Samson. Et dirupit nervos quasi si quis dirumperet filum stupae cum olfaceret ipsum ignem, et non cognita est fortitudo eius.

Et dixit Dalida ad Samson: Ecce decepisti me, et locutus es ad me falsa; nunc ergo nuntia mihi in quo vinciaris. Et dixit ad eam: Si ligantes ligaverint me in funibus novis, quibus non factum est in eis opus, et infirmabor et ero sicut unus ex hominibus. Et accepit Dalida vincula nova et vinxit eum in eis, et insidiae exiverunt ex

thalamo, et dixit: Alieni super te, Sampson, et dirupit ea a brachiis suis velut funiculum.

Et dixit Delilah ad Samson: Ecce decepisti me, et locutus es ad me falsa. Nuntia vero mihi in quo vinciaris. Et dixit ad eam: Si texueris septem funiculos capitis mei cum tela, et fixeris paxillo in parietem, ero sicut unus ex hominibus infirmus. Et factum est, cum ille dormiret, et accepit Dalida septem seras capitis eius, et texuit eas in tela, et fixit paxillo in parietem, et dixit: Alieni super te, Samson. Et evigilavit a somno suo, et eiecit palum texturae e pariete.

Et dixit ad Samson Dalida: Quomodo dicis amavi te, et cor tuum non est mecum? Hoc tertium decepisti me et non nuntiavisti mihi in quo vis tua magna sit. Et factum est quando expulit eum verbis suis omnibus diebus, et angustiauit eum, et pusillanimis factus est usque ad mortem. Et nuntiavit ei omne cor suum, et dixit ei: Ferrum non ascendit super caput meum, quia sanctus Dei ego sum a ventre matris meae; si ergo radatur, discedet a me fortitudo mea et infirmabor, et ero sicut omnes homines.

Et vidit Dalida, quod nuntiaverat ei totum cor suum, et misit et vocavit principes alienigenarum, dicens, Ascendite adhuc semel hoc, quia nuntiavit mihi totum cor suum, et ascenderunt ad eam principes alienigenarum, et obtulerunt argentum in manibus suis. Et dormire fecit Dalida Samson super genua sua, et vocavit virum, et rasis septem crines capitis eius, et coepit humiliare eum, et recessit fortitudo eius ab eo. Et dixit Delilah: Alieni super

te, Samson. Et evigilavit ex somno suo, et dixit: Exibo sicut semel et semel, et excutiam me. Et ipse non cognovit quod Dominus recessit desuper eum. Et comprehenderunt eum alieni, et exciderunt oculos eius, et deduxerunt eum in Gazam, et vinxerunt eum in compedibus aeneis, et erat molens in domo carceris. Et coepit capillus capitis eius germinare, sicut rasmus erat.

Et principes alienigenae congregati sunt sacrificare sacrificium magnum Dagon deo eorum, et laetari, et dixerunt: Dedit deus in manu nostra Samson inimicum nostrum. Et vidit eum populus, et hymnaverunt deum suum, quia tradidit deus noster inimicum nostrum in manum nostram, eum qui desolabat terram nostram et qui multiplicavit vulneratos nostros. Et quando laetificatum est cor eorum, dixerunt: Vocate Samson ex domo custodiae, et ludat coram nobis. Et vocaverunt Samson ex domo carceris, et ludebat coram eis, et percutiebant eum, et statuerunt eum inter columnas. Et dixit Samson ad iuvenem tenentem manum eius: Dimitte me, et palpabo columnas super quibus domus stat, et innitar super eas. Et domus plena erat virorum et mulierum, et ibi erant omnes principes alienigenorum, et super tectum quasi tria milia virorum et mulierum Samsonem in ludis videntes.

Et flevit Samson ad Dominum, et dixit: Adonai Domine, memento profecto mei, et conforta me adhuc hoc semel, Deus, et reddam retributionem unam de duobus oculis meis alienigenis. Et circumamplexus est Samson duas columnas domus, super quas domus stabat, et sustentabatur super eas, et tenuit unam

dextra sua, et unam sinistra sua. Et dixit Samson: Moriatur anima mea cum alienigenis. Et sustinuit in fortitudine, et cecidit domus super principes et super omnem populum qui in ea erat, et erant mortui quos mortificavit Samson in morte sua plures quam quos mortificavit in vita sua.

Et descenderunt fratres eius et domus patris eius, et acceperunt eum, et ascenderunt et sepelierunt eum inter Saraa et inter Esthaol in sepulcro Manoe patris eius, et ipse iudicavit Israellem viginti annos.

17

Et factus est vir de monte Ephraim, et nomen ei Michaeas. Et dixit matri suae: Mille et centum argenti quos cepisti tibi, et me maledixisti, et locuta es in auribus meis, ecce argentum apud me est, ego cepi illud. Et dixit mater eius: Benedictus filius meus Domino. Et reddidit mille et centum argenti matri suae, et dixit mater eius: Sanctificans sanctificavi argentum Domino ex manu mea filio meo ad faciendum sculptile et conflatile, et nunc reddam illud tibi. Et reddidit argentum matri suae, et accepit mater eius ducentos argenti, et dedit illud argentario, et fecit illud sculptile et conflatile, et factum est in domo Michaeae. Et domus Michaeae erat ei domus Dei, et fecit ephod et teraphim, et implevit manum unius filiorum suorum, et factus est ei sacerdos.

In diebus autem illis non erat rex in Israel; vir rectum in oculis suis faciebat.

Et factus est iuvenis ex Bethleem populi Iudae, qui ipse Levita erat, et hic ibi peregrinabatur. Et ivit vir a Bethleem civitate Iuda peregrinari in quo inveniret loco, et venit usque ad montem Ephraim et usque ad domum Michae ad faciendam viam suam. Et dixit ei Michaias: Unde venis? Et dixit ad eum: Levita sum ex Bethleem Iuda, et ego eo peregrinari in quo loco invenero. Et dixit ei Michas: Sede mecum, et esto mihi in patrem et in sacerdotem, et ego dabo tibi decem argenteos per diem, et stolam vestimentorum, et ea quae ad vitam tuam pertinent. Et ivit Levites, et coepit peregrinari apud virum, et factus est iuvenis ei sicut unus ex filiis eius. Et implevit Michas manum Levitae, et factus est ei sacerdos, et fuit in domo Micha. Et dixit Michas: Nunc cognovi quod bene faciet mihi Dominus, quia factus est mihi Levita in sacerdotem.

18

In diebus illis non erat rex in Israel, et in diebus illis tribus Dan quaerebat sibi hereditatem ut habitaret, quia non acciderat ei usque ad diem illum in medio tribuum filiorum Israel hereditas. Et miserunt filii Dan de populis eorum quinque viros filios potentiae, de Saraa et de Esthaol, ad explorandam terram et investigandam eam, et dixerunt ad eos: Ite et investigate terram. Et venerunt usque ad montem Ephraim usque ad domum

Michae, et hospitati sunt ipsi ibi. In domo Michaeae, et ipsi cognoverunt vocem adolescentis Levitae, et declinaverunt illic, et dixerunt ei: Quis adduxit te huc? Et tu quid facis in loco hoc? Et quid tibi huc? Et dixit ad eos: Sic et sic fecit mihi Michas, et conduxit me, et factus sum ei sacerdos. Et dixerunt illi: Interroga itaque Deum, et sciemus si prosperabitur via nostra in qua nos imus. Et dixit eis sacerdos: Ite in pace; coram Domino est via vestra in qua itis.

Et profecti sunt quinque viri, et venerunt in Laisam, et viderunt populum qui in medio eius sedebat in securitate, secundum morem Sidoniorum quietum, et non erat qui perturbaret aut pudefaceret verbum in terra, heres opprimans thesauros, et longe erant a Sidoniis, et verbum non habebant cum homine. Et venerunt quinque viri ad fratres suos in Saraa et Esthaol, et dixerunt fratribus suis: Quid vos sedetis? Et dixerunt: Surgite, et ascendamus super eos, quia vidimus terram, et ecce bona valde est; et vos silentes estis. Ne cunctemini ire et intrare ad possidendam terram. Et quando veneritis, intrabitis ad populum in spe, et terra lata est, quia dedit eam Deus in manu vestra, locus ubi non est ibi defectus ullius rei earum quae in terra sunt.

Et profecti sunt inde de tribu Dan de Saraa et de Esthaol, sexcenti viri accincti armis pugnae. Et ascenderunt et castra posuerunt in Cariathiarim in Iuda. Propter hoc vocatum est in illo loco castra Dan usque ad diem hanc; ecce post Cariathiarim.

Et transgressi sunt inde montem Ephraim, et venerunt usque ad

domum Michae. Et responderunt quinque viri qui ibant explorare terram Lais, et dixerunt ad fratres, cognovistis quia est in domo hac ephod et teraphim et sculptile et conflatile, et nunc cognoscite quid facietis. Et declinaverunt ibi, et intraverunt in domum adulescentis Levitae, in domum Michae, et interrogaverunt eum de pace. Et sexcenti viri accincti vasis proelii eorum stantes ad ostium portae, qui ex filiis Dan. Et ascenderunt quinque viri qui profecti erant ad explorandam terram, Et intraverunt illic in domum Michae, et sacerdos stabat. Et ceperunt sculptile et ephod et teraphim et conflatile, et dixit ad eos sacerdos: Quid vos facitis? Et dixerunt illi: Tace, pone manum tuam super os tuum, et veni nobiscum, et esto nobis pater et sacerdos. Nonne melius est te esse sacerdotem domus viri unius, quam fieri te sacerdotem tribus et domus in populum Israel? Et laetatum est cor sacerdotis, et accepit ephod et teraphim et sculptile et conflatile, et venit in medium populi.

Et reversi sunt et abierunt, et posuerunt infantes et possessionem et onus ante se.

Ipsi prolongaverunt se a domo Michaeae, et ecce Michaeas et viri qui in domibus erant quae cum domo Michaeae erant clamaverunt, et ceperunt filios Dan. Et converterunt filii Dan faciem suam, et dixerunt ad Michaiam, quid est tibi, quod clamasti? Et dixit Michas: Sculptile meum, quod feci, accepistis, et sacerdotem, et ambulastis; et quid mihi adhuc est? Et quid hoc dicitis ad me: Quid clamas? Et dixerunt ad eum filii Dan: Non audiat quidem vox tua cum nobis, ne umquam occurrant

vobis viri amari anima, et addent animam tuam et animam domus tuae. Et profecti sunt filii Dan in viam suam, et vidit Michaeas quod fortiores essent quam ipse, et reversus est in domum suam.

Et filii Dan ceperunt quod fecerat Michas, et sacerdotem qui erat ei, et venerunt ad Lais, ad populum quietum et confidentem in spe, et percusserunt eos in ore gladii, et civitatem incenderunt igni. Et non erat qui liberaret, quia longe est a Sidoniis, et sermo non est illis cum homine, et ipsa in valle domus Raab; et aedificaverunt civitatem, et habitaverunt in ea. Et vocaverunt nomen civitatis Dan, in nomine Dan patris eorum, qui natus est Israeli, et erat Ulammais nomen civitatis antea.

Et statuerunt sibi filii Dan sculptile, et Jonathan filius Gershon filii Manasse ipse et filii eius erant sacerdotes tribui Dan usque ad diem captivitatis terrae. Et posuerunt sibi sculptile quod fecit Michas, omnibus diebus quibus domus Dei erat in Selom. Et factum est in diebus illis ut non esset rex in Israel.

19

Et factum est vir Levita peregrinans in partibus montis Ephraim, et accepit sibi mulierem concubinam de Bethlehem Iuda. Et profecta est ab eo concubina eius, et abiit ab eo in domum patris sui in Bethlehem Iuda, et fuit ibi dies mensium quattuor.

Et surrexit vir eius et ivit post eam ut loqueretur ad cor eius, ut converteret eam ad se, et iuvenis eius cum eo et iugum asinorum. Illa autem introduxit eum in domum patris sui, et vidit eum pater puellae et laetatus est in occursum eius. Et tenuit eum socer eius, pater puellae, et sedit cum eo per tres dies, et comederunt et biberunt, et manserunt ibi. Et factum est die quarta, et surrexerunt mane et surrexit ad eundum, et dixit pater puellae ad sponsum eius: Confirma cor tuum offula panis, et post hoc ibitis. Et sederunt et ederunt ambo simul et biberunt, et dixit pater puellae ad virum: Age vero pernoctare, et bonum fiet cor tuum. Et surrexit vir ut iret, et coegit eum socer eius, et sedit ac mansit ibi.

Et surrexit mane die quinta ad eundum, et dixit pater puellae: Confirma cor tuum, et refice te usque ad declinationem diei. Et comederunt ambo. Et surrexit vir ut iret ipse, et concubina eius, et iuvenis eius, et dixit ei socer eius, pater puellae: Ecce iam infirmata est dies in vesperum; pernoctate hic, et bonum fiet cor tuum, et surgite mane cras in viam vestram, et ibis in tabernaculum tuum. Et non bene placuit viro manere, et surrexit et abiit, et venit usque ex adverso Iebus, haec est Hierosolyma, et cum eo iugum asinorum oneratorum, et concubina eius cum eo.

Et venerunt usque Iebus, et dies progressa erat valde, et dixit iuvenis ad dominum suum: Veni igitur et declinemus in civitatem Iebusitarum hanc, et maneamus in ea. Et dixit ad eum dominus eius: Non declinabimus in civitatem alienam, in qua

non est de filiis Israel hic, et transibimus usque Gabaa. Et dixit iuveni suo: Veni, et accedamus ad unum ex locis, et manebimus in Gabaa aut in Rama. Et transierunt et ierunt, et occidit illis sol iuxta Gabaah, quae est in Benjamin. Et declinaverunt ibi ut intrarent et manerent in Gabaa, et intraverunt, et sederunt in platea civitatis, et non erat vir qui colligeret eos in domum ad manendum.

Et ecce vir senex veniebat ex operibus suis ex agro in vespera, et vir erat ex monte Ephraim, et ipse habitabat in Gabaa, et viri loci erant filii Benjamin. Et levavit oculos suos, et vidit viatorem virum in platea civitatis, et dixit vir senex: Quo vadis, et unde venis? Et dixit ad eum: Iter facimus nos a Bethlehem Iuda usque ad latera montis Ephraim; inde ego sum, et profectus sum usque Bethlehem Iuda, et ad domum meam ego vado, et non est vir qui me recipiat in domum. Et quidem paleae et pabula sunt asinis nostris, et panis et vinum est mihi et ancillae et iuveni cum servis tuis; non est defectus ullius rei. Et dixit senex: Pax tibi; omne defectum tuum super me sit, solum in platea ne manseris. Et induxit eum in domum suam, et locum fecit asinis; et ipsi laverunt pedes suos, et ederunt et biberunt.

Ipsi autem laetificantes cor eorum, et ecce viri civitatis, filii iniquorum, circumdederunt domum pulsantes super portam, et dixerunt ad virum dominum domus, senem, dicentes: Educ virum qui intravit in domum tuam, ut cognoscamus eum. Et exivit ad eos vir dominus domus, et dixit: Ne, fratres, ne male feceritis quidem postquam vir hic intravit in domum meam; ne

feceritis stultitiam hanc. Ecce filia mea virgo et concubina eius, educam eas, et humiliare eas, et facite eis bonum in oculis vestris, et viro huic ne feceritis verbum stultitiae huius. Et non placuit viris ut audirent eum, et apprehendit vir concubinam suam, et eduxit eam ad eos foras, et cognoverunt eam, et illudebant ei totam noctem usque mane, et dimiserunt eam cum ascendit mane.

Et venit mulier ad auroram, et cecidit apud ianuam domus ubi vir eius ibi erat, donec illuxit. Et surrexit vir eius mane, et aperuit portas domus, et exivit ut proficisceretur viam suam, et ecce mulier eius concubina ceciderat apud portas domus, et manus eius erant super limen. Et dixit ad eam: Surge et eamus. Et non respondit, quia erat mortua. Et accepit eam super asinum, et ivit in locum suum.

Et accepit gladium et tenuit concubinam suam et divisit eam in duodecim membra et misit ea in omni termino Israelis. Et factum est: omnis qui videbat dicebat: Non factum est et non visum est a diebus ascensionis filiorum Israel ex terra Aegypti usque ad diem hanc sicut haec. Ponite vobis ipsis consilium super eam, et loquimini.

20

Et exierunt omnes filii Israel, et congregata est congregatio ut vir unus a Dan usque ad Beersabee, et terra Galaad, ad Dominum in

Massephah. Et steterunt coram Domino omnes tribus Israel in ecclesia populi Dei, quadringenta milia virorum peditum gladium trahentium. Et audierunt filii Benjamin quia ascenderunt filii Israel in Mizpah. Et venientes dixerunt filii Israel: Loquimini, ubi facta est malitia haec? Et respondit vir Levita, vir mulieris interfectae, et dixit: In Gabaa Benjamin veni ego et concubina mea ut maneremus, Et surrexerunt contra me viri Gabaa, et circumdederunt me super domum nocte; me voluerunt occidere, et concubinam meam humiliaverunt, et mortua est. Et apprehendi concubinam meam, et discidi eam, et misi partes in omni termino hereditatis filiorum Israel, quia fecerunt scelus et flagitium in Israel. Ecce omnes vos filii Israel, date vobis verbum et consilium ibi.

Et surrexit omnis populus sicut vir unus, dicentes: Non ibit vir ad tabernaculum suum, et non revertetur vir ad domum suam. Et nunc hoc verbum, quod fiet Gabaa, ascendemus super eam in sorte. Except capiemus decem viros per centum in omnes tribus Israel, et centum per mille, et mille per decem milia ad capiendum cibaria, ut faciant eos venire in Gabaa Benjamin ad faciendum ei secundum omne delictum quod fecit in Israel. Et congregatus est omnis vir Israel in civitatem sicut vir unus.

Et miserunt tribus Israel viros in omnem tribum Benjamin, dicentes: Quae est nequitia haec quae facta est in vobis? Et nunc date viros filios iniquorum qui sunt in Gabaa, et morte adficiemus eos, et purgabimus nequitiam ab Israel; et non placuit filiis Benjamin audire vocem fratrum suorum filiorum

Israel. Et congregati sunt filii Benjamin ab urbibus suis in Gabaa, ut exirent in aciem contra filios Israel. Et numerati sunt filii Benjamin in die illa ex civitatibus viginti tria milia virorum trahentium gladium, extra habitantes Gabaa, qui numerati sunt septingenti viri. Electi ex omni populo ambidextri, omnes hi funditores in lapidibus ad capillum, et non peccantes. Et viri Israel recensiti sunt extra Benjamin quadringentae milia virorum trahentium gladium; omnes hi viri aciei erant.

Et surrexerunt et ascenderunt in Bethel, et interrogaverunt Deum, et dixerunt filii Israel: Quis ascendet nobis in principio in aciem contra filios Benjamin? Et dixit Dominus: Iudas in principio ascendet dux. Et surrexerunt filii Israel mane, et castra posuerunt super Gabaa.

Et exierunt omnes viri Israel in aciem contra Benjamin, et iunxerunt se illis apud Gabaa. Et exierunt filii Benjamin ab Gabaa, et corruerunt in Israel in die illa duo et viginti milia virorum super terram.

Et corroboraverunt viri Israel, et addiderunt iungere aciem in loco ubi iunxerant in die prima. Et ascenderunt filii Israel, et flebant coram Domino usque ad vesperam, et interrogaverunt Dominum, dicentes: Si addamus accedere in aciem ad filios Benjamin, fratres nostros? Et dixit Dominus: Ascendite ad eos. Et venerunt filii Israel ad filios Benjamin die secundo. Et exierunt filii Benjamin in occursum eis de Gabaa die secunda, et corruerunt de filiis Israel adhuc decem et octo milia virorum

super terram; omnes hi trahentes gladium.

Et ascenderunt omnes filii Israel et omnis populus, et venerunt in Bethel, et fleverunt, et sederunt ibi coram Domino, et jejunaverunt in die illa usque ad vesperam, et obtulerunt holocausta et perfecta coram Domino. quod ibi arca foederis Domini Dei esset in diebus illis, Et Phinees filius Eleazar filii Aaron adstans ante eam in diebus illis, et interrogaverunt filii Israel Dominum, dicentes: Si addamus adhuc exire in aciem adversus filios Benjamin fratres nostros? Et dixit Dominus: Ascendite, cras dabo eos in manus vestras. Et filii Israel posuerunt insidias Gabaae in circuitu.

Et ascenderunt filii Israel ad filios Benjamin die tertia, et coniunxerunt se ad Gabaa ut semel et semel. Et exierunt filii Benjamin in occursum populi et exinaniti sunt ex civitate, et coeperunt percutere de populo vulneratos sicut semel et iterum in viis, quarum una est ascendens in Bethel et una in Gabaa in agro, quasi triginta viros in Israel. Et dixerunt filii Benjamin: Cadunt coram nobis sicut primum. Et filii Israel dixerunt: Fugiamus et extrahamus eos a civitate in vias. Et fecerunt sic.

Et omnis vir surrexit e loco suo, et congressi sunt apud Baal Thamar, et insidiae Israel procedebant e loco suo a Maraagabe. Et venerunt ex adverso Gabaa decem milia virorum electorum ex omni Israel, et acies gravis erat, et ipsi non cognoverunt quod perveniret ad eos malum. Et percussit Dominus Benjamin coram filiis Israel, et corruperunt filii Israel ex Benjamin in die illa

viginti quinque milia et centum viros; omnes hi traxerunt gladium. Et viderunt filii Benjamin quod plagati essent, et vir Israel dedit Benjamin locum, quia speraverunt in insidias quas posuerant apud Gabaa.

Et cum illi recederent, insidiae motae sunt et extenderunt se super Gabaa, et insidiae effusae sunt et percusserunt civitatem in ore gladii.

Et signum erat filiis Israel cum insidiis pugnae ut offerrent signum fumi ab urbe. Et viderunt filii Israel quod insidiae praeoccupassent Gabaa, et steterunt in acie, et Benjamin coepit percutere vulneratos ex viris Israel quasi triginta viros, quia dixerunt: Iterum casu cadunt coram nobis sicut acies prima.

Et signum ascendit amplius super urbem ut columna fumi, et respexit Benjamin post se, et ecce ascendit consummatio urbis usque ad caelum.

Et vir Israel reversus est, et festinaverunt viri Benjamin, quia viderunt quod occurreret eis calamitas. Et aspexerunt coram filiis Israel ad viam deserti et fugerunt, et acies pervenit super eos, et qui ab urbibus perdiderunt eos in medio eorum.

Et caedebant Benjamin, et persequabantur eum a Nua secundum pedem eius usque ex adverso Gabaa ad ortus solis. Et ceciderunt ex Benjamin decem et octo milia virorum; qui omnes hi erant viri virtutis.

Et inspexerunt reliqui, et fugerunt in desertum ad petram Remmon; et deciderunt ex eis filii Israel quinque milia viros, et descenderunt post eos filii Israel usque Gedan, et percusserunt ex eis duo milia viros. Et facti sunt omnes qui ceciderunt ex Benjamin viginti quinque milia virorum gladium trahentium in die illa; omnes hi viri virtutis erant. Et respexerunt reliqui, et fugerunt in desertum ad petram Remmon sexcenti viri, et sederunt in petra Remmon quattuor menses.

Et filii Israel reversi sunt ad filios Benjamin, et percusserunt eos in ore gladii ab urbe Methla et usque ad pecus, et usque ad omne quod inventum est in omnibus urbibus, et urbes inventas incenderunt igne.

21

Et filii Israel iuraverunt in Massephath, dicentes: Vir ex nobis non dabit filiam suam Benjamin in uxorem. Et venit populus in Bethel, et sederunt ibi usque ad vesperum coram Deo, et levaverunt vocem suam, et flerunt fletu magno, Et dixerunt: In quid, Domine Deus Israel, factum est hoc, ut visitaretur hodie ab Israel tribus una? Et factum est die sequenti, et mane surrexit populus, et aedificaverunt ibi altare, et obtulerunt holocausta et perfecta.

Et dixerunt filii Israel: Quis non ascendit in ecclesia ex omnibus tribubus Israel ad Dominum? Quia iusiurandum magnum erat

iis qui non ascenderant ad Dominum in Massephath, dicentibus:
Morte morietur.

Et consolati sunt filii Israel propter Benjamin fratrem suum, et dixerunt: Excisa est hodie tribus una ex Israel. Quid faciamus illis qui superflui relictii sunt ad uxores? Et nos iuravimus in Domino non dare illis de filiabus nostris in uxores. Et dixerunt: Quis unus ex tribubus Israel qui non ascendit ad Dominum in Massephath? Et ecce non venit vir in castra ex Iabes Galaad in ecclesiam. Et inspectus est populus, et non erat ibi vir ex habitantibus Iabes Galaad.

Et misit ibi congregatio duodecim milia virorum ex filiis fortitudinis, et mandaverunt eis dicentes: Ite et percutite habitantes Iabes Galaad in ore gladii. Et hoc facietis: omne masculum et omnem feminam scientem lectum masculi devovebitis; virgines autem servabitis. Et fecerunt sic.

Et invenerunt ab habitantibus Iabes Galaad quadringentas puellas virgines, quae non cognoverunt virum in lectum masculi, et attulerunt eas in castra in Selom, quae est in terra Chanaan.

Et misit omnis congregatio, et locuti sunt ad filios Benjamin in petra Remmon, et vocaverunt eos ad pacem. Et reversus est Benjamin ad filios Israel in tempore illo, et dederunt eis filii Israel mulieres quas vivificaverant de filiabus Iabes Galaad, et placuit eis sic.

Et populus comfortatus est super Benjamin, quia fecit Dominus rupturam in tribubus Israel.

Et dixerunt seniores congregationis: Quid faciamus superfluis in mulieres, quia deleta est a Benjamin mulier? Et dixerunt, Hereditas servatorum Benjamin, et non delebitur tribus ab Israel, quod nos non poterimus dare illis uxores ex filiabus nostris, quia iuravimus in filiis Israel dicentes: Maledictus qui dat uxorem Benjamin.

Et dixerunt: Ecce iam festum Domini in Selom ab diebus in dies, quae est a Borea Bethel, secundum ortus solis, super viam ascendentem a Bethel in Sychem, et a Noto Lebona. Et mandaverunt filiis Benjamin, dicentes: Ite et insidiamini in vineis. et videbitis, et ecce, si exierint filiae inhabitantium Shiloh saltare in choris, et exhibitis ex vineis, et rapite vobis vir uxorem a filiabus Shiloh, et ite in terram Benjamin. Et erit quando venerint patres eorum aut fratres eorum ut iudicentur apud nos, et dicemus eis: Misericordiam facite nobis earum, quia non accepit vir uxorem suam in acie, quia non vos dedistis eis, quasi sorte deliquistis.

Et fecerunt sic filii Benjamin, et acceperunt uxores secundum numerum eorum ex chorantibus quas rapuerunt, et abierunt, et reversi sunt in hereditatem suam, et aedificaverunt civitates, et habitaverunt in eis. Et perambulaverunt inde filii Israel in tempore illo, vir ad tribum suam et ad cognationem suam, et exierunt inde vir ad hereditatem suam. In illis autem diebus non

erat rex in Israel; vir rectum coram se faciebat.

Ruth

1

Et factum est in diebus quibus iudices iudicabant, ut fieret fames in terra, et ivit vir quidam de Bethleem Iuda ut peregrinaretur in regione Moab, ipse et uxor eius et duo filii eius. Et nomen viro Elimelech, et nomen uxori eius Noemin, et nomen duobus filiis eius Maalon et Chelaion, Ephrathitae ex Bethlehem Iudae; et venerunt in agrum Moab, et erant ibi.

Et mortuus est Elimelech vir Naomi, et relictæ est ipsa et duo filii eius. Et acceperunt sibi uxores Moabitidas; nomen uni Orpha, et nomen secundæ Ruth, et habitaverunt ibi quasi decem annos. Et mortui sunt quidem ambo, Maalon et Chelaion, et relictæ est mulier a viro suo et a duobus filiis suis.

Et surrexit hæc et duæ nurus eius, et reversæ sunt ex agro Moab, quia audivit in agro Moab quia visitavit Dominus populum suum, ut daret eis panes. Et exivit ex loco ubi erat ibi,

et duae nurus eius cum ea, et ibant in via ut redirent in terram Iuda.

Et dixit Noemin duabus nurus suis: Ite vero, revertimini unaquaeque in domum matris suae. Faciat Dominus vobiscum misericordiam, sicut fecistis cum mortuis et mecum, Det Dominus vobis, et inveniatis requiem unaquaeque in domo viri sui, et osculata est eas, et levaverunt vocem suam, et flerunt. Et dixerunt ei: Tecum revertemur ad populum tuum.

Et dixit Naomi: Revertimini iam, filiae meae, et cur itis mecum? Num adhuc mihi filii in utero meo sunt, et erunt vobis in viros? Convertimini quidem, filiae meae, quia senui ad non esse viro; quia dixi, quia est mihi substantia ad fieri me viro, et pariam filios, Nonne eos expectabitis donec maturuerint? an propter eos detinebimini ne viro nubatis? nolite, filiae meae, quia amarum est mihi propter vos, quia egressa est in me manus Domini.

Et levaverunt vocem suam, et flebant adhuc, et osculata est Orpha socrum suam, et reversa est ad populum suum; Ruth autem secuta est eam.

Et dixit Naomi ad Ruth: Ecce reversa est soror nurus tua ad populum suum et ad deos suos; revertere ergo et tu post sororem nurum tuam. Dixit quidem Ruth: Ne occurras mihi ad relinquendum te, aut ad avertendum post tergum tuum, quia tu quocumque ieris, ibo, et ubicumque manseris, manebo; populus tuus populus meus, et Deus tuus Deus meus. Et ubi morieris,

moriar, et ibi sepeliar. Haec faciat mihi Dominus, et haec addat, quia mors separabit inter me et te. Videns autem Noemin quod haec confirmatur eundi cum ea, cessavit loqui ad eam adhuc.

Profectae sunt autem ambae, donec advenirent in Bethlehem, et factum est cum venissent in Bethlehem, et resonavit omnis civitas super eas, et dixerunt: Num haec est Noemi? Et dixit ad eas: Ne iam vocetis me Noemin, vocate me Amaram, quia amaricatus est in me Sufficiens valde. Ego plena profecta sum, et vacuum me convertit Dominus; et ut quid vocatis me Noemi, cum Dominus me humiliavit, et Sufficiens me afflixerit?

Et reversa est Naomi et Ruth Moabitissa, nurus eius, revertentes ex agro Moab; istae autem venerunt in Bethlehem in principio messis hordei.

2

Et Noemin erat vir notus viro eius, vir autem potens fortitudine ex cognatione Elimelech, et nomen ei Booz. Et dixit Ruth Moabitis ad Noemin: Ibo utique in agrum, et colligam in spicis post eum, si invenero gratiam in oculis eius. Dixit autem ei: Vade, filia. Et ivit, et veniens collegit in agro post messorum, et incidit casu in partem agri Booz, qui erat ex cognatione Elimelech.

Et ecce Booz venit ex Bethleem, et dixit metentibus, Dominus

vobiscum, et dixerunt ei, benedicat te Dominus. Et dixit Booz puero suo qui stabat super metentes: Cuius est puella haec? Et respondit puer ille qui stabat super metentes et dixit: Ancilla Moabitissa est quae reversa est cum Noemi ex agro Moab, Et dixit: Colligam quidem et congregabo in manipulis post messorum, et venit et stetit a mane usque ad vesperam; non cessavit in agro ne paulum quidem.

Et dixit Boaz ad Ruth: Nonne audivisti, filia? Ne eas in agro colligere alteri, et tu non ibis hinc; hic adhaere cum puellis meis. Oculi tui in agrum ubi metunt, et ibis post eos; ecce praecepi pueris ne tangant te; et quando sitieris et ibis ad vasa, et bibes unde hauriunt aquam pueri. Et cecidit super faciem suam, et adoravit super terram, et dixit ad eum: Quid est quod inveni gratiam in oculis tuis ut cognosceres me, cum ego sim peregrina?

Et respondit Booz, et dixit ei: Nuntio nuntiatum est mihi quanta fecisti cum socru tua post mortem viri tui, et quomodo reliquisti patrem tuum et matrem tuam, et terram nativitatis tuae, et ambulasti ad populum quem non noveras antea. Retribuat Dominus opus tuum, et fiat merces tua plena a Domino Deo Israel, ad quem venisti confidere sub alis eius. Illa autem dixit: Inveniam gratiam in oculis tuis, domine, quia consolatus es me, et quia locutus es super cor ancillae tuae, et ecce ego ero sicut una puellarum tuarum.

Et dixit ei Booz: Iam hora est edendi, accede huc et edes de

panibus, et tinges buccellam tuam in aceto. Et sedit Ruth a latere metentium, et obtulit ei Booz farinam hordeaceam, et edit et saturata est et reliquit.

Et surrexit ad colligendum, et mandavit Booz pueris suis dicens: Et quidem inter manipulos colligat, et ne pudefaciatis eam, Et portantes portate illi, et quidem apponentes apponetis illi ex acervatis, et manducabit, et colliget, et non increpabitis illam. Et collegit in agro usque ad vesperam, et excussit quae collegerat, et factum est quasi oephi hordei.

Et sustulit et intravit in civitatem, et vidit socrus eius quae collegit, et proferens Ruth dedit ei quae reliquerat ex quibus saturata erat. Et dixit ei socrus eius: Ubi collegisti hodie et ubi operata es? Sit qui te cognovit benedictus. Et nuntiavit Ruth socrui suae ubi operata esset, et dixit: Nomen viri cum quo operata sum hodie est Booz. Dixit autem Noemin nuptae suae: Benedictus est Domino, quia non dereliquit misericordiam suam cum viventibus et cum mortuis. Et dixit ei Noemin: Appropinquat nobis vir; ex propinquis nostris est. Et dixit Ruth ad socrum suam: Et quidem quia dixit ad me: Cum puellis meis adhaere, donec finiant totam messem quae est mihi.

Et dixit Noemin ad Ruth nurum suam: Bonum est, filia, quia existi cum puellis eius, et non occurrent tibi in agro altero. Et adhaesit Ruth puellis Booz ad colligendum, usque ad consummationem messem hordei et frumenti.

3

Et sedit cum socru sua. Dixit autem ei Noemin socrus sua: Filia, nonne quaeram tibi requiem, ut bene fiat tibi? Et nunc nonne Booz notus noster est, cum cuius puellis eras? Ecce ipse aream hordei ventilat hac nocte.

Tu autem lavabis, et unges, et pones vestimentum tuum super te, et ascendes super aream; non cognoscaris viro donec compleat ille edere et bibere. Et erit cum dormierit ipse, et cognosces locum ubi dormit ibi, et venies et revelabis ea ad pedes eius, et dormies, et ipse nuntiabit tibi quae facias. Dixit autem Ruth ad eam, omnia quaecumque dixeris, faciam.

Et descendit in aream trituram et fecit secundum omnia quanta mandavit ei socrus eius. Et comedit Boaz et bibit, et laetificatum est cor eius, et venit ut dormiret in parte acervi; illa autem venit clam et discooperuit ea quae ad pedes eius erant. Factum est autem in media nocte, et obstupuit vir et turbatus est, et ecce mulier dormit ad pedes eius. Dixit autem, Quis es tu? Illa autem dixit, Ego sum Ruth ancilla tua, et extends velamen tuum super ancillam tuam, quia propinquus es tu. Et dixit Booz: Benedicta tu Domino Deo, filia, quia bonum fecisti misericordiam tuam ultimam super primam, non ire te post iuvenes, sive pauper sive dives. Et nunc, filia, ne timeas: omnia quaecumque dicas faciam tibi, scit enim omnis tribus populi mei quod mulier virtutis es tu. Et nunc vere propinquus ego sum, sed est propinquus propior

quam ego. Pernoctare noctem, et erit mane: si redimere te vult, bonum, redimat; si autem non vult redimere te, redimam te ego. Vivit Dominus! Dormi usque mane.

Et dormivit ad pedes eius usque mane; illa autem surrexit antequam vir proximum suum cognosceret, et dixit Booz: Non cognoscatur quod venit mulier in aream.

Et dixit ei, Affer pallium quod super te est, et tenuit illud, et mensus est sex modios hordei, et imposuit super eam, et intravit in urbem.

Et Ruth intravit ad socrum suam; illa autem dixit ei: Filia, et dixit ei omnia quanta fecit ei vir. Et dixit ei: Sex hordei haec dedit mihi, quia dixit ad me: Ne intres vacua ad socrum tuam. Illa autem dixit: Sede, filia, donec cognoscas quomodo non cadet verbum; non enim quiescet vir donec compleatur verbum hodie.

4

Et Booz ascendit ad portam et sedit ibi, et ecce redemptor transiebat de quo locutus est Booz, et dixit ad eum Booz: Declina et sede hic, amice. Et declinavit et sedit. Et accepit Booz decem viros de senioribus civitatis, et dixit: Sedete hic, et sederunt.

Et dixit Booz ad propinquum: Portio agri, quae est fratris nostri Elimelech, quae data est Noemi revertenti ex agro Moab, Et ego

dixi: Revelabo aurem tuam dicens: Acquire coram sedentibus et coram senioribus populi mei. Si redimis, redime; si autem non redimis, nuntia mihi, et sciam, quia non est praeter te qui redimat, et ego sum post te. Ille autem dixit: Ego redimam. Et dixit Boaz: In die quo acquires agrum ex manu Naomi et a Ruth Moabitide, uxore mortui, etiam eam acquirere te necesse est, ut suscites nomen mortui super hereditatem eius. Et dixit propinquus: Non potero redimere mihi, ne quando corrumpam hereditatem meam; redime tibi redemptionem meam, quia non potero redimere.

Et hoc ius antea in Israel erat super redemptionem propinquitatis, et super commutationem ad confirmandum omne verbum: solvebat vir calceamentum suum, et dabat proximo suo redimenti redemptionem propinquitatis suae, et hoc erat testimonium in Israel. Et dixit propinquus ad Booz: Acquiras tibi propinquitatem meam. Et solvit calceamentum suum et dedit ei.

Et dixit Booz senioribus et omni populo: Testes vos estis hodie, quia possedi omnia ea quae fuerunt Elimelech, et omnia quaecumque fuerunt Chelion et Maalon ex manu Noemin. Et quidem Ruth Moabitidem, uxorem Mahlon, acquisivi mihi in uxorem, ut suscitem nomen mortui super hereditatem eius, et non exstirpetur nomen mortui ex fratribus eius et ex tribu populi eius; testes vos hodie.

Et dixerunt omnis populus qui in porta erat, testes, et seniores

dixerunt: det Dominus mulierem tuam, eam quae ingreditur in domum tuam, sicut Rachel et sicut Liam, quae ambae aedificaverunt domum Israel, et fecerunt virtutem in Ephrathah, et erit nomen in Bethlehem. Et fiat domus tua sicut domus Phares, quem peperit Tamar Judae, ex semine quod dabit Dominus tibi ex puella hac.

Et accepit Booz Ruth, et facta est ei in uxorem, et intravit ad eam. Et dedit ei Dominus conceptionem, et peperit filium. Et dixerunt mulieres ad Noemin: Benedictus Dominus, qui non destruxit tibi hodie redemptorem, et vocetur nomen tuum in Israel. Et erit tibi ad animam revertentem, et ad nutriendam canitiem tuam, quia nurus quae te amavit peperit eum, quae est tibi bona super septem filios. Et accepit Noemin puerum et posuit in sinum eius, et facta est ei nutrix.

Et vocaverunt vicinae nomen eius, dicentes: Natus est filius Noemin. Et vocaverunt nomen eius Obed; hic pater Iesse, patris David. Et hae generationes Phares. Phares genuit Esrom. Esrom genuit Aram, et Aram genuit Aminadab. Et Aminadab genuit Naasson, et Naasson genuit Salmon. Et Salmon genuit Boaz, et Boaz genuit Obed. Et Obed genuit Iesse, et Iesse genuit David.

I Samuelis

1

Homo erat ex Armathaim Sipha, ex monte Ephraim, et nomen ei Elkanah, filius Jeremeel, filii Elijah, filii Thoke in Nasib Ephraim. Et huic duae uxores erant, nomen uni Anna, et nomen secundae Phennana. Et Phennanae erant liberi, et Annae non erat filius.

Et ascendebat homo ex diebus in dies ex civitate sua ex Armathaim adorare et sacrificare Domino Deo sabaoth in Silom, et ibi erant Heli et duo filii eius Ophni et Phinees sacerdotes Domini.

Et factum est die, et sacrificavit Elkanah, et dedit Phennanae uxori suae et filiis eius portiones. Et Annae dedit portionem unam, quia non erat ei puer, sed Annam amabat Elkanah super hanc, et Dominus clauserat vulvam eius. quod non dedit ei Dominus puerum secundum tribulationem eius, et secundum despondentiam tribulationis eius, et despondebat propter hoc,

quia conclusit Dominus ea quae circa uterum eius erant ne daret ei puerum. Thus faciebat annum secundum annum, in ascendere eam in domum Domini, et animo deficiebat, et flebat, et non edebat.

Et dixit ei Elkanah vir eius: Anna. Et dixit illi: Ecce ego, domine. Et dixit ei: Quid est tibi quod ploras? Et cur non comedis? Et cur percutit te cor tuum? Nonne ego melior sum tibi quam decem filii?

Et surrexit Anna postquam ederunt in Selom, et constitit coram Domino, et Heli sacerdos sedebat super sellam ad postes templi Domini.

Et ipsa amara anima erat, et oravit ad Dominum, et flens flevit. Et votum vovit Domino, dicens: Adonai, Domine eloe sabaoth, si aspiciens aspexeris humiliationem ancillae tuae, et memor fueris mei, et dederis ancillae tuae semen virorum, dabo eum coram te donatum usque ad diem mortis eius, et vinum et siceram non bibet, et ferrum non ascendet super caput eius.

Et factum est cum multiplicaret orationem coram Domino, et Heli sacerdos observabat os eius. Et haec loquebatur in corde suo, et labia eius movebantur, et vox eius non audiebatur, et reputavit eam Heli esse ebriam. Et dixit ei puer Heli: Usque quando ebriaberis? Remove vinum tuum, et vade a facie Domini. Et respondit Anna, et dixit: Non, domine; mulier duri diei ego sum, et vinum et sicera non bibi, et effundo animam

meam coram Domino. Non des servam tuam in filiam pestilentem, quia ex multitudine garrulitatis meae extensa sum usque nunc. Et respondit Eli, et dixit ei, vade in pace, Deus Israel det tibi omnem petitionem tuam, quam petivisti ab eo. Et dixit: Invenit ancilla tua gratiam in oculis tuis. Et abiit mulier in viam suam, et intravit in diversorium suum, et comedit cum viro suo et bibit, et vultus eius non concidit amplius.

Et surgunt mane et adorant Dominum, et eunt viam suam, et intravit Helcana in domum suam Armathaim, et cognovit Annam uxorem suam, et recordatus est eius Dominus, et concepit. Et factum est tempore dierum, et peperit filium, et vocavit nomen eius Samuel, et dixit: Quia a Domino Deo sabaoth petivi eum.

Et ascendit homo Elkanah et omnis domus eius sacrificare in Shiloh sacrificium dierum, et preces eius, et omnes decimas terrae eius. Et Anna non ascendit cum eo, quia dixit viro suo: Usque dum ascendat puer, cum ablactavero eum, et videbitur faciei Domini, et sedebit usque in saeculum ibi. Et dixit ei Elkanah vir eius: Fac bonum in oculis tuis, sede donec ablactaveris illud, sed statuatur Dominus id quod exiit ex ore tuo. Et sedit mulier et lactavit filium suum, donec ablactavit eum.

Et ascendit cum eo in Selom cum vitulo trietizante, et panibus, et oephi similiae, et nebel vini, et intravit in domum Domini in Selom, et puer cum eis. Et adduxerunt coram Domino, et mactavit pater eius sacrificium quod faciebat ex diebus in dies

Domino, et adduxit puerum, et mactavit vitulum, et adduxit Anna mater pueri ad Heli. Et dixit: In me, domine, vivit anima tua; ego sum mulier quae constituta est coram te tecum ad orandum ad Dominum. Pro puero hoc precata sum, et dedit mihi Dominus petitionem meam quam petivi ab eo. Et ego commodabo eum Domino omnibus diebus quibus vivit ipse, in usum Domino, et dixit,

2

Firmatum est cor meum in Domino, exaltatum est cornu meum in Deo meo, dilatatum est super inimicos meos os meum, laetata sum in salute tua. Quod non est sanctus ut Dominus, et non est iustus ut Deus noster, non est sanctus praeter te. Non gloriemini, et non loquimini alta; non exeat magniloquentia ex ore vestro, quia Deus scientiarum Dominus, et Deus praeparans studia eius. Arcus potentium infirmatus est, et infirmi virtutem accinxerunt. Pleni panibus diminuti sunt, et esurientes reliquerunt terram, quia sterilis peperit septem, et quae multos habebat liberos infirmata est. Dominus mortem infert et vitam dat, deducit ad inferos et reducit. Dominus pauperem facit et divitem facit, humiliat et exaltat. Elevat a terra pauperem, et a stercore erigit mendicum, ut sedeat cum principibus populi, thronum gloriae hereditatem dans eis. Dans votum oranti, et benedixit annos iusti, quia non in fortitudine potens est vir. Dominus infirmum faciet adversarium eius, Dominus sanctus. Non gloriatur sapiens in sapientia sua, et non gloriatur potens in potentia sua, et non

glorietur dives in divitiis suis, sed in hoc glorietur qui gloriatur: intelligere et cognoscere Dominum, et facere iudicium et iustitiam in medio terrae. Dominus ascendit in caelos et intonuit; ipse iudicabit extrema terrae, et dat fortitudinem regibus nostris, et exaltabit cornu christi sui.

Et reliquit eum ibi coram Domino, et abiit in Armathaim, et puer erat ministrans coram Domino ante Heli sacerdotem. Et filii Heli sacerdotis erant filii pestilentes, non scientes Dominum. Et ius sacerdotis a populo omni sacrificante, et veniebat puer sacerdotis cum coqueretur caro, et harpago tridens in manu eius. Et percussit eam in lebetem magnum aut in vas aeneum aut in ollam, et omne quod ascenderat in creagra accipiebat sibi sacerdos; secundum haec faciebant omni Israeli venientibus sacrificare Domino in Silo. Et antequam incenderetur adeps, veniebat puer sacerdotis, et dicebat viro sacrificanti: da carnem torrere sacerdoti, et non capiam a te carnem coctam ex lebate. Et dicebat vir sacrificans: Incendatur primum, ut decet, adeps, et sume tibi ex omnibus quibus desiderat anima tua. Et dixit: Non, quia nunc dabis; et si non, capiam fortiter. Et erat peccatum puerorum coram Domino magnum valde, quia repudiabant sacrificium Domini.

Et Samuel ministrabat coram Domino, puer accinctus ephod lineo, Et palliolum parvum fecit ei mater eius, et ferebat ei ex diebus in dies, cum ascenderet cum viro suo ad sacrificandum sacrificium annuum. Et benedixit Eli Elkanah et uxorem eius, dicens: Rependat tibi Dominus semen ex muliere hac pro mutuo

quod commodasti Domino. Et abiit vir in locum suum.

Et visitavit Dominus Annam, et peperit adhuc tres filios et duas filias, et magnificatus est puer Samuel coram Domino.

Et Eli senex erat valde, et audivit quae faciebant filii eius filiis Israel. Et dixit eis: Cur facitis secundum verbum hoc, quod ego audio ex ore totius populi Domini? Nolite, filii, quia non bona est auditio quam ego audio; nolite facere sic, quia non bonae sunt auditiones quas ego audio de populo non serviente Deo. Si peccans peccaverit vir in virum, et orabunt pro eo ad Dominum; sed si in Dominum peccaverit, quis orabit pro eo? Et non audiebant vocem patris eorum, quia volens volebat Dominus perdere eos. Et puer Samuel ibat et erat bonus cum Domino et cum hominibus.

Et venit homo Dei ad Heli, et dixit: Haec dicit Dominus: Revelatus sum domui patris tui, cum essent in terra Aegypti servi domui Pharaonis. Et elegi domum patris tui ex omnibus tribubus Israel ut mihi sacerdotio fungerentur, ut ascenderent ad altare meum, et adolerent incensum, et efferrent ephod; et dedi domui patris tui omnia ignea filiorum Israel in cibum. Et quare aspexisti super incensum meum et in sacrificium meum impudenti oculo? Et glorificasti filios tuos super me, ut benedicerentur primitiis omnis sacrificii Israel coram me? Propter hoc haec dicit Dominus Deus Israel: dixi, domus tua et domus patris tui transibit coram me usque in aeternum; et nunc dicit Dominus: nequaquam mihi, quia eos qui glorificant me

glorificabo, et qui contemnit me ignominia afficitur.

Ecce veniunt dies, et delebo semen tuum et semen domus patris tui. Et non erit tibi senex in domo mea omnibus diebus. Et virum non delebo tibi ab altari meo, ad deficiendos oculos eius et ad defluentem animam eius, et omnes superabundantes domus tuae cadent gladio virorum. Et hoc tibi signum erit quod veniet super duos filios tuos, Hophni et Phinehas: in una die morientur ambo. Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem, qui omnia ea quae in corde meo et quae in anima mea sunt faciet, et aedificabo ei domum fidelem, et transibit coram christo meo omnibus diebus. Et erit qui superest in domo tua, veniet adorare eum oboli argenti, dicens: Proice me super unam sacerdotiorum tuorum ut edam panem.

3

Et puer Samuel erat ministrans Domino coram Eli sacerdote, et verbum Domini erat pretiosum in diebus illis; non erat visio manifesta.

Et factum est in die illa, et Eli dormiebat in loco suo, et oculi eius coeperunt gravari, et non poterant videre. Et lucerna Dei, antequam praepararetur, et Samuel dormiebat in templo, ubi arca Dei erat. Et vocavit Dominus Samuel, et dixit: Ecce ego. Et cucurrit ad Eli, et dixit: Ecce ego, quia vocavisti me. Et dixit: Non vocavi te; revertere, dormi. Et reversus est et dormiebat. Et

addidit Dominus, et vocavit: Samuel, Samuel. Et ivit ad Heli secundo, et dixit: Ecce ego, quia vocavisti me. Et dixit: Non vocavi te; revertere, dormi. Et Samuel, antequam cognosceret Deum et revelaretur ei verbum Domini. Et addidit Dominus vocare Samuelem tertio, et surrexit et ivit ad Heli, et dixit: Ecce ego, quia vocavisti me, et intellexit Heli quia Dominus vocavit puerum. Et dixit: Redi, dormi, fili, et erit, si te vocaverit, et dices: Loquere, quia audit servus tuus. Et ivit Samuel, et dormivit in loco suo. Et venit Dominus et stetit, et vocavit eum ut antea et antea, et dixit Samuel: Loquere, quia audit servus tuus.

Et dixit Dominus ad Samuelem: Ecce ego facio verba mea in Israel; omnis audientis ea, resonabunt ambae aures eius. In die illa suscitabo super Eli omnia quanta locutus sum in domum eius; incipiam et perficiam. Et annuntiavi ei quod vindicem ego domum eius usque in saeculum propter iniustitias filiorum eius, quia filii eius maledicentes Deum, et non admonuit eos. Et neque sic iuravi domui Eli: si expiabitur iniquitas domus Eli in incenso et in sacrificiis usque in saeculum.

Et dormit Samuel usque mane, et surrexit mane et aperuit portas domus Domini, et Samuel timuit nuntiare visionem. Et dixit Eli ad Samuelem: Samuel, puer. Et dixit: Ecce ego. Et dixit: Quid est verbum quod locutum est ad te? Ne celes ab me; haec faciat tibi Deus et haec addat, si celes ab me verbum ex omnibus verbis quae locuta sunt ad te in auribus tuis. Et nuntiavit Samuel omnia verba, et non celavit ab eo. Et dixit Heli: Dominus ipse; bonum coram eo faciet.

Et magnificatus est Samuel, et erat Dominus cum eo, et non cecidit ex omnibus verbis eius ullum in terram. Et cognovit omnis Israel a Dan usque ad Beersheba, quod fidelis Samuel propheta Domino esset. Et addidit Dominus revelari in Shiloh, quia revelatus est Dominus ad Samuelem, et creditus est Samuel propheta fieri Domino in omnem Israelem ab extremis terrae usque ad extrema, et Heli erat senex valde, et filii eius euntes ibant, et mala erat via eorum coram Domino.

4

Et factum est in diebus illis, et congregati sunt alieni super Israel in bellum, et exivit Israel in occursum eorum in bellum, et castra posuerunt super Abenezar, et alieni castra posuerunt in Aphek. Et alieni instruuntur in bellum contra Israel, et inclinatum est bellum, et cecidit vir Israel coram alienis, et percussi sunt in acie in agro quattuor milia virorum.

Et venit populus in castra, et dixerunt seniores Israel: Secundum quid offendit nos Dominus hodie coram alienigenis? Capiamus arcam Dei nostri ex Silo, et exeat ex medio nostri, et salvabit nos ex manu inimicorum nostrorum.

Et misit populus in Silom, et tulerunt inde arcam Domini sedentis super cherubim, et ambo filii Heli cum arca, Ophni et Phinees. Et factum est ut venit arca Domini in castra, et clamavit omnis Israel voce magna, et resonavit terra. Et audierunt alieni

clamorem, et dixerunt alieni: Quis clamor magnus hic in castris Hebraeorum? Et cognoverunt quia arca Domini venit in castra. Et timuerunt alienigenae, et dixerunt: Hi dii venerunt ad eos in castra. Vae nobis! Erue nos, Domine, hodie, quia non facta est talis heri et tertio. Vae nobis! Quis liberabit nos e manu deorum potentium horum? Hi sunt dei qui percusserunt Aegyptum omni plaga et in deserto. Roboramini et estote viri, peregrini, ne serviatis Hebraeis, sicut servierunt nobis, et estote viri, et pugnate contra eos.

Et pugnaverunt eos, et cecidit vir Israel, et fugit unusquisque in tabernaculum suum, et facta est plaga magna valde, et ceciderunt ex Israel triginta milia legionum. Et arca Dei capta est, et ambo filii Heli mortui sunt, Ophni et Phinehas.

Et cucurrit vir Beniaminita ex acie, et venit in Silo in die illa, et vestimenta eius scissa erant, et terra super caput eius. Et venit, et ecce Eli super sedem iuxta portam speculans viam, quia erat cor eius exanimatum circa arcam Dei, et homo intravit in civitatem nuntiare, et clamavit civitas. Et audivit Eli vocem clamoris, et dixit, Quae est vox clamoris huius? Et homo festinans intravit, et nuntiavit Eli. Et Eli nonaginta annorum erat, et oculi eius insurrexerant, et non videbat. Et dixit Eli viris circumstantibus se, quae est vox soni huius? Et vir festinans accessit ad Heli et dixit ei: Ego sum qui venio ex castris, et ego fugi ex acie hodie. Et dixit Heli: Quid est verbum quod factum est, filii? Et respondit puer, et dixit: Fugit vir Israel ex facie alienigenorum, et facta est plaga magna in populo, et ambo filii

tui mortui sunt, et arca Dei capta est. Et factum est ut, cum recordatus esset arcae Dei, ceciderit de sella retrorsum tenens portam, et confractum sit tergum eius, et mortuus sit, quia senex erat homo et gravis, et ipse iudicaverat Israelem viginti annos.

Et nurus eius, uxor Phinees, concipiens ad pariendum, audivit nuntium quod capta est arca Dei, et quod mortuus est socer eius et vir eius, et flevit et peperit, quia conversae sunt super eam dolores eius, Et in tempore eius moritur, et dixerunt ei mulieres quae adstabant ei: Ne timeas, quia filium peperisti. Et non respondit, et non intellexit cor eius. Et vocavit puerum Uaibarchaboth propter arcam Dei et propter socerum eius et propter virum eius. Et dixerunt: Abiit in exilium gloria Israel, capta arca Domini.

5

Et alieni ceperunt arcam Dei, et intulerunt eam ex Abenezer in Azoton. Et ceperunt alieni arcam Domini, et intulerunt eam in domum Dagon, et statuerunt eam apud Dagon. Et surrexerunt mane Azotii, et intraverunt in domum Dagon, et viderunt, et ecce Dagon ceciderat super faciem suam coram arca Dei, et levaverunt Dagon, et restituerunt eum in locum suum, et aggravata est manus Domini super Azotios, et afflixit eos, et percussit eos in sedibus eorum, Azotum et terminos eius. Et factum est quando surrexerunt mane, et ecce Dagon ceciderat super faciem suam coram arca foederis Domini; caput Dagon et

ambae palmae manuum eius abscissae erant super limen, et
ambae palmae manuum eius ceciderant super limen, sed spina
Dagon sola relictæ est. Propter hoc non insistunt sacerdotes
Dagon, et omnis ingrediens in domum Dagon super limen
domus Dagon in Azoto usque ad diem hanc, quia
transgredientes transgrediuntur.

Et gravata est manus Domini super Azotum, et adduxit illis
plagam, et efferbuit illis in naves, et in medio terrae eius exortae
sunt mures, et facta est confusio mortis magna in civitate. Et
viderunt viri Azoti quod ita esset, et dixerunt: Non manebit arca
Dei Israel nobiscum, quia gravis manus eius super nos et super
Dagon deum nostrum est. Et mittunt et congregant satrapas
alienigenarum ad eos, et dicunt: Quid faciamus arcae Dei Israel?
Et dicunt Gethaei: Transeat arca Dei ad nos. Et transiit arca Dei
Israel in Geth.

Et factum est, postquam ea transiit, et facta est manus Domini
super civitatem tumultus magnus valde, et percussit viros
civitatis a parvo usque ad magnum, et percussit eos in sedibus
eorum, et fecerunt Gethaei sibi sedes.

Et mittunt arcam Dei in Ascalonam, et factum est ut intravit arca
Dei in Ascalonam, et clamaverunt Ascalonitae dicentes: Quid
convertistis arcam Dei Israel ad nos ad interficiendum nos et
populum nostrum? Et emittunt et congregant satrapas
alienigenarum, et dixerunt: Emmittite arcam Dei Israel, et resideat
in loco suo, ne occidat nos et populum nostrum, quia facta est

confusio in tota civitate gravis valde, postquam intravit arca Dei Israel illuc. Et viventes et non mortui percussi sunt in sedibus, et ascendit clamor civitatis in caelum.

6

Et erat arca in agro alienigenorum septem menses, et ebullivit terra eorum mures. Et vocant alieni sacerdotes et vates et incantatores eorum, dicentes: Quid faciamus arcae Domini? Notum facite nobis in quo mittemus eam in locum eius. Et dixerunt: Si mittitis vos arcam foederis Domini Dei Israel, ne mittatis eam vacuum, sed reddentes reddite ei oblationem pro culpa, et tunc sanabimini, et expiabitur vobis; nonne recedet manus eius a vobis? Et dicunt: Quid tormentum reddemus ei? Et dixerunt: Secundum numerum satraporum alienigenorum quinque sedes aureas, quia offensio in vobis et in principibus vestris et in populo est. Et mures aureos, similitudinem murum vestrorum corrumpentium terram, et dabitis Domino gloriam, ut levet manum suam a vobis, et a deis vestris, et a terra vestra. Et quare gravatis corda vestra, sicut gravavit Aegyptus et Pharao cor eorum? Nonne quando illusit eis, emiserunt eos et abierunt?

Et nunc capite et facite plastrum novum, et duos boves primiparias sine liberis, et iungite boves in plaustro, et abducite liberos a tergo earum in domum. Et accipietis arcam, et ponetis eam super plastrum, et vasa aurea reddetis ei pro tormentis, et ponetis in loco bersechthan ex parte eius, et emittetis eam, et

abigite eam, et ibitis. Et videbitis si viam finium suorum ibit ad Bethsames: ipse fecit nobis malum magnum hoc. Sin autem, sciemus quod non manus eius tetigit nos, sed casus hic accidit nobis.

Et fecerunt alieni sic, et ceperunt duos boves primiparias, et iunxerunt eas in plaustro, et filios earum prohibuerunt in domo. Et posuerunt arcam Domini super plastrum, et capsam cum muribus aureis. Et direxerunt boves in via ad viam Bethsames; in semita una ibant et laborabant, et non declinabant dextra neque sinistra, et satrapae alienigenorum ibant post eam usque ad fines Bethsames. Et qui in Bethsames erant metebant messem tritici in valle, et levaverunt oculos suos, et viderunt arcam Domini, et laetati sunt in occursum eius. Et carrus intravit in agrum Osee, qui in Bethsames erat, et steterunt ibi; apud eum erat lapis magnus, et sciderunt ligna carri, et boves obtulerunt in holocaustum Domino. Et Levitae attulerunt arcam Domini, et thema ergab cum ea, et vasa aurea quae super eam erant, et posuerunt super lapidem magnum; et viri Bethsames obtulerunt holocausta et sacrificia in die illa Domino. Et quinque satrapae alienigenorum viderunt, et reversi sunt in Ascalonem die illo.

Et hae sunt sedes aureae quas reddiderunt alieni pro tormentum Domino: Azoti unam, Gazae unam, Ascalonis unam, Geth unam, Accaron unam. Et mures aurei secundum numerum omnium urbium alienigenorum quinque satrapum, ex urbe munita et usque ad vicum Pherezaei, et usque ad lapidem magnum ubi posuerunt super eum arcam foederis Domini, qui

est in agro Osee Bethsamitae.

Et non gavisī sunt filii Jechoniae in viris Bethsames, quia viderunt arcam Domini, et percussit in eis septuaginta viros et quinquaginta milia virorum, et luxit populus, quia percussit Dominus in populo plagam magnam valde. Et dixerunt viri qui ex Bethsames: Quis poterit transire ante Dominum Deum sanctum hunc? Et ad quem ascendet arca Domini ab nobis?

Et mittunt nuntios ad habitantes Cariathiarim, dicentes: Reverterunt alieni arcam Domini; descendite et adducite eam ad vos ipsos.

7

Et veniunt viri Cariathiarim, et adducunt arcam foederis Domini, et introducunt eam in domum Aminadab, qui in colle est, et Eleazar filium eius sanctificaverunt ad custodiendam arcam foederis Domini.

Et factum est ab eo die quo erat arca in Kariathiarim, multiplicati sunt dies, et facti sunt viginti anni, et respexit omnis domus Israel post Dominum. Et dixit Samuel ad omnem domum Israel, dicens: Si in toto corde vestro vos convertitis ad Dominum, auferte deos alienos ex medio vestro et lucos, et praeparate corda vestra ad Dominum, et servite illi soli, et liberabit vos ex manu alienorum. Et removerant filii Israel

Baalim et lucos Astaroth, et servierunt Domino soli.

Et dixit Samuel: Congregate omnem Israel in Mizpah, et orabo pro vobis ad Dominum. Et congregati sunt in Masphath, et hauserunt aquam, et effuderunt eam coram Domino super terram, et ieiunaverunt in die illa, et dixerunt: Peccavimus coram Domino. Et iudicabat Samuel filios Israel in Masphath.

Et audierunt alieni quod congregati essent omnes filii Israel in Massephath, et ascenderunt satrapae alienorum super Israel, et audierunt filii Israel, et timuerunt a facie alienorum. Et dixerunt filii Israel ad Samuelem: Ne sileas a nobis quin clames ad Dominum Deum tuum, et salvabit nos e manu alienigenorum. Et accepit Samuel agnum lactentem unum, et obtulit eum holocaustum cum omni populo Domino, et clamavit Samuel ad Dominum de Israel, et exaudivit eum Dominus. Et erat Samuel offerens holocaustum, et alieni appropinquabant in bellum contra Israel, et intonuit Dominus voce magna in die illa super alienos, et confusi sunt et lapsi sunt coram Israel. Et exierunt viri Israel ex Massephath, et persecuti sunt allophylos, et percusserunt eos usque subtus Bethchor.

Et accepit Samuel lapidem unum, et statuit eum inter Massephath et inter veterem, et vocavit nomen eius Abenezzer, lapidem adiutoris, et dixit: Usque huc adiuvit nos Dominus.

Et humiliavit Dominus alienigenas, et non addiderunt adhuc accedere in terminum Israel, et facta est manus Domini super

alienigenas omnibus diebus Samuelis. Et redditae sunt civitates quas ceperunt alieni a filiis Israel, et reddiderunt eas Israeli ab Ascalone usque ad Azob, et terminum Israeli abstulerunt de manu alienorum, et erat pax inter Israel et inter Amorrhaeum.

Et iudicabat Samuel Israelem omnibus diebus vitae suae. Et ibat per singulos annos et circuibat Bethel et Galgala et Masephath, et iudicabat Israel in omnibus locis sanctificatis his. Conversio autem eius in Armathaim erat, quia ibi domus eius erat, et iudicabat ibi Israelem, et aedificavit ibi altare Domino.

8

Et factum est, cum senuisset Samuel, ut constitueret filios suos iudices Israeli. Et haec sunt nomina filiorum eius: primogenitus Iohel, et nomen secundi Abia, iudices in Bersabee. Et non iverunt filii eius in via eius, et declinaverunt post completionem, et accipiebant dona, et pervertebant iudicia.

Et congregantur viri Israel, et veniunt in Armathaim ad Samuelem. Et dixerunt ei: Ecce, tu senueris, et filii tui non ambulant in via tua; et nunc constitue super nos regem ad iudicandum nos, sicut et reliquae gentes.

Et malum erat verbum in oculis Samuelis, ut dixerunt: Da nobis regem ad iudicandum nos, et oravit Samuel ad Dominum. Et dixit Dominus ad Samuelem: Audi vocem populi, sicut loquuntur

tibi, quia non te contempserunt, sed me contempserunt ne regnem super eos. Secundum omnia opera quae fecerunt mihi ex die quo eduxi eos ex Aegypto usque ad diem hanc, et dereliquerunt me et servierunt diis aliis, sic ipsi faciunt etiam tibi. Et nunc audi vocem eorum, excepto quod testificans solemniter testificeris eis, et annuntiabis eis ius regis qui regnabit super eos.

Et dixit Samuel omne verbum Domini ad populum qui petebant ab eo regem. Et dixit: Hoc erit ius regis qui regnabit super vos: filios vestros accipiet, et ponet eos in curribus suis, et in equitibus suis, et praecurrentes curruum suorum. Et constituere eos sibi centuriones et tribunos, et metere messem eius, et vindemiam eius colligere, et facere arma bellica eius, et instrumenta curruum eius. Et filias vestras accipiet in unguentarias et in coquas et in pistrices. Et campos vestros et vineas vestras et oliveta vestra bona accipiet et dabit servis suis. Et semina vestra et vineas vestras decimabit, et dabit eunuchis eius et servis eius. Et servos vestros et ancillas vestras et armenta vestra bona et asinos vestros accipiet, et decimabit in opera sua. Et greges vestros decimabit, et vos eritis ei servi. Et clamabitis in die illa propter regem vestrum quem elegistis vobis, et non exaudiet vos Dominus in diebus illis, quia vos ipsi elegistis vobis regem.

Et populus non volebat audire Samuelem, et dixerunt ei: Non, sed rex erit super nos. Et erimus et nos sicut omnes gentes, et iudicabit nos rex noster, et exhibit ante nos, et pugnabit bellum

nostrum. Et audivit Samuel omnia verba populi et locutus est ea in aures Domini. Et dixit Dominus ad Samuhelem, audi vocem eorum, et regna eis regem, et dixit Samuhel ad viros Israel, abeat unusquisque in civitatem suam.

9

Et erat vir ex filiis Benjamin, et nomen ei Cis, filius Abiel, filii Iared, filii Bachir, filii Aphec, filii viri Ieminaei, vir potens. Et huic filius erat, cui nomen Saul, vir statura praeclarus et bonus, nec erat inter filios Israel melior illo; ab umeris et sursum altior omni populo erat.

Et perierunt asinae Cis patris Saul, et dixit Cis ad Saul filium suum: Cape tecum unum ex pueris, et surge et i et quaerite asinas.

Et transierunt per montem Ephraim, et transierunt per terram Selcha, et non invenerunt; et transierunt per terram Segalim, et non erat; et transierunt per terram Jamin, et non invenerunt. Cum autem illi venissent in Ziph, Saul dixit servo suo qui cum eo erat: Veni et revertamur, ne pater meus, dimissis asinis, de nobis sollicitus sit. Et dixit ei puer: Ecce quidem homo Dei in urbe hac, et homo gloriosus; omne quod si loquatur, veniens aderit. Et nunc eamus, ut indicet nobis viam nostram super quam ivimus. Et dixit Saul puero suo qui cum eo erat: Ecce ibimus, sed quid feremus homini Dei? Quia panes defecerunt ex vasis nostris, et

amplius nihil est nobiscum ut inferamus homini Dei ex iis quae nobis adsunt. Et addidit puer respondere Saul, et dixit: Ecce invenitur in manu mea quartum sicli argenti, et dabis homini Dei, et annuntiabit nobis viam nostram. Et antea in Israel haec dicebat unusquisque cum iret interrogare Deum: Huc, et eamus ad videntem, quia prophetam vocabat populus antea videntem. Et dixit Saul ad puerum eius, Bonum verbum, huc et eamus, et ierunt in civitatem ubi erat homo Dei.

Eis ascendentibus ascensum urbis, et ipsi inveniunt puellas egressas ad hauriendam aquam, et dicunt eis: Estne hic videns? Et responderunt puellae eis, et dicunt eis: Est; ecce ante vos. Nunc propter diem venit in civitatem, quia sacrificium hodie populo in Bamah est. Ut ingrediamini in civitatem, sic invenietis eum in civitate priusquam ascendat in Bamah ad edendum, quia non comedet populus donec ingrediatur ipse, quoniam hic benedicet sacrificium, et post haec edent hospites; et nunc ascendite, quia hodie invenietis eum. Et ascendunt civitatem, eis ingredientibus in medium civitatis, et ecce Samuel exivit in occursum eorum ad ascendendum in Bamah.

Et Dominus detexit aurem Samuelis die uno antequam veniret ad eum Saul dicens, Ut tempus cras, mittam ad te virum ex terra Benjamin, et unges eum in principem super populum meum Israel, et servabit populum meum ex manu alienigenorum, quia respexi super humiliationem populi mei, quia venit clamor eorum ad me. Et Samuel vidit Saul, et Dominus respondit ei: Ecce homo quem dixi tibi; hic reget populo meo.

Et adduxit Saul ad Samuelem in medium civitatis, et dixit: Nuntia vero qualis sit domus videntis. Et respondit Samuel Sauli et dixit: Ego sum ipse; ascende ante me in Bamah et comede mecum hodie, et dimittam te mane, et omnia quae in corde tuo sunt nuntiabo tibi. Et de asinis tuis perditis hodie trium dierum, ne ponas cor tuum in eis, quia inventae sunt. Et cui bona Israelis? Nonne tibi et domui patris tui? Et respondit Saul et dixit: Nonne vir filius Ieminaei ego sum de minimo sceptro tribus Israel, et de tribu minima ex toto sceptro Benjamin? Et cur locutus es ad me secundum verbum hoc?

Et accepit Samuel Saul et puerum eius, et introduxit eos in diversorium, et posuit eis ibi locum in primis invitatorum, quasi septuaginta virorum. Et dixit Samuel coquo: Da mihi portionem quam dedi tibi, quam dixi tibi ponere apud te. Et coxit coquus femur, et posuit illud coram Saul, et dixit Samuel ad Saul: Ecce reliquiae, pone illud coram te et comede, quia in testimonium positum est tibi praeter alios, sume. Et comedit Saul cum Samuel in die illa.

Et descendit ex Bamah in civitatem, et straverunt Sauli super tecto, et dormivit.

Et factum est, ut ascendebat aurora, et vocavit Samuel Saul super tecto, dicens: Surge, et emittam te. Et surrexit Saul, et exierunt ipse et Samuel foras. Cum illi descenderent in partem urbis, Samuel dixit Sauli: Dic puero ut transeat ante nos, tu autem sta hic hodie et audi verbum Dei.

10

Et accepit Samuel flascam olei et effudit super caput eius, et osculatus est eum, et dixit ei: Nonne unxit te Dominus in principem super populum eius, super Israel? Et tu principaberis in populo Domini, et tu salvabis eum de manu inimicorum eius, et hoc tibi signum, quia unxit te Dominus super hereditatem eius in principem. Ut hodie a me abeas, invenies duos viros ad sepulcra Rachel in monte Benjamin magnopere salientes, et dicent tibi: Inventae sunt asinae quas quaerere ivistis, et ecce pater tuus verbum de asinis dimisit, et sollicitus de vobis factus est, dicens: Quid faciam pro filio meo? Et abibis inde, et ultra venies usque ad quercum Thabor, et invenies ibi tres viros ascendentes ad Deum in Bethel: unum ferentem tria haedi, et unum ferentem tria vasa panum, et unum ferentem utrem vini. Et interrogabunt te de pace, et dabunt tibi duas primitias panum, et accipies ex manu eorum. Et post haec intrabis in collem Dei, ubi est ibi statio alienigenorum, ibi Nasib alienigena, et erit ut cum intraveris ibi in civitatem, occursurus es choro prophetarum descendantium ex Bamah, et ante eos nablum et tympanum et fistula et cinyra, et ipsi prophetantes. Et insiliet super te spiritus Domini, et prophetabis cum eis, et converteris in virum alium. Et erit quando venerint signa haec super te, fac omnia quaecumque invenerit manus tua, quia Deus tecum est. Et descendes ante Gilgal, et ecce ego descendo ad te ut offeram holocaustum et sacrificia pacifica; septem dies exspectabis donec veniam ad te, et notum tibi faciam quae facias.

Et factum est ut, cum converteret humerum suum ut abiret a Samuhel, Deus convertit ei cor aliud, et venerunt omnia signa in die illa. Et venit inde in montem, et ecce chorus prophetarum ex adverso eius, et insilivit super eum spiritus Dei, et prophetavit in medio eorum. Et facti sunt omnes qui noverunt eum heri et nudiustertius, et viderunt, et ecce ipse in medio prophetarum; et dixit populus unusquisque ad proximum suum: Quid hoc quod factum est filio Cis? An et Saul in prophetis? Et respondit quis eorum et dixit: Et quis pater eius? Et propter hoc factum est in parabolam: Aut et Saul in prophetis? Et complevit prophetare, et venit in collem.

Et dixit propinquus eius ad eum et ad puerum eius: Quo ambulastis? Et dixerunt: Quaerere asinas, et vidimus quod non sunt, et intravimus ad Samuelem. Et dixit propinquus ad Saul: Nuntia mihi quid dixit tibi Samuel. Et dixit Saul ad proprium suum: Nuntiavit mihi quod inventae sunt asinae, verbum autem regni non nuntiavit ei.

Et Samuel imperavit omni populo ut convenirent ad Dominum in Masephath. Et dixit ad filios Israel: Haec dixit Dominus Deus Israel, dicens: Ego eduxi filios Israel ex Aegypto, et liberavi vos de manu Pharaonis regis Aegypti, et de omnibus regnis opprimientibus vos. Et vos hodie contempsistis Deum, qui ipse est vester salvator ex omnibus malis vestris et tribulationibus vestris, et dixistis: Non, sed regem constitues super nos. Et nunc state coram Domino secundum sceptrum vestrum et secundum tribus vestras.

Et adduxit Samuel omnia scepra Israel, et sorte designatum est sceptrum Benjamin. Et adducit sceptrum Benjamin in tribus, et designatur sorte tribus Mattari, et adducunt tribum Mattari in viros, et designatur sorte Saul filius Cis, et quaerebant eum, et non inveniebatur.

Et interrogavit Samuel adhuc Dominum, si veniret vir illuc; et dixit Dominus: Ecce ipse occultatus est in vasis. Et cucurrit et accepit eum inde, et constituit eum in medio populi, et exaltatus est super omnem populum ab humeris et supra.

Et dixit Samuel ad omnem populum: Vidistisne quem elegit sibi Dominus, quia non est similis ei in omnibus vobis? Et cognovit omnis populus, et dixerunt: Vivat rex. Et dixit Samuel ad populum ordinationem regis, et scripsit eam in libro, et posuit coram Domino; et dimisit Samuel omnem populum, et abiit unusquisque in locum suum.

Et Saul abiit in domum suam in Gabaa, et ierunt filii potestatum, quorum corda tetigit Dominus, cum Saul. Et filii pestilentiarum dixerunt: Quis salvabit nos hic? Et inhonorificaverunt eum, et non tulerunt ei dona.

11

Et factum est ut post mensem, et ascendit Naas Ammanites, et castra posuit super Iabes Galaad, et dixerunt omnes viri Iabes ad

Naas Ammanitem: Pone nobis foedus, et serviemus tibi. Et dixit ad eos Naas Ammanites: In hoc disponam vobis foedus, in eruendo omnem oculum vestrum dextrum, et ponam opprobrium super Israel. Et dicunt ei viri Iabis: Remitte nobis septem dies, et mittemus nuntios in omnem terminum Israel; si non sit qui salvet nos, exhibimus ad vos.

Et veniunt nuntii in Gabaa ad Saul, et loquuntur verba in aures populi, et sustulit omnis populus vocem suam, et flevit. Et ecce Saul veniebat mane ex agro, et dixit Saul: Quid est quod plorat populus? Et narraverunt ei verba virorum Iabis. Et insiliit spiritus Domini super Saul cum audivit verba haec, et iratus est contra eos ira sua valde. Et accepit duos boves et divisit eos et misit in omnem terminum Israel per manum nuntiorum, dicens: Qui non exierit post Saul et post Samuel, secundum haec fient bobus eius. Et venit pavor Domini super populum Israel, et clamaverunt sicut vir unus. Et inspicit eos in Bezek in Bamah: omnem virum Israel sexcentas milia, et viros Iuda septuaginta milia.

Et dixit nuntiis venientibus: Haec dicetis viris Iabis: Cras vobis erit salus, sole calefaciente. Et venerunt nuntii in civitatem, et annuntiaverunt viris Iabis, et laetati sunt. Et dixerunt viri Iabis ad Naas Ammanitem: Cras exhibimus ad vos, et facietis nobis bonum coram vobis.

Et factum est post crastinum diem, et posuit Saul populum in tres partes, et ingrediuntur in medium castrorum in vigilia

matutina, et percutiebant filios Ammon donec incaluit dies, et factum est ut relictis dispergerentur, et non relictis sunt in eis duo simul.

Et dixit populus ad Samuelem: Quis ille dixit quia Saul non regnabit super nos? Trade viros, et interficiemus eos. Et dixit Saul, non morietur quisquam in die hac, quia hodie fecit Dominus salutem in Israel.

Et dixit Samuel ad populum dicens: Eamus in Galgala et renovemus ibi regnum. Et ivit omnis populus in Galgala, et unxit Samuel ibi Saul regem coram Domino in Galgalis, et sacrificavit ibi sacrificia et pacifica coram Domino, et laetatus est Samuel et omnis Israel valde.

12

Et dixit Samuel ad omnem Israel: Ecce audivi vocem vestram in omnibus quaecumque dixistis mihi, et constitui super vos regem, Et nunc ecce rex transit coram vobis, et ego senui et sedebo, et filii mei ecce in vobis sunt, et ego ecce ambulavi coram vobis a iuventute usque ad diem hanc. Ecce ego, respondete contra me coram Domino et coram christo eius: vitulum cuius accepi, aut asinum cuius accepi, aut quem vestrum oppressavi, aut quem fraudavi, aut ex manu cuius accepi expiationem et calceamentum? Respondete contra me, et reddam vobis. Et dixerunt ad Samuelem: Non iniuriatus es

nobis, et non oppressisti nos, et non contrivisti nos, et non accepisti ex manu cuiusquam quicquam.

Et dixit Samuel ad populum: Testis est Dominus in vobis, et testis est christus eius hodie in hac die, quia non invenistis in manu mea quicquam. Et dixerunt: Testis est.

Et dixit Samuel ad populum, dicens: Testis est Dominus, qui fecit Moysen et Aaron, qui eduxit patres nostros ex Aegypto. Et nunc state, et iudicabo vos coram Domino, et annuntiabo vobis omnem iustitiam Domini, quam fecit in vobis et in patribus vestris, Cum intravit Iacobus et filii eius in Aegyptum, et humiliavit eos Aegyptus, et clamaverunt patres nostri ad Dominum, et misit Dominus Moysen et Aaron, et eduxerunt patres nostros ex Aegypto, et collocavit eos in loco hoc. Et obliti sunt Domini Dei sui, et vendidit eos in manus Sisarae archistrategis Iabis regis Asor, et in manus alienigenarum, et in manus regis Moab, et pugnavit adversus eos. Et clamaverunt ad Dominum, et dicebant: Peccavimus, quia dereliquimus Dominum, et servivimus Baalim et lucis; et nunc erue nos ex manu inimicorum nostrorum, et serviemus tibi. Et misit Ierubbaal, et Barak, et Iephthah, et Samuel, et eripuit nos ex manu inimicorum nostrorum circumcirca, et habitastis confidentes. Et videte quia Naas rex filiorum Ammon venit super vos, et dixistis: Non, sed rex regnabit super nos, et Dominus Deus noster rex noster est.

Et nunc ecce rex quem elegistis, et ecce Dominus dedit super vos

regem. Si timueritis Dominum et servieritis ei et audieritis vocem eius et non contenderitis ori Domini, eritis et vos et rex qui regnat super vos post Dominum ambulantes. Si autem non audieritis vocem Domini et contenderitis ori Domini, erit manus Domini super vos et super regem vestrum.

Et nunc state et videte verbum magnum hoc, quod Dominus faciet in oculis vestris. Nonne messis tritici hodie? Invocabo Dominum, et dabit voces et pluviam, et cognoscite et videte, quia malitia vestra magna est, quam fecistis in conspectu Domini, petentes vobis regem.

Et invocavit Samuel Dominum, et dedit Dominus voces et pluviam in die illa, et timuit omnis populus Dominum valde et Samuelem. Et dixit omnis populus ad Samuelem, Ora pro servis tuis ad Dominum Deum tuum, ne moriamur, quia addidimus omnibus peccatis nostris malitiam, petentes nobis regem.

Et dixit Samuel ad populum: Nolite timere; vos fecistis omnem malitiam hanc, sed nolite declinare a tergo Domini, et servite Domino in toto corde vestro. Et ne transgredatis post ea quae nihil sunt, quae non perficient quicquam, et quae non liberabunt, quia nihil sunt. Quia non repellet Dominus populum suum propter nomen suum magnum, quia rationabiliter Dominus recepit vos sibi in populum. Et mihi absit peccare in Dominum remittendo orare pro vobis, et serviam Domino, et ostendam vobis viam bonam et rectam. Verumtamen timete dominum et servite ei in veritate et in toto corde vestro quia

videte quae magnificavit vobiscum. Et si malitia male feceritis, et vos et rex vester peribitis.

13

Et elegit sibi Saul tria milia virorum ex viris Israel, et erant cum Saul duo milia qui in Machmas et in monte Bethel, et mille erant cum Jonathan in Gabaa Benjamin, et reliquum populi emisit unumquemque in tabernaculum suum.

Et percussit Jonathan Nasib alienigenam qui erat in colle, et audierunt alienigeni, et Saul tuba cecinit in omnem terram, dicens: Reiecerunt servi. Et omnis Israel audivit dicentes: Percussit Saul Nasib alienigenam. Et puduerunt Israel in alienigenis, et ascenderunt filii Israel post Saul in Galgalis. Et alienigenae congregantur in bellum contra Israel, et ascendunt contra Israel triginta milia curruum et sex milia equitum, et populus sicut arena quae iuxta mare multitudine, et ascendunt et castra ponunt in Machmas ex adverso Bethoron ad Austrum.

Et vir Israel vidit quod anguste ei erat ne adduceret eum, et absconditus est populus in speluncis et in ovilibis et in petris et in fossis et in lacubus. Et qui transeuntes transierunt Iordanem in terram Gad et Galaad, et Saul adhuc erat in Galgalis, et omnis populus stupuit post eum. Et exspectavit septem dies ad tempus

constitutum, sicut dixit Samuel, et non venit Samuel in Galgala, et dispersus est populus eius ab eo. Et dixit Saul: Adducite, ut faciam holocaustum et pacificas. Et obtulit holocaustum.

Et factum est ut complevit offerens holocaustum, et Samuel venit, et exivit Saul in occursum illi ut benediceret illum. Et dixit Samuel: Quid fecisti? Et dixit Saul: Quia vidi quomodo populus dispersus est a me, et tu non advenisti sicut disposuisti in constituto dierum, et Philisthaei congregati sunt in Machmas, Et dixi: Nunc descendent alieni ad me in Galgala, et faciem domini non deprecatus sum, et coegi me ipsum, et obtuli holocaustum. Et dixit Samuel ad Saul: Stulte egisti, quia non custodisti mandatum meum quod tibi mandavit Dominus; nam nunc paravit Dominus regnum tuum super Israel usque in aeternum. Et nunc regnum tuum non stabit tibi, et quaeret Dominus sibi hominem secundum cor suum, et mandabit Dominus ei ut sit princeps super populum suum, quia non custodisti quae mandavit tibi Dominus.

Et surrexit Samuel et abiit ex Galgalis, et reliquiae populi ascenderunt post Saul in occursum post populum bellatorum, eorum advenientium ex Galgalis in Gabaa Benjamin. Et recensuit Saul populum inventum cum eo, quasi sexcentos viros. Et Saul et Jonathan filius eius et populus qui inventi erant cum eis sederunt in Gabaa Benjamin, et flebant. Et alieni castra posuerant in Machmas. Et exivit corrumpens ex agro alienigenarum tribus principiis; principium unum aspiciebat viam Gophera super terram Sogal, Et principium unum

respiciens viam Bethhoron, et principium unum respiciens viam Gabae quae despicit super vallem Seboim.

Et faber ferri non inveniebatur in omni terra Israel, quia dixerunt alieni: Ne faciant Hebraei gladium et hastam. Et descendebat omnis Israel in terram Philisthinorum ut acueret unusquisque falcem suam et vas suum, et unusquisque securim suam et falcem suam. Et erat messis parata ad metendum, vasa autem erant tres sicli pro dente, et securi et falci pretium erat idem. Et factum est in diebus belli Machmas, et non inventa est romphaea et hasta in manu totius populi qui erat cum Saul et cum Jonathan, et inventa est Sauli et Ionathae filio eius.

Et exivit statio alienigenorum ea quae erat trans Machmas.

14

Et facta est dies, et dixit Jonathan filius Saul puero ferenti arma sua, veni, et transeamus ad stationem Philisthinorum quae est in trans illa parte, et patri suo non nuntiavit. Et Saul sedebat super extremo colle sub malo granato in Magdon, et erant cum eo quasi sexcenti viri. Et Ahijah filius Achitob, fratris Iochabeel filii Phinehas filii Eli, sacerdos Dei in Shiloh, ferens ephod, et populus non sciebat quod profectus esset Jonathan. Et inter transitum, ubi quaerebat Jonathan transire in substantiam alienigenorum, et viae petrae ex hoc, et viae petrae ex hoc; nomen uni Boses, et nomen alteri Senna. Via una a Borea

venienti ad Machmas, et via altera a Noto venienti ad Gabae.

Et dixit Jonathan ad puerum portantem vasa eius: Huc, transeamus ad Messab incircumcisorum horum, si quid faciat Dominus nobis, quia non est Domino impedimentum salvare in multis aut in paucis. Et dixit ei armiger eius: Fac omne quod cor tuum inclinat; ecce ego tecum sum, sicut cor tuum cor meum. Et dixit Jonathan: Ecce nos transimus ad viros et revelabimur ad eos. Si haec dicant ad nos, Discedite illic donec annuntiemus vobis, stabimus apud nosmetipsos, nec ascendamus super eos. Si haec dicant ad nos: Ascendite ad nos, et ascendemus, quia tradidit eos Dominus in manus nostras; hoc nobis signum erit.

Et intraverunt ambo in Messab alienigenorum, et dicunt alienigeni: Ecce Hebraei exeunt ex cavernis suis in quibus se absconderunt. Et responderunt viri Messab ad Jonathan et ad eum qui portabat vasa eius, et dicunt: Ascendite ad nos, et notum faciemus vobis verbum. Et dixit Jonathan ad eum qui portabat vasa eius: Ascende post me, quia tradidit eos Dominus in manus Israel. Et ascendit Jonathan manibus pedibusque, et armiger eius cum eo; et respexerunt in faciem Jonathan, et percussit eos, et armiger eius interficiebat post eum. Et facta est plaga prima, quam percussit Jonathan et armiger eius, quasi viginti virorum in fundis et in petrobolis et in lapillis campi.

Et factum est pavor in castris et in agro, et omnis populus qui in Messab et corruptores obstupuerunt, et ipsi non volebant facere, et contremuit terra, et factus est pavor a Domino.

Et viderunt speculatores Saulis in Gabaa Benjamin, et ecce castra perturbata hinc et hinc. Et dixit Saul populo qui cum eo erat: Inspicite nunc et videte quis profectus sit ex vobis. Et inspexerunt, et ecce non inveniebatur Jonathan et armiger eius. Et dixit Saul ad Ahijah: Adduc ephod, quia ipse tulit ephod in die illa coram Israel. Et factum est, cum loqueretur Saul ad sacerdotem, sonus in castris alienigenorum crescendo ibat et multiplicabatur, et dixit Saul ad sacerdotem: Contrae manus tuas.

Et ascendit Saul et omnis populus qui cum eo erat, et veniunt usque ad bellum, et ecce factus est gladius viri super proximum eius, confusio magna valde. Et servi qui heri et tertio die cum alienigenis fuerant, qui in castra ascenderant, conversi sunt ut ipsi quoque cum Israel essent, cum his qui erant cum Saul et Jonathan. Et omnis Israel, qui occultati erant in monte Ephraim, audierunt quod alienigenae fugerant, et ipsi quoque eos in bellum persequiebantur. Et salvavit Dominus in die illa Israel, et bellum transiit Bamoth, et omnis populus erat cum Saul quasi decem milia virorum. Et erat bellum dispersum in omnem civitatem in monte Ephraim.

Et Saul ignorantiam magnam in die illa commisit, et maledicit populo dicens: Maledictus homo qui manducabit panem usque ad vesperam, et vindicabo inimicum meum, et non gustavit omnis populus panem. Et omnis terra ientabat. Et Iaal silva favorum erat in facie agri. Et intravit populus in apiarum locum, et ecce ibat loquens, et ecce non erat convertens manum suam

in os suum, quia timuit populus iuramentum Domini. Et Jonathan non audierat patrem eius adiurantem populum, et extendit extremum sceptri sui quod erat in manu sua, et intinxit illud in favum mellis, et convertit manum suam ad os suum, et illuminati sunt oculi eius. Et respondit unus ex populo, et dixit: Iurare iuravit populum pater tuus, dicens: Maledictus homo qui manducabit panem hodie, et exhaustus est populus. Et cognovit Jonathan, et dixit: Turbavit pater meus terram; ecce, viderunt oculi mei quia gustavi paulum de melle hoc. Sed quia populus hodie comedens de spoliis inimicorum suorum quos invenit comedit, nunc utique maior plaga in alienigenis fuisset.

Et percussit in die illa ex alienigenis in Machmas, et laboravit populus valde. Et inclinatus est populus in spolia, et accepit populus greges et armenta et filios boum, et mactavit super terram, et edebat populus cum sanguine. Et nuntiatum est Saul, dicentes: Peccavit populus Domino, edens cum sanguine. Et dixit Saul: Ex Geththaim volvite mihi lapidem magnum hic. Et dixit Saul: Dispergite in populo, et dicite eis ut adducat huc unusquisque vitulum suum et unusquisque ovem suam, et mactate super hoc, et non peccetis Domino edendo cum sanguine. Et adduxit populus unusquisque id quod in manu sua erat, et mactabant ibi. Et aedificavit ibi Saul altare Domino; hoc coepit Saul aedificare altare Domino.

Et dixit Saul: Descendamus post alienigenas nocte, et diripamus in eis usque luceat dies, et non relinquamus in eis virum. Et dixerunt: Omne bonum coram te fac. Et dixit sacerdos:

Accedamus hic ad Deum.

Et interrogavit Saul Deum: Si descendam post alienigenas? Si trades eos in manus Israel? Et non respondit ei in die illa.

Et dixit Saul, adducite huc omnes angulos Israel, et scite et videte in quo factum est peccatum hoc hodie. Quia vivit Dominus qui salvavit Israel, si respondebit secundum Jonathanem filium meum, morte morietur; et non erat qui responderet ex omni populo. Et dixit omni viro Israel: Vos eritis in servitutem, et ego et Jonathan filius meus erimus in servitutem. Et dixit populus ad Saul: Bonum coram te facit. Et dixit Saul: Domine Deus Israel, cur non respondisti servo tuo hodie? Si in me aut in Jonathan filio meo est iniquitas, Domine Deus Israel, da signa clara; et si haec dicas, da ergo populo tuo Israel, da ergo sanctitatem. Et sorte ductus est Jonathan et Saul, et populus exiit.

Et dixit Saul: Mittite sortem inter me et inter Jonathan filium meum; quem designaverit Dominus, moriatur. Et dixit populus ad Saul: Non est verbum hoc. Et praevaluit Saul populo, et miserunt sortem inter eum et inter Jonathan filium eius, et designatus est sorte Jonathan. Et dixit Saul ad Jonathan: Nuntia mihi quid feceris. Et nuntiavit ei Jonathan, et dixit: Gustans gustavi in summo sceptro quod in manu mea erat parum mellis, et ecce ego morior. Et dixit ei Saul: Haec faciat mihi Deus et haec addat, quia morte morieris hodie. Et dixit populus ad Saul: Si hodie morte morietur qui fecit salutem magnam hanc in Israel? Vivit Dominus, si cadet capillus capitis eius super terram, quia

populus Dei fecit diem hanc. Et oravit populus de Jonathan in die illa, et non mortuus est. Et ascendit Saul a tergo alienigenorum, et alienigeni abierunt in locum suum.

Et Saul obtinuit regnare, sorte designatus est ad opus super Israel, et bellavit in circuitu contra omnes inimicos suos: contra Moab, et contra filios Ammon, et contra filios Edom, et contra Bethoron, et contra regem Soba, et contra alienigenas; quocumque se convertibat, victoriam obtinebat. Et fecit potentiam, et percussit Amalec, et eripuit Israel e manu conculcantium eum.

Et erant filii Saul Jonathan et Iessiu et Melchisa, et nomina duarum filiarum eius: nomen primogenitae Merob et nomen secundae Melchol. Et nomen uxoris eius Achinoam filia Achimaas, et nomen ducis exercitus eius Abner filius Ner, filii patruī Saul. Et Kis pater Saul, et Ner pater Abner filius Jamin filii Abiel.

Et erat bellum validum contra alienigenas omnibus diebus Saulis, et videns Saul omnem virum potentem, et omnem virum filium virtutis, congregavit eos ad se.

15

Et dixit Samuel ad Saul, me misit Dominus ungere te in regem super Israel, et nunc audi vocem Domini. Haec dixit Dominus

sabaoth: nunc vindicabo quae fecit Amalec Israeli, ut occurrit ei in via ascendenti eius ex Aegypto. Et nunc vade, et percuties Amalec et Ierim et omnia eius, et non acquires ex eo, et exterminabis eum, et anathematizabis eum et omnia eius, et non parces ei, et occides a viro usque ad mulierem, et ab infante usque ad lactantem, et a vitulo usque ad ovem, et a camelo usque ad asinum.

Et imperavit Saul populo, et inspexit eos in Galgalis: quadringenta milia legionum, et Iudam triginta milia legionum. Et venit Saul usque ad civitates Amalec, et insidiatus est in torrente. Et dixit Saul ad Cinaeum: Abito et declina ex medio Amalecitae, ne addam te cum eo, et tu fecisti misericordiam cum filiis Israel, in ascendere eos ex Aegypto. Et declinavit Cinaeus ex medio Amalec. Et percussit Saul Amalecitas ab Havilah usque ad Sur, quae est ante Aegyptum. Et cepit Agag regem Amalec vivum, et omnem populum et Ierim occidit in ore gladii. Et acquisivit Saul et omnis populus Agag viventem, et bona gregum et armentorum et ciborum et vinearum et omnium bonorum, et non voluerunt delere ea, et omne opus inhonoratum et contemptum deleverunt.

Et factum est verbum Domini ad Samuelem dicens, Paenitet me quod regem constitui Saul, quod aversus est a me, et verba mea non servavit, et contristatus est Samuel, et clamavit ad Dominum tota nocte. Et surrexit mane Samuel, et ivit in occursum Israel, et nuntiatum est Saul dicentes: Venit Samuel in Carmelum, et erexit sibi manum, et convertit currum, et

descendit in Galgala ad Saul. Et ecce ipse offerebat holocaustum Domino; prima spoliolum attulit ex Amalec.

Et venit Samuel ad Saul, et dixit ei Saul: Benedictus tu Domino; statui omnia quanta locutus est Dominus. Et dixit Samuel: Et quae est vox gregis huius in auribus meis, et vox boum quam ego audio? Et dixit Saul: Ex Amalek attuli ea quae acquisivit populus, optima gregis et boum, ut immolentur Domino Deo tuo, et reliqua deleui. Et dixit Samuel ad Saul: Sine, et nuntiabo tibi quae locutus est Dominus ad me nocte. Et dixit ei: Loquere.

Et dixit Samuel ad Saul: Nonne parvus es tu coram ipso, dux tribus Israel? Et unxit te Dominus regem super Israel. Et misit te Dominus in via, et dixit tibi: Vade, et dele, interficies peccantes in me, Amalec, et pugnabis contra eos donec consummaveris eos. Et quare non audivisti vocem Domini, sed irruisti ad spolia capienda, et fecisti malum coram Domino? Et dixit Saul ad Samuelem: Propter auditionem meam vocis populi ivi via qua misit me Dominus, et duxi Agag regem Amalec, et Amalec deleui. Et accepit populus de spoliis pecora et armenta, primitias destructionis, ut sacrificaret coram Domino Deo nostro in Galgalis. Et dixit Samuel: Num desiderata sunt Domino holocaustomata et sacrificia, sicut audire vocem Domini? Ecce, auditio super sacrificium bonum, et oboedientia super adipem arietum. Quod peccatum omen est, dolorem et labores teraphim inducunt; quod contempsisti verbum Domini, contemnet te Dominus ne sis rex super Israel.

Et dixit Saul ad Samuelem: Peccavi, quia transgressus sum verbum Domini et verbum tuum, quia timui populum et audivi vocem eorum. Et nunc tolle quidem peccatum meum, et revertere mecum, et adorabo Dominum Deum tuum. Et dixit Samuel ad Saul: Non revertar tecum, quia contempsisti verbum Domini, et contemnet te Dominus ne sis rex super Israel.

Et convertit Samuel faciem suam ut abiret, et apprehendit Saul pterygium diploidis eius, et scidit illud. Et dixit ad eum Samuel: Disrupit Dominus regnum tuum ab Israel ex manu tua hodie, et dabit illud vicino tuo qui melior te est, Et dividetur Israel in duo, et non avertet neque poenitebit, quia non sicut homo est ad poenitendum ipse. Et dixit Saul: Peccavi, sed glorifica me nunc coram senioribus Israel et coram populo meo, et revertere mecum, et adorabo Dominum Deum tuum. Et reversus est Samuel post Saul, et adoravit Dominum.

Et dixit Samuel: Adducite mihi Agag regem Amalec. Et accessit ad eum Agag tremens, et dixit Agag: Si sic amara est mors? Et dixit Samuel ad Agag: Quemadmodum gladius tuus mulieres orbavit liberis, sic mater tua inter mulieres orbabitur liberis. Et mactavit Samuel Agag coram Domino in Galgal.

Et abiit Samuel in Armathaim, et Saul ascendit in domum suam in Gabaa. Et non addidit adhuc Samuel videre Saul usque ad diem mortis eius, quia lugebat Samuel super Saul, et Dominus paenituit quia regnare fecit Saul super Israel.

16

Et dixit Dominus ad Samuelem, Usquequo tu luges super Saul, et ego reieci eum, ne regnet super Israel? Imple cornu tuum oleo, et veni, mittam te ad Iesse usque Bethlehem, quia vidi in filiis eius mihi regem. Et dixit Samuel: Quomodo ibo? Et audiet Saul, et occidet me. Et dixit Dominus: Vitulam boum cape in manu tua, et dices: Sacrificare Domino veni. Et vocabis Iesse ad sacrificium, et notum tibi faciam quae facies, et unges quem dixero tibi.

Et fecit Samuel omnia quae locutus est ei Dominus, et venit in Bethlehem, et obstupuerunt seniores civitatis in occurso eius, et dixerunt: An pax est ingressus tuus, o videns? Et dixit: Pax; sacrificare Domino venio. Sanctificamini et laetamini mecum hodie. Et sanctificavit Iessai et filios eius, et vocavit eos ad sacrificium. Et factum est cum intrarent, et vidit Eliab, et dixit: Sed etiam coram Domino christus eius est. Et dixit Dominus ad Samuelem: Ne respicias in aspectum eius neque in dispositionem magnitudinis eius, quia reieci eum; non enim sicut videbit homo, videbit Deus, quia homo videbit in faciem, Deus autem videbit in cor. Et vocavit Iessai Aminadab, et transiit secundum faciem Samuelis. Et dixit: Neque hunc elegit Deus. Et adduxit Iesse Sama, et dixit: Et in hoc non elegit Dominus. Et adduxit Iesse septem filios suos coram Samuele, et dixit Samuel: Non elegit Dominus in his.

Et dixit Samuel ad Iessai, defecerunt pueri? Et dixit, adhuc minimus ecce pascit in grege. Et dixit Samuel ad Iessai, mitte et cape eum, quia non discumbamus donec veniat ille. Et misit et introduxit eum, et ipse erat rufus cum pulchritudine oculorum, et bonus aspectu Domino. Et dixit Dominus ad Samuelem: Surge et unge Davidem, quia hic est bonus. Et accepit Samuel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius, et insilivit spiritus Domini super David a die illa et deinceps, et surrexit Samuel et abiit in Armathaim.

Et spiritus Domini discessit a Saul, et vexabat eum spiritus malus a Domino. Et dixerunt servi Saul ad eum: Ecce iam spiritus Domini malus suffocat te. Dicant igitur servi tui coram te, et quaerant domino nostro virum scientem psallere in cithara, et erit cum fuerit spiritus malignus super te, et psallet in cithara sua, et bonum tibi erit et requiem tibi dabit. Et dixit Saul ad servos suos: Videte mihi virum recte psallentem, et introducite eum ad me. Et respondit unus ex pueris eius et dixit: Ecce vidi filium Iessai Bethlehemitam, et eum scientem psalmum, et vir est prudens et bellator et sapiens verbo, et vir bonus forma, et Dominus cum eo. Et misit Saul nuntios ad Iessai, dicens: Mitte ad me filium tuum David, eum qui est in grege tuo. Et accepit Iesse gomer panum et utrem vini et haedum caprarum unum, et misit per manum David filii sui ad Saul.

Et intravit David ad Saul, et adstitit coram eo, et amavit eum valde, et factus est ei armiger eius. Et misit Saul ad Jesse dicens: Stet quidem David coram me, quia invenit gratiam in oculis

meis. Et factum est cum esset spiritus malignus super Saul, et capiebat David citharam, et psallebat in manu sua, et refrigerabat Saul, et bonum erat ei, et discedebat ab eo spiritus malignus.

17

Et congregant alieni castra sua in bellum, et congregantur in Socchoth Judaeae, et castra ponunt inter Socchoth et inter Azekah Ephes dammim. Et Saul et homines Israel congregantur, et castra ponunt in valle ipsi, et instruuntur ad bellum ex adverso alienigenarum. Et alienigenae stant super montem hinc, et Israel stat super montem hinc, et vallis inter eos.

Et exivit vir potens ex acie alienigenorum, Goliath nomine, ex Geth, altitudo eius quattuor cubitorum et spithame. Et galea super caput eius, et thoracem catenatum ipse indutus erat, et pondus thoracis eius quinque milia siclorum aeris et ferri. Et ocreae aeneae super crura eius, et clipeus aeneus inter umeros eius. Et contus hastae eius erat sicut mesaclon textentium, et lancea eius sexcentorum siclorum ferri, et qui portabat arma eius praecedebat eum. Et stetit et clamavit in aciem Israel, et dixit eis: Quid exitis ordinare bello ex adverso nostrum? Nonne ego sum alienigena, et vos Hebraei Saulis? Eligite vobis virum, et descendat ad me. Et si possit bellare contra me, et si percutiat me, erimus vobis servi; si autem ego possim et percutiam eum, eritis nobis servi, et servietis nobis. Et dixit allophylus: Ecce ego

exprobravi aciem Israel hodie in hoc die; date mihi virum, et singulari certamine pugnabimus ambo.

Et audivit Saul et omnis Israel verba alieni haec, et obstupuerunt et timuerunt valde.

Et dixit David ad Saul: Ne concidat cor domini mei super eum; servus tuus ibit et pugnabit cum alienigena isto. Et dixit Saul ad David: Non poteris ire ad alienigenam ut bellum geras cum eo, quia puer es tu, et ipse vir bellator ex iuventute sua est.

Et dixit David ad Saul: Pascens erat servus tuus patri suo in grege, et quando veniebat leo et ursa et capiebat ovem ex grege, Et exiebam post eum et percussi eum, et extraxi ex ore eius; et si surgebat super me, tunc tenui guttur eius, et percussi, et interfeci eum. Et leonem et ursam percutiebat servus tuus, et erit alienigena incircumcisis sicut unum horum. Nonne ibo et percutiam eum, et auferam hodie opprobrium ex Israel? Quoniam quis est incircumcisis hic, qui exprobraverit aciem Dei viventis? Dominus, qui eripuit me e manu leonis et e manu ursae, ipse eripiet me e manu alieni incircumcisi huius. Et dixit Saul ad David: Vade, et erit Dominus tecum.

Et induit Saul Davidem mandya et galeam aeneam circa caput eius. Et cinxit David gladium eius super pallium eius, et laboravit ambulans semel et bis, et dixit David ad Saul: Non possum ire in his, quia non expertus sum. Et removerent ea ab eo. Et accepit baculum suum in manu sua, et elegit sibi quinque

lapides leves ex torrente, et posuit eos in pera pastorali quae erat ei ad collectionem, et funda sua in manu sua, et accessit ad virum alienigenam.

Et vidit Goliath Davidem, et contempsit eum, quia ipse erat puer, et ipse ruber cum pulchritudine oculorum. Et dixit allophylus ad David: Velut canis ego sum, quod tu venis super me cum virga et lapidibus? Et dixit David: Non, sed peior cane. Et maledixit allophylus David in deis suis. Et dixit allophylus ad David: Veni ad me, et dabo carnes tuas avibus caeli et bestiis terrae.

Et dixit David ad allophylum: Tu venis ad me in gladio et in hasta et in scuto, ego autem venio ad te in nomine Domini Dei Sabaoth exercituum Israel, quem exprobrasti hodie. Et tradet te Dominus hodie in manum meam, et occidam te, et auferam caput tuum a te, et dabo membra tua et membra castrorum Philistinorum in hac die avibus caeli et bestiis terrae, et sciet omnis terra quod est Deus in Israel. Et cognoscet omnis ecclesia haec, quia non in gladio et hasta servat Dominus, quia Domini est bellum, et tradet Dominus vos in manus nostras.

Et surrexit alienigena et ivit in occursum David. Et extendit David manum suam in cadium, et accepit inde lapidem unum, et funda iecit, et percussit alienigenam in frontem eius, et penetravit lapis per galeam in frontem eius, et cecidit super faciem suam super terram. Et cucurrit David, et stetit super eum, et accepit gladium eius, et occidit eum, et abstulit caput eius; et viderunt alienigenae quod mortuus esset potens eorum,

et fugerunt.

Et surrexerunt viri Israel et Iudae, et clamorem sustulerunt, et persecuti sunt eos usque ad introitum Geth et usque ad portam Ascalonis, et ceciderunt vulnerati alienigenarum in via portarum et usque Geth et usque Accaron. Et reversi sunt viri Israel declinantes post alienigenas, et conculcaverunt castra eorum. Et accepit David caput alienigenae, et portavit illud in Hierusalem, et vasa eius posuit in tabernaculo suo.

18

Et exierunt choreae in occursum David ex omnibus civitatibus Israel cum tympanis, et cum laetitia, et cum cymbalis. Et praecinebant mulieres, et dicebant: Percussit Saul in milibus suis, et David in decem milibus suis. Et malum visum est verbum in oculis Saul de sermone hoc, et dixit: Davidi dederunt myriadas, et mihi dederunt milia.

Et timuit Saul a facie David, Et removit eum ab eo, et constituit eum sibi tribunum, et exhibat et intrabat ante populum. Et erat David in omnibus viis suis intellegens, et Dominus erat cum eo. Et vidit Saul quod ipse intellegeret valde, et timuit a facie eius. Et omnis Israel et Juda amabat David, quia ipse intrabat et exhibat coram populo.

Et amavit Melchol, filia Saul, Davidem, et nuntiatum est Sauli, et placuit in oculis eius. Et dixit Saul, Dabo eam ei, et erit ei in scandalum, et erat super Saul manus Philisthinorum. Et mandavit Saul servis suis dicens: Loquimini vos clam ad Davidem dicentes: Ecce delectatur in te rex, et omnes servi eius amant te, et tu fac generum regi. Et locuti sunt servi Saul in aures David verba haec, et dixit David: Si leve in oculis vestris nubere regi? Et ego vir humilis sum, et non gloriosus. Et nuntiaverunt pueri Saul ei secundum verba haec quae locutus est David. Et dixit Saul: Haec dicetis David: Non vult rex dotem, sed centum praepudia alienigenorum, ut ulciscatur inimicos regis. Et Saul cogitavit eum immittere in manus alienigenorum. Et annuntiant servi Saul Davidi verba haec, et placuit sermo in oculis Davidis matrimonium contrahere cum rege.

Et surrexit David, et ivit ipse et viri eius, et percussit in alienigenis centum viros, et obtulit praepudia eorum, et affinitatem contraxit cum rege, et dedit ei Melchol filiam eius in uxorem. Et vidit Saul quod Dominus cum David esset, et omnis Israel eum amabat. Et addidit timere Davidem adhuc magis.

19

Et locutus est Saul ad Jonathan filium suum, et ad omnes servos suos, ut necarent Davidem. Et Jonathan filius Saul dilexit Davidem valde, et nuntiavit Jonathan Davidi, dicens: Saul quaerit te interficere; custodi ergo te cras mane, et absconde te

et sede occulte. Et ego exhibeo et stabo iuxta patrem meum in agro ubi fueris, et ego loquar de te ad patrem meum, et videbo quidquid erit, et nuntiabo tibi.

Et locutus est Jonathan de David bona ad Saul patrem suum, et dixit ad eum: Ne peccet rex in servum tuum David, quia non peccavit in te, et opera eius bona valde sunt. Et posuit animam suam in manu sua, et percussit alienigenam, et fecit Dominus salutem magnam, et omnis Israel vidit et gavisi sunt; et quare peccas in sanguinem innocentem ut interficeres David gratis? Et audivit Saul vocem Jonathan, et iuravit Saul dicens: Vivit Dominus, si morietur. Et vocavit Jonathan David, et nuntiavit ei omnia verba haec, et introduxit Jonathan David ad Saul, et erat coram eo sicut heri et tertium diem.

Et bellum additum est fieri adversus Saul, et praevaluit David, et pugnavit contra alienigenas, et percussit eos plaga magna valde, et fugerunt a facie eius.

Et factum est ut spiritus Dei malus veniret super Saul, et ipse in domo dormiebat, et hasta erat in manu eius, et David psallebat manibus suis. Et quaesivit Saul percutere hastam in David, et recessit David a facie Saul, et percussit hastam in parietem, et David secessit et salvatus est. Et factum est in nocte illa, et misit Saul nuntios in domum David ut custodirent eum, ut interficerent eum mane, et nuntiavit David Melchol uxor eius, dicens: Si non tu servaveris animam tuam noctem hanc, cras interficieris. Et Melchol Davidem per fenestram deducit, et abiit

et fugit et salvatur. Et accepit Melchol cenotaphia et posuit super lectum, et iecur caprarum posuit ad caput eius, et textit ea vestimento.

Et misit Saul nuntios ad capiendum Davidem, et dicunt eum vexari. Et mittit ad David dicens: Adducite eum in lecto ad me, ut eum occidam. Et veniunt nuntii, et ecce cenotaphia super lecto, et iecur caprarum ad caput eius. Et dixit Saul ad Michal: Cur sic fraudasti me, et emisisti inimicum meum, et salvatus est? Et dixit Michal ad Saulum: Ipse dixit: Emitte me; si autem non, interficiam te.

Et David fugit et salvatus est, et venit ad Samuelem in Armathaim, et nuntiat ei omnia quanta fecit ei Saul, et iverunt Samuel et David, et sederunt in Naioth in Ramah.

Et nuntiatum est Saulo, dicentes: Ecce David in Naioth in Ramah. Et misit Saul nuntios ad capiendum David, et viderunt coetum prophetarum, et Samuel stabat praepositus super eos, et factus est super nuntios Saul spiritus Dei, et prophetaverunt. Et nuntiatum est Sauli, et misit nuntios alios, et prophetaverunt et ipsi; et addidit Saul mittere nuntios tertios, et prophetaverunt et ipsi. Et iratus est ira Saul, et ivit et ipse in Armathaim, et venit usque ad puteum areae eius in Sephi, et interrogavit et dixit: Ubi sunt Samuel et David? Et dixerunt: Ecce in Naioth in Ramah. Et ivit inde in Naioth in Ramah, et factum est super eum spiritus Dei, et ibat prophetans donec veniret in Naioth in Ramah. Et exuit vestimenta sua, et prophetavit coram eis, et cecidit nudus

totam illam diem et totam noctem. Propter hoc dicebant: Num etiam Saul inter prophetas?

20

Et fugit David ex Naioth in Ramah, et venit coram Jonathan, et dixit: Quid feci, et quid iniustitia mea, et quid peccavi coram patre tuo, quia quaerit animam meam? Et dixit ei Jonathan: Absit a te, non morieris; ecce non faciet pater meus rem magnam aut parvam et non revelabit auri meae, et cur celabit pater meus a me verbum hoc? Non est hoc. Et respondit David ad Jonathan et dixit: Sciens scit pater tuus quod inveni gratiam in oculis tuis, et dixit: Non sciat hoc Jonathan, ne nolit. Sed vivit Dominus et vivit anima tua, quod sicut dixi, impletum est inter me et mortem. Et dixit Jonathan ad David: Quid desiderat anima tua, et quid faciam tibi?

Et dixit David ad Jonathan: Ecce iam neomenia cras, et ego sedens non sedebo ad edendum, et emitte me, et celabor in campo usque ad vesperam. Et si visitans visitaverit me pater tuus, dices: Rogans rogavit a me David ut curreret usque Bethlehem, civitatem suam, quia sacrificium dierum ibi est totae tribui. Si haec dicat, bene; pax servo tuo. Et si dure respondeat tibi, scito quod consummata est malitia ab eo. Et facies misericordiam cum servo tuo, quia introduxisti servum tuum in foedus Domini tecum, et si est iniquitas in servo tuo, tu interfice me, sed ad patrem tuum cur sic me introducis?

Et dixit Ionathan: Nequaquam tibi, quia si cognoscens cognoscam quod consummata est malitia apud patrem meum ad veniendum super te, et si non sit in civitates tuas, ego nuntiabo tibi. Et dixit David ad Ionathan: Quis nuntiabit mihi si pater tuus dure respondeat? Et dixit Ionathan ad David: Vade et mane in agro. Et exeunt ambo in agrum.

Et dixit Ionathan ad David: Dominus Deus Israel scit, quod examinabo patrem meum ter quasi tempore, et ecce si bonum sit de David, et non mittam ad te in agrum, Haec faciat Deus Ionathan et haec addat, quia offeram mala super te, et revelabo aurem tuam, et emittam te et abibis in pacem, et erit Dominus tecum sicut erat cum patre meo. Et si quidem adhuc me vivente, facies misericordiam mecum, et si morte moriar, non removebis misericordiam tuam a domo mea usque in aeternum, et si non, cum removerit Dominus inimicos David singulos a facie terrae. Ut inveniatur nomen Ionathan a domo David, et exquirat Dominus inimicos David. Et addidit adhuc Ionathan iurare Davidi, quia amavit animam amantis eum.

Et dixit Ionathan: Cras neomenia est, et visitaberis, quia cathedra tua visitabitur. Et ter eris et visitabis et venies in locum tuum ubi non absconderis in die operis, et sedebis apud acervum illum. Et ego ter sagittis iaciam, emittens in Amattarim. Et ecce mitto puerum dicens: Veni, inveni mihi sagittam. Si dicam puero dicens: Hic sagitta a te et hic, cape eam, veni, quia pax tibi et non est verbum, vivit Dominus. Si haec dicam puero: Ecce, sagitta a te et ultra, vade, quia emisit te Dominus. Et

verbum quod locuti sumus ego et tu, ecce Dominus testis inter me et te usque in saeculum.

Et celatur David in agro, et advenit mensis, et venit rex ad mensam ad edendum. Et sedit super sedem suam sicut semel et iterum super sede apud murum, et praevenit Ionathan, et sedit Abner a latere Saul, et vacabat locus David. Et non locutus est Saul in die illa, quia dixerat: Casus apparet; non purus est, quia non purgatus est.

Et factum est crastino die mensis, die secunda, et vacuus erat locus David, et dixit Saul ad Ionathan filium suum: Quid est quod non venit filius Iesse et heri et hodie ad mensam? Et respondit Ionathan Sauli, et dixit ei: Rogavit a me David ut iret in Bethleem, civitatem suam. Et dixit: Emitte me, quaeso, quia sacrificium tribus nobis est in civitate, et mandaverunt mihi fratres mei; et nunc, si inveni gratiam in oculis tuis, transibo et videbo fratres meos. Propter hoc non venit ad mensam regis.

Et iratus est ira Saul super Jonathan valde, et dixit ei: Fili puellarum desertantium, nonne scio quod particeps es tu cum filio Jesse in pudorem tuum, et in pudorem revelationis matris tuae? Quia omnibus diebus quibus filius Iessai vivit super terram, non stabilietur regnum tuum, nunc ergo mitte et cape iuvenem, quia filius mortis est hic. Et respondit Ionathan Sauli: Cur moritur? Quid fecit? Et levavit Saul hastam super Jonathan, ut eum interficeret, et cognovit Jonathan quod consummata esset haec malitia a patre suo ad interficiendum David. Et

exsilivit Jonathan a mensa in ira furoris, et non comedit in secundo die mensis panem, quia contristatus est propter David, quia perfecit super eum pater eius.

Et factum est mane, et exivit Jonathan in agrum, sicut constituerat ad testimonium David, et puer parvus cum eo. Et dixit puero: Curre, inveni mihi sagittas in quibus ego iacio. Et puer cucurrit, et ipse iecit sagittam, et adduxit eam. Et venit puer usque ad locum scissurae ubi iaculabat Jonathan, et clamavit Jonathan post iuvenem, et dixit: Illic est scissura a te et ultra. Et clamavit Jonathan post puerum suum, dicens: Festinans propera, et non stes. Et collegit puer Jonathan sagittas, et attulit sagittas ad dominum suum. et puer nihil cognovit, praeter Jonathan et David Et Jonathan dedit vasa sua puero suo, et dixit puero suo: Vade, intra in civitatem.

Et ut intravit puer, et David surrexit ab lectulo, et cecidit super faciem suam, et adoravit eum ter, et osculatus est unusquisque proximum suum, et flevit unusquisque ad proximum suum usque ad completionem magnam. Et dixit Jonathan ad David: Vade in pace, et sicut iuravimus nos ambo in nomine Domini, dicentes: Dominus erit testis inter me et te, et inter semen meum et inter semen tuum usque in aeternum.

21

Et surrexit David et abiit, et Jonathan intravit in civitatem.

Et venit David in Nob ad Abimelech sacerdotem, et obstupuit Abimelech occursum eius, et dixit ei: Quid quod tu solus es, et nemo tecum? Et dixit David sacerdoti: Rex mandavit mihi verbum hodie, et dixit mihi: Nemo sciat verbum de quo ego mitto te, et pro quo ego mandavi tibi; et pueris testificatus sum in loco qui dicitur Dei fides phellani maemoni. Et nunc, si sunt sub manu tua quinque panes, da in manum meam quod inventum est. Et respondit sacerdos David et dixit: Non sunt panes profani sub manu mea, sed panes sancti sunt, si custoditi pueri sunt a muliere, et manducabit. Et respondit David sacerdoti et dixit ei: Sed a muliere abstinuimus heri et tertiam diem; in exitu meo in viam facta sunt omnia vasa puerorum purificata, et ipsa via profana est, quoniam sanctificabitur hodie propter vasa mea.

Et dedit ei Abimelech sacerdos panes propositionis, quia ibi non erant panes, sed panes faciei qui ablati erant ex facie Domini, ut poneretur panis calidus quo die accepit eos.

Et illic erat unus de pueris Saul in die illa constrictus Neessaran coram Domino, et nomen ei Doeg Syrus, pascens mulas Saul.

Et dixit David ad Abimelech: Vide si est hic sub manu tua hasta aut gladius, quia gladium meum et arma mea non cepi in manu mea, quia erat verbum regis secundum festinationem. Et dixit sacerdos: Ecce gladius Goliath peregrini, quem percussisti in valle Elah, et hic involutus erat in vestimento; si hunc accipies tibi, accipe, quia non est alius praeter hunc hic. Et dixit David:

Ecce non est sicut hic; da mihi eum.

Et dedit eam ei, et surrexit David, et fugit in die illa ex facie Saul, et venit David ad Achis regem Geth. Et dixerunt servi Achis ad eum: Nonne hic est David rex terrae? Nonne huic cecinerunt saltantes feminae dicentes: Percussit Saul in milibus suis, et David in decem milibus suis? Et posuit David verba in corde suo, et timuit valde a facie Anchous regis Geth. Et mutavit faciem suam coram eo, et finxit se in die illa, et tympanizabat super ianuis civitatis, et ferebatur in manibus suis, et cadebat super ianuas portae, et saliva eius defluebat super barbam suam. Et dixit Achis ad servos suos: Ecce, videte virum epilepticum. Cur introduxistis eum ad me? Num deficior reprehensionibus ego, quod introduxistis eum ut reprehendatur apud me? hic non intrabit in domum meam.

22

Et abiit inde David et salvatus est, et venit in speluncam Odollam. Et audierunt fratres eius et domus patris eius, et descenderunt ad eum illic. Et congregabantur ad eum omnes in necessitate, et omnes debitores, et omnes amari anima, et erat super eos dux, et erant cum eo quasi quadringenti viri.

Et abiit David inde in Massephath Moab, et dixit ad regem Moab, sint quidem pater meus et mater mea apud te, usque dum cognoscam quid faciet mihi Deus. Et deprecatus est faciem regis

Moab, et habitaverunt cum eo omnibus diebus, existente David in praesidio. Et dixit Gad propheta ad David: Ne sedeas in munitione; vade, et venies in terram Iuda. Et ivit David, et venit et consedit in civitate Sarik.

Et audivit Saul quod cognitus est David et viri qui cum eo, et Saul sedebat in colle sub agro in Ramah, et hasta in manu eius, et omnes servi eius adstabant ei. Et dixit Saul ad servos suos stantes apud eum, audite nunc filii Benjamin, si vere omnibus vobis dabit filius Isai agros et vineas, et omnes vos constituet centuriones et tribunos, quod convenitis omnes vos contra me, et non est qui revelet aurem meam, cum filius meus foedus cum filio Iesse disponit, et non est qui labore de me ex vobis et qui revelet aurem meam quod filius meus servum meum contra me in inimicum excitavit, sicut dies haec

Et respondet Doeg Syrus, qui constitutus erat super mulas Saul, et dixit: Vidi filium Iesse venientem in Nob ad Abimelech filium Achitob sacerdotem. Et interrogavit eum per Deum, et cibaria dedit ei, et gladium Goliath alienigenae dedit ei.

Et misit rex vocare Abimelech filium Achitob et omnes filios patris eius, sacerdotes qui erant in Noba, et venerunt omnes ad regem. Et dixit Saul: Audi quidem, fili Achitob. Et dixit: Ecce ego, loquere domine. Et dixit ei Saul: Cur conspirasti contra me tu et filius Iesse, ut dares ei panem et gladium, et interrogares per Deum pro eo, ut poneret se contra me in inimicum, sicut dies haec? Et respondit regi et dixit: Quis in omnibus servis tuis sicut

David fidelis, et gener regis, et princeps omnis mandati tui, et gloriosus in domo tua? An hodie coepi rogare eum per Deum? Nullo modo, non det rex contra servum suum verbum, et super totam domum patris mei, quia non sciebat servus tuus in omnibus his verbum parvum aut magnum.

Et dixit rex Saul: Morte morieris, Abimelech, tu et omnis domus patris tui. Et dixit rex currentibus circumstantibus ad eum: Adducite et occidite sacerdotes Domini, quia manus eorum cum David est, et quia cognoverunt quia fugit ipse, et non revelaverunt aurem meam. Et non voluerunt servi regis inferre manus eorum ad occurrendum in sacerdotes Domini. Et dixit rex ad Doeg: Convertere tu, et impinge in sacerdotes. Et conversus est Doeg Syrus, et interfecit sacerdotes Domini in die illa, trecentos et quinque viros, omnes gestantes ephod. Et Nob, civitatem sacerdotum, percussit in ore gladii, a viro usque ad feminam, ab infante usque ad lactentem, et vitulum, et asinum, et ovem.

Et servatus est filius unus Abimelech filii Achitob, et nomen ei Abiathar, et fugit post David. Et nuntiavit Abiathar Davidi quod Saul interfecit omnes sacerdotes Domini. Et dixit David ad Abiathar: Sciebam quod in die illa Doeg Syrus nuntians nuntiaret Sauli; ego sum causa animarum domus patris tui. Sede mecum, noli timere, quia ubicumque quaeram animae meae locum, quaeram et animae tuae locum, quia custoditus es apud me.

23

Et nuntiatum est David, dicentes: Ecce alieni bellant in Keilah, et ipsi diripiunt ac conculcant areas. Et interrogavit David per Dominum, dicens: Si eo et percutiam alienigenas istos? Et dixit Dominus: Vade, et percuties alienigenas istos, et salvabis Keilam. Et dixerunt viri David ad eum: Ecce nos hic in Iudaea timemus, et quomodo erit si ierimus in Keilah? In spolia allophyllorum intrabimus? Et addidit David adhuc interrogare per Dominum, et respondit ei Dominus, et dixit ei: Surge et descende in Keilah, quia ego trado alienigenas in manus tuas. Et ivit David et viri cum eo in Keilah, et pugnavit cum alienigenis, et fugerunt a facie eius, et abduxit pecora eorum, et percussit eos plaga magna, et salvavit David habitantes Keilah. Et factum est cum fugeret Abiathar filius Ahimelech ad David, ut ipse cum David in Keilah descenderet habens ephod in manu sua.

Et nuntiatum est Sauli quod venit David in Keilah, et dixit Saul: Tradidit eum Deus in manus meas, quia se conclusit ingressus in civitatem portarum et vectiorum. Et praecepit Saul omni populo descendere in bellum in Keilah, ut continerent David et viros eius. Et cognovit David quia non tacet Saul circa eum malitiam, et dixit David ad Abiathar sacerdotem: Adduc ephod Domini. Et dixit David: Domine Deus Israel, audiens audivit servus tuus quod quaerit Saul venire super Keilah ad destruendam civitatem propter me. Si claudetur? Et nunc si descendet Saul, sicut audivit servus tuus? Domine Deus Israel, nuntia servo tuo.

Et dixit Dominus: Claudetur.

Et surrexit David et viri qui cum eo erant, quasi quadringenti, et exierunt ex Keilah, et ibant quocumque ibant, et Sauli nuntiatum est quod evasit David ex Keilah, et remisit de venire. Et sedit in Maserem in deserto in angustiis, et sedebat in deserto in monte Ziph, in terra arida, et quaerebat eum Saul omnibus diebus, et non tradidit eum Dominus in manus eius. Et vidit David quod exiret Saul ad quaerendum David, et David erat in monte arido in Nova Ziph.

Et surrexit Jonathan filius Saul et ivit ad David in Caina, et roboravit manus eius in Domino. Et dixit ad eum: Ne timeas, quia non inveniet te manus Saul patris mei, et tu regnabis super Israel, et ego ero tibi secundus, et Saul pater meus hoc scit. Et fecerunt ambo foedus coram Domino, et sedebat David in Nova, et Jonathan abiit in domum suam.

Et ascenderunt Ziphitae ex arida ad Saul super collem dicentes: Nonne ecce David occultatus est apud nos in Messara, in angustiis, in Nova, in colle Echelae, qui est a dextris Jesimon? Et nunc omne id quod ad animam regis pertinet in descensum, descendat ad nos; concluderunt eum in manus regis. Et dixit eis Saul: Benedicti vos a Domino, quia laboravistis pro me. Ite igitur et parate adhuc, et cognoscite locum eius ubi erit pes eius cum celeritate, ibi ubi dixistis, ne forte astute agat. Et videte et cognoscite, et ibo vobiscum, et erit si est super terram, et scrutabor eum in omnibus milibus Iuda.

Et surrexerunt Ziphitae, et ierunt ante Saul, et David et viri eius erant in deserto Maon secundum vesperam a dextris Ieshimon.

Et ivit Saul et viri eius quaerere eum, et nuntiaverunt David, et descendit in petram quae erat in deserto Maon, et audivit Saul, et persecutus est David in desertum Maon. Et ibant Saul et viri eius ex parte montis ex hac, et erat David et viri eius ex parte montis ex illa; et erat David tegens se ut iret a facie Saul, et Saul et viri eius castra posuerunt super David et viros eius, ut comprehenderent eos.

Et ad Saul venit nuntius, dicens, Festina et veni huc, quia Philisthaei invaserunt terram. Et reversus est Saul ne persequeretur David, et ivit in occursum alienigenarum; propter hoc vocatus est locus ille Petra Divisa.

24

Et surrexit David inde, et sedit in angustiis Engaddi. Et factum est cum reversus esset Saul a tergo alienigenarum, et nuntiatum est ei dicentium, quod David esset in deserto Engaddi. Et accepit secum tria milia virorum electorum ex omni Israel, et ivit quaerere David et viros eius ad faciem Saddaiem. Et venit ad greges ovium qui erant super viam, et erat ibi spelunca, et Saul intravit ut se pararet, et David et viri eius in interiore parte speluncae sedebant. Et dixerunt viri David ad eum: Ecce dies haec, quam dixit Dominus ad te, tradere inimicum tuum in

manus tuas, et facies ei sicut bonum in oculis tuis. Et surrexit David, et abstulit pinnaculum diploidis Saul clam.

Et factum est post haec, et percussit cor David eum, quia abstulit pinnaculum diploidis eius. Et dixit David ad viros suos: Nequaquam mihi a Domino, si faciam verbum hoc domino meo, christo Domini, ut inferam manum meam super eum, quia christus Domini est hic. Et persuasit David viros suos verbis, et non dedit eis surrectis sacrificare Saulum, et surrexit Saul et descendit viam.

Et surrexit David post eum ex spelunca, et clamavit David post Saul, dicens: Domine rex. Et respexit Saul retro post eum, et inclinavit se David super faciem suam super terram, et adoravit eum.

Et dixit David ad Saul: Ut quid audis verba populi dicentium: Ecce David quaerit animam tuam? Ecce in hac die viderunt oculi tui quomodo tradidit te Dominus hodie in manus meas in spelunca, et non volui occidere te, et peperci tibi, et dixi: non inferam manum meam super dominum meum, quia christus Domini hic est. Et ecce pinnaculum vestis tuae in manu mea; ego abstuli pinnaculum, et non occidi te. Et cognosce et vide hodie, quia non est malitia in manu mea neque impietas et praevaricatio, et non peccavi in te; et tu vincis animam meam ut capias eam. Iudicet Dominus inter me et te, et vindicet tibi Dominus ex te, et manus mea non erit super te, Sicut dicitur parabola antiqua: ex iniquis exhibit delictum, et manus mea non

erit super te. Et nunc post quem tu exis, rex Israel? Post quem persequeris tu? Post canem mortuum, et post pulicem unum? Fiat Dominus iudex et arbiter inter me et te, videat Dominus et iudicet causam meam, et vindicet me de manu tua.

Et factum est, ut complevit David verba haec loquens ad Saul, et dixit Saul: Vox tua haec, fili David? Et levavit Saul vocem suam et flevit. Et dixit Saul ad David: Iustus tu super me, quia tu retribuisti mihi bona, ego autem retribui tibi mala. Et tu nuntiavisti mihi hodie quae mihi bona fecisti, quomodo Dominus me in manus tuas hodie conclusit, et non me occidisti. Et quod si quis inimicum suum in tribulatione inveniret, et eum in via bona emitteret, Dominus ei bona retribuet, sicut hodie fecisti. Et nunc ecce ego scio quod regnans regnabis, et stabit in manu tua regnum Israel. Et nunc iura mihi in Domino, quia non exterminabis semen meum post me, nec delebis nomen meum ex domo patris mei. Et iuravit David Saulo, et abiit Saul in locum suum, et David et viri eius ascenderunt in Messeram angustam.

25

Et mortuus est Samuel, et congregatus est omnis Israel, et planxerunt eum, et sepelierunt eum in domo sua in Armathaim. Et surrexit David, et descendit in desertum Maon.

Et erat homo in Maon, et greges eius erant in Carmelo, et homo erat magnus valde, et huic erant greges tria milia et caprae

mille, et factum est cum tonderet gregem suum in Carmelo. Et nomen hominis Nabal, et nomen uxoris eius Abigaia, et uxor eius bona erat prudentia et forma valde, homo autem durus et malus in moribus, et homo erat cynicus. Et audivit David in deserto, quod Nabal Carmelita gregem suum tonderet. Et misit David decem pueros, et dixit pueris: Ascendite in Carmelum et abite ad Nabal, et interrogate eum in nomine meo ad pacem. Et dicetis haec: In horas et tu valeas et domus tua, et omnia tua valeant.

Et nunc ecce audivi quod tondent tibi; nunc pastores tui, qui erant nobiscum in deserto, et non prohibuimus eos, et non mandavimus eis quidquam omnibus diebus cum essent in Carmelo. Interroga iuvenes tuos, et annuntiabunt tibi, et inveniant iuvenes tui gratiam in oculis tuis, quia in diem bonum venimus; da ergo quod invenerit manus tua filio tuo David.

Et veniunt iuvenes et loquuntur verba haec ad Nabal secundum omnia verba haec in nomine David, et exsilivit. Et respondit Nabal servis David et dixit: Quis est David, et quis est filius Iesse? Hodie multiplicati sunt servi recedentes unusquisque a facie domini sui. Et accipiam panes meos et vinum meum et victimas meas quas immolavi tonsoribus meis ovium, et dabo ea viris quos nescio unde sint? Et aversi sunt pueri David in viam suam, et reversi sunt et venerunt, et nuntiaverunt David secundum verba haec. Et dixit David viris suis: Accingat unusquisque gladium suum. Et ascenderunt post David quasi quadringenti viri, et ducenti sederunt cum impedimentis.

Et Abigail uxori Nabal nuntiavit unus ex pueris, dicens: Ecce David misit nuntios ex deserto benedicere dominum nostrum, et declinavit ab eis. Et viri boni nobis valde fuerunt, non impedierunt nos, neque mandaverunt nobis quicquam omnibus diebus quibus fuimus apud eos. Et cum essemus in agro, sicut murus erant circa nos et nocte et die, omnibus diebus quibus eramus apud eos pascentes gregem. Et nunc cognosce et vide tu quid facies, quia consummata est malitia in dominum nostrum et in domum eius, et hic filius pestis est, et non est loqui ad eum.

Et festinavit Abigaia et accepit ducentos panes et duo vasa vini et quinque oves paratas et quinque ophi farinae hordeaceae et gomor unum uvae passae et ducentas palatas, et posuit super asinos. Et dixit pueris eius: Procedite ante me, et ecce ego post vos venio. Viro autem suo non nuntiavit. Et factum est, cum ea ascendisset super asinum et descenderet in tegmine montis, et ecce David et viri eius descendebant in occursum eius, et occurrit eis. Et David dixit, forsitan in iniustum custodivi omnia ea eius in deserto, et non iussimus accipere ex omnibus eius quicquam, et retribuit mihi mala pro bonis. Haec faciat Deus David et haec addat, si relinquam ex omnibus Nabal usque mane mingentem ad parietem.

Et vidit Abigaia David, et festinavit et desiliit ab asina, et cecidit ante David in faciem suam, et adoravit eum super terram Super pedes eius, et dixit, In me, domine mi, iniuria; loquatur, quaeso, ancilla tua in aures tuas, et audi verba ancillae tuae. Ne enim ponat dominus meus cor suum super virum pestilentem hunc,

quia secundum nomen suum hic est, Nabal nomen ei, et stultitia cum eo, et ego ancilla tua non vidi pueros domini mei quos misisti.

Et nunc, domine mi, vivit Dominus et vivit anima tua, sicut prohibuit te Dominus ne venires in sanguinem innocentem, et ut salvares manum tuam tibi, et nunc fiant sicut Nabal inimici tui et qui quaerunt domino meo mala. Et nunc accipe benedictionem hanc, quam attulit ancilla tua domino meo, et dabis pueris assistantibus domino meo. Tolle igitur iniquitatem ancillae tuae, quia faciens faciet Dominus domino meo domum fidelem, quoniam bellum domini mei Dominus gerit, et malitia non invenietur in te umquam. Et surget homo persequens te et quaerens animam tuam, et erit anima domini mei ligata in vinculo vitae apud Dominum Deum, et animam inimicorum tuorum fundibulabis in medio fundae. Et erit quando fecerit Dominus domino meo omnia quaecumque locutus est bona super te, et mandaverit tibi ut sis dux super Israel, et non erit tibi hoc abominatio et scandalum domino meo, effundere sanguinem innocentem gratis, et salvare manum domino meo ipsi, et cum bene fecerit Dominus domino meo, memor eris ancillae tuae ut bene facias ei.

Et dixit David Abigail: Benedictus Dominus Deus Israel, qui misit te hodie in occursum mihi, et benedictus modus tuus, et benedicta tu quae prohibuisti me hodie ne venirem in sanguinem, et servasti manum meam mihi. Nisi quod vivit Dominus Deus Israel, qui prohibuit te hodie ne malum faceres

tibi, quia nisi festinasses et venisses in occursum mihi, tunc dixi, si relinquetur Nabal usque ad lucem matutinae urinans ad parietem. Et accepit David ex manu eius omnia quae ferebat ei, et dixit ei: Ascende in pace in domum tuam; vide, audivi vocem tuam et accepi faciem tuam.

Et venit Abigaia ad Nabal, et ecce ei erat potus in domo eius sicut potus regis, et cor Nabal bonum erat super eum, et ipse ebrius erat usque valde, et non nuntiavit ei verbum parvum aut magnum usque ad lucem matutini. Et factum est mane, cum evigilasset a vino Nabal, nuntiavit ei uxor eius verba haec, et emortuum est cor eius in eo, et ipse factus est velut lapis.

Et factum est quasi post decem dies, et percussit Dominus Nabal, et mortuus est. Et audivit David, et dixit: Benedictus Dominus, qui iudicavit causam reprobrationis meae ex manu Nabal, et servum suum servavit ex manu malorum, et malitiam Nabal avertit Dominus in caput eius. Et misit David et locutus est de Abigaia, ut acciperet eam sibi in uxorem.

Et venerunt pueri David ad Abigail in Carmel, et locuti sunt ei dicentes: David misit nos ad te ut accipiamus te illi in uxorem. Et surrexit et adoravit super terram in faciem, et dixit: Ecce ancilla tua in ancillam ad lavandos pedes servorum tuorum. Et surrexit Abigaia, et ascendit super asinum, et quinque puellae sequebantur eam, et ivit post servos David, et facta est ei uxor. Et Ahinoam accepit David ex Jezreel, et ambae erant ei uxores. Et Saul dedit Melchol filiam suam, uxorem David, Phalti filio Amis,

ei qui ex Romma erat.

26

Et veniunt Ziphitae ex arida ad Saulem in collem, dicentes: Ecce David tegitur apud nos in colle Echela, secundum faciem Jessemou. Et surrexit Saul, et descendit in desertum Ziph, et cum eo tria milia virorum electorum ex Israel, ad quaerendum David in deserto Ziph. Et castra posuit Saul in colle Echela, qui est super faciem Jessemou super viam, et David sedit in deserto, et vidit David quod venisset Saul post eum in desertum. Et misit David exploratores, et cognovit quod Saul paratus ex Ceila venisset.

Et surrexit David clam, et ingreditur in locum ubi dormiebat ibi Saul, et ibi Abenner filius Ner, archidux eius; et Saul dormiebat in castris, et populus castra habens in circuitu eius. Et respondit David, et dixit ad Abimelech Hetthaeum, et ad Abessam filium Saruiae fratrem Joab, dicens: Quis intrabit mecum ad Saul in castra? Et dixit Abessa: Ego intrabo tecum.

Et ingreditur David et Abessa in populum nocte, et ecce Saul dormiens somno in castris, et hasta eius infixam in terram ad caput eius, et Abner et populus eius dormiebant in circuitu eius. Et dixit Abessa ad David: Conclusit Dominus hodie inimicum tuum in manus tuas, et nunc percutiam eum lancea in terram semel, et non repetam ei. Et dixit David ad Abessam: Ne

humilies eum, quia quis faciet manum suam super christum Domini et impunitus erit? Et dixit David: Vivit Dominus, nisi Dominus percusserit eum, aut dies eius venerit et mortuus fuerit, aut in bellum descenderit et additus fuerit. Absit mihi a Domino ut inferrem manum meam in christum Domini, et nunc cape hastam a cervicali eius et lagonam aquae, et abeamus nos ipsi. Et accepit David hastam et lagenam aquae de cervicali eius, et abierunt secundum se ipsos, et non erat qui videret, et non erat qui sciret, et non erat qui evigilaret, omnes dormientes, quia stupor Domini ceciderat super eos.

Et transivit David in ulteriorem partem, et stetit super verticem montis procul, et multa erat via inter eos. Et convocavit David populum, et ad Abner locutus est, dicens: Non respondebis, Abner? Et respondit Abner, et dixit: Quis es tu qui vocas? Et dixit David ad Abner: Non vir tu? Et quis sicut tu in Israel? Et cur non custodis dominum tuum regem? Quia intravit unus ex populo corrumpere dominum tuum regem. Et non bonum hoc verbum quod fecisti; vivit Dominus, quia filii mortis estis vos, qui custoditis regem dominum vestrum, christum Domini; et nunc vide vero hastam regis et lenticulam aquae: ubi sunt ea quae ad caput eius?

Et cognovit Saul vocem David, et dixit: Vox tua haec est, fili David? Et dixit David: Servus tuus, domine rex. Et dixit: Cur hoc dominus persequitur servum suum? Quia quid peccavi? Et quid iniquitatis inventum est in me? Et nunc audiat dominus meus rex verbum servi sui: si Deus concitat te contra me, olfaciat

sacrificium tuum; et si filii hominum, maledicti sunt isti coram Domino, quia eiecerunt me hodie ne stabilirer in hereditate Domini, dicentes: Vade, servi diis aliis. Et nunc ne cadat sanguis meus super terram ex adverso vultus Domini, quia egressus est rex Israel quaerere animam meam, sicut persequitur nycticorax in montibus.

Et dixit Saul: Peccavi, revertere, fili David, quia non malefaciam tibi, pro eo quod pretiosa fuit anima mea in oculis tuis; et hodie stulte egi et ignoravi multa valde. Et respondit David et dixit: Ecce hasta regis; transeat unus ex servis et accipiat eam. Et Dominus reddet unicuique secundum iustitiam eius et fidem eius, sicut tradidit te Dominus hodie in manus meas, et nolui inferre manum meam super christum Domini. Et ecce sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis, sic magnificetur anima mea coram Domino, et tegat me, et liberet me ex omni tribulatione. Et dixit Saul ad David: Benedictus tu, fili, et faciens facies, et potens poteris. Et abiit David in viam suam, et Saul reversus est in locum suum.

27

Et dixit David in corde suo dicens: Nunc addar in die una in manus Saul, et non est mihi bonum nisi salver in terram alienigenarum, et desinat a me Saul quaerere me in omnem terminum Israel, et salvabor ex manu eius. Et surrexit David et sexcenti viri qui cum eo erant, et ivit ad Anchus filium Ammach,

regem Geth. Et sedit David cum Anchus, ipse et viri eius, unusquisque et domus eius, et David et ambae uxores eius, Achinoam Iezraelitis et Abigaia uxor Nabal Carmelitae. Et nuntiatum est Saulo quod David fugerat in Geth, et non addidit adhuc quaerere eum.

Et dixit David ad Achis: Si quidem invenit servus tuus gratiam in oculis tuis, dent mihi locum in una ex urbibus quae sunt in agro, et habitabo ibi; et cur sedet servus tuus in urbe regia tecum? Et dedit ei in die illa Ziklag; propter hoc factum est Ziklag regi Judaeae usque ad diem hanc. Et factus est numerus dierum quibus sedit David in agro alienigenorum quattuor menses.

Et ascendebat David et viri eius, et invadebant super omnes Gesirites et super Amalekitas, et ecce terra habitabatur a pertinentibus vel a Gelampsour munitis et usque ad terram Aegypti. Et percutiebat terram, et non vivificabat virum aut feminam, et accipiebant greges et armenta et asinos et camelos et vestimenta, et revertebantur et veniebant ad Achis. Et dixit Achis ad David: Super quem imposuistis hodie? Et dixit David ad Achis: Secundum Notum Judaeae et secundum Notum Jesmega et secundum Notum Kenezi. Et virum et feminam non vivum servavi ad introducendum in Geth, dicens: Ne nuntient in Geth contra nos, dicentes: Haec David facit, et hoc ius eius omnibus diebus quibus sedebat David in agro alienigenorum. Et creditus est David apud Achish valde, dicens: Pudore affectus est pubescens in populo suo in Israel, et erit mihi servus in aeternum.

Et factum est in diebus illis, et congregantur alieni in castris eorum ut exirent ad bellandum cum Israel, et dixit Achish ad David: Sciens scies quod mecum exhibis in bellum tu et viri tui. Et dixit David ad Achis: Sic nunc scies quae faciet servus tuus. Et dixit Achis ad David: Sic archisomaophylacem te ponam omnibus diebus.

Et Samuel mortuus est, et planxit eum omnis Israel, et sepelierunt eum in Armathaim in civitate sua. Et Saul abstulit ventriloquos et divinos de terra. Et congregantur alienigenae, et veniunt et castra ponunt in Sunam; et congregat Saul omnes viros Israel, et castra ponunt in Gelboe. Et vidit Saul castra alienigenarum, et timuit, et obstupuit cor eius valde. Et interrogavit Saul per Dominum, et non respondit ei Dominus in somniis et in manifestis et in prophetis.

Et dixit Saul pueris suis: Quaerite mihi mulierem ventriloquam, et ibo ad eam, et quaeram in ea. Et dixerunt pueri eius ad eum: Ecce mulier ventriloqua in Aendor.

Et dissimulavit se Saul, et induit vestimenta alia, et vadit ipse et duo viri cum eo, et veniunt ad mulierem nocte, et dixit ei: Divina mihi per pythonem, et adduc mihi quem dixero tibi. Et dixit ei mulier: Ecce iam tu scis quanta fecit Saul, quomodo exstirpavit pythones et hariolos de terra, et quare tu insidiaris animae meae

ut occidas eam? Et iuravit ei Saul, dicens: Vivit Dominus, si accidet tibi iniuria in verbo hoc. Et dixit mulier: Quem adducam tibi? Et dixit: Samuelem adduc mihi.

Et vidit mulier Samuelem, et clamavit voce magna, et dixit mulier ad Saul: Quare decepisti me? Et tu es Saul. Et dixit ei rex, noli timere, dic quem vidisti, et dixit ei mulier, deos vidi ascendentes de terra. Et dixit ei: Quid cognovisti? Et dixit ei: Virum erectum ascendentem ex terra, et hic diploidem indutus. Et cognovit Saul quod hic Samuel esset, et incurvavit se super faciem suam super terram, et adoravit eum.

Et dixit Samuel: Cur molestus fuisti mihi ut ascenderem? Et dixit Saul: Afflicor valde, et alieni bellant contra me, et Deus recessit a me, et non audivit me amplius neque per manum prophetarum neque per somnia, et nunc vocavi te ut notum facias mihi quid faciam. Et dixit Samuel: Cur me interrogas, cum Dominus recesserit a te et factus sit cum proximo tuo? Et fecit Dominus tibi, sicut locutus est Dominus in manu mea, et dirumpet Dominus regnum tuum ex manu tua, et dabit eam proximo tuo Davidi. Quia non audivisti vocem Domini, et non fecisti iram furoris eius in Amalec, propter hoc verbum fecit Dominus tibi in die hac. Et tradet Dominus Israel cum te in manus alienigenarum, et cras tu et filii tui cum te cadent, et castra Israel dabit Dominus in manus alienigenarum.

Et festinavit Saul et cecidit stans super terram, et timuit valde a verbis Samuelis, et in eo non erat fortitudo adhuc, non enim

manducaverat panem tota die et tota nocte illa. Et intravit mulier ad Saul, et vidit quod festinavit valde, et dixit ad eum: Ecce vero audivit ancilla tua vocem tuam, et posui animam meam in manu mea, et audivi verba quae locutus es mihi. Et nunc audi ergo vocem ancillae tuae, et ponam coram te buccellam panis, et comede, et erit tibi fortitudo, quia vadis in via. Et non voluit edere, et cogeabant eum pueri eius et mulier, et audivit vocem eorum, et surrexit a terra, et sedit super sellam. Et mulieri erat vitula pascens in domo, et festinavit et immolavit eam, et accepit farinam et subegit, et coxit azyma. Et adduxit coram Saul et coram servis eius, et comederunt, et surrexerunt et abierunt nocte illa.

29

Et congregant peregrini omnia castra sua in Aphek, et Israel castra posuit in Aedor, quae est in Jezreel. Et satrapae alienigenorum praeteribant per centurias et milia, et David et viri eius praeteribant in extremis cum Achis. Et dixerunt satrapae alienigenorum: Quinam transeuntes isti? Et dixit Anchous ad duces alienigenorum: Nonne iste David servus Saul regis Israel est? Factus est cum nobis dies hoc secundum annum, et non inveni in eo quidquam ab qua die incidit ad me et usque ad diem hanc. Et contristati sunt super eum duces alienigenorum, et dicunt ei: Averte virum, et avertatur in locum suum ubi constituisti eum ibi, et non veniat nobiscum in bellum, et non fiat insidiator castrorum. Et in quo reconciliabitur hic

domino suo? Nonne in capitibus virorum illorum? Nonne hic est David, cui caneabant in choris, dicentes: Percussit Saul in milibus suis, et David in myriadibus suis?

Et vocavit Achis Davidem, et dixit ei: Vivit Dominus, quod rectus es tu et bonus in oculis meis, et exitus tuus et ingressus tuus mecum in castris, et quod non inveni secundum te malitiam ab ea die qua venisti ad me usque ad hodiernum diem, sed in oculis satrapum non bonus es tu. Et nunc revertere et vade in pace, et non facies malitiam in oculis satrapum alienigenorum.

Et dixit David ad Achous: Quid feci tibi et quid invenisti in servo tuo ab ea die qua eram coram te usque ad diem hanc, ut non veniam pugnans contra inimicos domini mei regis?

Et respondit Achis ad David: Scio quod bonus es in oculis meis, sed satrapae alienigenorum dicunt: Non veniet nobiscum in bellum. Et nunc surge mane in matutino tu et servi domini tui qui venerunt tecum, et ite in locum ubi constitui vos ibi, et verbum pestilentem ne ponas in corde tuo, quia bonus es tu coram me, et surgite mane in via et luceat vobis, et ite.

Et surrexit mane David ipse et viri eius ut abirent et custodirent terram alienigenorum, et alienigeni ascenderunt ut bellarent super Iezrahel.

Et factum est, intrante David et viris eius Secelac die tertia, et Amalec invasit super Notum et super Secelac, et percussit Secelac et incenderunt eam igne. Et mulieres et omnia quae in ea erant a parvo usque ad magnum non occiderunt, neque virum neque mulierem, sed captivos ceperunt, et abierunt viam suam.

Et venit David et viri eius in civitatem, et ecce incensa erat igne; mulieres autem eorum et filii eorum et filiae eorum capti erant. Et levavit David et viri eius vocem suam, et flebant usque dum non erat in eis virtus adhuc ad flendum. Et ambae uxores David captivae ductae sunt, Ahinoam Jezrahelitis et Abigail uxor Nabal Carmelitae. Et pressus est David valde, quia dixit populus lapidare eum, quoniam amara erat anima omnis populi, uniuscuiusque super filios suos et super filias suas; et confortatus est David in Domino Deo suo.

Et dixit David ad Abiathar sacerdotem, filium Ahimelech: Adduc ephod. Et interrogavit David per Dominum, dicens: Si persequar post geddour hunc? Si comprehendam eos? Et dixit ei: Persequere, quia comprehendens comprehendes eos, et liberans liberabis. Et ivit David ipse et sexcenti viri cum eo, et venerunt usque ad torrentem Bosor, et ceteri steterunt. Et persecutus est cum quadringentis viris; substiterunt autem ducenti viri, qui sederunt trans torrentem Bosor.

Et inveniunt virum Aegyptium in agro, et capiunt eum, et ducunt eum ad David, et dant ei panem et comedit, et

potaverunt eum aqua. Et dant ei fragmentum palathae et comedit, et constitutum est spiritus eius in eo, quia non comederat panem et non biberat aquam tres dies et tres noctes. Et dixit ei David: Cuius tu es, et unde es? Et dixit puer Aegyptius: Ego sum servus viri Amalekitae, et reliquit me dominus meus, quia aegrotavi ego tertio die. Et nos invasimus Notum Cherethi, et partes Judaeae, et Notum Chelub, et Ziklag igne incendimus. Et dixit ei David: Si deduces me super geddour hoc? Et dixit: Iura mihi secundum Deum non occidere me et non tradere me in manus domini mei, et deducam te super geddour hoc.

Et deduxit eum illic, et ecce isti diffusi erant super faciem omnis terrae, edentes et bibentes et festum agentes in omnibus spoliis magnis, quae ceperant ex terra alienigenarum et ex terra Iuda. Et venit super eos David, et percussit eos a lucifero usque ad vesperam et in diem sequentem, et non salvatus est ex eis vir nisi quadringenti pueri qui erant ascendentes super camelos, et fugerunt. Et abstulit David omnia quae ceperunt Amalekitae, et ambas uxores suas eripuit. Et non defuit illis a parvo usque ad magnum, et a spoliis, et usque ad filios et filias, et usque ad omnia quae ceperunt eorum, et omnia reduxit David. Et accepit omnia greges et armenta, et abduxit ante spolia, et spoliis illis dicebatur: Haec spolia David.

Et venit David ad ducentos viros qui relictos erant ne irent post David, et sedere fecit eos in torrente Bosor, et exierunt in occursum David et in occursum populi qui cum eo erat, et adduxit David usque ad populum, et interrogaverunt eum de

pace.

Et respondit omnis vir pestis et malus ex viris bellatoribus qui profecti erant cum David, et dixerunt: Quia non persecuti sunt nobiscum, non dabimus illis ex spoliis quae cepimus, sed unusquisque uxorem suam et filios suos abducat et revertatur. Et dixit David: Non facietis sic post tradere Dominum nobis et custodire nos, et tradidit Dominus geddour venientem super nos in manus nostras. Et quis audiet vos de verbis his? quia non minus nostri sunt, quoniam secundum partem descendantis in bellum, sic erit pars sedentis super vasa; secundum idem dividunt. Et factum est a die illa et deinceps, et factum est in praeceptum et in statutum Israeli usque ad diem hanc.

Et venit David in Secelac, et misit senioribus de spoliis Iuda et vicinis eius, dicens: Ecce de spoliis inimicorum Domini, iis qui in Bethsur erant, et iis qui in Ramah Austri, et iis qui in Gethor erant, et iis qui in Aroer, et iis qui in Ammadi, et iis qui in Saph, et iis qui in Esthie, Et iis qui in Carmelo erant, et iis qui in civitatibus Ieremeel erant, et iis qui in civitatibus Kenezi erant, et iis qui in Hierimouth erant, et iis qui in Beersabei erant, et iis qui in Nombe erant, et iis qui in Chebron erant, et omnia loca quibus transiit David ibi ipse et viri eius.

31

Et externi belligerabant super Israel, et fugerunt viri Israel ex

facie externorum, et cadunt vulnerati in monte Gelboe. Et coniunguntur alieni cum Saul et cum filiis eius, et percutiunt alieni Ionathan, et Aminadab, et Melchisa filium Saul. Et bellum gravatur super Saul, et inveniunt eum sagittarii viri arcuarii, et vulneratus est in hypochondria. Et dixit Saul ad eum qui ferebat arma sua: Evagina gladium tuum et transfige me eo, ne veniant incircumcisi isti et me transfigant et illudant mihi. Et noluit armiger eius, quia timuit valde. Et accepit Saul gladium et cecidit super eum. Et vidit armiger eius quod mortuus esset Saul, et cecidit et ipse super gladium suum, et mortuus est cum eo. Et mortuus est Saul, et tres filii eius, et armiger eius, in die illa simul.

Et viderunt viri Israel qui erant trans vallem et qui trans Iordanem, quod fugissent viri Israel et quod mortuus esset Saul et filii eius, et reliquerunt urbes suas et fugerunt, et venerunt alienigenae et habitaverunt in eis.

Et factum est die sequenti ut venirent alienigenae ad spoliandum mortuos, et invenerunt Saul et tres filios eius cecidisse super montes Gelboe.

Et eum avertunt et arma eius exuerunt et ea in terram Philisthinorum per circuitum mittunt, idolis eorum et populo bona nuntia annuntiantes. Et dedicaverunt vasa eius in Astarteio, et corpus eius fixerunt in muro Bethsan.

Et audiunt qui inhabitant Jabis Galaaditis quae fecerunt alieni

Saulo. Et surrexerunt omnes viri virtutis, et iverunt totam noctem, et acceperunt corpus Saul et corpus Ionathan filii eius de muro Bethsan, et tulerunt eos in Iabes, et combuserunt eos ibi. Et accipiunt ossa eorum et sepeliunt sub arvo illo in Iabes, et ieiunant septem dies.

II Samuelis

1

Et factum est post mortem Saul, et David reversus est percutiens Amalec, et sedit David in Sicelag duos dies. Et factum est die tertia, et ecce vir venit ex castris ex populo Saul, et vestimenta eius erant scissa, et terra erat super capite eius, et factum est cum intraret ad David, et cecidit super terram et adoravit eum.

Et dixit illi David: Unde tu venis? Et dixit ad illum: Ex castris Israel ego salvatus sum. Et dixit ei David: Quis hic sermo? Nuntia mihi. Et dixit: Quia fugit populus ex bello, et ceciderunt multi ex populo et mortui sunt, et Saul et Jonathan filius eius mortuus est.

Et dixit David ad puerum nuntiantem ei: Quomodo scis quod mortuus est Saul et Ionathan filius eius? Et dixit puer ille nuntians ei: Casu cecidi in montem Gelboe, et ecce Saul innixus erat super hastam suam, et ecce currus et equites appropinquaverant ei. Et respexit post se, et vidit me, et vocavit

me, et dixi: Ecce ego. Et dixit mihi: Quis es tu? Et respondi: Amalekites sum. Et dixit ad me: Sta sane super me et interfice me, quia tenuerunt me tenebrae terribiles, quia tota anima mea adhuc in me est. Et steti super eum et eum interfeci, quia sciebam quod non viveret post casum eius, et cepi diadema quod erat super caput eius et armillam quae erat super brachium eius, et ea attuli ad dominum meum huc.

Et tenuit David vestimenta sua et dirupit ea, et omnes viri qui cum eo erant dirupuerunt vestimenta sua. Et lamentaverunt et fleverunt et ieiunaverunt usque ad vesperam super Saul et super Jonathan filium eius et super populum Iuda et super domum Israel, quia percussi sunt gladio.

Et dixit David puero nuncianti ei: Unde es tu? Et dixit: Filius hominis peregrini Amalecitae ego sum.

Et dixit ei David: Quomodo non timuisti inferre manum tuam ad corrumpendum christum Domini? Et vocavit David unum ex pueris suis, et dixit: Accedens occurre ei. Et percussit eum, et mortuus est. Et dixit ad eum David: Sanguis tuus super caput tuum, quia os tuum respondit contra te, dicens: Ego mortificavi christum Domini.

Et lamentavit David lamentationem hanc super Saul et super Jonathan, filium eius. Et dixit docere filios Iuda; ecce scriptum est in libro recti.

Statue, Israel, super mortuos in altis tuis vulneratos; quomodo ceciderunt potentes! Ne annuntietis in Geth, et ne evangelizaveritis in exitibus Ascalonis, ne umquam laetificentur filiae alienigenarum, ne umquam exsultent filiae incircumcisorum. Montes qui in Gilboa sunt, non descendat ros et non pluvia super vos, et agri primarum frugum, quia ibi abiectus est scutum potentium, scutum Saul non unctus est oleo. A sanguine vulneratorum et ab adipe potentium arcus Ionathan non aversus est vacuus retro, et gladius Saul non reversus est vacuus. Saul et Jonathan, amati et pulchri, non separati; decori in vita eorum, et in morte eorum non separati sunt; super aquilas leves, et super leones roborati sunt. Filiae Israel, super Saul clamate, qui vos coccineis induebat cum ornamento vestro, qui ornamentum aureum super vestimenta vestra referebat. Quomodo ceciderunt potentes in medio belli! Ionathan super altitudines tuas vulneratus est. Doleo super te, frater mi Ionathan, pulcher mihi valde fuisti, admirabilis fuit amor tuus mihi super amorem mulierum. Quomodo ceciderunt potentes, et perierunt vasa bellica!

2

Et factum est post haec, et interrogavit David Dominum, dicens: Si ascendam in unam de civitatibus Iuda? Et dixit Dominus ad eum: Ascende. Et dixit David: Quo ascendam? Et dixit: In Hebron. Et ascendit ibi David in Hebron, et ambae mulieres eius, Ahinoam Iezraelitis et Abigaia mulier Nabal Carmelii. Et

homines qui cum eo erant unusquisque cum domo sua, et habitabant in urbibus Hebron.

Et veniunt viri Judaeae, et ungunt Davidem illic ad regnandum super domum Judae. Et nuntiaverunt Davidi, dicentes quod viri Jabis Galaaditis sepelierunt Saulum. Et misit David nuntios ad principes Iabis Galaaditis, et dixit ad eos David: Benedicti vos Domino, quia fecistis misericordiam hanc super dominum vestrum, super Saul christum Domini, et sepellistis eum et Ionathan filium eius. Et nunc faciat Dominus vobiscum misericordiam et veritatem, et quidem ego faciam vobiscum bonum hoc, quia fecistis verbum hoc. Et nunc corroborentur manus vestrae, et estote filii potentes, quia mortuus est dominus vester Saul, et quidem me unxit domus Iuda super se in regem.

Et Abner filius Ner, archidux Saulis, accepit Iebosthe filium Saulis, et eduxit eum ex castris in Mahanaim. et regnavit eum super Galaaditin, et super Thasir, et super Iezrahel, et super Ephraim, et super Benjamin, et super omnem Israë. Quadraginta annorum erat Iebosthe filius Saul, quando regnavit super Israel, et duos annos regnavit, excepta domo Iuda, quae erat post David.

Et facti sunt dies quibus David regnavit in Hebron super domum Iuda septem anni et menses sex.

Et exivit Abenner filius Ner, et pueri Iebosthe filii Saul ex Manaem in Gabaon. Et Ioab filius Saruiae et pueri David

exierunt ex Hebron et occurrerunt eis ad fontem Gabaon simul, et sederunt hi ad fontem hinc et hi ad fontem hinc. Et dixit Abner ad Joab: Surgant pueri et ludant coram nobis. Et dixit Joab: Surgant. Et surrexerunt et transierunt in numero: duodecim ex pueris Benjamin eorum Iebosthe filii Saul, et duodecim ex pueris David Et apprehenderunt unusquisque manu caput vicini sui, et gladius eius in latus vicini sui, et cadunt simul, et vocatum est nomen loci illius Portio Insidiatorum, quae est in Gabaon. Et factum est bellum durum valde in die illa, et titubavit Abenner et viri Israel coram pueris David. Et facti sunt ibi tres filii Saruiae: Ioab, et Abessa, et Asahel; et Asahel celer erat pedibus suis, sicut una dorcas in agro.

Et persecutus est Asahel post Abner, et non declinavit ad ire ad dextram neque ad sinistram a tergo Abner. Et respexit Abner post se, et dixit: Si tu es ipse Asahel? Et dixit: Ego sum. Et dixit ei Abenner: Declina tu in dextram aut in sinistram, et apprehende tibi unum ex pueris, et sume tibi armaturam eius. Et non voluit Asahel declinare a tergo eius. Et adhuc addidit Abner dicens Asaheli: Recede ab me, ne percutiam te in terram; et quomodo levabo faciem meam ad Joab? Et ubi sunt haec? Converte ad Joab fratrem tuum. Et non volebat discedere, et percussit eum Abner in parte posteriore hastae super inguinem, et transiit hasta ex parte posteriore eius, et cecidit ibi et mortuus est sub eo, et factum est ut omnis veniens usque ad locum ubi cecidit ibi Asahel et mortuus est, subsisteret. Et persecuti sunt Ioab et Abessa Abennēr, et sol occidebat, et ipsi venerunt usque ad

collem Amman, qui est ante faciem Gai, via deserti Gabaon.

Et congregantur filii Benjamin qui post Abner, et facti sunt in occursum unum, et steterunt super caput collis unius. Et vocavit Abenner Joab, et dixit: Nonne in victoriam devorabit gladius? Aut nescis quod amara erit in postremo? Et usquequo non dices populo ut avertant se a persecutione fratrum nostrorum? Et dixit Joab: Vivit Dominus, quia si non locutus es, quoniam tunc ex matutino ascendisset utique populus, unusquisque post fratrem suum. Et clauxit Ioab tuba, et recessit omnis populus, et non persecuti sunt post Israel, et non addiderunt adhuc pugnare.

Et Abner et viri eius abierunt in occasum totam noctem illam, et transiebant Iordanem, et ierunt totam convallem, et veniunt in castra. Et Ioab reversus est retro ab Abenner, et congregavit omnem populum, et numerati sunt de servis David decem et novem viri. Et Asahel. Et servi David percusserunt de filiis Benjamin, de viris Abner, trecentos sexaginta viros ex eis.

Et tollunt Asahel, et sepeliunt eum in sepulcro patris eius in Bethlehem, et ivit Ioab et viri qui cum eo erant totam noctem, et illuxit eis in Hebron.

3

Et factum est bellum diuturnum inter domum Saul et inter

domum David, et domus David ibat et roborabatur, et domus Saul ibat et infirmabatur. Et nati sunt David filii in Hebron, et erat primogenitus eius Amnon ex Ahinoam Jezrahelitide. Et secundus eius Dalouia Abigaiae Carmeliae, et tertius Absalom, filius Maacha filiae Tholmi regis Gessir. et quartus Ornia filius Haggith, et quintus Saphatia Abital, Et sextus Ietheram ex Aigal uxore David; hi nati sunt Davidi in Hebron.

Et factum est, cum esset bellum inter domum Saul et domum David, Abner autem tenebat domum Saul. Et Sauli concubina erat Respha filia Iol, et dixit Iebosthe filius Saul ad Abenner: Quid quod ingressus es ad concubinam patris mei? Et iratus est valde Abner de verbo hoc Iebosthe, et dixit Abner ad eum: Num caput canis ego sum? Feci hodie misericordiam cum domo Saul patris tui, et de fratribus et de notis, et non transfugi in domum David, et quaeris super me tu pro iniuria mulieris hodie? Haec faciat Deus Abenner et haec addat ei, quia sicut iuravit Dominus David, sic faciam ei in die hac. ad removendum regnum a domo Saul, et ad statuendum thronum David super Israel et super Judam a Dan usque Beersheba. Et non poterat amplius Ishbosheth Abner verbum respondere propter timorem eius.

Et misit Abner nuntios ad David in Thaelam, ubi erat, statim, dicens: Fac foedus tuum mecum, et ecce manus mea tecum erit ad convertendam ad te omnem domum Israel. Et dixit David: Bene, ego disponam tecum foedus, sed verbum unum ego peto a te, dicens: non videbis faciem meam, nisi adduxeris Michal filiam Saul, cum veneris videre faciem meam. Et misit David ad

Iebosthe filium Saul nuntios, dicens: Redde mihi uxorem meam Melchol, quam accepi in centum praeputiis alienigenorum. Et misit Iebosthe, et accepit eam a viro eius, a Phaltiel filio Sellis. Et ibat vir eius cum ea flens post eam usque Barakim, et dixit ad eum Abenner: Vade, revertere. Et reversus est.

Et dixit Abner ad seniores Israel, dicens: heri et nudiustertius quaerebatis David regnare super vos. Et nunc facite, quia Dominus locutus est de David, dicens: In manu servi mei David servabo Israel ex manu alienigenorum et ex manu omnium inimicorum eorum. Et locutus est Abner in auribus Benjamin, et ivit Abner ut loqueretur in aures David in Hebron omnia quaecumque placuerunt in oculis Israel et in oculis domus Benjamin. Et venit Abner ad David in Hebron, et cum eo viginti viri, et fecit David Abnero et viris qui cum eo erant potum. Et dixit Abner ad David: Surgam profecto et ibo et congregabo ad dominum meum regem omnem Israel, et faciam cum eo foedus, et regnabis super omnibus quibus desiderat anima tua. Et misit David Abner, et ivit in pace.

Et ecce servi David et Ioab venerunt ex expeditione, et spolia multa ferebant secum, et Abner non erat cum David in Hebron, quia dimiserat eum, et discesserat in pace. Et Joab et omnis exercitus ejus venerunt, et nuntiatum est Joab dicentes: Venit Abner filius Ner ad David, et misit eum, et abiit in pace. Et intravit Ioab ad regem, et dixit: Quid hoc fecisti? Ecce venit Abner ad te, et quare dimisisti eum, et abiit in pace? An non scis malitiam Abennir filii Nir, quia te decipere venit, et scire exitum

tuum et introitum tuum, et scire omnia quaecumque tu facis?

Et reversus est Ioab a David, et misit nuntios ad Abner post eum, et converterunt eum a puteo Sira, et David non scivit. Et reversus est Abner in Hebron, et declinavit eum Joab ex latere portae ut loqueretur ad eum, insidians, et percussit eum ibi in inguinem, et mortuus est in sanguine Asahel fratris Joab.

Et audivit David post haec, et dixit: Innocens sum ego et regnum meum a Domino, et usque in saeculum, a sanguinibus Abner filii Ner. Descendant super caput Ioab et super omnem domum patris eius, et non deficiat ex domo Ioab fluxum patiens et leprosus et tenens baculum et cadens gladio et diminutus pane. Joab autem et Abessa, frater eius, observabant Abner, pro eo quod interfecit Asahel, fratrem eorum, in Gabaon in bello.

Et dixit David ad Joab et ad omnem populum qui cum eo erat: Scindite vestimenta vestra, et accingite vos saccis, et plangite coram Abner. Et rex David ibat post lectum. Et sepeliunt Abner in Hebron, et rex levavit vocem suam et flevit super sepulcro eius, et omnis populus flevit super Abner.

Et lamentatus est rex super Abner, et dixit: Si secundum mortem Nabal morietur Abner? Manus tuae non ligatae sunt, pedes tui non in compedibus; non adduxit sicut Nabal. Coram filiis iniquitatis cecidisti, et congregatus est omnis populus ad flendum eum. Et venit omnis populus ut cibum capere faceret David panibus, cum adhuc dies esset, et iuravit David, dicens:

Haec faciat mihi Deus et haec addat, quia nisi sol occiderit, non gustabo panem aut aliquid omnino. Et cognovit omnis populus, et placuerunt coram eis omnia quaecumque fecit rex coram populo. Et cognovit omnis populus et omnis Israel in die illa, quod non factum est a rege, ut mortificaretur Abenner filius Ner.

Et dixit rex ad pueros suos: Nonne scitis quod ductor magnus cecidit in die hac in Israel? Et quod ego sum cognatus hodie et constitutus a rege; qui autem viri hi, filii Sarouiae, duriores me sunt, reddat Dominus facienti mala secundum malitiam eius.

4

Et audivit Iebosthe filius Saul, quia mortuus est Abenner filius Ner in Hebron, et solutae sunt manus eius, et omnes viri Israel consternati sunt. Et duo viri ducentes cohortes Iebosthe filio Saul, nomen uni Baana, et nomen secundo Rechab, filii Remmon Beerothitae ex filiis Benjamin, quia Beeroth reputabatur filiis Benjamin. Et fugerunt Beerothitae in Gittaim, et erant ibi incolentes usque ad diem hanc.

Et Jonathan filio Saul erat filius percussis pedibus, filius quinque annorum; et hic erat cum venit nuntius de Saul et Jonathan filio eius ex Iezrael. Et sustulit eum nutrix eius et fugit; et factum est, cum festinaret et recederet, cecidit et claudus factus est. Et nomen ei Memphibosthe.

Et profecti sunt filii Remmon Beerothitae, Rechab et Baana, et intraverunt in calore diei in domum Iebosthe; et ipse dormiebat in lecto meridiei. Et ecce ianitrix domus triticum ventilabat, et nutavit et dormiebat, et Rechab et Baanah fratres clam intraverunt. Et intraverunt in domum, et Iebosthe dormiebat super lectum suum in cubiculo suo, et percusserunt eum, et interfecerunt eum, et abstulerunt caput eius, et acceperunt caput eius, et abierunt viam ad occasum tota nocte.

Et attulerunt caput Iebosthe ad Davidem in Chebron, et dixerunt ad regem: Ecce caput Iebosthe filii Saul inimici tui, qui quaerebat animam tuam, et dedit Dominus domino regi vindictam inimicorum eius, sicut dies haec, ex Saul inimico tuo et ex semine eius.

Et respondit David Rechab et Baanae fratri eius, filiis Remmon Beerothitae, et dixit eis: Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni afflictione, quia qui nuntiavit mihi quia mortuus est Saul, Et ipse erat quasi evangelizans coram me, et tenui eum et occidi eum in Secelag, cui oportebat me dare evangelia. Et nunc viri mali occiderunt virum iustum in domo eius super lecto eius, et nunc requiram sanguinem eius de manu vestra, et delebo vos de terra. Et imperavit David pueris suis, et occiderunt eos, et amputaverunt manus eorum et pedes eorum, et suspenderunt eos super fontem in Hebron; caput autem Iebosthe sepelierunt in sepulcro Abner filii Ner.

5

Et veniunt omnes tribus Israel ad David in Hebron, et dixerunt ei: Ecce ossa tua et carnes tuae nos sumus. Et heri et nudiustertius, cum esset Saul rex super nos, tu eras qui educebas et introducebas Israel, et dixit Dominus ad te: Tu pasces populum meum Israel, et tu eris dux super populum meum Israel. Et veniunt omnes seniores Israel ad regem in Hebron, et disposuit illis rex David foedus in Hebron coram Domino, et ungunt David in regem super omnem Israel. Filius triginta annorum erat David cum regnare coepit, et quadraginta annos regnavit. Septem annos et sex menses regnavit in Hebron super Judam, et triginta tres annos regnavit super omnem Israelem et Judam in Hierosolyma.

Et abiit David et viri eius in Ierusalem ad Iebusaeum inhabitantem terram, et dictum est David: Non intrabis huc, quia restiterunt caeci et claudi, dicentes: Non intrabit David huc. Et praeoccupavit David regionem Sion; haec est civitas David. Et dixit David die illa: Omnis percutiens Iebusaeum tangat in pugiuncule et claudos et caecos et odientes animam David. Propter hoc dicent: Caeci et claudi non intrabunt in domum Domini. Et sedit David in regione, et vocata est haec urbs David, et aedificavit eam urbem in circuitu ab arce, et domum eius. Et iter faciebat David eundo et magnificando, et Dominus omnipotens cum eo.

Et misit Chiram rex Tyri nuntios ad David, et ligna cedrina, et artifices lignorum, et artifices lapidum, et aedificaverunt domum Davidi. Et cognovit David quod praeparavit eum Dominus in regem super Israel, et quod elevatum est regnum eius propter populum eius Israel.

Et accepit David adhuc uxores et concubinas ex Ierusalem, postquam venit ex Hebron, et nati sunt Davidi adhuc filii et filiae. Et haec sunt nomina eorum qui geniti sunt ei in Hierusalem: Sammous, et Shobab, et Nathan, et Salomon, et Ebear, et Elisoue, et Naphek, et Iephies et Elishama, et Elidae, et Eliphalat

Et audierunt alieni quod David unctus est rex super Israel, et ascenderunt omnes alieni quaerere David, et audivit David, et descendit in regionem. Et alieni adveniunt et conciderunt in vallem Titanorum.

Et interrogavit David per Dominum, dicens: Si ascendam ad alienigenas, et trades eos in manus meas? Et dixit Dominus ad David: Ascende, quia tradens tradam alienigenas in manus tuas. Et venit David ex superioribus rupturarum, et percussit alienigenas ibi, et dixit David: Percussit Dominus inimicos alienigenas coram me, sicut percutiuntur aquae. Propter hoc vocatum est nomen loci illius Superiorum Rupturarum. Et relinquunt ibi deos eorum, et ceperunt eos David et viri qui cum eo erant.

Et adhuc alieni addiderunt ascendere, et conciderunt in valle Titanorum. Et interrogavit David per Dominum, et dixit Dominus: Non ascendes in occursum eorum; convertere ab eis, et venies ad eos prope ploratum. Et erit, cum audieris vocem clausionis ab alsu fletus, tunc descendes ad eos, quia tunc exhibit Dominus ante te ad caedendum in bello alienigenorum. Et fecit David sicut mandavit ei Dominus, et percussit alienigenas a Gabaon usque ad terram Gazera.

6

Et congregavit adhuc David omnes iuvenes ex Israel, quasi septuaginta milia. Et surrexit et ivit David et omnis populus qui cum eo erat et ex principibus Iudae in ascensu, ut adduceret inde arcam Dei, super quam invocatum est nomen Domini virtutum sedentis super cherubim super eam.

Et imposuerunt arcam Domini super plastrum novum, et tulerunt eam ex domo Aminadab qui in colle erat, et Oza et fratres eius filii Aminadab agebant plastrum cum arca. Et fratres eius ibant ante arcam. Et David et filii Israel ludebant coram Domino in instrumentis aptatis cum fortitudine, et in cantibus, et in citharis, et in nablīs, et in tympanis, et in cymbalis, et in tibiis.

Et perveniunt usque ad aream Nachor, et extendit Oza manum suam super arcam Dei ut teneret eam, et tenuit eam, quia

agitavit eam vitulus. Et iratus est ira Dominus contra Ozam, et percussit eum ibi Deus, et mortuus est ibi apud arcam Domini coram Deo. Et contristatus est David propter id quod percussit Dominus Uzzah, et vocatus est locus ille Plaga Uzzah usque ad diem hanc. Et timuit David Dominum in die illa, dicens: Quomodo intrabit ad me arca Domini? Et non volebat David arcam foederis Domini ad se declinare in civitatem David, et declinavit eam David in domum Abeddara Gethaei. Et sedit arca Domini in domo Abeddara Gethaei menses tres, et benedixit Dominus totam domum Abeddara, et omnia eius.

Et nuntiatum est regi David, dicentes: Benedixit Dominus domum Abeddara et omnia eius propter arcam Dei. Et ivit David et reduxit arcam Domini ex domo Abeddara in civitatem David in laetitia. Et erant cum eo ferentes arcam septem chori, et sacrificium vitulus et agni. Et David canebat instrumentis aptatis coram Domino, et David indutus erat stolam specialem. Et David et omnis domus Israel adduxerunt arcam Domini cum clamore et cum voce tubae.

Et factum est, arca veniente usque ad civitatem David, et Michal filia Saul prospexit per fenestram, et vidit regem David saltantem et ludentem coram Domino, et contempsit eum in corde suo.

Et ferunt arcam Domini, et dedicaverunt eam in locum suum in medium tabernaculi, quod fixit ei David, et obtulit David holocausta coram Domino et pacificas. Et complevit David,

offerens simul holocausta et pacifica, et benedixit populum in nomine Domini potestatum. Et divisit omni populo, in omnem vim Israel a Dan usque Beersheba, et a viro usque ad feminam, unicuique collyridam panis et portionem assatam et laganon a sartagine, et abiit omnis populus unusquisque in domum suam.

Et reversus est David ut benediceret domum suam, et exivit Melchol filia Saul in occursum David, et benedixit eum, et dixit: Quomodo glorificatus est hodie rex Israel, qui revelatus est hodie in oculis ancillarum servorum suorum, sicut revelatur unus ex saltantibus! Et dixit David ad Michal: Coram Domino saltabo; benedictus Dominus qui elegit me super patrem tuum et super omnem domum eius, ut constitueret me in ducem super populum eius, super Israel. Et ludam et saltabo coram Domino, et revelabor adhuc sic, et ero inutilis in oculis tuis, et cum ancillis de quibus dixisti me non glorificari. Et Melchol filiae Saul non factum est parvulum usque ad diem mortis eius.

7

Et factum est quando sedit rex in domo sua, et Dominus requiem ei dederat in circuitu ab omnibus inimicis eius qui in circuitu, Et dixit rex ad Nathan prophetam: Ecce iam ego habito in domo cedrina, et arca Dei sedet in medio tentorii. Et dixit Nathan ad regem: Omnia quaecumque in corde tuo sunt, vade et fac, quia Dominus tecum est.

Et factum est nocte illa, et factum est verbum Domini ad Nathan dicens: Vade, Et dixi ad servum meum David: Haec dicit Dominus: Non tu aedificabis mihi domum ad habitandum me. Quod non habitavi in domo ab quo die eduxi filios Israel ex Aegypto usque ad diem hanc, et eram ambulans in diversorio et in tabernaculo. in omnibus quibus transivi in omni Israel, si loquens locutus sum ad unam tribum Israel, cui mandavi pascere populum meum Israel, dicens: Quare non aedificavistis mihi domum cedrinam?

Et nunc haec dices servo meo David: haec dicit Dominus omnipotens: accepi te ex ovili ovium, ut esses dux super populum meum, super Israel. Et eram tecum in omnibus quibus ibas, et exterminavi omnes inimicos tuos a facie tua, et feci te nominatum secundum nomen magnorum qui sunt super terram. Et ponam locum populo meo Israeli, et plantabo eum, et habitabit secundum se, et non sollicitus erit amplius, et non addet filius iniquitatis humiliare eum, sicut ab initio A diebus quibus constitui iudices super populum meum Israel, et requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis, et annuntiabit tibi Dominus, quod domum aedificabis ei. Et erit, si completi fuerint dies tui, et dormies cum patribus tuis, et suscitabo semen tuum post te, qui erit ex ventre tuo, et praeparabo regnum eius. Ipse aedificabit mihi domum nomini meo, et erigam thronum eius usque in aeternitatem. Ego ero ei in patrem, et ipse erit mihi in filium, et si venerit iniquitas eius, et arguam eum in virga virorum et in plagis filiorum hominum. Sed misericordiam meam non auferam ab eo, sicut abstuli ab iis quos amovi a facie mea. Et

fidelis fiet domus eius, et regnum eius usque in saeculum coram me, et thronus eius erit erectus in saeculum.

Secundum omnes verbos hos et secundum omnem visionem hanc, sic locutus est Nathan ad David.

Et intravit rex David, et sedit coram Domino, et dixit: Quis sum ego, Domine mi Domine, et quae est domus mea, quia amavisti me usque ad haec? Et parvus factus sum coram te, Domine mi Domine, et locutus es de domo servi tui in longinquum; haec autem est lex hominis, Domine mi Domine? Et quid addet David adhuc ad loquendum ad te? Et nunc tu scis servum tuum, Domine mi, Domine. Et propter servum tuum fecisti, et secundum cor tuum omnem magnitudinem hanc notam fecisti servo tuo, ut te magnificares Domine mi, non est sicut tu, et non est Deus praeter te in omnibus quae audivimus auribus nostris. Et quis ut populus tuus Israel, gens alia in terra? Ut duxit eum Deus ad redimendum sibi populum, ad ponendum tibi nomen, ad faciendam magnitudinem et manifestationem, ad eiciendum te a facie populi tui, quos redemisti tibi ex Aegypto, gentes et tabernacula? Et parasti tibi populum tuum Israel in populum usque in aevum, et tu, Domine, factus es illis in Deum. Et nunc, domine mi, verbum quod locutus es de servo tuo et de domo eius, firma usque in aevum, Domine omnipotens, Deus Israel, et nunc sicut locutus es, Magnificetur nomen tuum usque in saeculum. Domine omnipotens, Deus Israel, revelasti aurem servi tui dicens: Domum aedificabo tibi. Propter hoc invenit servus tuus cor suum ad orandum ad te orationem hanc. Et

nunc, Domine mi Domine, tu es Deus, et verba tua erunt vera, et locutus es pro servo tuo bona haec. Et nunc incipe et benedic domum servi tui, ut sit in aeternum coram te, quia tu, Domine mi Domine, locutus es, et a benedictione tua benedicetur domus servi tui ut sit in aeternum.

8

Et factum est post haec, et percussit David alienigenas, et fugavit eos, et cepit David frenum ex manu alienigenarum.

Et percussit David Moab, et mensus est eos funibus, cubare faciens eos super terram, et factae sunt duae mensurae ad necandum, et duas mensuras servavit, et factus est Moab Davidi in servos ferentes munera.

Et percussit David Hadadezer filium Rahab, regem Zobah, cum iret ille stabilire manum suam super fluvium Euphraten. Et praeoccupavit David ex eis mille currus, et septem milia equitum, et viginti milia virorum peditum, et dissolvit David omnes currus, et reliquit sibi centum currus. Et venit Syria Damasci ad adiuvandum Adraazar regem Sobae, et percussit David in Syris viginti duo milia virorum. Et posuit David custodiam in Syria quae est secundum Damascum, et factus est Syrus David in servos ferentes munera, et salvavit Dominus David in omnibus in quibus ibat. Et accepit David armillas aureas quae erant super servis Adraazar regis Soba, et attulit ea

in Hierusalem, et accepit ea Susakim rex Aegypti, cum ascenderet in Hierusalem in diebus Roboam filii Salomonis. Et ex Metebak et ex electis urbibus Hadadezer accepit rex David aes multum valde, ex quo fecit Solomon mare aeneum, et columnas, et labra, et omnia vasa.

Et audivit Thoou rex Hamath, quia David percussit omnem vim Hadadezer. Et misit Thoou Ieddouram filium suum ad regem David ut rogaret eum de pace, et ut benediceret eum pro eo quod pugnavit contra Hadadezer et percussit eum, quia adversarius erat Hadadezer, et in manibus eius erant vasa argentea et vasa aurea et vasa aenea. Et haec sanctificavit rex David Domino, cum argento et cum auro quod sanctificavit ex omnibus urbibus quas oppressit. ex Idumaea, et ex Moab, et ex filiis Ammon, et ex alienigenis, et ex Amalek, et ex spoliis Hadadezer filii Rahab regis Zobah.

Et fecit David nomen, et cum reverteretur, percussit Idumaeam in Gebelem, decem et octo milia. Et posuit in Idumaea praesidium, in omni Idumaea, et facti sunt omnes Idumaei servi regi, et servavit Dominus Davidem in omnibus quibus ibat.

Et regnavit David super omnem Israel, et erat David faciens iudicium et iustitiam super omnem populum suum. Et Ioab filius Saruiae super exercitum, et Iosaphat filius Achilud super commentarios, Et Sadok filius Achitob et Achimelech filius Abiathar sacerdotes, et Sasa scriba. Et Banaias filius Iodae consiliarius, et Chelethi, et Phelethi, et filii David aularchae

erant.

9

Et dixit David: Si est adhuc aliquis relictus in domo Saul, faciam cum eo misericordiam propter Jonathan. Et ex domo Saul erat servus, et nomen ei Ziba, et vocant eum ad David, et dixit ad eum rex: Tu es Ziba? Et dixit: Ego servus tuus. Et dixit rex: Si relinquitur ex domo Saul adhuc vir, faciam cum eo misericordiam Dei. Et dixit Siba ad regem: Adhuc est filius Ionathan, percussis pedibus. Et dixit rex: Ubi est hic? Et dixit Siba ad regem: Ecce in domo Machir filii Amiel ex Lodabar. Et misit rex David et accepit eum ex domo Machir filii Amiel ex Lodabar.

Et venit Memphibosthe filius Ionathan filii Saul ad regem David, et cecidit super faciem suam, et adoravit eum, et dixit ei David, Memphibosthe? et dixit, ecce servus tuus. Et dixit ei David: Ne timeas, quia faciens faciam tecum misericordiam propter Jonathan patrem tuum, et restituam tibi omnem agrum Saul, patris patris tui, et tu comedes panem super mensam meam semper. Et adoravit Memphibosthe, et dixit: Quis sum ego servus tuus, quia respexisti super canem mortuum similem mihi?

Et vocavit rex Siba, puerum Saul, et dixit ad eum: Omnia quae sunt Saul et toti domui eius dedi filio domini tui. Et operaberis ei terram tu et filii tui et servi tui, et inferes filio domini tui panes,

et edet panes, et Memphibosthe filius domini tui edet semper panem super mensa mea, et Sibae erant quindecim filii et viginti servi. Et dixit Ziba ad regem: Secundum omnia quaecumque mandavit dominus meus rex servo suo, sic faciet servus tuus. Et Memphibosthe edebat ad mensam David sicut unus ex filiis regis. Et Memphibosthe filius parvus erat, et nomen ei Micha, et omnis habitatio domus Siba servi Memphibosthe erant. Et Memphibosthe habitabat in Hierusalem, quod super mensam regis ipse semper edebat, et ipse erat claudus ambobus pedibus suis.

10

Et factum est post haec, et mortuus est rex filiorum Ammon, et regnavit Hannon filius eius pro eo. Et dixit David, faciam misericordiam cum Hannon filio Naas, quo modo fecit pater eius mecum misericordiam. Et misit David consolari eum per manum servorum suorum de patre eius, et venerunt servi David in terram filiorum Ammon. Et dixerunt principes filiorum Ammon ad Annon dominum eorum: Nonne propter glorificandum David patrem tuum coram te misit tibi consolantes? Sed ut explorent civitatem et speculentur eam et ad speculandam eam misit David pueros suos ad te? Et accepit Hanun servos David, et rasisit barbas eorum, et abscidit vestimenta eorum in dimidio usque ad coxas eorum, et emisit eos.

Et nuntiaverunt Davidi de viris, et misit in occursum eorum, quia erant viri ignominiati valde, et dixit rex: Sedete in Iericho donec germinent barbae vestrae, et revertemini.

Et viderunt filii Ammon quod populus David pudore affectus esset, et miserunt filii Ammon et conduxerunt Syriam Bethrehob et Syriam Zobah et Rehob, viginti milia peditum, et regem Amalek cum mille viris, et Ishtob duodecim milia virorum.

Et audivit David, et misit Joab et omnem exercitum, viros fortes. Et exierunt filii Ammon et paraverunt aciem ad portam, Syria Soba et Roob et Istob et Amalec soli in campo. Et vidit Ioab quod factum esset contra eum adversum bellum ex fronte et ex tergo, et elegit ex omnibus iuvenibus Israel, et instructi sunt ex adverso Syriae. Et reliquum populi dedit in manu Abessae fratris sui, et instruxerunt aciem ex adverso filiorum Ammon. Et dixit: Si Syria roboretur contra me, eritis mihi in auxilium; et si filii Ammon roborentur contra te, erimus ad te salvandum. Viriliter age et corroboremur pro populo nostro et pro civitatibus Dei nostri, et Dominus faciet quod bonum est in oculis eius.

Et accessit Ioab et populus eius cum eo in bellum ad Syriam, et fugerunt a facie eius. Et filii Ammon viderunt quod Syria fugisset, et fugerunt a facie Abessae, et intraverunt in civitatem. Et reversus est Joab a filiis Ammon, et venit Hierosolymam.

Et vidit Syria quod corruerat coram Israel, et congregati sunt in

unum. Et misit Hadadezer, et congregavit Syriam eam quae erat trans flumen ad Helam, et venerunt Elam, et Shobach princeps exercitus Hadadezer ante eos.

Et nuntiatum est David, et congregavit omnem Israel, et transivit Iordanem, et venit in Aelam, et instruxit aciem Syria contra David, et pugnaverunt cum eo. Et fugit Syria a facie Israel, et interfecit David ex Syria septingenta currus et quadraginta milia equitum, et Sobach principem virtutis eius percussit, et mortuus est ibi. Et viderunt omnes reges, servi Hadadezer, quod ceciderant coram Israel, et transfugerunt cum Israel, et servierunt eis, et timuit Syria salvare adhuc filios Ammon.

11

Et factum est, reverso anno in tempus expeditionis regum, et misit David Joab et servos eius cum eo et omnem Israel, et corruperunt filios Ammon et obsederunt super Rabbath, et David sedit in Jerusalem.

Et factum est ad vesperum, et surrexit David a lectulo suo, et ambulabat super tecto domus regis, et vidit mulierem se lavantem de tecto, et mulier erat pulchra forma valde. Et misit David et quaesivit de muliere, et dixit: Nonne haec est Beersabee, filia Eliab, uxor Uriae Hettaei?

Et misit David nuntios, et accepit eam, et intravit ad eam, et

dormivit cum ea, et haec se sanctificans ab immunditia sua, et reversa est in domum suam. Et concepit mulier in ventre, et mittens nuntiavit David, et dixit: In ventre habeo. Et misit David ad Ioab, dicens: Mitte ad me Uriam Hethæum. Et misit Ioab Uriam ad David.

Et pervenit Urias et intravit ad eum, et interrogavit David de pace Ioab, et de pace populi, et de pace belli. Et dixit David Uriæ: Descende in domum tuam et lava pedes tuos. Et exivit Urias ex domo regis, et exivit post eum munus regis. Et dormivit Urias apud portam regis cum servis domini sui, et non descendit in domum suam. Et nuntiaverunt Davidi, dicentes: Non descendit Urias in domum suam. Et dixit David ad Uriam: Nonne ex via tu venis? Quid est quod non descendisti in domum tuam? Et dixit Urias ad David: Arca et Israel et Judah habitant in tentis, et dominus meus Joab et servi domini mei in facie agri castra ponunt, et ego intrabo in domum meam ut edam et bibam et dormiam cum uxore mea? Quomodo? Vivit anima tua, non faciam rem hanc. Et dixit David ad Uriam: Sede hic et quidem hodie, et cras te mittam. Et sedit Urias in Hierusalem in die illa et in die postera.

Et vocavit eum David, et comedit coram eo, et bibit, et inebriavit eum, et exivit vespere ut dormiret super lectum suum cum servis domini sui, et in domum suam non descendit.

Et factum est mane, et scripsit David librum ad Joab, et misit in manu Uriæ. Et scripsit in libro, dicens: Introducite Uriam ex

adverso belli fortissimi, et convertimini a tergo eius, et percutietur et morietur.

Et factum est, cum Joab civitatem custodiret, ut poneret Uriam in loco ubi sciebat viros fortissimos esse. Et exierunt viri civitatis et bellabant cum Ioab, et ceciderunt ex populo ex servis David, et mortuus est etiam Urias Hethaeus.

Et misit Ioab, et nuntiavit Davidi omnia verba belli ut loqueretur ad regem, Et mandavit nuntio dicens: Cum compleveris omnes sermones de bello loquendos ad regem, Et erit, si ascenderit ira regis et dixerit tibi: Cur appropinquastis ad civitatem ut pugnaretis? Nonne scivistis quod sagittas iactabunt desuper de muro? Quis percussit Abimelech filium Ierubbaal filii Ner? Nonne mulier iecit fragmentum molae super eum de superne muri, et mortuus est in Thamasi? Quare appropinquastis ad murum? Et dices: Etiam servus tuus Urias Hethaeus mortuus est.

Et ivit angelus Ioab ad regem in Hierosolymam, et venit et nuntiavit Davidi omnia quanta nuntiavit ei Ioab, omnia verba belli. Et iratus est David ad Ioab, et dixit ad angelum: Cur appropinquastis ad civitatem ut pugnaretis? Non scivistis quod percutiemini a muro? Quis percussit Abimelech filium Ierobaal? Nonne mulier iecit super eum fragmentum molae a muro, et mortuus est in Thamasi? Cur appropinquastis ad murum? Et dixit nuntius ad David: Praevaluerunt contra nos viri, et egressi sunt contra nos in agrum, sed insecuti sumus eos usque ad ianuam portae. Et sagittaverunt sagittarii ad pueros tuos

desuper muro, et mortui sunt de pueris regis, et quoque servus tuus Urias Hethaeus mortuus est. Et dixit David ad nuntium: Haec dices ad Joab: Ne malum sit in oculis tuis verbum hoc, quia aliquando quidem sic et aliquando sic devorat gladius; conforta bellum tuum contra civitatem, et everte eam, et conforta eum.

Et audivit uxor Uriae quod mortuus esset Urias vir eius, et planxit virum suum. Et transiit luctus, et misit David, et congregavit eam in domum suam, et facta est ei uxor, et peperit ei filium, et malum apparuit verbum quod fecit David in oculis Domini.

12

Et misit Dominus Nathan prophetam ad David, et intravit ad eum, et dixit ei: Duo erant viri in civitate una, unus dives et unus pauper. Et dives habebat greges et armenta multa valde. Et pauperi nihil erat nisi agna una parva, quam acquisivit et servavit, et nutritivit eam, et crevit cum eo et cum filiis eius simul; de pane eius edebat, et de poculo eius bibebat, et in sinu eius dormiebat, et erat ei sicut filia. Et venit viator ad virum divitem, et pepercit capere ex gregibus eius et ex armentis eius, ut faceret hospiti viatori qui venerat ad eum, et cepit agnam pauperis, et fecit eam viro qui venerat ad eum. Et iratus est ira David valde in virum, et dixit David ad Nathan: Vivit Dominus, quia filius mortis est vir qui fecit hoc. Et agnam restituet septuplum pro eo quod fecit verbum hoc, et de quo non pepercit.

Et dixit Nathan ad David: Tu es vir qui fecit hoc. Haec dicit Dominus Deus Israel: Ego sum qui unxi te in regem super Israel, et ego liberavi te ex manu Saul. Et dedi tibi domum domini tui, et mulieres domini tui in sinu tuo, et dedi tibi domum Israel et Iuda; et si parvum est, addam tibi secundum haec. Cur contempsisti verbum Domini, ut faceres malum in oculis eius? Uriam Hettaeum percussisti gladio, et uxorem eius accepisti tibi in uxorem, et ipsum occidisti gladio filiorum Ammon. Et nunc non recedet gladius de domo tua usque in saeculum, pro eo quod despexisti me et accepisti uxorem Uriae Hettaei ut esset tibi uxor. Haec dicit Dominus: ecce ego excito super te mala ex domo tua, et capiam mulieres tuas ante oculos tuos, et dabo proximo tuo, et dormiet cum mulieribus tuis coram sole isto. Quia tu fecisti occulte, et ego faciam verbum hoc coram omni Israel et coram sole hoc.

Et dixit David ad Nathan: Peccavi Domino. Et dixit Nathan ad David: Et Dominus transtulit peccatum tuum; non morieris. Nisi quod provocans provocasti inimicos Domini in verbo hoc, et quidem filius tuus qui natus est tibi morte morietur.

Et abiit Nathan in domum suam, et percussit Dominus puerum quem peperit mulier Uriae Hethei Davidi, et aegrotavit. Et quaesivit David Deum de puero, et ieiunavit David ieiunium, et intravit et mansit super terram. Et surrexerunt super eum seniores domus eius ut erigerent eum a terra, et non voluit, et non comedit cum eis panem.

Et factum est in die septima, et mortuus est puer, et timuerunt servi David nuntiare ei, quia mortuus est puer, quia dixerunt: Ecce, cum puer adhuc viveret, locuti sumus ad eum, et non audivit vocem nostram; et quomodo dicamus ad eum quia mortuus est puer, et faciet mala? Et intellexit David quod servi eius susurrabant, et intellexit David quod puer mortuus esset, et dixit David ad servos suos: Num puer mortuus est? Et dixerunt: Mortuus est. Et surrexit David e terra, et se lavit, et se unxit, et vestimenta sua mutavit, et in domum Dei intravit, et eum adoravit, et in domum suam intravit, et panem edendum petiit, et panem ei posuerunt, et edit. Et dixerunt servi eius ad eum: Quid est verbum hoc quod fecisti propter puerum? Adhuc vivente ieiunabas et flebas et vigilabas; et quando mortuus est puer, surrexisti et comedisti panem et bibisti. Et dixit David: Dum puer adhuc vivebat, ieiunavi et flevi, quia dixi: Quis scit si miserebitur mei Dominus, et vivet puer? Et nunc mortuus est, quare hoc ego ieiuno? Non potero convertere eum adhuc? Ego ibo ad eum, et ipse non convertet ad me.

Et consolatus est David Bersabee uxorem suam, et intravit ad eam, et dormivit cum ea, et concepit et peperit filium, et vocavit nomen eius Salomon, et Dominus amavit eum. Et misit per manum Nathan prophetae, et vocavit nomen eius Jedidiah propter Dominum.

Et pugnavit Joab in Rabbath filiorum Ammon, et cepit civitatem regni. Et misit Ioab nuntios ad David, et dixit: Pugnavi in Rabbath, et cepi civitatem aquarum. Et nunc congrega reliquum

populi, et castra pone super civitatem, et praeoccupa eam, ne praeoccupem ego civitatem, et vocetur nomen meum super eam.

Et congregavit David omnem populum et profectus est in Rabbath et pugnavit in ea et cepit eam. Et accepit coronam Molchom regis eorum de capite eius, et pondus eius talentum auri et lapidis pretiosi, et erat super caput David, et spolia civitatis extulit multa valde. Et populum qui erat in ea eduxit, et posuit in serra, et in tribolis ferreis, et sectoribus ferreis, et traduxit eos per fornacem latericiam, et sic fecit omnibus civitatibus filiorum Ammon, et reversus est David et omnis populus in Ierusalem.

13

Et factum est post haec, et Absalom filio David erat soror forma valde bona, cui nomen Thamar, et amavit eam Amnon filius David. Et afflictabatur Amnon ita ut aegrotaret propter Thamar sororem suam, quia virgo erat, et immensum erat in oculis Amnon aliquid ei facere. Et erat Amnoni socius, et nomen ei Jonadab, filius Samaa fratris David, et Jonadab vir sapiens valde. Et dixit ei: Quid tibi est, quod tu sic infirmus es, fili regis, mane post mane? Non annuntias mihi? Et dixit ei Amnon: Thamar, sororem Absalom fratris mei, ego amo. Et dixit ei Jonadab: Dormias super lectum tuum et aegrotas, et intrabit pater tuus ut videat te, et dices ad eum: Veniat, quaeso, Thamar soror mea, et cibum det mihi, et faciat coram oculis meis cibum, ut videam et

edam de manibus eius. Et dormivit Amnon et aegrotavit, et intravit rex ut videret eum, et dixit Amnon ad regem: Veniat quaeso Thamar soror mea ad me, et faciat in oculis meis duas placentas, et comedam ex manu eius.

Et misit David ad Thamar in domum, dicens: I profecto in domum fratris tui et fac ei cibum. Et ivit Tamar in domum Amnon fratris sui, et ipse dormiebat, et accepit farinam et subegit, et fecit placentas coram oculis eius, et coxit placentas. Et accepit sartaginem et evacuavit coram eo, et non voluit edere. Et dixit Amnon: Educite omnem virum a me, et eduxerunt omnem virum ab eo. Et dixit Amnon ad Thamar: Infer cibum in cubiculum, et manducabo ex manu tua. Et accepit Thamar placentas quas fecit, et intulit Amnon fratri suo in cubiculum. Et adduxit ei cibum, et apprehendit eam, et dixit ei: Veni, cuba mecum, soror mea. Et dixit ei: Noli, frater mi, noli me humiliare, quia non fiet sic in Israel; noli facere stultitiam hanc. Et ego quo feram opprobrium meum? et tu eris quasi unus ex stultis in Israel; et nunc loquere ad regem, quia non prohibebit me a te. Et noluit Amnon audire vocem eius, et praevaluit super eam, et humiliavit eam, et dormivit cum ea.

Et odivit eam Amnon odio magno valde, quia magnum erat odium quo oderat eam super amorem quo amaverat eam, quia maior erat malitia ultima quam prima, et dixit ei Amnon: Surge et vade. Et dixit ei Thamar de malitia magna hac super alteram quam fecisti mecum, ut dimitteres me; et non voluit Amnon audire vocem eius. Et vocavit puerum suum praepositum

domus, et dixit ei: Emitte quidem hanc a me foras, et claude portam post eam. Et super eam erat tunica manicata, quia sic induebantur filiae regis virgines vestibus suis, et eduxit eam minister eius foras, et clausit ianuam post eam.

Et accepit Thamar cinerem et imposuit super caput suum, et tunicam variegatam quae super eam erat dilaceravit, et imposuit manus suas super caput suum, et ivit eundo et clamans. Et dixit ad eam Abessalom frater eius: Nonne Amnon frater tuus factus est tecum? Et nunc, soror mea, tace, quia frater tuus est; ne ponas cor tuum ad loquendum verbum hoc. Et sedit Thamar vidua in domo Abessalom fratris sui.

Et audivit rex David omnes verbos istos, et iratus est valde, et non contristavit spiritum Amnon filii sui, quia amabat eum, quia primogenitus eius erat. Et non locutus est Absalom cum Amnone neque malum neque bonum, quia oderat Absalom Amnonem propter rem qua humiliaverat Thamar sororem eius. Et factum est post biennium dierum, et erant tondentes Absalom in Baal hazor, quae est adiacens Ephraim, et vocavit Absalom omnes filios regis. Et venit Absalom ad regem, et dixit: Ecce vero tondent servo tuo; eat vero rex et pueri eius cum servo tuo. Et dixit rex ad Absalom: Non, fili mi, non eamus omnes nos, ne onerosi simus tibi. Et coegit eum, sed non voluit ire, et benedixit eum. Et dixit Absalom ad eum: Et si non, eat quaeso nobiscum Amnon frater meus. Et dixit ei rex: Quare eat tecum? Et coegit eum Absalom, et misit cum eo Amnon et omnes filios regis, et fecit Absalom potum secundum potum regis.

Et praecepit Absalom pueris suis, dicens: Videte, ut cum laetum factum sit cor Amnon in vino, et dicam ad vos, Percutite Amnon, et mortificate eum, ne timeatis; quia nonne ego sum qui praecipio vobis? Viriliter agite et estote filii fortitudinis. Et fecerunt pueri Absalom Amnoni, sicut mandavit eis Absalom, et surrexerunt omnes filii regis, et imposuit unusquisque super mulam suam, et fugerunt.

Et factum est, cum essent in via, et fama venit ad David, dicens: Percussit Absalom omnes filios regis, et non relictus est ex eis ne unus quidem. Et surrexit rex et scidit vestimenta sua et decubuit super terram, et omnes servi eius circumstantes eum sciderunt vestimenta sua. Et respondit Jonadab filius Samaa fratris David, et dixit: Ne dicat dominus meus rex quod omnes pueros filios regis interfecit, quod Amnon solus mortuus est, quod super ore Absalom erat positus ab die qua humiliavit Tamar sororem eius. Et nunc non ponat dominus meus rex super cor suum verbum dicens omnes filios regis mortuos esse, quia solus Amnon mortuus est. Et fugit Absalom. Et levavit puer speculator oculos suos, et vidit, et ecce populus multus ambulans in via post eum ex latere montis in descensu, et venit speculator et nuntiavit regi, et dixit: Viros vidi ex via Horonaim ex parte montis.

Et dixit Jonadab ad regem: Ecce filii regis adsunt; secundum verbum servi tui sic factum est. Et factum est quando complevit loquens, et ecce filii regis venerunt, et levaverunt vocem eorum et fleverunt, et quidem rex et omnes servi eius fleverunt fletum magnum valde.

Et Absalom fugit et ivit ad Tholmi filium Emmiud regem Gessur in terram Chamaachad, et luxit rex David super filium suum omnibus diebus. Et Absalom fugit et ivit in Geshur, et fuit ibi tres annos. Et cessavit rex David exire ad Absalom, quia consolatus est super Amnon, quia mortuus est.

14

Et cognovit Joab filius Zeruaie quod cor regis erat super Absalom. Et misit Ioab in Thecoe, et accepit inde mulierem sapientem, et dixit ad eam: Luge utique, et indue vestimenta lugubria, et ne ungas oleum, et eris ut mulier lugens super mortuo hoc dies multos. Et venies ad regem, et loqueris ad eum secundum verbum hoc; et posuit Ioab verba in ore eius.

Et intravit mulier Thecoitis ad regem, et cecidit super faciem suam in terram, et adoravit eum, et dixit: Salva, rex, salva. Et dixit ad eam rex: Quid est tibi?

Illa autem dixit, Mulier vidua ego sum, et mortuus est vir meus. Ancillae tuae duo filii erant, et pugnauerunt ambo in agro, et non erat qui liberaret inter eos, et percussit unus fratrem suum, et interfecit eum. Et ecce surrexit tota patria contra ancillam tuam, et dixerunt: Da eum qui percussit fratrem suum, et morte afficiemus eum pro anima fratris eius quem occidit, et exstirpabimus etiam heredem vestrum, et exstinguent carbonem meum relictum, ita ut non ponatur viro meo reliquiae

et nomen super faciem terrae.

Et dixit rex ad mulierem: Sana vade in domum tuam, et ego mandabo de te. Et dixit mulier Tekoitis ad regem: Super me, domine mi rex, iniquitas et super domum patris mei, et rex et thronus eius innocens. Et dixit rex: Quis est ille qui loquitur ad te? Duc eum ad me, et non addet amplius ut tangat eum. Et dixit: Meminerit utique rex Dominum Deum suum, ne multiplicetur propinquus sanguinis ad perdendum, et non tollent filium meum. Et dixit: Vivit Dominus, si cadet de capillo filii tui super terram.

Et dixit mulier: Loquatur, quaeso, ancilla tua ad dominum meum regem verbum. Et dixit: Loquere. Et dixit mulier: Quare cogitasti tale quid super populum Dei? An ex ore regis verbum hoc est quasi delictum, cum rex expulsus suum non reducat? Quod morte moriemur, et sicut aqua quae defertur super terram quae non colligetur, et accipiet Deus animam, et cogitans ut expellat ab eo eum qui expulsus est. Et nunc quod veni ut loquerer ad regem dominum meum verbum hoc, quia populus me videt, et ancilla tua dixit: loquatur sane ad dominum meum regem, si forte rex faciet verbum ancillae suae. Quod rex audiet, liberet ancillam suam e manu viri qui quaerit me et filium meum ab hereditate Dei tollere. Et dixit mulier: Si iam verbum domini mei regis ad sacrificia pertinet, quoniam sicut angelus Dei, ita dominus meus rex ad audiendum bonum et malum, et Dominus Deus tuus erit tecum.

Et respondit rex et dixit ad mulierem: Ne vero celes a me verbum quod ego interrogo te. Et dixit mulier: Loquatur vero dominus meus rex. Et dixit rex: Nonne manus Ioab in omni hoc cum te est? Et dixit mulier regi: Vivit anima tua, domine mi rex, si est in dextera aut in sinistra ex omnibus quae locutus est dominus meus rex, quia servus tuus Ioab ipse mandavit mihi, et ipse posuit in ore ancillae tuae omnes verbos hos. Propter circumeundum faciem verbi huius, quod fecit servus tuus Ioab verbum hoc, et dominus meus sapiens est sicut sapientia angeli Dei, ut cognoscat omnia quae in terra sunt.

Et dixit rex ad Joab: Ecce vero feci tibi secundum verbum tuum hoc; vade, converte puerum Absalom. Et cecidit Ioab super faciem suam super terram, et adoravit, et benedixit regem, et dixit Ioab: Hodie cognovit servus tuus quod inveni gratiam in oculis tuis, domine mi rex, quia fecit dominus meus rex verbum servi sui. Et surrexit Ioab et ivit in Geshur et duxit Absalom in Ierusalem. Et dixit rex: Avertatur in domum suam, et faciem meam non videat. Et aversus est Absalom in domum suam, et faciem regis non vidit.

Et sicut Absalom, non erat vir in omni Israel laudabilis valde; a vestigio pedis eius et usque ad verticem eius non erat in eo macula. Et cum tonderetur caput eius, et fiebat ab initio dierum in dies cum tonderetur, quia gravabatur super eum, et tondens eam posuit capillum capitis eius ducentos siclos in siclo regio. Et nati sunt Absalom tres filii et filia una, et nomen eius Thamar; haec erat mulier pulchra valde, et facta est uxor Roboam filii

Salomonis, et peperit ei Abiam.

Et sedit Abessalom in Hierusalem duos annos dierum, et faciem regis non vidit. Et misit Absalom ad Joab ut mitteret eum ad regem, et non voluit venire ad eum, et misit secundo ad eum, et non voluit advenire. Et dixit Absalom ad pueros suos: Videte, portio in agro Joab adhaerens mihi, et illi ibi hordea sunt; ite et incendite eam igne. Et incenderunt pueri Absalom portionem. Et venerunt servi Joab ad eum scissis vestimentis eorum, et dixerunt: Incenderunt servi Absalom portionem igne. Et surrexit Ioab et venit ad Abessalom in domum et dixit ad eum: Cur incenderunt servi tui portionem meam in igne? Et dixit Absalom ad Joab: Ecce misi ad te dicens: Veni huc, et mittam te ad regem dicens: Cur veni ex Geshur? Bonum mihi erat esse ibi. Et nunc ecce faciem regis non vidi. Si autem est in me iniquitas, mortem mihi adfice.

Et intravit Ioab ad regem et nuntiavit ei, et vocavit Abessalom, et intravit ad regem, et adoravit eum, et cecidit super faciem suam super terram coram rege, et osculatus est rex Abessalom.

15

Et factum est post haec, et fecit sibi Abessalom currus et equos et quinquaginta viros ad praecurrendum ante eum. Et surrexit mane Absalom, et stetit iuxta viam portae, et factum est ut omnis vir cui erat iudicium veniret ad regem in iudicium, et

clamavit ad eum Absalom, et dicebat ei: Ex quali civitate tu es? Et dixit: Ex una tribuum Israel servus tuus. Et dixit ad eum Absalom: Ecce verba tua bona et recta sunt, sed qui audiat te non est a rege. Et dixit Absalom: Quis me constituet iudicem in terra, et ad me veniet omnis vir cui sit controversia et iudicium, et iustificabo eum? Et factum est, cum vir appropinquaret ad adorandum ei, ut extenderet manum suam et apprehenderet eum et osculatus esset eum. Et fecit Absalom secundum verbum hoc omni Israeli, iis qui veniebant in iudicium ad regem, et sibi appropriabat Absalom cor virorum Israel.

Et factum est a fine quadraginta annorum, et dixit Absalom ad patrem suum: Ibo profecto et persolvam vota mea, quae vovi Domino in Hebron, Quia votum vovit servus tuus cum habitarem in Geshur in Syria, dicens: Si convertens convertet me Dominus in Jerusalem, et serviam Domino. Et dixit ei rex: Vade in pace, et surgens ivit in Hebron.

Et misit Absalom exploratores in omnes tribus Israel, dicens: cum audieritis vocem cornu, tunc dicetis: rex Absalom regnavit in Hebron. Et cum Absalom ierunt ducenti viri ex Hierosolyma invitati, et ibant in simplicitate sua, et non cognoverunt ullam rem. Et misit Absalom ad Ahithophel Tekoitem, consiliarium David, ex civitate eius in Giloh, dum sacrificaret, et facta est contritio fortis, et populus vadens et multus erat cum Absalom.

Et venit nuntius ad David, dicens: Factum est ut cor virorum Israel sequeretur Absalom. Et dixit David omnibus servis suis

qui cum eo erant in Ierusalem: Surgite et fugiamus, quia non est nobis salus a facie Absalom. Festinate ad eundum, ne festinet et comprehendat nos, et impellat super nos malitiam, et percutiat civitatem in ore gladii. Et dixerunt servi regis ad regem: Secundum omnia quaecumque eligit dominus noster rex, ecce servi tui.

Et exivit rex et omnis domus eius pedibus suis, et reliquit rex decem mulieres ex concubinis suis ad custodiendam domum. Et exivit rex et omnes servi eius pedibus, et steterunt in domo longinqua. Et omnes servi eius per manum eius praeteribant, et omnis Cherethita et omnis Pelethita, et steterunt super olea in deserto, et omnis populus praeteribat tenens eum, et omnes qui circa eum, et omnes robusti, et omnes bellatores sexcenti viri, et aderant super manum eius, et omnis Cherethita, et omnis Pelethita, et omnes Gethitae sexcenti viri qui venerunt pedibus eorum ex Geth, et euntes super faciem regis.

Et dixit rex ad Ethi Gethaeum: Cur vadis et tu nobiscum? Revertere et habita cum rege, quia peregrinus es tu, et quia migrasti tu ex loco tuo. Si heri venisti, et hodie te nobiscum movebo? Et profecto migrabis de loco tuo, cum heri exitus tuus fuerit, et hodie te nobiscum movebo ut proficiscaris? Et ego ibo quocumque eam. Revertere et reduc fratres tuos tecum, et Dominus faciet tecum misericordiam et veritatem. Et respondit Ethi regi et dixit: Vivit Dominus et vivit dominus meus rex, quia in locum ubi fuerit dominus meus, sive in mortem sive in vitam, ibi erit servus tuus. Et dixit rex ad Ethi: Huc veni, et transi

mecum. Et praeteriit Ethi Gethaeus et rex, et omnes servi eius et omnis turba quae cum eo erat.

Et omnis terra flebat voce magna, et omnis populus transiebat in torrente Cedron, et rex transiit torrentem Cedron, et omnis populus et rex transiebant super faciem viae ad desertum.

Et ecce etiam Sadoc et omnes Levitae cum eo, ferentes arcam foederis Domini ab Baithar, et statuerunt arcam Dei, et ascendit Abiathar donec cessavit omnis populus transire ex civitate. Et dixit rex ad Zadok: Converte arcam Dei in civitatem. Si inveniam gratiam in oculis Domini, et convertet me, et ostendet mihi eam et pulchritudinem eius. Et si dicat sic: Non delectatus sum in te, ecce ego sum; faciat mihi secundum bonum in oculis eius.

Et dixit rex Sadoc sacerdoti: Vide, tu reverteris in civitatem in pace, et Achimaas filius tuus, et Jonathan filius Abiathar, duo filii vestri, vobiscum. Videte, ego castrametor in Araboth deserti, donec veniat verbum a vobis ad nuntiandum mihi. Et convertit Sadoc et Abiathar arcam Dei in Hierusalem, et sedit ibi.

Et David ascendebat in ascensu olivarum, ascendens et flens, et caput coopertum habens, et ipse ibat nudis pedibus, et omnis populus qui cum eo erat texit vir caput suum, et ascendebant ascendentes et flentes. Et nuntiatum est David, dicentes: Et Ahithophel in conspirantibus cum Absalom est. Et dixit David: Disperge vero consilium Ahithophel, Domine Deus meus.

Et erat David veniens usque ad Ros, ubi adoravit ibi Deum, et ecce in occursum ei Hushai archicomes David, scissam tunicam suam habens, et terram super caput suum. Et dixit ei David: Si quidem transieris mecum, eris mihi in onus, Et si reverteris super civitatem, et dices Absalom, transierunt fratres tui, et rex post me transiit pater tuus, et nunc servus tuus sum, rex, permitte me vivere, servus patris tui eram tunc et modo, et nunc ego servus tuus, et dissipabis mihi consilium Ahithophel. Et ecce ibi tecum Sadoc et Abiathar sacerdotes, et erit omne verbum quod audieris ex domo regis, et nuntiabis Sadoc et Abiathar sacerdotibus. Ecce illic cum eis duo filii eorum, Ahimaaz filius Sadok, et Jonathan filius Abiathar, et mittetis per manum eorum ad me omne verbum quod audieritis. Et intravit Chusi, socius David, in civitatem, et Abessalom modo introibat in Hierusalem.

16

Et David praeteriit paulum quid a Ros, et ecce Siba puer Memphibosthe in occursum eius, et par asinorum oneratarum, et super eis ducenti panes, et centum uvae passae, et centum palmae, et uter vini. Et dixit rex ad Siba: Quid haec tibi? Et dixit Siba: Iumenta domui regis ad insidendum, et panes et palmae in cibum pueris, et vinum bibere defatigatis in deserto. Et dixit rex: Et ubi est filius domini tui? Et dixit Siba ad regem: Ecce sedet in Hierusalem, quia dixit: Hodie restituet mihi domus Israel regnum patris mei. Et dixit rex Sibae: Ecce tibi omnia quaecumque sunt Memphibosthe. Et dixit Siba adorans:

Inveniam gratiam in oculis tuis, domine mi rex.

Et venit rex David usque Bahurim, et ecce inde vir exibat ex cognatione domus Saul, et nomen illi Shimei filius Gera; exivit exiens et maledicens. et lapidans lapidibus Davidem, et omnes pueros regis David, et omnis populus erat, et omnes potentes, a dextris et a sinistris regis. Et sic dicebat Semei cum malediceret eum: Exi, exi, vir sanguinum et vir illegitime. Retornavit super te Dominus omnia sanguina domus Saul, quia regnasti pro eo, et dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui, et ecce tu in malitia tua, quia vir sanguinum es.

Et dixit Abishai filius Zeruiah ad regem: Cur maledicit canis mortuus hic dominum meum regem? Transibo enim et auferam caput eius. Et dixit rex: Quid mihi et vobis, filii Sarouias? Et sinite eum, et sic maledicat, quia Dominus dixit ei maledicere David; et quis dicet: Quare sic fecisti? Et dixit David ad Abessa et ad omnes pueros eius: Ecce filius meus, qui egressus est ex ventre meo, quaerit animam meam, et insuper nunc filius Iemini. Sinite eum maledicere, quia dixit ei Dominus. Forsitan videat Dominus humiliationem meam, et convertet mihi bona pro maledictione eius hoc die.

Et ivit David et omnes viri eius in via, et Semei ibat ex latere montis adhaerens ei, eundo et maledicens et lapidans lapidibus ex lateribus eius et pulverem spargens. Et venit rex et omnis populus cum eo exhausti, et refecti sunt ibi.

Et Absalom et omnis vir Israel intraverunt in Hierusalem, et Achitophel cum eo. Et factum est quando venit Hushai archietaerus David ad Absalom, et dixit Hushai ad Absalom: Vivat rex. Et dixit Absalom ad Hushai: Haec est misericordia tua cum socio tuo? Cur non abisti cum socio tuo? Et dixit Hushai ad Absalom: Non, sed post eum quem elegit Dominus et populus hic et omnis vir Israel, ipsi ero, et cum eo sedebo. Et secundum, cui ego serviam? nonne coram filio eius? quemadmodum servivi coram patre tuo, sic ero coram te.

Et dixit Absalom ad Ahithophel: Ferte vobis consilium quid faciamus. Et dixit Ahithophel ad Absalom: Intra ad concubinas patris tui, quas reliquit ad custodiendam domum eius, et audiet omnis Israel quod dedecorasti patrem tuum, et confortabuntur manus omnium qui tecum sunt. Et fixerunt tentorium Absalom super tectum, et intravit Absalom ad concubinas patris sui coram oculis totius Israel. Et consilium Ahithophel, quod deliberavit in diebus primis, quo modo interrogaret quis in verbo Dei, sic omne consilium Ahithophel et quidem Davidi et quidem Absalomo.

17

Et dixit Ahithophel ad Absalom: Eligam utique mihi duodecim milia virorum, et consurgam et persequar post David noctem. Et veniam super eum, et ipse laborans et dissolutus manibus, et exterrebo eum, et fugiet omnis populus qui cum eo, et percutiam

regem solissimum. Et revertar omnem populum ad te, quem ad modum revertitur sponsa ad virum suum, praeter animam viri unius quam tu quaeris, et omni populo erit pax. Et statim verbum placuit in oculis Absalom et in oculis omnium presbyterorum Israel.

Et dixit Absalom: Vocate etiam Chusi Arachitem, et audiamus quid in ore eius sit. Et intravit Chusi ad Abessalom, et dixit Abessalom ad eum dicens: Secundum verbum hoc locutus est Achitophel; faciemus secundum verbum eius? Si autem non, tu loquere.

Et dixit Hushai ad Absalom: Non bonum hoc consilium quod deliberavit Ahithophel hac vice. Et dixit Hushai: Tu scis patrem tuum et viros eius, quia potentes sunt valde et amari anima eorum, sicut ursus orba in agro, et sicut sus aspera in planitie; pater tuus vir bellator est, et non devertet populum. Ecce enim ipse nunc occultatus est in uno collium aut in uno locorum, et erit in impetu faciendo eis in principio, et audiet audiens, et dicat: facta est clades in populo qui post Absalom est. Et quidem ipse filius potentiae, cuius cor sicut cor leonis, liquescens liquescet, quia scit omnis Israel quia potens est pater tuus, et filii potentiae qui cum eo sunt. Quod sic consulens ego consului, et congregatus congregabitur super te omnis Israel a Dan usque ad Bersabee, sicut arena quae super mare ad multitudinem, et facies tua procedens in medio eorum. Et veniemus ad eum in unum ex locis ubi invenerimus eum ibi, et castra ponemus super eum sicut cadit ros super terram, et non relinquemus in eo et in

viris eius qui cum eo sunt ne unum quidem. Et si in civitatem congregetur, accipiet omnis Israel ad civitatem illam funes, et trahemus eam usque in torrentem, ut non relinquatur ibi neque lapis.

Et dixit Absalom, et omnis vir Israel, bonum est consilium Hushai Architis super consilium Ahithophel, et Dominus mandavit dispergere consilium Ahithophel bonum, ut adduceret Dominus super Absalom mala omnia.

Et dixit Chusi Archita ad Sadoc et Abiathar sacerdotes: Sic et sic consuluit Achitophel Abessalomo et senioribus Israel, et sic et sic consulū ego. Et nunc mittite celeriter et nuntiate Davidi, dicentes: Ne manseris noctem in Araboth deserti, et quidem transiens festina, ne forte absorbeatur rex et omnis populus qui cum eo est.

Et Jonathan et Ahimaaz stabant in fonte Rogel, et ivit ancilla et nuntiavit eis, et ipsi eunt et nuntiant regi David, quia non poterant videri ut intrarent in urbem. Et vidit eos puer, et nuntiavit Absalom, et ierunt duo celeriter, et intraverunt in domum viri in Bahurim, et erat ei lacus in atrio, et descenderunt ibi. Et accepit mulier et expandit velamen super faciem lacci, et sparsit super illo triticum, et non cognita est res. Et venerunt servi Absalom ad mulierem in domum, et dixerunt: Ubi Ahimaaz et Jonathan? Et dixit eis mulier: Transierunt paulum aquae. Et quaesierunt, et non invenerunt, et reversi sunt in Hierusalem. Factum est autem, postquam discesserunt, et

ascenderunt ex puteo, et ierunt, et nuntiaverunt regi David, et dixerunt ad David: Surgite et transite celeriter aquam, quia sic deliberavit de vobis Ahithophel.

Et surrexit David et omnis populus qui cum eo erat, et transierunt Iordanem usque ad lucem matutinam; usque ad unum non latuit qui non transiit Iordanem.

Et Ahithophel vidit quod consilium eius non factum esset, et stravit asinum suum, et surrexit et abiit in domum suam in civitatem suam, et mandavit domui suae, et suspendit se et mortuus est et sepultus est in sepulcro patris sui.

Et David transiit in Mahanaim, et Absalom transivit Iordanem ipse et omnis vir Israel cum eo. Et Amessam constituit Abessalom loco Ioab super exercitum. Et Amessa erat filius viri, cui nomen Iether Iezraelites; hic intravit ad Abigaïam filiam Naas, sororem Saruïae matris Ioab. Et castra posuit omnis Israel et Absalom in terra Galaad.

Et factum est, quando venit David in Mahanaim, et Shobi filius Nahash ex Rabbah filiorum Ammon, et Machir filius Ammiel ex Lodebar, et Barzillai Galaadites ex Rogelim, Attulerunt decem lectos bipedes, et decem lebetas, et vasa fictilia, et triticum, et hordeum, et farinam, et polentam, et fabam, et lentem. Et mel et butyrum et oves et abundantiam boum obtulerunt David et populo qui cum eo erat ad edendum, quia populus esuriens et defessus et sitiens in deserto erat.

18

Et visitavit David populum qui cum eo erat, et constituit super eos tribunos et centuriones. Et misit David populum: tertiam partem in manu Ioab, et tertiam partem in manu Abessae filii Saruiae fratris Ioab, et tertiam partem in manu Ethi Gethaei. Et dixit David ad populum: Egressus egrediar et quidem ego vobiscum. Et dixerunt: Non exhibis, quia si fuga fugiamus, non ponent super nos cor, et si moriamur dimidium nostrum, non ponent super nos cor, quia tu sicut nos decem milia; et nunc bonum est, quia eris nobis in civitate auxilium ad auxiliandum. Et dixit ad eos rex: Quod si placuerit in oculis vestris, faciam. Et stetit rex ad latus portae, et omnis populus exibat per centurias et per chiliarchia.

Et mandavit rex Ioab et Abessae et Ethi, dicens: Parcite mihi puerum Absalom. Et omnis populus audivit mandantem regem omnibus principibus pro Absalom.

Et exivit omnis populus in silvam contra Israel, et factum est proelium in silva Ephraim. Et impegit ibi populus Israel ante servos David, et facta est plaga magna in die illa, viginti milia virorum. Et factum est ibi bellum dispersum super faciem omnis terrae, et silva plures devoravit ex populo quam quos gladius devoravit in populo die illa. Et occurrit Absalom coram servis David, et Absalom erat equitans super mulum suum, et intravit mulus sub densitudinem quercus magnae, et implicatum est

caput eius in quercu, et suspensus est inter caelum et inter terram, et mulus sub eo transiit.

Et vidit vir unus, et nuntiavit Joab, et dixit: Ecce vidi Absalom suspensum in quercu. Et dixit Joab ad virum annuntiantem ei: Et ecce vidisti! Quid, quod non percussisti eum ibi in terram? Et ego utique dedissem tibi decem argenti et cingulum unum. Dixit autem vir ad Joab: Et ego, si starent super manus meas mille sicli argenti, non inciam manum meam super filium regis, quia in auribus nostris mandavit rex tibi et Abessae et Ethi dicens: Custodite mihi puerum Absalom. Ne faciat in anima sua iniustum, et omnis sermo non latebit a rege, et tu stabis ex adverso. Et dixit Joab: Hoc ego incipiam; non sic manebo coram te. Et accepit Joab tria jacula in manu sua, et infixit ea in corde Absalom, adhuc eo vivente in corde quercus. Et circumdederunt decem pueri ferentes vasa Ioab, et percusserunt Absalom, et interfecerunt eum.

Et sonuit Ioab cornea, et reversus est populus ne persequeretur Israel, quia pepercit Ioab populo. Et accepit Absalom et iecit eum in chasma magnum in silva, in foveam magnam, et erexit super eum acervum lapidum magnum valde, et omnis Israel fugit, vir in tabernaculum suum. Et Absalom adhuc vivens cepit et statuit sibi columnam in qua captus est, et erexit eam ad capiendum columnam eam quae in valle regis erat, quia dixit quod non esset ei filius propter commemorandum nomen eius, et vocavit columnam Manus Absalom usque ad diem hanc.

Et Ahimaaz filius Zadok dixit: Curram quidem et bonum nuntium feram regi, quia iudicavit Dominus ex manu inimicorum eius. Et dixit ei Ioab: Non es vir boni nuntii in hac die, et nuntia in alia die; in hac autem die non nuntia, quia filius regis mortuus est. Et dixit Ioab Chusi: Profectus annuntia regi quaecumque vidisti. Et adoravit Chusi Ioabem, et exiit. Et addidit adhuc Ahimaaz filius Sadok, et dixit ad Joab: Et sit, quia curram et quidem ego post Chusi. Et dixit Joab: Cur tu hoc curris, fili mi? Huc, non est tibi bona nuntia in utilitatem eunti. Et dixit: Quid enim, si curram? Et dixit ei Ioab: Curre. Et cucurrit Achimaas viam Planitie, et supergressus est Chusi.

Et David sedebat inter duas portas, et ivit speculator in tectum portae ad murum, et levavit oculos suos, et vidit. Et ecce vir currens solus coram eo. Et exclamavit vigil et nuntiavit regi. Et dixit rex: Si solus est, nuntium bonum in ore eius. Et ibat eundo et appropinquabat. Et vidit speculator virum alterum currentem, et clamavit speculator ad portam, et dixit: Et ecce vir alter currens solus. Et dixit rex: Et quidem hic evangelizans est. Et dixit speculator: Ego video cursum primi ut cursum Ahimaaz filii Sadoc. Et dixit rex: Vir bonus hic est, et quidem cum nuntio bono veniet.

Et clamavit Ahimaaz, et dixit ad regem: Pax. Et adoravit regem super faciem suam super terram, et dixit: Benedictus Dominus Deus tuus, qui conclusit viros levantes manum suam in dominum meum regem. Et dixit rex: Paxne est puero Absalom? Et dixit Ahimaaz: Vidi multitudinem magnam cum Joab, servus

regis, mitteret servum tuum, et non cognovi quid ibi esset. Et dixit rex: Converte, sta hic, et conversus est, et stetit.

Et ecce Hushai venit, et dixit regi: Evangelizetur dominus meus rex, quia iudicavit tibi Dominus hodie ex manu omnium insurgentium super te. Et dixit rex ad Hushai: Estne pax puero Absalom? Et dixit Hushai: Fiant sicut puer inimici domini mei regis, et omnes quicumque insurrexerunt super eum in mala.

19

Et turbatus est rex, et ascendit in superius cubiculum portae, et flevit, et sic dixit dum ambularet, Fili mi Abessalom, fili mi, fili mi Abesalom, quis det mortem meam pro te? Ego pro te, Abessalom, fili mi, fili mi.

Et nuntiatum est Joab, dicentes: Ecce rex plorat et luctum habet super Absalom. Et facta est salus in die illa in luctum omni populo, quia audivit populus in die illa dicens quod dolet rex super filium suum. Et furtim se subducebat populus in die illa ad ingrediendum in civitatem, sicut furtim se subducit populus qui pudefactus est in eo quod ipsi fugerint in bello. Et rex celavit faciem suam, et clamavit rex voce magna dicens: Fili mi Absalom, Absalom fili mi.

Et intravit Ioab ad regem in domum, et dixit: Pudore affecisti hodie facies omnium servorum tuorum, eorum qui liberant te

hodie, et animam filiorum tuorum, et filiarum tuarum, et animam mulierum tuarum, et concubinarum tuarum. ad amandum eos qui oderunt te, et odisse eos qui amant te, et nuntiasti hodie quod non sunt principes tui neque servi, quod cognovi hodie quod si Absalom viveret omnes nos hodie mortui, quod tunc rectum erat in oculis tuis. Et nunc surgens egredere et loquere ad cor servorum tuorum, quia in Domino iuravi quod si non exieris hodie, non pernoctabit vir tecum noctem hanc, et cognosce tibi ipsi, et malum tibi hoc erit super omne malum quod venit tibi ex iuventute tua usque nunc. Et surrexit rex et sedit in porta, et omnis populus nuntiaverunt dicentes: Ecce rex sedet in porta, et intravit omnis populus ante faciem regis ad portam, et Israel fugit, vir in tabernacula sua.

Et erat omnis populus iudicans in omnibus tribubus Israel, dicentes: Rex David eripuit nos ab omnibus inimicis nostris, et ipse liberavit nos ex manu alienigenarum, et nunc fugit a terra et a regno suo et ab Absalom. Et Absalom, quem unximus super nos, mortuus est in bello, et nunc cur vos siletis de reducendo rege? Et verbum totius Israel venit ad regem.

Et rex David misit ad Sadok et ad Abiathar sacerdotes, dicens: Loquimini ad seniores Iuda, dicentes: Quare estis ultimi reducere regem in domum eius? Et sermo omnis Israel venit ad regem in domum eius. Fratres mei vos, ossa mea et carnes meae vos estis, cur estis ultimi ad reducendum regem in domum eius? Et ad Amessam dicetis: Nonne os meum et caro mea tu es? Et nunc haec faciat mihi Deus, et haec addat, si non princeps

exercitus eris coram me omnibus diebus pro Joab. Et inclinavit cor omnis viri Iudae sicut viri unius, et miserunt ad regem dicentes: Revertere tu et omnes servi tui. Et reversus est rex et venit usque ad Iordanem, et viri Iudae venerunt in Galgala ut irent in occursum regis, ut traducerent regem trans Iordanem.

Et festinavit Semei filius Gera filii Iemini ex Bahurim, et descendit cum viro Iudae in occursum regis David, Et mille viri cum eo ex Benjamin, et Siba puer domus Saul, et quindecim filii eius cum eo, et viginti servi eius cum eo, et transierunt Iordanem ante regem. Et ministrabant ministerium ut transducerent regem, et facta est transitio ut excitarent domum regis, et ut facerent rectum in oculis eius. Et Semei filius Gera cecidit super faciem suam coram rege transeuntis Iordanem. et dixit ad regem: non vero consideret dominus meus iniquitatem, et non memineris quanta iniuste egit servus tuus in die qua dominus meus exibat ex Hierosolyma, ut poneret rex in cor suum. Quia servus tuus cognovit se peccavisse, et ecce ego hodie prior omni Israel et domo Ioseph veni ad occurrendum domino meo regi.

Et respondit Abessae filius Saruiae, et dixit: Nonne pro hoc morte afficietur Semei, quia maledixerit christum Domini? Et dixit David: Quid mihi et vobis, filii Zeruae, quia estis mihi hodie in insidiatorem? Hodie non morte afficietur quisquam vir ex Israel, quia nescio si hodie regno ego super Israelem. Et dixit rex ad Semei: Non morieris, et iuravit ei rex.

Et Mephibosheth filius filii Saul descendit in occursum regis, et non curavit pedes suos, neque ungulavit, neque fecit mystaca sua, et vestimenta sua non lavit, a die qua abiit rex, usque ad diem qua ipse venit in pace.

Et factum est, quando intravit in Hierusalem in occursum regis, et dixit ei rex: Quid, quia non ambulavisti mecum, Memphibosthe? Et dixit ad eum Memphibosthe: Domine mi rex, servus meus decepit me, quia dixit servus tuus ei: Sella mihi asinum, et ascendam super eam, et ibo cum rege, quia claudus est servus tuus. Et machinatus est in servum tuum ad dominum meum regem, sed dominus meus rex est sicut nuntius Dei; fac ergo quod bonum est in oculis tuis. Quia non erat omnis domus patris mei nisi viri mortis domino meo regi, et posuisti servum tuum inter edentes mensam tuam, et quid est mihi adhuc ius et ad clamandum me adhuc ad regem?

Et dixit ei rex: Cur adhuc loqueris verba tua? Dixi: tu et Siba dividetis agrum. Et dixit Memphibosthe ad regem: Et quidem omnia capiat, postquam advenit dominus meus rex in pace in domum suam.

Et Barzillai Gileadites descendit ex Rogelim, et transivit cum rege Iordanem ut eum trans Iordanem mitteret. Et Barzillai vir senior valde, filius octoginta annorum, et ipse nutritivit regem cum habitaret in Mahanaim, quia vir magnus erat valde. Et dixit rex ad Barzillai: Tu transibis mecum, et nutriam senectutem tuam mecum in Hierusalem. Et dixit Barzillai ad regem: Quot

dies annorum vitae meae, ut ascendam cum rege in Hierusalem? Filius octoginta annorum ego sum hodie; num cognoscam inter bonum et malum? num gustabit servus tuus adhuc quod manducabo aut bibam? aut num audiam adhuc vocem cantantium? et cur erit adhuc servus tuus in onus super dominum meum regem? Ut paulum transibit servus tuus Iordanem cum rege, et cur retribuit mihi rex retributionem hanc? Sedeat sane servus tuus, et moriar in urbe mea apud sepulcrum patris mei et matris meae, et ecce servus tuus Chimham transibit cum domino meo rege, et fac ei bonum in oculis tuis. Et dixit rex: Mecum transeat Chimham, et ego faciam ei bonum in oculis meis, et omnia quaecumque elegeris a me faciam tibi.

Et transivit omnis populus Iordanem, et rex transivit, et osculatus est rex Barzillai, et benedixit eum, et reversus est in locum suum. Et transivit rex in Galgala, et Chamaam transivit cum eo, et omnis populus Iudae transeuntes cum rege, et etiam dimidium populi Israel.

Et ecce omnis vir Israel venerunt ad regem, et dixerunt ad regem: Quid est quod furati sunt te fratres nostri viri Iuda, et transtulerunt regem et domum eius trans Iordanem, et omnes viri David cum eo? Et respondit omnis vir Iudae ad virum Israelis, et dixerunt: Quoniam appropinquat ad me rex, et quare sic iratus es de verbo hoc? Numquid esu edimus ex rege, aut donum dedit, aut onus tulit nobis? Et respondit vir Israel viro Iudae, et dixit: Decem manus mihi sunt in rege, et primogenitus

ego sum magis quam tu, et quidem in David sum super te, et cur hoc insultasti me, et non reputatum est verbum meum primum mihi ad reducendum regem? Et induratum est verbum viri Iudae super verbum viri Israel.

20

Et illic erat filius illegitimus vocans, et nomen illi Sheba, filius Bichri, vir Benjamita, et clauisit cornu, et dixit: Non est nobis portio in David, neque hereditas nobis in filio Jesse; vir ad tentoria tua, Israel. Et ascendit omnis vir Israel a tergo David post Sheba filium Bichri, et vir Judah adhaesit regi suo, a Jordane usque Jerusalem.

Et ingressus est David in domum suam in Hierusalem, et accepit rex decem mulieres concubinas suas, quas reliquerat custodire domum, et dedit eas in domo custodiae, et nutritivitas eas, et ad eas non ingressus est, et erant clausae usque ad diem mortis earum viduae viventes.

Et dixit rex ad Amessai: Convoca mihi viros Iudae intra tres dies, tu autem ibi adesto. Et ivit Amessa ad convocandum Iudam, et tardavit a tempore quo constituerat ei David. Et dixit David ad Amessai: Nunc malefaciet nobis Sabee filius Bochori super Abessalom; et nunc tu accipe tecum pueros domini tui, et persequere eum, ne quando sibi inveniat civitates munitas, et obumbret oculos nostros. Et exierunt post eum Abessai et viri

Ioab, et Cherethi, et Phelethi, et omnes potentes, et exierunt ex Hierusalem persequi post Sabee filium Bochori.

Et ipsi erant apud lapidem magnum qui in Gabaon, et Amessai intravit ante eos, et Ioab cinctus chlamyde vestimentum eius, et super eum cinctus gladio alligato super lumbos eius in vagina eius, et gladius exivit, et ipse exivit et cecidit.

Et dixit Joab ad Amasa: Si vales tu, frater? Et tenuit manus dextera Joab barbam Amasa ad osculandum eum. Et Amasa non custodivit gladium in manu Ioab, et percussit eum in ea Ioab in inguinem, et effusus est venter eius in terram, et non iteravit ei, et mortuus est. Et Ioab et Abisai frater eius persecuti sunt Seba filium Bochri. Et vir stetit super eum de pueris Ioab, et dixit: Quis volens Ioab, et quis de David, post Ioab? Et Amasa confusus in sanguine in medio semitae iacuit, et vidit vir quod constitisset omnis populus, et avertit Amasam ex semita in agrum, et proiecit super eum vestimentum, quia vidit omnem venientem super eum constitisse. Quando autem pervenit ex via, transiit omnis vir Israel post Joab ad persequendum Sheba filium Bichri.

Et transiit per omnes tribus Israel in Abel et in Bethmaacha, et omnes in Charri congregati sunt, et venerunt post eum. Et pervenerunt et obsidebant eum in Abel et Bethmachah, et effuderunt aggerem ad civitatem, et stetit in antemurale, et omnis populus qui cum Joab erat cogitabat dejicere murum. Et clamavit mulier sapiens ex muro, et dixit: Audite, audite, dicite vero ad Joab: appropinqua usque huc, et loquar ad eum.

Et appropinquavit ad eam, et dixit mulier: Si tu es Ioab? Ille autem dixit: Ego sum. Dixit autem ei: Audi verba ancillae tuae. Et dixit Ioab: Audio. Et dixit dicens: Verbum locuti sunt in primis, dicentes: Interrogatus interrogatus est in Abel et in Dan si defecerunt quae posuerunt fideles Israel. Interrogantes interrogabunt in Abel, et sic si defecerunt. Ego sum pacifica firmamentorum Israel, tu autem quaeris mortificare civitatem et metropolin in Israel; ut quid submergis hereditatem Domini? Et respondit Ioab et dixit: Propitius mihi, propitius mihi, si submergo et si perdo. Non ita est sermo, quia vir ex monte Ephraim, Sheba filius Bichri nomen eius, levavit manum suam contra regem David. Date eum mihi solum, et discedam ab urbe. Et dixit mulier ad Joab: Ecce caput eius iacietur ad te per murum.

Et intravit mulier ad omnem populum, et locuta est ad omnem civitatem in sapientia sua, et abstulit caput Sheba filii Bichri, et abstulit et iecit ad Joab, et cecinit in tuba, et dispersi sunt a civitate, vir ab eo in tabernacula sua, et Joab reversus est in Jerusalem ad regem.

Et Joab super omnem exercitum Israel, et Benaiah filius Jehoiada super Cherethitas et super Pelethitas, Et Adoniram erat super tributo, et Iosaphat filius Achiluth recorder. Et Susa scriba, et Sadoc et Abiathar sacerdotes. Et quidem Iras Iarinita erat sacerdos Davidis.

21

Et facta est fames in diebus David tribus annis, annus tenens annum, et quaesivit David faciem Domini, et dixit Dominus: Super Saul et super domum eius iniustitia in morte sanguinum eius, de quo necavit Gabaonitas. Et vocavit rex David Gabaonitas, et dixit ad eos. Et Gabaoniti non filii Israel sunt, sed ex reliquiis Amorrhaei, et filii Israel iuraverunt eis, et quaesivit Saul percutere eos aemulando eum filiis Israel et Iudae.

Et dixit David ad Gabaonitas: Quid faciam vobis, et in quo expiabo, et benedicetis hereditatem Domini? Et dixerunt ei Gabaonitae: Non est nobis argentum aut aurum cum Saul et cum domo eius, et non est nobis vir quem mortificare possimus in Israel. Et dixit: Quid vos dicitis, et faciam vobis? Et dixerunt ad regem: Vir qui complevit super nos et persecutus est nos, qui decepit ut deleret nos, deleamus eum, ne stet in omni territorio Israel. Det nobis septem viros ex filiis eius, et suspendamus eos Domino in Gabaon Saul electos Domini. Et dixit rex: Ego dabo.

Et pepercit rex Memphibosthe filio Jonathan filii Saul propter iusiurandum Domini quod erat inter eos, et inter David, et inter Jonathan filium Saul.

Et accepit rex duos filios Respha filiae Aia, quos peperit Sauli, Ermonoi et Memphibosthe, et quinque filios Michol filiae Saul, quos peperit Esdrieli filio Berzelli Moulathi. Et dedit eos in manu

Gabawonitarum, et suspenderunt eos in monte coram Domino, et ceciderunt septem ipsi super id ipsum, et ipsi autem mortificati sunt in diebus messis primis, in principio messis hordei. Et accepit Respha filia Aia cilicium, et fixit illud ad petram in principio messis hordei, usque stillavit super eos aqua ex caelo, et non dedit volatilia caeli requiescere super eos die, et bestias agri nocte.

Et nuntiatum est David quaecumque fecit Respha filia Aia, concubina Saul, et dissoluti sunt, et comprehendit eos Dan filius Ioa ex posteris gigantum. Et ivit David et accepit ossa Saul et ossa Jonathan filii eius a viris filiorum Iabis Galaad, qui furati erant ea ex platea Bethsan, quia posuerant ea ibi alienigenae in die qua percusserunt alienigenae Saul in Gelboe. Et sustulit inde ossa Saul et ossa Jonathan filii eius, et collegit ossa expositorum. Et sepelierunt ossa Saul et ossa Jonathan filii eius et ossa suspensorum in terra Benjamin in latere in sepulcro Cis patris eius, et fecerunt omnia quanta mandavit rex, et audivit Deus terram post haec.

Et factum est adhuc bellum alienigenis cum Israel, et descendit David et servi eius cum eo, et pugnaverunt cum alienigenis, et ivit David. Et Iesbi, qui erat inter descendentes Rapha, cuius hastae pondus trecentorum siclorum aeris erat, et ipse clava cinctus, cogitabat percutere David. Et adiuvit ei Abessa filius Saruiae, et percussit alienigenam et morte affecit eum. Tunc iuraverunt viri David, dicentes: Non exhibis adhuc nobiscum in bellum, et non extinguēs lucernam Israel.

Et factum est post haec adhuc bellum in Geth cum alienigenis; tunc percussit Sebochas Astatothites Seph in progenie Rapha.

Et factum est bellum in Roma cum alienigenis, et percussit Eleanan filius Ariorgim Bethlehemita Goliath Gethaeum, et lignum hastae eius erat sicut liciatorium textentium. Et factum est adhuc bellum in Geth, et erat vir magnae staturae, et digiti manuum eius et digiti pedum eius sex et sex, viginti quattuor numero, et quidem ipse natus est Raphael. Et probro affecit Israellem, et percussit eum Jonathan filius Semei fratris David.

Hi quattuor nati sunt descendentes gigantum in Geth, domo Rapha, et ceciderunt in manu David et in manu servorum eius.

22

Et locutus est David ad Dominum verba cantici huius, in quo die eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum eius et de manu Saul. Et dixit canticum: Domine, petra mea et munitio mea et eripiens me,

Deus meus, custos meus erit mihi; confisus ero in eum, protector meus et cornu salutis meae, adiutor meus et refugium meum salutis meae; ex iniusto salvabis me.

Laudabilem invocabo Dominum, et ex inimicis meis salvabor. Quia circumdederunt me contritiones mortis, torrentes

iniquitatis terruerunt me. Dolores mortis circumdederunt me, praevenērunt me angustiae mortis. In affligi me invocabo Dominum, et ad Deum meum clamabo, et exaudiet ex templo suo vocem meam, et clamor meus in auribus eius.

Et turbata est et commota est terra, et fundamenta caeli conturbata sunt et convulsa sunt, quia iratus est Dominus eis. Ascendit fumus in ira eius, et ignis ex ore eius devorabit; carbones accensi sunt ab eo. Et inclinavit caelos et descendit, et tenebrae erant sub pedibus eius. Et sedit super cherubim et volavit, et visus est super alas venti. Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu eius tabernaculum eius, tenebrae aquarum; densavit in nubibus aeris. A fulgore coram eo accensi sunt carbones ignis. Intonuit ex caelo Dominus, et Altissimus dedit vocem suam. Et misit sagittas et dispersit eos, et fulguravit fulgur et conturbavit eos. Et visae sunt remissiones maris, et revelata sunt fundamenta orbis terrarum in increpatione Domini, a spiritu irae eius. Misit ex alto et accepit me, traxit me ex aquis multis. Eripuit me ex inimicis meis fortibus, ex his qui oderunt me, quia praevaluerunt super me.

Praevenerunt me dies afflictionis meae, et factus est Dominus sustentaculum meum. Et eduxit me in latitudinem, et eripuit me, quoniam complacuisti in me. Et retribuit mihi Dominus secundum iustitiam meam, et secundum puritatem manuum mearum retribuit mihi. Quia custodivi vias Domini, et non impiegi a Deo meo. Quod omnia iudicia eius coram me sunt et a statutis eius non recessi. Et ero immaculatus ei, et custodiam me

ab iniquitate mea. Et reddet mihi Dominus secundum iustitiam meam, et secundum puritatem manuum mearum coram oculis eius.

Cum sancto sanctificaberis, et cum viro perfecto perficieris. Et cum electo electus eris, et cum perverso pervertēris. Et populum pauperem salvabis, et oculos super sublimia humiliabis. Quod tu es lucerna mea, Domine, et Dominus illuminabit mihi tenebras meas. Quia in te curram inermis, et in Deo meo transilium murum.

Fortis, immaculata via eius; verbum Domini validum, purgatum; protector est omnibus confidentibus in eum. Quis fortis praeter Dominum? Et quis creator erit praeter Deum nostrum? Fortis qui me roborat potentia, et immaculatam reddidit viam meam. Ponens pedes meos sicut cervos, et super alta statuit me. Docens manus meas ad bellum, et frangens arcum aeneum in brachio meo. Et dedisti mihi scutum salutis meae, et oboedientia tua multiplicavit me in latitudinem, gressus meos sub me firmasti. Et non commota sunt crura mea.

Persequar inimicos meos et delebo eos, nec revertar donec perfecero eos. Et conteram eos et non surgent, et cadent sub pedibus meis. Et roboraris me vi in bellum, flectes insurgentes contra me sub me. Et inimicos meos dedisti mihi terga vertentes, eos qui oderunt me, et interfecisti eos. Clamabunt, et non erit auxiliator; ad Dominum clamabunt, et non audiet eos. Et contrivī eōs ut pulverem terrae, ut lutum viārum comminuī eōs.

Et eripies me ex pugna populorum, custodies me in caput gentium; populus quem non cognovi servivit mihi. Filii alieni mentiti sunt mihi, in auditu auris audierunt me. Filii alieni abicientur, et cadent ex conclusionibus eorum.

Vivit Dominus, et benedictus custos meus, et exaltabitur Deus meus, custos salutis meae. Fortis Dominus qui dat vindictas mihi, castigans populos sub me. Et educens me ex inimicis meis, et ex insurgentibus mihi exaltabis me; ex viro iniquitatum liberabis me. Propter hoc confitebor tibi, Domine, in gentibus, et in nomine tuo psalmum dicam. Magnificans salutes regis sui, et faciens misericordiam christo suo David, et semini eius usque in saeculum. Et haec verba David ultima,

23

Fidelis David filius Iessai, et fidelis vir quem constituit Dominus super christum Dei Iacob, et decori psalmi Israel.

Spiritus Domini locutus est in me, et verbum eius super linguam meam. Dicit Deus Israel: mihi locutus est custos ex Israel parabolam; dixi in homine, quomodo confirmaveritis timorem Christi? Et in luce Dei matutina oritur sol mane, ubi non Dominus transiit ex lumine, et sicut ex pluvia herba viridis a terra. Non enim sic domus mea cum forti, foedus enim aeternum posuit mihi paratum in omni tempore custoditum, quia omnis salus mea et omnis voluntas, quia non germinabit

ille iniquus. Sicut spina expulsa omnes isti, quia non manu capientur, Et vir non laborabit in eis; plenum ferro et lignum hastae in igne comburet, et comburentur pudorem eorum.

Haec sunt nomina potentium David. Iebosthe Chananaeus princeps tertii est, Adinon Asonaeus; hic eduxit gladium suum super octingentos milites semel. Et cum eo Eleanan filius patruelis eius, filius Doudi, qui erat inter tres potentes cum David, et cum exprobraret eum inter alienigenas, congregati sunt illic in bellum, et ascendit vir Israel. Ipse surrexit et percussit in alienigenis, donec laboravit manus eius, et adhaesit manus eius ad gladium, et fecit Dominus salutem magnam in die illa, et populus sedebat post eum, excepto exspoliare.

Et cum eo Samaia filius Asa Aruchaeus, et congregati sunt alieni in Therias, et erat ibi portio agri plena lentis, et populus fugit a facie alienorum. Et stetit in medio portionis, et eripuit eam, et percussit alienigenas, et fecit Dominus salutem magnam.

Et descenderunt tres de triginta, et venerunt in Kason ad David, in speluncam Odollam; et ordo alienigenorum castra posuit in valle Rephaim. Et David tunc erat in praesidio, et statio alienigenorum tunc erat in Bethlehem. Et desideravit David et dixit: Quis potabit me aqua ex lacu qui est in Bethlehem, qui est in porta? Praesidium autem alienigenarum tunc erat in Bethlehem. Et disruperunt tres potentes in castris alienigenorum, et hauserunt aquam ex lacu qui in Bethlehem erat, qui in porta, et ceperunt, et venerunt ad David; et non

voluit bibere illam, et libavit illam Domino. Et dixit: Propitius mihi, Domine, facere hoc! Si sanguinem virorum qui ierunt in animabus suis bibam? Et non voluit bibere illud. Haec fecerunt tres fortes.

Et Abessa, frater Ioab, filius Saruiae, ipse princeps in tribus, et ipse excitavit hastam suam super trecentos vulneratos, et ipsi nomen in tribus. Ex tribus illis gloriosus, et factus est illis in principem, et usque ad tres non venit.

Et Benaiah filius Jehoiada, vir ipse multis operibus, ex Kabzeel, et ipse percussit duos filios Ariel Moab, et ipse descendit et percussit leonem in medio lacu in die nivis. Ipse percussit virum Aegyptium, virum visibilem; in manu autem Aegyptii erat hasta sicut lignum transversarii textoris, et descendit ad eum cum virga, et rapuit hastam ex manu Aegyptii, et occidit eum hasta ipsius. Haec fecit Banaias filius Iodae, et ipsi nomen inter tres potentes. Ex tribus gloriosus, et ad tres non venit, et ordinavit eum David ad aures suas. Et haec nomina potentium David regis.

Asahel frater Joab, hic in triginta; Eleanan filius Doudi patruelis eius in Bethlehem, Saima Rhudaeus, Selles Celothi, Irae filius, Isca Thekoites, Abiezer Anathothites, ex filiis Anathothitae, Ellon Awoites, Noere Netophathites, Eschai filius Ribae ex Gabaeth, filius Benjamin Ephrathitae, Asmoth Bardiamites. Emasu Salabonites, filii Asan, Jonathan Samnan Harodites, Amnan filius Arai Saraourites, Aliphaeth filius Asbiti, filius Machahachi, Eliab

filius Ahithophel Geloniti, Asarai Carmelites Uraioerchi, Gaal filius Nathan, potentis filius Gilead, Elie Ammanites, Iras Ethereus, Gerab Athenaeus, Urias Hittaeus, omnes triginta et septem.

24

Et addidit Dominus iram suam accendi in Israel, et incitavit David in eis, dicens: Vade, numera Israel et Iudam. Et dixit rex ad Joab, principem fortitudinis qui cum ipso erat: Transi per omnes tribus Israel et Iuda, a Dan usque ad Beersheba, et recensē populum, ut cognoscam numerum populi. Et dixit Joab ad regem: Et addat Dominus Deus ad populum sicut eos et sicut eos centuplum, et oculi domini mei regis videntes; et dominus meus rex quare vult in verbo hoc? Et praevaluit verbum regis ad Ioab et in principes virtutis. Et exivit Ioab et principes fortitudinis coram rege visitare populum Israel.

Et transierunt Iordanem, et castra posuerunt in Aroer ad dexteram civitatis quae est in medio vallis Gad et Eliezer. Et venerunt in Galaad et in terram Thabason, quae est Adasai, et venerunt in Danidan et Oudan, et circumdederunt Sidonem. Et venerunt in Maphsar Tyri, et in omnes civitates Hivitarum et Chananaeorum, et venerunt ad meridiem Iudae in Beersheba. Et circumierunt in omni terra, et venerunt a fine novem mensium et viginti dierum in Hierosolymam. Et dedit Joab numerum visitationis populi ad regem, et factum est Israel octingentae

milia virorum fortitudinis trahentium gladium, et vir Judae quingentae milia virorum bellatorum.

Et percussit cor David eum post numerare populum, et dixit David ad Dominum: Peccavi valde quod feci. Nunc, Domine, transfer quaeso iniquitatem servi tui, quia stulte egi valde.

Et surrexit David mane, et verbum Domini factum est ad Gad prophetam videntem, dicens: Vade, et loquere ad David, dicens: Haec dicit Dominus: Tria ego offero super te, et elige tibi unum ex eis, et faciam tibi. Et intravit Gad ad David, et nuntiavit, et dixit ei: Elige tibi fieri, si veniat tibi tres anni fames in terra tua, aut tres menses fugere te ante inimicos tuos, et erunt persequentes te, aut fieri tres dies mortem in terra tua. Nunc ergo cognosce et vide quid respondeam ei qui misit me verbum. Et dixit David ad Gad: Angusta mihi undique valde est; incidam igitur in manus Domini, quia multae misericordiae eius valde sunt; in manus autem hominis non incidam.

Et elegit sibi David mortem, et dies messis tritici erant, et dedit Dominus mortem in Israel a mane usque ad horam optimam, et coepit plaga in populo, et mortui sunt ex populo a Dan usque ad Beersabee septuaginta milia virorum. Et extendit angelus Dei manum suam in Hierusalem ut corrumpere eam, et consolatus est Dominus super malitia, et dixit angelo corrumpenti in populo: Multum nunc, remitte manum tuam. Et angelus Domini erat apud aream Orna Iebusaei. Et dixit David ad Dominum, cum videret angelum percutientem populum, et dixit: Ecce, ego

sum qui inique egi, et isti oves quid fecerunt? Fiat vero manus tua in me et in domum patris mei.

Et venit Gad ad David in die illa, et dixit ei: Ascende, et statue Domino altare in area Orna Iebusaei. Et ascendit David secundum verbum Gad, secundum modum quo imperavit ei Dominus. Et prospexit Orna, et vidit regem et pueros eius praetereuntes supra eum, et exivit Orna, et adoravit regem facie sua super terram. Et dixit Orna: Quid est quod venit dominus meus rex ad servum suum? Et dixit David: Ut acquiram a te aream ad aedificandum altare Domino, et cesset plaga a populo. Et dixit Orna ad David: Accipiat et offerat dominus meus rex Domino quod bonum est in oculis eius; ecce boves in holocaustum, et rotae et vasa bouum in ligna. Omnia dedit Orna regi, et dixit Orna ad regem: Dominus Deus tuus benedicat te. Et dixit rex ad Ornam: Non, sed acquirens acquiram a te in pretio, et non offeram Domino Deo meo holocaustum gratis. Et acquisivit David aream et boves argento siclorum quinquaginta. Et aedificavit ibi David altare Domino, et obtulit holocausta et pacifica, et addidit Salomon super altare in ultimo, quia parvum erat in primis, et audivit Dominus terram, et cohibita est plaga desuper Israel.

Psalmi

1

Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit, et in cathedra pestilentium non sedit. Sed in lege Domini voluntas eius, et in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit sicut lignum plantatum iuxta exitus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo, et folium eius non defluet, et omnia quaecumque faciet prosperabuntur.

Non sic impii, non sic, sed velut pulvis quem proicit ventus a facie terrae. Propter hoc non resurgent impii in iudicio, neque peccatores in consilio iustorum. Quoniam cognoscit Dominus viam iustorum, et via impiorum peribit.

2

Quare fruerunt gentes, et populi meditati sunt vana? Astiterunt reges terrae, et principes congregati sunt in unum adversus

Dominum, et adversus Christum eius. Disrumpamus vincula eorum, et abiciamus a nobis iugum eorum.

Qui habitat in caelis ridebit eos, et Dominus subsannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira sua, et in furore suo turbabit eos. Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion, montem sanctum eius. Annuntians praeceptum Domini, Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Pete a me, et dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam fines terrae. Reges eos in virga ferrea, sicut vas figuli confringes eos.

Et nunc, reges, intellegite; erudimini, omnes qui iudicatis terram. Servite Domino in timore, et exultate ei in tremore. Apprehendite disciplinam, ne umquam irascatur Dominus et pereatis de via iusta, cum accendatur in celeritate ira eius. Beati omnes confidentes in eo.

3

Psalmus David, quando fugiebat a facie Absalom filii sui.

Domine, quare multiplicati sunt qui tribulant me? Multi insurgunt super me. Multi dicunt animae meae: Non est salus ipsi in Deo eius. Diapsalma.

Tu autem, Domine, adiutor meus es, gloria mea, et exaltans caput meum. Voce mea ad Dominum clamavi, et audivit me ex

monte sancto suo. Diapsalma. Ego dormivi et somnavi, evigilavi, quia Dominus auxiliabitur mihi. Non timebo a myriadibus populi circum me oppugnantis. Surge Domine, salva me, Deus meus, quia tu percussisti omnes qui mihi hostiles erant vaniter; dentes peccatorum confregisti. Domini est salus, et super populum tuum benedictio tua.

4

In finem, in psalmis canticum David.

In invocando me, audivit me Deus iustitiae meae; in tribulatione dilatasti mihi; miserere mei, et exaudi orationem meam.

Filii hominum, usque quo gravi corde? Ut quid amatis vanitatem et quaeritis mendacium? Diapsalma. Et cognoscite quia mirabilem fecit Dominus sanctum suum; Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum. Irascimini et nolite peccare; quae dicitis in cordibus vestris, super lectis vestris compungimini.

Diapsalma. Sacrificate sacrificium iustitiae, et sperate in Domino.

Multi sunt qui dicunt: Quis ostendet nobis bona? Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine. Dedisti laetitiam in cor meum; a fructu frumenti et vini et olei eorum multiplicati sunt. In pace super id ipsum dormiam et dormiam, quia tu, Domine, secundum solitudinem in spe habitare fecisti me.

5

In finem, pro hereditate, psalmus David.

Verba mea auribus percipe, Domine; intellege clamorem meum. Attende voci supplicationis meae, rex meus et Deus meus, quia ad te precabor, Domine. Mane audies vocem meam, mane adstabo tibi, et videbo. Quoniam non es Deus volens iniquitatem, neque habitabit apud te malignus, Neque permanebunt iniqui coram oculis tuis; odisti, Domine, omnes operantes iniquitatem. Perdes omnes loquentes mendacium; virum sanguinum et dolosum abominatur Dominus. Ego autem in multitudine misericordiae tuae intrabo in domum tuam; adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine, deduc me in iustitia tua propter inimicos meos; dirige coram te viam meam. Quia non est in ore eorum veritas, cor eorum vanum est, sepulcrum apertum guttur eorum est, linguis eorum dolose agebant. Judica eos, Deus; decident a consiliis eorum, secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos, quia exacerbaverunt te, Domine.

Et laetentur in te omnes qui sperant in te, in aeternum exsultabunt, et habitabis in eis, et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum, quod tu benedices iustum, Domine; sicut scuto benevolentiae coronasti nos.

6

In finem, in hymnis super octava, psalmus David.

Domine, ne in ira tua arguas me, neque in furore tuo corripias me. Miserere mei, Domine, quia infirmus sum; sana me, Domine, quia turbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde, et tu, Domine, usque quando? Convertere, Domine, libera animam meam, salva me propter misericordiam tuam. Quod non est in morte qui commemoret tui, in Hado autem quis confitebitur tibi? Laboravi in gemitu meo; lavabo per singulam noctem lectum meum, lacrimis meis stratum meum rigabo. Turbatus est ab ira oculus meus, senui in omnibus inimicis meis.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem, quia audivit Dominus vocem fletus mei. Audivit Dominus supplicationem meam, Dominus precem meam recepit. Pudore afficiantur et turbentur valde omnes inimici mei; convertantur et pudore afficiantur valde propter celeritatem.

7

Psalmus David, quem cantavit Domino super verbis Hushai filii Iemenei.

Domine Deus meus, in te speravi, salva me ex omnibus

persequentibus me, et libera me, ne umquam rapiat ut leo animam meam, non existente redimente neque salvante.

Domine Deus meus, si feci hoc, si est iniustitia in manibus meis, Si retribuui retribuentibus mihi mala, decidam ergo ab inimicis meis vacuus. Persequatur hostis animam meam et comprehendat eam, et conculcet in terram vitam meam, et gloriam meam in pulverem deducat ut habitet, diapsalma.

Surge, Domine, in ira tua; exaltare in finibus inimicorum meorum; evigila, Domine Deus meus, in praecepto quod mandasti. Et congregatio populorum circumdabit te, et propter hanc in altum revertere. Dominus iudicabit populos; iudica me, Domine, secundum iustitiam meam et secundum innocentiam meam quae super me est. Consummetur quidem nequitia peccatorum, et diriges iustum, scrutans corda et renes, Deus.

Iustum auxilium meum a Deo salvante rectos corde. Deus iudex iustus et fortis et patiens, non iram adducens singulis diebus. Si non convertimini, gladium suum poliet, arcum suum tetendit, et paravit eum. Et in eo paravit vasa mortis, sagittas suas ardentibus fecit.

Ecce parturivit iniustitiam, concepit laborem, et peperit iniquitatem. Lacum fodit et effodit eum, et incidet in foveam quam fecit. Revertetur labor eius in caput eius, et super verticem eius iniustitia eius descendet. Confitebor Domino secundum iustitiam eius, et psalmum dicam nomini Domini

altissimi.

8

In finem, pro torcularibus, psalmus David.

Domine Dominus noster, quam admirabile nomen tuum in omni terra; quia elevata est magnificentia tua super caelos. Ex ore infantium et lactentium parasti laudem propter inimicos tuos, ad destruendum inimicum et vindicem.

Quod videbo caelos, opera digitorum tuorum, lunam et stellas quas tu fundasti, Quid est homo, ut memineris eius? aut filius hominis, ut visites eum? Minorasti eum paulo minus ab angelis, gloria et honore coronasti eum. et constituisti eum super opera manuum tuarum, omnia subiecisti sub pedibus eius. oves et boves omnes, adhuc autem et pecora campi, Aves caeli et pisces maris, quae pervadunt semitas marium. Domine Dominus noster, quam admirabile nomen tuum in omni terra;

9

In finem, pro occultis filii, psalmus David.

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua. Laetabor et exultabo in te; psalmum dicam

nomini tuo, Altissime.

Cum avertatur inimicus meus retro, infirmabuntur et peribunt a facie tua. Quod fecisti iudicium meum et ius meum, sedisti super thronum iudicans iustitiam. Increpasti gentes, et periit impius; nomen eorum delesti in aeternum et in saeculum saeculi.

Inimici defecerunt gladii in finem, et civitates destruxisti; periit memoria eorum cum sonitu, Et Dominus in aeternum manet; praeparavit in iudicio thronum suum. Et ipse iudicabit orbem terrarum in iustitia, iudicabit populos in rectitudine. Et factus est Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Et sperent in te qui cognoscunt nomen tuum, quia non dereliquisti quaerentes te, Domine.

Psallite Domino habitanti in Sion, annuntiate in gentibus opera eius. Quia exquirens sanguines eorum memor fuit, non oblitus est supplicationem pauperum.

Miserere mei Domine, vide humiliationem meam ex inimicis meis, qui exaltas me ex portis mortis, Ut annuntiem omnes laudes tuas in portis filiae Sion, exultabo in salutari tuo.

Infixae sunt nationes in corruptione quam fecerunt; in laqueo hoc quem absconderunt comprehensus est pes eorum. Cognoscitur Dominus iudicia faciens; in operibus manuum eius comprehensus est peccator. Canticum psalmi. Avertentur peccatores in infernum, omnes gentes obliviscentes Dei. Quia non in finem obliviscetur pauper, patientia pauperum non

peribit in aeternum. Surge, Domine, non praevaleat homo; iudicentur gentes in conspectu tuo. Constitue, Domine, legislatorem super eos; cognoscant gentes quod homines sunt. Diapsalma.

Cur, Domine, stetisti procul? Despicias in opportunitatibus, in tribulatione? In eo quod impius arroganter agit, incenditur pauper; capiuntur in consiliis quae cogitant. Quia laudatur peccator in desideriis animae suae, et iniustus benedicitur. Provocavit Dominum peccator; secundum multitudinem irae suae non exquiret: non est Deus coram eo. Profanantur viae eius omni tempore; removentur iudicia tua a facie eius; omnium inimicorum suorum dominabitur. Dixit enim in corde suo: non movebor a generatione in generationem sine malo. Cuius maledictionum os plenum est et amaritudinis et doli; sub lingua eius labor et dolor. Sedet in insidiis cum divitibus in occultis, ut occidat innocentem; oculi eius in pauperem aspiciunt. Insidiatur in occulto sicut leo in cubili suo, insidiatur ad rapiendum pauperem, rapere pauperem dum trahit eum in laqueo suo. Humiliatione eum incurvabit, et cadet dum pauperum dominatur. Dixit enim in corde suo: Oblitus est Deus, avertit faciem suam ne videat in finem.

Surge, Domine Deus, exaltetur manus tua, ne obliviscaris pauperum. Propter quid provocavit impius Deum? Dixit enim in corde suo: Non quaeret. Vides, quia tu laborem et iram intellegis, ut tradas eos in manus tuas; tibi relictus est pauper, orphano tu eras adiutor. Contere brachium peccatoris et mali;

quaeretur peccatum eius et non inuenietur.

Regnabit Dominus in aeternum, et in aeternum aeternitatis;
peribitis gentes ex terra eius. Desiderium pauperum audivit
Dominus; praeparationem cordis eorum attendit auris tua.
Iudicare orphano et humili, ut non addat adhuc magnifice
gloriari homo super terra.

10

In finem, psalmus Davidi. In Domino confisus sum; quomodo
dicetis animae meae: Transmigre in montes sicut passer?

Quia ecce peccatores intenderunt arcum, paraverunt sagittas in
pharetra, ut sagittent in obscuritate rectos corde. Quia quae
praeparasti destruxerunt; iustus autem quid fecit?

Dominus in templo sancto suo, Dominus, in caelo thronus eius;
oculi eius in pauperem aspiciunt, palpebrae eius examinant
filios hominum. Dominus examinat iustum et impium; qui
autem amat iniustitiam, odit animam suam. Pluet super
peccatores laqueos, ignem et sulphur et spiritum tempestatis;
pars poculi eorum. Quia justus Dominus et justitias amavit,
rectitudinem vidit facies ejus.

11

In finem, pro octava, psalmus David.

Salva me, Domine, quia defecit sanctus, quia diminutae sunt veritates a filiis hominum. Vana locutus est unusquisque ad proximum suum; labia dolosa in corde et in corde locuti sunt. Deleat Dominus omnia labia dolosa et linguam magniloquam, Eos qui dixerunt: Linguam nostram magnificamus, labia nostra apud nos sunt; quis noster Dominus est?

A miseria pauperum et a gemitu pauperum, nunc exurgam, dicit Dominus; ponam in salutari, loquar libere in eo. Verba Domini verba pura, argentum igni probatum in terra, purificatum septies. Tu, Domine, servabis nos et custodies nos a generatione hac et in aevum. Circum impii ambulant; secundum altitudinem tuam multum exaltasti filios hominum.

12

In finem, psalmus David. Usquequo, Domine, obliviscēris mei in finem? Usquequo āvertis faciem tuam ā mē?

Usque quo ponam consilia in anima mea, dolores in corde meo per dies? Usque quo exaltabitur inimicus meus super me? Respice, exaudi me, Domine Deus meus, illumina oculos meos, ne umquam obdormiam in morte, ne umquam dicat inimicus meus, praevalui adversus eum; qui tribulant me exsultabunt si motus fuero.

Ego autem in misericordia tua speravi; exsultabit cor meum in salutari tuo. Cantabo Domino qui benefecit mihi, et psalmum dicam nomini Domini altissimi.

13

In finem, psalmus David. Dixit stultus in corde suo, non est Deus, corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis, non est qui faciat bonitatem, non est usque ad unum.

Dominus ex caelo prospexit super filios hominum, ut videat si est intellegens aut requirens Deum. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt; non est qui faciat bonitatem, non est usque ad unum. Sepulcrum apertum est guttur eorum; linguis suis dolose agebant; venenum aspidum sub labiis eorum, quorum os maledictionis et amaritudinis plenum est. Acuti pedes eorum ad effundendum sanguinem; contritio et miseria in viis eorum, et viam pacis non cognoverunt. Non est timor Dei ante oculos eorum.

Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem, qui devorant populum meum sicut esum panis? Dominum non invocaverunt. Illic timuerunt timore, ubi non erat timor, quia Deus in generatione iusta est. Consilium pauperis pudore affecistis, quia Dominus spes eius est. Quis dabit ex Sion salutare Israel? Cum converterit Dominus captivitatem populi sui, exsultet Iacob, et laetetur Israel.

14

Psalmus David. Domine, quis paraecabit in tabernaculo tuo? Et quis habitabit in monte sancto tuo?

Ambulans sine macula et operans iustitiam, loquens veritatem in corde suo, Qui non decepit in lingua sua, neque fecit proximo suo malum, et opprobrium non accepit super proximos suos. Despectus est coram eo malefaciens, eos autem timentes Dominum glorificat, qui iurans proximo suo et non mutans, Argentum suum non dedit super usuram, et dona super innocentes non accepit; qui facit haec non commovebitur in aeternum.

15

Inscriptio David. Custodi me, Domine, quia in te speravi.

Dixi Domino: Dominus meus es tu, quoniam bonorum meorum non necessitatem habes. Sanctis qui in terra eius sunt, mirificavit omnia desideria sua in eis. Multiplicatae sunt infirmitates eorum; post haec festinaverunt. Non congregabo congregationes eorum ex sanguinibus, neque memor ero nominum eorum per labia mea. Dominus portio hereditatis meae et calicis mei; tu es qui restituisti hereditatem meam mihi. Funes ceciderunt mihi in praestantissimis, nam et hereditas mea

praestantissima mihi est.

Benedicam Dominum qui intellegentiam dedit mihi; adhuc autem et usque ad noctem instruxerunt me renes mei. Praevidebam Dominum coram me semper, quia a dextris meis est, ne commovear. Propter hoc laetatum est cor meum, et exsultavit lingua mea; adhuc autem et caro mea habitabit in spe. Quia non derelinques animam meam in inferno, neque dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vitae; implebis me laetitia cum vultu tuo, delectationes in dextera tua usque in finem.

16

Oratio David. Exaudi Domine iustitiam meam, intende deprecationem meam, auribus percipe orationem meam non in labiis doliis.

E facie tua iudicium meum exeat; oculi mei videant aequitates. Probasti cor meum, visitasti nocte, examinasti me, et non est inventa in me iniquitas. Ut non loquatur os meum. Opera hominum propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras. Firma gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur gressus mei.

Ego clamavi, quia audivisti me, Deus; inclina aurem tuam mihi, et exaudi verba mea. Mirabilem fac misericordias tuas, o

salvans eos qui sperant in te, ex his qui restiterunt dexteræ tuæ. Custodi me sicut pupillam oculi; in tegmine alarum tuarum proteges me. a facie impiorum qui afflixerunt me, inimici mei animam meam circumdederunt. Adipem eorum concluderunt, os eorum locutum est superbiam. Eiecerunt me, nunc circumdederunt me; oculos suos posuerunt ut declinent in terram. Susceperunt me velut leo paratus ad prædam, et velut catulus habitans in occultis. Surge, Domine, praeoccupa eos et supplanta eos; erue animam meam ab impio rhomphaea tua. Ab inimicis manus tuæ, Domine, liberans ab terra, divide eos in vita eorum, et occultorum tuorum impletus est venter eorum, saturati sunt filiis, et reliquerunt reliquias infantibus eorum.

Ego autem in iustitia apparebo facie tua, saturabor cum apparuerit gloria tua.

17

In finem servo Domini David, quæ locutus est Domino, verba cantici huius in die qua eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum eius et de manu Saul, et dixit,

Amabo te, Domine, fortitudo mea. Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus; Deus meus, adiutor meus, sperabo in eum; protector meus et cornu salutis meæ et adiutor meus. Laudans invocabo Dominum, et ex inimicis meis salvabor. Circumdederunt me dolores mortis, et torrentes

iniquitatis conturbaverunt me. Dolores inferni circumdederunt me, praevenērunt me laquei mortis.

Et cum affligerer invocavi Dominum, et ad Deum meum clamavi; audivit ex templo sancto suo vocem meam, et clamor meus coram eo intrabit in aures eius.

Et commota est et tremens facta est terra, et fundamenta montium turbata sunt et commota sunt, quia iratus est eis Deus. Ascendit fumus in ira eius, et ignis a facie eius conflagravit; carbones accensi sunt ab eo. Et inclinavit caelum et descendit, et tenebrae erant sub pedibus eius. Et ascendit super cherubim et volavit; volavit super alas ventorum. Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu eius tabernaculum eius, tenebrosam aquam in nubibus aeris. A claritate coram eo nubes transierunt, grando et carbones ignis. Et tonuit ex caelo Dominus, et Altissimus dedit vocem suam. Et emisit sagittas et dispersit eos, et fulgura multiplicavit et conturbavit eos. Et apparuerunt fontes aquarum, et revelata sunt fundamenta orbis terrarum ab increpatione tua, Domine, ab inspiratione spiritus irae tuae.

Misit ex alto et accepit me, recepit me ex aquis multis. Liberabit me ex inimicis meis potentibus et ex odientibus me, quia confirmati sunt super me. Praevenerunt me in die afflictionis meae, et factus est Dominus sustentaculum meum. Et eduxit me in latitudinem; liberabit me, quia voluit me. Et retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam, et secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi. Quia custodivi vias Domini, et

non impie egi a Deo meo. Quia omnia iudicia eius coram me sunt, et iustitiae eius non recesserunt a me. Et ero immaculatus cum eo, et custodiam me ab iniquitate mea. Et reddet mihi Dominus secundum iustitiam meam, et secundum puritatem manuum mearum coram oculis eius.

Cum sancto sanctificaberis, et cum viro innocente innocens eris. Et cum electo electus eris, et cum perverso pervertes. Quod tu populum humilem servabis, et oculos superborum humiliabis. Quia tu illuminabis lucernam meam, Domine; Deus meus illuminabis tenebras meas. Quod in te liberabor a tentatione, et in Deo meo transsiliam murum. Deus meus, immaculata est via eius, verba Domini ignita sunt, protector est omnium sperantium in eum. Quia quis Deus praeter Dominum? et quis Deus praeter Deum nostrum?

Deus qui cingit me virtute, et posuit immaculatam viam meam. qui aptat pedes meos sicut cervi, et super alta statuit me, Docens manus meas ad bellum, et posuisti arcum aeneum in brachiis meis. Et dedisti mihi clipeum salutis meae, et dextera tua suscepit me, et disciplina tua erexit me in finem, et disciplina tua haec me docebit. Dilatasti gressus meos subtus me, et non infirmata sunt vestigia mea. Persequar inimicos meos, et comprehendam eos, et non avertar, donec deficient. Conteram eos, et non possint stare; cadent sub pedibus meis. Et circumcinxisti me virtute ad bellum, supplantasti omnes insurgentes adversum me sub me. Et inimicos meos dedisti mihi tergum, et odientes me penitus delevesti. Clamaverunt, et non

erat qui salvaret; ad Dominum clamaverunt, et non exaudivit eos. Et tenuabo eos sicut pulverem ante faciem venti; sicut lutum platearum conteram eos. Libera me ex contentionibus populi, constitues me in caput gentium; populus quem non cognovi servivit mihi. In auditu auris obedivit mihi; filii alieni mentiti sunt mihi. Filii alieni senuerunt, et claudicaverunt a semitis eorum.

Vivit Dominus, et benedictus Deus meus, et exaltetur Deus salutis meae. Deus qui dat vindictas mihi, et subicit populos sub me, Liberator meus ex inimicis iracundis, ab insurgentibus super me exaltabis me; ab homine iniquo liberabis me. Propter hoc confitebor tibi in gentibus, Domine, et nomini tuo psalmum dicam. Magnificans salutes regis sui, et faciens misericordiam christo suo David et semini eius usque in saeculum.

18

In finem, psalmus David.

Caeli enarrant gloriam Dei, poesim autem manuum eius annuntiat firmamentum. Dies diei eructat verbum, et nox nocti annuntiat scientiam. Non sunt loquelaе neque verba, quorum non audiuntur voces eorum. In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrarum verba eorum. In sole posuit tabernaculum suum, et ipse tamquam sponsus procedens ex thalamo suo exsultabit tamquam gigas ad currendam viam

suam. Ab extremo caeli exitus eius, et adventus eius usque ad extremum caeli, et non est qui se abscondat a calore eius.

Lex Domini immaculata, convertens animas; testimonium Domini fidele, sapientiam praestans infantibus. Statuta Domini recta sunt, laetificantia cor; praeceptum Domini lucidum est, illuminans oculos. Timor Domini purus, permanens in saeculum saeculi; iudicia Domini vera, iustificata in idipsum. Desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum, et dulciora super mel et favum. Et enim servus tuus custodit ea; in custodiendo ea retributio multa est.

Transgressionem quis intellegit? Ex occultis meis munda me. Et ab alienis parce servo tuo; si non mei dominabuntur, tunc sine macula ero, et purgabor a peccato magno. Et erunt in beneplacitum verba oris mei, et meditatio cordis mei coram te semper, Domine, adiutor meus et redemptor meus.

19

In finem, psalmus David.

Exaudiat te Dominus in die afflictionis, defendat te nomen Dei Iacobi. Mittat tibi auxilium ex sancto, et ex Sion suscipiat te. Meminerit omnis sacrificii tui, et holocaustum tuum pingue fiat, diapsalma. Det tibi secundum cor tuum, et omne consilium tuum adimpleat. Exsultabimus in salutari tuo, et in nomine Dei

nostri magnificabimur; impleat Dominus omnia petita tua.

Nunc cognovi quod Dominus salvavit christum suum; exaudiet eum ex caelo sancto suo, in potestatibus salus dexteræ eius. Hi in curribus et hi in equis, nos autem in nomine Domini Dei nostri magnificabimur. Ipsi simul compediti sunt et ceciderunt; nos autem surreximus et erecti sumus. Domine, salvum fac regem et exaudi nos in quacumque die invocaverimus te.

20

In finem, psalmus David.

Domine, in potentia tua laetabitur rex, et super salutari tuo exsultabit valde. Desiderium animæ eius dedisti ei, et supplicationem labiorum eius non privasti eum. Diapsalma. Quod praevenisti eum in benedictionibus bonitatis, posuisti super caput eius coronam ex lapide pretioso. Vitam rogavit te, et dedisti ei longitudinem dierum in saeculum saeculi. Magna est gloria eius in salutari tuo; gloriam et magnificentiam impones super eum. Quia dabis ei benedictionem in saeculum saeculi, laetificabis eum in gaudio cum vultu tuo. Quod rex sperat in Dominum, et in misericordia Altissimi non movebitur.

Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis; dextera tua inveniatur omnes qui te oderunt. Pones eos sicut clibanum ignis in tempore vultus tui; Dominus in ira sua conturbabit eos, et

devorabit eos ignis. Fructum eorum a terra perdes, et semen eorum a filiis hominum. Quia inclinaverunt in te mala, cogitaverunt consilium quod non possunt statuere. Quia pones eos tergum in reliquis tuis, parabis faciem eorum. Exaltare, Domine, in potentia tua; cantabimus et psallemus potestates tuas.

21

In finem, pro apprehensione matutina, psalmus David.

Deus, Deus meus, attende mihi: cur me dereliquisti? Longe a salute mea sunt verba delictorum meorum. Deus meus, clamabo per diem ad te et non audies, et per noctem et non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas, laus Israel. In te speraverunt patres nostri, speraverunt et liberasti eos. Ad te clamaverunt et salvati sunt; in te speraverunt et non confusi sunt. Ego autem sum vermis et non homo, opprobrium hominum et abjectio populi. Omnes videntes me deriserunt me, locuti sunt labiis, moverunt caput. Speravit in Domino, liberet eum, salvet eum, quia vult eum. Quod tu es qui extraxisti me ex ventre, spes mea a mammis matris meae, Super te eiectus sum ex utero, ex ventre matris meae Deus meus es tu.

Ne recedas a me, quia tribulatio prope est, quia non est qui

adiuvet. Circumdederunt me vituli multi, tauri pingues circumdederunt me. Aperuerunt super me os suum, sicut leo rapiens et rugiens. Sicut aqua effusus sum, et dispersa sunt omnia ossa mea; factum est cor meum sicut cera liquescens in medio ventris mei. Exarata est sicut testa fortitudo mea, et lingua mea conglutinata est gutturi meo, et in pulverem mortis deduxisti me. Quia circumdederunt me canes multi, congregatio malefactorum circumdedit me; foderunt manus meas et pedes. Numeraverunt omnia ossa mea; ipsi autem perceperunt et viderunt me. Diviserunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem, Domine, ne longe facias auxilium meum; ad defensionem meam intende. Libera a gladio animam meam, et e manu canis unigenitam meam. Salva me ex ore leonis, et ab cornibus unicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis; in medio ecclesiae hymnabo te. Qui timetis Dominum, laudate eum; omne semen Iacob, glorificate eum; timeat eum omne semen Israel. Quia non contempsit neque fastidivit precem pauperis, neque avertit faciem suam ab me, et cum clamassem ad eum, audivit me. A te laus mea in ecclesia magna; vota mea reddam coram timentibus eum.

Edent pauperes et implebuntur, et laudabunt Dominum qui exquirunt eum; vivent corda eorum in saeculum saeculi. Memorabuntur et convertentur ad Dominum omnes fines

terrae, et adorabunt coram eo omnes familiae gentium. Quia Domini est regnum, et ipse dominatur gentibus. Ederunt et adoraverunt omnes pingues terrae; coram eo procident omnes descendentes in terram, et anima mea ipsi vivit. Et semen meum serviet illi; annuntiabitur Domino generatio veniens. Et annuntiabunt iustitiam eius populo nascituro, quem fecit Dominus.

22

Psalmus Davidi. Dominus pascit me, et nihil mihi deerit.

In loco herbae ibi me collocavit, super aquam quietis nutrit me. Animam meam convertit; duxit me super semitas iustitiae propter nomen eius. Etsi enim ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es; virga tua et baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Parasti coram me mensam ex adverso opprimientium me; unxisti in oleo caput meum, et calix tuus inebrians ut fortissimus. Et misericordia tua persequetur me omnibus diebus vitae meae, et ut inhabitem in domo Domini in longitudinem dierum.

23

Psalmus David unius sabbati. Domini est terra et plenitudo eius, orbis terrarum et omnes habitantes in ea.

Ipse super maria fundavit eam, et super flumina praeparavit eam.

Quis ascendet in montem Domini, et quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus et purus corde, qui non accepit in vanum animam suam, et non iuravit in dolo ad proximum suum. Hic accipiet benedictionem a Domino et eleemosynam a Deo salvatore suo. Haec est generatio quaerentium eum, quaerentium faciem Dei Iacob. Diapsalma.

Tollite portas, principes vestri, et elevamini, portae aeternae, et intrabit rex gloriae. Quis est hic rex gloriae? Dominus fortis et potens, Dominus potens in bello. Tollite portas, principes vestri, et elevamini, portae aeternae, et intrabit rex gloriae. Quis est hic rex gloriae? Dominus virtutum, ipse est rex gloriae.

24

Psalmus David. Ad te, Domine, levavi animam meam.

Deus meus, in te confisus sum; non confundar, neque inrideant me inimici mei. Etenim omnes qui sustinent te non confundantur; confundantur qui iniquitatem agunt inaniter. Vias tuas, Domine, notum fac mihi, et semitas tuas doce me. Deduc me ad veritatem tuam, et doce me, quia tu es Deus salvator meus, et te exspectavi tota die. Memento miserationum tuarum, Domine, et misericordiarum tuarum, quia ab aevo sunt.

Peccata iuventutis meae et ignorantias meas ne memineris;
secundum misericordiam tuam memento mei propter
bonitatem tuam, Domine.

Bonus et rectus est Dominus; propter hoc legem dabit
peccantibus in via. Guidebit mansuetos in iudicio, docebit
mansuetos vias suas. Omnes viae Domini misericordia et veritas
sunt iis qui exquirunt testamentum eius et testimonia eius.
Propter nomen tuum, Domine, et propitius eris peccato meo,
quia multum est. Quis est homo timens Dominum? Legislabit ei
in via quam elegit. Anima eius in bonis commorabitur, et semen
eius hereditabit terram. Fortitudo Dominus est timentium eum,
et pactum eius est ad manifestandum illis.

Oculi mei semper ad Dominum, quia ipse eripiet de laqueo
pedes meos. Aspice super me et miserere mei, quia unigenitus et
pauper sum. Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt; ex
necessitatibus meis educ me. Vide humiliationem meam et
laborem meum, et dimitte omnia peccata mea. Vide inimicos
meos, quia multiplicati sunt, et odio iniusto oderunt me. Custodi
animam meam et libera me, ne pudefiam, quia speravi in te.
Innocentes et recti adhaerebant mihi, quia sustinui te, Domine.
Redime, Deus, Israel ex omnibus afflictionibus eius.

25

Davidis. Iudica me, Domine, quia ego in innocentia mea

ambulavi, et in Domino sperans non labefactar.

Proba me, Domine, et tempta me, igne purga renes meos et cor meum.

Quia misericordia tua coram oculis meis est, et bene placui in veritate tua. Non sedi cum concilio vanitatis, et cum transgredientibus legem non intrabo. Odivi ecclesiam malefacientium, et cum impiis non sedebo. Lavabo in innocentia manus meas, et circumdabo altare tuum, Domine. Ut audiam vocem laudis, et enarrem omnia mirabilia tua. Domine, dilexi decorem domus tuae, et locum habitationis gloriae tuae. Ne simul perdas cum impiis animam meam, et cum viris sanguinum vitam meam, Quorum in manibus iniquitates sunt, dextra eorum repleta est muneribus. Ego autem in innocentia mea ambulavi; redime me et miserere mei. Pes meus stetit in rectitudine; in ecclesiis benedicam te, Domine.

26

Davidis, ante quam ungeretur. Dominus lux mea et salvator meus, quem timebo? Dominus protector vitae meae, a quo trepidabo?

In appropinquando super me malefacientes ad comedendas carnes meas, opprimentes me et inimici mei ipsi infirmati sunt et ceciderunt. Si castra contra me instruuntur, non timebit cor

meum; si bellum contra me insurgat, in hoc ego spero. Unam petivi a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitae meae, ut contemplar pulchritudinem Domini et visitem templum eius. Quia abscondit me in tabernaculo suo in die malorum meorum, protexit me in abscondito tabernaculi sui; in petra exaltavit me. Et nunc ecce exaltavit caput meum super inimicos meos, circuivi et sacrificavi in tabernaculo eius sacrificium clangoris; cantabo et psalmum dicam Domino.

Audi, Domine, vocem meam qua clamavi, miserere mei, et audi me. Tibi dixit cor meum: exquisivi faciem tuam; faciem tuam, Domine, quaeram. Non avertas faciem tuam a me, non declines in ira a servo tuo; adiutor meus esto, non derelinquas me, et non despicias me, Deus salvator meus. Quod pater meus et mater mea me reliquerunt, Dominus autem me recepit. Legem pone mihi, Domine, in via tua, et deduc me in semita recta propter inimicos meos. Ne tradas me in animas opprimentes me, quia surrexerunt adversum me testes iniusti, et mentita est iniquitas sibi ipsi.

Credo me visurum esse bona Domini in terra viventium. Expecta Dominum, viriliter age, et confortetur cor tuum, et expecta Dominum.

Davidis. Ad te, Domine, clamavi; Deus meus, ne sileas super me, ne forte sileas super me, et assimilabor descendentibus in lacum.

Audi vocem supplicationis meae, cum precor ad te, cum levo manus meas ad templum sanctum tuum. Ne simul trahas cum peccatoribus animam meam, et cum operantibus iniquitatem ne simul perdas me, eorum qui loquuntur pacem cum proximis suis, mala autem in cordibus eorum. Da illis secundum opera eorum et secundum nequitiam studiorum eorum; secundum opera manuum eorum da illis, redde retributionem eorum illis. Quia non intellexerunt opera Domini et opera manuum eius, destrues eos et non aedificabis eos.

Benedictus Dominus, quia audivit vocem supplicationis meae. Dominus adiutor meus et protector meus; in eum speravit cor meum, et adiutus sum, et refluoruit caro mea, et ex voluntate mea confitebor ei. Dominus fortitudo populi sui est, et protector salutis christi sui est.

Salva populum tuum, et benedic hereditatem tuam, et pasce eos, et tolle eos usque in aeternum.

28

Psalmus David exodii tabernaculi. Afferte Domino, filii Dei, afferte Arieti filios arietum, afferte Domino gloriam et honorem,

Afferte Domino gloriam nomini eius, adorate Dominum in atrio sancto eius.

Vox Domini super aquas, Deus gloriae tonuit, Dominus super aquas multas. Vox Domini in fortitudine, vox Domini in magnificentia. Vox Domini conterentis cedros; conteret Dominus cedros Libani. Et comminuet eas sicut vitulum Libani, et dilectus sicut filius unicornium. Vox Domini flammam ignis discindens. Vox Domini concutientis desertum; concutiet Dominus desertum Cades. Vox Domini parantis cervos, et revelabit silvas, et in templo eius omnis dicit gloriam. Dominus inundationem inhabitat, et sedebit Dominus rex in aeternum. Dominus fortitudinem populo suo dabit, Dominus benedicet populum suum in pace.

29

In finem, psalmus cantici dedicationis domus David.

Exaltabo te, Domine, quia suscepisti me, et non laetificasti inimicos meos super me. Domine Deus meus, clamavi ad te, et sana me. Domine, eduxisti ex inferno animam meam, salvasti me a descendentibus in lacum.

Cantate Domino, sancti eius, et confitemini memoriae sanctitatis eius. Quia ira in ira eius, et vita in voluntate eius; vespera habitabit fletus, et in mane exsultatio.

Ego autem dixi in abundantia mea: non movebor in aeternum. Domine, in voluntate tua praebuisti pulchritudini meae virtutem; avertisti autem faciem tuam, et factus sum turbatus. Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor. Quae utilitas in sanguine meo, in descendendo me in corruptionem? Numquid confitebitur tibi pulvis? Aut annuntiabit veritatem tuam? Audivit Dominus et misertus est mei; Dominus factus est adiutor meus. Vertisti lamentationem meam in gaudium mihi, disrumpisti saccum meum, et circumcinxisti me laetitia, Ut cantet tibi gloria mea, et non compungar. Domine Deus meus, in aeternum confitebor tibi.

30

In finem, psalmus David de ecstasi.

In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum; in iustitia tua libera me et eripe me. Inclina ad me aurem tuam, festina ad liberandum me; fac mihi in Deum protectorem et in domum refugii ad salvandum me. Quod fortitudo mea et refugium meum es tu, et propter nomen tuum duces me et nutries me. Educes me ex laqueo hoc quem absconderunt mihi, quoniam tu es defensor meus, Domine. In manus tuas commendabo spiritum meum; redemisti me, Domine Deus veritatis. Odisti eos qui custodiunt vanitates frustra; ego autem in Domino speravi. Exsultabo et laetabor super misericordia tua, quia vidisti humiliationem meam, salvasti ex necessitatibus animam meam.

Et non conclusisti me in manus inimici, statuisti in loco spatioso pedes meos.

Miserere mei, Domine, quia afflicor; turbatus est in ira oculus meus, anima mea, et venter meus. Quoniam defecit in dolore vita mea, et anni mei in gemitibus; infirmata est in paupertate fortitudo mea, et ossa mea conturbata sunt. Apud omnes inimicos meos factus sum opprobrium, et vicinis meis valde, et timor notis meis; qui videntes me foris fugerunt a me. Oblitus sum quasi mortuus e corde; factus sum quasi vas perditum. Quod audiui vituperationem multorum circumhabitantium in circuitu, cum congregarentur simul contra me, consilium ceperunt ut caperent animam meam.

Ego autem in te speravi, Domine; dixi: Tu es Deus meus. In manibus tuis sortes meae; libera me ex manu inimicorum meorum et ex persequentibus me. Fac lucere faciem tuam super servum tuum, salva me in misericordia tua. Domine, ne pudefiam, quia invocavi te; pudeantur impii, et deducantur in infernum. Muta fiant labia dolosa, quae loquuntur contra justum iniquitatem in superbia et contemptu.

Quam multa est multitudo bonitatis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te; operatus es sperantibus in te, coram filiis hominum. Occultabis eos in abscondito faciei tuae a perturbatione hominum, proteges eos in tabernaculo a contradictione linguarum. Benedictus Dominus, quia mirabilem fecit misericordiam suam in civitate obsidionis. Ego autem dixi

in ecstasi mea: abiectus sum a facie oculorum tuorum; propter hoc audivisti, Domine, vocem supplicationis meae, cum clamarem ad te.

Amate Dominum, omnes sancti eius, quia veritatem quaerit Dominus, et retribuit eis qui superabunde faciunt superbiam. Viriliter agite, et confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino.

31

Intellectus ipsi David. Beati quorum remissae sunt iniquitates, et quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir cui non imputet Dominus peccatum, neque est dolus in ore eius.

Quia tacui, inveteraverunt ossa mea a clamore meo tota die. Quia die et nocte gravata est super me manus tua, versus sum in miseriam dum infingeretur spina, diapsalma. Peccatum meum notum feci, et iniquitatem meam non operui; dixi: Confitebor adversum me iniquitatem meam Domino, et tu dimisisti impietatem cordis mei. Diapsalma. Super hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno; excepto in diluvio aquarum multarum, ad eum non appropinquabunt. Tu es refugium meum ab afflictione quae me continet, exultatio mea; redime me ab iis qui me circumdederunt, diapsalma.

Instruam te et docebo te in via hac qua ibis; figam super te oculos meos. Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus; in freno et camo maxillas eorum constringere, qui non appropinquant ad te. Multae sunt flagella peccatoris, sperantem autem in Dominum misericordia circumdabit. Gaudete in Domino et exsultate, iusti, et gloriamini, omnes recti corde.

32

Ipsi David. Exsultate, iusti, in Domino; rectis decet laudatio.

Confitemini Domino in cithara, in psalterio decachordo psallite illi. Cantate ei canticum novum, bene psallite in clamore.

Quia rectus est sermo Domini, et omnia opera eius in fide. Amat iustitiam et iudicium; misericordia Domini plena est terra. Verbo Domini caeli firmati sunt, et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Congregans velut utrem aquas maris, ponens in thesauris abyssos. Timeat Dominum omnis terra, ab eo autem moveantur omnes qui habitant in mundo. Quod ipse dixit et facta sunt, ipse mandavit et creata sunt. Dominus consilia nationum disperdit, cogitationes autem populorum reprobatur, et consilia principum reprobatur. Consilium autem Domini in aeternum manet, cogitationes cordis eius a generatione in generationem. Beata gens cuius Dominus est Deus eius, populus quem elegit in hereditatem sibi. Ex caelo respexit Dominus, vidit

omnes filios hominum. Ex parato habitaculo suo inspexit super omnes habitantes terram. Qui finxit secundum singulas corda eorum, qui intellegit omnia opera eorum. Non servatur rex per multam potentiam, et gigas non servabitur in multitudine fortitudinis suae. Falsus equus ad salutem, in multitudine autem potentiae eius non salvabitur.

Ecce oculi Domini super timentes eum, super sperantes in misericordia eius, liberare ex morte animas eorum, et nutrire eos in fame. Anima nostra sustinet in Domino, quia adiutor et protector noster est. Quia in eo laetabitur cor nostrum, et in nomine sancto eius speravimus. Fiat misericordia tua, Domine, super nos, quemadmodum speravimus in te.

33

Davidi, quando mutavit faciem suam coram Abimelech, et dimisit eum, et abiit.

Benedicam Dominum in omni tempore, continualiter laus eius in ore meo. In Domino laudabitur anima mea, audiant mansueti et laetentur. Magnificate Dominum mecum, et exaltemus nomen eius in idipsum.

Exquisivi Dominum et audivit me, et ex omnibus angustiis meis eripuit me. Accedite ad eum et illuminamini, et facies vestrae non pudefiant. Hic pauper clamavit, et Dominus audivit eum, et

ex omnibus tribulationibus eius servavit eum. Interponet angelus Domini in circuitu timentium eum, et liberabit eos. Gustate et videte quoniam bonus est Dominus; beatus vir qui sperat in eum. Timete Dominum, omnes sancti eius, quia non est defectus timentibus eum. Divites pauperati sunt et esurierunt, qui autem exquirunt Dominum non deficient omni bono, diapsalma.

Venite, filii, audite me: timorem Domini docebo vos. Quis est homo qui vult vitam, amans dies videre bonas? Cessa linguam tuam a malo, et labia tua ne loquantur dolum. Declina a malo et fac bonum; quaere pacem et persequere eam.

Oculi Domini super justos, et aures ejus ad supplicationem eorum. Facies autem Domini super facientes mala est, ut deleat de terra memoriam eorum. Clamaverunt iusti, et Dominus audivit eorum, et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos. Prope est Dominus iis qui contrito sunt corde, et humiles spiritu salvabit. Multae sunt afflictiones iustorum, et ex omnibus eis liberabit eos Dominus custodit omnia ossa eorum; unum ex eis non conteretur. Mors peccatorum mala est, et qui odiunt justum delinquent. Redimet Dominus animas servorum suorum, et non peccabunt omnes qui sperant in eum.

34

To David. Judge, O Lord, those wronging me, wage war against

those warring against me.

Apprehende arma et scutum, et surge in auxilium meum.
Effunde gladium et conclude ex adverso persequentium me; dic animae meae: Salus tua ego sum. Pudefiant et confundantur qui quaerunt animam meam, convertantur retro, et dedecorentur qui cogitant mihi mala. Fiant sicut pulvis ante faciem venti, et angelus Domini opprimens eos. Fiat via eorum tenebrae et lubricum, et nuntius Domini persequens eos. Quia gratis absconderunt mihi corruptionem laquei eorum, vane exprobraverunt animam meam.

Veniat illis laqueus quem non sciunt, et venatio quam absconderunt capiat illos, et in laqueo cadent in eo. Anima autem mea exsultabit in Domino, delectabitur in salutari eius. Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi? liberans pauperem ex manu fortiorum eius, et pauperem et egenum ab iis qui rapiunt eum.

Surgentes testes iniusti, quae non cognoscebant, interrogabant me. Rependebant mihi mala pro bonis, et orbitatem animae meae. Ego autem, cum eos molestare mihi, induebam saccum, et humiliabam in ieiunio animam meam, et oratio mea in sinum meum revertetur. Sicut vicino, sicut fratri nostro, sic placebam; sicut lugens et maestus, sic humiliabar. Et contra me laetati sunt, et congregati sunt; congregati sunt super me flagella et non cognovi; divisi sunt et non compuncti sunt. Tentaverunt me, illuserunt me cum illusionem, frenduerunt super me dentes suos.

Domine, quousque aspicies? Restitue animam meam a nequitia eorum, a leonibus unigenitam meam. Confitebor tibi et in ecclesia magna, in populo gravi laudabo te. Ne gaudeant super me qui adversantur mihi vane, qui oderunt me gratis, et annuunt oculis. Quod mihi quidem pacifica loquebantur, et super iram dolos cogitabant. Et dilataverunt super me os suum, dixerunt: Euge, euge, viderunt oculi nostri.

Vidisti, Domine; ne sileas. Domine, ne discedas a me. Exsuscitare, Domine, et attende iudicio meo, Deus meus et Dominus meus, ad causam meam. Iudica me, Domine, secundum iustitiam tuam, Domine Deus meus, et ne gaudeant super me. Ne dicant in cordibus suis: Euge, euge animae nostrae, neque dicant: Devorávimus eum. Pudefiant et confundantur simul qui gaudent malis meis, induant pudorem et ignominiam qui magnifice loquuntur super me. Exultent et laetentur volentes iustitiam meam, et dicant semper: Magnificetur Dominus, volentes pacem servi eius. Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam, tota die laudem tuam.

35

In finem, servo Domini, David.

Dicit illegalis de errando in seipso: non est timor Dei ante oculos eius. Quia decepit coram eo, ad inveniendam iniquitatem eius et odiendam. Verba oris eius iniquitas et dolus sunt; non voluit

intelligere ad bene faciendum. Iniquitatem cogitavit super lectum suum, astitit omni viae non bonae, malitiam autem non aspernatus est.

Domine, in caelo misericordia tua, et veritas tua usque ad nubes. Iustitia tua sicut montes Dei, iudicia tua sicut abyssus multa; homines et pecora salvabis, Domine. Ut multiplicasti misericordiam tuam, Deus, filii autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt. Inebriabuntur ab pinguedine domus tuae, et torrentem deliciarum tuarum potabis eos. Quoniam apud te est fons vitae, in lumine tuo videbimus lumen.

Extende misericordiam tuam his qui te cognoscunt, et iustitiam tuam his qui recto sunt corde. Ne veniat mihi pes superbiae, et manus peccatorum ne commoveat me.

Illic ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem, expulsi sunt et non possunt stare.

36

Davidi. Noli aemulari malefacientes, neque zelaveris eos qui faciunt iniquitatem.

Quod velut herba cito arescent, et velut olera herbae cito decident. Spera in Dominum et fac bonitatem, et inhabita terram, et pasceris divitiis eius. Delectare in Domino, et dabit

tibi petitiones cordis tui. Revela Domino viam tuam, et spera in eum, et ipse faciet. Et educet sicut lucem iustitiam tuam, et iudicium tuum sicut meridiem.

Subicere Domino, et supplica eum; ne aemuleris prosperantem in via sua, hominem facientem iniquitates. Desiste ab ira et relinque furorem; ne aemuleris ut male agas. Quoniam qui malum operantur exterminabuntur, qui vero sustinent Dominum, ipsi hereditabunt terram. Et adhuc paulum et non erit peccator, et quaeres locum eius, et non invenies. Mites autem hereditabunt terram et delectabuntur in multitudine pacis.

Observabit peccator justum, et fremet super eum dentes suos. Dominus autem irridebit eum, quia praevidet quod veniet dies eius. Gladium traxerunt peccatores, tetenderunt arcum eorum, ad dejiciendum pauperem et inopem, ad trucidandum rectos corde. Gladius eorum intret in cor eorum, et arcus eorum conterantur.

Melius est paucum iusto quam divitiae peccatorum multae. Quia brachia peccatorum conterentur, Dominus autem sustentat iustos.

Novit Dominus vias immaculatum, et hereditas eorum in aeternum erit. Non pudore afficientur in tempore malo, et in diebus famis saturabuntur. Quia peccatores peribunt; inimici autem Domini, simul cum glorificari et exaltari, deficientes velut

fumus defecerunt. Mutuatur peccator et non reddet, iustus autem miseretur et dat. Quod ii qui eum benedicunt hereditabunt terram, ii autem qui eum maledicunt exterminabuntur.

A Domino gressus hominis diriguntur, et viam eius volet. Quando cadit, non conlidetur, quia Dominus sustinet manum eius. Iunior fui, etenim senui, et non vidi iustum derelictum, neque semen eius quaerens panem. Tota die miseretur et mutuum dat, et semen eius in benedictionem erit.

Declina a malo et fac bonum, et inhabita in saeculum saeculi. Quia Dominus amat iudicium et non derelinquet sanctos suos; in aeternum custodientur, immaculati vindicabuntur, et semen impiorum exterminabitur. Iusti autem hereditabunt terram et inhabitabunt in saeculum saeculi super eam.

Os iusti meditabitur sapientiam, et lingua eius loquetur iudicium. Lex Dei eius in corde eius est, et non subplantabuntur gressus eius. Peccator justum considerat et quaerit eum interficere. Dominus autem non derelinquet eum in manus eius, neque condemnabit eum cum iudicetur. Expecta Dominum et custodi viam eius, et exaltabit te ad hereditandam terram; cum destruentur peccatores, videbis.

Vidi impium superexaltatum et elevantem se sicut cedros Libani. Et transierunt, et ecce non erat; et quaesivi eum, et non inventus est locus eius. Custodi innocentiam et vide

rectitudinem, quia est reliquiae homini pacifico. Illi autem illegales simul extirpabuntur, reliquiae impiorum extirpabuntur. Salvation autem justorum a Domino est, et protector eorum est in tempore afflictionis. Et adiuvabit eis Dominus, et liberabit eos, et eripiet eos ex peccatoribus, et salvabit eos, quia speraverunt in eum.

37

Psalmus David in commemorationem de sabbato.

Domine, ne in ira tua arguas me, neque in furore tuo corripas me. Quia sagittae tuae infixae sunt mihi, et confirmasti super me manum tuam.

Non est sanatio in carne mea a facie irae tuae, non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. Quia iniquitates meae superelevatae sunt super caput meum; sicut onus grave, gravatae sunt super me. Putuerunt et computruerunt vulnera mea a facie stultitiae meae. Laboravi et fatigatus sum usque ad finem, totum diem maestus ambulabam. Quod anima mea repleta est ludibriis, et non est sanatio in carne mea. Afflictus sum et humiliatus sum usque valde; rugiebam a gemitu cordis mei.

Et coram te omne desiderium meum, et gemitus meus non est absconditus a te. Cor meum turbatum est, dereliquit me fortitudo mea, et lux oculorum meorum non est mecum. Amici

mei et proximus meus ex adverso mei appropinquaverunt et steterunt, et proximissimi mei procul steterunt. Et urgebant qui quaerunt animam meam, et qui quaerunt mala mihi locuti sunt vanitates, et dolos tota die meditati sunt. Ego autem velut surdus non audiebam, et velut mutus non aperiens os meum. Et factus sum sicut homo non audiens, et non habens in ore suo redargutiones.

Quia in te, Domine, speravi, tu exaudies, Domine Deus meus. Quia dixi, ne quando gaudeant mihi inimici mei, et in eo quod commoti sunt pedes mei, super me magnifice locuti sunt. Quod ego in flagella paratus sum, et dolor meus coram me est perpetuo. Quod iniquitatem meam annuntiabo, et sollicitus ero de peccato meo. Inimici autem mei vivunt et confirmati sunt super me, et multiplicati sunt qui oderunt me iniuste. Qui mala pro bonis reddebant, me calumniabantur, quoniam iustitiam persequebar. Ne relinquant me, Domine Deus meus; ne discedas a me. Intende in auxilium meum, Domine salutis meae.

38

In finem, Idithun, canticum David.

Dixi: custodiam vias meas, ne peccem lingua mea; posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator coram me. Mutus factus sum et humiliatus sum et silui a bonis, et dolor meus renovatus est. Calefactum est cor meum intra me, et in meditatione mea

accendetur ignis, locutus sum lingua mea.

Notum fac mihi, Domine, finem meum, et numerum dierum meorum quis est, ut cognoscam quid desit mihi. Ecce antiquas posuisti dies meas, et substantia mea sicut nihil est coram te; verumtamen universa vanitas est, omnis homo vivens.

Diapsalma. Mentoi in imagine pertransit homo, sed frustra turbatur; thesaurizat, et non scit cui congregabit ea.

Et nunc quis est patientia mea? nonne Dominus? et substantia mea apud te est. Diapsalma. Ab omnibus iniquitatibus meis erue me; opprobrium stulto me dedisti. Obsurdui et non aperui os meum, quia tu es qui fecisti me. Remove a me flagella tua; a fortitudine manus tuae ego defeci. In increpationibus propter iniquitatem erudisti hominem, et liquefecisti sicut araneam animam eius; verumtamen in vanum turbatur omnis homo. Diapsalma.

Audi orationem meam, Domine, et deprecationem meam; auribus percipe lacrimas meas, ne sileas, quia advena ego sum in terra et peregrinus, sicut omnes patres mei. Remitte mihi ut refrigerem antequam abeam, et non amplius ero.

39

In finem, Psalmus David.

Sustinens sustinui Dominum, et attendit mihi, et exaudivit deprecationem meam. Et eduxit me de lacu miseriae, et de luto caeni, et statuit super petram pedes meos, et direxit gressus meos. Et iniecit in os meum canticum novum, hymnum Deo nostro. Videbunt multi et timebunt, et sperabunt in Dominum. Beatus vir, cuius spes est nomen Domini, et non respexit in vanitates et insanias falsas.

Multa fecisti tu, Domine Deus meus, mirabilia tua, et cogitationibus tuis non est quis assimilabitur tibi; nuntiavi et locutus sum, multiplicata sunt super numerum. Sacrificium et oblationem non voluisti, corpus autem praeparasti mihi; holocaustum et de peccato non postulasti. Tunc dixi: Ecce venio; in capite libri scriptum est de me. Facere voluntatem tuam, Deus meus, volui, et legem tuam in medio cordis mei habeo. Evangelizavi iustitiam in ecclesia magna, ecce labia mea non prohibebo. Domine, tu cognovisti. Iustitiam meam non celavi; in corde meo veritatem tuam et salutare tuum dixi; non celavi misericordiam tuam et veritatem tuam a synagoga multa.

Tu autem, Domine, ne longe facias miserationes tuas a me; misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me. Quoniam circumdederunt me mala, quorum non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meae, et non potui videre; multiplicatae sunt super capillos capitis mei, et cor meum dereliquit me. Bene placitum sit, Domine, liberare me; Domine, ad adiuvandum me intende. Confundantur et pudefiant simul qui quaerunt animam meam ad destruendam eam;

convertantur retro et pudefiant qui volunt mihi mala. Recipiant statim pudorem suum qui dicunt mihi: Euge, euge. Exsultent et laetentur in te omnes quaerentes te, Domine, et dicant semper: Magnificetur Dominus, amantes salutare tuum. Ego autem pauper et inops sum, Dominus curabit mei; adiutor meus et protector meus es tu, Deus meus, ne tardaveris.

40

In finem, psalmus David.

Beatus qui intellegit super pauperem et egenum; in die mala liberabit eum Dominus. Dominus custodiat eum et vivificet eum, et beatum faciat eum in terra, et non tradat eum in manus inimici eius. Dominus adiuvet eum super lectum doloris eius; totum stratum eius vertisti in infirmitate eius.

Ego dixi: Domine, miserere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi. Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur et peribit nomen eius? Et si intrabat ad videndum, frustra loquebatur cor eius; congregavit iniquitatem sibi, exhibat foras, et loquebatur. Super id ipsum. Contra me susurrabant omnes inimici mei; contra me cogitabant mala mihi. Verbum iniquum posuerunt contra me; nonne dormiens non addet ut surgat? Etenim homo pacis meae, in quem speravi, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem.

Tu autem, Domine, miserere mei, et resuscita me, et retribuam illis. In hoc cognovi, quod voluisti me, quia non gaudeat inimicus meus super me. Me autem propter innocentiam meam sustinuisti, et confirmasti me in conspectu tuo in aeternum. Benedictus Dominus Deus Israel ab aevo et in aevum. Fiat, fiat.

41

In finem, in intellectum filiis Core.

Quemadmodum desiderat cerva ad fontes aquarum, sic desiderat anima mea ad te, Deus. Sitivit anima mea ad Deum vivum; quando veniam et apparebo ante faciem Dei? Factae sunt lacrimae meae mihi panis die ac nocte, cum dici mihi cotidie: Ubi est Deus tuus? Haec recordatus sum, et effudi super me animam meam, quoniam transibo in loco tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei, in voce exultationis et confessionis, sono festum celebrantium.

Cur valde tristis es, anima mea, et cur me conturbas? Spera in Deum, quoniam confitebor ei; salutare vultus mei est.

Deus meus, ad meipsum anima mea turbata est; propter hoc memor ero tui ex terra Iordani et Hermonieim, a monte parvo. Abyssus abyssum invocat ad vocem cataractarum tuarum; omnes fluctus tui et undae tuae super me transierunt. Die mandabit Dominus misericordiam suam, et nocte declarabit

eam; apud me est oratio ad Deum vitae meae. Dicam Deo:
adiutor meus es; cur mei oblitus es? Quare maestus ambulo,
dum inimicus meus me opprimit? In confringendis ossibus meis
exprobraverunt me opprimentes me, dum dicunt mihi per
singulos dies: Ubi est Deus tuus?

Cur valde tristis es, anima mea, et cur me conturbas? Spera in
Deum, quoniam confitebor ei, salus vultus mei, et Deus meus.

42

Psalmus David. Judica me, Deus, et vindica causam meam ex
gente non sancta; ab homine injusto et doloso libera me.

Quia tu es Deus fortitudo mea, cur repulisti me? Et cur tristis
incedo, cum inimicus meus opprimat? Emitte lucem tuam et
veritatem tuam, ea me duxerunt et adduxerunt me in montem
sanctum tuum, et in tabernacula tua. Et intrabo ad altare Dei, ad
Deum laetificantem iuventutem meam; confitebor tibi in
cithara, Deus, Deus meus.

Quare valde tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera
in Deum, quoniam confitebor illi, salutare vultus mei, Deus
meus.

43

In finem, filiis Core ad intellectum psalmus.

Deus in auribus nostris audivimus, patres nostri nuntiaverunt nobis, opus quod operatus es in diebus eorum, in diebus antiquis. Manus tua gentes perdidit et plantasti eos; afflixisti populos et eiecisti eos. Non enim in gladio suo hereditaverunt terram, et brachium eorum non salvavit eos, sed dextera tua et brachium tuum et illuminatio vultus tui, quoniam complacuisti in eis.

Tu es ipse rex meus et Deus meus, qui imperas salutem Iacob. In te inimicos nostros cornibus perforabimus, et in nomine tuo contemnemus eos qui insurgunt contra nos. Non enim in arcu meo sperabo, et gladius meus non salvabit me. Servavisti enim nos ex opprimentes nos, et odientes nos confudisti. In Deo laudabimur totam diem, et in nomine tuo confitebimur in aeternum. Diapsalma.

Nunc autem repulisti et pudore affecisti nos, et non exhibis in viribus nostris. Avertisti nos retro apud inimicos nostros, et qui nos oderunt diripuerunt sibi. Dedisti nos sicut oves ad edendum, et in gentibus dispersisti nos. Vendidisti populum tuum sine honore, et non erat multitudo in commutationibus eorum. Posuisti nos opprobrium vicinis nostris, irrisio et derisio his in circuitu nostro. Posuisti nos in parabolam inter nationes, motum capitis inter populos. Tota die pudor meus coram me est, et ignominia vultus mei cooperuit me. A voce impropertantis et calumniantis, a facie inimici et persequentis.

Haec omnia venerunt super nos, et non obliti sumus tui, nec iniuste egimus in foedere tuo. Et non recessit retro cor nostrum, et declinasti semitas nostras a via tua. Quod humiliasti nos in loco afflictionis, et operuit nos umbra mortis. Si obliti sumus nominis Dei nostri, et si expandimus manus nostras ad deum alienum, Nonne Deus exquiret haec? Ipse enim scit occulta cordis. Quod propter te mortificamur tota die, reputati sumus ut oves occisionis.

Expergiscere, cur dormis, Domine? Exsurge, et ne repellas in finem. Cur faciem tuam avertis? Obliviscisne paupertatis nostrae et afflictionis nostrae? Quia humiliata est in pulverem anima nostra, adhaesit in terram venter noster. Surge, Domine, adiuva nos, et redime nos propter nomen tuum.

44

In finem, pro iis qui mutabuntur, filiis Core, in intellectum, canticum pro dilecto.

Eructavit cor meum verbum bonum; dico ego opera mea regi; lingua mea calamus scribae velociter scribentis est. Pulcher pulchritudine praeter filios hominum, effusa est gratia in labiis tuis; propter hoc benedixit te Deus in aeternum.

Accinge gladium tuum super femur tuum, potens, pulchritudine tua et decore tuo. Et intende, et prospera, et regna propter

veritatem et mansuetudinem et iustitiam, et ducet te mirabiliter dextera tua. Sagittae tuae acutae, potens, populi sub te cadent in corde inimicorum regis.

Thronus tuus, o Deus, in aevum aevi; virga rectitudinis est virga regni tui. Amavisti iustitiam et odisti iniquitatem; propter hoc unxit te Deus, Deus tuus, oleo exsultationis prae participibus tuis.

Myrrha et stacte et cassia de vestimentis tuis, de domibus eburneis, ex quibus te laetificaverunt. Filiae regum in honore tuo; adstitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumamicta, variegata. Audi, filia, et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum et domum patris tui. Quia desideravit rex pulchritudinem tuam, quia ipse est Dominus tuus. Et adorabunt eum filiae Tyri cum donis; faciem tuam deprecabuntur divites populi terrae.

Omnis gloria eius filiae regis Hesebon, fimbriatis aureis circumamicta, variegata, Afferentur regi virgines post eam; quae proximae eius sunt afferentur tibi. Afferentur in laetitia et exsultatione, ducentur in templum regis. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, constitues eos principes super omnem terram. Memores erunt nominis tui in omni generatione et generatione; propter hoc populi confitebuntur tibi in aeternum, et in aeternum aeternitatis.

45

In finem, pro filiis Korah, pro secretis psalmus.

Deus noster refugium et virtus, adiutor in tribulationibus quae invenerunt nos valde. Propter hoc non timebimus cum turbatur terra, et transferuntur montes in corda marium. Sonuerunt et turbatae sunt aquae eorum, turbati sunt montes in fortitudine eius. Diapsalma. Fluminis impetus laetificant civitatem Dei; sanctificavit tabernaculum suum Altissimus. Deus in medio eius est, non commovebitur; auxiliabitur ei Deus ad faciem aurorae. Turbatae sunt gentes, inclinaverunt regna; dedit vocem suam, commota est terra. Dominus potestatum nobiscum, adiutor noster Deus Iacob. diapsalma.

Venite et videte opera Domini, quae posuit prodigia super terra. Destruens bella usque ad fines terrae, arcum conteret, et confringet arma, et scuta comburet igne. Otium agite et cognoscite, quod ego sum Deus; exaltabor in gentibus, exaltabor in terra. Dominus potestatum nobiscum, adiutor noster Deus Iacob.

46

In finem, pro filiis Core psalmus.

Omnes gentes, plaudite manibus; iubilare Deo in voce exsultationis. Quod Dominus altissimus terribilis est, rex magnus super omnem terram. Subiecit populos nobis et gentes sub pedes nostros. Elegit nobis hereditatem suam, pulchritudinem Iacob quam amavit. Diapsalma.

Ascendit Deus in clamore, Dominus in voce tubae. Cantate Deo nostro, cantate; cantate regi nostro, cantate. Quoniam rex universae terrae Deus est, psallite sapienter. Regnavit Deus super nationes; Deus sedet super throno sancto suo. Rectores populorum congregati sunt cum Deo Abraham, quia potentes terrae Dei valde exaltati sunt.

47

Psalmus cantici filiis Core, secunda sabbati.

Magnus Dominus, et laudabilis valde in civitate Dei nostri, in monte sancto eius. Bene radicata, exsultatione omnis terrae, montes Sion, latera boreae, civitas regis magni. Deus in ponderibus eius cognoscitur, quando ei auxiliatur.

Quod ecce reges terrae congregati sunt, venerunt in unum. Ipsi videntes sic admirati sunt, turbati sunt, commoti sunt. Tremor comprehendit eos, ibi dolores sicut parturientis. In spiritu violento conteres naves Tarsis. Quemadmodum audivimus, sic et vidimus in civitate Domini potestatum, in civitate Dei nostri;

Deus fundavit eam in aeternum. Diapsalma.

Recepimus, o Deus, misericordiam tuam in medio populi tui. Secundum nomen tuum, o Deus, sic et laus tua super fines terrae; iustitiae plena est dextera tua. Laetetur mons Sion, exsultent filiae Iudaeae propter iudicia tua, Domine.

Circumdate Sion et complectimini eam, narrate in turribus eius. Ponite corda vestra in virtutem eius, et dividite onera eius, ut narretis generationi alteri. Quod hic est Deus noster in aeternum et in saeculum saeculi, ipse pascet nos in saecula.

48

In finem, filiis Core psalmus.

Audite haec omnia, gentes; auribus percipite, omnes qui habitatis orbem terrarum. Qui et terrigenae et filii hominum, simul dives et pauper. Os meum loquetur sapientiam, et meditatio cordis mei intellectum. Inclino in parabolam aurem meam, aperiam in psalterio problema meum.

Cur timeo in die malo? Iniquitas calcis meae circumdabit me. Qui confisi sunt in potentia sua, et in multitudine divitiarum suarum gloriantes. Frater non redimit; redimet homo? Non dabit Deo expiationem sui. Et pretium redemptionis animae suae, et laboravit in aeternum, et vivet in finem, quia non

videbit corruptionem.

Quando videt sapientes morientes, simul stultus et insipiens peribunt, et relinquent alienis divitias eorum. Et sepulcra eorum domus eorum in aeternitatem, tabernacula eorum in generationem et generationem; invocaverunt nomina eorum super terras eorum. Et homo in honore constitutus non intellexit; comparatus est iumentis insipientibus, et similis factus est eis. Haec via eorum scandalum est eis, et post haec ore suo benedicent. Diapsalma. Sicut oves in inferno positi sunt, mors pascet eos, et dominabuntur eorum recti mane, et auxilium eorum veterascet in inferno ex gloria eorum. Sed Deus redimet animam meam e manu inferi, cum accipiet me. Diapsalma.

Noli timere quando dives fiat homo, et quando multiplicetur gloria domus eius. Quia non in morte accipiet omnia, neque descendet cum eo gloria eius. Quia anima eius in vita sua benedicetur, confitebitur tibi cum benefeceris ei. Intrabit usque ad generationes patrum suorum; usque in aevum non videbit lucem. Homo in honore cum esset, non intellexit; comparatus est pecoribus stultis, et similis factus est eis.

49

Psalmus Asaph. Deus deorum Dominus locutus est, et vocavit terram ab ortu solis usque ad occasum.

Ex Sion decor pulchritudinis eius. Deus manifeste veniet, Deus noster, et non silebit; ignis ante eum ardebit, et in circuitu eius tempestas vehemens. Convocabit caelum sursum et terram, ut discernat populum eius. Congregate ei sanctos eius, qui disponunt testamentum eius super sacrificiis. Et annuntiabunt caeli iustitiam eius, quoniam Deus iudex est. Diapsalma.

Audi, popule meus, et loquar tibi, Israel, et testificor tibi: Deus, Deus tuus sum ego. Non propter sacrificia tua arguam te, holocausta autem tua coram me sunt continuo. Non accipiam ex domo tua vitulos, neque ex gregibus tuis hircos. Quod mea sunt omnia animalia ferarum silvarum, pecora in montibus et boves. Cognovi omnes aves caeli, et pulchritudo agri mecum est. Si esurio, non tibi dicam; mea enim est orbis terrarum et plenitudo eius. Num manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum bibam? Sacrifica Deo sacrificium laudis, et redde Altissimo vota tua. Et invoca me in die tribulationis, et eripiam te, et glorificabis me. Diapsalma.

Peccatori autem dixit Deus: Ut quid tu enarras iustificationes meas, et assumis testamentum meum per os tuum? Tu autem odisti disciplinam, et eiecisti verba mea retro. Si furem videbas, cum eo currebas, et cum adulteris portionem tuam ponebas. Os tuum multiplicavit malitiam, et lingua tua contexuit dolum. Sedens adversus fratrem tuum loquebaris, et adversus filium matris tuae ponebas scandalum.

Haec fecisti, et tacui; existimasti iniquitatem, quod ero tibi

similis. Arguam te, et statuam secundum faciem tuam.
Intellegite profecto haec, vos qui obliviscimini Dei, ne forte
rapiat et non sit qui liberet.

Sacrificium laudis glorificabit me, et ibi via est qua ostendam ei
salutare Dei.

50

In finem, psalmus Davidi Cum veniret ad eum Nathan propheta,
quando intravit ad Bersabee.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam, et
secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem
meam. Abundantius lava me ab iniquitate mea, et a peccato meo
munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum
coram me est continenter. Tibi soli peccavi, et malum coram te
feci, ut justificeris in verbis tuis, et vincas cum judicaris. Ecce
enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me
mater mea.

Ecce enim veritatem amavisti; obscura et occulta sapientiae tuae
manifestavisti mihi. Asperges me hyssopo, et mundabor; lavabis
me, et super nivem dealbabor. Audire facies me gaudium et
laetitiam; exsultabunt ossa humiliata. Averte faciem tuam a

peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele. Cor purum crea in me, Deus, et spiritum rectum renova in visceribus meis. Ne proiicias me a facie tua, et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi laetitiam salutis tuae, et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas, et impii ad te convertentur. Libera me ex sanguinibus, o Deus, o Deus salutis meae, exsultabit lingua mea iustitiam tuam. Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam. Quod si voluisti sacrificium, dedissem utique; holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contritus; cor contritum et humiliatum Deus non despiciet.

Benefac, Domine, in bona voluntate tua Sion, et aedificentur muri Hierusalem. Tunc bene placita erit tibi sacrificia iustitiae, oblatio, et holocaustomata; tunc offerent super altare tuum vitulos.

51

In finem intellectus David Cum veniret Doeg Idumeus, et nuntiaret Sauli, et diceret ei, venit David in domum Abimelech.

Quid gloriaris in malitia, o potens? Iniquitatem totam diem. Injustitiam cogitavit lingua tua; sicut novacula acuta, fecisti dolum. Amavisti malitiam super bonitatem, iniustitiam super loqui iustitiam, diapsalma. Amavisti omnia verba submersionis,

linguam dolosam.

Propter hoc Deus destruat te in finem, evellat te et transplantet te ab habitaculo, et radicem tuam ex terra viventium.

Diapsalma. Et videbunt iusti et timebunt, et super eum ridebunt, et dicent, Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum, sed speravit in multitudine divitiarum suarum, et confortatus est in vanitate sua.

Ego autem velut oliva fructifera in domo Dei speravi in misericordiam Dei in aeternum et in aeternum aeterni. Confitebor tibi in aeternum, quia fecisti, et sustinebo nomen tuum, quia bonum est coram sanctis tuis.

52

In finem, super maeleth intellegentiae Davidis.

Dixit stultus in corde suo: Non est Deus. Corruerunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus; non est qui faciat bonum. Deus ex caelo prospexit super filios hominum, ad videndum si est intelligens aut requirens Deum. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt; non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem, qui devorant populum meum sicut esum panis? Deum non

invocaverunt. Illic timuerunt timorem ubi non erat timor, quia Deus dispersit ossa hominum placentium; pudore affecti sunt, quia Deus contempsit eos. Quis dabit ex Sion salutare Israel? Cum averterit Dominus captivitatem populi sui, exsultabit Iacob, et laetabitur Israel.

53

In finem, in hymnis intellegentiae Davidi Cum venissent Ziphaei et dixissent Sauli: Nonne ecce David occultatus est apud nos?

Deus, in nomine tuo salva me, et in virtute tua iudica me. Deus, audi precem meam, auribus accipe verba oris mei. Quia alieni insurrexerunt super me, et fortes quaesierunt animam meam; non posuerunt Deum ante se. Diapsalma.

Ecce enim Deus adiuvat me, et Dominus adiutor est animae meae. Avertet mala inimicis meis; in veritate tua exstirpa eos. Voluntarie sacrificabo tibi, confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est. Quia ex omni tribulatione eripuisti me, et in inimicos meos respexit oculus meus.

54

In finem, in hymnis intellegentiae David.

Aurem praesta, Deus, orationi meae, et ne contemnas deprecationem meam, Attende mihi et exaudi me, contristatus sum in cogitatione mea et turbatus sum A voce inimici et ab afflictione peccatoris, quia declinaverunt super me iniquitatem, et in ira habuerunt rancorem mihi.

Cor meum turbatum est in me, et timor mortis cecidit super me. Timor et tremor venit super me et cooperuerunt me tenebrae. Et dixi: Quis dabit mihi pinnas sicut columbae? Et volabo et quiescam. Ecce elongavi fugiens, et mansi in deserto. Diapsalma. Expectabam eum qui me salvaret ab pusillanimitate et tempestate.

Demerge, Domine, et divide linguas eorum, quoniam vidi iniquitatem et contentionem in civitate. Diei et noctis circumdabit eam super muros eius, iniquitas et labor in medio eius. Et iniustitia, et non defecit ex plateis eius fenus et dolus.

Quod si inimicus probrum mihi fecit, sustinuissem utique; et si is qui odit me super me magnifice locutus est, abscondissem me utique ab eo. Tu autem, homo animae aequalis, dux meus et comes meus, qui una dulcificasti cibos; in domo Dei ambulavimus in concordia. Veniat mors super eos, et descendant in infernum viventes, quia nequitia est in habitationibus eorum, in medio eorum.

Ego ad Deum clamavi, et Dominus audivit me. Vespere et mane et meridie narrabo et annuntiabo, et audiet vocem meam.

Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi, quia in multis erant mecum. Audiet Deus et humiliabit eos, qui existit ante saecula. Diapsalma.

Non enim est illis commutatio, et non timuerunt Deum. Extendit manum suam in reddendo; profanaverunt foedus suum. Divisi sunt ab ira vultus eius, et appropinquavit cor eius; molliti sunt sermones eius super oleum, et ipsi sunt jacula.

Iace super Dominum curam tuam, et ipse te nutriet; non dabit in aeternum commotionem iusto. Tu autem, Deus, deduces eos in puteum destructionis; viri sanguinum et dolositatis non dimidiabunt dies suos; ego autem sperabo in te, Domine.

55

In finem, pro populo a sanctis remoto, ipsi David in inscriptionem, quando ceperunt eum alienigenae in Geth.

Miserere mei, Deus, quia conculcavit me homo; tota die bellans oppressit me. Conculcaverunt me inimici mei tota die ab altitudine diei, quia multi sunt qui pugnant contra me.

Timebunt, ego autem sperabo in te. In Deo laudabo verba mea; totam diem in Deo speravi, non timebo quid mihi faciet caro.

Tota die verba mea abominati sunt; adversum me omnes

cogitationes eorum in malum. Inhabitabunt et abscondent ipsi calcaneum meum, custodient sicut sustinui anima mea. Pro nihilo salvabis eos; in ira populos deduces, Deus. Vitam meam nuntiavi tibi; posuisti lacrimas meas coram te, sicut et in promissione tua.

Revertentur inimici mei retro, in qua die invocavero te; ecce cognovi quod Deus meus es tu. In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo verbum. In Deo speravi; non timebo quid faciet mihi homo. In me, Deus, vota quae reddam laudis tuae. Quod eripuisti animam meam ex morte, et pedes meos ex lapsu, ut placeam coram Deo in lumine viventium.

56

In finem, ne corrumpas, ipsi David in inscriptionem, cum ipse fugeret a facie Saul in speluncam.

Miserere mei, Deus, miserere mei, quia in te confidit anima mea, et in umbra alarum tuarum sperabo, donec transeat iniquitas. Clamabo ad Deum altissimum, Deum qui mihi benefecit, diapsalma. Misit ex caelo et salvavit me, dedit in obprobrium eos qui conculcabant me; misit Deus misericordiam suam et veritatem suam. Et eripuit animam meam ex medio catulorum leonum; dormivi turbatus. Filii hominum, quorum dentes arma et sagittae sunt, et quorum lingua gladius acutus est.

Exaltare super caelos, Deus, et super omnem terram gloria tua. Insidias paraverunt pedibus meis, et incurvaverunt animam meam; foderunt ante faciem meam foveam, et inciderunt in eam. Diapsalma. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum; cantabo et psalmum dicam. Excitare, gloria mea, excitare, psalterium et cithara; excitabor aurora. Confitebor tibi in populis, Domine; psalmum dicam tibi in gentibus. Quia magnificata est usque ad caelos misericordia tua, et usque ad nubes veritas tua. Exaltare super caelos, Deus, et super omnem terram gloria tua.

57

In finem, ne disperdas, David in inscriptionem.

Si vere igitur iustitiam loquimini, recta iudicate, filii hominum. Etenim in corde iniquitates operamini in terra; iniustitiam manus vestrae nectunt. Alienati sunt peccatores a vulva, erraverunt a ventre, locuti sunt falsa. Ira illis secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surdae et obturantis aures suas, Quae non audiet vocem incantantium, veneficii et veneficati a sapiente.

Deus confregit dentes eorum in ore eorum; molares leonum confregit Dominus. Contemnentur ut aqua transiens; intendet arcum suum donec infirmentur. Sicut cera liquescens destruentur, cecidit ignis, et non viderunt solem. Antequam

spinae vestrae rubum intellegant, velut viventes velut in ira devorabit vos.

Laetabitur iustus, cum viderit vindictam impiorum; manus suas lavabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo: Si ergo est fructus justo, ergo est Deus iudicans eos in terra.

58

In finem, ne disperdas, David in inscriptionem, quando misit Saul et custodivit domum eius ad interficiendum eum.

Libera me ex inimicis meis, Deus, et ex insurgentibus in me redime me. Libera me ex operantibus iniquitatem, et ex viris sanguinum salva me.

Quia ecce venati sunt animam meam, invaserunt super me fortes, neque iniquitas mea, neque peccatum meum, Domine. Sine iniquitate cucurri et direxi; expergiscere in occursum meum, et vide. Et tu, Domine Deus potestatum, Deus Israel, attende ad visitandas omnes gentes; ne miserearis omnibus operantibus iniquitatem. Diapsalma. Revertentur in vesperum, et esurient ut canis, et circuibunt civitatem.

Ecce loquentur in ore eorum, et gladius in labiis eorum, quia quis audivit? Et tu, Domine, irridebis eos, contemnes omnes gentes. Fortitudinem meam ad te custodiam, quia tu Deus

adiutor meus es. Deus meus, misericordia eius praeveniet me;
Deus meus ostendet mihi in inimicis meis.

Ne occidas eos, ne forte obliviscuntur legis tuae; disperge eos in
virtute tua, et deduc eos, protector meus, Domine. Peccatum oris
eorum, verbum labiorum eorum, et comprehendantur in
superbia eorum, et ex maledictione et mendacio
annuntiabuntur. Fines in ira consummationis, et non existent, et
cognoscent quod Deus Iacobi dominatur finibus terrae.
Diapsalma. Revertentur in vesperam, et esurient sicut canis, et
circuibunt civitatem. Ipsi dispergentur ad edendum; si autem
non saturentur, etiam murmurabunt.

Ego autem cantabo potentiae tuae, et exultabo mane de
misericordia tua, quia factus es adiutor meus et refugium meum
in die tribulationis meae. Adiutor meus, tibi psallam, o Deus
meus; adiutor meus es, o Deus meus, misericordia mea.

59

In finem, iis qui adhuc immutandi sunt, in inscriptionem
Davidis in doctrinam, Quando incendit Mesopotamiam Syriae et
Syriam Sobal, et reversus est Joab et percussit vallem salium,
duodecim milia.

Deus, repulisti nos et deiecisti nos; iratus es et misertus es nobis.
Concussisti terram et conturbasti eam; sana fracturas eius, quia

commota est. Ostendisti populo tuo dura; potasti nos vinum stuporis. Dedisti timentibus te signum, ut fugerent a facie arcus, diapsalma. Ut liberentur dilecti tui, salva dextera tua et exaudi me.

Deus locutus est in sancto suo; exultabo et dividam Sichima, et vallem tabernaculorum dimetiar. Meus est Gilead, et meus est Manasseh, et Ephraim fortitudo capitis mei, Judah rex meus. Moab lebēs spei meae; super Idumaeam extendam calceamentum meum; mihi allophyli subiecti sunt.

Quis me abducet in civitatem regionis? Quis me ducet usque ad Idumaeam? Nonne tu es Deus, qui repulisti nos? et non exhibis, Deus, in virtutibus nostris? Da nobis auxilium ex tribulatione, et vana est salus hominis.

In Deo virtutem faciemus, et ipse ad nihilum rediget eos qui nos opprimunt.

60

In finem, in hymnis David.

Audi, Deus, supplicationem meam; attende orationem meam. A finibus terrae ad te clamavi, cum deficeret cor meum; in petra exaltasti me, duxisti me, Quia factus es spes mea, turris fortitudinis a facie inimici. Paroeciabo in tabernaculo tuo in

aeternum, tegam in tegmine alarum tuarum. Diapsalma.

Quod tu, Deus, audivisti preces meas, dedisti hereditatem
timentibus nomen tuum. Dies super dies regis addes, annos eius
usque ad dies generationis et generationis. Remanebit in
aeternum ante Deum; misericordiam et veritatem eius quis
exquiret? Sic cantabo nomini tuo in aevum aevi, ut reddam vota
mea diem ex die.

61

In finem, pro Jeduthun, psalmus David.

Nonne Deo subiicietur anima mea? ab eo enim salutare meum.
Et enim ipse Deus meus et salvator meus, adiutor meus; non
movear amplius. Usque quo inruitis in hominem? Occiditis
omnes sicut muro inclinato et septo impulso. Verumtamen
honorem meum consilium ceperunt repellere, cucurrerunt in
siti; ore eorum benedicebant, et corde eorum maledicebant.
Diapsalma.

Nisi Deo subiciatur anima mea, quia ab eo patientia mea est.
Quod ipse Deus meus et salvator meus, adiutor meus, non
movebor. Apud Deum salus mea, et gloria mea; Deus auxilii mei,
et spes mea in Deo. Sperate in eum, omnis congregatio populi;
effundite coram eo corda vestra, quia Deus adiutor noster est.
Diapsalma.

Verumtamen vani sunt filii hominum, falsi filii hominum in bilancibus ad iniuriam faciendam; ipsi ex vanitate una. Nolite sperare in iniustitiam, et in rapinas nolite concupiscere; divitiae si fluunt, nolite apponere cor. Semel locutus est Deus, duo haec audiavi: quia potestas Dei est, Et tua, Domine, misericordia, quia tu reddes unicuique secundum opera eius.

62

Psalmus David, cum esset in deserto Idumeae.

Deus, Deus meus, ad te vigilo; sitivit tibi anima mea, quam multum tibi caro mea in terra deserta et invia et inaquosa. Sic in sancto apparui tibi, ut viderem potentiam tuam et gloriam tuam. Quia melior est misericordia tua super vitam, labia mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea, in nomine tuo levabo manus meas. Velut adipe et pinguedine impleatur anima mea, et labia exsultationis laudabunt nomen tuum.

Si memor eram tui super stratum meum, in matutinis horis meditabar de te. Quia factus es adiutor meus, et in tegmine alarum tuarum exsultabo. Adhaesit anima mea post te, me suscepit dextera tua. Ipsi autem in vanum quaesierunt animam meam; intrabunt in infima terrae. Tradentur in manus gladii; portiones vulpium erunt. Rex autem laetabitur super Deum, laudabitur omnis iurans in eo, quia obstructum est os loquentium iniusta.

63

In finem, psalmus David.

Audi, Deus, orationem meam in precando me ad te; a timore inimici erue animam meam. Texisti me a coniuratione malefactorum, a multitudine operantium iniustitiam. Qui acuerunt ut gladium linguas suas, intenderunt arcum, rem amaram, ut sagittent in occultis immaculatum, subito sagittabunt eum, et non timebunt. Firmaverunt sibi verbum malum; narraverunt de abscondendis insidiis; dixerunt: Quis videbit eos? Inquiserunt iniquitatem, defecerunt inquirentes; inquisitione accedet homo, et cor profundum. et exaltabitur Deus; sagitta infantium factae sunt plagae eorum. Et contemserunt eum linguae eorum; turbati sunt omnes videntes eos. Et timuit omnis homo, et nuntiaverunt opera Dei, et facta eius intellexerunt. Laetabitur iustus in Domino, et sperabit in eum, et laudabuntur omnes recti corde.

64

In finem, psalmus David, canticum.

Tibi decet hymnus, o Deus, in Sion, et tibi reddetur votum. Audi orationem meam, ad te omnis caro veniet. Verba iniquorum superaverunt nos, et impietates nostras tu propitiabis. Beatus

quem elegisti et recepisti, habitabit in atriis tuis; implebimur bonis domus tuae, sanctum templum tuum. Mirabilis in iustitia. Exaudi nos, Deus salvator noster, spes omnium finium terrae et eorum qui in mari longe sunt. praeparans montes in fortitudine tua, accinctus potestate Qui conturbat profundum maris, sonitum fluctuum eius. Turbabuntur gentes, et timebunt qui inhabitant fines a signis tuis; exitus matutini et vespertini delectabis.

Visitasti terram et inebriasti eam, multiplicasti ad ditandum eam; fluvius Dei impletus est aquis, parasti cibum eorum, quia sic est praeparatio. Sulcos eius inebria, multiplica germina eius; in guttis eius laetabitur oriens. Benedices coronam anni bonitatis tuae, et campi tui implebuntur abundantia. Pinguescent montes deserti, et exsultatione colles cingentur. Induerunt se arietes ovium, et valles abundabunt frumento; clamabunt, et etiam hymnum cantabunt.

65

In finem, canticum psalmi resurrectionis. Iubilare Deo, omnis terra,

Cantate quidem nomini eius, date gloriam laudi eius. Dicite Deo quam terribilia sunt opera tua; in multitudine virtutis tuae mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te, et psallat tibi, psallat nomini tuo. Diapsalma.

Venite et videte opera Dei, terribilis in consiliis super filios hominum. Qui convertit mare in aridam, in fluvio transibunt pede, illic laetabimur in eo. Dominanti in potestate sua aeterna, oculi eius super gentes respiciunt; rebelles ne exaltentur in seipsis. Diapsalma.

Benedicite, gentes, Deum nostrum, et auditam facite vocem laudis eius. Eius qui posuit animam meam in vitam, et non dedit in commotionem pedes meos. Quod probasti nos, Deus, purgasti nos sicut purgatur argentum. Introduxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes super dorsum nostrum, Imposuisti homines super capita nostra; transivimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium.

Intrabo in domum tuam in holocaustis; reddam tibi vota mea. quas distinxerunt labia mea, et locutum est os meum in tribulatione mea. Holocautomata medullis plena offeram tibi cum ture et arietibus; faciam tibi boves cum hircis. Diapsalma.

Venite, audite, et narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit animae meae. Ad eum ore meo clamavi, et exaltavi sub lingua mea. Injustitiam si videbam in corde meo, non exaudiat Dominus. Propterea audivit me Deus, attendit voci orationis meae. Benedictus Deus, qui non amovit orationem meam et misericordiam suam a me.

In finem, in hymnis psalmus David.

Deus misereatur nostri, et benedicat nos, illuminet vultum suum super nos, diapsalma. Ut cognoscatur in terra via tua, in omnibus gentibus salutare tuum. Confiteantur tibi populi, o Deus, confiteantur tibi populi omnes. Laetificentur et exsultent gentes, quoniam iudicabis populos in aequitate, et gentes in terra duces. Diapsalma. Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes. Terra dedit fructum suum, benedicat nos Deus, Deus noster. Benedicat nos Deus, et timeant eum omnes fines terrae.

67

In finem, David psalmus cantici.

Exsurgat Deus, et dissipentur inimici eius, et fugiant qui oderunt eum a facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant; sicut liquescit cera a facie ignis, sic pereant peccatores a facie Dei. Et iusti laetificentur, exsultent coram Deo, gaudeant in laetitia.

Cantate Deo, psallite nomini eius; viam parate equitanti super occasum. Dominus nomen ei, et exsultate coram eo. Turbabuntur a facie eius, patris orphanorum et iudicis viduarum; Deus in loco sancto suo. Deus solitarios in domo habitare facit, educens vinctos in fortitudine, similiter eos qui exacerbant, habitantes in sepulcris.

O Deus, in exitu tuo ante populum tuum, in transitu tuo per desertum, diapsalma. Terra commota est, et etiam caeli stillaverunt a facie Dei Sinai, a facie Dei Israel. Pluviam voluntariam separabis, Deus, hereditati tuae, et infirmata est, tu autem perfecisti eam.

Animalia tua in ea habitant; parasti in bonitate tua pauperi. Deus Dominus dabit verbum iis qui evangelizant potestate magna Rex potestatum dilecti, dilecti, et pulchritudine domus spolia dividere. Si dormietis inter sortes, alae columbae argento obductae sunt, et dorsum eius in virore auri. In distinguendo reges caelestes super ea, nivebuntur in Selmon. Mons Dei, mons pinguis, mons multis cacuminibus praeditus, mons pinguis. Cur supponitis montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est Deo habitare, etenim Dominus habitabit in finem.

Currus Dei decies milies multiplex, milia prosperantium; Dominus in eis in Sina, in sancto. Ascendens in altum, captivam duxisti captivitatem, accepisti dona in homine, etenim non obedientes ad inhabitandum.

Benedictus Dominus Deus, benedictus Dominus in dies singulos, et prosperabit nobis Deus salutis nostrae, diapsalma. Deus noster, Deus salvandi, et Domini sunt exitus mortis. Sed Deus conteret capita inimicorum suorum, verticem capilli eorum qui ambulant in delictis suis. Dixit Dominus: Ex Basan revertar, revertar in profundis maris. Ut tingatur pes tuus in sanguine, lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

Visae sunt processiones tuae, Deus, processiones Dei mei regis in sancto. Praevenerunt principes adhaerentes psallentibus, in medio puellarum tympanistiarum. In ecclesiis benedicite Deum, Dominum ex fontibus Israel. Illic Benjamin iunior in ecstasi, principes Iuda duces eorum, principes Zabulon, principes Nephthali.

Impera, Deus, potentiae tuae; robora, Deus, hoc quod praeparasti in nobis. A templo tuo in Ierusalem, tibi ferent reges dona. Increpa bestias calami, congregationem taurorum in vitulis populorum, ne excludantur probati argento; disperge gentes quae bella volunt. Venient legati ex Aegypto; Aethiopia praeveniet manum suam ad Deum.

Regna terrae, cantate Deo, psallite Domino. Diapsalma. Cantate Deo qui ascendit super caelum caeli ad orientem; ecce dabit in voce sua vocem potentiae. Date gloriam Deo; super Israel magnificentia eius, et potentia eius in nubibus. Mirabilis est Deus in sanctis suis, Deus Israel; ipse dabit virtutem et fortitudinem populo suo, benedictus Deus.

68

In finem, pro iis qui immutabuntur, David.

Salva me, Deus, quia intraverunt aquae usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundum, et non est firmamentum;

veni in profunda maris, et tempestas demersit me. Laboravi clamans, raucum factum est guttur meum, defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum. Multiplicati sunt super capillos capitis mei qui odiunt me gratis; corroborati sunt inimici mei qui persequuntur me iniuste; quae non rapui, tunc reddebam.

Deus, tu cognovisti stultitiam meam, et delicta mea a te non abscondita sunt. Ne pudefiant super me qui sustinent te, Domine virtutum; ne confundantur super me qui quaerunt te, Deus Israel. Quia propter te sustinui opprobrium, operuit ignominia faciem meam. Alienatus factus sum fratribus meis, et peregrinus filiis matris meae. Quod zelus domus tuae comedit me, et opprobria opprobrantium te ceciderunt super me. Et incurvavi in ieiunio animam meam, et factum est in opprobria mihi. Et posui vestimentum meum saccum, et factus sum illis in parabolam. Secundum me garrulabant qui sedebant in porta, et in me psallebant qui bibebant vinum.

Ego autem precatione mea ad te, Domine; tempus beneplaciti, Deus, in multitudine misericordiae tuae exaudi me, in veritate salutis tuae. Salva me a luto, ne infigar; liberer ab iis qui oderunt me et ex profundo aquarum. Ne me submergat tempestas aquae, neque absorbeat me abyssus, neque claudat super me puteus os suum. Exaudi me, Domine, quia bona est misericordia tua; secundum multitudinem miserationum tuarum respice super me. Et ne avertas faciem tuam a puero tuo, quia tribulor; cito exaudi me. Attende animae meae et redime eam; propter inimicos meos libera me.

Tu enim cognoscis opprobrium meum, et pudorem meum, et ignominiam meam; coram te sunt omnes qui tribulant me. Opprobrium expectavit anima mea et miseriam, et sustinui condolentem, et non fuit, et consolantem, et non inveni. Et dederunt in cibum meum fel, et in siti mea potaverunt me aceto. Fiat mensa eorum coram eis in laqueum, et in retributionem, et in scandalum. Obscurentur oculi eorum ne videant, et dorsum eorum semper incurva. Effunde super eos iram tuam, et furor irae tuae comprehendat eos. Fiat habitatio eorum desolata, et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. Quia quem tu percussisti, ipsi persecuti sunt, et super dolorem vulnerum meorum addiderunt. Adde iniquitatem super iniquitatem eorum, et non intrent in iustitiam tuam. Deleantur de libro viventium, et cum iustis non scribantur.

Pauper et dolens sum ego, et salus vultus tui me suscepit. Laudabo nomen Dei mei cum cantico, magnificabo eum in laude, Et placebit Deo super vitulum novum, cornua ferentem et ungulas. Videant pauperes et laetentur; quaerite Deum, et vivetis. Quia Dominus audivit pauperum, et vinctos eius non contempsit. Laudent eum caeli et terra, mare et omnia reptantia in eis. Quoniam Deus salvabit Sion, et aedificabuntur civitates Iudaeae, et habitabunt ibi, et hereditabunt eam. Et semen servorum eius possidebunt eam, et amantes nomen eius habitabunt in ea.

In finem, Davidi in recordationem, ut me salvet Dominus.

Deus, in auxilium meum intende. Pudore afficiantur et confundantur qui quaerunt animam meam, convertantur retro, et pudore afficiantur qui volunt mihi mala. Aversi sint statim pudentes qui dicunt mihi: Euge, euge. Exsultent et laetentur super te omnes qui quaerunt te, et dicant semper: Magnificetur Deus, qui amant salutare tuum. Ego autem pauper et inops sum, Deus adiuva me, adiutor meus et liberator meus es tu, Domine ne tardaveris.

70

David filiorum Jonadab, et primorum captivorum. In te, Domine, speravi, ne confundar in aeternum.

In iustitia tua libera me et erue me, inclina ad me aurem tuam et salva me. Fias mihi in Deum defensorem, et in locum munitum ad salvandum me, quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu. Deus meus, libera me ex manu peccatoris, ex manu transgredientis et iniuriam facientis. Quia tu es patientia mea, Domine; Domine, spes mea ex iuventute mea. Super te confirmatus sum ex utero; de ventre matris meae tu es protector meus. In te laus mea iugiter.

Velut portentum factus sum multis, et tu adiutor fortis. Impleatur os meum laude, ut hymnem gloriam tuam, tota die

magnificentiam tuam. Ne abiicias me in tempus senectutis; cum deficiat fortitudo mea, ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei mihi, et qui custodiunt animam meam consilium ceperunt simul, dicentes: Deus reliquit eum, persequimini et comprehendite eum, quia non est qui liberet. Deus, ne elongeris a me. Deus meus, in auxilium meum attende. Pudefiant et deficiant qui calumniantur animam meam; induantur pudorem et ignominiam qui quaerunt mala mihi.

Ego autem continenter sperabo, et addam super omnem laudem tuam. Os meum annuntiabit iustitiam tuam, tota die salutem tuam, quia non cognovi negotia. Intrabo in potestate Domini; Domine, memorabor iustitiae tuae solius. Docuisti me, o Deus, ex iuventute mea, et usque nunc annuntiabo mirabilia tua. Et usque ad senectutem et canitiem, Deus, ne derelinquas me, donec annuntiem brachium tuum omni generationi venturae, potentiam tuam, et iustitiam tuam, Deus, usque ad altissima, quae fecisti magnalia; Deus, quis similis tibi?

Quotas ostendisti mihi tribulationes, multas et malas; et conversus vivificasti me, et ex abyssis terrae iterum eduxisti me. Multiplicasti iustitiam tuam, et conversus consolatus es me, et ex abyssis terrae iterum eduxisti me. Etenim ego confitebor tibi in instrumento psalmi veritatem tuam, o Deus; psallam tibi in cithara, o Sancte Israel. Exsultabunt labia mea quando psalmum cantabo tibi, et anima mea, quam redemisti. Adhuc autem et lingua mea totum diem meditabitur iustitiam tuam, quando confundentur et erubescunt qui quaerunt mala mihi.

In Salomonem. O Deus, iudicium tuum regi da, et iustitiam tuam filio regis.

Iudicare populum tuum in iustitia, et pauperes tuos in iudicio.

Suscipiant montes pacem populo tuo, et colles. In iustitia iudicabit pauperes populi, et salvabit filios pauperum, et humiliabit calumniatorem. Et simul permanebit cum sole, et ante lunam per generationes generationum. Descendet sicut pluvia super vellus, et sicut guttae stillantes super terram. Orietur in diebus eius iustitia, et multitudo pacis, donec auferatur luna. Et dominabitur a mari usque ad mare, et a flumine usque ad fines orbis terrarum. Coram eo procident Aethiopes, et inimici eius pulverem lingent. Reges Tarshish et insulae dona offerent, reges Arabum et Saba dona adducent. Et adorabunt eum omnes reges, omnes gentes servient ei. Quod eripuit pauperem ex manu potentis, et egenum cui non erat adiutor. Parcet pauperi et egeno, et animas pauperum servabit. Ex foenore et ex iniustitia redimet animas eorum, et honorabile nomen eorum coram eo. Et vivet, et dabitur ei ex auro Arabiae, et orabunt pro eo continenter, tota die benedicent eum. Erit firmamentum in terra super extrema montium, superextolletur super Libanum fructus eius, et florebunt ex civitate sicut herba terrae.

Sit nomen eius benedictum in aeternum, ante solem manebit nomen eius, et benedicentur in eo omnes tribus terrae, omnes gentes beatificabunt eum.

Benedictus Dominus, Deus Israel, qui facit mirabilia solus, Et benedictum sit nomen gloriae eius in aeternum et in saeculum saeculi, et implebitur gloria eius omnis terra. Fiat, fiat. Defecerunt hymni David filii Jesse.

72

Psalmus Asaph. Quam bonus Deus Israel, rectis corde.

Mei autem paene moti sunt pedes, paene effusi sunt gressus mei. Quia zelatus sum super iniquos, pacem peccatorum videns.

Quod non est requies in morte eorum, et firmamentum in flagello eorum. In laboribus hominum non sunt, et cum hominibus non flagellabuntur. Propter hoc tenuit eos superbia, circumdederunt se iniustitia et impietate sua. Exhibit quasi ex adipe iniquitas eorum; transierunt in dispositionem cordis. Cogitaverunt et locuti sunt in nequitia; iniustitiam in altum locuti sunt. Posuerunt in caelum os eorum, et lingua eorum transiit super terram. Propter hoc revertetur populus meus huc, et dies pleni invenientur in eis. Et dixerunt: Quomodo cognovit Deus, et si est scientia in Altissimo? Ecce hi peccatores et prosperantes in aevum divitias possederunt.

Et dixi: Ergo vane iustificavi cor meum, et lavi in innocentia manus meas, Et flagellatus sum totam diem, et correptio mea in matutinum. Si dicebam, Narrabo sic, ecce generationi filiorum tuorum fidem fefelli. Et putavi me cogniturum esse, sed hoc labor est coram me. donec intrem in sanctuarium Dei, intellegam ultima.

Verumtamen propter dolitates posuisti eis, deiecisti eos dum exaltarentur. Quomodo facti sunt in desolationem? Subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem eorum. Sicut somnium excitantis, Domine, in civitate tua imaginem eorum contemnes.

Quod gaudio affectum est cor meum, et renes mei mutati sunt. Et ego despectus sum, et non cognovi; brutus factus sum apud te. Et ego continenter tecum sum, tenuisti manum dexteram meam In consilio tuo deduxisti me, et cum gloria suscepisti me. Quid enim mihi est in caelo, et a te quid volui super terram? Defecit cor meum et caro mea; Deus cordis mei, et portio mea Deus in aeternum.

Quia ecce qui se longe faciunt a te peribunt; perdidisti omnes qui fornicantur a te. Mihi autem adhaerere Deo bonum est, ponere in Domino spem meam, ut annuntiem omnes laudes tuas in portis filiae Sion.

Intellectus Asaph. Quare repulisti, Deus, in finem? Iratus est furor tuus super oves pascuae tuae?

Memor esto congregationis tuae quam acquisisti ab principio, redemisti virgam hereditatis tuae, mons Sion hoc in quo habitasti. Leva manus tuas super superbias eorum in finem, quanta maligne egit inimicus in sanctis tuis.

Et gloriati sunt qui oderunt te in medio festi tui. Posuerunt signa eorum signa, et non cognoverunt, sicut in introitum superius, sicut in silva lignorum securibus exciderunt. Portas eius simul, securi et scalpro confregerunt eam. Incenderunt in igne sanctuarium tuum in terram; profanaverunt tabernaculum nominis tui. Dixerunt in corde suo, cognatio eorum simul: Venite, cessare faciamus dies festos Domini a terra. Signa nostra non vidimus; non est amplius propheta, et nos non cognoscet amplius.

Usque quo, Deus, improperabit inimicus, provocabit adversarius nomen tuum in finem? Cur avertis manum tuam et dexteram tuam ex medio sinu tuo in finem? Deus autem rex noster ante saeculum operatus est salutem in medio terrae. Tu confirmasti in vi tua mare, tu confregisti capita draconum super aqua. Tu confregisti capita draconis. dedisti eum cibum populis Aethiopibus Tu disrumpisti fontes et torrentes, tu exsiccasti fluvios Etham. Tua est dies, et tua est nox; tu praeparasti solem et lunam. Tu fecisti omnes terminos terrae; aestatem et ver tu fecisti.

Memento huius creationis tuae, inimicus exprobravi Dominum, et populus stultus irritavit nomen tuum. Non tradas bestiis animam confitentem tibi; animarum pauperum tuorum ne obliviscaris in finem. Respice in testamentum tuum, quia repleti sunt obscurati terrae domus iniquitatum. Ne avertatur humiliatus et pudefactus; pauper et egens laudabunt nomen tuum. Surge, Deus, iudica causam tuam, memento opprobriorum tuorum ab insipiente tota die. Ne obliviscaris vocis supplicium tuorum; superbia odientium te ascendat continenter ad te.

74

In finem, ne disperdas, psalmus cantici Asaph.

Confitebimur tibi, o Deus, confitebimur, et invocabimus nomen tuum; narrabo omnia mirabilia tua. Quando tempus accepero, ego secundum rectitudinem iudicabo. Liquefacta est terra et omnes habitantes eam; ego firmavi columnas eius. Diapsalma.

Dixi transgredientibus ne agant illicite, et peccantibus ne exaltent cornu. Nolite elevare in altum cornu vestrum, nolite loqui contra Deum iniquitatem. Quod neque ab exitibus, neque ab occasu, neque a desertis montibus, Quod Deus iudex est, hunc humiliat et hunc exaltat. Quod poculum in manu Domini vini intemperati plenum mixtura est, et inclinavit ex hoc in hoc; excepto fece eius quae non exinanita est, bibent omnes

peccatores terrae.

Ego autem exultabo in aeternum, psalmum dicam Deo Iacob. Et omnia cornua peccatorum confringam, et exaltabuntur cornua iusti.

75

In finem in hymnis, psalmus Asaphi, canticum ad Assyrium.

Notus in Iudaea Deus, in Israel magnum nomen eius. Et factus est in pace locus eius, et habitaculum eius in Sion. Illic confregit potestates arcuum, arma et gladium et bellum. Diapsalma.

Tu illuminas mirabiliter a montibus aeternis. Turbati sunt omnes insipientes corde, dormierunt somnum suum, et nihil invenerunt omnes viri divitiarum manibus suis. Ab increpatione tua, Deus Iacob, dormitaverunt qui equos ascenderant. Tu terribilis es, et quis resistet tibi ab ira tua? E caelo audire fecisti iudicium; terra timuit et quievit. In eo cum resurgit in iudicium Deus, ut salvet omnes mansuetos corde. Diapsalma.

Quod memoria hominis confitebitur tibi, et reliquiae memoriae festum agent tibi. Orate et reddite Domino Deo nostro; omnes qui in circuitu eius sunt ferent dona. Terribili et auferenti spiritus principum, terribili apud reges terrae.

In finem, pro Jeduthun, psalmus Asaph.

Voce mea ad Dominum clamavi, et vox mea ad Deum, et attendit mihi. In die afflictionis meae Deum exquisivi; manibus meis nocte coram eo, et non deceptus sum; recusavit consolari anima mea. Memor fui Dei, et laetatus sum; meditatus sum, et defecit spiritus meus. Diapsalma. Praeoccupaverunt custodias omnes inimici mei; turbatus sum et non locutus sum.

Consideravi dies antiquos et annos aeternos Memor fui, et meditatus sum; nocte cum corde meo loquebar, et scrutabar spiritum meum. Numquid in aeternum repellet Dominus, et non addet ut bene placeat adhuc? Aut in finem abscedet misericordiam a generatōne in generatōnem? An obliviscetur Deus misereri, an continebit in ira sua misericordias suas? Diapsalma.

Et dixi: Nunc coepi; haec est mutatio dexteræ Altissimi. Memor fui operum Domini, quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. et meditabor in omnibus operibus tuis, et in studiis tuis loquar.

Deus, in sancto via tua; quis deus magnus ut Deus noster? Tu es Deus qui facis mirabilia; notam fecisti in populis virtutem tuam. Redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Iacob et Ioseph.

Diapsalma. Viderunt te aquae, o Deus, viderunt te aquae et timuerunt, et turbatae sunt abyssi. Multitudo sonitus aquarum, vocem dederunt nubes, nam et sagittae tuae pertranseunt. Vox tonitru tui in rota; apparuerunt fulgura tua orbi terrarum; commota est et tremens facta est terra. In mari via tua, et semitae tuae in aquis multis, et vestigia tua non cognoscentur. Guidasti ut oves populum tuum in manu Moysi et Aaron.

77

Intellegentiae Asaph. Attendite, populus meus, legem meam; inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Aperiam in parabolis os meum, proferam problemata ab initio. Quanta audivimus et cognovimus ea, et patres nostri narraverunt nobis. Non occultatus est a filiis eorum in generationem alteram, annuntiantes laudes Domini et potestates eius, et mirabilia eius quae fecit.

Et statuit testimonium in Iacob, et legem posuit in Israel, quam mandavit patribus nostris, ut notum facerent eam filiis suis, ut cognoscat generatio altera, filii qui nascituri sunt, et surgent et nuntiabunt ea filiis suis, ut ponant in Deum spem suam, et non obliviscant opera Dei, et mandata eius exquirant. Ut non fiant sicut patres eorum, generatio prava et exasperans, generatio quae non direxit cor suum, et non fuit fidelis cum Deo spiritus eius.

Filii Ephraim tendentes et iaculantes arcum conversi sunt in die belli. Non servaverunt foedus Dei, et in lege eius non voluerunt ambulare. Et obliti sunt benefactionum eius et mirabilium eius, quae ostendit eis. Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Aegypti, in campo Taneos. Mare disruptit et traduxit eos, statuit aquas velut utrem. Et duxit eos in nube interdiu, et tota nocte in illuminatione ignis. Rupit petram in eremo, et potavit eos quasi in abyssu multa. Et eduxit aquam ex petra et deduxit sicut flumina aquas.

Et addiderunt adhuc peccare contra eum, exacerbaverunt Altissimum in arido. et tentaverunt Deum in cordibus suis, ut peterent cibos animabus suis. Et locuti sunt contra Deum, et dixerunt: Num poterit Deus parare mensam in deserto? Quoniam percussit petram, et fluxerunt aquae, et torrentes inundati sunt, nonne et panem poterit dare, aut parare mensam populo suo?

Propter hoc audivit Dominus et distulit, et ignis accensus est in Iacob, et ira ascendit super Israel. Quia non crediderunt in Deo, neque speraverunt in salutari eius. Et imperavit nubibus superius, et portas caeli aperuit. Et pluit illis manna ad edendum, et panem caeli dedit illis. Panem angelorum comedit homo, cibaria misit eis ad satietatem.

Notum ex caelo abstulit, et in potestate induxit ejus Austrum. Et pluit super eos sicut pulverem carnes, et sicut arenam marium volatilia pennata. Et ceciderunt in medium castrorum eorum,

circum tabernacula eorum. Et comederunt et impleti sunt valde, et desiderium eorum attulit eis.

Non privati sunt a desiderio suo, adhuc cibo existente in ore ipsorum Cum cibus eorum adhuc esset in ore ipsorum, ira Dei ascendit super eos, et occidit in pinguibus eorum, et electos Israel impedivit.

In omnibus his peccaverunt adhuc, et non crediderunt. Mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eorum, et anni eorum cum festinatione.

Quando occidebat eos, quaerebant eum, et convertebantur, et Surgebant mane ad Deum. Et recordati sunt quod Deus adiutor eorum est, et Deus Altissimus redemptor eorum est. Et amaverunt eum ore suo, et lingua sua Mentiti sunt ei, cor autem eorum non rectum erat cum eo, neque fideles facti sunt in foedere eius.

Ipse autem est misericors, et propitiabitur peccatis eorum, et non corrumpet, et multiplicabit avertere iram suam, et non accendet omnem iram suam. Et recordatus est quod caro sunt, spiritus vadens et non revertens.

Quoties amaricaverunt eum in deserto, ad iram provocaverunt. eum in terra inaquia; Et reversi sunt et tentaverunt Deum, et Sanctum Israel provocaverunt. Non meminerunt manus eius, diei qua redemit eos ex manu opprimientis. Ut posuit in Aegypto

signa sua, et prodigia eius in campo Taneos, Et convertit in sanguinem flumina eorum, et rivos eorum ut non biberent, Misit in eos muscas et devoravit eos, et ranas, et destruxit eos, Et dedit rubigini fructum eorum, et labores eorum locustae. Occidit in grandine vineam eorum, et sycomoros eorum in Glaciei. Et tradidit in grandine pecora eorum, et substantiam eorum igni. Misit in eos iram furoris sui, furorem et iram et tribulationem, missionem per angelorum malorum. Viam fecit irae suae, non pepercit animas eorum a morte, et pecora eorum In mortem conclusit. Et percussit omne primogenitum in terra Aegypti, primitias laborum eorum in tabernaculis Cham. Et abduxit sicut oves populum suum, et duxit eos velut grex in deserto. Et duxit eos in spe, et non timuerunt, et inimicos eorum operuit mare. Et induxit eos in montem sanctuarii sui, montem hunc quem Acquisivit dextera eius. Et eiecit a facie eorum gentes, et hereditavit eos in funiculo hereditatis, et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israel.

Et tentaverunt et exacerbaverunt Deum altissimum, et testimonia eius non custodierunt. Et aversi sunt, et perfide egerunt sicut et patres eorum, conversi sunt in arcum pravum. Et provocaverunt eum super collibus eorum, et in sculptilibus eorum ad aemulationem eum provocaverunt.

Audivit Deus et neglexit, et ad nihilum reduxit valde eum. Israel. Et repulit tentorium Shiloh, tabernaculum eius. Ubi non habitavit in hominibus. Et tradidit in captivitatem fortitudinem eorum, et pulchritudinem eorum in manum. inimici. Et

conclisit in gladium populum suum, et hereditatem suam despexit. Iuvenes eorum devoravit ignis, et virgines eorum non luxerunt. Qui Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt, et viduae eorum non plangentur.

Et excitatus est sicut dormiens Dominus, sicut potens crapulatus Ex vino. Et percussit inimicos suos retro, opprobrium aeternum dedit illis.

Et repulit tentorium Ioseph et tribum Ephraim. Non elegit. Et elegit tribum Iuda, montem Zion, quam amavit. Et aedificavit sicut monocerotum sanctuarium suum; in terra fundavit eam in aeternum. Et elegit David servum suum, et sustulit eum ex gregum ovium. E post parturientes sumpsit eum, ut pasceret Iacob servum suum, et Israel hereditatem eius. Et pavit eos in innocentia cordis sui, et in intellectu manuum suarum, duxit eos.

78

Psalmus ad Asaph. O Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Ierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt cadavera servorum tuorum cibos avibus caeli, carnes sanctorum tuorum bestiis terrae. Effuderunt sanguinem eorum sicut aquam in circuitu Hierusalem, et non erat qui sepeliret.

Facti sumus in opprobrium vicinis nostris, derisio et subsannatio his qui in circuitu nostro sunt.

Usque quo, Domine, irasceris in finem? Accendetur sicut ignis zelus tuus? Effunde iram tuam super gentes quae non cognoverunt te, et super regna quae nomen tuum non invocaverunt. Quia devoraverunt Iacob, et locum eius desolaverunt.

Ne memineris iniquitatumstrarum antiquarum; cito praeveniant nos misericordiae tuae, quia pauperes facti sumus valde. Adiuva nobis, Deus salvator noster, propter gloriam nominis tui; Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. Ne umquam dicant in gentibus: Ubi est Deus eorum? Et cognoscatur in gentibus coram oculis nostris vindicta sanguinis servorum tuorum effusi.

Intret coram te gemitus vincitorum; secundum magnitudinem brachii tui acquiras filios mortuorum. Redde vicinis nostris septuplum in sinum eorum opprobrium eorum, quod exprobraverunt te, Domine. Nos enim populus tuus et oves pascuae tuae sumus; confitebimur tibi in aeternum, in generationem et generationem annuntiabimus laudem tuam.

79

In finem, pro iis qui immutabuntur, testimonium Asaph,

psalmus pro Assyrio.

Qui pascens Israel attende, qui ducens velut oves Joseph, qui sedens super cherubim, appareas. Coram Ephraim et Benjamin et Manasse, excita potentiam tuam et veni ad salvandum nos. Deus, converte nos, et illumina faciem tuam, et salvabimur.

Domine Deus potestatum, usquequo iratus es super orationem servi tui? Cibabis nos pane lacrimarum, et potabis nos lacrimis in mensura. Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris, et inimici nostri deriserunt nos. Domine Deus potestatum, converte nos, et illumina faciem tuam, et salvabimur. Diapsalma.

Vitem ex Aegypto removisti, eiecisti gentes et plantasti eam. Viam fecisti ante eam, et plantasti radices eius, et impleta est terra. Texit montes umbra eius, et vites eius cedros Dei. Extendit palmites eius usque ad mare, et usque ad fluvium propagines eius. Cur deiecisti sepem eius, et vindemiunt eam omnes qui transeunt viam? Devastavit eam sus ex silva, et solitaria bestia agrestis depasta est eam.

Deus potestatum, converte iam, respice ex caelo et vide, et visita vineam hanc, Et firma eam, quam plantavit dextera tua, et super filium hominis, quem roborasti tibi. Igne consumpta et effossa, ab increpatione vultus tui peribunt. Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ, et super filium hominis quem confirmasti tibi.

Et non recedemus a te, vivificabis nos, et nomen tuum

invocabimus. Domine Deus potestatum, converte nos, et ostende faciem tuam, et salvabimur.

80

In finem, pro torcularibus psalmus Asaph.

Gaudete Deo adiutori nostro, iubilate Deo Iacob. Sumite psalmum et date tympanum, psalterium iucundum cum cithara. Canite in neomenia tuba, in insigni die festi vestri.

Quod praeceptum Israëli est, et iudicium Deo Iacob. Testimonium in Ioseph posuit eum, cum exiret ex terra Aegypti; linguam quam non cognoverat, audivit.

Removit a tollendis tergum eius, manus eius in cophino serviverunt. In afflictione invocasti me, et eripui te; exaudivi te in abscondito tempestatis; probavi te super aquam contradictionis. Diapsalma. Audi, popule meus, et loquar tibi, Israel, et testificor tibi: si audias me, Non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum. Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te ex terra Aegypti; dilata os tuum, et implebo illud. Et non audivit populus meus vocem meam, et Israel non attendit mihi. Et emisi eos secundum studia cordium eorum; ibunt in studiis eorum.

Si populus meus me audivisset, si Israel viis meis ambulavisset,

In nihilo inimicos eorum humiliassem, et super affligentes eos manum meam imposuissem. Inimici Domini mentiti sunt ei, et erit tempus eorum in aeternum. Et pavit eos ex adipe tritici, et ex petra melle saturavit eos.

81

Psalmus Asaph. Deus stetit in congregatione deorum; in medio autem deos discernit.

Usquequo iudicatis iniustitiam, et facies peccatorum accipitis? diapsalma. Judicate orphano et pauperi, humilem et egentem justifyate. Eximite pauperem et egenum ex manu peccatoris liberate.

Non cognoverunt neque intellexerunt; in tenebris ambulant; movebuntur omnia fundamenta terrae. Ego dixi: Dii estis, et filii Altissimi omnes. Vos autem sicut homines morimini, et sicut unus ex principibus caditis.

Surge, Deus, iudica terram, quia tu hereditabis in omnibus gentibus.

82

Canticum psalmi Asaph.

Deus, quis similabitur tibi? Ne sileas, neque quiescas, Deus.

Quoniam ecce inimici tui sonuerunt, et qui oderunt te levaverunt caput. Super populum tuum callide inierunt consilium, et consilium ceperunt adversus sanctos tuos. Dixerunt: Venite et deleamus eos ex gente, et non memoretur nomen Israel amplius. Quod consilium ceperunt in concordia simul, contra te foedus posuerunt, Tabernacula Idumaeorum et Ismahelitae, Moab et Agareni. Gebal et Ammon et Amalek, et alieni cum habitantibus Tyron. Etenim et Assur convenit cum eis; facti sunt in auxilium filiis Lot. Diapsalma.

Fac eis sicut Madian et Sisara, sicut Iabin in torrente Cison. Deleti sunt in Aendor, facti sunt sicut stercus terrae. Pone principes eorum sicut Oreb et Zeeb et Zebee et Salmana, omnes principes eorum. Qui dixerunt: Hereditemus nobis altare Dei. Deus meus, pone eos sicut rotam, sicut stipulam ante ventum. Sicut ignis qui silvam consumet, sicut flamma montes comburet, Sic persequeris eos in procella tua, et in ira tua turbabis eos. Imple facies eorum ignominia, et quaerent nomen tuum, Domine. Pudefiant et turbentur in aevum aevi, et confundantur et pereant. Et cognoscant quod nomen tibi Dominus, tu solus altissimus super omnem terram.

83

In finem, pro torcularibus filiis Core psalmus.

Quam amata tabernacula tua, Domine potestatum! Desiderat et deficit anima mea in atria Domini, cor meum et caro mea exsultaverunt in Deum viventem. Etenim passer invenit sibi domum, et turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos; altaria tua, Domine virtutum, rex meus et Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua; in saecula saeculorum laudabunt te. Diapsalma. Beatus vir cuius auxilium est a te, Domine; ascensiones in corde suo disposuit, In vallem lamentationis, in locum quem posuit; nam etiam benedictiones dabit legislator. Ibunt ex virtute in virtutem; videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus potestatum, audi orationem meam, auribus percipe, Deus Iacob. Diapsalma. Defensor noster, vide, o Deus, et respice in faciem Christi tui. Quia melior est dies una in atriis tuis super milia, elegi proici in domo Dei magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Quia misericordiam et veritatem amat Dominus, Deus gratiam et gloriam dabit; Dominus non deficiet bona iis qui ambulant in innocentia. Domine potestatum, beatus homo qui sperat in te.

84

In finem, filiis Core psalmus.

Beneplacitum habuisti, Domine, terram tuam; avertisti

captivitatem Iacob. Remisisti iniquitates populo tuo, operuisti omnia peccata eorum. Diapsalma. Cessavisti omnem iram tuam, avertisti te ab ira furoris tui.

Converte nos, Deus salutis nostrae, et averte iram tuam a nobis. Num in aeternum irascaris nobis? Aut extends iram tuam a generatione in generationem? Deus, tu conversus vivificabis nos, et populus tuus laetabitur in te. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum des nobis.

Audiam quid loquetur in me Dominus Deus, quia loquetur pacem super populum suum, et super sanctos suos, et super convertentes ad eum cor. Verumtamen prope timentes eum est salutare eius, ut inhabitet gloria in terra nostra. Misericordia et veritas occurrerunt; iustitia et pax osculatae sunt. Veritas ex terra orta est, et iustitia ex caelo prospexit. Etenim Dominus dabit bonitatem, et terra nostra dabit fructum suum. Iustitia ante eum praecedet, et ponet in viam gressus eius.

85

Oratio David. Inclina, Domine, aurem tuam et exaudi me, quia pauper et inops sum ego.

Custodi animam meam, quia sanctus sum; salva servum tuum, Deus, sperantem in te. Miserere mei, Domine, quoniam ad te clamabo tota die. Laetifica animam servi tui, quia ad te Domine

levavi animam meam. Quia tu, Domine, bonus et decens es, et multimisericors omnibus invocantibus te. Aurem praebe, Domine, precem meam, et attende voci supplicationis meae. In die afflictionis meae clamavi ad te, quia exaudivisti me.

Non est similis tibi in deis, Domine, et non est secundum opera tua. Omnes nationes quascumque fecisti venient, et adorabunt coram te, Domine, et glorificabunt nomen tuum. quia magnus es tu et faciens mirabilia; tu es Deus magnus solus. Deduc me, Domine, in via tua, et ambulabo in veritate tua; laetetur cor meum ut timeat nomen tuum. Confitebor tibi, Domine Deus meus, in toto corde meo, et glorificabo nomen tuum in aeternum. Quod misericordia tua magna est super me, et eruisti animam meam ex inferno infimo.

O Deus, iniqui insurrexerunt super me, et congregatio fortium quaesivit animam meam, et non proposuerunt te in conspectu eorum. Et tu, Domine Deus, miserator et misericors, longanimis et multae misericordiae et verax. Respice me, et miserere mei, da virtutem tuam servo tuo, et salvum fac filium ancillae tuae. Fac mecum signum in bonum, et videant qui oderunt me, et pudefiant, quia tu, Domine, adiuvisti me, et consolatus es me.

86

Filiis Korah, psalmus cantici. Fundamenta eius in montibus sanctis.

Amat Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob.
Glorificata locuta sunt de te, civitas Dei, diapsalma.

Memor ero Raab et Babylonis iis qui cognoscunt me, et ecce alieni et Tyrus et populus Aethiopum: hi geniti sunt ibi. Mater Zion dicet: Homo et homo natus est in ea, et ipse fundavit eam Altissimus. Dominus narrabit in scriptura populorum et principum horum qui nati sunt in ea. Diapsalma. Ut gaudentium omnium habitatio in te est.

87

Canticum psalmi filiis Core, in finem, pro maeleth ad respondendum, intellegentiae Aeman Israelita.

Domine Deus salutis meae, per diem clamavi et in nocte coram te. Intret coram te oratio mea, inclina aurem tuam ad supplicationem meam, Domine.

Quia impleta est malis anima mea, et vita mea inferno appropinquavit. Reputatus sum cum descendentibus in lacum; factus sum sicut homo inauxiliatus. in mortuis liber, sicut vulnerati iacti dormientes in sepulcro, quorum non recordatus es adhuc, et ipsi ex manu tua repulsi sunt. Posuerunt me in lacu infimo, in tenebris et in umbra mortis. Super me confirmata est ira tua, et omnes fluctus tuos induxisti super me. Diapsalma. Elongasti notos meos a me; posuerunt me abominationem sibi

ipsis; traditus sum et non exhibam. Oculi mei infirmati sunt ex paupertate, et clamavi ad te, Domine, totum diem; expandi ad te manus meas.

Non mortuis facies mirabilia, aut medici resurgent et confitebuntur tibi? Num narrabit quis in sepulcro misericordiam tuam, et veritatem tuam in perditione? Num cognoscetur in tenebris mirabilia tua, et iustitia tua in terra oblita? Et ego ad te, Domine, clamavi, et mane oratio mea praeveniet te.

Cur, Domine, repellis precem meam, avertis faciem tuam ab me? Pauper sum ego et in laboribus ex iuventute mea; exaltatus autem, humiliatus sum et desperatus sum. Super me transierunt irae tuae, et terrores tui conturbaverunt me. Circumdederunt me sicut aqua; totam diem circumdederunt me simul. Removisti ab me amicum et notos meos a miseria.

88

Intellegentiae Etham Israelitae.

Misericordias tuas, Domine, in aeternum cantabo; in generationem et generationem annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Quia dixisti: In aeternum misericordia aedificabitur; in caelis praeparabitur veritas tua Disposui testamentum cum electis meis, iuravi David servo meo. Usque in aevum

praeparabo semen tuum, et aedificabo in generationem et generationem thronum tuum. Diapsalma.

Confitebuntur caeli mirabilia tua, Domine, et veritatem tuam in ecclesia sanctorum. Quia quis in nubibus aequabitur Domino, et quis assimilabitur Domino in filiis Dei? Deus glorificatur in consilio sanctorum, magnus et terribilis super omnes qui circum eum sunt. Domine Deus potestatum, quis similis tibi? Potens es, Domine, et veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris potestate maris, fluctuationem autem undarum eius tu sedas. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum, et in brachio potestatis tuae dispersisti inimicos tuos. Tibi sunt caeli, et tua est terra; orbem terrarum et plenitudinem eius tu fundasti. Boream et maria tu creasti; Tabor et Hermon in nomine tuo exsultabunt. Tuus est brachium cum potentia, confirmetur manus tua, exaltetur dextera tua. Iustitia et iudicium fundamentum throni tui sunt, misericordia et veritas praecedent faciem tuam.

Beatus populus qui scit clamorem laetitiae, Domine; in luce vultus tui ambulabunt. Et in nomine tuo exsultabunt totam diem, et in iustitia tua exaltabuntur. Quod gloriatio potentiae eorum tu es, et in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum. Quia Domini est auxilium, et sancti Israel est rex noster.

Tunc locutus es in visione filiis tuis, et dixisti: Posui auxilium super potentem, exaltavi electum ex populo meo. Inveni David servum meum; in misericordia sancta unxi eum. Manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortabit eum. Non

proficiet inimicus in eo, et filius iniquitatis non addet ad nocendum ei. Et concīdam ab faciē eius inimīcōs eius, et odiētēs eum in fugam vertam. Et veritas mea et misericordia mea cum eo, et in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponam in mari manum eius et in fluminibus dexteram eius. Ipse me invocabit: Pater meus es tu, Deus meus et adiutor salutis meae. Et ego primogenitum ponam eum, altum apud reges terrae. In aeternum servabo ei misericordiam meam, et pactum meum fidele ei. Et ponam in aeternum aeterni semen eius, et thronum eius sicut dies caeli.

Si derelinquant filii eius legem meam, et in iudiciis meis non ambulaverint, Si iura mea profanaverint et mandata mea non custodierint Visitabo in virga iniquitates eorum et in flagellis peccata eorum. Misericordiam autem meam non auferam ab eo, neque violabo veritatem meam. Neque profanabo foedus meum, et ea quae procedunt per labia mea non violabo. Semel iuravi in sancto meo: num David mentiar? Semen eius in aeternum manebit, et thronus eius sicut sol coram me. et sicut luna constituta in aeternum, et testis in caelo fidelis. diapsalma.

Tu autem repulisti et contempsisti, reiecisti christum tuum. Destruxisti foedus servi tui, profanasti in terram sanctuarium eius. Deduxisti omnes sepes eius, posuisti munitiones eius timiditatem. Diripuerunt eum omnes transeuntes viam; factus est opprobrium vicinis eius. Exaltasti dexteram inimicorum eius, laetificasti omnes inimicos eius. Avertisti auxilium gladii eius, et non suscepisti eum in bello. Destruxisti eum a purificatione,

thronum eius in terram confregisti. diminuisti dies throni eius, effudisti ignominiam eius, diapsalma.

Usque quo, Domine, averteris in finem? Accendetur sicut ignis ira tua? Memento quae sit substantia mea; nonne enim vane creasti omnes filios hominum? Quis est homo qui vivet et non videbit mortem? Liberabit animam suam ex manu inferi? Diapsalma. Ubi sunt misericordiae tuae antiquae, Domine, quas iurasti Davidi in veritate tua? Memento, Domine, opprobrii servorum tuorum, quod sustinui in sinu meo multarum gentium, Quod exprobraverunt inimici tui, Domine, quod exprobraverunt commutationem christi tui. Benedictus Dominus in aeternum; fiat, fiat.

89

Oratio Moysis hominis Dei. Domine, refugium factus es nobis in generatione et generatione.

Antequam montes generarentur et formaretur terra et orbis terrarum, et ab aevo usque ad aevum tu es. Non avertas hominem in humiliationem, et dixisti: Convertimini, filii hominum. Quia mille anni in oculis tuis sicut dies hesterna quae transiit, et custodia in nocte. Despectiones eorum anni erunt, mane velut herba transeat. Mane floreat et transeat, vespere decidat, induretur et arescat. Quia defecimus in ira tua, et in furore tuo turbati sumus. Posuisti iniquitates nostras in

conspectu tuo, saeculum nostrum in illuminationem vultus tui. Quia omnes dies nostri defecerunt, et in ira tua defecimus; anni nostri sicut aranea meditabantur. Dies annorum nostrorum in eis septuaginta anni sunt, si autem in potestatibus, octoginta anni, et quod amplius eorum labor et dolor est, quia supervenit mansuetudo super nos, et erudiemur. Quis cognoscit potentiam irae tuae, et ex timore furoris tui eam enumerare? Dextram tuam sic notum fac, et eos qui corde in sapientia educati sunt.

Convertere, Domine, usque quo? et consolatus esto super servos tuos. Repleti sumus in matutino misericordia tua, et exsultavimus et laetati sumus in omnibus diebus nostris. laetemur pro diebus quibus humiliasti nos, annis quibus vidimus mala. Et respice super servos tuos et super opera tua, et dirige filios eorum. Et sit claritas Domini Dei nostri super nos, et opera manuumstrarum dirige super nos.

90

Laus cantici David. Qui habitat in auxilio Altissimi, in tegmine Dei caeli commorabitur.

Dicet Domino: Adiutor meus es et refugium meum; Deus meus, sperabo in eum. Quod ipse liberabit te ex laqueo venatorum, a verbo turbulento. In lumbis eius obumbrabit tibi, et sub alas eius sperabis; scuto circumdabit te veritas eius. Non timebis a timore nocturno, a sagitta volante interdiu, a re transeunti in

tenebris, a casu et daemonio meridiano. Cadet ex latere tuo mille, et decem milia ex dextris tuis, ad te autem non appropinquabit. Tantum oculis tuis intelleges, et retributionem peccatorum videbis.

Quia tu, Domine, spes mea es, Altissimum posuisti refugium tuum. Non accedent ad te mala, et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Quia angelis suis mandabit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. Super manus tollent te, ne umquam offendas ad lapidem pedem tuum. Super aspidem et basiliscum ambulabis, et conculcabis leonem et draconem.

Quia in me speravit, liberabo eum; protegam eum, quia cognovit nomen meum. Invocabit ad me, et exaudiam eum; cum eo sum in tribulatione, et eripiam eum, et glorificabo eum. Longitudine dierum implebo eum et ostendam ei salutare meum.

91

Psalmus cantici in diem sabbati.

Bonum est confiteri Domino, et psallere nomini tuo, Altissime. Ad annuntiandum mane misericordiam tuam, et veritatem tuam per noctem, in psalterio decem chordarum cum cantico in cithara. Quia laetificasti me, Domine, in opere tuo, et in operibus manuum tuarum exultabo.

Quam magnificata sunt opera tua, Domine; valde profundae sunt cogitationes tuae. Vir stultus non cognoscet, et insipiens non intellet haec. Cum orti sunt peccatores sicut herba, et pullularunt omnes qui operantur iniquitatem, ut deleantur in saeculum saeculi. Tu autem altissimus es in aeternum, Domine.

Quia ecce inimici tui peribunt, et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem. Et exaltabitur sicut monocerotis cornu meum, et senectus mea in misericordia pingui. Et vidit oculus meus inimicos meos, et in insurgentes super me malignantes audiet auris mea.

Justus ut phoenix florebit, ut cedrus quae in Libano est multiplicabitur. Plantati in domo Domini, in atriis Dei nostri florebut. Tunc multiplicabuntur in senectute opima, et in deliciis viventes erunt ad annuntiandum quod rectus Dominus Deus meus, et non est iniquitas in eo.

92

In diem praeparationis, quando constituta est terra, laus cantici David. Dominus regnavit, decorem induit; induit Dominus potentiam et accinxit se, et enim firmavit orbem terrarum, qui non commovebitur.

Paratus est thronus tuus ab illo tempore; ab aeterno tu es. Elevaverunt flumina, Domine, elevaverunt flumina voces

eorum, A vocibus aquarum multarum mirabiles elevationes maris, mirabilis in altis Dominus. Testimonia tua fideliter constituta sunt valde; domui tuae decet sanctuarium, Domine, in longitudinem dierum.

93

Psalmus Davidi, tetrade sabbati. Deus vindicationum Dominus, Deus vindicationum libere locutus est.

Exaltare, qui iudicas terram; redde retributionem superbis.

Usque quo peccatores, Domine, usque quo peccatores gloriabuntur? Clamabunt et loquentur iniustitiam, loquentur omnes qui operantur iniquitatem. Populum tuum, Domine, humiliaverunt et hereditatem tuam afflixerunt. Viduam et orphanum occiderunt, et advenam trucidaverunt. Et dixerunt: Non videbit Dominus, neque intellegit Deus Iacobi.

Intellegite iam, insipientes in populo, et stulti, aliquando sapite. Qui plantavit aurem, non audit? aut qui formavit oculum, non intellegit? Qui nationes disciplinat, nonne arguet? Qui hominem scientiam docet? Dominus cognoscit cogitationes hominum, quia vanae sunt.

Beatus homo quem tu disciplinas, Domine, et ex lege tua doceas eum. Ad placandum ei a diebus malis, donec fodiatur peccatori

fovea. Quod non repellet Dominus populum suum, et hereditatem suam non derelinquet. Donec iustitia revertatur in iudicium, et tenentes eam omnes qui recti sunt corde, diapsalma.

Quis consurget mihi contra malignantes, aut quis consistet mecum contra eos qui operantur iniquitatem? Nisi quia Dominus adiuvit me, paene habitavit in inferno anima mea. Si dicebam: Motus est pes meus, misericordia tua, Domine, adiuwabam me. Domine, secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae animam meam amaverunt.

Non coniungetur tibi thronus iniquitatis, qui fingit laborem super praecepto. Venabuntur super animam iusti, et sanguinem innocentem condemnabunt. Et factus est mihi Dominus in refugium, et Deus meus in adiutorem spei meae. Et reddet illis iniquitatem eorum, et malitiam eorum delebit eos Dominus Deus noster.

94

Laus cantici Davidi. Venite, exsultemus Domino, iubilemus Deo salvatori nostro.

Praeoccupemus faciem eius in confessione, et in psalmis iubilemus ei. Quod Deus magnus Dominus est, et rex magnus

super omnes deos, Quod non repellat Dominus populum suum, quia in manu eius sunt fines terrae, et altitudines montium eius sunt. Quia ipsius est mare et ipse fecit illud, et aridam manus eius plasmaverunt.

Venite, adoremus et procidamus ei, et fleamus coram Domino qui fecit nos. Quia ipse est Deus noster, et nos populus pascuae eius, et oves manus eius. Hodie, si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt me, et viderunt opera mea. Quadraginta annos fastidivi generationem illam, et dixi: semper errant corde, et ipsi non cognoverunt vias meas. Sicut iuravi in ira mea: non intrabunt in requiem meam.

95

Quando domus aedificata est post captivitatem, canticum David. Cantate Domino canticum novum, cantate Domino omnis terra.

Cantate Domino, benedicite nomen eius, evangelizate de die in diem salutare eius. Annuntiate in nationibus gloriam eius, in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus et laudabilis valde, terribilis est super omnes deos. Quod omnes dei nationum daemonia sunt, Dominus autem caelos fecit. Confessio et pulchritudo coram eo,

sanctitas et magnificentia in sanctuario eius.

Afferte Domino, familiae gentium, afferte Domino gloriam et honorem. Afferte Domino gloriam nomini eius, tollite sacrificia et ingredimini in atria eius. Adorate Dominum in atrio sancto eius; tremeat a facie eius omnis terra. Dicite in nationibus: Dominus regnavit, et enim constituit orbem terrarum, qui non commovebitur; iudicabit populos in rectitudine. Laetentur caeli et exsultet terra, commoveatur mare et plenitudo eius. Gaudebunt plana et omnia quae in eis sunt; tunc exsultabunt omnia ligna silvae. Ante faciem Domini, quia venit, quia venit iudicare terram; iudicabit orbem terrarum in iustitia, et populos in veritate eius.

96

David, quando terra eius constituitur. Dominus regnavit, exsultet terra, laetentur insulae multae.

Nubes et caligo in circuitu eius, iustitia et iudicium fundamentum throni eius. Ignis ante eum praecedet, et inflammabit in circuitu inimicos eius. Apparuerunt fulgura eius orbi terrarum; vidit et commota est terra. Montes sicut cera liquefacti sunt a facie Domini, a facie Domini totius terrae. Annuntiaverunt caeli iustitiam eius, et viderunt omnes populi gloriam eius.

Pudefiant omnes qui adorant sculptilia, qui gloriantur in idolis suis; adorate eum, omnes angeli eius.

Audivit et laetata est Sion, et exultaverunt filiae Judaeae propter iudicia tua, Domine. Quod tu es Dominus altissimus super omnem terram, valde exaltatus es super omnes deos.

Qui amant Dominum, odite malum; custodit Dominus animas sanctorum suorum, de manu peccatorum liberabit eos. Lux orta est iusto, et rectis corde laetitia. Gaudete iusti in Domino, et confitemini memoriae sanctitatis eius.

97

Psalmus David. Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit Dominus; salvavit eum dextera eius et brachium sanctum eius.

Notum fecit Dominus salutare suum; coram nationibus revelavit iustitiam suam. Recordatus est misericordiae suae Iacobo, et veritatis suae domui Israel; viderunt omnia fines terrae salutare Dei nostri.

Clamate Deo, omnis terra, cantate et exultate et psallite. Psallite Domino in cithara, in cithara et voce psalmi. In tubis ductilibus et voce tubae corneae, iubilare coram rege Domino. Commoveatur mare et plenitudo eius, orbis terrarum et qui

habitant in ea. Flumina plaudent manu simul; montes exsultabunt. Quod venit iudicare terram, iudicabit orbem terrarum in iustitia et populos in aequitate.

98

Psalmus Davidi. Dominus regnavit, irascantur populi; sedens super cherubim, moveatur terra.

Dominus in Sion magnus est, et excelsus est super omnes populos. Confiteantur nomini tuo magno, quia terribile et sanctum est. Et honor regis iudicium amat; tu praeparasti rectitudines, iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti. Exaltate Dominum Deum nostrum, et adorate scabellum pedum eius, quia sanctus est.

Moses et Aaron in sacerdotibus eius, et Samuel in invocantibus nomen eius, invocabant Dominum, et ipse audiebat. In columna nubis loquebatur ad eos; custodiebant testimonia eius et praecepta quae dedit eis. Domine Deus noster, tu audiebas eos; Deus propitius fiebas eis, et ulciscens super omnia studia eorum. Exaltate Dominum Deum nostrum, et adorate in monte sancto eius, quia sanctus est Dominus Deus noster.

99

Psalmus in confessionem. Clamitate Domino omnis terra,

Servite Domino in laetitia, intrate coram eo in exultatione. Scitote quod Dominus ipse est Deus; ipse fecit nos, et non nos, populus eius et oves pascuae eius. Intrate in portas eius in confessione, atrias eius in hymnis; confitemini ei, laudate nomen eius. Quoniam bonus est Dominus, in aeternum misericordia eius, et usque ad generationem et generationem veritas eius.

100

Psalmus David. Misericordiam et iudicium cantabo tibi, Domine.

Psalmum canam et intellegam in via immaculata, quando venies ad me? Ambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus meae. Non proposui ante oculos meos rem illegitimam; facientes transgressionem odivi; non adhaesit mihi cor parvum curvum. Declinantem a me malum non cognoscebam. Eum qui clam calumniabatur proximum suum, hunc persequabar; cum superbo oculo et insatiabili corde, cum hoc non comedebam. Oculi mei super fideles terrae ut consedeant mecum; ambulans in via immaculata, hic mihi ministravit. Non habitavit in medio domus meae faciens superbiam; loquens iniusta non direxit ante oculos meos. In matutinis interficiebam omnes peccatores terrae, ut delem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

Precatio pauperi, quando despondeat, et coram Domino effundat supplicationem eius.

Domine, exaudi orationem meam, et clamor meus ad te veniat. Ne avertas faciem tuam a me; in quacumque die affliger, inclina ad me aurem tuam; in quacumque die invocavero te, cito exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei, et ossa mea sicut titio confrixa sunt. Percussus sum velut herba, et exsiccatum est cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum. A voce gemitus mei adhaesit os meum ad carnem meam. Assimilatus sum pelecano eremitico, factus sum sicut nycticorax in ruina. Vigilavi, et factus sum sicut passer solitarius super tecto. Totam diem probro afficiebant me inimici mei, et laudantes me contra me iurabant. Quia cinerem velut panem manducavi, et potum meum cum fletu miscui a facie irae tuae et furoris tui, quia elevans confregisti me.

Dies mei sicut umbra declinaverunt, et ego sicut herba arui. Tu autem, Domine, in aeternum manes, et memoria tua in generationem et generationem. Tu surgens misereberis Sion, quia tempus misererendi eius venit. Quia servis tuis bene placuerunt lapides eius, et pulverem eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomen tuum, Domine, et omnes reges gloriam

tuam.

Quia aedificabit Dominus Sion, et videbitur in gloria sua. Respexit super orationem humilium, et non contempsit supplicationem eorum. Scribatur haec in generationem alteram, et populus qui creatur laudabit Dominum. Quod prospexit ex altitudine sancta sua, Dominus ex caelo super terram respexit, ad audiendum gemitum vincitorum, ad solvendo filios morticatorum, ut annuntietur in Sion nomen Domini, et laus eius in Hierusalem, In eo cum congregantur populi simul, et reges, ad serviendum Domino.

Respondit ei in via fortitudinis suae, paucitatem dierum meorum nuntia mihi. Ne adducas me in dimidio dierum meorum; in generatione generationum anni tui sunt. Secundum principia tu, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt caeli. Ipsi peribunt, tu autem permanes, et omnes sicut vestimentum veterascent, et velut amictum volves eos, et mutabuntur. Tu autem idem es, et anni tui non deficient. Filii servorum tuorum inhabitabunt, et semen eorum in aeternum dirigetur.

102

Davidi. Benedic, anima mea, Dominum, et omnia quae intra me sunt, nomen sanctum eius.

Benedic, anima mea, Dominum, et noli obliviscere omnes laudes eius, Qui propitiat omnes iniquitates tuas, qui sanat omnes morbos tuos, eum qui redimit de corruptione vitam tuam, qui coronat te misericordia et miserationibus, Eum qui implet bonis desiderium tuum, renovabitur ut aquilae iuventus tua.

Dominus eleemosynas faciens, et iudicium omnibus iniuriam patientibus. Notas fecit vias suas Moysi, filiis Israel voluntates suas. Compassionatus et misericors est Dominus, patiens et multus in misericordia. Non in finem irascetur, neque in aeternum irascetur. Non secundum peccata nostra fecit nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis. Quod secundum altitudinem caeli a terra, confirmavit Dominus misericordiam suam super timentes eum. Quantum distant ortus ab occasu, longe fecit a nobis iniquitates nostras. Sicut miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentium eum. Quoniam ipse cognovit figmentum nostrum, memento quod pulvis sumus.

Homo, velut herba dies eius, velut flos agri, sic effloreat. Quia spiritus transiit in eo, et non existet, et non cognoscet amplius locum suum. Misericordia autem Domini ab aevo et usque in aevum super timentes eum, et iustitia eius super filios filiorum, iis qui custodiunt testamentum eius, et meminerunt praeceptorum eius ut faciant ea.

Dominus in caelo paravit thronum suum, et regnum eius omnibus dominatur. Benedicite Dominum, omnes angeli eius,

potentes fortitudine, facientes verbum eius ad audiendam vocem verborum eius. Benedicite Dominum, omnes potestates eius, ministri eius facientes voluntatem eius. Benedicite Dominum, omnia opera eius, in omni loco dominationis eius; benedic, anima mea, Dominum.

103

Davidi. Benedic, anima mea, Dominum. Domine Deus meus, magnificatus es vehementer; confessionem et decorem induisti.

amiciens lumen sicut vestimentum, extendens caelum tamquam pellem Qui tegit in aquis cubacula superiora sua, qui ponit nubes gradum suum, qui ambulat super pennas ventorum. Qui facit angelos suos spiritus, et ministros suos ignem flammantem,

Qui fundamenta terrae posuit super stabilitatem eius, non commovebitur in saeculum saeculi. Abyssus ut vestimentum est tegumentum eius; super montes stabunt aquae. Ab increpatione tua fugient; a voce tonitruī tui timebunt. Ascendunt montes et descendunt plana in locum quem fundasti eis. Terminum posuisti quem non transibunt, neque revertentur ut cooperiant terram.

Qui emittit fontes in convallibus; inter montes transibunt aquae. Potant omnia animalia fera agri; onagri accipient ad sitim suam. Super illa volucres caeli habitabunt, de medio petrarum dabunt

vocem. Potans montes ex superioribus cameris suis, a fructu operum tuorum satiabitur terra.

Qui producit gramen pecoribus, et viriditatem servituti hominum, ad educendum panem e terra, Et vinum laetificat cor hominis, ut exhilaretur facies oleo, et panis cor hominis confirmat. Saturabuntur ligna campi, cedri Libani quas plantavit. Illic passerres nidificabunt; ardeae domus praeest eis. Montes alti cervis sunt, petra refugium est hyracibus.

Fecit lunam in tempora; sol cognovit occasum suum. Posuisti tenebras, et facta est nox; in ea transibunt omnia animalia silvae. Catuli rugientes ut rapiant, et quaerant a Deo cibum sibi. Ortus est sol et congregabuntur, et in cubilibus suis collocabuntur. Exibit homo ad opus suum, et ad operationem suam usque ad vesperam.

Ut magnificata sunt opera tua, Domine; omnia in sapientia fecisti; impleta est terra creatione tua. Hoc mare magnum et latum, illic reptilia quorum non est numerus, animalia parva cum magnis. Illic naves transeunt, draco hic quem formasti ad ludendum eo. Omnia ad te spectant, ut des illis cibum opportuno tempore. Te dante illis, colligent; te aperiente manum tuam, omnia implebuntur bonitate. Averso autem vultu tuo, turbabuntur, auferes spiritum eorum, et deficient, et in pulverem suum revertentur. Emitte spiritum tuum et creabuntur, et renovabis faciem terrae.

Sit gloria Domini in aeternum, laetabitur Dominus super opera sua. Qui aspicit terram et facit eam tremere, qui tangit montes et fumant. Cantabo Domino in vita mea, psallam Deo meo quamdiu existo. Dulcis sit ei meditatio mea, ego autem laetabor in Domino. Pereant peccatores de terra et iniqui, ita ut non exsistant illi; benedic, anima mea, Dominum.

104

Hallelujah. Confitemini Domino, et invocate nomen eius; annuntiate in gentibus opera eius.

Cantate ei et psallite ei; narrate omnia mirabilia eius. Laudamini in nomine sancto eius, laetetur cor quaerentium Dominum. Quaerite Dominum et roboramini; quaerite faciem eius continenter. Mementote mirabilium eius quae fecit, prodigia eius, et iudicia oris eius. Semen Abrahae servi eius, filii Iacob electi eius.

Ipse Dominus Deus noster est; in omni terra iudicia eius sunt. Recordatus est in aeternum foedus suum, verbum quod mandavit in mille generationes, quem disposuit cum Abraham, et iuramenti eius cum Isaac, Et statuit eam Iacobo in praeceptum, et Israeli in testamentum aeternum. dicens: Tibi dabo terram Chanaan, schoinisma hereditatis vestrae. In eo quod essent numero pauci, perpauci et peregrini in ea et transierunt ex natione in nationem, et ex regno in populum

alterum. Non reliquit hominem nocere eis, et increpavit propter eos reges. Nolite tangere christos meos, et in prophetis meis nolite malefacere. Et vocavit famem super terram; omne firmamentum panis confregit.

Misit ante eos hominem; in servum venditus est Ioseph. Humiliaverunt in compedibus pedes eius, ferrum transivit animam eius, Usque ad adventum verbi eius, oraculum Domini eum probavit. Misit rex et solvit eum, princeps populorum, et dimisit eum. Constituit eum dominum domus suae et principem omnis possessionis suae. ad educandos principes eius ut se ipsum, et seniores eius sapientia instruendos.

Et intravit Israel in Aegyptum, et Iacob peregrinatus est in terra Cham. Et auxit populum suum valde, et roboravit eum super inimicos eius. Et convertit cor eorum ut odirent populum suum, ut dolose agerent in servis suis. Misit Mosen servum suum, Aaron quem elegit.

Posuit in eis verba signorum suorum et prodigiorum in terra Cham. Emisit tenebras et obscuravit, et amaricaverunt verba eius. Convertit aquas eorum in sanguinem, et occidit pisces eorum. Extulit terra eorum ranas in penetralibus regum eorum. Dixit et venit cynomyia, et culices in omnibus finibus eorum. Posuit pluvias eorum grandinem, ignem comburentem in terra eorum. Et percussit vineas eorum et ficus eorum, et confregit omne lignum territorii eorum. Dixit et venit locusta, et brucus cuius non erat numerus, Et devoravit omnem herbam in terra

eorum, et devoravit fructum terrae eorum. Et percussit omne primogenitum in terra eorum, primitias omnis laboris eorum. Et eduxit eos cum argento et auro, et non erat in tribubus eorum infirmus. Laetata est Aegyptus in exitu eorum, quia cecidit timor eorum super eos. Expandit nubem in tegumentum illis, et ignem ad illuminandam illis noctem. Petierunt, et venit coturnix, et pane caeli implevit eos. Disrupit petram, et fluxerunt aquae; ierunt in aridis flumina.

Quia recordatus est verbi sancti sui, illius ad Abraham, servum suum, Et eduxit populum suum in exultatione, et electos suos in laetitia. Et dedit eis terras gentium, et labores populorum hereditaverunt. Ut custodiant statuta eius et legem eius exquirant.

105

Hallelujah. Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in aeternum misericordia eius.

Quis loquetur potestates Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Beati qui custodiunt iudicium et faciunt iustitiam in omni tempore.

Memento nostri, Domine, in beneplacito populi tui; visita nos in salutari tuo. ut videam bonitatem electorum tuorum, ut laeter in laetitia gentis tuae, ut lauder cum hereditate tua.

Peccavimus cum patribus nostris, inique egimus, iniuste egimus. Patres nostri in Aegypto non intellexerunt mirabilia tua, et non recordati sunt multitudinis misericordiae tuae, et exacerbaverunt ascendentes in Mari Rubro. Et servavit eos propter nomen suum, ut notam faceret potestatem suam. Et increpavit Mari Rubro, et exsiccatum est, et duxit eos in abyssos sicut in deserto. Et salvavit eos e manu odientium, et redemit eos e manu inimici. Cooperuit aqua eos qui afflictabant eos; unus ex eis non relictus est. Et crediderunt verbis eius et laudaverunt laudem eius. Festinaverunt, obliti sunt opera eius, non sustinuerunt consilium eius. Et desideraverunt desiderium in deserto, et tentaverunt Deum in loco aquae carente. Et dedit illis petitionem eorum, et misit satietatem in animam eorum.

Et provocaverunt Moysen in castris, et Aaron sanctum Domini. Aperta est terra et devoravit Dathan, et texit super congregationem Abiram. Et accensus est ignis in congregatione eorum, et flamma combussit peccatores.

Et fecerunt vitulum in Choreb, et adoraverunt sculptile. Et commutaverunt gloriam eorum in similitudinem vituli edentis herbam. Obliti sunt Dei salvantis eos, qui fecit magna in Aegypto. Mirabilia in terra Cham et terribilia super mare rubrum. Et dixit se delere eos, nisi Moses electus eius stetisset in ruptura coram eo, ut averteret ab ira furoris eius, ne deleret eos.

Et contempserunt terram desiderabilem, et non crediderunt verbo eius. Et murmurati sunt in tabernaculis eorum, nec

audierunt vocem Domini. Et levavit manum suam super eos ad dejiciendum eos in deserto. et semen eorum in nationes deicere, et eos in regiones dispergere.

Et initiati sunt Beelphegor, et comederunt sacrificia mortuorum. Et eum in studiis suis provocaverunt, et multiplicata est in eis ruina. Et stetit Phinees et expiavit, et cessavit destructio. Et reputatum est ei in iustitiam, in generationem et generationem usque in aeternum.

Et provocaverunt eum super aquam contradictionis, et malum passus est Moyses per eos. Quia exacerbaverunt spiritum eius, et locutus est inconsiderate labiis suis.

Non perdiderunt gentes quas dixit Dominus eis. Et commixti sunt in gentibus, et didicerunt opera eorum. Et servierunt sculptilibus eorum, et factum est illis in scandalum. Et sacrificaverunt filios suos et filias suas daemoniis, Et effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum eorum et filiarum, quos sacrificaverunt sculptilibus Chanaan, et polluta caede est terra in sanguinibus. et maculatus est in operibus eorum, et fornicati sunt in studiis eorum.

Et iratus est in ira Dominus super populum suum, et abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus inimicorum, et dominati sunt eorum qui oderunt eos. Et oppresserunt eos inimici eorum, et humiliati sunt sub manibus eorum. Saepe liberavit eos, ipsi autem provocaverunt eum in consilio suo, et

humiliati sunt in iniquitatibus suis. Et vidit Dominus cum affligerentur, cum exaudiret supplicationem eorum. Et recordatus est foederis sui, et paenituit secundum multitudinem misericordiae suae. Et dedit eos in misericordias coram omnibus qui ceperant eos captivos.

Salva nos, Domine Deus noster, et congrega nos ex nationibus, ad confitendum nomini tuo sancto, ad gloriandum in laude tua. Benedictus Dominus Deus Israel ab aevo et usque ad aevum, et dicet omnis populus: Fiat, fiat.

106

Hallelujah. Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in aeternum misericordia eius.

Dicant redempti a Domino, quos redemit ex manu inimici. Et ex regionibus congregavit eos ab oriente et occidente et septentrione et mari.

Erraverunt in deserto in loco inaquoso; viam civitatis habitaculi non invenerunt. Esurientes et sitientes, anima eorum in eis defecit. Et clamaverunt ad Dominum cum affligerentur, et ex necessitatibus eorum eripuit eos. Et duxit eos in viam rectam, ut irent in civitatem habitationis.

Confiteantur Domino misericordias eius, et mirabilia eius filiis

hominum. Quia satiavit animam vacuum, et esurientem implevit bonis. Sedentes in tenebris et umbra mortis, vinctos in paupertate et ferro, Quia amaricaverunt verba Dei et consilium Altissimi irritaverunt, Et humiliatum est in laboribus cor eorum, infirmati sunt et non erat qui adiuuaret. Et clamaverunt ad Dominum cum affligerentur, et ex necessitatibus eorum salvavit eos. Et eduxit eos e tenebris et umbra mortis, et vincula eorum dirupit.

Confiteantur Domino misericordias eius, et mirabilia eius filiis hominum. Quia contrivit portas aereas, et vectes ferreos confregit.

Suscepit eos ex via iniquitatis eorum, nam propter iniquitates eorum humiliati sunt. Omnem cibum detestata est anima eorum, et appropinquaverunt usque ad portas mortis. Et clamaverunt ad Dominum cum affligerentur, et ex necessitatibus eorum salvavit eos. Misit verbum suum, et sanavit eos, et eripuit eos ex corruptionibus eorum.

Confiteantur Domino misericordias eius, et mirabilia eius filiis hominum. Et sacrificent ei sacrificium laudis, et annuntient opera eius in exultatione.

Qui descendunt in mare navibus, facientes opus in aquis multis Ipsi viderunt opera Domini et mirabilia eius in profundo. Dixit, et stetit spiritus tempestatis, et exaltati sunt fluctus eius. Ascendunt usque ad caelos, et descendunt usque ad abyssos;

anima eorum in malis liquebat. Turbati sunt, moti sunt ut ebrius, et omnis sapientia eorum absorpta est. Et clamaverunt ad Dominum cum affligerentur, et ex necessitatibus eorum eduxit eos. Et imperavit tempestatae, et illa stetit in auram, et siluerunt undae eius. Et gavisii sunt quia siluerunt, et duxit eos ad portum voluntatis eorum.

Confiteantur Domino misericordias eius, et mirabilia eius filiis hominum. Exaltent eum in ecclesia populi, et in cathedra presbyterorum laudent eum.

Posuit fluvios in eremum, et exitus aquarum in sitim. Terram fructiferam in salem vertit, propter malitiam eorum qui in ea habitabant. Posuit eremum in lacus aquarum, et terram sine aqua in exitus aquarum. Et collocavit ibi esurientes, et constituerunt civitates habitationis. Et severunt agros et plantaverunt vineas et fecerunt fructum geniminis. Et benedixit eos, et multiplicati sunt valde, et pecora eorum non diminuit. Et diminuti sunt et afflicti ab afflictione malorum et dolore. Effusa est contemptio super principes eorum, et errare fecit eos in invio et non in via. Et adiuvit pauperem ex paupertate, et posuit sicut oves familias. Videbunt recti et laetabuntur, et omnis iniquitas obstruet os suum. Quis sapiens et custodiet haec, et intelleget misericordias Domini?

Canticum psalmi David.

Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum; cantabo et psalmum dicam in gloria mea. Expergiscere, psalterium et cithara; expergiscar aurora. Confitebor tibi in populis, Domine; psalmum dicam tibi in gentibus. Quia magna est super caelos misericordia tua, et usque ad nubes veritas tua. Exaltare super caelos, Deus, et super omnem terram gloria tua. Ut liberentur dilecti tui, salva dextera tua, et exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: exaltabor et dividam Sichima, et vallem tabernaculorum dimetiar. Meus est Gilead, et meus est Manasseh, et Ephraim fortitudo capitis mei, Judah rex meus. Moab cauldron spei meae, super Idumaeam proiciam calceamentum meum, mihi alieni subiecti sunt.

Quis abducet me in civitatem obsidionis? Aut quis ducet me usque ad Idumaeam? Nonne tu es Deus qui repulisti nos? et non exhibis, Deus, in virtutibus nostris? Da nobis auxilium ex tribulatione, et vana est salus hominis. In Deo virtutem faciemus, et ipse ad nihilum rediget inimicos nostros.

108

In finem, psalmus David. Deus, laudem meam ne sileas,

Quia os peccatoris et os dolosi super me apertum est, locuti sunt contra me lingua dolosa, Et verbis odii me circumdederunt, et

pugnaverunt contra me gratis. Pro eo quod me amarent, calumniabantur me; ego autem orabam. Et posuerunt contra me mala pro bonis, et odium pro amore meo.

Constitue super eum peccatorem, et diabolus stet a dextris eius. Cum iudicatur, exeat condemnatus, et oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci, et inspectionem eius accipiat alter. Fiant filii eius orphani, et uxor eius vidua. Agitati migrent filii eius, et mendicent, eiciantur ex aedificiorum fundamentis eorum. Perscrutetur creditor omnia quaecumque ei sunt, et diripiant alieni labores eius. Non sit illi adiutor, neque fiat miserator orphanis eius. Fiant liberi eius in exitium; in generatione una deleatur nomen eius. Commemoretur iniquitas patrum eius coram Domino, et peccatum matris eius non deleatur. Fiant coram Domino semper, et exterminetur de terra memoria eorum.

Pro eo quod non recordatus est facere misericordiam, et persecutus est hominem pauperem et mendicum, et compunctum corde ut mortificaret. Et amavit maledictionem, et veniet ei; et non voluit benedictionem, et longe fiet ab eo. Et induit maledictionem sicut vestimentum, et intravit sicut aqua in viscera eius, et sicut oleum in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum quo amicitur, et sicut cingulum quo semper cingitur. Hoc opus est eorum qui me calumniantur apud Dominum, et eorum qui mala loquuntur contra animam meam.

Et tu, Domine Domine, fac cum me propter nomen tuum, quia

bona est misericordia tua. Libera me, quia pauper et egenus sum ego, et cor meum turbatum est intus me. Sicut umbra in declinando ea ablatus sum, excussus sum sicut locustae. Genua mea infirmata sunt ab ieiunio, et caro mea immutata est propter oleum. Et ego factus sum opprobrium illis; viderunt me, moverunt capita sua.

Adiuva me, Domine Deus meus, et salva me secundum misericordiam tuam. Et cognoscant quia manus tua haec est, et tu, Domine, fecisti eam. Maledicent ipsi, et tu benedices; qui insurgunt contra me pudefiant, servus autem tuus laetabitur. Induantur qui calumniantur me ignominia, et circumdentur sicut diploide pudore suo. Confitebor Domino valde in ore meo, et in medio multorum laudabo eum. Quia adstitit a dextris pauperis, ut salvaret animam meam a persequentibus.

109

Psalmus David. Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Virgam potestatis mittet tibi Dominus ex Sion; dominare in medio inimicorum tuorum. Tecum principium in die virtutis tuae, in splendoribus sanctorum; ex utero ante luciferum genui te. Iuravit Dominus et non poenitebit, tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedec. Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges. Iudicabit in nationibus,

implebit cadavera, conteret capita super terram multorum. Ex torrente in via bibet; propter hoc exaltabit caput.

110

Hallelujah. Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo, in consilio rectorum et congregatione.

Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates eius. Confessio et magnificentia opus eius, et iustitia eius manet in aeternum aeterni. Memoriam fecit mirabilium suorum; misericors et miserator Dominus. Escam dedit timentibus eum; memor erit in aeternum testamenti sui. Fortitudinem operum suorum nuntiavit populo suo, ut daret eis hereditatem gentium. Opera manuum eius veritas et iudicium, fidelia omnia praecepta eius, firmiter positae in saeculum saeculi, factae in veritate et rectitudine. Redemptionem misit populo suo; mandavit in aeternum foedus suum. Sanctum et tremendum nomen eius. Initium sapientiae timor Domini, intellectus autem bonus omnibus facientibus eam; laus eius manet in saeculum saeculi.

111

Hallelujah. Beatus vir qui timet Dominum; in praeceptis eius valde delectabitur.

Possibile in terra erit semen eius; generatio rectorum benedicetur. Gloria et divitiae in domo eius, et iustitia eius manet in aevum aevi. Exortus est in tenebris lux rectis, misericors et miserator et iustus. Bonus vir qui miseretur et commodat, administrabit verba sua in iudicio. quia in aeternum non commovebitur, in memoriam aeternam erit iustus. Ab auditu malo non timebit; paratum cor eius sperare in Dominum, Firmatum est cor eius, non timebit donec despiciat inimicos suos. Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in saeculum saeculi, cornu eius exaltabitur in gloria. Peccator videbit et irascetur, dentes suos fremet et tabescet; desiderium peccatoris peribit.

112

Hallelujah. Laudate, servi, Dominum; laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum a nunc et usque in saeculum. Ab ortu solis usque ad occasum, laudabile nomen Domini. Excelsus super omnes gentes Dominus, super caelos gloria eius.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat? et humilia aspiciens in caelo et in terra Qui suscitavit de terra pauperem, et de stercore elevavit egenam. ut sedeat cum principibus, et de principibus populi eius, Qui sterilem in domo habitare facit, matrem super filiis laetantem.

Hallelujah. In exodo Israel ex Aegypto, domus Jacob e populo barbaro,

Facta est Iudaea sanctuarium eius, Israel auctoritas eius. Mare vidit et fugit, Iordanes retro conversus est. Montes exsultaverunt sicut arietes, et colles sicut agni gregis.

Quid tibi est, mare, quod fugisti? Et tu, Iordane, quod conversus es retrorsum? Montes, quod saltastis sicut arietes, et colles sicut agni ovium? A facie Domini commota est terra, a facie Dei Iacob. Eius qui convertit petram in lacus aquarum, et rupem in fontes aquarum. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam, propter misericordiam tuam et veritatem tuam, Ne umquam dicant nationes: Ubi est Deus eorum? Deus autem noster in caelo et in terra omnia quaecumque voluit fecit.

Idola nationum argentum et aurum sunt, opera manuum hominum. Os habent et non loquentur, oculos habent et non videbunt. Aures habent et non audient, nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt, pedes habent et non ambulabunt, non clamabunt in gutture suo. Similes illis fiant qui faciunt ea, et omnes qui confidunt in eis.

Domus Israel speravit in Dominum; adiutor et protector eorum est. Domus Aaron speravit in Dominum; adiutor et protector

eorum est. Qui Dominum timent in Domino speraverunt;
adiutor et protector eorum est.

Dominus memor nostri benedixit nos, benedixit domum Israel,
benedixit domum Aaron. Benedixit timentes Dominum, parvos
cum magnis. Addat Dominus super vos, super vos et super filios
vestros. Benedicti estis a Domino, qui fecit caelum et terram.

Caelum caeli Domino, terram autem dedit filiis hominum. Non
mortui laudabunt te, Domine, neque omnes descendentes in
infernus, Sed nos viventes benedicimus Dominum ab hoc
tempore et usque in aeternum.

114

Hallelujah. Amavi, quia exaudiet Dominus vocem supplicationis
meae,

Quia inclinavit aurem suam mihi, et in diebus meis invocabo.
Circumdederunt me dolores mortis, pericula inferi invenerunt
me; tribulationem et dolorem inveni. Et nomen Domini
invocavi: o Domine, libera animam meam.

Misericors Dominus et iustus, et Deus noster miseretur.
Custodiens parvulos Dominus; humiliatus sum, et salvavit me.

Revertere, anima mea, in requiem tuam, quia Dominus

benefecit tibi. Quia eripuit animam meam e morte, oculos meos a lacrimis, et pedes meos a lapsu. Placebo coram Domino in terra viventium.

115

Hallelujah. Credidi, ideo locutus sum; ego autem humiliatus sum valde.

Ego autem dixi in ecstasi mea: Omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi?
Poculum salutis accipiam, et nomen Domini invocabo.

Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius. O Domine, ego servus tuus, ego servus tuus et filius ancillae tuae; dirupisti vincula mea. Tibi sacrificabo sacrificium laudis, et in nomine Domini invocabo. Vota mea Domino reddam, in conspectu omnis populi eius. In atriis domus Domini, in medio tui, Hierusalem.

116

Hallelujah. Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est misericordia eius super nos, et veritas

Domini manet in aeternum.

117

Hallelujah. Confitemini Domino, quoniam bonus est, quoniam in aeternum misericordia eius.

Dicat iam domus Israel, quoniam bonus, quoniam in aeternum misericordia eius. Dicat iam domus Aaron, quoniam bonus, quoniam in aeternum misericordia eius. Dicant ergo omnes timentes Dominum, quoniam bonus, quoniam in aevum misericordia eius.

Ex afflictione invocavi Dominum, et audivit me in latitudinem. Dominus mihi adiutor, et non timebo quid faciat mihi homo. Dominus mihi adiutor, et ego videbo inimicos meos. Bonum est confidere in Domino, quam confidere in homine. Bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus.

Omnes nationes circumdederunt me, et in nomine Domini repuli eos. Circumdantes circumdederunt me, et in nomine Domini repuli eos. Circumdederunt me sicut apes favum, et exarserunt sicut ignis in spinis, et in nomine Domini repuli eos. Pulsus eversus sum ut caderem, et Dominus suscepit me.

Fortitudo mea et hymnus meus Dominus, et factus est mihi in salutem. Vox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum;

dextera Domini fecit virtutem. Dextera Domini exaltavit me,
dextera Domini fecit virtutem. Non moriar, sed vivam, et
narrabo opera Domini. Castigans castigavit me Dominus, et
morti non tradidit me.

Aperite mihi portas iustitiae; ingressus in eas confitebor
Domino. Haec porta Domini est; iusti intrabunt in eam.
Confitebor tibi, quia audivisti me, et factus es mihi in salutem.
Lapis quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput
anguli. A Domino facta est haec, et est mirabilis in oculis nostris.
Haec est dies quam fecit Dominus; exsulemus et laetemur in ea.
O Domine, salva sane; o Domine, prospera fac sane. Benedictus
qui venit in nomine Domini; benediximus vos ex domo Domini.

Deus Dominus est, et apparuit nobis; constituite festum in ramis
densis, usque ad cornua altaris. Deus meus es tu, et confitebor
tibi; Deus meus es tu, et exaltabo te. Confitebor tibi, quia
exaudisti me, et factus es mihi in salutem. Confitemini Domino,
quoniam bonus, quoniam in aeternum misericordia eius.

118

Hallelujah. Beati immaculati in via, qui ambulant in lege
Domini.

Beati qui scrutantur testimonia eius, in toto corde quaerent
eum. Non enim qui iniquitatem operantur in viis eius

ambulaverunt. Tu mandavisti praecepta tua, ut custodiantur valde. Utinam dirigantur viae meae ad custodienda iustificationes tuas. Tunc non pudeam, cum omnia mandata tua inspiciam. Confitebor tibi in rectitudine cordis, cum didicero iudicia iustitiae tuae. Statuta tua custodiam; ne me derelinquas usque nimis.

In quo corrigit adolescentior viam suam? In custodiendo verba tua. In toto corde meo exquisivi te; ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscondivi verba tua, ut non peccem tibi. Benedictus es, Domine; doce me statuta tua. In labiis meis nuntiavi omnia iudicia oris tui. In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut super omni divitia. In praeceptis tuis meditabor, et considerabo vias tuas. In statutis tuis meditabor, non obliviscor verba tua.

Retribue servo tuo, vivam et custodiam verba tua. Revela oculos meos, et considerabo mirabilia ex lege tua. Incola ego sum in terra; ne abscondas a me mandata tua. Desideravit anima mea desiderare iudicia tua omni tempore. Increpuisti superbos, maledicti qui declinant a mandatis tuis. Aufer a me opprobrium et contemptum, quia testimonia tua exquisivi. Etenim sederunt principes et adversum me locuti sunt, servus autem tuus meditatus est in iustificationibus tuis. Nam testimonia tua meditatio mea sunt, et consilia mea iustificationes tuae sunt.

Adhaesit solo anima mea; vivifica me secundum verbum tuum. Vias tuas nuntiavi et audivisti me; doce me iustificationes tuas.

Viam statutorum tuorum instruc me, et meditabor in mirabilibus tuis. Dormitavit anima mea prae taedio, confirma me in verbis tuis. Viam iniustitiae amove a me, et lege tua miserere mei. Viam veritatis elegi, et iudicia tua non oblitus sum. Adhaesi testimoniis tuis, Domine; ne me confundas. Viam mandatorum tuorum cucurri, quando dilatasti cor meum.

Legem pone mihi, Domine, viam iustificationum tuarum, et exquiram eam iugiter. Instrue me, et scrutabor legem tuam, et custodiam eam in toto corde meo. Deduc me in semita mandatorum tuorum, quia eam volui. Inclina cor meum in testimonia tua, et non in avaritiam. Averte oculos meos ne videant vanitatem; in via tua vivifica me. Confirma servo tuo verbum tuum ad timorem tuum. Aufer opprobrium meum quod suspicatus sum, quia iudicia tua bona sunt. Ecce concupivi mandata tua; in iustitia tua vivifica me.

Et veniat super me misericordia tua, Domine, salutare tuum secundum verbum tuum. Et respondebo iis qui exprobrant mihi verbum, quia speravi in verbis tuis. Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usque nimis, quoniam in iudiciis tuis speravi. Et custodiam legem tuam iugiter, in aeternum et in saeculum saeculi. Et ambulabam in latitudine, quia mandata tua exquisivi. Et loquebar in testimoniis tuis coram regibus, et non erubesceram. Et meditabar in mandatis tuis, quae amavi valde. Et levavi manus meas ad mandata tua, quae amavi, et meditatus sum in iustificationibus tuis.

Memento verborum tuorum servo tuo, in quibus spem mihi dedisti. Haec me consolata est in humiliatione mea, quia oraculum tuum vivificavit me. Superbi egerunt inique usque valde, a lege autem tua non declinavi. Memor fui iudiciorum tuorum ab aevo, Domine, et consolatus sum. Despondentia cepit me a peccatoribus relinquentibus legem tuam. Cantica erant mihi iustificationes tuae in loco peregrinationis meae. Memini in nocte nominis tui, Domine, et custodivi legem tuam. Haec facta est mihi, quia iustificationes tuas exquisivi.

Portio mea es, Domine; dixi me custoditurum esse legem tuam. Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo, miserere mei secundum eloquium tuum. Consideravi vias tuas, et converti pedes meos ad testimonia tua. Paratus sum et non turbatus sum ad custodienda mandata tua. Funes peccatorum circumplexi sunt me, et legis tuae non sum oblitus. Media nocte surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustitiae tuae. Particeps ego sum omnium timentium te et custodientium mandata tua. Misericordiae tuae, Domine, plena est terra; iustificationes tuas doce me.

Bonitatem fecisti cum servo tuo, Domine, secundum verbum tuum. Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me, quia praeceptis tuis credidi. Antequam humiliarer, ego peccavi; propter hoc oraculum tuum custodivi. Bonus es tu, Domine, et in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est super me iniquitas superbiorum; ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor eorum, ego

autem legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humiliasti me, ut discam iustificationes tuas. Bonum mihi est lex oris tui, super milia auri et argenti.

Manus tuae fecerunt me et plasmaverunt me; instrue me, et discam mandata tua. Qui te timent me videbunt et laetabuntur, quia in verba tua speravi. Cognovi, Domine, quia iustitia sunt iudicia tua, et in veritate humiliasti me. Fiat misericordia tua ad consolandum me, secundum eloquium tuum servo tuo. Veniant mihi miserationes tuae, et vivam, quia lex tua meditatio mea est. Pudescant superbi, quia iniuste inique egerunt in me; ego autem meditabor in mandatis tuis. Convertant me timentes te et cognoscentes testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis, ut non confundar.

Deficit in salutem tuam anima mea; in verba tua speravi. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, dicentes: Quando consolaberis me? Quia factus sum sicut uter in pruina, iustificationes tuas non oblitus sum. Quot sunt dies servi tui? Quando facies mihi iudicium ex persequentibus me? Narraverunt mihi iniqui garrulitates, sed non sicut lex tua, Domine. Omnia mandata tua veritas sunt; iniuste persecuti sunt me, adiuva me. Parum abfuit quin me consummarent in terra, ego autem non dereliqui mandata tua. Secundum misericordiam tuam vivifica me, et custodiam testimonia oris tui.

In aeternum, Domine, verbum tuum manet in caelo. In generationem et generationem veritas tua; fundasti terram et

permanet. Dispositione tua manet dies, quia universa serva tua sunt. Nisi lex tua meditatio mea esset, tunc utique periissem in humiliatione mea. In aeternum non obliviscor iustificationum tuarum, quia in eis vivificasti me. Tuus sum ego, salva me, quia statuta tua exquisivi. Me sustinuerunt peccatores ut perderent me; testimonia tua intellexi. Omnis consummationis vidi finem; latum est mandatum tuum valde.

Ut amavi legem tuam, Domine! Tota die meditatio mea est. Super inimicos meos sapientem me fecisti mandato tuo, quia in aevum meum est. Super omnes docentes me intellexi, quoniam testimonia tua meditatio mea est. Super seniores intellexi, quoniam praecepta tua exquisivi. Ex omni via mala cohibui pedes meos, ut servem verba tua. A iudiciis tuis non declinavi, quia tu me docuisti.

Quam dulcia gutturi meo verba tua, super mel ori meo! Ex mandatis tuis intellexi, propter hoc odivi omnem viam iniquitatis.

Lucerna pedibus meis lex tua, et lux semitis meis. Iuravi et constitui custodire iudicia iustitiae tuae. Humiliatus sum usque valde, Domine; vivifica me secundum verbum tuum. Voluntaria oris mei bene placita sint, Domine, et iudicia tua doce me. Anima mea in manibus tuis est continenter, et legem tuam non oblitus sum. Posuerunt peccatores laqueum mihi, et ex praeceptis tuis non erravi. Hereditavi testimonia tua in aeternum, quia exsultatio cordis mei sunt. Inclinavi cor meum ad facienda

iustificationes tuas in aeternum propter retributionem.

Paranomos odivi, legem autem tuam amavi. Adiutor meus et susceptor meus es tu; in verba tua speravi. Declinate a me qui malum operamini, et exscrutabor mandata Dei mei. Suscipe me secundum eloquium tuum, et vivam, et ne confundas me ab expectatione mea. Aduva me, et salvabor, et meditabor in iustificationibus tuis iugiter. Despexisti omnes apostatantes a iustificationibus tuis, quia iniusta cogitatio eorum.

Transgredientes putavi omnes peccatores terrae; propter hoc amavi testimonia tua. Confige ex timore tuo carnes meas, nam a iudiciis tuis timui.

Feci iudicium et iustitiam; ne tradas me eis qui me laedunt. Accipe servum tuum in bonum, ne calumnientur me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium iustitiae tuae. Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam, et iustificationes tuas doce me. Servus tuus sum ego; instruc me, et cognoscam testimonia tua. Tempus est faciendi Domino, dissipaverunt legem tuam. Propter hoc amavi mandata tua super aurum et topazium. Propter hoc ad omnia mandata tua dirigebar, omnem viam iniquam odivi.

Mirabilia sunt testimonia tua; propter hoc scrutata est ea anima mea. Manifestatio verborum tuorum illuminat et intellectum dat infantibus. Os meum aperui et traxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. Respice super me et miserere mei, secundum iudicium amantium nomen tuum. Gressus meos dirige

secundum eloquium tuum, et non dominetur mei omnis iniquitas. Redime me a calumniis hominum, et custodiam mandata tua. Faciem tuam fac lucere super servum tuum, et doce me iustificationes tuas. Exitus aquarum descenderunt oculi mei, quoniam non custodivi legem tuam.

Iustus es, Domine, et recta iudicia tua. Mandasti iustitiam testimonia tua, et veritatem valde. Consumpsit me zelus tuus, quia obliti sunt verborum tuorum inimici mei. Refinatum est oraculum tuum valde, et servus tuus amavit illud. Iunior ego sum et despectus, iustificationes tuas non oblitus sum. Iustitia tua iustitia in aeternum, et lex tua veritas. Tribulationes et necessitates invenerunt me; mandata tua meditatio mea sunt. Iustitia testimonia tua in aeternum; instrue me, et vivam.

Clamavi in toto corde meo, exaudi me, Domine; iustificationes tuas exquiram. Clamavi ad te, salva me, et custodiam testimonia tua. Praeoccupavi in intempesta nocte et clamavi; in verba tua speravi. Praevenue runt oculi mei auroram, ut meditarer verba tua. Vocem meam audi, Domine, secundum misericordiam tuam; secundum iudicium tuum vivifica me.

Appropinquaverunt qui persequuntur me cum iniquitate, a lege autem tua longe facti sunt. Prope es, Domine, et omnes viae tuae veritas. Secundum principia cognovi ex testimoniis tuis, quod in aeternum fundasti ea.

Vide humiliationem meam et erue me, quia legem tuam non oblitus sum. Judica causam meam et redime me, propter

verbum tuum vivifica me. Longe a peccatoribus est salus, quia statuta tua non exquisierunt. Misericordiae tuae multae sunt, Domine; secundum iudicium tuum vivifica me. Multi qui persequuntur me et opprimunt me, ex testimoniis tuis non declinavi. Vidi stultos et tabui, quia verba tua non custodierunt. Vide quia mandata tua amavi, Domine; in misericordia tua vivifica me. Principium verborum tuorum veritas est, et in aeternum omnia iudicia iustitiae tuae.

Principes persecuti sunt me gratis, et a verbis tuis timuit cor meum. Exultabo ego super verba tua, sicut qui invenit spolia multa. Injustitiam odivi et abominatus sum, legem autem tuam amavi. Septies in die laudavi te super iudicia iustitiae tuae. Pax multa iis qui amant legem tuam, et non est illis scandalum. Expectabam salutare tuum, Domine, et mandata tua amavi. Custodivit anima mea testimonia tua, et amavit ea valde. Custodivi mandata tua et testimonia tua, quia omnes viae meae coram te sunt, Domine.

Accedat supplicatio mea coram te, Domine; secundum oraculum tuum instrue me. Intret dignitas mea coram te, Domine; secundum oraculum tuum libera me. Erumpant labia mea hymnum, quando docueris me iustificationes tuas. Loquatur lingua mea verba tua, quia omnia mandata tua iustitia sunt. Fiat manus tua ad salvandum me, quia praecepta tua elegi. Desideravi salutare tuum, Domine, et lex tua meditatio mea est. Vivet anima mea et laudabit te, et iudicia tua adiuvabunt me. Erravi sicut ovis perdita; quaere servum tuum, quia mandata

tua non oblitus sum.

119

Canticum graduum. Ad Dominum cum affligerer clamavi, et exaudivit me.

Domine, libera animam meam a labiis iniustis et a lingua dolosa.

Quid detur tibi, et quid addatur tibi propter linguam dolosam?
Sagittae potentis acutae cum carbonibus desolatis.

Heu me, quod peregrinatio mea prolongata est; habitavi cum tabernaculis Cedar. Multa peregrinata est anima mea cum odientibus pacem. Eram pacificus; quando loquebar eis, pugnabant contra me sine causa.

120

Canticum graduum. Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium meum.

Auxilium meum a Domino qui fecit caelum et terram. Ne dederis in commotionem pedem tuum, neque dormitet qui custodit te. Ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israel. Dominus custodiet te, Dominus tegumentum tuum super manu dextera

tua. Dies sol non comburet te, neque luna noctem. Dominus guardet te ab omni malo; guardabit animam tuam Dominus. Dominus custodiet introitum tuum et exitum tuum a nunc et usque in saeculum.

121

Canticum graduum. Laetatus sum super his qui dixerunt mihi: In domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes nostri in atriis tuis, Hierusalem. Jerusalem aedificata ut civitas, cuius participatio eius in idipsum est. Illic enim ascenderunt tribus, tribus Domini, testimonium Israel, ad confitendum nomini Domini. Quia ibi sederunt throni ad iudicium, throni super domum David.

Interrogate profecto de pace Hierusalem, et abundantia sit iis qui te amant. Fiat quidem pax in potentia tua, et abundantia in turribus tuis. Propter fratres meos et proximos meos, loquebar quidem pacem de te. Propter domum Domini Dei nostri quaesivi bona tibi.

122

Canticum graduum. Ad te levavi oculos meos, qui hab

Ecce sicut oculi servorum in manus dominorum suorum, sicut oculi ancillae in manus dominae suae, sic oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri. Miserere nobis, Domine, miserere nobis, quia nimis repleti sumus contemptu. Super plus repleta est anima nostra opprobrio prosperorum et contemptione superbiorum.

123

Canticum ascensionum. Nisi quia Dominus erat nobiscum, dicat nunc Israel,

Si non quia Dominus erat in nobis, cum surgerent homines super nos, Ergo vivos nos devorassent, cum ira eorum in nos exardesceret. Ergo aqua nos submersisset, torrens animam nostram transiit. Ergo transiit anima nostra aquam irresistibilem.

Benedictus Dominus, qui non dedit nos in praedam dentibus eorum. Anima nostra sicut passer liberata est ex laqueo venantium; laqueus contritus est, et nos liberati sumus. Auxilium nostrum in nomine Domini, qui fecit caelum et terram.

124

Canticum graduum. Qui confidunt in Domino sicut mons Sion:

non commovebitur in aeternum qui habitat in Hierusalem.

Montes circum eam, et Dominus circum populum suum, a nunc et usque in aevum. Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem iustorum, ut non extendant iusti in iniquitatibus manus suas.

Bona fac, Domine, bonis et rectis corde. Eos autem qui declinant in strangulationes, abducet Dominus cum operantibus iniquitatem. Pax super Israel.

125

Canticum graduum. Cum converteret Dominus captivitatem Sion, facti sumus sicut consolati.

Tunc impletus est gaudio os nostrum, et lingua nostra exultatione; tunc dicent in gentibus: Magnificavit Dominus facere cum eis. Magnificavit Dominus facere nobiscum; facti sumus gaudentes.

Converte, Domine, captivitatem nostram sicut torrentes in Noto. Qui seminant in lacrimis, in exultatione metent. Euntes ibant et flebant, mittentes semina sua; venientes autem venient in exultatione, tollentes manipulos suos.

126

Canticum graduum. Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt qui aedificant eam; nisi Dominus custodierit civitatem, in vanum vigilavit qui custodit eam.

In vanum vobis est mane surgere; surgite post sedere, qui editis panem doloris, cum det dilectis suis somnum.

Ecce hereditas Domini filii, merces fructus ventris. Sicut sagittae in manu potentis, sic filii excussorum. Beatus qui implebit desiderium suum ex eis; non pudore afficientur, quando loquentur cum inimicis suis in portis.

127

Canticum ascensionum. Beati omnes timentes Dominum, ambulantes in viis eius.

Labores fructuum tuorum comedes, beatus es et bene tibi erit. Uxor tua sicut vitis prosperans in lateribus domus tuae, filii tui sicut novellae plantationes olivarum in circuitu mensae tuae.

Ecce sic benedicetur homo qui timet Dominum. Benedicat te Dominus ex Sion, et videas bona Hierusalem omnibus diebus vitae tuae. Et videas filios filiorum tuorum; pax super Israel.

128

Canticum graduum. Pluries pugnaverunt contra me ex iuventute mea; dicat nunc Israel,

Saepe pugnaverunt contra me ex iuventute mea, sed non potuerunt adversus me. Super tergum meum fabricaverunt peccatores, prolongaverunt iniquitatem suam. Dominus justus concidit cervices peccatorum.

Erubescant et convertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion. Fiant sicut herba tectorum, quae antequam evellatur exaruit, Non implevit manum suam qui metit, et sinum suum qui manipulos colligit. Et non dixerunt qui praetereuntes: Benedictio Domini super vos; benediximus vos in nomine Domini.

129

Canticum graduum. De profundis clamavi ad te, Domine.

Domine, exaudi vocem meam; fiant aures tuae intendentes ad vocem deprecationis meae. Si iniquitates observaveris, Domine, Domine, quis sustinebit? Quod apud te propitiatio est propter nomen tuum. Sustinui te, Domine; sustinuit anima mea in verbum tuum. speravit anima mea in Dominum, a custodia

matutina usque ad noctem,

Speret Israel super Dominum, quia apud Dominum misericordia, et multa apud eum redemptio. Et ipse redimebit Israel ex omnibus iniquitatibus eius.

130

Canticum ascensionum. Domine, non exaltatum est cor meum, neque elevati sunt oculi mei, neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me.

Si non humilis animo eram, sed exaltavi animam meam sicut ablactatus super matrem eius, sic retribues super animam meam. Speret Israel in Dominum ab hoc nunc et usque in saeculum.

131

Canticum graduum. Memento, Domine, David et omnis mansuetudinis eius.

Sicut iuravit Domino, vovit Deo Iacob, Si intrabo in tabernaculum domus meae, si ascendam super lectum stramenti mei, Si dabo somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem et requiem temporibus meis, Donec inveniam

locum Domino, tabernaculum Deo Iacob. Ecce audivimus eam in Ephratha; invenimus eam in campis silvae. Intremus in tabernacula eius, adoremus in loco ubi steterunt pedes eius.

Surge, Domine, in requiem tuam, tu et arca sanctificationis tuae. Sacerdotes tui induent iustitiam, et sancti tui exsultabunt. Propter David servum tuum, ne avertas faciem christi tui.

Iuravit Dominus David veritatem, et non reiiciet eam: ex fructu ventris tui ponam super thronum tuum. Si custodiant filii tui pactum meum, et testimonia mea haec quae docebo eos, et filii eorum usque in saeculum sedebunt super thronum tuum. Quia elegit Dominus Zion, elegit eam in habitationem sibi. Haec est quies mea in saeculum saeculi; hic habitabo, quoniam elegi eam. Venationem eius benedicens benedicam, pauperes eius saturabo panibus. Sacerdotes eius induam salute, et sancti eius exsultatione exsultabunt. Illic exsurgere faciam cornu David; paravi lucernam christo tuo. Inimicos eius pudore induam, super eum autem florebit sanctuarium meum.

132

Canticum graduum. Ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum!

Sicut unguentum super caput, quod descendit super barbam, barbam Aaron, quod descendit super oram vestimenti eius.

Sicut ros Hermon qui descendit super montes Sion, quia ibi mandavit Dominus benedictionem, vitam usque in saeculum.

133

Canticum ascensionum. Ecce iam benedicite Dominum, omnes servi Domini, qui statis in domo Domini, in atriis domus Dei nostri,

In noctibus levate manus vestras in sancta, et benedicite Dominum. Benedicat te Dominus ex Sion, qui fecit caelum et terram.

134

Hallelujah. Laudate nomen Domini, laudate servi Dominum,

Qui stant in domo Domini, in atriis domus Dei nostri. Laudate Dominum, quia Dominus bonus est; psallite nomini eius, quia bonum est.

Quia Iacob elegit sibi Dominus, Israel in possessionem sibi. Quod ego cognovi quod magnus est Dominus, et Dominus noster super omnes deos. Omnia quanta voluit Dominus fecit in caelo et in terra, in maribus et in omnibus abyssis. Adducens nubes ex extremo terrae, fulgura in pluviam fecit, qui educit ventos ex

thesauris suis. Qui percussit primogenita Aegypti, ab homine usque ad pecus. Misit signa et prodigia in medio tui, Aegypte, in Pharaonem et in omnes servos eius. Qui percussit nationes multas et occidit reges potentes, Sihon regem Amorrhaeorum, et Og regem Basan, et omnia regna Chanaan, Et dedit terram eorum hereditatem, hereditatem Israel populo suo.

Domine, nomen tuum in aeternum, et memoriale tuum in generationem et generationem. Quod Dominus populum suum iudicabit, et super servos suos consolabitur. Simulacra gentium argentum et aurum, opera manuum hominum. Os habent et non loquentur, oculos habent et non videbunt. Aures habent et non audient, neque enim est spiritus in ore eorum. Similes illis fiant qui faciunt ea, et omnes qui confidunt in eis.

Domus Israel, benedicite Dominum; domus Aaron, benedicite Dominum. Domus Levi, benedicite Dominum; qui timetis Dominum, benedicite Dominum. Benedictus Dominus ex Sion, qui habitat Hierusalem.

135

Hallelujah. Confitemini Domino, quoniam bonus est, quoniam in aeternum misericordia eius.

Confitemini Deo deorum, quia in aeternum misericordia eius. Confitemini Domino dominorum, quia in aeternum misericordia

eius.

Ei qui fecit mirabilia magna solus, quoniam in aeternum misericordia eius. Ei qui fecit caelos in intelligentia, quoniam in aevum misericordia eius. Ei qui firmavit terram super aquas, quia in aeternum misericordia eius. Ei qui fecit lumina magna soli, quoniam in aeternum misericordia eius. Solem in auctoritatem diei, quoniam in aevum misericordia eius. Lunam et stellas in auctoritatem noctis, quoniam in aevum misericordia eius.

Ei qui percussit Aegyptum cum primogenitis eorum, quia in aeternum misericordia eius. Et ei qui eduxit Israel e medio eorum, quoniam in aeternum misericordia eius, In manu forti et in brachio alto, quia in aeternum misericordia eius. Ei qui divisit mare Rubrum in divisiones, quoniam in aeternum misericordia eius, Et traducendi Israel per medium eius, quoniam in aeternum misericordia eius. Et excutienti Pharaonem et vim eius in mare rubrum, quoniam in aevum misericordia eius. Ei qui duxit populum suum per desertum, quia in aeternum misericordia eius.

Ei qui percussit reges magnos, quia in aeternum misericordia eius. Et occidenti reges fortes, quoniam in aeternum misericordia eius. Sihon regem Amorrhaeorum, quoniam in aeternum misericordia eius. Et Og regem Bashan, quia in aeternum misericordia eius. Et danti terram eorum hereditatem, quoniam in aeternum misericordia eius. hereditatem Israel

servo suo, quoniam in aeternum misericordia eius.

Quod in humiliatione nostra memor fuit nostri Dominus, quia in aeternum misericordia eius. Et redemit nos ex inimicis nostris, quia in aeternum misericordia eius. Qui dat nutrimentum omni carni, quoniam in aeternum misericordia eius. Confitemini Deo caeli, quia in aeternum misericordia eius.

136

Ad Davidem, Ieremiae. Super flumina Babylonis illic sedimus, et flevimus cum recordaremur Sion.

Super salices in medio eius suspendimus organa nostra. Quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos, verba cantionum, et qui abduxerunt nos: Hymnum cantate nobis ex cantionibus Sion.

Quomodo cantemus canticum Domini super terram alienam? Si obliviscar tui, Hierusalem, obliviscatur dextera mea. Adhaereat lingua mea faucibus meis, si non tui memor fuero, si non praeposueram Ierusalem in principio gaudii mei.

Memento, Domine, filiorum Edom in diem Hierosolymae, dicentium: Evacuate, evacuate usque ad fundamenta eius. Filia Babylonis, o miserabilis, beatus qui retribuet tibi retributionem tuam quam retribuisti nobis. Beatus qui praevalebat et allidet

infantes tuos ad petram.

137

Psalmus David, Aggaei et Zachariae. Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo, et coram nuntis psalmum canabo tibi, quia audivisti omnia verba oris mei.

Adorabo ad templum sanctum tuum, et confitebor nomini tuo super misericordia tua et veritate tua, quia magnificasti super omne nomen sanctum tuum. In qua die invocavero te, cito exaudi me; multum curabis me in anima mea virtute tua. Confiteantur tibi, Domine, omnes reges terrae, quia audierunt omnia verba oris tui. Et content in viis Domini, quia magna est gloria Domini.

Quia altus est Dominus, et humilia prospicit, et alta a longe cognoscit. Si iero in medio afflictionis, vivificabis me; super iram inimicorum meorum extendisti manus tuas, et salvavit me dextera tua. Domine, retribues pro me; Domine, misericordia tua in aeternum; opera manuum tuarum ne despicias.

138

In finem, psalmus Davidi. Domine, probasti me et cognovisti me.

Tu cognovisti cathedram meam et resurrectionem meam; tu intellexisti cogitationes meas a longe. Viam meam et funem meum investigasti, et omnes vias meas praevidisti. quod non est sermo iniustus in lingua mea, ecce Domine, tu cognovisti omnia Ultima et antiqua tu formasti me, et posuisti super me manum tuam.

Admirata est scientia tua ex me; confortata est, nec possum ad eam pervenire. Quo ibo a spiritu tuo, et a facie tua quo fugiam? Si ascendam in caelum, tu ibi es; si descendam in infernum, ades. Si assumam alas meas ad orientem, et habitabo in ultimis partibus maris, Etenim ibi manus tua ducet me, et tenebit me dextera tua. Et dixi: Ergo tenebrae calcabunt me, et nox erit illuminatio in deliciis meis. Quia tenebrae non obscurabuntur a te, et nox sicut dies illuminabitur; sicut tenebrae eius, sic et lux eius. Quia tu possedisti renes meos, Domine; suscepisti me ex utero matris meae. Confitebor tibi, quia terribiliter admirabilis factus es; mirabilia sunt opera tua, et anima mea cognoscit valde. Non latuit os meum a te, quod fecisti in occulto, et substantia mea in infimis terrae. Informem meum viderunt oculi tui, et in libro tuo omnes scribentur; dies formabuntur, et nemo in eis.

Mihi autem valde honorati sunt amici tui, Deus; valde roborata sunt principia eorum. Enumerabo eos, et super arenam multiplicabuntur; evigilavi, et adhuc sum tecum.

Si occidas peccatores, o Deus, viri sanguinem declinate a me,

quia dices in cogitationem, capient in vanitatem civitates tuas. Nonne eos qui odiunt te, Domine, odivi, et super inimicos tuos tabescebam? Perfectum odium odivi eos; in inimicos facti sunt mihi. Proba me, Deus, et cognosce cor meum, examina me, et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me, et deduc me in via aeterna.

139

In finem, Psalmus David.

Erue me, Domine, ex homine malo; ab viro iniquo libera me. qui cogitaverunt iniustitias in corde, tota die ordinabant bella. Acuerunt linguam suam sicut serpentis; venenum aspidum sub labiis eorum. Diapsalma. Custodi me, Domine, de manu peccatoris; ab hominibus iniquis erue me, qui cogitaverunt supplantare gressus meos. Absconderunt superbi laqueum mihi, et funes extenderunt in laqueos pedibus meis; iuxta semitam offendiculum posuerunt mihi, diapsalma.

Dixi Domino: Deus meus es tu; auscultare, Domine, vocem supplicationis meae. Domine Domine, potentia salutis meae, obumbrasti super caput meum in die belli. Non tradas me, Domine, a desiderio meo peccatori; cogitaverunt contra me, non derelinquas me, ne quando exaltentur. Diapsalma.

Caput circuitus eorum, labor labiorum eorum cooperiet eos.

Cadent super eos carbones ignis super terram, et deicies eos in miseriis, nec resistant. Vir loquax non dirigetur super terram; virum iniustum mala venabuntur ad corruptionem. Cognovi quia faciet Dominus iudicium pauperis et iustitiam pauperum. Verumtamen iusti confitebuntur nomini tuo, habitabunt recti cum vultu tuo.

140

Psalmus David. Domine, clamavi ad te, exaudi me, attende voci deprecationis meae, cum clamarem ad te.

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo; elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium obsidionis circa labia mea. Ne declines cor meum in verba nequitiae, ad praetextandas excusationes in peccatis, cum hominibus operantibus iniquitatem, et non communicabo cum electis eorum. Disciplinabit me iustus in misericordia et arguet me; oleum autem peccatoris non unguet caput meum, quoniam etiam oratio mea in beneplacitis eorum.

Deglutiti sunt iuxta petram fortes eorum; audient verba mea, quia dulcia facta sunt. Velut crassitudo terrae disrupta est super terram, dispersa sunt ossa nostra apud infernum. Quia ad te, Domine, oculi mei; in te speravi, ne auferas animam meam. Custodi me a laqueo quem constituerunt mihi, et a scandalis

eorum qui operantur iniquitatem. Cadent in rete eius peccatores, solus sum ego donec transibo.

141

Intellegentiae Davidi, cum esset in spelunca, oratio.

Voce mea ad Dominum clamavi, voce mea ad Dominum precatus sum. Effundam coram eo supplicationem meam; tribulationem meam coram eo nuntiabo. In deficiendo ex me spiritu meo, et tu cognovisti semitas meas; in via hac qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi. Observabam in dextra et spectabam, quia non erat qui me recognosceret; periit fuga a me, et non est qui animam meam quaerat. Ad te, Domine, clamavi, et dixi: Tu es spes mea, portio mea in terra viventium. Attende ad supplicationem meam, quia humiliatus sum valde; libera me ex persequentibus me, quia corroborati sunt super me. Educ ex custodia animam meam ad confitendum nomini tuo; me exspectant iusti, Domine, donec retribuas mihi.

142

Psalmus David, quando eum filius persequabatur. Domine, exaudi orationem meam, auribus percipe deprecationem meam in veritate tua, exaudi me in iustitia tua.

Et ne ineas in iudicium cum servo tuo, quia non iustificabitur coram te omnis vivens.

Quia persecutus est inimicus animam meam, humiliavit in terram vitam meam, sedere me fecit in tenebris sicut mortuos saeculi. Et despondit super me spiritus meus; in me turbatum est cor meum. Memor fui dierum antiquorum, et meditatus sum in omnibus operibus tuis; in factis manuum tuarum meditabar. Expandi ad te manus meas; anima mea sicut terra sine aqua tibi. Diapsalma.

Cito exaudi me, Domine; defecit spiritus meus. Ne avertas faciem tuam a me, et assimilabor descendentibus in lacum. Audibile fac mihi mane misericordiam tuam, quia in te speravi; notum fac mihi, Domine, viam in qua ambulabo, quia ad te levavi animam meam. Erue me ex inimicis meis, Domine, quia ad te confugi. Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu; spiritus tuus bonus ducet me in via recta. Propter nomen tuum, Domine, vivificabis me; in iustitia tua educes ex tribulatione animam meam. Et in misericordia tua delabis inimicos meos, et perdes omnes qui affligunt animam meam, quia servus tuus sum.

143

Davidi ad Goliath. Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad proelium, digitos meos ad bellum.

Misericordia mea et refugium meum, adiutor meus et liberator meus, protector meus, et in eum speravi, qui subicit populum meum sub me.

Domine, quid est homo, ut cognitus sis ei? aut filius hominis, ut reputes eum? Homo vanitati assimilatus est; dies eius sicut umbra transeunt.

Domine, inclina caelos tuos et descende; tange montes et fumigabunt. Fulgura coruscationem et disperges eos; emitte sagittas tuas et conturbabis eos. Emitte manum tuam ex alto, erue me et libera me ex aquis multis, e manu filiorum alienorum. quorum os locutum est vanitatem, et dextera eorum dextera iniquitatis.

O Deus, canticum novum cantabo tibi; in psalterio decachordo psallam tibi. Ei qui dat salutem regibus, qui redemit David servum suum de gladio malo. Libera me et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum est vanitatem, et dextera eorum dextera iniquitatis. Quorum filii sicut novae plantae stabilitae in iuventute eorum, filiae eorum ornatae, circumornatae sicut similitudo templi. Horrea eorum plena, exundantia ex hoc in hoc; oves eorum multifetae, multiplicantes in exitibus eorum. Boves eorum pingues sunt, non est ruina sepis, neque exitus, neque clamor in atriis eorum. Beatum declaraverunt populum cui haec sunt; beatus populus cuius Dominus Deus eius est.

Laus David. Exaltabo te, Deus meus, rex meus, et benedicam nomen tuum in aevum et in aevum aevi.

Per singulos dies benedicam te, et laudabo nomen tuum in aeternum et in saeculum saeculi. Magnus Dominus et laudabilis valde, et magnitudinis eius non est finis. Generatio et generatio laudabit opera tua, et potentiam tuam annuntiabunt. Et magnificentiam gloriae sanctitatis tuae loquentur, et mirabilia tua narrabunt. Et vim rerum terribilium tuarum dicent, et magnitudinem tuam narrabunt. Memoriam multitudinis bonitatis tuae effundent, et iustitia tua exsultabunt.

Compassionatus et misericors est Dominus, patiens et multus in misericordia. Bonus Dominus iis qui sustinent, et misericordiae eius super omnia opera eius. Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua, et sancti tui benedicant te. Gloriam regni tui dicent, et potentiam tuam loquentur. Ad notum faciendum filiis hominum potestatem tuam, et gloriam magnificentiae regni tui. Regnum tuum est regnum omnium saeculorum, et dominatio tua in omni generatione et generatione.

Dominus supportat omnes cadentes, et erigit omnes fractos. Oculi omnium in te sperant, et tu das cibum eorum in tempore opportuno. Aperis tu manus tuas et imples omne animal benevolentia. Justus Dominus in omnibus viis eius, et sanctus in

omnibus operibus eius.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum, omnibus invocantibus eum in veritate. Voluntatem timentium eum faciet, et supplicationem eorum exaudiet, et salvabit eos. Dominus custodit omnes qui diligunt eum, et omnes peccatores exterminabit. Laudem Domini loquetur os meum, et benedicat omnis caro nomen sanctum eius in aevum et in aevum aevi.

145

Hallelujah, Haggai et Zechariah. Laudat anima mea Dominum.

Laudabo Dominum in vita mea, psallam Deo meo quamdiu existo. Ne confidatis in principes et in filios hominum, quibus non est salus. Exibit spiritus eius et revertet in terram eius; in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo eius, Eum qui fecit caelum et terram, mare et omnia quae in eis sunt, qui custodit veritatem in aevum, facientem iudicium eis qui iniuriam patiuntur, dantem cibum esurientibus. Dominus solvit vinctos, Dominus sapientes facit caecos, Dominus erigit fractos, Dominus amat iustos.

Dominus custodit peregrinos, orphanum et viduam suscipiet, et viam peccatorum delebit. Regnabit Dominus in aeternum, Deus

tuus, Sion, in generationem et generationem.

146

Hallelujah, Haggai et Zechariah. Laudate Dominum, quia bonus psalmus; Deo nostro dulcis sit laus.

Aedificans Hierusalem Dominus, et dispersiones Israel congregabit. Qui sanat fractos corde, et ligat vulnera eorum, Qui numerat multitudinem stellarum, et omnibus eis nomina vocat. Magnus Dominus noster, et magna fortitudo eius, et intellegentiae eius non est numerus. Dominus assumit mansuetos, humiliat autem peccatores usque ad terram.

Incipite Domino in confessione, psallite Deo nostro in cithara. Circumdanti caelum nubibus, praeparanti terrae pluviam, exoriri facienti in montibus herbam et viriditatem servituti hominum, et danti pecoribus cibum eorum, et pullis corvorum invocantibus eum. Non in potestate equi desiderabit, neque in cruribus viri beneplacitum habebit. Complacet Dominus in timentibus eum, et in omnibus sperantibus in misericordiam eius.

147

Hallelujah, Haggai et Zechariah. Lauda, Jerusalem, Dominum;

lauda Deum tuum, Sion.

Quia corroboravit vectes portarum tuarum, benedixit filios tuos in te. Qui ponit fines tuos pacem, et adipe tritici satiat te. Qui mittit oraculum suum terrae, donec velociter currat verbum eius Eius qui dat nivem sicut lanam, nebulam sicut cinerem spargit, Iacientis crystallum eius velut buceas, ante faciem frigoris eius quis sustinebit? Mittet verbum suum et liquefaciet ea; flabit spiritus suus et fluent aquae. Reportans verbum suum Iacobo, iustitias et iudicia sua Israeli. Non fecit sic omni nationi, et iudicia eius non manifestavit eis.

148

Hallelujah, Haggai et Zechariah. Laudate Dominum ex caelis, laudate eum in altissimis.

Laudate eum omnes angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius. Laudate eum, sol et luna; laudate eum, omnia astra et lux. Laudate eum caeli caelorum, et aqua quae supra caelos est. Laudent nomen Domini, quia ipse dixit et facta sunt; ipse mandavit et creata sunt. Statuit ea in aevum et in aevum aevi; praeceptum posuit, et non praeteribit.

Laudate Dominum de terra, dracones et omnes abyssi. Ignis, grando, nix, crystallus, spiritus tempestatis, quae faciunt verbum eius, Montes et omnes colles, ligna fructifera et omnes

cedri, Bestiae et omnia pecora, reptilia et volatilia pennata,
Reges terrae et omnes populi, principes et omnes iudices terrae,
Iuvenes et virgines, senes cum iunioribus Laudent nomen
Domini, quia exaltatum est nomen eius solius; confessio eius
super terram et caelum. et exaltabit cornu populi sui, hymnum
omnibus sanctis suis, filiis Israel, populo appropinquanti ei.

149

Hallelujah. Cantate Domino canticum novum, laus eius in
ecclesia sanctorum.

Laetetur Israel in eo qui fecit eum, et filii Sion exsultent in rege
suo. Laudent nomen eius in choro, in tympano et psalterio
psallant ei. Quia Dominus placet in populo suo, et exaltabit mites
in salute.

Gloriabuntur sancti in gloria, et exsultabunt super lectos suos.
Exaltationes Dei in gutture eorum, et gladii ancipites in manibus
eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in
populis, Ad ligandos reges eorum in compedibus, et gloriosos
eorum in manicis ferreis, Ad faciendum in eis iudicium
scriptum: gloria haec est omnibus sanctis eius.

150

Hallelujah. Laudate Deum in sanctis eius, laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum super potestates eius, laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius. Laudate eum in sono tubae, laudate eum in psalterio et cithara. Laudate eum in tympano et choro, laudate eum in chordis et organo. Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis clangoris. Omnis spiritus laudet Dominum.

151

Hic psalmus proprius est David, et extra numerum, quando singulari certamine pugnavit cum Goliath. Parvus eram inter fratres meos, et iunior in domo patris mei; pascebam oves patris mei.

Manus meae instrumentum fecerunt, et digiti mei psalterium aptaverunt. Et quis annuntiabit Domino meo? Ipse Dominus, ipse exaudit. Ipse misit angelum suum, et sustulit me de ovibus patris mei, et unxit me oleo unctionis suae. Fratres mei boni et magni sunt, et non bene placuit in eis Dominus. Exierunt in occursum alienigeno, et maledixit me in idolis suis. Ego autem, evaginato gladio eius, decapitavi eum et sustuli opprobrium a filiis Israel.

I Regum

1

Et rex David senior progressus diebus, et circumdabant eum vestimentis, et non calefaciebat. Et dixerunt servi eius: Quaerant regi virginem puellam, et stabit coram rege, et erit eum fovens, et dormiet cum eo, et calefiet dominus meus rex. Et quaesierunt puellam pulchram ex omni territorio Israel, et invenerunt Abisag Sunamitin, et adduxerunt eam ad regem. Et puella pulchra valde erat, et calefaciebat regem, et ministrabat ei, et rex non cognovit eam.

Et Adonias filius Haggith exaltavit se dicens: Ego regnabo, et fecit sibi currus et equites et quinquaginta viros currere ante eum. Et pater eius eum numquam impedivit, dicens: Cur tu hoc fecisti? Et quidem ipse aspectu valde pulcher erat, et eum peperit post Absalom. Et facti sunt verba eius cum Ioab filio Saruiae et cum Abiathar sacerdote, et adiuvabant post Adoniam. Et Sadok sacerdos, et Banaias filius Iodae, et Nathan propheta, et Semei, et Resi, et filii potentes David non erant post Adoniam. Et

sacrificavit Adonias oves et vitulos et agnos apud lapidem Zoheleth, qui erat iuxta Rogel, et vocavit omnes fratres suos et omnes potentes Iudae servos regis. Et Nathan prophetam et Banaïam et potentes et Salomonem fratrem suum non vocavit.

Et dixit Nathan ad Bathshebam matrem Salomonis, dicens: Nonne audivisti quod regnavit Adonias filius Haggith, et dominus noster David non cognovit? Et nunc huc veni, dabo tibi consilium, et erue animam tuam et animam filii tui Salomonis. Veni, intra ad regem David, et dices ad eum dicens: Nonne tu, domine mi rex, iuravisti servae tuae, dicens: Filius tuus Salomon regnabit post me, et ipse sedebit super throno meo? Et quare regnavit Adonias? Et ecce adhuc te loquente illic cum rege, et ego intrabo post te, et implebo verba tua.

Et intravit Bersabee ad regem in cubiculum, et rex erat senex valde, et Abisag Sunamitis erat ministrans regi. Et incurvavit se Bersabee, et adoravit regem, et dixit rex: Quid est tibi? Illa autem dixit, domine mi, tu iurasti in Domino Deo tuo ancillae tuae, dicens: Filius tuus Salomon regnabit post me, et ipse sedebit super thronum meum. Et nunc ecce Adonias regnavit, et tu, domine mi rex, non cognovisti. Et sacrificavit vitulos et agnos et oves in multitudine, et vocavit omnes filios regis, et Abiathar sacerdotem, et Joab principem exercitus, et Salomonem servum tuum non vocavit. Et tu, domine mi rex, oculi totius Israel ad te spectant, ut nuntias eis quis sedebit super thronum domini mei regis post eum. Et erit, cum dormierit dominus meus rex cum patribus suis, et ero ego et Salomon filius meus peccatores.

Et ecce adhuc ea loquente cum rege, Nathan propheta venit. Et nuntiatum est regi: Ecce Nathan propheta. Et intravit coram rege, et adoravit regem prostratus facie ad terram. Et dixit Nathan, domine mi rex, tu dixisti: Adonias regnabit post me, et ipse sedebit super thronum meum? Quod descendit hodie et sacrificavit vitulos et agnos et oves in multitudinem, et vocavit omnes filios regis et principes potestatis et Abiathar sacerdotem, et ecce sunt edentes et bibentes coram eo, et dixerunt: Vivat rex Adonias. Et me ipsum servum tuum, et Sadoc sacerdotem, et Banaïam filium Iodae, et Salomonem servum tuum non vocavit. Si per dominum meum regem factum est verbum hoc, et non notum fecisti servo tuo quis sedebit super thronum domini mei regis post eum.

Et respondit rex David et dixit: Vocate mihi Bersabee. Et intravit coram rege et stetit coram eo. Et iuravit rex et dixit: Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni afflictione. Quod sicut iuravi tibi in Domino Deo Israel, dicens, quod Salomon filius tuus regnabit post me, et ipse sedebit super thro Et incurvavit se Beersheba super faciem ad terram, et adoravit regem, et dixit: Vivat dominus meus rex David in aeternum.

Et dixit rex David: Vocate mihi Sadoc sacerdotem, et Nathan prophetam, et Banaïam filium Ioiadae. Et intraverunt ante regem. Et dixit rex illis: Capite servos domini vestri vobiscum, et imponite filium meum Salomonem super mulam meam, et deducite eum in Gihon, Et ungat eum illic Sadoc sacerdos et Nathan propheta in regem super Israel, et canite tuba, et dicetis:

Vivat rex Salomon. Et sedebit super throno meo, et regnabit pro me, et ego mandavi ut sit dux super Israel et Iudam. Et respondit Banaïas filius Iodae regi, et dixit: Fiat sic, confirmet Dominus Deus domini mei regis, Sicut Dominus erat cum domino meo rege, sic sit cum Salomone, et magnificet thronum eius super thronum domini mei regis David.

Et descendit Sadoc sacerdos, et Nathan propheta, et Banaïas filius Iodae, et Cherethi, et Phelethi, et imposuerunt Salomonem super mulam regis David, et duxerunt eum in Gion. Et accepit Sadoc sacerdos cornu olei ex tabernaculo, et unxit Salomonem, et cecinit tubā cornea, et dixit omnis populus: Vivat rex Salomon! Et ascendit omnis populus post eum, et saltabant in choris et laetantes laetitia magna, et rupta est terra voce eorum.

Et audivit Adonias et omnes invitati eius, et ipsi compleverunt edere, et audivit Joab vocem tubae, et dixit: Quae est vox civitatis sonantis? Adhuc eo loquente, et ecce Ionathan filius Abiathar sacerdotis intravit, et dixit Adonias: Intra, quia vir virtutis es tu, et bona evangelizare. Et respondit Ionathan et dixit: Etiam, dominus noster rex David regem fecit Salomonem. Et misit cum eo rex Sadoc sacerdotem, et Nathan prophetam, et Banaïam filium Ioiadae, et Cherethi, et Pelethi, et imposuerunt eum super mulam regis. Et unxerunt eum Sadoc sacerdos et Nathan propheta in Gihon, et ascenderunt inde laetantes, et resonuit civitas; haec vox est quam audivistis. Et sedit Salomon super thronum regni. Et intraverunt servi regis ut benedicerent dominum nostrum regem David, dicentes: Bonum faciat Deus

nomen Salomonis super nomen tuum, et magnificet thronum eius super thronum tuum. Et adoravit rex super lectum suum. Et quidem ita dixit rex: Benedictus Dominus Deus Israel, qui dedit hodie ex semine meo sedentem super throno meo, et oculi mei vident.

Et obstupuerunt omnes invitati Adoniae, et abierunt unusquisque in viam suam. Et Adonias timuit a facie Salomonis, et surrexit et abiit et apprehendit cornua altaris. Et nuntiatum est Salomoni, dicentes: Ecce Adonias timuit regem Salomonem, et tenet cornua altaris, dicens: Iuret mihi hodie Salomon, si non interficiet servum suum gladio. Et dixit Salomon: Si fiat in filium virtutis, non cadet de capillis eius super terram; sed si malitia inventa fuerit in eo, morte morietur. Et misit rex Solomon, et deduxerunt eum desuper altare, et intravit, et adoravit regem Solomon, et dixit ei Solomon: Veni in domum tuam.

2

Et appropinquaverunt dies David ut moreretur, et locutus est ad Salomonem filium suum dicens, Ego eo in via omnis terrae, et fortis eris, et eris in virum. Et custodies custodiam Domini Dei tui, ut ambules in viis eius, custodiens mandata eius et iudicia et iudicia illa scripta in lege Moysi, ut intellegas quae facies secundum omnia quaecumque mandavero tibi, Ut statuatur Dominus verbum suum quod locutus est dicens: Si custodierint filii tui viam suam ambulare coram me in veritate, in toto corde

suo, non excidetur tibi vir desuper throno Israel. Et quidem tu cognovisti quanta fecit mihi Ioab filius Saruiae, quanta fecit duobus principibus potestatum Israel, Abenner filio Ner et Amessai filio Iether, et occidit eos, et posuit sanguines belli in pace, et dedit sanguinem innocentem in zona sua quae in lumbis suis erat, et in calceamento suo quod in pede suo erat. Et facies secundum sapientiam tuam, et tu deduces canitiem eius in pace ad inferos. Et filiis Barzillai Galaaditis facies misericordiam, et erunt in edentibus mensam tuam, quia sic appropinquaverunt mihi cum ego fugerem a facie Absalom fratris tui. Et ecce tecum est Semei filius Gera filius Ieminitis ex Bahurim, et ipse maledixerat mihi maledictionem dolorosam die qua ibam in castra, et ipse descendit in occursum meum ad Iordanem, et iuravi ei in Domino, dicens: Si interfecero te gladio. Et non acquietes eum, quia vir sapiens es, et cognosces quae facies ei, et deduces canitiem eius cum sanguine ad infernum.

Et dormivit David cum patribus suis, et sepultus est in civitate David. Et dies quibus regnavit David super Israel quadraginta anni fuerunt: in Hebron regnavit septem annos, et in Hierusalem triginta tres annos.

Et Solomon sedit super throno David patris eius, et praeparatum est regnum eius valde. Et intravit Adonias filius Haggith ad Bathshebam matrem Salomonis, et adoravit eam. Illa autem dixit: Pacificus est ingressus tuus? Et dixit: Pacificus. Verbum mihi ad te. Et dixit ei: Loquere. Et dixit ei: Tu scis quia mihi erat regnum, et in me posuit omnis Israel faciem suam ad regem, et

versum est regnum, et factum est fratri meo, quia a Domino factum est ei. Et nunc petitionem unam ego peto a te, ne avertas faciem tuam. Et dixit ei Bersabee: Loquere. Et dixit ei, dic ergo ad Salomonem regem, quod non avertet faciem suam a te, et dabit mihi Abisag Sunamitidem in uxorem. Et dixit Beersheba: Bene, ego loquar de te ad regem.

Et intravit Beersheba ad regem Salomonem ut loqueretur ei de Adonijah, et surrexit rex in occursum eius, et osculatus est eam, et sedit super thronum, et positus est thronus matri regis, et sedit a dextris eius. Et dixit ei: Petitionem unam parvam ego peto a te; ne avertas faciem meam. Et dixit ei rex: Pete, mater mea, et non avertam te. Et dixit: Detur quidem Abisa Sunamitis Adoniae fratri tuo in uxorem. Et respondit rex Salomon et dixit matri suae: Cur petivisti Abisag pro Adonia? Pete etiam ei regnum, quia ipse est frater meus maior me, et ei est Abiathar sacerdos, et ei est Joab filius Saruiae dux militum socius. Et iuravit rex Solomon per Dominum, dicens: Haec faciat mihi Deus et haec addat, quia contra animam suam locutus est Adonias verbum hoc. Et nunc vivit Dominus, qui praeparavit me et posuit me super thronum David patris mei, et ipse fecit mihi domum sicut locutus est Dominus, quia hodie morte afficietur Adonias. Et misit rex Solomon per manum Banaiae filii Iodae, et occidit eum, et mortuus est Adonias in die illa.

Et Abiatharo sacerdoti dixit rex: Discede tu in Anathoth in agrum tuum, quia vir mortis es tu in die hac, et non interficiam te, quia portasti arcam foederis Domini coram patre meo, et

quia afflictus es in omnibus quibus afflictus est pater meus. Et eiecit Salomon Abiathar ne esset sacerdos Domini, ut impleretur verbum Domini quod locutus est super domum Heli in Selom.

Et auditio venit usque ad Ioab filium Saruiae, quia Ioab erat inclinatus post Adoniam, et post Salomonem non inclinavit, et fugit Ioab in tabernaculum Domini, et tenuit cornua altaris. Et nuntiatum est Salomoni, dicentes: Fugerat Ioab in tabernaculum Domini, et ecce tenet cornua altaris. Et misit Salomon rex ad Ioab, dicens: Quid factum est tibi, quia fugisti in altare? Et dixit Ioab: Timui a facie tua, et fugi ad Dominum. Et misit Salomon Banaiam filium Ioiadae, dicens: Vade et interfice eum, et sepeli eum.

Et venit Banaias filius Iodae ad Ioab in tabernaculum Domini, et dixit ei: Haec dicit rex: Exi. Et dixit Ioab: Non exhibo, quia hic moriar. Et reversus est Banaias filius Iodae, et dixit regi, dicens: Haec locutus est Ioab, et haec respondit mihi. Et dixit ei rex: Vade et fac ei sicut dixit, et interfice eum, et sepelies eum, et auferes hodie sanguinem quem gratis effudit a me et a domo patris mei. Et reversit Dominus sanguinem iniustitiae eius in caput eius, sicut occurrit duobus hominibus iustis et bonis super eum, et occidit eos gladio, et pater meus David non cognovit sanguinem eorum, Abner filium Ner ducem exercitus Israel et Amasa filium Jether ducem exercitus Iuda. Et reversa sunt sanguina eorum in caput eius et in caput seminis eius in aeternum, et David et semini eius et domui eius et throno eius fiat pax usque in aeternum a Domino. Et ascendit Banaias filius

Iodae, et occurrit ei, et mortificavit eum, et sepelivit eum in domo eius in deserto.

Et dedit rex Banaïam filium Ioiadae pro eo super exercitum, et regnum confirmatum est in Hierosolymis, et Sadok sacerdotem constituit eum rex sacerdotem primum pro Abiathar. Et Salomon filius David regnavit super Israel et Iudam in Hierosolymis.

Et vocavit rex Semei, et dixit ei: Aedifica tibi domum in Hierusalem et sede ibi, et non exibis inde nusquam. Et erit in die exitus tui, cum transieris torrentem Cedron, sciens scies quod morte morieris; sanguis tuus erit super caput tuum. Et iuravit eum rex in die illa. Et dixit Semei ad regem: Bonum verbum quod locutus es, domine mi rex; sic faciet servus tuus. Et sedit Semei in Hierusalem tribus annis.

Et factum est post tres annos, et fugerunt duo servi Semei ad Anchus filium Maacha regem Geth, et nuntiatum est Semei dicentes: Ecce servi tui in Geth. Et surrexit Semei et stravit asinum suum, et ivit in Geth ad Anchus ad quaerendos servos suos, et ivit Semei, et duxit servos suos ex Geth. Et nuntiatum est Salomoni, dicentes, quod ivit Semei ex Hierosolyma in Geth, et reduxit servos suos. Et misit rex et vocavit Semei, et dixit ad eum: Nonne iurare te feci secundum Dominum, et testificatus sum tibi, dicens: In quacumque die exieris ex Hierusalem, et ieris in dextram aut in sinistram, sciens scies quod morte morieris? Et cur non custodisti iusiurandum Domini et

mandatum quod tibi praecepi?

Et dixit rex ad Semei: Tu scis omnem malitiam tuam quam scit cor tuum, quae fecisti David patri meo, et retribuit Dominus malitiam tuam in caput tuum. Et rex Solomon benedictus, et thronus David erit paratus coram Domino in aevum.

Et mandavit rex Solomon Banaiae filio Ioiadae, et exivit et occidit eum.

3

Sed populus incensum offerebat in excelsis, quia non aedificata erat domus Domino usque ad id tempus. Et amavit Salomon Dominum, ambulans in praeceptis David patris sui, excepto quod in excelsis sacrificabat et incensum adolebat. Et surrexit et ivit in Gabaon ut sacrificaret ibi, quia haec erat altissima et magna; mille holocausta obtulit Salomon super altare in Gabaon.

Et visus est Dominus Salomoni in somno nocte, et dixit Dominus ad Salomonem: Postula tibi ipsi petitionem quam vis. Et dixit Salomon: Tu fecisti cum servo tuo David, patre meo, misericordiam magnam, sicut transivit coram te in veritate et in iustitia et in rectitudine cordis tecum, et custodisti ei

misericordiam magnam hanc, ut dares filium eius super thronum eius, sicut est dies haec. Et nunc, Domine Deus meus, tu dedisti servum tuum pro David patre meo, et ego sum puer parvus, et non scio exitum meum et introitum meum. Servus autem tuus in medio populi tui est, quem elegisti, populi multi, qui numerari non potest. Et dabis servo tuo cor audiens ad discernendum populum tuum in iustitia, et ad intellegendum inter bonum et malum, quia quis poterit iudicare populum tuum gravem hunc?

Et placuit coram Domino quod petivit Salomon verbum hoc. Et dixit Dominus ad eum: Pro eo quod petivisti a me verbum hoc, et non petivisti tibi dies multos, et non petivisti divitias, neque petivisti animas inimicorum tuorum, sed petivisti tibi intelligere et audire iudicium, Ecce feci secundum verbum tuum, ecce dedi tibi cor prudens et sapiens; sicut tu non factus es ante te, et post te non surget similis tibi. Et quae non petivisti dedi tibi, et divitias et gloriam, ut non fuerit vir similis tibi in regibus. Et si ambulaveris in via mea, custodiens mandata mea et praecepta mea, sicut ambulavit David pater tuus, et multiplicabo dies tuos. Et evigilavit Solomon, et ecce somnium erat, et surrexit et venit in Hierusalem, et stetit ante altare quod erat ante arcam foederis Domini in Sion, et obtulit holocausta, et fecit pacificas, et fecit potum magnum sibi et omnibus servis suis.

Tunc apparuerunt duae mulieres meretrices regi, et steterunt coram eo. Et dixit una mulier: In me, domine, ego et mulier haec habitabamus in una domo, et peperimus in domo. Et factum est

die tertia postquam peperit, peperit etiam mulier haec, et eramus simul, et non erat quisquam nobiscum praeter nos ambas in domo. Et mortuus est filius mulieris huius nocte, ut dormivit super eum. Et surrexit media nocte, et accepit filium meum ex brachiis meis, et collocavit eum in sinu suo, et filium suum mortuum collocavit in sinu meo. Et surrexi mane ut lactarem filium meum, et ille erat mortuus, et ecce consideravi eum mane, et ecce non erat filius meus quem peperit. Et dixit mulier altera: Non, sed filius meus vivens est, filius autem tuus mortuus est, et locutae sunt coram rege.

Et dixit rex eis: Tu dicis: Hic filius meus vivens est, et filius huius mortuus est, et tu dicis: Non, sed filius meus vivens est, et filius tuus mortuus est. Et dixit rex: Capite gladium, et obtulerunt gladium coram rege. Et dixit rex: Dividite puerum vivum lactantem in duas partes, et date dimidium eius huic, et dimidium eius illi. Et respondit mulier cuius erat filius vivens, et dixit ad regem, quia turbata est matrix eius super filio eius, et dixit: In me, domine, date illi infantem, et morte ne occidatis eum. Et haec dixit: Neque mihi neque illi sit; dividite. Et respondit rex et dixit: Date puerum ei quae dixit, date illi illud, et morte ne occidatis illud; haec est mater eius. Et audivit omnis Israel iudicium hoc quod iudicavit rex, et timuerunt a facie regis, quia viderunt quod prudentia Dei in eo erat ad faciendam iustitiam.

Et erat rex Solomon regnans super Israel. Et hi principes qui erant ei, Azarias filius Sadoc, Eliab et Ahijah filius Sheba scribae, et Jehoshaphat filius Ahilud rememorens. Et Banaias filius Iodae super potentiam, et Sadoc et Abiathar sacerdotes. Et Ornias filius Nathan super constitutos, et Zabud filius Nathan socius regis, Et Achishar erat oeconomus, et Eliak oeconomus, et Eliab filius Saph super familia, et Adoniram filius Audon super tributis.

Et Salomoni duodecim constituti erant super omnem Israelem ad suppeditandum regi et domui eius; mensis in anno uni suppeditare fiebat. Et haec sunt nomina eorum. Been filius Hor in monte Ephraim, unus. Filius Dakar in Makes et in Salabin et Bethsames et habens captum usque Bethanan unus. Filius Esdi erat in Araboth, eius Socho et omnis terra Opher. Filii Aminadab omnis Nephthador; Tephath filia Salomonis erat ei in uxorem, una. Bana filius Achilouth Ithaanach, et Megiddo, et omnis domus San quae apud Sesathan sub Esrae est, et ex Bethsan usque ad Sabelmaoula, usque ad Maeber Loukam, unus. Filius Naber in Rabboth Gilead, huic schoinisma Argob in Bashan, sexaginta urbes magnae munitae et vectes aenei, unus. Achinadab filius Saddo Maanaim. Ahimaaz in Nephthalim, et hic accepit Basemath filiam Salomonis in uxorem, unus. Baana filius Hushai in Asher et in Baaloth, unus. Shimei filius Elah in Benjamin. Geber filius Adai in terra Gad, Sihon regis Heshbon et Og regis Bashan, et naseph unus in terra Judah. Jehoshaphat filius Paruah in Issachar.

Et suppeditabant constituti sic regi Salomoni, et omnia mandata super mensam regis, unusquisque mense suo, non variabant verbum. Et hordea et paleam equis et curribus ferebant in locum ubi esset rex, unusquisque secundum ordinationem suam.

Et haec necessaria Salomoni erant: in die una triginta cori similae, et sexaginta cori farinae molitae, et decem vituli electi, et viginti boves pascuales, et centum oves, extra cervos et dorcades electas saginatas Quod erat princeps trans flumen, et erat ei pax ex omnibus partibus in circuitu.

Et dedit Dominus prudentiam Salomoni et sapientiam multam valde et latitudinem cordis, sicut arena quae est ad mare. Et multiplicata est Salomon valde super prudentiam omnium antiquorum hominum, et super omnes prudentes Aegypti. Et sapientior fuit super omnes homines, et sapientior fuit super Gaithan Zariten, et Ainan, et Chalcad et Darala, filios Mal. Et locutus est Salomon tria milia parabolas, et erant cantus eius quinque milia. Et locutus est de lignis a cedro quae in Libano est, et usque ad hyssopum quae per murum crescit, et locutus est de pecoribus et de avibus et de reptilibus et de piscibus.

Et veniebant omnes populi ut audirent sapientiam Salomonis, et ab omnibus regibus terrae, qui audiebant de sapientia eius.

Et misit Hiram rex Tyri servos suos ungere Salomonem pro David patre suo, quia amans erat Hiram Davidem omnibus diebus. Et misit Salomon ad Hiram dicens, Tu scis patrem meum David, quod non poterat aedificare domum nomini Domini Dei mei propter bella quae eum circumdederunt, donec Dominus daret eos sub vestigiis pedum eius. Et nunc requiem dedit Dominus Deus meus mihi in circuitu, non est insidiator et non est peccatum malum. Et ecce ego dico me aedificaturum esse domum nomini Domini Dei mei, sicut locutus est Dominus Deus ad David patrem meum, dicens: Filius tuus quem dabo pro te super thronum tuum, hic aedificabit domum nomini meo. Et nunc impera, et caedant mihi ligna ex Libano, et ecce servi mei cum servis tuis erunt, et mercedem servitutis tuae dabo tibi secundum omnia quaecumque dixeris, quia tu scis quod non est apud nos qui sciat ligna caedere sicut Sidonii.

Et factum est, cum audivisset Hiram verba Salomonis, gavisus est valde, et dixit: Benedictus Deus hodie, qui dedit David filium prudentem super populum multum hunc. Et misit ad Salomonem dicens: Audivi de omnibus quae misisti ad me; ego faciam omnem voluntatem tuam de lignis cedrinis et pineis. Servi mei deducunt ea ex Libano in mare, ego faciam ea rates usque ad locum quo miseris ad me, et excutiam ea ibi, et tu tolles, et facies voluntatem meam ut des panes domui meae.

Et Hiram dabat Salomoni cedros et pinos et omnem voluntatem eius. Et Solomon dedit Hiram viginti milia cororum tritici et cibum domui eius, et viginti milia bath olei pressi; secundum

hoc dabat Solomon Hiram per singulos annos. Et Dominus dedit sapientiam Salomoni sicut locutus est ei, et erat pax inter Hiram et inter Salomonem, et fecerunt foedus inter eos.

Et rex tributum ex omni Israel exegit, et erat tributum triginta milia virorum. Et misit eos in Libanum, decem milia per mensem alternantes; mensem erant in Libano et duos menses in domo sua, et Adoniram erat super tributum. Et erant Salomoni septuaginta milia ferentium onera, et octoginta milia lapidicinarum in monte. Praeter principes constitutos super opera Salomonis, tria milia et sexcenti praefecti erant qui faciebant opera. Et paraverunt lapides et ligna tribus annis.

6

Et factum est anno quadringentesimo quadragesimo exitus filiorum Israel ex Aegypto, anno quarto, mense secundo, regnante rege Salomone super Israel, Et domus quam aedificavit rex Domino, quadraginta cubitorum longitudo eius, et viginti cubitorum latitudo eius, et viginti quinque cubitorum altitudo eius. Et elam secundum faciem templi viginti in cubito longitudinem habebat in latitudinem domus secundum faciem domus, et aedificavit domum et complevit eam. Et fecit domui fenestras prospicientes occultas.

Et dedit super murum domus trabes in circuitu templi et dabit. Latus inferius quinque cubitorum in cubito latitudinem habet,

et medium sex, et tertium septem in cubito latitudinem habet, quia intervallum dedit domui in circuitu extra domum, ut non apprehendant muros domus. Et domus, cum aedificaretur, lapidibus praecisis imperfectis aedificata est, et malleus et securis et omne instrumentum ferreum non audita sunt in domo cum aedificaretur. Et porta lateris inferioris sub humero domus dextro, et helicalis ascensus in medium, et ex medio super triclinarium. Et aedificavit domum et complevit eam, et textit domum cedris. Et aedificavit vincula per totam domum, quinque in cubito altitudo eorum, et tenuit vinculum lignis cedrinis.

Et aedificavit muros domus intus lignis cedrinis a pavimento domus usque ad muros et usque ad trabes; textit continua lignis intus, et circumdedit interiora domus tabulis pineis. Et aedificavit viginti cubitos ab extremo muri, latus unum a solo usque ad trabes, et fecit ex dabit in sanctum sanctorum. Et quadraginta cubitorum erat templum ante dabit in medio domus intus, ut ibi poneretur arca foederis Domini. Viginti cubiti longitudo, et viginti cubiti latitudo, et viginti cubiti altitudo eius. Et circumdedit illud auro puro, et fecit altare. Ante faciem dabit, et circumdedit illud auro. Et totam domum circumdedit auro, donec tota domus perfecta esset.

Et fecit in debir duo cherubim decem cubitorum magnitudine mensurata, Et quinque cubitorum ala cherubim unius, et quinque cubitorum ala eius altera, decem cubitis a parte alae eius ad partem alae eius. Sic cherubim secundo: in mensura una, completio una ambobus. Et altitudo cherubim unius decem

in cubito erat, et sic cherubim secundo. Et ambo cherubim in medio domus interioris, et expandit alas eorum, et tangebant ala una parietem, et ala cherubim secundi tangebant parietem secundum, et alae eorum in medio domus tangebant ala alam. Et cherubim auro circumdedit.

Omnes muros domus in circuitu sculpturis inscripsit cherubim et palmas, in interiore et in exteriore. Et solum domus textit auro intimae et extremae partis.

Et ostio dabit fecit valvas e lignis iuniperinis, porticus quadrupliciter. In utraque porta ligna pinea: duae plicae porta una et cardines earum, et duae plicae porta altera, vertentes, insculpta cherubim. et palmae et expansa folia et circumdata auro demisso super sculpturam. Et aedificavit atrium intimum tribus ordinibus lapidum incisorum et ordine cedri elaboratae in circuitu.

7

Et misit rex Solomon et accepit Hiram ex Tyro. Filium mulieris viduae, et hic erat de tribu Nephthalim, et pater eius vir Tyrius, faber aeris, et repletus arte et intellegentia et cognitione ad faciendum omne opus in aere, et introductus est ad regem Salomonem, et fecit omnia opera.

Et fudit duas columnas ad porticum domus, decem et octo

cubitorum altitudo columnae, et circumferentia quattuordecim cubitorum circuevit eam, crassitudo columnae quattuor digitorum, cava, et sic columna secunda. Et duo capitella fecit ut daret super capita columnarum fusilia, quinque cubitos altitudo capitelli unius, et quinque cubitos altitudo capitelli secundi. Et fecit duo retia ad cooperiendum tegumentum columnarum, et rete tegumento uni, et rete tegumento secundo. Et opus pendens, duo ordines malagranatorum aeneorum reticulati, opus pendens, ordo super ordinem; et sic fecit capitello secundo. Et statuit columnas elami templi, et statuit columnam unam, et invocavit nomen eius Iachum, et statuit columnam secundam, et invocavit nomen eius Boloz. Et super capita columnarum opus lilii secundum porticum quattuor cubitorum erat et trabs super utraque columna, et desuper latera tegumentum trabis in crassitudine.

Et fecit mare decem cubitis ab ora eius usque ad oram eius, rotundum in circuitu, quinque cubitis altitudinem eius, et triginta tres cubitis in circuitu. Et supporta subter labrum eius in circuitu circumdabant eam, decem in cubito, in circuitu. Et labium eius sicut opus labii poculi, germen lilii, et crassitudo eius palmus. Et duodecim boves subter mari erant; tres aquilonem aspiciebant, et tres mare aspiciebant, et tres austrum aspiciebant, et tres ortum aspiciebant, et omnia posteriora eorum in domum versa erant, et mare super eos desuper erat.

Et fecit decem bases aeneas: quinque cubitos longitudo basis unius, et quattuor cubitos latitudo eius, et sex in cubito altitudo

eius. Et hoc erat opus basium: inclusum eis erat, et inclusum inter proiecturas. Et super clausuras eorum inter proiecta leones et boves et cherubim, et super proiecta sic et superne, et inferne leonum et boum spatia opus descensus. Et quattuor rotae aeneae basi uni, et adhaerentia aenea, et quattuor partes eorum, umeri subter lavacrorum. Et manus in rotis erant in basi. Et altitudo rotae unius cubiti et dimidii erat. Et opus rotarum opus rotarum currus erat; manus eorum et dorsa eorum et negotium eorum omnia fusilia erant. Quattuor humeri super quattuor angulis basis unius; ex basi humeri eius. Et super caput basis dimidium cubiti magnitudo eius rotunda in circuitu super capite basis, et principium manuum eius et clausurae eius, et aperiebantur super principia manuum eius. Et clausurae eius cherubim et leones et palmae stantes, sequens unusquisque secundum faciem intus et ea in circuitu. Secundum ipsam fecit omnes decem bases, ordinem unum et mensuram unam omnibus. Et fecit decem luteri aeneos, quadraginta batos continentes unum luterem mensura quattuor cubitorum; luter unus super base una, decem basibus. Et posuit quinque bases a latere domus ex dextris, et quinque a latere domus ex sinistris, et mare a latere domus ex dextris secundum orientem a latere Austri.

Et fecit Hiram lebetas et furnaces et phialas, et complevit Hiram faciens omnia opera quae fecit regi Salomoni in domo Domini. Columnas duas, et torta columnarum super capita columnarum duo, et retia duo ad tegendum utraque torta sculpturarum quae sunt super columnis. Malo granata quadringenta ambobus

retibus, duo ordines malogranatorum reti uni, ad tegendum ambas partes tortas basium super ambabus columnis, Et bases decem et labra decem super bases, Et mare unum, et boves duodecim sub mari, Et lebetes et caminos et phialas et omnia vasa, quae fecit Hiram regi Salomoni ad domum Domini, et columnae quadraginta et octo domus regis et domus Domini, omnia opera regis quae fecit Hiram aerea omnino. Non erat pondus aeris quo fecit omnia opera haec ex multitudine valde; non erat finis ponderum aeris. In regione circumiacente Iordanis fudit ea in crassitudine terrae inter Soccoth et inter Seiram.

Et accepit rex Salomon vasa quae fecit in domo Domini: altare aureum et mensam auream super quam panes propositionis. et candelabra quinque a sinistris et quinque a dextris ante faciem dabit aurea clausa, et lampades et lucernas et emunctoria aurea Et vestibula, et clavi, et phialae, et patinae, et turribula aurea conclusa, et postes ianuarum domus interioris sancti sanctorum, et ianuas templi aureas.

Et completum est opus quod fecit Salomon domus Domini, et intulit Salomon sancta David patris sui, et omnia sancta Salomon, argentum et aurum et vasa dedit in thesauros domus Domini.

Et domum sibi aedificavit Salomon tredecim annis. Et aedificavit domum silvae Libani, centum cubitos longitudo eius, et quinquaginta cubitos latitudo eius, et triginta cubitorum altitudo

eius, et tres ordines columnarum cedrinarum, et umeri cedrini columnis. Et contegnavit domum superne super lateribus columnarum, et numerus columnarum quadraginta et quinque ordo. et trabes tres, et terra super terram ter. Et omnia ostia et regiones quadratae tabulatae erant, et ab ostio super ianuam ter. Et porticus columnarum quinquaginta cubita longitudo et quinquaginta in latitudine, porticus iuncta ante faciem earum, et columnae et crassitudo ante faciem eius cum porticibus. Et porticus thronorum ubi iudicabit ibi, porticus tribunalis.

Et domus eorum, in qua sedebit ibi, atrium unum extendens his secundum opus hoc. Et domum filiae Pharaonis, quam accepit Salomon, secundum porticum hanc.

Omnia haec ex lapidibus pretiosis adhaerentia secundum mensuram intrinsecus et a fundamento usque ad cornices, et extrinsecus in atrium magnum, eam fundatam in pretiosis lapidibus magnis, lapidibus decem cubitorum et octo cubitorum. Et supra pretiosis secundum mensuram non dolatis et cedris. Aulae magnae circum tres ordines inpoliatorum, et ordo expoliatae cedri, Et complevit Salomon totam domum suam.

8

Et factum est, ut complevit Salomon aedificare domum Domini et domum suam post viginti annos, tunc convocavit rex Salomon omnes seniores Israel in Sion, ut ferrent arcam foederis Domini

ex civitate David, quae est Sion. in mense Athanin.

Et tulerunt sacerdotes arcam et tabernaculum testimonii et vasa sancta quae in tabernaculo testimonii. Et rex et omnis Israel ante arcam sacrificabant oves, boves innumerabiles. Et inferunt sacerdotes arcam in locum eius, in dabit domus, in sancta sanctorum, sub alas cherubim. Quod cherubim, expansis alis super locum arcae, cooperiebant arcam et sancta eius superne. Et supereminebant sanctificata, et conspiciebantur capita sanctificatorum ex sanctis in faciem dabit, et non videbantur foris. Non erat in arca nisi duae tabulae lapideae, tabulae foederis quas posuit Moyses in Horeb, quas disposuit Dominus cum filiis Israel cum exirent ex terra Aegypti.

Et factum est, cum exirent sacerdotes e sancto, nubes implevit domum. Et non poterant sacerdotes stare ut ministrarent a facie nubis, quia impleverat gloria Domini domum.

Et convertit rex faciem suam, et benedixit rex omnem Israel, et omnis ecclesia Israel stabat. Et dixit: Benedictus Dominus Deus Israel hodie, qui locutus est ore suo de David patre meo et manibus suis implevit, dicens, A quo die eduxi populum meum Israel ex Aegypto, non elegi civitatem in ullo sceptro Israel ad aedificandam domum ut esset nomen meum ibi, sed elegi Hierusalem ut esset nomen meum ibi, et elegi David ut esset super populum meum Israel. Et factum est in corde patris mei aedificare domum nomini Domini Dei Israel. Et dixit Dominus ad David patrem meum: Pro eo quod venit in cor tuum

aedificare domum nomini meo, bene fecisti, quia factum est in corde tuo. Verumtamen tu non aedificabis domum, sed filius tuus qui egressus est ex lateribus tuis, hic aedificabit domum nomini meo. Et statuit Dominus verbum suum quod locutus est, et surrexi pro David patre meo, et sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus, et aedificavi domum nomini Domini Dei Israel. Et posui ibi locum arcae, in qua est ibi foedus Domini quod fecit Dominus cum patribus nostris cum educeret eos de terra Aegypti.

Et surrexit Salomon ante altare Domini coram omni ecclesia Israel, et expandit manus suas in caelum, Et dixit: Domine Deus Israel, non est sicut tu Deus in caelo sursum et super terram deorsum, custodiens foedus et misericordiam servo tuo ambulanti coram te in toto corde suo, quae custodisti servo tuo David patri meo, nam et locutus es ore tuo, et manibus tuis implevisti, sicut dies haec. Et nunc, Domine Deus Israel, custodi servo tuo David patri meo quae locutus es ei, dicens: Non auferetur tibi vir a facie mea sedens super thronum Israel, nisi custodiant filii tui vias suas ut ambulent coram me sicut ambulasti coram me. Et nunc, Domine Deus Israel, confirmetur quidem verbum tuum Davidi patri meo.

Quod si vere habitabit Deus cum hominibus super terram? Si caelum et caelum caeli non sufficient tibi, quanto minus domus haec quam aedificavi nomini tuo? Et respicias super supplicationem meam, Domine Deus Israel, ut audias orationem quam servus tuus orat coram te ad te hodie, ut sint oculi tui

aperti in domum hanc die ac nocte, in locum de quo dixisti: Erit nomen meum ibi, ut exaudias orationem quam orat servus tuus in loco hoc die ac nocte. Et exaudies supplicationem servi tui et populi tui Israel, quaecumque precati fuerint in locum hunc, et tu exaudies in loco habitationis tuae in caelo, et facies et propitius eris.

Quaecumque unusquisque peccaverit in proximum suum, et si acceperit super se maledictionem ut maledicat eum, et venerit et confiteatur coram altari tuo in domo hac, et tu audies ex caelo et facies, et iudicabis populum tuum Israel, ut iniquus iniquus sit, ut via eius in caput eius detur, et ut iustus iustificetur, ut ei secundum iustitiam eius detur.

In eo quod erraverit populus tuus Israel coram inimicis, quia peccabunt tibi, et revertentur et confitebuntur nomini tuo, et orabunt et deprecabuntur in domo hac, Et tu exaudies ex caelo, et propitius eris peccatis populi tui Israel, et convertes eos in terram quam dedisti patribus eorum.

In caelo clauso et pluvia non facta, quia peccabunt tibi, et orabunt in loco hoc, et confitebuntur nomini tuo, et a peccatis suis convertentur cum humiliaveris eos, Et exaudies ex caelo, et propitius eris peccatis servi tui et populi tui Israel, quia manifestabis eis viam bonam in qua ambulare debent, et dabis pluviam super terram quam dedisti populo tuo in hereditatem.

Fames si fiat, mors si fiat, quia erit conflagratio, locusta, rubigo

si fiat, et si opprimat eum inimicus eius in una urbium eius, omnis eventus, omnis labor, omnem orationem, omnem precem, si fiat cuilibet homini, ut cognoscat unusquisque tactum cordis sui et expandat manus suas in domum hanc, et tu exaudies ex caelo ex parato habitaculo tuo, et propitius eris, et facies et dabis homini secundum vias eius, sicut cognoveris cor eius, quia tu solus scis cor omnium filiorum hominum, ut timeant te omnibus diebus quibus ipsi vivunt super terram, quam dedisti patribus nostris

Et alieno, qui non est ex populo tuo hic, et venient et orabunt in loco hoc Et tu exaudies ex caelo ex parato habitaculo tuo, et facies secundum omnia quanta invocaverit te alienus, ut cognoscant omnes populi nomen tuum, et timeant te, sicut populus tuus Israel, et cognoscant quia nomen tuum invocatum est super domum hanc quam aedificavi.

Quia exhibit populus tuus in bellum contra inimicos eius in via qua convertes eos, et orabunt in nomine Domini ad viam civitatis quam elegisti in ea, et domus quam aedificavi nomini tuo, et tu audies ex caelo supplicationem eorum et orationem eorum, et facies ius eis

Quia peccabunt tibi, quia non est homo qui non peccabit, et adduces eos et trades eos coram inimicis, et captivos ducent qui captivos faciunt in terram longinquam aut propinquam, Et convertent corda sua in terra ubi translati sunt illic, et convertantur in terra migrationis suae, et deprecentur te

dicentes: Peccavimus, inique egimus, impie egimus. et convertantur ad te in toto corde eorum et in tota anima eorum in terra inimicorum eorum ubi transtulisti eos, et orabunt ad te secundum viam terrae eorum quam dedisti patribus eorum, et civitatis quam elegisti, et domus quam aedificavi nomini tuo, et audies e caelo ex parato habitaculo tuo Et propitius eris iniustitiis eorum quibus peccaverunt tibi, et secundum omnes praevaricationes eorum quas praevaricati sunt tibi, et dabis eos in misericordias in conspectu captivantium eos, et miserebuntur eorum. quia populus tuus et hereditas tua sunt, quos eduxisti ex terra Aegypti, ex medio fornacis ferreae. Et sint oculi tui et aures tuae apertae ad precem servi tui et ad precem populi tui Israel, ut audias eos in omnibus quibus invocaverint te.

Quia tu separavisti eos tibi ipsi in hereditatem ex omnibus populis terrae, sicut locutus es per manum servi tui Moysis, cum educeres patres nostros ex terra Aegypti, Domine Domine.

Et factum est, ut complevit Salomon orans ad Dominum totam orationem et deprecationem hanc, et surrexit a facie altaris Domini, genibus flexis super genua sua, et manibus eius expansis in caelum.

Et stetit et benedixit omnem ecclesiam Israel voce magna, dicens: Benedictus Dominus hodie qui dedit requiem populo suo Israel, secundum omnia quaecumque locutus est; non defecit verbum unum in omnibus verbis eius bonis quibus locutus est in manu servi eius Moysi. Fiat Dominus Deus noster nobiscum,

sicut fuit cum patribus nostris; non derelinquat nos neque avertat se a nobis, Fiat Dominus Deus noster nobiscum, sicut fuit cum patribus nostris; ne derelinquat nos neque avertat se a nobis, ut inclinet corda nostra ad se, ut ambulemus in omnibus viis eius et custodiamus omnia mandata eius et praecepta eius, quae mandavit patribus nostris. Et sint verba haec quomodo precatus sum coram Domino Deo nostro, accedentes ad Dominum Deum nostrum die ac nocte, ut faciat ius servi tui et ius populi Israel, verbum diei in die suo per annum, ut cognoscant omnes populi terrae quod Dominus Deus ipse Deus est, et non est alius amplius. Et sint corda nostra perfecta erga Dominum Deum nostrum, et pie ambulemus in praeceptis eius, et custodiamus mandata eius, sicut die hac.

Et rex et omnes filii Israel sacrificium immolaverunt coram Domino. Et immolavit rex Solomon sacrificia pacificorum, quae immolavit Domino: boum viginti duo milia, ovium centum viginti milia. Et dedicavit domum Domini rex et omnes filii Israel. Illo die consecravit rex medium atrii quod erat ante domum Domini, quia fecit ibi holocaustum et sacrificia et adipēs pacificorum, quoniam altare aeneum quod erat coram Domino parvum erat nec poterat holocaustum et sacrificia pacificorum sustinere.

Et fecit Salomon festum in die illa, et omnis Israel cum eo, ecclesia magna ab introitu Hamath usque ad flumen Aegypti, coram Domino Deo nostro in domo quam aedificavit, edens et bibens et laetans coram Domino Deo nostro septem dies. Et in

die octava dimisit populum, et benedixerunt regem, et abiit unusquisque in tabernacula sua gaudentes, et bonum erat cor eorum super bonis quae fecit Dominus David servo suo et Israeli populo suo.

9

Et factum est, cum complevit Salomon aedificare domum Domini et domum regis et omne negotium Salomon, quaecumque voluit facere, Et visus est Dominus Salomoni secundo, sicut visus est in Gabaon.

Et dixit ad eum Dominus: Audivi vocem precis tuae et supplicationis tuae quam supplicasti coram me; feci tibi secundum omnem precem tuam; sanctificavi domum hanc quam aedificasti ad ponendum nomen meum ibi in aeternum, et erunt oculi mei ibi et cor meum omnibus diebus. Et tu si ambulaveris coram me, sicut ambulavit David pater tuus, in sanctitate cordis et in rectitudine, et ad faciendum secundum omnia quae mandavi ei, et praecepta mea et mandata mea custodieris, Et erigam thronum regni tui in Israel in aeternitatem, sicut locutus sum David patri tuo, dicens: Non auferetur tibi vir ducens in Israel. Si autem aversi aversi fueritis vos et filii vestri a me, et non custodieritis mandata mea et praecepta mea quae dedit Moyses coram vobis, et ieritis et servieritis diis aliis et adoraveritis eis, Et exaram Israel de terra quam dedi eis, et domum hanc quam sanctificavi nomini meo

abiciam ex facie mea, et erit Israel in destructionem et in proverbium in omnes populos. Et domus haec erit alta, omnis transiens per eam stupebit et sibilabit, et dicent, propter quid fecit Dominus sic terrae huic et domui huic?

Et dicent: Pro eo quod reliquerunt Dominum Deum suum, qui eduxit patres eorum ex Aegypto, ex domo servitutis, et apprehenderunt deos alienos et adoraverunt eos et servierunt eis, propter hoc induxit Dominus super eos malitiam hanc.

Viginti anni in quibus aedificavit Salomon duas domos, domum Domini et domum regis, Hiram rex Tyri adiuvit Salomonem lignis cedrinis et lignis pinis et auro et auro et omni voluntate eius; tunc dedit rex Hiram viginti civitates in terra Galilaeae. Et exivit Hiram ex Tyro, et ivit in Galilaeam ad videndas civitates quas dedit ei Salomon, et non placuerunt ei. Et dixit, Quid sunt hae urbes quas dedisti mihi, frater? Et vocavit eas Horium usque ad diem hanc. Et attulit Hiram Salomoni centum viginti talenta auri. Et navem quam fecit rex Solomon in Gasion Gaber, quae erat iuxta Ailath ad litus extremi maris in terra Edom. Et misit Hiram in nave servorum suorum viros nauticos remigare scientes mare cum servis Salomonis. Et venerunt in Sophira, et ceperunt inde auri centum viginti talenta, et tulerunt ea regi Salomoni.

Et regina Saba audivit nomen Salomonis et nomen Domini, et venit ut temptaret eum aenigmatibus. Et venit in Ierusalem cum potentia gravi valde, et cameli portantes aromata et aurum multum valde et lapidem pretiosum, et intravit ad Salomonem, et locuta est ei omnia quaecumque erant in corde eius. Et nuntiavit ei Salomon omnes sermones eius; non erat sermo praetermissus apud regem, quem non nuntiavit ei. Et vidit regina Saba omnem prudentiam Salomonis, et domum quam aedificavit, et cibos Salomonis, et sedem servorum eius, et stationem ministrorum eius, et vestimentum eius, et pincernas eius, et holocaustum eius quod offerebat in domo Domini, et ex se ipsa facta est Et dixit ad regem Salomonem: Verus est sermo quem audiavi in terra mea de verbis tuis et de prudentia tua. Et non credidi iis qui loquebantur mihi, donec adveni et oculi mei viderunt, et ecce non est dimidium sicut nuntiaverunt mihi; addidisti bona ad illa super omnem famam quam audiavi in terra mea. Beatae mulieres tuae, beati servi tui hi qui stant coram te semper, qui audiunt omnem prudentiam tuam. Fiat Dominus Deus tuus benedictus, qui voluit in te te dare super thronum Israel, propter amorem Domini erga Israel statuendum in aevum, et posuit te regem super eos, ut faceres iudicium in iustitia et in iudiciis eorum.

Et dedit Salomoni centum viginti talenta auri, et aromata multa valde, et lapidem pretiosum. Non venerant secundum aromata illa adhuc in multitudinem, quae dedit regina Saba regi Salomoni.

Et navis Hiram, quae aurum ex Sophir tollebat, attulit ligna dolata multa valde et lapidem pretiosum. Et fecit rex ligna caesa fulcimenta domus Domini et domus regis, et nablas et cinyras cantoribus; non venerant talia ligna incaesa super terram, neque visa sunt usquam usque ad diem hanc. Et rex Solomon dedit reginae Saba omnia quanta voluit, quanta rogavit, extra omnia quae dederat ei per manum regis Solomon, et conversa est, et venit in terram suam ipsa, et omnes servi eius.

Et erat pondus auri quod veniebat ad Salomonem in anno uno, sexcenta et sexaginta sex talenta auri, sine tributis subditorum et mercatorum et omnium regum regionis trans flumen et satraporum terrae

Et fecit Salomon trecenta hastilia aurea ducta; trecenti aurei fuerunt super hastile unum. Et trecenta arma aurea elata, et tres minae auri erant in armum unum, et dedit ea rex in domum silvae Libani.

Et fecit rex thronum eburneum magnum, et circumdedit eum auro probato. Sex gradus ad thronum, et protomae vitulorum in throno ex parte posteriore eius, et manus hinc et hinc super loco sedis, et duo leones stantes iuxta manus. et duodecim leones stantes ibi super sex gradibus hinc et hinc, non factum est sic in omni regno. Et omnia vasa a Salomone facta aurea erant, et labra aurea, et omnia vasa domus silvae Libani auro conclusa. Non erat argentum, quia non erat reputatum in diebus Salomonis.

Quia navis Tharsis regis Salomonis in mari erat cum navibus Hiram, semel per tres annos veniebat regi navis ex Tharsis auri et argenti et lapidum sculptorum et caesorum.

Et magnificatus est Salomon super omnes reges terrae divitiis et prudentia. Et omnes reges terrae quaerebant faciem Salomonis, ut audirent sapientiam eius quam dederat Dominus cordi eius. Et ipsi ferebant unusquisque dona, vasa aurea et vestimenta, stacten et aromata et equos et mulos, annis singulis. Et erant Salomoni quattuor milia equarum feminarum in currus, et duodecim milia equitum, et posuit eas in urbibus curruum et cum rege in Hierosolyma.

Et dedit rex aurum et argentum in Hierusalem sicut lapides, et cedros dedit sicut sycomoros qui in planicie erant in multitudinem. Et exitus Salomonis equitum ex Aegypto, et ex Tekoa mercatores regis accipiebant ex Tekoa in commutatione. Et ascendebat pretium exportationis ex Aegypto: currus pro centum argenteis, et equus pro quinquaginta argenteis, et sic omnibus regibus Hethaeorum et regibus Syriae secundum mare exhibant.

11

Et rex Solomon erat amator mulierum. Et erant ei uxores principes septingentae, et concubinae trecentae. Et accepit uxores alienigenas, et filiam Pharaonis, Moabitidas,

Ammanitidas, Syras, et Idumeas, Hettaeas, et Amorrhaeas. Ex nationibus de quibus prohibuit Dominus filiis Israel: Non intrabitis ad eos, et ipsi non intrabunt ad vos, ne declinent corda vestra post idola eorum, his adhaesit Salomon amore. Et factum est in tempore senectutis Salomonis, et non erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor David patris eius. Et declinaverunt mulieres alienae cor eius post deos earum. Tunc aedificavit Salomon excelsum Chamos idolo Moab, et regi eorum idolo filiorum Ammon. et Astartae abominationi Sidoniorum Et sic fecit omnibus uxoribus suis alienigenis, quae incensum adolebant et sacrificabant idolis suis. Et fecit Salomon malum coram Domino; non ivit post Dominum, sicut David pater eius.

Et iratus est Dominus super Salomonem, quia declinavit cor eius a Domino Deo Israel, qui apparuerat ei bis, Et cum imperavisset ei super verbo hoc, omnino non ire post deos alios, et custodire facere quae imperavit ei Dominus Deus, nec erat cor eius perfectum cum Domino, secundum cor David patris eius. Et dixit Dominus ad Salomonem: Pro eo quod facta sunt haec apud te, et non custodisti mandata mea et praecepta mea quae praecepi tibi, scindens scindam regnum tuum de manu tua, et dabo illud servo tuo. Verumtamen in diebus tuis non faciam ea propter David patrem tuum; de manu filii tui eam capiam. Verumtamen totum regnum non capiam; sceptrum unum dabo filio tuo propter David servum meum, et propter Hierusalem civitatem quam elegi.

Et suscitavit Dominus adversarium Salomoni, Ader Idumaeus, et

Esrom filium Eliadae qui in Raamah, Adadezer regem Sobah dominum eius, et congregati sunt super eum viri, et erat princeps coetus, et praeoccupavit Damascum, et erant adversarii Israeli omnibus diebus Salomonis, et Ader Idumaeus ex semine regni in Idumaea. Et factum est cum exstirparet David Edom, cum iret Joab princeps exercitus ad sepeliendum vulneratos, et ceciderunt omnem masculinum in Idumaea, quod sex menses sedebat ibi Joab et omnis Israel in Idumaea, usque dum delevit omne masculinum in Idumaea Et fugit Ader ipse et omnes viri Idumaei servorum patris eius cum eo, et intraverunt in Aegyptum, et Ader puer parvus. Et surgunt viri ex civitate Madiam, et proficiscuntur in Pharan, et accipiunt viros secum, et veniunt ad Pharaonem regem Aegypti, et intravit Ader ad Pharaonem, et dedit ei domum, et panes ei ordinavit. Et invenit Ader gratiam coram Pharao valde, et dedit ei uxorem sororem uxoris suae, sororem Thekeminae maiorem. Et peperit ei soror Thekeminae Adero Ganebath filium suum. Et Tekemina eum in medio filiorum Pharaonis nutrit, et Ganebath in medio filiorum Pharaonis erat.

Et Ader audivit in Aegypto quod dormivisset David cum patribus suis, et quod mortuus esset Joab princeps exercitus, et dixit Ader ad Pharaonem: Dimitte me, et revertar in terram meam. Et dixit Pharao ad Ader: Quid tu deficis apud me? Et ecce tu quaeris abire in terram tuam? Et dixit ei Ader: Quia mittens mittes me. Et reversus est Ader in terram suam. Haec est malitia quam fecit Ader, et gravavit Israel, et regnavit in Edom.

Et Ieroboam filius Nabat Ephrathites ex Sarira, filius mulieris viduae, servus Salomonis. Et haec causa est cur levavit manus contra regem Salomonem: rex Salomon aedificavit arcem et clausit septum civitatis David patris sui. Et homo Ieroboam erat fortis potentia, et vidit Salomon puerum quod vir operum esset, et constituit eum super onera domus Ioseph.

Et factum est in tempore illo, et Ieroboam exivit ex Jerusalem, et invenit eum Ahias Silonites propheta in via, et removit eum de via, et Ahias indutus erat vestimento novo, et ambo soli erant in campo. Et apprehendit Achia vestimentum suum novum quod erat super eum, et scidit illud in duodecim partes, Et dixit Ieroboam, Cape tibi decem fragmenta, quia haec dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego scindam regnum de manu Salomonis, et dabo tibi decem sceptrata. Et duo sceptrata erunt ei propter servum meum David, et propter Hierusalem, civitatem quam elegi ex omnibus tribubus Israel. Pro eo quod dereliquit me, et fecit Astartae abominationi Sidoniorum, et Chamos, et idolis Moab, et regi eorum abominationi filiorum Ammon, et non ambulavit in viis meis ut faceret quod rectum est coram me, sicut David pater eius. Et non auferam regnum totum de manu eius, quia resistens resistam ei omnibus diebus vitae eius propter David servum meum quem elegi. Et accipiam regnum de manu filii eius, et dabo tibi decem sceptrata. Filio autem eius dabo duo sceptrata, ut sit lucerna servo meo David omnibus diebus coram me in Hierosolyma, civitate quam elegi mihi ad ponendum nomen meum ibi. Et te assumam, et regnabis in quibus desiderat anima tua, et tu eris rex super Israel. Et erit si custodieris omnia

quaecumque mandavero tibi, et ambulaveris in viis meis, et feceris quod rectum est coram me, ut custodias praecepta mea et mandata mea, sicut fecit David servus meus, et ero tecum et aedificabo tibi domum fidelem, sicut aedificavi David.

Et quaesivit Salomon interficere Ieroboam, et surrexit et fugit in Aegyptum ad Susacim regem Aegypti, et erat in Aegypto donec mortuus est Salomon.

Et reliqua verborum Salomonis, et omnia quae fecit, et omnem prudentiam eius, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum Salomonis? Et dies quibus regnavit Salomon in Hierusalem super omnem Israelem quadraginta anni fuerunt. Et dormivit Solomon cum patribus suis, et sepelierunt eum in civitate David patris sui. Et factum est, cum audivisset Jeroboam filius Nabat, cumque ipse adhuc esset in Aegypto, quo fugerat a facie Salomonis et sederet in Aegypto, profectus est et venit in civitatem suam in terram Sarira, quae est in monte Ephraim. Et rex Solomon dormivit cum patribus suis, et regnavit Roboam filius eius pro eo.

12

Et vadit rex Roboam in Sicimam, quia in Sicimam veniebat omnis Israel ut eum regem facerent. Et locutus est populus ad regem Roboam dicens, Pater tuus gravavit iugum nostrum, et tu nunc alleva a servitute patris tui dura et ab iugo eius gravi, quod

dedit super nos, et serviemus tibi. Et dixit ad eos: Abite usque ad dies tres, et revertimini ad me. Et abierunt.

Et nuntiavit rex senioribus qui erant adstantes coram Salomone patre suo adhuc vivente, dicens: Quomodo vos consulitis ut respondeam populo huic verbum? Et locuti sunt ad eum dicentes: Si in hac die eris servus populo huic et servies eis et loqueris ad eos verba bona, et erunt tibi servi omnibus diebus.

Et reliquit consilium senatorum quod consiliaverunt ei, et consilium cepit cum pueris qui nutriti erant cum eo, qui stabant ante faciem eius. Et dixit eis: Quid vos consulitis? Et quid respondebo populo huic qui dicunt ad me, dicentes: Levius fac ab iugo quod dedit pater tuus super nos?

Et locuti sunt ad eum pueri qui educati erant cum eo, qui stabant ante faciem eius, dicentes: Haec loqueris populo huic qui locuti sunt ad te, dicentes: Pater tuus gravem fecit iugum nostrum, et tu nunc leva ab nobis; haec loqueris ad eos: Parvitas mea crassior est lumbis patris mei. Et nunc pater meus oneravit vos iugo gravi, et ego addam super iugum vestrum; pater meus disciplinavit vos flagellis, ego autem disciplinabo vos scorpionibus.

Et venerunt omnis Israel ad regem Roboam in die tertia, sicut locutus est eis rex dicens: Revertimini ad me die tertia. Et respondit rex ad populum dura, et reliquit Roboam consilium seniorum quod consilium dederunt ei. Et locutus est ad eos

secundum consilium iuvenum, dicens: Pater meus gravem fecit iugum vestrum, et ego addam super iugum vestrum; pater meus disciplinavit vos in flagellis, et ego disciplinabo vos in scorpionibus.

Et non audivit rex populi, quia erat conversio a Domino, ut statueret verbum eius quod locutus est per manum Ahiae Silonitis de Ieroboam filio Nabat. Et vidit omnis Israel quod non audivit eos rex eorum, et respondit populus regi dicens: Quae nobis portio in David? et non est nobis hereditas in filio Iesse. Discede, Israel, ad tentoria tua; nunc pasce domum tuam, David. Et abiit Israel ad tentoria sua.

Et misit rex Adoniram, eum qui super tributo erat, et lapidaverunt eum lapidibus et mortuus est; rex autem Roboam pervenit ut ascenderet ad fugiendum in Hierosolymam.

Et rebellavit Israel contra domum David usque ad diem hanc. Et factum est ut audivit omnis Israel quia reversus est Jeroboam ex Aegypto, et miserunt et vocaverunt eum in congregationem, et regem fecerunt eum super Israel, et non erat post domum David praeter tribum Juda et Benjamin solas.

Et Roboam intravit in Hierusalem, et convocavit congregationem Iudae et sceptrum Benjamin, centum et viginti milia iuvenum bellum facientium, ut bellaret contra domum Israel et converteret regnum ad Roboam filium Salomonis. Et factum est verbum Domini ad Samaiam hominem Dei dicens,

dixi Roboam filio Salomonis regi Iudae, et ad omnem domum Iuda et Benjamin, et ad reliquum populi, dicens,

Haec dicit Dominus: Non ascendetis neque pugnabitis cum fratribus vestris filiis Israel; revertatur unusquisque in domum suam, quia a me factum est verbum hoc. Et audierunt verbum Domini, et cessaverunt ire secundum verbum Domini.

Et aedificavit Ieroboam Sicimam in monte Ephraim, et habitavit in ea, et exivit inde et aedificavit Phanuel. Et dixit Ieroboam in corde suo: Ecce nunc revertetur regnum in domum David, Si ascendat populus hic ad offerendum sacrificium in domo Domini in Hierusalem, convertetur cor populi ad Dominum et dominum eorum, ad Roboam regem Iudae, et occident me. Et deliberavit rex, et ivit, et fecit duas vitulas aureas, et dixit ad populum: Sufficiat vobis ascendere in Hierusalem; ecce dii tui, Israel, qui eduxerunt te ex terra Aegypti. Et posuit unam in Bethel et unam dedit in Dan. Et factum est verbum hoc in peccatum, et ibat populus ante faciem unius usque Dan, et reliquerunt domum Domini. Et fecit domos super excelsa, et constituit sacerdotes ex parte populi, qui non erant ex filiis Levi.

Et fecit Jeroboam festum in mense octavo, in quintadecima die mensis, secundum festum quod erat in terra Juda, et ascendit super altare quod fecit in Bethel ad sacrificandum vitulis quas fecerat, et constituit in Bethel sacerdotes excelsorum quae fecerat. Et ascendit super altare quod fecit, die quintadecima in mense octavo, in festo quod finxit ex corde suo, et fecit festum

filiis Israel, et ascendit super altare ad sacrificandum.

13

Et ecce homo Dei ex Iuda venit in verbo Domini in Bethel, et Ieroboam stabat super altare ad sacrificandum. Et invocavit ad altare in verbo Domini, et dixit: Altare, altare, haec dicit Dominus: Ecce filius nascitur domui David, Iosias nomen ei, et sacrificabit super te sacerdotes excelsorum sacrificantium super te, et ossa hominum comburet super te. Et dabit in die illa signum, dicens: Hoc verbum quod locutus est Dominus, dicens: Ecce altare rumpitur, et effundetur pingue quod super illud est.

Et factum est, ut audivit rex Ieroboam verba hominis Dei invocantis super altare quod erat in Bethel, et extendit rex manum suam ab altari, dicens: Comprehendite eum, et ecce arefacta est manus eius, quam extenderat super eum, et non potuit eam convertere ad se. Et altare ruptum est, et effusa est pinguitudo de altare, secundum prodigium quod dedit homo Dei in verbo Domini. Et dixit rex Ieroboam homini Dei: Deprecare faciem Domini Dei tui, et revertatur manus mea ad me. Et deprecatus est homo Dei faciem Domini, et reversa est manus regis ad eum, et factum est sicut prius.

Et locutus est rex ad hominem Dei: Intra mecum in domum et prandere, et dabo tibi donum. Et dixit homo Dei ad regem: Si dederis mihi dimidium domus tuae, non intrabo tecum, neque

edam panem, neque bibam aquam in loco hoc, quia sic praecepit mihi Dominus verbo dicens: Non comedas panem et non bibas aquam et non revertaris in via qua ambulasti in ea. Et abiit via alia, et non reversus est via qua venit in Bethel.

Et propheta unus senex habitabat in Bethel, et venerunt filii eius et narraverunt ei omnia opera quae fecit homo Dei in die illa in Bethel, et verba quae locutus est regi, et converterunt faciem patris eorum. Et locutus est ad eos pater eorum, dicens: Qua via profectus est? Et ostendunt ei filii eius viam in qua ascendit homo Dei qui venerat ex Iuda. Et dixit filiis suis: Sternite mihi asinum. Et sternaverunt ei asinum, et ascendit super eum, Et ivit post hominem Dei, et invenit eum sedentem sub quercu, et dixit ei: Si tu es homo Dei qui venisti ex Iuda? Et dixit ei: Ego. Et dixit ei: Veni mecum et comede panem. Et dixit: Non possum revertar tecum, neque manducabo panem, neque bibam aquam in loco hoc, Quia sic praeceptum est mihi in verbo Domini, dicens: Non edes panem illic et non bibes aquam et non reverteris illic in via qua ambulavisti in ea.

Et dixit ad eum: Et ego propheta sum sicut tu, et angelus locutus est ad me in verbo Domini, dicens: Converte eum ad te ipsum in domum tuam, et edat panem, et bibat aquam. Et mentitus est ei. Et reversus est eum, et comedit panem et bibit aquam in domo eius.

Et factum est, cum illi sederent super mensam, ut factum esset verbum Domini ad prophetam qui eum converterat, Et dixit ad

hominem Dei qui venerat ex Iuda, dicens: Haec dicit Dominus: Pro eo quod provocasti verbum Domini, et non custodisti mandatum quod mandavit tibi Dominus Deus tuus, et reversus es et comedisti panem et bibisti aquam in loco hoc de quo locutus est ad te, dicens: non comedas panem et non bibas aquam, non intrabit corpus tuum in sepulcrum patrum tuorum

Et factum est postquam panem edit et aquam bibit, stravit ei asinum, et reversus est atque abiit. Et invenit eum leo in via et necavit eum, et erat corpus eius proiectum in via, et asinus stabat apud illud, et leo stabat apud corpus. Et ecce viri praetereuntes viderunt cadaver proiectum in via, et leo stabat iuxta cadaver, et intraverunt et locuti sunt in civitate ubi propheta senex habitabat. Et audivit qui eum ex via convertit, et dixit: Homo Dei hic est, qui verbum Domini exacerbavit, Et ivit et invenit corpus eius iactum in via, et asinus et leo stabant iuxta corpus, et non comedit leo corpus hominis Dei, et non confregit asinum.

Et propheta levavit corpus hominis Dei, et posuit illud super asinum, et reduxit eum in civitatem. Propheta, ut eum in sepulcro suo sepeliretur, et planxerunt eum: Vae, frater! Et factum est post luctum habere eum, et dixit filiis suis dicens: Si moriar, sepelite me in sepulcro hoc ubi homo Dei sepultus est in eo; iuxta ossa eius ponite me, ut serventur ossa mea cum ossibus eius. Quod fiet verbum quod locutus est in verbo Domini super altare in Bethel et super domos altas quae sunt in Samaria.

Et post verbum hoc non reversus est Ieroboam a malitia sua, et reversus est et fecit ex parte populi sacerdotes excelsorum; qui volebat implebat manum suam, et fiebat sacerdos in excelsis. Et factum est verbum hoc in peccatum domui Ieroboam, et in perditionem, et in destructionem a facie terrae.

14

Et Rehoboam filius Salomonis regnavit super Iudam; filius quadraginta et unius annorum erat Rehoboam cum regnare inciperet, et decem et septem annos regnavit in Hierusalem, civitate quam elegit Dominus ad ponendum nomen suum ibi ex omnibus tribubus Israel; et nomen matris eius Naamah Ammonitis. Et fecit Roboam malum coram Domino, et provocavit eum ad zelum in omnibus quae fecerunt patres eorum in peccatis suis quibus peccaverunt. Et aedificaverunt sibi excelsa et statuas et lucos super omnem collem excelsum, et subtus omnem arborem opacam. Et coniuratio facta est in terra, et fecerunt secundum omnes abominationes gentium quas eiecit Dominus a facie filiorum Israel.

Et factum est in anno quinto regnante Roboam, ascendit Susacim rex Aegypti contra Hierusalem, Et accepit omnes thesauros domus Domini et thesauros domus regis, et hastas aureas quas accepit David ex manu servorum Adraazar regis

Soba, et intulit ea in Hierusalem, omnia quae accepit, arma aurea quanta fecit Salomon, et abstulit ea in Aegyptum. Et fecit Roboam rex arma aenea pro eis, et commissa sunt ducibus cursorum qui custodiebant portam domus regis. Et factum est quando rex intrabat in domum Domini, et levaverunt ea cursores et reportaverunt ea in thecam cursorum.

Et reliqua verborum Roboam et omnia quae fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda? Et bellum erat inter Roboam et Ieroboam omnibus diebus. Et dormivit Roboam cum patribus suis, et sepultus est cum patribus suis in civitate David, et regnavit Abia filius eius pro eo.

15

Et in anno duodevicesimo regnante Ieroboam filio Nabat, regnat Abiu filius Roboam super Iudam. Et tres annos regnavit super Hierusalem, et nomen matris eius Maacha filia Abessalom. Et ambulavit in peccatis patris sui, quae fecerat coram eo, et non erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor patris sui. Quia propter David dedit ei Dominus reliquias, ut statueret filios eius post eum, et statueret Hierusalem, Sicut fecit David rectum coram Domino, non declinavit ab omnibus quae mandavit ei omnibus diebus vitae suae.

Et reliqua verborum Abiu et omnia quae fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda? Et bellum

erat inter Abiu et Ieroboam. Et dormivit Abiu cum patribus suis anno vicesimo quarto Hieroboam, et sepelitur cum patribus suis in civitate David, et regnat Asa filius eius pro eo.

Anno vicesimo quarto Jeroboam regis Israel, regnat Asa super Judam. Et quadraginta et uno anno regnavit in Hierusalem, et nomen matris eius Ana, filia Abessalom. Et fecit Asa rectum coram Domino, sicut David pater eius. Et ritus a terra abstulit, et omnia studia quae patres eius fecerunt emisit. Et Anam matrem suam removit ne esset princeps, quia fecit conventum in luco suo, et excidit Asa abominationes eius, et combussit igne in torrente Cedron. Alta autem loca non removit, sed cor Asa erat perfectum cum Domino omnibus diebus eius. Et intulit columnas patris sui et columnas suas in domum Domini, argenteas et aureas, et vasa.

Et bellum erat inter Asa et inter Baasa regem Israel omnibus diebus eorum. Et ascendit Baasa rex Israel contra Iudam, et aedificavit Ramam, ne quis exiret aut ingrederetur ad Asa regem Iudae.

Et accepit Asa totum argentum et aurum inventum in thesauris domus Domini et in thesauris domus regis, et dedit ea in manus servorum suorum, et misit eos rex Asa ad filium Ader filium Taberemae filii Azin regis Syriae habitantis in Damasco, dicens Fac foedus inter me et te, et inter patrem meum et patrem tuum; ecce misi tibi dona, argentum et aurum; veni, disrumpe foedus tuum illud ad Baasa regem Israel, et ascendet ab me. Et audivit

filius Ader regis Asa, et misit principes potestatum suarum ad civitates Israel, et percusserunt Ain, Dan, et Abel domus Maacha, et omnem Chennereth, usque ad omnem terram Nephthali. Et factum est, cum audivisset Baasa, cessavit aedificare Ramam et reversus est in Thersa.

Et rex Asa imperavit omni Iudae in Enacim, et tollunt lapides Ramae et ligna eius quae aedificavit Baasa, et aedificavit in eis rex Asa omnem collem Benjamin et speculam.

Et reliqua verborum Asa, et omnis potestas eius quam fecit, et civitates quas aedificavit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regibus Iuda? Praeter quod in tempore senectutis suae laboravit pedes suos. Et dormivit Asa cum patribus suis, et sepelitur cum patribus suis in civitate David patris sui, et regnat Iosaphat filius eius pro eo.

Et Nabat filius Ieroboam regnat super Israel anno secundo Asae regis Iudae, et regnavit in Israel annos duos. Et fecit malum coram Domino, et ivit in via patris sui et in peccatis eius quibus peccare fecit Israel.

Et obsedebat eum Baasa filius Ahiae super domum Belaan filii Ahiae, et oppugnavit eum in Gabathon illa alienorum, et Nabat et omnis Israel obsidebant super Gabathon. Et occidit eum Baasa anno tertio Asa regis Iuda, et regnavit. Et factum est cum regnavit, et percussit totam domum Ieroboam, et non relinquebatur ullus spiritus Ieroboam donec deleret eum,

secundum verbum Domini quod locutus est per manum servi sui Ahiae Silonitis, De peccatis Ieroboam, qui peccare fecit Israel, et in provocatione eius qua provocavit Dominum Deum Israel. Et reliqua verborum Nabat et omnia quae fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?

Et in anno tertio Asae regis Iudae regnat Baasa filius Ahiae super Israel in Thersa viginti et quattuor annos. Et fecit malum coram Domino, et ambulavit in via Ieroboam filii Nabat et in peccatis eius, sicut peccare fecit Israel.

16

Et factum est verbum Domini in manu Iehu filii Hanani ad Baasha. Pro quibus exaltavi te de terra, et dedi te ducem super populum meum Israel, et ambulasti in via Ieroboam, et peccare fecisti populum meum Israel, ut me provocares in vanitatibus eorum, Ecce ego excitabo post Baasa et post domum eius, et dabo domum tuam sicut domum Ieroboam filii Nabat. Mortuum Baasha in civitate devorabunt canes, et mortuum eius in campo devorabunt volucres caeli.

Et reliqua verborum Baasa et omnia quae fecit, et potestates eius, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et dormivit Baasa cum patribus suis, et sepelitur in Thersa, et regnat Ela filius eius pro eo.

Et in manu Iehu filii Hanani locutus est Dominus super Baasa et super domum eius, propter omnem malitiam quam fecit coram Domino ad provocandum eum in operibus manuum suarum, ut esset secundum domum Ieroboam, et pro eo quod percussit eum.

Et Elah filius Baasha regnavit super Israel duos annos in Thersa. Et congregavit adversus eum Zambri, princeps dimidiae partis equitum, et ipse erat in Thersa bibens ebriosus in domo Osa dispensatoris in Thersa. Et intravit Sambri et percussit eum et morte affecit eum, et regnavit pro eo. Et factum est cum regnaret, cum sederet super thronum suum, et percussit totam domum Baasa, Secundum verbum quod locutus est Dominus super domum Baasa et ad Iehu prophetam De omnibus peccatis Baasa et Ela filii eius, quomodo peccare fecit Israelem, ad provocandum Dominum Deum Israel in vanitatibus eorum. Et reliqua verborum Elah quae fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?

Et Zambri regnavit in Thersa dies septem, et castra Israel erant super Gabathon, eam alienorum. Et audivit populus in castris dicentes: Coniuravit Zambri et percussit regem, et regem fecerunt in Israel Ambri, ducem exercitus super Israel, in die illa in castris. Et ascendit Ambri, et omnis Israel cum eo, ex Gabathon, et obsederunt Thersam. Et factum est, cum vidisset Zambri quod capta esset civitas eius, ivit in antrum domus regis et incendit super se domum regis et mortuus est. propter peccata eius quae fecit, ut faceret malum coram Domino, ut

ambularet in via Ieroboam filii Nabat, et in peccatis eius quibus peccare fecit Israel. Et reliqua verborum Zambri et coniurationes eius quas fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?

Tunc dividitur populus Israel: dimidium populi fit post Thamni filium Gonath, ut eum regem faceret, et dimidium populi fit post Ambri. Populus qui erat post Ambri superavit populum qui erat post Thamni filium Gonath, et mortuus est Thamni et Joram frater eius in tempore illo, et regnavit Ambri post Thamni.

In anno trigesimo et primo regis Asa regnat Ambri super Israel duodecim annos; in Thersa regnat sex annos. Et acquisivit Ambri montem Semeron a Semer domino montis duobus talentis argenti, et aedificavit montem, et vocaverunt nomen montis quem aedificaverunt secundum nomen Semer domini montis, Semeron. Et fecit Ambri malum in conspectu Domini, et nequius egit super omnes qui fuerunt ante eum. Et ambulavit in omni via Ieroboam filii Nabat, et in peccatis eius quibus peccare fecit Israel, ut provocaret Dominum Deum Israel in vanitatibus eorum. Et reliqua verborum Ambri et omnia quae fecit et omnis potestas eius, nonne ecce haec scripta in libro verborum dierum regum Israel?

Et dormivit Ambri cum patribus suis, et sepelitur in Samaria, et regnat Achab, filius eius, pro eo.

In anno secundo Jehoshaphat regis Judae, Ahab filius Omri

regnavit super Israel in Samaria viginti et duos annos. Et fecit Ahab malum coram Domino, et male egit super omnes qui ante eum fuerunt. Et non erat ei sufficiens ambulare in peccatis Jeroboam filii Nabat, et accepit uxorem Jezabel filiam Ethbaal regis Sidoniorum, et ivit et servivit Baal, et adoravit eum. Et statuit altare Baali in domo abominationum suarum, quam aedificavit in Samaria. Et fecit Achab lucum, et addidit Achab ad faciendum provocationes, ad provocandum Dominum Deum Israel, et animam eius deleri; malum fecit super omnes reges Israel qui facti sunt ante eum.

Et in diebus eius aedificavit Achiel Bethelita Jericho; in Abiron primogenito suo fundamenta eius posuit, et in Segub minore suo portas eius statuit, secundum verbum Domini quod locutus est per manum Jesu filii Nun.

17

Et dixit Elias propheta Thesbites qui ex Thesbon Galaad ad Achab: Vivit Dominus Deus potestatum, Deus Israel, cui steti coram eo: non erit annis his ros et pluvia, nisi per os verbi mei.

Et factum est verbum Domini ad Eliam, Vade hinc ad orientem, et absconde te in torrente Chorrath, qui est super faciem Iordanis. Et erit ut ex torrente bibas aquam, et corvis mandabo ut aleant te ibi. Et fecit Elias secundum verbum Domini, et sedit in torrente Chorath super faciem Iordanis. Et corvi ferebant ei

panes mane et carnes vespere, et ex torrente bibebat aquam. Et factum est post dies, et exsiccatus est torrens, quia non facta est pluvia super terra.

Et factum est verbum Domini ad Eliam, Surge et vade in Sarepta Sidoniae; ecce mandavi ibi mulieri viduae ut te sustineat. Et surrexit et ivit in Sareptam, et venit ad portam civitatis, et ecce ibi mulier vidua colligebat ligna, et clamavit post eam Elias, et dixit ei: Cape vero mihi paulum aquam in vas, et bibam. Et ivit accipere, et clamavit post eam Elias, et dixit: Accipies vero mihi buccellam panis illius in manu tua. Et dixit mulier: Vivit Dominus Deus tuus, si est mihi panis in cinere coctus, sed tantum quantum manipulus farinae in hydria et parum olei in capsace; et ecce ego colligam duo ligna et intrabo et faciam illud mihi ipsi et filiis meis, et comedemus et moriemur.

Et dixit ad eam Helias: Animum habe, intra et fac secundum verbum tuum, sed fac mihi inde panem subcineritium parvum, et efferes mihi in primis; tibi autem et filiis tuis facies in ultimo. Quia haec dicit Dominus: hydria farinae non deficiet, et lekythus olei non minuetur, usque ad diem qua Dominus dabit pluviam super terram. Et ivit mulier, et fecit, et edebat ipsa et ipse et infantes eius. Et hydria farinae non defecit, et lagena olei non diminuta est, secundum verbum Domini quod locutus est per manum Eliae.

Et factum est post haec, et aegrotavit filius mulieris dominae domus, et erat aegritudo eius fortis valde, usque dum non

relictus est in eo spiritus. Et dixit ad Eliam: Quid mihi et tibi, homo Dei? Intrasti ad me ut commemorares iniustitiam meam et mortificares filium meum?

Et dixit Elias ad mulierem: Da mihi filium tuum. Et accepit eum ex sinu eius, et attulit eum in superius cubiculum in quo ipse sedebat ibi, et collocavit eum super lectum. Et clamavit Elias et dixit: Vae mihi, Domine! Testis viduae cum qua ego habito, tu male fecisti ut interficeres filium eius. Et insufflavit puero ter, et invocavit Dominum, et dixit: Domine Deus meus, revertatur quaeso anima pueri huius in eum. Et factum est sic, et clamavit puer. Et deduxit illud de cubiculo superiore in domum, et dedit illud matri eius, et dixit Elias: Vide, vivit filius tuus. Et dixit mulier ad Helium: Ecce cognovi quod tu homo Dei es, et verbum Domini in ore tuo verum est.

18

Et factum est post dies multos, et verbum Domini factum est ad Eliam anno tertio, dicens: Vade et ostende te Achabo, et dabo pluviam super faciem terrae. Et ivit Elias ut videretur Achabo, et fames erat valida in Samaria.

Et vocavit Achab Abdium oeconomum, et Abdus erat timens Dominum valde. Et factum est, cum Jezabel prophetas Domini percuteret, ut Abdias centum viros prophetas acciperet et eos abscondit secundum quinquaginta in spelunca, eosque

sustentavit pane et aqua. Et dixit Achab ad Abdiam, veni, et transeamus per terram et ad fontes aquarum et ad torrentes, si forte inveniamus herbam, et servemus equos et mulos, ne pereant de tentoriis. Et diviserunt inter se viam ut transirent eam; Achab ivit in via una, et Abdias ivit in via alia solus. Et erat Obdias in via solus, et venit Elias in occursum eius solus, et Obdias festinavit et cecidit super faciem suam, et dixit: Si tu es ipse, domine mi Eliae? Et dixit Helios illi: Ego, vade, dic domino tuo: ecce Helios. Et dixit Obadiah: Quid peccavi, quia das servum tuum in manum Ahab ad interficiendum me? Vivit Dominus Deus tuus: si est gens aut regnum quo non miserit dominus meus ad quaerendum te, et si dixerunt non est, etiam incendit regnum et terras eius, quia non invenit te. Et nunc tu dicis: Vade, nuntia domino tuo: ecce Helias. Et erit, si ego abeo a te, et spiritus Domini tollet te in terram quam non scio, et intrabo nuntiare Ahab, et non inveniet te, et occidet me; et servus tuus est timens Dominum ex iuventute sua. An non nuntiatum est tibi, domino meo, qualia fecerim cum Iezabel interficeret prophetas Domini, et celaverim de prophetis Domini centum viros, quinquagenos in spelunca, et nutriverim eos panibus et aqua? Et nunc tu dicis mihi: Vade, dic domino tuo: Ecce Elias, et occidet me. Et dixit Helias: Vivit Dominus exercituum, in cuius conspectu sto, quia hodie apparebo ei.

Et ivit Obadiah in occursum Ahab, et nuntiavit ei; et excurrit Ahab, et ivit in occursum Eliae. Et factum est ut vidit Achab Eliam, et dixit Achab ad Eliam: Tu esne ipse qui pervertit Israel? Et dixit Helias: Non ego perturbo Israel, sed tu et

domus patris tui, dum relinquitis Dominum Deum vestrum, et ambulasti post Baalim. Et nunc mitte, congrega ad me omnem Israel in montem Carmelum, et prophetas pudoris quadringentos quinquaginta, et prophetas lucorum quadringentos edentes mensam Jezabel.

Et misit Achab in omnem Israelem, et congregavit omnes prophetas in montem Carmelum.

Et adduxit Elias ad omnes, et dixit eis Elias: Usque quando vos claudicatis super ambas poplites? Si est Dominus Deus, ite post eum; si autem Baal, ite post eum. Et non respondit populus verbum. Et dixit Elias ad populum: Ego relictus sum propheta Domini solus, et prophetae Baal quadringenti et quinquaginta viri sunt, et prophetae luci quadringenti. Dent nobis duos boves, et eligant sibi unum, et discerpant, et ponant super ligna, et ignem ne ponant; et ego faciam bovem alterum, et ignem non ponam. Et clamatis in nomine deorum vestrorum, et ego invocabo in nomine Domini Dei mei, et erit deus qui respondet in igne, hic Deus. Et respondit omnis populus et dixit: Bonum verbum quod locutus es.

Et dixit Sol prophetis pudoris: Eligite vobis vitulum unum et facite primi, quia multi vos estis, et invocate in nomine dei vestri, et ignem ne ponatis. Et acceperunt vitulum et fecerunt, et invocabant in nomine Baal a mane usque ad meridiem, et dixerunt: Exaudi nos, Baal, exaudi nos. Et non erat vox, et non erat auditio, et discurrebant super altare quod fecerant. Et

factum est meridies, et derisit eos Helios Thesbites, et dixit: Invoke in voce magna, quia deus est; quia garrulitas ei est, et simul ne quando negotiatur ipse, aut ne quando dormit ipse, et exsurget. Et invocabant voce magna, et incidebant secundum consuetudinem eorum gladiis et lanceis usque ad effusionem sanguinis super eos Et prophetabant donec transiit vespertinum, et factum est cum tempus esset ascendendi sacrificium, et locutus est Elias Thesbites ad prophetas abominationum, dicens: Discedite ab hoc tempore, et ego faciam holocaustum meum. Et discesserunt, et abierunt.

Et dixit Heliou ad populum: Adducite ad me, et adduxit omnis populus ad eum. Et accepit Elias duodecim lapides secundum numerum tribuum Israel, sicut locutus est Dominus ad eum dicens: Israel erit nomen tuum. Et aedificavit lapides in nomine Domini, et sanavit altare destructum, et fecit mare capiens duas metretas seminis in circuitu altaris, Et conguessit ligna scissa super altare quod fecit, et divisit holocaustum et imposuit super ligna scissa, et conguessit super altare. Et dixit: Capite mihi quattuor hydrias aquae, et infundite super holocaustum et super schidacas. Et fecerunt sic. Et dixit: Secundate, et secundaverunt. Et dixit: Tertiate, et tertiaverunt. Et aqua circum altare transiebat, et mare aqua impleverunt.

Et clamavit Elias in caelum, et dixit: Domine Deus Abraham et Isaac et Israel, exaudi me Domine, exaudi me hodie in igne, et cognoscat omnis populus hic, quia tu es Dominus Deus Israel, et ego servus tuus, et propter te feci opera haec. Audi me, Domine,

audi me, et cognoscat populus hic quia tu es Dominus Deus, et tu convertisti cor populi huius retro. Et cecidit ignis a Domino ex caelo, et devoravit holocausta et ligna et aquam quae in mari erat; et lapides et pulverem lambit ignis.

Et cecidit omnis populus in faciem suam, et dixerunt: Vere Dominus Deus, ipse est Deus. Et dixit Elias ad populum: Comprehendite prophetas Baal; nemo salvetur ex eis. Et comprehenderunt eos, et duxit eos Elias ad torrentem Cison, et mactavit eos ibi.

Et dixit Elias ad Ahab: Ascende, et comede et bibe, quia vox pedum pluviae. Et ascendit Achab ut ederet et biberet, et Elias ascendit super Carmelum et incurvavit se super terram, et posuit faciem suam inter genua sua, Et dixit puero suo: Ascende et inspice viam maris. Et inspexit puer et dixit: Non est quidquam. Et dixit Elias: Tu revertere septies. Et reversus est puer septies, et factum est in septimo, et ecce nubes parva sicut vestigium viri adducens aquam, et dixit: Ascende et dic Achab, iunge currum tuum et descende, ne comprehendat te pluvia. Et factum est usque huc et huc, et caelum obscuratum est nubibus et spiritu, et facta est pluvia magna, et flebat et ibat Achab usque Jezrael. Et manus Domini fuit super Eliam, et cinxit lumbos suos, et currebat ante Achab in Jezrael.

Et nuntiavit Achab Jezabel uxori suae omnia quae fecit Elias, et quomodo occidit prophetas gladio. Et misit Iezabel ad Elium, et dixit: Si tu es Eliu et ego Iezabel, haec faciat mihi deus et haec addat, quia hac hora cras ponam animam tuam sicut animam unius ex illis. Et timuit Elias, et surrexit et abiit pro anima sua, et venit in Beersabee, terram Iudae, et reliquit puerum suum ibi.

Et ipse ivit in deserto viam diei, et venit et sedit sub arbore iuniperi, et petivit animam suam mori, et dixit: Sufficiat nunc, accipe iam animam meam a me, Domine, quia non melior ego sum super patres meos. Et dormivit et somnum cepit ibi sub planta, et ecce quis tetigit eum, et dixit ei: Surge et comede. Et respexit Elias, et ecce ad caput eius subcinericius panis adoreus et lagena aquae; et surrexit et comedit et bibit, et conversus dormivit. Et reversus est angelus Domini secundo, et tetigit eum, et dixit ei: Surge, comede, quia longa tibi est via. Et surrexit, et comedit, et bibit, et ivit in fortitudine roboris illius quadraginta dies et quadraginta noctes usque ad montem Horeb.

Et intravit ibi in speluncam, et mansit ibi, et ecce verbum Domini ad eum, et dixit: Quid tu hic, Elia? Et dixit Sol: Aemulans aemulatus sum Domino omnipotenti, quia reliquerunt te filii Israel; altaria tua suffoderunt, et prophetas tuos occiderunt in gladio, et relictus sum ego solissimus, et quaerunt animam meam accipere eam. Et dixit: Exhibis cras, et stabis coram Domino in monte; ecce transibit Dominus. Et ecce spiritus magnus fortis dissolvens montes et conterens petras coram Domino; non in spiritu Dominus. Et post spiritum concussio; non

in concussione Dominus. Et post violentum tremorem ignis; non in igne Dominus, et post ignem vox aurae tenuis.

Et factum est ut audivit Eliu, et texit faciem suam in pallio suo, et exivit et stetit sub spelunca, et ecce ad eum vox, et dixit: Quid tu hic, Eliu? Et dixit Elias, aemulans aemulatus sum Domino omnipotenti, quia reliquerunt pactum tuum filii Israel, et altaria tua destruxerunt, et prophetas tuos occiderunt gladio, et relictus sum ego solus, et quaerunt animam meam ut eam accipiant. Et dixit Dominus ad eum: Vade, revertere in viam tuam, et venies in viam deserti Damascus, et venies et unges Hazael in regem Syriae. Et Jehu filium Nimshi unges in regem super Israel, et Elisam filium Saphat unges in prophetam loco tui. Et erit: eum qui servatus erit ex gladio Hazael morte afficiet Jehu, et eum qui servatus erit ex gladio Jehu morte afficiet Elisha. Et relinques in Israel septem milia virorum, omnia genua quae non flexerunt genu Baal, et omne os quod non adoravit eum.

Et abiit inde et invenit Elisaenum filium Saphat, et ipse arabat bobus; duodecim iuga erant ante eum, et ipse erat in duodecimis, et abiit ad eum, et proiecit pallium suum super eum. Et reliquit Elisaenus boves et cucurrit post Eliam, et dixit: Osculabor patrem meum et sequar post te. Et dixit Elias: Revertere, quia feci tibi. Et reversus est ab eo, et accepit iuga boum, et immolavit eaque coxit in vasis boum, et dedit populo, et comederunt; et surrexit et ivit post Eliam, et ministrabat ei.

Et vinea una erat Naboth Jezreelitae apud aream Ahab regis Samariae. Et locutus est Achab ad Nabouth, dicens: Da mihi vineam tuam, et erit mihi in hortum olerum, quia haec prope domum meam est, et dabo tibi vineam aliam bonam pro ea; si autem placet coram te, dabo tibi argentum commutationis vineae tuae huius, et erit mihi in hortum olerum. Et dixit Nabothai ad Achab: Non fiat mihi a Deo meo dare hereditatem patrum meorum tibi.

Et factum est ut spiritus Ahab turbaretur, et dormivit super lectum suum, et cooperuit faciem suam, et non comedit panem. Et intravit Jezabel uxor eius ad eum, et locuta est ad eum: Cur spiritus tuus turbatus est, et cur tu panem non edis? Et dixit ad eam: Locutus sum ad Nabouthai Iezraeliten, dicens: Da mihi vineam tuam argenti; si autem vis, dabo tibi vineam aliam pro ea. Et dixit: Non dabo tibi hereditatem patrum meorum. Et dixit ad eum Jezabel uxor eius: Tu nunc sic agis ut rex super Israel? Surge et comede panem et animo bono esto; ego autem dabo tibi vineam Naboth Jezraelitae.

Et scripsit librum in nomine Achab, et signavit sigillo suo, et misit librum ad seniores et ad liberos qui habitabant cum Nabutha. Et scriptum erat in libris, dicens: Ieiunate ieiunium, et collocate Naboth in principio populi, Et sedere facite duos viros, filios iniquorum, ex adverso eius, et testimonium dicant contra

eum dicentes: Benedixit Deum et regem. Et educant eum, et lapident eum, et moriatur.

Et fecerunt viri civitatis eius seniores et liberi qui habitabant in civitate eius, sicut miserat ad eos Iezabel, et sicut scriptum erat in libris quos miserat ad eos. Et ieiunium indixerunt et Naboth in principio populi sedere fecerunt. Et intraverunt duo viri, filii iniquorum, et sederunt ex adverso eius, et testimonium dixerunt contra eum, dicentes: Benedixisti Deum et regem. Et eduxerunt eum extra civitatem, et lapidaverunt eum lapidibus, et mortuus est. Et miserunt ad Jezabel dicentes: Lapidatus est Nabothai et mortuus est.

Et factum est ut audivit Jezabel, et dixit ad Ahab: Surge, hereditare vineam Naboth Jezraelitae, qui non dedit tibi argentum, quia non est Naboth vivens, quia mortuus est. Et factum est, ut audivit Achab quod mortuus est Nabuthae Jezraelites, et scidit vestimenta sua, et induit saccum. Et factum est post haec, et surrexit et descendit Achab in vineam Nabuthae Jezraelitae, ut hereditaret eam.

Et dixit Dominus ad Helium Thesbitem, dicens: Surge et descende in occursum Achab regis Israel, qui in Samaria est, quia ecce in vinea Naboth est, quoniam descendit illic ut eam possideret. Et loqueris ad eum dicens: Haec dicit Dominus: Ut tu occidisti et possessionem accepisti, propter hoc haec dicit Dominus: In omni loco quo lamberunt sues et canes sanguinem Nabuthae, ibi lambent canes sanguinem tuum, et meretrices

lavabunt in sanguine tuo. Et dixit Achab ad Eliam: Num invenisti me, inimice mi? Et dixit: Inveni, quoniam frustra te vendidisti ut faceres malum coram Domino et provocares eum ad iram. Ecce ego adduco super te mala, et exuram post te, et exterminabo de Ahab mingentem ad parietem, et constrictum et derelictum in Israel. Et dabo domum tuam sicut domum Jeroboam filii Nabat, et sicut domum Baasa filii Ahijah, de provocationibus quibus provocasti et peccare fecisti Israel. Et ad Jezabel locutus est Dominus, dicens: Canes devorabunt eam in antemurale Jezreel. Mortuum Ahab in civitate comedent canes, et mortuum eius in campo comedent volucres caeli.

Excepto vane Ahab, qui venditus est facere malum coram Domino, sicut transtulit eum Jezabel, uxor eius. Et abominatus est valde ire post abominationes, secundum omnia quae fecit Amorrhaeus, quem exstirpavit Dominus a facie filiorum Israel.

Et propter verbum, cum compunctus esset Achab a facie Domini, ibat flens, et scidit tunicam suam, et cinxit saccum super corpus suum, et ieiunavit, et indutus est saccum in die qua percussit Naboth Iezraelitem, et ivit. Et factum est verbum Domini in manu servi eius Eliae de Ahab, et dixit Dominus, Vidisti quomodo humiliatus est Achab a facie mea? Non inducam malum in diebus eius, sed in diebus filii eius inducam malum.

21

Et congregavit filius Ader omnem vim suam, et ascendit et obsedit Samariam, et triginta duo reges cum eo, et omnis equus et currus, et ascenderunt et obsederunt Samariam, et pugnauerunt contra eam. Et misit ad Achab regem Israel in civitatem, et dixit ad eum: Haec dicit filius Ader, Argentum tuum et aurum tuum meum est, et uxores tuae et liberi tui mei sunt. Et respondit rex Israel et dixit: Sicut locutus es, domine mi rex, tuus ego sum et omnia mea.

Et reversi sunt nuntii et dixerunt: Haec dicit filius Ader: Ego misi ad te dicens: Argentum tuum et aurum tuum et uxores et filios tuos dabis mihi, quod hac hora cras mittam pueros meos ad te, et scrutabuntur domum tuam et domos puerorum tuorum, et erunt omnia desideria oculorum eorum in quae si iniecerint manus suas, et capient. Et vocavit rex Israel omnes presbyteros terrae, et dixit: Cognoscite quidem et videte quod malitiam hic quaerit, quod misit ad me de mulieribus meis, et de filiis meis, et de filiabus meis; argentum meum et aurum meum non prohibui ab eo. Et dixerunt ei seniores et omnis populus: Ne audias, neque velis. Et dixit nuntiis filii Ader: Dicite domino vestro: Omnia quaecumque misisti ad servum tuum in primis faciam, sed verbum hoc non potero facere. Et discesserunt viri, et rettulerunt ei verbum.

Et misit ad eum filius Ader, dicens: Haec faciat mihi Deus et haec addat, si sufficiet pulvis Samariae vulpibus omni populo peditum meorum. Et respondit rex Israel et dixit: Sufficiat; non glorietur curvatus sicut rectus. Et factum est quando responsum

est ei verbum hoc, bibens erat ipse et omnes reges qui cum eo in tentoriis, et dixit servis suis: Aedificate vallum, et posuerunt vallum super civitatem.

Et ecce propheta unus accessit ad Achab regem Israel, et dixit: Haec dicit Dominus: Si vidisti turbam magnam hanc? Ecce ego do eum hodie in manus tuas, et cognosces quia ego Dominus. Et dixit Achab, In quibus? Et dixit, Haec dicit Dominus: in pueris principum regionum. Et dixit Achab, Quis iunget bellum? Et dixit, Tu.

Et recensuit Achab principes puerorum regionum, et facti sunt ducenti triginta; et post haec recensuit populum omnem, filios virtutis, septem milia. Et exivit meridie, et filius Ader bibens ebrius erat in Soccoth, ipse et reges triginta et duo, reges auxiliares eius. Et exierunt principes puerorum regionum in primis, et mittunt et nuntiant regi Syriae dicentes: Viri exierunt ex Samaria. Et dixit eis: Si in pacem exeunt, comprehendite eos viventes; et si in bellum, viventes comprehendite eos. Et ne exeant ex civitate principem pueri regionum. Et potentia post eos Percussit unusquisque eum qui iuxta se erat, et iterum percusserunt unusquisque eum qui iuxta se erat, et fugit Syria, et persecutus est eos Israel, et servatus est filius Ader rex Syriae equo equitis. Et exivit rex Israel, et cepit omnes equos et currus, et percussit plagam magnam in Syria. Et accessit propheta ad regem Israel, et dixit: Confortare et scito et vide quid facies, quia revertente anno filius Ader rex Syriae ascendit super te.

Et servi regis Syriae dixerunt: Deus montium est Deus Israel et non deus vallium; propter hoc praevaluit super nos. Si autem pugnemus contra eos in campo recto, profecto praevalebimus super eos. Et hoc verbum fac: remove reges singulos e locis eorum, et pone pro eis satrapas. Et commutabimus tibi vim secundum vim cadentem, et equum secundum equum, et currus secundum currus, et pugnabimus ad eos secundum rectum, et praevalebimus super eos; et audivit vocem eius, et fecit sic.

Et factum est, reverso anno, visitavit filius Ader Syriam et ascendit in Apheca in bellum contra Israel. Et filii Israel recensiti sunt, et venerunt in occursum eorum, et castra posuit Israel ex adverso eorum velut duo greges caprarum, et Syria implevit terram.

Et accessit homo Dei, et dixit regi Israel: Haec dicit Dominus: Pro eo quod dixit Syria, Deus montium est Dominus Deus Israel et non deus vallium ipse, etiam dabo virtutem magnam hanc in manum tuam, et scies quia ego Dominus. Et castrametati sunt hi e regione horum septem dies, et factum est in die septimo, et bellum commissum est, et percussit Israel Syriam centum milia peditum uno die. Et fugerunt reliqui in Apheca in civitatem, et cecidit murus super viginti et septem milia virorum reliquorum, et filius Ader fugit et intravit in domum cubiculi, in penetrale.

Et dixit servus suis: Scio quod reges Israel reges misericordiae sunt; imponamus igitur saccos super lumbos nostros et funes super capita nostra, et exeamus ad regem Israel, si forte

vivificabit animas nostras. Et cinxerunt saccos super lumbos suos, et posuerunt funes super capita sua, et dixerunt regi Israel: Servus tuus, filius Ader, dicit: Vivat nunc anima nostra. Et dixit: Si adhuc vivit, frater meus est. Et viri omen ceperunt et festinaverunt et exceperunt verbum ex ore eius, et dixerunt: Frater tuus filius Ader. Et dixit: Intrate et capite eum. Et exiit ad eum filius Ader, et ascendere fecerunt eum ad eum super currum. Et dixit ad eum: Civitates quas cepit pater meus a patre tuo reddam tibi, et exitus pones tibi in Damasco, sicut posuit pater meus in Samaria, et ego in foedere emittam te. Et disposuit ei foedus, et emisit eum.

Et homo unus ex filiis prophetarum dixit ad proximum suum in verbo Domini: Percute me, et non voluit homo percutere eum. Et dixit ad eum: Pro eo quod non audivisti vocem Domini, et ecce tu discurris a me, et percutiet te leo. Et abiit ab eo, et invenit eum leo, et percussit eum. Et invenit hominem alium, et dixit: Percute me vero. Et percussit eum homo, percutiens et confregit.

Et ivit propheta et stetit regi Israel super via, et alligavit telamone oculos suos. Et factum est, cum transiret rex, et hic clamabat ad regem et dixit: Servus tuus exivit in exercitum belli, et ecce vir induxit ad me virum et dixit ad me: Custodi hunc virum; si autem exsiliens exsiliet, et erit anima tua pro anima eius, aut talentum argenti statues. Et factum est: circumspexit servus tuus huc et huc, et hic non erat. Et dixit ad eum rex Israel: Ecce, etiam insidias apud me occidisti. Et festinavit et removit telamen ab oculis eius, et cognovit eum rex Israel quod ex

prophetis hic esset. Et dixit ad eum: Haec dicit Dominus: Quia extulisti tu virum perniciosum ex manu tua, et erit anima tua pro anima eius, et populus tuus pro populo eius. Et abiit rex Israel confusus et exhaustus, et venit in Samariam.

22

Et sedit tribus annis, et non erat bellum inter Syriam et Israel. Et factum est in anno tertio, et descendit Iosaphat rex Iuda ad regem Israel. Et dixit rex Israel ad servos suos: Si scitis quod nobis est Remmoth Galaad, et nos silemus accipere eam ex manu regis Syriae? Et dixit rex Israel ad Iosaphat: Ascendes nobiscum in Remmatha Galaad in bellum? Et dixit Iosaphat: Sicut ego, et tu sic; sicut populus meus, populus tuus; sicut equi mei, equi tui. Et dixit Iosaphat rex Iuda ad regem Israel: Interrogate vero hodie Dominum.

Et congregavit rex Israel omnes prophetas, quasi quadringentos viros, et dixit eis rex: Si eam in Remmatha Galaad in bellum aut abstineo? Et dixerunt: Ascende, et dans dabit Dominus in manus regis.

Et dixit Iosaphat ad regem Israel: Nonne est hic propheta Domini, et interrogabimus Dominum per eum? Et dixit rex Israel ad Iosaphat: Unus est vir ad interrogandum per eum Dominum, et ego odivi eum, quia non loquitur de me bona, sed mala, Michaeas filius Iemblaas. Et dixit Iosaphat rex Iuda: Non

dicat rex sic.

Et vocavit rex Israel eunuchum unum, et dixit: Cito Michaiam filium Iembla. Et rex Israel et Iosaphat rex Iuda sedebant, vir super thronum suum, armati in portis Samariae, et omnes prophetae prophetabant coram eis. Et fecit sibi Sedekias filius Chanaan cornua ferrea, et dixit: Haec dicit Dominus: his cornibus ventilabis Syriam donec consummetur. Et omnes prophetae prophetabant sic, dicentes: Ascende in Remmatha Galaad, et prosperabit, et dabit Dominus in manus tuas et regem Syriae.

Et angelus qui ivit vocare Michaiam locutus est ei, dicens: Ecce omnes prophetae ore uno bona de rege loquuntur; fias igitur et tu in verbis tuis secundum verba unius horum, et loquere bona. Et dixit Michas, vivit Dominus, quod quaecumque dixerit Dominus ad me, haec loquar.

Et venit ad regem, et dixit ei rex: Micha, si ascendam in Remmoth Galaad in bellum, aut desistam? Et dixit: Ascende, et prosperabit Dominus in manum regis. Et dixit ei rex: Quoties ego adiuro te, ut loquaris ad me veritatem in nomine Domini? Et dixit: Non sic; vidi omnem Israelem dispersum in montibus sicut gregem cui non est pastor. Et dixit Dominus: Nonne dominus his Deus? Unusquisque in domum suam in pace revertatur.

Et dixit rex Israel ad Iosaphat regem Iuda: Nonne dixi tibi quod non prophetat hic mihi bona, sed tantum mala? Et dixit

Michaeas: Non sic, non ego; audi verbum Domini, non sic. Vidi Deum Israel sedentem super thronum suum, et omnis exercitus caeli stabat circa eum a dextris eius et a sinistris eius. Et dixit Dominus: Quis decipiet Achab regem Israel, et ascendet, et cadet in Remmoth Galaad? Et dixit hic sic, et hic sic. Et exivit spiritus et stetit coram Domino, et dixit: Ego decipiam eum. Et dixit ad eum Dominus: In quo? Et dixit: Exibo, et ero spiritus falsus in os omnium prophetarum eius. Et dixit: Decipies, et quidem poteris; exi et fac sic. Et nunc ecce dedit Dominus spiritum mendacem in ore omnium prophetarum tuorum horum, et Dominus locutus est super te mala.

Et accessit Sedekias filius Chanaan, et percussit Michaiam super maxillam, et dixit: Quod spiritus Domini locutus est in te? Et dixit Michas: Ecce, tu videbis in die illa quando intrabis cubiculum cubiculi ut te celes ibi. Et dixit rex Israel: Capite Michaiam, et reducite eum ad Semer regem civitatis, et ad Joas filium regis Dixi ponere hunc in custodia, et edere eum panem afflictionis et aquam afflictionis, donec revertar in pace. Et dixit Michaeas: Si revertens reverteris in pace, non locutus est Dominus per me.

Et ascendit rex Israel et Josaphat, rex Juda, cum eo in Remmoth Galaad. Et dixit rex Israel ad Iosaphat regem Iuda: Dissimulabo me et intrabo in bellum, et tu induas vestimentum meum. Et dissimulavit se rex Israel, et intravit in bellum. Et rex Syriae mandavit principibus curruum suorum triginta et duobus, dicens: Ne pugnate cum parvo et magno, sed tantum cum rege

Israel solo. Et factum est cum vidissent principes curruum Iosaphat regem Iudae, et ipsi dixerunt: Apparet rex Israel hic esse, et circumdederunt eum ut pugnarent, et clamavit Iosaphat. Et factum est cum viderunt principes curruum quod non esset rex Israel hic, et aversi sunt ab eo.

Et unus arcum accurate intendit, et regem Israel inter pulmonem et thoracem percussit, et aurigae suo dixit: Converte manus tuas et educ me ex bello, quia vulneratus sum. Et conversum est bellum in die illa, et rex stabat super curru ex adverso Syriae a mane usque ad vesperum, et effusum est sanguinem a plaga in sinum currus, et mortuus est vespere, et exhibat sanguis conversionis usque ad sinum currus. Et stetit praeco occidente sole, dicens: Unusquisque in suam civitatem et in suam terram. Quod mortuus est rex, et venerunt in Samariam, et sepelierunt regem in Samaria. Et laverunt currum super fontem Samariae, et lamberunt sues et canes sanguinem, et meretrices laverunt se in sanguine, secundum verbum Domini quod locutus est.

Et reliqua verborum Achab, et omnia quae fecit, et domum eburneam quam aedificavit, et omnes civitates quas fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et dormivit Achab cum patribus suis, et regnavit Ochozias filius eius pro eo.

Et Iosaphat filius Asa regnavit super Iudam in anno quarto Achab regis Israel. Jehoshaphat, filius triginta et quinque

annorum cum regnare inciperet, et viginti et quinque annos regnavit in Jerusalem, et nomen matris eius Azubah filia Shilhi. Et ambulavit in omni via Asa patris sui, nec declinavit ab ea, ut faceret rectum in oculis Domini. Excepto quod loca alta non removit, adhuc populus sacrificabat et incensum cremabat in locis altis. Et pacem fecit Iosaphat cum rege Israel.

Et reliqua verborum Iosaphat, et potestates eius quaecumque fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda? Et dormivit Iosaphat cum patribus suis, et sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui, et regnavit Ioram filius eius pro eo.

Et Ochozias filius Achab regnavit super Israel in Samaria anno septimo decimo Iosaphat regis Iuda; Ochozias filius Achab regnavit in Israel in Samaria duos annos. Et fecit malum coram Domino, et ambulavit in via Achab patris sui et in via Jezabel matris suae, et in peccatis domus Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Et servivit Baalim et adoravit eos, et provocavit ad iram Dominum Deum Israel, secundum omnia quae facta sunt ante eum.

23

24

25

26

27

28

29

30

31

II Regum

1

Et rebellavit Moab in Israel post mortem Ahab.

Et cecidit Ochozias per clathratum in cubiculo superiore suo in Samaria, et aegrotavit, et misit nuntios, et dixit ad eos: Venite et quaerite in Baal muscam, deum Accaron, si vivam ex infirmitate mea hac. Et ierunt interrogare per eum. Et angelus Domini vocavit Eliam Thesbitem, dicens: Surgens veni in occursum nuntiorum Ochoziae regis Samariae, et loqueris ad eos: Num quia non est Deus in Israel, vos itis inquirere Baalzebub deum Accaron? Et non sic, Quod haec dicit Dominus: Lectus super quem ascendisti illic, non descendes ab eo, quia morte morieris. Et ivit Elias, et dixit ad eos.

Et reversi sunt nuntii ad eum, et dixit ad eos: Quid est quod reversi estis? Et dixerunt ad eum: Vir ascendit in occursum nostrum, et dixit ad nos: Venite, convertimini ad regem qui misit

vos, et loquimini ad eum: Haec dicit Dominus: Si propter non esse Deum in Israel, tu vadis inquirere in Baal muscam, deum Accaron? Non sic; lectus super quem ascendisti ibi, non descendes ab ea, quia morte morieris. Et conversi renuntiaverunt regi sicut locutus est Elias. Et locutus est ad eos: Quae est species viri qui ascendit in occursum vestrum et locutus est ad vos verba haec? Et dixerunt ad eum: Vir pilosus, et zonam pelliceam accinctus lumbos suos. Et dixit: Elias Thesbites hic est.

Et misit ad eum quinquagenarium et quinquaginta eius, et ascendit ad eum, et ecce Elias sedebat super summitatem montis, et locutus est quinquagenarius ad eum, et dixit: Homo Dei, rex vocavit te, descende. Et respondit Elias et dixit ad quinquagenarium: Si homo Dei ego sum, descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos. Et descendit ignis e caelo et devoravit eum et quinquaginta eius. Et addidit rex, et misit ad eum alium quinquagenarium et quinquaginta eius, et locutus est quinquagenarius ad eum, et dixit: Homo Dei, haec dicit rex: celeriter descende. Et respondit Elias et locutus est ad eum, et dixit: Si homo Dei ego sum, descendet ignis ex caelo et devorabit te et quinquaginta tuos. Et descendit ignis ex caelo et devoravit eum et quinquaginta eius. Et addidit rex adhuc mittere ducem et quinquaginta eius, et venit quinquagenarius tertius, et flexit genua sua coram Elia, et rogavit eum, et locutus est ad eum, et dixit: Homo Dei, honoretur anima mea et anima servorum tuorum horum quinquaginta in oculis tuis. Ecce descendit ignis e caelo et devoravit duos quinquagenarios primos; et nunc

honoretur anima mea in oculis tuis. Et locutus est angelus Domini ad Eliam, et dixit: Descende cum eo, ne timeas a facie eorum. Et surrexit Elias et descendit cum eo ad regem. Et locutus est ad eum, et dixit Eliae: Haec dicit Dominus: Quid quod misisti nuntios quaerere in Baal Muscam, deum Accaron? Non sic; lectus super quem ascendisti ibi, non descendes ab eo, quia morte morieris.

Et mortuus est secundum verbum Domini, quod locutus est Elias. Et reliqua verborum Ochoziae quae fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?

2

Et factum est, cum Dominus offerret Eliam in turbine quasi in caelum, et ivit Elias et Elisaeus ex Galgalis. Et dixit Elias ad Elisaeum: Sede nunc hic, quia Deus misit me usque Bethel. Et dixit Elisaeus: Vivit Dominus et vivit anima tua, non relinquam te. Et venerunt in Bethel. Et venerunt filii prophetarum qui erant in Bethel ad Elisaeum, et dixerunt ei: Scisne quod Dominus hodie tollat dominum tuum desuper capite tuo? Et dixit: Etiam ego novi, tacete. Et dixit Elias ad Elisaeum: Sede hic, quia Dominus me misit in Jericho. Et dixit: Vivit Dominus et vivit anima tua, non relinquam te. Et venerunt in Jericho.

Et appropinquaverunt filii prophetarum qui erant in Jericho ad Elisaeum, et dixerunt ad eum: Si scivisti quia hodie accipit

Dominus dominum tuum desuper capite tuo? Et dixit: Et quidem ego scivi, tacete. Et dixit ei Helias: Sede hic, quia Dominus me misit usque ad Iordanem. Et dixit Helisaeus: Vivit Dominus et vivit anima tua, non relinquam te. Et ierunt ambo. et quinquaginta viri filii prophetarum steterunt ex adverso procul, et ambo steterunt ad Iordanem. Et accepit Elias pallium suum et involvit illud et percussit aquam, et divisa est aqua hinc et hinc, et transierunt ambo in desertum.

Et factum est cum transirent, et Elias dixit ad Elisaeum: Postula quid faciam tibi antequam assumar a te. Et dixit Elisaeus: Fiat, quaeso, duplex spiritus tuus in me. Et dixit Helias, rem duram petivisti, si videris me assumi a te, erit tibi sic, sin autem, non fiet.

Et factum est, eis procedentibus, ibant et loquebantur, et ecce currus ignis et equi ignis, qui separavit inter ambos, et assumptus est Elias in turbine quasi in caelum. Et Elisha videbat, et clamabat: Pater, pater, currus Israel et eques eius! Et non vidit eum amplius, et apprehendit vestimenta sua, et scidit ea in duas partes. Et exaltavit pallium Eliae, quod ceciderat desuper Elisaeum, et reversus est Elisaeus, et stetit super labium Iordanis. Et accepit pallium Eliae, quod cecidit desuper eum, et percussit aquam, et dixit: Ubi est Deus Eliae nunc? Et percussit aquas, et scissae sunt hinc et hinc, et transiit Elisaeus.

Et viderunt eum filii prophetarum qui erant in Jericho ex adverso, et dixerunt: Requievit spiritus Eliae super Elisaeum. Et

venerunt in occursum eius, et adoraverunt eum in terram. Et dixi ad eum: Ecce iam cum servis tuis quinquaginta viri filii fortitudinis; profecti iam quaerant dominum tuum, ne forte tulerit eum spiritus Domini, et iecerit eum in Iordane aut super unum montium aut super unum collium. Et dixit Elisaeus: Non mittetis. Et coegerunt eum, donec erubesceret, et dixit: Mittite, et miserunt quinquaginta viros, et quaesierunt tribus diebus, et non invenerunt eum. Et reversi sunt ad eum, et ipse sedebat in Jericho, et dixit Elisa, Non dixi ad vos, ne ireitis?

Et dixerunt viri civitatis ad Elisaeum: Ecce habitatio civitatis bona est, sicut dominus videt, sed aquae malae sunt, et terra sterilis est. Et dixit Elisaeus: Capite mihi hydriam novam, et ponite ibi salem. Et ceperunt, et tulerunt ad eum. Et exivit Elisaeus ad exitum aquarum, et iecit ibi salem, et dixit: Haec dicit Dominus: Sano aquas has; non erit amplius inde mors et sterilitas. Et sanata sunt aqua usque ad diem hanc secundum verbum Elisaei quod locutus est.

Et ascendit inde in Bethel, et cum ascenderet in via, pueri parvi exierunt ex civitate et illudebant ei, et dixerunt ei: Ascende, calve, ascende. Et aversus est post eos, et vidit eos, et maledixerat eis in nomine Domini, et ecce exierunt duo ursi ex silva, et dilaceraverunt ex eis quadraginta et duos pueros. Et ivit inde in montem Carmelum, et inde reversus est in Samariam.

3

Et Joram filius Achab regnavit in Israel anno octavo decimo Josaphat regis Juda, et regnavit duodecim annos. Et fecit malum in oculis Domini, sed non sicut pater eius et non sicut mater eius, et transtulit statuas Baal quas fecit pater eius. Verumtamen in peccato Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel, adhaesit nec recessit ab eo.

Et Moab rex Moab erat nokhed, et reddebat regi Israel in rebellione centum milia agnorum, et centum milia arietum cum lana. Et factum est post mortem Ahab, ut rebellaret rex Moab in regem Israel.

Et exivit rex Ioram in die illa ex Samaria, et visitavit Israel. Et ivit et misit ad Iosaphat regem Iudae, dicens: Rex Moab rebellavit contra me. Num ibis mecum in Moab ad bellum? Et dixit: Ascendam. Similis mihi, similis tibi; sicut populus meus, populus tuus; sicut equi mei, equi tui. Et dixit: Qua via ascendam? Et dixit: Viam deserti Edom. Et ivit rex Israel et rex Iuda et rex Edom, et circumierunt viam septem dierum, et non erat aqua castris et iumentis quae in pedibus eorum erant.

Et dixit rex Israel: O, quia vocavit Dominus tres reges transeuntes ut daret eos in manu Moab! Et dixit Iosaphat: Non est hic propheta Domini, et inquiramus Dominum ab eo? Et respondit unus ex servis regis Israel, et dixit: Hic est Eliseus filius Saphat, qui effudit aquam super manus Eliae. Et dixit Iosaphat: Est illi verbum Domini. Et descendit ad eum rex Israel et Iosaphat rex Iuda et rex Edom.

Et dixit Elisaeus ad regem Israel: Quid mihi et tibi? Veni ad prophetas patris tui et prophetas matris tuae. Et dixit ei rex Israel: Nonne quia vocavit Dominus tres reges ad tradendum eos in manus Moab? Et dixit Elisaeus, vivit Dominus exercituum cui astiti coram ipso, quod nisi propter faciem Iosaphat regis Iudae ego susciperem, num respexissem ad te et vidissem te. Et nunc adfer mihi psallentem, et factum est cum psalleret psallens, et facta est super eum manus Domini, et dixit: Haec dicit Dominus: Facite torrentem hunc foveas foveas. Quia haec dicit Dominus: Non videbitis ventum neque videbitis pluviam, sed torrens hic implebitur aqua, et bibetis vos et possessiones vestrae et pecora vestra. Et levis haec in oculis Domini, et tradam Moab in manum vestram. Et percutietis omnem civitatem munitam, et omnem arborem bonam deicietis, et omnes fontes aquae obstruetis, et omnem portionem bonam inutilem facietis lapidibus.

Et factum est mane, ascendente sacrificio, et ecce aquae veniebant ex via Edom, et repleta est terra aqua.

Et omnis Moab audivit quod ascenderunt tres reges ad bellandum contra eos, et clamatum est ab omnibus qui cingulo accincti erant, et dixerunt, o, et steterunt super termino. Et surrexerunt mane, et sol ortus est super aquas, et vidit Moab ex adverso aquas rubras ut sanguinem, Et dixerunt: Sanguis hic gladii est, et pugnaverunt reges, et percussit vir proximum suum, et nunc ad spolia, Moab. Et intraverunt in castra Israel, et Israel surrexit et percussit Moab, et fugerunt a facie eorum, et intraverunt intrantes et percutientes Moab. Et civitates

destruxerunt, et in omnem portionem bonam iecit vir lapidem et impleverunt eam, et omnem fontem obstruxerunt, et omne lignum bonum deiecerunt donec relinquerent lapides muri demolitos, et circumdederunt funditores, et percusserunt eam. Et vidit rex Moab quia bellum praevaluit super eum, et accepit secum septingentos viros evaginati gladiis ut disrumperent ad regem Edom, et non potuerunt. Et accepit filium suum primogenitum, qui regnavit pro eo, et obtulit eum holocaustum super muro, et facta est paenitentia magna super Israel, et discesserunt ab eo, et reversi sunt in terram.

4

Et mulier una ex filiis prophetarum clamabat ad Elisaeum, dicens: Servus tuus, vir meus, mortuus est, et tu scivisti quia servus tuus erat timens Dominum, et creditor venit accipere duos filios meos sibi in servos. Et dixit Elisaeus: Quid faciam tibi? Nuntia mihi quid sit tibi in domo. Illa autem dixit: Non est ancillae tuae quidquam in domo, nisi oleum quo ungar. Et dixit ad eam: Veni, postula tibi vasa extrinsecus ab omnibus vicinis, vasa vacua; ne paucaveris. Et intrabis et claudes portam post te et post filios tuos, et effundes in vasa haec, et quod impletum fuerit removes. Et abiit ab eo, et clausit portam post se et post filios suos; ipsi adferebant ad eam, et ipsa fundebat donec impleta sunt vasa. Et dixit ad filios suos, Afferte mihi adhuc vas, et dixerunt ei, Non est amplius vas, et stetit oleum. Et venit et nuntiavit homini Dei, et dixit Elisae: Veni et vende oleum, et

solves usuras tuas, et tu et filii tui vivetis in reliquo oleo.

Et factum est die quadam, et transiit Elisaeus in Sunam, et ibi erat mulier magna, quae tenuit eum ut ederet panem, et factum est ut ex eo tempore cum intraret, declinaret illuc ad edendum. Et dixit mulier ad virum suum: Ecce nunc cognovi quod homo Dei sanctus hic transit super nos iugiter. Faciamus sane ei cenaculum parvum, et ponamus ei ibi lectum et mensam et sellam et candelabrum, et erit cum ingredietur ad nos, ut declinet ibi.

Et factum est dies, et intravit ibi, et declinavit in cenaculum, et dormivit ibi. Et dixit ad Giezi puerum suum: Voca mihi Sunamitidem hanc. Et vocavit eam, et stetit coram eo. Et dixit ei: Dic ergo ad eam: Ecce, expulisti nobis omnem ecstasin hanc; quid necesse est facere tibi? Si est sermo tibi ad regem, aut ad principem potestatis? Illa autem dixit: In medio populi ego sum, habito. Et dixit ad Gehazi, Quid necesse est facere huic? Et dixit Gehazi puer eius, Et valde filius non est huic, et vir eius senex est.

Et vocavit eam, et stetit apud portam. Et dixit Elisaeus ad eam: In tempus hoc, ut hora, vivens tu, complexa filium. Ea autem dixit: Non, domine, ne mentitus fueris servam tuam. Et concepit mulier et peperit filium tempore hoc, secundum horam vitae, sicut locutus erat ad eam Elisaeus.

Et crevit puer, et factum est quando exivit ad patrem suum ad

metentes, Et dixit ad patrem suum: Caput meum, caput meum!
Et dixit puero: Tolle eum ad matrem suam. Et tulit eum ad
matrem eius, et dormivit super genua eius usque ad meridiem,
et mortuus est. Et obtulit eum, et collocavit eum super lectum
hominis Dei, et clausit post eum, et exivit. Et vocavit virum
suum, et dixit: Mitte mihi unum ex pueris et unam ex asinis, et
curram usque ad hominem Dei, et revertar. Et dixit: Quid? Quia
tu vadis ad eum hodie? Non est neomenia, neque sabbatum. Illa
autem dixit: Pax.

Et stravit asinum, et dixit ad puerum eius: Age, i, ne retineas me
ab ascendendo; quod si dixero tibi, huc, et ibis, et venies ad
hominem Dei in montem Carmelum. Et ivit et venit ad hominem
Dei in montem, et factum est cum videret Elisaeus eam
venientem, et dixit ad Giezi puerum suum: Ecce vero Sunamitis
illa. Nunc curre in occursum eius, et dices: Estne pax tibi? Estne
pax viro tuo? Estne pax puero? Illa autem dixit: Pax. Et venit ad
Elisaeum in montem, et apprehendit pedes eius, et
appropinquabat Giezi ut repelleret eam. Et dixit Elisaeus:
Dimitte eam, quia anima eius amara est ei, et Dominus celavit a
me et te, et non nuntiavit mihi. Illa autem dixit: Nonne rogavi
filium a domino meo? Quia nonne dixi: Non decipies me?

Et dixit Elisa ad Giezi: Cinge lumbos tuos, et cape baculum
meum in manu tua, et veni, quia si inveneris virum non
benedices eum, et si benedixerit te vir non respondebis ei, et
impones baculum meum super faciem pueri. Et dixit mater
pueri: vivit Dominus et vivit anima tua, si relinquam te. Et

surrexit Elisaeus et ivit post eam. Et Gehazi transiit ante eam, et posuit baculum super faciem pueri, et non erat vox et non erat auditio, et reversus est in occursum eius, et nuntiavit ei dicens: Non surrectus est puer.

Et intravit Elisaeus in domum, et ecce puer mortuus iacens super lectum eius, Et intravit Elisaeus in domum, et clausit portam post duos ipsos, et oravit ad Dominum. Et ascendit et decubuit super puerum, et posuit os suum super os eius, et oculos suos super oculos eius, et manus suas super manus eius, et incurvavit se super eum, et calefacta est caro pueri. Et reversus est, et ambulavit in domo hinc et hinc, et ascendit et incurvavit se super puerum usque septies, et aperuit puer oculos suos. Et exclamavit Elisaeus ad Giezi et dixit: Voca Sunamitidem hanc. Et vocavit, et intravit ad eum, et dixit Elisaeus: Cape filium tuum. Et intravit mulier et cecidit ad pedes eius et adoravit super terram, et accepit filium suum et exivit.

Et Elisha reversus est in Gilgal, et fames erat in terra, et filii prophetarum sedebant coram eo, et dixit Elisha puero suo: Statue lebetam magnam, et coque cocturam filiis prophetarum. Et exivit in agrum ad colligendas herbas, et invenit vitem in agro, et collegit ab ea cucurbitas agrestes, plenum vestimentum eius, et iniecit in lebetem coctionis, quia non cognoverunt, et infudit viris ad edendum. Et factum est, cum ederent ex coctura, et ecce clamaverunt et dixerunt: Mors in lebate, o homo Dei! Et non poterant edere. Et dixit: Capite farinam et immittite in lebetem. Et dixit Elisaeus ad Giezi puerum: Infunde populo et

edant. Et non factum est ibi adhuc verbum malum in lebete.

Et vir transiit ex Baalshalishah, et attulit ad virum Dei primitiarum viginti panes hordeaceos et placentas, et dixit: Date populo et edant. Et dixit minister eius: Quid do hoc coram centum viris? Et dixit: Da populo et edant, quia haec dicit Dominus: Edent et relinquent. Et comederunt et reliquerunt secundum verbum Domini.

5

Et Naaman, archon potestatis Syriae, erat vir magnus ante dominum suum et admiratus facie, quia in eum dedit Dominus salutem Syriae, et vir erat potens fortitudine, leprosus. Et Syria exierunt expediti, et captivam duxerunt e terra Israel puellam parvam, et erat coram uxore Naaman. Illa autem dixit dominae suae: Utinam dominus meus coram propheta Dei qui in Samaria esset, tunc removeret eum a lepra sua. Et intravit et nuntiavit domino suo, et dixit: Sic et sic locuta est puella quae ex terra Israel.

Et dixit rex Syriae ad Naaman: Veni, intra, et mittam librum ad regem Israelis. Et profectus est, et accepit in manu sua decem talenta argenti, et sex milia aureorum, et decem stolas mutatorias. Et attulit librum ad regem Israel, dicens: Et nunc, ut venit liber hic ad te, ecce misi ad te Naaman servum meum, et sanabis eum a lepra eius. Et factum est, cum rex Israel librum

legisset, scidit vestimenta sua et dixit: Deusne ego sum ad occidendum et vivificandum, quia hic mittit ad me ut virum a lepra sua colligam? Sed scitote utique et videte quia hic praetextum mihi quaerit.

Et factum est, ut audivit Elisaeus quod scidit rex Israel vestimenta sua, et misit ad regem Israel dicens: Cur scidisti vestimenta tua? Veniat vero ad me Naaman, et sciat quod est propheta in Israel.

Et venit Naaman in equo et curru, et stetit ad ostium domus Elisaei. Et misit Elisa nuntium ad eum dicens: Profectus lava septies in Iordane, et revertetur caro tua tibi et mundaberis. Et iratus est Naaman et abiit, et dixit: Ecce dixi: ad me omnino exhibit et stabit, et invocabit in nomine Dei sui, et imponet manum suam super locum, et auferet leprosum. Nonne boni Abana et Pharpar flumina Damasci super omnes aquas Israel? Nonne profectus lavabo in eis, et mundabor? Et declinavit et abiit in ira. Et appropinquaverunt servi eius, et locuti sunt ad eum: magnum verbum locutus est propheta ad te, nonne facies? et quia dixit ad te, lava et mundare. Et descendit Naaman et mersit se in Iordane septies secundum verbum Elisae, et reversa est caro eius sicut caro pueri parvi, et mundatus est.

Et reversus est ad Elisaeum ipse et omnia castra eius, et venit et stetit coram eo, et dixit: Ecce cognovi quia non est Deus in omni terra, sed tantum in Israel, et nunc accipe benedictionem a servo tuo. Et dixit Elisaeus: Vivit Dominus, cui steti coram eo, si

accipiam. Et coegit eum accipere, et non obedivit. Et dixit Naaman: Et si non, detur quidem servo tuo onus par mularum terrae rubrae, et tu mihi dabis de terra rubra, quia non faciet amplius servus tuus holocaustum et sacrificium diis aliis, sed Domino tantum in re hac. Et propitius erit Dominus servo tuo cum dominus meus intrabit in domum Remman ut adoret illic, et ipse requiescet super manum meam, et adorabo in domo Remman cum ipse adorabit in domo Remman, et propitius erit utique Dominus servo tuo in verbo hoc. Et dixit Elisaie ad Naiman: Veni in pacem. Et abiit ab eo in Debratham terrae.

Et dixit Giezi puer Elisae: Ecce pepercit dominus meus Naaman Syro huic, ne acciperet ex manu eius quae attulit. Vivit Dominus, nisi curram post eum et accipiam ab eo aliquid. Et persecutus est Giezi post Naaman, et vidit eum Naaman currentem post eum, et reversus est a curru in occursum eius. Et dixit: Pax. Dominus meus misit me, dicens: Ecce nunc venerunt ad me duo pueri ex monte Ephraim de filiis prophetarum; da ergo eis talentum argenti et duas mutantes stolas. Et dixit: Cape duo talenta argenti, et cepit duo talenta argenti in duobus saccis, et duas mutatorias stolas, et dedit super duos pueros eius, et tulerunt ante eum. Et venit in tenebrosam, et accepit ex manibus eorum, et deposuit in domo, et dimisit viros.

Et ipse ingressus est, et adstabat ad dominum suum, et dixit ad eum Elisaeus: Unde, Giezi? Et dixit Giezi: Non profectus est servus tuus illuc et illuc. Et dixit ad eum Elisa: Nonne cor meum ivit cum te quando reversus est vir de curru in occursum tui? Et

nunc accepisti argentum, et nunc accepisti vestimenta, et oliveta et vineas et oves et boves et servos et ancillas. Et lepra Naaman adhaerebit in te et in semine tuo in aevum, et exivit ex facie eius leprosus velut nix.

6

Et dixerunt filii prophetarum ad Elisaeum: Ecce nunc locus in quo nos habitamus coram te angustus est nobis. Eamus sane usque ad Iordanem, et sumat inde vir quisque trabem unam, et faciamus nobis ibi locum ad habitandum, et dixit: Venite. Et dixit unus aequae: Huc cum servis tuis, et dixit: Ego ibo. Et ivit cum eis, et venerunt ad Iordanem, et caedebant ligna. Et ecce unus deiciens trabem, ferrum excidit in aquam, et clamavit: O domine, ipsum occultatum est! Et dixit homo Dei: Ubi cecidit? Et ostendit ei locum, et abscidit lignum et iecit ibi, et natavit ferrum. Et dixit: Tolle tibi. Et extendit manum et cepit illud.

Et rex Syriae bellabat in Israel, et deliberavit ad servos suos, dicens: In locum hunc quendam elmoni castra ponam. Et misit Elisha ad regem Israel, dicens: Cave ne transeas per locum istum, quia ibi Syria latitat. Et misit rex Israel in locum quem dixit ei Elisaeus, et custodivit se inde non semel neque bis.

Et turbata est anima regis Syriae de verbo hoc, et vocavit servos suos, et dixit ad eos: Non annuntiabitis mihi quis prodit me regi Israel? Et dixit unus ex servis eius: Non, domine mi rex, quia

Elisaeus propheta qui in Israel est annuntiat regi Israel omnia verba quae loquaris in cubiculo conclavis tui. Et dixit: Venite, videte ubi hic est, et mittens accipiam eum. Et nuntiaverunt ei dicentes: Ecce in Dothaim.

Et misit ibi equos et currus et vim gravem, et venerunt nocte et circumdederunt civitatem. Et surrexit mane minister Elisaie, et exiit, et ecce exercitus circumdans civitatem, et equus et currus, et dixit puer ad eum: O domine, quomodo faciemus? Et dixit Elisa, noli timere, quia plures sunt qui nobiscum quam qui cum eis. Et oravit Elisa, et dixit: Domine, aperi quidem oculos pueri, et videat. Et aperuit Dominus oculos eius, et vidit; et ecce mons plenus equis erat, et currus igneus in circuitu Elisae. Et descenderunt ad eum, et oravit ad Dominum, et dixit: Percute vero gentem hanc caecitate. Et percussit eos caecitate secundum verbum Elisae. Et dixit ad eos Elisaeus: Non haec civitas et haec via; venite post me, et ducam vos ad virum quem quaeritis. Et abduxit eos ad Samariam. Et factum est ut intraverunt in Samariam, et dixit Elisaie: Aperi quidem, Domine, oculos eorum et videant. Et aperuit Dominus oculos eorum, et viderunt, et ecce erant in medio Samariae.

Et dixit rex Israel ad Elisaeum, ut vidit eos: Si percutiens percutiam, pater? Et dixit: Non percuties, nisi quos captivos duxisti gladio tuo et arcu tuo tu percutis. Pone panes et aquam coram eis, et edant et bibant, et abeant ad dominum suum. Et posuit coram eis convivium magnum, et comederunt et biberunt, et misit eos, et abierunt ad dominum suum, et non

addiderunt amplius cohortes leves Syriae venire in terram Israel.

Et factum est post haec, et congregavit filius Ader rex Syriae omnia castra sua, et ascendit, et obsederunt Samariam. Et facta est fames magna in Samaria, et ecce obsidebant eam donec factum est caput asini quinquaginta argenteis, et quarta pars cabi stercoreis columbarum quinque argenteis.

Et erat rex Israel transiens super murum, et mulier clamavit ad eum dicens: Salva, domine rex. Et dixit ei, Non te salvet Dominus? Unde salvabo te? Num ab area aut a torculari? Et dixit ei rex: Quid est tibi? Et dixit mulier: Haec dixit ad me: Da filium tuum et comedemus eum hodie, et filium meum comedemus eum cras. Et coximus filium meum et edimus eum, et dixi ad eam die secunda: Da filium tuum et edamus eum, et abscondit filium suum. Et factum est, ut audivit rex Israel verba mulieris, scidit vestimenta sua; et ipse transiebat super muro, et vidit populus saccum super carne eius intus. Et dixit: Haec faciat mihi Deus et haec addat, si stabit caput Elisaei super eum hodie.

Et Elisaeus sedebat in domo sua, et seniores sedebant cum eo, et misit virum ante faciem suam, antequam nuntius veniret ad eum, et ipse dixit ad seniores: Vidistisne quod misit filius homicidae iste ad auferendam caput meum? Videte, cum venerit nuntius, claudite portam et premite eum in porta. Nonne vox pedum domini eius post eum est? Adhuc eo loquente cum eis, et ecce nuntius descendit ad eum, et dixit: Ecce haec malitia a

Domino; quid exspectabo Dominum adhuc?

7

Et dixit Elisaeus: Audi verbum Domini. Haec dicit Dominus: Sicut hora haec, cras mensura similae siclo, et bimensura hordei siclo, in portis Samariae. Et respondit tristata super quem rex reclinabat super manum suam Elisae, et dixit: Ecce faciet Dominus cataractas in caelo, non erit verbum hoc? Et Elisae dixit: Ecce tu videbis oculis tuis, et inde non comedes.

Et quattuor viri leprosi erant apud portam civitatis, et dixit vir ad proximum suum: Quid nos sedemus hic donec moriamur? Si dicamus intremus in civitatem, et fames in civitate est, et moriemur ibi; et si sedeamus hic, et moriemur; et nunc venite, et incidamus in castra Syriae: si vivificaverint nos, vivemus; et si morte afficerint nos, moriemur. Et surrexerunt in tenebris ut intrarent in castra Syriae, et venerunt ad partem castrorum Syriae, et ecce non erat vir ibi. Et Dominus audibilem fecit castris Syriae vocem curruum et vocem equorum, vocem potentiae magnae, et dixit vir ad fratrem suum: Nunc conduxit contra nos rex Israel reges Hittitorum et reges Aegypti ut veniant super nos. Et surrexerunt et fugerunt in tenebris, et reliquerunt tentoria sua et equos suos et asinos suos in castris sicut erant, et fugerunt ad animam suam.

Et intraverunt leprosi isti usque ad partem castrorum, et

intraverunt in tabernaculum unum, et comederunt, et biberunt, et tulerunt inde argentum et aurum et vestimenta, et iverunt, et reversi sunt inde, et intraverunt in tabernaculum aliud, et ceperunt inde et iverunt, et absconderunt. Et dixit vir ad proximum suum: Non sic nos facimus. Hic dies, dies boni nuntii est, et nos silemus et manemus usque ad lucem matutinam, et inveniemus iniquitatem. Et nunc huc, et intremus et nuntiemus in domum regis.

Et intraverunt et clamaverunt ad portam civitatis, et nuntiaverunt eis dicentes: Intravimus in castra Syriae, et ecce non est ibi vir neque vox hominis, nisi equus ligatus et asinus, et tentoria eorum sicut sunt. Et clamaverunt ianitores, et nuntiaverunt in domum regis intus.

Et surrexit rex nocte, et dixit ad servos suos: Annuntiabo enim vobis quae fecit nobis Syria: cognoverunt quod esurimus nos, et exierunt ex castris et se absconderunt in agro, dicentes: Exibunt ex civitate, et capiemus eos viventes, et in civitatem intrabimus. Et respondit unus ex servis eius et dixit: Capiant vero quinque ex equis relictis qui hic relictii sunt; ecce, sunt sicut omnis multitudo Israel quae deficit, et mittemus illuc et videbimus. Et acceperunt duos equites equorum, et misit rex Israel post regem Syriae, dicens: Venite et videte. Et profecti sunt post eos usque ad Iordanem. Et ecce omnis via plena vestimentis et vasis quae proiecit Syria cum paverent, et reversi sunt nuntii et nuntiaverunt regi.

Et exivit populus et diripuit castra Syriae, et factum est mensura similiae siclo, secundum verbum Domini, et bimensura hordei siclo. Et rex constituit tristatem super quem rex reclinabat manu sua ad portam, et conculcavit eum populus in porta, et mortuus est sicut locutus est homo Dei, qui locutus est cum descenderet nuntius ad eum. Et factum est sicut locutus est Eliseus ad regem, dicens: Duae mensurae hordei siclo et mensura similiae siclo, et erit quasi hora cras in porta Samariae. Et respondit tribunus Eliseo, et dixit: Ecce Dominus facit cataractas in caelo, non erit verbum hoc? Et dixit Eliseus: Ecce videbis oculis tuis, et inde non manducabis. Et factum est ita, et conculcavit eum populus in porta, et mortuus est.

8

Et Eliseus locutus est ad mulierem, cuius filium revivificavit, dicens: Surge et veni tu et domus tua, et peregrinare ubicumque peregrinatus fueris, quia vocavit Dominus famem super terram, et quidem venit super terram septem annis. Et surrexit mulier, et fecit secundum verbum Elisei, et ipsa et domus eius; et peregrinabatur in terra alienigenorum septem annos.

Et factum est post finem septem annorum, et reversa est mulier ex terra alienigenorum in civitatem, et venit clamare ad regem de domo sua et de agris eius. And the king was speaking to Gehazi, the servant of Elisha, the man of God, saying, Tell indeed to me all the great things which Elisha did. Et factum est eo

exponente regi, quomodo revivificavit filium mortuum, et ecce mulier cuius filium revivificaverat Elisaeus, clamans ad regem de domo sua et de agris suis, et dixit Giezi: Domine rex, haec est mulier, et hic est filius eius, quem revivificavit Elisaeus. Et interrogavit rex mulierem, et narravit ei, et dedit ei rex eunuchum unum, dicens: Converte omnia eius, et omnia genimina agri a die qua reliquit terram usque nunc.

Et venit Elisaeus in Damascum, et filius Ader rex Syriae aegrotavit, et nuntiaverunt ei dicentes: Venit homo Dei usque huc. Et dixit rex ad Hazael: Cape in manu tua manna, et veni in occursum hominis Dei, et inquire Dominum ab eo, dicens: Si vivam ex infirmitate mea hac? Et ivit Hazael in occursum eius, et accepit manna in manu sua, et omnia bona Damasci, onus quadraginta camelorum, et venit et stetit coram eo, et dixit ad Elisaeum: Filius tuus, filius Ader rex Syriae, misit me ad te interrogare, dicens: Si vivam ex infirmitate mea hac? Et dixit Elisaeus: Veni, dixi, vita vives; et ostendit mihi Dominus quod morte morietur. Et stetit ad faciem eius et posuit usque ad pudorem, et flevit vir Dei. Et dixit Hazael: Quid est quod dominus meus flet? Et dixit: Quia scio quanta mala facies filiis Israel: munimenta eorum igne mittes, et electos eorum gladio occides, et infantes eorum allides, et eas quae in utero habent disrumpes. Et dixit Hazael: Quis est servus tuus, canis mortuus, ut faciat verbum hoc? Et dixit Elisha: Ostendit mihi Dominus te regnantem super Syriam. Et abiit ab Elisaeo, et intravit ad dominum suum, et dixit ei: Quid dixit tibi Elisaeus? Et dixit: Dixit mihi: Vita vives. Et factum est die proximo, et accepit

pannum crassum et intinxit in aqua, et circumdedit super faciem eius, et mortuus est, et regnavit Hazael pro eo.

In anno quinto Joram filii Achab regis Israel, et Josaphat regis Juda, regnavit Joram filius Josaphat rex Judae. Filius triginta duorum annorum erat cum regnare coepit, et octo annos regnavit in Hierusalem. Et ambulavit in via regum Israel, sicut fecit domus Ahab, quia filia Ahab erat ei uxor, et fecit malum in conspectu Domini. Et noluit Dominus corrumpere Iudam propter David servum suum, sicut dixit se daturum ei lucernam et filiis eius omnibus diebus.

In diebus eius defecit Edom de sub manu Judae, et constituerunt super se regem. Et ascendit Joram in Zior, et omnes currus qui cum eo erant, et factum est eo surgente, et percussit Edom circumdantem eum, et principes curruum, et fugit populus in tabernacula sua. Et rebellavit Edom sub manu Judae usque ad diem hanc; tunc rebellavit Libnah in tempore illo.

Et reliqua verborum Joram et omnia quae fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Judae? Et dormivit Joram cum patribus suis, et sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui, et regnavit Ahazias filius eius pro eo.

In anno duodecimo Joram filii Achab regis Israel regnavit Ochozias filius Joram. Filius viginti et duorum annorum erat Ochozias cum regnare coepit, et annum unum regnavit in Hierusalem, et nomen matris eius Gotholia filia Ambri regis

Israel. Et ivit in via domus Ahab, et fecit malum in conspectu Domini, sicut domus Ahab. Et ivit cum Ioram filio Achab in bellum cum Hazael rege allophylorum in Remmoth Galaad, et percusserunt Syri Ioram. Et reversus est rex Joram ut sanaretur in Jezreel a plagis quas percusserunt eum in Remmoth, cum pugnaret cum Hazael rege Syriae, et Ahazias filius Joram descendit ut videret Joram filium Ahab in Jezreel, quia aegrotabat ipse.

9

Et Elisaeus propheta vocavit unum e filiis prophetarum, et dixit ei, accinge lumbos tuos, et accipe ampullam olei huius in manu tua, et veni in Ramoth Galaad. Et intrabis ibi, et videbis ibi Ieu filium Iosaphat filii Namessi, et intrabis et surrigere facies eum ex medio fratrum eius, et introduces eum in cubiculum in cubiculo. Et accipies lenticulam olei, et fundes super caput eius, et dices: Haec dicit Dominus: Unxi te in regem super Israel. Et aperies portam, et fugies, et non manebis. Et ivit puer propheta in Ramoth Galaad.

Et intravit, et ecce principes virtutis sedebant, et dixit: Verbum mihi ad te, princeps. Et dixit Iehu: Ad quem ex omnibus nobis? Et dixit: Ad te, princeps. Et surrexit et intravit in domum, et effudit oleum super caput eius, et dixit ei: Haec dicit Dominus Deus Israel: Unxi te in regem super populum Domini, super Israel. Et delebis domum Achab domini tui a facie tua, et

vindicabis sanguinem servorum meorum prophetarum, et sanguinem omnium servorum Domini de manu Jezabel. Et ex manu totius domus Achab, et exterminabis domui Achab urinantem ad parietem, et constrictum et derelictum in Israel. Et dabo domum Achab sicut domum Jeroboam filii Nabat, et sicut domum Baasa filii Achia. Et Jezebelam devorabunt canes in portione Jezreel, et non erit qui sepeliat, et aperuit portam et fugit.

Et Jehu exivit ad servos domini sui, et dixerunt ei: Pax? Quid quod intravit culpabilis hic ad te? Et dixit eis: Vos scitis virum et garrulationem eius. Et dixerunt: Iniustum est; nuntia ergo nobis. Et dixit Iehu ad eos: Sic et sic locutus est ad me, dicens: Haec dicit Dominus: Unxi te in regem super Israel. Et audientes festinaverunt, et accepit unusquisque vestimentum suum, et posuerunt subter eum super garem graduum, et cecinerunt cornu, et dixerunt: Regnavit Iehu.

Et conspiratus est Iehu filius Iosaphat filii Namessi contra Ioram, et Ioram ipse custodiebat in Remmoth Galaad, et omnis Israel a facie Azael regis Syriae. Et reversus est Ioram rex ut sanaretur in Iezrael a plagis quas percusserunt eum Syri in pugnando ipse cum Hazael rege Syriae. Et dixit Iehu: Si est anima vestra mecum, non exeat ex civitate effugiens ad eundum et nuntiandum in Iezrael.

Et equitavit et ivit Iehu, et descendit in Iezrael, quia Ioram rex Israel curabatur in Iezrael a sagittis, quas sagittaverant in eum

Aramaei in Rammath in bello cum Hazael rege Syriae, quia ipse potens et vir potentiae erat, et Ochozias rex Iuda descendit ut videret Ioram. Et scopus ascendit super turrem Jezrael, et vidit pulverem Jehu venientis, et dixit, Pulverem ego video. Et dixit Joram, Cape equitem, et mitte ante eos, et dicat, Pax est. Et ivit equitator equi in occursum eorum, et dixit: Haec dicit rex: Paxne? Et dixit Iehu: Quid tibi et paci? Converte post me. Et nuntiavit speculator, dicens: Venit nuntius ad eos, et non reversus est. Et misit equitem secundum, et venit ad eum et dixit: Haec dicit rex: Pacne est? Et dixit Iehu: Quid tibi cum pace? Convertere post me. Et nuntiavit speculator, dicens: Venit usque ad eos et non reversus est; et qui ducebat, ducebat Iehu filium NameSSI, quia in variatione factum est. Et dixit Joram: Junge, et junxit currum, et exivit Joram rex Israel, et Ahazias rex Iuda, vir in curru suo, et exierunt in occursum Jehu, et invenerunt eum in portione Naboth Jezreelitae.

Et factum est ut vidit Joram Jehu, et dixit: Pax, Jehu? Et dixit Jehu: Quid pax? Adhuc fornicationes Jezabel matris tuae et veneficia eius multa. Et convertit Ioram manus suas et fugit, et dixit ad Ochoziam: Dolus, Ochozia! Et implevit Iehu manum suam in arcu et percussit Ioram inter brachia eius, et exivit sagitta eius per cor eius, et incurvavit super genua sua. Et dixit ad Badakar tristatem suum: Iace eum in portione agri Nabuthae Iezraelitae, quia memoro ego et tu equitantes super iuga post Achaab patrem eius, et Dominus tulit super eum oraculum hoc. Nisi sanguinem Naboth et sanguinem filiorum eius vidi heri, dicit Dominus, et retribuam ei in portione hac, dicit Dominus; et

nunc tollens igitur proice eum in portione secundum verbum Domini.

Et Ochozias rex Iudae vidit et fugit viam Bethaggan, et persecutus est eum Ieu, et dixit: Etiam ipsum! Et percussit eum in curru in ascensu Gai, quae est Ibleam, et fugit in Megiddo, et mortuus est ibi. Et imposuerunt eum servi eius super currum, et duxerunt eum in Hierusalem, et sepelierunt eum in sepulcro eius in civitate David.

Et anno undecimo Joram regis Israel regnavit Ahaziah super Judam.

Et venit Jehu super Jezreel, et Jezebel audivit, et pinxit oculos suos, et ornavit caput suum, et prospexit per fenestram. Et Ieu intrabat in civitatem, et dixit: Pax Zambri interfector domini sui? Et levavit faciem suam in fenestram, et vidit eam, et dixit: Quis es tu? Descende mecum. Et inclinaverunt se ad eum duo eunuchi. Et dixit: Volvite eam, et volverunt eam, et aspersus est sanguis eius ad murum et ad equos, et conculcaverunt eam. Et intravit et comedit et bibit, et dixit: Inspicite iam maledictam hanc et sepelite eam, quia filia regis est. Et ierunt ut sepelirent eam, et non invenerunt in ea aliud quicquam nisi cranium et pedes et vestigia manuum. Et reversi sunt et nuntiaverunt ei, et dixit: Verbum Domini quod locutus est per manum Eliae Thesbitis, dicens: In portione Iezrael devorabunt canes carnes Iezabel. Et erit cadaver Jezabel sicut stercus super faciem agri in portione Jezrael, ita ut non dicant, Jezabel.

10

Et Achabo septuaginta filii erant in Samaria, et scripsit Iehu librum, et misit in Samariam ad principes Samariae, et ad seniores, et ad nutritores Achab, dicens, Et nunc, ut liber hic ad vos veniat, cumque vobiscum sint filii domini vestri, vobiscumque currus et equi et urbes munitae et arma, Et videbitis bonum et rectum in filiis domini vestri, et constituetis eum super thronum patris eius, et pugnate pro domo domini vestri. Et timuerunt valde, et dixerunt: Ecce duo reges non steterunt contra faciem eius, et quomodo stabimus nos? Et miserunt qui super domum erant et qui super urbem erant et seniores et nutrices ad Iehu, dicentes: Servi tui sumus et nos, et quaecumque dixeris ad nos faciemus; non regem constituemus; bonum in oculis tuis faciemus.

Et scripsit ad eos Iehu librum secundum, dicens: Si mihi vos estis, et vocem meam vos auditis, capite caput virorum filiorum domini vestri, et afferte ad me, ut hora cras in Jezreel. Et filii regis erant septuaginta viri; hi fortes civitatis educabant eos. Et factum est, ut venit liber ad eos, ceperunt filios regis et mactaverunt eos, septuaginta viros, et posuerunt capita eorum in cartalis et miserunt ea ad eum in Iezrael. Et venit angelus et nuntiavit, dicens: Tulerunt capita filiorum regis. Et dixit: Ponite ea in duos acervos iuxta portam in mane. Et factum est mane et exivit et stetit, et dixit ad omnem populum: Iusti vos estis; ecce ego conspiratus sum contra dominum meum et occidi eum, sed

quis percussit omnes istos? Videte nunc, quia non cadet de verbo Domini in terram quod locutus est Dominus super domum Achab, et Dominus fecit quanta locutus est in manu servi sui Eliae. Et percussit Jehu omnes qui relictos erant in domo Achab in Jezrael, et omnes magnos eius, et notos eius, et sacerdotes eius, ita ut non relinqueret eius reliquias.

Et surrexit et ivit in Samariam, ipse in Bethacath pastorum in via. Et Jehu invenit fratres Ahaziae regis Judae, et dixit: Qui estis vos? Et dixerunt: Fratres Ahaziae sumus, et descendimus ad pacem filiorum regis et filiorum reginae. Et dixit: Capite eos viventes. Et mactaverunt eos in Beth Acath, quadraginta et duos viros; non reliquit virum ex eis.

Et ivit inde et invenit Jonadab filium Rechab in occursum eius, et benedixit eum, et dixit ad eum Jehu: Si est cor tuum cum corde meo rectum sicut cor meum cum corde tuo? Et dixit Jonadab: Est. Et dixit Jehu: Et si est, da manum tuam. Et dedit manum suam, et ascendere fecit eum ad eum super currum. Et dixit ad eum: Veni mecum et vide zelum meum pro Domino. Et sedere fecit eum in curru suo.

Et intravit in Samariam, et percussit omnes relictos Achab in Samaria, usque ad delendum eum secundum verbum Domini quod locutus est ad Eliam. Et congregavit Iehu omnem populum, et dixit ad eos: Achab servivit Baal pauca, Iehu serviet ei multa. Et nunc omnes prophetae Baal, omnes servos eius et sacerdotes eius vocate ad me; vir non desit, quia sacrificium magnum mihi

est Baal; omnis qui desit, non vivet. Et Iehu fecit in calliditate, ut perderet servos Baal.

Et dixit Ieu: Sanctificate sacerdotem Baal. Et proclamaverunt. Et misit Iehu in omnem Israel, dicens: Et nunc omnes servi et omnes sacerdotes eius et omnes prophetae eius, nemo relinquatur, quia sacrificium magnum facio; qui relinquatur, non vivet. Et venerunt omnes servi Baal et omnes sacerdotes eius et omnes prophetae eius; non relictus est vir qui non advenit. Et intraverunt in domum Baal, et impleta est domus Baal ore ad os. Et dixit ei qui erat super domum meshaal: Educ vestimentum omnibus servis Baal. Et eduxit eis vestitor. Et intravit Iehu et Jonadab filius Rechab in domum Baal, et dixit servis Baal: Scrutamini et videte si est cum vobis aliquis ex servis Domini, quia non nisi servi Baal soli esse debent. Et intravit ut faceret sacrificia et holocausta, et Iehu ordinavit sibi foris octoginta viros, et dixit: Vir qui salvatus fuerit ex viris quos ego adduco in manus vestras, anima eius pro anima eius.

Et factum est ut complevit faciens holocaustum, et dixit Iehu currentibus et tristatibus: ingressi percutite eos, ne exeat ex eis vir. Et percusserunt eos in ore gladii, et proiecerunt currentes et tristatae, et ierunt usque ad civitatem domus Baal. Et extulerunt pilam Baal et combusserunt eam. Et deiecerunt stelas Baal, et egerunt eum in latrinas usque ad diem hanc. Et delevit Iehu Baal ex Israel.

Praeter peccata Jeroboam filii Nabat qui peccare fecit Israel, non

recessit Jehu ab eis, vitulae aureae in Bethel et in Dan.

Et dixit Dominus ad Iehu: Pro eo quod bene fecisti faciendo rectum in oculis meis, secundum omnia quae in corde meo erant fecisti domui Ahab, filii quarti sedebunt tibi super throno Israel. Et Jehu non custodivit ut ambularet in lege Domini Dei Israel in toto corde suo, nec recessit a peccatis Jeroboam, qui peccare fecit Israel. In diebus illis coepit Dominus succidere in Israel, et percussit eos Hazael in omni termino Israel. A Iordano secundum orientem solis omnem Galaad Gaddi, et Ruben, et Manasse, ab Aroer, quae est super labium torrentis Arnon, et Galaad et Basan.

Et reliqua verborum Jehu et omnia quaecumque fecit, et omnis potestas eius, et coniunctiones quas coniunxit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et dormivit Jehu cum patribus suis, et sepelierunt eum in Samaria, et regnavit Jehoahaz filius eius pro eo. Et dies quibus regnavit Iehu super Israel viginti octo anni in Samaria fuerunt.

11

Et Gotholia, mater Ochoziae, vidit quia mortuus est filius eius, et perdidit omne semen regni. Et accepit Iosabee filia regis Ioram, soror Ochoziae, Ioas filium fratris sui, et furata est eum ex medio filiorum regis qui interficiebantur, ipsum et nutricem eius in thalamo lectorum, et abscondit eum a facie Gotholiae, et non

interfectus est. Et erat cum ea occultatus in domo Domini sex annos, et Gotholia regnabat super terram.

Et in anno septimo misit Ioiadae, et accepit centuriones Chorri et Rasim, et abduxit eos ad se in domum Domini, et fecit cum eis foedus Domini, et iurare fecit eos, et ostendit eis Ioiadae filium regis. Et mandavit eis dicens: Hoc verbum quod facietis: tertia pars ex vobis intret sabbato, Et custodite custodiam domus regis in portone, et tertia pars in porta viarum, et tertia pars portae post currentes, et custodite custodiam domus. Et duae manus in vobis, omnis qui egreditur sabbato, et custodient custodiam domus Domini ad regem. Et circumdate regem in circuitu, vir et arma sua in manu sua, et qui ingreditur in ordines, moriatur, et estote cum rege in exitu eius et in ingressu eius.

Et fecerunt centuriones omnia quaecumque mandavit Ioiadae sapiens, et accepit unusquisque viros suos, et ingredientes sabbatum cum egredientibus sabbatum, et intraverunt ad Ioiadae sacerdotem. Et dedit sacerdos centurionibus hastas et scuta regis David quae in domo Domini erant. Et steterunt cursores, unusquisque cum vase suo in manu sua, a latere domus dextro usque ad latus domus sinistrum, iuxta altare et domum, circa regem in circuitu. Et emisit filium regis, et posuit super eum nezer et testimonium, et regem fecit eum et unxit eum, et plauserunt manibus, et dixerunt: Vivat rex.

Et audivit Gotholia vocem currentium populi, et intravit ad populum in domum Domini. Et vidit, et ecce rex stabat super

columnnam secundum iudicium, et cantores et tubae ad regem, et omnis populus terrae gaudens et canens tubis, et scidit Gotholia vestimenta sua, et clamavit: Coniuratio, coniuratio! Et mandavit Ioiadae sacerdos centurionibus, inspectoribus exercitus, et dixit ad eos: Educite eam ab intus ordinibus; qui ingredietur post eam, morte moriatur gladio, quia dixit sacerdos: Et non moriatur in domo Domini. Et imposuerunt ei manus, et intraverunt viam introitus equorum domus regis, et mortua est ibi.

Et disposuit Ioiadae foedus inter Dominum et inter regem et inter populum, ut essent in populum Domino, et inter regem et inter populum. Et intravit omnis populus terrae in domum Baal, et destruxerunt eam, et altaria eius et imagines eius confregerunt penitus, et Mathan sacerdotem Baal occiderunt coram altaribus, et posuit sacerdos custodes in domum Domini. Et accepit centuriones et Chorri et Rasim et omnem populum terrae, et deduxerunt regem ex domo Domini, et intraverunt viam portae currentium domus regis, et sedere fecerunt eum super thronum regum. Et gavisus est omnis populus terrae, et civitas quievit, et Gotholiam necaverunt gladio in domo regis.

12

Filius septem annorum erat Ioas cum regnare coepit.

In anno septimo Iehu regnavit Ioas, et quadraginta annos

regnabit in Hierosolyma, et nomen matris eius Sabia ex Bersabee. Et fecit Ioas rectum coram Domino omnibus diebus quibus illuminavit eum Iodae sacerdos. Excepto quod excelsa non sunt ablata, et illic adhuc populus sacrificabat et incensum adolebat in excelsis.

Et dixit Ioas ad sacerdotes: Omne argentum sanctorum quod introducit in domum Domini, argentum aestimationis, vir argentum accipiens aestimationis, omne argentum quod ascenderit super cor viri ut ferat in domum Domini, sumant sibi sacerdotes, vir a venditione sua, et ipsi tenebunt bedeq domus in omnia ubi, si inventum fuerit ibi, bedeq.

Et factum est in vicesimo et tertio anno regis Joas, non firmaverunt sacerdotes refectionem domus. Et vocavit Ioas rex Ioiadae sacerdotem et sacerdotes, et dixit ad eos: Quid est quod non firmatis rupturam domus? Et nunc ne accipiatis argentum a venditionibus vestris, quia in rupturam domus dabitis illud. Et consenserunt sacerdotes non accipere argentum a populo, et non confirmare bedeq domus. Et accepit Iodae sacerdos arcam unam, et perforavit foramen super tabula eius, et posuit eam apud ammazeib in domo ad limen domus Domini, et dederunt sacerdotes custodientes limen omne argentum quod inventum est in domo Domini,

Et factum est, cum vidissent multum argentum esse in arca, ascendit scriba regis et sacerdos magnus, et ligaverunt ac numeraverunt argentum quod inventum erat in domo Domini.

Et dederunt argentum paratum in manus facientium opera inspectorum domus Domini, et tradiderunt fabris lignorum et aedificatoribus facientibus in domo Domini, et muratoribus et caesoribus lapidum ad acquirenda ligna et lapides caesos ad continendam ruinam domus Domini, in omnia quaecumque expensa sunt super domum ad roborandam. Verumtamen non fient domui Domini portae argenteae, clavi, phialae, et tubae, omne vas aureum et vas argenteum ex argento illato in domum Domini, quod iis qui faciunt opera dabunt illud, et confirmaverunt in eo domum Domini. Et non computabant viros quibus dabant argentum in manus eorum ad dandum facientibus opera, quia in fide eorum faciebant. Argentum de peccato et argentum de delicto, quod introductum est in domum Domini, sacerdotibus factum est.

Tunc ascendit Azahel rex Syriae et pugnavit contra Geth et cepit eam, et constituit Azahel faciem suam ascendere contra Hierosolymam. Et accepit Ioas rex Iuda omnia sancta quanta sanctificavit Iosaphat et Ioram et Ochozias, patres eius et reges Iuda, et sancta eius, et omne aurum inventum in thesauris domus Domini et domus regis, et misit Azahel regi Syriae, et ascendit ab Hierosolyma.

Et reliqua verborum Ioas et omnia quaecumque fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda? Et surrexerunt servi eius et ligaverunt omnem coniurationem, et percusserunt Ioas in domo Mello, quae est in Sela. Et Jezreel filius Jemoath et Jezebouth filius eius Shomer, servi eius,

percusserunt eum et mortuus est, et sepelierunt eum cum patribus eius in civitate David, et regnavit Amaziah filius eius pro eo.

13

Anno vicesimo tertio Ioas filii Ochoziae regis Iudae, regnavit Ioachaz filius Ieu in Samaria decem et septem annos. Et fecit malum in oculis Domini, et ivit post peccata Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel; non recessit ab eis.

Et iratus est in ira Dominus contra Israel, et dedit eos in manum Azael regis Syriae, et in manum filii Ader filii Azael omnibus diebus. Et deprecatus est Jehoahaz faciem Domini, et exaudivit eum Dominus, quia vidit afflictionem Israel, quia afflixit eos rex Syriae. Et dedit Dominus salutem Israeli, et exiit de sub manu Syriae, et sederunt filii Israel in tabernaculis suis sicut heri et nudiustertius. Verumtamen non recesserunt a peccatis domus Jeroboam, qui peccare fecit Israel; in eis ambulaverunt, et etiam lucus stetit in Samaria. Quia non relictus est Ioachaz populus, nisi quinquaginta equites et decem currus et decem milia peditum, quia perdidit eos rex Syriae, et posuerunt eos sicut pulverem ad conculcandum.

Et reliqua verborum Ioachaz et omnia quaecumque fecit et potestates eius, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et dormivit Ioachaz cum patribus suis, et

sepelierunt eum in Samaria, et regnavit Ioas filius eius pro eo.

In anno tricesimo septimo Joas regis Juda regnavit Joas filius Joachaz super Israel in Samaria sedecim annos. Et fecit malum in oculis Domini, non recessit ab omni peccato Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel, in eo ambulavit. Et reliqua verborum Joas et omnia quaecumque fecit, et potentiae eius quas fecit cum Amasia rege Juda, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regibus Israel? Et dormivit Ioas cum patribus suis, et Ieroboam sedit super thronum suum, et sepultus est in Samaria cum regibus Israel.

Et Elisha aegrotavit aegritudine sua, per quam mortuus est, et descendit ad eum Joas rex Israel, et flevit super faciem eius, et dixit: Pater, pater, currus Israel et eques eius. Et dixit ei Elisaeus: Cape arcum et sagittas. Et cepit ad se arcum et sagittas. Et dixit regi: Impone manum tuam super arcum. Et imposuit Ioas manum suam, et imposuit Elisaeus manus suas super manus regis. Et dixit: Aperi fenestram secundum orientem, et aperuit. Et dixit Elisaeus: Iace, et iecit. Et dixit: Sagitta salutis Domino, et sagitta salutis in Syria, et percuties Syriam in Aphec usque ad consummationem. Et dixit ei Elisaeus: Cape arcus. Et cepit. Et dixit regi Israel: Percute in terram. Et percussit rex ter, et stetit. Et contristatus est super eum homo Dei, et dixit: Si percussisses quinquies aut sexies, tunc utique percussisses Syriam usque ad consummationem; et nunc ter percuties Syriam.

Et mortuus est Elisaeus, et sepelierunt eum, et expeditae

cohortes Moab venerunt in terram ineunte anno. Et factum est, cum illi sepelirent virum, et ecce viderunt cohortem praedonum, et iecerunt virum in sepulcrum Elisaei, et ivit et tetigit ossa Elisaei, et revixit et surrexit super pedes suos.

Et Hazael oppressit Israel omnibus diebus Ioachaz. Et misertus est Dominus eorum et compassus est eorum, et respexit super eos propter foedus suum illud cum Abraham et Isaac et Iacob, et non voluit Dominus perdere eos, et non abiecit eos a facie sua. Et mortuus est Azahel rex Syriae, et regnavit Ader filius eius pro eo. Et reversus est Ioas filius Ioachaz, et cepit civitates ex manu filii Ader filii Azael, quas ceperat ex manu Ioachas patris eius in bello. Ter percussit eum Ioas, et reversit civitates Israel.

14

In anno secundo Joas filii Joachaz regis Israel, regnavit Amessias filius Joas rex Juda. Filius viginti quinque annorum erat cum regnare coepit, et viginti novem annos regnavit in Ierusalem, et nomen matris eius Ioadim ex Ierusalem. Et fecit rectum in oculis Domini, sed non sicut David pater eius; secundum omnia quaecumque fecit Ioas pater eius, fecit. Excepto quod alta non removit, adhuc populus sacrificabat et incensum cremabat in altis. Et factum est, quando regnum in manu eius praevaluit, et percussit servos suos qui patrem eius percusserant. Et filios eorum qui percusserunt non occidit, sicut scriptum est in libro legum Moysi, ut mandavit Dominus dicens: Non morientur

patres pro filiis, et filii non morientur pro patribus, sed unusquisque in peccatis suis morietur. Ipse percussit Edom in Gemeled, decem milia, et cepit Petram in bello, et vocavit nomen eius Iethoel usque ad diem hanc.

Tunc misit Amessias nuntios ad Joas filium Joachaz filii Ju regis Israel, dicens: Veni, videamur facie ad faciem. Et misit Ioas rex Israel ad Amessiam regem Iuda, dicens: Carduus qui in Libano erat misit ad cedrum quae in Libano erat, dicens: Da filiam tuam filio meo in uxorem. Et transierunt bestiae agri quae in Libano erant, et conculcaverunt carduum. Percutiens percussisti Idumaeam, et elevavit te cor tuum; glorifica te sedens in domo tua. Cur contendis in malitia tua? Cades tu et Iudas tecum.

Et non audivit Amessias, et ascendit Joas rex Israel, et visi sunt facie ad faciem ipse et Amessias rex Iuda in Bethsames, quae est Judae. Et cessit Iudas a facie Israel, et fugit unusquisque in tabernaculum suum. Et Amessiam filium Ioas filii Ochozii cepit Ioas rex Israel in Baithsamys, et venit in Hierosolymam, et destruxit in muro Hierosolymae in porta Ephraim usque ad portam anguli quadringentos cubitos. Et accepit aurum et argentum et omnia vasa quae inventa sunt in domo Domini et in thesauris domus regis et filios mixturarum, et reversus est in Samariam.

Et reliqua verborum Joas, quanta fecit in potestate sua, quae pugnavit cum Amazia rege Iuda, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et dormivit Ioas cum

patribus suis, et sepultus est in Samaria cum regibus Israel, et regnavit Ieroboam filius eius pro eo.

Et vixit Amessias filius Joas rex Judae post mortem Joas filii Joachaz regis Israel quindecim annis. Et reliqua verborum Amessiae et omnia quaecumque fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iudae? Et coniuraverunt contra eum coniurationem in Hierusalem, et fugit in Lachis, et miserunt post eum in Lachis, et interfecerunt eum ibi. Et tulerunt eum super equos, et sepultus est in Hierusalem cum patribus suis in civitate David.

Et accepit omnis populus Iuda Azariam, qui erat filius sedecim annorum, et regem fecerunt eum pro patre suo Amessiae. Ipse aedificavit Eloth, et restituit eam Iudae postquam rex dormivit cum patribus suis.

In anno quintodecimo Amessiae filii Ioas regis Iudae regnavit Ieroboam filius Ioas super Israel in Samaria quadraginta et unum annos. Et fecit malum coram Domino; non recessit ab omnibus peccatis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Ipse restituit terminum Israel ab introitu Hamath usque ad mare Arabae, secundum verbum Domini Dei Israel quod locutus est per manum servi sui Ionaë filii Amathi, prophetae qui erat ex Gethchofer. Quia vidit Dominus humiliationem Israel amaram valde, et paucos oppressos, et deficientes, et derelictos, et non erat qui auxiliaretur Israeli. Et non locutus est Dominus delere semen Israel de sub caelo, et salvavit eos per manum Jeroboam

fili Joas.

Et reliqua verborum Jeroboam et omnia quaecumque fecit, et potestates eius, quaecumque pugnavit, et quaecumque convertit Damascon et Hamath Judae in Israel, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regibus Israel? Et dormivit Jeroboam cum patribus suis cum regibus Israel, et regnavit Zacharias filius eius pro eo.

15

Anno vicesimo septimo Jeroboam regis Israel regnavit Azarias filius Amessiae regis Judae. Filius sedecim annorum erat cum regnare coeperat, et quinquaginta duos annos regnavit in Hierusalem; et nomen matris eius erat Iechelia ex Hierusalem. Et fecit rectum in oculis Domini, secundum omnia quae fecit Amessias pater eius. Excepto locis altis non removit; adhuc populus sacrificabat et incensum cremabat in locis altis.

Et tetigit Dominus regem, et erat leprosus usque ad diem mortis eius, et regnavit in domo apphusoth, et Joatham filius regis super domum iudicans populum terrae.

Et reliqua verborum Azariae et omnia quae fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iudae? Et dormivit Azarias cum patribus suis, et sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David, et regnavit Joathan filius eius pro eo.

In anno tricesimo octavo Azariae regis Iudae regnavit Zacharias filius Ieroboam super Israel in Samaria sex menses. Et fecit malum in oculis Domini, sicut fecerunt patres eius; non recessit ab omnibus peccatis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Et conspiravit contra eum Sellum filius Iabis, et percussit eum Keblaam et interfecit eum, et regnavit pro eo. Et reliqua verborum Zachariae, ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel. Verbum Domini, quod locutus est ad Jehu dicens: Filii quarti sedebunt tibi super throno Israel, et factum est sic.

Et Shallum filius Jabesh regnavit, et anno tricesimo nono Azariah regis Judah regnavit Shallum mensem dierum in Samaria. Et ascendit Manahem filius Gaddi ex Tharsila, et venit in Samariam, et percussit Sellum filium Iabis in Samaria, et interfecit eum. Et reliqua verborum Shallum, et coniuratio eius qua coniuravit, ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel.

Tunc percussit Manahem et Thersa et omnia quae in ea, et terminos eius a Thersa, quia non aperuerunt ei, et percussit eam, et eas in utero habentes disruptit.

In anno tricesimo nono Azariae regis Iudae regnavit Manahem filius Gaddi super Israel in Samaria decem annos. Et fecit malum in oculis Domini; non recessit ab omnibus peccatis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. In diebus eius ascendit Phona rex Assyriorum super terram, et Manahem dedit Phua mille talenta

argenti ut esset manus eius cum eo. Et extulit Menahem argentum super Israel, super omnem potentem viribus, ut daret regi Assyriorum quinquaginta siclos per virum unum, et aversus est rex Assyriorum, nec stetit ibi in terra. Et reliqua verborum Menahem et omnia quaecumque fecit, nonne ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et dormivit Menahem cum patribus suis, et regnavit Pekahiah filius eius pro eo.

Anno quinquagesimo Azariae regis Iudae regnavit Pekahiah filius Menahem super Israel in Samaria duos annos. Et fecit malum in oculis Domini, non recessit a peccatis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. Et coniuravit contra eum Phacee filius Romeliae, tribunus eius, et percussit eum in Samaria coram domo regis cum Argob et cum Aria, et cum eo quinquaginta viri ex quadringentis, et interfecit eum, et regnavit pro eo. Et reliqua verborum Phakesii et omnia quaecumque fecit, ecce sunt scripta super libro verborum dierum regibus Israel.

In anno quinquagesimo et secundo Azariae regis Iudae regnavit Phacee filius Romeliae super Israel in Samaria viginti annos. Et fecit malum in oculis Domini, non recessit ab omnibus peccatis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. In diebus Phacee regis Israel venit Theglathphalasar rex Assyriorum, et cepit Aion et Abel et Bethmaacham et Ianoam et Cenes et Asor et Galaad et Galilaeam, omnem terram Nephthali, et transtulit eos in Assyrios. Et coniurationem fecit Osee filius Ela contra Phacee

filium Romeliae, et percussit eum, et occidit eum, et regnavit pro eo, in anno vicesimo Joatham filii Azariae. Et reliqua verborum Pekah et omnia quae fecit, ecce haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel.

In anno secundo Pekah filii Remaliae regis Israel regnavit Joatham filius Azariae regis Judae. Filius viginti quinque annorum erat cum regnare coepit, et sedecim annos regnavit in Hierosolyma; nomen matris eius Ierusa filia Sadoc erat. Et fecit rectum in oculis Domini, secundum omnia quae fecit Azarias pater eius. Sed alta loca non removit, adhuc populus sacrificabat et incensum adolebat in altis locis; ipse aedificavit portam domus Domini superiorem. Et reliqua verborum Joatham et omnia quaecumque fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Judae?

In diebus illis coepit Dominus mittere in Iudam Raason regem Syriae, et Phacee filium Romeliae. Et dormivit Ioatham cum patribus suis, et sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui, et regnavit Achaz filius eius pro eo.

16

In anno septimo decimo Phacee filii Romeliae regnavit Achaz filius Ioatham regis Iudae. Filius viginti annorum erat Ahaz cum regnare inciperet, et sedecim annos regnavit in Hierusalem, et non fecit rectum in oculis Domini Dei sui fideliter, sicut David

pater eius. Et ambulavit in via regum Israel, et etiam filium suum transire fecit per ignem, secundum abominationes gentium quas expulit Dominus a facie filiorum Israel. Et sacrificabat et incensum cremabat in excelsis, et super collibus, et subter omnem arborem frondosam.

Tunc ascendit Raason rex Syriae et Phacee filius Romeliae rex Israel in Hierusalem ad bellum, et obsidebant Achaz, et non poterant pugnare. In tempore illo Raason rex Syriae Ailath Syriae restituit, et eiecit Iudaeos ex Ailath, et Idumaei venerunt in Ailath, et habitaverunt ibi usque ad diem hanc. Et misit Achaz nuntios ad Thalgatphellasarem regem Assyriorum, dicens: Servus tuus et filius tuus ego sum; ascende, salva me ex manu regis Syriae et ex manu regis Israel, qui insurgunt super me. Et accepit Achaz argentum et aurum inventum in thesauris domus Domini et domus regis, et misit regi dona. Et audivit eum rex Assyriorum, et ascendit rex Assyriorum in Damascum, et cepit eam, et deportavit eam, et Raason regem interfecit.

Et ivit rex Achaz Damascum in occursum Thalathphellassar regis Assyriorum, et vidit altare in Damasco, et misit rex Achaz ad Uriam sacerdotem similitudinem altaris et formam eius et omnem fabricationem eius. Et aedificavit Urias sacerdos altare secundum omnia, quanta misit rex Achaz ex Damasco.

Et vidit rex altare et ascendit super illud. Et incendit holocaustum suum, et sacrificium suum, et libationem suam, et effudit sanguinem pacificorum suorum super altare aeneum.

Illud quod oppositum erat Domini, et adduxit faciem domus Domini ab intermedio altaris et ab intermedio domus Domini, et ostendit illud super femur altaris secundum aquilonem. Et mandavit rex Achaz Uriae sacerdoti, dicens: Super altare magnum offer holocaustum matutinum et sacrificium vespertinum, et holocaustum regis et sacrificium eius, et holocaustum omnis populi et sacrificium eorum et libationem eorum, et omnem sanguinem holocausti et omnem sanguinem sacrificii super eum effundes; et altare aeneum erit mihi in mane. Et fecit Urias sacerdos secundum omnia quaecumque mandavit ei rex Achaz. Et concidit rex Achaz clausuras basium, et removit ab eis labrum, et mare deposuit a bobus aeneis qui erant sub ea, et posuit eam super basem lapideam. Et fundamentum sedis aedificavit in domo Domini, et introitum regis exteriorem convertit in domo Domini a facie regis Assyriorum.

Et reliqua verborum Ahaz, quaecumque fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda? Et dormivit Ahaz cum patribus suis, et sepultus est in civitate David, et regnavit Ezechias filius eius pro eo.

17

In anno duodecimo Ahaz regis Iudae, regnavit Hosea filius Elah in Samaria super Israel novem annos. Et fecit malum in oculis Domini, sed non sicut reges Israel qui erant ante eum.

Super eum ascendit Salamanassar rex Assyriorum, et factus est ei Osee servus, et rettulit ei manna. Et invenit rex Assyriorum in Osee iniustitiam, quia misit nuntios ad Segor regem Aegypti, et non attulit tributum regi Assyriorum in anno illo, et obsedit eum rex Assyriorum, et ligavit eum in domo custodiae. Et ascendit rex Assyriorum in omnem terram, et ascendit in Samariam, et obsedit eam tribus annis.

In anno nono Hoshea cepit rex Assyriorum Samariam, et deportavit Israel in Assyrios, et collocavit eos in Halah et in Habor, fluminibus Gozan, et montibus Medorum. Et factum est quod peccaverunt filii Israel Domino Deo suo, qui eduxerat eos ex terra Aegypti de sub manu Pharaonis regis Aegypti, et timuerunt deos alienos. et iverunt secundum statuta nationum quas eiecit Dominus a facie filiorum Israel, et reges Israel quicumque fecerunt Et quanti vestierunt se filii Israel verbis, non sic secundum Dominum Deum eorum, et aedificaverunt sibi alta in omnibus civitatibus eorum a turre custodientium usque ad civitatem munitam, Et statuerunt sibi stelas et lucos super omni colle alto et subter omni arbore frondosa, et incensum cremabant ibi in omnibus locis altis, sicut gentes quas expulit Dominus a facie eorum, et fecerunt socios, et sculpsuerunt ad provocandum Dominum, et servierunt idolis de quibus dixit Dominus illis: Non facietis rem hanc contra Dominum.

Et testificatus est Dominus in Israel et in Iudaea et in manu omnium prophetarum eius omnis videntis, dicens: Convertimini ab viis vestris malis, et custodite mandata mea, et iustificationes

meas, et omnem legem quam mandavi patribus vestris, quaecumque misi eis in manu servorum meorum prophetarum. Et non audierunt, et induraverunt dorsum suum super dorsum patrum suorum. Et testimonia eius, quaecumque testificatus est eis, non custodierunt, et ambulaverunt post vana et vani facti sunt, et post gentes quae in circuitu eorum erant, quas praecepit Dominus eis ne facerent secundum haec. Reliquerunt mandata Domini Dei sui, et fecerunt sibi conflatile, duas vitulas, et fecerunt lucos, et adoraverunt omnem potestatem caeli, et servierunt Baal. Et transducebant filios suos et filias suas per ignem, et divinabant divinationes, et augurabant, et venditi sunt ut facerent malum in oculis Domini ad provocandum eum.

Et iratus est Dominus valde in Israel, et removit eos a facie sua, et non relictus est nisi tribus Iudae sola. Et quidem Iudas non custodivit mandata Domini Dei eorum, et ambulaverunt in iustificationibus Israel quas fecerunt, et repulerunt Dominum.

Et iratus est Dominus omni semini Israel, et commovit eos, et dedit eos in manu diripientium eos, donec abiecit eos a facie sua. Quia excepto Israel a domo David, et regem fecerunt Jeroboam filium Nabat, et expulit Jeroboam Israel a tergo Domini, et peccavit illos peccato magno. Et ambulaverunt filii Israel in omni peccato Ieroboam, quod fecit; non recesserunt ab eo. Donec removit Dominus Israel a facie sua, sicut locutus est Dominus per manum omnium servorum suorum prophetarum, et translatus est Israel de terra sua ad Assyrios usque ad diem hanc.

Et duxit rex Assyriorum ex Babylone eum ex Chutha, ab Aia, et ab Hamath, et Sepharvain, et habitati sunt in urbibus Samariae pro filiis Israel, et hereditaverunt Samariam, et habitati sunt in urbibus eius. Et factum est in principio sedis eorum non timuerunt Dominum, et misit Dominus in eos leones, qui occidebant in eis. Et dixerunt regi Assyriorum dicentes: Nationes quas exilasti et resedisti in urbibus Samariae non cognoverunt iudicium Dei terrae, et misit in eos leones, et ecce sunt necantes eos, quia non sciunt iudicium Dei terrae. Et mandavit rex Assyriorum, dicens: Adducite inde, et eant, et habitent ibi, et illuminent eos iudicium Dei terrae. Et duxerunt unum ex sacerdotibus quos deportaverant a Samaria, et sedit in Bethel, et erat illuminans eos quomodo timerent Dominum.

Et faciebant gentes singulae deos suos, et posuerunt in domo excelsorum quam fecerant Samaritani, gentes singulae in civitatibus suis in quibus habitabant. Et viri Babylonis fecerunt Socchoth Benith, et viri Chuth fecerunt Ergel, et viri Haimath fecerunt Asimath, Et Euaioi fecerunt Eblazer et Tharthak, et Sepharvitae cremabant filios suos in igne Adramelecho et Anemmelecho, diis Sepharvaim. Et erant timentes Dominum, et collocaverunt abominationes suas in domibus excelsorum quas fecerunt in Samaria, gens post gentem in civitate in qua habitabant, et erant timentes Dominum, et fecerunt sibi sacerdotes excelsorum, et fecerunt sibi in domo excelsorum. Et Dominum timebant, et deis eorum serviebant secundum iudicium gentium, unde deportaverunt eos inde.

Usque ad diem hanc ipsi faciebant secundum iudicium eorum; ipsi timent, et ipsi faciunt secundum statuta eorum et secundum iudicium eorum et secundum legem et secundum mandatum quod mandavit Dominus filiis Iacob, cui posuit nomen Israel. Et disposuit Dominus cum eis foedus, et mandavit eis, dicens: Non timebitis deos alios, et non adorabitis eis, et non servietis eis, et non sacrificabitis eis, Sed Dominum qui eduxit vos ex terra Aegypti in fortitudine magna et in brachio excelso, eum timebitis, et ei adorabitis, ei sacrificabitis. Statuta et iudicia et legem et mandata, quae scripsit vobis ut faceretis, custodite omnibus diebus, et non timebitis deos alienos. Et pactum quod fecit vobiscum non obliviscemini, et non timebitis deos alios, Sed Dominum Deum vestrum timebitis, et ipse liberabit vos ex omnibus inimicis vestris.

Et non audietis amplius iudicio eorum, quod ipsi faciunt. Et erant nationes hae timentes Dominum, et sculptilibus eorum erant servientes; et quidem filii et filii filiorum eorum, sicut fecerunt patres eorum, faciunt usque ad diem hanc.

18

Et factum est in anno tertio Osee filii Ela regis Israel, regnavit Ezechias filius Achaz regis Iuda. Filius viginti quinque annorum erat cum regnare coeperat, et viginti novem annos regnavit in Hierusalem; et nomen matris eius erat Abou, filia Zachariae. Et fecit rectum in oculis Domini secundum omnia quae fecit David

pater eius. Ipse removit alta, et fregit pilas, et destruxit lucos, et serpentem aeneum quem fecit Moyses, quia usque ad dies illos erant filii Israel incensum offerentes illi, et vocavit eum Neesthan. In Domino Deo Israel speravit, et post eum non factus est similis ei in regibus Iuda, et in iis qui fuerunt ante eum. Et adhaesit Domino, non recessit a tergo eius, et custodivit mandata eius, quaecumque mandaverat Moysi.

Et erat Dominus cum eo, et in omnibus quae faciebat intellexit, et rebellavit in regem Assyriorum, et non servivit ei. Ipse percussit alienigenas usque ad Gazam et usque ad terminos eius, a turre custodum usque ad civitatem munitam.

Et factum est in anno quarto regis Ezechiae, qui ipse annus septimus erat Osee filii Ela regis Israel, ascendit Salmanassar rex Assyriorum super Samariam, et obsidebat eam, Et cepit eam post tres annos in anno sexto Ezechiae, qui ipse erat annus nonus Osee regis Israel, et capta est Samaria. Et deportavit rex Assyriorum Samariam in Assyrios, et posuit eos in Halae et in Habor, fluvio Gozan, et in montibus Medorum. Pro eo quod non audierunt vocem Domini Dei sui, et transgressi sunt foedus eius, omnia quaecumque mandavit Moyses servus Domini, et non audierunt et non fecerunt.

Et quarto decimo anno regis Hezekiae ascendit Sennacherib rex Assyriorum super civitates munitas Iudae, et cepit eas. Et misit Ezechias rex Iuda nuntios ad regem Assyriorum in Lachis, dicens: Peccavi, revertere a me; quod si imposueris super me,

portabo. Et imposuit rex Assyriorum super Ezechiam regem Iuda trecenta talenta argenti et triginta talenta auri. Et dedit Ezechias omne argentum quod inventum est in domo Domini et in thesauris domus regis. In illo tempore concidit Ezechias portas templi et fixa quae obauravit Ezechias rex Iudae, et dedit ea regi Assyriorum.

Et misit rex Assyriorum Tharthan et Rabsarin et Rabsacen ex Lachis ad regem Ezechiam cum exercitu gravi contra Hierosolymam, et ascenderunt et venerunt Hierosolymam, et steterunt ad aquaeductum piscinae superioris, quae est in via agri fullonis. Et clamaverunt ad Ezechiam, et venerunt ad eum Eliachim filius Chelchiae oeconomus, et Somnas scriba, et Ioas filius Saphat commemorator.

Et dixit ad eos Rabsaces: Dicite nunc ad Ezechiam, haec dicit rex, magnus rex Assyriorum: quid est fiducia haec cui confisus es? Dixisti, sed verba labiorum sunt, Consilium et potentia in bellum; nunc ergo, cui confisus, repudiasti me? Nunc ecce confidis tibi super virgam calamineam fractam hanc, super Aegyptum; quisquis innixus fuerit vir super eam, et intrabit in manum eius, et perforabit eam; sic Pharao rex Aegypti omnibus confidentibus super eum. Et quod dixisti ad me: In Dominum Deum confidimus, nonne ipse hic Ezechias removit excelsa eius et altaria eius, et dixit Iudae et Hierosolymae: Coram altari hoc adorabitis in Hierosolyma? Et nunc miscete quidem cum domino meo rege Assyriorum, et dabo tibi duo milia equorum, si poteris dare tibi ipsi equites super eos. Et quomodo avertes

faciem toparchae unius ex servis domini mei minimis? Et sperasti tibi in Aegyptum propter currus et equites. Et nunc non sine Domino ascendimus super locum hunc ad corrumpendum eum? Dominus dixit ad me: Ascende super terram hanc et corrumpe eam.

Et dixit Eliakim filius Chelkiae et Somnas et Ioas ad Rabsacen: Loquere quaeso ad servos tuos Syriace, quia nos audimus, et ne loquaris nobiscum Iudaice, et cur loqueris in auribus populi qui super muro est? Et dixit ad eos Rabshakeh: Nonne ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus ut loquar verba haec? Nonne ad viros sedentes super muro, ut edant stercus suum et bibant urinam suam vobiscum simul?

Et stetit Rabshakeh et clamavit voce magna Hebraice, et locutus est et dixit, audite verba magni regis Assyriorum. Haec dicit rex, ne extollat vos Ezechias verbis, quia non poterit vos liberare e manu eius. Et non speret vos Ezechias in Dominum, dicens: Eripiens eripiet Dominus, non tradetur civitas haec in manu regis Assyriorum. Nolite audire Ezechiam, quia haec dicit rex Assyriorum: facite mecum benedictionem, et exite ad me, et bibet vir vitem suam, et vir ficum suam comedet, et bibet aquam lacus sui. Donec veniam et accipiam vos in terram sicut terra vestra, terram frumenti et vini et panis et vinearum, terram oleae olei et mellis, et vivetis et non moriemini, et nolite audire Ezechiam, quia decipit vos, dicens, Dominus liberabit vos. Nonne rescuerunt dei nationum unusquisque suam terram e manu regis Assyriorum? Ubi est deus Hamath et Arpad? Ubi est

deus Sepharvaim, Ana et Ava, qui eripuerunt Samariam ex manu mea? Quis in omnibus deis terrarum, qui eripuerunt terras eorum ex manu mea, ut eripiet Dominus Hierusalem ex manu mea?

Et siluerunt et non responderunt ei verbum, quia praeceptum regis erat, dicens: Non respondebitis ei. Et intravit Eliakim filius Chelkiae oekonomus, et Somnas scriba, et Ioas filius Saphat recorder ad Ezekiam, scissis vestimentis, et nuntiaverunt ei verba Rapsaci.

19

Et factum est, ut audivit rex Ezechias, et scidit vestimenta sua, et indutus est saccum, et intravit in domum Domini. Et misit Eliakim oekonomum et Shebna scribam et presbyteros sacerdotum circumamictos saccis ad Isaiam prophetam filium Amos. Et dixi ad eum: Haec dicit Ezechias: Dies afflictionis et increpationis et provocationis dies haec est, quia venerunt filii usque ad dolores partus, et fortitudo non est parturienti. Si quomodo exaudiet Dominus Deus tuus omnia verba Rabsacis, quem misit rex Assyriorum dominus eius ad exprobrandum Deum viventem, et blasphemandum in verbis quae audivit Dominus Deus tuus, et sumes precem pro reliquiis quae inveniuntur.

Et venerunt servi regis Ezechiae ad Esaiam. Et dixit eis Isaias:

Haec dicetis ad dominum vestrum, haec dicit Dominus: Ne timueris a verbis quae audivisti, quibus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum. Ecce ego do in eo spiritum, et audiet nuntium, et convertetur in terram suam, et deiciam eum gladio in terra sua.

Et reversus est Rabsaces, et invenit regem Assyriorum bellantem super Lobna, quia audiverat quod discessisset ex Lachis. Et audivit de Tirhakah rege Aethiopum, dicens: Ecce exivit bellare tecum. Et reversus est, et misit nuntios ad Ezechiam, dicens: Ne extollat te Deus tuus, in quo confisus es, dicens: Non tradetur Hierusalem in manus regis Assyriorum. Ecce tu audivisti omnia quanta fecerunt reges Assyriorum omnibus terris ad destruendum eas, et tu liberaberis? Nonne eruerunt eos dii gentium, quos corruerunt patres mei, Gozan et Haran et Raphis et filios Eden qui erant in Thaesthen? Ubi est rex Hamath et rex Arpad? Et ubi est rex civitatis Sepharvaim, Ana et Aba?

Et accepit Ezechias libros e manu nuntiorum, et legit eos, et ascendit in domum Domini, et expandit eos Ezechias coram Domino. Et dixit: Domine Deus Israel, qui sedes super cherubim, tu es Deus solus in omnibus regnis terrae; tu fecisti caelum et terram. Inclina, Domine, aurem tuam et audi; aperi, Domine, oculos tuos et vide; et audi verba Sennacherib, quae misit ad exprobrandum Deum viventem. Quod in veritate, Domine, desolaverunt reges Assyriorum nationes, Et dederunt deos eorum in ignem, quia non dei sunt, sed opera manuum hominum, ligna et lapis, et perdiderunt eos. Et nunc, Domine

Deus noster, salva nos ex manu eius, et cognoscent omnia regna terrae quia tu Dominus Deus solus es.

Et misit Esaias filius Amos ad Ezechiam dicens: Haec dicit Dominus Deus potestatum, Deus Israel: Quae orasti ad me de Sennacherib rege Assyriorum audiui. Hic est sermo quem locutus est Dominus contra eum: despexit te et irrisit te virgo filia Sion; super te caput suum movit filia Hierusalem. Quem improperasti, et quem blasphemasti? Et super quem exaltasti vocem, et levasti in altum oculos tuos? In Sanctum Israel.

In manu nuntiorum tuorum exprobrasti Dominum, et dixisti: In multitudine curruum meorum ego ascendam in altitudinem montium, latera Libani, et succidi magnitudinem cedri eius, electa cupressorum eius, et veni in medium silvae et Carmeli. Ego refrigeravi et biberunt aquas alienas, et desolavi vestigio pedis mei omnes fluvios regionis. Formavi eam, congregaverunt eam, et facta est in exaltationes coloniarum bellatorum, urbes munitas. Et qui inhabitant in eis infirmati sunt manu, tremuerunt et pudore affecti sunt, facti sunt gramen agri aut viridis herba, gramen tectorum, et calcatio coram stante. Et sedem tuam et exitum tuum cognovi, et iram tuam in me. Propter iram tuam in me, et tumultus tuus ascendit in aures meas, et ponam uncus meos in naribus tuis, et frenum in labiis tuis, et convertam te in via qua venisti.

Et hoc tibi signum: comede hoc anno sponte nascentia, et anno secundo quae oriuntur, et anno tertio satio et messis et plantatio

vinearum, et comedetis fructum eorum. Et addet servatus domus Iudae, quod relictum est, radicem deorsum et faciet fructum sursum. Quia ex Hierusalem exhibunt reliquiae, et qui salvantur ex monte Sion; zelus Domini virtutum faciet hoc. Non ita; Haec dicit Dominus ad regem Assyriorum: non intrabit in civitatem hanc, et non sagittabit ibi sagittam, et non praeveniet eam scutum, et non effundet ad eam aggerem.

Via qua venit, in ea revertetur, et in civitatem hanc non intrabit, dicit Dominus. Et defendam civitatem hanc propter me et propter David servum meum.

Et factum est nocte, et egressus est angelus Domini et percussit in castris Assyriorum centum octoginta quinque milia, et surrexerunt mane, et ecce omnia corpora mortua. Et discessit et abiit et reversus est Sennacherib rex Assyriorum, et habitavit in Nineve. Et factum est, cum ille adoraret in domo Meserach dei sui, Adramelech et Sarasar, filii eius, percusserunt eum gladio, et ipsi fugerunt in terram Ararat, et regnavit Asordan, filius eius, pro eo.

20

In diebus illis aegrotavit Ezechias ad mortem, et intravit ad eum Isaias filius Amos propheta, et dixit ad eum: Haec dicit Dominus: Manda domui tuae, moriris tu et non vives. Et reversus est Ezechias ad parietem, et oravit ad Dominum dicens Domine,

memor esto quanta ambulavi coram te in veritate et corde pleno, et bonum in oculis tuis feci, et flevit Ezechias fletu magno.

Et erat Isaias in atrio medio, et verbum Domini factum est ad eum, dicens, Revertere, et dices ad Ezechiam ducem populi mei, haec dicit Dominus Deus David patris tui, audiavi orationem tuam, vidi lacrimas tuas, ecce ego sanabo te, die tertia ascendes in domum Domini. Et addam super dies tuos quindecim annos, et ex manu regis Assyriorum salvabo te et civitatem hanc, et defendam pro civitate hac propter me et propter David servum meum. Et dixit, sumant massam ficorum, et imponant super ulcus, et sanabitur. Et dixit Ezechias ad Esaiam: Quid est signum quod sanabit me Dominus, et ascendam in domum Domini die tertia? Et dixit Isaias: Hoc signum a Domino, quia faciet Dominus verbum quod locutus est: ibit umbra decem gradus, an revertet decem gradus? Et dixit Ezechias: Leve est umbram inclinare decem gradus; non, sed revertatur umbra in gradibus decem gradus in posteriora. Et clamavit Isaias propheta ad Dominum, et retro ivit umbra in gradibus decem gradibus.

In illo tempore misit Merodach Baladan, filius Baladan, rex Babylonis, libros et manna ad Ezechiam, quia audivit quod aegrotaverat Ezechias. Et gavisus est super eos Ezechias, et ostendit eis totam domum nechotha, argentum et aurum, aromata et oleum bonum, et domum vasorum, et quaecumque inventa sunt in thesauris eius; non erat res quam non ostenderet eis Ezechias in domo sua et in omni potestate sua.

Et intravit Isaias propheta ad regem Ezechiam, et dixit ad eum: Quid locuti sunt viri isti, et unde venerunt ad te? Et dixit Ezechias: Ex terra procul venerunt ad me, ex Babylone. Et dixit: Quid viderunt in domo tua? Et dixit: Omnia quaecumque in domo mea viderunt; non erat in domo mea quod non ostendi eis, sed etiam ea quae in thesauris meis. Et dixit Isaias ad Ezechiam: Audi verbum Domini. Ecce dies veniunt, et capientur omnia quae in domo tua sunt, et quaecumque thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc, in Babylonem, et non relinquetur verbum quod dixit Dominus. Et filii tui, qui exhibunt ex te quos generabis, accipientur, et erunt eunuchi in domo regis Babylonis. Et dixit Ezechias ad Esaiam, Bonum est verbum Domini quod locutus est; sit pax in diebus meis.

Et reliqua verborum Ezechiae et omnis potestas eius et quaecumque fecit, fontem et aquaeductum, et induxit aquam in civitatem, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regibus Iudae? Et dormivit Ezechias cum patribus suis, et regnavit Manasses filius eius pro eo.

21

Filius duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepit, et quinquaginta quinque annos regnavit in Ierusalem, et nomen matris eius Hapsiba. Et fecit malum in oculis Domini, secundum abominationes gentium quas eiecit Dominus a facie filiorum Israel. Et reversus est et aedificavit alta quae demolitus est

Ezechias pater eius, et erexit altare Baal, et fecit lucos sicut fecit Achab rex Israel, et adoravit omnem potestatem caeli, et servivit eis. Et aedificavit altare in domo Domini, sicut dixit: In Hierusalem ponam nomen meum. Et aedificavit altare omni potestati caeli in duobus atriis domus Domini. Et filios suos per ignem traduxit, et divinationem exercuit et auguria observavit, et templa fecit, et magos multiplicavit ut faceret malum in oculis Domini ad provocandum eum. Et posuit sculptile luci in domo, cui dixit Dominus ad David et ad Salomonem filium eius: In domo hac et in Ierusalem, quam elegi ex omnibus tribubus Israel, ponam nomen meum in aeternum. Et non addam ut moveam pedem Israel a terra quam dedi patribus eorum, si custodierint omnia quaecumque mandavi secundum omne mandatum quod mandavit eis servus meus Moyses. Et non audierunt, et seduxit eos Manasses ut facerent malum in oculis Domini super gentes, quas delevit Dominus a facie filiorum Israel.

Et locutus est Dominus per manum servorum suorum prophetarum, dicens, Pro omnibus quae fecit Manasses rex Iudae, abominationes istas malas prae omnibus quae fecit Amorrhaeus qui fuit ante eum, et peccare fecit etiam Iudam in idolis eorum, Non ita, haec dicit Dominus Deus Israel: ecce ego afferro mala super Ierusalem et Iudam, ita ut omnis audientis tinniant ambae aures eius. Et extendam super Ierusalem mensuram Samariae et pondus domus Achab, et delebo Ierusalem, sicut deletur alabastrum delendum et evertitur super faciem suam. Et repellam reliquias hereditatis meae, et tradam

eos in manus inimicorum eorum, et erunt in direptionem et in praedam omnibus inimicis eorum. Pro quibus quanta fecerunt malum in oculis meis, et erant provocantes ad iram me a die qua eduxi patres eorum ex Aegypto usque ad diem hanc. Et quidem sanguinem innocentem effudit Manasses multum valde, donec implevit Hierusalem ab ore ad os, praeter peccata eius quibus peccare fecit Iudam ut faceret malum in oculis Domini.

Et reliqua verborum Manasseh et omnia quaecumque fecit, et peccatum eius quod peccavit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iudah? Et dormivit Manasses cum patribus suis, et sepultus est in horto domus suae, in horto Oza, et regnavit Amos filius eius pro eo.

Filius viginti et duorum annorum erat Amos cum regnare coepit, et duos annos regnavit in Hierosolyma, et nomen matris eius Mesollam, filia Arous ex Ieteba. Et fecit malum in oculis Domini, sicut fecit Manasses, pater eius. Et ambulavit in omni via qua ambulavit pater eius, et servivit idolis quibus servivit pater eius, et adoravit ea. Et reliquit Dominum Deum patrum suorum, et non ambulavit in via Domini. Et conspiraverunt servi Amos contra eum, et necaverunt regem in domo eius. Et percussit populus terrae omnes coniuratos contra regem Amos, et regnavit populus terrae Iosiam filium eius pro eo.

Et reliqua verborum Amos quaecumque fecit, nonne ecce haec scripta in libro verborum dierum regum Iuda? Et sepelierunt eum in sepulchro suo in horto Oza, et regnavit Iosias filius eius

pro eo.

22

Filius octo annorum erat Iosias cum regnare coepit, et triginta et unum annum regnavit in Ierusalem, et nomen matris eius Iedia, filia Edeiae ex Basuroth. Et fecit rectum in oculis Domini, et ambulavit in omni via David patris eius; non declinavit dextra et sinistra.

Et factum est in octavo decimo anno regis Iosiae, in mense octavo, misit rex Saphan filium Ezelii filii Mesollam scribam domus Domini, dicens: ascende ad Chelciam sacerdotem magnum, et signa argentum illatum in domum Domini, quod collegerunt custodientes limen a populo. Et dent illud super manum facientium opera constitutorum in domo Domini, et dedit illud facientibus opera in domo Domini ad confirmandam ruinam domus, fabris et aedificatoribus et muratoriis, et ad acquirendum ligna et lapides caesos, ad confirmandum bedek domus. Sed non computabant illis argentum datum eis, quia in fide ipsi agebant.

Et dixit Chelcias sacerdos magnus ad Saphan scribam: Librum legis inveni in domo Domini. Et dedit Chelcias librum ad Saphan, et legit illud. Et intravit in domum Domini ad regem, et rettulit regi verbum, et dixit: Conflaverunt servi tui argentum inventum in domo Domini, et dederunt illud in manum

facientium opera constitutorum in domo Domini. Et dixit Saphan scriba ad regem dicens: Librum dedit mihi Helcias sacerdos, et legit illum Saphan coram rege. Et factum est ut audivit rex verba libri legis, et scidit vestimenta sua. Et imperavit rex Chelciae sacerdoti, et Achicam filio Sapphan, et Achobor filio Michaias, et Sapphan scribae, et Asaiae servo regis, dicens: Venite, exquirite Dominum de me et de omni populo et de omni Iuda et de verbis libri inventi huius, quia magna ira Domini accensa est in nobis, super quo non audierunt patres nostri verba libri huius ad faciendum secundum omnia scripta secundum nos.

Et ivit Chelkias sacerdos, et Achikam, et Achobor, et Sapphan, et Asaias ad Oldan prophetam, matrem Sellem filii Thekouau filii Aras custodis vestimentorum; et haec habitabat in Ierusalem in Masenae, et locuti sunt ad eam.

Et dixit eis: Haec dicit Dominus Deus Israel: Dicite viro qui misit vos ad me, Haec dicit Dominus: ecce ego adduco mala super locum hunc et super inhabitantes eum, omnia verba libri quae legit rex Iuda, Pro quibus dereliquerunt me, et suffitum faciebant diis aliis, ut ad iram me provocarent in operibus manuum suarum, et accendetur ira mea in loco hoc et non extinguetur. Et ad regem Iudae, eum qui misit vos inquirere Dominum, haec dicetis ad eum: Haec dicit Dominus Deus Israel: Verba quae audivisti, Pro eo quod mollitum est cor tuum, et humiliatus es coram facie mea, cum audivisti quaecumque locutus sum super locum hunc et super inhabitantes eum, ut

essent in destructionem et in maledictionem, et scidisti vestimenta tua et flevistis coram me, ego quoque audiui, dicit Dominus. Non ita, ecce addo te ad patres tuos, et colligeris in sepulcrum tuum in pace, et non videbuntur in oculis tuis omnia mala quae ego adduco super locum hunc.

23

Et rettulerunt regi verbum, et misit rex, et congregavit ad se omnes seniores Iudae et Hierusalem. Et ascendit rex in domum Domini, et omnis vir Iudae et omnes habitantes in Ierusalem cum eo, et sacerdotes et prophetae et omnis populus a parvo usque ad magnum; et legit in auribus eorum omnia verba libri foederis inventi in domo Domini. Et stetit rex ad columnam, et disposuit foedus coram Domino ad ambulandum post Dominum, ad custodiendum mandata eius et testimonia eius et iudicia eius in omni corde et in omni anima, ad suscitandum verba foederis huius scripta super librum hunc, et stetit omnis populus in foedere.

Et imperavit rex Chelkiae sacerdoti magno et sacerdotibus secundae ordinis et custodientibus limen, ut educerent ex templo Domini omnia vasa facta Baal et luco et omni exercitui caeli, et combussit ea extra Ierusalem in agris Cedron, et accepit pulverem eorum in Bethel. Et combussit chemarim quos dederunt reges Iudae, et incensum faciebant in excelsis et in civitatibus Iudae et in circuitu Ierusalem, et eos qui incensum

faciebant Baal et soli et lunae et mazzaroth et omni exercitui caeli.

Et extulit lucum ex domo Domini extra Hierosolymam ad torrentem Cedron, et combussit eum in torrente Cedron, et comminuit in pulverem, et proiecit pulverem eius in sepulcrum filiorum populi. Et deiecit domum kadishim qui erant in domo Domini, ubi mulieres texebant kittim alsaе. Et adduxit omnes sacerdotes ex urbibus Iudae, et polluit excelsa ubi incenderunt ibi sacerdotes ab Ebal usque ad Beersabee, et destruxit domum portarum quae erat iuxta ianuam portae Iosue principis urbis, quae erat ad sinistram viri in porta urbis. Verumtamen non ascenderunt sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Ierusalem, sed tantum comederunt azyma in medio fratrum suorum. Et inquinavit Topheth, quod erat in valle filii Ennom, ne traduceret vir filium suum et vir filiam suam Moloch in igne.

Et combussit equos quos dederunt reges Iuda soli in introitu domus Domini ad gazophylacium Nathan regis eunuchi in Pharurim, et currum solis combussit igni. Et altaria super tecto coenaculi Achaz, quae fecerunt reges Iuda, et altaria quae fecit Manasses in duabus atriis domus Domini, destruxit rex et demolitus est inde, et proiecit pulverem eorum in torrentem Cedron. Et domum eam super faciem Ierusalem, eam ex dextris montis Mosthath, quem aedificavit Salomon rex Israel Astartae abominationi Sidoniorum, et Chamos abominationi Moab, et Moloch abominationi filiorum Ammon, polluit rex. Et confregit stelas, et delevit lucos, et implevit locos eorum ossibus

hominum.

Et quidem altare illud in Bethel, altum, quod fecit Ieroboam filius Nabat, qui peccare fecit Israel, et quidem altare illud altum destruxit, et confregit lapides eius, et comminuit in pulverem, et combussit lucum. Et deflexit Iosias et vidit sepulcra illa ibi in civitate, et misit, et accepit ossa ex sepulcris, et combussit super altare, et polluit illud secundum verbum Domini quod locutus est homo Dei, cum staret Ieroboam in festo super altare, et conversus levavit oculos suos super sepulcrum hominis Dei qui locutus est verba haec. Et dixit: Quid est illud saxum quod ego video? Et dixerunt ei viri civitatis: Homo Dei est qui egressus est ex Iuda, et invocavit verba haec quae invocavit super altare Bethel. Et dixit: Sinite eum; ne quis moveat ossa eius. Et liberata sunt ossa eius cum ossibus prophetae qui venerat ex Samaria.

Et quidem omnes domos excelsorum eas in civitatibus Samariae, quas fecerunt reges Israel ad iram provocandum Dominum, removit Josias, et fecit in eis omnia opera quae fecit in Bethel. Et immolavit omnes sacerdotes excelsorum qui erant ibi super altaria, et combussit ossa hominum super ea, et reversus est Hierusalem.

Et mandavit rex omni populo, dicens: Facite pascha Domino Deo nostro, sicut scriptum est in libro foederis huius. Quod non factum est pascha hoc ab diebus iudicum qui iudicaverunt Israel, et omnibus diebus regum Israel et regum Iudae. Sed anno duodevicesimo regis Iosiae factum est pascha Domino in

Hierosolyma.

Et quidem volentes et divinatores et teraphim et idola et omnes abominationes factas in terra Iuda et in Ierusalem sustulit Iosias, ut statueret sermones legis scriptos in libro, quem invenit Chelcias sacerdos in domo Domini. Similis ei non fuit ante eum rex, qui conversus est ad Dominum in toto corde suo et in tota anima sua et in tota fortitudine sua secundum omnem legem Moysi, et post eum non surrexit similis ei. Verumtamen non avertit Dominus ab ira irae suae magnae, qua iratus est in Iuda propter irrationes, quibus irritavit eum Manasses. Et dixit Dominus: Et quidem Iudam amovebo a facie mea, sicut amovi Israel, et abiciam civitatem hanc quam elegi, Hierosolymam, et domum ubi dixi: Erit nomen meum ibi. Et reliqua verborum Iosiae et omnia quaecumque fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iudae?

In diebus autem eius ascendit Pharaon Nechao rex Aegypti contra regem Assyriorum ad flumen Euphraten, et ivit Iosias in occursum eius, et interfecit eum Nechao in Mageddo cum videret eum. Et imposuerunt eum servi eius mortuum ex Megiddo, et duxerunt eum in Hierosolymam, et sepelierunt eum in sepulcro eius, et accepit populus terrae Ioachaz filium Iosiae, et unxerunt eum, et regem fecerunt eum pro patre eius.

Filius viginti trium annorum erat Ioachaz cum regnare coeperat, et tres menses regnavit in Hierusalem; et nomen matris eius erat Amital, filia Hieremiae ex Lobna. Et fecit malum in oculis

Domini, secundum omnia quae fecerunt patres eius. Et removit eum Pharaon Nechao in Riblaam in terra Emath, ne regnaret in Hierosolyma, et imposuit poenam super terram centum talentorum argenti et centum talentorum auri. Et regnavit Pharaon Nechao super eos Eliakim filium Iosiae regis Iudae pro Iosia patre eius, et convertit nomen eius Ioachim, et Ioachaz accepit et induxit in Aegyptum, et mortuus est ibi. Et argentum et aurum dedit Ioachim Pharaoni, sed aestimavit terram ad dandum argentum super os Pharaonis; vir secundum aestimationem suam dederunt argentum et aurum cum populo terrae ad dandum Pharaoni Nechao.

Filius viginti et quinque annorum erat Joakim cum regnare coeperat, et undecim annos regnavit in Jerusalem, et nomen matris eius Jeldaph filia Phadail ex Rhouma. Et fecit malum in oculis Domini, secundum omnia quae fecerunt patres eius.

24

In diebus eius ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis, et factus est ei Ioachim servus tribus annis, et reversus est et rebellavit in eum. Et misit Dominus ei praedatores Chaldaeorum, et praedatores Syriae, et praedatores Moab, et praedatores filiorum Ammon, et emisit eos in terram Iudae ut praevaleret secundum verbum Domini, quod locutus est per manum servorum suorum prophetarum. Sed propter iram Domini quae erat in Iuda, ut amoveret eum a facie sua propter peccata Manasse, secundum

omnia quae fecerat. Et quidem sanguinem innocentem effudit, et implevit Ierusalem sanguine innocenti, et non voluit Dominus ignoscere. Et reliqua verborum Joakim et omnia quaecumque fecit, nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Judae?

Et dormivit Jehoiakim cum patribus suis, et regnavit Joachim filius eius pro eo. Et non addidit adhuc rex Aegypti exire ex terra sua, quia cepit rex Babylonis a torrente Aegypti usque ad flumen Euphraten omnia quanta erant regis Aegypti.

Filius decem et octo annorum erat Joachim cum regnare coeperat, et tres menses regnavit in Ierusalem, et nomen matris eius Nestha, filia Ellanathan, ex Ierusalem. Et fecit malum in oculis Domini secundum omnia, quaecumque fecit pater eius.

In illo tempore ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis in Hierusalem, et venit civitas in obsidionem. Et intravit Nabuchodonosor rex Babylonis in civitatem, et servi eius obsidebant eam. Et exivit Ioachim rex Iuda ad regem Babylonis, ipse et servi eius, et mater eius, et principes eius, et eunuchi eius, et cepit eum rex Babylonis in octavo anno regni eius. Et extulit inde omnes thesauros domus Domini et thesauros domus regis, et concidit omnia vasa aurea quae fecit Salomon rex Israel in templo Domini secundum verbum Domini. Et deportavit Hierosolymam et omnes principes et potentes robore, decem milia captivorum faciens, et omnem fabrum et clausorem; et non relictus est nisi pauperes terrae. Et deportavit Ioachim in

Babylonem, et matrem regis, et uxores regis, et eunuchos eius, et fortes terrae duxit in captivitatem ex Hierosolyma in Babylonem. Et omnes viros potentiae septem milia, et artificem et claudentem mille, omnes potentes facientes bellum, et duxit eos rex Babylonis in migrationem in Babylonem. Et regnavit rex Babylonis Mattaniam filium eius pro eo, et imposuit nomen eius Sedeciam.

Filius viginti et unius annorum erat Sedekias cum regnare coeperat, et undecim annos regnavit in Hierusalem, et nomen matris eius Amital, filia Hieremiae. Et fecit malum in conspectu Domini, secundum omnia quanta fecit Ioachim. Quia ira Domini erat super Hierusalem et in Iuda, donec abiecit eos a facie sua, et rebellavit Sedecias contra regem Babylonis.

25

Et factum est in anno nono regni eius, mense decimo, venit Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius contra Hierusalem, et castra posuit adversus eam, et aedificavit contra eam vallum in circuitu. Et venit civitas in obsidionem usque ad undecimum annum regis Sedeciae, nono mense. Et praevaluit fames in civitate, et non erant panes populo terrae. Et rupta est urbs, et omnes viri belli exierunt nocte viam portae quae inter muros; haec est horti regis, et Chaldaei super urbem in circuitu, et ivit viam Arabam. Et persecuta est vis Chaldaeorum regem, et comprehenderunt eum in Araboth Iericho, et omnis vis eius

dispersa est ab eo. Et comprehenderunt regem, et duxerunt eum ad regem Babylonis in Reblatha, et locutus est cum eo iudicium. Et filios Sedeciae trucidavit coram oculis eius, et oculos Sedeciae excaecavit, et vinxit eum in compedibus, et duxit in Babylonem.

Et in mense quinto, septima die mensis, ipse annus undevicesimus Nabuchodonosor regis Babylonis, venit Nabuzardan, magister coquorum stans coram rege Babylonis, in Hierusalem. Et incendit domum Domini et domum regis et omnes domos Hierosolymae, et omnem domum incendit archimagirus. Et murum Hierosolymae in circuitu destruxit exercitus Chaldaeorum. Et excessum populi relictum in civitate, et eos qui ceciderant ad regem Babylonis, et reliquum multitudinis transtulit Nabuzardan archicoquus. Et de pauperibus terrae reliquit archimagirus in vinitores et in hortulanos.

Et columnas aereas, quae in domo Domini erant, et bases, et mare aeneum, quod in domo Domini erat, confregerunt Chaldaei, et tulerunt aes eorum in Babylonem. Et lebetes, et jamin, et phialas, et thuiscas, et omnia vasa aenea in quibus ministrabant, cepit. Et thuribula, et phialas aureas et argenteas cepit archimagirus. columnas duas, et mare unum, et bases quas fecit Salomon domui Domini; non erat pondus aeris omnium vasorum. Decem et octo cubitorum altitudo pilae unius, et capitellum super illum aeneum, et altitudo capitelli trium cubitorum, reticulatum et malogranata super capitellum in circuitu, omnia aenea; et secundum haec pilae secundae super

reticulatum.

Et accepit magister coquorum Saraïam sacerdotem primum, et Sophoniam filium secundae dignitatis, et tres custodes liminis. Et ex civitate ceperunt eunuchum unum, qui erat praefectus virorum bellatorum, et quinque viros ex videntibus faciem regis qui inventi sunt in civitate, et scribam principis exercitus qui ordinabat populum terrae, et sexaginta viros de populo terrae qui inventi sunt in civitate. Et accepit eos Nabuzardan archicoquus, et duxit eos ad regem Babylonis in Reblatha. Et percussit eos rex Babylonis, et interfecit eos in Reblatha in terra Emath, et translatus est Iudas e terra sua.

Et populus relictus in terra Iuda, quos reliquit Nabuchodonosor rex Babylonis, et constituit super eos Godoliam filium Ahicam filium Saphan. Et audierunt omnes principes copiarum, ipsi et viri eorum, quod rex Babylonis Godoliam constituisset, et venerunt ad Godoliam in Massephath, et Ismahel filius Nathaniae, et Ioanan filius Careah, et Saraïas filius Thanhumeth Netophathites, et Iezonias filius Maachathitae, ipsi et viri eorum. Et iuravit Gedalias eis et viris eorum, et dixit eis: Nolite timere transitum Chaldaeorum; sedete in terra et servite regi Babylonis, et bene erit vobis.

Et factum est in mense septimo: venit Ismahel filius Nathaniae, filii Elisama, ex semine regum, et decem viri cum eo, et percussit Godoliam, et mortuus est, et Iudaeos et Chaldaeos qui erant cum eo in Massephah. Et surrexit omnis populus, a parvo usque ad

magnum, et principes potestatum, et intraverunt in Aegyptum, quia timuerunt a facie Chaldaeorum.

Et factum est in trigesimo et septimo anno captivitatis Ioachim regis Iudae, in duodecimo mense, septima et vicesima die mensis, exaltavit Evilmaradec rex Babylonis in anno regni sui caput Ioachim regis Iudae, et eduxit eum ex domo custodiae suae. Et locutus est cum eo bona, et dedit thronum eius supra thronos regum qui cum eo erant in Babylone. Et mutavit vestimenta custodiae suae, et edebat panem semper coram eo omnibus diebus vitae suae. Et provisio eius, provisio continua, data est ei ex domo regis, verbum diei in die suo, omnibus diebus vitae suae.

Isaiae

1

Visio quam vidit Isaias filius Amos, quam vidit contra Judaeam et contra Hierosolymam, in regno Oziae, et Joatham, et Achaz, et Ezechiae qui regnaverunt in Judaea.

Audi, caelum, et aurem praebe, terra, quia Dominus locutus est: filios genui et exaltavi, ipsi autem me spreverunt. Cognovit bos possessorem suum, et asinus praesepe domini sui; Israel autem me non cognovit, et populus meus non intellexit.

Vae genti peccatrici, populo pleno peccatis, semini malo, filiis iniquis; reliquistis Dominum et provocastis Sanctum Israel. Quid adhuc plagamini addentes iniquitatem? Omne caput in laborem, et omne cor in dolorem. A pedibus usque ad caput non est in eo integritas, neque vulnus neque livor neque plaga inflammata; non est malagma ad imponendum neque oleum neque fasciae. Terra vestra deserta est, civitates vestrae igni combustae sunt,

regionem vestram coram vobis alieni devorant, et desolata est eversa a populis alienis. Relinquetur filia Sion sicut tabernaculum in vinea, et sicut custodia pomorum in cucumerario, sicut civitas obsessa. Et nisi Dominus sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, et sicut Gomorrha assimilati essemus.

Audite verbum Domini, principes Sodomorum; attendite legem Dei, populus Gomorrae. Quid mihi multitudo sacrificiorum vestrorum? dicit Dominus. Plenus sum holocaustomatibus arietum, et adipe agnorum, et sanguine taurorum et hircorum non volo. Nec utique veniatis ut videamini mihi; quis enim exquisivit haec ex manibus vestris? Calcare atrium meum non addetis. Si feratis semidalam, vanum thymiana, abominatio mihi est. Novilunias vestras et sabbata et diem magnum non tolero, ieiunium et otium. Et novilunia vestra et festivitates vestras odit anima mea; facti estis mihi in saturitatem, non amplius dimittam peccata vestra. Quando extenditis manus, avertam oculos meos a vobis, et si multiplicaveritis deprecationem, non exaudiam vos; nam manus vestrae sanguine plenae sunt.

Lavamini, puri estote, removete malitias ab animabus vestris coram oculis meis, cessate ab malitiis vestris. Discite bonum facere, quaerite iudicium, liberate oppressum, iudicate orphano et iustificate viduam.

Et venite, disceptemus, dicit Dominus; et si sint peccata vestra ut

purpureum, ut nivem alba faciam; si autem sint ut coccinum, ut lanam alba faciam. Et si velitis et audiat me, bona terrae comedetis. Si autem non vultis neque auditis me, gladius vos devorabit; os enim Domini locutus est haec.

Quomodo facta est meretrix civitas fidelis Sion, plena iudicii, in qua iustitia dormivit? Nunc autem homicidae. Argentum vestrum adulterinum est, cauponarii tui miscent vinum cum aqua. Principes tui non obediunt, socii furum, amantes dona, persequentes retributionem, pupillis non iudicantes, et iudicium viduarum non attendentes.

Propterea haec dicit Dominus, dominus sabaoth: vae fortibus Israel, non enim cessabit ira mea in adversariis, et iudicium de inimicis meis faciam. Et inducam manum meam super te, et purgabo te in purum; eos autem non obedientes perdam, et auferam omnes iniquos a te. Et constituam iudices tuos sicut ante, et consiliarios tuos sicut ex principio; et post haec vocaberis civitas iustitiae, metropolis fidelis Sion. Nam cum iudicio servabitur captivitas eius et cum eleemosyna. Et conterentur iniqui et peccatores simul, et qui reliquerunt Dominum consumentur. Quia pudebuntur ab idolis eorum quae ipsi volebant, et puduerunt super hortis quae desideraverunt. Erunt enim ut terebinthus quae folia abiecit, et ut paradisos qui aquam non habet. Et erit fortitudo eorum sicut calamus stupae, et opera eorum sicut scintillae, et comburentur iniqui et peccatores simul, et non erit qui extinguat.

2

Verbum quod factum est ad Isaiam filium Amos de Iudaea et de Hierusalem.

Quia erit in diebus extremis manifestus mons Domini, et domus Dei super summum montium, et exaltabitur supra colles, et venient ad eum omnes gentes. Et ibunt gentes multae, et dicent: Venite et ascendamus in montem Domini et in domum Dei Iacob, et annuntiabit nobis viam suam, et ibimus in ea; nam ex Sion exhibit lex, et verbum Domini ex Hierusalem. Et iudicabit inter nationes, et arguet populum multum, et concident gladios suos in aratra, et hastas suas in falces, et non accipiet natio super nationem gladium, et non discent adhuc bellare.

Et nunc, domus Iacob, venite, eamus in luce Domini. Cessavit enim populum suum, domum Israel, quia repleta est, sicut ab initio, terra eorum divinationibus, sicut ea alienigenorum, et filii multi alieni facti sunt eis. Repleta est enim terra eorum argento et auro, et non erat numerus thesaurorum eorum; et repleta est terra equorum, et non erat numerus curruum eorum. Et impleta est terra abominationibus operum manuum eorum, et adoraverunt quae fecerunt digiti eorum. Et incurvatus est homo, et humiliatus est vir, et non dimittam eos.

Et nunc intrate in petras et abscondite vos in terra a facie timoris Domini et a gloria fortitudinis eius, quando surget

conterere terram. Oculi enim Domini excelsi sunt, homo autem humilis est, et humiliabitur altitudo hominum, et exaltabitur Dominus solus in die illa.

Dies enim Domini sabaoth super omnem insolentem et superbum et super omnem altum et sublimem, et humiliabuntur. Et super omnem cedrum Libani altam et excelsum, et super omnem arborem quercus Basan, et super omne altum montem, et super omnem collem altum, et super omnem turrim altam et super omne murum altum et super omnem navem maris, et super omnem speciem navium pulchritudinis. Et humiliabitur omnis homo, et cadet superbia hominum, et exaltabitur Dominus solus in die illa. Et omnes res manuales occultabunt. Intulisse in speluncas, et in fissuras petrarum, et in cavernas terrae, a facie timoris Domini, et a gloria fortitudinis eius, quando surgat ad frangendam terram. die enim illo proiciet homo abominationes suas argenteas et aureas, quas fecerunt ad adoranda idola et vespertiliones ad intrandum in cavernas solidae petrae, et in fissuras petrarum, a facie timoris Domini, et a gloria fortitudinis eius, quando surgit ad frangendam terram.

3

Ecce enim Dominus Deus sabaoth auferet ab Hierusalem et ab Iudaea fortem et fortem, fortitudinem panis et fortitudinem aquae. gigantem et fortem, et hominem bellatorem, et iudicem,

et prophetam, et cogitorem, et seniore[m] Et quinquagenarium, et mirabile[m] consiliarium, et sapientem architectum, et intelligentem auditorem. Et constituam iuvenes principes eorum, et illusores dominabuntur eis. Et concidet populus, homo ad hominem, et homo ad proximum suum; offendet puer ad senem, inhonoratus ad honoratum. Quia apprehendet homo fratrem suum, aut proprium patris sui, dicens: Vestimentum habes, princeps noster fias, et cibus meus sub te sit. Et respondens in die illa dicet: Non ero tuus princeps, non enim est in domo mea panis neque vestimentum; non ero princeps populi huius. Quia dimittitur Hierosolyma, et Iudaea concidit, et linguae eorum cum iniquitate, ea ad Dominum non obediens. Quoniam nunc humiliata est gloria eorum. Et pudor faciei eorum restitit eis; peccatum autem eorum sicut Sodomorum nuntiaverunt et manifestaverunt. Vae animae eorum, quoniam cogitaverunt consilium malum contra seipsos. Dixerunt, Ligemus iustum, quia molestus nobis est; igitur genimina operum suorum edent. Vae iniquo! Mala secundum opera manuum eius evenient ei. Populus meus, praeatores vestri calamant vos, et exigentes dominantur vestri; populus meus, beatificantes vos decipiunt vos, et semitam pedum vestrorum perturbant.

Sed nunc Dominus in iudicium constituetur, et populum suum in iudicium statuet. Ipse Dominus in iudicium veniet cum senioribus populi et cum principibus eius; vos autem quid incendistis vineam meam, et rapina pauperis in domibus vestris est? Quid vos iniuriam facitis populo meo, et faciem pauperum

pudore afficitis?

Haec dicit Dominus: Pro eo quod exaltatae sunt filiae Sion, et ambulaverunt erecto collo et nutibus oculorum, et incessu pedum simul trahentes tunicas, et pedibus simul ludentes, Et humiliabit Deus regentes filias Sion, et Dominus revelabit formam earum In die illa auferet Dominus gloriam vestimenti eorum, implexa et fascias capitis et lunulas, et monile, et ornamentum vultus earum, Et compositionem ornatus gloriae, et armillas luxuriosas, et armillas, et monile, et anulos, et armillas ad dextram, et inaures, Et ea circumporporea et ea medioporporea, et operimenta ea secundum domum, et transparentia Laconica, Et lintea byssina, et hyacinthina, et coccinea, et byssum cum auro et hyacintho contextam, et vestimenta aestiva stragula. Et erit pro odore suavi pulvis, et pro zona fune cingeris, et pro ornamento capitis aureo calvitium habebis propter opera tua, et pro tunica purpurea cingeris saccum. Et filius tuus optimus, quem amas, gladio cadet, et fortes vestri gladio cadent, et humiliabuntur. Et lugebunt sepulcra mundi vestri, et relinqueris sola, et in terram solo aequaberis.

4

Et apprehendent septem mulieres hominem unum, dicentes: Panem nostrum comedemus et vestimenta nostra induemus; tantum nomen tuum vocetur super nos, aufer opprobrium

nostrum.

Illo autem die fulgebit Deus in consilio cum gloria super terram, ut exaltet et glorificet reliquias Israel. Et erit quod relictum est in Sion, et quod relictum est in Hierusalem, sancti vocabuntur, omnes qui scripti sunt ad vitam in Hierusalem. Quia eluebit Dominus sorditudinem filiorum et filiarum Seionis, et sanguinem purgabit ex medio eorum in spiritu iudicii et spiritu combustionis. Et veniet, et erit omnis locus montis Sion et omnia quae circum eam sunt: obumbrabit nubes diei, et sicut fumus et lux ignis ardentis nocte, omnique gloria operietur. Et erit in umbram ab aestu, et in tegmine et in abscondito ab duritia et pluvia.

5

Cantabo quidem dilecto canticum dilecti mei de vinea mea.
Vinea facta est dilecto in cornu, in loco pingui.

Et sepem circumposui, et palificavi, et plantavi vitem sorek, et aedificavi turrim in medio eius, et torcular fodi in ea, et expectavi ut faceret uvam, et fecit spinas. Et nunc qui inhabitant in Hierusalem, et homo Iudae, iudicate inter me et vineam meam. Quid faciam adhuc vineae meae, et non feci ei? Quoniam expectavi ut faceret uvam, fecit autem spinas. Nunc autem annuntiabo vobis quid ego faciam vineae meae: auferam sepem eius, et erit in direptionem, et destruam murum eius, et erit in

conculcationem, Et dimittam vineam meam, et non putabitur neque fodietur, et ascendent in eam sicut in terram desertam spinae, et nubibus mandabo ne pluant in eam pluviam. Nam vinea Domini sabaoth domus Israel est, et homo Iudae plantatio dilecta; exspectavi ut faceret iudicium, fecit autem iniquitatem, et non iustitiam, sed clamorem.

Vae qui coniungunt domum ad domum et agrum ad agro adpropinquant, ut vicino auferant aliquid! Nonne habitabitis soli super terram? Auditum est enim in auribus Domini sabaoth haec: si enim fiant domus multae, in desertum erunt magnae et bonae, et non erunt qui habitent in eis. Non enim laborabunt decem iuga boum ceramon unum, et qui seminat artabas sex faciet mensuras tres.

Vae iis qui surgunt mane et siceram persequuntur, qui manent usque ad sero, nam vinum eos comburet. Cum enim citharis et psalterio et tympanis et fistulis vinum bibunt, opera autem Domini non aspiciunt, et opera manuum eius non intellegunt.

Igitur captivus populus meus factus est, quia illi Dominum non noverunt, et multitudo mortuorum facta est propter famem et sitim aquae. Et dilatavit Hades animam suam, et aperuit os suum, ut non cesset, et descendent gloriosi et magni et divites et pestilentiae eius. Et humiliabitur homo, et inhonorabitur vir, et oculi alti humiliabuntur. Et exaltabitur Dominus Sabaoth in iudicio, et Deus sanctus glorificabitur in iustitia. Et pascentur qui direpti sunt ut tauri, et desertas eorum qui ablati sunt agni

edent.

Vae iis qui trahunt peccata quasi funiculo longo, et quasi loro iugi vitulae iniquitates, Qui dicunt: celeritas appropinquet quae faciet, ut videamus, et veniat consilium Sancti Israel, ut sciamus.

Vae iis qui dicunt malum bonum, et bonum malum, qui ponunt tenebras lucem, et lucem tenebras, qui ponunt amarum dulce, et dulce amarum. Vae qui prudentes sunt in seipsis, et coram seipsis scientes. Vae fortibus vestris, bibentibus vinum, et potentibus miscentibus siceram, Qui impium iustificant propter dona, et ius iusti tollunt.

Propterea, quo modo comburetur stipula sub carbone ignis et comburetur simul sub flamma remissa, radix eorum sicut palea erit, et flos eorum sicut pulvis ascendet; non enim voluerunt legem Domini sabaoth, sed oraculum Sancti Israel provocaverunt. Et iratus est ira Dominus sabaoth super populum suum, et imposuit manum super eos, et percussit eos, et provocati sunt montes, et facta sunt cadavera eorum sicut stercus in medio viae; et in omnibus his non aversus est furor eius, sed adhuc manus alta.

Igitur tollet signum in gentibus quae longe sunt, et sibilabit eos ab extremo terrae, et ecce celeriter ac leviter veniunt. Non esurient, neque laborabunt, neque dormitabunt, neque dormient, neque solvent zonas suas a lumbis suis, neque rumpentur lora calceamentorum eorum. Quorum sagittae

acutae sunt et arcus eorum intenti, pedes equorum eorum ut solida petra reputati sunt, rotae curruum eorum ut procella. Saevient ut leones, et astiterunt ut catuli leonis, et apprehendet, et clamabit ut bestia, et eiciet, et non erit qui liberet eos. Et clamabit per eos die illa, ut vox maris undantis, et inspicient in terram, et ecce tenebrae durae in difficultate eorum.

6

Et factum est anno quo mortuus est Ozias rex, vidi Dominum sedentem super throno alto et elevato, et plena erat domus gloria eius. Et seraphim stabant in circuitu eius; sex alae uni et sex alae alteri, et duabus quidem cooperiebant faciem, duabus vero cooperiebant pedes, et duabus volabant. Et clamabat alter ad alterum, et dicebant: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus sabaoth; plena est omnis terra gloria eius.

Et elevatum est superliminare a voce qua clamaverant, et domus impleta est fumo. Et dixi: O miser ego, quia compunctus sum, quia homo cum labiis immundis, in medio populi labia immunda habentis ego habito, et regem Dominum Sabaoth vidi oculis meis. Et missus est ad me unus ex seraphim, et in manu habebat carbonem, quem forcipe sumpsit ab altari. Et tetigit os meum, et dixit: Ecce tetigit hoc labia tua, et auferet iniquitates tuas, et peccata tua purgabit.

Et audiui vocem Domini dicentis: Quem mittam, et quis ibit ad

populum hunc? Et dixi: Ecce ego sum, mitte me. Et dixit: Vade, et dic populo huic: Audiendo audietis, et non intellegetis; et videntes videbitis, et non videatis. Incrassatum est enim cor populi huius, et auribus eorum graviter audierunt, et oculos clausuerunt, ne forte videant oculis, et auribus audiant, et corde intellegant et convertantur, et sanabo eos. Et dixi, Usque quando, Domine? Et dixit, Usque dum vastatae sint civitates ita ut non habitentur, et domus ita ut non sint homines, et terra relinquetur deserta. Et post haec Deus homines longe faciet, et multiplicabuntur qui relictis sunt super terram, Et adhuc super eam est decima pars, et iterum erit in praedam sicut terebinthus et sicut glans, quando excidit ex theca sua.

7

Et factum est in diebus Ahaz filii Joatham filii Oziae regis Iudae, ascendit Rasin rex Aram et Phacee filius Romeliae rex Israel super Ierusalem ad pugnandum eam, et non potuerunt obsidere eam. Et nuntiatum est in domum David, dicens: Foederatus est Aram ad Ephraim, et obstupefacta est anima eius, et anima populi eius, quo modo in silva lignum a spiritu moveatur. Et dixit Dominus ad Esaiam: Exi in occursum Achaz tu, et qui relictus est Iasub filius tuus, ad piscinam viae superae agri fullonis. Et dices ei: custodi ut quietus sis, et ne timeas, neque anima tua infirmetur a duobus lignis facum fumantium istorum; quando enim ira furoris mei fiat, iterum sanabo. Et filius Aram et filius Remaliae, quia consilium malum inierunt, Ascendemus

in Iudaeam, et collocti cum eis, convertemus eos ad nos, et regem constituemus eius filium Tabeel. Haec dicit Dominus sabaoth: non manebit consilium hoc, neque erit, Sed caput Aram Damascus est, et caput Damasci Rasim; sed adhuc sexaginta et quinque annis deficiet regnum Ephraim a populo. Et caput Ephraim Samaria, et caput Samariae filius Romeliae; et si non credideritis, neque intellegitis.

Et addidit Dominus loqui ad Ahaz dicens, Postula tibi signum a Domino Deo tuo in profundum, aut in altum. Et dixit Achaz: Non petam, neque tentabo Dominum. Et dixit: Audite ergo, domus David: non parvum vobis est certamen praebere hominibus, et quomodo Domino praebetis certamen? Propterea dabit Dominus ipse vobis signum: ecce virgo in utero concipiet, et pariet filium, et vocabis nomen eius Emmanuel. Butyrum et mel edet antequam sciat aut praeeligat mala, ut eligat bonum Quia antequam puer sciat bonum aut malum, non obedit malitiae ad eligendum bonum, et relinquetur terra quam tu times a facie duorum regum.

Sed adducet Deus super te et super populum tuum et super domum patris tui dies, quae nondum venerunt ex quo die abstulit Ephraim ab Iuda, regem Assyriorum. Et erit in die illa: sibilabit Dominus muscis, quae dominantur partem fluminis Aegypti, et api, quae est in terra Assyriorum. Et venient omnes in vallibus terrae et in cavernis petrarum et in speluncas et in omnem fissuram. In illa die radet Dominus in novacula conducta trans flumen regis Assyriorum caput, et pilos pedum,

et barbam auferet. Et erit in die illa: nutriet homo vitulam boum et duas oves, Et erit propter abundantiam lactis, butyrum et mel manducabit omnis qui relictus est in terra.

Et erit in die illa, omnis locus ubi fuerint mille vites mille siclorum, in terram desertam erit et in spinas. Cum sagitta et arcu intrabunt ibi, quia vastitas et spina erit omnis terra. et omnis mons aratus arabitur, non veniat ibi timor, erit enim a terra et spina in pascuum ovis, et conculcationem bovis.

8

Et dixit Dominus ad me: Sume tibi volumen novum magnum, et scribe in eo stylo hominis, de celeriter praedam facere spoliolum. Adest enim, et testes mihi fac fideles homines, Uriam et Zachariam filium Barachiae. Et accessi ad prophetissam, et in ventre concepit, et peperit filium, et dixit Dominus mihi: Voca nomen eius: Celeriter praedare, acriter praedare. Quia antequam puer sciat vocare patrem aut matrem, accipiet potentiam Damasci et spolia Samariae coram rege Assyriorum.

Et addidit Dominus loqui mihi adhuc. Propter id quod populus hic non vult aquam Siloam quiete fluentem, sed vult habere Rassin et filium Romeliae regem super vos, Propterea ecce Dominus adducit super vos aquam fluminis fortem et multam, regem Assyriorum et gloriam eius, et ascendet super omnem vallem vestram, et ambulabit super omnem murum vestrum. Et

auferet a Iudaea hominem qui poterit caput tollere aut possibile perficere aliquid, et erit castra eius ut impleat latitudinem terrae tuae; nobiscum Deus.

Cognoscite, gentes, et vincimini; audite usque ad extremum terrae. Fortes facti, vincimini; si enim iterum fortes fueritis, iterum vincimini. Et quodcumque consilium inibitis, dissipabit Dominus, et verbum quod locuti fueritis non manebit in vobis, quia nobiscum est Deus. Sic dicit Dominus: Forti manu non obtemperant itineri viae populi huius dicentes, ne forte dicant, durum; omne enim quod si dixerit populus hic, durum est; timorem autem eius non timeatis neque turbemini. Dominum ipsum sanctificate, et ipse erit timor tuus. Et si super eo confidens sis, erit tibi in sanctuarium, et non ut lapidis offensioni occurretis, neque ut petrae casui; qui autem domus Iacob in laqueo, et in cavitare sedentes in Hierusalem. Propterea imbecilles erunt in eis multi, et cadent et conterentur, et appropinquabunt, et capientur homines in securitate. Tunc manifesti erunt ii qui obsignant legem non discendi.

Et dicet: Exspectabo Deum qui avertit faciem suam a domo Iacob, et fidens ero in eum. Ecce ego et pueri quos mihi dedit Deus, et erunt signa et prodigia in domo Israel a Domino sabaoth, qui habitat in monte Sion.

Et si dicant ad vos, quaerite ventriloquos et eos qui ab terra voces emittunt, eos qui inaniter loquuntur, qui ex ventre voces emittunt, nonne gens ad Deum suum requireret? quid requirunt

de viventibus mortuos? Legem enim in auxilium dedit, ut dicant non sicut verbum hoc, de quo non est dona dare de eo.

Et veniet super vos gravis fames, et erit cum esurietis, contristabimini. Et male dicetis de principe et de patriis institutis, et aspicient in caelum sursum, Et in terram deorsum inspicient, et ecce angustia perplexa et tenebrae, tribulatio et angustia, et tenebrae ita ut non videant, et non perplexabitur qui in angustia est usque ad tempus.

Hoc primum bibe, celeriter facit terra Zabulon, terra Nephthalim, et reliqui qui maritimam habitant, et trans Iordanem, Galilaea gentium.

9

Populus qui ambulat in tenebris videt lucem magnam; habitantes in terra umbrae mortis, lux lucet super vos. Plurimam partem populi, quam deduxisti in laetitia tua, laetabuntur coram te, sicut laetantes in messe, et quo modo dividentes spolia. Quia ablatum est iugum quod super eos iacet, et virga quae super collum eorum est; nam virgam exigentium dispersit, sicut in die illa super Madian. Quia omnem stolam dolo congregatam et vestimentum cum commutatione rependent, et volent si igne combusti facti sunt.

Quia puer natus est nobis, filius et datus est nobis, cuius

principatus factus est super humerum eius, et vocatur nomen eius Magni Consilii Angelus; adducam enim pacem super principes et sanitatem ei. Magnum principium eius, et pacis eius non est terminus, super thronum David, et regnum eius, ad stabiliendam eam, et sustinendam in iudicio et in iustitia, ab hoc nunc et in aeternum, zelus Domini exercituum faciet haec.

Mortem misit Dominus super Iacob, et venit super Israel. Et cognoscet omnis populus Ephraim, et qui sedent in Samaria, in insolentia et corde elato dicentes, Lateres ceciderunt, sed venite, excidamus lapides et caedamus sycomoros et cedros, et aedificemus nobis turrim. Et Deus franget eos qui insurgunt super montem Sion contra eum, et inimicos disperget. Syriam ab oriente solis, et Graecos ab occidente solis, qui devorant Israellem toto ore: super omnibus his non aversus est furor, sed adhuc manus excelsa est.

Et populus non aversus est donec percussus est, et dominum non quaesierunt. Et abstulit Dominus ab Israel caput et caudam, magnum et parvum, in una die, senem et eos qui facies admirantur; hoc principium est. et propheta docens iniqua, hic est cauda. Et erunt qui benedicunt populum hunc errantes, et errant, ut deglutiant eos. Propterea super iuvenes eorum non laetabitur Dominus, et orphanos eorum et viduas eorum non miserebitur, quia omnes iniqui et mali sunt, et omne os loquitur iniusta. Super omnibus his non aversus est furor, sed adhuc manus excelsa est.

Et comburetur ut ignis iniquitas, et ut gramen aridum devorabitur ab igne, et comburetur in densitate silvae, et consumetur simul omnia quae circum colles sunt. Propter iram furoris Domini combusta est terra tota, et erit populus sicut combustus igne; homo fratrem suum non miserebitur. Sed declinabit in dextra, quia esuriet, et comedet ex sinistra, et non implebitur homo edens carnes brachii sui. Manasses enim Ephraim devorabit, et Ephraim Manassen, quoniam simul obsidebunt Iudam. In omnibus his non aversus est furor, sed adhuc manus excelsa.

10

Vae iis qui scribunt nequitiam, scribentes enim nequitiam scribunt. Declinantes iudicium pauperum, rapientes iudicium egenorum populi mei, ut sit illis vidua in praedam, et orphanus in rapinam. Et quid facient in die visitationis? Nam tribulatio vobis procul veniet, et ad quem confugietis ut adiuvemini? Et ubi relinquetis gloriam vestram, ne incidatis in captivitatem?

Super omnia haec non aversa est ira, sed adhuc manus alta est.

Vae Assyriis, virga irae meae, et ira est in manibus eorum. Iram meam in gentem iniquam mittam, et populo meo mandabo facere spolia et praedam, et conculcare civitates, et ponere eas in pulverem. Ipse autem non sic cogitavit, et anima non sic ratiocinata est, sed mens eius liberabit ad nationes non paucas

exterminandas. Et si dicant ei: Tu solus es princeps, Et dicet: Nonne ceperunt terram quae supra Babylonem et Chalanen est, ubi turris aedificata est, et ceperunt Arabiam et Damascum et Samariam? Quo modo has cepi, et omnes principatus capiam; ululate, sculptilia in Hierusalem et in Samaria. Quem ad modum enim feci Samariae et manibus factis eius, sic faciam et Hierusalem et idolis eius. Et erit, quando Dominus omnia compleverit faciens in monte Sion et Hierusalem, visitabo super mentem magnam principis Assyriorum, et super altitudinem gloriae oculorum eius. Dixit enim: In fortitudine faciam, et in sapientia intelligentiae auferam terminos gentium, et virtutem eorum praedabor. Et concutiam urbes habitatas, et orbem terrarum totum comprehendam manu sicut nidum, et sicut relictas ova tollam, et non est qui effugiet me aut contradicat mihi. Num glorificabitur securis sine caedente in ea? Aut exaltabitur serra sine trahente eam? Sicut si quis tollat virgam aut lignum, et non sic, Sed mittet Dominus sabaoth in tuum honorem dedecus, et in tuam gloriam ignis ardens ardebit. Et erit lux Israel in ignem, et sanctificabit eum in igne ardente, et devorabit sicut herbam materiam. Illo die extinguentur montes et colles et silvae, et devorabit ab anima usque ad carnes, et erit fugiens sicut fugiens a flamma ardente. Et qui remanserint ex eis numero erunt, et puer scribebit eos.

Et erit in die illa: non amplius addetur ad relictum Israel, et salvati Iacob non amplius fidentes erunt in eos qui iniuriam fecerunt eis, sed erunt fidentes in Deum sanctum Israel cum veritate. Et erit reliquiae Iacobi super Deum potentem. Et si fiat

populus Israel sicut arena maris, reliquiae eorum salvabuntur. Verbum perficiens et abbrevians in iustitia, quia verbum abbreviatum Dominus faciet in toto orbe terrarum.

Propterea haec dicit Dominus sabaoth: Ne timeas, populus meus, qui habitatis in Sion, ab Assyriis, quia in virga percutiet te; plagam enim adduco super te ad videndam viam Aegypti. Adhuc enim parvum, et cessabit ira, furor autem meus super consilium eorum. Et excitabit Deus super eos secundum plagam Madian in loco afflictionis, et ira eius via illa secundum mare in viam illam secundum Aegyptum. Et erit in die illa: auferetur iugum eius ab umero tuo, et timor eius a te, et corrumpetur iugum ab umeris vestris.

Veniet enim in urbem Angai, et transibit in Magedo, et in Machmas ponet vasa sua. Et transibit vallem, et veniet in Angai; timor capiet Ramam, civitatem Saul; fugiet. Filia Gallim audiet, Laisa audiet in Anathoth. Et stupuit Madebena, et qui habitabant Gibber.

Consolamini hodie in via ut maneatis; manu consolamini montem, filiam Sion, et colles qui sunt in Hierusalem.

Ecce Dominus Deus sabaoth conturbat gloriosos cum fortitudine, et excelsi superbia conterentur, et excelsi humiliabuntur. Et cadent alti gladio, Lebanon autem cum altis cadet.

11

Et exhibit virga ex radice Jesse, et flos ex radice ascendet. Et requiescet super eum spiritus Dei, spiritus sapientiae et intelligentiae, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientiae et pietatis. Implebit eum spiritus timoris Dei; non secundum gloriam iudicabit, neque secundum loquelam arguet. sed iudicabit humili iudicium, et arguet humiles terrae, et percutiet terram verbo oris sui, et in spiritu per labia interficiet impium. Et erit iustitia cinctus lumbos eius, et veritate cinctae laterae eius.

Et compascetur lupo cum agno, et pardalis conquiescet cum haedo, et vitulus et taurus et leo simul pascentur, et puer parvus ducet eos. Et bos et ursus simul pascentur, et simul infantes eorum erunt, et leo sicut bos comedet paleas. Et puer infans super foramina aspidum et super lectum progeniei aspidum manum imponet. Et non nocebunt, neque possunt perdere quemquam in monte sancto meo, quia repleta est universa terra cognitione Domini, sicut aqua multa cooperit maria. Et erit in die illa radix Iesse, et qui surgit ad regendum nationes, in eum nationes sperabunt, et erit requies eius honor. Et erit in die illa, addet Dominus ostendere manum suam, ut zeletur relictum residuum populi, quod relinquatur ab Assyriis, et ab Aegypto, et a Babylonia, et ab Aethiopia, et ab Elamitis, et a solis ortu, et ex Arabia. Et tollet signum in nationes, et congregabit perditos Israel, et dispersos Iuda congregabit ex quattuor alis terrae. Et

auferetur zelus Ephraim, et inimici Iudae peribunt. Ephraim non aemulabitur Iudam, et Iudas non affliget Ephraim. Et volabunt in navibus alienigenorum, mare simul praedabuntur, et eos ab oriente solis, et Idumaeam; et super Moab primum manus imponent, filii autem Ammon primi obedient.

Et desolabit Dominus mare Aegypti, et imponent manum suam super flumen spiritu violento, et percutiet septem valles, ut transire eum in calceamentis. Et erit transitus populo meo remanenti in Aegypto, et erit Israeli sicut dies quando exivit ex terra Aegypti.

12

Et dices in die illa: Benedico te, Domine, quia iratus es mihi, et avertisti iram tuam, et misertus es mei. Ecce Deus meus, salvator meus; confisus ero super eum, et non timebo, quoniam gloria mea et laus mea Dominus est, et factus est mihi in salutem. Et haurietis aquam cum laetitia ex fontibus salutis. Et dices in die illa: Laudate Dominum, clamate nomen eius, annuntiate in gentibus gloriosa eius, memores estote quod exaltatum est nomen eius. Hymnificate nomen Domini, quia alta fecit; annuntiate haec in omni terra. Gaudete et laetamini, qui habitatis in Sion, quia exaltatus est Sanctus Israel in medio eius.

13

Visio quam vidit Isaias filius Amos contra Babylonem.

Super montem planum tollite signum, exaltate vocem ad eos, adhortamini manu, aperite, principes. Ego iussum do et eos adduco; gigantes veniunt ad implendam iram meam, simul gaudentes et contumelia afficientes. Vox nationum multarum super montes, similis nationum multarum, vox regum et nationum congregatarum; Dominus sabaoth mandavit nationi bellicosae. venire ex terra procul ab extremo fundamento caeli Dominus et bellatores eius, ad destruendam omnem orbem terrarum.

Ululate, prope enim dies Domini est, et contritio a Deo veniet. Propterea omnis manus dissolvetur, et omnis anima hominis timebit. Turbabuntur legati, et dolores eos habebunt ut mulieris parturientis, et condolebunt alter ad alterum, et stupebunt, et faciem eorum ut flamma mutabunt. Ecce enim dies Domini venit insanabilis, irae et furoris, ut ponat orbem terrarum desertum, et peccatores perdat ex ea. Stellae enim caeli et Orion et omnis ornatus caeli lucem non dabunt, et obscurabitur sole oriente, et luna non dabit lumen suum. Et mandabo orbi terrarum toti mala, et impiis peccata eorum; et perdam insolentiam iniquorum, et insolentiam superbiorum humiliabo. Et erunt qui relictis sunt honoratiores quam aurum non ignitum, et homo honoratior erit quam lapis qui in Suphir est. Caelum enim irascetur, et terra concutietur ex fundamentis suis propter iram furoris Domini sabaoth in die qua venerit furor eius. Et erunt qui relictis sunt sicut dorcus fugiens, et sicut ovis errans, et non

erit qui congreget, ut homo ad populum suum convertatur, et homo ad terram suam persequetur. Qui enim in area triturationis captus fuerit, vincetur, et quicumque congregati sunt, gladio cadent. Et filios eorum frangent coram eis, et domos eorum praedabuntur, et uxores eorum habebunt.

Ecce excito vobis Medos, qui argentum non computant neque auri necessitatem habent. Sagittae iuvenum conterent, et filios vestros non miserebuntur, neque super filiis tuis parcent oculi eorum. Et erit Babylon, quae vocatur gloriosa a rege Chaldaeorum, quo modo destruxit Deus Sodomam et Gomorram, Non inhabitabitur in aeternum, neque intrent in eam per multas generationes, neque transeant eam Arabes, neque pastores requiescent in ea. Et requiescent ibi bestiae, et implebuntur domus sono, et requiescent ibi sirenes, et daemonia ibi saltabunt. Et onocentauri ibi habitabunt, et nidificabunt echini in domibus eorum. Cito venit et non morabitur.

14

Et miserebitur Dominus Iacobi, et eliget adhuc Israellem, et requiescent super terram suam, et geyoras addetur ad eos, et addetur ad domum Iacob. Et suscipient eos gentes, et introducent in locum eorum, et possidebunt hereditarie, et multiplicabuntur super terram in servos et ancillas, et erunt captivi qui ceperunt eos captivos, et dominabuntur qui dominati

sunt eorum.

Et erit in die illa: requiescere faciet te Dominus a dolore et ab ira tua, a servitute tua dura, qua servivisti eis. Et sumes lamentationem hanc super regem Babylonis: Quomodo quievit exactor, et quievit oppressor!

Dominus contrivit iugum peccatorum, iugum principum. Qui percussit gentem ira, plaga insanabili, percutiens gentem plaga irae quae non pepercit, quievit confidens. Omnis terra clamat cum laetitia. Et ligna Libani laetata sunt super te, et cedrus Libani: ex quo tu dormivisti, non ascendit qui caedit nos. Infernus a subtus amaricatus est obvians tibi, consurrexerunt tibi omnes gigantes qui rexerunt terram, qui excitaverunt ex thronis suis omnes reges nationum. Omnes respondebunt et dicent tibi: Et tu captus es, sicut et nos; in nobis autem numeratus es. Descendit in infernum gloria tua, multa laetitia tua; sub te sternent putredinem, et operimentum tuum vermis est. Quomodo excidit ex caelo Lucifer, qui mane oriebatur? Confractus est in terram ille qui mittebat ad omnes gentes. Tu autem dixisti in mente tua: In caelum ascendam, supra stellas caeli ponam thronum meum, sedebo in monte alto, super montes altos qui ad Aquilonem sunt. Ascendam super nubes, ero similis Altissimo. Nunc autem in infernum descendes et in fundamenta terrae. Qui te viderunt admirabuntur de te, et dicent: Hic est vir qui terram provocabat, qui reges concutiebat, Qui posuit orbem terrarum totum desertum, et urbes eius destruxit, eos in captivitate non solvit. Omnes reges nationum

dormierunt in honore, homo in domo sua. Tu autem iactaberis in montibus ut mortuus abominatus, cum multis mortuis gladiis transfixis, descendentibus in infernum. Quemadmodum vestimentum in sanguine tinctum non erit purum, sic neque tu eris purus, quoniam terram meam perdidisti et populum meum occidisti; non manebis in aeternum tempus, semen malum. Praepara filios tuos mactari peccatis patris eorum, ut non surgant et hereditent terram, et impleant terram bellis. Et insurgam contra eos, dicit Dominus sabaoth, et perdam eorum nomen et reliquias et semen, haec dicit Dominus. Et ponam Babyloniam desertam, ut habitent erinacei, et erit in nihilum, et ponam eam luti barathrum in perditionem.

Haec dicit Dominus sabaoth: quem ad modum dixi, sic erit, et quem ad modum consiliatus sum, sic manebit. ad perdendos Assyrios super terram meam et super montes meos, et erunt in conculcationem, et auferetur ab eis iugum eorum, et gloria eorum a humeris auferetur. Hoc est consilium quod consiliatus est Dominus super totam orbem terrarum, et haec est manus excelsa super omnes gentes. Quae enim Deus sanctus consiliatus est, quis dissipabit? Et manum eius altam quis avertet?

Illo anno quo mortuus est rex Ahaz, factum est verbum hoc.

Ne gaudeatis, alieni omnes: fractum est enim iugum percutientis vos; ex semine enim serpentis exhibit proles aspidum, et proles eorum exhibunt serpentes volantes. Et pascentur pauperes per eum, pauperes autem homines in pace requiescent; interficiet

autem in fame semen tuum, et reliquias tuas interficiet. Ululate, portae urbium; clamitent urbes perturbatae, alieni omnes, quod ab aquilone fumus venit, et non est qui esse possit. Et quid respondebunt reges nationum? Quia Dominus fundavit Sion, et per eum salvabuntur humiles populi. Verbum quod secundum Moabitidis.

15

Nocte peribit Moabitissa, nocte enim peribit murus Moabitidis. Lugete super vos ipsos, peribit enim et Dibon, ubi ara vestra est; illic ascendetis ad plorandum. Super Nabau Moabitidis ululate; super omni capite calvitium est, omnes brachia incisa sunt. In plateis eius circumcingite saccos, et plangite super tecta eius, et in viis eius omnes ululate cum fletu. Quod clamavit Esebon et Eleale, usque Iassa audita est vox eorum; propterea lumbus Moabitidis clamat, anima eius cognoscet. Cor Moabitidis clamat in ea usque Segor, vitula enim est triennis; super autem ascensum Luith, ad te flentes ascendent via Horonaim; clamat contritio et terrae motus. Aqua Nemerim deserta erit, et herba eius deficiet; herba enim viridis non erit. Nonne et sic intendit salvari? Adducam enim super vallem Arabes, et capient eam. Conjunxit enim clamor finem Moabitidis Aeglaim, et ululatus eius usque ad puteum Elim. Aqua autem Dimon implebitur sanguine, adducam enim super Dimon Arabes, et auferam semen Moab et Ariel et reliquias Adamah.

16

Mittam sicut reptilia super terram; nonne petra desolata est mons filiae Sion? Eris enim ut pullus avis sursum volantis ablati; eris, filia Moab, deinde autem Arnon plura. Delibera, fac tegumentum luctus; haec continenter in meridiana obscuritate fugiunt, obstupuerunt; ne gravatus sis. Peregrinabuntur apud te exules Moab, erunt tegmen vobis a facie persequentis, quia sublata est societas tua, et princeps periit qui conculcabat terram. Et dirigetur cum misericordia thronus, et sedebit super eo cum veritate in tabernaculo David, iudicans et quaerens iudicium et festinans iustitiam.

Audivimus insolentiam Moab; insolens valde, superbiam sustuli. Non sic divinatio tua, non sic.

Ululabit Moab, nam in Moabitide omnes ululabunt; habitantibus autem in Seth meditaberis, et non confunderis. Plana Hesebon lugebunt, vitis Sebama; devorantes nationes calcate vites eius usque Iazer, ne iungatis, errate per desertum; missi relictos sunt, transierunt enim ad mare. Propterea plorabo sicut ploratum Iazer, vitem Sebama; arbores tuas deiecit Hesebon et Eleale, quia super messem et super vindemiam tuam conculcabo, et omnia cadent. Et tolletur laetitia et exultatio ex vineis, et in vineis tuis non gaudebunt, et non calcabunt vinum in lacus; cessavit enim. Propterea venter meus super Moab sicut cithara sonabit, et interiora mea sicut murum renovasti. Et erit ad pudorem tuum,

quia laboravit Moab super altaribus, et intrabit in manufacta eius, ut oret, et non poterit eum liberare.

Hoc est verbum quod locutus est Dominus de Moab, quando locutus est. Et nunc dico: in tribus annis mercenarii ignominia afficietur gloria Moab cum omni divitia multa, et relinquetur paucus, et non honoratus. VERBUM SECUNDUM DAMASCUM.

17

Ecce Damascus tolletur ex urbibus et erit in ruinam, relicta in aeternum, in cubile gregum et requiem, et non erit qui persequatur. Et non amplius erit munita ad confugiendum Ephraim, et non amplius regnum in Damasco, et reliquum Syrorum; non enim tu melior es filiis Israel et gloriae eorum. Haec dicit Dominus sabaoth. Erit in die illa defectio gloriae Iacob, et pingua gloriae eius concutientur. Et erit quo modo si quis congregaverit messem stantem, et semen spicarum messuerit, et erit quo modo si quis congregaverit spicam in valle solida. Et relinquatur in ea calamus, aut sicut baccae oleae duae aut tres in summo cacumine, aut quattuor aut quinque in ramis eorum relinquuntur, haec dicit Dominus Deus Israel.

Illo die confisus erit homo in eo qui fecit eum, oculi autem eius ad Sanctum Israel aspicient. Et non confidentes sint super aris, neque super operibus manuum suarum, quae fecerunt digiti eorum, et non videbunt arbores, neque abominationes eorum.

Illo die civitates tuae derelictae erunt, quemadmodum Amorraei et Euaei reliquerunt a facie filiorum Israel, et desertae erunt. Quia reliquisti Deum salvatorem tuum, et Domini auxiliatoris tui non memor fuisti, idcirco plantabis plantationem infidelem, et semen infidele. Die qua plantaveris errabis, mane autem si seminaveris florebit in messem, qua die sorte diviseris et sicut pater hominis sorte diviseris filiis tuis.

Vae multitudini nationum multarum, sicut mare undans, sic turbabimini, et dorsum nationum multarum sicut aqua sonabit. Sicut aqua multa nationes multae, sicut aquae multae vi ferentis, et abiciet eum, et procul eum persequetur, sicut pulverem paleae ventilantium coram vento, et sicut pulverem rotae tempestas ferens.

Ad vesperam erit luctus, ante mane autem non erit. Haec est pars eorum qui praedati sunt vos, et hereditas eorum qui vos hereditaverunt.

18

Vae terrae alarum navium, quae est ultra flumina Aethiopiae, Qui mittit in mari obsides et epistolas papyraceas super aquas; ibunt enim nuntii celeres ad gentem excelsum et peregrinum populum et asperum; quis eius ultra? Gens insperata et conculcata; nunc flumina terrae. Omnes, sicut terra inhabitata inhabitabitur, terra eorum velut signum a monte elevetur, sicut

tubae vox audibilis erit. Quia sic dixit Dominus mihi: securitas erit in civitate mea, ut lux ardoris meridiei, et ut nubes roris die messis erit. Ante messem, cum flos completus fuerit, et uva immatura floruerit florem gerens immatura, auferet racemos parvos falcibus, et palmites auferet, et abscidet. Et relinquet simul cum avibus caeli et cum bestiis terrae, et congregabuntur super eos aves caeli, et omnes bestiae terrae super eum venient. In tempore illo afferentur dona Domino sabaoth ex populo afflicto et vexato, et a populo magno a nunc et in aeternum, gens sperans et conculcata, quae est in parte fluminis terrae eius, in locum ubi nomen Domini sabaoth, mons Sion. Visio Aegypti.

19

Ecce Dominus sedet super nubem levem et veniet in Aegyptum, et commovebuntur manufacta Aegypti a facie eius, et cor eorum vincetur in eis. Et excitabuntur Aegyptii super Aegyptios, et pugnabit homo fratrem suum, et homo proximum suum, civitas super civitatem, et lex super legem. Et turbabitur spiritus Aegyptiorum in eis, et consilium eorum dispergam, et interrogabunt deos suos et statuas suas et eos qui ex terra voces emittunt et ventriloquos. Et tradam Aegyptum in manus hominum dominorum durorum, et reges duri dominabuntur eorum. Haec dicit Dominus Sabaoth. Et bibent Aegyptii aquam eam quae apud mare est; fluvius autem deficiet et siccabitur. Et deficient flumina, et fossae fluminis, et siccabitur omnis congregatio aquae, et in omni palude calami et papyri, Et ripa

virens omnis circum flumen, et omne quod seminatur per flumen, siccabitur vento corruptum. Et gemebunt piscatores, et gemebunt omnes mittentes hamum in flumen, et mittentes retia, et iacitatores retium lugebunt. Et pudor capiet eos qui operantur linum scissum, et eos qui operantur byssum. Et erunt qui operantur ea in dolore, et omnes qui faciunt cervisiam contristabuntur, et animas laborabunt. Et stulti erunt principes Taneos, sapientes consilarii regis; consilium eorum stultum fiet. Quomodo dicetis regi: Filii intelligentium nos sumus, filii regum qui ab initio? Ubi sunt nunc sapientes tui? Et annuntient tibi, et dicant quid consiliatus est Dominus sabaoth super Aegyptum. Defecerunt principes Taneos, et exaltati sunt principes Mempheos, et decipient Aegyptum secundum tribus. Dominus enim miscuit illis spiritum erroris, et erraverunt Aegyptum in omnibus operibus eorum, sicut errat ebrius et vomens simul. Et non erit Aegyptiis opus quod faciat caput et caudam, et principium et finem.

In die autem illa erunt Aegyptii sicut mulieres, in timore et in tremore a facie manus Domini Sabaoth, quam ipse imponet eis. Et erit terra Iudaeorum Aegyptiis in terrorem; omnis qui eam eis nominaverit, timebunt propter consilium quod Dominus sabaoth super eam consiliatus est. Illa die erunt quinque urbes in Aegypto loquentes lingua Chananaeitica et iurantes nomini Domini Sabaoth; urbs destructionis vocabitur una urbs. Illo die erit altare Domino in terra Aegyptiorum, et stela ad terminum eius Domino. Et erit in signum in aeternum Domino in terra Aegypti, quia clamabunt ad Dominum propter opprimentes eos,

et mittet eis hominem qui salvabit eos; iudicans salvabit eos. Et notus erit Dominus Aegyptiis, et cognoscent Aegyptii Dominum in die illa, et facient sacrificia, et vota vovebunt Domino, et reddent. Et percutiet Dominus Aegyptios plaga, et sanabit eos sanatione; et convertentur ad Dominum, et exaudiet eos, et sanabit eos sanatione. Illo die erit via ab Aegypto ad Assyrios, et intrabunt Assyrii in Aegyptum, et Aegyptii ibunt ad Assyrios, et servient Aegyptii Assyriis. Illa die erit Israel tertius cum Aegyptiis et cum Assyriis, benedictus in terra. quam benedixit Dominus sabaoth, dicens: Benedictus populus meus qui in Aegypto, et qui in Assyriis, et hereditas mea Israel.

20

Illius anni, quando intravit Tanathan in Azotum, quando missus est ab Arna rege Assyriorum, et pugnavit Azotum, et cepit eam, Tunc locutus est Dominus ad Esaiam filium Amos, dicens: Vade et remove saccum a lumbis tuis, et sandalia tua solve a pedibus tuis, et fac sic, ambulans nudus et discalceatus. Et dixit Dominus: Quem ad modum peregrinatus est servus meus Isaias nudus et discalceatus tres annos, tres anni erunt in signa et prodigia Aegyptiis et Aethiopibus. Quia sic ducet rex Assyriorum captivitatem Aegypti et Aethiopiae, iuvenes et senes, nudos et discalceatos, revelato pudore Aegypti. Et pudebuntur victi propter Aethiopes, in quibus confisi erant Aegyptii; erant enim illis gloria. Et dicent qui habitant in insula hac in die illa: Ecce nos eramus confisi ad fugiendum ad eos ad auxilium, qui non

poterant salvari a rege Assyriorum, et quomodo nos salvabimur? Visio Deserti.

21

Ut tempestas per desertum transeat, ex deserto veniens e terra terribili Visio dura nuntiata est mihi: qui rejicit, rejicit; qui inique agit, inique agit. Super me Elamitae, et legati Persarum super me veniunt. Nunc gemam et consolabor meipsum. Propterea lumbus meus dissolutione impletus est, et dolores me ceperunt sicut parturientem; deliqui ne audirem, festinavi ne viderem. Cor meum errat, et iniquitas me mergit; anima mea in timore constitit. Praepara mensam, edite, bibite; surgentes principes, praeparate scuta. Quia sic dixit ad me Dominus: Profectus, statue tibi speculatorem, et quodcumque videris, nuntia. Et vidi duos equites, et ascensorem asini, et ascensorem cameli, audientes diligenter. et voca Uriam in speculam, Dominus dixit, steti continenter diebus, et super castra ego steti totam noctem. Et ecce ipse venit ascensor biiugae, et respondens dixit: Cecidit, cecidit Babylon, et omnia simulacra eius et manufacta eius contrita sunt in terram. Audite qui relictis estis, et qui dolentes estis, audite quae audivi apud Dominum Sabaoth; Deus Israel nuntiavit nobis. VISIO IDUMEAE.

Ad me vocat ex Seir: custodite propugnacula. Custodio mane et noctem; si quaeras, quaere, et apud me habita. in silva vesperae dormias, aut in via Dedan.

In occursum sitiendi aquam ferte, qui inhabitatis in terra Teman; panibus occurrere fugientibus. Per multitudinem interfectorum, et per multitudinem errantium, et per multitudinem gladii, et per multitudinem sagittarum tensorum, et per multitudinem cecidentium in bello. Quia sic dixit mihi Dominus: Adhuc annus, sicut annus mercenarii, deficiet gloria filiorum Cedar. Et reliquum sagittarum fortium filiorum Kedar erit paucum, quia Dominus Deus Israel locutus est. Verbum Vallis Sion.

22

Quid tibi factum est, ut nunc omnes in domos vanas ascenderitis? Impleta est civitas clamantium; vulnerati tui non sunt vulnerati gladiis, neque mortui tui sunt mortui bellorum. Omnes principes tui fugerunt, et capti dure vincti sunt, et qui fortes in te erant procul fugerunt. Propter hoc dixi: sinite me, amare flebo; ne praevaluistis consolari me super contritione filiae gentis meae. Quod dies confusionis et perditionis et conculcationis, et erratio a Domino sabaoth; in valle Sion errant, a parvo usque ad magnum errant super montes. Elamitae autem pharetras ceperunt, et ascensores homines super equos, et congregatio aciei. Et erunt electae valles tuae implebuntur curruum, equites autem obstruent portas tuas. Et detegent portas Iudae, et inspicient die illa in electas domos civitatis. Et revelabunt occulta domorum arcis David, et viderunt quia plures sunt, et quia avertit aquam piscinae antiquae in civitatem. et quod destruxerunt domos Hierusalem in

munimenta muri civitatis. Et fecistis vobis aquam inter duos muros interiorem piscinae antiquae, et non aspexistis in eum qui ab initio fecit eam, et eum qui creavit eam non vidistis. Et vocavit Dominus Dominus sabaoth in die illa ad fletum et lamentationem, ad rasuram et ad cingendum saccis. Ipsi autem fecerunt laetitiam et exultationem, mactantes vitulos et sacrificantes oves, ut ederent carnes et biberent vinum, dicentes: Edamus et bibamus, cras enim morimur. Et revelata haec sunt in auribus Domini sabaoth, quia non remittetur vobis hoc peccatum, donec moriamini.

Haec dicit Dominus sabaoth: Vade in thesaurum ad Somnan thesaurarium, et dic illi, Quid tu hic et quid tibi est hic? Quia excidisti tibi hic monumentum, et fecisti tibi in alto monumentum, et scripsisti tibi in petra tabernaculum. Ecce enim Dominus sabaoth eicit et conteret virum, et auferet stolam tuam et coronam tuam gloriosam. Et proiciet te in terram magnam et immensam, et ibi moriaris, et ponet currum tuum pulchrum in ignominiam, et domum principis tui in conculcationem. Et tolleris ex oeconomia tua et ex statione tua. Et erit in die illa et vocabo puerum meum Eliakim filium Helciae, Et induam eum stolam tuam, et coronam tuam dabo illi cum potestate, et oeconomiam tuam dabo in manus eius, et erit sicut pater his qui inhabitant in Hierusalem et his qui inhabitant in Iuda. Et dabo gloriam David ei, et reget, et non erit qui contradicit; et dabo ei clavem domus David super humerum eius, et aperiet, et non erit qui claudit; et claudet, et non erit qui aperit. Et figam eum principem in loco fideli, et erit in thronum

gloriae domus patris eius. Et erit confidens super eum omnis gloriosus in domo patris eius, a parvo usque ad magnum, et erunt suspendentes ei. In die illa, haec dicit Dominus sabaoth: movebitur homo qui stabilitus est in loco fideli, et auferetur, et cadet, et delebitur gloria quae super eum est, quia Dominus locutus est. Verbum Tyri.

23

Ululate, naves Carthaginis, quia periit, et non amplius veniunt ex terra Kittiorum; ducta est captiva. Cui similes facti sunt qui in insula inhabitant, migrantes e Phoenice, mare transeuntes in aqua multa, semen mutationum; ut messe inferente, mutatores gentium. Pudeat Sidon, dixit mare; robur autem maris dixit: non parturiebam, neque pepererim, neque nutriti iuvenes, neque exaltavi virgines. Quando autem auditum fiat Aegypto, capiet eos dolor de Tyro. Abite in Carthaginem, ululate qui habitatis in insula hac. Non haec erat vestra insolentia ab initio, antequam ea traderetur? Quis haec consiliatus est super Tyrum? Num infirmior est, aut non valet? Mercatores eius sunt gloriosi principes terrae.

Dominus sabaoth deliberavit dissolvere omnem insolentiam illustrium et dehonestare omne gloriosum super terram. Labora terram tuam, nam naves non amplius veniunt ex Carthagine. Manus autem tua non amplius valet super mare, quae provocat reges; Dominus Sabaoth mandavit de Chanaan ut deleret

fortitudinem eius. Et dicent: Non amplius addamini ad insultandum et iniuriam faciendam filiae Sidonis, et si abieris in Citium, neque ibi quies erit tibi, Et in terram Chaldaeorum, et haec desolata est ab Assyriis, quia murus eius cecidit. Ululate, naves Carthaginis, quia periit firmamentum vestrum.

Et erit in die illa: relinquetur Tyrus septuaginta annos, sicut tempus regis, sicut tempus hominis; et erit post septuaginta annos, erit Tyrus sicut canticum meretricis. Cape citharam, vaga per urbem, meretrix oblita; bene cithariza, multa cane, ut tui memoria fiat. Et erit post septuaginta annos, inspectionem faciet Deus Tyri, et iterum restituetur in antiquum, et erit emporium omnibus regnis orbis terrarum super faciem terrae. Et erit eius mercatura et merces sancta Domino; non ipsis congregabitur, sed habitantibus coram Domino omnis mercatura eius, ad edendum et bibendum et saturandum, et in coniunctionem memoriale coram Domino.

24

Ecce Dominus destruit mundum habitatum et desolabit eum et revelabit faciem eius et disperget habitantes in eo. Et erit populus sicut sacerdos, et servus sicut dominus, et ancilla sicut domina; erit emens sicut vendens, commodans sicut mutuans, et debens sicut is cui debet.

Destructione destruetur terra, et praeda praedabitur terra; os

enim Domini locutus est haec. Luxit terra, et corruptus est orbis terrarum, luxerunt excelsi terrae. Illa autem inique egit propter inhabitantes eam, quoniam transgressi sunt legem, et mutaverunt praecepta, foedus aeternum. Propterea igitur devorabitur terra, quia peccaverunt qui inhabitant eam, propterea pauperes erunt qui habitant in terra, et relinquentur homines pauci. Lugebit vinum, lugebit vitis, gemebunt omnes qui laetantur anima. Cessavit gaudium tympanorum, cessavit vox citharae. Pudore affecti sunt; non biberunt vinum; amarum factum est sicera bibentibus. Desolata est omnis civitas; claudet domum, ne quis intret. Ululatur de vino ubique, cessavit omnis laetitia terrae, abiit omnis laetitia terrae. Et relinquentur civitates desertae, et domus derelictae peribunt.

Haec omnia erunt in terra in medio gentium, quem ad modum si quis collegerit oleam, sic colligent eos, et si cessaverit vindemia, Hi voce clamabunt. Hi autem qui relictos sunt super terram laetabuntur simul cum gloria Domini; turbabitur aqua maris. Propterea gloria Domini in insulis maris erit, nomen Domini gloriosum erit.

Domine Deus Israel, ab alis terrae prodigia audivimus, spes est pio, et dicent: vae repudiantibus, qui repudiant legem. Timor et fovea et laqueus super vos habitantes super terram. Et erit: qui fugit timorem cadet in foveam, et qui ascendit ex fovea capietur a laqueo, quia fenestrae ex caelo apertae sunt, et concutientur fundamenta terrae. Perturbatione perturbata erit terra, et inopia inopiabitur terra. Inclinauit ut ebrius et comessans, et

concutietur ut opororophylacium terra, praevaluit enim super eam iniquitas, et cadet, et non poterit resurgere.

Et adducet Deus super mundum caeli manum et super reges terrae. Et congregabunt congregationem eius in carcerem, et claudent in arcem; per multas generationes visitatio eorum erit. Et liquefiet later, et cadet murus, quia regnabit Dominus ex Sion et ex Hierusalem, et coram senioribus glorificabitur.

25

Domine Deus, glorificabo te, hymnabo nomen tuum, quia fecisti mirabilia, consilium antiquum et verum fiat. Quia posuisti civitates in acervum, civitates munitas ne cadant eorum fundamenta; impiorum civitas in aeternum non aedificabitur. Propterea te benedicet populus pauper, et urbes hominum iniuriam patientium te benedicent. Factus es enim adiutor omni civitati humili, et tegumentum his qui desperaverunt propter inopiam; ab hominibus malis liberabis eos, tegumentum sitientium, et spiritus hominum iniuriam patientium.

Sicut homines pusillanimes sitientes in Sion, ab hominibus impiis quibus nos tradidisti. Et faciet Dominus sabaoth omnibus gentibus; super montem hunc bibent laetitiam, bibent vinum. Ungentur unguento in monte hoc, trade haec omnia gentibus, nam consilium hoc super omnes gentes est. Devoravit mors praevalens, et iterum abstulit Dominus Deus omnem lacrimam

ab omni facie; opprobrium populi abstulit ab omni terra, os enim Domini locutum est. Et dicent in die illa: Ecce Deus noster, in quo speravimus, et salvabit nos; hic est Dominus, cui sustinuimus, et exsultavimus et laetabimur in salute nostra.

Requiem dabit Deus super montem hunc, et conculcabitur Moabitis, quo modo calcant aream in plaustis. Et dimittet manus suas, quemadmodum et ipse humiliavit ad perdendum, et humiliabit contumeliam suam super ea in quae manus imposuit. Et altitudo refugii muri humiliabitur, et descendet usque ad solum.

26

Die illa cantabunt canticum hoc in terra Iudaea: ecce civitas fortis, et salutem ponet murus et antemurale. Aperite portas, intret populus custodiens iustitiam et custodiens veritatem. Apprehendens veritatem et custodiens pacem, quia in te est spes speraverunt in Domino usque in saeculum, Deus magnus, aeternus, Qui humilians deduxisti habitantes in altis, urbes munitas deiciens, et deduces usque ad solum. Et calcabunt eos pedes mansuetorum et humilium.

Via piorum recta facta est, via piorum et praeparata. Via enim Domini iudicium est, speravimus in nomine tuo et in memoria Qua desiderat anima nostra, ex nocte maturat spiritus meus ad te, Deus, quoniam lux praecepta tua super terram; iustitiam

discite, qui inhabitatis super terram. Cessavit enim impius, omnis qui non didicerit iustitiam super terram; veritatem non faciet. Tollatur impius, ut non videat gloriam Domini. Domine, altus est brachium tuum, et non sciebant; cognoscentes autem pudebuntur. Zelus capiet populum indoctum, et nunc ignis adversarios devorabit. Domine Deus noster, pacem da nobis, omnia enim nobis reddidisti. Domine Deus noster, acquire nos; Domine, extra te alium non scimus, nomen tuum nominamus.

Mortui autem vitam non videbunt, neque medici eos resuscitabunt; propterea adduxisti, perdidisti, et sustulisti omne masculum eorum. Adde illis mala, Domine, adde mala gloriosis terrae.

Domine, in afflictione memor fui tui; in afflictione parva disciplina tua nobis est. Et sicut mulier laborans appropinquat ut pariat, in labore suo clamavit, ita facti sumus coram dilecto tuo. Propter timorem tuum, Domine, in utero concepimus, et parturivimus, et peperimus spiritum salutis tuae, quem fecimus super terra; non cademus, sed cadent omnes qui inhabitant super terram. Resurgent mortui, et excitabuntur qui in sepulcris sunt, et laetabuntur qui in terra sunt; ros enim qui a te est remedium illis est, terra autem impiorum cadet. Vade, populus meus, intra in promptuaria tua, obde portam tuam, absconde te parvum quantulum, donec transeat ira Domini. Ecce enim Dominus a sancto adducit iram super inhabitantes terram, et revelabit terra sanguinem suum, et non cooperiet occisos.

In illa die adducet Deus gladium sanctum et magnum et fortem super draconem serpentem fugientem, super draconem serpentem tortuosum, et interficiet draconem. Illa die vinea bona, desiderium incipere secundum eam. Ego civitas munita, civitas obsessa; frustra eam potabo, capietur enim nocte, die autem murus cadet. Non est quae non apprehendit eam; quis me ponet custodire stipulam in agro? Propter hostilem hanc repudiavi eam; igitur propterea fecit Dominus omnia quaecumque mandavit; combustus sum. Clamabunt qui inhabitant in ea: Faciamus pacem illi, faciamus pacem, Venientes filii Iacob germinabunt, et florebit Israel, et implebitur orbis terrarum fructu eius.

Non sicut ipse percussit, ita ipse percutietur? et sicut ipse occidit, ita occidetur? Pugnans et exprobrans dimittet eos; nonne tu eras meditans spiritu duro interficere eos spiritu irae? Propterea auferetur iniquitas Iacob, et haec est benedictio eius, quando abstulero peccatum eius, quando posuerint omnes lapides altarium concisos sicut calcem tenuem, et non manserint arbores eorum, et idola eorum excisa, sicut silva longe. Grex habitatus effusus erit, ut grex derelictus, et erit multo tempore in pascuum, et ibi requiescent greges. Et post tempus non erit in ea omne viride propter id siccatum esse. Mulieres venientes ab visu, venite! Non enim populus est habens intelligentiam; propterea non miserebitur qui fecit eos, neque qui formavit eos

misericordiam praestabit.

Et erit in die illa: sepiet Deus a canali fluminis usque ad Rhinocoruram, vos autem colligite singulos filios Israel. Et erit in die illa: sonabunt tuba magna, et venient perditiones in terra Assyriorum et perditiones in Aegypto, et adorabunt dominum super montem sanctum in Hierosolyma.

28

Vae coronae insolentiae, mercenarii Ephraim, flos cadens ex gloria super verticem montis crassi, ebrii sine vino. Ecce fortis et dura ira Domini, sicut grando delata non habens tegumentum, vi delata, sicut aquae multa multitudo trahens terram, terrae faciet requiem manibus. Et pedibus conculcabitur corona insolentiae mercenariorum Ephraim. Et erit flos cadens spei gloriae super summum montis alti sicut praecox ficus; qui videns illud, antequam in manum suam accipere illud possit, volet illud devorare.

Illa die erit Dominus sabaoth corona spei, textus gloriae relicto populo. Relinquentur in spiritu iudicii ad iudicium, et fortitudo prohibens interficere. Hi enim vino repleti sunt, erraverunt propter siceram; sacerdos et propheta stupuerunt propter siceram, absorpti sunt propter vinum, moti sunt ab ebrietate, erraverunt, hoc est phantasma. Ergo hoc consilium edebit, nam hoc consilium avaritiae causa est. Cui nuntiavimus mala, et cui

nuntiavimus nuntium? Qui ablactati sunt a lacte, qui avulsi sunt a mammilla. Tribulationem super tribulationem accipe, spem super spem, adhuc paulum adhuc paulum. Per contemptum laborum, per linguam alteram, quia loquentur populo huic, dicentes eis: Haec est quies famelico, et haec est contritio; et non voluerunt audire.

Et erit illis oraculum Dei: tribulatio super tribulationem, spes super spem, adhuc parum, adhuc parum, ut eant et cadant retro, et conterentur, et periclitabuntur, et capientur.

Propterea audite verbum Domini, viri afflicti, et principes populi huius qui in Hierusalem sunt. Quia dixistis: Fecimus foedus cum inferno, et cum morte pacta; procella ferens si transierit, non veniet super nos; posuimus mendacium spem nostram, et mendacio tegemur. Propterea sic dicit Dominus Deus: Ecce ego pono in fundamentis Sion lapidem pretiosum, electum, angularem, honorabilem in fundamentis eius, et qui credit non confundetur.

Et ponam iudicium in spem, misericordia autem mea in stationes, et qui confidunt frustra mendacio, quoniam non praeteribit vos tempestas. Ne etiam auferat vestrum foedus mortis, et spes vestra quae ad infernum non maneat; tempestas lata si veniat, eritis ei in conculcationem. Quando transierit, accipiet vos; mane mane transibit per diem, et in nocte erit spes mala.

Discite audire cum angustiamini: non possumus pugnare, nam ipsi infirmi sumus ad vos congregandos. Sicut mons impiorum surget Dominus, et erit in valle Gabaon; cum ira faciet opera sua, amaritudinis opus. Ira autem sua alieno modo utetur, et putredo sua aliena erit. Et vos ne gaudeatis, neque vincula vestra fortes sint, quia res completas et abbreviatas audivi a Domino sabaoth, quas faciet super omnem terram.

Audite et auscultate vocem meam, attendite et auscultate verba mea. Num totam diem arabit qui arat? An semen praeparabit, priusquam terram operetur? Nonne quando aequaverit faciem eius, tunc seminat parvum melanthium aut cuminum, et iterum seminat triticum et hordeum et milium et far in finibus tuis? Et doceberis iudicio Dei tui, et laetaberis. Non enim cum duritia purgatur melanthium, neque rota plaustrum circumaget super cuminum, sed virga excutitur melanthium, cuminum autem Cum pane edetur, non enim in aeternum vobis irascar, neque vox amaritudinis meae vos conculcabit. Et haec a Domino sabaoth exierunt prodigia; consilium capite, exaltate vanam consolationem.

29

Vae Ariel civitas, quam David oppugnavit, congregare fructus annum super annum, comedetis, comedetis enim cum Moab, Premam enim Ariel, et erit eius fortitudo et divitiae mihi. Et circumdabo ut David super te, et iaciam circa te vallum, et

ponam circa te turre. Et humiliabuntur in terram verba tua, et in terram verba tua mergentur, et erunt sicut vocantes ex terra vox tua, et ad solum vox tua infirmabitur. Et erunt sicut pulvis a rota divitiae impiorum, et sicut palea portata multitudo opprimientium te, et erit sicut momentum statim. A Domino sabaoth inspectio enim erit cum tonitruo et terrae motu et voce magna, tempestas ferens, et flamma ignis consumens. Et erit sicut somniator in somnis noctis divitiae omnium gentium, quaecumque castra moverunt contra Ariel, et omnes qui militant contra Ierusalem, et omnes qui congregati sunt contra eam, et qui opprimunt eam. Et sicut qui in somno bibunt et edunt, et cum surrexerint, vanum est somnium, et quomodo somniat sitiens quasi bibens, et cum surrexerit adhuc sitit, anima vero eius in vacuum speravit, sic erunt divitiae gentium omnium, quaecumque expeditionem fecerunt contra montem Sion.

Solvimini et obstupescite, et ebrii estote non a sicera neque a vino. quia potavit vos Dominus spiritu compunctionis, et claudet oculos eorum et prophetarum eorum et principum eorum qui vident occulta. Et erunt vobis verba omnia haec sicut verba libri signati huius, quem si dederint illud homini scienti litteras dicentes: Lege haec, et dicet: Non possum legere, signatum est enim. Et dabitur liber hic in manus hominis litteras non scientis, et dicet ei: Lege hoc, et dicet: Non scio litteras.

Et dixit Dominus: Appropinquat mihi populus hic in ore suo, et in labiis eorum honorant me; cor autem eorum longe abest a

me. Frustra autem venerantur me, docentes praecepta hominum et doctrinas. Propterea ecce addam ut mutem populum hunc, et mutabo eos, et perdam sapientiam sapientium, et intelligentiam intelligentium abscondam. Vae iis qui profunde consilium faciunt, et non per Cyrum; vae iis qui in occulto consilium faciunt, et erunt in tenebris opera eorum, et dicent: Quis vidit nos? et quis nos cognoscet, aut quae nos facimus? Nonne sicut lutum figuli reputabimini? Numquid dicet plasma plasmanti ipsum: Non tu me plasmasti? Aut opus facienti: Non sapienter me fecisti? Nonne amplius parvum, et transformabitur Libanus sicut mons Carmelus, et Carmelus in silvam reputabitur? Et audient in die illa surdi verba libri, et qui in tenebris sunt, et qui in caligine sunt, oculi caecorum videbunt. Et exsultabunt pauperes propter Dominum in laetitia, et desperati hominum implebuntur laetitia. Defecit iniquus, et periit superbus, et exterminati sunt qui iniquitatem faciunt in malitia. Et qui faciunt homines peccare in verbo, omnes autem redarguentes in portis offendiculumponent, quia declinaverunt super iniustis iustum.

Propterea haec dicit Dominus super domum Iacob, quem separavit ex Abraham: non nunc pudefiet Iacob, neque nunc faciem mutabit. Sed quando viderint filii eorum opera mea, per me sanctificabunt nomen meum, et sanctificabunt Sanctum Iacob, et Deum Israel timebunt. Et cognoscent qui errant spiritu intellectum, qui autem murmurant discent oboedire, et linguae balbutientes discent loqui pacem.

Vae filiis apostatis, dicit Dominus; fecistis consilium non per me, et foedera non per spiritum meum, ut adderetis peccata super peccata, Qui ambulantes descenderunt in Aegyptum, me autem non interrogaverunt ut adiuventur a Pharaon et protegantur ab Aegyptiis. Erit enim vobis tegumentum Pharaonis in pudorem, et confidentibus super Aegyptum opprobrium. Quod in Tanaide sunt principes nuntii mali. Frustra laborabunt ad populum qui eis non proderit in auxilium, sed in pudorem et opprobrium. Visio quadrupedum in deserto.

In afflictione et angustia leo et catulus leonis, inde et aspides et proles aspidum volantium, qui ferebant super asinos et camelos divitias eorum ad gentem quae non proderit eis. Aegyptii vana et vacua vobis proficient; nuntia illis quod vana est haec consolatio vestra.

Nunc igitur sedens scribe haec super tabula et in libro, quia haec erunt in dies futuros tempore, et usque in aevum. Quia populus inobediens est, filii falsi, qui non volebant audire legem Dei, Qui dicunt prophetis, Non annuntiate nobis, et iis qui visiones vident, Non loquimini nobis, sed nobis loquimini et annuntiate nobis alteram errorem, Et avertite nos a via hac, auferte a nobis semitam hanc, et auferte a nobis oraculum Israelis.

Propterea haec dicit Sanctus Israel: Quia inobedientes fuistis

verbis his, et speravistis super mendacio, et quia murmurasti, et confidens factus es super verbo hoc, Idcirco erit vobis peccatum hoc, sicut murus cadens statim civitatis munitae captae, cuius statim adest ruina, Et ruina eius erit sicut contritio vasis testacei ex figulino, fragmenta tenuia, ita ut non inveniatur in eis testa in qua ignem tollas et in qua haurire possis aquam parvam.

Sic dicit Dominus, Dominus sanctus Israel: quando conversus gemueris, tunc salvaberis, et cognosces ubi eras, quando confidebas super vana; vana fortitudo vestra facta est, et non volebatis audire. Sed dixistis: Super equos fugiemus; propterea fugietis. Et: Super levibus equitibus erimus; propterea leves erunt qui vos persequuntur. Mille per vocem unius fugient, et per vocem quinque fugient multi, donec relinquamini ut malus super montem et ut signum ferens super collem.

Et iterum manebit Deus ad miserandum vos, et propterea exaltabitur ad miserendum vos, quoniam iudex Dominus Deus vester est; beati qui permanent in eo.

Quia populus sanctus in Sion habitabit, et Ierusalem fletu flevit; miserere mei, miserebitur tui; vocem clamoris tui quando vidit, audivit te. Et dabit Dominus vobis panem afflictionis et aquam angustam, et non amplius appropinquabunt tibi qui decipiunt te, quia oculi tui videbunt eos qui te decipiunt, Et aures tuae audient verba eorum qui post te errare fecerunt, dicentium: Haec est via, eamus in ea, sive dextra sive sinistra. Et maculabis idola argentata, et aurata tenuia facies, et ventilabis sicut aqua

sedentis seorsum, et sicut stercus proicies ea. Tunc erit pluvia semini terrae tuae, et panis fructus terrae tuae erit plenus et pinguis, et pascentur pecora tua die illa in loco pingui et spatioso. Tauri vestri et boves qui terram operantur edent paleas factas in hordeo ventilato. Et erit super omni monte alto et super omni colle elevato aqua transiens in die illa, quando pereant multi et quando cadant turre. Et erit lux lunae sicut lux solis, et lux solis erit septemplex in die quando sanabit Dominus contritionem populi sui, et dolorem plagae tuae sanabit.

Ecce nomen Domini venit per tempus, ardens ira, cum gloria; oraculum labiorum eius, oraculum irae plenum, et ira furoris sicut ignis devorabit. Et spiritus eius ut aqua in valle trahens veniet usque ad collum, et dividetur ad disturbandum gentes in errore vano, et persequetur eos error, et accipiet eos coram facie eorum. Non continualiter necesse est vos gaudere et intrare in sancta mea continualiter, tamquam festum celebrantes, et tamquam gaudentes intrare cum tibia in montem Domini ad Deum Israel? Et audibilem faciet Dominus gloriam vocis suae, et iram brachii sui ostendet cum ira et furore, et flamma devorante, fulminabit violenter, et sicut aqua et grando simul delatae vi. Per vocem enim Domini vincentur Assyrii, plaga qua percutiet eos. Et erit ei in circuitu, unde erat eorum spes auxilii, in qua ipse confiderat, ipsi cum tympanis et cithara pugnabunt contra eum ex mutatione. Tu enim ante dies exigeris; nonne et tibi praeparatum est regnare? Vallem profundam, ligna iacentia, ignis et ligna multa; ira Domini sicut vallis a divino urens.

31

Vae descendentibus in Aegyptum pro auxilio, qui in equis confisi sunt et in curribus, sunt enim multi, et in equis multitudo valde magna, et non erant confisi in Sanctum Israel, et Dominum non quaesiverunt. Et ipse sapienter duxit super eos mala, et verbum eius non abicietur, et insurget super domos hominum malorum, et super spem eorum vanam. Aegyptius homo est et non Deus, equorum caro et non auxilium; Dominus autem manum suam super eos adducet, et laborabunt qui auxiliantur, simulque omnes peribunt. Quia sic dixit mihi Dominus: Quemadmodum clamabit leo aut catulus super venatione quam cepit, et clamabit super eam, donec impleantur montes voce eius, et victi sunt, et multitudo irae territi sunt, sic descendet Dominus sabaoth ut bellet super montem Sion, super montes eius. Sicut aves volantes, ita proteget Dominus sabaoth super Jerusalem; proteget et liberabit et conservabit et salvabit. Convertimini, filii Israel, qui profundum consilium et iniquum deliberatis. Quod die illa homines abnegabunt manufacta sua argentea et manufacta aurea, quae manus eorum fecerunt. Et cadet Assur, non gladio viri, neque gladio hominis devorabitur, et fugiet non a facie gladii, iuvenes autem erunt in cladem, Petra enim comprehendentur ut vallo, et vincentur; qui autem fugit capietur. Haec dicit Dominus: Beatus qui habet in Sion semen et proprios in Hierusalem.

32

Ecce enim rex iustus regnabit, et principes cum iudicio regent. Et erit homo celans verba sua, et celabitur sicut ab aqua ferente, et apparebit in Sion sicut fluvius latus gloriosus in terra sitiendi. Et non amplius erunt confidentes in hominibus, sed aures ad audiendum dabunt. Et cor infirmorum attendet ad audiendum, et linguae balbae cito discent loqui pacem. Et non amplius dicant stulto regere, et non amplius dicant ministri tui: Sile. Nam stultus stulta loquetur, et cor eius vana intelleget, ut perficiat iniqua et loquatur ad Dominum errorem, ut dispergat animas esurientes, et animas sitientes vacuas faciet. Nam consilium malorum iniqua consiliatur, ut perdat humiles verbis iniustis, et dissipet verba humilium in iudicio. Pii autem sapienter consilium ceperunt, et hoc consilium manebit.

Feminae divites, surgite et audite vocem meam; filiae in spe, auscultate verba mea. Dies anni mentionem facite in dolore cum spe; consumpta est vindemia, cessavit, nec amplius veniet. Estote attoniti, contristamini quae confisae estis; exuite vos, nudae fite, accingite lumbos vestros. et super mammis plangite ab agro desiderabili et vitis genimine. Terra populi mei spina et herba ascendet, et ex omni domo laetitia auferetur. Civitas dives, domus derelictae divitias civitatis relinquent, domus desiderabiles, et erunt villae speluncae usque in aevum, gaudium asinorum silvestrium, pascua pastorum. donec veniat super vos spiritus ab alto, et erit deserta Carmelus, et Carmelus in silvam computabitur. Et requiescet in deserto iudicium, et iustitia in Carmelo habitabit. Et erunt opera iustitiae pax, et praevalebat iustitia requiem, et confidentes usque in aevum. Et

habitabit populus eius in civitate pacis, et inhabitabit confidens, et requiescent cum divitia. Grando autem, si descendat, non super vos veniet, et erunt habitantes in silvis confidentes sicut qui in plano. Beati qui seminant super omnem aquam, ubi bos et asinus non calcant.

33

Vae iis qui molestiam faciunt vobis; vos autem nemo facit molestos, et qui repudiat vos non repudiat. Capiuntur qui repudiant, et traduntur, et sicut tinea super vestimentum, sic vincentur.

Domine, miserere nostri, in te enim confisi sumus; factum est semen non obedientium in perditionem, salus autem nostra in tempore tribulationis. Propter vocem timoris tui stupuerunt populi a timore tuo, et dispersae sunt gentes.

Nunc autem congregabuntur spolia vestra parvorum et magnorum, quemadmodum si quis congregaverit locustas, sic illudent vobis. Sanctus Deus habitans in alto; impleta est Sion iudicio et iustitia. In lege traduntur; in thesauris salus nostra, ibi sapientia et scientia et pietas ad Dominum; hi sunt thesauri iustitiae.

Ecce iam in timore vestro hi timebunt quos timebatis, clamabunt a vobis, angeli mittentur amare flentes, pacem

hortantes. Desolabuntur enim harum viae; cessavit timor gentium, et ad hos foedus tollitur, et non reputabitis eos homines. Luxit terra, pudefactus est Libanus, paludes factus est Saron, manifesta erit Galilaea et Carmelus.

Nunc surgam, dicit Dominus, nunc glorificabor, nunc exaltabor. Nunc videbitis, nunc sentietis: vana erit fortitudo spiritus vestri, ignis devorabit vos. Et erunt nationes combustae, sicut spina in agro iacta et combusta.

Audient qui procul sunt quae feci, cognoscent qui appropinquant fortitudinem meam. Recesserunt qui in Sion iniqui; accipiet tremor impios. Quis annuntiabit vobis quia ignis ardet? Quis annuntiabit vobis locum aeternum?

Ambulans in iustitia, loquens rectam viam, odiens iniquitatem et iniustitiam, et manus excutiens a donis, gravans aures ut non audiat iudicium sanguinis, claudens oculos ut non videat iniustitiam, hic habitabit in excelsa spelunca petrae fortis; panis ei dabitur, et aqua eius fidelis erit. Regem cum gloria videbitis; oculi vestri terram procul videbunt. Anima nostra meditabitur timorem: ubi sunt grammatici? ubi sunt consulentes? ubi est qui numerat nutritos? parvum et magnum populum; cui non consuluit, neque scivit profunda voce, ita ut populus contemptus non audiret, et non est audienti intelligentia.

Ecce Sion civitas, salutare nostrum; oculi tui videbunt Hierusalem, civitatem divitem, tentoria quae non concutiantur,

neque moveantur paxilli tabernaculi eius in aeternum tempus, neque funes eius dirumpentur. Quod nomen Domini magnum vobis est, locus vobis erit fluminum et fossarum latarum et spatiosarum; non ibis hanc viam, neque ibit navis remigans. Ille enim Deus meus magnus est; non me praeteribit Dominus. Iudex noster Dominus, princeps noster Dominus, rex noster Dominus; hic Dominus nos servabit.

Rupti sunt funes tui, quia non roboraverunt; malus tuus inclinatus est, non demittet vela, non levabit signum, usque quo tradatur in praedam; igitur multi claudi praedam facient. Et non dicant, Laboro; populus inhabitans in eis remittetur enim eis peccatum.

34

Adducite gentes, et audite, principes; audiat terra et qui in ea sunt, orbis terrarum et populus qui in ea est. Quia ira Domini super omnes nationes et furor super numerum eorum, ad perdendum eos et tradendum eos in caedem. Vulnerati autem eorum proicientur, et mortui, et ascendet odor eorum, et irrigabuntur montes sanguine eorum. Et liquescent omnes potestates caelorum, et convolvetur caelum sicut liber, et omnia astra cadent sicut folia ex vite, et sicut cadunt folia a ficu.

Inebriatus est gladius meus in caelo, ecce super Idumaeam descendet, et super populum perditionis cum iudicio. Gladius

Domini repletus est sanguine, incrassatus est ab adipe, a sanguine hircorum et agnorum, et ab adipe hircorum et arietum, quia sacrificium Domino in Bosor, et caedes magna in Idumaea. Et concident fortes cum eis, et arietes et tauri, et inebriabitur terra a sanguine, et ab adipe eorum implebitur. Dies enim iudicii Domini, et annus retributionis iudicii Sion. Et convertentur valles eius in picem, et terra eius in sulphur, et erit terra eius sicut pix ardens. nocte et die, et non extinguetur in aeternum, et ascendet fumus eius sursum; per generationes eius desolabitur, et in tempus longum. Aves et erinacei, et ibides et corvi habitabunt in ea, et imponetur super eam funiculus geometriae deserti, et onocentauri habitabunt in ea. Principes eius non erunt, nam reges et optimates eius in perditionem erunt. Et exsurgent in civitates eorum spinosa ligna et in munimenta eius, et erunt habitacula sirenarum et atrium struthionum. Et convenient daemonia cum onocentauris, et clamabunt alter ad alterum; illic requiescent onocentauri, invenientes sibi requiem. Illic nidificavit ericius, et terra servavit filios suos cum securitate; illic convenerunt cervi et viderunt facies alter alterius. Numero transierunt, et una earum non periit; altera alteram non quaesivit, quia Dominus eis imperavit, et spiritus eius congregavit ea. Et ipse imponet illis sortes, et manus eius divisit ad pascendum; in aeternum tempus hereditabitis, generationes generationum requiescent super eam.

Gaude, deserta sitiens; exsultet deserta, et floreat sicut lilium. Et efflorescit et exsultabit deserta Iordani; gloria Libani data est ei, et honor Carmeli, et populus meus videbit gloriam Domini et altitudinem Dei.

Roboramini manus remissae, et genua dissoluta. Consolamini, qui pusillanimis mente estis, confortamini, ne timeatis; ecce Deus noster iudicium retribuit et retribuet; ipse veniet et salvabit nos. Tunc aperientur oculi caecorum, et aures surdorum audient. Tunc saliet ut cervus claudus, clara autem erit lingua mutorum, quia eruperunt in deserto aquae, et vallis in terra sitiens. Et erit quae sine aqua in paludes, et in terra sitiens fons aquae erit; ibi gaudium avium, habitacula calami et paludes. Erit ibi via pura, et via sancta vocabitur, et non transeat ibi impurus, neque erit ibi via impura; qui autem dispersi sunt ibunt super eam, et non errabunt. Et non erit ibi leo, neque bestiarum malarum ascendet in eam, neque invenietur ibi, sed ibunt in ea redempti. Et congregati per Dominum convertentur et venient in Sion cum laetitia, et laetitia aeterna super caput eorum; super enim capite eorum laus et exultatio, et laetitia comprehendet eos, fugit dolor et tristitia et gemitus.

36

Et factum est anno quarto decimo regnante Hezekia, ascendit Sennacherib rex Assyriorum super civitates munitas Iudaeae, et cepit eas. Et misit rex Assyriorum Rabsacen ex Lachis in

Hierusalem ad regem Ezechiam cum potentia multa, et stetit in aquaeductu piscinae superioris in via agri fullonis. Et exiit ad eum Eliakim filius Hilkliae oeconomus, et Somnas scriba, et Joach filius Asaph commentariensis.

Et dixit eis Rabsaces: Dicite Ezechiae: Haec dicit rex magnus, rex Assyriorum: Quid confidens es? Nonne in consilio et verbis labiorum pugna fit? Et nunc in quem confisus es, quod non obedis mihi? Ecce confidens es super virgam arundinaceam fractam hanc, super Aegyptum: quomodo si innixus fuerit vir super eam, intrabit in manum eius et perforabit eam. Sic est Pharaon rex Aegypti, et omnes confidentes super eum. Si autem dicitis: In Dominum Deum nostrum confidimus, Nunc miscemini cum domino meo rege Assyriorum, et dabo vobis duo milia equorum, si poteritis dare equites super eos. Et quomodo potestis avertere faciem toparchorum, qui servi sunt confisi super Aegyptios ad equum et equitem. Et nunc non sine Domino ascendimus super terram hanc ut bellemus eam? Dominus dixit ad me: Ascende super terram hanc et corrumpe eam.

Et dixerunt ad eum Eliakim et Somnas et Joach: Loquere ad servos tuos Syriace, audimus enim nos, et ne loquaris ad nos Iudaice, et cur loqueris in aures hominum super muro? Et dixit ad eos Rabsaces: Nonne ad dominum vestrum aut ad vos misit me dominus meus loqui verba haec? Nonne ad homines sedentes super muro, ut edant stercus et bibant urinam vobiscum simul?

Et stetit Rabsaces, et clamavit voce magna Iudaice, et dixit: Audite verba regis magni, regis Assyriorum. Haec dicit rex: ne vos Ezechias verbis decipiat, non potest vos liberare. Et non dicat vobis Ezechias, quod liberabit vos Deus, et non tradatur civitas haec in manu regis Assyriorum. Ne audite Hezekiam, haec dicit rex Assyriorum: si vultis benedici, exite ad me, et comedetis unusquisque vitem suam et ficus, et bibetis aquam ex lacu vestro. donec veniam et accipiam vos in terram sicut terra vestra, terram frumenti et vini et panis et vinearum Ne decipiatur vos Ezechias, dicens: Deus liberabit vos. Nonne liberaverunt dei gentium, unusquisque terram suam ex manu regis Assyriorum? Ubi est deus Hamath et Arpad? Et ubi deus civitatis Sepharvaim? Num potuerunt liberare Samariam ex manu mea? Quis deorum omnium gentium harum, qui eripuit terram suam e manu mea, ut eripiat Deus Hierosolymam e manu mea? Et siluerunt, et nemo ei verbum respondit, propter id quod rex imperaverat ne quis responderet.

Et intravit Eliakim filius Helkiae, oeconomus, et Somnas scriba exercitus, et Ioach filius Asaph, a commentariis, ad Ezekiam, scissis tunicis, et nuntiaverunt ei verba Rabsacis.

37

Et factum est cum audivisset rex Ezechias, scidit vestimenta sua, et indutus est sacco, et ascendit in domum Domini.

Et misit Eliakim oeconomum, et Somnan scribam, et presbyteros sacerdotum saccis indutos, ad Esaiam filium Amos prophetam. Et dixerunt ei: Haec dicit Ezechias: Dies afflictionis et opprobrii et increpationis et irae est hodierna dies, quia venit dolor parturienti, vim autem non habet ad parendum. Audiat Dominus Deus tuus verba Rabsaces, quem misit rex Assyriorum ut exprobraret Deum viventem et exprobraret verbis quae audivit Dominus Deus tuus, et deprecaberis ad Dominum tuum pro his qui relictii sunt.

Et venerunt servi regis Ezechiae ad Esaiam. Et dixit eis Isaias: Sic dicetis ad dominum vestrum: Haec dicit Dominus: Ne timueris a verbis quae audivisti, quibus exprobraverunt me legati regis Assyriorum. Ecce ego immitto in eum spiritum, et audiens nuntium revertetur in terram suam, et cadet gladio in terra sua.

Et reversus est Rabsaces, et comprehendit regem Assyriorum obsidentem Lobnam, et audivit quod recessisset a Lachis. Et exivit Tharacha rex Aethiopum obsidere eum, et audiens reversus est, et misit nuntios ad Ezechiam dicens, Sic dicetis Ezechiae regi Iudaeae: Ne te decipiat Deus tuus in quo confidis, dicens: Non tradetur Hierosolyma in manu regis Assyriorum.

Tu non audivisti quae fecerunt reges Assyriorum, omnem terram ut perdiderunt? Et tu liberaberis? Non liberaverunt eos dii gentium, quas perdiderunt patres mei, et Gozan, et Haran, et Rezeph, quae sunt in terra Themath? Ubi sunt reges Hamath? Et ubi Arpad? Et ubi urbs Sepharvaim, Anganuwa?

Et accepit Ezechias librum a nuntiis, et legit eum, et ascendit in domum Domini, et aperuit eum coram Domino. Et oravit Ezechias ad Dominum dicens,

Domine sabaoth, Deus Israel, qui sedes super cherubim, tu es Deus solus omnis regni orbis terrarum; tu fecisti caelum et terram, Inclina, Domine, aurem tuam, exaudi, Domine, aperi, Domine, oculos tuos, respice, Domine, et vide verba Sennacherib, quae misit ad exprobandum Deum viventem. Super veritatem enim, Domine, desolaverunt reges Assyriorum orbem terrarum totum et terram eorum, Et iecerunt idola eorum in ignem; non enim dii erant, sed opera manuum hominum, ligna et lapides, et reiecerunt eos. Nunc autem, Domine Deus noster, salva nos ex manu eius, ut cognoscat omne regnum terrae, quia tu es Deus solus.

Et missus est Isaias filius Amos ad Ezechiam, et dixit ei: Haec dicit Dominus Deus Israel: Audivi quae orasti ad me de Sennacherim rege Assyriorum. Hic est verbum quod locutus est de eo Deus: despexit te et irrisit te virgo filia Sion; super te caput movit filia Hierusalem. Quem exprobrasti et irritasti? Aut ad quem exaltasti vocem tuam? Et nonne levasti in altum oculos tuos ad Sanctum Israel? Quod per angelos exprobrasti Dominum, tu enim dixisti: Multitudine curruum ego ascendi in altitudinem montium et in ultima Libani, et succidi altitudinem cedri eius et pulchritudinem cupressi, et ingressus sum in altitudinem partis saltus, Et posui pontem et desolavi aquas et omnem congregationem aquae.

Non haec audivisti olim quae ego feci? Ex diebus antiquis mandavi, nunc autem demonstravi devastare gentes in munitis, et habitantes in urbibus munitis. Levavi manus, et exsiccatae sunt, et factae sunt sicut gramen aridum super tecta et sicut agrōstis. Nunc autem requiem tuam et exitum tuum et introitum tuum ego scio. Ira autem tua qua iratus es et amaritudo tua ascendit ad me, et ponam frenum in nasum tuum et camos in labia tua, et convertam te in viam qua venisti.

Hoc autem tibi signum: comedere hoc anno quae seminasti, anno autem secundo reliquias, anno autem tertio seminantes metite, et plantate vineas, et comedetis fructum earum. Et erunt qui relictī sunt in Iudaea: crescent radicem deorsum, et facient semen sursum. Quia ex Hierosolyma erunt qui relictī sunt, et qui salvantur ex monte Sion; zelus Domini sabaoth faciet haec. Propterea sic dicit Dominus de rege Assyriorum: Non intrabit in civitatem hanc, neque iaciet in eam telum, neque imponet super eam scutum, neque circumdabit eam vallo. Sed via qua venit, in ea revertetur, et in civitatem hanc non intrabit, haec dicit Dominus. Defendam civitatem hanc ut eam salvem propter me et propter David servum meum.

Et egressus est angelus Domini, et interfecit de castris Assyriorum centum octoginta quinque milia, et surgentes mane invenerunt omnia corpora mortua. Et abiit conversus Sennacherib rex Assyriorum et habitavit in Nineve. Et cum eum adoraret in domo Nasarach patriarcham eius, Adramelech et Sarasar filii eius percusserunt eum gladiis; ipsi autem salvati

sunt in Armeniam, et regnavit Asordan filius eius pro eo.

38

Factum est autem in tempore illo, afflictus est Ezechias usque ad mortem, et venit ad eum Isaias filius Amos propheta, et dixit ad eum: Haec dicit Dominus: Ordina de domo tua, moreris enim tu, et non vives. Et convertit Ezechias faciem suam ad parietem, et oravit ad Dominum. dicens: Memor esto, Domine, quomodo ambulavi coram te cum veritate, in corde vero, et placentia coram te feci. Et flevit Ezechias fletu magno. Et factum est verbum Domini ad Isaiam dicens, Vade, et dic Ezechiae: haec dicit Dominus Deus David patris tui: audiavi orationem tuam, et vidi lacrymas tuas; ecce addo ad tempus tuum quindecim annos. Et ex manu regis Assyriorum liberabo te et civitatem hanc, et defendam civitatem hanc. Hoc autem tibi signum erit a Domino, quod faciet Deus verbum hoc, Ecce ego converto umbram ascensuum, quos descendit sol decem ascensus domus patris tui; convertam solem decem ascensus, et ascendit sol decem ascensus, quos descendit umbra.

Precatio Ezechiae regis Iudaeae, quando infirmatus est et surrexit ex infirmitate sua.

Ego dixi in altitudine dierum meorum: ibo in portas inferi, relinquam annos reliquos. Dixi: non amplius videbo salutare Dei super terram viventium, non amplius videbo salutare Israel

super terram, non amplius videbo hominem. Defecit ex cognatione mea, reliquerunt reliquum vitae meae; exivit et abiit a me sicut qui tabernaculum dissolvens fixit, sicut tela spiritus meus apud me factus est, mercenarii appropinquantis ad abscindendam. In illa die traditus sum usque ad mane quasi leoni; sic confregit omnia ossa mea, nam ab die usque ad noctem traditus sum. Ut hirundo, sic clamabo, et ut columba, sic gemam; defecerunt enim oculi mei videre in altitudinem caeli ad Dominum, qui eripuit me. et abstulit mihi dolorem animae Domine, de ea enim nuntiatum est tibi, et excitavisti spiritum meum, et consolatus vixi. Elegisti enim animam meam, ut non pereat, et proiecisti post me omnia peccata mea. Non enim qui in inferno sunt te laudabunt, neque mortui te benedicent, neque qui in inferno sunt misericordiam tuam sperabunt. Viventes benedicent te, quemadmodum et ego; ab hodierno enim die filios faciam, qui annuntiabunt iustitiam tuam. Deus salutis meae, et non cessabo te benedicere cum psalterio omnibus diebus vitae meae, coram domo Dei.

Et dixit Isaias ad Ezechiam: Accipe massam ex ficis, et tere, et impone cataplasma, et sanus eris. Et dixit Ezechias: Hoc signum ad Ezechiam, quia ascendam in domum Dei.

39

In illo tempore misit Merodach Baladan, filius Baladan, rex Babyloniae, epistolas et legatos et dona Ezechiae, audiverat enim

quod aegrotatus esset usque ad mortem et surrexisset. Et gavisus est super eis Ezechias, et ostendit eis domum thesauri, et argentum, et aurum, et stacten, et thymiamata, et unguentum, et omnes domos vasorum gazae, et omnia quaecumque erant in thesauris eius, et non erat quicquam quod non ostendit Ezechias in domo sua, et in omni potestate sua.

Et venit Isaïas propheta ad regem Ezechiam, et dixit ad eum: Quid dicunt homines isti? Et unde venerunt ad te? Et dixit Ezechias: Ex terra procul venerunt ad me, ex Babylone. Et dixit Isaïas: Quid viderunt in domo tua? Et dixit Ezechias: Omnia quae in domo mea sunt viderunt, et non est in domo mea quod non viderunt, sed etiam quae in thesauris meis. Et dixit Isaïas ei, audi verbum Domini sabaoth. Ecce dies veniunt, et capient omnia quae in domo tua sunt, et quaecumque congregaverunt patres tui usque ad diem hanc; in Babylonem veniet, et nihil omnino relinquent, dixit autem Deus. Quod etiam ex filiis tuis quos generabis capient, et facient spadones in domo regis Babyloniorum. Et dixit Ezechias Isaïae: Bonum verbum Domini quod locutus est; fiat vero pax et iustitia in diebus meis.

40

Consolamini, consolamini populum meum, dicit Deus. Sacerdotes, loquimini ad cor Jerusalem, consolamini eam, quia impleta est humiliatio eius, solutum est peccatum eius, quia accepit e manu Domini dupla pro peccatis eius.

Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas Dei nostri. Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt omnia curva in rectam, et aspera in plana. Et videbitur gloria Domini, et videbit omnis caro salutare Dei, quia Dominus locutus est.

Vox dicentis: Clama! Et dixi: Quid clamabo? Omnis caro faenum, et omnis gloria hominis sicut flos faeni. Exaruit herba, et flos decidit, Verbum autem Dei nostri manet in aeternum.

Super montem altum ascende, qui evangelizans Sion; eleva in fortitudine vocem tuam, qui evangelizans Hierusalem; elevate, ne timete; dic civitatibus Iuda: ecce Deus vester, ecce Dominus. Dominus cum fortitudine venit, et brachium cum dominio; ecce merces eius cum eo, et opus eius coram eo. Sicut pastor pascet gregem suum, et brachio suo colliget agnos, et gravidas consolabitur. Quis mensus est manu aquam, et caelum spithama, et omnem terram dracu? Quis statuit montes pondere, et valles jugo? Quis cognovit mentem Domini? Et quis consiliarius eius factus est, qui eum instruat? An ad aliquem consilium cepit, et instruxit eum? Aut quis ostendit ei iudicium? Aut viam intellegentiae quis ostendit ei? Si omnes gentes ut stilla de situla et ut momentum librae computatae sunt, ut saliva computabuntur? Libanus autem non sufficiens est ad combustionem, et omnia quadrupedia non sufficientia sunt ad holocaustum. Et omnes gentes ut nihil sunt, et in nihilum reputatae sunt.

Cui assimilavistis Dominum, et cui similitudini assimilavistis eum? Nonne imaginem fecit faber, aut aurifex aurum conflans deauravit eam et similitudinem fabricavit eam? Lignum enim incorruptum eligit faber, et sapienter quaeret quomodo statuet imaginem eius, ut non moveatur. Nonne cognoscetis? nonne audietis? nonne nuntiatum est ab initio vobis? nonne cognovistis fundamenta terrae? Qui tenet circulum terrae, et habitantes in ea sunt tamquam locustae, qui statuit caelum tamquam cameram, et extendit illud tamquam tabernaculum ad habitandum, Qui principes dat quasi ad nihilum regendum, terram vero quasi ad nihilum fecit. Non enim plantaverint, neque seminaverint, neque radix eorum in terram radicata sit, flavit super eos, et exsiccati sunt, et procella eos sicut virgulta accipiet.

Nunc ergo cui me assimilastis, et exaltabor? dixit Sanctus. Levate in altitudinem oculos vestros et videte: quis revelavit haec omnia? Qui produciens secundum numerum mundum suum, omnes super nomine vocabit a multa gloria; et in potentia fortitudinis suae nihil te latuit.

Non enim dicas, Iacob, et quid locutus es, Israel: Abscondita est via mea a Deo, et Deus meus iudicium abstulit, et recessit. Et nunc non cognovisti? Si non audivisti? Deus aeternus, Deus qui praeparavit extrema terrae, non esuriet neque laborabit, neque est investigatio sapientiae eius. dans esurientibus robur, et non dolentibus dolorem. Esurient enim iuniores, et laborabunt iuvenes, et electi invalidi erunt. Qui autem Deum sustinent,

fortitudinem mutabunt, alas crescent sicut aquilae, current et non fatigabuntur, ambulabunt et non esurient.

41

Renovate vos ad me, insulae, nam principes mutabunt fortitudinem; appropinquent et loquantur simul, tunc iudicium nuntient.

Quis excitavit ab ortu iustitiam, vocavit eam secundum pedes eius, et ibit? Dabit coram gentibus, et reges expellet, et dabit in terram gladios eorum, et sicut cremium expulsum arcus eorum. Et persequetur eos; transibit in pace via pedum eius. Quis operatus est et fecit haec? Vocavit eam qui vocat eam a generationibus ab initio; ego Deus primus, et in ea quae veniunt ego sum.

Viderunt gentes et timuerunt, extrema terrae appropinquaverunt, et venerunt simul. judicans unusquisque proximo, et fratri auxiliari. Et dicet: Praevaluit vir faber et faber ferrarius percutiens malleo simul agens, quando quidem dicet: Commissura bona est. Firmaverunt ea clavis, ponent ea, et non movebuntur.

Tu autem, Israel serve mi Iacob, quem elegi, semen Abraham, quem amavi, Non apprehendi ab extremis terrae, et ex speculis eius vocavi te, et dixi tibi: servus meus es, elegi te, et non

dereliqui te. Noli timere, nam tecum sum; noli errare, ego enim sum Deus tuus qui confirmavi te, et auxiliatus sum tibi, et protegi te dextera mea iusta.

Ecce pudebuntur et confundentur omnes qui opponuntur tibi; erunt enim tamquam non existentes, et peribunt omnes adversarii tui. Quaeres eos, et non invenies homines qui insolenter agent in te; erunt enim quasi non existentes, et non erunt qui bellant contra te. Quia ego sum Deus tuus, qui teneo dexteram tuam, qui dico tibi, Noli timere, Iacob paucus, Israel; ego adiuvi te, dicit Deus tuus, qui te redemit, Israel. Ecce feci te ut rotas plaustrum terentes novas serratifformes, et teres montes, et tenues facies colles, et ut paleam pones. et ventilabis, et ventus capiet eos, et procella disperget eos; tu autem laetaberis in sanctis Israel.

Et exultabunt pauperes et egentes, quaerent enim aquam, et non erit; lingua eorum a siti exsiccata est. Ego Dominus Deus, ego exaudiam, Deus Israel, et non derelinquam eos. Sed aperiam super montes flumina, et in medio planorum fontes; faciam desertum in paludes aquarum, et sitientem terram in aquaeductibus. Ponam in terram aqua carentem cedrum et buxum, myrtum et cupressum et albam. Ut videant et cognoscant, et considerent et sciant simul, quod manus Domini fecit haec, et Sanctus Israel ostendit.

Appropinquat iudicium vestrum, dicit Dominus Deus; appropinquaverunt consilia vestra, dicit rex Iacob.

Appropinquent et nuntient vobis quae evenient, aut ea priora quaedam erant, dicite, et advertemus mentem, et sciemus quid sint ea ultima et ea venientia. Dicite nobis, annuntiate nobis ea quae ventura sunt in extremo, et cognoscemus quod dii estis; bene facite et male facite, et admirabimur, et videbimus simul quod unde estis vos, et unde opus vestrum; ex terra abominationem vos elegerunt.

Ego autem excitavi eum a Borea, et eum ab sole orientis; vocabuntur nomine meo. Veniant principes, et sicut lutum figuli, et sicut figulus conculcans lutum, sic conculcabimini. Quis enim annuntiabit ea ex principio, ut sciamus et ea quae ante fuerunt, et dicemus quod vera sunt? Non est qui praedicat, neque qui audit verba vestra. Principium Sioni dabo, et Hierusalem consolabor ad viam. Nam ex nationibus, ecce nemo, et ab idolis eorum non erat qui annuntiaret, et si interrogavero eos, unde estis, non respondebunt mihi. Sunt enim qui vos faciunt, et in vanum qui vos seducunt.

42

Jacob servus meus, suscipiam eum; Israel electus meus, accepit eum anima mea; dedi spiritum meum super eum, iudicium gentibus efferet. Non clamabit, neque dimittet, neque audietur foris vox eius. Calamum fractum non conteret, et linum fumigantem non extinguet, sed in veritatem proferet iudicium. Fulgebit, et non frangetur, donec ponat super terram iudicium,

et in nomine eius gentes sperabunt.

Sic dicit Dominus Deus, qui fecit caelum et fixit eum, qui firmavit terram et ea quae in ea sunt, et dat spiritum populo qui super eam est, et spiritum calcantibus eam. Ego Dominus Deus vocavi te in iustitia, et tenebo manum tuam, et roborabo te, et dedi te in testamentum generis, in lumen gentium, aperire oculos caecorum, educere ex vinculis vinctos et ex domo custodiae sedentes in tenebris.

Ego Dominus Deus sum, hoc est nomen meum, gloriam meam alteri non dabo, neque virtutes meas sculptilibus. Ea quae ab initio fuerunt, ecce, venerunt, et nova quae ego annuntio; et antequam annuntiarem, manifestata sunt vobis.

Cantate Domino hymnum novum, principium eius; glorificate nomen eius ab extremo terrae, qui descenditis in mare et navigatis eam, insulae et qui habitatis in eis. Gaudeat deserta, et villae eius, praedia, et habitantes Kedar; gaudebunt habitantes petram, ab summo montium clamabunt. Dabunt Deo gloriam, virtutes eius in insulis annuntiabunt.

Dominus Deus potestatum exhibit, et conteret bellum, excitabit zelum, et clamabit super inimicos eius cum fortitudine. Tacui, non et semper tacebo et sustinebo? Ut parturiens sustinui, exterrebo et siccabo simul. Desolabo montes et colles, et omnem herbam eorum siccabo, et ponam flumina in insulas, et paludes siccabo. Et ducam caecos in via quam non cognoverunt, et

semitas quas non sciverunt calcare faciam eos; faciam eis tenebras in lucem, et tortuosa in rectam. Haec verba faciam, et non derelinquam eos. Ipsi autem conversi sunt retro; pudefacti pudore qui confidunt in sculptilibus, qui dicunt fusilibus: vos estis dii nostri.

Surdi audite, et caeci respicite ut videatis. Et quis caecus nisi servi mei, et surdi nisi dominantes eorum? et caecati sunt servi Dei. Vidistis pluries, et non custodistis vos apertis auribus, et non audivistis. Dominus Deus deliberavit ut justificaretur, et magnificaret laudem. Et vidi, et factus est populus praedatus et direptus; nam laqueus in thesauris ubique et in domibus simul ubi absconderunt eos, facti sunt in praedam, et non erat qui eriperet rapinam, et non erat qui diceret: Redde.

Quis in vobis qui auscultabit haec? Audite ea quae veniunt. Quibus dedit in diripationem Iacob et Israel diripientibus eum? Nonne Deus, cui peccaverunt, et non volebant in viis eius ambulare neque audire legem eius? Et adduxit super eos iram furoris sui, et praevaluit eos bellum, et comburentes eos in circuitu, et non cognoverunt unusquisque eorum, neque posuerunt super animam.

43

Et nunc sic dicit Dominus Deus qui fecit te, Iacob, et qui finxit te, Israel: ne timeas, quia redemi te, vocavi te nomine tuo, meus es

tu. Et si transibis per aquam, tecum sum, et flumina non obruent te, et si transibis per ignem, non combureris, flamma non comburet te. Quia ego Dominus Deus tuus, Sanctus Israel, qui salvat te, feci commutationem tuam: Aegyptum et Aethiopiam et Syenen pro te. Ex quo honoratus factus es coram me, glorificatus es, et ego te amavi, et dabo homines pro te et principes pro capite tuo. Noli timere, quia tecum sum; ab oriente adducam semen tuum, et ab occidente congregabo te. Dicam Aquiloni: adduc, et Austro: ne prohibeas; adduc filios meos a longinquo, et filias meas ab extremis terrae, omnes quicumque invocati sunt nomine meo, nam in gloria mea praeparavi eum, et finxi eum, et feci eum Et eduxerunt populum caecum, et oculi sunt similiter caeci, et surdi aures habentes.

Omnes nationes congregatae sunt simul, et congregabuntur principes ex eis. Quis annuntiabit haec? Aut ea ex principio quis annuntiabit vobis? Adducant testes eorum et iustificentur, et audiant, et dicant vera.

Estote mihi testes, et ego testis, dicit Dominus Deus, et servus meus quem elegi, ut sciatis et credatis, et intellegatis quia ego sum, ante me non factus est alius Deus, et post me non erit. Ego sum Deus, et non est praeter me salvans. Ego annuntiavi et salvavi, exprobravi, et non erat in vobis alienus; vos mihi testes, et ego Dominus Deus. adhuc ab initio, et non est qui ex manibus meis eripiat; faciam, et quis avertet illud?

Sic dicit Dominus Deus redimens vos, Sanctus Israel: propter vos

mittam in Babylonem, et suscitabo fugientes omnes, et Chaldaei in navibus vinciebuntur. Ego Dominus, Deus sanctus vester, qui constitui Israel regem vestrum.

Sic dicit Dominus, qui dat in mari viam et in aqua forti semitam Qui eduxit currus et equum et turbam fortem, sed dormierunt et non resurgent; extincti sunt ut linum extinctum.

Nolite memorare prima, et antiqua nolite considerare. Ecce ego facio nova, quae nunc orientur, et cognoscetis ea, et faciam in deserto viam, et in inaquosa fluvios. Benedicent me bestiae agri, sirenes et filiae struthionum, quia dedi in deserto aquam et fluvios in terra inaquosa, ad potandum genus meum electum. Populum meum, quem acquisivi, virtutes meas narrare.

Non nunc vocavi te, Iacob, neque fatigari te feci, Israel. Non attulisti mihi oves tuas holocausti tui, neque in sacrificiis tuis glorificasti me; non servum feci te in sacrificiis, neque molestum feci te in ture. Neque acquisivisti mihi argenti sacrificium, neque adipem sacrificiorum tuorum desideravi, sed in peccatis tuis praestitisti mihi, et in iniquitatibus tuis. Ego sum, ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me, et peccata tua, et non recordabor. Tu autem memento, et iudicemus; dic tu iniquitates tuas primus, ut iustificeris. Patres vestri primi et principes vestri transgressi sunt in me. Et polluerunt principes sancta mea, et dedi perdere Iacob, et Israel in opprobrium.

Nunc autem audi, Iacob serve mi, et Israel quem elegi. Thus says the Lord God, who made you and who formed you from the womb, you will still be helped; do not fear, my servant Jacob, and beloved Israel whom I chose. Quia ego dabo aquam in siti iis qui ambulant in loco aquae carente, ponam spiritum meum super semen tuum, et benedictiones meas super filios tuos, et orientur sicut herba inter aquam, et sicut salix super aquam fluentem. Hic dicet: Dei sum, et hic clamabit in nomine Iacob, et alter inscribet manu sua: Dei sum, et in nomine Israel clamabit.

Sic dicit Deus, rex Israel, et qui liberavit eum, Deus sabaoth: ego primus, et ego post haec; praeter me non est Deus. Quis sicut ego? Stet, et vocet, et annuntiet, et praeparet mihi ab quo feci hominem in aevum, et ventura antequam veniant annuntient vobis. Nolite celari neque errare; nonne ab initio audivistis, et nuntiavi vobis? Testes vos estis, si est Deus praeter me.

Et non audierunt tunc qui fingeabant et qui sculpebant, omnes vani, facientes desiderata eorum, quae non proderunt eis, sed pudebuntur. Qui deum fingunt et sculpunt, omnes inutilia faciunt. Et omnes unde facti sunt aruerunt, et surdi ab hominibus congregentur omnes, et stent simul, et confundantur, et pudeantur simul.

Quod faber ferrum acuit, sceparna illud operatus est, et in

terebra illud statuit, et illud in brachio fortitudinis suae operatus est, et esuriet, et infirmabitur, et non bibet aquam. Faber lignum electum in mensura statuit, et glutino illud composuit, et fecit illud ut formam viri et ut pulchritudinem hominis, ut statueret illud in domo. Excidit lignum ex silva, quod Dominus plantavit, pinum, et pluvia id prolongavit. ut sit hominibus in combustionem, et accipiens ab eo calefactus est, et combustis coxerunt panes super eis; id autem reliquum operati sunt deos, et adorant eis. Dimidium eius combussit in igne, et super dimidio eius coxit in carbonibus panes, et super eo carnem assans comedit et satiatus est; et calefactus dixit: Iucundum mihi, quia calefactus sum et vidi ignem. Reliquum autem fecit in deum sculptum, et adorat, et orat dicens: Libera me, quia deus meus es tu.

Non cognoverunt cogitare, quia obscurati sunt ad videndum oculis eorum, et ad intelligendum corde eorum. Et non consideravit in anima sua, neque cognovit prudentia, quod dimidium eius combusserit in igne, et coxerit super carbonibus eius panes, et assans carnes comederit, et reliquum eius in abominationem fecerit, et adorant eum. Scito quod cinis sit cor eorum, et errant, et nemo potest eripere animam suam. Videte, non dicetis quod mendacium in dextera mea sit.

Memento haec, Iacob et Israel, quia puer meus es tu; formavi te puerum meum, et tu, Israel, ne obliviscaris mei. Ecce enim delevi sicut nubem iniquitates tuas et sicut caliginem peccatum tuum; convertere ad me, et redimam te.

Gaudete, caeli, quia misertus est Deus Israel; canite tuba, fundamenta terrae; clamate, montes, laetitiam; colles et omnia ligna quae in eis sunt, quia redemit Deus Iacob, et Israel glorificabitur.

Sic dicit Dominus qui redimit te et fingit te ex ventre: ego Dominus qui perficio omnia, extendi caelum solus et firmavi terram. Quis alius dispergit signa ventriloquorum et divinationes a corde, avertens prudentes in posteriora et consilium eorum stultificans? et statuens verbum servi sui, et consilium nuntiarum suorum verum faciens, qui dicit Hierosolymae: inhabitaberis, et civitatibus Idumeae: aedificabimini, et deserta eius orientur. Qui dicit abyssus: Desolata eris, et flumina tua siccabo. Qui dicit Cyro sapere, et omnes voluntates meas faciet, qui dicit Hierusalem, aedificaberis, et domum sanctam meam fundabo.

45

Sic dicit Dominus Deus christo meo Cyro, cuius dexteram apprehendi, ut audiant coram eo gentes, et fortitudinem regum disrumpam, aperiā coram eo portas, et civitates non claudentur. Ego ante te ibo, et montes aequabo; portas aereas confringam, et vectes ferreos comminuam. Et dabo tibi thesauros obscuros, occultos, invisibiles aperiā tibi, ut scias quod ego Dominus Deus tuus sum, qui voco nomen tuum, Deus Israel. Propter servum meum Iacob, et Israel electum meum, ego

vocabo te nomine tuo, et accipiam te; tu autem non cognovisti me. quod ego Dominus Deus sum, et non est amplius praeter me Deus, roboravi te, et non cognovisti me, ut cognoscant qui ab ortu solis et qui ab occasu, quod non est Deus praeter me; ego Dominus Deus, et non est amplius. Ego qui praeparavi lucem et feci tenebras, qui facio pacem et creo mala, ego Dominus Deus, qui facio omnia haec.

Laetetur caelum desuper, et nubes pluant iustitiam; germinet terra et germinet misericordiam, et iustitia oriatur simul; ego sum Dominus qui creavit te.

Quale melius paravi sicut lutum figuli? Numquid arans arabit terram totam per diem? Numquid dicet lutum figulo: Quid facis, quia non operaris neque habes manus? Numquid respondebit plasma ad eum qui formavit illud? Qui patri dicit, Quid generabis? et matri, Quid parturis?

Quia sic dicit Dominus Deus sanctus Israel, qui fecit ventura: interrogate me de filiis meis, et de operibus manuum mearum mandate mihi. Ego feci terram, et hominem super eam; ego manu mea firmavi caelum; ego omnibus stellis mandavi. Ego excitavi eum regem cum iustitia, et omnes viae eius rectae sunt; hic aedificabit civitatem meam, et captivitatem populi mei convertet, non cum redemptionibus neque cum donis, dixit Dominus Sabaoth.

Sic dicit Dominus sabaoth: laboravit Aegyptus, et mercatura

Aethiopum, et Sabaeimi viri excelsi ad te transibunt, et tibi erunt servi, et post te sequentur vincti catenis, et transibunt ad te, et adorabunt tibi, et in te orabunt, quia in te Deus est, et non est Deus praeter te. Tu enim es Deus, et non scivimus; Deus Israel, salvator. Pudebuntur et confundentur omnes qui opponuntur ei, et ibunt in pudore; renovamini ad me, insulae. Israel salvatur a Domino salute aeterna; non pudebuntur, neque confundentur usque in aeternum.

Sic dicit Dominus qui fecit caelum, hic Deus qui ostendit terram et fecit eam; ipse distinxit eam, non in vacuum fecit eam, sed habitari formavit eam: ego sum Dominus, et non est alius. Non in secreto locutus sum, neque in loco terrae obscuro; non dixi semini Iacob: Vanum quaerite. Ego sum, ego sum Dominus qui loquor iustitiam et annuntio veritatem.

Congregamini et venite, consilium capite simul, vos qui servati estis ex gentibus. Non cognoverunt qui ferunt lignum sculptile eorum, et qui precantur ad deos qui non servant. Si annuntiabunt, accedant, ut sciant simul quis audibilia haec fecit ab initio; tunc nuntiatum est vobis: ego Deus, et non est alius praeter me; iustus et salvator non est extra me. Convertimini ad me, et salvabimini, qui ab extremo terrae; ego sum Deus, et non est alius. Per meipsum iuro: non exhibit ex ore meo iustitia, verba mea non revertentur, quoniam mihi flectet omne genu, et iurabit omnis lingua Deum. Dicens: iustitia et gloria ad eum veniet, et pudebuntur omnes qui separant eos. A Domino iustificabuntur, et in Deo glorificabitur omne semen filiorum Israel.

Cecidit Bel, contrita est Nebo, facta sunt sculptilia eorum in bestias et pecora; tollite ea ligata ut onus laboranti exhausto. Et esurienti non valenti simul, qui non poterunt salvari a bello, ipsi autem captivi ducti sunt.

Audite me, domus Iacobi, et omne reliquum Israel, qui portamini ex utero et educamini ex infante usque ad senectutem, Ego sum, et usque dum senescatis, ego sum; ego tolero vos, ego feci, et ego feram; ego suscipiam, et salvabo vos.

Cui me assimilastis? Videte, machinati estis, qui errant. Qui conferunt aurum ex marsupio et argentum in libra, statuent in pondere, et conducto aurifice fecerunt manu facta, et incurvati adorant ea. Tollunt illud super humerum et ambulant; si autem ponant illud super locum eius, manet nec moveatur; et quisquis clamet ad illum, non audiet, nec a malis salvabit illum.

Memorate haec et gemite, paenitete vos qui decepti estis, convertite corde, et memorate priora ab aevo, quia ego sum Deus, et non est adhuc praeter me, Annuntians prius ultima antequam fieri, et simul consummatum est, et dixi: Omne consilium meum stabit, et omnia quaecumque consiliatus sum faciam. Vocans ab oriente avem et a terra procul de quibus consilium cepi: locutus sum et adduxi, creavi et feci, adduxi eum et prosperum feci iter eius.

Audite me vos qui perdidistis cor, vos qui longe estis a iustitia.
Prope adduxi iustitiam meam, et salutem meam non tardabo;
dedi in Sion salutem Israeli ad gloriam.

47

Descende, sede super terram, virgo filia Babylonis; sede in terra,
filia Chaldaeorum, quia non amplius vocaberis tenera et
delicata. Sume molam, mole farinam, revela velamen tuum,
revela canos tuos, subleva crura, transi flumina. Uncovetur
pudor tuus, apparebunt opprobria tua; iustum ex te capiam, non
amplius tradam hominibus.

Qui te liberavit, Dominus sabaoth, nomen eius Sanctus Israel.

Sede perforata, intra in tenebras, filia Chaldaeorum; non
amplius vocaberis fortitudo regni. Provocatus sum super
populum meum, contaminasti hereditatem meam; ego dedi eos
in manum tuam, tu autem non dedisti eis misericordiam; senis
gravasti iugum valde. Et dixisti: In aeternum ero regnans. Non
cogitasti haec in corde tuo, neque recordata es ultima.

Nunc autem audi haec, delicata, quae sedes, quae confidis, quae
dicis in corde tuo: Ego sum, et non est altera; non sedebo vidua,
neque cognoscam orbitatem. Nunc autem venient super te duo
haec subito in die uno, orbitas et viduitas veniet subito super te
in veneficio tuo, in fortitudine incantationum tuarum valde. Spe

nequitiae tuae; tu enim dixisti: Ego sum, et non est altera.
Cognosce: intelligentia horum erit, et fornicatio tua tibi pudor. Et
dixisti cordi tuo: Ego sum, et non est altera.

Et veniet super te perditio, et non cognoscas foveam, et cades in
eam, et veniet super te miseria, et non poteris pura fieri, et
veniet super te subito perditio, et non cognosces. Sta nunc in
incantationibus tuis et in multa magia tua, quae discebas ex
iuventute tua, si poteris adiuvari. Defatigatus es in consiliis tuis;
stent igitur et salvent te astrologi caeli; qui vident stellas,
nuntient tibi quid super te venturum sit. Ecce omnes sicut
frugana super igni comburentur, et non eripient animam
eorum ex flamma, quia habes carbones ignis ut sedeas super
eos. Hi isti erunt tibi auxilium; laboravisti in commutatione ex
iuventute. Homo secundum se ipsum erravit; tibi autem non erit
salus.

48

Audite haec, domus Iacob, qui vocati estis super nomen Israel et
ex Iuda egressi estis, qui iuratis nomine Domini Dei Israel,
commemorantes non cum veritate neque cum iustitia, et
tenentes nomen civitatis sanctae, et in Deum Israel innixi,
Dominus sabaoth nomen eius. Priora adhuc nuntiavi, et ex ore
meo exiit, et audibile factum est, subito feci, et advenit.

Scio quod durus es, et nervus ferreus cervix tua est, et frons tua

aenea est. Et annuntiavi tibi olim ea quae, antequam venirent super te, audita tibi feci, ne quando dicas quod idola mihi fecerunt, et dicas quod sculptilia et fusilia mandata mihi sunt. Audivistis omnia, et vos non cognovistis, sed audita tibi feci nova ab hoc nunc, quae mellent fieri, et non dixisti. Nunc fit, et non olim, et non prioribus diebus audivisti ea, ne dicas: Ita, scio ea. Neque cognovisti, neque credidisti, neque ab initio aperui aures tuas; cognovi enim quod reprobans reprobabis, et iniquus adhuc ex utero vocaberis.

Propter nomen meum ostendam tibi iram meam, et gloriosa mea adducam super te, ut non perdam te. Ecce vendidi te, non propter argentum, sed liberavi te ex camino paupertatis. Propter me faciam tibi, quia nomen meum profanatum est, et gloriam meam alteri non dabo.

Audi me, Iacob, et Israel quem ego voco: ego sum primus, et ego sum in aeternum. Et manus mea fundavit terram, et dextera mea firmavit caelum; vocabo eos, et stabunt simul. Et congregabuntur omnes, et audient: quis eis nuntiavit haec? Amans te feci voluntatem tuam super Babylonem, ut tollerem semen Chaldaeorum. Ego locutus sum, ego vocavi, duxerunt eum, et prosperum feci viam eius.

Adducite ad me et audite haec: non ab initio in occulto locutus sum; quando factum est, illic eram; et nunc Dominus Dominus misit me et spiritum eius. Sic dicit Dominus, qui liberavit te, Sanctus Israel: Ego sum Deus tuus, monstravi tibi ut invenires

viam in qua ambulabis. Et si audivisses mandata mea, facta esset velut flumen pax tua, et iustitia tua ut fluctus maris, Et factum esset sicut harena semen tuum, et progenies ventris tui sicut pulvis terrae; neque nunc extirpatus esses, neque periret nomen tuum coram me.

Exite e Babylone fugientes a Chaldaeis, vocem laetitiae annuntiate, et audibile fiat hoc, annuntiate usque ad extremum terrae, dicite: Eripuit Dominus servum suum Iacob. Et si sitient, per desertum ducet eos; aquam ex petra educet eis, scindetur petra, et fluet aqua, et bibit populus meus. Non est gaudium, dicit Dominus, impiis.

49

Audite me, insulae, et attendite, gentes: per tempus multum stabit, dicit Dominus; ex ventre matris meae vocavit nomen meum. Et posuit os meum ut gladium acutum, et sub tegumento manus eius abscondit me; posuit me ut telum electum, et in pharetra eius abscondit me. Et dixit mihi: Servus meus es tu, Israel, et in te glorificabor. Et ego dixi: inaniter laboravi, in vanum et in nihil dedi fortitudinem meam; propterea iudicium meum apud Dominum, et labor meus coram Deo meo. Et nunc sic dicit Dominus, qui formavit me ex ventre servum sibi ad congregandum Iacob ad eum et Israel: congregabor et glorificabor coram Domino, et Deus meus erit mihi fortitudo. Et dixit mihi: Magnum tibi est vocari te puerum meum, statuere

tribus Iacob, et dispersionem Israel convertere; ecce dedi te in testamentum generis, in lucem gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terrae.

Sic dicit Dominus, qui liberavit te, Deus Israel: Sanctificate eum qui despicit animam suam, detestatum a nationibus, servum principum; reges videbunt eum, et surgent principes, et adorabunt eum, propter Dominum, quia fidelis est Sanctus Israel, et elegi te.

Sic dicit Dominus: tempore accepto exaudivi te, et in die salutis auxiliatus sum tibi, et formavi te, et dedi te in foedus gentium ad constituendam terram, et ad possidendas hereditates desertas, Dicentem iis qui in vinculis sunt: Exite, et iis qui in tenebris sunt: Revelamini. In omnibus viis pascentur, et in omnibus semitis pascua eorum erunt. Non esurient neque sitient, neque percutiet eos aestus neque sol, sed miserans eos consolabitur, et per fontes aquarum ducet eos. Et ponam omnem montem in viam et omnem semitam in pascuum illis. Ecce hi procul venient, hi a Borea et mari, alii autem ex terra Persarum.

Laetamini, caeli, et exsultet terra, erumpant montes laetitiam, quia misertus est Deus populum suum, et humiles populi sui consolatus est.

Dixit autem Sion: Reliquit me Dominus, et Dominus oblitus est mei. Numquid obliviscetur mulier infantem suum, ut non misereatur filiorum uteri sui? Etsi illa oblita fuerit, ego tamen

non obliviscar tui, dicit Dominus.

Ecce in manibus meis depinxi muros tuos, et coram me es semper. Et cito aedificaberis ab iis a quibus destructa es, et qui te desolaverunt exhibunt ex te.

Tolle in circuitu oculos tuos et vide omnes; ecce congregati sunt et venerunt ad te. Vivo ego, dicit Dominus, quia omnes eos sicut ornamentum indues et circumdabis eos sicut ornamentum sponsa. Quia deserta tua et corrupta et lapsa nunc angustiabuntur ab habitantibus, et longe fient a te qui devorant te. Dicent enim in aures tuas filii tui, quos perdidisti: Angustus mihi est locus; fac mihi locum, ut habitem. Et dices in corde tuo: Quis genuit mihi hos? Ego autem sine liberis et vidua eram; hos autem quis nutrit mihi? Ego autem relicta sum sola; hi autem mihi ubi erant?

Sic dicit Dominus Dominus: ecce levo ad gentes manum meam, et ad insulas tollam signum meum; et adducent filios tuos in sinu, filias autem tuas super umeros tollent. Et erunt reges nutritii tui, principes autem eorum nutrices tuae; super faciem terrae adorabunt te, et pulverem pedum tuorum lingent, et cognosces quod ego Dominus sum, et non pudefient qui me expectant.

Num accipiet aliquis a gigante spolia? Et si captivum duxerit aliquis iniuste, servabiturine? Quia sic dicit Dominus: Si quis capiet gigantem, accipiet spolia; accipiens autem a forte

salvabitur. Ego autem iudicium tuum iudicabo, et ego filios tuos liberabo. Et edent qui oppresserunt te carnes eorum, et bibent sicut vinum novum sanguinem eorum, et inebriabuntur, et sentiet omnis caro quod ego Dominus qui liberavi te, et suscipiens fortitudinem Iacob.

50

Sic dicit Dominus: Quale est librum repudii matris vestrae quo dimisi eam? Aut cui creditori vendidi vos? Ecce peccatis vestris venditi estis, et iniquitatibus vestris dimisi matrem vestram. Cur veni, et non erat homo? vocavi, et non erat qui oboediret? numquid non valet manus mea ad liberandum? aut non valeo ad eruendum? ecce increpatione mea desolabo mare, et ponam flumina deserta, et siccabuntur pisces eorum quia non erit aqua, et morientur in siti. Induam caelum tenebris, et sicut saccum ponam velamentum eius.

Dominus Dominus dat mihi linguam educationis, ut cognoscam quando necesse sit dicere verbum; posuit mihi mane, addidit mihi aurem ad audiendum. et disciplina Domini aperit aures meas, ego autem non inoboedio neque contradico. Dorsum meum dedi in flagella, maxillas autem meas in alapas, faciem autem meam non averti ab ignominia sputorum. et Dominus Dominus adiutor mihi factus est; propterea non confusus sum, sed posui faciem meam sicut solidam petram, et cognovi quod non pudefiar. Quod appropinquat qui iustificavit me, quis est qui

iudicatur mihi? Resistat mihi simul, et quis est qui iudicatur mihi? Appropinquet mihi. Ecce Dominus Dominus auxiliabitur mihi, quis nocebit me? ecce omnes vos sicut vestimentum veterascetis, et tinea devorabit vos.

Quis in vobis timens Dominum? audiat vocem servi eius. Qui ambulant in tenebris, et non est illis lux, confidite in nomine Domini, et innitimini in Deo. Ecce omnes vos ignem accenditis, et flammam roboratis; ite in luce ignis vestri, et in flamma quam accendistis. Per me facta sunt haec vobis; in dolore dormietis.

51

Audite me qui persequimini iustum et quaeritis Dominum; inspicite in solidam petram quam excidistis et in foveam lacus quem fodistis. Aspicite in Abraham patrem vestrum et in Sarran, quae peperit vos, quia unus erat, et vocavi eum et benedixi eum et amavi eum et multiplicavi eum. Et te nunc consolabor, Sion, et consolatus sum omnia deserta eius, et ponam deserta eius sicut paradisum, et ea ad occasum eius sicut paradisum Domini; laetitiam et exultationem invenient in ea, confessionem et vocem laudis.

Audite me, audite me populus meus, et reges ad me aures praebeate, quia lex a me exhibit, et iudicium meum in lucem gentium. Appropinquat celeriter iustitia mea, et exhibit sicut lux salutare meum, et in brachium meum gentes sperabunt; me

insulae expectabunt, et in brachium meum sperabunt. Tollite in caelum oculos vestros, et inspicite in terram deorsum, quia caelum sicut fumus firmatus est, terra autem sicut vestimentum veterascet, habitantes autem sicut haec morientur; salutare autem meum in aevum erit, iustitia autem mea non deficiet.

Audite me qui scitis iudicium, populus cuius lex mea in corde vestro est, nolite timere opprobrium hominum, et contemptu eorum nolite vinci. Sicut enim vestimentum a tempore comedetur, et sicut lana a tineas comedetur, iustitia autem mea in aeternum erit, et salutare meum in generationes generationum.

Expergiscere, expergiscere, Hierusalem, et indue fortitudinem brachii tui; expergiscere sicut in principio diei, sicut generatio saeculi. Nonne tu es quae desolasti mare, aquam abyssi multitudinem? quae posuisti profunda maris viam transitus liberatis et redemptis? A Domino enim convertentur, et venient in Sion cum laetitia et exultatione aeterna; super caput enim eorum laus et laetitia comprehendet eos, fugit dolor et tristitia et gemitus.

Ego sum, ego sum qui te consolor, cognosce quis ens timuisti ab homine mortali, et a filio hominis, qui velut herba exsiccati sunt. Et oblitus es Deum qui fecit te, qui fecit caelum et fundavit terram, et timuisti semper omnibus diebus faciem irae oppressoris tui, quomodo enim deliberavit tollere te, et nunc ubi est ira oppressoris tui? In enim te salvari non stabit, neque morabitur, quia ego sum Deus tuus, qui turbat mare et sonat

fluctus eius, Dominus sabaoth nomen mihi est. Ponam verba mea in os tuum, et sub umbra manus meae tegam te, in qua statui caelum et fundavi terram, et dicet Sion: populus meus es tu.

Expergiscere, expergiscere, surge Hierusalem, quae bibens ex manu Domini poculum irae eius; poculum enim casus, poculum irae bibisti et exhausisti. Et non erat qui consolabatur te ex omnibus filiis tuis quos peperisti, et non erat qui apprehendebat manum tuam, neque ex omnibus filiis tuis quos exaltasti. Ideo haec opposita sunt tibi, quis condolebit tibi? Cadaver et contritio, fames et gladius, quis consolabitur te? Filii tui, qui inopia laborant, qui dormiunt super finem omnis exitus sicut beta semicocta, qui pleni sunt ira Domini, exhausti per Dominum Deum.

Propterea audi humiliata, et ebria non ex vino. Sic dicit Dominus Deus qui iudicat populum suum: ecce tuli de manu tua poculum ruinae, calicem irae meae, et non addes amplius bibere illud. Et dabo id in manus eorum qui iniuriam fecerunt tibi et eorum qui humiliaverunt te, qui dixerunt animae tuae: Inclina te, ut transeamus, et posuisti quasi terram medium tuum foris transeuntibus.

52

Expergiscere, expergiscere, Sion; indue fortitudinem tuam, Sion,

et tu indue gloriam tuam, Hierusalem, civitas sancta; non amplius addetur ut transeat per te incircumcisis et immundus. Excute pulverem et surge, sede, Hierusalem; exue vinculum colli tui, captiva filia Sion.

Quia haec dicit Dominus: gratis venditi estis, et non argento redimemini. Sic dicit Dominus: In Aegyptum descendit populus meus prius ut peregrinaret ibi, et in Assyrios vi ducti sunt. Et nunc quid estis hic? Haec dicit Dominus: quia captus est populus meus gratis, admiramini et ululatis. Haec dicit Dominus: per vos continenter nomen meum blasphematur in gentibus. Propterea cognoscet populus meus nomen meum in die illa, quia ego sum ipse qui loquor; praesens sum sicut hora super montes. Sicut pedes evangelizantis auditionem pacis, sicut evangelizans bona, quia audibilem faciam salutem tuam, dicens: Sion, regnabit Deus tuus. Quod vox custodientium te exaltata est, et voce simul laetabuntur, quia oculi ad oculos videbunt, quando miserebitur Dominus Sion. Erumpat laetitia simul deserta Hierusalem, quia misertus est Dominus eius, et eripuit Hierusalem. Et revelabit Dominus brachium sanctum suum coram omnibus gentibus, et videbunt omnes fines terrae salutem a Deo nostro.

Discedite, discedite, exite inde, et immundum ne tangatis; exite de medio eius, separamini qui fertis vasa Domini. Quod non cum perturbatione exhibitis, neque fuga ibitis; praecedet enim prior vestrum Dominus, et qui congregat vos, Deus Israel.

Ecce, intellet servus meus, et exaltabitur, et glorificabitur

valde. Quo modo obstupescant super te multi, sic inglorius erit ab hominibus aspectus tuus, et gloria tua a filiis hominum. Sic admirabuntur gentes multae super eum, et continebunt reges os eorum, quia quibus non nuntiatum est de eo videbunt, et qui non audierunt intelligent.

53

Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est? Nuntiavimus sicut puerum coram eo, sicut radicem in terra sitiendi; non est forma ei neque gloria, et vidimus eum, et non habebat formam neque pulchritudinem. Sed forma eius inhonora et deficiens apud filios hominum, homo in plaga existens et sciens ferre morbum, quia aversus est vultus eius, inhonoratus est et non reputatus est. Hic peccata nostra fert, et pro nobis dolet, et nos putavimus eum esse in labore, et in plaga, et in afflictione. Ipse autem vulneratus est propter peccata nostra, et contusus est propter iniquitates nostras; disciplina pacis nostrae super eum, livore eius nos sanati sumus. Omnes sicut oves erravimus, homo via sua erravit, et Dominus tradidit eum peccatis nostris.

Et ipse propter malum tractatum non aperit os suum; sicut ovis ad occisionem ductus est, et sicut agnus coram tondente mutus, sic non aperit os. In humiliatione iudicium eius sublatum est; generationem eius quis enarrabit? Quoniam tollitur de terra vita eius, propter iniquitates populi mei ductus est ad mortem. Et

dabo malos pro sepultura eius et divites pro morte eius, quia iniquitatem non fecit neque dolum in ore eius. Et Dominus vult purgare eum a plaga, si detis pro peccato, anima vestra videbit semen longaeuum, Et vult Dominus auferre a labore animae eius, monstrare ei lucem, et formare intelligentia, iustificare iustum bene servientem multis, et peccata eorum ipse feret. Propterea ipse hereditabit multos, et fortium dividet spolia, pro quibus tradita est in mortem anima eius, et in iniquis reputatus est, et ipse peccata multorum obtulit, et propter iniquitates eorum traditus est.

54

Gaude, sterilis quae non paris; erumpe et clama, quae non laboras, quia multi filii desertae, magis quam eius quae habet virum; dixit enim Dominus. Dilata locum tentorii tui, et aulaeas tuas fige, ne parcas, longos fac funiculos tuos, et palos tuos confirma, Adhuc in dexteram et sinistram extende, et semen tuum gentes hereditabit, et urbes desolatas inhabitabis. Non timeas, quia pudorem passa es, neque verecunderis, quia exprobratus es, quia ignominiam aeternam obliviscaris, et opprobrium viduitatis tuae non memineris amplius. Quia Dominus qui te facit, Dominus sabaoth nomen eius, et qui te liberavit, ipse Deus Israel, in omni terra vocabitur. Non ut mulierem derelictam et pusillanimam vocavit te Dominus, neque ut mulierem ex iuventute odiosam, dixit Deus tuus.

Per tempus parvum reliqui te, sed cum misericordia magna miserebor tui. In ira parva averti faciem meam a te, et in misericordia aeterna miserebor tui, dixit qui liberavit te Dominus.

Ab aquis quae super Noe fuerunt hoc mihi est, quemadmodum iuravi ei in tempore illo terrae non irasci super te amplius, neque in comminatione tua montes removeri. Nec colles tui movebuntur; sic nec misericordia mea erga te deficiet, nec foedus pacis tuae removebitur, dixit enim propitius tibi Dominus.

Humilis et instabilis, non vocata es; ecce, ego praeparo tibi carbonem lapidem tuum, et fundamenta tua sapphirum. et ponam pinnas tuas iaspidem, et portas tuas lapides crystallinos, et circumvallationem tuam ex lapidibus electis et omnes filios tuos doctos a Deo, et in multa pace filios tuos. Et in iustitia aedificaberis; abstine ab iniusto, et non timebis, et tremor non appropinquabit tibi. Ecce peregrini venient ad te per me, et peregrinabuntur apud te, et ad te confugient.

Ecce ego creavi te, non sicut faber sufflans carbones et proferens vas ad opus; ego autem creavi te, non ad perditionem corrumpendam. Omne vas praeparatum contra te non prosperabitur, et omnem vocem quae consurget contra te in iudicium condemnabis; illi autem nocentes tui erunt in hac re. Haec est hereditas servorum Domini, et vos eritis mihi iusti, dicit Dominus.

Qui sitientes ite super aquam, et quicumque non habetis argentum, profecti emite et edite sine argento et pretio vinum et adipem. Cur argentum aestimatis, et laborem vestrum non in satietatem? Audite me, et comedetis bona, et luxuriabit in bonis anima vestra.

Attendite auribus vestris, et sequimini vias meas, audite me, et vivet in bonis anima vestra, et disponam vobis testamentum aeternum, sancta David fidelia. Ecce, testimonium in nationibus dedi eum, principem et praecipientem nationibus. Nationes quae non sciunt te invocabunt te, et populi qui non sciunt te ad te confugient propter Dominum Deum tuum, Sanctum Israel, quia glorificavit te.

Quaerite Dominum, et cum inveniatis eum invoke, quando autem appropinquet vobis. Relinquat impius vias suas, et vir iniquus consilia sua, et convertatur ad Dominum, et miserebitur eius, quia multum dimittet peccata vestra. Non enim sunt consilia mea sicut consilia vestra, neque sicut viae vestrae viae meae, dicit Dominus. Sed quomodo distat caelum a terra, sic distat via mea a viis vestris, et cogitationes vestrae a cogitatione mea. Sicut enim descendat pluvia aut nix de caelo, et non revertatur donec inebriaverit terram, et parturiat, et germinet, et det semen seminanti, et panem in cibum, Sic erit verbum meum quod si exierit ex ore meo: non revertetur donec

perficiatur quaecumque volui, et prosperabo vias tuas et mandata mea. In laetitia enim exhibitis, et in gaudio docebimini; nam montes et colles exsultabunt expectantes vos in gaudio, et omnia ligna agri plaudent ramis. Et pro virgulto ascendet cupressus, pro pulicaria vero ascendet myrtus, et erit Dominus in nomen et in signum aeternum, et non deficiet.

56

Haec dicit Dominus: Custodite iudicium et facite iustitiam, quia appropinquavit salutare meum ut veniat et misericordia mea ut reveletur. Beatus vir qui facit haec, et homo qui tenet illa, et custodit sabbata ne profanet, et servat manus suas ne faciat iniusta.

Non dicat alienigena qui adhaeret ad Dominum: Separabit me ergo Dominus a populo suo; et non dicat eunuchus: Quia lignum ego sum aridum. Haec dicit Dominus eunuchis qui custodierint sabbata mea, et elegerint quae ego volo, et tenuerint pactum meum, Dabo illis in domo mea et in muro meo locum nominatum, meliorem filiorum et filiarum; nomen aeternum dabo illis, et non deficiet. et alienigenis qui adhaerent Domino ut serviant ei et ament nomen Domini ut sint ei servi et ancillae et omnes qui custodiunt sabbata mea ne profanent et tenent foedus meum Inducam eos in montem sanctum meum, et laetificabo eos in domo orationis meae; holocausta eorum et sacrificia eorum erunt accepta super altare meum, nam domus

mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus. Dixit Dominus congregans dispersos Israel: congregabo super eum congregationem.

Omnes bestiae ferae, venite, edite omnes bestias silvae. Videte, quia excaecati sunt omnes; non cognoverunt. Canes muti non poterunt latrare, somniantes lectum, amantes dormire. Et canes impudentes animo, non scientes saturitatem, et sunt mali non scientes intelligentiam; omnes viis suis secuti sunt, unusquisque secundum suum.

57

Videte quomodo iustus periit, et nemo excipit corde, et viri iusti tolluntur, et nemo intellegit; a facie enim iniustitiae sublatus est iustus. In pace erit sepultura eius, sublatus est de medio.

Vos autem adducite huc, filii iniqui, semen adulterorum et meretricis. In quo delectati estis? Et super quem aperuistis os vestrum? Et super quem laxastis linguam vestram? Nonne vos estis filii perditionis, semen iniquum? Qui idola sub arboribus densis hortantur, mactantes liberos suos in convallibus inter petras. Illa tua pars est, haec tua sors est, et illis effudisti libationes, et his obtulisti sacrificia; super his ergo non irascar?

Super montem altum et sublimem, ibi lectus tuus, et ibi ascendere fecisti sacrificia tua. et post postes ianuae tuae

posuisti monumenta tua; putavisti quod, si a me recederes, plus aliquid haberes; amavisti dormientes tecum, Et multiplicasti fornicationem tuam cum eis, et multos fecisti longe a te, et misisti legatos ultra fines tuos, et humiliatus es usque ad infernum. In multis itineribus tuis laboravisti, et non dixisti Cessabo roborans, quia fecisti haec; propterea non indigisti mei.

Quem verendo timuisti, et mentita es me, et non recordata es mei, neque cepisti me in mentem, neque in cor tuum? Et ego te videns neglego, et me non timuisti.

Et ego annuntiabo iustitiam tuam et mala tua, quae non proficient te, Quando clamaveris, liberent te in tribulatione tua; hos enim omnes ventus capiet, et auferet tempestas. Qui autem tenentes me possidebunt terram, et hereditabunt montem sanctum meum. Et dicent: Purgate a facie eius vias, et tollite offendicula a via populi mei.

Haec dicit Altissimus, in excelsis habitans per aevum, Sanctus in sanctis, nomen ipsi, Altissimus in sanctis requiescens, et pusillanimis dans longanimitatem, et dans vitam iis qui contrito sunt corde. Non in aeternitatem vindicabo vos, neque continuo irascar vobis; spiritus enim a me exhibit, et flatum omnem ego feci. Propter peccatum, aliquid parvum, contristavi eum, et percussi eum, et averti faciem meam ab eo, et contristatus est, et ivit tristis in viis suis. Vias eius vidi, et sanavi eum, et consolatus sum eum, et dedi ei consolationem veram. Pacem super pacem his qui longe sunt et his qui prope sunt, et dixit Dominus: sanabo

eos.

Iniusti autem iactabuntur et requiescere non poterunt. Non est gaudium impiis, dixit Deus.

58

Clama in fortitudine et non parcas; sicut tuba eleva vocem tuam et nuntia populo meo peccata eorum, et domui Iacob iniquitates eorum. Me diem ex die quaerunt, et cognoscere meas vias desiderant, ut populus iustitiam fecisse et iudicium Dei sui non reliquisset; rogant me nunc iudicium iustum, et appropinquare Deo desiderant. Dicentes: Quid, quod ieiunavimus et non vidisti? Humiliavimus animas nostras et non cognovisti? In diebus enim ieiuniorum vestrorum invenitis voluntates vestras, et omnes subiectos vestros opprimitis.

Si in iudicia et pugnas ieiunatis, et tunditis pugnis humilem, ut quid mihi ieiunatis sicut hodie, ut audiat in clamore vox vestra? Non hanc ieiunationem elegi, et diem ad humiliandum hominem animam eius, neque si flexeris ut anulum cervicem tuam, et saccum et cinerem substraveris, neque sic vocabitis ieiunationem acceptam. Non talem ieiunium elegi, dicit Dominus, sed solve omnem vinculum iniustitiae, dissolve strangulationes violentarum transactionum, dimitte fractos in remissionem, et omnem scripturam iniustam disrumpe. Frange famelico panem tuum, et pauperes sine tecto introduce in

domum tuam; si videris nudum, vesti, et a propinquis seminis tui non despicias.

Tunc erumpet matutina lux tua, et sanatio tua celeriter orietur, et praecedet te iustitia tua, et gloria Dei circumdabit te. Tunc clamabis, et Deus te audiet; adhuc loquente te dicet: Ecce, adsum, si removeris a te vinculum et extentionem manus et verbum murmuris. et des esurenti panem ex anima tua, et animam humiliatam saties, tunc orietur in tenebris lux tua, et tenebrae tuae sicut meridies. Et erit Deus tuus tecum iugiter, et satiaberis sicut desiderat anima tua, et ossa tua impinguabuntur, et eris velut hortus irrigatus, et velut fons cuius aqua non defecit. Et aedificabuntur deserta tua aeterna, et erunt fundamenta tua aeterna generationum per generationes, et vocaberis aedificator rupturarum, et semitas tuas in medio quiescere facies.

Si averteris pedem tuum a sabbatis ne facias voluntates tuas in die sancto, et vocabis sabbata delicata, sancta Deo, non tolles pedem tuum ad opus, neque loqueris verbum in ira ex ore tuo, Et eris confidens in Domino, et ascendere te faciet super bona terrae, et cibabit te hereditatem Iacob patris tui; os enim Domini locutum est haec.

59

Nonne valet manus Domini ad salvandum? aut gravem fecit

aurem suam ne audiat? Sed peccata vestra separant inter vos et Deum, et propter peccata vestra avertit faciem suam a vobis ne misereatur. Manus enim vestrae pollutae sunt sanguine, et digiti vestri in peccatis; labia autem vestra locuta sunt iniquitatem, et lingua vestra iniustitiam meditatur.

Nemo loquitur iusta, neque est iudicium verum; confisi sunt super vana et loquuntur vacua, quia concipiunt laborem et pariunt iniquitatem. Ova aspidum fregerunt et telam araneae texunt; et qui ova eorum editurus est, confringens illud, invenit in eo basiliscum. Tela eorum non erit in vestimentum, neque induantur ab operibus eorum; nam opera eorum opera iniquitatis sunt. Pedes autem eorum super malitiam currunt, celeres effundere sanguinem, et cogitationes eorum cogitationes ex caedibus; contritio et miseria in viis eorum. Et viam pacis non sciunt, et non est iudicium in viis eorum; semitae enim eorum distortae sunt quas peragrant, et non sciunt pacem.

Propterea discessit iudicium ab eis, et non comprehendat eos iustitia; sustinentibus eis lux, facta est eis tenebrae; manentes splendorem in intempestivitate ambulaverunt. Palpabunt sicut caeci parietem, et sicut non existentibus oculis palpabunt, et cadent in meridie sicut in media nocte, sicut morientes gemunt. Ut ursus et ut columba simul ibunt, expectavimus iudicium, et non est salus; longe recessit a nobis.

Multa enim est nostra iniquitas coram te, et peccata nostra restiterunt nobis; nam iniquitates nostrae in nobis sunt, et

iniustitias nostras cognovimus. Impie egimus et mentiti sumus, et recessimus retro a Deo nostro, locuti sumus iniusta et inobedientes fuimus, concepimus et meditati sumus ex corde nostro verba iniusta. Et removimus retro iudicium, et iustitia longe recessit, quia consumpta est in viis eorum veritas, et per rectas non poterant transire. Et veritas ablata est, et mutaverunt mentem intelligendi. Et vidit Dominus, et non placuit ei, quia non erat iudicium.

Et vidit, et non erat vir, et observavit, et non erat qui adiuveret; et defendit eos brachio suo, et misericordia sua confirmatus est. Et induit iustitiam ut loricam, et posuit galeam salutis super caput, et induit vestimentum ultionis, et tegumentum eius. ut redditurus retributionem opprobrii adversariis. Et timebunt qui ab occasu nomen Domini, et qui ab ortu solis nomen gloriosum; veniet enim ut flumen violentus ira a Domino, veniet cum furore.

Et veniet propter Sion liberator, et avertet impietates ab Iacob. Et hoc illis foedus quod a me est, dixit Dominus: spiritus meus qui est super te, et verba quae dedi in os tuum, non deficient ex ore tuo, et ex ore seminis tui; dixit enim Dominus: ab hoc tempore et in aevum.

60

Illuminare, illuminare, Hierusalem, venit enim lumen tuum, et

gloria Domini super te orta est. Ecce, tenebrae operient terram, et caligo super gentes; super te autem apparebit Dominus, et gloria eius super te videbitur. Et ibunt reges ad lucem tuam, et gentes ad claritatem tuam.

Tolle in circuitu oculos tuos, et vide congregatos filios tuos; venerunt omnes filii tui de longe, et filiae tuae super humeros tollentur. Tunc videbis, et timebis, et stupebis corde, quia mutabuntur in te divitiae maris et nationum et populorum, et venient tibi greges camelorum, Et operient te cameli Midiam et Gaipha; omnes ex Saba venient, ferentes aurum et tus ferent, et salutare Domini evangelizabunt. Et omnes oves Kedar congregabuntur, et arietes Nebaioth venient, et offerentur accepta super altare meum, et domus orationis meae glorificabitur.

Quinam isti sunt, qui ut nubes volant, et velut columbae cum pullis ad me? Me insulae sustinuerunt, et naves Tharsis in primis, ad adducendos filios tuos de longe, et argentum et aurum eorum cum eis, propter nomen Domini sanctum, et propter Sanctum Israel gloriosum esse. Et aedificabunt alieni muros tuos, et reges eorum assistant tibi; propter iram enim meam percussi te, et propter misericordiam amavi te. Et aperientur portae tuae continuo, die et nocte non claudentur, ut introducatur ad te virtus gentium, et reges eorum adducti. Nam nationes et reges, qui non servient tibi, peribunt, et nationes desolatione vastabuntur.

Et gloria Libani ad te veniet, in cupresso et pinu et cedro simul, ad glorificandum locum sanctum meum.

Et ibunt ad te timentes filii eorum qui humiliaverunt te et qui provocaverunt te, et vocaberis Civitas Sion sancti Israel. Propter id quod facta es derelicta et odio habita, et non erat qui auxiliaretur, ponam te exsultationem aeternam, gaudium generationum in generationes.

Et lactabis lac nationum, et divitias regum manducabis, et cognosces quod ego Dominus salvans te et eripiens te Deus Israel. Et pro aere afferam tibi aurum, pro ferro autem afferam tibi argentum, pro lignis autem afferam tibi aes, pro lapidibus autem ferrum, et dabo principes tuos in pace et episcopos tuos in iustitia. Et non audietur adhuc iniustitia in terra tua, neque contritio neque miseria in finibus tuis, sed vocabuntur Salutare moenia tua, et portae tuae Sculptura. Et non erit tibi amplius sol in lucem diei, neque ortus lunae illuminabit tibi noctem, sed erit tibi Dominus lumen aeternum, et Deus gloria tua. Non enim occidet sol tibi, et luna tibi non deficiet; erit enim tibi Dominus lumen aeternum, et complebuntur dies luctus tui. Et populus tuus omnis iustus; per aevum hereditabunt terram, custodiens plantationem, opera manuum eius, in gloriam. Paucus erit in milia, et minimus in gentem magnam; ego Dominus secundum tempus congregabo eos.

Spiritus Domini super me, cuius causa unxit me; evangelizare pauperibus misit me, sanare eos qui contrito sunt corde, praedicare captivis remissionem et caecis visum recipere. vocare annum Domini acceptum et diem retributionis, consolari omnes lugentes Dari lugentibus Sion ipsis gloriam pro cinere, unguentum laetitiae lugentibus, secundum stolam gloriae pro spiritu taedii, et vocabuntur generationes iustitiae, plantatio Domini in gloriam.

Et aedificabunt deserta aeterna, desolata prius exsuscitabunt, et renovabunt urbes desertas, desolatas in generationes. Et venient alieni pascentes oves tuas, et alieni aratores et vinitores. Vos autem sacerdotes Domini vocabimini, ministri Dei; fortitudinem gentium comedetis, et in divitiis eorum admirabimini. Sic ex secunda hereditabunt terram, et laetitia aeterna super capita eorum. Ego enim sum Dominus qui amo iustitiam et odi rapinas ex iniustitia, et dabo laborem eorum iustis, et foedus aeternum faciam cum eis. Et cognoscetur in gentibus semen eorum, et progenies eorum in medio populorum; omnis qui videt eos cognoscet eos, quia isti sunt semen benedictum a Deo. Et laetitia laetabuntur super Dominum. Exsultet anima mea super Domino, induit enim me vestimentum salutis et tunicam laetitiae; sicut sponso imposuit mihi mitram, et sicut sponsam ornavit me mundo.

Et sicut terra auget florem eius, et sicut hortus semina eius, sic oriet Dominus Dominus iustitiam, et exsultationem coram omnibus gentibus.

Propter Sion non silebo, et propter Hierusalem non dimittam, donec exeat ut lux iustitia eius, et salutare meum ut lampas ardeat. Et videbunt gentes iustitiam tuam, et reges gloriam tuam, et vocabit te nomine novo, quod Dominus nominabit. Et eris corona pulchritudinis in manu Domini, et diadema regni in manu Dei tui. Et non amplius vocaberis Relicta, et terra tua non vocabitur adhuc Deserta; tibi enim vocabitur Voluntas mea, et terrae tuae Habitata, quia beneplacitum est Domino in te, et terra tua inhabitabitur.

Et sicut iuvenis habitat cum virgine, sic habitabunt filii tui; et erit, quo modo sponsus gaudebit super sponsa, sic gaudebit Dominus super te.

Et super muros tuos, Hierusalem, constitui custodes totum diem et totam noctem, qui in perpetuum non silebunt, memores Domini. Non est enim vobis similis, si corrigat, et faciat Hierusalem superbiam super terram. Iuravit Dominus secundum gloriam suam et secundum fortitudinem brachii sui: Si adhuc dabo frumentum tuum et cibos tuos inimicis tuis, et si adhuc bibent filii alieni vinum tuum super quo laboravisti. Sed qui congregaverint edent ea, et laudabunt Dominum, et qui congregaverint bibent ea in habitaculis sanctis meis.

Ite per portas meas, et viam facite populo meo, et lapides ex via

proicite, tollite signum ad nationes. Ecce enim Dominus fecit audibile usque ad extremum terrae: dicite filiae Sion, ecce salvator tuus venit habens mercedem suam, et opus eius ante faciem eius. Et vocabit eum Populum sanctum, redemptum a Domino; tu autem vocaberis Requisita, civitas non derelicta.

63

Quis est hic qui venit ex Edom, rubore vestimentorum ex Bosor? Sic pulcher in stola, vi cum fortitudine? Ego loquor iustitiam et iudicium salutare.

Cur vestimenta tua rubra sunt, et indumenta tua sicut a torculari calcato? Plenus calcatae, et ex nationibus non est vir mecum, et calcavi eos in ira mea, et confregi eos sicut terram, et deduxi sanguinem eorum in terram. Dies enim retributionis venit ad eos, et annus redemptionis adest. Et inspexi, et non erat auxiliator, et animadverti, et nemo sustinebat, et liberavit eos brachium meum, et ira mea adstitit. Et conculcavi eos ira mea, et deduxi sanguinem eorum in terram.

Misericordiam Domini recordatus sum, virtutes Domini in omnibus quae nobis retribuit; Dominus iudex bonus domui Israel infert nobis secundum misericordiam eius et secundum multitudinem iustitiae eius.

Et dixit: Nonne populus meus sunt? Filii non rejicient, et factus

est illis in salutem. Ex omni afflictione eorum, non presbyter neque angelus, sed ipse salvavit eos, propter amorem eorum et ut parceret eis, ipse redemit eos, et suscepit eos, et exaltavit eos omnibus diebus aevi.

Ipsi autem inoboedierunt, et provocaverunt spiritum sanctum eius, et conversus est eis in inimicitiam; ipse pugnavit contra eos. Et recordatus est dierum aeternorum: ubi est qui eduxit ex mari pastorem ovium? ubi est qui posuit in eis spiritum sanctum? qui adduxit dextera Mosen, brachium gloriae eius; divisit aquam a facie eius, ut faceret sibi nomen aeternum. Duxit eos per abyssum, sicut equum per desertum, et non laboraverunt. Et sicut pecora per campum descendit spiritus a Domino et duxit eos, sic duxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae.

Convertere ex caelo, et vide ex domo sancta tua, et gloria tua, ubi est zelus tuus et fortitudo tua? ubi est multitudo misericordiae tuae, et miserationum tuarum, quia continuisti te a nobis? Tu enim es pater noster, quia Abraham non cognovit nos, et Israel non recognovit nos, sed tu, Domine, pater noster, libera nos; ab initio nomen tuum super nos est.

Cur decepisti nos, Domine, a via tua? Indurasti corda nostra, ne timeremus te? Revertere propter servos tuos, propter tribus hereditatis tuae. ut parvum hereditemus de monte sancto tuo Facti sumus sicut ab initio, quando non rexisti nos, neque vocatum est nomen tuum super nos. Si aperueris caelum,

tremor capiet montes a te, et liquescent,

64

Sicut cera a facie ignis liquescit, et comburet ignis adversarios, et manifestum erit nomen tuum in adversariis; a facie tua gentes turbabuntur. Quando gloriosa facies, tremor montes a te capiet.

A saeculo non audivimus, neque oculi nostri viderunt Deum praeter te, et opera tua quae facies iis qui expectant misericordiam. Occurret enim iis qui faciunt iustum, et viarum tuarum recordabuntur; ecce tu iratus es, et nos peccavimus; propterea erravimus. Et facti sumus quasi immundi omnes nos, quasi pannus sedentis seorsum omnis iustitia nostra; et defluximus quasi folia propter iniquitates nostras, sic ventus feret nos. Et non est qui invocet nomen tuum, et qui recordetur ut apprehendat te, quia avertisti faciem tuam a nobis, et tradidisti nos propter peccata nostra.

Et nunc, Domine, pater noster tu es, nos autem limus, opera manuum tuarum omnes. Ne irascaris nobis valde, et ne in tempore memineris peccatorum nostrorum, et nunc respice, quia populus tuus omnes nos sumus. Civitas sancti tui deserta facta est, Sion sicut desertum facta est, Hierusalem in maledictionem. Domus sancta nostra, et gloria quam benedixerunt patres nostri, facta est incendio consumpta, et

omnia gloriosa nostra ceciderunt. Et super omnia haec te cohibuisti, Domine, et silentium tenuisti, et humiliasti nos valde.

65

Manifestus factus sum iis qui me non rogabant, inventus sum ab iis qui me non quaerebant; dixi: Ecce adsum genti quae non invocavit nomen meum. Expandi manus meas totum diem ad populum disobedientem et contradicentem, iis ambulanti bus via non bona, sed post peccata eorum. Populus hic qui me coram me continenter provocat, ipsi in hortis sacrificant, et super lateribus daemonibus incensum adolent, quod non est, In sepulcris et in speluncis dormiunt propter somnia, qui edunt carnem suillam et ius sacrificiorum; polluta sunt omnia vasa eorum. Qui dicunt, Procul ab me, ne appropinques mihi, quia purus sum, hic fumus irae meae est, ignis ardet in eo omnibus diebus.

Ecce, scriptum est coram me: non tacebo donec reddam in sinum eorum Peccata eorum et patrum eorum, dicit Dominus, qui incensum fecerunt super montibus et super collibus exprobraverunt me, reddam opera eorum in sinum eorum.

Sic dicit Dominus: quemadmodum invenietur uva in racemo, et dicent, Ne laedas eum, quia benedictio est in eo, sic faciam propter servientem mihi; huius rei causa non perdam omnes. Et educam semen ex Iacob et ex Iuda, et hereditabit montem sanctum meum, et hereditabunt electi mei et servi mei, et

habitabunt ibi. Et erunt in silva castra gregum, et vallis Achor in requiem armentorum populo meo, qui quaesierunt me.

Vos autem, qui dereliquistis me et obliviscentes montem sanctum meum, et praeeparantes daemonio mensam, et implentes fortunae mixtionem Ego tradam vos in gladium; omnes in caede cadetis, quia vocavi vos et non oboedivistis, locutus sum et non audivistis, et fecistis malum coram me, et quae non volebam elegistis. Propterea haec dicit Dominus: ecce, qui serviunt mihi edent, vos autem esurietis; ecce, qui serviunt mihi bibent, vos autem sitietis; ecce, qui serviunt mihi laetabuntur, vos autem pudebimini. Ecce, qui serviunt mihi exsultabunt in laetitia, vos autem clamabitis propter laborem cordis vestri, et ab contritione spiritus vestri ululabitis. Relinquetis enim nomen vestrum in satietatem electis meis, vos autem interficiet Dominus, iis autem qui serviunt mihi vocabitur nomen novum Qui benedicetur super terram, benedicent enim Deum verum, et qui iurant super terram, iurabunt Deum verum; obliviscent enim tribulationem primam, et non ascendet eorum in cor.

Erit enim caelum novum, et terra nova, et non rememorabuntur priorum, neque veniet eorum super cor, Sed laetitiam et exsultationem invenient in ea, quia ecce ego facio exsultationem Hierusalem et populum meum laetitiam. Et exsultabo super Ierusalem, et laetabor super populo meo, et non amplius audiat in ea vox fletus et vox clamoris. Neque fiet adhuc ibi immaturus et senex qui non implebit tempus suum, erit enim

iuvenis centum annorum, moriens autem peccator centum annorum et maledictus erit. Et aedificabunt domos, et ipsi inhabitabunt, et plantabunt vineas, et ipsi edent genimina eorum. Non aedificabunt, et alii inhabitabunt, neque plantabunt, et alii edent; secundum enim dies ligni vitae erunt dies populi mei, opera enim laborum eorum senescent. Electi mei non laborabunt in vanum neque filios procreabunt ad maledictionem, quia semen benedictum a Deo est et progenies eorum cum eis.

Et erit antequam clament, ego exaudiam eos; adhuc loquentibus eis, dicam quid sit. Tunc lupi et agni simul pascentur, et leo sicut bos paleas comedet, serpens autem terram sicut panem; non nocebunt neque vastabunt in monte sancto meo, dicit Dominus.

66

Sic dicit Dominus: Caelum thronus meus, et terra subpedaneum pedum meorum. Qualem domum aedificabitis mihi? et quis locus requietionis meae? Omnia enim haec fecit manus mea, et mea sunt omnia haec, dicit Dominus, et ad quem respiciam, nisi ad humilem et quietum, et trementem verba mea?

Ille autem iniquus qui sacrificat mihi vitulum est sicut ille qui occidit canem; ille autem qui offert similam est sicut sanguis suillus; ille qui dat tus in memoriam est sicut blasphemus. Et ipsi elegerunt vias suas, et abominationes suas anima eorum voluit.

Et ego eligam ludibria eorum, et peccata retribuam eis, quia vocavi eos, et non obedierunt mihi, locutus sum et non audierunt, et fecerunt malum coram me, et quae non volebam elegerunt.

Audite verba Domini, qui tremitis verbum eius; dicite fratribus vestris qui oderunt vos et abominantur, ut nomen Domini glorificetur et videatur in gaudio eorum, et illi pudebuntur.

Vox clamoris ex civitate, vox ex templo, vox Domini reddentis retributionem adversariis. Antequam parturiens pareret, antequam labor dolorum partus veniret, effugit et peperit masculum. Quis audivit tale, et quis vidit sic? Si parturivit terra in die uno, aut etiam nata est gens semel, quoniam parturivit et peperit Sion filios suos? Ego autem dedi expectationem hanc, et non recordatus es mei, dixit Dominus; nonne ecce ego parturientem et sterilem feci? dixit Deus tuus.

Gaude, Hierusalem, et celebrate festivitatem in ea, omnes qui amatis eam; gaudete simul cum ea gaudio, omnes qui lugetis super ea, Ut lactatis et impleamini ab ubere consolationis eius, ut exlactantes delectemini ab introitu gloriae eius.

Quia haec dicit Dominus: Ecce ego declino ad eos sicut flumen pacis, et sicut torrens inundans gloriam nationum; infantes eorum super humeros tollentur, et super genua consolabuntur. Sicut mater quendam consolabitur, sic et ego consolabor vos, et in Hierusalem consolabimini. Et videbitis, et gaudebit cor

vestrum, et ossa vestra sicut herba orientur, et cognoscetur manus Domini timentibus eum, et minabitur inobedientibus.

Ecce enim Dominus ut ignis veniet, et ut procella currus eius, ad reddendam in ira vindictam suam, et increpationem suam in flamma ignis. In igne enim Domini iudicabitur omnis terra, et gladio eius omnis caro; multi vulnerati erunt a Domino.

Qui se purificant et mundant in hortis, et in vestibulis edentes carnem suillam et abominationes et murem, simul consumentur, dixit Dominus. Et ego opera eorum et cogitationem eorum venio congregare: omnes gentes et linguas. Et venient et videbunt gloriam meam. Et relinquam super eos signum, et emittam ex eis servatos in nationes, in Tharsis, et Phud, et Lud, et Mosoch, et in Thobel, et in Graeciam, et in insulas longe, qui non audierunt nomen meum, neque viderunt gloriam meam, et annuntiabunt gloriam meam in nationibus. Et adducent fratres vestros ex omnibus gentibus donum Domino, cum equis et curribus in lecticis mulorum cum umbaculis in sanctam civitatem Hierusalem, dixit Dominus, sicut obtulerunt filii Israel sacrificia eorum mihi cum psalmis in domum Domini. Et ex eis accipiam sacerdotes et Levitas, dixit Dominus.

Quemadmodum enim caelum novum et terra nova, quae ego facio, manent coram me, dicit Dominus, sic stabit semen vestrum et nomen vestrum. Et erit mensis ex mense, et sabbatum ex sabbato, veniet omnis caro ad adorandum coram me in Hierusalem, dixit Dominus. Et exhibunt et videbunt

membra hominum qui transgressi sunt in me, nam vermis
eorum non morietur, et ignis eorum non exstinguetur, et erunt in
visionem omni carni.

Osee

1

Verbum Domini, quod factum est ad Osee filium Beerī, in diebus Ozīae, et Joatham, et Achaz, et Ezechīae regum Judae, et in diebus Jeroboam filii Joas regis Israel.

Initium verbi Domini in Osee, et dixit Dominus ad Osee: Vade, sume tibi uxorem fornicationis et filios fornicationis, quia fornicans fornicabitur terra a tergo Domini.

Et ivit et accepit Gomer, filiam Debelaīm, et concepit et peperit ei filium. Et dixit Dominus ad eum: Voca nomen eius Iezrael, quoniam adhuc modicum est, et vindicabo sanguinem Iezrael super domum Iuda, et cessare faciam regnum domus Israel. Et erit in die illa: conteram arcum Israel in valle Jezreel.

Et concepit adhuc, et peperit filiam, et dixit ei: Voca nomen eius Non-miserata, quoniam non addam adhuc misereri domui

Israel, sed opponens opponam eis. Filios autem Iuda miserebor, et salvabo eos in Domino Deo eorum, et non salvabo eos in arcu neque in gladio neque in bello neque in equis neque in equitibus. Et ablactavit eam non miseratam, et concepit adhuc, et peperit filium. Et dixit: Voca nomen eius Non populus meus, quoniam vos non populus meus estis, et ego non sum vester.

2

Et erat numerus filiorum Israel sicut arena maris, quae non metietur neque numerabitur, et erit in loco ubi dictum est eis: Non populus meus vos, vocabuntur et ipsi filii Dei viventis. Et congregabuntur filii Iudae et filii Israel simul, et constituent sibi principem unum, et ascendent de terra, quia magnus dies Iezrael.

Dicite fratri vestro: Populus meus, et sorori vestrae: Miserata. Iudicemini ad matrem vestram, iudicemini, quia haec non est mulier mea, et ego non sum vir eius, et auferam fornicariam eius ex facie mea, et adulterium eius ex medio uberum eius. Ut exuam eam nudam, et restituam eam sicut die nativitatis eius, et ponam eam desertam, et constituam eam ut terram sine aqua, et interficiam eam in siti. Et filios eius non miserebor, quia filii fornicationis sunt. Quia fornicata est mater eorum, dedecus habuit quae peperit eos, quia dixit: Ibo post amatores meos qui dant mihi panes meos et aquam meam et vestimenta mea et linteamina mea, oleum meum et omnia quaecumque mihi

conveniunt.

Propter hoc ecce ego obstruam viam eius in spinis, et reaedificabo vias, et semitam eius non inveniet, Et persequetur amatores eius, et non comprehendet eos, et quaeret eos, et non inveniet eos, et dicet: Ibo et revertar ad virum meum priorem, quia bene mihi erat tunc quam nunc.

Et haec non cognovit quod ego dedi ei frumentum, et vinum, et oleum, et argentum multiplicavi ei; haec autem argentea et aurea fecit Baal. Propterea revertar, et recipiam frumentum meum secundum tempus eius, et vinum meum in tempore eius, et auferam vestimenta mea, et linteamina mea, ne tegam turpitudinem eius. Et nunc revelabo immunditiam eius coram amatoribus eius, et nemo eripiet eam ex manu mea. Et avertam omnes laetitias eius, festos dies eius, et novilunia eius, et sabbata eius, et omnes sollemnitates eius. Et delebo vitem eius et ficos eius, quas dixit: Mercedes meae hae sunt, quas dederunt mihi amatores mei, et ponam ea in testimonium, et devorabunt ea bestiae agri et volatilia caeli et reptilia terrae. Et vindicabo super eam dies Baalim, in quibus sacrificabat eis, et circumponebat inaures suas, et monilia sua, et ibat post amatores suos, mei autem oblita est, dicit Dominus.

Propter hoc ecce ego errare eam faciam, et ponam eam sicut desertum, et loquar ad cor eius, Et dabo ei possessiones eius inde, et vallem Achor ad aperiendum intellectum eius, et humiliabitur ibi secundum dies infantiae eius, et secundum dies

ascensionis eius ex terra Aegypti.

Et erit in die illa, dicit Dominus, vocabit me vir meus, et non vocabit me amplius Baalim. Et auferam nomina Baalim ex ore eius, et non commemorabuntur amplius nomina eorum. Et disponam illis foedus in die illa cum bestiis agri, et cum volatilibus caeli, et reptilibus terrae; et arcum, et gladium, et bellum conteram de terra, et habitare faciam te in spe. Et desponsabo te mihi in aeternum, et desponsabo te mihi in iustitia et in iudicio, et in misericordia, et in miserationibus, Et desponsabo te mihi in fide, et cognosces Dominum.

Et erit in illa die, dicit Dominus, exaudiam caelo, et ipse exaudiet terrae. Et terra exaudiet frumentum et vinum et oleum, et ipsa exaudient Iezrahel. Et seminabo eam mihi super terram, et amabo non dilectam, et dicam non populo meo: Populus meus es tu, et ipse dicet: Dominus Deus meus es tu.

3

Et dixit Dominus ad me: Adhuc vade et ama mulierem amantem mala et adulteram, sicut amat Deus filios Israel, et ipsi aspiciunt ad deos alienos et amant placentas cum uva passa. Et condux i mihi quindecim argenteos, et gomer hordei, et nebel vini. Et dixi ad eam: Dies multos sedebis apud me, et non fornicaberis, neque eris cum viro, et ego apud te.

Quia per dies multos sedebunt filii Israel, non existente rege, neque existente principe, neque existente sacrificio, neque existente altari, neque sacerdotio, neque revelatione. Et post haec revertentur filii Israel, et quaerent Dominum Deum eorum, et David regem eorum, et stupebunt super Dominum, et super bona eius in ultimis diebus.

4

Audite verbum Domini, filii Israel, quia iudicium est Domino adversus habitantes terram, quoniam non est veritas neque misericordia neque cognitio Dei super terram. Ergo et mendacium et homicidium et furtum et adulterium effusum est super terram, et sanguines super sanguines miscent. Propter hoc lugebit terra, et diminuetur cum omnibus habitantibus eam, cum bestiis agri, et cum serpentibus terrae, et cum volatilibus caeli; et pisces maris deficient. Ut nemo neque iudicet neque arguat nemo, populus autem meus sicut sacerdos contradicens. Et infirmabitur interdiu, et infirmabitur propheta tecum; nocte assimilavi matrem tuam.

Assimilatus est populus meus sicut non habens scientiam, quia tu scientiam repulisti, et ego repellam te ne sacerdotio fungaris mihi; et oblitus es legem Dei tui, et ego obliviscam filios tuos. Secundum multitudinem eorum, sic peccaverunt mihi; gloriam eorum in ignominiam ponam. Peccata populi mei edent, et in iniustitiis eorum animas eorum capient. Et erit sicut populus, sic

et sacerdos; et vindicabo super eum vias eius, et consilia eius retribuam ei. Et edent, et non saturabuntur, fornicati sunt, et non prosperabunt, quoniam Dominum reliquerunt ut custodirent.

Fornicationem et vinum et ebrietatem recepit cor populi mei. In symbolis interrogabant, et in virgis eius nuntiabant ei; spiritu fornicationis erraverunt, et fornicati sunt a Deo eorum. Super vertices montium sacrificabant, et super colles sacrificabant sub quercu et populo alba et arbore umbram praebente, quia bonum erat tegmen. Propter hoc fornicabuntur filiae vestrae, et nurus vestrae moechabuntur. Et non visitabo super filias vestras quando fornicaverint, et super nurus vestras quando adulteraverint, quia ipsi cum meretricibus miscebantur, et cum consecratis sacrificabant, et populus non intellegens implicabatur cum meretrice.

Tu autem, Israel, ne ignores, et Iuda, ne intretis in Galgala, et ne ascendatis in domum On, et ne iuretis per Dominum viventem. Quia sicut iuvenca contumaciter agens contumaciter egit Israel, nunc pascet eos Dominus sicut agnum in loco spatioso. Particeps idolorum Ephraim posuit sibi scandala. Cananeos deprecatus est; fornicantes, fornicati sunt; ignominiam ex superbia eius amaverunt. Coniuratio spiritus tu es in alis eius, et pudore afficientur ex altaribus eorum.

Audite haec, sacerdotes, et attendite, domus Israel, et domus regis, auribus accipite, quoniam ad vos est iudicium, quia laqueus facti estis in Specula, et sicut rete extensum super Itabyrium. Quod venatores praedam fixerunt, ego autem magister vester sum, Ego cognovi Ephraim, et Israel non discessit a me, quia nunc scortatus est Ephraim, pollutus est Israel. Non dederunt consilia sua ut reverterentur ad Deum suum, quia spiritus fornicationis in eis est, Dominum autem non cognoverunt.

Et humiliabitur superbia Israelis in faciem eius, et Israel et Ephraim infirmabuntur in iniquitatibus suis, et infirmabitur etiam Iudas cum eis. Cum ovibus et vitulis ibunt ad quaerendum Dominum, et non invenient eum, quia declinavit ab eis. Quia Dominum reliquerunt, quia filii alieni nati sunt eis, nunc devorabit eos rubigo et sortes eorum.

Clangate tuba super colles, resonate super excelsis, proclamate in domo Quae; obstupuit Benjamin. Ephraim in destructionem factus est in diebus reprehensionis; in tribubus Israel ostendi fidelia. Facti sunt principes Iuda sicut removens terminos; super eos effundam sicut aquam impetum meum.

Ephraim oppressit adversarium suum, conculcavit iudicium, quia coepit ire post res vanas. Et ego sicut perturbatio Ephraim, et sicut stimulus domui Iuda. Et vidit Ephraim morbum suum, et Judah dolorem suum, et ivit Ephraim ad Assyrios, et misit legatos ad regem Jareim; et hic non potuit vos sanare, nec

cessabit dolor ex vobis. Quia ego sum sicut panthera Ephraim et sicut leo domui Judah, et ego rapiam et ibo, et capiam, et non erit qui eripiat.

Ibo et revertar in locum meum, donec deleantur, et quaerent faciem meam. In tribulatione eorum mane surgent ad me, dicentes,

6

Eamus et revertamur ad Dominum Deum nostrum, quia ipse rapuit et sanabit nos; percutiet, Et revivificabit nos, sanabit nos post duos dies; in die tertio resurgemus, Et vivemus coram eo, et sciemus; persequamur ad cognoscendum Dominum. Sicut aurora paratus, inveniemus eum, et veniet sicut pluvia nobis, matutina et serotina terrae.

Quid tibi faciam, Ephraim? Quid tibi faciam, Iuda? Misericordia autem vestra sicut nubes matutina, et sicut ros matutinus euns. Propter hoc messui prophetas vestros, occidi eos verbo oris mei, et iudicium meum sicut lux exhibit.

Quia misericordiam volo magis quam sacrificium, et cognitionem Dei magis quam holocausta. Ipsi autem sunt sicut homo transgrediens foedus; ibi contempsit me Galaad civitas. operans vana, turbans aquam, Et fortitudo tua est sicut fortitudo viri piratae; sacerdotes viam absconderunt, Sichemam

occiderunt, quia iniquitatem fecerunt in domo Israel; vidi ibi res horrendas. fornicationem Ephraim, pollutus est Israel et Iuda, incipe vindemiare tibi, cum convertam captivitatem populi mei

7

In sanando me Israel, revelabitur iniquitas Ephraim et malitia Samariae, quia operati sunt falsa, et fur ad eum intrabit, expolians latro in via sua. Ut concinant sicut cantantes corde suo, omnes nequitias eorum memini; nunc circumdederunt eos consilia eorum, coram facie mea facta sunt. In malis eorum laetificaverunt reges, et in mendaciis eorum principes. Omnes adulterantes sicut clibanus ardens in coctionem combustionis a flamma, a frameatione adipis, usque ad fermentari ipsum. Diebus regum vestrorum coeperunt principes irasci ex vino; extendit manum suam cum pestilentibus. Quia accensa sunt sicut clibanus corda eorum, dum conspirarent contra eos totam noctem; somno Ephraim repletus est. Mane factum est, accensa est sicut lux ignis. Omnes calefacti sunt ut clibanus, et devoraverunt iudices eorum; omnes reges eorum ceciderunt, non erat in eis qui invocaret ad me.

Ephraim in populis suis miscebatur, Ephraim factus est panis subcinerius non conversus. Devoraverunt alieni fortitudinem eius, ipse autem non cognovit; et canities effloruit ei, et ipse non cognovit. Et humiliabitur superbia Israel in faciem eius, et non reversi sunt ad Dominum Deum eorum, et non exquisierunt

eum in omnibus his.

Et erat Ephraim sicut columba stulta non habens cor; Aegyptum invocabat, et ad Assyrios ierunt. Sicut ambulaverint, iniciam super eos rete meum; sicut aves caeli deducam eos, castigabo eos in auditu afflictionis eorum.

Vae illis, quia desiliverunt a me; miseri sunt, quia impie egerunt in me. Ego autem redemi eos, ipsi autem locuti sunt contra me falsa. Et non clamaverunt ad me cordibus suis, sed ululaverunt in lectis suis; super frumento et vino se concidebant. Disciplinati sunt in me, et ego confirmavi brachia eorum, sed in me cogitaverunt mala. Aversi sunt in nihilum, facti sunt sicut arcus tensus; cadent in gladio principes eorum per indisciplinam linguae eorum. Haec contumelia eorum in terra Aegypti.

8

In sinum eorum, ut terra, ut aquila super domum Domini, quia transgressi sunt foedus meum, et contra legem meam impie egerunt. Ad me clamabunt: Deus noster, cognovimus te, Quia Israel bona avertit, inimicum persecuti sunt. Sibi ipsis regnaverunt et non per me; rexerunt et non notum fecerunt mihi. Argentum eorum et aurum eorum fecerunt sibi ipsis idola, ut exterminentur.

Abiice vitulum tuum, Samaria; provocatus est furor meus super

eos. Usque quando non possunt mundari? in Israel; et ipsum faber fecit, et non Deus est, quia decipiens erat vitulus tuus, Samaria. Quod ventis corrupta seminaverunt, et destructio eorum excipiet ea; manipulus non habens fortitudinem ad faciendum farinam, si autem et faciat, alieni devorabunt illud. Consumptus est Israel, nunc factus est in nationibus sicut vas inutile. quod ipsi ad Assyrios ascenderunt, floruit secundum se ipsum Ephraim, dona amaverunt. Propter hoc tradentur in gentibus, nunc accipiam eos, et cessabunt paululum ungere regem et principes.

Quia multiplicavit Ephraim altaria, in peccata facta sunt ei altaria amata. Scribam ei multitudinem, et leges eius in aliena reputatae sunt, altaria ea dilecta. Quia si sacrificent sacrificium, et edant carnes, Dominus non accipiet ea, nunc recordabitur iniquitates eorum, et vindicabit peccata eorum, ipsi in Aegyptum reversi sunt, et apud Assyrios immunda edent. Et oblitus est Israel factoris sui, et aedificaverunt templa, et Iudas multiplicavit urbes munitas, et emittam ignem in urbes eius, et devorabit fundamenta eorum.

9

Non gaude, Israel, neque laetare sicut populi, quia fornicatus es a Deo tuo; amavisti dona super omnes areas frumenti. Sal et torcular non cognoverunt eos, et vinum mentitum est eis. Non habitaverunt in terra Domini; habitavit Ephraim in Aegypto, et

in Assyriis immunda comedent. Non libaverunt Domino vinum, et non placuerunt ei sacrificia eorum; sicut panis luctus eis, omnes edentes ea contaminabuntur, quia panes eorum animabus eorum non intrabunt in domum Domini.

Quid facietis in diebus festivitatis et in die festi Domini? Propter hoc, ecce, vadunt ex aerumna Aegypti, et excipiet eos Memphis, et sepeliet eos Machmas. Argentum eorum perditio hereditabit illud, spinae in tabernaculis eorum.

Venerunt dies ultionis, venerunt dies retributionis tuae, et male habebitur Israel sicut propheta qui extra se est, homo qui spiritum fert; a multitudine iniustitiarum tuarum multiplicata est insania tua. Speculator Ephraim cum Deo, propheta laqueus tortuosus super omnes vias eius, insaniam in domo Dei fixerunt. Destructi sunt secundum dies collis; recordabitur iniustitiae eorum, vindicabit peccata eorum.

Sicut uvam in deserto inveni Israel, et sicut primitivum in ficu praecoci patres eorum vidi, ipsi intraverunt ad Beelphegor, et alienati sunt in pudorem, et facti sunt abominati sicut dilecti. Ephraim ut avis avolavit, gloria eorum ex partibus et doloribus et conceptionibus. Quia etiam si nutriverint filios suos, sine filiis fient ex hominibus, quia et vae illis est, caro mea ex illis. Ephraim, sicut vidi, ad praedam constituti sunt filii eorum, et Ephraim ad educendos ad caedem filios suos.

Da eis, Domine; quid dabis eis? Matricem infecundam et

mammas aridas. Omnes malitiae eorum in Galgal, quia ibi odivi eos propter malitias studiorum eorum; ex domo mea eiciam eos, non addam ut amem eos; omnes principes eorum non obedientes sunt. Laboravit Ephraim, radices eius exsiccatae sunt, fructum non amplius ferat, quia etiam si generaverint, interficiam desideria ventris eorum. Repellet eos Deus, quia non audierunt eum, et erunt vagi in gentibus.

10

Vitis florens Israel, fructus eius abundans; secundum multitudinem fructuum eius multiplicavit altaria, secundum bona terrae eius aedificavit columnas. Diviserunt corda eorum, nunc evanescent; ipse destruet altaria eorum, affligentur columnae eorum.

Quia nunc dicent: Non est rex nobis, quia non timuimus Dominum; rex autem quid faciet nobis? loquens verba, praetextus falsos; disponet testamentum, orietur ut gramen iudicium super aridam agri. Vitulo domus On peregrinabuntur habitantes Samariam, quia luxit populus eius super eum, et sicut exacerbaverunt eum, gaudebunt super gloriam eius, quia translata est ab eo. Et eum in Assyrios ligantes, tulerunt xenia regi Jareim; in domo Ephraim accipiet, et pudebit Israel in consilio eius. Abiecit Samaria regem suum sicut virgultum super faciem aquae. Et eradicabuntur arae, quae peccata Israel sunt, spinae et tribuli ascendent super altaria eorum, et dicent

montibus: Operite nos, et collibus: Cadite super nos.

Ex quo peccavit Israel in collibus, ibi steterunt; non comprehendet eos in colle bellum contra filios iniquitatis Ut educem eos, et congregabuntur super eos populi, cum educentur ipsi in duabus iniquitatibus suis. Ephraim vitula docta victori studere, ego autem veniam super optimum colli eius, imponam Ephraim, tacebo Iudam, roborabit ei Iacob.

Seminate vobis ipsis in iustitiam, metite in fructum vitae, illuminate vobis ipsis lumen scientiae, quaerite Dominum donec veniant ad vos genimina iustitiae. Cur tacuistis impietatem, et iniustitias eius vindemiavistis? Comedistis fructum falsum, quia speravisti in peccatis tuis, in multitudine potentiae tuae. Et exsurget perditio in populo tuo, et omnia munita tua abibunt, sicut rexit Salaman ex domo Jeroboam; in diebus belli matrem super filios afflixerunt. Sic faciam vobis, domus Israel, propter faciem iniustitiae malitiarum vestrarum.

11

Aurorae abiecti sunt, abiectus est rex Israel, quia infans Israel, et ego amavi eum, et ex Aegypto vocavi filios eius. Sicut vocavi eos, ita abierunt a facie mea; ipsi Baalim sacrificabant, et sculptilibus incensum adolebant. Et ego gressus direxi Ephraim, suscepi eum super brachium meum, et non cognoverunt quod sanabam eos. In destructione hominum extendi eos in vinculis amoris mei, et

ero eis sicut homo percutiens super maxillas suas, et aspiciam ad eum, potero ei.

Habitavit Ephraim in Aegypto, et Assur ipse rex eius, quia non voluit reverti. Et infirmatus est gladio in civitatibus eius, et quievit in manibus eius, et comedent ex consiliis eorum. et populus eius pendens ex habitatione sua, et Deus super pretiosa eius irascetur, et non exaltabit eum.

Quid te disponam, Ephraim? Defendam tui, Israel? Quid te disponam? Sicut Adama ponam te, et sicut Seboim. Conversum est cor meum in eodem; conturbata est paenitentia mea. Non faciam secundum iram furoris mei, non derelinquam ut deleatur Ephraim, quia Deus ego sum, et non homo, in te sanctus, et non intrabo in civitatem. Post Dominum ibo, sicut leo rugiet, quia ipse rugiet, et stupebunt filii aquarum. Obstupescent sicut avis ex Aegypto et sicut columba ex terra Assyriorum, et restituam eos in domos eorum, dicit Dominus.

12

Circumdedit me in falsitate Ephraim, et in impietatibus domus Israel et Judah; nunc cognovit eos Deus, et populus sanctus vocabitur Dei.

Ephraim autem malum spiritum persecutus est, aestum tota die secutus est, vana et inutilia multiplicavit, et foedus cum Assyriis

fecit, et oleum in Aegyptum portabat. Et iudicium Domino est adversus Iudam, ut vindicet in Iacob; secundum vias eius et secundum studia eius reddet ei.

In ventre supplantavit fratrem suum, et in laboribus suis praevaluit ad Deum. Et praevaluit cum angelo, et potuit; fleverunt, et deprecati sunt me. In domo On invenerunt me, et ibi locutum est ad eos. Dominus autem Deus omnipotens memoriale eius erit. Et tu in Deo tuo reverteris, misericordiam et iudicium custodi, et appropinqua ad Deum tuum continenter.

Canaan, in manu eius iugum iniustitiae, opprimere amavit. Et dixit Ephraim: Excepto divitatus sum, inveni requiem mihi ipsi; omnes labores eius non invenientur ei per iniustitias quas peccavit. Ego autem Dominus Deus tuus eduxi te ex terra Aegypti; adhuc habitare faciam te in tabernaculis, sicut dies festivitatis. Et loquar ad prophetas, et ego visiones multiplicavi, et in manibus prophetarum assimilatus sum. Si non Gilead est, ergo falsi erant in Gilead principes sacrificantes, et altaria eorum sicut testudines super aridam agri.

Et recessit Iacob in planitiem Syriae, et servivit Israel propter mulierem, et propter mulierem custodivit. Et per prophetam eduxit Dominus Israel ex terra Aegypti, et per prophetam servatus est. Iratus est Ephraim et provocavit, et sanguis eius super eum effundetur, et opprobrium eius reddet Dominus ei.

13

Secundum verbum Ephraim iustificationes accepit ipse in Israel, et posuit ea Baal, et mortuus est. Et nunc addiderunt ut errarent, et fecerunt sibi conflatile ex argento suo secundum imaginem idolorum, opera artificum perfecta ipsis. Ipsi dicunt: Sacrificate homines, vituli enim defecerunt. Propter hoc erunt sicut nubes matutina et sicut ros matutinus edens, sicut pulvis exsufflatus ab area, et sicut vapor a lacrimis. Ego autem Dominus Deus tuus sum, qui firmo caelum et creo terram, cuius manus creavit omnem exercitum caeli, et non monstravi tibi ea ut ambulares post ea, et ego eduxi te ex terra Aegypti, et deum praeter me non cognoscas, et salvator non est praeter me. Ego te in deserto pascebam, in terra inhabitata Secundum pascua eorum impleti sunt in saturitatem, et exaltata sunt corda eorum; propter hoc obliti sunt mei. Et ero illis ut panthera, et ut pardalis, secundum viam Assyriorum Occurram illis ut ursa orbata, et dirumpam clausuram cordis eorum, et devorabunt eos ibi catuli silvae; bestiae agri dilaniabunt eos.

In destructione tua, Israel, quis auxiliabitur? Ubi est rex tuus iste? Et salvet te in omnibus civitatibus tuis, iudicet te, quem dixisti: Da mihi regem et principem. Et dedi tibi regem in ira mea, et retinui eum in ira mea.

Coniuratio iniustitiae Ephraim, absconditum est peccatum eius. Dolores ut parturientis venient ei, hic filius tuus prudens,

quoniam non subsistet in contritione filiorum. Ex manu inferi liberabo, et ex morte redimam eos. Ubi iustitia tua, mors? Ubi aculeus tuus, inferere? Consolatio occulta est ab oculis meis.

Quia hic inter fratres separabit, adducet Dominus ventum aestuosum ex deserto super eum, et exsiccabit venas eius, desolabit fontes eius; ipse exsiccabit terram eius et omnia vasa desiderabilia eius.

14

Delebitur Samaria, quia restitit ad Deum suum; in gladio cadent ipsi, et infantes lactentes eorum allidentur, et quae in utero habent discidentur.

Convertere, Israel, ad Dominum Deum tuum, quia infirmati sunt in iniustitiis tuis. Capite vobiscum verba, et convertimini ad Dominum Deum vestrum; dicite ei, ut non capiat iniquitatem, sed capiat bona, et reddemus fructum labiorum nostrorum. Assur non salvabit nos, super equum non ascendemus, non amplius dicamus dei nostri operibus manuum nostrarum; qui in te est miserebitur orphano.

Sanabo habitationes eorum, amabo eos aperte, quia avertit iram meam ab eo. Ero ut ros Israeli, florebit ut lilium, et mittet radices suas ut Libanus. Ibunt rami eius, et erit sicut oliva fructifera, et fragrantia eius sicut Libani. Revertentur et sedebunt sub

tegmine eius; vivent et inebriabuntur frumento, et florebit ut vitis memoria eius, ut vinum Libani. Ephraimo, quid illi adhuc et idolis? Ego humiliavi eum, et praevalebo eum; ego sicut iuniperus florens, ex me fructus tuus inventus est.

Quis sapiens est et intellet haec? aut prudens et cognoscet ea? quia rectae sunt viae Domini, et iusti ambulabunt in eis, impii autem infirmabuntur in eis.

Michaeae

1

Et factum est verbum Domini ad Michaiam Morasthitem, in diebus Joatham et Achaz et Ezechiae regum Judae, de quibus vidit circa Samariam et circa Jerusalem.

Audite, populi, verba, et attendat terra et omnes qui in ea sunt, et erit Dominus Dominus in vobis in testimonium, Dominus ex domo sancta eius. Quia ecce Dominus procedit ex loco suo, et descendet, et calcabit super altitudines terrae. Et commovebuntur montes subter eum, et valles liquescent sicut cera a facie ignis, et sicut aqua quae delabitur in descensu.

Per impietatem Iacob omnia haec, et per peccatum domus Israel. Quae est impietas Iacob? Nonne Samaria? Et quod est peccatum domus Iuda? Nonne Hierosolyma? Et ponam Samariam in custodem fructuum agri et in plantationem vineae, et detraham in chaos lapides eius, et fundamenta eius revelabo. Et omnia

sculptilia eius concident, et omnia mercede eius comburent in igne, et omnia idola eius ponam in destructionem, quia ex mercedibus fornicationis congregavit, et ex mercedibus fornicationis convertit.

Propter hoc planget et lamentabitur, ibit nudis pedibus et nuda, faciet planctum sicut draconum et luctum sicut filiarum sirenarum. Quia praevaluit plaga eius, quia venit usque ad Iudam, et tetigit usque ad portam populi mei, usque ad Hierosolymam.

Qui in Gath estis ne vos magnificetis, et qui Enakeim estis ne reaedicetis ex domo secundum risum; terram spargite derisu vestro. Habitans bene in civitatibus suis, non exivit habitans Sennaar ad plangendam domum proximam sibi; accipiet ex vobis plagam doloris.

Quis coepit dolores habitanti in bonis? quia descenderunt mala a Domino super portas Hierusalem. Sonus curruum et equitantium, o habitans Lachis, dux peccati haec est filiae Sion, quia in te inventae sunt impietates Israel. Idcirco dabit exmissos usque ad hereditatem Geth, domos vanas; in vacuum facti sunt regibus Israel. Usque heredes adducant, habitans Lachis; hereditas usque Odollam veniet, gloria filiae Israel. Rade te et tonde super filios delicatos tuos, dilata viduationem tuam sicut aquila, quia captivi ducti sunt abs te.

2

Facti sunt cogitantes labores et operantes mala in lectis suis, et simul cum die perficiebant ea, quia non levaverunt ad Deum manus suas. Et concupiscebant agros et diripiebant orphanos, et domos opprimebant, et diripiebant virum et domum eius, et virum et hereditatem eius.

Propterea haec dicit Dominus: ecce ego cogito super tribum hanc mala, ex quibus non tolletis collos vestros, et non ibitis erecti subito, quoniam tempus malum est.

In die illa sumetur super vos parabola, et lamentabitur lamentatio cum cantu dicens: Miseria afflicti sumus! Portio populi mei mensurata est funiculo, et non erat qui prohiberet eum revertere; agri vestri divisi sunt. Propterea non erit tibi iaciens funem in sorte in ecclesia Domini. Ne flete lacrimis, neque fleant super his, neque enim repellet opprobria. Ille qui dicit, domus Iacob provocavit spiritum Domini. Nonne haec studia eius sunt? Nonne verba eius bona sunt cum eo, et recti ambulaverunt? Et ante populus meus in inimicitiam restitit, contra pacem eius pellem eius excoriaverunt, ad auferendum spes, contritionem belli. Considerantes populi mei abiicientur ex domibus deliciarum suarum; propter mala exercitationes suas expulsi sunt, accedite ad montes aeternos.

Surge et vade, quia non est tibi haec requies propter

immunditiam; corrupti estis corruptione. persecuti estis nullo persequente; spiritus statuit mendacium, stillavit tibi in vinum et ebrietatem, et erit ex stilla populi huius Congregans congregabitur Iacob cum omnibus; excipiens excipiam reliquos Israel; simul ponam conversionem eius, sicut oves in tribulatione, sicut grex in medio cubilis eorum; exsiliunt ex hominibus. Per rupturam ante faciem eorum ruperunt, et transierunt portam, et exierunt per eam, et exiit rex eorum ante faciem eorum; Dominus autem eos ducet.

3

Et dicet: Audite iam haec, principia domus Iacob et reliquiae domus Israel; nonne vobis est cognoscere iudicium? Odientes bona et quaerentes mala, rapientes pelles eorum ab eis et carnes eorum ab ossibus eorum. Quo modo devoraverunt carnes populi mei, et pelles eorum ab eis excoriaverunt, et ossa eorum confregerunt, et conciderunt sicut carnes in lebetem, et sicut carnes in ollam, Sic clamabunt ad Dominum, et non exaudiet eos, et avertet faciem suam ab eis in tempore illo, pro eo quod male egerunt in studiis suis contra eos.

Haec dicit Dominus de prophetis qui populum meum in errorem ducunt, qui dentibus suis mordent et pacem proclamant; sed quibus nihil datum est in os eorum, hi bellum contra eum excitaverunt. Propterea nox vobis erit ex visione, et tenebrae erunt vobis ex divinatione, et occidet sol super prophetas, et

obscurabitur super eos dies. Et pudore afficientur videntes somnia, et irridebuntur vates, et loquentur contra eos omnes ipsi, quoniam non erit qui audiat eos. Nisi ego impleam fortitudinem in spiritu Domini et iudicio et potestate, ad nuntiandum Iacob impietates eius, et Israeli peccata eius.

Audite quidem haec, qui consideratis domum Iacob, et qui reliquiae domus Israel estis, qui abhorretis iudicium, et omnia recta pervertitis, Qui aedificant Sion in sanguinibus, et Hierusalem in iniquitatibus, Qui praesidentes eius cum donis iudicaverunt, et sacerdotes eius cum mercede responderunt, et prophetae eius cum argento divinationem exercuerunt, et super Dominum recubuerunt, dicentes: Nonne Dominus in nobis est? Non veniant super nos mala. Propterea propter vos Sion sicut ager arabitur, et Hierosolyma sicut tugurium erit, et mons domus in lucum silvae.

4

Et erit in extremis diebus manifestus mons Domini, paratus super vertex montium, et elevabitur supra colles, et properabunt ad eum populi, Et ibunt gentes multae et dicent: Venite, ascendamus in montem Domini et in domum Dei Iacob, et monstrabunt nobis viam eius, et ibimus in semitis eius, quia ex Sion exhibit lex et verbum Domini ex Hierusalem. Et iudicabit inter populos multos, et arguet gentes fortes usque in longinquum, et concident gladios suos in aratros, et hastas suas

in falces, et non amplius tollet gens contra gentem gladium, et non amplius discent bellare. Et requiescet unusquisque subtus vitem suam, et unusquisque subtus ficum suam, et non erit qui terreat, quia os Domini omnipotentis locutum est haec. Quia omnes populi ambulabunt unusquisque viam suam, nos autem ambulabimus in nomine Domini Dei nostri in aeternum et ultra.

In die illa, dicit Dominus, congregabo fractam et expulsam recipiam, et quos repuli. Et ponam contritam in reliquias, et repulsam in gentem potentem, et regnabit Dominus super eos in monte Sion ab hoc tempore usque in aevum.

Et tu, turris gregis squalida, filia Sion, ad te veniet, et intrabit principium primum, regnum ex Babylone ad filiam Hierusalem.

Et nunc cur cognovisti mala? Num rex non erat tibi? Aut consilium tuum periit, quia praevaluerunt te dolores sicut parturientis? Parturia et esto fortis, et appropinqua, filia Sion, sicut parturiens, quia nunc exhibis ex civitate et habitabis in campo, et venies usque Babylonem; inde liberabit te, et inde redimet te Dominus Deus tuus ex manu inimicorum tuorum.

Et nunc congregatae sunt super te gentes multae dicentes: Gaudeamus, et aspicient super Sion oculi nostri. Ipsi autem non cognoverunt rationem Domini, et non intellexerunt consilium eius, quia congregavit eos sicut manipulos areae. Surge, et tritura eos, filia Sion, quia cornua tua ponam ferrea, et ungulas tuas ponam aereas, et conteres populos multos, et dedicabis

Domino multitudinem eorum, et robur eorum Domino omnis terrae.

Nunc obstruetur filia obstructione; angustiam ordinavit super nos; in virga percutient super maxillam tribus Israel.

5

Et tu Bethlehem domus Ephrathah, paucus es ut sis in milibus Iudae; ex te mihi exhibit qui sit in principem Israel, et exitus eius ab initio ex diebus aevi.

Propterea dabit eos usque ad tempus parturientis; pariet, et reliqui fratrum eorum revertentur ad filios Israel. Et stabit et videbit, et pascet gregem suum in fortitudine Dominus, et in gloria nominis Domini Dei eorum existent, quoniam nunc magnificabuntur usque ad extrema terrae.

Et erit haec pax: Assyria, quando venerit super terram vestram et quando calcaverit super regionem vestram, tunc suscitabuntur super eum septem pastores et octo morsus hominum. Et pascent Assyrios gladio, et terram Nemrod in fossa eius, et liberabit ex Assyriis quando venerit super terram vestram, et quando calcaverit super fines vestros.

Et erit reliquiae Iacobi inter gentes in medio populorum multorum, sicut ros a Domino cadens, et sicut agni super

gramen, ut nemo congregetur, neque quisquam substet inter filios hominum. Et erit reliquiae Iacob in gentibus, in medio populorum multorum, sicut leo in pecudibus in silva, et sicut catulus in gregibus ovium: quem ad modum, quando transierit et separans rapuerit, et non sit qui eripiat. Exaltabitur manus tua super affligentes te, et omnes inimici tui exterminabuntur.

Et erit in die illa, dicit Dominus, delebo equos de medio tuo, et perdam currus tuos, et delebo civitates terrae tuae, et auferam omnia munimenta tua Et exstirpabo veneficia tua e manibus tuis, et vaticinantes non erunt in te. et delebo sculptilia tua et statuas tuas e medio tuo et non amplius adorabis opera manuum tuarum Et excidam lucos ex mediō tuō, et dēlēbō cīvitātēs tuās. Et faciam in ira et in furore vindictam in gentibus, pro quibus non audierunt.

6

Audite enim verbum: Dominus Dominus dixit, Surge, iudicare ad montes, et audiant colles vocem tuam.

Audite, montes, iudicium Domini, et valles, fundamenta terrae, quia iudicium est Domino cum populo suo, et cum Israel disceptabitur. Populus meus, quid feci tibi, aut quid contristavi te, aut quid molestus fui tibi? Responde mihi. Quia eduxi te ex terra Aegypti et ex domo servitutis redemi te, et misi ante faciem tuam Moysen et Aaron et Mariam.

Populus meus, memento quidem quid deliberaverit contra te Balak rex Moab, et quid responderit ei Balaam filius Beor ab acaciis usque ad Galgal, ut cognoscatur iustitia Domini.

In quo comprehendam Dominum, suscipiam Dei mei altissimi? Si comprehendam eum in holocaustis, in vitulis annalibus? Si accipiet Dominus in milibus arietum, aut in myriadibus hircorum pinguium? Si do primogenita mea pro impietate, fructum ventris mei pro peccato animae meae? Si annuntiatum est tibi, homo, quid bonum sit; aut quid Dominus quaerit a te, nisi ut facias iudicium, et ames misericordiam, et paratus sis ambulare cum Domino Deo tuo?

Vox Domini ad civitatem invocabitur, et servabit timentes nomen eius. Audi, tribus, et quis ornabit civitatem? Nonne ignis est et domus iniqui thesaurizantis thesauros iniquos cum insolentia iniustitiae? Si justificabitur in libra iniquus, et in sacco pondera doli. Ex quibus divitias eorum impietate impleverunt, et qui inhabitabant eam loquebantur falsa, et lingua eorum exaltata est in ore eorum.

Et ego incipiam te percutere, delebo te in peccatis tuis. Tu edeš, et non impleberis, et obscurabit in te et effugiet, et non servaberis, et quicumque servantur, in gladium tradentur. Tu seminabis, sed non metes; tu premes olivam, sed non ungeris oleo; et vinum habebitis, sed non bibetis; et delebuntur legitima populi mei. Et custodivisti statuta Zambri, et omnia opera domus Achab, et ambulavistis in viis eorum, ut tradam te in

perditionem, et habitantes eam in sibilum, et opprobria
populorum accipietis.

7

Heu, quia factus sum sicut colligens stipulam in messe, et sicut
racemationem in vindemia, non existente botro ad edendum
primitias! Heu anima! Quia periit pius a terra, et recte agens in
hominibus non existit; omnes in sanguines iudicantur,
unusquisque proximum suum exprimendo exprimunt. Super
malum manus suas parant, princeps petit, et iudex pacifica
verba locutus est, desiderium animae eius est, et auferam bona
eorum. Sicut tineam edens, et ambulans super regula in die
speculae, vae vae, ultiones tuae venerunt; nunc erunt plactus
eorum. Non confidite in amicis, neque sperate in ducibus; a
concubitu tuo custodi, ne committas quid ei. Quia filius
dehonestat patrem, filia insurget super matrem eius, nurus
super socrum eius, inimici omnes viri sunt qui in domo eius.

Ego autem ad Dominum aspiciam, exspectabo in Deo salvatore
meo, exaudiet me Deus meus.

Ne gaudeas mihi, inimica mea, quia cecidi, et surgam; quia
etiam si sedebo in tenebris, Dominus illuminabit mihi. Iram
Domini feram, quia peccavi ei, donec iustificet causam meam, et
faciet iudicium meum, et educet me in lucem; videbo iustitiam
eius. Et videbit inimica mea et induetur pudore, quae dicit: Ubi

est Dominus Deus tuus? Oculi mei aspicient eam; nunc erit in conculcationem sicut lutum in viis.

Dies unctionis lateris deletio tua est dies illa, et deterget leges tuas dies illa. Et civitates tuae venient in aequalitatem, et in divisionem Assyriorum, et civitates tuae munitae in divisionem a Tyro usque ad flumen, et a mari usque ad mare, et a monte usque ad montem. Et erit terra in destructionem cum habitantibus eam a fructibus studiorum eorum.

Pasce populum tuum in virga tua, oves hereditatis tuae, habitantes secundum se silvam in medio Carmeli; pascentur Basanitidem et Galaaditidem sicut dies saeculi.

Et secundum dies exitus tui ex Aegypto, videbitis mirabilia. Videbunt nationes et pudore afficientur, et ex omni fortitudine eorum ponent manus super os eorum; aures eorum obsurdescent. Lingent pulverem ut serpentes trahentes terram; confundentur in conclusione eorum; super Dominum Deum nostrum obstupescant, et timebunt a te.

Quis Deus sicut tu, removens iniquitates et transiens impietates reliquis hereditatis suae? Et non tenuit in testimonium iram suam, quia amator misericordiae est. Revertetur et miserebitur nostri, submerget iniustitias nostras, et abicientur in profunda maris omnia peccata nostra. Dabit veritatem Iacobo, misericordiam Abrahamo, quemadmodum iurasti patribus nostris secundum dies antiquos.

Ionae

1

Et factum est verbum Domini ad Ionam filium Amathi, dicens, Surge et vade in Nineven, civitatem magnam, et praedica in ea, quia ascendit clamor malitiae eius ad me. Et surrexit Ionas ut fugeret in Tharsis a facie Domini, et descendit in Ioppen, et invenit navem proficiscentem in Tharsis, et dedit naulum suum, et ascendit in eam, ut navigaret cum eis in Tharsis a facie Domini.

Et Dominus excitavit spiritum super mare, et factus est fluctus magnus in mari, et navis periclitabatur conteri. Et timuerunt nautae, et clamaverunt unusquisque ad deum suum, et iacturam fecerunt vasorum quae in navi erant in mare, ut allevarentur ab eis. Ionas autem descendit in cavam navis, et dormiebat ac stertebat.

Et accessit ad eum proreta, et dixit ei: Quid tu stertas? Surge, et

invoca Deum tuum, ut servet Deus nos, et non pereamus. Et dixit unusquisque ad proximum suum: Venite, iaciamus sortes et cognoscamus cuius causa malum hoc est in nobis. Et iecerunt sortes, et cecidit sors super Ionam.

Et dixi ad eum: Nuntia nobis quis tua opera est, et unde venis, et ex quali terra, et ex quali populo es tu. Et dixit ad eos: Servus Domini sum ego, et Dominum Deum caeli ego veneror, qui fecit mare et aridam. Et timuerunt viri timore magno, et dixerunt ad eum: Quid hoc fecisti? Cognoverant enim viri quod a facie Domini esset fugiens, quia nuntiaverat eis. Et dixerunt ad eum: Quid faciemus tibi, et cessabit mare a nobis? Quia mare ibat et excitabat magis fluctum. Et dixit Ionas ad eos: Tollite me et mittite me in mare, et cessabit mare ab vobis, quia cognovi ego quod propter me fluctus hic magnus super vos est.

Et urgebant viri ut reverterentur ad terram, et non poterant, quia mare ibat et excitabatur magis super eos. Et clamaverunt ad Dominum et dixerunt: Nequaquam, Domine, ne pereamus propter animam hominis huius, et ne des super nos sanguinem iustum, quia tu, Domine, quem ad modum voluisti, fecisti. Et ceperunt Ionam et eiecerunt eum in mare, et stetit mare ex iactatione sua. Et timuerunt viri timore magno Dominum, et immolaverunt sacrificium Domino, et voverunt vota.

2

Et praecepit Dominus ceto magno ut deglutiret Ionam, et erat Ionas in ventre ceti tres dies et tres noctes.

Et oravit Ionas ad Dominum Deum suum ex ventre ceti. Et dixit: Clamavi in tribulatione mea ad Dominum Deum meum, et audivit me; ex ventre inferi clamorem meum audivisti; proiecisti me in profunda cordis maris,

Et flumina circumdederunt me; omnes elationes tuae et fluctus tui super me transierunt. Et ego dixi: Repulsus sum ex oculis tuis; num ergo addam ut aspiciam ad templum sanctum tuum? Aqua circumfusa est mihi usque ad animam, abyssus ultima circumdedit me, caput meum descendit in scissuras montium, Descendi in terram, cuius vectes possessores aeterni, et ascendat corruptio vitae meae, Domine Deus meus.

In deficiendo a me animam meam, Domini memor fui, et veniat ad te oratio mea in templum sanctum tuum. Custodientes vana et falsa, misericordiam eorum reliquerunt. Ego autem cum voce laudis et confessionis sacrificabo tibi; quaecumque vovi reddam tibi pro salute Domino.

Et praeceptum est a Domino ceto, et eiecit Ionam super terram aridam.

Et factum est verbum Domini ad Ionam secundo, dicens, Surge, vade in Nineven civitatem magnam, et praedica in ea secundum praedicationem priorem quam ego locutus sum ad te. Et surrexit Ionas, et ivit in Nineven, sicut locutus est Dominus. Illa autem Nineve erat civitas magna Deo, velut itineris viae trium dierum. Et coepit Ionas intrare in civitatem, quasi iter diei unius, et praedicavit, et dixit: Adhuc tres dies, et Nineve subvertetur.

Et crediderunt viri Nineve Deo, et praedicaverunt ieiunium, et induerunt saccos a magno eorum usque ad parvum eorum. Et appropinquavit verbum ad regem Nineve, et surrexit de throno suo, et removit stolam suam ab se ipso, et induit saccum, et sedit super cinerem. Et proclamatum est et dictum est in Nineve a rege et a magnatibus eius, dicens: Homines et pecora et boves et oves non gustent, neque pascantur, neque aquam bibant. Et circumdabantur saccis homines et pecora, et clamaverunt ad Deum intente, et conversus est unusquisque a via sua mala, et ab iniustitia quae erat in manibus eorum, dicentes, Quis scit si paeniteat Deum, et avertat se ab ira furoris sui, et non pereamus?

Et vidit Deus opera eorum, quia averterunt se a viis suis malis, et paenituit Deum super malitia, quam locutus est ut faceret eis, et non fecit.

Et Ionas dolore magno affectus est, et confusus est, Et oravit ad Dominum, et dixit: Domine, nonne haec verba mea erant, cum adhuc essem in terra mea? Propterea praeveni ut fugerem in Tharsis, quoniam cognovi quod tu misericors et miserator es, longanimis et multae misericordiae, et paenitens super malis. Et nunc, despota Domine, accipe animam meam a me, quia melius est mihi mori quam vivere. Et dixit Dominus ad Ionam: Num valde contristatus es tu?

Et exivit Ionas ex civitate, et sedit coram civitate, et fecit sibi ibi tabernaculum, et sedebat sub eo, donec videret quid civitati futurum esset. Et praecepit Dominus Deus cucurbitae, et ascendit super caput Ionae, ut esset umbra super caput eius, ut umbraret ei a malis eius; et gavisus est Ionas super cucurbita gaudio magno.

Et praecepit Deus vermi matutino die sequenti, et percussit cucurbitam, et exaruit. Et factum est simul cum sole orto, et imperavit Deus spiritui ardoris comburentis, et percussit sol super caput Ionae, et defecit animo, et reiciebat animam suam, et dixit: Bonum mihi est mori quam vivere. Et dixit Deus ad Ionam: Si valde contristatus es tu super cucurbita? Et dixit: Valde contristatus sum ego usque ad mortem.

Et dixit Dominus: Tu pepercisti cucurbitae, super qua non laboravisti nec eam nutriti, quae sub nocte facta est et sub nocte periit, Ego autem non parcam Nineven urbi magnae, in qua habitant plus quam duodecim myriades hominum, qui non

cognoverunt dexteram suam aut sinistram suam, et pecora
multa?

Ieremiae

1

Verbum Dei quod factum est super Jeremiam filium Helciae ex sacerdotibus, qui habitabat in Anathoth in terra Benjamin, ut factum est verbum Dei ad eum in diebus Iosiae filii Amos regis Iudae, anno tertio decimo regni eius. Et factum est in diebus Ioachim filii Iosiae regis Iudae, usque ad annum undecimum Sedeciae filii Iosiae regis Iudae, usque ad captivitatem Hierosolymae in mense quinto.

Et factum est verbum Domini ad eum. Antequam te formarem in ventre, novi te, et antequam exires ex utero, sanctificavi te; prophetam in gentes constitui te.

Et dixi, O Domine Deus, ecce nescio loqui, quia iunior sum. Et dixit Dominus ad me: Noli dicere, Iunior ego sum, quia ad omnes quos mittam te, ibis, et secundum omnia quaecumque mandavero tibi, loqueris. Ne timeas a facie eorum, quia tecum

ego sum ad liberandum te, dicit Dominus. Et extendit Dominus manum suam ad me, et tetigit os meum, et dixit Dominus ad me: Ecce dedi verba mea in os tuum.

Ecce constitui te hodie super gentes et super regna ad eradicandum et destruendum et perdendum et aedificandum et plantandum.

Et factus est sermo Domini ad me dicens: Quid tu vides? Et dixi: Baculum nuceum. Et dixit Dominus ad me: Bene vidisti, quia ego vigilo super verba mea ad facienda ea. Et factum est verbum Domini secundo ad me, dicens: Quid tu vides? Et dixi: Lebetem subcalefactum, et facies eius a facie Aquilonis. Et dixit Dominus ad me: A facie Aquilonis accendentur mala super omnes habitantes terram. Quia ecce ego convoco omnia regna terrae ab Aquilone, dicit Dominus, et venient et ponent unusquisque thronum suum super vestibula portarum Hierosolymae, et super omnes muros in circuitu eius, et super omnes civitates Iudaeae. Et loquar ad eos cum iudicio, de omni malitia eorum, sicut reliquerunt me, et sacrificaverunt deis alienis, et adoraverunt opera manuum suarum.

Et tu cinge lumbos tuos, et surge, et loquere omnia quaecumque mandavero tibi; ne timeas a facie eorum, neque paveas coram eis, quia tecum sum ut eripiam te, dicit Dominus. Ecce posui te in hodierno die sicut civitatem munitam et sicut murum aeneum munitum omnibus regibus Iudae, et principibus eius, et populo terrae. Et bellum gerent contra te, et non possunt

adversus te, quia tecum ego sum ad eruendum te, dixit Dominus.

2

Et dixit: Haec dicit Dominus: Recordatus sum misericordiae iuventutis tuae et amoris consecrationis tuae, ut sequerere sanctum Israel, dicit Dominus. Sanctus Israel Domino, principium generationum eius; omnes edentes eum delinquent, mala venient super eos, dicit Dominus.

Audite verbum Domini, domus Iacob, et omnis patria domus Israel. Haec dicit Dominus: Quid invenerunt patres vestri in me delictum, quia recesserunt longe a me, et ambulaverunt post vana, et vani facti sunt? Et non dixerunt: Ubi est Dominus qui eduxit nos ex terra Aegypti, qui duxit nos in deserto, in terra invia et invia, in terra inaquosa et infructuosa, in terra in qua non transiit vir omnino et non habitavit homo ibi? Et duxi vos in Carmelum, ut ederetis fructus eius et bona eius; et intrastis, et polluistis terram meam, et hereditatem meam posuistis in abominationem. Sacerdotes non dixerunt: Ubi est Dominus? Et qui legem tenebant non cognoverunt me, et pastores impie egerunt in me, et prophetae prophetaverunt Baal, et post inutilia iverunt.

Propterea adhuc iudicabor apud vos, et apud filios filiorum vestrorum iudicabor. Quia venite in insulas Kittim et videte, et in Kedar mittite et intellegite valde, et videte si facta sunt talia. Si commutaverunt gentes deos suos, et hi non sunt dei; populus autem meus commutavit gloriam suam, ex qua non proficient. Obstupuit caelum super hoc et horruit vehementius valde, dicit Dominus. Quia duo mala fecit populus meus: me, fontem aquae vitae, reliquerunt, et foderunt sibi lacus confractos, qui non poterunt aquam continere.

Non servus est Israel, aut domesticus natus est? Quare in praedam factus est? Super eum rugierunt leones et dederunt vocem suam, qui posuerunt terram eius in desertum, et urbes eius destructae sunt propter non habitari. Et filii Memphis et Tahpanhes te cognoverunt et te illuserunt. Nonne haec tibi evenerunt quia me reliquisti? dicit Dominus Deus tuus.

Et nunc quid tibi et viae Aegypti, ut bibas aquam Gihon? et quid tibi et viae Assyriorum, ut bibas aquam fluviorum? Disciplinabit te apostasia tua, et malitia tua arguet te, et cognosce, et vide, quia amarum tibi est relinquere te me, dicit Dominus Deus tuus, et non bene placui super te, dicit Dominus Deus tuus.

Quia ab aevo contrivisti iugum tuum et dirupisti vincula tua et dixisti: Non serviam tibi, sed ibo super omnem collem altum et subter omnem arborem umbrosam; ibi diffundar in fornicatione mea. Ego autem plantavi te vitem fructiferam, omnem veram; quomodo conversa es in amaritudinem, vitis aliena? Si abluas in

nitro et multiplices tibi herbam, maculata es in iniquitatibus tuis coram me, dicit Dominus.

Quomodo dices, Non inquinatus sum, et post Baal non ivi? Vide vias tuas in polyandrio, et cognosce quid fecisti; sero vox eius ululavit. Vias eius dilatavit super aquas deserti; in desideriis animae eius spiritu ferebatur, tradita est. Quis convertet eam? Omnes quaerentes eam non laborabunt; in humiliatione eius invenient eam. Averte pedem tuum a via aspera, et faucem tuam a siti; illa autem dixit Fortis ero, quia amaverat alienos, et post eos ibat.

Sicut pudor furis quando capitur, ita pudore afficientur filii Israel, ipsi et reges eorum, et principes eorum, et sacerdotes eorum, et prophetae eorum. Ligno dixerunt: Pater meus es tu, et lapidi: Tu genuisti me, et verterunt in me terga, et non facies eorum, et in tempore malorum eorum dicent: Surge et salva nos. Et ubi sunt dii tui quos fecisti tibi? Si surgent et salvabunt te in tempore afflictionis tuae; quia secundum numerum urbium tuarum erant dii tui, Iuda, et secundum numerum viarum Hierusalem sacrificabant Baal. Quare loquimini ad me? Omnes vos impie egistis, et omnes vos inique egistis in me, dicit Dominus. Frustra percussi filios vestros; disciplinam non recepistis. Gladius devoravit prophetas vestros ut leo vastans, et non timuistis.

Audite verbum Domini: haec dicit Dominus: Num deserta factus sum Israeli, vel terra desolata? Quare dixit populus meus: Non

dominabimur, et non veniemus ad te amplius? Num obliviscetur sponsa ornamentum suum, et virgo vittam pectoralem suam? Populus autem meus oblitus est mei dies quorum non est numerus. Quid adhuc bonum exercebis in viis tuis ad quaerendam dilectionem? Non sic, sed etiam tu male egisti ad polluendas vias tuas, Et in manibus tuis inventa sunt sanguina animarum innocentium; non in fossuris inveni eos, sed super omni quercu. Et dixisti, Innocens sum, sed avertatur ira eius a me. Ecce ego iudicor adversus te, in eo quod dicis, Non peccavi.

Quod contempsisti valde duplicare vias tuas, et ab Aegypto pudefies, sicut pudefacta es ab Assur, Quod et hinc exhibis, et manus tuae super caput tuum, quia repulit Dominus spem tuam, et non prosperaberis in ea.

3

Si dimiserit vir uxorem suam, et discesserit ab eo, et facta sit viro alteri, numquid revertens revertet ad eum adhuc? nonne coinquinata coinquinabitur mulier illa? et tu fornicata es cum pastoribus multis, et revertebaris ad me, dicit Dominus. Tolle oculos tuos in directum, et vide ubi non violata es; super vias sedisti eis sicut cornix deserta, et polluisti terram fornicationibus tuis et malitiis tuis. et habuisti pastores multos in offendiculum tibi, aspectus meretricis factus est tuus, impudenter egisti erga omnes.

Nonne ut domum me vocasti, et patrem et ducem virginitatis tuae? Non remanebit in aeternum, aut custodietur in victoriam? Ecce locutus es, et fecisti mala haec, et potuisti.

Et dixit Dominus ad me in diebus Iosiae regis: Vidisti quae fecit mihi habitatio Israel? Ierunt super omnem montem altum et sub omni arbore nemorosa, et fornicati sunt ibi. Et dixi, post fornicationem eius in his omnibus, ad me convertere, et non conversa est, et vidit perfidiam eius perfida Iuda. Et vidi quod propter omnia in quibus deprehensa est, in quibus moechata est habitatio Israel, et dimisi eam et dedi ei librum repudii in manus eius, et non timuit perfida Iuda, et abiit et fornicata est etiam ipsa. et facta est in nihilum fornicatio eius, et moechata est cum ligno et cum lapide. Et in omnibus his non conversa est ad me infidelis Iuda ex toto corde suo, sed in mendacio.

Et dixit Dominus ad me: Iustificavit animam suam Israel prae infideli Iuda. Vade et lege verba haec ad Aquilonem, et dices: Convertere ad me, habitatio Israel, dicit Dominus, et non firmabo faciem meam super vos, quia misericors ego sum, dicit Dominus, et non irascar vobis in aeternum. Verumtamen cognosce iniustitiam tuam, quia in Dominum Deum tuum impie egisti, et dispersisti vias tuas ad alienos sub omni arbore frondosa; vocis autem meae non oboedivisti, dicit Dominus. Convertimini filii recedentes, dicit Dominus, quia ego dominabor vestri, et accipiam vos unum ex civitate et duos ex familia, et inducam vos in Sion. Et dabo vobis pastores secundum cor meum, et pascent vos pascentes cum scientia.

Et erit, si multiplicemini et augeamini super terram, dicit Dominus, in diebus illis non dicent adhuc: Arca foederis sancti Israel; non ascendet super cor, non nominabitur, neque visitabitur, et non fiet adhuc. In diebus illis et in tempore illo vocabunt Hierusalem Thronum Domini, et congregabuntur omnes gentes in eam, et non ambulabunt amplius post cogitationes cordis sui mali.

In illis diebus convenient domus Iuda super domum Israel, et venient simul a terra Aquilonis et ab omnibus regionibus super terram quam hereditavi patribus eorum. Et ego dixi: Fiat, Domine, quia ponam te in filios, et dabo tibi terram electam, hereditatem Dei omnipotentis nationum. Et dixi: Patrem vocabitis me, et a me non avertemini. Excepto quomodo reicit mulier eum qui est cum illa, sic rebellavit in me domus Israel, dicit Dominus.

Vox ex labiis audita est fletus et supplicationis filiorum Israel, quia inique egerunt in viis suis, obliti sunt Dei sancti sui. Convertimini, filii convertentes, et sanabo fracturas vestras. Ecce servi nos erimus tibi, quia tu Dominus Deus noster es.

Vere in falsitatem erant colles et vis montium, sed per Dominum Deum nostrum est salus Israel. Pudor autem consumpsit labores patrum nostrorum ab iuventute nostra, oves eorum et vitulos eorum et filios eorum et filias eorum. Dormivimus in pudore nostro, et operuit nos ignominia nostra, quia coram Deo nostro peccavimus nos et patres nostri, a iuventute nostra usque ad

diem hanc, et non obedivimus voci Domini Dei nostri.

4

Si convertatur Israel, dicit Dominus, ad me, convertetur; et si auferat abominationes suas ex ore suo, et a facie mea vereatur, Et iuret, Vivit Dominus, cum veritate, in iudicio et in iustitia, et benedicent in eo gentes, et in eo laudabunt Deum in Hierusalem.

Quia haec dicit Dominus viris Iudae et habitantibus Ierusalem: Renovate vobis novationes, et ne seminate super spinas. Circumcidimini Deo vestro, et circumcidite duritiam cordis vestri, viri Iuda et habitantes Hierosolymam, ne exeat sicut ignis ira mea et accendatur, et non erit qui extinguat, a facie malitiae studiorum vestrorum.

Annuntiate in Iudaea, et audiatur in Hierosolyma; dicite, signate super terram tuba, clamate magna voce; dicite, congregamini, et intremus in civitates munitas. Sumptis rebus, fugite in Sion; festinate, ne stetis, quia mala ego adduco ab Aquilone et confractionem magnam. Ascendit leo ex mandris suis, destruens gentes eas removet, et exiit ex loco suo, ut poneret terram in desolationem, et civitates destruentur, eo quod non habitentur. Super his cingite vos saccis, et plangite, et ululate, quia non aversus est furor Domini a vobis. Et erit in illa die, dicit Dominus, peribit cor regis et cor principum, et sacerdotes stupebunt, et prophetae mirabuntur.

Et dixi: O despota Domine, num ergo decipiens decepisti populum hunc et Hierusalem, dicens: Pax erit, et ecce tetigit gladius usque ad animam eorum.

In tempore illo dicent populo huic et Hierusalem: spiritus erroris in deserto, via filiae populi mei, non in purum neque in sanctum. Spiritus plenitudinis veniet mihi; nunc autem ego loquor iudicia mea ad eos. Ecce sicut nubes ascendet, et sicut tempestas currus eius; leviores aquilis equi eius. Vae nobis, quia miseri sumus.

Ablue a malitia cor tuum, Hierusalem, ut salveris. Usque quando existunt in te cogitationes laborum tuorum? Quia vox annuntiantis ex Dan veniet, et audietur labor ex monte Ephraim. Rememorate, nationes: ecce venerunt! Annuntiate in Hierusalem: congregationes veniunt ex terra procul, et dederunt super civitates Iuda vocem eorum. Sicut custodes agri, facti sunt contra eam in circuitu, quia mei neglexisti, dicit Dominus. Viae tuae et studia tua fecerunt haec tibi; haec malitia tua, quia amara, quia tetigit usque ad cor tuum.

Ventrem meum, ventrem meum algeo, et sensoria cordis mei; turbatur anima mea, dilanatur cor meum, non silebo, quia vocem tubae audivit anima mea, clamorem belli. Et miseriarum destructionem invocat, quia afflicta est omnis terra; subito afflicta est tabernaculum, distractae sunt pelles meae. Usque quo videbo fugientes, audiens vocem tubarum?

Quia qui populum meum considerant me non sciverunt, filii stulti sunt et non prudentes; sapientes sunt ad malefaciendum, bene autem facere non cognoverunt.

Inspexi terram, et ecce nihil erat; inspexi caelum, et lumina eius non erant. Vidi montes trementes et omnes colles turbari. Aspexi, et ecce non erat homo, et omnia volatilia caeli fugerant. Vidi, et ecce Carmelus erat desertus, et omnes civitates incensae erant igni a facie Domini, et a facie irae furoris eius deletae sunt.

Haec dicit Dominus: desolata erit omnis terra, consummationem autem non faciam. Super his lugeat terra, et obscuretur caelum desuper, quia locutus sum, et non paenitebo, constitui, et non revertar ab ea. A voce equitis et intento arcu recessit omnis terra; intraverunt in speluncas et in lucos se absconderunt, et super petras ascenderunt; omnis civitas relictata est, non habitabat in eis homo. Et tu quid facies? Si indueris coccinum, et orneris ornamento auro, si inunxeris stibio oculos tuos, in vanum pulchritudo tua; reppulerunt te amatores tui, animam tuam quaerunt.

Quia vocem ut laborantis audivi, gemitum tuum ut primum parientis, vox filiae Sion debilitabitur, et dimittet manus suas; vae mihi, quia deficit anima mea super interfectis.

Percurrite in viis Hierusalem, et videte, et cognoscite, et quaerite in plateis eius, si inveniatis, si est qui faciat iudicium et quaerat fidem, et propitius ero illis, dicit Dominus. Vivit Dominus, dicunt; propterea nonne in mendaciis iurant? Domine, oculi tui ad fidem spectant; flagellasti eos, et non doluerunt; consumpsisti eos, et non voluerunt accipere disciplinam; induraverunt facies suas super petram, et non voluerunt converti. Et ego dixi: Forsitan pauperes sunt, quia non potuerunt, quoniam non cognoverunt viam Domini et iudicium Dei. Ibo ad potentes et loquar eis, quia ipsi cognoverunt viam Domini et iudicium Dei; et ecce unanimiter confregerunt iugum, diruperunt vincula.

Propterea percussit eos leo ex silva, et lupus usque ad domos delevit eos, et pardus vigilavit super civitates eorum; omnes exeuntes ex eis capientur, quia multiplicaverunt impietates suas, praevaluerunt in aversionibus suis. Qua de causa harum propitius fiam tibi? Filii tui reliquerunt me, et iurabant in non entibus deis, et saturavi eos, et moechabantur, et in domibus meretricum deversabantur. Equi femina insani facti sunt; unusquisque super mulierem vicini sui hinniebat. Nonne super his visitabo? dicit Dominus, aut in gente tali non ulciscetur anima mea?

Ascendite super propugnacula eius et destruite, consummationem autem non faciatis; relinquitte fulcimenta eius, quia Domini sunt. Quia repudiando repudiavit in me, dicit Dominus, domus Israel et domus Iuda Mentitus est Domino eorum, et dixerunt: Non sunt haec; non venient super nos mala,

et gladium et famem non videbimus. Prophetæ nostri inventum erant, et verbum Domini non erat in eis.

Propterea hæc dicit Dominus omnipotens: Pro eo quod locuti estis verbum hoc, ecce ego dedi verba mea in os tuum ignem, et populum hunc ligna, et devorabit eos. Ecce ego adduco super vos gentem de longe, domus Israel, dicit Dominus, gentem cuius non audietis vocem lingue eius. Omnes fortes, et devorabunt messem vestram. Et panes vestros devorabunt, et filios vestros et filias vestras, et oves vestras devorabunt et vitulos vestros, et vineas vestras devorabunt et ficos vestras et oliveta vestra, et civitates munitas vestras, super quas confisi estis, gladio conterent. Et erit in diebus illis, dicit Dominus Deus tuus: non faciam vos ad consummationem.

Et erit quando dixeritis: Cuius causa fecit Dominus Deus noster nobis omnia hæc? et dices illis: Pro eo quod servivistis diis alienis in terra vestra, sic servietis alienis in terra non vestra.

Annuntiate hæc in domum Iacob, et audiatur in domo Iuda. Audite quidem hæc, populus stulte et sine corde: oculi eis sunt et non vident; aures eis sunt et non audiunt. Non me timebitis? dicit Dominus, aut a facie mea non reveriti eritis? qui ordinavi arenam terminum mari, præceptum æternum, et non transgredietur illud, et turbabitur, et non poterit, et sonabunt fluctus eius, et non transgredietur illud.

Huic autem populo factum est cor inoboediens et contumax, et

declinaverunt et abierunt. Et non dixerunt in corde suo: Timeamus utique Dominum Deum nostrum, qui dat nobis pluviam matutinalem et serotinam secundum tempus adimpletionis praecepti messis, et custodivit nobis. Iniquitates vestrae declinaverunt haec, et peccata vestra amoverunt bona a vobis. Quod inventi sunt in populo meo impii, et insidias statuerunt ad corrumpendos viros, et capiebant.

Sicut laqueus stans plenus avibus, sic domus eorum plenae sunt dolo; propterea magnificati sunt et ditati sunt. Et transgressi sunt iudicium, non iudicaverunt iudicium orphani, et iudicium viduae non iudicaverunt. Num super his non visitabo? dicit Dominus, aut in gente tali non vindicabit anima mea?

Ecstasis et res terribiles factae sunt super terram. Prophetiae iniusta prophetant, et sacerdotes manibus suis applauserunt, et populus meus sic amavit, et quid facietis post haec?

6

Roboramini, filii Benjamin, e medio Hierusalem, et in Thecue signate tuba, et super Bethacharem tollite signum, quia mala apparuerunt ab Aquilone et contritio magna fit. et auferetur altitudo filiae Sion. In eam venient pastores cum gregibus suis, et figent super eam tentoria in circuitu, et pascent unusquisque manu sua.

Parate bellum contra eam, surgite, et ascendamus contra eam meridie, vae nobis, quia declinavit dies, quia deficiunt umbrae diei. Surgite et ascendamus super eam nocte, et corrumpamus fundamenta eius.

Quia haec dicit Dominus: excide ligna eius, effunde super Hierusalem vim. O civitas falsa, tota oppressio in ea est. Sicut lacus aquam frigefacit, sic malitia eius frigefacit; impietas et miseria audietur in ea super faciem eius perpetuo.

Labore et flagello erudiēris, Hierusalem, ne discedat anima mea a te, ne faciam te inaccessam terram quae non inhabitētur.

Quia haec dicit Dominus: calamabimini, calamabimini sicut vitem reliquias Israel; convertite sicut turtur super cartallum eius. Ad quem loquar et testificer, ut audiat? Ecce incircumcisae aures eorum, et non possunt audire; ecce verbum Domini factum est illis in opprobrium, nec volunt illud.

Et iram meam implevi, et cohibui, et non consummavi eos; effundam super infantes extrinsecus, et super congregationem iuvenum simul, quia vir et mulier capientur, senior cum pleno dierum. Et convertentur domus eorum ad alios, agri et mulieres eorum simul, quia extendam manum meam super habitantes terram hanc, dicit Dominus.

Quia a parvo eorum usque ad magnum omnes consummaverant iniqua, a sacerdote usque ad pseudoprophetam omnes fecerunt

falsa. Et sanabant destructionem populi mei contemnentes et dicentes: Pax, pax, et ubi est pax? Pudore affecti sunt, quia defecerunt, neque ut pudore afficientes pudore affecti sunt, et dedecus eorum non cognoverunt; propterea cadent in casu eorum, et in tempore visitationis peribunt, dixit Dominus.

Haec dicit Dominus: State super vias et videte, et interrogate semitas Domini aeternas, et videte quae sit via bona, et ambulate in ea, et invenietis purificationem animabus vestris. Et dixerunt: Non ibimus. Constitui super vos speculatores, audite vocem tubae, et dixerunt, non audiemus.

Propter hoc audierunt nationes, et qui pascebant greges suos. Audi, terra: ecce ego adduco super populum hunc mala, fructum aversionis eorum, quia verbis meis non attenderunt et legem meam repulerunt. Cur mihi tus ex Saba fertis et cinnamomum ex terra procul? Holocausta vestra non sunt accepta, et sacrificia vestra non placuerunt mihi. Propter hoc haec dicit Dominus: ecce ego do super populum hunc infirmitatem, et infirmabuntur patres et filii simul; vicinus et proximus eius peribunt.

Haec dicit Dominus: ecce populus venit a Borea, et gentes excitabuntur ab extremo terrae. Arcum et hastam tenebunt; ferox est et non miserebitur. Vox eius ut mare undans; super equis et curribus ordinabitur ut ignis in bellum ad te, filia Sion.

Audivimus auditum eorum; paralysae sunt manus nostrae, tribulatio tenuit nos, dolores sicut parturientis. Ne exeatis in

agrum, et in viis ne ambuletis, quia gladius inimicorum habitat in circuitu. Filia populi mei, cinge saccum, asperge te cinere, luctum dilecti fac tibi, planctum miserabilem, quia subito veniet miseria super vos.

Examinatorem dedi te in populis probatis, et cognosces me probante me viam eorum Omnes inoboedientes ambulantes prave, aes et ferrum, omnes corrupti sunt. Defecit follis ab igne, defecit plumbum; in vanum argentarius argentum fabricat, malitia eorum non liquefacta est. Argentum reprobatum vocate eos, quia reprobavit eos Dominus.

7

Audite verbum Domini, omnis Iudaea. Haec dicit Dominus Deus Israel: Corrigite vias vestras et studia vestra, et habitabo vos in loco hoc. Nolite confidere vobis ipsis super verbis falsis, quia omnino non proderunt vobis, dicentes: Templum Domini, templum Domini est.

Quod si corrigentes corrigatis vias vestras et studia vestra, et facientes faciatis iudicium inter virum et inter proximum eius, Et peregrinum et orphanum et viduam ne opprimatis, et sanguinem innocentem ne effundatis in loco hoc, et post deos alienos ne ambuletis in malum vobis. et habitare faciam vos in

loco hoc, in terra quam dedi patribus vestris, ex saeculo et usque in saeculum.

Si autem vos confisi estis super verbis falsis, unde non iuvabimini, et caeditis, et moechaminī, et furāminī, et iūrātis super iniūstō, et tūrificātis Baal, et ambulāvistis post deōs aliēnōs quōs nōn scītis, ut male sit vōbīs, Et venistis et stetistis coram me in domo cui invocatum est nomen meum super eam, et dixistis: Abstinuimus ne faceremus omnes abominationes has. Numquid spelunca latronum domus mea, super quam invocatum est nomen meum, coram vobis? Ecce ego vidi, dicit Dominus. Quia ite in locum meum, eum qui est in Shiloh, ubi habitare feci nomen meum ibi antea, et videte quae feci ei propter malitiam populi mei Israel.

Et nunc, pro eo quod fecistis omnia opera haec, et locutus sum ad vos et non audivistis me, et vocavi vos et non respondistis, Igitur et ego faciam domui cui invocatum est nomen meum super eam, in qua vos confisi estis, et loco quem dedi vobis et patribus vestris, sicut feci Silo. Et abiciam vos a facie mea, sicut abieci fratres vestros, omne semen Ephraim.

Et tu ne ores pro populo hoc, et ne postules ut misericordiam consequantur, et ne preceris, et ne accedas ad me pro eis, quia non exaudiam. An non vides quid ipsi faciunt in civitatibus Iuda et in viis Hierusalem? Filii eorum colligunt ligna, et patres eorum accendunt ignem, et mulieres eorum subigunt farinam ad faciendum placentas exercitui caeli, et libaverunt libationes

diis alienis ut me ad iram provocent. Non me ipsi ad iram provocant, dicit Dominus? Nonne se ipsos, ut pudefiant facies eorum?

Propterea haec dicit Dominus: ecce ira et furor meus effunditur super locum hunc, et super homines, et super pecora, et super omnem arborem agri eorum, et super fructus terrae, et ardebit et non extinguetur.

Haec dicit Dominus: holocaustomata vestra congregare cum sacrificiis vestris, et edite carnes. Quia non locutus sum ad patres vestros, et non mandavi eis in die qua eduxi eos ex terra Aegypti, de holocaustis et sacrificiis. Sed hoc verbum mandavi eis, dicens, audite vocem meam, et ero vobis in Deum, et vos eritis mihi in populum, et ambulate in omnibus viis meis, quas mandavero vobis, ut bene sit vobis. Et non audierunt me, et non adtendit auris eorum, sed ambulaverunt in cogitationibus cordis eorum mali, et facti sunt in ea quae retro sunt, et non in ea quae ante sunt. a qua die exierunt patres eorum e terra Aegypti et usque ad diem hanc, emisi ad vos omnes servos meos prophetas, die et mane, et misi Et non audierunt me, et non adtendit auris eorum, et induraverunt cervicem suam magis quam patres eorum.

Et dices illis hunc verbum. Haec est natio quae non audivit vocem Domini, neque recepit disciplinam; defecit fides ex ore eorum.

Tonde caput tuum et abice, et sume super labia lamentationem, quia reprobavit Dominus et reppulit generationem facientem haec. Quia fecerunt filii Iudae malum coram me, dicit Dominus, statuerunt abominationes suas in domo in qua invocatum est nomen meum super eam, ut polluerent eam. Et aedificaverunt altare Topheth, quod est in valle filii Ennom, ad comburendos filios eorum et filias eorum in igne, quod non mandavi eis, nec cogitavi in corde meo.

Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, et non dicent amplius, Altare Topheth et vallis filii Ennom, sed vallis occisorum, et sepelient in Topheth, quia non erit locus. Et erunt mortui populi huius in cibum avibus caeli et bestiis terrae, et non erit qui abigat. Et delebo ex urbibus Iudae et ex viis Hierusalem vocem laetantium, et vocem gaudentium, vocem sponsi, et vocem sponsae, quia in desolationem erit omnis terra.

8

In tempore illo, dicit Dominus, efferent ossa regum Iudae, et ossa principum eius, et ossa sacerdotum, et ossa prophetarum, et ossa habitantium in Ierusalem ex sepulcris eorum. Et refrigerabunt ea ad solem et lunam, et ad omnes stellas, et ad omnem exercitum caeli, quae amaverunt, et quibus servierunt, et post quae ambulaverunt, et quibus adhaeserunt, et quae adoraverunt; non plangentur, et non sepelientur, et erunt in exemplum super faciem terrae. quia elegerunt mortem quam

vitam, et omnibus reliquis qui relictī sunt ex generatione illa, in omni loco quo expellam eos.

Quia haec dicit Dominus: Nonne qui cadit surgit? Aut qui avertit se non revertitur? Cur avertit populus meus hic aversionem impudentem, et tenti sunt in electione eorum, et non voluerunt reverti? Aures igitur praebete et audite: non sic loquentur; non est homo paenitens a malitia sua, dicens: Quid feci? Cessavit currens a cursu suo, sicut equus sitiens in hinnitu suo. Et ciconia in caelo cognovit tempus suum, turtur et hirundo agri, passerēs servaverunt tempora ingressuum suorum; populus autem meus hic non cognovit iudicia Domini.

Quomodo dicetis quod sapientes sumus nos, et lex Domini nobiscum est? In vanum facta est linea falsa scribae. Pudefacti sunt sapientes, et territi sunt et capti sunt, quia legem Domini reprobaverunt; sapientia quae est in eis? Propterea dabo mulieres eorum aliis et agros eorum heredibus. Et congregabunt genimina eorum, dicit Dominus. Non est uva in vitibus, et non sunt ficus in ficubus, et folia ceciderunt.

Super quid nos sedemus? Congregamini, et intremus in civitates munitas, et abiiciamur ibi, quia Deus abiecit nos, et potavit nos aquam fellis, quia peccavimus coram eo. Congregati sumus in pacem, et non erant bona, in tempus sanationis, et ecce studium.

Ex Dan audiemus vocem celeritatem equorum eius; a voce hinnitus equitationis equorum eius commota est omnis terra. Et

veniet et devorabit terram et plenitudinem eius, civitatem et eos qui habitant in ea. Quia ecce ego mitto in vos serpentes mortiferos, quibus non est incantatio, et mordebunt vos. incurabilia cum dolore cordis vestri quod distrahitur.

Ecce vox clamoris filiae populi mei de terra procul: numquid Dominus non est in Sion? Aut rex non est ibi? Quia provocaverunt me in sculptilibus eorum et in vanitatibus alienis. Transiit aestas, praeteriit messis, et nos non servati sumus.

Super contritione filiae populi mei obscuratus sum; in perplexitate praevaluerunt contra me dolores sicut parturientis. Et non resina est in Galaad, aut medicus non est ibi? Quare non ascendit sanatio filiae populi mei?

Quis dabit capiti meo aquam, et oculis meis fontem lacrimarum? et flebo populum meum hunc dies et noctes, vulneratos filiae populi mei.

9

Quis det mihi in deserto stationem ultimam, et relinquam populum meum, et abibo ab eis? Quia omnes moechantur, coetus praevaricantium. Et intenderunt linguam suam sicut arcum falsi, et non fides invaluit super terram, quia ex malis in mala exierunt, et me non cognoverunt, dicit Dominus.

Unusquisque a vicino suo se custodiat, et in fratribus eorum ne confidatis, quia omnis frater calce supplantabit, et omnis amicus dolose ambulabit. Unusquisque amicum suum illudet, veritatem non loquentur, lingua eorum didicit loqui falsa, inique egerunt, et non cessaverunt reverti. Faenus super faenore, et dolus super dolo; non voluerunt cognoscere me, dicit Dominus.

Propterea haec dicit Dominus: ecce ego igni purgabo eos et probabo eos, quia faciam a facie malitiae filiae populi mei. Missile vulnerans est lingua eorum, doliosa sunt verba oris eorum; cum proximo suo loquitur pacifica, sed in se ipso habet inimicitiam. Nonne super haec visitabo, dicit Dominus, aut in populo tali non vindicabit anima mea? Super montes capite lamentationem, et super semitas deserti lamentationem, quia defecerunt propter non esse homines; non audierunt vocem existentiae a volatilibus caeli, et usque ad pecora obstupuerunt, abierunt. Et dabo Hierusalem in migrationem, et in habitaculum draconum, et civitates Iuda in destructionem ponam, propter id quod non habitetur.

Quis est homo prudens, et intelligat hoc? et cui sermo oris Domini ad eum est, annuntiet vobis propter quid periit terra, accensa est sicut deserta, propter non peragrari eam? Et dixit Dominus ad me, propter id quod reliquerunt legem meam, quam dedi ante faciem eorum, et non audierunt vocem meam, Sed ierunt post placentia cordis eorum mali et post idola, quae docuerunt eos patres eorum. Sed ierunt post placentia cordis eorum mali et post idola, quae docuerunt eos patres eorum. Et

dispergam eos in gentibus quas non cognoverunt ipsi et patres eorum, et immittam super eos gladium usque ad consumendum eos in ea.

Haec dicit Dominus: vocate lamentantes, et veniant, et ad sapientes mittite, et loquantur. Et capiant super vos lamentationem, et deducant oculi vestri lacrimas, et palpebrae vestrae fluant aquam, Quia vox lamentationis audita est in Sion: quomodo afflicti sumus, pudore affecti sumus valde, quia reliquimus terram et abieciimus tabernacula nostra! Audite igitur, mulieres, verbum Dei, et recipiant aures vestrae verba oris eius, et docete filias vestras miserationem, et mulier proximam suam lamentationem. Quia ascendit mors per fenestras vestras, intravit in terram vestram ad delendos infantes extrinsecus et iuvenes de plateis. Et erunt mortui hominum in exemplum super faciem campi terrae vestrae, sicut herba post metentem, et non erit qui colligat.

Haec dicit Dominus: Non gloriatur sapiens in sapientia sua, et non gloriatur fortis in fortitudine sua, et non gloriatur dives in divitiis suis, Sed aut in hoc gloriatur qui gloriatur, intellegere et cognoscere quia ego sum Dominus qui facio misericordiam et iudicium et iustitiam super terram, quia in his voluntas mea, dicit Dominus.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et visitabo super omnes circumcisos in praeputiis eorum. Super Aegyptum, et super Idumaeam, et super Edom, et super filios Ammon, et super filios

Moab, et super omnes circumcidentes ea secundum faciem suam, habitantes in deserto, quia omnes gentes incircumcisae sunt carne, et omnis domus Israel incircumcisi sunt corde suo.

10

Audite verbum Domini quod locutus est super vos, domus Israel.

Haec dicit Dominus: secundum vias nationum ne discatis, et a signis caeli ne timeatis, quia timent ea in faciebus suis. Quia leges gentium vanae sunt, lignum est ex silva excisum, opus fabri, et conflatura. argento et auro ornata, maleis et clavis ea firmaverunt Ponent ea, et non movebuntur; argentum ductile est, non ambulabunt. Argentum taxabile est. A Tharseis veniet aurum Mophaz, et manus aurificum, opera artificum omnia; hyacinthum et purpuram induent ea.

Sic dicetis illis: dii qui caelum et terram non fecerunt, pereant ex terra et subter caelo hoc. Dominus, qui fecit terram in fortitudine sua, qui erexit orbem terrarum in sapientia sua, et prudentia sua extendit caelum, Et multitudo aquae in caelo, et adduxit nubes ex extremo terrae, fulgura in pluviam fecit, et eduxit lucem e thesauris eius. Stultus factus est omnis homo a scientia, pudefactus est omnis aurifex super sculptilibus suis, quia falsa fudit; non est spiritus in eis. Vana sunt opera irrisum habita; in tempore inspectionis eorum peribunt. Non est talis portio Iacobo, quia qui formavit omnia ipse hereditas eius est,

Dominus nomen ei.

Congregavit extrinsecus substantiam tuam habitantem in electis. Quia haec dicit Dominus: ecce ego offendere faciam habitantes terram hanc in tribulatione, ut plaga tua inveniatur.

Vae super destructionem tuam, dolorosa est plaga tua, et ego dixi: vere hoc vulnus tuum est, et comprehendit te.

Tabernaculum tuum afflictum est, periit, et omnes pelles tuae discissae sunt; filii mei et oves meae non sunt, non est amplius locus tabernaculi mei, locus pellium mearum. Quod pastores stulte egerunt et Dominum non quaesierunt, propterea non intellexit omne pascuum, et dispersi sunt. Vox auditis ecce venit, et commotio magna ex terra Aquilonis, ad disponendas civitates Iudae in perditionem et cubile struthionum.

Scio, Domine, quod non est hominis via eius, neque vir ambulat et dirigit iter suum. Disciplina nos, Domine, sed in iudicio et non in ira, ne paucos nos facias. Effunde iram tuam super gentes quae non cognoverunt te, et super generationes quae nomen tuum non invocaverunt, quia devoraverunt Iacob et consummaverunt eum, et pascua eius desolaverunt.

11

Verbum quod factum est a Domino ad Ieremiam dicens,

Audite verba foederis huius, et loqueris ad viros Iudae et ad habitantes in Hierusalem, et dices ad eos: Haec dicit Dominus Deus Israel: Maledictus homo qui non audiet verba foederis huius, quam praecepi patribus vestris in die qua eduxi eos ex terra Aegypti ex fornace ferrea, dicens: Audite vocem meam et facite omnia quaecumque mandavero vobis, et eritis mihi in populum, et ego ero vobis in Deum, Ut statuam iuramentum meum, quod iuravi patribus vestris, dare illis terram fluentem lacte et melle, sicut dies haec, et respondi et dixi: Fiat, Domine. Et dixit Dominus ad me: Lege verba haec in urbibus Iudae et extra Hierosolymam, dicens: Audite verba foederis huius et facite ea. Et non fecerunt.

Et dixit Dominus ad me: Inventa est coniuratio in viris Iuda et in his qui habitant in Hierusalem, Reversi sunt ad iniustitias patrum suorum priorum, qui non voluerunt audire verba mea, et ecce ipsi ambulant post deos alienos, ut serviant eis, et dissipavit domus Israel et domus Iuda foedus meum, quod disposui cum patribus eorum.

Propterea haec dicit Dominus: ecce ego adduco super populum hunc mala, ex quibus non poterunt exire; et clamabunt ad me, et non exaudiam eos. Et ibunt civitates Iudae et habitantes Hierosolymam, et clamabunt ad deos quibus ipsi incensum adolent, qui non salvabunt eos in tempore malorum eorum. Quia secundum numerum civitatum tuarum erant dii tui, Iuda, et secundum numerum exituum Hierosolymae statuistis aras ad incendendum Baal.

Et tu ne ores pro populo hoc, et ne postules pro eis in deprecatione et oratione, quia non exaudiam in tempore in quo invocant me, in tempore afflictionis eorum. Quid amata in domo mea fecit abominationem? Non preces et carnes sanctae auferent a te malitias tuas, aut his effugies? Oleam pulchram, bene umbrosam forma, vocavit Dominus nomen tuum; in vocem circumcisionis eius accensus est ignis super eam; magna tribulatio super te; inutiles facti sunt rami eius. Et Dominus, qui plantavit te, locutus est super te mala pro malitia domus Israel et domus Iuda, quod fecerunt sibi ad provocandum me in incenso offerendo eos Baal.

Domine, notum fac mihi, et cognoscam; tunc vidi studia eorum. Ego autem ut agnus innocens ductus ad immolandum non cognovi: super me cogitaverunt cogitationem malam, dicentes: Venite et mittamus lignum in panem eius, et deleamus eum de terra viventium, et nomen eius non memoretur amplius. Domine, qui iudicas iusta, probans renes et corda, videam vindictam tuam ex illis, quia ad te revelavi causam meam.

Propterea haec dicit Dominus super viros Anathoth, quaerentes animam meam, dicentes, Non prophetabis super nomine Domini, sin autem, morieris in manibus nostris, Ecce ego visitabo super eos: iuvenes eorum gladio morientur, et filii eorum et filiae eorum fame peribunt, Et reliquiae non erunt eorum, quia adducam mala super habitantes in Anathoth, in anno visitationis eorum.

12

Iustus es, Domine, ut apologabor ad te; tamen iudicia loquar ad te: cur via impiorum prosperatur? Floruerunt omnes qui perfide agunt. Plantavisti eos, et radicati sunt; filios genuerunt, et fecerunt fructum. Prope es tu ori eorum, sed longe a renibus eorum. Et tu, Domine, cognoscis me; probasti cor meum coram te; purifica eos in diem caedis eorum. Usquequo lugebit terra, et omnis herba agri arescet a malitia habitantium in ea? Perierunt pecora et volucres, quia dixerunt: Non videbit Deus vias nostras.

Pedes tui currunt et fatigant te, quomodo contendas super equos? Et in terra pacis tuae confidis, quomodo ages in superbia Iordanis? Quod etiam fratres tui et domus patris tui, et hi reiecerunt te, et ipsi clamaverunt; ex his qui post te congregati sunt, ne credas in eis, quia loquentur ad te bona.

Reliqui domum meam, dimisi hereditatem meam, dedi dilectam animam meam in manus inimicorum eius. Facta est hereditas mea mihi sicut leo in silva; dedit super me vocem suam, propterea odivi eam. Nonne spelunca hyaenae hereditas mea mihi est, aut spelunca in circuitu eius? Ite, congregate omnes bestias agri, et veniant ad devorandam eam.

Pastores multi corruperunt vineam meam, polluerunt portionem meam, dederunt portionem meam desiderabilem in desertum inaccessum. Posita est in destructionem perditionis;

per me destructione destructa est omnis terra, quia non est vir ponens in corde. Super omnes exitus in deserto venerunt laborantes, quia gladius Domini devorabit ab extremo terrae usque ad extremum terrae; non est pax omni carni. Seritis triticum, et spinas metetis, sortes eorum non proderunt eis, pudefacti estote de iactatione vestra, de opprobrio coram Domino.

Quia haec dicit Dominus de omnibus vicinis malis, qui tangunt hereditatem meam, quam distribui populo meo Israel, ecce ego avellam eos de terra eorum, et Iudam eiciam de medio eorum.

Et erit post eicere me eos, revertar et miserebor eorum, et habitare faciam eos, unumquemque in hereditatem suam, et unumquemque in terram suam. Et erit, si discentes discant viam populi mei iurare nomini meo Vivit Dominus, sicut docuerunt populum meum iurare Baal, et aedificabitur in medio populi mei. Si autem non reversi fuerint, auferam gentem illam eradicatione et perditione.

13

Haec dicit Dominus: Vade et acquire tibi perizonium lineum, et pone circa lumbum tuum, et in aqua non transibit. Et acquisivi lumbare secundum verbum Domini, et posui illud circa lumbos meos. Et factum est verbum Domini ad me dicens, Cape cingulum illud circa lumbos tuos, et surge, et vade ad

Euphraten, et absconde illud ibi in foramine petrae. Et ivi et abscondi illud in Euphrate, sicut imperavit mihi Dominus. Et factum est post dies multos, et dixit Dominus ad me: Surge, vade ad Euphraten, et accipe inde perizonium quod mandavi tibi ut absconderes ibi. Et īvī ad Euphrātem fluvium, et fodī, et cēpī cingulum ex locō ubi dēfoderam illud ibi, et ecce corruptum erat, ita ut nōn ūtile esset ad quicquam.

Et factum est verbum Domini ad me dicens, Haec dicit Dominus: Sic corrumpam superbiam Iudae et superbiam Hierusalem. hanc multam istam contumeliam, eos non volentes oboedire verbis meis, et profectos post deos alienos ad serviendum eis, et ad adorandum eis, et erunt sicut cingulum istud, quod non utetur ad nihilum. Quod quemadmodum cingulum colligatur circa lumbum hominis, sic colligavi ad meipsum domum Israel et omnem domum Iuda, ut fierent mihi in populum nominatum et in gloriationem et in gloriam, et non audierunt me.

Et dices ad populum hunc: Omnis uter implebitur vino. Et erit, si dicant ad te: Nonne cognoscentes cognoscemus quod omnis uter implebitur vino? Et dices ad eos: Haec dicit Dominus: Ecce ego implebo habitantes terram hanc, et reges eorum, filios Davidis sedentes super throno eorum, et sacerdotes et prophetas, et Iudam et omnes habitantes in Hierosolyma, ebrietate. Et dispergam eos, virum et fratrem eius, et patres eorum, et filios eorum in eodem; non desiderabo, dicit Dominus, et non parcam, et non miserebor a corruptione eorum.

Audite et aurem date, et nolite elevari, quia Dominus locutus est. Date Domino Deo vestro gloriam antequam obscuretur, et antequam offendant pedes vestri super montes tenebrosos; et expectabitis lucem, et ibi erit umbra mortis et ponentur in tenebras. Si autem non audieritis, occulte flebit anima vestra a facie contumeliae, et deducant oculi vestri lacrimas, quia contritum est grex Domini.

Dicite regi et regentibus: humiliamini et sedete, quia destructa est de capite vestro corona gloriae vestrae. Urbes quae ad Austrum sunt clausae sunt, et non erat qui aperiret; deportata est Iudaea, perfecerunt deportationem completam. Tolle oculos tuos, Hierusalem, et vide eos venientes ab Aquilone: ubi est grex qui datus est tibi, oves gloriae tuae? Quid dices quando visitabunt te? Et tu docuisti eos super te disciplinas in principium. Nonne dolores tenebunt te sicut mulierem parturientem? Et si dicas in corde tuo: Cur occurrerunt mihi haec? Propter multitudinem iniquitatis tuae revelata sunt posteriora tua, ut exemplificentur calces tui.

Si mutabit Aethiops pellem suam, et pardalis varietates eius, et vos poteritis bene facere, qui didicistis mala. Et dispersi eos, sicut virgulta feruntur a vento in desertum. Sic sors tua et portio tua, quia non oboedisti mihi, dicit Dominus, quoniam oblita es mei et speravisti in mendaciis. et ego revelabo posteriora tua super faciem tuam, et videbitur ignominia tua Et adulterium tuum, et hinnitus tuus, et alienatio fornicationis tuae super collibus, et in agris vidi abominationes tuas. Vae tibi,

Hierusalem, quia non mundata es post me; usque quando adhuc?

14

Et factum est verbum Domini ad Ieremiam de siccitate.

Luxit Iudaea, et portae eius evacuatae sunt, et obscuratae sunt super terram, et clamor Hierosolymae ascendit. Et nobiles eius miserunt iuniores eorum super aquam, venerunt super puteos, et non invenerunt aquam, et reverterunt vasa eorum vacua. Et opera terrae defecerunt, quia non erat pluvia; pudore affecti sunt agricolae et operuerunt capita sua. Et cervi in agro pepererunt et reliquerunt, quia non erat herba. Onagri feri steterunt super valles, et traxerunt ventum, defecerunt oculi eorum, quia non erat herba.

Peccata nostra restiterunt nobis, Domine, fac nobis propter te, quia multa sunt peccata nostra coram te, quia tibi peccavimus. Patientia Israel, Domine, et servas in tempore malorum; cur factus es quasi peregrinus super terram, et sicut indigena declinans in diversorium? Ne sis sicut homo dormiens, aut ut vir non potens salvare; et tu in nobis es, Domine, et nomen tuum invocatum est super nos; ne obliviscaris nostri.

Sic dicit Dominus populo huic: dilexerunt movere pedes suos, et non pepercerunt, et Deus non bene accepit eos, nunc

recordabitur iniustitiae eorum. Et dixit Dominus ad me: Ne ores de populo hoc in bona, Quod si ieiunaverint, non audiam supplicationem eorum, et si obtulerint holocausta et sacrificia, non placebo in eis, quia in gladio et in fame et in morte ego consummabo eos.

Et dixi, qui est Domine, ecce prophetae eorum prophetant, et dicunt, non videbitis gladium, neque fames erit in vobis, quia veritatem et pacem dabo super terram, et in loco hoc.

Et dixit Dominus ad me: Falsa prophetae prophetant in nomine meo; non misi eos, et non mandavi eis, et non locutus sum ad eos, quia visiones falsas et divinationes et auguria et inclinationes cordis eorum ipsi prophetant vobis. Propterea haec dicit Dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo falsa, et ego non misi eos, qui dicunt: Gladius et fames non erit super terram hanc, in morte pestilenti morientur, et in fame consumentur prophetae. Et populus, quibus ipsi prophetant illis, et erunt iacti in viis Hierusalem a facie gladii et famis, et non erit qui sepeliat eos, et mulieres eorum, et filii eorum, et filiae eorum, et effundam super eos mala eorum.

Et dices ad eos verbum hoc: Deducite super oculos vestros lacrimas die et nocte, et non cessent, quia contritione contrita est filia populi mei, et plaga dolorosa valde. Si exeam in planitiem, et ecce vulnerati gladio, et si introeam in civitatem, et ecce labor famis, quia sacerdos et propheta ierunt in terram quam non noverant.

Num rejiciens rejecisti Iudam, et a Sion aversa est anima tua? Cur percussisti nos, et non est nobis sanatio? Sustinuimus pacem, et non erant bona; tempus sanationis, et ecce perturbatio. Cognovimus, Domine, peccata nostra, iniquitates patrum nostrorum, quia peccavimus coram te. Cessa propter nomen tuum, ne perdas thronum gloriae tuae; memento, ne dissipēs foedus tuum quod nobiscum est. Nonne in idolis gentium est qui pluviam faciat? Et si caelum plenitudinem suam dabit, nonne tu es ipse? Et exspectabimus te, Domine, quia tu fecisti omnia haec.

15

Et dixit Dominus ad me: Si stet Moyses et Samuel ante faciem meam, non est anima mea ad eos; emitte populum hunc, et exeant. Et erit, si dicant ad te: Quo exhibimus?, et dices ad eos: Haec dicit Dominus: Quicumque in mortem, in mortem; et quicumque in gladium, in gladium; et quicumque in famem, in famem; et quicumque in captivitatem, in captivitatem. Et vindicabo super eos quattuor species, dicit Dominus: gladium in caedem, et canes in discerptionem, et bestias terrae, et volatilia caeli in escam et corruptionem. Et tradam eos in necessitates omnibus regnis terrae propter Manassen filium Ezechiae regis Iudae de omnibus quae fecit in Hierusalem.

Quis parcat tibi, Hierusalem? Et quis timebit pro te? Aut quis revertet ad pacem tibi? Tu avertisti me, dicit Dominus, retro ibis,

et extendam manum meam, et corrumpam te, et non amplius dimittam eos. Et dispergam eos in dispersione in portis populi mei; sine liberis facti sunt, perdiderunt populum meum propter malitias eorum.

Multiplicatae sunt viduae eorum super arenam maris; adduxi super matrem iuvenum miseriam in meridie; inieci super eam subito tremorem et festinationem. Evacuata est quae septem parturiebat, defecit anima eius, occidit sol ei adhuc mediante die, confusa est et opprobrium passa est; reliquos eorum in gladium dabo in conspectu inimicorum eorum.

Heu ego, mater, qualem me peperisti virum iudicandum et dissolvendum in omni terra; neque profui, neque profuit me quisquam; fortitudo mea defecit in maledicentibus me. Fiat, Domine, dirigentium eorum, si non steti tibi in tempore malorum eorum et in tempore afflictionis eorum in bona ad inimicum. Si cognoscetur ferrum, et velamentum aeneum fortitudo tua est. Et thesauros tuos in praedam dabo commutationem propter omnia peccata tua, et in omnibus finibus tuis. Et servitutem tibi imponam circum inimicos tuos, in terra quam non scivisti, quia ignis accensus est ex ira mea, super vos ardebit.

Domine, memor esto mei, et visita me, et absolve me a persequentibus me; ne in patientia tua scito quomodo accepi propter te opprobrium. A reicientibus verba tua consummato eos, et erit verbum tuum mihi in laetitiam et gaudium cordis

mei, quia invocatum est nomen tuum super me, Domine omnipotens. Non sedebam in consilio eorum ludentium, sed verebar a facie manus tuae; solus sedebam, quia amaritudine impletus sum.

Cur ii qui dolorem mihi inferunt me superant? Plaga mea solida est; unde sanabor? Facta est mihi sicut aqua falsa, fidem non habens.

Propterea haec dicit Dominus: si reverteris, restituam te, et ante faciem meam stabis; et si eduxeris pretiosum ab indigno, sicut os meum eris; et convertentur ipsi ad te, et tu non converteris ad illos. Et dabo te populo huic sicut murum fortem aeneum, et bellabunt adversus te, sed non possint adversus te, quoniam tecum sum ad salvandum te. et ut eripiam te de manu malorum, et redimam te de manu violentorum.

16

Et tu non accipias mulierem, dicit Dominus Deus Israel. Et non nascetur tibi filius neque filia in loco hoc. Quia haec dicit Dominus de filiis et de filiabus nascentium in loco hoc, et de matribus eorum quae pepererunt eos, et de patribus eorum qui genuerunt eos in terra hac, In morte pestilenti morientur; non lamentabuntur et non sepelientur. In exemplum super faciem terrae erunt, et bestiis terrae erunt et avibus caeli. In gladio cadent, et in fame consumentur.

Haec dicit Dominus: Ne ineas in coetum eorum, et ne eas ad plangendum, et ne lugeas eos, quia abstuli pacem meam a populo hoc. Non plangent eos, neque incisiones facient, et non radentur. et non frangetur panis in luctu eorum ad consolationem super mortuo, nec potabunt eum poculum ad consolationem super patre et matre eius.

In domum potus non intrabis, ut consedeas cum eis ad edendum et bibendum. Quia haec dicit Dominus Deus Israel, ecce ego destruam ex loco isto coram oculis vestris, et in diebus vestris, vocem gaudii, et vocem laetitiae, vocem sponsi, et vocem sponsae.

Et erit quando annuntiaveris populo huic omnia verba haec, et dicant ad te: Quare locutus est Dominus super nos omnia mala haec? Quae est iniustitia nostra? Et quod est peccatum nostrum quod peccavimus coram Domino Deo nostro? Et dices ad eos: Pro eo quod reliquerunt me patres vestri, dicit Dominus, et abierunt post deos alienos, et servierunt eis, et adoraverunt eos, et me reliquerunt, et legem meam non custodierunt, Et vos male egistis super patres vestros, et ecce vos itis unusquisque post placita cordis vestri mali, ut non oboediatis mihi. Et abiciam vos a terra hac in terram quam non scivistis vos et patres vestri, et servietis ibi deis aliis qui non dabunt vobis misericordiam.

Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, et non dicent amplius: Vivit Dominus qui eduxit filios Israel e terra Aegypti, Sed vivit Dominus, qui eduxit domum Israel a terra Aquilonis et

ab omnibus regionibus ubi expulsi sunt ibi, et restituam eos in terram eorum quam dedi patribus eorum.

Ecce ego mittam piscatores multos, dicit Dominus, et piscabuntur eos, et post haec mittam venatores multos, et venabuntur eos super omnem montem, et super omnem collem, et e cavernis petrarum. Quia oculi mei super omnes vias eorum, et non absconditae sunt iniustitiae eorum coram oculis meis. Et reddam duplices malitias eorum et peccata eorum, super quibus profanaverunt terram meam in cadaveribus abominationum eorum, et in iniquitatibus eorum, in quibus deliquerunt hereditatem meam.

Domine, tu fortitudo mea et auxilium meum et refugium meum in diebus malorum; ad te gentes venient ab extremo terrae et dicent: Quomodo falsa acquisierunt patres nostri idola, et non est in eis utilitas. Si homo sibi deos faciet, hi non sunt dei. Propterea ecce ego declarabo illis in tempore hoc manum meam, et notum faciam illis potentiam meam, et scient quia nomen mihi Dominus.

17

Maledictus homo qui spem habet super hominem, et firmabit carnem brachii sui super eum, et a Domino recedet cor eius. Et

erit sicut tamarix quae in deserto est, non videbit quando veniant bona, et habitabit in salsis et in deserto, in terra salsa quae non inhabitatur. Et benedictus homo qui confisus est super Domino, et erit Dominus spes eius. Et erit sicut lignum florens apud aquas, et super humiditatem mittet radicem suam; non timebit quando venerit aestus, et erunt super eum stipites frondosi; in anno siccitatis non timebit, et non cessabit faciens fructum.

Profundum cor prae omnibus, et homo est, et quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans corda et probans renes, ut dem unicuique secundum vias eius et secundum fructus studiorum eius.

Perdix vocavit, congregavit quae non peperit, faciens divitias suas non cum iudicio; in dimidio dierum suorum relinquent eum, et in extremis suis erit stultus.

Thronus gloriae exaltatus, sanctuarium nostrum, Patientia Israel, Domine, omnes qui relinquunt te pudefiant, recedentes in terra scribantur, quia reliquerunt fontem vitae, Dominum.

Sana me, Domine, et sanabor; salvum me fac, et salvus ero, quia gloriatio mea tu es.

Ecce ipsi dicunt ad me: Ubi est verbum Domini? Veniat. Ego autem non laboravi sequens post te, et diem hominis non desideravi; tu scis, ea quae procedunt per labia mea, ante faciem

tuam sunt. Ne fias mihi in alienationem, parcens mei in die malo. Confundantur qui persequuntur me, et non confundar ego; consternentur ipsi, et non consterner ego; adduc super eos diem malum, duplici contritione contere eos.

Haec dicit Dominus: Vade, et sta in portis filiorum populi tui, in quibus intrant reges Iuda, et in quibus exeunt, et in omnibus portis Hierusalem, Et dices illis: Audite verbum Domini, reges Iuda, et omnis Iudaea, et omnis Hierosolyma, qui ingredimini in portis his. Haec dicit Dominus: Custodite animas vestras, et ne tollatis onera in die sabbatorum, et ne exeatis portis Hierosolymae. Et ne efferatis onera ex domibus vestris in die sabbatorum, et omne opus non facietis; sanctificate diem sabbatorum, sicut mandavi patribus vestris. Et non audierunt, et non inclinaverunt aurem suam, Et induraverunt cervicem suam magis quam patres eorum, ne audirent me, et ne reciperent disciplinam.

Et erit, si audieritis me, dicit Dominus, ne inferatis onera per portas urbis huius in die sabbatorum, et sanctificetis diem sabbatorum ne faciatis omne opus, Et intrabunt per portas urbis huius reges et principes sedentes super throno David, et ascendentes super currus et equos eorum, ipsi et principes eorum, viri Iuda et habitantes in Hierusalem; et inhabitabitur urbs haec in aeternum. Et venient ex civitatibus Iudae, et circum circa Hierosolymam, et ex terra Beniamin, et ex terra planitiei, et ex monte, et ex ea quae ad Austrum est, ferentes holocaustomata et sacrificia et incensa et manna et tus, ferentes

laudem in domum Domini.

Et erit, si non audieritis me ad sanctificandum diem sabbatorum, ne tollatis onera et ne ingrediamini per portas Hierosolymae in die sabbatorum, tunc accendam ignem in portis eius, et devorabit plateas Hierosolymae, et non exstinguetur.

18

Verbum quod factum est a Domino ad Hieremiam dicens, Surge et descende in domum figuli, et ibi audies verba mea. Et descendi in domum figuli, et ecce ipse faciebat opus super lapidibus. Et cecidit vas quod ipse faciebat in manibus suis, et iterum ipse fecit illud vas alterum, sicut placuit coram eo facere. Et factum est verbum Domini ad me dicens,

Si sicut figulus hic, non potero facere vos, domus Israel? Ecce, sicut lutum figuli, vos estis in manibus meis. Finem loquar super gentem aut super regnum, ut eradicarem eos et ut perderem. et convertatur gens illa ab omnibus malis eorum, et paenitebo de malis quae cogitavi ad faciendum eis. Et ad finem loquar super gentem et regnum, ut aedificetur et plantetur. et faciant mala coram me, ut non audiant vocem meam, et paenitebo de bonis quae locutus sum ut facerem eis.

Et nunc dixi ad viros Iudae et ad eos qui habitant

Hierosolymam: ecce ego plasso super vos mala et cogito super vos cogitationem; convertatur vero unusquisque a via sua mala, et meliora facite studia vestra. Et dixerunt: Fortes nos faciamus, quia post aversiones nostras ibimus, et unusquisque placentia cordis sui mali faciemus.

Propterea haec dicit Dominus: Interrogate vero in gentibus, quis audivit talia horrenda quae fecit valde virgo Israel? Non deficient a petra ubera, aut nix a Libano? Non declinat aqua violenter vento lata? Quia obliti sunt mei populus meus, in vanum incensum fecerunt et infirmabuntur in viis eorum, funiculos aeternos, ad ingrediendum semitas non habentes viam in iter: ad disponendam terram eorum in perditionem et sibilum aeternum; omnes transeuntes per eam obstupescunt et movebunt caput suum. Sicut ventum calidum dispergam eos coram inimicis eorum; ostendam eis diem perditionis eorum.

Et dixit: Venite et cogitemus super Jeremiam cogitationem, quia non peribit lex a sacerdote, et consilium ab intellegente, et verbum a propheta. Venite et percutiamus eum lingua, et audiamus omnia verba ejus.

Audi me, Domine, et audi vocem iustitiae meae. Si redditur pro bonis mala, quia locuti sunt verba contra animam meam, et poenam eorum absconderunt mihi, memento me stantem coram facie tua, ut loquerer pro eis bona, ut averterem iram tuam ab eis. Propterea da filios eorum in famem, et congrega eos in manus gladiatorum; fiant mulieres eorum sine liberis et viduae, et

viri eorum fiant interfecti morte, et iuvenes eorum cadant gladio in bello. Fiat clamor in domibus eorum, adduces super eos latrones subito, quia attemptaverunt verbum ad captionem meam, et insidias absconderunt contra me.

Et tu, Domine, cognovisti omne consilium eorum super me in mortem; ne absolvas iniustitias eorum, et peccata eorum a facie tua ne deles; fiat infirmitas eorum coram te; in tempore irae tuae fac in eis.

19

Tunc dixit Dominus ad me: Vade et acquire urnam fictam testeam, et duces de senioribus populi et de sacerdotibus, Et exhibis in polyandrium filiorum liberorum eorum, quod est super vestibula portae Charsith, et lege ibi omnes verbos istos, quos utique loquar ad te. Et dices eis: Audite verbum Domini, reges Iuda et viri Iuda et qui habitant in Hierusalem et qui ingrediuntur in portis istis. Haec dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego adduco super locum hunc mala, ita ut omnis audientis ea resonent aures eius.

Pro quibus reliquerunt me et alienarunt locum hunc, et incensum fecerunt in eo diis alienis quos non noverunt ipsi et patres eorum, et reges Iuda impleverunt locum hunc sanguinibus innocentium, Et aedificaverunt alta Baal ad comburendos filios eorum in igne, quae non mandavi neque

cogitavi in corde meo.

Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, et non vocabitur locus hic adhuc Topheth et Polyandrium filii Ennom, sed Polyandrium caedis. Et trucidabo consilium Iudae et consilium Hierusalem in loco hoc, et prosternam eos gladio coram inimicis eorum et in manibus quaerentium animas eorum, et dabo mortuos eorum in cibum avibus caeli et bestiis terrae. Et deiciam civitatem hanc in perditionem et in sibilum; omnis praeteriens per eam consternetur et sibilet super omni plaga eius. Et edent carnes filiorum suorum et carnes filiarum suorum, et unusquisque carnes proximi sui edet in obsidione et in obsidione qua obsidebunt eos inimici eorum.

Et conteres urnam coram oculis virorum qui exeunt tecum Et dices: Haec dicit Dominus: Sic confringam populum hunc et civitatem hanc, sicut confringitur vas fictile, quod non poterit sanari amplius. Sic faciam, dicit Dominus, loco huic et habitantibus in eo, ut detur civitas haec sicut cadens. Et domus Hierusalem et domus regum Iuda erunt sicut locus decidens ab immunditiis eorum in omnibus domibus, in quibus incensum fecerunt super tectis eorum omni militiae caeli, et libaverunt libationes diis alienis.

Et venit Jeremias a casu ubi miserat eum Dominus ibi ad prophetandum, et stetit in atrio domus Domini, et dixit ad omnem populum Haec dicit Dominus: ecce ego adduco super civitatem hanc et super omnes civitates eius et super vicos eius

omnia mala quae locutus sum super eam, quia induraverunt cervicem suam ne audirent praecepta mea.

20

Et audivit Pashor filius Emmer sacerdos, et hic erat constitutus dux domus Domini, Jeremiam prophetantem verba haec. Et percussit eum, et iniecit eum in carcerem qui erat in porta domus separatae superioris camerae, quae erat in domo Domini.

Et eduxit Pashor Jeremiam ex cataracto, et dixit ei Jeremias: Non Pashor vocavit Dominus nomen tuum, sed Metoicon. Quia haec dicit Dominus: Ecce ego do te in exilium cum omnibus amicis tuis, et cadent gladio inimicorum suorum, et oculi tui videbunt; et te et omnem Iudam dabo in manus regis Babylonis, et deportabunt eos et concident eos gladiis. Et dabo omnem fortitudinem civitatis huius et omnes labores eius et omnes thesauros regis Iudae in manus inimicorum eius, et ducent eos in Babylonem. Et tu et omnes qui habitant in domo tua ibitis in captivitatem, et in Babylone morieris, et ibi sepelieris tu et omnes amici tui quibus prophetavisti illis falsa.

Decepisti me, Domine, et deceptus sum; tenuisti et potuisti. Factus sum in risum; omnem diem finivi irridendus. Quia amaro verbo meo ridebo, infidelitatem et miseriam invocabo, quia factus est verbum Domini in opprobrium mihi et in derisum omni die meo. Et dixi: Non nominabo nomen Domini, et non

loquar adhuc super nomine eius. Et factum est sicut ignis ardens flammans in ossibus meis, et cohibeor undique et non possum ferre. Quod audiui vituperationem multorum congregantium se circum circum: Impetum facite, et impetum faciamus in eum, omnes viri amici eius; custodite cogitationem eius, si decipietur, et poterimus eum et capiemus vindictam nostram ex eo.

Dominus autem mecum est sicut bellator fortis; propter hoc persecuti sunt et intellegere non potuerunt; pudore affecti sunt valde, quia non intellexerunt ignominias suas, quae per aeternum non oblivioni tradentur.

Domine, qui probas iusta, intellegens renes et corda, videam vindictam tuam in eis, quia ad te revelavi causam meam. Cantate Domino, laudate eum, quia eripuit animam pauperis e manu malefactorum.

Maledicta dies in qua natus sum. Dies in qua peperit me mater mea ne sit benedicta. Maledictus homo qui nuntiavit patri meo dicens: Natus est tibi masculus, gaudens. Sit homo ille sicut urbes quas evertit Dominus in ira et non paenituit eum; audiat clamorem mane et ululatum meridie. Quia non me occidit in utero, et facta est mihi mater mea sepulcrum meum, et uterus conceptionis aeternae. Ut quid hoc exivi ex utero ad videndos labores et dolores, et permanserunt in ignominia dies mei?

Verbum quod factum est a Domino ad Jeremiam, quando misit ad eum rex Sedekias Pashhur filium Melchiae, et Sophoniam filium Maaseiae sacerdotem, dicens, Interroga de nobis Dominum, quia rex Babylonis stat super nos, si faciet Dominus secundum omnia mirabilia eius, et discedet a nobis.

Et dixit ad eos Hieremias: Sic dicetis ad Sedeciam, regem Iuda, Haec dicit Dominus: ecce ego converto arma bellica, quibus vos pugnatis contra Chaldaeos qui obsederunt vos extra murum, et congregabo eos in medium civitatis huius. et pugnabo ego contra vos manu extenta et brachio forti cum ira et furore magno. Et percutiam omnes habitantes in civitate hac, homines et pecora morte magna, et morientur. Et post haec sic dicit Dominus: dabo Sedeciam regem Iudae, et servos eius, et populum relictum in civitate hac a morte et a fame et a gladio, in manus inimicorum eorum, quaerentium animas eorum, et concident eos in ore gladii; non parcam eis, et non miserebor eorum.

Et ad populum hunc dices: Haec dicit Dominus: Ecce ego dedi ante faciem vestram viam vitae et viam mortis. Qui sedet in civitate hac morietur gladio et fame, et qui egreditur ut accedat ad Chaldaeos qui obsederunt vos vivet, et erit anima eius in spolia, et vivet. Quia firmavi faciem meam super civitatem hanc in mala, et non in bona, in manus regis Babylonis tradetur, et comburet eam igne.

Domus regis Iudae, audite verbum Domini. Domus David, haec

dicit Dominus: iudicate mane iudicium et recte dirigite, et eximite direptum ex manu iniuriam facientis ei, ne accendatur sicut ignis ira mea et ardeat, et non erit qui extinguat. Ecce ego contra te, qui habitas vallem Tyri planam, dicentes: Quis terrebit nos? aut quis intrabit ad habitaculum nostrum? Et accendam ignem in silva eius, et devorabit omnia quae in circuitu eius sunt.

22

Haec dicit Dominus: Vade et descende in domum regis Iudae, et loqueris ibi verbum hoc. Et dices: Audi verbum Domini, rex Iuda, qui sedes super thronum David, tu et domus tua et populus tuus, et qui intratis per portas istas.

Haec dicit Dominus: facite iudicium et iustitiam, et eripite direptum e manu iniuriam facientis ei, et peregrinum et orphanum et viduam ne opprimatis, et ne impie agatis, et sanguinem innocentem ne effundatis in loco hoc. Quia si facientes feceritis verbum hoc, intrabunt in portis domus huius reges sedentes super throno David et ascendentes super currus et equos, ipsi et servi eorum et populus eorum. Si autem non feceritis verba haec, per meipsum iuravi, dicit Dominus, quod in desolationem erit domus haec.

Quia haec dicit Dominus de domo regis Iudae: Galaad, tu mihi principium Libani es; si non ponam te in desertum, urbes non

habitabuntur. et adducam super te virum perdentem et securim eius, et excident electas cedros tuas, et mittent in ignem Et transibunt gentes per civitatem hanc, et dicet unusquisque ad proximum suum: Quare fecit Dominus sic civitati huic magnae? Et dicent: Quia reliquerunt foedus Domini Dei sui, et adoraverunt deos alienos, et servierunt eis.

Nolite flere mortuum neque lamentari eum; flete cum fletu exeuntem, quia non revertetur amplius neque videbit terram patriae suae. Quia haec dicit Dominus de Sellem filio Iosiae regnante pro Iosia patre suo, qui exivit ex loco isto, non revertetur illuc amplius, Sed in loco hoc quo transmigravi eum, ibi morietur, et terram hanc non videbit amplius.

Qui aedificat domum suam non cum iustitia, et cubicula superiora sua non in iudicio, apud proximum suum operatur gratis, et mercedem eius non reddet ei. Aedificavisti tibi domum symmetram, cubicula superiora ventilatoria disposita fenestris, et lignata cedro, et uncta miltho. Nonne regnes, quia tu provocas in Achaz patre tuo? Non edent, et non bibent; melius est te facere iudicium et iustitiam. Non cognoverunt, non iudicaverunt iudicium humili, neque iudicium pauperis. Nonne hoc est non cognoscere te me? dicit Dominus. Ecce non sunt oculi tui neque cor tuum bonum, sed in avaritiam tuam et in sanguinem innocentem effundendum, et in iniurias et in caedem faciendam.

Propterea haec dicit Dominus super Ioachim filium Iosiae,

regem Iudae, et super virum hunc: non plangent eum, O frater, neque flebunt eum, Heu, Domine. Sepultura asini sepelietur, contusus proiicietur ultra portam Hierusalem.

Ascende in Libanum et clama, et in Bashan da vocem tuam, et voca in finem maris, quia contriti sunt omnes amatores tui. Locutus sum ad te in transgressione tua, et dixisti: Non audiam. Haec via tua ex iuventute tua; non audivisti vocem meam. Omnes pastores tuos pascet ventus, et amatores tui in captivitatem exhibunt, quia tunc pudefies et inhonoraberis ab omnibus amantibus te. Habitans in Libano, nidificans in cedris, ingemiscas cum venerint tibi dolores sicut parturientis.

Vivo ego, dicit Dominus, si factus fuerit Iechonias filius Ioakim rex Iuda sigillum super manu dextera mea, inde evellam te. Et tradam te in manus quaerentium animam tuam, quorum tu vereris a facie eorum, in manus Chaldaeorum, Et abiciam te et matrem tuam, quae peperit te, in terram ubi non natus es, et ibi moriemini. In terram autem quam ipsi animabus suis orant, non revertentur. Dehonoratus est Jechonias sicut vas cuius non est usus, quia proiectus est et expulsus est in terram quam non noverat.

Terra, terra, audi verbum Domini. scribe virum hunc proscriptum hominem, quia non crescat ex semine eius sedens super throno David, princeps adhuc in Iuda.

23

O pastores, qui perdunt et dispergunt oves pascuae suae!
Propterea haec dicit Dominus super eos qui pascunt populum
meum: Vos dispersistis oves meas, et expulistis eas, et non
visitastis eas; ecce ego vindicabo super vos secundum mala
studia vestra. Et ego recipiam reliquos populi mei ex omni terra,
ubi expuli eos illuc, et constituam eos in pascua eorum, et
crescent et multiplicabuntur. Et suscitabo illis pastores qui
pascent eos, et non timebunt amplius neque pavebunt, dicit
Dominus.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo David ortum
iustum, et regnabit rex, et intelliget, et faciet iudicium et
iustitiam in terra. In diebus eius salvabitur Judah, et Israel
habitabit confidens, et hoc est nomen eius quod vocabit eum
Dominus: Josedek in prophetis.

Contritum est cor meum in me, commota sunt omnia ossa mea,
factus sum sicut vir contritus, et sicut homo constrictus a vino a
facie Domini et a facie decoris gloriae eius. Quia a facie horum
luxit terra, arefactae sunt pascua deserti, et factus est cursus
eorum malus, et fortitudo eorum sic. Quia sacerdos et propheta
polluti sunt, et in domo mea vidi nequitiam eorum. Idcirco fiat
via eorum ipsis in lubricum in tenebris, et supplantabuntur, et
cadent in ea, quia adducam super eos mala in anno visitationis
eorum.

Et in prophetis Samariae vidi iniquitates; prophetaverunt per Baal et seduxerunt populum meum Israel. Et in prophetis Hierusalem vidi terribilia, moechantes, et ambulantes in falsis, et sustinentes manus multorum, ne averteretur unusquisque a via sua mala; facti sunt mihi omnes sicut Sodoma, et habitantes eam sicut Gomorrha.

Propterea haec dicit Dominus: ecce ego cibabo eos dolore, et potabo eos aqua amara, quia a prophetis Hierusalem exivit pollutio in omnem terram.

Sic dicit Dominus omnipotens: Nolite audire verba prophetarum, quia vanas sibi visiones fingunt; ex corde suo loquuntur, et non ex ore Domini. Dicunt iis qui repellunt verbum Domini: Pax erit vobis, et omnibus qui ambulant secundum voluntates suas, et omni qui ambulat in errore cordis sui, dixerunt: Non venient super te mala. Quia quis stetit in praesentia Domini et vidit verbum eius? Quis inclinavit et audivit? Ecce terrae motus a Domino, et ira egreditur in commotionem violentam, vertens super impios veniet. Et non adhuc avertet ira Domini, donec faciat illud, et donec constituat illud ab incepto cordis eius; in novissimo dierum intelligent illud.

Non mittebam prophetas, et ipsi currebant; neque locutus sum ad eos, et ipsi prophetabant. Et si steterunt in fundamento meo, et si audierunt verba mea, et populum meum utique avertebant eos a malis studiis eorum.

Deus appropinquans ego sum, dicit Dominus, et non Deus e longinquo. Si quis se occultabit in absconditis, ego non videbo eum? Nonne caelum et terram ego impleo? dicit Dominus.

Audivi quae loquuntur prophetae, quae prophetant in nomine meo falsa, dicentes: Somniavi somnium. Usquequo erit in corde prophetarum qui prophetant falsa, cum prophetant voluntates cordis sui, eorum cogitantium oblivisci legem meam in somniis eorum, quae narrabant unusquisque proximo suo, quemadmodum obliti sunt patres eorum nominis mei in Baal. Propheta in quo somnium est narret somnium eius, et in quo sermo meus ad eum narret sermonem meum super veritate; quid palea ad frumentum? Sic sermones mei, dicit Dominus. Nonne ecce verba mea sicut ignis, dicit Dominus, et ut securis caedens petram?

Ecce ego propterea contra prophetas, dicit Dominus Deus, qui furantur verba mea unusquisque a proximo suo. Ecce ego contra prophetas eos qui eiciunt prophetias linguae, et somniant somnium suum. Idcirco ecce ego adversus prophetas qui prophetant somnia falsa, et non narrabant ea, et seduxerunt populum meum mendaciis eorum et erroribus eorum; et ego non misi eos nec mandavi eis, et utilitatem non afferent populo huic.

Et si interrogaverit populus hic, aut sacerdos, aut propheta, quid sit onus Domini, et dices illis: Vos estis onus, et frangam vos, dicit Dominus. Propheta et sacerdotes et populus qui dicant oraculum

Domini, et puniam hominem illum et domum eius. Sic dicetis unusquisque ad proximum suum, et unusquisque ad fratrem suum: Quid respondit Dominus, et quid locutus est Dominus? Et oraculum Domini ne nominetis amplius, quia oraculum homini erit verbum eius. Et quare locutus est Dominus Deus noster? Propterea haec dicit Dominus Deus noster: pro eo quod dixistis verbum hoc oraculum Domini, et misi ad vos dicens non dicetis oraculum Domini, Propterea ecce ego sumo et allido vos, et civitatem quam dedi vobis et patribus vestris.

Et dabo super vos opprobrium aeternum et ignominiam aeternam, quae non obliviscetur.

24

Ostendit mihi Dominus duos calathos ficorum iacentes ante faciem templi Domini, postquam deportavit Nabuchodonosor rex Babylonis Iechoniam filium Ioakim regis Iudae, et principes, et artifices, et vinctos, et divites ex Hierosolyma, et duxit eos in Babylonem. Calathus unus ficorum bonorum valde, sicut ficus praecoquae, et calathus alter ficorum malorum valde, quae non edentur a malitia earum. Et dixit Dominus ad me: Quid tu vides, Ieremia? Et dixi: Ficus, ficus bona, bona valde, et mala, mala valde, quae non edentur ab malitia eorum.

Et factum est verbum Domini ad me dicens, Haec dicit Dominus Deus Israel: Sicut ficus bonae hae, sic cognoscam exsiliatos

Iudaeos, quos misi ex loco hoc in terram Chaldaeorum in bonum. Et stabiliam oculos meos super eos in bonum, et restituam eos in terram hanc in bonum, et aedificabo eos, et non destruam eos, et plantabo eos, et non evellam.

Et dabo eis cor ad cognoscendum me, quia ego sum Dominus, et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum, quia convertentur ad me ex toto corde suo.

Et sicut ficus malae, quae non eduntur ab malitia earum, haec dicit Dominus: sic tradam Sedeciam regem Iudae, et magnates eius, et reliquum Hierosolymae, remanentes in terra hac, et habitantes in Aegypto. Et dabo eos in dispersionem in omnia regna terrae, et erunt in opprobrium, et in parabolam, et in odium, et in maledictionem in omni loco quo expuli eos. Et mittam in eos famem et mortem et gladium, usque dum deficiant a terra quam dedi eis.

25

Verbum quod factum est ad Hieremiam super omnem populum Iudae in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iudae, quem locutus est ad omnem populum Iudae et ad eos qui habitant in Hierusalem, dicens,

In tertio decimo anno Josiae filii Amos regis Iudae, et usque ad diem hanc viginti et tres anni, et locutus sum ad vos mane

surgens et dicens, et mittebam ad vos servos meos prophetas, aurora mittens, et non audivistis, et non attendistis auribus vestris, Dicens: Convertamini unusquisque a via sua mala et a malis studiis vestris, et habitabitis super terram quam dedi vobis et patribus vestris, ab aevo et usque ad aevum. Nolite ire post deos alienos ad serviendum eis et ad adorandum eis, ne me ad iram provocetis in operibus manuum vestrarum ad nocendum vobis. Et non audivistis me.

Propter hoc haec dicit Dominus: quoniam non credidistis verbis meis, Ecce ego mittam, et accipiam familiam ab Aquilone, et adducam eos super terram istam, et super habitatores eius, et super omnes gentes quae in circuitu eius sunt, et vastabo eos, et ponam eos in interitum, et in sibilum, et in opprobrium sempiternum. Et perdam ab eis vocem gaudii et vocem laetitiae, vocem sponsi et vocem sponsae, odorem unguenti et lumen lucernae. Et erit omnis terra in destructionem, et servient in nationibus septuaginta annos.

Et cum impleti fuerint septuaginta anni, puniam gentem illam et ponam eos in perditionem aeternam. Et adducam super terram illam omnes sermones meos quos locutus sum contra eam, omnia quae scripta sunt in libro hoc,

Quae prophetavit Hieremias super gentes Aelam.

Haec dicit Dominus: fractus est arcus Elam, principium potestatis eorum. Et adducam super Elam quattuor ventos ex

quattuor extremis caeli, et dispergam eos in omnibus ventis istis, et non erit gens quae non veniet illuc, expulsi Elam. Et terrebo eos coram inimicis eorum, eorum qui quaerunt animam eorum, et adducam super eos secundum iram furoris mei, et mittam post eos gladium meum, donec consumam eos. Et ponam thronum meum in Aelam, et mittam inde regem et magnates. Et erit in extremis diebus, et convertam captivitatem Elam, dicit Dominus.

In principio regnante Sedecia rege, factum est verbum hoc de Aelam.

26

De Aegypto super potentiam Pharaonis Nechao regis Aegypti, qui erat ad flumen Euphraten in Charmeis, quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis in anno quarto Ioakeim regis Iuda.

Sumite arma et scuta, et adducite in bellum. Et sternite equos, ascendite equites, et consistite in galeis vestris, aptate hastas, et induite loricas vestras.

Cur ipsi terrentur et retro recedunt? quia fortes eorum cadentur, fuga fugerunt, et non reversi sunt, circumdati undique, dicit

Dominus. Non fugiat levis, et non salvetur fortis ad Aquilonem; quae apud Euphraten infirmata sunt, et ceciderunt.

Quis est hic qui ut fluvius ascendet, et ut fluvii agitant aquam? Aquae Aegypti sicut fluvius ascendent, et dixit: Ascendam et cooperiam terram et perdam habitantes in ea. Ascendite super equos, parate currus, exite pugnatores Aethiopum, et Libyes armati armis, et Lydi, ascendite, tendite arcum. Et dies illa Domino Deo nostro dies vindicationis est, ad vindicandum inimicos eius, et devorabit gladius Domini, et implebitur, et inebriabitur a sanguine eorum, quia sacrificium Domino a terra Aquilonis super flumen Euphratem est.

Ascende Galaad, et accipe resinam virgini filiae Aegypti; in vacuum multiplicasti remedia tua, utilitas non est in te. Audierunt nationes vocem tuam, et clamoris tui repleta est terra, quia bellator ad bellatorem infirmati sunt; simul ceciderunt ambo.

Quae locutus est Dominus per manum Ieremiae, de adventu regis Babylonis ad feriendam terram Aegypti.

Annuntiate in Migdol et praeannuntiate in Memphis; dicite: Consiste et praepara, quia devoravit gladius regionem circumiacentem tuam.

Cur fugit a te Apis? Vitulus electus tuus non mansit, quia Dominus paralyssavit eum. Et multitudo tua infirmata est et

cecidit, et unusquisque ad proximum suum loquebatur:
Surgamus et revertamur ad populum nostrum in patriam
nostram a facie gladii Graeci. Vocate nomen Pharaonis Nechao
regis Aegypti, Saon esbeie moed. Vivo ego, dicit Dominus Deus,
quod sicut Itabyrium in montibus et sicut Carmelus in mari,
veniet. Vasa exilii fac tibi ipsi, habitans filia Aegypti, quoniam
Memphis in destructionem erit, et vocabitur Vae, propter non
esse habitantes in ea.

Iuvenca ornata Aegyptus, fragmentum a Septentrione venit
super eam. Et mercenarii eius in ea, sicut vituli saginati nutriti
in ea, quia et ipsi conversi sunt et fugerunt unanimiter, non
steterunt, quia dies perditionis venit super eos et tempus
ultionis eorum. Vox eorum ut serpentis sibilantis, quia in arena
vadunt; in securibus venient super eam, Ut caedentes ligna
excident silvam eius, dicit Dominus, quia non comparabitur,
quia multiplicat super locustam, et non est eis numerus. Confusa
est filia Aegypti, tradita est in manus populi a Borea.

Ecce ego vindicabo Ammonem filium eius super Pharaonem, et
super eos qui confidunt in eo.

Tu autem ne timueris, serve mi Iacob, neque paveas, Israel,
quoniam ego ecce salvans te e longinquo, et semen tuum ex
captivitate eorum, et revertet Iacob, et quiescet et dormiet, et
non erit qui vexet eum. Non timeas, serve mi Iacob, dicit
Dominus, quia tecum ego sum; impavidus et delicata tradita est,
quia faciam consummationem in omni natione in quas expuli te

illic; te autem non faciam deficere, et disciplinam te in iudicium, et innocentem non innocentem habebō te.

27

Verbum Domini quod locutus est super Babylonam.

Annuntiate in nationibus et audibilia facite, nec celaveritis; dicite: capta est Babylon, pudore affectus est Belus; impavidus ille, delicata illa tradita est Merodach. Quia ascendit super eam gens ab Aquilone, haec ponet terram eius in destructionem, et non erit qui inhabitet in ea ab homine usque ad pecus.

In diebus illis, et in tempore illo, venient filii Israel ipsi, et filii Iudae simul, ambulantes et flentes ibunt, Dominum Deum eorum quaerentes. Usque ad Zion viam rogabunt, huc enim faciem suamponent, et venient, et confugient ad Dominum Deum, foedus enim aeternum non oblivioni tradetur.

Oves perditae factus est populus meus; pastores eorum eiecerunt eos, super montes seduxerunt eos; ex monte super collem abierunt, obliti sunt cubile eorum. Omnes qui inveniebant eos consumebant eos; hostes eorum dixerunt: Non parcamus eis, pro eo quod peccaverunt Domino, pascuae iustitiae, ei qui congregavit patres eorum.

Alienamini ex medio Babylonis et a terra Chaldaeorum, et exite,

et fite sicut dracones ante faciem ovium. Quia ecce ego excito super Babylonam congregationes nationum ex terra Aquilonis, et ordinabuntur contra eam; inde capietur, sicut missile pugnatoris prudentis non revertetur vacuum. Et erit Chaldaea in praedam; omnes praedantes eam implebuntur.

Quia laetabamini et gloriabamini, diripientes hereditatem meam, quoniam exultabatis sicut vituli in herba, et cornu petebatis sicut tauri. Pudit mater vestra valde, versa est quae peperit vos; ultima nationum, deserta Ab ira Domini non inhabitabitur et erit in perditionem tota, et omnis qui transit per Babylonem consternetur, et sibilabunt super omnem plagam eius.

Ordinate vos super Babylonem in circuitu, omnes tendentes arcum; sagittate super eam, ne parcatis sagittis vestris, Et comprehendite eam; paralyse sunt manus eius, ceciderunt propugnacula eius, et suffossum est murum eius, quia vindicta a Deo est; vindicate super eam, sicut fecit, facite ei. Destruite semen ex Babylone, tenentem falcem in tempore messis; a facie gladii Graeci unusquisque ad populum suum convertetur, et unusquisque ad terram suam fugiet.

Ovis errans Israel; leones expulerunt eum. Primus comedit eum rex Assyriae, et hic postea ossa eius rex Babylonis. Propterea haec dicit Dominus: ecce ego vindicabo in regem Babylonis et in terram eius, sicut vindicavi in regem Assyriae. Et restitui Israel in pastum eius, et pascetur in Carmelo, et in monte

Ephraim, et in Galaad, et implebitur anima eius. In diebus illis et in tempore illo quaerent iniustitiam Israel, et non erit, et peccata Iuda, et non invenientur, quia propitius ero remanentibus super terra. dicit Dominus. Amare ascende super eam, et super eos qui habitant in ea, vindica gladii, et dele, dicit Dominus, et fac secundum omnia quaecumque mando tibi.

Vox belli et contritio magna in terra Chaldaeorum. Quomodo fracta est et contrita malleus omnis terrae! Quomodo facta est in perditionem Babylon in gentibus! Venient super te, et non scies, sicut Babylon et capieris; inventa es et capta es, quia Domino restitisti.

Aperuit Dominus thesaurum suum, et extulit vasa irae suae, quoniam opus est Domino Deo in terra Chaldaeorum. Quod venerunt tempora eius, aperite horrea eius, scrutamini eam sicut speluncam, et exterminate eam; non fiant eius reliquiae. Arefacite eius omnes fructus, et descendant in caedem; vae illis, quia venit dies eorum et tempus ultionis eorum. Vox fugientium et salvandorum ex terra Babylonis, ut annuntient in Sion vindictam a Domino Deo nostro.

Praecipite super Babylonem multis, omni tendenti arcum; castra ponite super eam in circuitu, ne sit eius qui salvetur. Reddite ei secundum opera eius; secundum omnia quaecumque fecit, facite ei, quia Domino restitit, Deo sancto Israel. Propterea cadent iuvenes eius in plateis eius, et omnes viri bellatores eius proicientur, dixit Dominus.

Ecce ego super te, insolens femina, dicit Dominus, quia venit dies tua et tempus vindictae tuae. Et infirmabitur superbia tua, et cadet, et nemo erit qui erigat eam, et accendam ignem in silva eius, et devorabit omnia in circuitu eius.

Haec dicit Dominus: Oppressati sunt filii Israel et filii Iudae; simul omnes qui captivos eos fecerunt oppresserunt eos, quia noluerunt eos dimittere. Et redimens eos fortis est, Dominus omnipotens nomen ei, iudicium iudicabit adversus adversarios eius, ut auferat terram, et provocabit habitantes Babylonem. Gladium super Chaldaeos, et super habitantes Babylonem, et super magnates eius, et super prudentes eius. Gladius super bellatores eius, et paralyzabuntur; gladius super equos eorum, et super currus eorum, Gladius super bellatores eorum, et super mixtum eum in medio eius, et erunt sicut mulieres; gladius super thesauros, et dispergentur. Super aquam eius, et pudore afficientur, quia terra sculptilium est, et in insulis ubi gloriati sunt. Ideo habitabunt phantasmata in insulis, et habitabunt in ea filiae sirenorum; non inhabitabitur amplius in aeternum. Sicut evertit Deus Sodomam et Gomorram et vicinas earum, dixit Dominus, non habitabit ibi homo, et non commorabitur ibi filius hominis.

Ecce populus venit a Septentrione, et natio magna, et reges multi excitabuntur ab extremo terrae. Arcum et gladium habentes, ferox est, et non miserebitur; vox eorum sicut mare sonabit; super equis equitabunt, parati sicut ignis in bellum ad te, filia Babylonis. Audivit rex Babylonis auditum eorum, et paralysatae

sunt manus eius; tribulatio praevaluit eum, dolores sicut parturientis. Ecce sicut leo ascendet a Iordano in Gaithan, quia celeriter expellam eos ab ea, et omnem iuvenem super eam constituam; quia quis sicut ego, et quis resistet mihi, et quis hic pastor qui stabit secundum faciem meam?

Propterea audite consilium Domini quod consilium cepit super Babylonem, et cogitationes eius quas cogitavit super habitantes Chaldaeos: nisi corrumpantur agni ovium eorum, nisi deleatur pascua ab eis. Quod a voce captionis Babylonis concutietur terra, et clamor in gentibus audietur.

28

Haec dicit Dominus: ecce ego excito super Babylonem et super habitantes Chaldaeos ventum aestus corrumpentem. Et emittam in Babylonem insolentes, et insultabunt eam, et vastabunt terram eius; vae super Babylonem undique in die afflictionis eius. Tendat tendens arcum suum, et induat cui sunt arma sua, et non parcatis iuvenibus eius, et delete omnem virtutem eius. Et cadent vulnerati in terra Chaldaeorum, et confixi extra eam.

Quia non derelictus est Israel et Iudas a Deo suo, a Domino omnipotente, quamquam terra eorum impleta est iniquitate contra sanctos Israel. Fugite ex medio Babylonis, et salvate unusquisque animam suam, et non abiiciamini in iniustitia eius, quia tempus vindicationis eius est apud Dominum;

retributionem ipse retribuit ei. Poculum aureum Babylon in manu Domini, inebrians omnem terram; de vino eius biberunt gentes, propterea commotae sunt. Et subito cecidit Babylon, et contrita est; lamentate eam, capite resinam ad destructionem eius, si forte sanabitur. Medicinam fecimus Babyioni, et non sanata est; relinquamus eam, et abeamus unusquisque in terram suam, quia appropinquavit ad caelum iudicium eius, sustulit usque ad stellas. Dominus protulit iudicium suum; venite, et annuntiemus in Sion opera Domini Dei nostri.

Parate sagittas, implete pharetras; suscitavit Dominus spiritum regis Medorum, quia in Babylonem ira eius ad delendum eam, quia vindicta Domini est, vindicta populi eius est. Super muros Babylonis tollite signum, constituite pharetras, excitate custodes, parate arma, quia tradidit, et faciet Dominus quae locutus est super habitantes Babylonem. Habitantibus super aquis multis et super multitudine thesaurorum eius, venit finis tuus vere in viscera tua. Quia iuravit Dominus per brachium suum: Implebo te hominibus quasi locustis, et clamabunt super te qui descendunt.

Dominus faciens terram in fortitudine sua, praeparans orbem terrarum in sapientia sua, in intelligentia sua extendit caelum. Ad vocem dedit sonum aquarum in caelo, et eduxit nubes ab extremo terrae; fulgura in pluviam fecit, et produxit lucem e thesauris suis. Futilis factus est omnis homo a scientia, pudefactus est omnis aurifex a sculptilibus suis, quia falsa conflaverunt, non est spiritus in eis. Vana sunt opera irrita; in

tempore visitationis eorum peribunt. Non talis portio Iacobo, quia qui formavit omnia ipse est hereditas eius; Dominus nomen ei.

Dispergis tu mihi vasa belli, et dispergam in te gentes, et auferam ex te reges. Et dispergam in te equum et equitem eius, et dispergam in te currus et ascensores eorum. Et dispergam in te iuvenem et virginem, et dispergam in te virum et feminam. Et dispergam in te pastorem et gregem eius, et dispergam in te agricolam et agrum eius, et dispergam in te duces et imperatores tuos. Et retribuam Babylo ni et omnibus habitantibus Chaldaeis omnes malitias eorum, quas fecerunt super Sion secundum oculos vestros, dicit Dominus.

Ecce ego ad te, mons corrupte, qui corrumpis omnem terram, et extendam manum meam super te, et devolvam te super petras, et dabo te sicut montem combustum, Et non accipiant ex te lapidem in angulum, et lapidem in fundamentum, quia in perditionem eris in aevum, dicit Dominus.

Levate signum super terram, canite in gentibus tuba, sanctificate super eam gentes, nuntiate super eam reges, levate a me et Achanaziis, constituite super eam ballistaria, ascendere facite super eam equum sicut locustarum multitudinem. Ascendere facite super eam gentes, regem Medorum et omnis terrae, ducentes eius, et omnes imperatores eius. Commota est terra et laboravit, quia surrexit contra Babylonem consilium Domini, ut ponat terram Babylonis in destructionem, ne

inhabitetur ea.

Defecit bellator Babylonis pugnare; sedebunt illic in obsidione. Fracta est potestas eorum; facti sunt velut mulieres. Incensa sunt tabernacula eius; contriti sunt vectes eius. Persequens in occursum persequentis persequetur, et nuntians in occursum nuntiantis, ut annuntiet regi Babylonis quod capta est civitas eius. Ab extremo transituum eius capti sunt, et collectiones eorum igne incenderunt, et viri eius bellatores exeunt.

Quia haec dicit Dominus: domus regis Babylonis, sicut area matura, terentur; adhuc paulum, et veniet messis eius.

Devoravit me, divisit me, ceperunt me tenebrae tenues; Nabuchodonosor rex Babylonis deglutivit me, sicut draco implevit ventrem suum ex deliciis meis. Eiecerunt me labores mei et miseriae meae in Babylonem, dicet habitans Sion, et sanguis meus super habitantes Chaldaeos, dicet Hierusalem.

Propterea haec dicit Dominus: ecce ego iudicabo adversarium tuum, et vindicabo vindictam tuam, et desolabo mare eius, et siccabo fontem eius. Et erit Babylon in destructionem, et non inhabitabitur. Quod simul ut leones excitati sunt, et ut catuli leonum. In fervore eorum dabo potum eis, et inebriabo eos, ut sopiantur, et dormiant somnum aeternum, et non excitentur, dicit Dominus. Et deduc eos sicut agnos in caedem, et sicut arietes cum haedis.

Quomodo capta est et venata gloriatio omnis terrae? Quomodo facta est Babylon in perditionem inter gentes? Ascendit super Babylonem mare in sono fluctuum eius, et oblecta est. Factae sunt civitates eius sicut terra sine aqua et invia, non habitabit in ea quisquam, neque devertet in ea filius hominis. Et vindicabo super Babylonem, et efferam quae devoravit ex ore eius, et non congregabuntur ad eam amplius gentes. et in Babylone cadent vulnerati omnis terrae Servati ex terra ite, et ne stetis; qui procul estis, memorate Domini, et Hierusalem ascendat super cor vestrum. Pudore affecti sumus, quia audivimus opprobrium nostrum; texit ignominia faciem nostram, intraverunt alieni in sancta nostra, in domum Domini.

Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, et vindicabo de sculptilibus eius, et in omni terra eius cadent vulnerati. Etsi ascendat Babylon sicut caelum, et etsi muniat muros fortitudine sua, a me venient qui eam deleant, dicit Dominus. Vox clamoris in Babylone, et contritio magna in terra Chaldaeorum. quia delevit Dominus Babylonem, et perdidit ab ea vocem magnam sonantem sicut aquae multae, dedit in perditionem vocem eius. Quia venit super Babylonem miseria, capti sunt bellatores eius, fractus est arcus eorum, quia Deus retribuit eis. Dominus retribuit, et inebriabit ebrietate duces eius, et sapientes eius, et imperatores eius, dicit rex; Dominus omnipotens nomen ei.

Haec dicit Dominus: murus Babylonis dilatatus est, demolitus demolietur, et portae eius altae incendio comburentur, et non laborabunt populi in vacuum, et gentes in principio deficient.

Verbum quod mandavit Dominus Hieremiae prophetae ut diceret Saraiae filio Nereii, filii Maasai, quando ibat a Sedecia rege Iudae in Babylonem, anno quarto regni eius, et Saraias erat princeps donorum. Et scripsit Hieremias omnia mala quae venient super Babylonem in libro, omnes verbos istos qui scripti sunt de Babylone. Et dixit Hieremias ad Saraiam: Quando veneris in Babylonem, videbis et leges omnes verbos hos, et dices, Domine Domine, tu locutus es super locum hunc, ut deleres eum, et ut non essent in eo habitantes ab homine usque ad pecus, quia desolatio in aeternum erit. Et erit quando cessabis legere librum hunc, et ligabis super illud lapidem, et iactabis illud in medium Euphratis. Et dices: sic descendet Babylon, et non resurget a facie malorum quae ego adduco super eam.

29

Super alienigenas haec dicit Dominus.

Ecce aquae ascendunt ab Septentrione, et erunt in torrentem inundantem, et inundabunt terram et plenitudinem eius, civitatem et eos qui habitant in ea, et clamabunt homines, et ululabunt omnes qui habitant terram. A voce impetus eius, ab armis pedum eius, et a terrae motu curruum eius, sono rotarum eius, non reversi sunt patres ad filios suos propter dissolutionem manuum suarum. In die veniente ad perdendos omnes alienigenas, delebo Tyrum et Sidonem et omnes reliquos auxilii

eorum, quia exterminabit Dominus reliquos insularum. Venit calvitium super Gazam, abiectus est Ascalon, et reliquiae Enacim.

Usque quo caedes, gladius Domini? Usque quo non quiesces? Revertere in vaginam tuam, requiesce, et exaltare.

Quomodo quiescet, cum Dominus mandaverit illam super Ascalonem et super maritimas, super reliquas excitari?

30

Filiis Ammon. Sic dixit Dominus: Non filii sunt in Israel, aut accipiens non est illis? Propter quid accepit Melchol Gilead, et populus eorum in urbibus eorum inhabitabit? Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus, et audire faciam super Rabbath tumultum bellorum. Et erunt in inaccessum et in perditionem, et arae eius igne comburentur, et accipiet Israel principium eius. Clama, Hesebon, quia periit; clamate, filiae Rabbath, accingite vos saccis et plangite, quia Melchol in captivitatem ibit, sacerdotes eius et principes eius simul.

Quid exsultatis in campis Enacim, filia audaciae, quae confisa es in thesauris tuis, quae dicis: Quis intrabit ad me? Ecce ego infero timorem super te, dicit Dominus, ab omni regione circumiacente tua, et dispergemini unusquisque ante faciem suam, nec est qui congreget.

Kedar reginae aulae, quam percussit Nabuchodonosor rex Babylonis. Sic dixit Dominus: Surgite et ascendite super Kedar, et depraedamini filios Kedem. Quod per meipsum iuravi, dicit Dominus, quod in desolationem et in opprobrium et in maledictionem eris in medio eius, et omnes civitates eius erunt desertae in aeternum.

fugite, valde profundavistis in sessionem sedentes in atrio, quia deliberavit super vos rex Babylonis consilium et cogitavit cogitationem. Surge et ascende contra gentem securam quae habitat in tranquillitate, cui non sunt portae neque vectes neque serae; soli habitant. Et erunt cameli eorum in praedam, et multitudo pecorum eorum in perditionem, et ventilabo eos omni spiritui mixtos ante faciem eorum; ex omni trans eos afferam conversionem eorum, dixit Dominus.

Et erit aula habitatio struthionum et invia usque in aevum; non sedebit ibi homo, et non habitabit ibi filius hominis. Damascō. Pudore affecta est Tamar et Arpad, quia audierunt nuntium malum, obstupuerunt, irati sunt, requiescere non possunt. Ecce sicut leo ascendet ex medio Iordanis in locum Aitham, quia cito expellam eos ab ea, et iuvenes super eam constituite, quia quis sicut ego? et quis resistet mihi? et quis hic pastor qui stabit contra faciem meam?

Propterea audite consilium Domini, quod consiliatus est super Idumaeam, et cogitationem eius, quam cogitavit super habitantes Thaiman: si non tracti fuerint minima ovium, si non

desolata facta fuerit super eos dissolutio eorum. Propter hoc cadent iuvenes in plateis tuis, et omnes viri bellatores tui cadent, dicit Dominus. et accendam ignem in muro Damasci, et devorabit plateas filii Ader.

Filiis Ammon sic dixit Dominus: Nonne filii sunt in Israel, aut heres non est illis? Quare accepit Melchol Gilead, et populus eorum in urbibus eorum inhabitabit? Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, et audire faciam super Rabbath tumultum bellorum; et erunt in solitudinem et in perditionem, et arae eius igne comburentur, et possidebit Israel principatum suum. Clama, Heshbon, quia periit Gai; clamate, filiae Rabbath, accingite vos saccis et plangite, quia Melchol ibit in captivitatem, sacerdotes eius et principes eius simul.

Quid gaudētis in campīs Enakeim, filia audāciae, quae confīsa es in thesaurīs tuīs, quae dīcis: Quis intrābit ad mē? Ecce ego infero timorem super te, dicit Dominus, ab omni regione circumiacente tua, et dispergemini unusquisque coram se, et non erit qui congreget.

De Kedar regina aulae, quam percussit Nabuchodonosor rex Babylonis, sic dixit Dominus: Surgite, et ascendite ad Kedar, et vastate filios Kedem.

Tentas eorum et oves eorum capient, vestimenta eorum et omnia vasa eorum et camelos eorum capient sibi, et vocate super eos perditionem undique. Fugite, valde profunde in

sessionem, sedentes in atrio, quia deliberavit super vos rex Babylonis consilium, et cogitavit cogitationem.

Surge, et ascende super gentem secure habitantem, sedentem in quiete, quibus non sunt portae, non vectes, soli habitant. Et erunt cameli eorum in praedam, et multitudo pecorum eorum in perditionem, et ventilabo eos omni spiritui, tonsos ante faciem eorum; ex omni trans eorum afferam conversionem eorum, dixit Dominus. Et erit aula occupatio struthionum, et inaccessibilis usque ad aevum, nec sedebit ibi homo, nec habitabit ibi filius hominis.

De Damasco. Pudore affecta est Hamath et Arphath, quia audierunt auditum malum; obstupuerunt, irati sunt, requiescere non possunt. Exhaustus est Damascus, aversus est in fugam, tremor eam apprehendit. Quomodo non reliquit civitatem meam, cum vicum amaverunt?

Idcirco cadent iuvenes in plateis tuis, et omnes viri bellatores tui cadent, dicit Dominus. Et accendam ignem in muro Damasci, et devorabit plateas filii Ader.

31

De Moab ita dixit Dominus: Vae super Nabau, quia periit; capta est Kariathaim; pudore affecta est Amath et Agath. Non est amplius sanatio Moab; superbia in Hesebon cogitavit super eam

mala: excidimus eam a gente, et cessatione cessabit; post te ibit gladius. quia vox clamantium ex Oronaim, perditio et contritio magna. Contrita est Moab, nuntiate in Zogoram. Quia repleta est Aloth fletu, ascendet flens in via Horonaim; clamorem destructionis audivistis.

Fugite et servate animas vestras, et eritis sicut asinus ferus in deserto. Quoniam confidebas in munitione tua, et tu capieris, et exhibit Chamos in captivitatem, et sacerdotes eius et principes eius simul. Et veniet perditio super omnem civitatem, nec ulla salvabitur, et peribit vallis, et exterminabitur planities, sicut dixit Dominus. Date signa Moab, quia tactu tangetur, et omnes civitates eius in desolationem erunt, unde incola ei? Maledictus qui facit opera Domini neglegenter, removens gladium suum a sanguine.

Requievit Moab a pueritia, et confidens erat super gloria sua, non effusus est ex vase in vas, et in exilium non abiit, propterea stetit sapor eius in eo, et odor eius non defecit. Propterea ecce dies eius venient, dicit Dominus, et mittam ei inclinantes, et inclinabunt eum, et vasa eius attenuabunt, et cornua eius concident. Et pudefiet Moab a Chamos, quemadmodum pudefacta est domus Israel a Bethel, spe sua confidentes in ea.

Quomodo dicetis: Fortes sumus, et homo fortis in rebus bellicis? Periit Moab, civitas eius, et electi iuvenes eius descenderunt in caedem. Prope est dies Moab, et calamitas eius velox valde venit. Movete ei omnes in circuitu eius, omnes date nomen eius, dicite:

quomodo contrita est virga gloriosa, baculus magnitudinis?

Descende a gloria, et sede in humiditate, sedens Daibon; delebitur, quia periit Moab, ascendit in te vastans munitiones tuas. Super viam sta et aspice, sedens in Aroer, et interroga fugientem et servantem, et dic: Quid factum est?

Pudore affecta est Moab, quia contrita est; ululate et clamate, nuntiate in Arnon, quia periit Moab. Et iudicium venit in terram Meisor super Chelon, et Rephas, et Mophas. Et super Daibon, et super Nabau, et super domum Daithlathaim, Et super Kariathaim, et super domum Gaimol, et super domum Maon, et super Kirioth, et super Bozrah, et super omnes civitates Moab, quae longe et quae prope sunt. Fractum est cornu Moab, et brachium eius contritum est.

Inebriate eum, quod super Dominum magnificatus est, et percutiet Moab in manu sua, et erit in risum et ipse. Et si non in derisum erat tibi Israel, et in furtis tuis inventus est, quod bellebas eum. Reliquerunt civitates et habitaverunt in petris habitantes Moab; facti sunt sicut columbae nidificantes in petris, in ore foveae.

Et audiavi contumeliam Moab; insultavit valde contumelia eius et superbia eius, et exaltatum est cor eius. Ego autem cognovi opera eius; nonne sufficiens ei non sic fecit?

Propterea super Moab ululate undique, clamate super viros

tonsos siccitatis. Sicut fletus Jazer deflebō tibi, vitis Sibmah; palmites tui transierunt mare, urbes Jazer tetigerunt; super fructum tuum, super vindemiatores tuos interitus cecidit. Coniuncta est laetitia et gaudium ex Moabitide, et vinum erat super torcularibus tuis; mane non calcaverunt, neque vespere fecerunt. Illae autem a clamore Heshbon usque ad Aitam, urbes earum dederunt vocem suam, a Zoar usque ad Horonaim, et nuntium desolationis, quia etiam aqua Nebrein in combustionem erit.

Et perdam Moab, dicit Dominus, ascendentem super altare et incensum facientem diis eius. Propterea cor Moab, sicut fistulae, mugiet; cor meum super homines tonsos, sicut fistula, bombabit; propterea quae acquisivit perierunt ab homine. Omne caput in omni loco radetur, et omnis barba radetur, et omnes manus plangent, et super omni lumbo saccus. Et super omnia tecta Moab et super plateas eius, quia confregi, dicit Dominus, sicut vas cuius non est necessitas. Quomodo reconciliavit? Quomodo vertit tergum Moab? Pudefactus est, et factus est Moab in risum et in contemptum omnibus circum eam.

Quia sic dixit Dominus, Capta est Karioth, et munitiones captae sunt. et peribit Moab a turba, quia super Dominum magnificatus est. Laqueus et pavor et fovea super te, sedens Moab. Qui fugit a facie timoris, incidet in foveam, et qui ascendit ex fovea, capietur in laqueo, quia adducam haec super Moab in anno visitationis eorum.

Sic dixit Dominus Deus Israel: Sume poculum vini meri huius de manu mea, et potum dabis omnibus gentibus ad quas ego te mitto. Et evomentur, et insanient a facie gladii quem ego mitto in medium eorum. Et accepi poculum ex manu Domini, et potavi gentes ad quas misit me Dominus ad eas. Ierusalem et civitates Iudae et reges Iudae et principes eius, ut poneret eas in desolationem et in vastitatem et in sibilum. et Pharaonem regem Aegypti et servos eius et magnates eius et omnem populum eius et omnes mixtos, et omnes reges alienigenarum, Ascalonem et Gazam et Accaron, et quod super est reliquum Azoti et Idumaeam et Moabitem et filios Ammon, et reges Tyri et reges Sidonis et reges qui sunt trans mare Et Daidan et Thaiman et Ros et omnes circumtonsos secundum faciem suam et omnes commixtos qui commorantur in deserto, et omnes reges Elam et omnes reges Persarum, et omnes reges ab oriente, eos qui longe et eos qui prope sunt, singulos ad fratrem suum, et omnia regna quae super faciem terrae sunt. Et dices eis: Sic dixit Dominus Omnipotens: Bibite, inebriamini, et vomite et cadite, et non surgatis a facie gladii quem ego mitto in medium vestrum. Et erit quando non velint accipere poculum de manu tua ut bibant, et dices: Sic dixit Dominus: Bibentes bibetis.

Quod in civitate in qua nomen meum nominatum est ego incipio male facere, et vos purgatione non purgemini, quia gladium ego voco super sedentes super terram. Et tu prophetabis super eos

verba haec, et dices: Dominus ab alto oraculum dabit, a sancto suo dabit vocem suam, verbum oraculum dabit super loco suo, et scit sicut vindemiantes respondebunt. Et super sedentes in terra venit perditio.

Super partem terrae, quia iudicium Domino est in gentibus; iudicatur ipse adversus omnem carnem, impii autem dati sunt in gladium, dicit Dominus. Sic dixit Dominus: Ecce mala venit a natione super nationem, et turbo magna egreditur ab extremo terrae. et Pharaonem regem Aegypti, et servos eius, et magnates eius, Ululate, pastores, et clamate et plangite, arietes ovium, quia impleti sunt dies vestri ad caedem, et cadetis sicut arietes electi Et peribit fuga a pastoribus, et salus ab arietibus ovium. Vox clamoris pastorum et clamor ovium et arietum, quia perdidit Dominus pascua eorum. Et cessabunt reliquiae pacis a facie irae furoris mei. Reliquit sicut leo habitaculum suum, quia facta est terra eorum inaccessibilis a facie gladii magni. et omnes reges Elam, et omnes reges Persarum, et omnes reges ab oriente, qui longe et qui prope sunt, singulos ad fratrem suum, et omnia regna quae sunt super faciem terrae.

Et dices eis: Sic dixit Dominus omnipotens: Bibite, inebriamini, et vomite, et cadite, et non surgatis a facie gladii quem ego mitto in medium vestrum. Et erit quando nolint accipere poculum e manu tua ut bibant, et dices: Sic dixit Dominus: Bibentes bibetis. Quia in civitate in qua nominatum est nomen meum super eam ego incipio malum facere, et vos purgatione non purgabimini, quia gladium ego voco super omnes habitantes super terram.

Et tu prophetabis super eos verba haec, et dices: Dominus ex alto loquetur, ex sancto suo dabit vocem suam, verbum loquetur super locum suum, et sicut vindemiantes respondebunt super sedentes super terram Venit perditio super partem terrae, quia iudicium est Domino in gentibus; iudicatur ipse adversus omnem carnem, impii autem dati sunt in gladium, dicit Dominus.

Sic dixit Dominus: ecce mala veniunt a natione super nationem, et procella magna egreditur ab extremo terrae. Et erunt vulnerati a Domino in die Domini, a parte terrae usque ad partem terrae; non sepelientur, sed in stercora super faciem terrae erunt. Ululate, pastores, et clamate, et plangite, arietes ovium, quia completi sunt dies vestri ad caedem, et cadetis sicut arietes electi. Et peribit fuga a pastoribus, et salus ab arietibus gregis. Vox clamoris pastorum et ululatus ovium et arietum, quia vastavit Dominus pascua eorum, Et cessabunt reliquiae pacis a facie irae furoris mei. Dereliquit sicut leo habitaculum suum, quia facta est terra eorum in desolationem a facie gladii magni.

33

In principio regni Jehoiakim filii Josiae, factum est verbum hoc a Domino, Sic dixit Dominus: Sta in atrio domus Domini, et loqueris omnibus Iudaeis et omnibus venientibus adorare in domo Domini omnia verba quae mandavi tibi loqui eis; ne

auferas verbum. Forsitan audient, et unusquisque convertetur a via sua mala, et cessabo a malis quae ego cogito facere eis propter mala studia eorum. Et dices: Sic dixit Dominus: Si non audieritis me ut ambuletis in legibus meis quas dedi coram vobis, audire verba servorum meorum prophetarum, quos ego mitto ad vos aurora, et misi, et non audivistis me. et dabo domum hanc sicut Shiloh, et civitatem dabo in maledictionem omnibus nationibus universae terrae.

Et audierunt sacerdotes et pseudoprophetae et omnis populus Jeremiam loquentem verba haec in domo Domini. Et factum est, cum Ieremias cessasset loqui omnia quae mandaverat Dominus ei loqui ad omnem populum, comprehenderunt eum sacerdotes et pseudoprophetae et omnis populus, dicentes: Morte moriaris. Quia prophetasti in nomine Domini, dicens: Sicut Shilo, erit domus haec, et civitas haec desolabitur ab habitantibus. Et congregatus est omnis populus adversus Jeremiam in domo Domini.

Et audierunt principes Iudae verbum hoc, et ascenderunt ex domo regis in domum Domini, et sederunt in vestibulis portae novae. Et dixerunt sacerdotes et pseudoprophetae ad principes et ad omnem populum: Iudicium mortis homini huic, quia prophetavit contra civitatem hanc, sicut audivistis auribus vestris.

Et dixit Jeremias ad principes et ad omnem populum dicens: Dominus misit me prophetare super domum istam et super

civitatem istam omnia verba quae audivistis. Et nunc meliores facite vias vestras et opera vestra, et audite vocem Domini, et cessabit Dominus a malis quae locutus est super vos. Et ecce ego in manibus vestris sum; facite mihi ut expedit et ut melius vobis est. Sed aut cognoscentes cognoscetis, quod si me interficitis, sanguinem innocentem datis super vos, et super civitatem hanc, et super habitantes in ea, quia in veritate misit me Dominus ad vos ut loquar in aures vestras omnes verbos istos.

Et dixerunt principes et omnis populus ad sacerdotes et ad pseudoprophetas: Non est viro huic iudicium mortis, quia in nomine Domini Dei nostri locutus est ad nos. Et surrexerunt viri de presbyteris terrae, et dixerunt omni congregationi populi, Michah Morasthites erat in diebus Ezechiae regis Iudae, et dixit omni populo Iudae, sic dixit Dominus, Sion sicut ager arabitur, et Hierosolyma in desolationem erit, et mons domus in lucum silvae. Nonne interficiens interfecit eum Ezechias et omnis Iuda? Nonne quia timuerunt Dominum, et quia deprecati sunt faciem Domini, et cessavit Dominus a malis quae locutus est super eos? Et nos fecimus mala magna super animas nostras.

Et homo erat qui prophetabat in nomine Domini, Urias filius Samaei ex Kariathiarim, et prophetavit de terra hac secundum omnia verba Ieremiae. Et audivit rex Ioachim et omnes principes omnia verba eius, et quaerebant occidere eum, et audivit Urias, et intravit in Aegyptum. Et rex viros in Aegyptum misit Et eduxerunt eum inde, et induxerunt eum ad regem, et percussit eum gladio, et proiecit eum in sepulcrum filiorum

populi eius. Sed manus Ahikam filii Saphan erat cum Jeremia, ne traderetur in manus populi, ne interficerent eum.

34

Sic dixit Dominus: fac tibi vincula et iuga, et impone ea circa collum tuum. Et mittes eos ad regem Idumeae, et ad regem Moab, et ad regem filiorum Ammon, et ad regem Tyri, et ad regem Sidonis, in manibus nuntiorum eorum qui veniunt in occursum eorum Hierosolymam ad Sedeciam regem Iudae. Et mandabis eis ad dominos eorum dicere: sic dixit Dominus Deus Israel, sic dicetis ad dominos vestros, quod ego feci terram in fortitudine mea magna, et in brachio meo excelso, et dabo eam cui videbitur in oculis meis Dedi terram Nabuchodonosor regi Babylonis ut serviret ei, et bestias agri ut operarentur ei. Et nationem et regnum, quicumque si non submiserint collum suum sub iugum regis Babylonis, in gladio et in fame visitabo eos, dixit Dominus, donec consumantur in manu eius.

Et vos non audite pseudoprophetas vestros, et divinantes vobis, et somniantes vobis, et auguria vestra, et veneficos vestros, dicentes: Non servietis regi Babylonis. Quod falsa ipsi prophetant vobis, ad removendum longe vos a terra vestra. Et natio quae, si inducat cervicem suam sub iugum regis Babylonis et operetur ei, relinquam eam super terram suam, et operabitur

ei, et inhabitabit in ea.

Et ad Zedekiam regem Iudae locutus sum secundum omnes verbos hos dicens: Inducite collum vestrum. et servite regi Babylonis, quia iniusta ipsi prophetant vobis. Quod non misi eos, dicit Dominus, et prophetant nomini meo super iniusto, ad destruendum vos, et peribitis vos et prophetae vestri, qui prophetant vobis super iniusto falsa.

Vobis et omni populo huic et sacerdotibus locutus sum dicens: Sic dixit Dominus: Ne audiat verba prophetarum qui prophetant vobis dicentes: Ecce vasa domus Domini revertentur ex Babylone, quia iniusta ipsi prophetant vobis. Non misi eos. Si prophetae sunt, et si est verbum Domini in eis, occurrant mihi, quia sic dixit Dominus.

Et de vasis reliquis, quae non cepit rex Babylonis, quando deportavit Jechoniam ex Jerusalem, In Babylonem intrabit, dicit Dominus.

35

Et factum est in quarto anno Sedeciae regis Iudae, in mense quinto, dixit mihi Ananias filius Azor, pseudopropheta a Gabaon, in domo Domini, coram oculis sacerdotum et omnis populi, dicens, Sic dixit Dominus: Confregi iugum regis Babylonis. Adhuc duo anni dierum, et ego referam in locum hunc vasa

domus Domini. et Iechoniam et coloniam Iudae, quia conteram iugum regis Babylonis.

Et dixit Ieremias ad Ananiam coram oculis omnis populi et coram oculis sacerdotum stantium in domo Domini, Et dixit Jeremias: Vere sic faciat Dominus, statuatur verbum tuum quod tu prophetas, ut revertatur vasa domus Domini et omnem coloniam ex Babylone in locum hunc. Verumtamen audite verbum Domini, quod ego dico in aures vestras et in aures totius populi. Prophetae qui fuerunt ante me et ante vos ab aevo prophetaverunt super terram multam et super regna magna de bello. Propheta qui prophetavit in pacem, veniente verbo, cognoscent prophetam quem misit illis Dominus in fide.

Et accepit Ananias in oculis totius populi catenas de collo Ieremiae, et confregit eas. Et dixit Ananias coram oculis omnis populi dicens: Sic dixit Dominus, sic confringam iugum regis Babylonis a cervicibus omnium gentium. Et abiit Hieremias in viam suam.

Et factus est sermo Domini ad Ieremiam, postquam Ananias fregit iugos de collo eius, dicens, Vade et dic ad Ananiam dicens: Sic dixit Dominus: Iuga lignea contrivisti, et faciam pro eis iuga ferrea. Quia sic dixit Dominus: Iugum ferreum posui super collum omnium gentium, ut operentur regi Babylonis. Et dixit Hieremias ad Ananiam: Non misit te Dominus, et confidere fecisti populum hunc in iniusto. Propterea sic dixit Dominus, ecce ego mitto te a facie terrae, hoc anno morieris. Et mortuus

est in mense septimo.

36

Et haec sunt verba libri quem misit Hieremias ex Hierosolyma ad seniores captivitatis et ad sacerdotes et ad pseudoprophetas, epistolam in Babylonem ad captivitatem, et ad omnem populum, Postea egresso Iechonia rege, et regina, et eunuchis, et omni libero, et captivo, et artifice ex Hierosolyma, in manu Eleasani filii Saphan et Gamariae filii Chelkiae, quem misit Sedekias rex Iudae ad regem Babylonis in Babylonem, dicens:

Sic dixit Dominus Deus Israel de colonia quam in exilium misi ab Hierosolyma Aedificate domos et habitate, et plantate hortos et edite fructus eorum, Et accipite uxores, et generate filios et filias, et accipite filiis vestris uxores, et filias vestras date viris, et multiplicamini, et ne diminuamini, Et quaerite pacem terrae in quam vos illic in exilium misi, et orate pro eis ad Dominum, quia in pace eius pax vobis erit.

Quod sic dixit Dominus: non persuadeant vos pseudoprophetae qui in vobis sunt, et non persuadeant vos vates vestri, et non audiatis somnia vestra, quae vos somniatis, Quod iniusta ipsi prophetant vobis in nomine meo, et non misi eos. Quia sic dixit Dominus: Quando implenda erunt Babylo ni septuaginta annos, visitabo vos et statuam verba mea super vos, ad convertendum populum vestrum in locum hunc. Et cogito de vobis

cogitationem pacis et non mala, ut dem vobis haec. Et orate ad me, et exaudiam vos. Et quaerite me, et invenietis me, quia quaeretis me in toto corde vestro. et apparebo vobis. Quia dixistis: Constituit nobis Dominus prophetas in Babylone,

Sic dixit Dominus de Achiab et de Sedecia: ecce ego trado eos in manus regis Babylonis, et percutiet eos coram oculis vestris. Et sument ab eis maledictionem in omni exilio Iudae in Babylone, dicentes: Faciat te Dominus sicut Sedeciam fecit, et sicut Achiab, quos frixit rex Babylonis in igne. propter quam fecerunt iniquitatem in Israel, et moechati sunt uxores civium suorum, et verbum locuti sunt in nomine meo, quod non mandavi eis, et ego testis, dicit Dominus.

Et ad Semaïam Elamitem dices, Non misi te nomine meo, et ad Sophoniam filium Maaseïae sacerdotem dic. Dominus dedit te sacerdotem pro Ioiada sacerdote, ut fias praepositus in domo Domini super omnem hominem prophetantem et super omnem hominem insanientem, et pones eum in nervum et in carcerem. Et nunc cur conviciati estis Ieremiam eum ex Anathoth, qui prophetavit vobis? Nonne propterea misit? quia per mensem hunc misit ad vos in Babylonem, dicens: Longe est; aedificate domos et inhabitate, et plantate hortos et comedite fructum eorum. Et Sophonias legit librum in aures Jeremiae.

Et factus est sermo Domini ad Ieremiam, dicens, Mitte ad coloniam dicens: Sic dixit Dominus de Samaïa Elamita: Quoniam prophetavit vobis Samaïas, et ego non misi eum, et confidere

fecit vos in iniustis, Propterea sic dixit Dominus: ecce ego visitabo super Samaiam et super genus eius, et non erit eorum homo in medio vestrum ad videndum bona quae ego faciam vobis; non videbunt.

37

Verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino, dicens, Sic dixit Dominus Deus Israel, dicens: Scribe omnia verba quae locutus sum ad te in libro.

Quia ecce dies veniunt, dicit Dominus, et convertam captivitatem populi mei Israel et Iuda, dixit Dominus, et reducam eos in terram quam dedi patribus eorum, et possidebunt eam.

Et haec verba quae locutus est Dominus super Israel et Judam.

Sic dixit Dominus: vocem timoris audietis; timor est, nec pax est. Interrogate, et videte, si peperit masculum; et de timore, in quo tenebunt lumbos et salutem; quoniam vidi omnem hominem, et manus eius super lumbos eius, versa sunt facies in pallorem. Quia magna facta est dies illa, et non est talis, et tempus angustum est Iacobo, Et ab hoc salvabitur. In die illa, dixit Dominus, conterram iugum a collo eorum, et vincula eorum dirumpam, et non operabuntur ipsi adhuc alienis, Et servient Domino Deo suo, et David regem eorum suscitabo eis.

Sic dixit Dominus: suscitavi destructionem, dolorosa est plaga tua. non est qui iudicet causam tuam, in vulnus dolorosum curatus es, utilitas tibi non est. Omnes amici tui obliti sunt tui, non te interrogabunt, quia plaga inimici percussi te, disciplina dura; super omnem iniquitatem tuam multiplicata sunt peccata tua. Propterea omnes qui te edunt devorabuntur, et omnes inimici tui carnem suam omnem edent. Propter multitudinem iniustitiarum tuarum multiplicata sunt peccata tua; fecerunt haec tibi. Et erunt qui te diripiunt in direptionem, et omnes qui te praedati sunt dabo in praedam. Quia adducam remedium tuum et ex plaga dolorosa sanabo te, dicit Dominus, quia Dispersa vocata es; praeda vestra est, quia quaerens non est eam.

Sic dixit Dominus: ecce ego convertam coloniam Iacob, et captivitatem eius miserebor, et aedificabitur civitas super altitudinem suam, et populus secundum iudicium suum sedebit. Et exhibunt ab eis cantantes, vox ludentium, et multiplicabo eos, et non diminuentur. Et intrabunt filii eorum sicut prius, et testimonia eorum coram me stabilientur, et visitabo opprimentes eos. Et erunt fortiores eius super eos, et princeps eius ex eo exhibit, et congregabo eos, et convertentur ad me, quia quis est hic qui dedit cor suum ad convertendum ad me? dicit Dominus.

Quia ira Domini exivit animosa, exivit ira vertens se, super impios veniet. Non avertetur ira furoris Domini, donec faciat, et donec statuatur propositum cordis sui; in novissimis diebus

intellegetis ea.

38

In illo tempore dixit Dominus: Ero in Deum generi Israel, et ipsi erunt mihi in populum. Sic dixit Dominus: invenerunt calidum in deserto cum his qui perierunt gladio; ite, et ne perdati Israel. Dominus procul apparuit ei: amore aeterno dilexi te, ideo traxi te ad misericordiam. Quia aedificabo te, et aedificaberis, virgo Israel; iterum accipies tympanum tuum, et exhibis cum congregatione ludentium. Quia plantastis vineas in montibus Samariae, plantate et laudate. Quod est dies vocationis defendentium in montibus Ephraim: surgite et ascendite in Sion ad Dominum Deum vestrum.

Quia sic dixit Dominus ad Iacob: Laetamini et hinnite super caput gentium, audita facite et laudate, dicite: Salvavit Dominus populum suum, reliquias Israel. Ecce ego duco eos a Borea, et congregabo eos ab extremo terrae in festo phase, et generabit turbam multam, et revertentur huc. In fletu exierunt, et in consolatione adducam eos, hospitans super canales aquarum in via recta, et non errabunt in ea, quia factus sum Israeli in patrem, et Ephraim primogenitus meus est.

Audite verba Domini, nationes, et annuntiate in insulas quae procul sunt; dicite: Qui dispersit Israel, congregabit eum et custodiet eum sicut pastor pascens gregem suum. Quia redemit

Dominus Iacobum, liberavit eum e manu fortiorum eius. Et venient et laetabuntur in monte Sion, et venient super bona Domini, super terram frumenti et vini et fructuum et pecorum et ovium, et erit anima eorum sicut lignum fructiferum, et non esurient amplius. Tunc gaudebunt virgines in congregatione iuvenum, et seniores gaudebunt, et convertam luctum eorum in gaudium, et faciam eos laetantes. Magnificabo et inebriabo animam sacerdotum filiorum Levi, et populus meus bonis meis implebitur; sic dixit Dominus.

Vox in Ramah audita est lamentationis et fletus et luctus; Rachel plorans amare non voluit cessare super filios suos, quia non sunt.

Sic dixit Dominus: cesset vox tua a fletu, et oculi tui a lacrimis tuis, quia est merces operibus tuis, et revertentur e terra inimicorum. Permanens tuis liberis.

Auditione audiavi Ephraim lamentantem: disciplinasti me, et disciplinatus sum ego, sicut vitulus non doctus; converte me, et convertar, quia tu Dominus Deus meus. Quia post captivitatem meam paenitui, et postquam cognovi me, gemui super dies pudoris, et ostendi tibi, quia accepi opprobrium ex iuventute mea. Filius dilectus Ephraim mihi, puer delectans, quia pro his quibus verba mea in eo sunt, memoria memorabor eius; propterea festinavi ad eum, miserans miserebor eum, dicit Dominus.

Statue te ipsam, Sion, fac punitionem, da cor tuum in umeros tuos, viam qua ambulasti; convertere, virgo Israel, convertere in civitates tuas lugens. Usque quando avertes, filia inhonopara? Quia creavit Dominus salutem in plantationem novam; in salute circumibunt homines.

Quia sic dixit Dominus: Adhuc dicent verbum hoc in terra Iuda et in urbibus eius, quando convertam captivitatem eius: Benedictus Dominus super iustum montem, sanctum eius. Et inhabitantes in civitatibus Iudah et in omni terra eius simul cum agricola, et tolletur in grege. Quia inebriavi omnem animam sitientem, et omnem animam esurientem implevi. Propterea evigilavi, et vidi, et somnus meus dulcis mihi fuit.

Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, et seminabo Israel et Iudam semen hominis et semen pecoris. Et erit quemadmodum vigilabam super eos ad destruendum et malefaciendum, sic vigilabo super eos ad aedificandum et plantandum, dicit Dominus. In illis diebus non dicant: patres comederunt uvas acerbas, et dentes filiorum obstupuerunt. Sed unusquisque in suo ipsius peccato morietur, et eius qui comederit acerbam uvam hebetabuntur dentes eius.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et disponam domui Israel et domui Iuda foedus novum. non secundum testamentum quod disposui patribus eorum, in die qua apprehendi manum eorum ut educerem eos ex terra Aegypti, quia ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, dicit Dominus. Quia hoc

pactum meum, quod disponam cum domo Israel post dies illos, dicit Dominus: dans dabo leges meas in mentem eorum, et super corda eorum scribam eas, et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum. Et non doceant unusquisque civem suum, et unusquisque fratrem suum, dicens, cognosce Dominum, quia omnes scient me a parvo eorum usque ad magnum eorum, quia propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum eorum non recordabor adhuc.

Si elevatum fuerit caelum in sublime, dicit Dominus, et si humiliatum fuerit solum terrae deorsum, etiam ego non reprobabo genus Israel, dicit Dominus, propter omnia quae fecerunt.

Sic dixit Dominus, qui dedit solem in lucem diei, lunam et stellas in lucem noctis, et tumultum in mari, et sonuerunt undae eius, Dominus omnipotens nomen ei, Si cessaverint leges istae a facie mea, dicit Dominus, et genus Israel cessabit esse gens coram me omnibus diebus.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et aedificabitur civitas Domino a turre Hanameel usque ad portam anguli. Et exhibit mensura eius coram eis usque ad colles Garib, et circumdabitur in circuitu ex electis lapidibus. et omnes Asaremoth usque ad Vallem Cedron, usque ad angulum portae equorum orientis, sanctuarium Domino, et non amplius non deficiet, et non destruetur usque in aevum.

Verbum quod factum est a Domino ad Jeremiam anno decimo Sedeciae regis; hic annus duodevicesimus erat Nabuchodonosor regis Babylonis.

Et potentia regis Babylonis obsederat Hierusalem, et Hieremias custodiebatur in atrio custodiae, quae est in domo regis, In qua conclusit eum rex Sedekias, dicens: Quare tu prophetas, dicens: Sic dixit Dominus: Ecce ego do civitatem hanc in manibus regis Babylonis, et capiet eam? Et Sedekias non salvetur e manu Chaldaeorum, quia traditione tradetur in manus regis Babylonis, et loquetur os eius ad os eius, et oculi eius oculos eius videbunt, Et intrabit Sedekias in Babylonem, et ibi sedebit.

Et verbum Domini factum est ad Jeremiam dicens, Ecce Hanameel filius Shallum fratris patris tui venit ad te dicens: Acquire tibi agrum meum qui est in Anathoth, quia tibi est ius accipiendi in possessionem. Et venit ad me Anameel filius Salom, fratris patris mei, in aulam custodiae, et dixit: Acquire tibi agrum meum qui est in terra Benjamin, qui est in Anathoth, quia tibi ius est acquirendi eum, et tu senior es. Et cognovi quia verbum Domini est. Et acquisivi agrum Hanameel filii fratris patris mei, et statui ei septem siclos et decem argenti. Et scripsi in libro, et signavi, et testificatus sum testibus, et statui argentum in statera. Et accepi librum possessionis obsignatum, Et dedi illud Baruch filio Neriae filii Maaseiae, coram Hanameel

filio fratris patris mei, et coram viris circumstantibus et scribentibus in libro possessionis, et coram Iudaeis qui erant in atrio custodiae. Et mandavi Baruch coram oculis eorum, dicens, Sic dixit Dominus omnipotens: Cape librum possessionis hunc et librum lectum, et pones illum in vas testaceum, ut permaneat dies plures. Quia sic dixit Dominus: Adhuc aedificabuntur agri et domus et vineae in terra hac.

Et precatus sum ad Dominum postquam dedi librum possessionis ad Baruch filium Nerii, dicens:

Qui es Domine, tu fecisti caelum et terram virtute tua magna et brachio tuo alto et sublimi; non abscondatur a te quicquam. faciens misericordiam in milia et reddens peccata patrum in sinus filiorum eorum post eos, Deus magnus et fortis, Domine magni consilii, et potens in operibus, Deus magne omnipotens, et magni nominis Domine, oculi tui in vias filiorum hominum, ut des unicuique secundum viam eius, Qui fecisti signa et prodigia in terra Aegypti usque ad diem hanc, et in Israel, et in terrae natis, et fecisti tibi nomen, sicut dies haec, et eduxisti populum tuum Israel e terra Aegypti signis et portentis, manu forti, et in brachio excelso, et in visionibus magnis, et dedisti eis terram hanc, quam iurasti patribus eorum, terram fluentem lacte et melle. Et intraverunt et ceperunt eam, et non audierunt vocem tuam, et in praeceptis tuis non ambulaverunt; omnia quae mandasti eis non fecerunt, et fecerunt ut acciderent eis omnia mala haec. Ecce turba venit in civitatem ut eam comprehendat, et civitas data est in manus Chaldaeorum qui bellant contra eam

a facie gladii et famis; sicut locutus es, ita factum est. Et tu dicis ad me: Acquire tibi agrum argento, et scripsi librum, et signavi, et testes adhibui, et urbs data est in manus Chaldaeorum.

Et factus est sermo Domini ad me dicens,

Ego Dominus, Deus omnis carnis; num a me celabitur quidquam? Propterea sic dixit Dominus Deus Israel: data tradetur urbs haec in manus regis Babylonis, et capiet eam. Et venient Chaldaei pugnantes super civitatem hanc, et comburent civitatem hanc igne, et comburent domos in quibus incenderunt super tecta eorum Baal, et libaverunt libationes diis aliis, ad exacerbandum me. Quia filii Israel et filii Iudah soli malum faciebant in oculis meis ex iuventute eorum, Quod super iram meam et super furorem meum erat civitas haec, ab quo die aedificaverunt eam et usque ad diem hanc, ut removeam eam a facie mea. Propter omnes nequitias filiorum Israel et Iuda, quas fecerunt ut exacerbarent me, ipsi et reges eorum et principes eorum et sacerdotes eorum et prophetae eorum, viri Iuda et habitantes in Hierusalem, Et averterunt ad me tergum, et non faciem, et docui eos a diluculo, et non audierunt ut acciperent disciplinam. Et posuerunt inquinamenta sua in domo, in qua invocatum est nomen meum super ea, in immunditiis suis. Et aedificaverunt aras Baal in valle filii Ennom, ut offerrent filios suos et filias suas Moloch regi, quae non mandavi eis, nec ascendit in cor meum ut facerem abominationem hanc ad peccare faciendum Iudam.

Et nunc sic dixit Dominus Deus Israel super civitatem, quam tu dicis: tradetur in manus regis Babylonis gladio, et fame, et pestilentia, Ecce ego congrego eos ex omni terra, ubi dispersi eos ibi in ira mea et in furore meo et in indignatione magna, et reducam eos in locum hunc, et sedere faciam eos confidentes. Et erunt mihi in populum, et ego ero illis in Deum. Et dabo illis viam alteram et cor alterum, ut timeant me omnibus diebus, et in bonum illis et filiis eorum post eos. Et disponam illis foedus aeternum, quod non avertam a tergo eorum, et timorem meum dabo in cor eorum, ne discedant a me. Et visitabo ut bene faciam eis, et plantabo eos in terra hac in fide, et in toto corde meo, et in tota anima.

Quia sic dixit Dominus: Sicut adduxi super populum hunc omnia mala magna haec, sic ego adducam super eos omnia bona quae locutus sum super eos. Et adhuc acquirentur agri in terra, quam tu dicis impassabilem futuram esse ab hominibus et pecude, et tradita est in manus Chaldaeorum. Et possidebunt agros in argento, et scribes librum et sigillo, et testificaberis testes in terra Benjamin, et in circuitu Hierusalem, et in urbibus Iuda, et in urbibus montis, et in urbibus sephelah, et in urbibus negeb, quia convertam captivitatem eorum.

40

Et factum est verbum Domini ad Ieremiam secundum, et ipse erat adhuc vinctus in atrio custodiae, dicens:

Sic dixit Dominus, faciens terram et formans eam ad stabiliendam eam; Dominus nomen ei. Clama ad me et respondebo tibi, et nuntiabo tibi magna et fortia quae non cognovisti. Quia sic dixit Dominus de domibus urbis huius et de domibus regis Iudae, quae destructae sunt in paludes et propugnacula, ad pugnandum contra Chaldaeos et ad implendam eam cadaveribus hominum quos percussi in ira mea et in furore meo, et averti faciem meam ab eis propter omnes nequitias eorum Ecce ego adduco ei cicatrizationem et remedium, et revelabo illis et sanabo eam, et pacem et fidem.

Et restituum captivitatem Iuda et captivitatem Israel, et aedificabo eos sicut et antea. Et purgabo eos ab omnibus iniustitiis eorum, quibus peccaverunt mihi, et non recordabor peccatorum eorum, quibus peccaverunt mihi, et recesserunt a me. Et erit in laetitia et laudem et in magnificentiam omni populo terrae, qui audient omnia bona quae ego faciam, et timebunt et amarescent de omnibus bonis et de omni pace quam ego faciam eis.

Sic dixit Dominus: Adhuc audietur in loco hoc, quo vos dicitis Deserta est ab hominibus et pecudibus, in civitatibus Iudae et extra Ierusalem desolatis, propter non esse hominem et pecudes, Vox gaudii et vox laetitiae, vox sponsi et vox sponsae, vox dicentium: Confitemini Domino Omnipotenti, quia bonus est Dominus, quia in aeternum misericordia eius; et inferent dona in domum Domini, quia convertam omnem captivitatem terrae illius secundum pristinum statum, dixit Dominus. Sic dixit

Dominus potestatum: Erit in loco hoc deserto, praeter non esse hominem et pecus, in omnibus civitatibus eius habitacula pastorum cubitantium oves. In civitatibus montanae et in civitatibus Shephelah et in civitatibus Negev et in terra Benjamin et in circuitu Ierusalem et in civitatibus Iudae, adhuc transibunt oves super manum numerantis, dixit Dominus.

41

Verbum quod factum est ad Ieremiam a Domino, cum Nabuchodonosor rex Babylonis, et omnis exercitus eius, et omnis terra imperii eius pugnarent contra Ierusalem, et contra omnes civitates Iudae, dicens,

Sic dixit Dominus: vade ad Sedeciam regem Iudae, et dices ei: sic dixit Dominus: traditione tradetur urbs haec in manus regis Babylonis, et capiet eam, et comburet eam igne. Et tu non salvaberis ex manu eius, et capieris, et in manus eius traderis, et oculi tui oculos eius videbunt, et in Babylonem intrabis.

Sed audi verbum Domini, Sedecia rex Iuda; sic dicit Dominus: In pace morieris, et sicut flevērunt patres tuos qui regnaverunt ante te, flebunt et te, vae Domine, et usque ad inferos plangent te, quia verbum ego locutus sum, dixit Dominus.

Et locutus est Hieremias ad regem Sedeciam omnes verbos hos in Hierosolyma. Et vis regis Babylonis pugnabat contra

Hierosolymam et contra civitates Iudae et contra Lachis et contra Azekah, quia hae relictæ erant in civitatibus Iudae civitates munitæ.

Verbum quod factum est ad Ieremiam a Domino, postquam rex Sedecias pepigit foedus cum populo ad vocandam remissionem, ut emitteret quisque servum suum et quisque ancillam suam, Hebraeum et Hebraeam liberos, ne serviret vir ex Iuda. Et conversi sunt omnes optimates, et omnis populus qui ingressi erant in foedus, ad dimittendum unusquisque servum suum, et unusquisque ancillam suam, Et permiserunt eos in servos et ancillas.

Et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens, Sic dixit Dominus: Ego disposui foedus cum patribus vestris in die qua liberavi eos e terra Aegypti, e domo servitutis, dicens, Quando sex anni impleti erunt, mittes fratrem tuum Hebraeum, qui tibi vendetur, et tibi sex annos laborabit, et eum liberum dimittes, et non audierunt me, et non inclinaverunt aurem suam. Et reversi sunt hodie ut facerent id quod rectum est ante oculos meos, ut vocarent remissionem unusquisque proximo suo, et consummaverunt foedus coram me, in domo in qua invocatum est nomen meum super eam. Et reversistis et profanastis nomen meum, ut reverteret unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam, quos misistis liberos anima eorum, ut essent vobis in servos et ancillas.

Propterea sic dixit Dominus: Vos non audivistis me ad vocandam

remissionem unusquisque ad proximum suum; ecce ego voco remissionem vobis in gladium et in mortem et in famem, et dabo vos in dispersionem omnibus regnis terrae. Et dabo viros qui transgressi sunt pactum meum, qui non stabilierunt pactum meum quod fecerunt coram me, vitulum quem fecerunt ut ei operarentur, principes Iudae et dynastas et sacerdotes et populum, Et dabo eos inimicis eorum, et erunt cadavera eorum cibis avibus caeli et bestiis terrae. Et Sedeciam regem Iudaeae, et principes eorum dabo in manus inimicorum eorum, et potentiae regis Babylonis fugientibus ab eis. Ecce ego praecipio, dicit Dominus, et reducam eos in terram hanc, et pugnabunt contra eam, et capient eam, et comburent eam igne, et civitates Iudae dabo desertas ab habitantibus.

42

Verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in diebus Ioachim regis Iudae, dicens: Vade in domum Archabein, et duces eos in domum Domini, in unam atriorum, et potabis eos vinum.

Et eduxi Jechoniam filium Jeremiae filii Chabasin, et fratres eius, et filios eius, et omnem domum Archabein. Et introduxi eos in domum Domini in cameram filiorum Ionan, filii Ananiae, filii Godoliae, hominis Dei, quae est prope domum principum, qui supra domum Maasaiae, filii Selom, custodientis atrium. Et dedi coram eis ceramium vini et pocula, et dixi: Bibite vinum.

Et dixi: Non bibamus vinum, quia Jonadab filius Rechab, pater noster, mandavit nobis dicens: Non bibatis vinum, vos et filii vestri, usque in saeculum. Et domos non aedificabitis, et semen non seretis, et vinea non erit vobis, quia in tentoriis habitabitis omnes dies vestros, ut vivatis dies multos super terra, super qua commoramini vos super ea. Et audivimus vocem Jonadab patris nostri, ut non biberemus vinum omnibus diebus nostris, nos et uxores nostrae, et filii nostri, et filiae nostrae, et ad non aedificandas domos ad habitandum ibi, neque vinea neque ager neque semen factum est nobis. Et habitavimus in tentis, et audivimus, et fecimus secundum omnia quae mandavit nobis Jonadab pater noster. Et factum est, quando ascendit Nabuchodonosor super terram, et diximus intrare, et intravimus in Hierusalem a facie potentiae Chaldaeorum et a facie potentiae Assyriorum, et habitavimus ibi.

Et factus est sermo Domini ad me dicens, Sic dicit Dominus: Vade, et dic homini Iudae et habitantibus Hierosolymam: Non accipietis disciplinam ad audienda verba mea? Steterunt in verbo filii Jonadab filii Rechab, quod mandavit filiis suis ne biberent vinum, et non biberunt, et ego locutus sum ad vos ab aurora, et non audivistis. Et misi ad vos pueros meos prophetas, dicens: Convertimini unusquisque a via sua mala, et meliora facite studia vestra, et non eatis post deos alios ad serviendum eis, et habitabitis super terram quam dedi vobis et patribus vestris. Et non inclinastis aures vestras, et non audivistis. Et steterunt filii Jonadab filii Rechab mandatum patris eorum, populus autem hic non audivit me. Propterea sic dixit Dominus:

ecce ego adduco super Judam et super habitantes Hierosolymam omnia mala quae locutus sum contra eos.

Propterea sic dixit Dominus: Quoniam audierunt filii Jonadab filii Rechab mandatum patris sui ut facerent sicut praecepit eis pater eorum, Non deficiet vir de filiis Ionadab filii Rechab stans coram me cunctis diebus terrae.

43

In anno quarto Jehoiakim filii Josiae regis Judae, factum est verbum Domini ad me, dicens:

Sume tibi volumen libri, et scribe in eo omnes verbos quos locutus sum ad te de Hierusalem, et de Iuda, et de omnibus nationibus, a quo die locutus sum ad te a diebus Iosiae regis Iudae, et usque ad diem hanc. Fortasse audiet domus Iudae omnia mala quae ego cogito facere eis, ut convertant a via eorum mala, et propitius ero iniquitatibus eorum et peccatis eorum.

Et vocavit Ieremias Baruch filium Neriae, et scripsit ab ore Ieremiae omnes verbos Domini, quos locutus est ad eum, in chartam libri. Et mandavit Hieremias Baruch dicens: Ego custodior; non possum intrare in domum Domini, Et leges in charta hac in aures populi in domo Domini, in die ieiunii, et in auribus omnis Iudae venientium ex urbibus eorum, leges eis.

Fortasse cadet misericordia eorum coram facie Domini, et avertentur a via sua mala, quoniam magna est ira et indignatio Domini quam locutus est super populum hunc.

Et fecit Baruch secundum omnia quae mandavit ei Hieremias, ut legeret in libro verba Domini in domo Domini. Et factum est in anno octavo regis Ioachim, in mense nono, proclamaverunt ieiunium coram Domino omnis populus in Hierusalem et domus Iuda. Et legebat Baruch in libro verba Hieremiae in domo Domini, in domo Gamariae filii Saphan scribae, in atrio superiore in vestibulis portae domus Domini novae, et in auribus totius populi.

Et audivit Michaias filius Gamariae filii Saphan omnes verbos Domini ex libro. Et descendit in domum regis, in domum scribae, et ecce ibi omnes principes sedebant: Elisama scriba, et Dalaias filius Selemii, et Jonathan filius Achobor, et Gamarias filius Saphan, et Sedekias filius Ananiae, et omnes principes. Et nuntiavit eis Michaeas omnes sermones quos audivit Baruch legente in aures populi.

Et miserunt omnes principes ad Baruch filium Neriae Jehudi filium Nethaniae, filii Selemiae, filii Hushai, dicentes: Volumen in quo tu legis in auribus populi, sume illud in manum tuam et veni. Et sumpsit Baruch volumen et descendit ad eos. Et dixi ei: Iterum lege in aures nostras, et legit Baruch. Et factum est, ut audierunt omnia verba, consilium ceperunt unusquisque cum proximo suo, et dixerunt: Nuntiantes nuntiemus regi omnia

verba haec. Et Baruch rogaverunt dicentes: Unde scripsisti omnes verbos istos? Et dixit Baruch: Ab ore eius nuntiavit mihi Jeremias omnes verbos istos, et scribebam in libro. Et dixi Baruch: Vade, et absconde te tu et Jeremias; homo ne sciat ubi vos estis.

Et intraverunt ad regem in aulam, et chartam dederunt custodiendam in domo Elisama, et nuntiaverunt regi omnia verba haec. Et misit rex Iudin, ut caperet chartam, et cepit eam ex domo Elisamae, et legit Iudin in aures regis et in aures omnium principum stantium circa regem. Et rex sedebat in domo hiemali, et focus ignis coram eo. Et factum est, cum Iudinus tres columnas et quattuor legeret, ut abscidit eas cultro scribae et iactabat in ignem qui erat super foculum, donec defecit tota charta in ignem qui erat super foculum. Et non quaesiverunt, et non sciderunt vestimenta sua rex et servi eius audientes omnes verbos istos. Et Elnathan et Godolius regi suggessuerunt ut chartam non combureret.

Et imperavit rex Jeremeel filio regis et Saraiae filio Esriel comprehendere Baruch et Jeremiam, et absconditi sunt.

Et factum est verbum Domini ad Hieremiam, post combustionem a rege chartae, omnia verba, quae scripsit Baruch ex ore Hieremiae, dicens, iterum sume tu chartam alteram, et scribe omnia verba quae erant in charta, quam combussit rex Ioachim, Et dices: Sic dixit Dominus: Tu combussisti chartam hanc, dicens: Quare scripsisti super eo,

dicens: Ingrediens ingredietur rex Babylonis, et exterminabit terram hanc, et deficiet super ea homo et pecus?

Propterea sic dixit Dominus super Ioachim regem Iudae: Non erit ei sedens super thronum David, et cadaver eius erit proiectum in aestu diei et in gelu noctis. Et visitabo super eum et super genus eius et super pueros eius, et adducam super eum et super habitantes Hierosolymam et super terram Iudae omnia mala quae locutus sum ad eos, et non audierunt.

Et accepit Baruch chartam alteram, et scripsit super eam ex ore Ieremiae omnes sermones libri quos combussit Ioachim, et adhuc additi sunt ei sermones plures sicut isti.

44

Et regnavit Sedecias filius Iosiae pro Ioacim, quem constituit Nabuchodonosor regnare super Iudam. Et non audierunt ipse et servi eius et populus terrae verba Domini quae locutus est per manum Ieremiae.

Et misit rex Sedekias Ioachal filium Selemii, et Sophoniam filium Maasaii sacerdotem ad Ieremiam dicens: Ora vero de nobis ad Dominum. Et Hieremias venit et transiit per medium civitatis, et non dederunt eum in domum custodiae. Et potentia Pharaonis exivit ex Aegypto, et audierunt Chaldaei nuntium eorum, et ascenderunt contra Hierosolymam.

Et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens, Sic dixit Dominus: sic dices ad regem Iudae qui misit ad te ut quaereret me: ecce vis Pharaonis quae exivit vobis in auxilium revertetur in terram Aegypti. Et revertentur ipsi Chaldaei, et bellabunt super civitatem hanc, et capient eam, et comburent eam igne. Quod sic dixit Dominus: ne suscipiatis animabus vestris dicentes, Decurrentes abibunt a nobis Chaldaei, quod non abibunt. Et si percusseritis omnem vim Chaldaeorum pugnantium contra vos, et relinquantur aliqui confossi, unusquisque in loco suo, hi surgent et comburent civitatem hanc igne.

Et factum est, quando ascendit vis Chaldaeorum ab Hierosolyma a facie virtutis Pharaonis, Jeremias exivit ab Jerusalem ut iret in terram Benjamin, ut emeret inde in medio populi. Et factum est cum ipse esset in porta Benjamin, et ibi erat homo apud quem deversabatur, Saruia filius Selemii filii Ananiae, et comprehendit Jeremiam dicens: Ad Chaldaeos tu fugis. Et dixit: Mendacium est; non ad Chaldaeos ego fugio. Et non audivit eum, et cepit Saruia Ieremiam, et introduxit eum ad principes. Et amarificati sunt principes super Jeremiam, et percusserunt eum, et miserunt eum in domum Jonathan scribae, quia hanc fecerunt in domum custodiae.

Et venit Jeremias in domum foveae et in carcerem, et sedit ibi dies multos. Et misit Zedekias, et vocavit eum, et rogabat eum rex secreto dicere, si esset verbum a Domino? Et dixit: Est; in manus regis Babylonis traderis. Et dixit Hieremias regi: Quid

iniuste egi in te et in pueros tuos et in populum hunc, ut tu des me in domum custodiae? Et ubi sunt prophetae vestri qui prophetaverunt vobis, dicentes quod non veniet rex Babylonis super terram hanc? Et nunc, Domine rex, cadat misericordia mea coram facie tua, et cur avertis me in domum Ionathan scribae? ne moriar ibi. Et imperavit rex, et iniecerunt eum in domum custodiae, et dabant ei panem unum per diem, extrinsecus unde coquunt, donec defecerunt panes ex civitate, et sedit Ieremias in atrio custodiae.

45

Et audivit Saphanias filius Nathan, et Godolias filius Paschur, et Ioachal filius Semelii verba quae Ieremias loquebatur super populum dicens,

Sic dixit Dominus: qui habitat in hac civitate, morietur gladio et fame; qui autem egreditur ad Chaldaeos, vivet, et erit anima eius ei in praedam, et vivet. Quod sic dixit Dominus: tradendo tradetur civitas haec in manus potestatis regis Babylonis, et capiet eam. Et dixi regi: Tollatur denique homo ille, quia ipse solvit manus hominum bellantium qui relinquuntur in civitate, et manus omnis populi, loquens ad eos secundum verba haec, quia homo hic non vaticinatur pacem populo huic, sed mala. Et dixit rex: Ecce ipse in manibus vestris est, quia rex non poterat adversus eos. Et iecerunt eum in lacum Melchiae filii regis, qui erat in atrio custodiae, et demiserunt eum in lacum; et in lacu

non erat aqua, sed lutum, et erat in luto.

Et audivit Abdemelech Aethiops, cum ipse esset in domo regis, quod dedissent Ieremiam in lacum, et rex erat in porta Benjamin. Et exivit ad eum, et locuta est ad regem, et dixit, male egisti, quae fecisti ad occidendum hominem hunc a facie famis, quia non sunt adhuc panes in civitate. Et imperavit rex Abdemelecho, dicens: Cape in manus tuas hinc triginta homines, et educ eum ex lacu, ut non moriatur. Et accepit Abdemelech homines, et intravit in domum regis subterraneam, et accepit inde vetera panna et veteres funes, et iecit ea ad Ieremiam in lacum. Et dixit: Haec pone sub funibus. Et fecit Hieremias sic. Et traxerunt eum funibus et eduxerunt eum ex lacu, et sedit Ieremias in atrio custodiae.

Et misit rex et vocavit eum ad se in domum Aselisel, quae est in domo Domini, et dixit ei rex: Interrogabo te verbum, et ne celes a me verbum.

Et dixit Hieremias regi: Si annuntiavero tibi, nonne morte me interficies? Et si consiliavero tibi, non audies me. Et iuravit ei rex dicens: Vivit Dominus qui fecit nobis animam hanc, si occidero te, et si dabo te in manus hominum horum.

Et dixit ei Jeremias: Sic dixit Dominus: Si egressus exieris ad duces regis Babylonis, vivet anima tua, et civitas haec non comburetur igne, et vives tu et domus tua. Et si non exieris, dabitur civitas haec in manus Chaldaeorum, et comburent eam

igne, et tu non salvaberis.

Et dixit rex Hieremiae: Ego verbum habeo Iudaeorum qui fugerunt ad Chaldaeos, ne dent me in manus eorum, et irridebunt mei.

Et dixit Hieremias: Non tradent te. Audi verbum Domini quod ego dico ad te, et melius erit tibi, et vivet anima tua. Et si tu exire nolis, hoc verbum quod mihi ostendit Dominus, Et ecce omnes mulieres quae relictae erant in domo regis Iudae educebantur ad principes regis Babylonis, et hae dicebant: Deceperunt te et praevallebunt tibi viri pacifici tui, et demerserunt in luto pedem tuum; averterunt se a te. Et mulieres tuas et infantes tuos educent ad Chaldaeos, et tu non salvaberis, quia in manu regis Babylonis capieris, et civitas haec comburetur.

Et dixit ei rex: Homo ne sciat ex verbis his, et tu non morieris. Et si principes audiant quod locutus sum tibi, et veniant ad te, et dicant tibi: Nuntia nobis quid locutus est tibi rex; ne abscondas a nobis, et non interficiemus te, et quid locutus est ad te rex? Et dices eis: Iacio ego misericordiam meam secundum oculos regis, ne revertar in domum Ionathan ut moriar ibi.

Et venerunt omnes principes ad Jeremiam et interrogaverunt eum, et nuntiavit eis secundum omnia verba haec quae mandaverat ei rex, et siluerunt, quia non auditus est sermo Domini. Et sedit Hieremias in atrio custodiae, usque ad tempus quo capta est Hierusalem.

46

Et factum est mense nono Sedeciae regis Iudae, venit Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis potentia eius super Hierusalem, et obsidebant eam. Et in undecimo anno Sedeciae, in mense quarto, nona mensis, rupta est civitas. Et intraverunt omnes duces regis Babylonis, et sederunt in porta media Marganasap, et Samagoth, et Nabusachar, et Nabusareis, Nagargas, Naserrabamath, et reliqui duces regis Babylonis. Et miserunt et acceperunt Jeremiam ex atrio custodiae, et dederunt eum ad Godoliam filium Ahikam, filii Saphan, et eduxerunt eum, et sedit in medio populi.

Et ad Hieremiam factum est verbum Domini in atrio custodiae, dicens, Vade et dic ad Abdemelech Aethiopem: sic dixit Dominus Deus Israel: ecce ego afferro verba mea super civitatem hanc ad mala et non ad bona. Et salvabo te in die illa, et non dabo te in manus hominum quorum tu times a facie eorum, quia salvans salvabo te, et in gladio non cades, et erit anima tua in praedam, quia confidebas in me, dicit Dominus.

47

Verbum quod factum est a Domino ad Ieremiam, postquam eum Nabuzardan princeps coquorum ex Rama misit, cum eum in manicis acceperat, in medio captivitatis Iudae eorum qui in

Babylonem ducti sunt.

Et accepit eum archmagirus et dixit ei: Dominus Deus tuus locutus est mala haec super locum hunc, Et fecit Dominus, quia peccavistis ei, et non audivistis vocem eius. Ecce solvi te a compedibus manuum tuarum. Si bonum coram te est venire mecum in Babylonem, ponam oculos meos super te. Si autem non, discede, revertere ad Godoliam filium Ahicam filii Saphan, quem constituit rex Babylonis in terra Iuda, et habita cum eo in medio populi in terra Iuda; in omnia bona in oculis tuis ad eundum, vade. Et dedit ei archimagirus dona et misit eum. Et venit ad Godoliam in Massepham, et sedit in medio populi sui, qui relictii erant in terra.

Et audierunt omnes duces virtutis in agro, ipsi et viri eorum, quod rex Babylonis constituit Godoliam in terra, et commiserunt ei viros et mulieres eorum, quos non colonizavit in Babylonem. Et venerunt ad Godoliam in Massepham Israel filius Nathaniou, et Ioanan filius Karee, et Saraia filius Thanaemeth, et filii Iophe Netophathi, et Ezonias filius Mochathi, ipsi et viri eorum.

Et iuravit eis Godolias et viris eorum dicens: Ne timeatis a facie servorum Chaldaeorum; habitate in terra et servite regi Babylonis, et melius erit vobis. Et ecce ego sedeo coram vobis in Massepham, ut stem contra faciem Chaldaeorum qui veniant ad vos, et vos colligite vinum et fructum et oleum, et mittite in vasa vestra, et habitate in civitatibus quas cepistis.

Et omnes Iudaei qui in Moab et in filiis Ammon et qui in Idumaea et qui in omni terra erant, audierunt quod rex Babylonis reliquias Iudae dedisset, et quod Godoliam filium Ahikam super eos constituisset. Et venerunt ad Godoliam in terram Iuda in Massepham, et collegerunt vinum et fructum multum valde et oleum.

Et Iohanan filius Caree, et omnes duces virtutis qui in agris erant, venerunt ad Godoliam in Massepham, Et dixi ei: Si cognitione cognoscis quia Belaisha rex, filius Ammon, misit ad te Ishmael ut percuteret animam tuam? Et non credidit eis Gedalias. Et dixit Iohanan ad Gedalias occulte in Massepha: Ibo profecto et percutiam Ismahel, et nemo sciat, ne percutiat tuam animam, et dispergatur omnis Iuda qui congregati sunt ad te, et pereant reliqui Iuda. Et dixit Gedalias ad Iohanan: Ne facias rem istam, quia falsa dicis de Ismahel.

48

Et factum est mense septimo: venit Ismahel filius Nathaniae, filii Eleasa, de genere regis, et decem viri cum eo ad Godoliam in Massepham, et comederunt ibi panem simul. Et surrexit Ismahel, et decem viri qui erant cum eo, et percusserunt Godoliam, quem rex Babylonis constituerat super terram, et omnes Iudaeos qui erant cum eo in Massephath, et omnes Chaldaeos qui inventi sunt ibi.

Et factum est die secunda, cum percussisset Godoliam, et homo non cognovit. Et venerunt viri a Sychem et a Salem et a Samaria, octoginta viri, rasis barbis et scissis vestibibus et caedentes se, et manna et tus in manibus eorum, ut inferrent in domum Domini. Et exivit in occursum eorum Ismahel; ipsi ibant et flebant. Et dixit eis: Intrate ad Godoliam. Et factum est, cum intraverunt in medium civitatis, mactavit eos in puteum. Et decem viri inventi sunt ibi, et dixerunt Ismaheli: Ne occidas nos, quia sunt nobis thesauri in agro, triticum et hordeum, mel et oleum. Et praeteriit, et non occidit eos in medio fratrum eorum.

Et puteus in quem proiecit ibi Ismahel omnes quos percussit, puteus magnus hic est, quem fecit rex Asa a facie Baasa regis Israel, hunc implevit Ismahel vulneratis.

Et convertit Ismahel omnem populum qui relictus erat in Massepham, et filias regis, quas commendaverat archimagirus Godoliae filio Ahicam, et abiit trans ad filios Ammon.

Et audivit Johanan filius Kareah, et omnes duces copiarum qui cum eo erant, omnia mala quae fecit Ismahel, et duxerunt omnia castra eorum, et abierunt ut bellarent contra eum, et invenerunt eum ad aquas multas in Gabaon. Et factum est, quando omnis populus qui cum Ismahel erat, vidit Johanan et principes virtutis quae cum eo erat, Et reverterunt ad Ioanam. Et Ismael servatus est cum octo hominibus, et abiit ad filios Ammon.

Et accepit Johanan, et omnes duces virtutis qui cum eo erant, omnes reliquos populi quos convertit ab Ismahel, viros potentes in bello, et mulieres, et reliqua, et eunuchos quos converterunt a Gabaon, Et abierunt et sederunt in Gaberochamaa, quae est ad Bethlehem, ut irent in Aegyptum a facie Chaldaeorum, quia timuerunt a facie eorum, quia percussit Ismahel Godoliam, quem constituit rex Babylonis in terra.

49

Et accesserunt omnes duces potentiae, et Johanan, et Azarias filius Maaseiae, et omnis populus a parvo usque ad magnum, ad Ieremiam prophetam, et dixerunt ei: Cadat iam misericordia nostra coram te, et ora ad Dominum Deum tuum pro reliquiis istis, quia relictus sumus pauci ex multis, sicut oculi tui vident. Et annuntiet nobis Dominus Deus tuus viam qua ibimus in ea, et verbum quod faciemus.

Et dixit eis Ieremias: Audivi. Ecce ego precabor pro vobis ad Dominum Deum nostrum secundum verba vestra, et erit: verbum quodcumque responderit Dominus Deus, annuntiabo vobis; non celabo a vobis verbum.

Et ipsi dixerunt Jeremiae: Sit Dominus in nobis testis justus et fidelis, si non secundum omne verbum, quod miserit Dominus ad nos, sic faciamus. Et sive bonum sive malum, vocem Domini Dei nostri, ad quem nos te mittimus, audiemus, ut melius nobis

fiat, quia audiemus vocem Domini Dei nostri.

Et factum est post dies decem, factum est verbum Domini ad Hieremiam. Et vocavit Iohanan et duces potestatis et omnem populum a parvo usque ad magnum, Et dixit eis: Sic dixit Dominus, Si sedentes sederitis in terra hac, aedificabo vos, et non destruam, et plantabo vos, et non evellam, quia requievi super malis quae feci vobis. Nolite timere a facie regis Babylonis, cuius vos timetis, a facie eius nolite timere, dicit Dominus, quia vobiscum ego sum, ut eripiam vos, et salvem vos de manu eorum. Et dabo vobis misericordiam, et miserebor vestri, et convertam vos in terram vestram.

Et si vos dicitis, non sedeamus in terra hac, ut non audiamus vocem Domini, quod in terram Aegypti intrabimus, et non videamus bellum, et vocem tubae non audiamus, et in panibus non esuriamus, et ibi habitabimus Propterea audite verbum Domini: sic dixit Dominus: si vos dederitis faciem vestram in Aegyptum, et intraveritis ibi habitare, Et erit gladius quem vos timetis a facie eius inveniet vos in terra Aegypti, et fames de qua vos solliciti estis comprehendet vos sequens vos in Aegypto, et ibi moriemini. Et erunt omnes homines et omnes alienigenae qui posuerunt faciem suam in terram Aegypti ut inhabitarent ibi; deficient gladio et fame, et non erit ex eis quisquam qui salvetur a malis quae ego adduco super eos.

Quod sic dixit Dominus: sicut stillavit ira mea super habitantes Hierusalem, sic stillabit ira mea super vos intrantibus vobis in

Aegyptum, et eritis in desolationem et subiecti et in maledictionem et in opprobrium, et non videatis amplius locum hunc.

Quae locutus est Dominus super vos, reliquias Iudae: ne intraveritis in Aegyptum; et nunc cognoscentes cognoscetis, Quod egistis male in animabus vestris, cum me miseritis dicentes: Ora pro nobis ad Dominum, et secundum omnia quae locutus erit tibi Dominus faciemus. Et non audivistis vocem Domini, qua misit me ad vos. Et nunc gladio et fame peribitis in loco in quem intrare et habitare vultis.

50

Et factum est, ut cessavit Ieremias dicens ad populum omnes verbos Domini, quos misit Dominus eum ad eos, omnes verbos hos, Et dixit Azarias filius Maassaei et Johanan filius Karee et omnes viri qui dixerunt Jeremiae dicentes: Falsa; non misit te Dominus ad nos dicens: Ne intraveritis in Aegyptum habitare ibi. Sed Baruch filius Neriae incitat te contra nos, ut des nos in manus Chaldaeorum ad interficiendum nos et ad exilandum nos in Babylonem. Et non audivit Johanan et omnes duces potentiae et omnis populus vocem Domini, ut habitarent in terra Judah.

et accepit Ioanan et omnes duces virtutis omnes reliquos Iudae, eos qui conversi erant ut habitarent in terra Viros potentes et mulieres et reliqua et filias regis, et animas quas reliquit

Nabuzardan cum Godolia filio Ahicam, et Hieremiam prophetam et Baruch filium Nerii, Et intraverunt in Aegyptum, quia vocem Domini non audierunt, et intraverunt in Taphnas.

Et factum est verbum Domini ad Ieremiam in Gabaon, dicens Sume tibi lapides magnos et absconde eos in vestibulis in porta domus Pharaonis in Taphnis, secundum oculos virorum Iudae. Et dices, sic dixit Dominus, ecce ego mitto et adducam Nabuchodonosor regem Babylonis, et ponet thronum eius super lapides istos quos abscondisti, et levabit arma super eos. Et intrabit et percutiet terram Aegypti: quos in mortem, in mortem; et quos in transmigrationem, in transmigrationem; et quos in gladium, in gladium. Et comburet ignem in domibus deorum eorum, et comburet eas et deportabit eos, et pediculabit terram Aegypti sicut pediculat pastor vestimentum suum, et exhibit in pace. Et conteret columnas Heliupoleos quae in On, et domos eorum comburet igne.

51

Verbum quod factum est ad Hieremiam, omnibus Iudaeis habitantibus in terra Aegypti et sedentibus in Magdolo et in Taphnas et in terra Pathros, dicens:

Sic dixit Dominus Deus Israel: Vos vidistis omnia mala quae induxi super Hierusalem et super civitates Iuda, et ecce sunt deserta ab inhabitantibus. a facie nequitiae eorum, quam

fecerunt ad exacerbandum me, profecti thurificare diis aliis, quos non cognovistis. Et misi ad vos pueros meos prophetas aurora, et misi dicens: Ne feceritis rem abominationis huius, quam odivi.

Et non audierunt me, et non inclinaverunt aurem suam ut averterent se a malis suis, ne incenderent diis aliis. Et stillavit ira mea et furor meus, et accensa est in portis Iuda et extra Hierusalem, et factae sunt in desolationem et in inaccessum sicut dies haec.

Et nunc sic dixit Dominus omnipotens: Cur vos facitis mala magna super animas vestras, excindere vestrum hominem et feminam, infantem et lactantem ex medio Iudae, ad non relinqui vestrum neminem? provocare me in operibus manuum vestrarum, incensum adolere diis aliis in terra Aegypti, in quam venistis habitare illic, ut excidamini, et ut fiatis in maledictionem et in opprobrium in omnibus gentibus terrae. Nonne obliviscimini malorum patrum vestrorum, et malorum regum Iudae, et malorum principum vestrorum, et malorum uxorum vestrarum, quae fecerunt in terra Iudae, et extra Hierosolymam? Et non cessaverunt usque ad diem hanc, et non tenuerunt praecepta mea, quae dedi coram patribus eorum.

Propterea sic dixit Dominus: ecce ego statuo faciem meam, ad perdendos omnes reliquos qui in Aegypto sunt; et cadent gladio et fame, et deficient a parvo usque ad magnum, et erunt in opprobrium et in perditionem et in maledictionem. Et visitabo

super eos qui sedent in terra Aegypti, sicut visitavi super Hierusalem, in gladio et in fame. Et non erit servatus nemo ex reliquis Iudae qui habitant in terra Aegypti, ut revertantur in terram Iudae, in quam ipsi sperant animabus suis revertere; non revertentur illuc, nisi qui servati sunt.

Et responderunt Jeremiae omnes viri qui cognoverant quod suffiant mulieres eorum, et omnes mulieres, congregatio magna, et omnis populus qui sedebant in terra Aegypti, in Pathros, dicentes,

Verbum quod locutus es ad nos nomine Domini, non audiemus te. Quia facientes faciemus omne verbum quod exhibit ex ore nostro, thurificare reginae caeli et libare ei libationes, sicut fecimus nos et patres nostri et reges nostri et principes nostri in civitatibus Iuda et extra Hierosolymam, et repleti sumus panibus et facti sumus boni et mala non vidimus. Et postquam cessavimus incensum offerentes reginae caeli, diminuti sumus omnes, et gladio et fame periimus. Et quod nos thus adoleverimus reginae caeli et libaverimus ei libationes, nonne sine viris nostris fecimus ei placentas et libavimus ei libationes?

Et dixit Hieremias omni populo, potentibus et mulieribus et omni populo respondentibus ei verba, dicens: Nonne incensi quod incendistis in civitatibus Iudae et extra Hierosolymam, vos et patres vestri et reges vestri et principes vestri et populus terrae, recordatus est Dominus, et ascendit super cor eius? Et non poterat Dominus adhuc ferre a facie nequitiae rerum

vestrarum et ab abominationibus vestris quas fecistis, et facta est terra vestra in desolationem et in inaccessibilem et in maledictionem, sicut in die hac. A facie eorum quibus sacrificastis, et quorum peccavistis Domino, et non audivistis vocem Domini, et in praeceptis eius, et in lege et in testimoniis eius non ambulavistis, apprehenderunt vos mala haec.

Et dixit Hieremias populo et mulieribus: Audite verbum Domini. Sic dixit Dominus Deus Israel: Vos mulieres ore vestro locutae estis et manibus vestris implevistis, dicentes: Facientes faciemus pacta nostra quae spopondimus, suffire reginae caeli et fundere ei libationes. Permanentes permansistis in pactis vestris, et facientes fecistis. Propterea audite verbum Domini, omnis Iuda qui sedetis in terra Aegypti: ecce iuravi per nomen meum magnum, dixit Dominus, si fiat adhuc ut nomen meum invocetur in ore cuiusque Iudaei dicendo vivit Dominus in omni terra Aegypti. Quia ego vigilavi super eos ad nocendum eis, et non ad benefaciendum, et deficient omnes Iudae qui habitant in terra Aegypti gladio et fame, donec deficiant. Et qui servati sunt a gladio revertentur in terram Iudae pauci numero, et cognoscent reliqui Iudae qui constituti sunt in terra Aegypti ad habitandum ibi cuius verbum maneat.

Et hoc signum vobis, quod ego visitabo super vos in mala. Sic dixit Dominus: Ecce ego do Hophram regem Aegypti in manus inimici eius et in manus quaerentis animam eius, sicut dedi Sedeciam regem Iudae in manus Nabuchodonosor regis Babylonis, inimici eius et quaerentis animam eius.

Verbum quod locutus est Ieremias propheta ad Baruch filium Nerii, quando scribebat verba haec in libro ex ore Ieremiae, in anno quarto Ioakim filii Iosiae regis Iudae.

Sic dixit Dominus ad te, Baruch, Quod dixisti: Vae, vae, quia addidit Dominus laborem dolorosum mihi; dormivi in gemitibus, requiem non inveni, Dixi ei: Sic dixit Dominus: Ecce quos ego aedificavi, ego destruo, et quos ego plantavi, ego evello. Et tu quaeris tibi ipsi magna? Ne quaesieris, quia ecce ego adduco mala super omnem carnem, dicit Dominus, et dabo animam tuam in praedam in omni loco quo iveris.

52

Cum esset vicesimus et unus annus Sedeciae in regnando eum, et undecim annos regnavit in Hierosolyma, et nomen matris eius Ameitaal, filia Hieremiae ex Lobena.

Et factum est anno nono regni eius, in mense nono, decima die mensis, venit Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius contra Hierusalem, et obsederunt eam, et extruxerunt contra eam munitiones ex lapidibus quadratis in circuitu.

Et venit civitas in obsidionem usque ad undecimum annum regis Sedeciae. In nona mensis firmata est fames in civitate, et non erant panes populo terrae. Et divisa est civitas, et omnes viri bellatores exierunt nocte secundum viam portae inter murum et

antemurale, quod erat secundum hortum regis, et Chaldaei super civitatem in circuitu, et ierunt viam eam in arabam. Et persecuta est vis Chaldaeorum regem, et comprehenderunt eum trans Iericho, et omnes servi eius dispersi sunt ab eo. Et comprehenderunt regem, et duxerunt eum ad regem Babylonis in Deblatha, et locutus est ei cum iudicio. Et trucidavit rex Babylonis filios Sedeciae coram oculis eius, et omnes principes Iudae trucidavit in Deblatha. Et oculos Sedeciae excaecavit, et vinxit eum in compedibus, et duxit eum rex Babylonis in Babylonem, et dedit eum in domum molae, usque ad diem qua mortuus est.

Et in mense quinto, decima mensis, venit Nabuzardan archmagirus, stans secundum faciem regis Babylonis, in Hierusalem. Et incendit domum Domini et domum regis et omnes domos civitatis, et omnem domum magnam incendit igne. Et omnem murum Hierusalem in circuitu destruxit vis Chaldaeorum quae cum archimagiro erat. Et superstites populi reliquit archimagirus vinitores et agricolas.

Et columnas aeneas quae in domo Domini erant, et bases, et mare aeneum quod in domo Domini erat, confregerunt Chaldaei, et ceperunt aes earum, et abstulerunt in Babylonem. Et coronam, et phialas, et creagras, et omnia vasa aenea, in quibus ministrabant, Et phialas, et emunctoria, et pelves, et candelabra, et thuribula, et cyathos, quae erant aurea, et quae erant argentea, tulit archimagirus. Et columnae duae, et mare unum, et vituli duodecim aenei subter mare, quae fecit rex

Salomon in domum Domini, quorum non erat pondus aeris eorum.

Et columnae triginta quinque cubitorum altitudine columnae unius, et funiculus duodecim cubitorum circumcirca eum, et crassitudo eius digitorum quattuor in circuitu, Et cornice super eis aenea, et quinque cubitorum longitudo, proiectio cornicis unius, et rete et malogranata super cornice in circuitu omnia aenea, et secundum haec columnae secundae octo malogranata per cubitum in duodecim cubitis. Et erant malae granata nonaginta sex in una parte, et erant omnes malae granata centum super reticulum in circuitu.

Et accepit archicoquus sacerdotem primum et sacerdotem secundum et custodientes viam, Et eunuchum unum qui erat praefectus virorum bellatorum, et eunuchum unum qui erat praefectus virorum bellatorum, et septem viros nominatos, eos qui erant in conspectu regis, eos qui inventi sunt in civitate, et scribam copiarum, scribentem populo terrae, et sexaginta homines ex populo terrae, eos qui inventi sunt in medio civitatis, Et accepit eos Nabuzaradan, archimagirus regis, et duxit eos ad regem Babylonis in Deblatha. Et percussit eos rex Babylonis in Deblatha, in terra Hamath.

Et factum est anno tricesimo septimo, postquam exsiliatus est Ioachim rex Iudae, mense duodecimo, die vicesima quarta mensis, Evilmerodach rex Babylonis, anno quo regnavit, sustulit caput Ioachim regis Iudae, et tondit eum, et eduxit eum e domo

in qua custodiebatur. et locutus est ei benigna et posuit thronum eius supra thronos regum qui cum eo erant in Babylone Et mutavit vestem carceris eius, et edebat panem iugiter coram eo omnibus diebus quibus vixit. Et portio ei dabatur continualiter a rege Babylonis ex die in diem, usque ad diem qua mortuus est.

Danielis

1

Anno tertio regis Jehoiakim Iudaeae, Nebuchadnezzar rex Babylonis Hierosolymam veniens eam obsidebat. Et tradidit eam Dominus in manus eius et Ioachim regem Iudaeae et partem quandam sacrorum vasorum Domini. Et abstulit ea in Babylonem, in terram Senaar, in domum dei sui, et vasa deposuit in idolorum templo suo. Et dixit rex Abiesdri archieunucho suo adducere ei ex filiis magnatum Israel et ex regio genere et ex electis. iuvenes immaculatos et pulchros et peritos in omni sapientia et litteratos et intelligentes et sapientes, et valentes ut essent in domo regis, et docere eos litteras et linguam Chaldaeam et dari eis annonam ex domo regis secundum singulos dies et a mensa regia et a vino quo bibit rex, et educare eos tres annos, et ex his constituere ante regem. Et erant ex genere filiorum Israel ex Iudaea Daniel, Ananias, Misael, Azarias. Et imposuit eis archieunuchus nomina: illi quidem Daniel Baltasar, illi autem Ananiae Sedrach, et illi Misael Misach, et illi Azariae Abdenago. Et cogitavit Daniel in

corde suo, ut non contaminaretur in cena regis et in vino quod bibit, et rogavit archieunuchum, ne coinquinaretur. et dedit Dominus Danieli honorem et gratiam coram archieunuchis Et dixit princeps eunuchorum Danieli: Timeo dominum meum regem, qui constituit cibum vestrum et potum vestrum, ne videat facies vestras afflictas et debiles prae iuvenibus alienigenis qui nutriuntur vobiscum, et periclitabor proprio collo. Et dixit Daniel ad Abiesdri, praepositum eunuchorum constitutum super Danielelem, Ananiam, Misaelem, Azariam Tempta quidem servos tuos per dies decem, et dentur nobis de leguminibus terrae, ut edamus et aquam bibamus et si apparuerit aspectus noster mutatus prae ceteris adolescentibus qui vescuuntur de cena regia, sicut volueris ita utere servis tuis Et usus est eis modo hoc, et tentavit eos decem dies. Post decem autem dies apparuit aspectus eorum bonus et habitus corporis melior quam aliorum iuvenum qui edebant regale convivium. Et Abiesdri auferebat cenam eorum et vinum eorum, et reddebat eis legumina. Et iuvenibus dedit Dominus scientiam et intelligentiam et prudentiam in omni arte grammatica. Et Danieli dedit intelligentiam in omni verbo et visione et somniis et in omni sapientia. Post dies autem has imperavit rex introducere eos, et introducti sunt ab archieunuchis ad regem Nabuchodonosor. Et locutus est eis rex, et non inventus est in sapientibus similis Danieli et Ananiae et Misaeli et Azariae, et erant apud regem. Et in omni luctu et intelligentia et disciplina, quaecumque rex ab eis quaesivit, comprehendit eos decies sapientiores esse quam sophistas et philosophos qui erant in omni regno suo, et rex eos glorificavit et principes constituit, et

eos sapientes ostendit prae omnibus suis in rebus in omni terra sua et in regno suo. Et erat Daniel usque ad annum primum regni Cyri regis Persarum.

2

Et in anno secundo regni Nabuchodonosor accidit ut rex in visiones et somnia caderet et turbaretur in somnio suo, et somnus eius ab eo recessit. Et imperavit rex introduci incantatores et magos et veneficos Chaldaeorum, ut annuntiarent regi somnia eius, et advenientes steterunt apud regem. Et dixit eis rex: Somnium vidi, et motus est spiritus meus ad cognoscendum somnium quod volo. Et locuti sunt Chaldaei ad regem Syriace: Domine rex, in aeternum vive, nuntia somnium tuum servis tuis, et nos tibi declarabimus interpretationem eius. Respondens autem rex dixit Chaldaeis: Sermo a me recessit, quia nisi annuntiaveritis mihi secundum veritatem somnium et eius interpretationem declaraveritis mihi, in exemplum dabimini, et auferentur possessiones vestrae in fiscum regium. Si autem somnium mihi explanaveritis et huius interpretationem annuntiaveritis, accipietis dona omnis generis et glorificabimini a me; declarate mihi somnium et iudicate. Responderunt autem secundo dicentes: Rex, visionem dic, et servi tui interpretabuntur eam. Et dixit eis rex: In veritate scio quod tempus vos redimitis, quemadmodum vidistis quod recessit a me res, quemadmodum igitur praecepi, ita erit. Si somnium mihi in veritate non annuntiaveritis et huius

interpretationem non manifestaveritis, morte peribitis; consensistis enim verba falsa coram me facere, donec tempus mutetur. Nunc igitur, si rem mihi dixeritis quam nocte vidi, cognoscam quod etiam huius iudicium manifestare poteritis. Et responderunt Chaldaei coram rege: Nemo eorum qui super terram sunt poterit dicere regi quod vidit, quemadmodum tu interrogas, et omnis rex omnisque dynastes talem rem non interrogat omnem sapientem et magum et Chaldaeum. Et verbum quod quaeris, rex, grave est et probabile, et nemo est qui demonstrabit haec regi, nisi nuntius quidam, cuius non est habitatio cum omni carne, unde fieri non potest sicut putas. Tunc rex maestus factus et valde tristis iussit omnes sapientes Babyloniae educi. Et decretum est omnes occidere; quaesitus est autem Daniel et omnes qui cum eo erant, ut simul perirent. Tunc Daniel dixit consilium et sententiam, quam habebat, Arioch magistro coquorum regis, cui imperavit educere sophistas Babyloniae, et interrogabat eum dicens: Princeps regis, de quo decernitur amare a rege? Tunc praeceptum significavit Arioch Danieli. Daniel autem intravit celeriter ad regem, et postulavit ut daretur ei tempus a rege, et declararet omnia super rege. Tunc Daniel, profectus in domum suam, Ananiae et Misaeli et Azariae, sociis suis, omnia ostendit. Et imperavit ieiunium et deprecationem et ultionem quaerere apud Dominum Altissimum de mysterio hoc, ut non traderentur Daniel et qui cum eo in perditionem simul cum sapientibus Babylonis. Tunc Danieli in visione, in ipsa nocte, mysterium regis clare revelatum est. Tunc Daniel benedixit Dominum Altissimum, et exclamans dixit Erit nomen domini magni benedictum in

aevum, quia sapientia et magnitudo eius est. et ipse mutat tempora et tempestates, removens reges et constituens, dans sapientibus sapientiam et intelligentiam his qui in scientia sunt Revelans profunda et obscura et sciens ea quae in tenebris sunt et ea quae in luce sunt, et apud eum est dissolutio. Tibi, Domine patrum meorum, confiteor et laudo, quia sapientiam et prudentiam dedisti mihi, et nunc significasti mihi quaecumque dignum duxi ad declarandum regi de his. Ingressus autem Daniel ad Arioch, constitutum ab rege occidere omnes sophistas Babyloniae, dixit ei: Sophistas quidem Babyloniae ne perdidideris, introduce autem me ad regem, et singula regi declarabo. Tunc Arioch cum festinatione introduxit Danielelem ad regem et dixit ei: Inveni hominem sapientem ex captivitate filiorum Iudaeae, qui regi singula demonstrabit. Respondens autem rex dixit Danieli, qui vocatur autem Chaldaice Baltasar: Poterisne declarare mihi visionem quam vidi et huius interpretationem? Exclamans autem Daniel apud regem dixit: Mysterium quod vidit rex non est sapientum et magorum et incantatorum et Chaldaeorum manifestatio, Sed est deus in caelo mysteria revelans, qui regi Nabuchodonosor indicavit quae oportet fieri in novissimis diebus. Et revelans mysteria indicavit tibi quae oportet fieri. Et mihi autem non propter sapientiam quae in me est super omnes homines mysterium hoc revelatum est, sed ut regi revelaretur significatum est mihi quae in corde tuo supposuisti in cognitione. et tu, rex, vidisti, et ecce imago una, et erat imago illa magna valde, et aspectus eius supereminens stabat ante te, et aspectus imaginis terribilis. Et erat caput eius ex auro bono, pectus et brachia argentea, venter et femora

aenea. Crura autem ferrea, pedes partim quidem ferrei, partim autem testacei. vidisti donec divisus est lapis ex monte sine manibus, et percussit imaginem super pedes ferreos et fictiles et contrivit ea. Tunc tenuia facta sunt simul ferrum et testa et aes et argentum et aurum, et factum est quasi tenuius palea in area, et dispersit ea ventus ita ut nihil relinqueretur ex eis, et lapis qui percussit imaginem factus est mons magnus, et percussit omnem terram. Hanc visionem, et iudicium autem dicemus de rege. Tu, rex, rex regum es, et tibi dominus caeli principium et regnum et fortitudinem et honorem et gloriam dedit. In omni terra habitata, ab hominibus et bestiis silvestribus et volatilibus caeli et piscibus maris, tradidit sub manus tuas ad dominandum omnia. Tu es caput aureum. Et post te surget regnum minus tuo, et tertium regnum aliud aeneum quod dominabitur omni terrae. Et regnum quartum forte sicut ferrum, quemadmodum ferrum quod domat omnia, et sicut ferrum omnem arborem excidit, ita conculcietur omnis terra. Et quomodo vidisti pedes eius et digitos, partem quidem testae ceramicae, partem autem ferri, regnum aliud divisum erit in ea, quemadmodum vidisti ferrum mixtum cum testa argillacea. Et digiti pedum partim ferrei, partim testacei; pars regni erit fortis, et pars erit contrita. Et sicut vidisti ferrum admixtum simul cum fictili testa, et commixti erunt in generationem hominum; non erunt autem concordantes neque benevolentes sibi invicem, sicut quippe neque ferrum potest commisceri cum testa. Et in temporibus regum istorum statuet Deus caeli regnum aliud, quod erit in saecula et non corrumpetur, et hoc regnum alii genti non relinquetur, percutiet autem et delebit regna ista, et ipsum stabit

in saeculum, Quemadmodum vidisti ex monte caedi lapidem sine manibus, et contrivit testam, ferrum et aes et argentum et aurum: deus magnus significavit regi futura in novissimis dierum, et certum est visum, et fidelis huius iudicium. Tunc Nabuchodonosor rex, cadens super faciem humi, adoravit Danielelem, et imperavit sacrificia et libationes fieri ei. Et exclamans rex ad Danielelem dixit: In veritate est deus vester deus deorum et dominus regum, qui solus revelat mysteria occulta, quia potuisti manifestare mysterium hoc. Tunc rex Nabuchodonosor, Danielelem magnificans et dans ei dona magna et multa, constituit eum super res Babyloniae, et fecit eum principem et ducem omnium sapientium Babyloniae. Et Daniel regem rogavit ut constituerentur super negotia Babyloniae Sedrach, Misach et Abdenago, et Daniel erat in aula regia.

3

Anno octavo decimo Nabuchodonosor rex, administrans civitates et terras et omnes habitantes super terram ab Indica usque ad Aethiopiam, fecit imaginem auream, cuius altitudo erat cubitorum sexaginta et latitudo cubitorum sex, et statuit eam in campo circumsepti terrae Babyloniae. Et Nabuchodonosor, rex regum et dominans toti orbi terrarum, misit ad congregandas omnes gentes et tribus et linguas, satrapas, duces, toparchas et consules, administratores et eos qui super auctoritates erant secundum regionem, et omnes eos qui in orbe terrarum erant, ut venirent ad dedicationem

imagine aureae quam statuerat Nabuchodonosor rex. Tunc congregati sunt consules, duces, toparchae, ducentes, tyranni magni super auctoritatibus, et omnes principes regionum ad veniendum in dedicationem imagine quam statuit Nabuchodonosor rex. Et steterunt inscripti contra imaginem quam statuit Nabuchodonosor. Et praeco proclamavit turbis: Vobis imperatur, gentes et regiones, populi et linguae, Quando audieritis vocem tubae, fistulae, et citharae, sambucae et psalterii, symphoniae et omnis generis musicorum, cadentes adorate imaginem auream quam statuit Nabuchodonosor rex. et omnis qui non cadens adoraverit, ipsa hora immittent eum in fornacem ignis ardentem. Et in tempore illo, quando omnes gentes audierunt vocem tubae, fistulae et citharae, sambucae et psalterii et omnem sonum musicorum, cadentes omnes gentes, tribus et linguae adoraverunt imaginem auream quam statuit Nabuchodonosor rex coram ea. In illo tempore viri Chaldaei accedentes accusaverunt Iudaeos. Et supponentes dixerunt Nabuchodonosor regi: Domine rex, in aeternitatem vive. Tu, rex, imperasti et iudicasti, ut omnis homo qui audierit vocem tubae, fistulae et sambucae, citharae et psalterii et omnem sonum musicorum, cadens adoret imaginem auream, et qui non cadens adoraverit, mittetur in caminum ignis ardentem. Sunt autem quidam viri Iudaei, quos constituisti super terram Babyloniae. Sedrach, Misach, Abdenago, homines illi non timuerunt mandatum tuum et idolo tuo non servierunt et imagini tuae aureae quam statuisti non adoraverunt. Tunc Nabuchodonosor, iratus ira, praecepit adducere Sedrach, Misach, Abdenago; tunc homines adducti sunt ad regem. Quos et conspicatus

Nabuchodonosor rex dixit eis: Propter quid, Sedrach, Misach, Abdenago, deis meis non servitis et imagini aureae quam statui non adoratis? Et nunc, si quidem parati estis simul cum audieritis tubam, fistulam, citharam, sambucam, psalterium, symphoniam et omnem sonum musicum cadere et adorare imaginem auream quam statui, si vero non, scitote quod nisi adoraveritis, statim iactabimini in fornacem ignis ardentem, et quis deus eripiet vos e manibus meis? Respondentes autem Sedrach, Misach et Abdenago dixerunt regi Nabuchodonosor: O Rex, non opus est nobis de hoc mandato tibi respondere. Est enim Deus in caelis unus Dominus noster, quem timemus, qui est potens eripere nos e camino ignis ardentis, et e manibus tuis, rex, eripiet nos. Et tunc manifestum tibi erit, rex, quod neque idolo tuo servimus neque imagini tuae aureae, quam statuisti, adoramus. Tunc Nabuchodonosor repletus est ira, et forma vultus eius immutata est contra Sedrach, Misach et Abdenago, et imperavit ut fornax calefaceretur septuplum prae eo quod oportebat eam calefacere. Et viros fortissimos eorum qui in exercitu erant imperavit ut, vinctis Sedrac, Misac et Abdenago, inicerent eos in caminum ignis ardentem. Tunc illi viri simul compediti sunt, habentes calceamenta sua et tiaras suas super capita sua, cum vestimento suo, et iacti sunt in caminum ignis ardentem. Quoniam mandatum regis urgebat et fornax accensa est super prius septuplum, viri electi, vinxerunt eos et, adduxerunt ad fornacem, iniecerunt in eam. Viros quidem igitur qui vinxerant eos circa Azariam, egressa flamma ex fornace incendit et occidit, ipsi autem conservati sunt. Sic igitur oravit Ananias et Azarias et Misael, et hymnaverunt Domino, quando

eos rex praecepit iniici in caminum. Stans autem Azarias precatus est sic, et aperiens os suum confitebatur Domino simul cum sociis suis in medio igni, succensa fornace a Chaldaeis vehementer. Et dixerunt Benedictus es, Domine, Deus patrum nostrorum, et laudabile et glorificatum nomen tuum in aevos. Quod iustus es in omnibus quae fecisti nobis, et omnia opera tua vera sunt et viae tuae rectae et omnes iudicia tua vera. Et iudicia veritatis fecisti secundum omnia quae adduxisti nobis et super civitatem tuam sanctam, civitatem patrum nostrorum Ierusalem, quoniam in veritate et iudicio fecisti omnia haec propter peccata nostra. Quod peccavimus in omnibus et inique egimus recedendo a te, et deliquimus in omnibus, et mandata legis tuae non oboedivimus neque servavimus, neque fecimus sicut praecepisti nobis, ut bene nobis fieret. Et nunc omnia quaecumque nobis adduxisti et omnia quaecumque fecisti nobis, in vero iudicio fecisti. et tradidisti nos in manus inimicorum nostrorum iniquorum et odiosissimorum apostatorum, et regi iniusto et sceleratissimo super omnem terram. et nunc non est nobis aperire os; pudor et opprobrium facti sumus servis tuis et his qui colunt te. ne tradas nos in finem propter nomen tuum, et ne dissipas foedus tuum et ne avertas misericordiam tuam a nobis, propter Abraham dilectum a te et propter Isaac servum tuum et Israel sanctum tuum Sicut locutus es ad eos dicens: Multiplicari semen eorum sicut astra caeli multitudine, et sicut arena quae est ad litus maris. Quia, Domine, diminuti sumus prae omnibus gentibus, et sumus humiles in omni terra hodie propter peccata nostra, Et non est in tempore hoc princeps et propheta neque dux, neque holocaustum neque

sacrificium neque oblatio neque incensum, neque locus ad offerendum coram te et inveniendam misericordiam. Sed in anima contrita et spiritu humiliato accipiamur. Sicut in holocaustis arietum et taurorum et sicut in myriadibus agnorum pinguium, sic fiat nostrum sacrificium coram te hodie et expietur post te, quia non est pudor confidentibus in te, et consummetur post te. Et nunc sequimur in toto corde nostro et timemus te et quaerimus faciem tuam. Ne pudore afficias nos, sed fac nobiscum misericordiam secundum mansuetudinem tuam et secundum multitudinem misericordiae tuae, Et erue nos secundum mirabilia tua, et da gloriam nomini tuo, Domine. Et confundantur omnes qui ostendunt servis tuis mala, et pudefiant ab omni potestate, et fortitudo eorum conteratur. sciant quod tu es solus Dominus Deus et gloriosus super totam orbem terrarum Et non cessaverunt ministri regis qui eos imbittebant urentes fornacem. Et quando tres in fornacem semel iniecerunt, fornax erat ignita secundum calorem eius septempliciter, et quando eos iniecerunt, qui quidem eos imbittebant supra eos erant, qui autem subter eos naphtham et stuppam et picem et palmites succendebant. et diffundebatur flamma super fornacem in cubitos quadraginta novem, Et perambulabat et incendit eos quos invenit circa fornacem Chaldaeorum. Nuntius autem Domini descendit simul cum his qui erant circa Azariam in fornacem et excussit flammam ignis e fornace, Et fecit medium fornacis quasi spiritum roris sibilantem, et non tetigit eos omnino ignis, et non contristavit neque molestus fuit eis. Tres autem, quasi ex uno ore, hymnis laudabant et glorificabant et benedicebant et exaltabant Deum

in camino, dicentes Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum, et laudabilis et superexaltatus in aeternum, et benedictum nomen gloriae tuae sanctum, et superlaudabile et superexaltatum in omnes aeternitates. Benedictus es in templo sanctae gloriae tuae, et superlaudatus et supergloriosus in saecula. Benedictus es super thronum gloriae regni tui, et laudatus et superexaltatus in saecula. Benedictus es qui vides abyssos, sedens super cherubim, et laudabilis et glorificatus in saecula. Benedictus es in firmamento caeli, et laudatus et glorificatus in saecula. Benedicite omnia opera Domini Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite Dominum, nuntii Domini, laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, caeli, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite aquae et omnia quae supra caelum sunt dominum, laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite Dominum, omnes potestates Domini, laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, sol et luna, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, stellae caeli, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, omnis imber et ros, Dominum; hymnum dicite et superexaltate eum in saecula. Benedicite, omnes spiritus, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, ignis et ardor, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, frigus et frigus, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, rores et nives, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, gelidae et frigus, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, pruinae et nives, Dominum; laudate et superexaltate eum in

saecula. Benedicite, noctes et dies, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, lux et tenebrae, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, fulgura et nubes, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicat terra Dominum, hymnet et superexaltet eum in saecula. Benedicite montes et colles Dominum, laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, omnia quae crescunt super terram, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, imbres et fontes, Dominum; hymnate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, maria et flumina, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, ceti et omnia quae moventur in aquis, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite omnia volatilia caeli Dominum, laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, quadrupeda et ferae terrae, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, filii hominum, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, Israel, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, sacerdotes, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, servi, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, spiritus et animae iustorum, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula. Benedicite, sancti et humiles corde, Dominum; hymnum dicite et superexaltate eum in saecula. Benedicite, Ananias, Azarias, Misael, Dominum; laudate et superexaltate eum in saecula, quia eripuit nos ex inferno et salvavit nos ex manu mortis et liberavit nos ex medio ardentis flammae et ex igne redemit nos. Confitemini Domino, quoniam bonus est, quoniam in aeternum misericordia eius. Benedicite,

omnes qui reveremini Dominum, Deum deorum; laudate et confitemini, quia in aevum misericordia eius, et in aevum aevorum. Et factum est, cum rex audiret eos hymnos cantantes, et stans spectabat eos viventes; tunc Nabuchodonosor rex admiratus est, et surrexit festinans et dixit amicis suis: Nonne viros tres iecimus in medium ignis vinctos? Et dixerunt regi: Vere, rex. Et dixit rex: Ecce ego video viros quattuor solutos ambulantes in igne, et corruptio nulla facta est in eis, et visio quarti similitudo nuntii dei est. Et accedens rex ad ostium fornacis ardentis igne vocavit eos ex nomine: Sedrach, Misach, Abdenago, pueri Dei deorum altissimi, exite ex igne. Sic igitur exierunt viri ex medio ignis. Et congregati sunt consules, toparchae et archipatriōtae, et amici regis, et videbant homines illos, quod non tetigit ignis corpus eorum, et capilli eorum non combusti sunt, et sarabara eorum non mutata sunt, neque odor ignis erat in eis. Respondens autem Nabuchodonosor rex dixit: Benedictus Dominus Shadrach, Meshach, Abednego, qui misit nuntium suum et servavit servos suos qui confisi sunt in eum; nam praeceptum regis reiecerunt et tradiderunt corpora sua in combustionem, ut non servirent neque adorarent deum alterum sed deo suo. Et nunc ego iudico ut omnis natio et omnes tribus et omnes linguae, quicumque blasphemauerit in Dominum Deum Sedrach, Misach, Abdenago, dismembretur et domus eius publicetur, quia non est deus alius qui possit liberare sic. Sic igitur rex Sedrach, Misach et Abdenago, auctoritate data super totam terram, constituit eos principes. Nebuchadnezzar rex omnibus populis, tribubus, et linguis habitantibus in omni terra, pax vobis multiplicetur. Signa et prodigia quae fecit mecum

Deus Altissimus placuit coram me annuntiare vobis. Quam magna et fortia! Regnum eius regnum aeternum, auctoritas eius in generationem et generationem.

4

Anno octavo decimo regni Nabuchodonosor dixit: Pacem habens eram in domo mea, et abundans super throno meo. Somnium vidi et timui, et timor mihi incidit. Super lectum meum dormiebam, et ecce arbor alta crescens super terram, et visio eius magna, et non erat alia similis ei. Et visio eius magna erat, caput eius appropinquabat usque ad caelum et moles eius usque ad nubes, implens ea quae sub caelo sunt; sol et luna in eo habitabant et illuminabant omnem terram. Rami eius longitudine quasi stadiorum triginta erant, et sub eo umbram faciebant omnia animalia terrae, et in eo volucres caeli nidificabant; fructus eius multus et bonus erat, et praebebat cibum omnibus animalibus. Spectabam in somno meo, et ecce nuntius missus est cum fortitudine e caelo, Et clamavit et dixit ei: Excidite illud et corrumpite illud, praeceptum est enim ab Altissimo eradicare et inutile facere illud. Et sic dixit: Radicem unam sinite eius in terra, ut cum bestiis terrae in montibus herbam sicut bos pascat. et a rore caeli corpus eius immutetur, et septem anni pascatur cum eis Donec sciat Dominum caeli auctoritatem habere omnium quae in caelo et quae super terram sunt, et quaecumque velit facere, facit in eis. Coram me excisus est in die una, et destructio eius in hora una diei facta

est, et rami eius dati sunt in omnem ventum, et tractus est et proiectus est, et herbam terrae edebat, et in custodiam traditus est, et in compedibus et in manicis aeneis ligatus est ab eis. Valde miratus sum super his, et somnus meus recessit ab oculis meis. Et surgens mane ex lecto meo, vocavi Danielelem, principem sophistarum et ducem eorum qui somnia iudicant, et narravi ei somnium, et ostendit mihi omnem interpretationem eius. Magnopere autem admiratus est Daniel, et suspicio eum properabat, et timitus terrore capiente eum et visione eius mutata, motus caput, horam unam obstupefactus, respondit mihi voce miti: Rex, somnium hoc odientibus te, et interpretatio eius inimicis tuis veniat. Arbor in terra plantata, cuius visio magna est, tu es, o rex. et omnia volatilia caeli nidificantia in eo, fortitudo terrae et gentium et linguarum omnium usque ad fines terrae, et omnes regiones tibi serviunt. Illud autem elevari arborem illam et appropinquare caelo et molem eius tangere nubes: tu, rex, elevatus es super omnes homines qui sunt super faciem omnis terrae; elevatum est cor tuum superbia et fortitudine adversus sanctum et angelos eius; opera tua apparuerunt, quemadmodum desolasti domum Dei viventis propter peccata populi sanctificati. Et visio quam vidisti, quod nuntius in fortitudine missus est a domino et quod dixit exstirpare arborem et excidere, iudicium dei magni veniet super te. Et Altissimus et nuntii eius te impetunt In custodiam te abducent, et in locum desertum te mittent. Et radix arboris relicta, quoniam non eradicata est, locus throni tui tibi servabitur in tempus et horam. Ecce super te parantur, et flagellabunt te et adducent decreta super te. Dominus vivit in

caelo, et auctoritas eius super omni terra est. Eius deprecare de peccatis tuis et omnes iniustitias tuas eleemosynis redime, ut aequitas detur tibi et multorum dierum fias super throno regni tui, et non corrumpat te. Hos sermones ama, accuratus enim meus sermo, et plenum tempus tuum. Et cum completis essent verba, Nabuchodonosor, ut audivit iudicium visionis, verba in corde suo servavit. Et post duodecim menses rex super muris civitatis cum omni gloria sua ambulabat et per turres eius transiebat, Et respondens dixit: Haec est Babylon magna, quam ego aedificavi, et domus regni mei in fortitudine potestatis meae vocabitur in honorem gloriae meae. Cum verbum in ore regis esset, et super completionem verbi eius, vocem ex caelo audivit: Tibi dicitur, Nabuchodonosor rex: regnum Babylonis ablatum est a te et alteri datur, contempto homini in domo tua. Ecce ego constituo eum super regnum tuum, et auctoritatem tuam et gloriam tuam et luxuriam tuam accipiet, ut cognoscas quod auctoritatem habet Deus caeli in regno hominum, et cui voluerit dabit eam; usque autem ad solis ortum rex alter laetabitur in domo tua, et obtinebit gloriam tuam et fortitudinem tuam et auctoritatem tuam. Et nuntii persequentur te per septem annos, et non videberis neque loqueris cum ullo homine; gramen sicut bovem te cibabunt et ex herba terrae erit pascuum tuum; ecce pro gloria tua ligabunt te, et domum deliciarum tuarum et regnum tuum alius habebit. I autem mane omnia perficientur super te, Nabuchodonosor rex Babylonis, et non deficiet ab omnibus his nihil. Ego Nabuchodonosor, rex Babylonis, septem annos afflictus sum, herbam ut bovem paverunt me et ab herba terrae edebam. Et post septem annos dedi animam meam in

supplicationem, et dignum duxi de peccatis meis secundum faciem Domini dei caeli, et de ignorantibus meis dei deorum magni precatus sum. Et capilli mei facti sunt sicut alae aquilae, ungues mei velut leonis, mutata est caro mea et cor meum, nudus ambulabam cum bestiis terrae. Somnium vidi et suspensiones me ceperunt, et post tempus somnus me cepit multus et sopor incidit mihi. Et ad finem septem annorum tempus redemptionis meae venit, et peccata mea et ignorantiae meae impletae sunt coram Deo caeli, et precatus sum de ignorantibus meis Deum deorum magnum, et ecce nuntius unus vocavit me e caelo dicens: Nabuchodonosor, servi Deo caeli sancto et da gloriam Altissimo; regnum gentis tuae tibi redditur. In illo tempore regnum meum mihi restitutum est et gloria mea mihi reddita est. Altissimo gratias ago et laudo, ei qui creavit caelum et terram et maria et fluvios et omnia quae in eis sunt; gratias ago et laudo, quod ipse est Deus deorum et Dominus dominorum et Rex regum, quod ipse facit signa et prodigia et mutat tempora, auferens regnum regibus et constituens alios pro eis. A nunc ei serviam, et a timore eius tremor me cepit, et omnes sanctos laudo, nam dei gentium non habent in se ipsis vim avertendi regnum regis ad alterum regem, et occidendi et vivere faciendi, et faciendi signa et mirabilia magna et terribilia et mutandi praemagna negotia, sicut fecit in me Deus caeli et mutavit super me magna negotia. Ego omnibus diebus regni mei de anima mea altissimo sacrificia offeram in odorem suavitatis domino, et quod placet coram eo faciam ego et populus meus, natio et regiones meae quae in auctoritate mea sunt. Et quicumque locuti sunt in deum caeli et quicumque comprehensi

sint loquentes aliquid, hos condemno morte. Scripsit autem rex Nabuchodonosor epistolam circularem omnibus gentibus et regionibus et linguis, quae habitant in omnibus terris, per generationes et generationes. Dominum Deum caeli laudate, et sacrificium et oblationem offerite ei gloriose. Ego rex regum gratias ago ei gloriose, quia sic mecum fecit: in ipsa die me super thronum meum collocavit, et auctoritatem meam et regnum meum in populo meo retinui, et magnitudo mea mihi restituta est. Nebuchadnezzar rex omnibus nationibus et omnibus regionibus et omnibus habitantibus in eis: pax vobis multiplicetur omni tempore. Et nunc ostendam vobis actiones quas fecit mecum deus magnus. Visum est autem mihi demonstrare vobis et sapientibus vestris quod est deus, et mirabilia eius magna, regnum eius regnum in aevum, auctoritas eius a generationibus in generationes. Et misit epistulas de omnibus quae facta sunt ei in regno suo omnibus gentibus quae sunt sub regno suo. Belshazzar rex fecit convivium magnum in die dedicationis regnorum suorum, vocavitque viros duo milia. In die illa Baltasar, exaltatus a vino et gloriatus, laudavit omnes deos gentium fusiles et sculptiles in loco suo, et Deo altissimo non dedit laudem. In illa nocte exierunt digiti quasi hominis et scripserunt super muro domus eius super tectorio adversus lucernas: Mane, Phares, Thecel. Est autem interpretatio eorum: mane, numeratum est; phares, remotum est; thecel, pensatum est.

Belshazzar rex convivium magnum nobilibus suis fecit. Et bibebat vinum, et elevatum est cor eius, et dixit afferre vasa aurea et argentea domus Dei, quae attulit Nabuchodonosor pater eius ab Hierosolyma, et vinum fundere in eis sociis eius. et allatum est, et bibebant in eis, Et benedicebant idola manufacta eorum, et Deum aevi non benedixerunt, habentem auctoritatem spiritus eorum. In ipsa illa hora exierunt digiti quasi manus hominis et scripserunt super muro domus eius super tectorio e regione lucis coram rege Baltasar, et vidit manum scribentem. Et visio eius mutata est, et timores et suspiciones eum urgebant. Festinavit igitur rex et surrexit, et videbat scripturam illam, et socii in circuitu eius gloriabantur. Et rex clamavit voce magna ut vocaret incantatores et veneficos et Chaldaeos et gazarenos, ut nuntiarent interpretationem scripturae. Et ingrediebantur ad contemplationem ut viderent scripturam, et interpretationem scripturae non poterant interpretari regi. Tunc rex proposuit edictum dicens: Omnis vir qui monstraverit interpretationem scripturae, vestiatur purpura, et torques aureus circumponetur ei, et dabitur ei auctoritas tertiae partis regni. Et ingrediebantur incantatores et venefici et gazareni, et nemo poterat interpretationem scripturae nuntiare. Tunc rex reginam de signo vocavit, et ei ostendit quam magnum esset, et quod nullus homo regi interpretationem scripturae nuntiare posset. Tunc regina recordata est ei de Daniele, qui erat ex captivitate Iudaea. et dixit regi: homo scientiarum erat et sapiens et superans omnes sapientes Babylonis Et spiritus sanctus in eo est, et in diebus patris tui regis interpretationes superbas ostendit Nabuchodonosor patri tuo. Tunc Daniel ad regem inductus est,

et rex respondens dixit ei O Daniel, potesne mihi ostendere interpretationem scripturae? Et induam te purpura et torquem aureum circumponam tibi, et habebis auctoritatem tertiae partis regni mei. Tunc Daniel stetit coram scriptura et legit, et sic respondit regi: Haec scriptura: Numerata est, computata est, sublata est, et stetit manus scribens. Et haec est interpretatio eorum. Rex, tu fecisti convivium amicis tuis et bibebas vinum, et vasa domus Dei viventis allata sunt tibi et bibebatis in eis, tu et magnates tui, et laudavistis omnia idola manufacta hominum, et Deo viventi non benedixistis, et spiritus tuus in manu eius est, et regnum tuum ipse dedit tibi, et non benedixisti eum neque laudavisti eum. Haec est interpretatio scripturae: Numeratus est tempus regni tui, terminatur regnum tuum. Abbreviatum est et consummatum est Regnum tuum Medis et Persis datur. Tunc Belshazzar rex induit Daniele purpura, et torquem aureum circumdedit ei, et dedit auctoritatem ei tertiae partis regni sui. Et interpretatio venit ad Baltasar regem, et regnum ablatum est a Chaldaeis et datum est Medis et Persis. Et Artaxerxes Medus regnum accepit.

6

Et Darius plenus dierum et gloriosus in senectute. Et constituit satrapas centum viginti septem super omni regno eius, et super eos tres viros principes eorum, et Daniel unus erat ex tribus viris Super omnes habens auctoritatem in regno. Et Daniel erat indutus purpura et magnus et gloriosus coram Dario rege,

quatenus erat gloriosus et scientiarum peritus et prudens, et spiritus sanctus in eo, et prosperans in negotiis regis quae agebat. Tunc rex deliberavit constituere Danielelem super totum regnum suum et duos viros quos constituit cum eo et satrapas centum viginti septem. Quando autem rex cogitavit Danielelem super omni regno suo constituere, tunc duo iuvenes consilium et sententiam inter se cogitaverunt ad invicem dicentes, quoniam nullum peccatum neque ignorantiam contra Danielelem inveniebant de qua eum apud regem accusarent, Et dixerunt: Venite, statuamus decretum secundum nosmet ipsos, quod omnis homo non postulabit dignitatem et non vovebit votum ab omni deo usque ad dies triginta, sed aut a Dario rege; si autem non, morietur, ut vincerent Danielelem coram rege, et iaceretur in foveam leonum. Sciebant enim quod Daniel orabat et petebat Dominum deum suum ter die. Tunc accesserunt homines illi et dixerunt coram rege. Decretum et constitutionem statuimus, ut omnis homo qui voverit votum aut petierit aliquid ab omni deo usque ad dies triginta, nisi a Dario rege, iactabitur in lacum leonum. Et sic rex Darius statuit et confirmavit. Cognoscens autem Daniel ordinationem quam statuit contra eum, fenestras aperuit in cubiculo superiore suo contra Ierusalem, et cadebat super faciem suam ter die, sicut faciebat antea, et orabat. Et ipsi observaverunt Danielelem, et comprehenderunt eum orantem ter die secundum singulos dies. Tunc isti homines occurrerunt regi et dixerunt: Dari rex, nonne decretum decrevisti ut omnis homo non voveat votum neque petat dignitatem ab omni deo usque ad triginta dies, sed a te, rex? Si autem non, iactabitur in foveam leonum. Respondens autem rex dixit eis: Accuratus est sermo, et

manebit decretum. Et dixi ei: Adiuramus te Medorum et Persarum decretis, ut non alteres praeceptum neque admireris faciem, et ut non minuas quid ex dictis, et punias hominem qui non mansit in vinculo hoc. Et dixit: Sic faciam sicut dicitis, et stat mihi hoc. Et dixerunt: Ecce invenimus Danielelem amicum tuum orantem et deprecantem faciem dei eius ter die. Et dolens rex dixit iaciendum esse Danielelem in lacum leonum, secundum decretum quod statuit contra eum. Tunc rex vehementer contristatus est super Danielelem, et adiuvabat ut liberaret eum usque ad occasum solis de manibus satrapum. et non poterat eum ab eis eripere. Exclamans autem Darius rex dixit Danieli: Deus tuus, cui tu servis assidue ter die, ipse liberabit te e manu leonum. Usque mane animum habe. Tunc Daniel iactatus est in lacum leonum, et latus est lapis et positus est in os laci, et signavit rex anulo suo et anulis magnatum suorum, ut non ab eis tolleretur Daniel aut rex eum eriperet ex lacu. Tunc rex reversus est in regnum suum et mansit ieiunus, et erat dolens de Daniele. Tunc deus Danielis, providentiam eius faciens, clausit ora leonum, et non nocuerunt Danieli. Et rex Darius surrexit mane et assumpsit secum satrapes, et profectus stetit super ore lacci leonum. Tunc rex Danielelem voce magna cum fletu vocavit dicens: O Daniel, si ergo vivis, et deus tuus, cui continenter servis, te a leonibus servavit, neque te laeserunt? tunc Daniel audivit vocem magnam et dixit Rex, adhuc sum vivens, et servavit me deus ab leonibus, quatenus iustitia in me inventa est coram eo, et coram te, rex, neque ignorantia neque peccatum inventa est in me; tu autem audivisti homines decipientes reges et iecisti me in lacum leonum in perditionem. Tunc congregatae

sunt omnes potestates et viderunt Danielelem, quomodo non nocuerunt ei leones. Tunc illi duo homines qui falsum testimonium contra Danielelem dixerant, ipsi et uxores eorum et filii eorum, leonibus iacti sunt, et leones eos occiderunt et ossa eorum confregerunt. Tunc Darius scripsit omnibus gentibus et linguis et regionibus, quae habitabant in omni terra eius, dicens Omnes homines qui sunt in regno meo sint adorantes et servientes Deo Danielis, ipse enim est Deus manens et vivens in generationes generationum usque in aevum. Ego Darius ero illi adorans et serviens omnes dies meos, nam idola manufacta non possunt salvare, sicut redemit Deus Danielis Danielelem. Et rex Darius additus est ad genus suum, et Daniel constitutus est super regnum Darii, et Cyrus Persa accepit regnum eius.

7

Anno primo regnante Baltasar terrae Babyloniae, Daniel visionem vidit apud caput super lectum suum. Tunc Daniel visionem, quam vidit, scripsit in capita verborum. Super lectum meum videbam in somnis noctis, et ecce quattuor venti caeli irruerunt in mare magnum. Et quattuor bestiae ascendebant ex mari, differentes una ab altera. Primum velut leaena habens alas velut aquilae spectabam, donec evulsae sunt alae eius, et sublata est a terra, et super pedes humanos statuta est, et cor humanum datum est ei. Et ecce post hanc aliam bestiam similitudinem ursi habentem, et super unum latus constituta est, et tria latera erant in ore eius in medio dentium eius, et sic

dictum est ei: Surge, devora carnes multas. Et post haec videbam bestiam aliam quasi pardalim, et alae quattuor extendebant super eam, et quattuor capita bestiae erant. Post haec autem videbam in visione noctis bestiam quartam terribilem, et timor eius superans vi, habentem dentes ferreos magnos, devorantem et conterentem, in circuitu pedibus conculcantem, differenter se gerentem prae omnibus ante eam bestiis; habebat autem cornua decem. Et consilia multa in cornibus eius. Et ecce aliud cornu surrexit in medio eorum, parvum inter cornua eius, et tria de cornibus primis exsiccata sunt per eum, et ecce oculi sicut oculi humani in cornu hoc et os loquens magna, et faciebat bellum adversus sanctos. Spectabam donec throni positi sunt, et Antiquus Dierum sedebat, habens vestimentum sicut nivem, et capillus capitis eius sicut lana alba pura; thronus sicut flamma ignis, rotae eius ignis ardens. fluvius ignis trahens, et exhibat ante faciem eius fluvius ignis, mille milia ministrabant ei et decem milia myriades astabant ei, et iudicium sedit et libri aperti sunt. Tunc spectabam vocem verborum magnorum quae cornu loquebatur; spectans eram, et occisa est bestia, et periit corpus eius, et datum est in combustionem ignis. Et eos qui circum eum erant removit ab auctoritate eorum, et tempus vitae datum est eis usque ad tempus et tempus. Videbam in visione noctis, et ecce super nubes caeli quasi filius hominis veniebat, et quasi antiquus dierum aderat, et qui astabant aderant ei. Et data est ei auctoritas et honor regalis, et omnes gentes terrae secundum genera et omnis gloria ei serviens, et auctoritas eius auctoritas aeterna quae non tollatur, et regnum eius quod non corrumpatur. Et cum aegrotarem ego Daniel in his in visione

noctis, turbabant me cogitationes meae. Accessi ad unum ex
stantibus et certitudinem quaerebam ab eo de omnibus his. Ille
autem respondens dixit mihi et iudicium verborum indicavit
mihi. Haec bestiae magnae sunt quattuor regna, quae peribunt
de terra. Et accipient regnum sancti Altissimi, et tenebunt
regnum usque in saeculum saeculorum. Tunc volebant
exaccurare de bestia quarta, quae destruebat omnia et erat
superterribilis, et ecce dentes eius ferrei et ungues eius aenei,
devorantes omnes in circuitu et ambulantes pedibus. Et de
decem cornibus eius quae super caput erant, et de uno alio quod
ortum est, et ceciderunt per eum tria, et cornu illud habebat
oculos et os loquens magna, et aspectus eius superabat alia. Et
observabam cornu illud bellum faciens adversus sanctos et
vincens eos. Usque dum veniret Antiquus Dierum, et iudicium
dedit sanctis Altissimi, et tempus datum est, et regnum
occupaverunt sancti. Et dictum est mihi de bestia quarta, quod
regnum quartum erit super terram, quod differet ab omnibus
regnis, et devorabit omnem terram et evertet eam et conculcabit
eam. Et decem cornua regni decem reges stabunt, et alius rex
post hos stabit, et ipse differet malis super primos et tres reges
humiliabit. Et verba in Altissimum loquetur, et sanctos Altissimi
conteret, et accipiet mutare tempora et legem, et tradentur
omnia in manus eius usque ad tempus et tempora et usque ad
dimidium temporis. Et iudicium sedebit, et auctoritatem
amittent, et consilium dabunt ad contaminandum et perdendum
usque ad finem. Et regnum et auctoritatem et magnificentiam
eorum et principium omnium regnorum quae sub caelo sunt
dedit populo sancto altissimo ut regnet regnum aeternum, et

omnes auctoritates ei subicientur et oboedient ei usque ad finem verbi. Ego Daniel valde ecstasi circumdabar, et habitus meus me perturbavit, et somnium in corde meo sustinui.

8

Anno tertio regnante Baltasar, visio quam vidi ego Daniel post visionem primam quam videram. Et vidi in visione somnii mei, cum essem in Susis civitate, quae est in Elymaide regione, et vidi in visione, cum adhuc essem ad portam Aelam, Suspiciens vidi arietem unum magnum stantem ante portam, et habebat cornua, et cornua alta erant, et unum altius altero, et altius ascendebat. Post haec autem vidi arietem cornu ferientem ad orientem et ad aquilonem et ad occidentem et ad meridiem, et omnes bestiae non steterunt post eum, et non erat qui liberaret ex manibus eius, et faciebat sicut volebat et exaltatus est. Et ego cogitabam, et ecce hircus caprarum veniebat ab occasu super faciem terrae, et erat hirco cornu unum conspicuum in medio oculorum eius. Et venit ad arietem qui cornua habebat, quem vidi stantem ad portam, et cucurrit ad eum in ira furoris. Et vidi eum appropinquantem ad arietem, et iratus est in eum, et percussit arietem et confregit duo cornua eius, et non amplius erat vis in ariete ut staret contra hircum, et proiecit eum in terram et contrivit eum, et non erat qui liberaret arietem ab hirco. Et hircus caprarum praevaluit valde, et quando praevaluit, fractum est cornu eius magnum, et ascenderunt alia quattuor cornua post eum in quattuor ventos caeli. et ex uno

eorum enavit cornu fortis unum, et praevaluit et percussit in meridiem et in ortus et in aquilonem. Et exaltatus est usque ad stellas caeli, et proiectus est super terram de stellis, et de ipsis conculcatus est. Usque dux summus captivitatem liberabit, et per eum montes qui ab aevo fracti sunt, et sublatus est locus eorum et sacrificium, et posuit illud usque humi super terram, et odorati sunt et factum est, et sanctum desolabitur. Et factae sunt super sacrificio peccata, et proiecta est humi iustitia, et fecit et bene oluit. Et audiebam alterum sanctum loquentem, et dixit alter sanctus Felmouni loquenti: Usque quando visio stabit, et sacrificium ablatum, et peccatum desolationis datum, et sancta desolabuntur in conculcationem? Et dixit ei: Usque ad vesperam et mane, dies duo milia trecenti, et mundabitur sanctum. Et factum est, cum contemplerer ego Daniel visionem et quaererem intellegere, et ecce stetit coram me quasi visio hominis. Et audiui vocem hominis inter medium Ulai, et vocavit et dixit: Gabriel, doce illum visionem. Et clamans dixit homo: Super mandatum illud visio. Et venit et stetit iuxta me in statione mea, et cum veniret eum turbatus sum et cecidi in faciem meam, et dixit mihi: Intellege, fili hominis, nam adhuc in tempus finis est haec visio. Et eo loquente mecum obdormivi super faciem humi, et tangens me erexit me in loco. Et dixit mihi: Ecce ego annuntio tibi quae erunt in ultimo irae filiiis populi tui, adhuc enim in horas temporis consummationis manebit. Aries quem vidisti habens cornua rex Medorum et Persarum est. Et hircus caprarum rex Graecorum est, et cornu magnum quod inter oculos eius est, ipse est rex primus. Et ea quae fracta sunt et quattuor cornua quae ascenderunt post eum,

quattuor reges ex gente eius surgent, non secundum fortitudinem eorum. Et super extremum regni eorum, impletis peccatis eorum, surget rex impudens facie, cogitans aenigmata. Et firmabitur fortitudo eius, et non in fortitudine eius, et mirabiliter corrumpet, et prosperabitur et faciet, et corrumpet potentes et populum sanctorum. Et super sanctos cogitatio eius, et prosperabitur mendacium in manibus eius, et cor eius exaltatum est, et dolo perdet multos, et super perditionem virorum stabit, et faciet congregationem manus, et reddetur. Visio vesperae et mane inventa est super veritatem, et nunc obsignata est visio, adhuc enim in dies multos est. Ego Daniel, infirmatus dies multas, et surgens agebam iterum negotia regalia, et perplexus eram super visione, et nemo erat qui intellexeret.

9

Anno primo super Darium Xerxis a generatione Medica, qui regnaverunt super regnum Chaldaeorum, Anno primo regni eius, ego Daniel consideravi in libris numerum annorum, quando factum est mandatum in terra super Ieremiam prophetam, ut excitaret ad completionem opprobrii Ierusalem septuaginta annos. Et dedi faciem meam ad Dominum Deum ut invenirem orationem et misericordiam in ieiuniis et sacco et cinere. Et precatus sum ad Dominum Deum, confessus sum et dixi: Ecce, Domine, tu es Deus magnus et fortis et terribilis, custodiens pactum et misericordiam amantibus te et

custodientibus praecepta tua. Peccavimus, iniuste egimus, impie egimus, et recessimus et transgressi sumus mandata tua et iudicia tua. et non audivimus pueros tuos prophetas, quae locuti sunt in nomine tuo ad reges nostros et dynastas nostros et patres nostros, et ad omnem gentem super terram. Tibi, Domine, iustitia, et nobis pudor faciei secundum diem hanc: hominibus Iudae et sedentibus in Ierusalem et omni populo Israel, proximo et longinquiori in omnibus regionibus in quas dispersisti eos illic, in praevaricatione qua praevaricati sunt coram te. Ecce bibite, nobis est pudor faciei et regibus nostris et dynastis et patribus nostris, quia peccavimus tibi. Domino iustitia et misericordia, quia recessimus a te. et non audivimus vocem Domini dei nostri ut sequeremur legem tuam quam dedisti coram Mose et nobis per servos tuos prophetas Et omnis Israel dereliquit legem tuam et averterunt se ne audirent vocem tuam, et venit super nos maledictio et iusiurandum quod scriptum est in lege Moysi servi Dei, quia peccavimus ei. Et statuit nobis praecepta sua, quanta locutus est super nos et super iudices nostros, quanta iudicasti nobis inducere super nos mala magna, qualia non facta sunt sub caelo sicut facta sunt in Hierusalem. Secundum ea quae scripta sunt in testamento Mosi, omnia mala venerunt super nos, et non quaesivimus faciem Domini Dei nostri, ut discederemus a peccatis nostris et intellegeremus iustitiam tuam, Domine. Et vigilavit Dominus Deus super mala et induxit ea super nos, quia iustus est Dominus Deus noster in omnibus quaecumque facit, et non audivimus vocem eius. Et nunc, despota Domine, Deus noster, qui eduxisti populum tuum ex Aegypto brachio tuo excelso et fecisti tibi nomen secundum

diem hanc, peccavimus, ignoravimus. Domine, secundum iustitiam tuam avertatur ira tua et furor tuus a civitate tua Ierusalem, monte sancto tuo, quia propter peccata nostra et propter ignorantias patrum nostrorum Ierusalem et populus tuus, domine, in opprobrium sunt apud omnes qui nos circumdant. et nunc audi, domine, orationem servi tui et preces meas, et respiciat facies tua super montem sanctum tuum desertum propter servos tuos. Attende, Domine, aurem tuam et audi me; aperi oculos tuos et vide desolationem nostram et civitatis tuae, super quam invocatum est nomen tuum super eam. Non enim super iustitiis nostris nos indigemus in precibus nostris coram te, sed propter misericordiam tuam. Domine, tu propitius esto. Domine, audi et fac, et non moram facias propter teipsum, Domine, quia nomen tuum invocatum est super civitatem tuam Sion et super populum tuum Israel. Et ego loquebar orans et confitens peccata mea et peccata populi mei Israel, et supplicans in orationibus coram Domino deo meo et pro monte sancto dei nostri. Et adhuc me loquente in oratione mea, ecce vir quem vidi in somno meo a principio, Gabriel, celeritate latus, accessit ad me in hora sacrificii vespertini. Et appropinquavit et locutus est mecum et dixit: Daniel, nunc exivi ut ostendam tibi intellectum. In principio supplicationis tuae exivit mandatum a Domino, et ego veni ut monstrarem tibi, quod miserabilis es; intellege igitur mandatum. Septuaginta septimanae decretae sunt super populum tuum et super civitatem Sion ad complendam culpam et ad finiendas iniustitias et ad delendas iniquitates, et ad intellegendam visionem et ad dandam iustitiam aeternam et ad complendas visiones et

prophetam, et ad laetificandum sanctum sanctorum. et cognosces et intelleges et laetaberis, et invenisti praecepta ad respondendum, et aedificabis Ierusalem civitatem Domino. Et post septem et septuaginta et sexaginta duo removebitur unctio et non erit, et regnum gentium destruet civitatem et sanctum cum christo, et veniet consummatio eius cum ira et tempore consummationis, a bello bellabitur. Et dominabitur foedus in multos, et iterum revertetur, et aedificabitur in latitudinem et longitudinem et secundum consummationem temporum, et post septem et septuaginta tempora et sexaginta duo annos usque ad tempus consummationis belli, et auferetur desolatio in confirmando foedus super multas septimanas, et in fine septimanae tolletur sacrificium et libatio, et super templum abominatio desolationum erit usque ad consummationem, et consummatio dabitur super desolationem.

10

In anno primo Cyri regis Persarum praeceptum monstratum est Danieli, qui vocatus est nomine Baltasar, et verum erat visio et praeceptum, et multitudo fortis intelliget praeceptum, et intellexi illud in visione. In illis diebus ego Daniel eram lugens tres hebdomadas. Panem desideriorum non edi, et caro et vinum non intraverunt in os meum, oleo non unxi me, donec compleverim tres hebdomadas dierum. Et factum est die quarta et vicesima mensis primi, et ego eram super labium fluminis magni, qui est Tigris. Et levavi oculos meos et vidi, et ecce vir

unus vestitus byssino et lumbos cinctus byssino, et de medio eius lux, Et os eius velut mare, et facies eius velut visio fulguris, et oculi eius velut lampades ignis, et brachia eius et pedes velut aes fulgurans, et vox loquelae eius velut vox tumultus. Et vidi ego Daniel visionem magnam hanc, et homines qui erant mecum non viderunt visionem hanc, et timor vehemens cecidit super eos, et fugerunt cum festinatione. Et ego relictus sum solus et vidi visionem magnam hanc; non relictus est in me fortitudo, et ecce spiritus conversus est super me ad corruptionem, et non praevalui. et non audivi vocem loquelae eius; ego prostratus eram super faciem meam in terra. Et ecce manum adduxit mihi, et suscitavit me super genua, super vestigia pedum meorum. Et dixit mihi: Daniel, homo miserabilis, intellege mandata quibus ego loquor ad te, et sta in loco tuo; nunc enim missus sum ad te. Et cum loqueretur is mecum mandatum hoc, steti tremens. Et dixit ad me: Ne timeas, Daniel, quia a die primo quo dedisti faciem tuam ad intellegendum et humiliandum te coram Domino Deo tuo, exauditum est verbum tuum, et ego veni propter verba tua. Et dux regis Persarum steterat contra me viginti et unam diem, et ecce Michael unus de principibus primis venit adiuvere me, et eum ibi reliqui cum duce regis Persarum. Et dixit mihi: Venerunt ostendere tibi quid occurret populo tuo in novissimis diebus, adhuc enim visio ad dies pertinet. Et cum ipse loqueretur mecum mandata haec, dedi faciem meam super terram et silui. Et ecce quasi similitudo manus hominis tetigit labia mea, et aperui os meum et locutus sum, et dixi ei qui stabat contra me: Domine, et quasi visio conversa est ad latus meum super me, et non erat in me

fortitudo, Et quomodo poterit servus loqui cum domino suo? Et ego infirmatus sum, et non est in me fortitudo, et spiritus non relictus est in me. et addidit et tetigit me ut visio hominis, et adhuc roboravit me Et dixit mihi: Homo miserabilis es, ne timeas, sanus esto, viriliter age et valeas. Et cum loqueretur mecum, valui et dixi: Loquatur dominus meus, quia confortavit me. Et dixit ad me: Cognoscis quid venerint ad te? Et nunc revertar ut contendam cum duce regis Persarum, et ego exhibam, et ecce dux Graecorum intrabat. Et valde ostendam tibi prima in descriptione veritatis, et nemo erat qui adiuwabatur mecum pro his nisi Michael nuntius.

11

Et in anno primo Cyri regis dixit mihi ut confortarem et viriliter agerem Et nunc veni veritatem ostendere tibi. Ecce tres reges stant contra in Perside, et quartus ditabitur divitiis magnis prae omnibus, et cum roboratus fuerit in divitiis suis, insurget contra omnem regem Graecorum. et stabit rex potens, et dominabitur dominatione multa, et faciet sicut velit Et cum surrexerit, conteretur regnum eius et dividetur in quattuor ventos caeli, non secundum fortitudinem eius neque secundum dominationem eius quam dominatus est, quia auferetur regnum eius, et alios docebit haec. et confortabit regnum Aegypti, et unus ex dynastis praevalēbit super eum, et dominabitur; dominatio magna erit dominatio eius Et in consummationem annorum eos ducet, et rex Aegypti intrabit in regnum

septentrionis ut pacta faciat, sed non praevaleat, quia brachium eius fortitudinem non statuet, et brachium eius torpescet et eorum qui cum eo comitantur, et manebit in tempora. Et consurget planta ex radice eius secundum se ipsum, et veniet super potentiam eius in fortitudine eius rex aquilonis, et faciet perturbationem et praevalēbit. Et deos eorum destruet cum fusilibus eorum, et turbas eorum cum vasis desideriorum eorum, argentum et aurum in captivitate auferent in Aegyptum, et erit annus regi aquilonis. Et intrabit in regnum rex Aegypti per dies, et revertet ad terram suam. Et filius eius irritabitur, et congregabit congregationem turbae multae, et intrabit secundum eam detrahens. Transibit et revertet, et exacerbabitur vehementer. Et irascetur rex Aegypti, et exhibit et pugnabit cum rege aquilonis, et statuet turbam multam, et tradetur congregatio in manus eius. Et accipiet congregationem, et exaltabitur cor eius, et turbabit multos, et non timebit. Et revertet rex aquilonis et congregabit civitatis congregationem maiorem quam primam secundum consummationem temporis anni, et intrabit in eam super eum in turba multa et in pecuniis multis. Et in temporibus illis mentes consurgent contra regem Aegypti, et aedificabit ruinas gentis tuae, et surget ad suscitandam prophetiam, et impingent. Et veniet rex aquilonis, et convertet hastas suas et capiet urbem munitam, et brachia regis Aegypti stabunt cum dynastis eius, et non erit ei fortitudo ad resistendum ei. Et faciet qui ingreditur super eum secundum voluntatem eius, et non erit qui restitit coram eo, et stabit in terra, et perficientur omnia quae in manibus eius sunt. Et dabit faciem suam ad veniendum vi in opus suum, et pacta cum eo

faciet, et filiam hominis dabit ei ad corrumpendam eam, et non persuadebit et non erit. Et dabit faciem suam super mare et capiet multos, et convertet iram opprobrii eorum in iureiurando secundum opprobrium suum. convertet faciem suam ad confirmandam terram suam, et offendet et cadet, et non invenietur. Et surget ex radice eius planta regni in resurrectionem, vir percutiens gloriam regis, et in diebus extremis conteretur, et non in ira neque in bello. Et surget super locum eius contemnendus, et non dabitur super eum gloria regis, et veniet subito, prevalebitque rex in hereditate sua. et brachia fracta conteret a facie eius Et post foedus cum populo ordinato faciet mendacium, et contra gentem fortem cum parva gente ascendet Subito desolabit civitatem, et faciet quanta non fecerunt patres eius neque patres patrum eius; praedam et spolia et pecunias eis dabit, et super civitatem fortem cogitabit, et cogitationes eius in vanum. Et surget fortitudo eius et cor eius contra regem Aegypti cum turba multa, et rex Aegypti provocabitur ad bellum cum turba forti valde magnopere, et non stabit, quia cogitabitur contra eum consilium. et consument eum sollicitudines eius et avertent eum, et praeteribunt, et detrahet, et cadent vulnerati multi Et duo reges soli cenabunt super id ipsum et super una mensa edent, et mendacia loquentur et non prosperabuntur; adhuc enim consummatio in tempus. Et revertetur in terram suam cum pecuniis multis, et cor eius contra foedus sanctum; faciet et revertetur in terram suam. In tempus revertet et intrabit in Aegyptum, et non erit ut prima et ultima. Et venient Romani et expellent eum et indignabuntur ei, et revertet, et irascentur super testamentum

sancti, et faciet et revertet, et cogitabit super eos pro quibus reliquerunt testamentum sancti. Et brachia ex eo stabunt et polluent sanctum timoris, et removeabunt sacrificium, et dabunt abominationem desolationis. Et in peccatis foederis contaminabunt in duro populo, et populus sciens haec praevalebunt et facient. Et manentes gentis intelligent in multos, et impingent gladio et senescent in ea, et in captivitate et in praeda dierum maculabuntur. Et quando conterentur, congregabunt fortitudinem brevem, et congregabuntur super eos multi super civitate, et multi quasi in hereditate. Et ex intelligentibus cogitabunt ad purgandum se ipsos et ad eligendum et ad purgandum usque ad tempus consummationis; adhuc enim tempus ad horas. Et faciet secundum voluntatem suam rex, et exacerbabitur et exaltabitur super omnem deum, et super deum deorum extraordinaria loquetur, et prosperabitur donec consummetur ira; in eum enim consummatio fit. Et super deos patrum suorum non providebit, et in desiderio mulieris non providebit, quia in omni exaltabitur, et subicientur ei gentes fortes. Super locum suum motu movebit, et deum quem non cognoverunt patres eius honorabit auro et argento et lapide pretioso et rebus desiderabilibus. faciet civitates et in munimentum fortem veniet cum deo alieno; quem si cognoverit, multiplicabit gloriam et dominabitur eorum super multos, et terram dividet in donum. Et secundum horam completionis commixtus erit ei rex Aegypti, et irascetur ei rex aquilonis in curribus et in equis multis et in navibus multis, et intrabit in terram Aegypti. Et veniet in terram meam, et multae scandalizabuntur, et hae salvabuntur de manu eius: Edom et

Moab et principale filiorum Ammon. Et mittet manum suam in terras, et in terra Aegypti non erit in ea qui salvetur. Et praevallebunt locorum auri et locorum argenti et omnis desiderii Aegypti, et Libyae et Aethiopes erunt in turba eius. Et auditio turbabit eum ab oriente et aquilone, et exhibit in ira forti et gladio ad delendum et occidendum multos. Et stabit tentorium eius tunc inter medium marium et montem voluntatis sancti, et veniet hora consummationis eius, et non erit qui adiuvet eum.

12

Et secundum terram illam praeteribit Michael nuntius magnus, qui stat super filios populi tui; illa dies afflictionis erit, qualis non facta est ex quo facti sunt usque ad diem illam, et in illa die exaltabitur omnis populus qui inventus fuerit scriptus in libro. Et multi ex dormientibus in latitudine terrae resurgent, hi quidem in vitam aeternam, hi autem in opprobrium, hi vero in dispersionem et ignominiam aeternam. Et intelligentes fulgebunt quasi luminaria caeli, et confirmantes verba mea quasi astra caeli in aevum aevi. et tu, Daniel, contege mandata et obsigna librum usque ad tempus consummationis, donec insaniant multi et impleatur terra iniquitate. Et vidi ego Daniel, et ecce duo alii stabant, unus hinc ripae fluminis et unus inde. Et dixi uni vestito byssina superne: Quando igitur consummatio eorum quae dixisti mihi mirabilium, et purificatio horum? Et audiavi eum qui byssinis indutus erat, qui erat super aquam fluminis, et exaltavit dextram et sinistram in caelum, et iuravit

per deum viventem in aeternum, quod in tempus et tempora et dimidium temporis erit consummatio manuum remissionis populi sancti, et consummabuntur omnia haec. Et ego audiui et non intellexi eo ipso tempore, et dixi: Domine, quae est solutio verbi huius, et cuius sunt parabolae hae? Et dixit mihi: Curre, Daniel, quia cooperta et signata sunt mandata, donec tententur et sanctificentur multi. Et peccent peccatores et non cogitent omnes peccatores, et cogitantes attendent. A quo removeatur sacrificium iuge et praeparetur dari abominatio desolationis, dies mille ducenti nonaginta. Beatus qui permanet et colliget in dies mille trecentos triginta quinque. Et tu vade, requiesce, adhuc enim sunt dies et horae ad completionem consummationis, et requiesces et surges ad gloriam tuam in consummatione dierum.

Esdrae

1

Et in primo anno Cyri regis Persarum, ut perficeretur verbum Domini ex ore Ieremiae, excitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum, et mandavit vocem in omni regno eius, et quidem in scripto, dicens,

Sic dixit Cyrus rex Persarum: Omnia regna terrae dedit mihi Dominus Deus caeli, et ipse mandavit mihi ut aedificarem ei domum in Hierosolyma quae est in Iudaea. Quis in vobis ex omni populo eius? Et erit Deus eius cum eo, et ascendet in Hierusalem quae in Iudaea est, et aedificet domum Dei Israel, ipse Deus qui in Hierusalem est. Et omnis qui relinquitur ab omnibus locis ubi ipse peregrinatur ibi, accipiet eum viri loci eius argento et auro et impedimentis et pecoribus cum voluntario in domum Dei quae est in Hierosolyma.

Et surrexerunt principes patriarum Iudae et Benjamin, et

sacerdotes et Levitae, omnium quorum excitavit Deus spiritum eorum, ut ascenderent aedificare domum Domini quae est in Hierosolyma. Et omnes qui in circuitu erant corroboraverunt manus eorum vasis argenteis, auro, impedimentis, et pecoribus, et muneribus, praeter ea quae voluntarie data sunt.

Et rex Cyrus protulit vasa domus Domini, quae Nabuchodonosor cepit ab Hierosolyma et posuit ea in domo dei sui. Et eduxit ea Cyrus rex Persarum per manum Mithradatis thesaurarii, et numeravit ea Sasabasaro principi Iudae. Et hic numerus eorum: psycteres aurei triginta, et psycteres argentei mille, parellagmena novem et viginti, cephures aurei triginta, et argentei diploi quadringenti decem. et vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea quinque milia quadringenta; omnia haec ascenderunt cum Sheshbazzar a captivitate ex Babylone in Hierosolymam.

2

Et hi filii terrae ascendentes de captivitate coloniae, quam deportavit Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem, et reversi sunt in Hierusalem et Iudam, vir in civitatem suam, Qui venerunt cum Zorobabel: Iesus, Neemias, Saraias, Reelias, Mardocheus, Balasan, Maspar, Bagouai, Reoum, Baana. Numerus virorum populi Israel.

Filii Phares, duo milia centum septuaginta duo.

Filii Saphathiae, trecenti septuaginta duo.

Filii Ares, septingenti septuaginta quinque.

Filii Phaath Moab, filiis Jesue Joab, duo milia octingenti duodecim.

Filii Elam, mille ducenti quinquaginta quattuor.

Filii Zattu, nongenti quadraginta quinque.

Filii Zacchei, septingenti sexaginta.

Filii Banui, sexcenti quadraginta duo.

Filii Babai, sexcenti viginti tres.

Filii Asgad, mille ducenti viginti duo.

Filii Adonikam, sexcenti sexaginta sex.

Filii Bagoi, duo milia quinquaginta sex.

Filii Addin, quadringenti quinquaginta quattuor.

Filii Ater ad Ezechiam, nonaginta octo.

Filii Bassi, trecenti viginti tres.

Filii Iora, centum duodecim.

Filii Hashum, ducenti viginti tres.

Filii Gaber, nonaginta quinque.

Filii Bethlehem, centum viginti tres.

Filii Netophah, quinquaginta sex.

Filii Anathoth, centum viginti octo.

Filii Azmoth, quadraginta tres.

Filii Kariathiarim, Haphira et Beroth, septingenti quadraginta tres.

Filii Ramah et Gibeah, sexcenti viginti unus.

Viri Machmash, centum viginti duo.

Viri Bethel et Aiah, quadringenti viginti tres.

Filii Nabou, quinquaginta duo.

Filii Magebis, centum quinquaginta sex.

Filii Elamar, mille ducenti quinquaginta quattuor.

Filii Elam, trecenti viginti.

Filii Lodad et Ono, septingenti viginti quinque.

Filii Iericho, trecenti quadraginta quinque.

Filii Senaah, tria milia sexcenti triginta.

Et sacerdotes, filii Jedua de domo Joshua, nongenti septuaginta tres. Filii Emmer, mille quinquaginta duo. Filii Pashhur, mille ducenti quadraginta septem. Filii Erem, mille septem.

Et Levitae filii Iesu et Kadmiel filiis Odouiae, septuaginta quattuor.

Filii Asaph cantantes, centum viginti octo.

Filii ianitorum: filii Sellum, filii Ater, filii Telmon, filii Akub, filii Atitha, filii Sobai; omnes centum triginta novem.

Nethinim, filii Suthia, filii Asupha, filii Tabaoth, filii Kades, filii Siaan, filii Phadon, filii Lebana, filii Hagaba, filii Akkub, filii Agab, filii Selami, filii Anan, filii Geddel, filii Gaar, filii Raia, filii Rason,

filii Nekoda, filii Gazem. filii Azo, filii Phaseh, filii Basi. filii Asena, filii Moounim, filii Nephousim. filii Bakbuk, filii Akkub, filii Arour, filii Basaloth, filii Maouda, filii Arsa, filii Barcus, filii Sisara, filii Thema, filii Nasthie, filii Atoupha, Filii servorum Salomonis, filii Sotai, filii Sephera, filii Phadoura, filii Ieela, filii Darkon, filii Gedel, Filii Saphatia, filii Atil, filii Phacherath, filii Aseboeim, filii Hemei. Omnes Nethinim et filii Abdselma, trecenti nonaginta duo.

Et hi qui ascenderunt a Thelmelech, Thelaresa, Cherub, Hedan, Emmer, et non potuerunt declarare domum familiae eorum et semen eorum, si ex Israel sunt. Filii Dalaia, filii Bua, filii Tobiah, filii Nekoda, sexcenti quinquaginta duo. Et de filiis sacerdotum: filii Habaiae, filii Hakkoz, filii Barzillai, qui accepit de filiabus Barzillai Galaaditis uxorem, et vocatus est super nomine eorum. Hi quisierunt scripturam eorum qui methoasim, et non inventi sunt, et exclusi sunt a sacerdotio. Et dixit athersastha eis ne ederent de sancto sanctorum, donec surgeret sacerdos cum illuminantibus et perfectis.

Omnis autem ecclesia simul quasi quattuor myriades, duo milia, trecenti sexaginta erat. Sine servis eorum et ancillis eorum, hi erant septem milia trecenti triginta septem; cantores autem et cantatrices erant ducenti. Equi eorum septingenti triginta sex, muli eorum ducenti quadraginta quinque. Cameli eorum quadringenti triginta quinque, asini eorum sex milia septingenti viginti.

Et a principibus patriarum, cum ingrederentur in domum Domini quae est in Hierusalem, voluntarie se obtulerunt ad domum Dei, ut statuerent eam super fundamentum suum, Secundum potentiam eorum, dederunt in thesaurum operis aurum purum minas sexaginta milia et mille, et argenti minas quinque milia, et cothonos sacerdotum centum.

Et sederunt sacerdotes et Levitae et qui ex populo et cantores et ianitores et Nathinim in urbibus suis, et omnis Israel in urbibus suis.

3

Et pervenit mensis septimus, et filii Israel erant in urbibus suis, et congregatus est populus ut vir unus in Hierusalem. Et surrexit Iesus filius Iosedek et fratres eius sacerdotes, et Zorobabel filius Salathiel et fratres eius, et aedificaverunt altare Dei Israel, ut offerrent super illud holocausta, secundum scripta in lege Moysi hominis Dei.

Et paraverunt altare super parationem eius, quia in terrore erant ab populis terrarum, et ascendit super illud holocaustum Domino mane et vespere. Et fecerunt festum tabernaculorum secundum scriptum, et holocausta diem in die in numero ut iudicium, verbum diei in die eius. Et post hoc holocausta continua, et in novilunia et in omnes festos dies Domino sanctificatos, et omni voluntarie offerenti oblationem

voluntariam Domino. In die una mensis septimi coeperunt offerre holocausta Domino, et domus Domini nondum fundata erat. Et dederunt argentum latomis et tectoribus, et cibaria et potus, et oleum Sidoniis et Tyriis, ut ferrent ligna cedrina a Libano ad mare Ioppae, secundum concessionem Cyri regis Persarum super eos.

Et in anno secundo postquam venerunt ad domum Dei in Hierosolyma, mense secundo, coeperunt Zorobabel filius Salathiel et Iesus filius Iosedec, et reliqui fratrum eorum sacerdotes et Levitae, et omnes qui veniebant e captivitate in Hierosolymam, et statuerunt Levitas a viginti annis et supra super eos qui faciebant opera in domo Domini. Et stetit Iosue et filii eius et fratres eius, Cadmiel et filii eius filii Iuda super facientes opera in domo Dei, filii Henadad, filii eorum et fratres eorum Levitae.

Et fundamenta posuerunt ad aedificandam domum Domini, et steterunt sacerdotes vestiti cum tubis, et Levitae filii Asaph cum cymbalis ad laudandum Dominum secundum manus David regis Israel. Et responderunt in laude et gratiarum actione Domino, quia bonus, quia in aeternum misericordia eius super Israel, et omnis populus signum dedit voce magna ad laudandum Dominum super fundatione domus Domini. Et multi de sacerdotibus et de Levitis et principes patrum, seniores qui viderunt domum primam in fundatione eius et hanc domum in oculis eorum, flebant voce magna, et turba in signo cum laetitia ad exaltandum canticum. Et populus non poterat dignoscere

vocem significationis laetitiae a voce fletus populi, quia populus clamavit voce magna, et vox audiebatur usque e longinquo.

4

Et audierunt oppressores Iudae et Benjamin, quod filii captivitatis aedificarent domum Domino Deo Israel. Et appropinquaverunt ad Zorobabel et ad principes patrum familiarum, et dixerunt eis: Aedificabimus vobiscum, quia sicut vos, Deum nostrum quaerimus, et ipsi ei sacrificamus a diebus Asaraddan regis Assyriae, qui adduxit nos huc.

Et dixit ad eos Zorobabel et Iesus et reliqui principes patrum Israel: Non nobis et vobis aedificare domum Deo nostro, quia nos in id ipsum aedificabimus Domino Deo nostro, sicut mandavit nobis Cyrus rex Persarum. Et erat populus terrae dissolvens manus populi Iudae, et impediabant eos aedificare. et conducentes super eos consulentes ad dissipandum consilium eorum omnibus diebus Cyri regis Persarum, et usque ad regnum Darii regis Persarum

Et in regno Assueri, et in principio regni eius, scripserunt epistolam contra habitantes Iudam et Hierosolymam. Et in diebus Artaxerxis scripsit in pace Mithradates Tabeel et reliqui conservi; ad Artaxerxem regem Persarum scripsit tributarius scripturam Syriace et interpretatam. Rehum Beltam et Samsa scriba scripserunt unam epistolam contra Jerusalem Artaxerxes

regi. Haec iudicavit Rehum Baltham et Samsa scriba et reliqui conservi nostri, Deinaei, Apharsathachaei, Tarphalaei, Apharsaei, Archuaei, Babylonii, Susanchaei, Davaei. Et reliquae nationes quas deportavit Osnappar magnus et honorabilis, et collocavit eas in civitatibus Samariae et reliquum trans fluvium. Haec ordinatio epistolae quam miserunt ad eum, ad Artaxerxen regem, servi tui viri trans flumen.

Notum sit regi, quod Iudaei qui a te ascenderunt ad nos venerunt in Hierosolymam, civitatem apostatam et malam, quam aedificant, et muri eius perfecti sunt, et fundamenta eius exaltaverunt. Nunc igitur notum sit regi, quod si urbs illa aedificetur, et muri eius restituantur, tributa non erunt tibi, neque dabunt, et hoc reges laedit. Et turpitudinem regis non licet nobis videre; propter hoc misimus et notum fecimus regi, ut inspiciat in libro commentariorum patrum tuorum, et invenies, et cognosces, quod urbs illa urbs rebellis est, et malefaciens regibus et regionibus, et exilia servorum fiunt in medio eius ab diebus saeculi; propter haec urbs haec vastata est. Cognoscimus igitur nos regi quod, si urbs illa aedificetur et muri eius perficiantur, non erit tibi pax.

Et misit rex ad Rehum Beltam et Samsam scribam et reliquos conservos eorum habitantes in Samaria et reliquos trans flumen, pacem; et dicit: Publicanus quem misistis ad nos vocatus est coram me. Et a me posita est sententia, et inspeximus et invenimus quod civitas illa ab diebus aevi super reges elevatur, et defectiones et exilia fiunt in ea, Et reges fortes facti sunt in

Hierusalem et dominantes totius regionis trans flumen, et tributa plena et pars dantur eis. Et nunc ponite sententiam abolere viros illos, et civitas illa non aedificabitur adhuc, ut ab sententia custoditi estote ne remissionem faciatis de hoc, ne umquam augeatur desolatio in nocumentum regibus.

Tunc tributarius Artaxerxis regis legit coram Rehum, Baltham et Samsa scriba et conservis eius, et ierunt cum studio in Hierusalem et in Iudam, et cessare fecerunt eos equis et vi. Tunc cessavit opus domus Dei quae in Hierusalem, et erat otiosum usque ad secundum annum regni Darii regis Persarum.

5

Et prophetavit Aggaeus propheta et Zacharias filius Addo prophetiam super Iudaeos qui erant in Iuda et Hierosolyma, in nomine Dei Israel super eos. Tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathiel et Iesus filius Iosedek, et coeperunt aedificare domum Dei quae est in Hierosolyma, et cum eis prophetae Dei adiuvantes eos.

In eo tempore venit ad eos Tattenai, praefectus trans flumen, et Shethar-bozenai, et conservi eorum, et talia dixerunt eis: Quis dedit vobis consilium aedificandi domum hanc et apparatus hunc perficiendi? Tunc haec dixerunt eis: Quaeenam sunt nomina virorum aedificantium civitatem hanc? Et oculi Dei erant super captivitatem Iudae, et non cessaverunt eos usque

dum sententia ad Darium delata est, et tunc missa est ad tributarium pro hoc. Clarificatio epistulae quam misit Tattenai, praefectus regionis trans flumen, et Shetharbozenai et conservi eorum Apharsachitae qui erant in regione trans flumen, Dario regi. Verbis miserunt ad eum, et haec scripta sunt in eo.

Dario regi pax omnis. Notum sit regi, quod ivimus in Iudaeam terram in domum Dei magni, et ipse aedificatur lapidibus electis, et ligna ponuntur in parietibus, et opus illud perite fit, et prosperatur in manibus eorum. Tunc interrogavimus seniores illos, et sic diximus eis: Quis vobis sententiam posuit domum hanc aedificare et apparatus hunc perficere? Et nomina eorum rogavimus eos ut tibi nota facerent, ut tibi scriberemus nomina virorum qui principes eorum erant. Et tale verbum responderunt nobis, dicentes: Nos sumus servi Dei caeli et terrae, et aedificamus domum quae erat aedificata ante hoc multos annos, et rex Israelis magnus aedificavit eam, et perfecit eam eis. Quando autem patres nostri provocaverunt Deum caeli, dedit eos in manus Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldaei, et domum hanc destruxit, et populum transtulit in Babylonem. Sed in anno primo Cyri regis, Cyrus rex posuit sententiam ut domus Dei haec aedificaretur. Et vasa domus Dei aurea et argentea, quae Nabuchodonosor extulit de domo quae erat in Hierusalem et abstulit ea in templum regis, extulit ea Cyrus rex de templo regis et dedit Sabanassar thesaurario qui erat super thesaurum. Et dixit ei: Omnia vasa accipe et vade, pone ea in domo quae est in Hierusalem, in loco suo. Tunc Sabanassar ille venit et posuit fundamenta domus Dei in Hierusalem, et ab illo tempore usque

nunc aedificata est, sed nondum completa est. Et nunc, si super regem bonum videtur, investigetur in domo gazae regis Babylonis, ut scias quod a rege Cyro posita est sententia aedificare domum Dei illam quae est in Hierosolymis; et sciens rex de hoc, mittat ad nos.

6

Tunc Darius rex sententiam posuit et archiva invisit ubi thesaurus in Babylone iacet. Et inventum est in civitate in arce volumen unum, et hoc in eo scriptum erat commentarium.

In anno primo Cyri regis, Cyrus rex posuit sententiam de domo templi Dei qui in Hierusalem: domus aedificetur, et locus ubi sacrificant sacrificia, et posuit elevationem, altitudo cubitos sexaginta, latitudo eius cubitorum sexaginta. Et domus lapideae fortes tres, et domus lignea una, et sumptus e domo regis dabitur. Et vasa domus Dei argentea et aurea, quae Nabuchodonosor extulit de domo quae in Hierusalem erat, et transtulit in Babylonem, dentur et redeant in templum quod in Hierusalem est, in locum ubi posita erant in domo Dei.

Nunc dabitis, praefecti trans flumen, Satharbouzanai, et conservi eorum Apharsachaei, qui trans flumen longe sunt illinc, Nunc permittite opus domus Dei: ducentes Iudaeorum et seniores Iudaeorum domum Dei illam aedificent super loco suo. Et a me sententia posita est, ne quando quid faciatis cum

senioribus Iudaeorum ad aedificandam domum Dei illam, et ab existentibus regis, tributis trans flumen, diligenter sumptus esto datus viris illis, ut non impediuntur. Et quod defuerit, et filios boum et arietum, et agnos in holocausta Deo caeli, triticum, salem, vinum, oleum, secundum verbum sacerdotum qui in Hierusalem sunt, sit dandum eis, die in diem, quodcumque petierint, ut sint fragrantias offerentes Deo caeli, et orent pro vita regis et filiorum eius. Et a me posita est sententia, ut omnis homo qui mutaverit verbum hoc, destruatur lignum ex domo eius, et erectus percutiatur super eo, et domus eius id secundum me fiat. Et Deus, cuius nomen ibi habitat, evertat omnem regem et populum qui manum suam extenderit ad mutandam aut delendam domum Dei eam quae est in Hierosolymis. Ego Darius posui sententiam; diligenter fiat.

Tunc Tattenai praefectus trans flumen, Shethar-bozenai, et conservi eius, ad id quod misit Darius rex, sic diligenter fecerunt. Et seniores Iudaeorum aedificabant, et Levitae, in prophetia Aggaei prophetae et Zachariae filii Addo; et reaedicaverunt et perfecerunt ex sententia Dei Israel, et ex sententia Cyri et Darii et Artaxerxis, regum Persarum.

Et compleverunt domum hanc usque ad diem tertiam mensis Adar, qui est annus sextus regni Darii regis.

Et fecerunt filii Israel, sacerdotes et Levitae, et reliqui filiorum captivitatis, dedicationem domus Dei in laetitia. Et obtulerunt in dedicationem domus Dei vitulos centum, arietes ducentos, agnos

quadringentos, hircos caprarum pro peccato pro omni Israel duodecim ad numerum tribuum Israel. Et statuerunt sacerdotes in divisionibus eorum, et Levitas in divisionibus eorum super servitum Dei in Hierusalem, secundum scripturam libri Moysi.

Et fecerunt filii captivitatis pascha quartadecima die mensis primi. Quod purificati sunt sacerdotes et Levitae, usque unus omnes puri, et immolaverunt pascha omnibus filiis captivitatis et fratribus eorum sacerdotibus et sibi ipsis. Et comederunt filii Israel pascha, qui ex captivitate redierant, et omnis qui separavit se ab immunditia gentium terrae ad eos, ut quaereret Dominum Deum Israel. Et fecerunt festum azymorum septem dies in laetitia, quia laetificavit eos Dominus, et convertit cor regis Assyriorum ad eos ut corroboraret manus eorum in operibus domus Dei Israel.

7

Et post verba haec in regno Artaxerxis regis Persarum, ascendit Ezra filius Seraiae, filii Azariae, filii Helciae. filii Selum, filii Sadduc, filii Achitob, filii Samariae, filii Esriae, filii Mareoth, filii Zaraia, filii Oziae, filii Bocci, filii Abishua, filii Phinehas, filii Eleazar, filii Aaron sacerdotis primi Ipse Ezra ascendit ex Babylone, et ipse scribe velox erat in lege Moysi, quam dedit Dominus Deus Israel, et dedit ei rex, quia manus Domini Dei eius super eum erat in omnibus quae quaerebat ipse. Et ascenderunt de filiis Israel, et de sacerdotibus, et de Levitis, et

cantores, et ianitores, et Nathinim in Hierusalem anno septimo Artaxerxes regis. Et venerunt in Hierusalem mense quinto, hoc anno septimo regis, Quod in prima mensis primi ipse fundavit ascensionem ex Babylone, in prima autem mensis quinti venerunt in Hierosolymam, quia manus Dei eius erat bona super eum. Quod Esdras dedit in corde suo quaerere legem, et facere et docere in Israel praecepta et iudicia.

Et haec est clarificatio decreti, quod dedit Artaxerxes Ezrae sacerdoti, scribae libri verborum mandatorum Domini et praeceptorum eius super Israel.

Artaxerxes rex regum Ezrae scribae legis Domini Dei caeli: perficiatur sermo et responsum. A me posita est sententia, ut omnis qui potestatem habet in regno meo de populo Israel et de sacerdotibus et de Levitis eat Hierusalem, tecum eat. A facie regis et septem consiliariorum missus es visitare Iudaeam et Hierusalem lege Dei eorum, quae in manu tua est, Et in domum Domini argentum et aurum, quod rex et consilarii voluntarie obtulerunt Deo Israel, qui in Hierosolyma habitat. Et omne argentum et aurum, quodcumque inveneris in omni terra Babylonis, cum voluntaria oblatione populi et sacerdotum qui voluntarie offerunt in domum Dei, qui est in Hierosolyma. Et omnia adpropinquantia haec prompte inscribe in libro hoc: vitulos, arietes, agnos, et sacrificia eorum, et libationes eorum; et offeres ea super altare domus Dei vestri, quod est in Hierusalem. Et si quid super te et fratres tuos bonum videatur in reliquo argenti et auri faciendum sit, sicut placitum Deo vestro est,

facite. Et vasa tibi data in ministerium domus Dei trade coram Deo in Hierusalem. Et reliquum necessitatis domus Dei tui, quod si apparuerit tibi dandum esse, dabis ex domibus thesauri regis et ex me.

Ego Artaxerxes rex sententiam posui omnibus thesauris qui sunt trans flumen, ut omne quod petierit a vobis Esdras sacerdos et scriba Dei caeli prompte fiat, Usque ad argenti talenta centum, et usque ad tritici coros centum, et usque ad vini batos centum, et usque ad olei batos centum, et sal sine prescriptione. Omne quod est in sententia Dei caeli fiat; attendite ne quis conetur in domum Dei caeli, ne umquam fiat ira super regnum regis et filiorum eius. Et vobis notum factum est de omnibus sacerdotibus, et Levitis, cantoribus, portariis, Nathinim, et ministris domus Dei: tributum non sit vobis, nec potestatem habebitis servitute opprimendi eos. Et tu, Esdra, sicut sapientia Dei in manu tua est, constitue scribas et iudices, ut sint iudicantes omni populo qui est trans flumen, omnibus scientibus legem Dei tui, et ei qui non scit notum facietis.

Et omnis qui non faciet legem Dei et legem regis prompte, iudicium fiet ex eo, sive in mortem, sive in disciplinam, sive in poenam vitae, sive in traditionem.

Benedictus Dominus Deus patrum nostrorum, qui dedit in cor regis sic, ut glorificaret domum Domini quae est in Hierosolyma, Et super me inclinavit misericordiam in oculis regis et consiliariorum eius, et omnium principum regis exaltatorum, et

ego confirmatus sum ut manus Dei bona super me, et congregavi ab Israel principes ut ascenderent mecum.

8

Et hi principes patriarum eorum, duces ascendentes mecum in regno Artaxerxis regis Babylonis. A filiis Phinees Gerson; a filiis Ithamar Daniel; a filiis David Attous. A filiis Sechaniah et a filiis Phoros, Zacharias, et cum eo coetus centum quinquaginta. Ex filiis Phaath Moab, Eliana filius Saraiae, et cum eo ducenti masculi. Et e filiis Zathoes, Sechenias filius Aziel, et cum eo trecenti masculi. Et de filiis Adin, Obeth filius Jonathan, et cum eo quinquaginta masculi. Et e filiis Elam, Isaías filius Atheliae, et cum eo septuaginta masculini. Et de filiis Saphathiae, Zabadias filius Michaelis, et cum eo octoginta masculi. Et e filiis Joab, Abadiah filius Jeiel, et cum eo ducenti decem octo masculi. Et de filiis Baani, Selimouth filius Iosephiae, et cum eo centum sexaginta masculi. Et ex filiis Bebai, Zacharias filius Bebai, et cum eo viginti octo masculini. Et de filiis Asgad, Johanan filius Hakkatan, et cum eo centum decem masculi. Et de filiis Adonikam ultimi, et haec nomina eorum: Eliphalet, Ieel, et Samaia, et cum eis sexaginta masculi. Et de filiis Bagouai, Outhai et Zaboud, et cum eo septuaginta masculini.

Et congregavi eos ad flumen quod venit ad Eui, et castra posuimus ibi tres dies, et intellexi in populo et in sacerdotibus, et ex filiis Levi non inveni ibi. Et misi ad Eleazar, ad Ariel, ad

Semeiam, et ad Alonam, et ad Iarib, et ad Elnathan, et ad Nathan, et ad Zachariam, et ad Mesollam, et ad Ioarim, et ad Elnathan, intellegentes. Et eduxi eos ad principes in argento loci, et posui in ore eorum verba ut loquerentur ad fratres eorum Athineim in argento loci, ut afferrent nobis cantores in domum Dei nostri. Et venerunt ad nos, quia manus Dei nostri bona super nos erat, vir sachon de filiis Mooli, filii Levi, filii Israel, et in principio venerunt filii eius et fratres eius decem et octo. Et Asaiah et Isaiah ex filiis Merari, fratres eius et filii eius viginti. Et a Nethinim, quos dedit David et principes in servitutem Levitarum, Nethinim ducenti viginti, omnes congregati sunt in nominibus.

Et vocavi ibi ieiunium super flumen Aoue, ut humiliaremur coram Deo nostro, ut quaereremus ab eo viam rectam nobis et filiis nostris et omni possessioni nostrae, Quod pudefactus sum rogare a rege vim et equites ut salvarent nos ab inimico in via, quod diximus regi dicentes: Manus Dei nostri super omnes est qui quaerunt eum in bonum, et potestas eius et ira eius super omnes qui relinquunt eum. Et ieiunavimus et quaesivimus a Deo nostro de hoc, et audivit nos.

Et designavi ex principibus sacerdotum duodecim: Saraiam, Asabiam, et cum eis ex fratribus eorum decem. Et statui illis argentum et aurum et vasa primitiarum domus Dei nostri, quae exaltavit rex et consilarii eius et principes eius, et omnis Israel qui inveniebatur. Et posui in manus eorum argenti talenta sexcenta quinquaginta, et vasa argentea centum, et talenta auri

centum et khaphoure aurei viginti ad mille, et vasa aeris fulgentis boni diversa desiderabilia ut aurum. Et dixi ad eos: Vos sancti estis Domino, et vasa sancta sunt, et argentum et aurum voluntaria sunt Domino Deo patrum nostrorum. Vigilate et custodite donec stetis coram principibus sacerdotum et Levitarum et principibus familiarum in Hierusalem ad tabernacula domus Domini. Et receperunt sacerdotes et Levitae pondus argenti et auri et vasorum, ut ferrent in Hierosolymam in domum Dei nostri.

Et exivimus a flumine Aoae duodecima die mensis primi ut veniremus in Hierusalem, et manus Dei nostri erat super nos, et eripuit nos de manu inimici et hostis in via. Et venimus in Hierosolymam, et sedimus ibi tres dies. Et factum est die quarta: statuimus argentum et aurum et vasa in domo Dei nostri super manum Merimoth filii Uriae sacerdotis, et cum eo Eleazar filius Phinees, et cum eis Iozabad filius Iesu, et Noadiah filius Banaiae, Levitae. In numero et in pondere omnia, et scriptus est omnis pondus.

In tempore illo, qui venerunt ex captivitate, filii peregrinationis, obtulerunt holocausta Deo Israel: vitulos duodecim de omni Israel, arietes nonaginta sex, agnos septuaginta septem, hircos de peccato duodecim, omnia holocausta Domino. Et dederunt nummum regis dioecetis regis et eparchis trans flumen, et glorificaverunt populum et domum Dei.

Et cum completa sunt haec, appropinquaverunt ad me principes, dicentes: Non separatus est populus Israel et sacerdotes et Levitae a populis terrarum in abominationibus eorum, Chananaeo, Ethi, Pherezaeo, Iebusaeo, Ammonita, Moabita, et Moserita, et Amorrhaeo. Quod acceperunt ex filiabus eorum sibi et filiis eorum, et adductum est semen sanctum in populis terrarum, et manus principum in infidelitate hac in principio. Et cum audivissem verbum hoc, disrupti vestimenta mea, et exsilui, et vellebam capillos capitis mei et barbam meam, et sedebam tacens. Et congregati sunt ad me omnes persequentes verbum Dei Israel super perfidia captivitatis, et ego sedens quietus manebam usque ad sacrificium vespertinum.

Et in sacrificio vespertino surrexi ab humiliatione mea, et cum lacerarem vestimenta mea, exsilui, et inclinavi super genua mea, et extendi manus meas ad Dominum Deum, Et dixi: Domine, pudore affectus sum et confusus sum ut elevem, Deus meus, faciem meam ad te, quia iniquitates nostrae multiplicatae sunt super caput nostrum, et delicta nostra magnificata sunt usque in caelum. A diebus patrum nostrorum sumus in transgressione magna usque ad diem hanc, et in iniquitatibus nostris traditi sumus nos et reges nostri et filii nostri in manum regum gentium gladio et captivitate et rapina et pudore faciei nostrae, sicut dies haec. Et nunc benignus fuit nobis Deus noster ut relinqueret nobis salutem, et daret nobis firmamentum in

loco sanctuarii sui, ut illuminaret oculos nostros, et daret vivificationem parvam in servitute nostra. Quod servi sumus, et in servitute nostra non dereliquit nos Dominus Deus noster, et inclinavit super nos misericordiam coram regibus Persarum, ut daret nobis vivificationem ad exaltandam domum Dei nostri, et ad erigenda deserta eius, et ut daret nobis saepem in Iuda et Hierusalem. Quid dicamus, Deus noster, post hoc? Quia dereliquimus mandata tua, quas dedisti nobis in manu servorum tuorum prophetarum, dicens: Terra in quam intratis ut hereditaretis eam, terra mota est in motione populorum gentium in abominationibus eorum, quibus impleverunt eam ab ore usque ad os in immunditiis eorum.

Et nunc filias vestras ne detis filiis eorum, et a filiabus eorum ne accipiat filios vestris, et non quaeritis pacem eorum et bonum eorum usque in saeculum, ut roboremur et edatis bona terrae et hereditatem detis filiis vestris usque in saeculum. Et post omne id quod venit super nos in factis nostris malis et in delicto nostro magno, quia non est sicut Deus noster, quia alleviasti iniquitates nostras et dedisti nobis salutem, Quia reversimus ad dissipandas mandata tua, et connubium contraximus cum populis terrarum, ne irascaris in nobis usque ad consummationem, ut non sit reliquiae et salvatus. Domine Deus Israel, iustus es tu, quia relictus sumus salvati sicut dies haec. Ecce nos coram te in delictis nostris, quia non est stare coram te super hoc.

Et cum oravit Ezra, et cum confessus est flens et orans coram domo Dei, congregata est ad eum ex Israel ecclesia multa valde, viri et mulieres et iuvenes, quia flevit populus et exaltavit flendo. Et respondit Sechenias filius Ieel de filiis Elam, et dixit Esdrae: Nos praevaricati sumus in Deum nostrum, et habitare fecimus uxores alienigenas de populis terrae, et nunc est spes Israeli super hoc. Et nunc disponamus testamentum cum Deo nostro ut eiciamus omnes mulieres et ea quae nata sunt ex eis, sicut utique consulas. Surge et terrifica eos in mandatis Dei nostri, et sicut lex, fiat. Surge, quia super te est verbum, et nos tecum sumus; confortare et fac.

Et surrexit Esdras, et adiuravit principes, sacerdotes, et Levitas, et omnem Israel, ut facerent secundum verbum hoc, et iuraverunt. Et surrexit Esdras a facie domus Dei et ivit in gazophylacium Iohanan filii Eliasib et ivit illuc; panem non comedit et aquam non bibit, quia lugebat super infidelitate captivitatis. Et pertulerunt vocem in Iudah et in Hierusalem omnibus filiis captivitatis, ut congregarentur in Hierusalem. Omnis qui non venerit intra tres dies, secundum consilium principum et seniorum, anathematizabitur omnis substantia eius, et ipse separabitur ab ecclesia captivitatis.

Et congregati sunt omnes viri Iuda et Benjamin in Hierusalem intra tres dies; hic mensis nonus erat, vicesima die mensis sedit omnis populus in platea domus Dei propter tumultum eorum de verbo, et propter hiemem. Et surrexit Ezra sacerdos, et dixit ad eos: Vos transgressi estis, et uxores duxistis alienigenas ut

addideretis super delictum Israel. Et nunc date laudem Domino Deo patrum nostrorum, et facite quod placitum est coram ipso, et separamini a populis terrae et a mulieribus alienis.

Et respondit omnis ecclesia et dixit: Magnum est hoc verbum tuum, ut super nos faciamus. Sed populus multus est, et tempus hiemale est, et non est vis standi foris, et opus non est unius diei neque duorum, quia multiplicavimus delinquere in re hac. Stent igitur principes nostri, et omnes qui in civitatibus nostris sederunt uxores alienigenas, veniant temporibus constitutis, et cum eis seniores singularum civitatum, et iudices, ut avertatur ira furoris Dei nostri a nobis propter verbum hoc. Praeter Jonathan filium Asel, et Jaziam filium Tekoa mecum de hoc, et Mesullam, et Sabbathai Levitam auxiliantem eis.

Et fecerunt sic filii captivitatis. Et separati sunt Esdras sacerdos, et viri principes patrum ad domum, et omnes nominatim, quia reversi sunt die una mensis decimi ad exquirendum verbum. Et compleverunt in omnibus viris qui duxerant uxores alienigenas, usque ad diem primam mensis primi.

Et inventi sunt ex filiis sacerdotum qui duxerunt uxores alienigenas, ex filiis Iesu filii Iosedec, et fratres eius Maasia, et Eliezer, et Iarib, et Gedalia. Et dederunt manum eorum ad exportandas mulieres suas, et arietem ex ovibus pro delicto eorum. Et e filiis Emmer: Hanani et Zabdiah. Et a filiis Hiram: Masael, et Elia, et Samaia, et Ieel, et Ozia. Et a filiis Phassur: Elionai, Maaseiah, et Ismahel, et Nathanahel, et Iozabad, et

Elasa. Et de Levitis, Jozabad, et Samos, et Kelaiah, ipse Kelitas, et Pethahiah, et Judah, et Eliezer. Et ex cantoribus Elisab, et ex ianitoribus Solmen, et Telmen, et Odouth. Et ab Israel, ex filiis Phoros: Ramia, et Azia, et Melchia, et Meamin, et Eleazar, et Asabia, et Banaia. Et a filiis Elam: Matthanias, et Zacharias, et Iaiel, et Abdias, et Iarimoth, et Elias. Et a filiis Zathua: Elionai, Elisub, Matthanai, et Armoth, et Zabad, et Oziza. Et a filiis Babei: Johanan, Ananias, et Zabbai, et Thali. Et a filiis Banui: Mosollam, Maluch, Adaias, Iasoub, et Salouia, et Rhemoth. Et a filiis Phaath Moab: Edne, et Chalel, et Banaia, Maaseia, Mattania, Beseleel, et Banui, et Manasse. Et a filiis Hiram: Eliezer, Jeshaiiah, Melchiah, Shemaiah, Simeon. Benjamin, Baluch, Samaria. Et a filiis Assem: Methania, Mattatha, Zadab, Eliphalet, Jerami, Manasseh, Semei. Et a filiis Bani: Moodia, Amram, Ouel, Benaiah, Badaia, Hilkliah, Ououania, Marimoth, Eliasiph, Mattaniah, Matthanai, et fecerunt. Filii Banui et filii Semei, et Selemias et Nathan et Adaia, Machadnabou, Sesei, Sariou, Ezriel, et Selemias, et Samaria, et Sellum, Amareia, Ioseph. Ex filiis Nabou: Jael, Matthanias, Zabad, Zebennas, Jadai, et Joel, et Banaia.

Omnes hi acceperunt mulieres alienigenas, et genuerunt ex eis filios.

11

Verba Nehemiae filii Hilkliae. Et factum est in mense Chislev anno vicesimo, et ego eram in Susa abira. Et venit Hanani, unus

ex fratribus meis, ipse et viri Iudae, et interrogavi eos de salvatis qui relictis sunt ex captivitate, et de Hierosolyma. Et dixerunt ad me: Qui remanent, qui relictis sunt ex captivitate illic in terra, in malitia magna et in opprobrio sunt, et muri Hierosolymae destructi sunt, et portae eius incensae sunt igne. Et factum est cum audivissem verba haec, ut sederem et flevim et luxerim per dies, et essem ieiunans et orans coram Deo caeli. Et dixi: Ne quaeso, Domine Deus caeli, fortis, magne et terribilis, custodiens pactum et misericordiam tuam iis qui amant eum et custodiunt mandata eius, Sit quidem auris tua attendens, et oculi tui aperti, ut audias orationem servi tui, quam ego oro coram te hodie die et nocte de filiis Israel servis tuis, et confiteor peccata filiorum Israel quibus peccavimus tibi, et ego et domus patris mei peccavimus. Praevaricatione praevicati sumus erga te, et non custodivimus mandata et praecepta et iudicia, quae mandasti Moysi servo tuo. Memento quidem verbum quod mandavi Moysi servo tuo, dicens: vos si violaveritis foedus, ego dispergam vos in populis. Et si convertamini ad me, et custodiatis mandata mea, et faciatis ea, si sit dispersio vestra ab extremo caeli, inde congregabo eos, et inducam eos in locum quem elegi ut habitet nomen meum ibi. Et ipsi servi tui et populus tuus, quos redemisti in potentia tua magna et in manu tua forti. Non quidem, Domine, sed sit auris tua attendens ad orationem servi tui et ad orationem puerorum tuorum eorum volentium timere nomen tuum, et prospera fac quidem puero tuo hodie, et da eum in misericordias coram viro hoc; et ego eram pincerna regi.

12

Et factum est in mense Nisan anno vicesimo Artaxerxis regis, et erat vinum coram me, et accepi vinum, et dedi regi, et non erat alius coram eo. Et dixit mihi rex: Cur vultus tuus tristis est, cum non aegrotas? Non est hoc nisi aegritudo cordis. Et timui valde vehementer. Et dixi regi: Rex in aeternum vivat! Propter quid non fiat malum facies mea, quoniam civitas, domus sepulcrorum patrum meorum, desolata est, et portae eius devoratae sunt igne? Et dixit mihi rex: Circa quid hoc quaeris? Et oravi ad Deum caeli. et dixi regi: si regi bonum est, et si placuerit servus tuus coram te, ut mittas eum in Iudaeam ad civitatem sepulcrorum patrum meorum, et reaedicabo eam. Et dixit mihi rex, et concubina quae sedebat iuxta eum: Usque quando erit iter tuum, et quando reverteris? Et bonum factum est coram rege, et misit me, et dedi ei terminum. Et dixi regi: Si regi placet, det mihi epistolas ad praefectos trans flumen, ut traducant me donec veniam in Iudam, et epistolam ad Asaph custodem paradisi qui est regis, ut daret mihi ligna ad tegendas portas et ad murum civitatis et ad domum in quam intrabo, et dedit mihi rex sicut manus Dei bona erat. Et veni ad satrapas trans flumen, et dedi eis epistulas regis, et misit mecum rex principes copiarum et equites. Et audivit Sanballat Horonita, et Tobias servus Ammonita, et malum illis factum est, quia venit homo quaerere bonum filiis Israel. Et veni in Hierusalem, et ibi tres dies fui. Et surrexi nocte ego et viri pauci mecum, et non nuntiavi homini quid Deus dat in cor meum ut faciam cum

Israel, et animal non est mecum, nisi animal cui ego insideo. Et exierunt in porta Golela et ad os fontis ficorum et in portam stercorarii, et eram frangendo in muro Hierosolymae quem ipsi demoliuntur, et portae eius devoratae sunt igne. Et transierunt ad portam Ain, et ad piscinam regis, et non erat locus iumento ut transiret subtus me. Et eram ascendens in muro torrentis nocte, et eram frangens in muro, et eram in porta vallis, et reversus sum. Et custodientes non cognoverunt quo ivi et quid ego facerem, et Iudaeis et sacerdotibus et nobilibus et ducibus et reliquis qui opera faciunt usque tunc non nuntiavi. Et dixi ad eos: Vos videtis calamitatem hanc in qua sumus, quomodo Hierosolyma deserta est et portae eius igni datae sunt. Venite et aedificemus murum Hierosolymae, et non erimus amplius opprobrium. Et nuntiavi eis manum Dei, quae est bona super me, et verba regis, quae dixit mihi, et dixi: Surgamus et aedificemus. Et roboratae sunt manus eorum in bonum. Et audivit Sanaballat Horonites, et Tobias servus Ammonites, et Gesam Arabs, et iriserunt nos, et venerunt ad nos, et dixerunt: Quid est verbum hoc quod vos facitis? An contra regem vos rebellatis? Et respondi illis verbum, et dixi illis: Deus caeli ipse prosperabit nobis, et nos servi eius puri aedificabimus, et vobis non est portio et iustitia et memoriale in Hierusalem.

13

Et surrexit Eliasub sacerdos magnus, et fratres eius sacerdotes, et aedificaverunt portam ovinam; ipsi sanctificaverunt eam, et

statuerunt portas eius, et usque ad turrim centum sanctificaverunt usque ad turrim Hanameel. Et super manus virorum filiorum Jericho, et super manus filiorum Zacchur, filii Imri. Et portam piscinariam aedificaverunt filii Asana; ipsi texerunt eam et imposuerunt portas eius et claustra eius et vectes eius. Et iuxta eos restauravit Ramoth filius Uriae, filii Akkos, et iuxta eos restauravit Mosollam filius Barachiae, filii Mazebel, et iuxta eos restauravit Sadok filius Baanae. Et iuxta manum eorum instaurabant Thekoitae, sed nobiles eorum non subiecerunt cervicem suam in servitutem dominorum suorum. Et portam Iasanai ceperunt Ioiada filius Phasec et Mesullam filius Basodiae; ipsi texerunt eam et statuerunt portas eius et claustra eius et vectes eius. Et apud eum paravit Oziel filius Arach pyrotarum, et super manum eorum tenuit Ananias filius rokeim, et reliquerunt Hierusalem usque ad murum latum. Et super manum eorum tenuit Raphaia, filius Sur, princeps dimidii regionis Hierusalem. Et super manum eorum tenuit Jedaia filius Harumaph, et contra domum ejus; et super manum ejus tenuit Hattush filius Hashabniah. Et secundam partem tenuit Melchias filius Hiram, et Hasshub filius Phaath Moab, et usque ad turrim Thanourim. Et iuxta eum refecit Sallum filius Alloes, princeps dimidiaie partis regionis Hierusalem, ipse et filiae eius. Portam vallis tenuerunt Hanun et habitantes Zanoah, ipsi aedificaverunt eam, et statuerunt portas eius et seras eius et vectes eius, et mille cubitos in muro usque ad portam stercoris. Et portam stercoris tenuit Melchia filius Rechab, princeps regionis Bethaccherim, ipse et filii eius, et texerunt eam, et statuerunt portas eius et seras eius et vectes eius. Portam autem fontis

firmavit Salomon filius Choleze, princeps partis Maspha; ipse aedificavit eam et textit eam, et statuit portas eius et vectes eius, et murum piscinae vellerum ad tonsuram regis, et usque ad gradus qui descendunt de civitate David. Post eum tenuit Neemias filius Azbuk, princeps dimidiaie partis regionis Bethsur, usque ad hortum sepulcri David, et usque ad piscinam quae facta est, et usque ad Bethhacerem. Post eum tenuerunt Levitae, Raum filius Bani; super manum eius tenuit Asabia, princeps dimidii regionis Ceila, regioni suae. Et cum eo tenuerunt fratres eorum Benei, filius Henadad, princeps dimidii regionis Ceila. Et tenuit iuxta manum eius Azur filius Iesu, princeps Masphai, mensuram secundam a turre ascensionis quae iungit ad angulum. Post eum tenuit Baruch filius Zabbai mensuram secundam ab angulo usque ad portam Betheliseb sacerdotis magni. Cum eo tenuit Meramoth filius Uriae, filii Akkos, mensuram secundam a porta Bethelisub usque ad finem Bethelisub. Et cum eo comprehenderunt sacerdotes, viri Ekchechar. Et post eum tenuit Benjamin et Asub contra domum eorum, et post eum tenuit Azarias filius Maasii, filii Ananiae, iuxta domum eius. Post eum tenuit Bani filius Adad mensuram secundam ab Bethazaria usque ad angulum, et usque ad flexuram Palach filii Uzai ex adverso anguli, et turris quae proiecta est ex domo regis, superior qui est aulae custodiae, et post eum Phadaia filius Phoros. Et Nethinim erant inhabitantes in Ophel, usque ad hortum portae aquae ad orientem, et turris prominens. Et post eum tenuerunt Thekoitae mensuram secundam ex adverso turris magnae proiectae, et usque ad murum Ophla. Superiore porta equorum tenuerunt sacerdotes,

vir e regione domus suae. Et post eum tenuit Sadduc filius Emmer ex adverso domus suae, et post eum tenuit Samaia filius Secheniae custos portae orientis. Cum eo tenuit Ananias filius Selemiae, et Anom filius Seleph sextus, mensuram secundam; cum eo tenuit Mesullam filius Barachiae ex adverso thesauri eius. Post eum tenuit Melchia filius Sarephi usque ad Bethan Nathinim, et venditores ante portam Maphkad et usque ad ascensum anguli. Et inter portam ovariam tenuerunt fabri aerarii et institores. Et factum est, quando audivit Sanballat nos aedificare murum, ut malum ei appareret, et iratus est vehementer, et derisit Iudaeos. Et dixit coram fratribus suis: Haec vis Samariae, quia Iudaei isti aedificant suam civitatem? Num sacrificant? Num poterunt? Et hodie sanabunt lapides, post acervum fieri terrae combustos? Et Tobias Ammanites iuxta eum venit, et dixit ad eos: Num sacrificant aut comedent super locum eorum? Nonne ascendet vulpes et destruet murum lapidum eorum? Audi, Deus noster, quia facti sumus in derisum, et converte opprobrium eorum in caput eorum, et da eos in derisum in terra captivitatis. et non cooperias iniquitatem.

14

Et factum est, ut audivit Sanballat et Tobias et Arabes et Ammanitae, quia ascendit restauratio murorum Hierosolymae, quia coeperunt rupturae claudi, et malum eis apparuit valde. Et congregati sunt omnes simul, ut venirent pugnare in Hierusalem et facerent eam invisibilem. Et oravimus ad Deum nostrum, et

statuimus custodes super eos die ac nocte a facie eorum. Et dixit Iudas: Contrita est fortitudo inimicorum, et pulvis multus est, et nos non poterimus aedificare murum. Et dixerunt qui opprimebant nos: Non cognoscent et non videbunt, donec veniamus in medium eorum, et occidamus eos et cessare faciamus opus. Et factum est cum venissent Iudaei qui habitabant vicina eorum, et dixerunt nobis: Ascendunt ex omnibus locis super nos. Et statui in infimis partibus loci post murum in locis tectis, et statui populum secundum tribus cum gladiis eorum, lanceis eorum, et arcubus eorum. Et vidi et surrexi, et dixi ad honoratos et ad duces et ad reliquos populi: Ne timeatis a facie eorum; memorate Dei nostri magni et terribilis, et ordinate aciem pro fratribus vestris, filiis vestris, filiabus vestris, uxoribus vestris, et domibus vestris. Et factum est, quando audierunt inimici nostri quia cognitum est nobis et dissipavit Deus consilium eorum, reversi sumus omnes nos ad murum, vir ad opus suum. Et factum est ab die illa ut dimidium dispersorum opus facerent, et dimidium eorum arma tenerent, lanceae et scuta et arcus et thoraces, et principes post omnem domum Iudae starent qui in muro aedificabant. Et qui portabant in funibus in armis erant, in una manu faciebat quisque opus suum, et in una tenebat telum. Et aedificatores, vir gladio suo accinctus super lumbos suos, et aedificabant, et qui canebat tuba iuxta eum. Et dixi ad honoratos et ad principes et ad reliquos populi: Opus latum et multum est, et nos dispergimur super muro, longe vir a fratre suo. In loco ubi audieritis vocem cornu, illic congregabimini ad nos, et Deus noster pugnabit pro nobis. Et nos facientes opus, et dimidia pars eorum tenentes lanceas ab

ortu aurorae usque ad exitum stellarum. Et in tempore illo dixi populo: Unusquisque cum iuvene suo pernoctate in medio Hierosolymae, et sit vobis nox custodia, et dies opus. Et eram ego et viri custodiae post me, et non erat ex nobis vir exuens vestimenta sua.

15

Et clamor populi et mulierum eorum magnus ad fratres eorum Iudaeos. Et erant quidam dicentes: Nos multi sumus cum filiis nostris et filiabus nostris, et accipiemus frumentum et edemus et vivemus. Et sunt quidam dicentes: Agri nostri et vineae nostrae et domus nostrae, nos oppigneraverimus, et accipiemus frumentum et comedemus. Et sunt nonnulli dicentes: Mutuati sumus argentum ad tributa regis contra agros nostros et vineas nostras et domus nostras. Et nunc ut caro fratrum nostrorum caro nostra est, ut filii eorum filii nostri sunt, et ecce nos opprimimus filios nostros et filias nostras in servos, et sunt ex filiabus nostris quae opprimuntur, et non est vis in manibus nostris, et agri nostri et vineae nostrae nobilibus sunt. Et contristatus sum valde, sicut audivi clamorem eorum et verba haec. Et deliberavit cor meum apud me, et contendi cum honoratis et principibus, et dixi eis, exigit vir fratrem suum, quae vos exigitis? et convocavi contra eos ecclesiam magnam. Et dixi eis: Nos redemimus fratres nostros Iudaeos qui vendebantur gentibus voluntate nostra, et vos venditis fratres vestros, et tradentur nobis? Et siluerunt, et non invenerunt

verbum. Et dixi: Non bonus est sermo quem vos facitis; non sic in timore Dei nostri ibitis ab opprobrio gentium inimicorum nostrorum. Et fratres mei et noti mei et ego posuimus illis argentum et frumentum; relinquamus utique exactionem hanc. Reddite quidem illis ut hodie agros eorum et vineas eorum et oliveta eorum et domos eorum, et ab argento frumentum et vinum et oleum efferte vobis. Et dixerunt: Reddemus, et ab eis non quaeremus; sic faciemus sicut tu dicis. Et vocavi sacerdotes et adiuravi eos facere secundum verbum hoc. Et dilationem meam excussi, et dixi: Sic excutiat Deus omnem virum qui non statuerit verbum hoc ex domo eius et ex labore eius, et erit sic excussus et vacuus. Et dixit omnis ecclesia: Amen, et laudaverunt Dominum, et fecit populus verbum hoc. A die qua mihi praeceptum est esse rector eorum in terra Iuda, ab anno vicesimo usque ad annum tricesimum secundum Artaxerxis, annis duodecim, ego et fratres mei violentiam eorum non edimus. Et violentias primas, quas ante me gravarunt super eos, et acceperunt ab eis in panibus et in vino, postremum argentum didrachma quadraginta, et excussi eorum dominabantur super populum; sed ego non feci sic a facie timoris Dei. Et in opere muri horum non tenui, agrum non acquisivi, et omnes congregati ibi erant super opus. Et Iudaei centum quinquaginta viri, et venientes ad nos a nationibus quae circum nos sunt super mensam meam. Et fiebat in diem unam vitulus unus, et oves sex electae et hircus parabantur mihi, et inter decem dies in omnibus vinum multitudini, et cum his panes violentiae non quaesivi, quia gravis erat servitus super populum hunc. Memento mei, Deus, in bonum omnia quanta feci populo huic.

Et factum est, cum auditum esset a Sanballat et Tobia et Gesam Arabo et reliquis inimicis nostris, quod aedificavissem murum et non relictum esset in eis spiritus, usque ad tempus illud portas non statueram in portis. Et misit Sanballat et Geshem ad me, dicens: Veni et conveniamus simul in vicis in campo Ono, et ipsi cogitabant facere mihi malitiam. Et misi ad eos nuntios, dicens: Opus magnum ego facio, et non potero descendere, ne forte cesset opus; cum perfecero illud, descendam ad vos. Et miserunt ad me secundum verbum hoc, et misi eis secundum haec. Et misit ad me Sanballat servum suum, et epistulam apertam in manu eius. Et erat scriptum in ea: In nationibus auditum est quod tu et Iudaei cogitatis rebellare; propter hoc tu aedificas murum, et tu eris illis rex. Et ad haec prophetas statuisti tibi ipsi, ut sedeas in Hierusalem rex super Iudam, et nunc renuntiabuntur regi verba haec, et nunc huc veni, consiliemur super hoc. Et misi ad eum dicens: Non factum est sicut verba haec quae tu dicis, quia ex corde tuo tu mentiris ea. Quia omnes intimidant nos dicentes: Dissolventur manus eorum ab opere hoc et non fiet, et nunc roboravi manus meas. Et ego intravi in domum Semei filii Dalaia filii Metabeel, et ipse constrictus erat, et dixit: Conveniamus in domum Dei in medio eius, et claudamus portas eius, quia veniunt nocte occidere te. Et dixi: Quis est vir qui intrabit in domum et vivet? Et cognovi, et ecce Deus non misit eum, quia prophetia illa sermo contra me erat. Et Tobias et Sanballat mercede conduxerunt contra me turbam, ut

timeam et faciam sic et peccem, et fiam illis in nomen malum, ut probro afficiant me. Memento, Deus, Tobiae et Sanaballat, sicut facta eius haec, et Noadae prophetae, et reliquis prophetarum qui erant terrentes me. Et completum est murus quinta et vicesima die mensis Elul in quinquaginta et duos dies. Et factum est, quando audierunt omnes inimici nostri, et timuerunt omnes gentes quae in circuitu nostro erant, et cecidit timor valde in oculis eorum, et cognoverunt quod a Deo nostro factum est ut perficeretur opus hoc. Et in diebus illis a multis honoratis Iudae epistolae ibant ad Tobiam, et illae Tobiae veniebant ad eos. Quod multi in Iuda iureiurando obstricti erant ei, quia gener erat Secheniae filii Herae, et Ionan filius eius accepit filiam Mesullam filii Barachiae in uxorem. Et verba eius ad me referebant, et verba mea ad eum deferebant, et epistolas misit Tobias ut me terreret.

17

Et factum est, quando aedificatum est murum et statui portas, ut numerati sunt ianitores et cantantes et Levitae, et mandavi Hananiae fratri meo et Hananiae principi arcis in Hierusalem, quod ipse ut vir verus et timens Deum prae multis. Et dixi eis: Non aperientur portae Hierosolymae usque simul cum sole, et adhuc eis vigilantibus, claudantur portae et obfirmantur, et statue custodes ex habitantibus in Hierosolyma, vir in custodia sua et vir e regione domus suae. Et civitas lata et magna erat, et populus paucus in ea, et non erant domus aedificatae. Et dedit

Deus in cor meum, et congregavi honorabiles et principes et populum in genealogias, et inveni librum genealogiae eorum qui ascenderunt in primis, et inveni scriptum in eo, Et hi filii terrae qui ascenderunt de captivitate exilii, quos deportavit Nabuchodonosor rex Babylonis, et reversi sunt in Hierusalem et in Iudam, vir in civitatem suam cum Zorobabel, et Iesus, et Nehemias, Azarias, et Raamias, Nahamani, Mardochoaeus, Bilsan, Mispereth, Esdras, Bigvai, Rehum, Baana, Mispar, viri populi Israel. filii Phoros, duo milia centum septuaginta duo. Filii Saphathiae, trecenti septuaginta duo. Filii Era, sexcenti quinquaginta duo. filii Phaath Moab, filiis Iesus et Ioab, duo milia sexcenti decem et octo. Filii Ailam, mille ducenti quinquaginta quattuor. Filii Zathouia, octingenti quadraginta quinque. filii Zacchaei, septingenti sexaginta. filii Banui, sexcenti quadraginta octo. Filii Bebi, sexcenti viginti octo. filii Asgad, duo milia trecenti viginti duo. Filii Adonikam, sexcenti sexaginta septem. filii Bagoi, duo milia sexaginta septem. filii Hedin, sexcenti quinquaginta quinque. filii Ater ad Hezekiah, nonaginta octo. Filii Asam, trecenti viginti octo. filii in Bese, trecenti viginti quattuor. Filii Arif, centum duodecim; filii Asen, ducenti viginti tres. filii Gabeon, nonaginta quinque. Filii Bethlehem, centum viginti tres; filii Atopha, quinquaginta sex. Filii Anathoth, centum viginti octo. Viri Bethasmoth, quadraginta duo. Viri Kiriatharim, Kephira et Beeroth, septingenti quadraginta tres. Viri Ramah et Gibeah, sexcenti viginti. Viri Pugnarum, centum viginti duo. Viri Bethel et Ai, centum viginti tres. Viri Nabiae, centum quinquaginta duo. Viri Elamar, mille ducenti quinquaginta duo. Filii Hiram, trecenti viginti. Filii Iericho,

trecenti quadraginta quinque. Filii Lod et Hadid et Ono, septingenti viginti unus. filii Senaah, tria milia nongenti triginta. Sacerdotes filii Jehoiada in domum Joshua, nongenti septuaginta tres. Filii Emmer, mille quinquaginta duo. Filii Pashhur, mille ducenti quadraginta septem. filii Hiram, mille decem septem. Levitae, filii Iesu Kadmiel filiis Hodaviae, septuaginta quattuor. Cantores, filii Asaph, centum quadraginta octo. Ianitores, filii Salum, filii Ater, filii Telmon, filii Akub, filii Atitha, filii Sabi: centum triginta octo. Nethinim: filii Sia, filii Asnah, filii Tabaoth, filii Kiras, filii Asouia, filii Phadon. Filii Labana, filii Agaba, filii Selmei, Filii Anan, filii Gadel, filii Gaar. Filii Raiah, filii Rasson, filii Nekoda. filii Gezam, filii Ozi, filii Peseh. filii Besi, filii Meinon, filii Nephosasi. filii Bakbuk, filii Achipha, filii Arour, filii Basaloth, filii Mida, filii Adasan, filii Barkue, filii Sisarath, filii Thema. Filii Insularum, filii Fasciolarum. Filii servorum Salomonis, filii Sotai, filii Sophereth, filii Perida, filii Jejel, filii Dorkon, filii Gadael. Filii Saphatia, filii Ettel, filii Phakarath, filii Sabaim, filii Emim. Omnes Nethinim et filii servorum Salomonis, trecenti nonaginta duo. Et hii ascenderunt a Thelmeleth, Thelaresa, Charoub, Heron, Iemir, et non potuerunt renuntiare domos patrum eorum et semen eorum, si ab Israel sunt. Filii Dalaia, filii Tobia, filii Necoda, sexcenti quadraginta duo. Et a sacerdotibus: filii Ebia, filii Akkos, filii Barzillai, quia acceperunt uxores ex filiabus Barzillai Galaaditis, et vocati sunt nomine eorum. Hi quaesiverunt scripturam suam genealogiae, et non inventa est, et exclusi sunt a sacerdotio. Et dixit athersastha, ut non edant de sancto sanctorum, donec surgat sacerdos illuminans. Et facta est omnis ecclesia velut quattuor myriades

duo milia trecenti sexaginta. Praeter servos eorum et ancillas eorum, hi septem milia trecenti triginta septem, et cantantes masculini et cantantes feminae, ducenti quadraginta quinque. Asini duo milia septingenti. Et a parte principum patrum dederunt in opus Neemiae in thesaurum aureos mille, phialas quinquaginta, et chothonoth sacerdotum triginta. Et a principibus patrum dederunt in thesauros operis auri numismatis duas myriadas, et argenti minas bis mille trecentas. Et dederunt reliqui populi auri duas myriadas, et argenti minas bis mille ducentas, et chothonoth sacerdotum sexaginta septem. Et sederunt sacerdotes et Levitae et ianitores et cantantes et qui de populo et Nathinim et omnis Israel in urbibus suis.

18

Et pervenit mensis septimus, et filii Israel erant in urbibus suis, et congregatus est omnis populus ut vir unus in latitudine ante portam aquae, et dixerunt Esdrae scribae ut afferret librum legis Moysi, quem mandavit Dominus Israeli. Et attulit Esdras sacerdos legem coram ecclesia a viro usque ad mulierem, et omnis intelligens ad audiendum, in die una mensis septimi. Et legit in eo ab hora illuminandi solem usque ad dimidium diei, coram viris et mulieribus, et ipsi intelligebant, et aures omnis populi ad librum legis erant. Et stetit Esdras scriba super suggestum ligneum, et steterunt iuxta eum Mattathias, et Samaias, et Ananias, et Urias, et Chelkia, et Maasia ex dextris eius, et ex sinistris Phadaias, et Misael, et Melchias, et Asom, et

Asabadma, et Zacharias, et Mesollam. Et aperuit Esdras librum coram omni populo, quia ipse erat supra populum, et factum est cum aperuit illum, stetit omnis populus. Et benedixit Esdras Dominum Deum magnum, et respondit omnis populus, et dixerunt: Amen, elevantes manus suas, et incurvaverunt se et adoraverunt Domino in faciem super terram. Et Iosue et Banaias et Sarabias populum in legem instruebant, et populus in statione sua stabat. Et legerunt in libro legis Dei, et docebat Esdras, et distinxit in scientia Domini, et intellexit populus in lectione. Et dixit Neemias et Esdras sacerdos et scribe, et Levitae, et instruentes populum, et dixerunt omni populo: dies sancta est Domino Deo nostro, ne lugeatis neque fleatis, quia flebat omnis populus ut audiverunt verba legis. Et dixit illis: Ite, edite pingua et bibite dulcia, et mittite portiones iis qui non habent, quia sancta est dies Domino nostro; et nolite contristari, quia Dominus est fortitudo nostra. Et Levitae silentium faciebant omni populo, dicentes, Tacete, quia dies sanctus est, et nolite affligi. Et abiit omnis populus ut ederet et biberet, et ut mitteret portiones, et ut faceret laetitiam magnam, quia intellexerunt verba quae eis notum fecit. Et in die secunda congregati sunt principes patrum cum omni populo, sacerdotes et Levitae ad Esdram scribam, ut constituerent omnia verba legis. Et invenerunt scriptum in lege, quam mandavit Dominus Moysi, ut habitent filii Israel in tabernaculis in festo mense septimo. Et ut signent tubis in omnibus civitatibus eorum et in Hierusalem, et dixit Esdras: Exite in montem, et afferte folia oleae, et folia lignorum cupressinorum, et folia myrtae, et folia palmarum, et folia ligni densi, ad faciendas tabernaculas secundum scriptum.

Et exivit populus, et attulerunt, et fecerunt sibi tabernacula, vir super tectum suum, et in atriis eorum, et in atriis domus Dei, et in plateis civitatis, et usque ad portam Ephraim. Et fecit omnis ecclesia, qui reversi erant a captivitate, tabernacula, et sederunt in tabernaculis, quia non fecerant a diebus Iesu filii Nun sic filii Israel usque ad diem illum, et facta est laetitia magna. Et legit in libro legis Dei cotidie a die prima usque ad diem ultimam, et fecerunt festum septem diebus, et die octava exodium secundum iudicium.

19

Et in die vicesima et quarta mensis huius congregati sunt filii Israel in ieiunio et in saccis et cinere super capita sua. Et separati sunt filii Israel ab omni filio alieno, et steterunt et confessi sunt peccata sua, et iniquitates patrum suorum. Et steterunt super statione sua, et legerunt in libro legis Domini Dei sui, et erant confitentes Domino et adorantes Dominum Deum suum. Et stetit super ascensu Levitarum Iesus et filii Kadmiel, Sechenia filius Sarabiae, filii Chenani, et clamaverunt voce magna ad Dominum Deum eorum. Et dixerunt Levitae Iesus et Kadmiel: Surgite, benedicite Dominum Deum nostrum ab aevo et usque ad aevum, et benedicent nomen gloriae tuae, et exaltabunt super omni benedictione et laude. Et dixit Esdras: Tu es ipse Dominus solus; tu fecisti caelum et caelum caeli, et omnem stationem eorum, terram et omnia quaecumque sunt in ea, maria et omnia quae in eis sunt, et tu vivificas omnia, et tibi

adorant exercitus caelorum. Tu es Dominus Deus, tu elegisti Abram et eduxisti eum e terra Chaldaeorum, et imposuisti ei nomen Abraham. Et invenisti cor eius fidele coram te, et disposuisti cum eo pactum dare ei terram Chananaorum, et Hettaeorum, et Amorrhaeorum, et Pherezaeorum, et Iebusaeorum, et Gergesaeorum, et semini eius, et statuisti verba tua, quia iustus es. Et vidisti humiliationem patrum nostrorum in Aegypto, et clamorem eorum audivisti ad mare Rubrum. Et dedisti signa et prodigia in Aegypto in Pharaonem et in omnes servos eius et in omnem populum terrae eius, quia cognovisti quia superbe egerunt contra eos, et fecisti tibi nomen sicut dies haec. Et mare rupisti coram eis, et transierunt in medio maris in siccitate, et persequentes eos iecisti in profundum velut lapidem in aqua valida. Et in columna nubis duxisti eos interdiu, et in columna ignis noctu, ut illuminares eis viam in qua irent. Et super montem Sina descendisti, et locutus es ad eos ex caelo, et dedisti eis iudicia recta et leges veritatis, praecepta et mandata bona. Et sabbatum tuum sanctum notum fecisti eis, praecepta et mandata et legem mandasti eis per manum Moysi servi tui. Et panem ex caelo dedisti eis in sustentationem eorum, et aquam e petra eduxisti eis ad sitim eorum sedendam, et dixisti eis intrare ut hereditarent terram super quam extendisti manum tuam ad dandum eis. Et ipsi et patres nostri superbe egerunt, et induraverunt cervicem suam, et non audierunt mandata tua. Et abnuerunt audire, et non meminerunt mirabilium tuorum quae fecisti cum eis, et induraverunt cervicem suam, et dederunt principium revertendi in servitutem suam in Aegypto; et tu Deus misericors et miserator, longanimis et multae misericordiae, et

non dereliquisti eos. Adhuc autem et fecerunt sibi vitulum conflatilem, et dixerunt: Hi dei qui eduxerunt nos ex Aegypto, et fecerunt irrationes magnas. Et tu in misericordiis tuis multis non dereliquisti eos in deserto; columnam nubis non avertisti ab eis die ad ducendum eos in via, et columnam ignis nocte ad illuminandam eis viam in qua ambulant. Et spiritum tuum bonum dedisti ad instruendum eos, et manna tuum non subtraxisti ab ore eorum, et aquam dedisti eis in siti eorum. Et quadraginta annos nutristi eos in deserto; non defecisti eis quicquam, vestimenta eorum non inveteraverunt, et pedes eorum non rupti sunt. Et dedisti eis regna, et populos divisisti eis, et hereditaverunt terram Sehon regis Hesebon, et terram Og regis Basan. Et filios eorum multiplicasti sicut stellas caeli, et introduxisti eos in terram quam dixisti patribus eorum, et hereditaverunt eam. Et extrivisti coram eis habitantes terram Chananaeorum, et dedisti eos in manus eorum et reges eorum et populos terrae, ut facerent eis quod placitum erat coram eis. Et ceperunt urbes munitas, et possederunt domos plenas omnium bonorum, lacus excisos, vineas et oliveta, et omnem arborem fructiferam in multitudine, et comederunt et saturati sunt et impinguati sunt, et deliciis affluerunt in bonitate tua magna. Et mutaverunt et recesserunt a te, et proiecerunt legem tuam post corpus suum, et prophetas tuos occiderunt, qui testificati sunt in eis ut converterent eos ad te, et fecerunt irrationes magnas. Et dedisti eos in manum opprimientium eos, et oppresserunt eos, et clamaverunt ad te in tempore afflictionis eorum, et tu ex caelo tuo audivisti, et in misericordiis tuis magnis dedisti eis servatores, et servasti eos e manu opprimientium eos. Et cum

requieverunt, reversi sunt ad faciendum malum coram te, et dereliquisti eos in manus inimicorum eorum, et dominati sunt in eis, et iterum clamaverunt ad te, et tu ex caelo audivisti, et liberasti eos in misericordiis tuis multis. Et testificatus es illis ut converterentur ad legem tuam, et non audierunt, sed in praeceptis tuis et iudiciis tuis peccaverunt, quae faciens ea homo vivet in eis, et dederunt dorsum non oboedientem, et cervicem eorum induraverunt et non audierunt. Et traxisti super eos annos multos, et testificatus es eis in spiritu tuo per manum prophetarum tuorum, et non aures praebuerunt, et dedisti eos in manum populorum terrae. Et tu in miserationibus tuis multis non fecisti eos ad consummationem, et non dereliquisti eos, quia fortis es et misericors et miserator. Et nunc, Deus noster fortis, magne, potens et terribilis, custodiens foedus tuum et misericordiam tuam, ne diminuatur coram te omnis labor qui invenit nos et reges nostros et principes nostros et sacerdotes nostros et prophetas nostros et patres nostros et in omni populo tuo, a diebus regum Assur usque ad diem hanc. Et tu iustus es in omnibus quae venerunt super nos, quia veritatem fecisti, nos autem peccavimus, Et reges nostri et principes nostri et sacerdotes nostri et patres nostri non fecerunt legem tuam, et non attenderunt mandata tua et testimonia tua quae testificatus es eis. Et ipsi in regno tuo et in bonitate tua multa, quam dedisti illis, et in terra lata et pingui, quam dedisti coram illis, non servierunt tibi, et non averterunt se ab studiis ipsorum malis. Ecce hodie servi sumus, et terra quam dedisti patribus nostris ad edendum fructum eius et bona eius, ecce servi sumus super eam, et fructus eius multi sunt. Regibus quibus dedisti super nos

in peccatis nostris, et super corpora nostra dominantur, et in pecoribus nostris sicut placitum illis, et in tribulatione magna sumus.

20

Et in omnibus his nos disponimus fidem, et scribimus, et obsignant principes nostri, Levitae nostri, sacerdotes nostri. Et super sigillantes Neemias Artasastha filius Achaliae, et Sedekias filius Araiae, et Azariah, et Jeremiah Phassur, Amaria, Melchia, Attous, Sebani, Malouch, Iram, Meramoth, Abdia, Daniel, Gannathon, Baruch. Meshullam, Abijah, Mijamin, Maazia, Belgai, Samaia hi sacerdotes. Et Levitae, Ieshua filius Azaniae, Banaias ex filiis Henadad, Cadmihel et fratres eius, Sabania, Odouia, Kalitan, Phelia, Anan, Micha, Rehob, Impietatis, Zakchor, Sarabiae, Sebania, Odum, filii Banoua Principes populi: Phoros, Phath Moab, Elam, Zathouia, filii Bani, Asgad, Bebai, Adania, Bagoi, Hedin, Ater, Ezechias, Azur, Hodouia, Esam, Besi, Arif, Anathoth, Nobai, Magnivox, Meshullam, Azir, Mesozeabel, Zadok, Jaddua, Phaltia, Anan, Anaea, Hoshea, Hananiah, Hasshub, Area triturationis, galea, Sobek. Rehum, Essabana, Maaseiah. et Aia, Ainan, Enam, Malouch, Hiram, Baana, Et reliqui populi, sacerdotes, Levitae, ianitores, cantores, Nathinim, et omnes qui accedunt a populis terrae ad legem Dei, uxores eorum, filii eorum, filiae eorum, omnes scientes et intellegentes, Roborabant fratres suos, et maledicebant eos, et intraverunt in maledictionem et in iusiurandum ut ambulant in lege Dei,

quae data est in manu Moysi servi Dei, ad custodiendum et faciendum omnia mandata Domini, et iudicia eius, et praecepta eius. Et ne daremus filias nostras populis terrae, et filias eorum non acciperemus filiis nostris, Et populi terrae qui ferunt emptiones et omnem venditionem in die sabbati ad vendendum, non ememus ab eis in sabbato et in die sancta, et remitteremus annum septimum et exactionem omnis manus. Et statuimus super nos praecepta ut daremus super nos tertiam partem didrachmi per annum in ministerium domus Dei nostri, In panes propositionis, et sacrificium continuum et in holocaustum continuum sabbatorum, noviluniarum, in festas et in sancta, et ea de peccato, ad expiandum pro Israel, et in opera domus Dei nostri. Et sortes iecimus de sorte lignorum portationis, sacerdotes et Levitae et populus, ut inferrent in domum Dei nostri, in domum patrum nostrorum, temporibus statutis, annum post annum, ad incendendum super altare Domini Dei nostri, sicut scriptum est in lege, Et afferre primitias terrae nostrae, et primitias fructus omnis arboris, annum secundum annum, in domum Domini, Et primogenita filiorum nostrorum et pecorum nostrorum, sicut scriptum est in lege, et primogenita boum nostrorum et gregum nostrorum afferre in domum Dei nostri, sacerdotibus ministrantibus in domo Dei nostri. Et primitias frumenti nostri, et fructum omnis arboris, vini et olei, feremus sacerdotibus in thesaurum domus Dei, et decimam terrae nostrae Levitis; et ipsi Levitae decimantes in omnibus civitatibus servitutis nostrae. Et erit sacerdos filius Aaron cum Levita in decima Levitae, et Levitae ferent decimam decimae in domum Dei nostri, in gazophylacia, in domum Dei. Quia in

thesauros inferent filii Israel et filii Levi primitias frumenti et vini et olei, et ibi sunt vasa sancta, et sacerdotes et ministri et portarii et cantores, et non derelinquemus domum Dei nostri.

21

Et sederunt principes populi in Hierusalem, et reliqui populi miserunt sortes ut afferrent unum de decem ad sedendum in Hierusalem civitate sancta, et novem partes in civitatibus. Et benedixit populus omnes viros qui sponte sua habitare voluerunt in Hierusalem. Et hi principes terrae qui sederunt in Hierusalem et in urbibus Iuda sederunt, vir in possessione sua in urbibus eorum Israel, sacerdotes et Levitae et Nathinaei et filii servorum Salomonis, Et in Hierosolyma sederunt a filiis Iuda et a filiis Benjamin. A filiis Iuda: Athaia filius Aziae, filius Zachariae, filius Samariae, filius Saphathiae, filius Maleleeli, et a filiis Phares. Et Maasias filius Baruch, filius Chalazae, filius Oziae, filius Adaiae, filius Joarib, filius Zachariae, filius Shelonitis. Omnes filii Phares qui sedebant in Hierusalem, quadringenti sexaginta octo viri fortitudinis. Et hii filii Benjamin: Selo filius Mesulam, filius Ioad, filius Phadaia, filius Coleia, filius Maasiu, filius Ethiel, filius Iesia. Et post eum Geba, Seli, nongenti viginti octo. Et Joel filius Zechri episcopus super eos, et Judas filius Hasenuah ab urbe secundus. A sacerdotibus, et Iadia filius Ioarib, Iachin. Seraiah filius Elchiaie, filius Mesullam, filius Sadduc, filius Marioth, filius Aitoth, coram domo Dei. Et fratres eorum facientes opus domus octingenti

viginti duo, et Adaia filius Ieroam filii Pelaliae filii Amasai, filius Zachariae filius Passhur filius Melchiae, et fratres eius principes patriarum, ducenti quadraginta duo, et Amasias filius Esdriel filii Mesarimith filii Emmer, et fratres eius potentes ad proelium, centum viginti octo; et episcopus eorum Badiel, filius magnorum. Et ex Levitis, Samaia filius Esrikam, Matthanias filius Micha. Et Iobab filius Samoui, ducenti octoginta quattuor. Et portarii Akub, Telamin, et fratres eorum, centum septuaginta duo. Et episcopus Levitarum filius Bani, filius Ozi, filius Hasabiae, filius Micha, de filiis Asaph cantorum coram opere domus Dei, quia mandatum regis ad eos pertinebat. Et Phathaia filius Baseza ad manum regis erat in omni re populi, Et ad villas in agro eorum, et de filiis Iuda sederunt in Cariatharboc. et in Iesu, et in Beersabee Et villae eorum Lachis et agri eius, et castra posuerunt in Beersabee. Et filii Benjamin a Geba, Machmas. Et de Levitis portiones Iudae Beniamini.

22

Et hi sacerdotes et Levitae qui ascenderunt cum Zorobabel filio Salathiel et Iesu: Saraia, Ieremia, Esdra. Amaria, Malouch, Sechenia, Hi principes sacerdotum et fratres eorum in diebus Iesu. Et Levitae: Iesus, Banui, Kadmiel, Sarabia, Iodae, Matthanias super laudes, ipse et fratres eorum in divisiones. Et Iosue genuit Ioakim, et Ioakim genuit Eliasib, et Eliasib Iodae. Et Ioiadae genuit Ionathan, et Ionathan genuit Iadou. Et in diebus Joakim fratres eius sacerdotes et principes familiarum: Saraiae, Amaria;

Jeremiae, Auania. Ad Ezram Meshullam, ad Amariam Johanan. Amalucho, Jonathan, Secheniae, Ioseph, Aro Mannas, Meraioth Elcai. Adadae, Zacharias, Ganathoth, Mesolam Abiae Zechri, Miamin Maadai, Pelethitae balgas Samuel, Semiae Jonathan. Ioarib, Matthanai Privato, Ozi. Salai, kallai, Amek, Abed, Ad Elciam Asabias Isdeii, Nathanael Levitae in diebus Eliashib, Joiada, et Joah, et Johanan, et Jaddua scripti sunt principes familiarum, et sacerdotes in regno Darii Persae. Filii autem Levi principes familiarum scripti sunt in libro verborum dierum, et usque ad dies Ioanan filii Elisoue. Et principes Levitarum, Asabia et Sarabia et Iesus et filii Kadmiel et fratres eorum coram eis ad hymnum laudandum secundum praeceptum David hominis Dei, vices contra vices. Cum congregarem ianitores in diebus Joakim filii Jesu filii Josedek, et in diebus Neemiae, et Esdrae sacerdotis scribae. Et in dedicatione muri Hierosolymae quaesiverunt Levitas in locis eorum ut adducerent eos in Hierosolymam, ad faciendam dedicationem et laetitiam in gratiarum actione, et in cantibus cum cymbalantibus, et psalteriis, et lyris. Et congregati sunt filii cantorum et de regione circum circa in Hierusalem, et de villis. et ex agris, quia villae aedificaverunt sibi cantores circa Hierusalem. Et purificati sunt sacerdotes et Levitae, et purificaverunt populum et ianitores et murum. Et adduxerunt principes Iudae super murum, et statuerunt duos choros laudationis magnos, et transierunt a dextris super murum sterquilinii. Et ierunt post eos Hoshea et dimidia pars principum Iudae, et Azarias et Esdras et Mesollam, et Iuda et Benjamin et Samaias et Ieremias. Et de filiis sacerdotum cum tubis: Zacharias filius Ionathan, filius Samaiae,

filius Matthaniae, filius Michaeae, filius Zacchur, filius Asaph, Et fratres eius: Samaia, et Oziel, Gelol, Iama, Aia, Nathanael, et Iuda, Hanani, ad laudandum in canticis David hominis Dei; et Esdras scribe ante eos ad portam. ad laudandum contra eos, et ascenderunt per scalas urbis David in ascensu muri supra domum David et usque ad portam aquae Ephraim, et super portam piscium, et turri Hanameel, et usque ad portam ovium. Et auditi sunt cantores, et recensiti sunt. Et sacrificaverunt in die illa sacrificia magna, et laetati sunt, quia Deus laetificavit eos magnopere; et mulieres eorum et filii eorum laetati sunt, et audita est laetitia in Hierusalem e longinquo. Et constituerunt in die illa viros super gazophylacia, ad thesauros, ad primitias, et ad decimas, et ad ea quae collecta sunt in eis a principibus civitatum, portiones sacerdotibus et Levitis, quia laetitia erat in Iuda super sacerdotes et super Levitas qui stabant. Et servaverunt custodias Dei eorum et custodias purificationis, et cantores et ianitores, secundum praecepta David et Salomonis filii eius. Quod in diebus David Asaph ab initio primus cantantium fuit et hymnum et laudem Deo dedit Et omnis Israel in diebus Zorobabel et in diebus Neemiae dabant portiones cantorum et ianitorum, rationem diei in die suo, et sanctificabant Levitis, et Levitae sanctificabant filiis Aaron.

23

In illa die lectum est in libro Moysis in auribus populi, et inventum est scriptum in eo, ut non intrarent Ammanitae et

Moabitae in ecclesiam Dei usque in saeculum, Quia non occurrerunt filiis Israel cum pane et aqua, et conduxerunt contra eum Balaam ut malediceret, sed convertit Deus noster maledictionem in benedictionem. Et factum est cum audivissent legem, ut separaretur omnis epimictus ab Israel. Et ante hoc Eliasib sacerdos, habitans in gazofilacio domus Dei nostri, propinquans Tobiae. Et fecit sibi gazophylacium magnum, et ibi erant prius deponentes manna et tus et vasa, et decimam frumenti et vini et olei, mandatum Levitarum et cantorum et ianitorum, et primitias sacerdotum. Et in hoc omni non eram Hierosolymis, quia anno tricesimo secundo Artaxerxis regis Babylonis ad regem veni, et post finem dierum petivi a rege. Et veni in Hierusalem, et intellexi malitiam quam fecit Eliasib pro Tobia, ut faceret ei gazofilacium in atrio domus Dei. Et malum mihi apparuit valde, et ieci omnia vasa domus Tobiae foras a gazophylacio. Et dixi, et purificaverunt gazophylacia, et reposui ibi vasa domus Dei, manna et tus. Et cognovi quod portiones Levitarum non datae sunt, et fugerunt unusquisque in agrum suum, Levitae et cantantes qui faciebant opus. Et contendi cum ducibus, et dixi: Propter quid relictas domus Dei? Et congregavi eos, et statui eos super statione eorum. Et omnis Iuda attulit decimam tritici et vini et olei in thesauros Super manum Selemiae sacerdotis, et Sadoc scribae, et Phadaiae ex Levitis, et super manum eorum Anan filius Zacchur, filius Matthaniae, quia fideles reputati sunt, super eos dividere fratribus eorum. Memento mei, Deus, in hac, et non deleatur misericordia mea quam feci in domo Domini Dei. In diebus illis vidi in Iuda calcantes torcularia in sabbato, et ferentes manipulos, et

onerantes super asinos vinum et uvas et ficus et omne onus, et ferentes in Hierusalem in die sabbati, et testificatus sum in die venditionis eorum. Et sederunt in ea ferentes piscem et omnem venditionem, vendentes sabbato filiis Iuda et in Hierusalem. Et pugnavi cum filiis Iudae liberis, et dixi eis: Quis verbum hoc malum, quod vos facitis, et profanatis diem sabbati? Nonne ita fecerunt patres vestri, et attulit super eos Deus noster et super nos omnia mala haec et super civitatem hanc? Et vos additis iram super Israel profanando sabbatum? Et factum est, quando portae in Hierusalem ante sabbatum constitutae sunt, et dixi, et clauserunt portas, et dixi ut non aperirentur usque post sabbatum, et ex pueris meis statui super portas, ut non tollerentur onera in die sabbati. Et omnes pernoctaverunt, et venditionem fecerunt extra Ierusalem semel et bis. Et testificatus sum apud eos, et dixi ad eos: Quare vos pernoctatis ante murum? Si iterum hoc feceritis, extendam manum meam in vos. Ab tempore illo non venerunt in sabbato. Et dixi Levitis, qui purificabantur et veniebant custodientes portas, ut sanctificarent diem sabbati. Propter haec memento mei, Deus, et parce mihi secundum multitudinem misericordiae tuae. Et in diebus illis vidi Iudaeos qui duxerunt uxores Asdoditas, Ammonitas, Moabitas, Et filii eorum dimidium Azoticam loquentes erant, et non poterant Iudaice loqui. Et pugnavi cum eis, et maledixi eos, et percussi inter eos uiros, et nudaui eos, et adiuraui eos in Deo: Si dederitis filias uestras filiis eorum, et si acceperitis de filiabus eorum filiis uestris. Nonne sic peccavit Salomon rex Israel? Et in gentibus multis non erat rex similis ei, et amatus Deo erat, et dedit eum Deus in regem super omnem

Israel, et hunc declinaverunt mulieres alienae. Et vestrum non audiamus facere omnem malit Et e filiis Joiada Elisub sacerdotis magni, sponsi Sanballat Horonitis, expuli eum a me. Memento illis, Deus, super pollutione sacerdotii et foedere sacerdotii et Levitarum. Et mundavi eos ab omni alienatione, et statui ephemerias sacerdotibus et Levitis, vir secundum opus suum. Et donum lignorum portantium in temporibus statutis, et in primitiis. Memento mei, Deus noster, in bonum.

Zachariae

1

In mense octavo anni secundi super Darium, factum est verbum Domini ad Zachariam, filium Barachiae filii Addo, prophetam, dicens,

Iratus est Dominus super patres vestros ira magna, Et dices ad eos: Haec dicit Dominus omnipotens: Convertimini ad me, dicit Dominus exercituum, et convertar ad vos, dicit Dominus exercituum. Et nolite fieri sicut patres vestri, quibus incusaverunt eos prophetae antea dicentes: Haec dicit Dominus omnipotens: Convertimini a viis vestris malis et a studiis vestris malis. Et non audierunt, et non attenderunt ut audirent me, dicit Dominus.

Patres vestri ubi sunt, et prophetae? Num in aeternum vivent? Verba autem mea et leges meas accipite, quanta ego mando in spiritu meo servis meis prophetis, qui comprehenderunt patres

vestros, et responderunt ac dixerunt: Sicut praecepit Dominus omnipotens ut faceret nobis secundum vias nostras et secundum studia nostra, sic fecit nobis.

Die quarta et vicesima, mense undecimo, hic est mensis Sabat, anno secundo sub Dario, factus est sermo Domini ad Zachariam filium Barachiae filii Addo prophetam, dicens,

Vidi noctem, et ecce vir ascendens super equum rufum, et hic stabat inter montes umbrosos, et post eum equi rufi et cani et varii et albi. Et dixi, Quid sunt hi, Domine? Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me, Ego ostendam tibi quid sint haec. Et respondit vir qui stabat inter montes, et dixit ad me: Hi sunt quos misit Dominus circumire terram. Et responderunt angelo Domini qui stabat inter montes, et dixerunt: Perambulavimus omnem terram, et ecce omnis terra habitatur et quiescit.

Et respondit angelus Domini, et dixit: Domine omnipotens, usque quo non misereberis Hierusalem et civitates Iudae, quas despexisti iam hoc septuagesimo anno? Et respondit Dominus omnipotens angelo loquenti in me verbis bonis et verbis consolatoriis. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me: Exclama dicens: Haec dicit Dominus omnipotens: Zelatus sum Hierusalem et Sion zelo magno.

Et ira magna irascor super gentes illas quae coniungunt in oppugnationem, pro quibus quidem ego iratus sum pauca, ipsi autem coniunxerunt in oppugnationem ad mala. Propterea haec

dicit Dominus: Revertar super Hierusalem in misericordia, et domus mea aedificabitur in ea, dicit Dominus omnipotens, et mensura extendetur super Hierusalem adhuc. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me: Adhuc exclama dicens: Haec dicit Dominus omnipotens: Adhuc diffundentur civitates bonis, et miserebitur Dominus adhuc Sion, et eliget iterum Hierusalem.

2

Et levavi oculos meos, et vidi, et ecce quattuor cornua. Et dixi ad angelum qui loquebatur in me: Quid sunt haec, domine? Et dixit ad me: Haec sunt cornua quae dispergerunt Iudam et Israelem et Hierusalem. Et ostendit mihi Dominus quattuor fabros. Et dixi: Quid isti veniunt facere? Et dixit: Haec cornua, quae disperserunt Iudam et Israel, fregerunt, et nemo eorum levavit caput; et exierunt isti ad acuendum ea in manus eorum, quattuor cornua, gentes quae elevantes cornu super terram Domini ad dispergendum eam.

Et levavi oculos meos et vidi, et ecce vir, et in manu eius funiculus geometricus. Et dixi ad eum: Quo tu vadis? Et dixit ad me: Metiri Ierusalem, ut videam quanta latitudo eius est, et quanta longitudo. Et ecce angelus qui loquebatur mecum stabat, et angelus alter exhibat in occursum eius, Et dixit ad eum dicens: Curre et loquere ad iuvenem illum dicens: Sicut vici inhabitabitur Hierusalem a multitudine hominum et iumentorum in medio eius.

et ego ero ei, dicit Dominus, murus ignis in circuitu, et in gloriam ero in medio eius.

O o, fugite a terra Aquilonis, dicit Dominus, quia ex quattuor ventis caeli congregabo vos, dicit Dominus. In Zion salvamini, qui habitatis in filia Babylonis. Quia haec dicit Dominus omnipotens: post gloriam misit me ad gentes quae spoliaverunt vos, quia qui tangit vos sicut qui tangit pupillam oculi sui. Quia ecce ego infero manum meam super eos, et erunt spolia servientibus eis, et cognoscetis quod Dominus omnipotens misit me.

Gaude et laetare, filia Sion, quia ecce ego venio et habitabo in medio tui, dicit Dominus. Et confugient gentes multae ad Dominum in die illa, et erunt ei in populum, et habitabunt in medio tui, et cognosces quod Dominus omnipotens misit me ad te. Et hereditabit Dominus Iudam portionem eius in terra sancta, et eliget adhuc Hierosolymam. Revereat omnis caro a facie Domini, quia exsuscitatus est ex nubibus sanctis eius.

3

Et ostendit mihi Dominus Iesum sacerdotem magnum stantem pro facie nuntii Domini, et diabolus stabat a dextris eius ut ei opponeretur. Et dixit Dominus ad diabolum: Increpet Dominus te, diabole, et increpet Dominus te, qui elegit Hierusalem. Nonne ecce hoc est ut titio extractus ex igne?

Et Iosue erat indutus vestimentis sordidis, et stabat coram nuntio. Et respondit et dixit ad eos qui stabant ante faciem eius, dicens: Auferte vestimenta sordida ab eo. Et dixit ad eum: Ecce abstuli iniquitates tuas. Et induite eum vestem talarem. Et ponite cidarin puram super caput eius, et posuerunt cidarin puram super caput eius, et circumdederunt eum vestimentis, et angelus Domini stabat. Et testificatus est angelus Domini ad Iesum dicens, Haec dicit Dominus omnipotens: Si in viis meis ambulaveris et praecepta mea custodieris, tu quoque domum meam iudicabis; et si atrium meum custodieris, dabo tibi eos qui versantur in medio stantium istorum.

Audi profecto, Iosue sacerdos magne, tu et vicini tui qui sedent ante faciem tuam, quia viri portentorum observatores sunt, quia ecce ego adduco servum meum Orientem. Quia lapis quem dedi ante faciem Iesu, super lapidem unum septem oculi sunt, ecce ego fodio foveam, dicit Dominus omnipotens, et tractabo omnem iniquitatem terrae illius in die una. In die illa, dicit Dominus omnipotens, convocabit unusquisque proximum suum sub vite et sub ficu.

4

Et reversus est angelus qui loquebatur in me, et excitavit me eo modo quo excitatur homo ex somno suo.

Et dixit ad me: Quid tu vides? Et dixi: Vidi, et ecce candelabrum

aureum totum, et lucerna super illud, et septem lucernae super illud, et septem fistulae lampadibus quae super illud sunt. Et duae olivae super eam, una a dextris candelabri eius, et una a sinistris. Et interrogavi et dixi ad angelum qui loquebatur in me dicens: Quid sunt haec, domine? Et respondit angelus qui loquebatur in me, et dixit ad me dicens: Non cognoscis quid sint haec? Et dixi: Non, domine. Et respondit et dixit ad me dicens: Hic est sermo Domini ad Zorobabel dicens: Non in potentia magna neque in fortitudine, sed in spiritu meo, dicit Dominus omnipotens.

Quis es tu, mons magne, qui ante faciem Zorobabel est ad succedendum? Et efferam lapidem hereditatis, aequalitatem gratiae, gratiam eius.

Et factus est sermo Domini ad me dicens, Manus Zorobabel fundaverunt domum hanc, et manus eius perficient eam, et cognosces quoniam Dominus omnipotens misit me ad te. Quia quis contempsit in dies paucos? et gaudebunt, et videbunt lapidem stanneum in manu Zorobabel; septem hi oculi sunt qui respiciunt super omnem terram.

Et respondi et dixi ad eum: Quid sunt duae oleae hae, quae ex dextris candelabri et ex sinistris? Et interrogavi secundo et dixi ad eum: Quid sunt duo rami olivarum qui in manibus duorum candelabrorum aureorum sunt, qui effundunt et reducant urceolas aureos? Et dixit ad me: Non scis quid sint haec? Et dixi: Non, domine. Et dixit, Hi duo filii pinguedinis astant Domino

totius terrae.

5

Et reversus sum et levavi oculos meos et vidi, et ecce falx volans. Et dixit ad me: Quid tu vides? Et dixi: Ego video falcem volantem, longitudinis cubitorum viginti et latitudinis cubitorum decem. Et dixit ad me: Haec est maledictio quae procedit super faciem omnis terrae, quia omnis fur ex hoc usque ad mortem vindicabitur, et omnis periurus ex hoc vindicabitur.

Et exferam illud, dicit Dominus omnipotens, et intrabit in domum furis et in domum iurantis nomini meo super mendacio, et destruet in medio domus eius, et consumet eum et ligna eius et lapides eius.

Et egressus est angelus qui loquebatur in me, et dixit ad me: Leva oculos tuos et vide hoc quod egreditur. Et dixi: Quid est? Et dixit: Haec est mensura quae procedit. Et dixit: Haec est iniquitas eorum in omni terra. Et ecce talentum plumbi elevatum, et ecce mulier una sedebat in medio mensurae. Et dixit: Haec est iniquitas, et iecit eam in medium mensurae, et iecit lapidem plumbi in os eius. Et levavi oculos meos et vidi, et ecce duae mulieres exeuntes, et spiritus in alis earum, et hae habebant alas upupae, et sustulerunt mensuram inter terram et inter caelum. Et dixi ad angelum qui loquebatur in me: Quo istae ferunt mensuram? Et dixit ad me aedificare illi domum in terra

Babylonis, et praeparare, et ponent illud ibi super praeparationem eius.

6

Et reversus sum, et levavi oculos meos, et vidi, et ecce quattuor currus procedentes ex medio duorum montium, et montes erant montes aenei. In curru primo equi rufi, et in curru secundo equi nigri. Et in curru tertio equi albi, et in curru quarto equi varii grisei. Et respondi et dixi ad angelum qui loquebatur in me: Quid sunt haec, domine?

Et respondit angelus qui loquebatur in me, et dixit: Haec sunt quattuor venti caeli, qui exeunt ut stent coram Domino totius terrae. In quo erant equi nigri, exhibant in terram Aquilonis, et albi exhibant post eos, et varii exhibant in terram Austri, Et grisii exhibant, et spectabant ut irent et circumirent terram, et dixit: Ite et circumite terram, et circumierunt terram.

Et clamavit et locutus est ad me, dicens: Ecce, qui exeunt in terram Aquilonis requiescere fecerunt iram meam in terra aquilonis.

Et factum est verbum Domini ad me dicens, Cape ea ex captivitate a principibus, et a utilibus eius, et ab his qui cognoverunt eam, et intrabis tu in die illa in domum Iosiae filii Sophoniae, qui venit ex Babylone. Et accipies argentum et

aurum, et facies coronas, et impones super caput Iesu filii Iosedec, sacerdotis magni. Et dices ad eum: Haec dicit Dominus omnipotens: Ecce vir, Oriens nomen eius, et subter eum orietur, et aedificabit domum Domini.

Et ipse accipiet virtutem, et sedebit, et regnabit super thronum suum, et erit sacerdos a dextris eius, et consilium pacificum erit inter ambos.

Corona autem erit iis qui perdurant, et iis qui utiles eius sunt, et iis qui cognoverunt eam, et in gratiam filii Sophoniae, et in psalmum in domo Domini. Et qui longe ab eis sunt venient, et aedificabunt in domo Domini, et cognoscetis quia Dominus omnipotens misit me ad vos; et erit, si audientes audieritis vocem Domini Dei vestri.

7

Et factum est in quarto anno Darii regis, factum est verbum Domini ad Zachariam die quarta mensis noni, qui est Chislev. Et emisit in Bethel Sarasar et Arbeser rex et viri eius ad expiandum Dominum. dicens ad sacerdotes qui in domo Domini omnipotentis sunt, et ad prophetas, dicens: ingressum est hic in mense quinto sanctuarium, sicut fecit iam per annos sufficientes.

Et factum est verbum Domini potestatum ad me dicens, Dixi ad

omnem populum terrae et ad sacerdotes, dicens: Si ieiunaveritis aut planxeritis in quintis aut in septimis, et ecce septuaginta annos, nonne ieiunium ieiunavistis mihi? Et si edatis aut bibatis, nonne vos editis et bibitis? Nonne haec verba sunt quae locutus est Dominus per manus prophetarum priorum, quando erat Hierusalem habitata et prosperans, et civitates in circuitu eius, et montana et plana habitabantur?

Et factum est verbum Domini ad Zachariam dicens, Haec dicit Dominus omnipotens: Iudicium iustum iudicate, et misericordiam ac miserationem facite unusquisque erga fratrem suum,

Et viduam et orphanum et peregrinum et pauperem ne opprimatis, et malitiam unusquisque fratris sui ne meminerit in cordibus vestris.

Et non obedierunt ut attenderent, et dederunt tergum insaniens, et aures suas aggravaverunt ne audirent. Et cor eorum statuerunt inoboediens ut non audirent legem meam, et verba quae misit Dominus omnipotens in spiritu suo per manus prophetarum priorum, et facta est ira magna a Domino omnipotente. Et erit: quemadmodum dixit et non audierunt, sic clamabunt et non audiam, dicit Dominus omnipotens. Et eiciam eos in omnes gentes quas non cognoverunt, et terra delebitur post eos a transeuntibus et a revertentibus, et posuerunt terram electam in destructionem.

8

Et factus est sermo Domini omnipotentis dicens, Haec dicit Dominus omnipotens: zelatus sum Jerusalem et Sion zelo magno, et ira magna zelatus sum eam.

Haec dicit Dominus: Revertar ad Sion, et habitabo in medio Hierusalem, et vocabitur Hierusalem civitas veritatis, et mons Domini omnipotentis mons sanctus.

Haec dicit Dominus omnipotens: adhuc sedebunt seniores et seniores in plateis Hierusalem, unusquisque virgam suam habens in manu sua a multitudine dierum. Et plateae civitatis implebuntur pueris et puellis ludentibus in plateis eius.

Haec dicit Dominus omnipotens: si impossibile erit coram reliquiis populi huius in diebus illis, numquid etiam coram me impossibile erit? dicit Dominus omnipotens.

Haec dicit Dominus omnipotens: ecce ego salvo populum meum a terra orientis et a terra occidentis. Et inducam eos, et habitabo in medio Hierusalem, et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum in veritate et in iustitia.

Haec dicit Dominus omnipotens: Confortentur manus vestrae eorum qui audiunt in diebus his verba haec ex ore prophetarum, ex qua die fundatus est domus Domini

omnipotentis, et templum ex quo aedificatum est. Quia ante dies illos merces hominum non erit in profectum, et merces pecorum non existet, et procedenti et ingredienti non erit pax ab afflictione, et emittam omnes homines, unumquemque super proximum eius. Et nunc non secundum dies anteriores ego facio reliquis populi huius, dicit Dominus omnipotens, Sed ostendam pacem: vitis dabit fructum suum, et terra dabit genimina sua, et caelum dabit rorem suum, et hereditare faciam reliquiis populi mei huius haec omnia. Et erit: quemadmodum fuistis in maledictione inter gentes, domus Iuda et domus Israel, sic servabo vos, et eritis in benedictione; confidite et confortamini manibus vestris.

Quia haec dicit Dominus omnipotens: quemadmodum cogitavi malum facere vobis cum me provocarent patres vestri, dicit Dominus omnipotens, et non paenitui, Sic paratus sum et cogitavi in diebus istis bene facere Jerusalem et domui Iudae; confidite. Haec verba quae facietis: loquimini veritatem unusquisque ad proximum suum, veritatem et iudicium pacificum iudicate in portis vestris. Et unusquisque malitiam vicini sui ne cogitetis in cordibus vestris, et iuramentum falsum ne ametis, quoniam haec omnia odivi, dicit Dominus omnipotens.

Et factus est sermo Domini omnipotentis ad me dicens, Haec dicit Dominus omnipotens: ieiunium quartum, et ieiunium quintum, et ieiunium septimum, et ieiunium decimum erunt domui Iudae in gaudium et laetitiam, et in festos dies bonos, et

laetabimini, et veritatem et pacem diligite.

Haec dicit Dominus omnipotens: adhuc venient populi multi et habitantes civitates multas, Et convenient habitantes quinque civitatum in unam civitatem, dicentes: Eamus rogare faciem Domini, et quaerere faciem Domini omnipotentis; ibo et ego. Et venient populi multi et gentes multae ad exquirendam faciem Domini omnipotentis in Hierusalem, et ad expiandam faciem Domini.

Haec dicit Dominus omnipotens: In illis diebus, si apprehenderint decem viri ex omnibus linguis gentium et apprehenderint fimbriam viri Iudaei dicentes: Ibimus cum te, quia audivimus quod Deus cum vobis est.

9

Oraculum verbi Domini in terra Sedrach, et Damasci sacrificium eius, quia Dominus observat homines et omnes tribus Israel. Et in Hamath in finibus eius, Tyrus et Sidon, quia cogitaverunt valde. Et aedificavit Tyrus munitiones sibi, et thesaurizavit argentum sicut pulverem, et congregavit aurum sicut lutum viarum.

Et propterea Dominus hereditabit eos et percutiet in mare vim eius, et haec in igne consumetur. Videbit Ascalon et timebit, et Gaza et dolebit valde, et Accaron, quia pudore affecta est super

transgressione sua, et peribit rex ex Gaza, et Ascalon non inhabitabitur. Et inhabitabunt alieni in Azoto, et destruam superbiam alienorum. Et auferam sanguinem eorum ex ore eorum, et abominationes eorum ex medio dentium eorum, et relinquentur et hi Deo nostro, et erunt sicut chiliarchos in Iuda, et Accaron sicut Iebusaeus. Et constituam domui meae praesidium, ne quis pertranseat neque revertatur, et non veniet super eos amplius exactor, quoniam nunc vidi oculis meis.

Gaude valde, filia Sion; proclama, filia Hierusalem: ecce rex tuus venit tibi iustus et salvans, ipse mitis, et ascendens super iumentum et pullum novum. Et delebit currus ex Ephraim et equum ex Hierosolymis, et delebitur arcus bellicus, et multitudo et pax ex gentibus, et dominabitur aquis usque ad mare et fluminum exitibus terrae.

Et tu in sanguine foederis tui exmisisti captivos tuos e fovea non habente aquam. Sedebitis in munitionibus captivi congregationis, et pro una die peregrinationis tuae duplicia reddam tibi. Quia intendi te, Iuda, mihi arcum, implevi Ephraim, et excitabo filios tuos, Sion, super filios Graecorum, et tractabo te ut gladium pugnatoris. Et Dominus erit super eos, et exhibit ut fulgur sagitta, et Dominus omnipotens tuba canet, et ibit in procella minae eius. Dominus omnipotens defendet eos, et consument eos, et obruent eos lapidibus fundae, et bibent eos sicut vinum, et implebunt phialas sicut altare. Et salvabit eos Dominus Deus eorum in die illa, sicut oves populum eius, quoniam lapides sancti volvuntur super terram eius. Quod si

quid bonum eius est, et si quid pulchrum eius est, frumentum iuvenibus, et vinum fragrans virginibus.

10

Petite a Domino pluviam secundum tempus, matutinum et serotinum. Dominus fecit phantasias, et pluviam hiemalem dabit eis, unicuique herbam in agro. Quia pronuntiantes locuti sunt labores, et vates visiones falsas locuti sunt, et somnia falsa loquebantur, vana consolabantur; propterea aruerunt sicut oves et afflicti sunt, quia non erat sanatio.

Super pastores provocata est ira mea, et super agnos visitabo, et visitabit Dominus Deus omnipotens gregem suum, domum Iuda, et ordinabit eos sicut equum decorum suum in bello. Et ab eo respexit, et ab eo ordinavit, et ab eo arcus in ira; ab eo exhibit omnis qui expellit in eodem. Et erunt sicut bellatores calcantes lutum in viis in bello, et ordinabuntur, quia Dominus cum illis, et pudore afficientur ascensores equorum.

Et corroborabo domum Iudae, et domum Ioseph salvabo, et habitare faciam eos, quia dilexi eos, et erunt sicut non repulissem eos, quoniam ego Dominus Deus eorum, et exaudiam eos. Et erunt sicut bellatores Ephraim, et gaudebit cor eorum sicut in vino, et filii eorum videbunt et laetabuntur, et gaudebit cor eorum in Domino. Significabo eis et excipiam eos, quia redimam eos, et multiplicabuntur sicut erant multi.

Et seminabo eos in populos, et qui longe sunt meminerint mei, nutrient filios eorum, et revertentur. Et revertar eos ex terra Aegypti, et ex Assyriis excipiam eos, et in Galaaditin et in Libanum inducam eos, et non relinquatur ex eis ne unus quidem. Et pertransibunt in mari angusto, percutient in mari fluctus, et siccabuntur omnia profunda fluminum, et auferetur omnis superbia Assyriorum, et sceptrum Aegypti auferetur. Et corroborabo eos in Domino Deo eorum, et in nomine eius gloriabuntur, dicit Dominus.

11

Aperi, o Libane, portas tuas, et consumat ignis cedros tuas. Ululet pinus, quoniam cecidit cedrus, quia magnopere magnates afflicti sunt; ululate, quercus Basanitidis, quia distracta est silva consita.

Vox pastorum lamentantium, quia afflicta est magnitudo eorum, vox leonum rugientium, quia afflictus est fastus Iordanis.

Haec dicit Dominus omnipotens: Pascite oves caedis. Quae qui possederant mactabant, et non paenitebant, et qui ea vendebant dicebant, benedictus Dominus, et divites facti sumus, et pastores eorum nihil pro eis patiebantur. Propterea non parcam amplius super habitantes terram, dicit Dominus, et ecce ego trado homines, unumquemque in manum proximi eius et in manum regis eius, et concident terram, et non eripiam ex manu eorum.

Et pascam oves caedis in Chananitin, et sumam mihi duas virgas: unam quidem vocavi Pulchritudo, et alteram vocavi Schoinisma, et pascam oves. Et exaram tres pastores in mense uno, et gravabitur anima mea super eos, nam et animae eorum laborabant super me. Et dixi: Non pascam vos. Id quod moritur, moriatur; et id quod deficit, deficiat; et reliquiae devorent unusquisque carnes proximi sui.

Et accipiam virgam meam bonam, et abiciam eam, ut disperdam foedus meum quod disposui cum omnibus populis Et dispergentur in die illa, et cognoscent Chananaei oves custoditas mihi, quia verbum Domini est. Et dicam ad eos: Si bonum coram vobis est, date mercedem meam, aut recusate. Et statuerunt mercedem meam triginta argenteos. Et dixit Dominus ad me: Iace eos in fornacem, et considerabo si probatum est, quo modo probatus sum pro eis. Et acceperunt triginta argenteos, et iniecerunt eos in domum Domini in fornacem.

Et abieci virgam secundam Schoinisma, ut dispergerem possessionem inter Iudam et inter Israel.

Et dixit Dominus ad me: Adhuc sume tibi vasa pastoralia pastoris imperiti. Quia ecce ego excito pastorem super terram: id quod perit non visitabit, et id quod dispersum est non quaeret, et id quod contritum est non sanabit, et id quod integrum est non diriget, et carnes electorum devorabit, et talos eorum torquebit.

O pastores vana pascentes, qui oves reliquistis, gladius super brachia eius et super oculum dextrum eius, brachium eius arescens arescet, et oculus dexter eius excaecatus excaecabitur.

12

Oraculum verbi Domini super Israel, dicit Dominus, extendens caelum et fundamenta terrae ponens et formans spiritum hominis in eo, Ecce ego pono Hierosolymam ut vestibulum concussum omnibus populis in circuitu, et in Iudaea erit obsidio super Hierosolymam. Et erit in die illa ponam Hierosolymam lapidem conculcatum omnibus gentibus, omnis conculcans eam illudens illudetur, et congregabuntur super eam omnes gentes terrae. In die illa, dicit Dominus omnipotens, percutiam omnem equum stupore, et equitem eius insania, super domum autem Iudae aperiā oculos meos, et omnes equos populorum percutiam caecitate.

Et dicent chiliarchae Iudae in cordibus suis: Inveniemus nobis inhabitantes Hierosolymam in Domino omnipotente Deo eorum. In illa die ponam chiliarchos Iudae sicut dalonem ignis in lignis, et sicut lampadem ignis in calamo, et devorabunt a dextris et a sinistris omnes populos in circuitu, et habitabit Hierusalem adhuc secundum se ipsam in Hierusalem. Et salvabit Dominus tabernacula Iudae sicut ab initio, ut non magnificetur gloriatio domus David et elatio inhabitantium Hierosolymam super Iudam. Et erit in die illa: proteget Dominus habitatores

Hierusalem, et erit infirmus inter eos in die illa sicut David; domus autem David sicut domus Dei, sicut nuntius Domini coram eis. Et erit in die illa, quaeram delere omnes gentes quae venient super Hierusalem. Et effundam super domum David et super habitantes Hierusalem spiritum gratiae et miserationis, et aspicient ad me pro quibus saltatverunt, et plangent super eum planctum sicut super dilecto, et dolebunt dolorem sicut super primogenito.

In die illa magnificabitur lamentatio in Hierusalem, sicut lamentatio pomarii in campo excisi. Et planget terra secundum tribus tribus, tribus domus David secundum se ipsam, et mulieres eorum secundum se ipsas; tribus domus Nathan secundum se ipsam, et mulieres eorum secundum se ipsas, Tribus domus Levi secundum se ipsam, et mulieres eorum secundum se ipsas; tribus Simeon secundum se ipsam, et mulieres eorum secundum se ipsas. Omnes relictæ tribus, tribus secundum se ipsas, et mulieres earum secundum se ipsas.

13

In die illa erit omnis locus aperiendus domui David et habitantibus Hierusalem in motionem et in separationem. Et erit in die illa, dicit Dominus sabaoth, delebo nomina idolorum de terra, et non amplius eorum erit memoria; et pseudoprophetas et spiritum immundum auferam de terra. Et erit, si prophetet homo adhuc, et dicet ad eum pater eius et

mater eius, qui genuerunt eum: Non vives, quia falsa locutus es in nomine Domini, et compedient eum pater eius et mater eius, qui genuerunt eum, cum prophetet.

Et erit in die illa ut pudore afficiantur prophetae, unusquisque ex visione sua, cum prophetet, et induent pellem capillinam, pro eo quod mentiti sunt. Et dicet: Non sum propheta ego, quia homo terram operans ego sum, quoniam homo genuit me ex iuventute mea. Et dicam ad eum: Quid plagae hae inter manus tuas? Et dicet: Quas percussus sum in domo dilecti mei.

Gladius, expergiscere super pastores meos, et super virum civem meum, dicit Dominus omnipotens; percutite pastores, et dispergite oves, et adducam manum meam super parvulos. Et erit in omni terra, dicit Dominus, duae partes eius exolebuntur et deficient, tertia vero pars relinquetur in ea. Et perducam tertiam partem per ignem, et purgabo eos sicut purgatur argentum, et probabo eos sicut probatur aurum; ipse invocabit nomen meum, et ego exaudiam eum, et dicam: Populus meus hic est, et ipse dicet: Dominus Deus meus.

14

Ecce dies veniunt Domini, et dividentur spolia tua in te. Et congregabo omnes gentes super Hierusalem in bellum, et capietur civitas, et diripientur domus, et mulieres violabuntur, et exhibit dimidium civitatis in captivitatem; reliquiae autem populi

mei non exterminabuntur ex civitate.

Et exhibit Dominus, et ordinabit aciem in gentibus illis, sicut dies ordinationis eius in die belli. Et stabunt pedes eius in die illa super montem olivarum, qui est e regione Hierosolymae ab oriente, et scindetur mons olivarum, dimidium eius ad orientem et mare, chaos magnum valde, et inclinabit dimidium montis ad aquilonem, et dimidium eius ad austrum. Et obstruetur vallis montium meorum, et conglutinetur vallis montium usque Iasod, et obstruetur sicut obstructa est in diebus concussionis, in diebus Oziae regis Iudae, et veniet Dominus Deus meus, et omnes sancti cum eo. Et erit in illa die: non erit lux, et frigus et gelu erit una dies, et dies illa nota Domino, et non dies, et non nox, et ad vesperam erit lux.

Et in die illa exhibit aqua vivens ex Hierosolyma, dimidium eius in mare primum, et dimidium eius in mare extremum, et in aestate et in vere erit sic. Et erit Dominus rex super omnem terram; in die illa erit Dominus unus, et nomen eius unum. Circulos omnem terram, et desertum a Geba usque Remmon secundum Austrum Hierosolymam. Ramah autem super locum manebit, a porta Benjamin usque ad locum portae primae, usque ad portam angulorum, et usque ad turrim Hanameel, usque ad torcularia regis. Habitabunt in ea, et anathema non erit amplius, et habitabit Hierusalem secure.

Et haec erit plaga quam infliget Dominus omnibus populis qui bellum gesserunt contra Hierusalem: tabescent carnes eorum

stantium super pedes suos, et oculi eorum fluent ex foraminibus suis, et lingua eorum tabescet in ore suo. Et erit in die illa ecstasis Domini magna super eos, et apprehendent unusquisque manum proximi sui, et implicabitur manus eius ad manum proximi sui. Et Iudas aciem instruet in Hierusalem, et congregabit opes omnium populorum in circuitu, aurum et argentum et vestes in multitudinem magnam valde. Et haec erit ruina equorum, et mularum, et camelorum, et asinorum, et omnium pecorum quae sunt in castris illis, secundum ruinam hanc.

Et erit, quanti si relinquantur ex omnibus nationibus quae venerunt super Ierusalem, et ascendent per singulos annos ad adorandum regem Dominum omnipotentem, et ad celebrandum festum tabernaculorum. Et erit: quicumque si non ascenderit ex omnibus tribubus terrae in Hierusalem ad adorandum regem Dominum omnipotentem, et hi illis addentur. Si autem tribus Aegypti non ascendat neque veniat, et super hos erit casus quem percutiet Dominus omnes gentes quaecumque non ascendant ad celebrandum festum tabernaculorum. Hoc erit peccatum Aegypti, et peccatum omnium gentium, quae non ascenderit ad celebrandum festum tabernaculorum.

In illa die erit quod super frenum equi est sanctum Domino omnipotenti, et erunt lebetes in domo Domini sicut phialae ante faciem altaris. Et erit omnis lebes in Hierusalem et in Iudah sanctus Domino omnipotenti, et venient omnes sacrificantes, et capient ex eis, et coquent in eis, et non erit Chananaeus adhuc in

domo Domini omnipotentis in die illa.

Malachiae

1

Oraculum verbi Domini super Israel in manu nuntii eius: ponite ergo super corda vestra.

Amavi vos, dicit Dominus, et dixistis: In quo amavisti nos? Nonne frater erat Esau Iacobi? dicit Dominus, et amavi Iacobum, Esau autem odivi, et posui fines eius in destructionem, et hereditatem eius in habitacula deserti. Quia dicet Idumaea: Destructa est, sed revertamur et reaedicemus loca deserta, haec dicit Dominus omnipotens: Ipsi aedificabunt, et ego destruam, et vocabuntur eis termini iniquitatis, et populus adversus quem ordinatus est Dominus usque in saeculum. Et oculi vestri videbunt, et vos dicetis: Magnificatus est Dominus super fines Israel.

Filius glorificat patrem, et servus dominum suum. Et si pater sum ego, ubi est gloria mea? Et si Dominus sum ego, ubi est

timor meus? Dicit Dominus omnipotens: Vos sacerdotes contemnentes nomen meum, et dixistis: In quo contempsimus nomen tuum? Offerentes ad altare meum panes pollutos, et dixistis: In quo polluimus eos? In eo quod dicitis vos: Mensa Domini polluta est, et quae imponuntur despexistis. Quia si adducatis caecum in sacrificia, non malum? Et si adducatis claudum aut aegrotum, non malum? Adduc ergo ipsum duci tuo; si accipiet te, si accipiet faciem tuam, dicit Dominus omnipotens.

Et nunc expiate faciem Dei vestri, et deprecamini eum. In manibus vestris factum est hoc; num accipiam ex vobis facies vestras? dicit Dominus omnipotens. Quia etiam in vobis claudentur portae, et non accendetur altare meum gratis, non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus omnipotens, et sacrificium non accipiam de manibus vestris. Quia ab ortu solis et usque ad occasum nomen meum glorificatum est in gentibus, et in omni loco incensum offertur nomini meo, et sacrificium purum, quia magnum nomen meum in gentibus, dicit Dominus omnipotens.

Vos autem profanatis illud in eo quod dicitis: mensa Domini polluta est, et quae imponuntur, contempta sunt cibaria eius Et dicitis: Haec in labore sunt. Et exsufflavi ea, dicit Dominus omnipotens, et infertis rapinas et claudos et vexatos, et si fertis sacrificium, num accipiam ea ex manibus vestris? dicit Dominus omnipotens. Et maledictus qui erat potens, et exsistebat in grege suo masculus, et votum eius super eo, et sacrificat corruptum Domino; quoniam rex magnus ego sum, dicit Dominus

omnipotens, et nomen meum conspicuum in gentibus.

2

Et nunc mandatum hoc ad vos, o sacerdotes. Si non audieritis, et si non posueritis in corde vestro ut detis gloriam nomini meo, dicit Dominus omnipotens, et emittam super vos maledictionem, et maledicam benedictioni vestrae, et maledicam ei, et dispergam benedictionem vestram, et non erit in vobis, quia vos non ponitis in corde vestro. Ecce ego separo vobis humerum, et spargam stercus super facies vestras, stercus festerum vestrorum, et capiam vos in ipsum. Et cognoscetis quoniam ego misi ad vos mandatum hoc, ut esset pactum meum cum Levitis, dicit Dominus omnipotens.

Pactum meum erat cum eo vitae et pacis, et dedi ei in timore ut timeret me, et a facie nominis mei ut mitteretur. Lex veritatis erat in ore eius, et iniquitas non inventa est in labiis eius; in pace dirigens ambulavit mecum, et multos convertit ab iniquitate. Quia labia sacerdotis custodient scientiam, et legem requirent ex ore eius, quoniam angelus Domini omnipotentis est.

Vos autem exclinavistis ex via, et infirmavistis multos in lege; corrupistis pactum Levi, dicit Dominus omnipotens. Et ego dedi vos contemptibiles et abiectos in omnes gentes, pro eo quod vos non custodistis vias meas, sed accipiebatis facies in lege.

Nonne pater unus omnium vestrum? Nonne Deus unus creavit vos? Quid quod reliquistis unusquisque fratrem suum, ad profanandum foedus patrum vestrorum?

Relictus est Iudas, et abominatio facta est in Israel et in Hierosolyma, quia profanavit Iudas sancta Domini quae amavit, et studuit in deos alienos. Perdet Dominus hominem facientem haec, donec humilietur ex tabernaculis Iacob, et ex offerentibus sacrificium Domino omnipotenti. Et haec, quae oderam, faciebatis: tegebatis lacrimis altare Domini, et fletu et gemitu ex laboribus. Adhuc dignum est respicere in sacrificium, aut accipere acceptum ex manibus vestris?

Et dicitis: Propter quid? Quia Dominus testificatus est inter te et inter mulierem iuventutis tuae, quam dereliquisti, et haec socia tua est et mulier foederis tui. Et nonne bonum fecit? Et reliquiae spiritus eius. Et dicite: quid aliud quam semen quaerit Deus? Et custodite in spiritu vestro, et mulierem iuventutis tuae ne derelinquas. Sed si odio habens dimiseris, dicit Dominus Deus Israel, et cooperiet impietas cogitationes tuas, dicit Dominus omnipotens. Et custodite spiritum vestrum, et ne derelinquatis Qui provocaverunt Deum in verbis vestris, et dixistis: In quo provocavimus eum? In eo quod dicitis: Omnis qui facit malum, bonus est coram Domino, et in eis ipse delectatus est, et Ubi est Deus iustitiae?

Ecce ego mitto nuntium meum, et inspiciet viam ante faciem meam, et subito veniet in templum suum Dominus, quem vos quaeritis, et nuntius foederis, quem vos desideratis, ecce venit, dicit Dominus omnipotens. Et quis sustinebit diem adventus eius? aut quis stabit in conspectu eius? quia ipse ingreditur sicut ignis conflatorii, et sicut herba fullorum. Sedebit refinans et purificans sicut argentum et sicut aurum, et purificabit filios Levi, et fundet eos sicut aurum et argentum, et erunt Domino offerentes sacrificium in iustitia.

Et placebit Domino sacrificium Iudae et Hierusalem, sicut dies aevi, et sicut anni priores. Et adducam ad vos in iudicio, et ero testis velox super veneficos, et super adulteras, et super iurantes nomini meo super falsitate, et super fraudantes mercedem mercenarii, et opprimentes viduam, et percutientes orphanos, et declinantes iudicium advenae, et non timentes me, dicit Dominus omnipotens. Quia ego Dominus Deus vester, et non mutatus sum, Et vos, filii Iacob, non abstinetis ab iniustitiis patrum vestrorum; declinastis leges meas et non custodistis. Convertimini ad me, et convertar ad vos, dicit Dominus omnipotens; et dicitis: In quo convertemur?

Num calce feriet homo Deum? quia vos calce feritis me, et dicitis: In quo supplantavimus te? quia decimae et primitiae vobiscum sunt. Et vos aspicientes aspicitis, et vos me calce feritis.

Annus completus est, et intulistis omnia tributa in thesauros, et

erit direptio eius in domo eius; convertimini vero in hoc, dicit Dominus omnipotens, si non aperiam vobis cataractas caeli, et effundam benedictionem meam vobis, usque ad sufficere. Et dividam vobis in cibum, et non corrumpam fructum vestrum terrae, et non infirmabitur vitis vestra quae in agro est, dicit Dominus omnipotens. Et beatificabunt vos omnes gentes, quia eritis vos terra desiderabilis, dicit Dominus omnipotens.

Gravastis super me verba vestra, dicit Dominus, et dixistis: In quo locuti sumus adversus te? Dixistis: Vanus est qui servit Deo, et quid amplius, quia custodivimus custodias eius, et quia ambulavimus supplices ante faciem Domini omnipotentis? Et nunc nos beatos dicimus alienos, et aedificantur omnes facientes iniqua, et restiterunt Deo, et salvi facti sunt.

Haec locuti sunt timentes Dominum, unusquisque ad proximum suum, et attendit Dominus, et audivit, et scripsit librum memoriae coram se timentibus Dominum et reverentibus nomen eius. Et erunt mihi, dicit Dominus omnipotens, in diem quam ego facio in possessionem, et eligam eos, quemadmodum eligit homo filium suum servientem ei. Et revertemini et videbitis inter iustum et inter iniquum, et inter servientem Deo et eum qui non servit.

Quia ecce dies venit ardens ut clibanus et inflammabit eos, et erunt omnes alieni et omnes facientes iniqua stipula, et accendet eos dies veniens, dicit Dominus omnipotens, et non relinquatur ex eis radix neque ramus.

Et orietur vobis, qui timetis nomen meum, sol iustitiae, et sanatio in alis eius; et exhibitis, et exsultabitis ut vituli ex vinculis soluti. Et conculcabitis iniquos, quoniam erunt cinis sub pedibus vestris in die qua ego facio, dicit Dominus omnipotens. Et ecce ego mittam vobis Eliam Thesbitem, priusquam veniat dies Domini magnus et manifestus, Qui restituet cor patris ad filium, et cor hominis ad proximum eius, ne veniam et percutiam terram funditus.

Mementote legis Moysi servi mei, quemadmodum mandavi illi in Horeb ad omnem Israel praecepta et iudicia.

4

I Maccabaeorum

1

ET factum est postquam percussit Alexander Philippi Macedo, qui exivit ex terra Chettim, et percussit Darium regem Persarum et Medorum, et regnavit pro eo, prius super Graeciam. Et constituit bella multa, et cepit munitiones, et trucidavit reges. Et transiit usque ad extrema terrae. Et accepit spolia multitudinis nationum, et quievit terra coram eo, et exaltatus est, et elevatum est cor eius. Et congregavit potentiam fortem valde, et regnavit regionibus et gentibus et tyrannidibus, et factae sunt ei in tributum. Et post haec cecidit super lectum et cognovit quod moritur. Et vocavit pueros suos gloriosos, confratres suos a iuventute, et divisit illis regnum suum adhuc vivente eo. Et regnavit Alexander annos duodecim, et mortuus est. et praevaluerunt servi eius, unusquisque in loco suo, Et imposuerunt omnes diademata post mortem eius, et filii eorum post eos annos multos, et multiplicaverunt mala in terra. Et exivit ex eis radix peccatrix Antiochus Epiphanes, filius Antiochi regis, qui erat obses in Roma, et regnavit anno centesimo

tricesimo septimo regni Graecorum. In diebus illis exivit ex Israel filius iniquus, et persuaserunt multos dicentes: Eamus et disponamus foedus cum gentibus quae circa nos sunt, quia ex quo separati sumus ab eis, invenerunt nos mala multa. et gratum fuit verbum in oculis eorum Et alacres fuerunt quidam de populo, et ierunt ad regem, et dedit eis auctoritatem faciendi iustitias gentium. Et gymnasium in Hierosolymis secundum leges gentium aedificaverunt. Et fecerunt sibi praeputium, et recesserunt a testamento sancto, et iuncti sunt gentibus, et venditi sunt ad faciendum malum. Et praeparatum est regnum coram Antiocho, et suscepit regnare terrae Aegypti, ut regnaret super duo regna. Et intravit in Aegyptum cum turba gravi, in curribus et elephantis et in equitibus et in classe magna. Et constituit bellum contra Ptolemaeum regem Aegypti, et versus est in fugam Ptolemaeus a facie eius et fugit, et ceciderunt vulnerati multi. Et ceperunt civitates munitas in terra Aegypti, et cepit spolia terrae Aegypti. Et reversus est Antiochus post Aegyptum percussam anno centesimo quadragesimo tertio, et ascendit contra Israel et Hierosolymam cum turba gravi. Et intravit in sanctuarium cum superbia, et accepit altare aureum, et candelabrum lucis et omnia vasa eius. et mensam propositionis et vasa libationis et phialas et thuribula aurea et velum et coronas et ornamentum aureum, quod erat ante faciem templi, et expoliavit omnia Et accepit argentum et aurum et vasa desiderabilia, et accepit thesauros occultos quos invenit. Et omnibus acceptis abiit in terram suam. Et fecerunt caedem, et locuti sunt superbiam magnam. Et factus est luctus magnus super Israel in omni loco eorum, et gemuerunt principes et

seniores, virgines et iuvenes infirmati sunt, et pulchritudo mulierum mutata est. Omnis sponsus lamentationem sustulit, sedens in thalamo in luctu facta est. Et concussa est terra super habitantes eam, et omnis domus Iacob induit pudorem. Post duos annos dierum misit rex principem tributorum in civitates Iudae, et venit in Hierosolymam cum turba gravi. Et locutus est eis verba pacifica in dolo, et crediderunt ei, et incidit super civitatem subito, et percussit eam plaga magna, et perdidit populum multum ex Israel. Et accepit spolia civitatis et incendit eam igne, et destruxit domos eius et muros eius in circuitu. Et captivas duxit mulieres et filios, et pecora hereditati sunt. Et aedificaverunt civitatem David muro magno et firmo, turribus firmis, et facta est eis in arcem. Et posuerunt ibi gentem peccatricem, viros iniquos, et roboraverunt in ea. Et posuerunt arma et cibum, et congregantes spolia Hierosolymam deposuerunt ibi, et factum est in magnam laqueum. et factum est in insidias sanctuario, et in diabolum malum Israeli omni tempore. Et effuderunt sanguinem innocentem circum sanctuarium, et polluerunt sanctuarium. Et fugerunt incolae Hierusalem per eos, et facta est habitatio alienorum, et facta est aliena geniminis eius, et filii eius reliquerunt eam. Sanctuarium eius desolatum est ut desertum, festivitates eius conversae sunt in luctum, sabbata eius in opprobrium, honor eius in contemtionem. Secundum gloriam eius multiplicata est ignominia eius, et altitudo eius versa est in luctum. Et rex scripsit omni regno suo omnes esse in populum unum, et relinquere unumquemque leges suas, et receperunt omnes gentes secundum verbum regis. Et multi ex Israel bene placitum

habuerunt in cultu eius, et sacrificaverunt idolis, et profanaverunt sabbatum. Et misit rex libros per manum nuntiorum in Hierusalem et civitates Iudae, ut irent post leges alienas terrae. et prohibere holocaustomata et sacrificia et libamen ex sanctuario, et profanare sabbata et festivitates, et maculare sanctuarium et sanctos aedificare aras et templa et idola, et sacrificare sues et pecora communia. et dimittere filios eorum incircumcisos, abominari animas eorum in omni immundo et profanare. Ita ut legem obliviscatur et omnia iura mutet. Et qui non fecerit secundum verbum regis morietur. Secundum omnia verba haec scripsit regno suo, et constituit praefectos super omnem populum, et mandavit civitatibus Iudae ut sacrificarent per singulas civitates. Et congregati sunt de populo ad eos multi, omnis qui derelinquebat legem, et fecerunt mala in terra, et posuerunt Israel in cryptis in omni refugio eorum. Et quintadecima die Chaseleu, quinto et quadragesimo anno, aedificaverunt abominationem desolationis super altare, et in civitatibus Iuda in circuitu aedificaverunt aras. et super fenestras domorum et in plateis thymiabant Et libros legis, quos invenerunt, discerpentes igni combusserunt. Et ubi inveniebatur apud aliquem liber foederis, et si quis consentiebat legi, decretum regis morte afficiebat eum. In fortitudine sua sic faciebant Israeli, his qui inveniebatur omni mense ac mense in urbibus. Et quinta et vicesima die mensis sacrificabant super aram quae erat super altari. Et mulieres quae infantes suos circumciderant necaverunt secundum edictum et suspenserunt infantes ex collibus eorum et propinquos eorum et eos qui circumciderant eos et multi in

Israel suspensi sunt, et confirmati sunt in se ne ederent communia Et receperunt mori, ut non coinquinarentur cibis, et non profanarent foedus sanctum, et mortui sunt. Et facta est ira magna super Israel valde.

2

In diebus illis surrexit Mattathias Ioannis Simeonis, sacerdos filiorum Ioarib, ab Hierosolyma, et sedit in Modein. et ipsi filii quinque: Ioannes qui vocatus est Gaddis, Simon qui vocatur Thassis, Judah qui vocatur Maccabeus, Eleazar qui vocabatur Avaran, Ionathas qui vocabatur Sapphus. Et non blasphemias illas, quae fiunt in Iuda et in Hierusalem, Et dixit: Heu, cur hoc factus sum, ut viderem vulnera populi mei et destructionem civitatis sanctae, et ut sederem ibi cum daretur ea in manum inimicorum, sanctuarium in manum alienorum? Factum est templum eius sicut vir gloriosus. Vasa gloriae captiva abducta sunt, occisi sunt infantes eius in plateis eius, iuvenes eius gladio inimici. Quod genus non hereditavit regnum et non obtinuit spolia eius? Omnis mundus eius ablatum est; pro libera, serva facta est. Et ecce sancta nostra et pulchritudo nostra et gloria nostra desolata est, et profanaverunt ea gentes, Cur nobis adhuc vivendum est Et scidit Mattathias et filii eius vestimenta sua, et induerunt saccos, et luxerunt valde. Et venerunt legati regis qui cogebant ad apostasiam in civitatem Modein, ut sacrificarent. Et multi ex Israel ad eos accesserunt, et Mattathias et filii eius congregati sunt. Et responderunt qui a rege missi erant et

dixerunt Mattathiae: Princeps et gloriosus et magnus es in civitate hac, et firmatus filiis et fratribus. Nunc accede primus et fac praeceptum regis, sicut fecerunt omnes gentes et principes Iudae et relictis in Hierosolyma, et eris tu et domus tua amicorum regis, et tu et filii tui glorificabimini argento et auro et missionibus multis. Et respondit Mattathias et dixit voce magna: Si omnes gentes quae in domo regni regis sunt eum audiunt, ut discedat unusquisque a cultu patrum suorum, et elegerunt in mandatis eius, Et ego et filii mei et fratres mei ambulemus in foedere patrum nostrorum. Propitius nobis sit ad relinquendam legem et iustitias. Legem regis non audiemus, ut praetereamus cultum nostrum ad dextram aut sinistram. Et cum cessavit loqui verba haec, accessit vir Iudaeus in conspectu omnium, ut incensum offerret super altare in Modein secundum praeceptum regis. Et ob quod Mattathias zelavit, et tremuerunt renes eius, et obtulit iram secundum iudicium, et currens mactavit eum super altare. Et virum regis qui cogebat sacrificare occidit illo tempore, et aram destruxit. et zelatus est legi, sicut fecit Phinees Zambri filio Salom. Et clamavit Mattathias in civitate voce magna, dicens: Omnis zelans legi et stans foedere, exeat post me. Et fugit ipse et filii eius in montes, et reliquerunt quaecumque habebant in civitate. Tunc multi, quaerentes iustitiam et iudicium, descenderunt in desertum ut ibi sederent. Ipsi et filii eorum et mulieres eorum et pecora eorum, quia indurata sunt super eos mala. Et nuntiatum est viris regis et copiis quae erant in Ierusalem, civitate David, quod descenderunt viri qui violaverunt mandatum regis in latebras deserti. Et cucurrerunt post eos multi, et comprehendentes eos

castra posuerunt super eos, et paraverunt ad eos bellum in die sabbatorum. Et dixerunt ad eos: Usque nunc, egressi, facite secundum verbum regis, et vivetis. Et dixerunt: Non exhibimus neque faciemus verbum regis, ut profanemus diem sabbatorum. Et acceleraverunt super eos bellum. Et non responderunt eis, neque lapidem commoverunt eis, neque obstruxerunt latebras. dicentes: Moriamur omnes in simplicitate nostra; testantur super nos caelum et terra quod iniuste perditis nos. Et surrexerunt super eos in bello sabbatis, et mortui sunt ipsi et mulieres eorum et filii eorum et pecora eorum, usque ad mille animas hominum. Et cognovit Mattathias et amici eius, et luxerunt super eos valde. Et dixit vir ad proximum suum: Si omnes faciamus sicut fratres nostri fecerunt, et non pugnemus contra nationes pro anima nostra et statutis nostris, nunc celerius nos delebunt de terra. Et consilium ceperunt die illa, dicentes: Omnis homo qui venerit ad nos in bellum die sabbatorum, pugnemus contra eum, et non moriamur omnes sicut mortui sunt fratres nostri in latebris. Tunc congregata est ad eos congregatio Hasidaeorum ex Israel forti potentia, omnis qui se voluntarium praebebat legi. et omnes fugitivi a malis additi sunt eis, et facti sunt eis in firmamentum. Et constituerunt vim, et percusserunt peccatores in ira sua, et viros iniquos in furore suo, et reliqui fugerunt ad gentes ut salvarentur. Et circumdedit Mattathias et filii eius, et destruxerunt aras eorum. et circumciderunt pueros incircumcisos quotquot invenit in finibus Israel in fortitudine. Et persecuti sunt filios superbiae, et prosperatum est opus in manu eorum. Et legem susceperunt ex manu gentium et ex manu regum, et non dederunt cornu

peccatori. Et appropinquaverunt dies Mattathiae moriendi, et dixit filiis suis: Nunc confirmata est superbia et castigatio et tempus eversionis et ira furoris. Et nunc, filii, aemulamini legem, et date animas vestras pro testamento patrum nostrorum. Mementote patrum nostrorum opera quae fecerunt in generationibus suis, et accipite gloriam magnam et gloriam aeternam. Abraham non in probatione inventus est fidelis, et reputatum est illi iustitia? Ioseph in tempore angustiae suae servavit mandatum, et factus est dominus Aegypti. Phinehas pater noster in zelando zelum accepit foedus sacerdotii sancti. Joshua, ut verbum impleret, iudex in Israel factus est. Caleb, cum testificaretur coram ecclesia, accepit terram in hereditatem. David in misericordia sua hereditavit thronum regni aeterni. Elias in zelo legis assumptus est quasi in caelum. Ananias, Azarias, Misael, credentes, salvati sunt ex flamma. Daniel in simplicitate sua ereptus est ex ore leonum. Et sic intellegite per generationem, quod omnes sperantes in eum non infirmabuntur. Et a verbis viri peccatoris ne timueritis, quia gloria eius in stercora et in vermes est. hodie elevabitur, et non invenietur, quia reversus est in pulverem suum, et cogitatio eius periit. Et vos, filii, vigetote et viriliter agite in lege vestra, quia in ea glorificabimini. Et ecce Simeon frater vester, scio quia vir consilii est, eius audite omnibus diebus, ipse vobis erit in patrem. Et Judas Maccabaeus ipse, fortis in potentia ipse ex juventute sua, hic vobis erit in principem exercitus, et pugnabitis bellum populorum. Et vos adducetis ad vos omnes facientes legem, et vindicabitis vindictam populi vestri. Reddite recompensam nationibus et attendite praecepta legis. Et

benedixit eos, et additus est ad patres suos. Et mortuus est anno centesimo quadragésimo sexto, et sepelierunt eum filii eius in sepulcris patrum suorum in Modein, et planxit eum omnis Israel planctu magno.

3

Et surrexit Iudas qui vocabatur Maccabaeus, filius eius, pro eo. Et adiuvabant ei omnes fratres eius, et omnes quicumque adhaerunt patri eius, et belligerabant bellum Israel cum laetitia. Et ampliavit gloriam populo suo, et induit se thoracem sicut gigas, et accinxit arma bellica sua, bella constituit, protegens castra gladio. Et assimilatus est leoni in operibus suis, et sicut catulus rugiens ad praedam. et persecutus est iniquos perscrutans, et eos qui turbabant populum suum inflammavit Et constricti sunt iniqui ab timore eius, et omnes operarii iniquitatis conturbati sunt, et prosperata est salus in manu eius. et exacerbavit reges multos, et laetificavit Iacob in operibus eius, et usque in aevum memoria eius in benedictionem. Et transiit in civitatibus Iuda, et exterminavit impios super eam, et avertit iram ab Israel. Et nominatus est usque ad extremum terrae, et congregavit perditos. Et congregavit Apollonius gentes, et a Samaria vim magnam ad bellandum contra Israel. Et cognovit Iudas, et exivit in occursum ei et percussit eum et occidit eum, et ceciderunt vulnerati multi, et reliqui fugerunt. Et ceperunt vasa eorum, et gladium Apollonii cepit Iudas, et erat pugnans in eo omnibus diebus. Et audivit Seron, princeps exercitus Syriae,

quod congregavit Judas congregationem et ecclesiam fidelium secum et exeuntium in bellum. Et dixit: Faciam mihi nomen, et glorificabor in regno, et bellum geram contra Iudam et eos qui cum eo sunt et eos qui contemnunt verbum regis. Et addidit et ascendit cum eo castra impiorum fortia ad adiuvandum eum, ad faciendam vindictam in filios Israel. Et appropinquavit usque ad ascensum Methorum, et exivit Judas in occursum eius cum paucis. Ut autem castra venientia in occursum ei viderunt, dixerunt Iudae: Quid poterimus, pauci cum simus, pugnare contra multitudinem tantam? Et nos exhausti sumus, ieiuni hodie. Et dixit Iudas: Facile est multos in manibus paucorum concludi, et non est differentia coram caelo salvare in multis aut in paucis. quod non in multitudine potentiae victoria belli est, sed ex caelo fortitudo. Ipsi veniunt ad nos multitudine insolentiae et iniquitatis ad delendum nos et uxores nostras et filios nostros, ad spoliandum nos. Nos autem bellum gerimus de animis nostris et de legibus nostris. Et ipse conteret eos ante faciem nostram, vos autem ne timeatis ab eis. Ut autem cessavit loqui, insiluit super eos subito, et contritus est Seron et castra eius coram eo. Et persequiebantur eos in descensu Bethhoron usque ad campum, et ceciderunt ex eis ad viros octingentos; qui autem reliqui fugerunt in terram Philistiim. Et coepit timor Iudae et fratrum eius, et terror cadebat super gentes in circuitu eorum. Et nomen eius pervenit usque ad regem, et de aciebus Iudae narrabat omnis natio. Ut autem audivit Antiochus rex verba haec, iratus est ira, et misit ac congregavit omnes copias regni sui, castra valde fortia, Et aperuit thesaurum suum, et dedit stipendia copiis suis in annum, et mandavit eis ut per

annum essent parati ad omnem necessitatem. Et vidit quod defecisset argentum de thesauris, et tributa terrae pauca essent propter divisionem et plagam quam paraverat in terra, ut tolleretur leges quae fuerant ab hominibus primis. et veritus est ne non haberet ut semel et bis in sumptus et dona quae ante larga manu dabat Et erat perplexus anima sua valde, et deliberavit ire in Persidem, et accipere tributa regionum, et congregare argentum multum. et reliquit Lysian, hominem gloriosum et a genere regni, super negotiis regis, a flumine Euphrate usque ad fines Aegypti et nutrire Antiochum filium eius usque ad reditum eius. Et tradidit ei dimidias partes copiarum et elephantos, et mandavit ei de omnibus quae volebat, et de omnibus habitantibus Iudaeam et Hierosolymam. mittere super eos vim, ut eiceret et destrueret fortitudinem Israel et reliquias Ierusalem, et tolleretur memoria eius de loco, et habitare filios alienos in omnibus finibus eorum, et hereditare terram eorum. Et rex accepit dimidias partes copiarum quae relictae erant, et discessit ab Antiochia, urbe regni sui, anno centesimo quadragesimo septimo, et transiit flumen Euphraten, et transiebat per superiores regiones. Et elegit Lysias Ptolemaeum Dorymeni, Nicanorem et Gorgiam, viros potentes ex amicis regis. Et misit cum eis quadraginta milia virorum et septem milia equitum, ut venirent in terram Iudae et destruerent eam secundum verbum regis. Et discesserunt cum omni potentia eorum et venerunt, et castra posuerunt prope Ammaun in terra plana. Et audierunt mercatores terrae nomen eorum, et acceperunt argentum et aurum multum valde et servos, et venerunt in castra ut caperent filios Israel in captivos, et additae

sunt ad eos potestates Syriae et terrae alienigenorum. Et vidit Judas et fratres eius quod multiplicata sunt mala, et copiae castraponent in finibus eorum, et cognoverunt verba regni quae mandavit fieri populo ad perditionem et consummationem. Et dixerunt unusquisque ad proximum suum: Restituamus ruinam populi nostri et sanctorum. et congregata est congregatio ut essent parati in bellum, et ut orarent et peterent misericordiam et miserationes. Et Jerusalem erat inhabitata ut deserta; non erat qui ingrederetur et egrederetur ex genitis eius, et sanctuarium conculcabatur, et filii alienigenarum in arce, hospitium in nationibus; et sublata est delectatio ex Jacob, et defecit tibia et cithara. Et congregati sunt et venerunt in Massepha contra Hierosolyma, quia locus orationis erat in Massepha antea Israeli. Et ieiunaverunt die illa, et induebant saccos et cinerem super capita eorum, et sciderunt vestimenta eorum. Et expanderunt librum legis, de quibus gentes investigabant similitudines idolorum suorum. Et attulerunt vestimenta sacerdotii et primitias et decimas, et excitaverunt Naziraeos qui compleverunt dies. Et clamaverunt voce in caelum dicentes: Quid faciemus his, et ubi eos abducamus? Et sancta tua conculcata sunt et profanata sunt, et sacerdotes tui in luctu et humiliatione sunt. Et ecce nationes congregatae sunt super nos ad tollendum nos; tu scis quae cogitant super nos. Quomodo poterimus resistere coram eis, nisi tu nobis auxiliaris? Et tubis sonuerunt, et voce magna clamaverunt. Et post hoc constituit Iudas duces populi, tribunos et centuriones et quinquagenarios et decanos. Et dixit iis qui aedificant domum et qui desponsant mulieres et qui plantant vineas et timidus, ut reverteretur

unusquisque in domum suam secundum legem. Et castra discesserunt, et castra posuerunt ad austrum Ammaum. Et dixit Iudas: Accingite vos, et estote filii fortes, et estote parati ad mane ut pugnetis contra gentes has quae congregatae sunt adversus nos ad delendum nos et sancta nostra. Quod melius nobis est mori in bello quam aspicere mala nationis nostrae et sanctorum. Ut autem voluntas sit in caelo, sic faciet.

4

Et recepit Gorgias quinque milia virorum et mille equites electos, et castra discesserunt nocte. Ita ut impetum faceret in castra Iudaeorum et percuteret eos subito, et filii arcis erant ei duces. Et audivit Iudas, et discessit ipse et viri potentes ut percuterent copias regis eas quae erant in Emmaus. Dum adhuc copiae dispersae erant a castris. Et venit Gorgias in castra Iudae nocte, et neminem invenit, et quaerebat eos in montibus, quia dixit: Fugiunt isti a nobis. Et simul cum die visus est Iudas in campo cum tribus milibus virorum, sed tegumenta et gladios non habebant sicut voluissent. Et vidi castra nationum fortia loricata, et equos circumdantes ea, et hi docti bello erant. Et dixit Iudas viris qui cum eo erant: Ne timeatis multitudinem eorum, et impetum eorum ne pavescatis. Mementote quomodo salvati sunt patres nostri in Mari Rubro, quando persecutus est eos Pharaon cum exercitu. Et nunc clamemus in caelum, si nos velit. Et recordabitur foederis patrum, et conteret castra haec coram nobis hodie. Et cognoscent omnes gentes, quia est qui redimit et

salvat Israel. Et levaverunt alienigenae oculos suos, et viderunt eos tenentes ex adverso. Et exierunt e castris in bellum, et cecinuerunt tubis qui apud Iudam erant. Et congressi sunt, et contritae sunt gentes et fugerunt in campum. Illi autem ultimi omnes gladio ceciderunt, et persecuti sunt eos usque ad Gaseron et usque ad planitiem Judaeae et Azotum et Jamniam, et ceciderunt ex eis viri tria milia. Et reversus est Iudas et exercitus ab insequendo eos Et dixit ad populum: Ne desideraveritis spolia, quia bellum ex adverso nobis imminet. Et Gorgias et vis in monte prope nos sunt, sed state nunc contra inimicos nostros et pugnate eos, et post haec capite spolia cum fiducia. Adhuc implente Iuda haec, visa est pars quaedam prominens ex monte. Et vidit quod conversa esset, et incenderent castra; nam fumus qui videbatur manifestabat factum. Hi autem haec conscii timuerunt vehementer, conspicati autem et Iudae castra in campo parata ad proelium, Fugerunt omnes in terram alienigenorum. Et Iudas reversus est ad spolia castrorum, et accepit aurum et argentum multum et hyacinthum et purpuram et marinum et divitias magnas. Et reversi hymnos canebant et benedicebant in caelum, quoniam bonum in aeternum misericordia eius. Et facta est salus magna Israeli in die illa. Quicumque autem ex alienigenis servati sunt, advenientes nuntiaverunt Lysiae omnia quae acciderant. Ille autem audiens omnia confusus est et animo defecit, quia non qualia volebat talia Israeli acciderant, et non qualia imperaverat ei rex evererant. Et anno insequente congregavit virorum electorum sexaginta milia et quinque milia equitum, ut bellum gereret contra eos. Et venerunt in Idumaeam, et castra posuerunt in

Bethsura, et occurrit eis Iudas cum decem milibus virorum. Et vidit castra fortia, et oravit et dixit: Benedictus es, salvator Israel, qui contrivisti impetum potentis in manu servi tui David, et tradidisti castra alienigenorum in manus Jonathan filii Saul et eius qui ferebat arma eius. Conclude castra haec in manus populi tui Israel, et pudefiant super potentia et equo eorum. Da eis timiditatem, et liquefac audaciam fortitudinis eorum, et commoveantur in fractione eorum. Deice eos gladio amantium te, et laudent te omnes qui viderunt nomen tuum in hymnis. Et conferebantur sibi invicem, et ceciderunt ex castris Lysiae quinque milia virorum, et ceciderunt ex adverso eorum. Videns autem Lysias factam conversionem suae dispositionis, Judae autem factam audaciam, et quomodo parati essent aut vivere aut mori nobiliter, discessit in Antiochiam et mercenarios conducebat, ut plures iterum facti advenirent in Judaeam. Dixit autem Iudas et fratres eius: Ecce contriti sunt inimici nostri; ascendamus purificare sancta et dedicare. Et congregatum est castrum omne, et ascenderunt in montem Sion. Et vidi sanctuarium nostrum desolatum et altare profanatum et portas combustas, et in atriis plantas natas sicut in silva aut sicut in uno montium, et pastophoria destructa. Et diruperunt vestimenta sua, et planxerunt planctu magno, et imposuerunt cinerem super capita sua. Et ceciderunt in faciem super terram, et sonuerunt tubis signorum, et clamaverunt ad caelum. Tunc imperavit Iudas viris ut bellarent contra eos qui in arce erant, donec purificaret sancta. Et elegit sacerdotes immaculatos, legis studiosos, Et purificaverunt sancta, et tulerunt lapides contaminationis in locum immundum. Et deliberaverunt de

altari holocausti profanati, quid illi facerent. Et cecidit illis consilium bonum destruere illud, ne umquam fieret illis in opprobrium, quia polluerant gentes illud, et destruxerunt altare. Et deposuerunt lapides in monte domus in loco idoneo, donec veniret propheta qui de illis responderet. Et acceperunt lapides integros secundum legem, et aedificaverunt altare novum secundum prius. Et aedificaverunt sancta et interiora domus, atriaque sanctificavit. Et fecerunt vasa sancta nova, et intulerunt candelabrum et altare holocaustorum et thymiamatum et mensam in templum. Et incensum cremabant super altare, et accenderunt lucernas super candelabro, et lucebant in templo. Et imposuerunt super mensam panes, et expanderunt velamina, et compleverunt omnia opera quae fecerunt. Et surrexerunt mane die quinta et vicesima mensis noni, hic mensis Chaseleu, anni octavi et quadragesimi et centesimi. Et obtulerunt sacrificium secundum legem super altare holocaustorum novum, quod fecerunt. Secundum tempus, secundum diem in quo gentes illud profanaverunt, in illa renovatum est cantibus et citharis et lyris et cymbalis. Et cecidit omnis populus in faciem suam, et adoraverunt et benedixerunt caelum, quod prosperaverat eos. Et fecerunt dedicationem altaris diebus octo, et obtulerunt holocausta cum laetitia, et immolaverunt sacrificium salutare et laudationis. Et decoraverunt faciem templi coronis aureis et scutis parvis, et dedicavit portas et pastophoria, et ianuis instruxerunt ea. Et factum est gaudium magnum in populo valde, et aversum est opprobrium nationum. Et statuit Iudas et fratres eius et omnis ecclesia Israel, ut agantur dies dedicationis altaris in temporibus suis annum secundum

annum dies octo, a quinta et vicesima die mensis Chaseleu, cum laetitia et gaudio. Et aedificaverunt in tempore illo montem Sion in circuitu muris altis et turribus fortibus, ne quando gentes advenientes conculcent ea, sicut fecerunt antea. Et assignaverunt ibi vim ad custodiendum id, et munierunt id ad custodiendam Bethsuram, ut haberet populus munitionem contra Idumeam.

5

Et factum est, quando audierunt nationes in circuitu quia aedificatum est altare et renovatum est sanctuarium sicut prius, iratae sunt valde. Et consilium ceperunt ut tollerent genus Iacob, eos qui erant in medio eorum, et coeperunt occidere in populo et auferre. Et bellabat Iudas contra filios Esau in Iudaea ad Akrabattenem, quia circumsedebant Israel, et percussit eos plaga magna, et compressit eos, et cepit spolia eorum. Et recordatus est malitiae filiorum Baian, qui erant populo in laqueum et in scandalum in insidiando eos in viis. Et interclusi sunt ab eo in turres, et applicuit contra eos, et devovit eos, et incendit turres eius igne cum omnibus qui inerant. Et transiit ad filios Ammon, et invenit manum validam et populum multum, et Timotheum ducem eorum. Et cum eis bella multa commisit, et contriti sunt ante faciem eius, et percussit eos. Et praeoccupavit Iazen et filias eius, et reversus est in Iudaeam. Et congregatae sunt gentes quae in Galaaditis erant super Israel, eos qui in finibus eorum existebant, ut tollerent eos, et fugerunt in

Dathema munitionem. Et miserunt litteras ad Iudam et fratres eius, dicentes: Congregatae sunt contra nos gentes quae in circuitu nostro sunt ad delendum nos. et parantes venire et praeoccupare munitionem in quam confugimus, et Timotheus castra eorum ducit. Nunc igitur veniens erue nos ex manu eorum, quia cecidit ex nobis multitudo. Et omnes fratres nostri qui sunt in Tonbii interfecti sunt, et captivas duxerunt mulieres eorum et infantes eorum et impedimenta, et perdiderunt ibi quasi mille viros. Adhuc epistolae legebantur, et ecce nuntii alii venerunt ex Galilaea scissis vestimentis, nuntiantes secundum verba haec. dicentes: Congregata est super eos ex Ptolemaide et Tyro et Sidone et omnis Galilaea alienigenorum, ad consumendum nos. Ut autem audivit Iudas et populus verba haec, congregata est ecclesia magna ad deliberandum quid facerent fratribus suis qui erant in tribulatione et oppugnabantur ab eo. Et dixit Iudas Simoni fratri suo: Elige tibi viros, et vade et libera fratres tuos in Galilaea; ego autem et Jonathan frater meus ibimus in Galaaditidem. Et reliquit Iosephum filium Zachariae et Azariam ducem populi cum reliquis copiarum in Iudaea ad custodiam, Et mandavit illis dicens: Protegite populum hunc, et ne iungatis bellum adversus gentes donec redeamus. Et divisi sunt Simoni viri tria milia ut irent in Galilaeam, Judae autem octo milia virorum in Galaaditidem. Et ivit Simon in Galilaeam, et commisit bella multa adversus nationes, et contritae sunt nationes a facie eius. Et persecutus est eos usque ad urbes Ptolemaidis, et ceciderunt ex gentibus tres milia virorum, et accepit spolia eorum. Et accepit eos ex Galilaea et in Arbactis cum mulieribus et pueris,

et omnia quaecumque erant eis, et duxerunt in Iudaeam cum laetitia magna. Et Iudas Maccabaeus et Jonathan frater eius transierunt Iordanem, et iverunt viam trium dierum in deserto. Et occurrerunt Nabataeis, et illi occurrerunt eis pacifice, et narraverunt eis omnia quae acciderant fratribus eorum in Galaaditide, et quod multi ex eis comprehensi sunt in Bossora et Bossor, in Alamis, Casphor, Maceb, et Carnein; omnes civitates hae munitae et magnae sunt. Et in reliquis civitatibus Galaaditis sunt comprehensi; in crastinum ordinantur castra ponere super munimenta, et occupare et tollere omnes eos in una die. Et reversus est Iudas et castra eius via in desertum ad Bosor subito, et cepit civitatem, et occidit omne masculinum in ore gladii, et accepit omnia spolia eorum, et incendit eam igni. Et discessit inde nocte, et ibat usque ad munitionem. Et factum est mane, et levaverunt oculos suos, et ecce populus multus cuius non erat numerus, ferentes scalas et machinas ad capiendam munitionem, et oppugnabant eos. Et vidit Iudas quod inceptum erat proelium, et clamor civitatis ascendit usque ad caelum cum tubis et clamore magno. Et dixit viris potestatis: Pugnate hodie pro fratribus nostris. Et exivit in tribus principiis post eos, et clanxit tubis, et clamaverunt in oratione. Et cognovit castra Timothei quod Maccabaeus esset, et fugerunt a facie eius, et percussit eos plaga magna, et ceciderunt ex eis in illo die ad octo milia virorum. Et declinavit in Maapha et pugnavit contra eam et cepit eam et occidit omne masculinum eius et accepit spolia eius et incendit eam igne. Inde discessit et praeoccupavit Chasphoth, Maked, Bosor, et reliquas civitates Galaaditis. Sed his verbis Timotheus congregavit alia castra, et castra posuit contra

Raphon ex transitu torrentis. Et misit Iudas explorare castra, et nuntiaverunt ei dicentes: Congregati sunt ad eos omnes gentes quae in circuitu vestro sunt, vis multa valde. Et Arabes mercede conducti sunt in auxilium eis, et castra ponunt trans torrentem, parati ad veniendum contra te in bellum. Et ivit Iudas in occursum eorum. Et dixit Timotheus principibus copiarum suarum cum appropinquaret Iudas et castra eius ad torrentem aquae: Si transierit ad nos prior, non poterimus resistere ei, quia potens erit adversus nos. Si autem ignavus erit et castra ponet trans flumen, transibimus ad eum. Ut autem appropinquavit Iudas ad torrentem aquae, statuit scribas populi ad torrentem, et mandavit eis dicens: Ne permittatis hominem castra ponere, sed veniant omnes in bellum. Et transivit ad eos prior, et omnis populus eius ante eum, et contritae sunt ante faciem eius omnes gentes, et proiecerunt omnia arma sua, et fugerunt in templum in Carnaim. Et praeoccupaverunt civitatem, et templum incenderunt igne cum omnibus quae erant in eo, et conversa est Carnaim, nec poterat amplius resistere coram Iuda. Et congregavit Iudas omnem Israelem qui in Galaaditide erant, a minimo usque ad maximum, et uxores eorum et liberos eorum et impedimenta, castra magna valde, ut venirent in terram Iudae. Et venerunt usque ad Ephron, et haec urbs magna erat ad introitum, fortis valde; non erat declinare ab ea ad dextram aut sinistram, sed per medium eius ire. Et excluserunt eos qui ex civitate erant, et obstruxerunt portas lapidibus. Et misit ad eos Iudas verbis pacificis dicens: Transibo per terram tuam ut abeam in terram nostram, et nemo nocebit vobis; tantum pedibus transibimus. Et non volebant aperire ei. Et imperavit

Iudas proclamari in castris ut castra poneret unusquisque in loco in quo erat. Et castra posuerunt homines civitatis, et oppugnaverunt civitatem totum diem illum et totam noctem, et tradita est civitas in manus eius. Et perdidit omnem masculinum in ore gladii, et diripuit eam, et cepit spolia urbis, et transiit per urbem super occisis. Et transierunt Iordanem in planitiem magnam quae est ante Bethsan. Et erat Iudas congregans eos qui remanebant et exhortans populum per totam viam, donec venit in terram Iudae. Et ascenderunt in montem Sion in laetitia et gaudio, et obtulerunt holocausta, quia non cecidit ex eis quisquam usque ad revertendum in pace. Et in diebus illis quibus erat Iudas et Ionathan in Galaad, et Simon frater eius in Galilaea contra Ptolemaidem, Audivit Ioseph filius Zachariae et Zacharias principes potestatum fortium factorum et belli qualia fecerunt, Et dixerunt: Faciemus et ipsi nobis nomen, et eamus bellare ad gentes quae in circuitu nostro sunt. Et praeceperunt iis qui erant de exercitu qui cum ipsis erat, et profecti sunt contra Iamnam. Et exivit Gorgias ex civitate, et viri eius in occursum eorum in bellum. Et conversus est Iosephus et Azarias, et persecuti sunt usque ad terminos Iudaeae, et ceciderunt in die illa ex populo Israeli duo milia virorum. Et facta est conversio magna in populo, quia non audierunt Iudam et fratres eius, putantes eum fortiter acturum esse. Ipsi autem non erant ex semine virorum illorum, quibus data est salus Israel per manum eorum. Et vir Iudas et fratres eius glorificati sunt valde coram omni Israel et omnibus gentibus, ubi audiebatur nomen eorum. et congregabantur ad eos laudantes. Et egressus est Iudas et fratres eius, et pugnaverunt contra filios

Esau in terra quae ad meridiem est, et percussit Hebron et filias eius, et destruxit munitionem eius, et turres eius incendit in circuitu. Et discessit ad eundum in terram alienigenorum, et transiebat Samariam. In illo die ceciderunt sacerdotes in bello, volente eo fortiter agere, cum ipse exiret in bellum inconsulte. Et declinavit Judas in Azotum, terram alienigenorum, et destruxit aras eorum, et sculptilia deorum eorum combussit, et spoliavit spolia urbium, et reversus est in Judaeam.

6

Et rex Antiochus per superiores regiones iter faciebat, et audivit esse in Elymaide, quae in Perside est, civitatem gloriosam divitiis, argento et auro. Et templum in ea divitissimum erat, et ibi velamina aurea, et thoraces et arma, quae reliquit ibi Alexander, filius Philippi, rex Macedo, qui primus Graecis regnavit. Et venit et quaerebat urbem comprehendere ac praedari eam, sed non potuit, quia sermo iis qui ex urbe erant cognitus est. Et surrexerunt contra eum in bellum, et fugit et abiit inde cum dolore magno ut reverteretur in Babylonem. Et venit quidam nuntians ei in Persidem, quod versa sunt castra quae profecta sunt in terram Iudam. Et ivit Lysias cum vi forti in primis, et eversus est a facie eorum, et praevaluerunt armis quae ceperunt de castris quae exciderunt. Et deposuerunt abominationem quam aedificaverat super altare quod erat in Hierosolymis, et sanctuarium sicut prius circumdederunt muris altis, et Bethsuram civitatem eius. Et factum est, ut audivit rex

verba haec, stupefactus est et commotus est valde, et cecidit super lectum. Et incidit in aegritudinem ex dolore, quia non factum est ei sicut cogitabat. Et erat ibi plures dies, quia renovatus est super eum luctus magnus, et cogitavit quod moritur. Et vocavit omnes amicos suos, et dixit ad eos: Discedit ab oculis meis somnus, et concidi corde ab sollicitudine. Et dixi cordi: Usque ad quantam afflictionem veni et ad quantum fluctum magnum, in quo nunc sum? Quia bonus et amatus eram in potestate mea. Nunc autem memor sum malorum quae feci in Hierusalem, et cepi omnia vasa argentea et aurea quae in ea erant, et misi ut tollerem habitantes Iudaeae sine causa. Cognovi quod propter haec invenerunt me mala haec, et ecce pereo dolore magno in terra aliena. Et vocavit Philippum unum ex amicis suis, et constituit eum super omne regnum suum. et dedit ei diadema et stolam suam et anulum, ut adduceret Antiochum filium suum et nutriret eum ut regnaret. Et mortuus est ibi Antiochus rex anno centesimo quadragésimo nono. Et cognovit Lysias quod mortuus est rex, et constituit Antiochum filium eius regnare pro eo, quem nutriverat iuniorum, et vocavit nomen eius Eupator. Et qui ex arce erant concludentes Israelem in circuitu sanctorum, et quaerentes mala per totum, et firmamentum gentibus. Et Iudas consideravit eos delere, et convocavit omnem populum ut eos obsiderent. Anno centesimo quinquagesimo, et fecit super eos belostationes et machinas. Et exierunt ex eo ex coetu, et adhaerunt eis quidam impiorum ex Israel. Et ierunt ad regem et dixerunt: Usquequo non facies iudicium et vindicabis fratres nostros? Nos volumus servire patri tuo et ambulare secundum ea quae ab eo dicuntur et sequi

praecepta eius. Quod ii populi nostri gratia huius alienabant a nobis, praeter quanti a nobis inveniebant necabantur, et hereditates nostrae diripebantur. Et non super nos solum extenderunt manum, sed etiam super omnes fines eorum. Et ecce castra posuerunt hodie super arcem in Hierosolymis, ut caperent eam et sanctuarium, et Bethsuram munierunt. Et nisi eos celeritate praeoccupaverit, maiora his facient, nec poteris eos cohibere. Et iratus est rex, quando audivit, et congregavit omnes amicos suos, principes potestatis suae, et eos qui super habenas erant, Et a regibus aliis et ab insulis marium venerunt ad eum copiae mercenariae. Et erat numerus copiarum eius centum milia peditum, et viginti milia equorum, et elephanti duo et triginta periti belli. Et venerunt per Idumaeam et castra posuerunt apud Bethsuram et pugnaverunt per dies multos et fecerunt machinas, et exierunt et incenderunt eas igne et pugnaverunt fortiter. Et discessit Iudas ab arce et castra posuit in Bethzacharia, contra castra regis. Et surrexit mane rex, et movit castra cum impetu per viam Bethzachariae, et instructae sunt copiae ad proelium, et tubis cecinuerunt. et elephantis ostenderunt sanguinem uvae et mororum, ut eos ad bellum praepararent. Et diviserunt bestias in valles, et steterunt ad singulum elephantum mille viri loricati catenis, et galeae aeneae super capita eorum, et quingenti equites ordinati singulae bestiae electi. hi ante tempus, ubi bestia esset, erant, et quo iret, simul ibant, nec ab eo discedebant. Et turres lignae super eas munitae protectae, super singulam bestiam, cinctae machinis, et super singulam viri duo et triginta qui pugnant super eas, et Indus eius. Et reliquum equitatum hinc et hinc constituit super

duas partes castrorum, concutientes et armati in phalangibus. Ut autem sol fulgebat super aurea scuta, montes ab eis fulgebant, et illuminabant ut lampades ignis. et extensa est pars quaedam castrorum regis super alta montes, et alii super humilia, et veniebant tute et ordinate Et contremiscebant omnes audientes vocem multitudinis eorum et iter multitudinis et collisionem armorum, erant enim castra magna valde et fortia. Et appropinquavit Iudas et castra eius in aciem, et ceciderunt de castris regis sexcenti viri. Et vidit Eleazar Savaran unam de bestiis armatam thoracibus regiis, et erat superans omnes bestias, et apparuit quod in illa erat rex. Et dedit seipsum ad salvandum populum suum, et ad acquirendum sibi nomen aeternum. Et cucurrit cum audacia in medium phalangis, et mortem dabat dextra et sinistra, et scindebantur ab eo hinc et hinc. Et irrepsit sub elephantem, et supposuit ei et interfecit eum, et cecidit super terram supra eum, et mortuus est ibi. Et viderunt fortitudinem regni et impetus potestatum, et declinaverunt ab eis. Et e castris regis ascenderunt in occursum eorum in Hierosolymam, et castra posuit rex in Iudaea et in montem Sion. Et fecit cum iis ex Bethsura, et exierunt ex urbe, quia non erat illis ibi alimentum ut clausi manerent in ea, quoniam sabbatum erat terrae. Et cepit rex Bethsuram, et imperavit ibi praesidium custodire eam. Et castra posuit super sanctuarium per dies multos, et statuit ibi ballistaria et machinas et igniferas et lapidarias et scorpiones ad iacienda tela et fundas. Et fecerunt et ipsi machinas contra machinas eorum, et pugnaverunt dies multos. Cibarum autem non erant in sanctis propter septimum annum esse, et qui salvabantur in Iudaeam a

nationibus devoraverunt reliquias provisionis, Et relictis sunt in sanctis viri pauci, quia fames eorum praevaluit, et dispersi sunt unusquisque in locum suum. Et audivit Lysias quod Philippus, quem rex Antiochus adhuc vivens constituerat ad nutriendum Antiochum filium suum ut regnaret, reversus est a Perside et Media, et copiae regis quae cum eo profectae sunt, et quod quaerit rerum administrationem accipere. Et festinabant et urgebant ut abirent, et dixit ad regem et duces exercitus et viros: Deficimus cotidie, et cibus nobis paucus est, et locus, ubi castra ponimus, est munitus, et incumbunt nobis res regni. Nunc igitur demus dextram hominibus his et faciamus cum eis pacem et cum omni gente eorum. et constituamus illis ut ambulent legibus eorum, sicut antea; propter leges enim eorum, quas dispersimus, irati sunt et fecerunt haec omnia. Et placuit sermo coram rege et principibus, et misit ad eos ut pacem faceret, et receperunt. Et iuravit illis rex et principes super his; exivit ex munitione. Et intravit rex in montem Sion, et vidit munitionem loci, et repudiavit iusiurandum quod iuraverat, et imperavit et destruxit murum in circuitu. Et discesserunt cum festinatione, et reversus est in Antiochiam, et invenit Philippum dominantem civitati, et pugnavit contra eum, et cepit civitatem vi.

7

Anno uno et quinquagesimo exivit Demetrius filius Seleuci ex Roma, et ascendit cum viris paucis in civitatem maritimam, et regnavit ibi. Et factum est, ut intrabat in domum regni patrum

eius, comprehenderunt vires Antiochum et Lysiam, ut adducerent eos ei. Et cognita est ei res et dixit: Ne mihi ostendatis facies eorum. Et occiderunt eos potestates, et sedit Demetrius super throno regni sui. et venerunt ad eum omnes viri iniqui et impii ex Israel, et Alcimus ducebat eos volens sacerdotio fungi Et accusaverunt populum apud regem, dicentes: Perdidit Iudas et fratres eius omnes amicos tuos, et nos dispersit de terra nostra. Nunc igitur mitte virum cui credis, et profectus videat destructionem omnem quam fecit nobis et terrae regis, et punivit eos et omnes auxiliantes eis. Et elegit rex Bacchidem ex amicis regis, qui dominabatur in regione trans flumen et erat magnus in regno et fidelis regi, Et misit eum et Alcimum impium, et statuerunt illi sacerdotium, et mandavit illi facere vindictam in filiis Israel. Et abiit et venit cum magna potentia in terram Iudae, et misit nuntios ad Iudam et ad fratres eius verbis pacificis cum dolo. Et non attenderunt verbis eorum, vidi enim quod venerunt cum magna potentia. Et congregati sunt ad Alcimum et Bacchidēn congregatio scribārum ad quaerenda iusta. Et primi Hasidaei erant inter filios Israel, et pacem ab eis quaerebant. Dixerunt enim: Homo sacerdos ex semine Aaron venit in potestatibus, et non iniuriabit nos. Et locutus est cum eis pacifica verba, et iuravit eis dicens: Non quaeremus vobis malum, et amicis vestris. Et crediderunt ei, et comprehendit ex eis sexaginta viros, et occidit eos in die una secundum verba quae scripsit. Carnes sanctorum tuorum et sanguinem eorum effuderunt in circuitu Hierusalem, et non erat qui sepelire eos. Et incidit timor eorum et tremor in omnem populum, quia dixerunt: Non est in eis veritas et iudicium,

transgressi sunt enim factionem et iuramentum quod iuraverunt. Et discessit Bacchides ab Hierosolyma, et castra posuit in Bethzeth, et misit et cepit multos ex viris qui cum eo deseruerant et quosdam ex populo, et immolavit eos in puteum magnum. Et constituit terram Alcimo, et reliquit cum eo vim ad adiuvandum ei, et abiit Bacchides ad regem. et contendit Alcimus de summo sacerdotio. Et congregati sunt ad eum omnes turbantes populum eorum, et obtinuerunt terram Iuda, et fecerunt plagam magnam in Israel. Et vidit Iudas omnem malitiam quam fecit Alcimus et qui cum eo erant in filios Israel super gentes. Et exiit in omnes terminos Iudaeae et in circuitu, et fecit vindictam in viris et in iis qui desertaverant, et prohibiti sunt ire in terram. Ut autem vidit Alcimus quod praevaluit Iudas et qui cum eo erant, et cognovit quod non poterat resistere eis, reversus est ad regem et accusavit eos rebus malis. Et misit rex Nicanorem, unum ex principibus suis illustribus, qui odiebat et inimicus erat Israeli, et mandavit ei ut populum deleret. Et venit Nicanor Hierosolymam cum vi magna, et misit ad Iudam et fratres eius cum dolo verba pacifica dicens Non sit pugna inter me et vos, veniam cum paucis viris, ut videam vultus vestros cum pace. Et venit ad Iudam, et salutaverunt se invicem pacifice, et hostes erant parati rapere Iudam. Et cognitum est verbum Iudae, quod cum dolo venisset super eum, et territus est ab eo, et non voluit amplius videre faciem eius. Et cognovit Nicanor quod consilium eius revelatum est, et exivit in occursum Iudae apud Chapharsalama. Et ceciderunt ex his qui cum Nicanore erant quasi quinque milia virorum, et fugerunt in civitatem David. Et post haec verba ascendit Nicanor in montem Sion, et exierunt de

sacerdotibus ex sanctis et de senioribus populi salutare eum pacifice, et ostendere ei holocaustum quod offerebatur pro rege. Et irrisit eos, et derisit eos, et polluit eos, et locutus est superbe. Et iuravit cum ira dicens: Nisi tradatur Iudas et castra eius nunc in manus meas, et erit, si revertar in pace, incendam domum hanc. Et exivit cum ira. Et intraverunt sacerdotes et steterunt ante altare et templum, fleverunt et dixerunt Tu elegisti domum hanc ut invocaretur nomen tuum super eam, ut esset domus orationis et deprecationis populo tuo. fac vindictam in homine hoc et in castris eius, et cadant in gladio; memento blasphemiarum eorum, et ne des eis requiem. Et exivit Nicanor ex Hierosolyma et castra posuerunt in Bethoron, et occurrit ei vis Syriae. Et Iudas castra posuit in Adasa cum tribus milibus virorum, et oravit Iudas et dixit Qui a rege quando blasphemaverunt, exivit angelus tuus et percussit in eis centum octoginta quinque milia. Sic contere castra haec coram nobis hodie, et sciant reliqui quia male locutus est super sancta tua, et iudica eum secundum malitiam eius. Et iunxerunt se castra in bellum tertio decimo die mensis Adar, et contritum est castrum Nicanoris, et cecidit ipse primus in bello. Ut autem castra eius viderunt quod Nicanor cecidit, proiectis armis suis fugerunt. Et persequiebantur eos viam diei unius ab Adasa usque ad Gazaram, et tubis cecinerunt post eos tubis signorum. Et exierunt ex omnibus vicis Iudaeae in circuitu, et circumdederunt eos, et conversi sunt isti ad istos, et ceciderunt omnes gladio, et non relictus est ex eis ne unus quidem. Et acceperunt spolia et praedam, et caput Nicanoris absciderunt et dextram eius, quam extendit superbe. Et attulerunt et

extenderunt apud Hierosolymam. et gavisus est populus valde, et duxerunt diem illum diem laetitiae magnae. et constituerunt ut adducerent secundum annum diem hanc tertiadecima mensis Adar et quievit terra Iuda paucos dies

8

Et audivit Iudas nomen Romanorum, quod essent potentes virtute, et ipsi favebant omnibus qui se eis adiunxerant, et quicumque se eis adiungerent, et quicumque ad eos accederent, cum his amicitiam constituebant. Et quod sunt potentes vi, et narraverunt ei bella eorum et fortia facta quae faciunt in Galatis, et quod dominati sunt eis, et duxerunt eos sub tributum. et quaecumque fecerunt in terra Hispaniae, ad obtinendum metalla argenti et auri quae illic sunt Et praevaluerunt loci omnis consilio eorum et patientia—et locus erat longe distans ab eis valde—et regum venientium super eos ab extremo terrae, donec confregerunt eos et percusserunt in eis plagam magnam, et reliqui dant eis tributum per singulos annos. et Philippum et Perseum Citiorum regem et arrogantes super eos confregerunt eos bello et potiti sunt eorum Et Antiochum Magnum, regem Asiae, qui profectus erat contra eos in bellum habens centum viginti elephantos et equitatum et currus et copias multas valde, et contritus est ab eis. Et ceperunt eum viventem, et constituerunt illis ut darent eum et eos qui regnabant cum eo tributum magnum, et ut darent obsides et distinctionem. Et terram Indicam et Mediam et Lydiam, et de optimis regionibus

earum, et capientes eas ab eo, dederunt eas Eumeni regi. et quod ii ex Graecia consilium ceperunt venire et eos tollere Et cognitus est sermo illis, et miserunt contra eos ducem unum, et pugnaverunt adversus eos, et ceciderunt ex eis vulnerati multi, et captivas duxerunt uxores eorum et liberos eorum, et praedati sunt eos, et potiti sunt terra eorum, et destruxerunt munitiones eorum, et praedati sunt eos et in servitutem redegerunt eos usque ad diem hanc. et reliqua regna et insulas, quotquot umquam contra eos surrexerunt, destruxerunt et sibi servituti subiecerunt, Cum amicis autem suis et iis qui in eis confidebant servaverunt amicitiam, et potiti sunt regnis proximis et longinquis, et quicumque audierunt nomen eorum timuerunt eos. Quibus velint auxiliari et regnare, ii regnabunt; quos autem velint remove, eos remonent; et exaltati sunt valde. Et in omnibus his nemo eorum diadema imposuit, et purpuram non circumdederunt, ut in ea honorarentur. Et curiam sibi ipsis fecerunt, et cotidie deliberabant trecenti viginti, semper de multitudine deliberantes, ut se ipsos bene ordinarent. Et credunt uni homini regere eos secundum annum et dominari omni terrae eorum, et omnes audiunt unum, et non est invidia neque zelus in eis. Et elegit Iudas Eupolemum filium Ioannis de Hakkos et Iasonem filium Eleazari, et misit eos Romam, ut statuerent cum eis amicitiam et foedus. et ut tollerent iugum eorum, quia viderunt regnum Graecorum servitute opprimere Israel. Et profecti sunt Romam, et via multa valde erat, et intraverunt curiam, et responderunt Iudas et Maccabeus et fratres eius et multitudo Iudaeorum miserunt nos ad vos, ut constituamus vobiscum foedus et pacem, et ut scribamur socii et amici vestri.

Et placuit verbum coram eis. Et hoc est exemplar scripturae quam rescripserunt in tabulis aeneis et miserunt in Hierosolymam, ut esset apud illos ibi memoriale pacis et foederis Bene fiat Romanis et genti Iudaeorum in mari et super arida in aevum, et gladius et inimicus longe fiant ab eis. Si autem insurgat bellum Romae priori aut omnibus sociis eorum in omni dominatione eorum, Auxiliabitur natio Iudaeorum, ut tempus praescribat illis, corde pleno. Et iis qui bellum gerunt non dabunt neque suppeditabunt frumentum, arma, argentum, naves, sicut visum est Romae, et custodient mandata eorum nihil accipientes. Secundum eadem autem, si nationi Iudaeorum bellum prius accidat, auxiliabuntur Romani ex animo, ut tempus ipsis praescribat. Et sociis non dabitur frumentum, arma, argentum, ut visum est Romae, et custodient custodias has, et non cum dolo. Secundum haec verba sic steterunt Romani populo Iudaeorum. Si autem post haec verba deliberaverint hi et hi addere aut auferre, facient ex electione ipsorum, et quicquid addiderint aut abstulerint erit ratum. Et de malis quae rex Demetrius consummat in eos, scripsimus ei dicentes: Propter quid gravasti iugum tuum super amicos nostros, socios Iudaeos? Si igitur adhuc contra te occurrant, faciemus illis iudicium, et bellum contra te geremus per mare et per terram aridam.

9

Et audivit Demetrius quod Nicanor et copiae eius bellum fecissent, et addidit ut Bacchidem et Alcimum secundo mitteret

in terram Iudae, et dextrum cornu cum eis. Et profecti sunt via in Galgala, et castra posuerunt super Messaloth in Arbelois, et praeoccupaverunt eam, et perdidit animas hominum multas. Et mense primo anni centesimi quinquagesimi secundi castra ponebant in Ierusalem. Et discesserunt et ierunt in Beroeam cum viginti milibus virorum et duobus milibus equorum. Et Iudas castra posuerat in Alasa, et tria milia virorum electorum cum eo erant. Et vidi multitudinem potestatum, quia multi erant, et timuerunt valde, et fugerunt multi de castris; non relictis sunt ex eis nisi octingenti viri. Et vidit Iudas quod castra eius defluerant, et bellum eum opprimebat, et corde confractus est, quia non habebat tempus eos congregandi. Et exhaustus est et dixit relictis: Surgamus et ascendamus contra adversarios nostros, si forte possimus pugnare contra eos. Et averterunt eum dicentes: Non possumus, sed servemus animas nostras nunc; revertamur cum fratribus nostris et pugnemus contra eos, nos autem pauci sumus. Et dixit Iudas: Absit a me ut faciam rem hanc, fugere ab eis; appropinquavit enim tempus nostrum, et moriamur viriliter propter fratres nostros, neque relinquamus causam opprobrii gloriae nostrae. Et discessit exercitus a castris, et steterunt in occursum illis, et divisus est equitatus in duas partes, et funditores et sagittarii praecedebant exercitum, et pugnatores primi omnes potentes. Bacchides autem erat in dextro cornu, et appropinquavit phalanx ex duabus partibus, et sonuerunt tubis, et sonuerunt etiam qui cum Iuda et ipsi tubis. Et concussa est terra a castris eorum, et factum est bellum coniunctum a mane usque ad vesperam. Et vidit Iudas quod Bacchides et robur castrorum in dextris esset, et congregati sunt

ad eum omnes qui forti animo erant. et fractum est dextrum cornu ab eis, et persequabatur post eos usque ad montem Azoti. Et qui in sinistro cornu erant viderunt quod dextrum cornu fractum est, et reversi sunt ad vestigia Iudae et eorum qui cum eo erant a tergo. Et bellum fuit, et multi vulnerati ceciderunt ex his et ex his. et Iudas cecidit et reliqui fugerunt Et tulerunt Jonathan et Simon Judam fratrem eorum et sepelierunt eum in sepulcro patrum eorum in Modein. Et flevērunt eum ibi, et planxērunt eum omnis Israel planctu magnō, et luxērunt multōs diēs et dixērunt Quomodo cecidit potens, qui salvabat Israelem! Et cetera verborum Iudae et bellorum et fortium factorum quae fecit et magnitudinis eius non scripta sunt, multa enim erant valde. Et factum est post mortem Iudae, ut apparerent iniqui in omnibus finibus Israel, et surgerent omnes qui operabantur iniquitatem. In illis diebus facta est fames magna valde, et deserta est terra cum eis. Et elegit Bacchides viros impios, et constituit eos dominos terrae. Et quaerebant et investigabant amicos Iudae, et ducebant eos ad Bacchidem, et iudicabat eos, et illudebant eis. Et facta est tribulatio magna in Israel, quae non facta est ab ea die qua non apparuit propheta eis. Et congregati sunt omnes amici Iudae et dixerunt Ionathae. Ex quo frater tuus Iudas mortuus est, vir similis ei non est qui exeat adversus inimicos et Bacchidem, et adversus eos qui hostile gerunt genti nostrae. Nunc igitur te hodie elegimus ut sis nobis princeps et dux pro eo, ad bellandum bellum nostrum. Et accepit Jonathan illo tempore ducatum, et surrexit in locum Iudae fratris sui. Et Bacchides cognovit, et eum occidere quaerebat. Et cognovit Jonathan et Simon frater eius et omnes qui cum eo erant, et

fugerunt in desertum Thecoe, et castra posuerunt super aquam lacus Asphal. Et cognovit Bacchides die sabbatorum, et venit ipse et omnis exercitus eius trans Iordanem. Et misit fratrem suum ducem turbae, et rogavit Nabataeos amicos suos ut deponerent apud eos impedimenta eorum multa. Et exierunt filii Jambri ex Medaba, et ceperunt Johannem et omnia quae habebat, et abierunt habentes. Post haec verba autem nuntiaverunt Jonathani et Simoni fratri eius quod filii Jambri nuptias magnas faciunt, et sponsam ducunt de Nadabath, filiam unius ex magnis magnatibus Chanaan, cum comitatu magno. Et meminerunt Ioannis fratris eorum, et ascenderunt et se absconderunt sub tegmine montis. Et levaverunt oculos suos et viderunt, et ecce rumor et impedimenta multa, et sponsus exivit et amici eius et fratres eius in occursum eorum cum tympanis et musicis et armis multis. Et exsurrexerunt super eos ex insidiis et occiderunt eos, et ceciderunt vulnerati multi, et reliqui fugerunt in montem, et ceperunt omnia vasa eorum. Et conversae sunt nuptiae in luctum, et vox musicorum eorum in lamentationem. Et vindicaverunt vindictam sanguinis fratris eorum, et reversi sunt in montem Iordanis. Et audivit Bacchides, et venit die sabbatorum usque ad ripas Iordanis cum potentia magna. Et dixit Ionathan fratribus suis: Surgamus nunc et pugnemus pro animabus nostris, non enim est hodie sicut heri et tertia die. Ecce enim bellum ex adverso nostri et a tergo nostri, aqua autem Iordanis hinc et hinc et palus et silva, nec est locus declinandi. Nunc igitur clamate in caelum, ut salvemini ex manu inimicorum nostrorum. Et commissum est proelium, et extendit Ionathan manum suam ut percuteret Bacchidem, sed declinavit

ille ab eo retro. Et insilivit Jonathan et qui cum eo erant in Iordanem, et transnatarunt ad ulteriorem ripam, et non transierunt super eos Iordanem. Et perierunt apud Bacchidem die illa mille viri. Et reverterunt in Ierusalem, et aedificaverunt urbes munitas in Iudaea: munitionem in Iericho et Emmaum et Bethoron et Bethel et Thamnatha Pharathon et Tephon, in muris altis et portis et vectibus. et posuerunt custodiam in eis ut inimici essent Israeli Et munierunt civitatem et Bethsuram et Gazaram et arcem, et posuerunt in eis praesidia et copias ciborum. Et acceperunt filios ducum terrae obsides, et posuerunt eos in arce in Hierosolyma in custodia. Et anno centesimo quinquagesimo tertio, mense secundo, imperavit Alcimus destruere murum atrii sanctorum interioris, et destruxit opera prophetarum, et coepit destruere. In illo tempore percussus est Alcimus, et impedita sunt opera eius, et clausum est os eius, et paralytatus est, et non poterat amplius loqui verbum et mandare de domo sua. et mortuus est Alcimus in tempore illo cum tormento magno. Et vidit Bacchides quod mortuus est Alcimus, et reversus est ad regem, et quievit terra Iuda annos duos. Et consilium ceperunt omnes iniqui, dicentes: Ecce Jonathan et qui cum eo sunt in quiete habitant confidentes; nunc ergo adducemus Bacchidem, et comprehendet eos omnes in nocte una. et profecti consilium ceperunt ei. Et discessit ut veniret cum potentia multa, et misit epistolas clam omnibus sociis suis qui in Iudaea erant, ut comprehenderent Jonathan et eos qui cum eo erant; et non potuit, quia cognitum est eis consilium eorum. Et comprehenderunt de viris terrae duces malitiae, quinquaginta viros, et occidit eos. Et excessit Jonathan

et Simon et qui cum eo in Bethbasi, quae in deserto est, et aedificavit destructa eius, et firmavit eam. Et cognovit Bacchides et congregavit omnem multitudinem suam, et iis ex Iudaea praecepit. Et veniens castra posuit super Bethbasi, et pugnavit eam dies multos et fecit machinas. Et reliquit Jonathan Simonem fratrem suum in civitate, et exivit in terram, et venit numero. Et percussit Odomera et fratres eius et filios Phasiron in tabernaculo eorum, et coepit percutere et ascendere cum copiis. Et Simon et qui cum eo erant exierunt ex civitate, et machinas incenderunt. Et pugnaverunt contra Bacchidem, et fractus est ab eis, et opprimebant eum valde, quia consilium eius et impetus eius inanis erat. et irati sunt ira in viros iniquos, qui consilium dederant ei ut veniret in terram, et occiderunt ex eis multos, et deliberavit abire in terram suam. Et cognovit Jonathan, et misit ad eum legatos ad componendam cum eo pacem et reddendam illis captivitatem. Et accepit, et fecit secundum verba eius, et iuravit ei se non quaesiturum ei malum omnibus diebus vitae eius. Et reddidit ei captivitatem quam ceperat antea ex terra Iudae, et conversus abiit in terram suam, et non addidit amplius venire in fines eorum. Et cessavit gladius ex Israel, et habitavit Jonathan in Machmas, et coepit Jonathan iudicare populum et delevit impios ex Israel.

10

Et anno centesimo sexagesimo ascendit Alexander filius Antiochi Epiphanis, et occupavit Ptolemaidem, et receperunt

eum et regnavit ibi. Et audivit Demetrius rex, et congregavit vires multas valde, et exivit in occursum ei in bellum. Et Demetrius misit ad Jonathan epistolas verbis pacificis, ut eum magnificaret. Dixit enim: Praeoccupemus ut pacem ponamus cum eis, antequam ipse cum Alexandro contra nos ponat. Memorabitur enim omnium malorum quae commisimus erga eum, et in fratres eius et in gentem eius. Et dedit ei auctoritatem congregandi vires et praeparandi arma et essendi socium eius, et obsides qui erant in arce dixit tradendos esse ei Et venit Jonathan in Ierusalem, et legit epistolas in aures omnis populi et eorum qui ex arce erant. Et timuerunt timore magno, quando audiverunt quod rex eis auctoritatem congregandi potestates dedisset. Et tradiderunt qui ex arce Jonathan obsides, et reddiderunt eos parentibus eorum. Et habitavit Jonathan in Ierusalem, et coepit aedificare et renovare civitatem. Et dixit ad eos qui faciebant opera aedificare muros et montem Sion in circuitu ex lapidibus quadratis in munitionem, et fecerunt sic. Et fugerunt allogenes qui erant in munitionibus quas aedificavit Bacchides. Et reliquit unusquisque locum suum et abiit in terram suam. Sed in Bethsura relictis sunt quidam ex his qui deserebant legem et praecepta; erat enim eis refugium. Et audivit rex Alexander promissiones quantas Demetrius Jonathan misit, et narraverunt ei bella et fortitudines quas ipse et fratres eius fecerunt, et labores quos sustinuerunt. Et dixit: Nonne inveniemus virum talem unum? Et nunc faciamus eum amicum et socium nostrum. Et scripsit epistolas et misit illi secundum verba haec dicens. Rex Alexander fratri Jonathae salutem. Audivimus de te quod vir bonus robore et idoneus es ut

sis amicus noster. Et nunc constituimus te hodie sacerdotem magnum nationis tuae, et amicum regis vocari— et miserunt illi purpuram et coronam auream—et sapere ea nostra et conservare amicitiam ad nos. Et induit Ionathan stolam sanctam mense septimo anni sexagesimi et centesimi in festo tabernaculorum, et congregavit copias, et paravit arma multa. Et audivit Demetrius verba haec, et doluit, et dixit Quid hoc fecimus, quod Alexander nos anticipavit ad amicitiam cum Iudaeis in firmamentum capiendam? scribam et ego illis verba consolationis et altitudinis et donorum, ut sint mecum ad auxilium. Et misit eis secundum verba haec: Rex Demetrius nationi Iudaeorum salutem. Quoniam servavistis pacta ad nos et permansistis in amicitia nostra et non accessistis ad inimicos nostros, audivimus et gavisi sumus. Et nunc permanete adhuc ut fidem erga nos servetis, et reddemus vobis bona pro iis quae nobiscum facitis. Et dimitemus vobis debita multa et dabimus vobis dona. Et nunc vos absolvo et omnes Iudaeos a tributis et pretio salis ac coronis dimitto, Et pro tertia parte seminis, et pro dimidia parte fructus lignei qui mihi accipiendus incumbit, dimitto ab hodierno die et ultra accipiendi ius ab terra Iudae, et a tribus regionibus quae illi adiungunt se a Samaritide et Galilaea, ab hodierno die et in omne tempus. Et Jerusalem esto sancta et dedicata, et fines eius decimae et tributa. Dimitto auctoritatem arcis eius quae in Hierosolyma est, et do summo sacerdoti ut constituat in ea viros quos ipse eligat ad eam custodiendam. Et omnem animam Iudaeorum quae captiva facta est a terra Iuda in omne regnum meum dimitto liberam gratis, et omnes dimittant tributa et pecora eorum. Et omnes

festivitates et sabbata et novilunia et dies designati, et tres dies ante festivitatem et tres dies post festivitatem, sint omnes dies immunitatis et remissionis omnibus Iudaeis qui sunt in omni regno meo. et nemo auctoritatem habebit faciendi et molestandi quemquam eorum de ulla re. Et conscribantur ex Iudaeis in copias regis ad triginta milia virorum, et dabitur eis xenia, sicut decet omnibus copiis regis. Et constituetur ex eis in munitionibus regis magnis, et ex his constituetur super necessitates regni earum quae sunt ad fidem, et qui super eos et principes ex eis sint, et eant legibus eorum, sicut et praecepit rex in terra Iuda. Et tres nomos additos Iudaeae a terra Samariae addantur Iudaeae, ut reputentur sub uno esse, ut non oboediant alii auctoritati sed summo sacerdoti. Ptolemaidem et regionem huic adiacentem dedi donum sanctis qui in Hierosolymis sunt, in convenientem sumptum sanctis. Et ego do per annum quindecim milia siclorum argenti ex rationibus regis, ex locis ad eum pertinentibus. et omnem excessum quem non reddiderunt ex necessitatibus, sicut primis annis, ex nunc dent in opera domus. Et super his quinque milia siclos argenti, quos accipiebant a necessitatibus, ut in primis annis sancti, a ratione secundum annum, et haec dimittuntur, propter pertinere ea ad sacerdotes ministrantes. Et quicumque fugerint in templum quod est in Hierosolymis et in omnibus finibus eius, debentes regalia et omnem rem, solvantur, et omnia quaecumque sunt illis in regno meo. Et ad aedificandum et ad renovandum opera sanctorum, impensa dabitur ex rationibus regis. et ut aedificentur muri Hierosolymae, et muniantur in circuitu, et sumptus dabitur ex verbo regis, et ut aedificentur muri in

Iudaea. Ut autem Jonathan et populus verba haec audiverunt, non eis crediderunt neque ea receperunt, quia malitiae magnae recordati sunt quam in Israel fecit, et eos valde afflixerat. Et placuerunt in Alexandro, quia ipse factus est illis princeps verborum pacificorum, et pugnabant cum illo omnibus diebus. Et congregavit Alexander rex copias magnas, et castra posuit ex adverso Demetrii. Et coniunxerunt bellum duo reges, et fugit castra Demetrii, et persecutus est eum Alexander, et praevaluit super eos. Et bellum valde firmavit usque sol occidit, et Demetrius cecidit in die illa. Et misit Alexander ad Ptolemaeum regem Aegypti legatos secundum haec verba dicens Cum reversus sum in regnum meum et sedi super thronum patrum meorum et tenui principatum, et confregi Demetrium et obtinui terram nostram Et iunxi cum eo pugnam, et fractus est ipse et castra eius a nobis, et sedimus super throno regni eius. et constituamus ad eum amicitiam, et nunc da mihi filiam tuam in uxorem, et affinitatem contraham tibi, et dabo tibi dona et ipsi digna tui. Et respondit Ptolemaeus rex dicens: Bonus dies, in quo reversus es in terram patrum tuorum, et sedisti super thronum regni eorum. Et nunc faciam tibi quae scripsisti, sed occorre in Ptolemaidem, ut videamus alter alterum, et affinitatem contraham tibi sicut dixisti. Et exivit Ptolemaeus ex Aegypto ipse et Cleopatra filia eius, et venit in Ptolemaidem anno secundo et sexagesimo et centesimo. Et occurrit ei Alexander rex, et tradidit ei Cleopatram filiam suam, et fecit nuptias eius in Ptolemaide, sicut reges, in gloria magna. Et scripsit rex Alexander Ionathae ut veniret in occursum sibi. Et ivit cum gloria in Ptolemaidam, et occurrit duobus regibus, et dedit illis argentum et aurum et

amicis eorum et dona multa, et invenit gratiam coram eis. Et congregati sunt super eum viri pestilentes ex Israel, viri iniqui, ut occurrerent contra eum, et non attendit eis rex. Et praecepit eis rex, et exuit Jonathan vestimenta eius, et induit eum purpuram, et fecerunt sic. Et rex eum secum sedere fecit, et dixit principibus suis: Exite cum eo in medium urbis, et proclamate ut nemo eum de nulla re conveniat, et nemo ei molestus sit de omni verbo. Et factum est cum vidissent qui occurrebant gloriam eius sicut praedicaverat, et eum sindone circumamictum, ut omnes fugerent. Et rex eum glorificavit, et eum inter primos amicos scripsit, et eum strategum ac meridarchem constituit. Et reversus est Jonathan in Hierosolymam cum pace et laetitia. Et anno centesimo sexagesimo quinto venit Demetrius filius Demetrii ex Creta in terram patrum suorum. Et audivit Alexander rex, et doluit valde, et reversus est in Antiochiam. Et constituit Demetrius Apollonium, qui erat super Coelen Syriam, et congregavit vim magnam, et castra posuit in Iamneia, et misit ad Jonathan pontificem, dicens Tu solus te effers super nos, ego autem factus sum in derisum et opprobrium propter te, et propter quid dominaris super nos in montibus. Nunc igitur si confisus es super viribus tuis, descende ad nos in campum, et comparemus nobis ibi, quia mecum est virtus urbium. Interroga et disce quis sum et qui sint reliqui qui nobis auxiliantur, et dicunt: Non est vobis statio pedis contra faciem nostram, quia bis versi sunt patres tui in terra eorum. Et nunc non poteris sustinere equum et vim talem in campo, ubi non est lapis neque calculus neque locus fugiendi. Ut autem audivit Jonathan verba Apollonii,

motus est mente. Et elegit decem milia virorum, et exivit ex Hierosolyma, et occurrit ei Simon frater eius in auxilium eius. Et castra posuit super Ioppen, et excluserunt eum qui ex civitate, quod praesidium Apollonii in Ioppe erat. Et pugnaverunt contra eam. Et timentibus aperuerunt qui ex civitate, et obtinuit Jonathan Ioppen. Et audivit Apollonius, et castra posuit tria milia equitum et vim multam, et ivit in Azotum quasi pertransiens, et simul processit in planitiem, et propter id quod habebat multitudinem equitum et confidebat super eam. Et persecutus est post eum in Azotum, et castra iunxerunt post eum in bellum. Et reliquit Apollonius mille equites occulte post eos. Et cognovit Jonathan quod insidiae essent post eum. Et circumdederunt eius castra, et excusserunt sagittas in populum a mane usque ad vesperum. Populus autem stabat sicut imperavit Jonathan, et equi eorum laboraverunt. Et traxit Simon vim suam, et coniunxit ad phalangem, equus enim exhaustus est, et contriti sunt ab eo, et fugerunt. Et equitatus dispersus est in campo, et fugerunt in Azotum, et intraverunt in Bethdagon, idolum eorum, ut salvarentur. Et incendit Jonathan Azotum et civitates quae in circuitu eius erant, et accepit spolia eorum, et templum Dagon et templum eius incendit igne. et facti sunt qui ceciderunt gladio cum his qui combusti sunt octo milia virorum. Et discessit inde Jonathan, et castra posuit in Ascalonem, et exierunt qui ex urbe in occursum ei in gloria magna. Et reversus est Jonathan cum iis qui apud eum erant habentibus spolia multa. Et factum est cum audivisset Alexander rex verba haec, ut adderet glorificare Jonathan. Et misit ei fibulam auream, ut consuetudo est dari cognatis regum, et dedit ei Accaron et

omnes fines eius in hereditatem.

11

Et rex Aegypti congregavit copias multas sicut arenam quae est ad litus maris, et naves multas, et quaesivit regnum Alexandri dolo obtinere, et illud regno suo adiungere. Et exivit in Syriam verbis pacificis. Et aperiebant ei qui ab urbibus, et occurrebant ei, quia mandatum erat Alexandri regis occurrere ei propter socerum eius esse. Ut autem intrabat in civitates Ptolemaidis, disponebat copias in praesidium in unaquaque civitate. Ut autem Azotum appropinquavit, ostenderunt ei templum Dagon incensum et Azotum et pastoralia eius destructa et corpora iacta, et combustos quos in bello combussit; fecerunt enim acervos eorum in via eius. Et narraverunt regi quae fecit Jonathan, ut accusarent eum, et siluit rex. Et occurrit Ionathan regi in Ioppen cum gloria, et salutaverunt se invicem, et dormierunt ibi. Et ivit Ionathan cum rege usque ad flumen quod vocatur Eleutherus, et reversus est Ierusalem. Rex autem Ptolemaeus potestatem accepit civitatum litoris usque ad Seleuciam maritimam, et cogitabat de Alexandro cogitationes nequas. Et misit legatos ad Demetrium regem, dicens: Veni, faciamus inter nos foedus, et dabo tibi filiam meam quam habet Alexander, et regnabis in regno patris tui. Paenitet enim me quod ei filiam meam dederim, quaesivit enim me occidere. Et vituperavit eum propter id quod desideravit regnum eius. et ablata eius filia dedit eam Demetrio et mutata est facies Alexandri et apparuit

inimicitia eorum Et intravit Ptolemaeus in Antiochiam, et imposuit diadema Asiae, et imposuit duo diademata circa caput suum, illud Asiae et Aegypti. Alexander autem rex erat in Cilicia illis temporibus, quia rebellabant qui ex illis locis. Et audivit Alexander, et venit super eum in bello, et eduxit Ptolemaeus et occurrit ei in manu forti, et fugavit eum. Et fugit Alexander in Arabiam, ut ibi protegeretur; rex autem Ptolemaeus exaltatus est. Et abstulit Zabdiel Arabs caput Alexandri et misit Ptolemaeo. Et rex Ptolemaeus die tertio mortuus est, et qui in munitionibus eius erant perierunt ab iis qui in munitionibus erant. Et regnavit Demetrius anno centesimo sexagesimo septimo. In illis diebus congregavit Jonathan eos ex Iudaea ad bellandum arcem eam in Hierosolyma, et fecerunt super eam machinas multas. Et profecti sunt quidam odientes gentem suam, viri iniqui, ad regem, et nuntiaverunt ei quod Jonathan obsidet arcem. Et audiens iratus est; ut autem audivit, statim castra movens venit in Ptolemaidem, et scripsit Jonathae ne obsideret et ut occurreret ei ad se coniungendam in Ptolemaidem quam celerrime. Ut autem audivit Jonathan, iussit obsidere, et elegit de senioribus Israel et de sacerdotibus, et dedit se periculo. Et accipiens argentum et aurum et vestimentum et alia xenia plura, ivit ad regem in Ptolemaidem, et invenit gratiam coram eo. et petebant adversus eum quidam iniqui ex ea natione Et fecit ei rex sicut fecerunt ei qui ante eum, et exaltavit eum coram omnibus amicis eius. Et constituit ei summum sacerdotium, et quaecumque alia honorabilia antea habuerat, et fecit eum inter primos amicos haberi. Et aestimavit dignum Jonathan regem facere Iudaeam immunem tributis et tres

toparchias et Samaritim, et promiserunt ei talenta trecenta. Et bene placuit regi, et scripsit Jonathani epistulas de omnibus his rebus habentem modum hunc. Rex Demetrius Jonathani fratri salutem, et nationi Iudaicae. Exemplar epistolae, quam scripsimus Lastheni cognato nostro de vobis, scripsimus etiam ad vos, ut videatis. Rex Demetrius Lastheni patri salutem. Nationi Iudaeorum, amicis nostris et servantibus ea quae ad nos iusta sunt, decrevimus benefacere gratia ipsorum benevolentiae erga nos. Statuimus igitur illis terminos Iudaeae et tres provincias, Aphaerema et Lydda et Rathamin, quae additae sunt Iudaeae a Samaritide, et omnia continentia illis, omnibus sacrificantibus in Hierosolymis, pro tributis regalibus quae accipiebat rex ab eis antea per singulos annos a fructibus terrae et pomorum. Et alia pertinentia nobis a nunc decimarum et telorum pertinentium nobis, et salis lacus, et coronas pertinentes nobis, omnia sufficiemus eis. et nihil horum abrogabitur ab hoc nunc in omne tempus. Nunc igitur curate ut fiat horum exemplar, et detur Jonathae, et ponatur in monte sancto in loco idoneo insigni. Et vidit Demetrius rex quod quievit terra coram eo et nihil ei restitit, et dimisit omnes copias suas, singulos in proprium locum, praeter peregrinas copias quas conduxit ex insulis gentium, et oderunt eas omnes copiae quae a patribus erant. Gryphaon autem erat ex iis qui apud Alexandrum antea fuerant, et vidit quod omnes copiae murmurabant contra Demetrium, et ivit ad Sinmalkoue Arabem, qui nutriebat Antiochum puerum Alexandri. et aderat ei, ut traderet eum peto, ut regnet pro patre suo, et nuntiaverunt ei quanta complevit Demetrius, et inimicitiam quam habent erga

eum copiae eius, et mansit ibi dies multos. Et misit Jonathan ad Demetrium regem, ut eiceret eos ex arce Ierusalem et eos qui in munitionibus erant, nam pugnabant contra Israelem. Et misit Demetrius ad Jonathan dicens: Non solum haec faciam tibi et nationi tuae, sed gloria glorificabo te et nationem tuam, si opportunitatis nactus ero. nunc igitur recte facies, missis nobis viris qui mihi sociabunt, quia recesserunt omnes potestates meae. Et misit Jonathan viros tria milia potentes vi sua in Antiochiam, et venerunt ad regem, et gavisus est rex super adventu eorum. Et congregati sunt qui ex civitate in medium civitatis, in viros duodecim myriadas, et volebant interficere regem. Et fugit rex in aulam, et ceperunt qui ex civitate vias civitatis, et coeperunt bellum gerere. Et vocavit rex Iudaeos ad auxilium, et congregati sunt ad eum omnes simul, et dispersi sunt in civitate, et occiderunt in civitate in die illa decem myriadas. Et incenderunt civitatem, et ceperunt spolia multa in illa die, et servaverunt regem. Et viderunt qui ab urbe quod praevaluerunt Iudaei urbis ut volebant, et infirmati sunt mentibus eorum, et clamaverunt ad regem cum supplicatione, dicentes Da nobis dextras, et cessent Iudaei pugnantes nos et civitatem. Et iecerunt arma et fecerunt pacem, et glorificati sunt Iudaei coram rege et coram omnibus qui in regno eius erant, et reversi sunt in Ierusalem habentes spolia multa. Et sedit rex Demetrius super throno regni sui, et quievit terra coram eo. Et mentitus est omnia quaecumque dixit, et alienatus est a Jonathan et non retribuit benevolentias quas ille retribuerat ei, et afflixit eum valde. Post haec autem reversus est Tryphon et Antiochus cum eo, puer iunior, et regnavit, et imposuit diadema.

Et congregatae sunt ad eum omnes potestates quas disperserat Demetrius, et pugnaverunt contra eum, et fugit et versus est. Et Tryphon animalia fera accepit, et Antiochiae potitus est. Et scripsit Antiochus iunior Ionathae dicens: Statuo tibi sacerdotium summum, et constituo te super quattuor regiones, et esse te ex amicis regis. Et misit ei aurea vasa et ministerium, et dedit ei auctoritatem bibendi in aureis vasis et essendi in purpura et habendi fibulam auream. Et Simonem fratrem eius constituit ducem a scala Tyri usque ad fines Aegypti. Et exivit Jonathan et transiebat trans flumen et in civitatibus, et congregatae sunt ad eum omnes potestates Syriae in societatem, et venit in Ascalonem, et occurrerunt ei qui ex civitate gloriose. Et abiit inde in Gazam, et clauserunt qui a Gaza, et obsedit circa eam, et incendit pastoralia eius igne, et spoliavit eas. Et digni habuerunt qui a Gaza Jonathan, et dedit illis dextras, et accepit filios principum eorum in obsides, et emisit eos in Jerusalem, et perambulabat terram usque Damascum. Et audivit Jonathan quod principes Demetrii praesentes erant in Kedes, quae est in Galilaea, cum magna potentia, volentes eum a negotio remove. Et occurrit eis, fratrem autem eius Simonem reliquit in terra. Et castra posuit Simon in Bethsura, et bellum gerebat contra eam per dies multos et obsidione clausit eam. Et dignum eum habuerunt dextras capere, et dedit eis, et eiecit eos inde et cepit civitatem, et posuit super eam custodiam. Et Jonathan et castra eius castra posuerunt super aquam Gennesaret, et mane surrexerunt in campum Nasor. Et ecce castra alienigenorum occurrerunt ei in campo, et eiecerunt insidias super eum in montibus, ipsi autem occurrerunt ex adverso. Insidiae autem

exsurrexerunt ex locis suis, et bellum coniunxerunt, et omnes qui cum Jonathan erant fugerunt. Neque unus relictus est ex eis, praeter Mattathiam filium Absalom et Iudam filium Chalfi, duces exercitus copiarum. Et dirupit Jonathan vestimenta sua, et imposuit terram super caput suum, et oravit. Et reversus est ad eos bello, et fugavit eos, et fugerunt. Et vidi eos qui fugerunt ab eo, et reversi sunt ad eum, et persecuti sunt cum eo usque Cades usque ad castra eorum, et castra posuerunt ibi. Et ceciderunt ex alienigenis in illa die ad viros tria milia, et reversus est Jonathan in Hierosolymam.

12

Et vidit Jonathan quod tempus sibi favebat, et elegit viros, et misit Romam ad constituendam et renovandam amicitiam quae cum eis erat. Et ad Spartiatas et ad locos alios misit epistolas secundum eadem. Et profecti sunt in Romam, et profecti sunt in curiam, et dixerunt: Jonathan sacerdos magnus et natio Iudaeorum miserunt nos renovare amicitiam illis et societatem secundum prius. Et dederunt eis epistulas ad eos per singula loca, ut promitterent eos in terram Iuda cum pace. Et hoc est exemplar epistularum quas scripsit Jonathan Spartiatis Jonathan archiereus nationis et gerousia et sacerdotes et reliquus populus Iudaeorum Spartiatis fratribus salutem. Adhuc prius missae sunt epistulae ad Oniam summum sacerdotem a Areio, qui regnabat apud vos, quod estis fratres nostri, sicut exemplar subiacet. Et Onias virum missum gloriose recepit, et

epistulas accepit, in quibus de foedere et amicitia declarabatur. Et nos igitur, horum non indigentes, consolationem habentes ex libris sanctis qui in manibus nostris sunt, Experti sumus mittere ad vos fraternitatem et amicitiam renovare, ne a vobis alienemur, nam multa tempora transierunt ex quo ad nos misistis. Nos igitur omni tempore incessanter in festis et reliquis convenientibus diebus vestri meminimus, cum sacrificia offerimus et in precibus, ut necessarium est et decens fratrum meminisse. gaudemus autem de gloria vestra Nos autem multae tribulationes et bella multa circumdederunt, et reges qui in circuitu nostro sunt nobis bellum intulerunt. Non volebamus igitur vobis molestare et reliquos socios amicosque nostros in his bellis. Habemus enim auxilium ex caelis nobis auxilians, et erepti sumus ab inimicis nostris, et humiliati sunt inimici nostri. Elegimus igitur Numenium Antiochi et Antipatrum Iasonis, et misimus eos ad Romanos ut renovarent amicitiam et societatem priorem. Mandavimus igitur eis et ad vos ire et salutare vos, et reddere vobis epistulas nostras de renovatione et fraternitate nostra. et nunc bene facietis si nobis ad haec responderitis Et hoc est exemplar epistularum quas miserunt Oniae Ares rex Spartanorum Oneiae sacerdoti magno salutem. Inventum est in scriptura de Spartiatibus et Iudaeis quod fratres sunt et quod sunt ex genere Abrahae. et nunc ex quo cognovimus haec, bene facietis si nobis scripseritis de pace vestra. Et nos autem rescribimus vobis: pecora vestra et substantia vestra nobis est, et ea nostra vobis est; mandamus ergo ut annuntient vobis secundum ea ipsa. Et audivit Jonathan quod reversi sunt principes Demetrii cum potentia multa super prius, ut bellarent

adversus eum. Et discessit ex Hierosolyma, et occurrit eis in terram Hamathitam; non enim dedit eis respirationem intrandi in terram eius. Et misit exploratores in castra eius, et reversi sunt, et nuntiaverunt ei quod sic ordinantur ut inciderent super eos nocte. Ut autem sol occubuit, imperavit Jonathan iis qui apud eum erant vigilare et esse in armis, paratos esse ad bellum per totam noctem, et custodes in circuitu castrorum posuit. Et audierunt adversarii quod Jonathan et qui cum eo praeparati sunt in bellum, et timuerunt et tremuerunt corde suo, et accenderunt ignes in castris suis. Jonathan autem et qui cum eo erant non cognoverunt usque ad mane; videbant enim lumina ardentia. Et persecutus est post eos, et non comprehendit eos; transierant enim flumen Liberum. Et declinavit Jonathan super Arabes qui vocantur Zabadaei, et percussit eos, et accepit spolia eorum. Et castra movens venit in Damascum et iter fecit in omni terra. Et Simon exivit et iter fecit usque ad Ascalonem et vicina munimenta, et deflexit in Ioppen et praeoccupavit eam. Audivit enim quod munitionem tradere velint iis qui a Demetrio missi sunt, et posuit ibi custodiam, ut eam custodirent. Et reversus est Jonathan et seniores populi, et deliberavit cum eis aedificare munitiones in Iudaea. et praealtare moenia Hierosolyma et altare altitudinem magnam per medium arcis et urbis ad separandum eam ab urbe ut haec sit sola per se ita ut neque emant neque vendant Et congregati sunt ad aedificandum, et cecidit murus torrentis ab oriente, et refecit locum vocatum Chaphenatha. Et Simon aedificavit Adida in Sephela et munivit portas et vectes. Et quaesivit Tryphon regnare in Asia et circumponere diadema et extendere manus in Antiochum

regem. Et cautus est ne forte Jonathan eum non permitteret et ne forte adversus eum bellaret, et quaerebat viam ut eum comprehenderet et occideret, et profectus venit in Bethsa. Et exivit Jonathan in occursum eius cum quadraginta milibus virorum selectorum ad proelium, et venit in Bethsa. Et vidit Tryphon quod praesens esset cum potentia multa, et manus super eum extendere veritus est. Et recepit eum gloriose, et composuit eum omnibus amicis suis, et dedit ei dona, et imperavit amicis suis et potestatibus suis oboedire ei similiter. Et dixit ad Jonathan: Ut quid percussisti omnem populum hunc, bello non instante nobis? Et nunc mitte eos in domos eorum, elige autem tibi viros paucos qui tecum erunt, et veni mecum in Ptolemaidem, et tradam tibi eam et reliquas munitiones et copias multas et omnes eos qui negotiis praesunt, et conversus discedam, huius enim gratia adsum. Et confisus ei fecit sicut dixit, et emisit copias, et abierunt in terram Iudae. Reliquit autem secum viros tria milia; ut duo milia dimisit in Galilaea, mille autem convenerunt ad eum. Ut autem intravit Jonathan in Ptolemaidam, clausurunt Ptolemaei portas et ceperunt eum, et omnes qui convenerant cum eo occiderunt gladio. Et misit Tryphon copias et equitatum in Galilaeam in campum magnum, ut perderet omnes eos qui erant apud Jonathan. Et cognoverunt quia captus est et periit, et qui cum eo, et hortati sunt se ipsos, et ibant congregati parati in bellum. et viderunt persequentes quod de anima esset eis, et reversi sunt. Et venerunt omnes cum pace in terram Iudae, et luxerunt Jonathan et eos cum eo, et timuerunt valde, et luxit Israel luctum magnum. Et quaesierunt omnes gentes quae in circuitu eorum delere eos, dixerunt enim:

Non habent virum principem et adiuvantem; nunc ergo bellemus eos, et exstirpabimus ex hominibus memoriam eorum.

13

Et audivit Simon quod Tryphon congregavit potentiam multam ad veniendum in terram Iudae, ut eam deleret. Et vidit populum quod esset tremens et territus, et ascendit in Hierosolymam et congregavit populum, Et hortatus est eos, et dixit eis: Ipsi scitis quanta ego et fratres mei et domus patris mei fecimus de legibus et de sanctis, et bella et angustias. Huius gratia perierunt fratres mei omnes gratia Israel, et relictus sum ego solus. Et nunc non mihi fiat ut parcam animae meae in omni tempore afflictionis, non enim sum melior fratribus meis. sed vindicabo gentem meam et sancta et mulieres et filios nostros, quia congregatae sunt omnes gentes ad delendum nos inimicitiae gratia. et revixit spiritus populi eius auditis verbis his Et responderunt voce magna dicentes: Tu es dux noster loco Iudae et Jonathan fratris tui. Bellum nostrum gere, et omnia quaecumque nobis dicas faciemus. Et congregavit omnes viros bellatores et festinavit ad complendum muros Hierosolymae, et munivit eam in circuitu. Et misit Jonathan filium Absalomi et cum eo vim sufficientem in Ioppen, et eiecit eos qui in ea erant, et mansit ibi in ea. Et discessit Tryphon ab Ptolemaide cum potentia multa ut intraret in terram Iudae, et Jonathan cum eo in custodia. Simon autem castra posuit in Adida ex adverso campi. Et cognovit Tryphon quod surrexit Simon pro Jonatha fratre suo, et quod se illi in

bellum juncturum esset, et misit ad eum legatos dicens De argento quod debebat Jonathan frater tuus erga regium aerarium, propter quas habebat necessitates, detinemus eum. Et nunc mitte argenti centum talenta et duos filiorum eius obsides, ut non dimissus deficiat a nobis, et dimitemus eum. et cognovit Simon quia dolo loquuntur ad eum, et mittit argentum et pueros, ne umquam inimicitiam magnam suscitaret apud populum dicentes: Non nisi ei argentum et pueros; periit. Et misit iuvenes et centum talenta, et decepit, et non dimisit Jonathan. Et post haec venit Tryphon ad invadendam civitatem et delendam eam, et circumivit viam in Adoram, et Simon et castra eius adversus ducebant ei in omnem locum quo ibat. Illi autem ex arce mittebant legatos urgentes eum ut veniret ad eos per desertum et mitteret illis cibos. Et paravit Tryphon omnem equitatum suum ut veniret, et in illa nocte erat nix multa valde, et non venit propter nivem, et discessit et venit in Galaaditidem. Ut autem appropinquavit Baskamae, occidit Jonathan, et sepultus est ibi. Et reversus est Tryphon et abiit in terram suam. Et misit Simon et accepit ossa Jonathan fratris sui, et sepelivit eum in Modeim, civitate patrum suorum. Et planxerunt eum omnis Israel planctu magno, et luxerunt eum dies multos. Et aedificavit Simon super sepulcrum patris sui et fratrum suorum, et exaltavit illud ad aspectum lapide polito ex parte posteriore et ex parte anteriore. Et statuit septem pyramidas, unam contra unam, patri et matri et quattuor fratribus. Et his fecit machinas, circumponens columnas magnas, et fecit super columnis panoplias in nomen aeternum, et apud panoplias naves sculptas, ut viderentur ab omnibus qui mare navigant. Hoc est sepulcrum

quod fecit in Modein usque ad diem hanc. Ille autem Tryphon ibat dolo cum Antiocho rege iuniore, et occidit eum. et regnavit loco eius, et circumposuit diadema Asiae, et fecit plagam magnam super terra. Et aedificavit Simon munitionem Judaeae, et circummuniit eam turribus altis et muris magnis et turribus et portis et vectibus, et posuit cibaria in munitionibus. Et elegit Simon viros, et misit ad Demetrium regem ut faceret remissionem terrae, quia omnes actiones Tryphonis erant ad rapiendum. Et misit ei Demetrius rex secundum verba haec, et respondit ei, et scripsit ei epistolam talem. Rex Demetrius Simoni sacerdoti magno et amico regum et senioribus et genti Iudaeorum salutem. Coronam auream et palmam, quam misistis, accepimus, et parati sumus ad faciendam vobis pacem magnam, et ad scribendum iis qui super negotiis sunt, ut dimittant vobis remissiones. Et quaecumque statuimus ad vos stant, et munitiones quas aedificavistis sint vobis. Remittimus autem vobis ignorantias et peccata usque ad hodiernum diem, et coronam quam debebatis, et si quid aliud exigebatur in Hierosolyma, non amplius exigatur. Et si quidam idonei vestrum scribi in eos qui circa nos sunt, inscribantur, et fiat inter nos pax. Anno centesimo septuagesimo ablatum est iugum gentium ab Israel. Et coepit populus Israel scribere in scriptis et contractibus: Anno primo sub Simone sacerdote magno et duce et principe Iudaeorum. In illis diebus castra posuit super Gazam, et circumdedit eam castris, et fecit helepolin et adduxit civitati, et percussit turrim unam, et cepit eam. Et exsillebant qui in helepoli erant in civitatem, et factus est motus magnus in civitate. Et ascenderunt qui in civitate erant cum mulieribus et

liberis super murum, discissis vestimentis suis, et clamaverunt voce magna rogantes Simonem ut dextras eis daret. Et dixerunt: Non nobis utaris secundum malitias nostras, sed secundum misericordiam tuam. Et reconciliatus est eis Simon, et non pugnavit contra eos, et eiecit eos ex civitate, et purgavit domos in quibus erant idola, et sic ingressus est in eam hymnos canens et benedicens. Et eiecit ex ea omnem immunditiam, et collocavit in ea viros qui legem faciunt, et munivit eam, et aedificavit sibi in ea habitationem. Qui autem ex arce in Ierusalem prohibebantur exire in terram et emere et vendere, et esurierunt valde, et perierunt ex eis multi fame. Et clamaverunt ad Simonem ut dextras acciperent, et dedit eis, et eiecit eos inde, et purgavit arcem ab inquinamentis. Et intravit in eam die tertia et vicesima mensis secundi anni centesimi septuagesimi primi cum laude et palmis et citharis et cymbalis et nablis et hymnis et canticis, quia contritus est inimicus magnus ex Israel. Et statuit secundum annum agere diem hanc, et munivit montem templi qui erat apud arcem, et habitavit ibi ipse et qui cum eo erant. Et vidit Simon Ioannem filium suum, quia vir erat, et constituit eum ducem omnium copiarum, et habitabat in Gazaris.

14

Et in anno centesimo septuagesimo secundo congregavit Demetrius rex potestates suas, et ivit in Mediam ad trahendum auxilium sibi, ut pugnaret contra Tryphonem. Et audivit Arsaces rex Persidis et Mediae quia venit Demetrius in fines eius, et misit

unum ex principibus suis ut comprehenderet eum vivum. Et ivit et percussit castra Demetrii et cepit eum, et duxit eum ad Arsacen, et posuit eum in custodia. Et quievit terra omnibus diebus Simonis, et quaesivit bona nationi suae, et placuit eis auctoritas eius et gloria eius omnibus diebus. Et cum omni gloria sua cepit Ioppen in portum, et fecit introitum ad insulas maris. Et dilatavit terminos nationi eius et obtinuit terram. Et congregavit captivitatem multam, et potitus est Gazaris et Bethsuris et arce, et removit immunditias ex ea, et non erat qui resisteret ei. Et erant colentes terram suam cum pace, et terra dabat genimina sua, et ligna camporum fructum suum. Seniores in plateis sedebant, omnes de bonis rebus colloquebantur, et iuvenes opiniones et vestes belli induerunt. Civitatibus cibaria suppeditavit, et eas instrumentis munitionis instruxit, donec nomen gloriae eius ad extremum terrae nominatum est, Fecit pacem super terram, et gavisus est Israel gaudio magno. Et sedit unusquisque sub vite sua et sub ficu sua, et non erat qui terreret eos. Et defecerunt bella contra eos super terram, et reges eorum contriti sunt in diebus illis. et stabilivit omnes humiles populi sui, legem exquisivit, et extulit omne iniquum et malum Sancta glorificavit et multiplicavit vasa sanctorum. Et auditum est Romae quod Ionathan mortuus esset, et usque ad Spartam, et valde doluerunt. Ut autem audierunt quod Simon frater eius factus est pro eo pontifex et praeest terrae et urbibus quae in ea sunt Et scripserunt ad eum tabulis aeneis ut renovarent cum eo amicitiam et societatem quam statuerant cum Iuda et Ionatha fratribus eius. et lecta sunt coram ecclesia in Hierusalem Et hoc est exemplar epistularum quas miserunt Spartiatae,

Spartiatarum principes et civitas, Simoni sacerdoti magno et senioribus et sacerdotibus et reliquo populo Iudaeorum fratribus, salutem. Legati qui missi sunt ad populum nostrum nuntiaverunt nobis de gloria vestra et honore, et gavisi sumus super adventu eorum. Et conscriptis eis quae ab eis dicta sunt in consiliis populi, sic Noumenius Antiochi et Antipater Iasonis, legati Iudaeorum, venerunt ad nos renovantes amicitiam erga nos. Et placuit populo viros gloriose recipere, et exemplar verborum eorum in libris populo designatis ponere, ut populus Spartiatorum memoriale haberet; exemplar autem horum Simoni summo sacerdoti scripserunt. Post haec misit Simon Numenium Romam habentem scutum aureum magnum pondere minarum mille ad stabiliendam cum eis societatem. Ut autem populus verba haec audivit, dixerunt: Quam gratiam Simoni et filiis eius reddemus? Stabilivit enim ipse et fratres eius et domus patris eius, et pugnaverunt contra inimicos Israel ab eis, et statuerunt ei libertatem, et scripsit in tabulis aeneis, et posuerunt in stela in monte Sion. Et hoc exemplar scripturae Octava Decima Elul, anno secundo et septuagesimo et centesimo, et hoc tertius annus sub Simone sacerdote magno In Saramel, super congregatione magna sacerdotum et populi et principum nationis et seniorum terrae, notum fecit nobis. Cum saepe bella facta essent in terra, Simon autem filius Mattathiae, filius filiorum Joarib, et fratres eius dederunt se periculo et restiterunt adversariis gentis suae, ut starent sancta eorum et lex, et gloria magna glorificaverunt gentem suam. et congregavit Jonathan nationem eorum, et factus est illis sacerdos magnus, et additus est ad populum suum. Et inimici eorum voluerunt invadere in

terram eorum ad delendam terram eorum, et extendere manus super sancta eorum, Tunc surrexit Simon et pugnavit pro natione sua, et consumpsit pecunias multas suas proprias, et armavit viros fortitudinis nationis suae, et dedit illis stipendia. Et munivit urbes Iudaeae et Bethsuram quae est ad fines Iudaeae, ubi erant arma hostium antea, et posuit ibi praesidium, viros Iudaeos. Et Ioppen munivit quae est super mare, et Gazaram quae est super fines Azoti, in qua habitaverunt hostes antea, et habitare fecit illic Iudaeos, et quaecumque necessaria ad horum restaurationem posuit in eis. Et vidit populus fidem Simonis et gloriam quam deliberavit facere genti suae, et posuerunt eum ducem eorum et sacerdotem magnum, propter id quod fecisset haec omnia, et iustitiam et fidem quam conservavit genti suae, et exquisivit omni modo exaltare populum suum. Et in diebus eius prosperatum est in manibus eius, ut eradicarentur gentes ex terra eorum, et eos qui in civitate David in Ierusalem fecerunt sibi arcem ex qua exhibant, et contaminabant in circuitu sancta, et faciebant plagam magnam in puritate. Et collocavit in ea viros Iudaeos, et munivit eam ad securitatem terrae et civitatis, et exaltavit muros Hierosolymae. Et rex Demetrius statuit ei sacerdotium summum secundum haec. et fecit eum ex amicis suis, et glorificavit eum gloria magna, Auditum est enim quod appellantur Iudaei a Romanis amici et socii et fratres, et quod occurrerunt legatis Simonis gloriose, Et quod Iudaeis et sacerdotibus placuit ut esset eorum Simon dux et summus sacerdos in aeternum, donecurgeret propheta fidelis et ut esset super eos dux, et ut curae ei essent sancta, constituere per ipsum super opera eorum et super

regionem et super arma et super munitiones et ut curae sint ei res sanctorum, et ut audiatur ab omnibus, et ut omnes scripturae in terra nomine eius scribantur, et ut purpura induatur et aurum gerat. et non licet cuiquam ex populo et sacerdotibus repudiare quidquam horum et contradicere iis quae ab eo dicentur, et congregare coetum in terra sine eo, et induere purpuram et fibula aurea uti. Qui autem contra haec fecerit aut abiecerit quid horum, nocens erit. et placuit omni populo ut Simoni permitteretur facere secundum verba haec. Et recepit Simon, et bene placitum est ei sacerdotio magno fungi et esse dux et ethnarcha Iudaeorum et sacerdotum, et protectorem esse omnium. Et hanc scripturam dixerunt ponendam esse in tabulis aeneis, et eas statuendas esse in ambitu sanctorum in loco fideli. Exemplaria autem eorum ponere in gazophylacio, ut habeat Simon et filii eius.

15

Et misit Antiochus filius Demetrii regis epistolas ab insulis maris Simoni sacerdoti et ethnarchae Iudaeorum et omni nationi. Et continebant hunc modum: Rex Antiochus Simoni sacerdoti magno et ethnarchae et genti Iudaeorum salutem. Quoniam quidam pestes regnum patrum nostrorum potiti sunt, consilio autem regnum vindicare, ut eam restituam sicut antea erat, multitudinem copiarum conscripsi et naves bellicas praeparavi, Volo autem egredi per terram, ut persequar eos qui terram nostram deleverunt et eos qui urbes multas in regno

vastaverunt. Nunc igitur statuo tibi omnia tributa quae remiserunt tibi reges qui ante me fuerunt, et quaecumque alia tributa tibi remiserunt. facere nummum proprium numisma terrae tuae Hierosolyma autem et sancta sint libera, et omnia arma quaecumque praeparavisti, et munitiones quas aedificavisti, quas tenes, maneant tibi. et omne debitum regium et quae futura sunt regia, a nunc et in omne tempus, dimittatur tibi. Ut autem constituamus regnum nostrum, glorificabimus te et gentem tuam et templum gloria magna, ita ut manifesta fiat gloria vestra in omni terra. Anno centesimo septuagesimo quarto exivit Antiochus in terram patrum suorum, et convenerunt ad eum omnes copiae, ita ut pauci essent cum Tryphone. Et persecutus est eum Antiochus rex, et venit in Doram fugiens ad mare. Sciebat enim quod congregata essent super eum mala, et reliquerunt eum potestates. Et castra posuit Antiochus super Doram, et cum eo duodecim myriades virorum bellatorum et octo milia equitum. Et circumdedit civitatem, et naves a mari coniunctae sunt, et compressit civitatem a terra et a mari, neque permisit quemquam exire et intrare. Et venit Noumenios et qui cum eo erant ex Roma, habentes epistolas ad reges et ad regiones, in quibus haec scripta erant Lucius consul Romanorum Ptolemaeo regi salutem dicit. Legati Iudaeorum venerunt ad nos, amici nostri et socii, renovantes eam ex principio amicitiam et societatem, missi a Simone sacerdote summo et populo Iudaeorum. Tulerunt autem scutum aureum ex minis quinque milibus. Placuit igitur nobis scribere regibus et terris, ut non exquirant contra illos mala, et non bellent contra illos et civitates eorum et terras eorum, et ut non auxilientur iis

qui bellant contra illos. Visum est autem nobis accipere scutum ab eis. Si quidam igitur pestilentes ex terra eorum ad vos effugerunt, tradite eos Simoni summo sacerdoti, ut vindicet eos secundum legem eorum. Et haec eadem scripsit Demetrio regi et Attalo et Arathae et Arsaci. et in omnes terras, et Sampsace, et Spartiatis, et in Delum et in Myndum et in Sicyonem et in Caridam et in Samum et in Pamphyliam et Lyciam et in Halicarnassum et in Coum et in Sidem et in Aradum et in Rhodum et in Phaselida et Gortynam et Cnidum et Cyprum et Cyrenen. Exemplar autem eorum scripsit Simoni sacerdoti magno. Antiochus autem rex castra posuit apud Doram secundo, adducens continenter ad eam manus et machinas faciens, et conclusit Tryphonem ne intraret et exiret. Et misit ei Simon duo milia virorum electorum ad auxiliandum ei et argentum et aurum et vasa satis multa. Et non volebat ea accipere, sed violavit omnia quaecumque antea cum eo convenit, et alienabat se ab eo. Et misit ad eum Athenobium, unum amicorum suorum, conlocuturum cum eo, dicens: Vos tenetis Ioppen et Gazara et arcem in Hierosolymis, urbes regni mei. Fines eorum desolastis, et fecistis plagam magnam super terram, et dominati estis locis multis in regno meo. Nunc igitur tradite civitates quas cepistis, et tributa locorum quorum dominati estis ex finibus Iudaeae. Si autem non, date pro eis quingenta talenta argenti, et destructionis quam destruxistis et tributorum urbium alia talenta quingenta; si autem non, advenientes bellum contra vos gerent. Et venit Athenobius amicus regis in Hierosolymam, et vidit gloriam Simonis et poculum cum aureis et argenteis et apparatus magnificum, et obstupuit, et nuntiavit eis verba

regis. Et respondens Simon dixit ei: Neque terram alienam accepimus, neque aliena tenuimus, sed hereditatem patrum nostrorum, quae ab inimicis nostris iniuste aliquo tempore occupata est. nos autem tempus habentes tenemus hereditatem nostram et patrum nostrorum De Ioppa autem et Gazarenis rogitas; hae plagam magnam in populo et in terra nostra faciebant. Pro his dabimus talenta centum. Et non respondit ei verbum. Reversus est autem cum ira ad regem, et nuntiavit ei verba haec et gloriam Simonis et omnia quaecumque vidit, et iratus est rex ira magna. Tryphon autem nave ingressa fugit Orthosiam. Et constituit rex Kendebaeus epistrategos paraliae, et copias pedestres equestres dedit ei. Et mandavit ei castra ponere secundum faciem Iudaeae, et mandavit ei aedificare Cedron et munire civitates, et ut bellaret populum; rex autem persequabatur Tryphonem. Et venit Cendebeus in Iamniam, et coepit populum provocare et in Iudaeam invadere et populum captivare et occidere. Et aedificavit Cedron, et ordinavit ibi equites et copias, ut exeuntes percurrerent vias Iudaeae, sicut imperavit ei rex.

16

Et ascendit Ioannes ex Gazara et nuntiavit Simoni patri suo quae compleverat Cendebaeus. Et vocavit Simon duos filios suos maiores natu, Iudam et Ioannem, et dixit eis: Ego et fratres mei et domus patris mei pugnanimus bella Israel a iuventute usque ad hodiernam diem, et prosperatum est in manibus nostris

liberare Israel saepius. Nunc autem senui, et vos in misericordia idonei estis annis; fite pro me et fratre meo, et egressi propugnate pro gente nostra, auxilium autem ex caelo sit vobiscum. Et elegit ex terra viginti milia virorum bellatorum et equites, et profecti sunt contra Kendebaeum, et dormierunt in Modeim. Et surgentes mane ibant in planitiem, et ecce vis magna in occursum eorum, pedites et equites, et torrens erat in medio eorum. Et castra posuit contra eos ipse et populus eius, et vidit populum timentem transire torrentem, et transiit primus, et viderunt eum viri, et transierunt post eum. Et divisit populum et equites in medio peditum; equitatus autem adversariorum multus erat valde. Et sonuerunt tubis, et versus est Cendebaeus et castra eius, et ceciderunt ex eo vulnerati multi; qui autem relictis erant fugerunt in munitionem. Tunc vulneratus est Iudas frater Ioannis, Ioannes autem persecutus est eos usque ad Cedron, quam aedificaverat. Et fugerunt in turres eas quae erant in agro Azoti, et incendit eam igne, et ceciderunt ex eis ad mille viros, et reversus est in Iudaeam cum pace. Et Ptolemaeus filius Abubi erat constitutus dux in planitie Jericho, et habuit argentum et aurum multum. Erat enim gener summi sacerdotis. Et elatum est cor eius, et voluit obtinere terram. Et consiliabatur dolo contra Simonem et contra filios eius tollere eos. Simon autem erat visitans civitates quae in regione erant et curans negotia eorum, et descendit in Jericho ipse et Mattathias et Iudas et filii ejus anno centesimo septuagesimo septimo in mense undecimo, qui mensis est Sabat. Et recepit eos filius Aboubi in fortalitium, quod vocatur Dok, cum dolo, quod aedificaverat, et fecit eis potum magnum, et absconderat ibi viros. Et quando

ebrius factus est Simon et filii eius, surrexit Ptolemaeus et qui cum eo erant, et ceperunt arma sua, et intraverunt ad Simonem in convivium, et occiderunt eum et filios eius, et quosdam ex pueris eius. Et fecit impietatem magnam et retribuit mala pro bonis. Et scripsit haec Ptolemaeus et misit regi, ut mitteret ei copias in auxilium et traderet terram eorum et urbes. Et misit alios in Gazara ad tollendum Iohannem, et chiliarchiis misit epistolas ut venirent ad eum, ut daret eis argentum et aurum et dona. Et alios misit ad capiendam Ierusalem et montem templi. Et praecurrens nuntiavit Ioanni in Gazara quod periit pater eius et fratres eius, et quod misit et te occidere. Et audiens obstupuit valde, et comprehendit viros venientes ad eum perdendum, et occidit eos; cognovit enim quod quaerebant eum perdere. Et cetera reliqua verborum Ioannis et bellorum eius et fortium factorum eius quae fortiter gessit et aedificationis murorum quos aedificavit et actionum eius, Ecce haec scripta sunt in libro dierum sacerdotii magni eius, ex quo factus est sacerdos magnus post patrem suum.

Evangelium secundum Matthaeum

1

Liber generationis Iesu Christi, filii David, filii Abraham.
Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Jacob, Jacob autem
genuit Judam et fratres eius, Judas autem genuit Phares et
Zaram ex Thamar, Phares autem genuit Esrom, Esrom autem
genuit Aram, Aram autem genuit Aminadab, Aminadab autem
genuit Nahsson, Nahsson autem genuit Salmon. Salmon autem
genuit Booz ex Rachab, Booz autem genuit Obed ex Ruth, Obed
autem genuit Jesse. Jesse autem genuit David regem. David
autem rex genuit Salomonem ex ea Uriae. Solomon autem
genuit Roboam; Roboam autem genuit Abiam; Abia autem
genuit Asam. Asa autem genuit Iosaphat, Iosaphat autem genuit
Ioram, Ioram autem genuit Oziam. Uzziah autem genuit Jotham,
Jotham autem genuit Ahaz, Ahaz autem genuit Hezekiah.
Hezekiah autem genuit Manassem, Manasses autem genuit

Amon, Amon autem genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus in tempore deportationis Babylonis.

Post autem exilium Babylonis, Jechonias genuit Salathiel; Salathiel autem genuit Zorobabel. Zerubbabel autem genuit Abiud, Abiud autem genuit Eliakim, Eliakim autem genuit Azor. Azor autem genuit Zadok, Zadok autem genuit Achim, Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar, Eleazar autem genuit Matthan, Matthan autem genuit Jacob. Iacobus autem genuit Ioseph, virum Mariae, ex qua natus est Iesus, qui dicitur Christus. Omnes igitur generationes ab Abraham usque ad David generationes quattuordecim, et ab David usque ad transmigrationem Babylonis generationes quattuordecim, et a transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes quattuordecim.

Iesu autem Christi generatio sic erat. Desponsata enim matre eius Maria Ioseph, antequam convenirent illi, inventa est in utero habens ex Spiritu Sancto. Ioseph autem, vir eius, cum justus esset nec vellet eam publice dehonestare, voluit occulte dimittere eam. Haec autem eo cogitante, ecce angelus Domini secundum somnium apparuit ei dicens: Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam uxorem tuam; quod enim in ea genitum est, ex Spiritu Sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen eius Iesum; ipse enim salvabit populum suum a peccatis eorum. Hoc autem totum factum est, ut impleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem, Ecce virgo in utero habebit et pariet filium, et vocabunt nomen eius Emmanuel, quod est

interpretatum nobiscum Deus.

Excitatus autem Ioseph a somno fecit sicut imperavit ei nuntius Domini et accepit uxorem suam, Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen eius Iesum.

2

Iesu autem nato in Bethlehem Iudaeae in diebus Herodis regis, ecce magi ab orientibus venerunt in Hierosolymam. dicentes, Ubi est natus rex Iudaeorum? vidimus enim eius stellam in oriente et venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex turbatus est et omnis Hierosolyma cum eo. Et congregatis omnibus principibus sacerdotum et scribis populi, inquirebat ab eis ubi Christus nasceretur. Illi autem dixerunt ei: In Bethlehem Iudaeae, sic enim scriptum est per prophetam, Et tu, Bethlehem, terra Iuda, nequaquam minima es in ducibus Iuda; ex te enim exhibit dux, qui pascet populum meum Israel.

Tunc Herodes, clam vocatis magis, tempus apparentis stellae ab eis diligenter cognovit, Et mittens eos in Bethlehem dixit: Profecti accurate inquirete de puero; quando autem inveneritis, nuntiate mihi, ut et ego veniens adorem eum. Illi autem, audito rege, ierunt, et ecce stella quam viderant in oriente praecedebat eos, donec veniens stetit supra ubi erat puer. videntes autem stellam gavisii sunt gaudio magno valde Et cum venissent in

domum, viderunt puerum cum Maria matre eius, et procidentes adoraverunt eum, et apertis thesauris suis obtulerunt ei dona, aurum et tus et myrrham. Et admoniti per somnium ne redirent ad Herodem, per aliam viam recesserunt in terram suam.

Cum autem illi recessissent, ecce angelus Domini apparet in somnis Iosepho dicens, Surge, accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum, et esto ibi donec dicam tibi; Herodes enim quaesiturus est puerum ut eum perdat. Ille autem surgens accepit puerum et matrem eius nocte et recessit in Aegyptum. Et erat ibi usque ad mortem Herodis, ut impleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem: Ex Aegypto vocavi filium meum.

Tunc Herodes videns quod illusus esset a magis, iratus est valde, et mittens interfecit omnes pueros qui erant in Bethlehem et in omnibus finibus eius a bimatu et infra, secundum tempus quod cognoverat exacte a magis. Tunc impletum est quod dictum est ab Ieremia propheta dicente, Vox in Ramah audita est, lamentatio et fletus et luctus multus, Rachel flens filios suos, et noluit consolari, quia non sunt.

Mortuo autem Herode, ecce nuntius Domini per somnium apparet Iosepho in Aegypto dicens, surgens accipe puerum et matrem eius et vade in terram Israel; mortui sunt enim qui quaerebant animam pueri. Ille autem surrexit, accepit puerum et matrem eius, et venit in terram Israel.

Audiens autem quod Archelaus regnaret super Iudaeam loco Herodis patris eius, timuit illuc abire; admonitus autem per somnium recessit in partes Galilaeae. Et veniens habitavit in civitate quae dicitur Nazareth, ut impleretur quod dictum est per prophetas, quia Nazaraeus vocabitur.

3

In illis autem diebus venit Ioannes Baptista praedicans in deserto Iudaeae Et dicens: Paenitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum. Hic enim est ille dictus ab Esaia propheta dicente: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.

Ipsae autem Ioannes habebat indumentum eius ex pilis cameli et zonam coriacam circa lumbos eius, nutrimentum autem eius erat locustae et mel silvestre. Tunc exiebat ad eum Hierosolyma et omnis Iudaea et omnis regio circum Iordanem. Et baptizabantur in Iordane ab eo, confitentes peccata sua.

Videns autem multos ex Phariseis et Sadducaeis venientes ad baptismum suum, dixit eis: Progenies viperarum, quis ostendit vobis fugere ab ira ventura? Facite igitur fructum dignum paenitentiae. Et ne putaveritis dicere in vobis ipsis: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis quod potest Deus ex lapidibus istis suscitare filios Abrahae. Iam autem securis ad radicem arborum iacet; omnis ergo arbor non faciens fructum

bonum exciditur et in ignem mittitur.

Ego quidem baptizo vos in aqua in paenitentiam, qui autem post me veniens fortior me est, cuius non sum idoneus calceamenta portare; ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igne. Cuius ventilabrum in manu sua et permundabit aream suam, et congregabit triticum suum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

Tunc venit Iesus a Galilaea ad Iordanem versus Ioannem ut baptizaretur ab eo. Ioannes autem eum impediabat dicens, ego necessitatem habeo a te baptizari, et tu venis ad me? Respondens autem Iesus dixit ad eum: Dimitte nunc, sic enim conveniens est nobis implere omnem iustitiam. Tunc dimittit eum. Et baptizatus Iesus ascendit statim ab aqua, et ecce aperti sunt ei caeli, et vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam et venientem super eum, Et ecce vox ex caelis dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.

4

Tunc Iesus ductus est in desertum a Spiritu, ut tentaretur a diabolo. Et ieiunans quadraginta dies et quadraginta noctes, postea esuriit. Et accedens ad eum tentator dixit: Si Filius es Dei, dic ut lapides isti panes fiant. Ille autem respondens dixit: Scriptum est: Non in pane solo vivet homo, sed in omni verbo quod procedit per os Dei. Tunc assumit eum diabolus in sanctam

civitatem, et statuit eum super pinnaculum templi. Et dicit ei: Si filius es Dei, iace te ipsum deorsum; scriptum est enim quod nuntios suos mandabit de te, et in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Dixit ei Iesus: Iterum scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum.

Iterum assumit eum diabolus in montem altum valde, et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum. Et dicit ei: Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Iesus: Vade post me, satana! Scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis et ei soli servies. Tunc dimittit eum diabolus, et ecce nuntii accesserunt et ministrabant ei.

Audiens autem Iesus quod Ioannes traditus est, secessit in Galilaeam. Et reliquit Nazareth, et veniens habitavit in Capharnaum maritima in finibus Zabulon et Nephthalim. ut impleretur quod dictum est per Isaiam prophetam dicentem, Terra Zebulun et terra Nephthalim, via maris, trans Iordanum, Galilaea gentium, Populus qui sedebat in tenebris vidit lucem magnam, et his qui sedebant in regione et umbra mortis lux orta est eis.

Ab illo tempore coepit Iesus praedicare et dicere: Paenitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum.

Ambulans autem iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres,

Simonem qui dicitur Petrus et Andream fratrem eius, mittentes rete in mare; erant enim piscatores. Et dicit eis: Venite post me, et faciam vos piscatores hominum. Illi autem statim relictis retibus secuti sunt eum. Et progressus inde vidit alios duos fratres, Iacobum filium Zebedaei et Ioannem fratrem eius, in navi cum Zebedaeo patre eorum reparantes retia sua, et vocavit eos. Illi autem statim relictis nave et patre suo secuti sunt eum.

Et circumibat totam Galilaeam Iesus, docens in congregationibus eorum et praedicans bonum nuntium regni et serviens omnem morbum et omnem languorem in populo. Et abiit fama eius in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes variis morbis et tormentis afflictos, et daemonia habentes et lunaticos et paralyticos, et sanavit eos. Et secuti sunt eum turbae multae a Galilaea et Decapoli et Hierosolymis et Iudaea et trans Iordanem.

5

Videns autem turbas, ascendit in montem, et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, Et aperiens os suum docebat eos dicens, Beati pauperes spiritu, quia eorum est regnum caelorum. Beati lugentes, quia ipsi consolabuntur. Beati mites, quia ipsi hereditabunt terram. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quia ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quia ipsi misericordiam consequentur. Beati puri corde, quia ipsi Deum videbunt. Beati pacifici, quia ipsi filii Dei vocabuntur. Beati

persecuti propter iustitiam, quia eorum est regnum caelorum. Beati estis quando probro adficient vos et persequentur, et dicent omne malum verbum contra vos mentientes propter me. Gaudete et exsultate, quia merces vestra multa est in caelis; sic enim persecuti sunt prophetas qui ante vos fuerunt.

Vos estis sal terrae; si autem sal insipidus fiat, in quo salietur? Ad nihil valet amplius, nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem sita, Neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, et lucet omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum qui in caelis est.

Nolite putare quia veni dissolvere legem aut prophetas; non veni dissolvere, sed adimplere. Amen enim dico vobis: donec transeat caelum et terra, iota unum aut unus apex non transeat a lege, donec omnia fiant. Qui igitur si solverit unum ex praeceptis his minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum; qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum. Dico enim vobis quia si non abundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et Pharisaeorum, non intrabitis in regnum caelorum. Audivistis quia dictum est antiquis: Non occides; qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis quod omnis qui irascitur fratri suo temere, reus erit iudicio; qui autem dixerit fratri suo raca, reus erit concilio; qui autem dixerit stulte, reus erit gehennae ignis. Si ergo offeras donum tuum super altare, et ibi recordes

quia frater tuus habet aliquid contra te, Relinque ibi donum tuum ante altare, et vade primum reconciliare fratri tuo, et tunc veniens offer donum tuum. Esto benevolens adversario tuo cito, dum es in via cum eo, ne forte te tradat adversarius iudici, et iudex te tradat ministro, et in custodiam iactus eris. Amen dico tibi, non exeas inde donec reddas ultimum quadrantem.

Audivistis quia dictum est antiquis: Non moechaberis. Ego autem dico vobis quod omnis qui aspicit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo. Si autem oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et iace ab te; expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, et non totum corpus tuum iactetur in gehennam. Et si dextra tua manus scandalizat te, excide eam et iace ab te; expedit enim tibi ut pereat unum de membris tuis, et non totum corpus tuum mittatur in gehennam.

Dictum est autem: Qui dimitteret uxorem suam, det ei repudium. Ego autem dico vobis quod quicumque dimiserit uxorem suam praeter causam fornicationis, facit eam moechari, et qui dimissam duxerit, moechatur.

Iterum audivistis quia dictum est antiquis: Non periurabis, reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis non iurare omnino, neque in caelo, quia thronus est Dei. Neque in terra, quia suppedaneum est pedum eius, neque in Hierosolyma, quia civitas est magni regis. Neque in capite tuo iures, quia non potes unum capillum album aut nigrum facere. Sit autem sermo

vester: sic sic, non non; quod autem his abundat, ex malo est.

Audivistis quia dictum est, oculum pro oculo et dentem pro dente, Ego autem dico vobis non resistere malo, sed quicumque te percutiet super dexteram maxillam, converte illi et alteram. Et ei qui vult tecum iudicio contendere et tunicam tuam accipere, dimitte ei etiam vestimentum, Et quicumque te angariaverit milium unum, vade cum illo duo. Petenti te da, et eum qui a te mutuari vult ne averteris.

Audivistis quia dictum est: Amabis proximum tuum, et odibis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: amate inimicos vestros, benedicite maledicentes vos, bene facite odientibus vos, et orate pro calumniantibus vos et persequentibus vos. Ita ut fiatis filii Patris vestri qui in caelis est, quia solem suum oriri facit super malos et bonos, et pluit super iustos et iniustos. Si enim amaveritis eos qui amant vos, quam mercedem habetis? Nonne et publicani idem faciunt? Et si salutaveritis amicos vestros solum, quid amplius facitis? Nonne et publicani sic faciunt? Eritis igitur vos perfecti, quemadmodum Pater vester qui in caelis perfectus est.

6

Attendite eleemosynam vestram ne faciatis coram hominibus ut videamini eis; si autem non, mercedem non habetis apud patrem vestrum qui in caelis est. Quando igitur eleemosynam

facis, ne tuba canas ante te, sicut hypocritae faciunt in congregationibus et in viis, ut glorificentur ab hominibus; amen dico vobis, recipiunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, non sciat sinistra tua quid facit dextera tua. ita ut sit tua eleemosyna in secreto, et pater tuus videns in secreto reddet tibi in manifesto.

Et quando orabis, non eris sicut hypocritae, quia amant in congregationibus et in angulis platearum stantes orare, ut apparant hominibus; amen dico vobis quia habent mercedem suam. Tu autem, quando ores, intra in cubiculum tuum, et clausa porta tua, ora patri tuo qui est in secreto, et pater tuus qui videt in secreto reddet tibi in manifesto.

Orantes autem ne babbulate sicut gentiles; putant enim quod in multiloquio suo exaudientur. Nolite igitur similes fieri illis; scit enim pater vester quorum necessitatem habetis antequam rogetis eum. Sic ergo orate vos, Pater noster qui in caelis es, sanctificetur nomen tuum, Adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne inducas nos in tentationem, sed libera nos a malo. Quia tuum est regnum et potestas et gloria in saecula. Amen.

Si enim dimittatis hominibus peccata eorum, dimittet et vobis Pater vester caelestis. Si autem non dimittatis hominibus peccata eorum, neque Pater vester dimittet peccata vestra.

Quando autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritae tristes; disfigurant enim facies suas ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quod recipiunt mercedem suam. Tu autem, cum ieiunas, unge caput tuum et faciem tuam lava, ut non appareas hominibus ieiunans, sed patri tuo qui in secreto est, et pater tuus qui videt in secreto reddet tibi in manifesto.

Nolite thesaurizare vobis thesauros super terram, ubi tinea et erosio delet, et ubi fures perfodiunt et furantur. Recondite autem vobis thesauros in caelo, ubi neque tinea neque robigo corrumpit, et ubi fures non effodiunt neque furantur. Ubi enim est thesaurus vester, ibi erit et cor vestrum.

Lucerna corporis est oculus; si ergo oculus tuus simplex sit, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus malus sit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lux quae in te est tenebrae sunt, tenebrae quantae sunt?

Nemo potest duobus dominis servire; aut enim unum odiet et alterum amabit, aut uni adhaerebit et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mammonae.

Propter hoc dico vobis: nolite esse solliciti animae vestrae quid manducetis et quid bibatis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam cibus, et corpus quam vestimentum? Aspicite aves caeli, quia non seminant neque metunt neque congregant in horrea, et pater vester caelestis nutrit eas; nonne vos magis differitis ab eis? Quis autem ex vobis

sollicitus potest addere super aetatem suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt; non laborant neque nent. Dico autem vobis quod neque Solomon in omni gloria sua indutus est sicut unum horum. Si autem gramen agri, quod hodie est et cras in fornacem mittitur, Deus sic vestit, nonne multo magis vos, o modicae fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Omnia enim haec nationes quaerunt; scit enim pater vester caelestis quod his omnibus indigetis. Quaerite autem primum regnum Dei et iustitiam eius, et haec omnia addentur vobis. Non ergo sitis anxii in crastinum, nam crastinum erit anxium de rebus suis; sufficit diei malitia sua.

7

Nolite iudicare, ut non iudicemini, In quo enim iudicio iudicatis iudicabimini, et in qua mensura metimini metietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem vero in tuo oculo non intellegis? Aut quomodo dices fratri tuo: Sine eiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs in oculo tuo? Hypocrita, eice primum trabem ex oculo tuo, et tunc perspicies eicere festucam ex oculo fratris tui.

Ne detis sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas in pedibus suis et conversi disrumpant vos.

Petite, et dabitur vobis; quaerite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit, et qui quaerit invenit, et pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo, quem si filius eius petierit panem, numquid lapidem dabit ei? et si piscem petierit, num serpentem dabit illi? Si igitur vos, mali cum sitis, scitis dona bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in caelis est dabit bona petentibus eum?

Omnia igitur, quaecumque velitis ut faciant vobis homines, sic et vos facite illis; hoc enim est lex et prophetarum.

Intrate per angustam portam, quia lata est porta et spatiosa via ducens in perditionem, et multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta et afflictata via quae ducit in vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam.

Attendite autem a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium; intus autem sunt lupi rapaces. Ex fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uvam aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, arbor autem putrida fructus malos facit. Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere. Omnis arbor quae fructum bonum non facit exciditur et in ignem mittitur. Igitur a fructibus eorum cognoscetis eos.

Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine intrabit in regnum caelorum, sed qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est. Multi dicent mihi in illo die: Domine, Domine, nonne tuo nomine

prophetavimus, et tuo nomine daemonia eiecimus, et tuo nomine virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: Numquam cognovi vos; discedite a me, qui operamini iniquitatem.

Omnis igitur quicumque audit verba mea haec et facit ea, comparabo eum viro sapienti, qui aedificavit domum suam super petram, Et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et irruerunt in domum illam, et non cecidit; fundamentata enim erat super petram. Et omnis qui audit verba mea haec et non facit ea assimilabitur viro stulto, qui aedificavit domum suam super arenam, Et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et impegerunt in domum illam, et cecidit, et fuit casus eius magnus.

Et factum est, quando Jesus verba haec complevit, ut turbae super doctrina eius stupeant. Erat enim docens eos ut auctoritatem habens, et non ut scribae.

8

Descendenti autem ei a monte secuti sunt eum turbae multae. Et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum tetigit eum Iesus dicens: Volo, mundare. Et statim mundata est lepra eius. Et dicit illi Iesus: Vide ne cui dicas, sed vade, teipsum monstra sacerdoti, et offer donum quod praecepit Moses in testimonium illis.

Ingressus autem eo in Capharnaum, accessit ad eum centurio rogans eum et dicens, Domine, servus meus iacet in domo paralyticus, terribiliter torquetur. Et dicit ei Iesus, Ego veniens sanabo eum. Et respondens centurio dixit, Domine, non sum dignus ut sub tectum meum intres, sed solum dic verbo, et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub auctoritate, habens sub me milites, et dico huic, i, et it, et alii, veni, et venit, et servo meo, fac hoc, et facit. Audiens autem Iesus miratus est et dixit sequentibus, amen dico vobis, nec in Israel tantam fidem inveni. dico autem vobis quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Iacob in regno caelorum. Filii autem regni eicientur in tenebras exteriores; ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit Iesus centurioni: Vade, et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer eius in hora illa.

Et veniens Iesus in domum Petri, vidit socrum eius iacentem et febricitantem. et tetigit manum eius, et dimisit eam febris, et surrexit et ministrabat ei. Vespera autem facta, obtulerunt ei multos daemones habentes, et eiecit spiritus verbo, et omnes male habentes sanavit. Ut impleretur quod dictum est per Isaiam prophetam dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit et morbos portavit.

Videns autem Iesus turbas multas circa se, iussit discedere trans. Et accedens unus scriba dixit ei: Magister, sequar te quocumque ieris. Et dicit ei Iesus: Vulpes foveas habent, et volucres caeli nidos; Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Alius autem ex discipulis eius dixit ei: Domine, permitte mihi primum

abire et sepelire patrem meum. Ille autem Jesus dixit illi:
Sequere me, et permitte mortuos sepelire suos ipsos mortuos.

Et cum ascendisset in navem, secuti sunt eum discipuli eius. Et ecce terrae motus magnus factus est in mari, ita ut navis tegeretur undis, ipse autem dormiebat. Et accedentes discipuli eius excitaverunt eum dicentes: Domine, salva nos, perimus. Et dicit eis: Quid timidi estis, o pusillae fidei? Tunc surgens increpavit ventos et mare, et facta est tranquillitas magna. Homines autem mirati sunt dicentes: Qualis est hic, quia et venti et mare oboediunt ei?

Et cum venisset trans in terram Gergesenorum, occurrerunt ei duo daemonia habentes, ex sepulcris exeuntes, difficiles valde, ita ut nemo posset transire per viam illam. Et ecce clamaverunt dicentes: Quid nobis et tibi, Iesu fili Dei? Venisti huc ante tempus tormentare nos? erat autem longe ab eis grex porcorum multorum pascens. Daemones autem rogabant eum dicentes: Si eicis nos, permitte nobis abire in gregem porcorum. Et dixit illis: Ite. Illi autem egressi abierunt in gregem porcorum, et ecce impetum fecit omnis grex porcorum de praerupto in mare et mortui sunt in aquis. Illi autem qui pascebant fugerunt, et abeuntes in civitatem nuntiaverunt omnia et ea quae de daemoniacis acciderant. Et ecce omnis civitas exivit in occursum Iesu, et videntes eum rogaverunt ut discederet a finibus eorum.

Et ingressus in navem transfretavit et venit in propriam civitatem. Et ecce afferebant ei paralyticum super lectum iacentem, et videns Iesus fidem eorum dixit paralytico: Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam scribae dixerunt apud se: Hic blasphemat. Et videns Iesus cogitationes eorum dixit: Ut quid vos cogitatis mala in cordibus vestris? Quid enim est facilius, dicere: Dimissae sunt tuae peccata, aut dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis quia auctoritatem habet Filius hominis super terra remittere peccata, tunc dicit paralytico: Surgens, tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Et surgens abiit in domum suam. Turbae autem, cum vidissent, mirati sunt et glorificaverunt Deum, qui dedisset auctoritatem talem hominibus.

Et transiens Iesus inde vidit hominem sedentem ad telonium, Matthaeum dictum, et dicit illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est eum recumbentem in domo, et ecce multi publicani et peccatores venientes simul recumbebant cum Iesu et discipulis eius. Et videntes Pharisei dixerunt discipulis eius: Cur cum publicanis et peccatoribus edit magister vester? Iesus autem audiens dixit eis: Non necessitatem habent medici qui valent, sed qui male habent. Profecti autem discite quid est: misericordiam volo et non sacrificium. Non enim veni vocare iustos, sed peccatores ad paenitentiam.

Tunc accedunt ad eum discipuli Ioannis dicentes: Cur nos et Pharisei ieiunamus multa, discipuli autem tui non ieiunant? Et dixit illis Iesus: Num possunt filii thalami lugere, quamdiu cum

illis est sponsus? Venient autem dies quando tollatur ab illis sponsus, et tunc ieiunabunt. Nemo autem imponit commissuram panni intonsi super vestimentum vetus; tollit enim plenitudo eius a vestimento, et peior scissura fit. Neque iaciunt vinum novum in utres veteres; si autem non, rumpuntur utres, et vinum effunditur et utres peribunt; sed vinum novum in utres novos iaciunt, et ambo conservantur.

Haec eo loquente eis, ecce princeps unus accedens adorabat eum dicens: Filia mea modo mortua est, sed veniens impone manum tuam super eam et vivet. Et surgens Iesus secutus est eum et discipuli eius. Et ecce mulier, quae sanguinis fluxu laborabat duodecim annos, accedens retro tetigit fimbriam vestimenti eius. Dicebat enim in se ipsa: Si solum tangam vestimentum eius, salvabor. Iesus autem conversus et videns eam dixit: Confide, filia; fides tua te salvavit. Et salvata est mulier ab hora illa. Et cum venisset Iesus in domum principis et vidisset tibicines et turbam tumultuantem, dicit eis, Recedite, non enim mortua est puella, sed dormit. Et irridebant eum. Quando autem turba ejecta est, ingressus tenuit manum eius, et surrexit puella. Et exivit fama haec in totam terram illam.

Et transeunti inde Iesu secuti sunt eum duo caeci, clamantes et dicentes: Miserere nobis, fili David. Cum autem venisset in domum, accesserunt ad eum caeci, et dicit eis Iesus: Creditis quod possum hoc facere? Dicunt ei: Etiam, Domine. Tunc tetigit oculos eorum dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum, et indignatus est eis Iesus dicens: Videte

ne quis sciat. Illi autem egressi divulgaverunt eum in tota terra illa.

Illis autem exeuntibus, ecce obtulerunt ei hominem mutum daemonio obsessum. Et ejecto daemonio locutus est mutus, et mirati sunt turbae dicentes quod numquam apparuit sic in Israel. Pharisei autem dicebant: In principe daemoniorum eicit daemonia.

Et circumibat Jesus civitates omnes et vicos docens in congregationibus eorum et praedicans evangelium regni et curans omnem morbum et omnem infirmitatem in populo.

Videns autem turbas, misertus est de eis, quia erant exhausti et iacti sicut oves non habentes pastorem. Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa est, operarii autem pauci. Precamini igitur Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

10

Et convocatis duodecim discipulis suis, dedit eis auctoritatem spirituum immundorum, ut eicerent ea et curarent omnem morbum et omnem languorem. Duodecim autem apostolorum nomina sunt haec: primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius, Iacobus Zebedaei et Ioannes frater eius, Philippus et Bartholomaeus, Thomas et Matthaeus publicanus, Iacobus Alphaei et Lebbaeus cognominatus Thaddaeus, Simon Cananites

et Judas Iscariotes qui etiam tradidit eum.

Hos duodecim misit Iesus, praecipiens eis dicens: In viam gentium ne abieritis, et in civitatem Samaritanorum ne intraveritis, Ite autem magis ad oves perditas domus Israel. Euntes autem praedicate, dicentes: Appropinquavit regnum caelorum. Aegrotos sanate, leprosos mundate, mortuos suscite, daemonia eicite; gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum neque argentum neque aes in zonis vestris. Non peram in viam neque duas tunicas neque calceamenta neque virgam; dignus enim est operarius cibo suo. In quamcumque autem civitatem aut vicum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit, et ibi manete donec exeatis. Intrantes autem in domum, salutate eam dicentes: Pax domui huic. Et si quidem domus digna sit, veniat pax vestra super eam; si autem non sit digna, pax vestra ad vos revertatur. Et quicumque non receperit vos neque audierit verba vestra, exeuntes foras de domo aut de civitate illa, excutite pulverem de pedibus vestris. Amen dico vobis, tolerabilius erit terrae Sodomorum et Gomorrae in die iudicii quam civitati illi.

Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum; estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbae. Attendite autem ab hominibus; tradent enim vos in concilia, et in synagogis eorum flagellabunt vos. Et ad duces et reges ducemini propter me in testimonium illis et gentibus. Quando autem tradent vos, nolite esse solliciti quomodo aut quid loquamini; dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos

estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri est qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium, et insurgent filii super parentes et morte adficiant eos. Et eritis odio habiti ab omnibus propter nomen meum; qui autem sustinuerit in finem, hic salvabitur. Quando autem persequantur vos in civitate hac, fugite in alteram; amen enim dico vobis, non finietis civitates Israel donec veniat Filius hominis. Non est discipulus super magistrum, neque servus super dominum suum. Sufficit discipulo ut fiat sicut magister eius, et servo ut fiat sicut dominus eius. Si patrem familias Beelzebul vocaverunt, quanto magis domesticos eius? Nolite ergo timere eos, nihil enim est coopertum quod non revelabitur, et occultum quod non cognoscetur. Quod dico vobis in tenebris, dicite in luce; et quod in aurem auditis, praedicate super tectis. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem occidere non possunt; timete autem magis eum qui potest et animam et corpus perdere in gehenna. Nonne duo passeress assario veneunt? et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro. vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere; multis passeribus pluris estis vos.

Omnis igitur quicumque confitebitur in me coram hominibus, confitebor et ego in eo coram patre meo qui in caelis est. Quicumque autem negaverit me coram hominibus, negabo eum et ego coram Patre meo qui in caelis est.

Nolite putare quod veni mittere pacem super terram; non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim dividere hominem

contra patrem eius et filiam contra matrem eius et nurum
contra socrum eius. Et inimici hominis domestici eius.

Qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus,
et qui amat filium aut filiam plus quam me non est me dignus. Et
qui non accipit crucem suam et sequitur post me, non est me
dignus. Qui invenerit animam suam, perdet eam; et qui
perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

Qui vos recipit me recipit, et qui me recipit recipit eum qui me
misit. Qui recipit prophetam in nomine prophetae mercedem
prophetae accipiet, et qui recipit iustum in nomine iusti
mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum dederit uni ex
minimis istis poculum aquae frigidae tantum in nomine
discipuli, amen dico vobis, non amittet mercedem suam.

11

Et factum est, quando finivit Iesus instruere duodecim
discipulos suos, transiit inde ad docendum et praedicandum in
civitatibus eorum.

Ioannes autem, cum audisset in carcere opera Christi, misit duos
ex discipulis suis Dixit ei: Tu es qui venturus es, an alium
exspectamus? Et respondens Iesus dixit eis: Profecti nuntiate
Ioanni quae auditis et videtis. Caeci vident iterum et claudi
ambulant, leprosi purgantur et surdi audiunt, mortui

suscitantur et pauperes evangelizantur. et beatus est qui non offensus fuerit in me.

Horum autem procedentibus coepit Iesus dicere turbis de Iohanne: Quid existis in desertum videre? Calamum a vento agitaturn? Sed quid exivistis videre? hominem in mollibus vestimentis vestitum? ecce qui mollia portant in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis, et plus quam prophetam. Hic enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te.

Amen dico vobis, non surrexit in natis mulierum maior Ioanne Baptista; qui autem minor est in regno caelorum, maior eo est. A diebus autem Ioannis Baptistae usque nunc regnum caelorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. Omnes enim prophetae et lex usque ad Ioannem prophetaverunt. Et si vultis accipere, ipse est Elias qui venturus est. Qui aures habet ad audiendum, audiat.

Cui autem comparabo generationem hanc? Similis est pueris sedentibus in foris, qui clamantes sociis eorum dicunt, Tibiis cecinimus vobis, et non saltastis; lamentati sumus vobis, et non planxistis. Venit enim Ioannes neque edens neque bibens, et dicunt: Daemonium habet. Venit Filius hominis edens et bibens, et dicunt: Ecce homo vorax et vinipotator, publicanorum amicus et peccatorum. Et iustificata est sapientia a filiis eius.

Tunc coepit exprobrare civitates in quibus factae sunt plurimae virtutes eius, quia non paenituerunt. Vae tibi, Chorazin, vae tibi, Bethsaida, quia si in Tyro et Sidone factae essent potestates quae factae sunt in vobis, olim utique in sacco et cinere sedentes paenitentiam egissent. Sed dico vobis: Tyro et Sidoni tolerabilius erit in die iudicii quam vobis. Et tu, Capernaum, quae usque ad caelum exaltata es, usque ad infernum deprimeris, quia si in Sodomis factae essent virtutes quae factae sunt in te, mansissent utique usque ad hodiernum diem. Sed dico vobis quod terrae Sodomorum tolerabilius erit in die iudicii quam tibi.

In illo tempore respondens Iesus dixit: Confiteor tibi, Pater, Domine caeli et terrae, quia abscondisti haec a sapientibus et intelligentibus, et revelasti ea infantibus. Ita, Pater, quia sic factum est beneplacitum coram te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo, et nemo cognoscit filium nisi pater, neque patrem quis cognoscit nisi filius et cui voluerit filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego requiem dabo vobis. Tollite iugum meum super vos et discite a me, quia mitis sum et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum bonum est et onus meum leve est.

12

In illo tempore ivit Iesus sabbatis per sata; discipuli autem eius esurierunt, et coeperunt vellere spicas et edere. Pharisei autem, videntes, dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt quod non licet

facere sabbato. Ille autem dixit eis: Non legistis quid fecit David, quando esuriit ipse et qui cum eo erant? Quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis comedit, quos non licitum erat illi edere neque illis cum illo, si non solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege quod sabbatis sacerdotes in templo sabbatum profanant et inculpabiles sunt? Dico autem vobis quod templo maius est hic. Si autem cognovissetis quid est, misericordiam volo et non sacrificium, non utique condemnassetis innocentes. Dominus enim est Filius hominis et sabbati.

Et cum inde discessisset, venit in congregationem eorum. Et ecce homo erat ibi manum aridam habens, et interrogaverunt eum dicentes: Licetne sabbatis curare? ut accusarent eum. Ille autem dixit eis: Quis erit ex vobis homo qui habebit ovem unam, et si cadet haec sabbatis in foveam, non tenebit illam et levabit? Quanto igitur differt homo probato! Itaque licet sabbatis bene facere. Tunc dicit homini: Extende manum tuam, et extendit, et restituta est sana sicut altera. Egressi autem Pharisei consilium ceperunt contra eum, ut eum perderent. Jesus autem, cognoscens, recessit inde, et secuti sunt eum turbae multae, et sanavit eos omnes. Et increpavit eis ne manifestum facerent eum. ut impleretur quod dictum est per Isaiam prophetam dicentem, Ecce servus meus quem elegi, dilectus meus, in quem bene placuit anima mea; ponam spiritum meum super eum, et iudicium gentibus annuntiabit. Non contendet neque clamabit, neque audiet quis in plateis vocem eius. Calamum contritum non confringet, et linum fumigans non exstinguet, donec eiciat in victoriam iudicium. et in nomine eius gentes sperabunt

Tunc allatus est ei daemoniacus caecus et mutus, et sanavit eum, ita ut caecus et mutus et loqui et videre posset. Et stupebant omnes turbae et dicebant, Num hic est Christus filius Davidis? Pharisei autem audientes dixerunt: Hic non eicit daemonia nisi in Beelzebul, principe daemoniorum. Sciens autem Iesus cogitationes eorum dixit eis: Omne regnum divisum secundum se ipsum desolatur, et omnis civitas aut domus divisa secundum se ipsam non stabit. Et si Satan Satanam eicit, super seipsum divisus est; quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in Beelzebul eicio daemonia, filii vestri in quo eicient? Propter hoc ipsi iudices erunt vestri. Si autem ego in Spiritu Dei eicio daemonia, ergo pervenit super vos regnum Dei. Aut quomodo potest quis intrare in domum fortis et vasa eius rapere, nisi primum alligaverit fortem? Et tunc domum eius diripiet. Qui non est mecum contra me est, et qui non congregat mecum dispergit.

Propter hoc dico vobis: omne peccatum et blasphemia remittentur hominibus, blasphemia autem Spiritus non remittetur hominibus. Et qui si dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc saeculo neque in futuro.

Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum, aut facite arborem putridam et fructum eius putridum, ex enim fructu arbor cognoscitur. Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, mali cum sitis? Ex abundantia enim cordis os loquitur.

Bonus homo ex bono thesauro profert bona, et malus homo ex malo thesauro profert mala. Dico autem vobis quod omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die iudicii. Ex enim verbis tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis.

Tunc responderunt quidam scribae et Pharisei dicentes: Magister, volumus signum a te videre. Ille autem respondens dixit eis: Generatio mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei nisi signum Ionae prophetae. Sicut enim fuit Ionas propheta in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus, ita erit et Filius hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus. Viri Ninevitae surgent in iudicio cum generatione hac et condemnabunt eam, quia paenitentiam egerunt ad praedicationem Ionae, et ecce plus quam Ionas hic est. Regina austri surget in iudicio cum generatione hac et condemnabit eam, quia venit ex finibus terrae audire sapientiam Salomonis, et ecce plus Salomonis hic.

Quando autem immundus spiritus exierit ab homine, transit per loca inaquosa quaerens requiem, et non invenit. Tunc dicit: In domum meam revertar unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem et scopis mundatam et ornatam. Tunc vadit et assumit secum septem alios spiritus peiores se, et ingressi habitant ibi, et fiunt ultima hominis illius peiora primis. Sic erit et generationi huic malae.

Adhuc autem eo loquente ad turbas, ecce mater et fratres eius

stabant foris, quaerentes loqui ei. Dixit autem quis illi: Ecce mater tua et fratres tui stant foris, quaerentes te videre. Ille autem respondens dixit ei qui dicebat sibi: Quis est mater mea et qui sunt fratres mei? Et extendens manum suam super discipulos suos dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicumque enim fecerit voluntatem patris mei qui in caelis est, ipse meus frater et soror et mater est.

13

In die autem illa, egressus Iesus e domo, sedebat apud mare. Et congregatae sunt ad eum turbae multae, ita ut is in navem ingressus sederet, et omnis turba super litus stabat. Et locutus est eis multa in parabolis dicens: Ecce exivit qui seminat ad seminandum. Et cum seminaret, quaedam ceciderunt secus viam, et venientes aves devoraverunt ea. Alia autem ceciderunt super petrosa, ubi non habebant terram multam, et statim exorta sunt propter id quod non haberent profunditatem terrae, Sole autem orto exustum est, et quia radicem non habebat exsiccatum est. Alia autem ceciderunt super spinas, et ascenderunt spinae et suffocaverunt ea. Alia autem ceciderunt super terram bonam et dabant fructum: quod quidem centum, quod autem sexaginta, quod autem triginta. Qui aures habet ad audiendum, audiat.

Et accedentes discipuli dixerunt ei: Cur in parabolis loqueris eis? Ille autem respondens dixit eis: Vobis datum est cognoscere

mysteria regni caelorum, illis autem non datum est. Quicumque enim habet, dabitur ei et abundabit; quicumque autem non habet, etiam quod habet auferetur ab eo. Propter hoc in parabolis eis loquor, ut videntes non videant et audientes non audiant neque intellegant. Ne forte convertantur, et tunc implebitur illis prophetia Isaiae quae dicit: auditu audietis et non intellegetis, et videntes videbitis et non videatis, Incrassatum est enim cor populi huius, et auribus graviter audierunt, et oculos eorum clausurunt, ne forte videant oculis et auribus audiant et corde intellegant et convertantur, et sanabo eos.

Vestri autem beati sunt oculi, quia vident, et aures vestrae, quia audiunt. Amen enim dico vobis: multi prophetae et iusti desideraverunt videre quae videtis, et non viderunt, et audire quae auditis, et non audierunt.

Vos igitur audite parabolam seminantis. Omni audiente verbum regni et non intellegente, venit malus et tollit quod satum est in corde eius; hic est qui iuxta viam satus est. Ille autem super petrosa satus, hic est qui verbum audiens et statim cum gaudio recipiens illud Non habet autem radicem in se ipso, sed temporarius est; facta autem tribulatione aut persecutione propter verbum, statim scandalizatur. Ille autem in spinas satus hic est qui verbum audit, et cura huius aevi et deceptio divitiarum suffocant verbum, et infructuosus fit. Qui autem super terram bonam satus est, hic est qui verbum audit et intellegit, qui quidem fructificat et facit alius centum, alius

sexaginta, alius triginta.

Aliam parabolam proposuit eis dicens: Assimilatum est regnum caelorum homini seminanti bonum semen in agro suo, In dormire autem homines, venit inimicus eius et seminavit zizania per medium frumenti et abiit. Quando autem herba germinavit et fructum fecit, tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi domini domus dixerunt ei: Domine, nonne bonum semen seminasti in tuo agro? Unde ergo habet zizania? Ille autem dixit eis: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis ergo, profecti, colligamus ea? Ille autem dixit: Non, ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis triticum. Sinite crescere simul ambo usque ad messem, et in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania et ligate ea in fasciculos ad comburendum ea, triticum autem congregate in horreum meum.

Aliam parabolam proposuit eis dicens: Simile est regnum caelorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo, Quod quidem minus est omnium seminum, quando autem auctum sit, maius omnium olerum est et fit arbor, ita ut aves caeli veniant et habitent in ramis eius.

Aliam parabolam locutus est eis: simile est regnum caelorum fermento, quod accipiens mulier abscondit in farinae sata tria, donec fermentatum est totum.

Haec omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas, et sine

parabola nihil loquebatur eis. Ut impleatur quod dictum est per prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os meum, eructabo occulta a fundatione mundi.

Tunc, relictis turbis, venit in domum suam. Et accesserunt ad eum discipuli eius dicentes: Explana nobis parabolam zizaniorum agri. Ille autem respondens dixit eis: Qui seminat bonum semen est Filius hominis. Ager autem est mundus; bonum autem semen, hi sunt filii regni; zizania autem sunt filii mali. Inimicus autem qui seminavit ea diabolus est, messis autem consummatio aevi est, messores autem nuntii sunt. Sicut igitur colliguntur zizania et igne comburuntur, sic erit in consummatione saeculi huius. Mittet Filius hominis nuntios suos, et colligent ex regno suo omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem, Et iicient eos in fornacem ignis; ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures ad audiendum, audiat.

Iterum simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro, quem inveniēns homo abscondit, et prae gaudio suo vadit et omnia quaecumque habet vendit et emit agrum illum.

Iterum simile est regnum caelorum homini mercatori quaerenti bonas margaritas. qui inventa una pretiosa margarita, abiit ac vendidit omnia quaecumque habuit et emit eam.

Iterum simile est regnum caelorum sagenae iactae in mare et ex omni genere congreganti. quae, cum impleta esset, educentes

eam ad litus et sedentes collegerunt bona in vasa, mala autem foras proiecerunt. Sic erit in consummatione saeculi. Exibunt nuntii et separabunt malos de medio iustorum. Et iicient eos in fornacem ignis; ibi erit fletus et stridor dentium. Dicit eis Iesus: Intellexistis haec omnia? Dicunt ei: Ita, Domine. Ille autem dixit illis: Propter hoc omnis scriba disciplinatus in regnum caelorum similis est homini patrifamiliae, qui eicit ex thesauro suo nova et vetera.

Et factum est, quando finivit Iesus parabolas has, transtulit inde. Et veniens in patriam suam docebat eos in congregatione eorum, ita ut stupere eos et dicere: Unde huic sapientia haec et potestates? Nonne hic est filius fabri? Nonne mater eius dicitur Maria et fratres eius Iacobus et Ioses et Simon et Iudas? Et sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic haec omnia? Et scandalizabantur in eo. Iesus autem dixit eis: Non est propheta inhonoratus nisi in patria sua et in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem eorum.

14

In illo tempore audivit Herodes tetrarcha famam Iesu Et dixit servis suis: Hic est Ioannes Baptista; ipse surrexit a mortuis, et propter hoc virtutes operantur in eo. Nam Herodes, cum comprehendisset Ioannem, vinxit eum et in custodiam posuit propter Herodidem, uxorem Philippi fratris sui. Dicebat enim ei Ioannes: Non licet tibi habere eam. Et volens eum occidere,

timuit turbam, quia ut prophetam eum habebant. Natalibus autem actis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio et placuit Herodi, Unde cum iuramento spopondit ei dare quicquid peteret. Illa autem, instructa a matre sua, Da mihi, inquit, hic super disco caput Ioannis Baptistae. Et contristatus est rex, propter vero iuramenta et eos qui simul recumbebant, iussit dari. et missō decollāvit Iōannem in custōdiā. Et allatum est caput eius super disco et datum est puellae, et tulit matri eius. Et accedentes discipuli eius tulerunt corpus et sepelierunt illud, et venientes nuntiaverunt Iesu.

Audiens autem Iesus secessit inde navi in locum desertum seorsum, et audientes turbae secutae sunt eum pedibus e civitatibus. Et egressus Iesus vidit multam turbam, et misertus est super eos et curavit infirmos eorum. Vespera autem facta, accesserunt ad eum discipuli eius dicentes: Desertus est locus et hora iam praeteriit; dimitte turbas, ut abeuntes in villas emant sibi cibos. Iesus autem dixit eis: non necesse habent abire; date illis vos edere. Illi autem dicunt ei: Non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces. Ille autem dixit: Ferte mihi illos huc. Et iussis turbis recumbere super herbas, quinque panibus et duobus piscibus captis, suspiciens in caelum benedixit, et fractis dedit discipulis panes; discipuli autem turbis. Et comederunt omnes et saturati sunt, et tulerunt quod superabat fragmentorum, duodecim cophinos plenos. Qui autem edebant erant viri velut quinque milia, sine mulieribus et pueris.

Et statim coegit Iesus discipulos suos ascendere in navem et

praecedere eum trans, donec dimitteret turbas. Et dimissis turbis ascendit in montem solus ad orandum. Vespera autem facta solus erat ibi. Navigium autem iam in medio mari erat, vexatum a fluctibus, erat enim contrarius ventus. Quarta autem vigilia noctis abiit ad eos Iesus ambulans super mare. Et videntes eum discipuli super mare ambulantes turbati sunt, dicentes: Phantasma est, et prae timore clamaverunt. Statim autem locutus est eis Iesus dicens, Confidite, ego sum, nolite timere. Respondens autem ei Petrus dixit: Domine, si tu es, iube me ad te venire super aquas. Ille autem dixit: Veni. Et descendens de nave, Petrus ambulavit super aquas ut veniret ad Iesum. Videns autem ventum fortem, timuit, et incipiens submergi, clamavit dicens: Domine, salva me. Statim autem Iesus, extendens manum, apprehendit eum et dicit ei: O modicae fidei, cur dubitasti? et cum ascendissent in navem cessavit ventus Qui autem in navi venientes adoraverunt eum dicentes: Vere Dei Filius es.

Et transgressi venerunt in terram Gennesaret. Et recognoscentes eum, viri loci illius miserunt in totam regionem circumiacentem illam, et obtulerunt ei omnes male habentes, Et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti eius solum tangerent, et quotquot tetigerunt salvati sunt.

15

Tunc accedunt ad Iesum scribae et Pharisei ex Hierosolymis

dicentes, Cur discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? Non enim lavant manus suas quando panem edunt. Ille autem respondens dixit eis: Cur et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus praecepit dicens, honora patrem et matrem, et, qui maledixerit patri aut matri morte moriatur. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri aut matri, Donum quodcumque ex me profitearis, et non honorabit patrem suum aut matrem suam, Et invalidastis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocritae, bene prophetavit de vobis Esaias dicens, Appropinquat mihi populus hic ore eorum et labiis me honorat, cor autem eorum longe abest a me. In vain autem venerantur me, docentes doctrinas praecepta hominum.

Et advocans turbam dixit eis: Audite et intellegite, Non id quod ingreditur in os coinquinat hominem, sed id quod egreditur ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli eius dixerunt ei: Scis quia Pharisei scandalizati sunt audientes verbum? Ille autem respondens dixit, omnis plantatio quam non plantavit pater meus caelestis eradicabitur. Sinite eos; duces sunt caeci caecorum. Caecus autem caecum si ducat, ambo in foveam cadent. Respondens autem Petrus dixit ei, explana nobis parabolam hanc. Ille autem Iesus dixit: Adhuc et vos sine intellectu estis? Nondum intellegitis quia omne quod intrat in os, in ventrem procedit et in latrinam expellitur? Ea autem quae procedunt ex ore, ex corde exeunt, et illa coinquant hominem. Ex corde enim exeunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae. Haec sunt ea

quae coinquinant hominem; sed inlotis manibus edere non coinquinat hominem.

Et egressus inde, Iesus secessit in partes Tyri et Sidonis. Et ecce mulier Cananaea a finibus illis egressa clamavit ei dicens: Miserere mei, Domine, fili David; filia mea male a daemonio vexatur. Ille autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos. Ille autem respondens dixit: Non missus sum nisi ad oves perditas domus Israel. Illa autem veniens adoravit eum dicens: Domine, adiuva me. Ille autem respondens dixit: Non est bonum accipere panem filiorum et mittere caniculis. Illa autem dixit: Etiam, Domine; nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Iesus dixit ei: O mulier, magna est fides tua; fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ab hora illa.

Et profectus inde Iesus venit ad mare Galilaeae, et ascendens in montem sedebat ibi. Et accesserunt ad eum turbae multae, habentes secum claudos, caecos, mutos, debiles et alios multos, et proiecerunt eos ad pedes Iesu, et sanavit eos. Ita ut turbae admirarentur videntes surdos audientes, mutos loquentes, debiles sanos, claudos ambulantes et caecos videntes, et glorificaverunt Deum Israel.

Iesus autem, convocatis discipulis suis, dixit: Misereor turbae, quia jam tres dies mecum manent et non habent quid manducent, et dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. Et

dicunt ei discipuli eius: Unde nobis in solitudine panes tot, ut saturare possimus turbam tantam? Et dicit eis Iesus: Quot panes habetis? Illi autem dixerunt: Septem, et paucos pisciculos. et iussit turbis recumbere super terram. Et acceptis septem panibus et piscibus, gratias agens fregit et dedit discipulis suis, discipuli autem turbis. Et comederunt omnes et saturati sunt, et tulerunt quod superabat fragmentorum septem sportas plenas. Illi autem qui edebant erant quattuor milia virorum, sine mulieribus et pueris. Et dimissis turbis ascendit in navem et venit in fines Magdala.

16

Et accedentes Pharisei et Sadducae, tentantes, interrogaverunt eum ut signum ex caelo ostenderet eis. Ille autem respondens dixit eis: Vespera facta dicitis: Serenum erit, rubet enim caelum. Et mane, hodie hiems erit, rubescit enim caelum obscuratum. Hypocritae, faciem quidem caeli scitis discernere, signa autem temporum non potestis cognoscere? Generatio mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei nisi signum Ionae prophetae. Et relictis eis abiit.

Et cum venissent discipuli eius trans, obliti sunt panes accipere. Iesus autem dixit eis, videte et attendite a fermento Pharisaeorum et Sadducaeorum. Illi autem ratiocinantes erant inter se, dicentes: Panes non accepimus. Cognoscens autem Iesus dixit eis: Quid disputatis in vosmetipsis, modicae fidei, quia

panes non accepistis? Nondum intellegitis, neque memoratis quinque panes quinque milium et quot cophinos accepistis? Neque septem panes quattuor milium et quot sportas accepistis? Quomodo non intellegitis quia non de pane dixi vobis, attendere a fermento Phariseorum et Sadducaeorum? Tunc intellexerunt quod non dixerit ut attenderent a fermento panis, sed a doctrina Phariseorum et Sadducaeorum.

Veniens autem Iesus in partes Caesareae Philippi interrogabat discipulos suos dicens: Quem me dicunt homines esse filium hominis? Illi autem dixerunt: alii quidem Ioannem Baptistam, alii vero Eliam, alii autem Ieremiam aut unum ex prophetis. Dicit eis: Vos autem quem me dicitis esse? Respondens autem Simon Petrus dixit: Tu es Christus, filius Dei viventis. Et respondens Iesus dixit ei: Beatus es, Simon Bariona, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed pater meus qui in caelis est. Et ego autem tibi dico quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo meam ecclesiam, et portae inferi non praevallebunt adversus eam. Et dabo tibi claves regni caelorum, et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum in caelis, et quodcumque solveris super terram, erit solutum in caelis. Tunc praecepit discipulis suis ut nemini dicerent quod ipse esset Iesus Christus.

Ab tunc coepit Iesus ostendere discipulis suis quod necesse esset eum abire in Hierosolymam et multa pati a senioribus et principibus sacerdotum et scribis et occidi, et tertia die resurgere. Et assumens eum Petrus coepit increpare eum dicens:

Absit a te, Domine; non erit tibi hoc. Ille autem conversus dixit Petro: Vade post me, satana; scandalum meum es, quia non sapis ea quae Dei sunt, sed ea quae hominum sunt.

Tunc Iesus dixit discipulis suis: Si quis vult post me venire, abneget se ipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Qui enim velit animam suam salvare, perdet eam; qui autem perdat animam suam propter me, inveniet eam. Quid enim proficit homo, si mundum totum lucretur, animam autem suam damnet? Aut quid dabit homo commutationem pro anima sua? Venturus est enim Filius hominis in gloria Patris sui cum angelis suis, et tunc reddet unicuique secundum opus eius. Amen dico vobis, sunt quidam ex his hic stantibus, qui non gustabunt mortem donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

17

Et post sex dies assumit Iesus Petrum et Iacobum et Ioannem fratrem eius, et ducit eos in montem altum seorsum. Et transfiguratus est coram eis, et resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt alba sicut lux. Et ecce apparuerunt illis Moses et Elias cum eo colloquentes.

Respondens autem Petrus dixit Iesu: Domine, bonum est nos hic esse; si vis, faciamus hic tres tabernaculas, tibi unam et Mosi unam et Eliae unam. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos, et ecce vox e nube dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui; ipsum audite. Et

audientes, discipuli ceciderunt super faciem suam et timuerunt valde. Et accedens Iesus tetigit eos et dixit: Surgite et nolite timere. Elevantes autem oculos suos neminem viderunt nisi Iesum solum. Et descendantibus illis de monte, praecepit eis Iesus dicens: Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurgat. Et interrogaverunt eum discipuli eius dicentes: Quid ergo scribae dicunt, quia Eliam necesse est venire primum? Iesus autem respondens dixit eis, Elias quidem venit primum et restituet omnia, Dico autem vobis quia Elias iam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quanta voluerunt; sic et Filius hominis est passurus ab eis. Tunc intellexerunt discipuli quod de Ioanne Baptista eis dixerat.

Et cum venissent ad turbam, accessit ad eum homo genua ponens et dicens, Domine, miserere mei filii, quia lunaticus est et male patitur, saepe enim cadit in ignem et saepe in aquam. Et attuli eum ad discipulos tuos, et non potuerunt eum sanare. Respondens autem Iesus dixit: O generatio infidelis et perversa, usque quando ero cum vobis? Usque quando tolerabo vos? Ferte mihi eum huc. et increpavit eum Iesus, et exiit ab eo daemonium et curatus est puer ab hora illa. Tunc accedentes discipuli ad Iesum seorsum dixerunt: Cur nos non potuimus eicere illud? Ille autem Iesus dixit illis: Propter incredulitatem vestram. Amen enim dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Transi hinc illuc, et transibit, et nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non procedit nisi in oratione et ieiunio.

Cum autem verterent in Galilaeam, dixit eis Iesus: Filius hominis

tradendus est in manus hominum. Et occident eum, et tertia die resurgetur. Et contristati sunt valde.

Cum autem venissent in Capernaum, accesserunt qui didrachma accipiebant ad Petrum et dixerunt: Magister vester non solvit didrachma? Dicit, sic. Et quando intravit in domum, anticipavit eum Iesus dicens: Quid tibi videtur, Simon? Reges terrae a quibus accipiunt tributa aut census? A filiis suis aut ab alienis? Dicit ei Petrus: Ab alienis. Dixit ei Iesus: Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalisemus eos, profectus in mare iace hamum et ascendentem primum piscem tolle, et aperiens os eius invenies staterem; illum capiens da eis pro me et te.

18

In illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes: Quis ergo maior est in regno caelorum? Et advocans Iesus puerum, statuit eum in medio eorum et dixit, Amen dico vobis, nisi conversi fueritis et facti fueritis sicut pueri, non intrabitis in regnum caelorum. Quicumque igitur se ipsum humiliabit sicut puer hic, hic est maior in regno caelorum. Et quicumque receperit parvulum talem unum in nomine meo, me recipit. Qui autem scandalizaverit unum ex parvis istis qui credunt in me, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et submergatur in profundo maris. Vae mundo a scandalis, necessitas enim est ut veniant scandala, sed vae homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus tua aut pes tuus scandalizat te, excide ea et iace

ab te; bonum tibi est intrare in vitam claudum aut mutilum, quam duas manus aut duos pedes habentem mitti in ignem aeternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum et iace ab te; bonum tibi est monoculum in vitam intrare, quam duos oculos habentem iactari in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex parvis istis, dico enim vobis quod angeli eorum in caelis per omne tempus vident faciem Patris mei qui in caelis est. Venit enim Filius hominis salvare quod perierat.

Quid vobis videtur? Si fiant alicui homini centum oves et erraverit una ex eis, nonne relictis nonaginta novem in montibus, profectus quaerit errantem? Et si fiat ut inveniat illud, amen dico vobis quia gaudet super illo magis quam super illis nonaginta novem qui non erraverunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in caelis est ut pereat unus ex parvis istis.

Si autem peccaverit in te frater tuus, vade et argue eum inter te et eum solum; si tui audierit, lucratus es fratrem tuum. Si autem non audierit, assume tecum adhuc unum aut duos, ut in ore duorum testium aut trium stet omne verbum. Si autem eos non audierit, dic ecclesiae; si autem et ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico vobis, quaecumque ligaveritis super terram, erunt ligata in caelo, et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta in caelo. Iterum amen dico vobis: si duo ex vobis consentiant super terram de omni re quam petierint, fiet illis a Patre meo qui in caelis est. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomen meum, ibi sum in medio eorum.

Tunc accedens ad eum Petrus dixit: Domine, quoties peccabit in me frater meus et dimittam ei? Usque septies? Dicit ei Iesus: Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septem.

Propter hoc assimilatum est regnum caelorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Cum autem ipse inciperet rationes putare, adductus est ei unus debitor decem milium talentorum. Non habente autem eo reddere, iussit eum dominus eius vendi et mulierem eius et filios et omnia quaecumque habebat, et reddi. Cadens igitur servus adorabat eum dicens: Domine, patientiam habe super me et omnia tibi reddam. Compassione motus autem dominus servi illius dimisit eum et mutuum remisit ei. Egressus autem servus ille invenit unum e conservis suis, qui debebat ei centum denarios, et apprehendens eum suffocabat dicens: Redde mihi si quid debes. Cadens igitur conservus eius ad pedes eius rogabat eum dicens: Patientiam habe erga me et reddam tibi. Ille autem non volebat, sed abiens iecit eum in carcerem donec redderet id quod debebatur.

Videntes autem conservi eius ea quae facta erant contristati sunt valde, et venientes explicaverunt domino suo omnia quae facta erant. Tunc vocato eo, dominus eius dicit ei: Serve nequam, omnem debitum illud dimisi tibi, quoniam rogavisti me. Nonne oportebat et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus donec reddat omne quod debebatur ei. Sic et pater meus caelestis faciet vobis, si non dimittatis unusquisque fratri suo ex cordibus

vestris delicta eorum.

19

Et factum est cum perfecisset Jesus verba haec, migravit a Galilaea et venit in fines Judaeae trans Jordanem. Et secuti sunt eum turbae multae, et sanavit eos ibi. Et accesserunt ad eum Pharisei tentantes eum et dicentes ei: Licetne homini dimittere uxorem suam secundum omnem causam? Ille autem respondens dixit eis: Non legistis quia ille qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos? Et dixit: Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhaerebit uxori suae, et erunt duo in carnem unam. Ita ut non amplius sint duo, sed una caro. Quod igitur Deus coniunxit, homo non separet. Dicunt ei: Quid igitur Moses imperavit dare librum repudii et dimittere eam? Dicit illis: Moses propter duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras; ab initio autem non ita factum est. Dico autem vobis quod quicumque dimiserit uxorem suam non propter fornicationem et aliam duxerit, moechatur; et qui dimissam duxerit, moechatur. Dicunt ei discipuli eius: Si sic est causa hominis cum muliere, non expedit nubere. Ille autem dixit eis: Non omnes recipiunt verbum hoc, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui ex ventre matris geniti sunt sic, et sunt eunuchi qui eunuchati sunt ab hominibus, et sunt eunuchi qui seipsos eunuchaverunt propter regnum caelorum. Qui potest capere, capiat.

Tunc adlati sunt ei pueri, ut imponat eis manus et oret; discipuli autem increpauerunt eos. Iesus autem dixit, sinite parvulos et nolite prohibere eos venire ad me, talium enim est regnum caelorum. Et imponens manus illis, ivit inde.

Et ecce unus accedens dixit ei: Magister bone, quid bonum faciam ut habeam vitam aeternam? Ille autem dixit illi: Quid me dicis bonum? Nemo bonus nisi unus Deus. Si autem vis intrare in vitam, serva praecepta. Dicit ei: Quales? Iesus autem dixit: Non occides, non moechaberis, non furaberis, non falsum testimonium dices, Honora patrem et matrem, et amabis proximum tuum ut te ipsum. Dicit ei iuvenis: Omnia haec custodivi ex iuventute mea; quid adhuc desidero? Dixit ei Iesus: Si vis perfectus esse, vade, vende tua possessiones et da pauperibus, et habebis thesaurum in caelo, et veni, sequere me. Audiens autem adulescens verbum abiit tristis, erat enim habens possessiones multas. Iesus autem dixit discipulis suis: Amen dico vobis, difficile dives intrabit in regnum caelorum. Iterum autem dico vobis, facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem in regnum Dei intrare. Audientes autem discipuli eius stupebant valde dicentes: Quis ergo potest salvari? Aspiciens autem Iesus dixit eis, apud homines hoc impossibile est, apud Deum autem omniaabilia sunt. Tunc respondens Petrus dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te; quid ergo erit nobis? Iesus autem dixit eis: Amen dico vobis quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, quando sederit Filius hominis super thronum gloriae suae, sedebitis et vos super duodecim thronos, iudicantes duodecim tribus Israel. Et

omnis qui reliquit domos aut fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet et vitam aeternam hereditabit. Multi autem erunt primi ultimi et ultimi primi.

20

Simile enim est regnum caelorum homini patrifamilias, qui exivit primo mane conducere operarios in vineam suam. Et cum operariis de denario in diem consensu habito, eos in vineam suam misit. Et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos, Et illis dixit: Ite et vos in vineam, et quod iustum fuerit dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum egressus circa sextam et nonam horam fecit similiter. Circa undecimam autem horam egressus invenit alios stantes otiosos, et dicit eis: Quid hic statis totam diem otiosi? Dicunt ei: Nemo nos conduxit. Dicit eis: Ite et vos in vineam, et quod iustum fuerit accipietis. Vespera autem facta, dicit dominus vineae procuratori suo: Voca operarios et redde illis mercedem, incipiens ab ultimis usque ad primos. Et venientes qui circa undecimam horam venerunt, acceperunt singulos denarios. Venientes autem primi putaverunt quod plura acciperent, et acceperunt et ipsi singulos denarios. Accipientes autem murmurabant contra patrem familias dicentes quod hii ultimi unam horam fecerunt, et aequales nobis eos fecisti iis qui portaverunt pondus diei et aestum. Ille autem respondens dixit uni eorum: Amice, non iniuriam facio tibi; nonne denario consensisti mecum? Tolle

tuum et vade; volo autem huic postremo dare sicut et tibi. An non licet mihi facere quod volo in meis? Si oculus tuus malus est, quia ego bonus sum? Sic erunt ultimi primi et primi ultimi, multi enim sunt vocati, pauci autem electi.

Et ascendens Iesus in Hierosolyma assumpsit duodecim discipulos seorsum in via et dixit eis, Ecce ascendimus in Hierosolyma, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et condemnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum, et die tertia resurget.

Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo. Ille autem dixit ei, quid vis? Dicit ei, dic ut sedeant hi duo filii mei unus a dextris tuis et unus a sinistris tuis in regno tuo. Respondens autem Iesus dixit: Non scitis quid petitis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum, aut baptismum quo ego baptizor baptizari? Dicunt ei: Possumus. Et dicit eis: Poculum quidem meum bibetis, et baptisma quo ego baptizor baptizabimini; sedere autem a dextris meis et a sinistris meis non est meum dare, sed illud dabitur quibus paratum est a Patre meo. Et audientes, decem indignati sunt de duobus fratribus. Iesus autem, convocatis eis, dixit: scitis quod principes gentium dominantur eorum et magni potestatem exercent in eos. non ita erit in vobis, sed quicumque voluerit inter vos magnus fieri, erit vester minister Et qui si velit in vobis esse primus, erit vester servus. Quemadmodum Filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut ministraret et daret

animam suam redemptionem pro multis.

Et cum egrederentur ab Iericho, secuta est eum turba multa. Et ecce duo caeci sedentes iuxta viam, audientes quia Iesus transit, clamaverunt dicentes: Miserere nobis, Domine, fili David. Turba autem increpavit eos ut silerent, illi vero magis clamabant dicentes: Miserere nobis, Domine, fili David. Et stans Iesus vocavit eos et dixit: Quid vultis faciam vobis? Dicunt ei: Domine, ut aperiantur oculi nostri. Compassionem autem habens Iesus tetigit oculos eorum, et statim oculi eorum viderunt, et secuti sunt eum.

21

Et cum appropinquassent Hierosolymam et venissent in Bethphage ad montem Olivarum, tunc Iesus misit duos discipulos Dicens illis: Ite in vicum illum contra vos, et statim invenietis asinam alligatam et pullum cum ea; solventes adducite mihi. Et si quis vobis aliquid dixerit, dicetis: Dominus eorum necessitate habet; statim autem eos remittet. Hoc autem totum factum est ut impleretur quod dictum est per prophetam dicentem, Dicite filiae Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus et sedens super asinam et pullum filium subiugalis.

Profecti autem discipuli fecerunt sicut praecepit eis Iesus, Adduxerunt asinam et pullum, et imposuerunt super ea vestimenta sua, et sedit super ea. Plurima autem turba

straverunt sua vestimenta in via; alii vero caedebant ramos ab arboribus et sternebant in via. Turbae autem illae praecedentes et illae sequentes clamabant dicentes: Hosanna filio David! Benedictus ille qui venit in nomine Domini! Hosanna in altissimis!

Et intrante eo in Hierosolymam, commota est omnis civitas dicens: Quis est hic? Turbae autem dicebant: Hic est Iesus propheta, qui a Nazareth Galilaeae est.

Et intravit Iesus in templum Dei, et eiecit omnes vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum evertit et cathedras vendentium columbas. Et dicit illis: Scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur; vos autem eam fecistis speluncam latronum.

Et accesserunt ad eum claudi et caeci in templo, et sanavit eos. Videntes autem summi sacerdotes et scribae mirabilia quae fecit et pueros clamantes in templo et dicentes, Hosanna filio David, indignati sunt Et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Iesus autem dicit eis: Etiam; numquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? Et relinquens eos exivit extra urbem in Bethaniam et mansit ibi.

Mane autem revertens in civitatem esuriit. Et videns ficum unam super via venit ad eam, et nihil invenit in ea nisi folia tantum, et dicit ei, non amplius ex te fructus fiat in aeternum. Et exaruit statim ficus. Et videntes discipuli mirati sunt dicentes:

Quomodo statim exaruit ficus? Respondens autem Iesus dixit eis: Amen dico vobis, si fidem habeatis et non dubitetis, non solum quod fici facietis, sed etiam si monti huic dixeritis, Tollere et iactari in mare, fiet. Et omnia quaecumque si petieritis in oratione credentes accipietis.

Et cum venisset in templum, accesserunt ad eum docentem summi sacerdotes et seniores populi, dicentes: In qua auctoritate haec facis, et quis tibi dedit auctoritatem hanc? Respondens autem Iesus dixit eis: Interrogabo vos et ego verbum unum; quod si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua auctoritate haec facio. Baptisma Ioannis unde erat, ex caelo an ex hominibus? Illi autem cogitabant apud se ipsos dicentes: Si dixerimus ex caelo, dicet nobis cur ergo non credidistis ei? Si autem dicamus ex hominibus, timemus turbam; omnes enim habent Ioannem ut prophetam. Et respondentes Iesu dixerunt: Non scimus. Dixit eis et ipse: Neque ego dico vobis in qua auctoritate haec facio.

Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat filios duos, et accedens ad primum dixit: Fili, vade hodie et operare in vinea mea. Ille autem respondens dixit: Non volo. Posterius autem paenitens abiit. Et accedens ad secundum dixit similiter. Ille autem respondens dixit: Ego, domine. Et non abiit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit eis Iesus: Amen dico vobis quod publicani et meretrices praecedunt vos in regnum Dei. Venit enim ad vos Ioannes in via iustitiae, et non credidistis ei; publicani autem et meretrices crediderunt ei.

Vos autem videntes non paenituit posterius ut crederetis ei.

Aliam parabolam audite. Homo quidam erat pater familias, qui plantavit vineam et sepem ei circumposuit et fodit in ea torcular et aedificavit turrem, et locavit eam agricolis et peregre profectus est. Quando autem appropinquavit tempus fructuum, misit servos suos ad agricolas accipere fructus suos. Et agricolae, servis eius acceptis, alium quidem verberaverunt, alium autem occiderunt, alium autem lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures quam primos, et fecerunt illis similiter. Posterius autem misit ad eos filium suum dicens: Reverebuntur filium meum. Illi autem agricolae, videntes filium, dixerunt in seipsis: Hic est heres; venite, occidamus eum et obtineamus hereditatem eius. Et cum accepissent eum, eiecerunt extra vineam et occiderunt. Quando igitur venerit dominus vineae, quid faciet agricolis illis? Dicunt ei: Malos male perdet eos, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in temporibus eorum. Dicit illis Iesus: Numquam legistis in scripturis: Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli; a Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris?

Propter hoc dico vobis quod auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus eius Et qui ceciderit super lapidem hunc confringetur; super quem vero ceciderit, comminuet eum. Et cum audivissent principes sacerdotum et Pharisei parabolas eius, cognoverunt quod de ipsis diceret. Et quaerentes eum comprehendere, timuerunt turbas, quoniam ut prophetam eum habebant.

Et respondens Iesus iterum dixit eis in parabolis dicens, Assimilatum est regnum caelorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare eos qui vocati erant ad nuptias, et non volebant venire. Iterum misit alios servos dicens: Dicite vocatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et saginata mactata sunt, et omnia parata sunt; venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt et abierunt: alius quidem in agrum suum, alius autem ad negotiationem suam. Reliqui autem, nacti servos eius, contumeliam fecerunt et occiderunt. Audiens autem rex ille iratus est, et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et civitatem eorum incendit. Tunc dicit servis suis: Nuptiae quidem paratae sunt, vocati autem non erant digni. Ite igitur ad exitus viarum, et quotquot inveneritis, vocate ad nuptias. Et exeuntes servi illi in vias congregaverunt omnes quoscumque invenerunt, malos et bonos, et impletae sunt nuptiae recumbentium. Ingressus autem rex ut spectaret recumbentes, vidit ibi hominem non indutum veste nuptiali. et dicit ei, comrade, quomodo ingressus es huc non habens vestem nuptialem? ille autem obmutuit. Tunc dixit rex servis: Ligantes eius pedes et manus, tollite eum et eicite in tenebras exteriores; illic erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci autem electi.

Tunc profecti Pharisei consilium ceperunt ut eum in verbo caperent. Et mittunt ad eum discipulos suos cum Herodianis

dicentes: Magister, scimus quod verax es et viam Dei in veritate doces, et non est tibi curae de ullo, non enim respicis ad personam hominum. dic ergo nobis, quid tibi videtur? licetne dare census Caesaris an non? Cognoscens autem Iesus malitiam eorum dixit: Quid me tentatis, hypocritae? Ostendite mihi numisma census. Illi autem obtulerunt ei denarium. Et dicit illis: Cuius imago haec et inscriptio? Dicunt ei, Caesaris. Tunc dicit eis, Reddite ergo ea Caesaris Caesari et ea Dei Deo. Et audientes mirati sunt, et relinquentes eum abierunt.

In illa die accesserunt ad eum Sadducaei, qui dicebant non esse resurrectionem, et interrogaverunt eum dicentes, magister, Moses dixit, si quis moriatur non habens liberos, ducet frater eius uxorem eius et suscitabit semen fratri eius. Erant autem apud nos septem fratres, et primus, uxore ducta, mortuus est, et cum non haberet semen, reliquit uxorem suam fratri suo, Similiter et secundus et tertius, usque ad septem. Posterius autem omnium mortua est et mulier. In resurrectione igitur cuius ex septem erit illa mulier? Omnes enim habuerunt eam. Respondens autem Iesus dixit eis: Erratis, non scientes scripturas neque potestatem Dei. In resurrectione enim neque nubunt neque nuptui dantur, sed sicut nuntii Dei in caelo sunt. De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est vobis a Deo dicente, Ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob; non est Deus deus mortuorum, sed vivorum. Et audientes turbae stupebant super doctrina eius.

Pharisaei autem audientes quod Sadducaeos silentio

imposuisset, congregati sunt in unum. Et interrogavit unus ex eis, legis peritus, temptans eum et dicens, Magister, quod mandatum magnum est in lege? Autem Jesus dixit ei, diliges Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua. haec est primum et magnum mandatum Secunda autem similis huic: amabis proximum tuum sicut teipsum. In his duabus praeceptis tota lex et prophetae pendent.

Congregatis autem Phariseis, interrogavit eos Jesus. Dicens: Quid vobis videtur de Christo? Cuius filius est? Dicunt ei: Davidis. Dicit illis: Quomodo igitur David in Spiritu Dominum eum vocat dicens, Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Si igitur David vocat eum Dominum, quomodo filius eius est?

Et nemo poterat ei respondere verbum, neque ausus est quisquam ab illa die interrogare eum amplius.

23

Tunc Jesus locutus est ad turbas et ad discipulos suos Dicens: Super cathedra Mosi sederunt scribae et Pharisei. Omnia igitur quaecumque si dicant vobis servare, servate et facite; secundum autem opera eorum ne faciatis, dicunt enim et non faciunt. Ligant enim onera gravia et difficilia portatu, et imponunt super humeros hominum; digito autem suo non volunt movere ea.

Omnia autem opera eorum faciunt ut videantur ab hominibus. Latoria enim faciunt phylacteria sua et magnificant fimbrias vestimentorum suorum, Amant autem locum honoris in cenis et cathedras primas in congregationibus. et salutationes in foris et vocari ab hominibus rabbi. Vos autem non vocemini rabbi, unus enim vester est magister, Christus; omnes autem vos fratres estis. Et patrem ne appelletis vestrum super terram, unus enim est pater vester qui in caelis est. Neque vocemini duces, unus enim vestrum est dux, Christus. Qui autem maior vestrum erit, erit vestrum minister. Quicumque autem exaltaverit seipsum, humiliabitur; et quicumque humiliaverit seipsum, exaltabitur.

Vae autem vobis, scribae et Pharisei hypocritae, quia devoretis domos viduarum et praetextu longas orationes facientes, propter hoc accipietis maius iudicium. Vae vobis, scribae et Pharisei hypocritae, quia clauditis regnum caelorum coram hominibus; vos enim non intratis, neque eos qui intrant sinitis intrare. Vae vobis, scribae et Pharisei hypocritae, quia circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselytum, et quando factus sit, facitis eum filium gehennae duplo magis quam vos. Vae vobis, duces caeci, qui dicitis: Quicumque iuraverit in templo, nihil est; qui autem iuraverit in auro templi, debet. stulti et caeci! quis enim maior est, aurum an templum quod sanctificat aurum? Et qui iuraverit in altari, nihil est; qui autem iuraverit in dono quod super illud est, debet. stulti et caeci, quid enim maius est, donum an altare quod sanctificat donum? Qui igitur iuraverit in altari iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt. Et qui iuravit in templo iurat in eo et in eo qui habitat in

eo. Et qui iurat in caelo, iurat in throno Dei et in eo qui sedet super illum. Vae vobis, scribae et Phariseae hypocritae, quia decimatis mentam et anetum et cuminum, et reliquistis graviora legis, iudicium et misericordiam et fidem; haec autem oportebat facere et illa non omittere. Duces caeci, qui colant culicem, camelum autem absorbent. Vae vobis, scribae et Phariseae hypocritae, quia mundatis quod extrinsecus est calicis et paropsidis, intrinsecus autem pleni sunt ex rapina et iniustitia. Phariseae caece, purga primum quod intus est poculi et paropsidis, ut fiat etiam quod foris est eorum purum. Vae vobis, scribae et Phariseae hypocritae, quia similes estis sepulcris dealbatis, quae extrinsecus quidem apparent speciosae, intrinsecus autem plena sunt ossibus mortuorum et omni immunditia. Sic et vos extrinsecus quidem apparetis hominibus iusti, intrinsecus autem pleni estis hypocrisis et iniquitatis. Vae vobis, scribae et Phariseae hypocritae, quia aedificatis sepulcra prophetarum et ornatis monumenta iustorum, Et dicitis: Si fuissetis in diebus patrum nostrorum, non fuissetis socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque testificamini vobis ipsis quod filii estis eorum qui prophetas occiderunt. Et vos implete mensuram patrum vestrorum. Serpentes, progenies viperarum, quomodo fugietis a iudicio gehennae? Propter hoc ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas; et ex eis occidetis et crucifigetis, et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequemini ab urbe in urbem. ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effunditur super terram, a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem Zachariae filii Barachiae, quem interfecistis inter templum et altare. Amen dico vobis quia venient haec

omnia super generationem hanc. Jerusalem, Jerusalem, quae prophetas occidis et lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas suas, et noluistis! Ecce relinquitur vobis domus vestra deserta. dico enim vobis, non me videatis ab nunc donec dicatis, benedictus qui venit in nomine Domini.

24

Et egressus Iesus ibat a templo, et accesserunt discipuli eius ut ostenderent ei aedificia templi. Iesus autem dixit eis, Non videtis haec omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruetur. Sedente autem eo super montem olivarum, accesserunt ad eum discipuli seorsum dicentes: Dic nobis, quando haec erunt, et quod signum adventus tui et consummationis saeculi? Et respondens Iesus dixit eis: Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum Christus, et multos decipient. Eritis autem audituri bella et rumores bellorum; videte ne turbemini, necesse est enim omnia fieri, sed nondum est finis. Surget enim gens super gentem et regnum super regnum, et erunt fames et pestes et terrae motus per loca. Haec autem omnia principium dolorum sunt. Tunc tradent vos in tribulationem et occident vos, et eritis odiati ab omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc multi scandalizabuntur et alios tradent et alios odient. Et multi pseudoprophetae surgent et decipient multos. Et propter multiplicari iniquitatem frigesceat caritas multorum. Qui autem

permanserit usque in finem, hic salvabitur. Et praedicabitur hoc evangelium regni in toto orbe terrarum in testimonium omnibus gentibus, et tunc veniet finis. Quando igitur videritis abominationem desolationis, dictam per Danielelem prophetam, stantem in loco sancto, qui legit intellegat Tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes, Qui super tecto est ne descendat ut tollat ea quae in domo eius sunt, et qui in agro est non convertatur retro ad tollendum vestimenta sua. Vae autem habentibus in utero et nutrientibus in illis diebus. Orate autem ut fuga vestra non fiat hieme neque sabbato. Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non facta est ab initio mundi usque nunc neque umquam fiet. Et nisi breviati essent dies illi, non salvata esset omnis caro; propter electos autem breviabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dicat, ecce hic Christus aut hic, non credatis, Surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae, et dabunt signa magna et prodigia, ita ut decipiant, si possibile, etiam electos. Ecce praedixi vobis. Si igitur dicant vobis, ecce in deserto est, ne exeatis; ecce in penetralibus, ne credatis, Sicut enim fulgur exit ab oriente et apparet usque in occidentem, ita erit adventus Filii hominis. Ubi enim fuerit corpus, illic congregabuntur aquilae.

Statim autem post tribulationem dierum illorum, sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum, et stellae cadent de caelo, et potestates caelorum commovebuntur.

Et tunc apparebit signum Filii hominis in caelo, et tunc plangent omnes tribus terrae, et videbunt Filium hominis venientem super nubes caeli cum potentia et gloria multa. Et mittet angelos

suos cum tuba voce magna, et congregabunt electos eius e quattuor ventis ab extremis caelorum usque ad extrema eorum. A fico autem discite parabolam. Quando iam ramus eius fit tener et folia germinat, cognoscitis quod prope est aestas. Sic et vos, quando videatis haec omnia, cognoscite quia prope est ad portas. Amen dico vobis: non praeteribit generatio haec, donec omnia haec fiant. Caelum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt. De die autem illa et hora nemo scit, neque nuntii caelorum, nisi pater meus solus. Sicut autem fuerunt dies Noe, ita erit et adventus Filii hominis. Sicut enim erant in diebus illis ante diluvium edentes et bibentes, nubentes et nuptum dantes, usque ad diem qua intravit Noe in arcam, Et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes; sic erit et adventus Filii hominis. Tunc duo erunt in agro; unus accipitur et unus relinquitur. Duae molentes in mola, una accipitur et una relinquitur. Vigilate igitur, quia non scitis qua hora Dominus vester venit. Illud autem scitis, quia si sciret dominus domus qua vigilia fur venit, vigilavisset utique et non permisisset perfodi domum suam. Propter hoc etiam vos estote parati, quia qua hora non putatis, Filius hominis venit.

Quis ergo est fidelis servus et prudens, quem constituit dominus eius super ministerium eius, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille servus, quem dominus eius veniens inveniet sic facientem. Amen dico vobis quod super omnibus bonis eius constituet eum. Si autem dicat ille malus servus in corde suo: Tardat dominus meus venire, et incipiat caedere conservos suos, edat autem et bibat cum ebriosis veniet dominus servi illius in

die qua non exspectat et in hora qua non scit. et discindet eum, et partem eius cum hypocritis ponet; ibi erit fletus et stridor dentium.

25

Tunc assimilabitur regnum caelorum decem virginibus, quae lampades suas accipientes exierunt in occursum sponsi. Quinque autem erant ex eis prudentes et quinque stultae. quae stultae, accipientes lampades suas, non acceperunt secum oleum. Prudentes autem acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus suis. Moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormiebant. Media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit, exite in occursum eius. Tunc surrexerunt omnes illae virgines et ornaverunt lampades earum. Illae autem stultae prudentibus dixerunt: Date nobis ex oleo vestro, quia lampades nostrae extinguuntur. Responderunt autem prudentes dicentes: Ne forte non sufficiet nobis et vobis; ite autem magis ad vendentes et emite vobis ipsis. Abeuntibus autem illis ad emendum, venit sponsus, et quae paratae erant intraverunt cum eo in nuptias, et clausa est porta. Posterius autem veniunt et reliquae virgines dicentes: Domine, domine, aperi nobis. Ille autem respondens dixit: Amen dico vobis, non scio vos. Vigilate igitur, quia non scitis diem neque horam in qua Filius hominis venit.

Sicut enim homo peregre proficiscens vocavit servos suos et

tradidit illis bona sua, Et cui quidem dedit quinque talenta, cui autem duo, cui autem unum, unicuique secundum propriam potentiam, et peregre profectus est statim. Profectus autem qui quinque talenta acceperat, operatus est in eis et fecit alia quinque talenta. Similiter et is qui duo acceperat lucratus est et ipse alia duo. Ille autem qui unum acceperat, abiens fodit in terra et abscondit argentum domini sui. Post multum vero tempus venit dominus servorum illorum et rationem cum eis ponit. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta dicens: Domine, quinque talenta mihi tradidisti; ecce alia quinque talenta lucratus sum super eis. Dixit ei dominus eius: Bene, serve bone et fidelis! Super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam. Intra in gaudium domini tui. Accedens autem et qui duo talenta acceperat dixit: Domine, duo talenta mihi tradidisti; ecce alia duo talenta lucratus sum super illis. Dixit ei dominus eius: Bene, serve bone et fidelis! Super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam. Intra in gaudium domini tui. Accedens autem et is qui unum talentum acceperat dixit: Domine, cognovi te quia durus es homo, metens ubi non seminasti et congregans unde non sparsisti. et timens abiens abscondi talentum tuum in terra; ecce habes quod tuum est. Respondens autem dominus eius dixit ei: Serve maligne et piger, scivisti quia meto ubi non seminavi, et congrego unde non dispersi. Oportebat igitur te mittere argentum meum ad mensarios, et veniens ego recepissem meum cum usura. Tollite igitur ab eo talentum et date ei habenti decem talenta. Omni enim habenti dabitur et abundabit, ab eo autem non habente etiam quod habet tolletur ab eo. Et inutilem servum eicite in

tenebras exteriores; illic erit fletus et stridor dentium.

Quando autem venerit Filius hominis in gloria sua et omnes sancti nuntii cum eo, tunc sedebit super throno gloriae suae, Et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab alterutris, sicut pastor separat oves ab haedis, Et stabit oves quidem a dextris eius, haedos autem a sinistris. Tunc dicet rex iis qui a dextris eius sunt: Venite, benedicti Patris mei, possidete regnum vobis paratum a fundatione mundi. Esurivi enim, et dedistis mihi edere; sitivi, et potavistis me; hospes eram, et collegistis me. Nudus eram, et vestivistis me; infirmatus sum, et visitavistis me; in carcere eram, et venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem et nutritimus, aut sitientem et potavimus? Quando autem te vidimus peregrinum et collegimus, aut nudum et vestivimus? Quando autem te vidimus infirmum aut in custodia, et venimus ad te? Et respondens rex dicet eis: Amen dico vobis, in quantum fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet et illis ex sinistris: Ite ab me, maledicti, in ignem aeternum, qui praeparatus est diabolo et nuntiis eius. Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare; sitivi, et non potavistis me. Hospes eram, et non collegistis me; nudus eram, et non vestivistis me; infirmus et in carcere eram, et non visitastis me. Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem aut sitientem aut peregrinum aut nudum aut infirmum aut in custodia, et non ministravimus tibi? Tunc respondebit eis dicens: Amen dico vobis, quatenus non fecistis uni ex his minimis, nec mihi fecistis. Et abibunt hi in poenam

aeternam, iusti autem in vitam aeternam.

26

Et factum est, quando finivit Iesus omnes verbos hos, dixit discipulis suis, Scitis quod post duos dies Pascha fit, et Filius hominis traditur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum et scribae et seniores populi in aulam principis sacerdotum qui dicebatur Caiaphas. Et consilium ceperunt ut Iesum dolo comprehenderent et occiderent. Dicebant autem: Non in festo, ne tumultus fiat in populo.

Iesu autem cum esset in Bethania in domo Simonis leprosi, Accessit ad eum mulier alabastrum unguenti pretiosissimi habens, et effudit super caput eius recumbentis. Videntes autem discipuli eius indignati sunt, dicentes: In quid destructio haec? Poterat enim hoc unguentum multo vendi et pauperibus dari. Cognoscens autem Iesus dixit eis: Quid molestias praebetis mulieri? Opus enim bonum operata est in me. Pauperes enim semper habetis vobiscum, me autem non semper habetis. Iaciens enim haec unguentum hoc super corpus meum ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis, ubicumque praedicatum fuerit evangelium hoc in toto mundo, dicetur etiam quod fecit haec in memoriam eius.

Tunc profectus unus ex duodecim, qui vocabatur Iudas Iscariotes, ad summos sacerdotes dixit, Quid vultis mihi dare, et

ego vobis tradam eum? Illi autem statuerunt ei triginta argenteos. Et ab tunc quaerebat opportunitatem ut eum traderet.

Prima autem die azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes ei: Ubi vis ut paremus tibi edere pascha? Ille autem dixit: Ite in civitatem ad illum quendam et dicite illi: Magister dicit: Tempus meum prope est; apud te facio Pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli ut praecepit illis Iesus, et paraverunt pascha. Vespere autem facto, recumbebat cum duodecim. Et edentibus eis dixit: Amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. Et valde dolentes, coeperunt dicere ei unusquisque eorum: Numquid ego sum, Domine? Ille autem respondens dixit: Qui intingit mecum in catino manum, hic me tradet. Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo, vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur, bonum erat ei si non natus esset homo ille. Respondens autem Iudas qui tradebat eum dixit, Num ego sum, rabbi? Dicit ei, Tu dixisti. Edentibus autem eis, accipiens Iesus panem et gratias agens fregit et dabat discipulis et dixit: Accipite, edite, hoc est corpus meum. Et accipiens calicem et gratias agens, dedit illis dicens: Bibite ex illo omnes. hoc enim est sanguis meus novae testamenti qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum Dico autem vobis quia non bibam ab hoc nunc ex hoc genimine vitis usque ad diem illum quando illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei.

Et hymnis cantatis, exierunt in montem olivarum. Tunc dicit illis

Iesus, Omnes vos scandalizabimini in me in nocte hac, scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis.

Post autem me suscitatum esse, praecedam vos in Galilaeam. Respondens autem Petrus dixit ei: Si omnes scandalizabuntur in te, ego autem numquam scandalizabor. Dixit ei Iesus: Amen dico tibi quia in hac nocte, priusquam gallus cantet, ter me negabis. Dicit ei Petrus: Etsi necesse est me cum te mori, non te negabo. Similiter autem et omnes discipuli dixerunt.

Tunc venit cum eis Iesus in locum dictum Gethsemane, et dicit discipulis: Sedete hic, donec abiens orem ibi. Et assumpto Petro et duobus filiis Zebedaei coepit contristari et angi. Tunc dicit illis Iesus: Valde tristis est anima mea usque ad mortem; manete hic et vigilate mecum. Et progressus parum cecidit super faciem suam orans et dicens: Pater mi, si possibile est, transeat a me calix hic; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos et invenit eos dormientes, et dicit Petro: Sic non potuistis unam horam vigilare mecum? Vigilate et orate, ne intretis in tentationem; spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Iterum ex secundo abiit et oravit dicens, pater mi, si non potest hic calix transire a me nisi illum bibam, fiat voluntas tua. Et cum venisset, invenit eos iterum dormientes; erant enim oculi eorum gravati. Et relictis eis, abiit iterum et oravit tertio, eundem sermonem dicens Tunc venit ad discipulos suos et dicit eis: Dormitis reliquum et requiescitis? Ecce appropinquavit hora, et Filius hominis traditur in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce appropinquavit qui tradit me.

Et adhuc eo loquente, ecce Iudas, unus ex duodecim, venit, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus a principibus sacerdotum et senioribus populi. Is autem qui tradebat eum dedit eis signum dicens: Quemcumque osculatus fuero, ipse est; tenete eum. Et statim accedens ad Iesum dixit: Ave, rabbi, et osculatus est eum. Iesus autem dixit illi: Comes, ad quod adest. Tunc accedentes iniecerunt manus in Iesum et comprehenderunt eum. Et ecce unus eorum qui cum Iesu erant, extendens manum, extraxit gladium suum, et percutiens servum summi sacerdotis, abstulit auriculam eius. Tunc dicit ei Iesus: Converte gladium tuum in locum eius, omnes enim qui acceperint gladium gladio morientur. An putas quod non possum nunc invocare patrem meum, et praestabit mihi plures quam duodecim legiones nuntiorum? Quomodo igitur impleantur scripturae, quod sic oportet fieri? In illa hora dixit Iesus turbis: Sicut ad latronem exivistis cum gladiis et lignis comprehendere me; cotidie ad vos sedebam docens in templo, et non tenuistis me. Hoc autem totum factum est, ut implerentur scripturae prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt.

Illi autem qui Iesum comprehenderant, abduxerunt eum ad Caipham pontificem maximum, ubi scribae et seniores congregati erant. Petrus autem sequebatur eum a longe usque ad atrium summi sacerdotis, et ingressus intro sedebat cum ministris ut videret finem. Summi sacerdotes autem et seniores et concilium totum quaerebant falsum testimonium contra Iesum, ut eum morte afficerent. Et non invenerunt; et multis

falsis testibus accedentibus, non invenerunt. Posterius autem duo falsi testes accedentes Dixi: Hic ait, possum destruere templum Dei et per tres dies aedificare illud. Et surgens summus sacerdos dixit ei: Nihil respondes? Quid isti adversus te testificantur? Jesus autem tacebat. Et respondens summus sacerdos dixit ei, adiuro te secundum Deum viventem ut nobis dicas si tu es Christus filius Dei. Dicit ei Iesus: Tu dixisti; verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris potestatis et venientem super nubes caeli. Tunc summus sacerdos scidit vestimenta sua dicens: Blasphemavit! Quid adhuc necessitatem habemus testium? Ecce nunc audivistis blasphemiam eius. Quid vobis videtur? Illi autem respondentes dixerunt: Reus mortis est. Tunc inspuerunt in faciem eius et colaphizaverunt eum; illi autem eum rapizaverunt. dicentes, Propheta nobis, Christe, quis est qui te percussit?

Petrus autem foris sedebat in atrio, et accessit ei una ancilla dicens: Et tu eras cum Iesu Galilaeo. Ille autem negavit coram omnibus eis dicens, Nescio quid dicis. Egressum autem eum in portam, vidit eum alia et dicit eis: Ibi et hic erat cum Iesu Nazaraeo. Et iterum negavit cum iureiurando: Non novi illum hominem. Post parvum autem accedentes qui stabant dixerunt Petro: Vere et tu ex illis es, etenim loquela tua manifestum te facit. Tunc coepit anathematizare et iurare: Non novi illum hominem. Et statim gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi Iesu dicentis ei: Priusquam gallus cantet, ter me negabis, et egressus foras flevit amare.

Mane autem facto consilium ceperunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Iesum, ut eum morte afficerent. Et eum vincientes abduxerunt et tradiderunt eum Pontio Pilato praesidi.

Tunc videns Iudas, qui tradebat eum, quod condemnatus esset, paenitentia motus, rettulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus Dicens: Peccavi tradens sanguinem innocentem. Illi autem dixerunt: Quid ad nos? Tu videbis. Et iactis argenteis in templo recessit, et abiens suspendit se ipsum. Summi autem sacerdotes acceptis argenteis dixerunt, non licet mittere ea in aerarium, quoniam pretium sanguinis est. Consilium autem capientes, emerunt ex eis agrum figuli in sepulturam peregrinis. Ideo vocatus est ager ille ager sanguinis usque hodie. Tunc impletum est quod dictum est per Ieremiam prophetam dicentem: Et acceperunt triginta argenteos, pretium eius qui honoratus est, quem pretiaverunt a filiis Israel, Et dederunt ea in agrum figuli, sicut imperavit mihi Dominus.

Iesus autem stetit ante praesidem, et interrogavit eum praeses dicens, tu es rex Iudaeorum? Iesus autem dixit ei, tu dicis. Et cum accusaretur ab principalibus sacerdotibus et senioribus, nihil respondit. Tunc dicit ei Pilatus: Non audis quanta contra te testificantur? Et non respondit ei ad ne unum quidem verbum, ita ut dux valde admiraretur. Secundum autem festum

consueverat dux dimittere turbae unum vinctum, quem volebant. Habebant autem tunc vinctum insignem qui dicebatur Barabbas. Congregatis igitur eis, dixit eis Pilatus: Quem vultis dimittam vobis? Barabbam an Iesum qui dicitur Christus? Sciebat enim quod propter invidiam tradiderunt eum. Sedente autem eo super tribunal, misit ad eum mulier eius dicens: Nihil tibi et iusto illi, multa enim passa sum hodie secundum somnium per eum. Summi autem sacerdotes et seniores persuaserunt turbas ut peterent Barabbam, Iesum vero perderent. Respondens autem dux dixit eis: Quem vultis ex duobus dimittam vobis? Illi autem dixerunt: Barabbam. Dicit illis Pilatus: Quid ergo faciam Iesum illum qui dicitur Christus? Dicunt ei omnes: Crucifigatur. Dux autem dixit: Quid enim mali fecit? Illi autem vehementius clamabant dicentes: Crucifigatur! Videns autem Pilatus quod nihil prodest, sed magis tumultus fit, accipiens aquam lavit manus coram turba dicens: Innocens sum a sanguine iusti huius; vos videbitis. Et respondens omnis populus dixit: Sanguis eius super nos et super filios nostros. Tunc dimisit illis Barabbam; Iesum autem flagellatum tradidit, ut crucifigeretur.

Tunc milites ducis, accipientes Iesum in praetorium, congregaverunt super eum totam cohortem. et exuentes eum circumdederunt ei chlamydem coccineam. Et plexantes coronam ex spinis posuerunt super caput eius et calamum super dextram eius, et genua flexerunt ante eum illudebantque ei dicentes: Ave, rex Iudaeorum. et inspuentes in eum, acceperunt calamum et percutiebant caput eius. Et quando inluserunt ei,

exuerunt eum chlamyde et induerunt eum vestimentis eius, et abduxerunt eum ad crucifigendum.

Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenensem, nomine Simonem; hunc compulerunt ut crucem eius tolleret. Et cum venissent in locum qui dicitur Golgotha, qui est locus cranii, Dederunt ei bibere acetum cum felle mixtum, et gustato non voluit bibere. Cum autem eum crucifixissent, diviserunt vestimenta eius, sortem iacentes. Et sedentes servabant eum illic. Et imposuerunt super caput eius causam eius scriptam: Hic est Iesus rex Iudaeorum. Tunc crucifiguntur cum eo duo latrones, unus a dextris et unus a sinistris. Qui autem praetereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua. Et dicentes: O dissolvens templum et in tribus diebus aedificans, salva teipsum; si filius es Dei, descende de cruce. Similiter autem et archiereis irridentes cum scribis et presbyteris et Phariseis dicebant, Alios servavit, se ipsum non potest servare; si rex Israel est, descendat nunc de cruce et credamus in eum. Confisus est in Deum, liberet nunc eum, si vult eum; dixit enim quod Dei filius sum. Illud autem ipsum et latrones qui crucifixi erant cum eo vituperabant eum.

A sexta autem hora tenebrae factae sunt super omnem terram usque ad horam nonam. Circa autem nonam horam clamavit Iesus voce magna dicens: Eli, eli, lama sabachthani? Hoc est: Deus meus, Deus meus, cur me dereliquisti? Quidam autem eorum qui illic stabant, audientes, dicebant: Eliam vocat hic. Et statim currens unus ex eis, accipiens spongiam et implens aceto

et circumponens calamo, potabat eum. Hi vero reliqui dicebant: Sine, videamus si venit Elias salvaturus eum. Iesus autem, iterum clamans voce magna, spiritum dimisit. Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum, et terra mota est et petrae scissae sunt et monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum dormientium surrexerunt Et egressi e monumentis, post resurrectionem eius, intraverunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis. Centurio autem et qui cum eo custodientes Iesum, videntes terrae motum et ea quae facta sunt, timuerunt valde dicentes: Vere Dei Filius erat hic. Erant autem illic et mulieres multae a longe spectantes, quae secutae erant Iesum a Galilaea ministrantes ei. in quibus erat Maria Magdalene, et Maria mater Iacobi et Iose, et mater filiorum Zebedaei.

Vespere autem facto venit homo dives ab Arimathaea, nomine Ioseph, qui et ipse discipulus factus erat Iesu, Hic accedens ad Pilatum petivit corpus Iesu. Tunc Pilatus iussit reddi corpus. Et accepto corpore Ioseph involvit illud sindone munda, Et posuit illud in novo suo sepulcro, quod excidit in petra, et advolvens lapidem magnum ostio sepulcri abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene et altera Maria, sedentes contra sepulcrum.

Postero autem die, qui est post Parasceven, congregati sunt principes sacerdotum et Pharisei ad Pilatum dicentes, domine, recordati sumus quod ille planus dixit adhuc vivens: post tres dies excitor Iube ergo securum fieri sepulcrum usque ad diem tertium, ne forte venientes discipuli eius nocte furentur eum et

dicant populo, surrexit a mortuis, et erit ultimus error peior primo. Dixit illis Pilatus: Habetis custodiam; ite, securum facite sicut scitis. Illi autem profecti sepulcrum securaverunt, lapidem signantes cum custodia.

28

Sero autem sabbatorum, illucescente in primam sabbatorum, venit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulcrum. Et ecce terrae motus magnus factus est, angelus enim Domini descendens ex caelo et accedens devolvit lapidem ab ostio et sedebat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgor, et vestimentum eius album velut nix. A timore autem eius contremuerunt custodes et facti sunt quasi mortui. Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos; scio enim quia Iesum crucifixum quaeritis. Non est hic, surrexit enim sicut dixit. Venite, videte locum ubi iacebat Dominus. Et celeriter profectae dicite discipulis eius quia surrexit a mortuis, et ecce praecedit vos in Galilaeam; ibi eum videbitis. Ecce dixi vobis. Et egressae cito a sepulcro cum timore et gaudio magno cucurrerunt, ut nuntiarent discipulis eius. Ut autem ibant nuntiare discipulis eius, et ecce Iesus occurrit eis dicens: Gaudete. Illae autem accedentes tenuerunt eius pedes et adoraverunt eum. Tunc dicit eis Iesus: Nolite timere; ite, nuntiate fratribus meis ut eant in Galilaeam, et ibi me videbunt.

Procedentibus autem eis, ecce quidam custodiae venientes in

civitatem nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quae facta erant. Et congregati cum senioribus, consilium quoque capientes, argentum sufficiens dederunt militibus dicentes, Dicite quod discipuli eius nocte venientes furati sunt eum, nobis dormientibus. Et si hoc audiat apud gubernatorem, nos eum persuadebimus et vos securos reddemus. Illi autem acceptis argenteis fecerunt sicut docti erant. Et divulgatus est sermo hic apud Iudaeos usque ad hodiernum diem.

Undecim autem discipuli ierunt in Galilaeam, in montem ubi constituerat eis Iesus. Et videntes eum adoraverunt eum, alii autem dubitaverunt. Et accedens Iesus locutus est eis dicens: Data est mihi omnis auctoritas in caelo et super terram. Euntes discipulos facite omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis, et ecce ego cum vobis sum omnes dies usque ad consummationem saeculi. Amen.

Evangelium secundum Marcum

1

Initium evangelii Iesu Christi, filii Dei. Sicut scriptum est in prophetis, ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto: parate viam Domini, rectas facite semitas eius.

Factum est Ioannes baptizans in deserto et praedicans baptisma paenitentiae in remissionem peccatorum. Et exiebat ad eum omnis Iudaea regio et Hierosolymitae, et baptizabantur omnes in Iordane flumine ab eo confitentes peccata sua. Erat autem Ioannes indutus pilis camelorum et zonam pelliceam circa lumbos eius, et edebat locustas et mel silvestre. Et praedicabat dicens: Venit qui fortior me est post me, cuius non sum dignus incurvatus solvere corrigiam calceamentorum eius. Ego quidem baptizavi vos aqua, ipse autem baptizabit vos Spiritu Sancto.

Et factum est in illis diebus, venit Iesus a Nazareth Galilaeae et baptizatus est ab Ioanne in Iordane. Et statim ascendens ex aqua vidit caelos scissos et Spiritum velut columbam descendentem in eum. Et vox facta est ex caelis: Tu es filius meus dilectus; in te bene complacui.

Et statim Spiritus eum expellit in desertum. Et erat ibi in deserto quadraginta dies tentatus a Satana, et erat cum bestiis, et angeli ministrabant ei.

Post autem quam Ioannes traditus est, venit Iesus in Galilaeam praedicans evangelium regni Dei et dicens quod impletum est tempus et appropinquavit regnum Dei, paenitentiam agite et credite in evangelio.

Ambulans autem iuxta mare Galilaeae vidit Simonem et Andream fratrem eius Simonis, iactantes rete in mari; erant enim piscatores. Et dixit illis Iesus: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. Et statim relictis retibus suis secuti sunt eum. Et progressus inde paulum vidit Iacobum Zebedaei et Ioannem fratrem eius, et eos in navi reficientes retia. Et statim vocavit eos. Et relicto patre suo Zebedaeo in navi cum mercenariis, abierunt post eum.

Et intrant in Capernaum, et statim sabbatis ingressus in congregationem docebat. Et stupebant super doctrina eius, erat enim docens eos quasi auctoritatem habens, et non quasi scribae. Et erat in congregatione eorum homo in spiritu

immundo, et clamavit. Dicens: Sine! Quid nobis et tibi, Iesu Nazarene? Venisti perdere nos? Scio te quis es: sanctus Dei. Et increpavit eum Iesus dicens: Obmutesce et exi ex eo. Et convulso eo, spiritus immundus clamans voce magna exiit ex eo. Et stupefacti sunt omnes, ita ut disputarent inter se dicentes: Quid est hoc? Quae doctrina nova haec, quia secundum auctoritatem et spiritibus immundis imperat, et oboediunt ei? Et exivit fama eius statim in totam regionem circumiacentem Galilaeae.

Et statim ex congregatione egressi venerunt in domum Simonis et Andreae cum Iacobo et Ioanne. Socrus autem Simonis iacebat febricitans. Et statim dicunt ei de ea. Et accedens erexit eam, tenens manum eius, et reliquit eam febris statim, et ministrabat eis. Vespera autem facta, quando sol occubuit, ferebant ad eum omnes male habentes et daemonizatos. Et erat civitas tota congregata ad portam. Et sanavit multos male habentes variis morbis, et daemonia multa eiecit, et non permisit loqui daemonia, quia sciebant eum Christum esse.

Et mane, nocte adhuc durante, valde surgens exivit et abiit in desertum locum, et ibi orabat. et persecuti sunt eum Simon et qui cum eo erant. et invento eo dicunt ei: omnes te quaerunt Et dicit eis: Eamus in vicinas oppidulas, ut et ibi praedicem; ad hoc enim exivi. Et erat praedicans in congregationibus eorum in tota Galilaea et daemonia expellens.

Et venit ad eum leprosus rogans eum et genuflectens et dicens ei: Si vis, potes me purgare. Jesus autem misericordia motus,

extendens manum, tetigit eum et dicit ei: Volo, mundare. Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, et mundatus est. Et increpans eum statim eiecit eum et dicit ei Vide ne nemini quidquam dicas, sed vade, teipsum monstra sacerdoti et offer pro purificatione tua quae praecepit Moyses in testimonium illis. Ille autem egressus coepit multa praedicare et verbum diffamare, ita ut non amplius posset manifeste in civitatem intrare, sed foris in desertis locis erat, et veniebant ad eum undique.

2

Et intravit iterum in Capharnaum post dies et auditum est quod in domo esset. Et statim congregati sunt multi, ita ut non amplius caperent, neque ea quae ad portam, et loquebatur illis verbum. Et veniunt ad eum paralyticum ferentes, levatum a quattuor. Et cum non possent ad eum accedere propter turbam, nudaverunt tectum ubi erat, et perfodientes demittunt grabatum in quo paralyticus iacebat. Videns autem Jesus fidem eorum dicit paralytico: Fili, remissae sunt tibi peccata tua. Erant autem quidam ex scribis illic sedentes et cogitantes in cordibus suis. Cur hic sic loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata nisi solus Deus? Et statim cognoscens Iesus spiritu suo quia sic ipsi cogitant in seipsis, dixit eis: Quid haec cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere paralytico, Remissae sunt tuae peccata, aut dicere, Surge et tolle grabatum tuum et ambula? Ut autem sciatis quia auctoritatem habet Filius hominis dimittere

super terram peccata, dicit paralytico Tibi dico: surge et tolle grabatum tuum et vade in domum tuam. Et surrexit statim, et tollens grabatum exivit coram omnibus, ita ut obstupescerent omnes et glorificarent Deum, dicentes: Numquam sic vidimus.

Et exivit iterum ad mare, et omnis turba veniebat ad eum, et docebat eos. Et transiens vidit Levim, filium Alphaei, sedentem ad telonium, et dicit ei: Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est cum recumberet in domo sua, et multi publicani et peccatores simul recumbabant cum Iesu et discipulis eius, erant enim multi, et secuti sunt eum. Et scribae et Pharisei, videntes eum edentem cum publicanis et peccatoribus, dicebant discipulis eius: Quid est quod cum publicanis et peccatoribus edit et bibit? Et audiens Iesus dicit eis: Non necessitatem habent valentes medici, sed qui male habent. Non veni vocare iustos, sed peccatores ad paenitentiam.

Et erant discipuli Ioannis et Phariseorum ieiunantes. Et veniunt et dicunt ei: Cur discipuli Ioannis et Phariseorum ieiunant, discipuli autem tui non ieiunant? Et dixit eis Iesus: Num possunt filii thalami, dum sponsus cum eis est, ieiunare? Quanto tempore sponsum secum habent, non possunt ieiunare. Venient autem dies quando tollatur ab eis sponsus, et tunc ieiunabunt in illis diebus. Nemo pannum panni rudis insuit super vestimentum vetus; si autem non, tollit plenitudinem eius novum de vetere, et peior scissura fit. Et nemo iacit vinum novum in utres veteres; si autem non, rumpit vinum novum utres, et vinum effunditur et utres peribunt; sed vinum novum

in utres novos iacere oportet.

Et factum est eum transire sabbatis per agros segetum, et coeperunt discipuli eius viam facere vellentes spicas. Et Pharisei dicebant ei: Ecce quid faciunt in sabbatis, quod non licet. Et ipse dicebat illis: Numquam legistis quid fecerit David, quando necessitatem habuit et esuriit ipse et qui cum illo erant? Quomodo intravit in domum Dei sub Abiathar summo sacerdote et panes propositionis comedit, quos non licet comedere nisi sacerdotibus, et dedit etiam iis qui cum eo erant? Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, non homo propter sabbatum, Itaque Filius hominis dominus est etiam sabbati.

3

Et intravit iterum in congregationem, et erat ibi homo manum aridam habens. Et observabant eum si sabbatis curaret eum, ut accusarent eum. Et dicit homini manum aridam habenti: Surge in medium. Et dicit eis: Licet sabbatis bonum facere aut malum facere? Animam salvare aut occidere? Illi autem tacebant. Et circumspectans eos cum ira, condolens super obduratione cordis eorum, dicit homini: Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est manus eius sana sicut altera. Et egressi Pharisei statim cum Herodianis consilium faciebant contra eum, ut eum perderent.

Et Iesus recessit cum discipulis suis ad mare, et multa multitudo

a Galilaea secuta est eum, Et a Iudaea et ab Hierosolymis et ab Idumaea et trans Iordanem et qui circa Tyrum et Sidonem, multitudo multa, audientes quanta faciebat, venerunt ad eum. Et dixit discipulis suis ut navicula praesto esset ei propter turbam, ne premerent eum. Multos enim sanavit, ita ut inciderent in eum, ut eum tangerent quotquot flagella habebant. Et spiritus immundi, quando eum videbant, procidebant ei et clamabant dicentes quod tu es filius Dei. Et multa increpabat eis, ut non manifestum eum facerent.

Et ascendit in montem, et invocat quos volebat ipse, et abierunt ad eum. Et fecit duodecim, ut sint cum eo et ut mittat eos praedicare. et habere auctoritatem sanandi morbos et eiciendi daemonia. et imposuit Simoni nomen Petrum et Iacobum filium Zebedaei et Ioannem fratrem Iacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est filii tonitruui, et Andream et Philippum et Bartholomaeum et Matthaeum et Thomam et Iacobum filium Alphaei et Thaddaeum et Simonem Cananaeum et Iudam Iscariotem, qui et tradidit eum.

Et veniunt in domum, et convenit iterum turba, ita ut non possint neque panem edere. Et audientes, qui ex eo erant, exierunt ut eum prehenderent; dicebant enim quod exstisset. Et scribae qui ab Hierosolymis descenderant dicebant quod Beelzebul habet, et quod in principe daemoniorum eicit daemonia. Et convocatos eos, in parabolis dicebat eis: Quomodo potest Satanas Satanam eicere? et si regnum super se ipsum divisum sit, non potest stare regnum illud Et si domus super

seipsam divisa est, non potest stare domus illa. Et si Satanassurrexit contra seipsum et divisus est, non potest stare, sed finem habet. Nemo potest vasa fortis diripere, ingressus in domum eius, nisi primum fortem ligaverit, et tunc domum eius diripiet. Amen dico vobis quia omnia remittentur filiis hominum, peccata et blasphemiae, quantascumque blasphemaverint. Qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum, non habet remissionem in aeternum, sed reus est aeterni iudicii. Quia dicebant: Spiritum immundum habet.

Veniunt igitur mater eius et fratres eius, et foris stantes miserunt ad eum vocantes eum. Et sedebat circa eum turba; dixerunt autem ei: Ecce mater tua et fratres tui foris quaerunt te. Et respondit eis dicens: Quis est mater mea aut fratres mei? Et circumspiciens in circuitu eos qui circa eum sedebant dicit: Ecce mater mea et fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus et soror mea et mater est.

4

Et iterum coepit docere apud mare, et congregata est ad eum turba multa, ita ut eum ingressum in navem sedere in mari, et omnis turba ad mare super terram erat. Et docebat eos in parabolis multa, et dicebat eis in doctrina sua, audite. ecce exiit qui seminat ad seminandum. Et factum est cum seminaret, quod quidem cecidit super viam, et venerunt aves et devoraverunt illud. Et aliud cecidit super petrosum, ubi non habebat terram

multam, et statim exortum est propter id quod non haberet profunditatem terrae, Sole autem orto exustum est, et quia radicem non habebat exsiccatum est. Et aliud cecidit in spinas, et ascenderunt spinae et suffocaverunt illud, et fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam, et dabat fructum ascendentem et crescentem, et ferebat in triginta et in sexaginta et in centum. Et dicebat illis: Qui habet aures ad audiendum, audiat. Quando autem solus factus est, interrogaverunt eum qui circa eum erant cum duodecim de parabola. Et dicebat eis: Vobis datum est cognoscere mysteria regni Dei; illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt. Ut videntes videant et non videant, et audientes audiant et non intellegant, ne forte convertantur et remittantur eis peccata.

Et dicit illis: Non scitis parabolam hanc, et quomodo omnes parabolae cognoscetis? Seminans verbum seminat. Hi autem sunt qui secus viam, ubi seminatur verbum, et quando audiunt, statim venit satanas et tollit verbum seminatum in cordibus eorum. Et hi similiter sunt qui super petrosa seminantur, qui quando audiunt verbum, statim cum gaudio accipiunt illud. Et non habent radicem in seipsis, sed temporarii sunt; deinde, facta tribulatione aut persecutione propter verbum, statim scandalizantur. Et hii sunt qui in spinas seminantur, qui verbum audiunt, et curae aevi huius et deceptio divitiarum et circa reliqua desideria intrantes suffocant verbum, et infructuosus fit. Et hi sunt qui super terram bonam sati sunt, qui audiunt verbum et accipiunt, et fructificant in triginta et in sexaginta et in centum.

Et dicebat illis: Numquid venit lucerna ut sub modio ponatur aut sub lecto? Nonne ut super candelabrum ponatur? Non enim est occultum quod non manifestetur, neque factum est absconditum sed ut veniat in manifestum. Si quis habet aures ad audiendum, audiat. Et dicebat illis: Videte quid auditis. In qua mensura metimini, metietur vobis, et addetur vobis qui auditis. Qui enim habet, dabitur ei, et qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo. Et dicebat: Sic est regnum Dei, sicut si homo iaciat semen super terram. et dormiat et surgat nocte et die, et semen germinet et crescat ut non sciat ipse. Automatē enim terra fructum fert: primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica. Quando autem fructus tradatur, statim mittit falcem, quia messis adstat.

Et dicebat: Quomodo assimilabimus regnum Dei? Aut in qua parabola comparabimus illud? Ut granum sinapis, quod cum seminatur super terram, minus omnibus seminibus est quae sunt super terram, et quando satum est, ascendit et fit maius omnibus holeribus, et facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra eius aves caeli nidificare.

Et talibus parabolis multis loquebatur eis verbum, sicut poterant audire. Sine parabola autem non loquebatur eis verbum; secundum propriam autem discipulis suis explicabat omnia.

Et dicit illis in illa die, vespera facta, Transeamus ad ulteriorem ripam. Et relicta turba accipiunt eum ut erat in navi, et aliae quoque naves erant cum eo. Et fit tempestas venti magna, undae

autem iactabant in navem, ita ut iam ea impleretur. Et erat ipse in puppi super cervical dormiens, et excitant eum et dicunt ei: Magister, non cura est tibi quod perimus? Et excitatus increpavit ventum et dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessavit ventus, et facta est tranquillitas magna. Et dixit eis: Quid timidi estis sic? Quomodo non habetis fidem? Et timuerunt timore magno et dicebant ad invicem: Quis ergo hic est, quia et ventus et mare oboediunt ei?

5

Et venerunt trans mare in terram Gergesenorum. Et cum exisset e navi, statim occurrit ei ex sepulcris homo in spiritu immundo, qui habitationem habebat in sepulcris, et catenis nemo poterat eum ligare, Propter eum saepe compedibus et catenis vinctum fuisse, et diruptas esse ab eo catenas et compedes contritas esse, et neminem valuisse eum domare Et per omnem noctem et diem in sepulcris et in montibus erat clamans et caedens se ipsum lapidibus. Videns autem Iesum a longe, cucurrit et adoravit eum. Et clamans voce magna dicit: Quid mihi et tibi, Iesu, fili Dei altissimi? Adiuro te per Deum, ne me torqueas. Dicebat enim illi: Exi, spiritus immunde, ex homine. Et interrogabat eum: Quid nomen tibi? Et respondit dicens: Legio nomen mihi, quia multi sumus. Et hortabatur eum multum ut non mitteret eos extra terram. Erat autem ibi grex porcorum magnus pascens ad montem Et rogaverunt eum omnes daemones dicentes: Mitte nos in porcos, ut in eos introeamus. Et permisit eis statim Iesus.

Et egressi spiritus immundi intraverunt in porcos, et impetum fecit grex secundum praecipitum in mare; erant autem quasi duo milia, et suffocabantur in mari. Et pascentes porcos fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in agros, et exierunt videre quid esset quod factum erat. Et veniunt ad Iesum, et contemplantur daemonium habentem sedentem et vestitum et sanae mentis, eum qui habuerat legionem, et timuerunt. Et narraverunt illis qui viderant quomodo factum esset daemonizato et de porcis. Et coeperunt rogare eum abire a finibus eorum. Et cum ascenderet in navem, rogabat eum ille a daemonio vexatus ut cum eo esset. Et non permisit eum, sed dicit ei: Vade in domum tuam ad tuos et nuntia illis quanta tibi Dominus fecit et misertus est te. Et abiit et coepit praedicare in Decapoli quanta fecit ei Iesus, et omnes mirabantur.

Et cum transisset Iesus in navi iterum trans, congregata est turba multa ad eum, et erat iuxta mare. Et venit unus ex principibus congregationis, nomine Jairus, et videns eum cadit ad pedes eius. Et hortabatur eum multum, dicens: Filia mea in extremis est, ut veniens imponas ei manus, ut salvetur et vivat. Et abiit cum eo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum. Et mulier quaedam cum esset in fluxu sanguinis annos duodecim, et multa passa a multis medicis et cum omnia sua bona impendisset, nihilque adiuta esset, sed magis in peius venisset Audiens de Iesu, veniens in turba retro tetigit vestimentum eius. Dicebat enim in se ipsa quod, si tangam etiam vestimenta eius, salvabor. Et statim exsiccatus est fons sanguinis eius, et cognovit in corpore quod sanaretur a

flagello. Et statim Jesus cognoscens in se ipso virtutem ex se exisse, conversus in turba dicebat: Quis vestimenta mea tetigit? Et dicebant ei discipuli eius: Vides turbam comprimentem te, et dicis Quis me tetigit? Et circumspiciebat ut eam videret quae hoc fecisset. Illa autem mulier, timens et tremens, sciens quod factum est super eam, venit et procidit ei et dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei: Filia, fides tua te servavit; vade in pacem et esto sana a flagello tuo. Adhuc eo loquente veniunt a principe congregationis dicentes: Filia tua mortua est; quid adhuc vexas magistrum? Jesus autem statim audiens verbum quod dicebatur dicit archisynagogo: Noli timere, tantum crede. et non permisit sibi quemquam comitari nisi Petrum et Iacobum et Ioannem fratrem Iacobi. Et venit in domum rectoris congregationis, et videt tumultum, et flentes et ululantes multum, Et ingressus dicit eis: Quid turbamini et ploratis? Puer non mortuus est, sed dormit. Et irridebant eum. Ille autem, eiciens omnes, assumit patrem pueri et matrem et eos cum eo, et ingreditur ubi erat puer iacens. Et manu pueri comprehensa dicit ei, talitha koumi, quod est interpretatum, puella, tibi dico, surge. Et statim surrexit puella et ambulabat; erat enim annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno. Et praecepit eis vehementer ut nemo sciret hoc, et dixit dari ei manducare.

6

Et exivit inde, et venit in patriam suam, et sequuntur eum

discipuli eius. Et facto sabbato coepit in congregatione docere, et multi audientes stupebant dicentes: Unde huic haec? Et quae sapientia data ei, et potestates tales per manus eius fiunt? Nonne hic est faber, filius Mariae, frater autem Iacobi et Iose et Iudae et Simonis? Et nonne sunt sorores eius hic apud nos? Et scandalizabantur in eo. Dicebat autem eis Iesus: Non est propheta inhonoratus, nisi in patria sua et in cognatis et in domo sua. Et non poterat ibi ullam virtutem facere, nisi paucis aegrotis manus imponens eos sanaret. Et admirabatur propter incredulitatem eorum. Et circumibat vicos in circuitu docens.

Et convocat duodecim, et coepit eos mittere binos, et dabat eis auctoritatem spirituum immundorum. Et praecepit eis ne quidquam tollerent in viam nisi virgam solum, non peram, non panem, non in zonam aes. sed subligatos sandaliis, et non induisse duas tunicas. Et dicebat illis: Ubicumque intraveritis in domum, ibi manete donec exeatis inde. Et quicumque non receperint vos neque audierint vos, exeuntes inde excutite pulverem qui sub pedibus vestris est in testimonium illis. Amen dico vobis, tolerabilius erit Sodomis aut Gomorris in die iudicii quam civitati illi. Et egressi praedicabant, ut paenitentiam agerent. Et daemonia multa eiciebant, et unguebant oleo multos aegrotos et sanabant.

Et audivit rex Herodes, manifestum enim factum est nomen eius, et dicebat quod Ioannes baptizans ex mortuis suscitatus est, et propter hoc operantur potestates in eo. Alii dicebant quia Elias est, alii autem dicebant quia propheta est sicut unus de

prophetis. Audiens autem Herodes dixit quod Quem ego decapitavi, Ioannem, hic est; ipse surrexit ex mortuis. Ipse enim Herodes, missis nuntiis, comprehendit Ioannem et vinxit eum in carcere propter Herodiam, uxorem Philippi fratris sui, quia eam in matrimonium duxerat. Dicebat enim Ioannes Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Illa autem Herodias ei insidiabatur et eum occidere volebat, sed non poterat, Nam Herodes timebat Ioannem, sciens eum virum iustum et sanctum, et custodiebat eum, et audiens eum multa faciebat et libenter eum audiebat. Et cum dies opportunus factus esset, quando Herodes natalibus suis cenam faciebat magnatibus suis et tribunis et primis Galilaeae, Et cum ingressa esset filia eius Herodiadis et saltasset et placuisset Herodi et recumbentibus cum eo, dixit rex puellae: Pete a me quodcumque volueris, et dabo tibi. et iuravit ei quod quicquid me rogaveris dabo tibi, usque ad dimidium regni mei. Illa autem egressa dixit matri eius: Quid petam? Illa autem dixit: Caput Ioannis Baptistae. Et ingressa statim cum festinatione ad regem petiit dicens: Volo ut mihi des statim in disco caput Ioannis Baptistae. Et valde tristis factus, rex propter iuramenta et eos qui simul accumbebant non voluit eam repudiare. Et statim rex, misso speculatore, iussit afferri caput eius. Ille autem profectus decollavit eum in custodia, et attulit caput eius super disco et dedit illud puellae, et puella dedit illud matri suae. Et audientes discipuli eius venerunt et tulerunt cadaver eius, et posuerunt illud in sepulcro.

Et congregantur apostoli ad Iesum, et nuntiaverunt ei omnia, quaecumque fecerunt et quaecumque docuerunt. Et dixit illis:

Venite vos ipsi seorsum in desertum locum, et requiescite paulum. Erant enim qui veniebant et qui abibant multi, et neque edere opportunitatem habebant. Et abierunt in locum desertum navi seorsum. Et viderunt eos abeuntes, et cognoverunt eos multi, et pedibus ab omnibus civitatibus concurrerunt illuc et praevenierunt eos et convenerunt ad eum. Et egressus Iesus vidit multam turbam et misericordia motus est super eos, quia erant ut oves non habentes pastorem, et coepit docere eos multa. Et iam hora multa facta, accedentes ad eum discipuli eius dicunt: Desertus est locus, et iam hora multa est, Dimitte eos, ut profecti in circum agros et vicos emant sibi panes; quid enim edant non habent. Ille autem respondens dixit eis: Date eis vos edere. Et dicunt ei: Profecti emamus denariorum ducentorum panes et demus eis edere? Ille autem dicit eis: Quot panes habetis? Ite et videte. Et cognoscentes dicunt: Quinque, et duos pisces. Et imperavit eis reclinare omnes convivia convivia super viridi herba. Et recubuerunt per areas, centeni et quinquageni. Et quinque panes et duos pisces sumens, suspiciens in caelum benedixit, et fregit panes et dabat discipulis ut ponerent ante eos, et duos pisces divisit omnibus. et comederunt omnes et saturati sunt Et tulerunt duodecim cophinos plenos fragmentorum, et de piscibus. Et erant qui comederant panes quinque milia viri.

Et statim coegit discipulos suos intrare in navem et praecedere trans ad Bethsaidam, donec ipse dimitteret turbam. Et valedicens eis abiit in montem orare. Et vespera facta, erat navis in medio maris, et ipse solus super terram. Et videns eos

tormentatos in remigando, erat enim ventus contrarius eis, et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans super mare, et volebat praeterire eos. Illi autem, videntes eum ambulantem super mare, visi sunt phantasma esse, et clamaverunt. Omnes enim eum viderunt et turbati sunt. Et statim locutus est cum eis et dicit eis: Confidite, ego sum, nolite timere. Et ascendit in navem ad eos, et cessavit ventus, et valde ex nimio in se ipsis stupebant et mirabantur. Non enim intellexerunt de panibus, sed erat cor eorum induratum.

Et cum transissent, venerunt in terram Gennesaret et applicuerunt. Et cum egressi essent ex nave, statim eum cognoverunt percurrerunt totam regionem circumiacentem illam et coeperunt in lectulis eos male habentes circumferre, ubi audiebant quod ibi esset. Et ubicumque intraret in vicos vel urbes vel agros, in foris ponebant infirmos et rogabant eum ut vel fimbriae vestimenti eius tangerent, et quotquot tangebant eum salvabantur.

7

Et congregantur ad eum Pharisei et quidam ex scribis venientes ab Hierosolymis. Et videntes quosdam ex discipulis eius communibus manibus, hoc est in lotis, edentes panes, culpaverunt. Nam Pharisei et omnes Judaei, nisi pugno lavant manus, non edunt, tenentes traditionem seniorum. Et a foro, si non baptizentur, non edunt; et alia multa sunt quae acceperunt

tenere: baptismos poculorum et sextariorum et aeramentorum et lectorum. Tunc interrogant eum Pharisei et scribae: Cur non ambulant discipuli tui secundum traditionem seniorum, sed in lotis manibus edunt panem? Ille autem respondens dixit eis: Bene prophetavit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Hic populus labiis me honorat, cor autem eorum longe abest a me. In vain autem venerantur me, docentes doctrinas praecepta hominum.

Relicto enim mandato Dei, tenetis traditionem hominum: baptismata sextariorum et calicum, et alia similia huiusmodi multa facitis. Et dicebat illis: Bene abrogatis mandatum Dei, ut traditionem vestram servetis. Moses enim dixit: Honora patrem tuum et matrem tuam, et qui maledicit patrem aut matrem morte moriatur. Vos autem dicitis: si dixerit homo patri aut matri, Corban (quod est donum) quod si ex me profueris, et non amplius permittitis eum quicquam facere patri suo aut matri suae, Irritum facientes verbum Dei traditione vestra quam tradidistis, et similia huiusmodi multa facitis. Et convocata omni turba dicebat eis: Audite me omnes et intellegite. Nihil est extrinsecus hominis ingrediens in eum quod possit eum coinquinare, sed ea quae procedunt ex eo sunt quae coinquant hominem. Et quando intravit in domum a turba, interrogabant eum discipuli eius de parabola. Et dicit illis: Sic et vos sine intellectu estis? Nondum intelligitis quia omne quod ab extra intrans in hominem non potest eum communem facere? quia non intrat eius in cor, sed in ventrem, et in latrinam exit, purgans omnes cibos. Dicebat autem quod id quod ex homine

procedit, illud coinquinat hominem. Intus enim ex corde hominum cogitationes malae exeunt, adulteria, fornicationes, homicidia. Furta, avaritiae, malitiae, dolus, impudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia. Omnia haec mala ab intus procedunt et coinquant hominem.

Et inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis. Et ingressus in domum, neminem volebat scire, et non potuit latere. Audiens enim mulier de eo, cuius filia spiritum immundum habebat, veniens procidit ad pedes eius, Mulier autem erat Graeca, Syrophoenicia genere, et rogabat eum ut daemonium eiceret ex filia eius. Jesus autem dixit ei, sine prius saturari filios, non enim bonum est sumere panem filiorum et caniculis iacere. Illa autem respondit et dicit ei: Etiam, Domine, et catelli sub mensa edunt de micis puerorum. Et dixit ei: Propter hunc sermonem vade; exiit daemonium e filia tua. Et profecta in domum eius invenit puerum iacentem super lectum et daemonium exisse.

Et iterum egressus e finibus Tyri et Sidonis, venit ad mare Galilaeae per medium finium Decapoleos. Et ferunt ei surdum mutum, et implorant eum ut imponat ei manum. Et seducto eo a turba seorsum, misit digitos suos in aures eius, et exspuens tetigit linguam eius. Et suspiciens in caelum ingemuit et dicit ei, Ephphatha, quod est, Aperiaris. Et statim apertae sunt aures eius, et solutum est vinculum linguae eius, et loquebatur recte. Et mandavit illis ut nemini dicerent; quantum autem ipse illis mandabat, tanto magis abundantius praedicabant. Et supra modum stupebant dicentes: Bene omnia fecit; et surdos facit

audire et mutos loqui.

8

In illis diebus, iterum multa turba congregata et non habentibus quid ederent, convocatis Iesus discipulis suis dicit eis: Misereor super turbam, quia iam tres dies permanent mihi et non habent quid edant, Et si dimittam eos ieiunos in domum eorum, deficient in via; quidam enim eorum a longe venerunt. Et responderunt ei discipuli eius: Unde hos poterit quis hic satiare panibus in deserto? Et interrogabat eos, Quot habetis panes? Illi autem dixerunt, Septem. Et imperavit turbae recumbere super terram, et accipiens septem panes, gratias agens, fregit et dabat discipulis suis ut apponerent, et apposuerunt turbae. Et habebant pisciculos paucos, et ea benedicens dixit apponere et ea. Comederunt autem et saturati sunt, et tulerunt superabundantias fragmentorum septem sportas. Erant autem quasi quattuor milia, et dimisit eos. Et ingressus statim in navem cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha.

Et exierunt Pharisei et coeperunt disputare cum eo, quaerentes ab eo signum de caelo, tentantes eum. Et ingemiscens spiritu suo dicit: Quid generatio haec signum quaerit? Amen dico vobis, si dabitur generationi huic signum. Et eos dimittens, in navem ascendit atque iterum abiit.

Et oblitum est accipere panes, et nisi unum panem non habebant

secum in navi. Et praecipiebat eis dicens: Videte, cavete a fermento Phariseorum et fermento Herodis. Et disputabant inter se dicentes: Panes non habemus. Et cognoscens Iesus dicit eis: Quid disputatis quia panes non habetis? Nondum intellegitis neque comprehenditis? Adhuc induratum habetis cor vestrum? Oculos habentes non videtis, et aures habentes non auditis? et non reminiscimini?

Quando quinque panes fregi in quinque milia, et quantos cophinos fragmentorum plenos tulistis? Dicunt ei: Duodecim. Quando autem septem in quattuor milia, quot sportarum plenitudines fragmentorum tulistis? Illi autem dixerunt: Septem. Et dicebat eis: Nondum intellegitis?

Et venit in Bethsaidam et ferunt ad eum caecum et rogant eum ut eum tangat. Et apprehendens manum caeci, eduxit eum extra villam, et sputans in oculos eius, imponens manus illi, interrogabat eum si quid videret. Et suspiciens dicebat, Video homines ut arbores ambulantes. Tunc iterum manus super oculos eius imposuit et fecit eum sursum aspicere, et restitutus est, et omnes clare inspexit. Et misit eum in domum suam dicens: Neque in vicum intres, neque dicas alicui in vico.

Et exivit Iesus et discipuli eius in vicos Caesareae Philippi, et in via interrogabat discipulos suos dicens eis: Quem me dicunt homines esse? Illi autem responderunt: Ioannem Baptistam; et alii Eliam; alii autem unum ex prophetis. Et ipse dicit eis: Vos autem quem me dicitis esse? Respondens autem Petrus dicit ei:

Tu es Christus. Et increpavit eos ne cui dicerent de eo.

Et coepit docere eos quod necesse est Filium hominis multa pati, et reprobari a senioribus et summis sacerdotibus et scribis, et occidi, et post tres dies resurgere. Et apertē verbum loquēbātur. Et adsūmēns eum Petrus coepit increpāre eum. Ille autem conversus et videns discipulos suos increpavit Petrum dicens: Vade post me, satana, quia non cogitas ea quae Dei sunt, sed ea quae hominum sunt.

Et convocata turba cum discipulis suis dixit eis, quicumque vult post me sequi, abneget se ipsum et tollat crucem suam, et sequatur me. Qui enim velit animam suam salvare, perdet eam; qui autem perdiderit suam ipsius animam propter me et evangelium, hic salvabit eam. Quid enim prodest homini si mundum totum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur? Aut quid dabit homo commutationem pro anima sua? Qui enim erubuerit me et verba mea in generatione hac adultera et peccatrice, et Filius hominis erubescat eum cum venerit in gloria Patris sui cum nuntiis sanctis.

9

Et dicebat illis: Amen dico vobis quia sunt quidam ex his qui hic stant, qui non gustabunt mortem donec viderint regnum Dei veniens in potestate.

Et post dies sex assumit Iesus Petrum et Iacobum et Ioannem et ducit eos in montem altum seorsum solos, et transfiguratus est coram eis, Et vestimenta eius facta sunt fulgentia, alba valde ut nix, qualia fullo super terram non potest sic dealbare. Et apparuit illis Elias cum Mose, et erant colloquentes cum Iesu. Et respondens Petrus dicit ad Iesum, Rabbi, bonum est nos hic esse, et faciamus tres tentorias, tibi unam et Moysi unam et Eliae unam. Non enim sciebat quid loqueretur, erant enim exterriti. Et facta est nubes obumbrans eis, et venit vox ex nube dicens: Hic est Filius meus dilectus, eum audite. Et subito circumspicientes neminem amplius viderunt, sed Iesum solum cum seipsis. Descendentibus autem eis de monte praecepit eis ut nemini narrarent quae viderunt, nisi quando Filius hominis ex mortuis resurrexerit. Et verbum tenuerunt, inter se disputantes quid esset ex mortuis resurgere. Et interrogabant eum dicentes: Cur dicunt scribae quod Eliam necesse sit venire primum? Ille autem respondens dixit eis: Elias quidem veniens primum restituit omnia, et quomodo scriptum est de filio hominis ut multa patiatur et contemnatur? Sed dico vobis quod et Elias venit, et fecerunt ei quaecumque voluerunt, sicut scriptum est de illo.

Et cum venisset ad discipulos, vidit turbam multam circa eos, et scribas disputantes cum eis. Et statim omnis turba, videntes eum, stupefacti sunt, et accurrentes salutabant eum. et interrogavit scribas: Quid disputatis inter vos? Et respondens unus ex turba dixit: Magister, portavi filium meum ad te, habentem spiritum mutum. et ubicumque eum comprehenderit, lacerat eum, et spumat et stridet dentibus suis, et arescit, et dixi

discipulis tuis ut illud eicerent, et non potuerunt. Ille autem respondens ei dicit: O generatio infidelis, usque quando ad vos ero? Usque quando tolerabo vos? Ferte eum ad me. Et tulerunt eum ad eum. Et videns eum, statim spiritus convulsit eum, et cadens super terram volutabatur spumans. et interrogavit patrem eius, quantum tempus est ex quo hoc factum est ei? ille autem dixit, ab infantia. Et saepe eum et in ignem iecit et in aquas, ut perderet eum; sed si quid potes, adiuva nos, misertus nostri. Jesus autem dixit ei: Illud 'si potes? Omniaabilia sunt credenti. Et statim clamans pater pueri cum lacrimis dicebat: Credo, Domine; adiuva incredulitatem meam. Videns autem Iesus quia turba concurrebat, increpavit spiritum immundum dicens ei: Spiritus mure et surde, ego tibi impero, exi ex eo et non amplius intres in eum. Et clamans et multum convulsans eum exivit, et factus est quasi mortuus, ita ut multi dicerent quod mortuus esset. Iesus autem, apprehendens eum manu, erexit eum, et surrexit. Et cum intrāvisset in domum, discipulī eius interrogābant eum sēcrētō: Quārē nōs nōn potuimus eicere illud? Et dixit illis: Hoc genus in nullo exire potest, nisi in oratione et ieiunio.

Et inde egressi transiebant per Galilaeam, et non volebat ut quis sciret, Docebat enim discipulos suos et dicebat eis quod Filius hominis traditur in manus hominum, et occidetur eum, et occisus tertia die resurget. Illi autem verbum ignorabant, et eum interrogare timebant.

Et venit in Capernaum, et in domo factus interrogabat eos: Quid

in via inter vos disputabatis? Illi autem tacebant, nam ad invicem disputaverant in via quis maior esset. Et sedens vocavit duodecim et dicit eis: Si quis vult primus esse, erit omnium ultimus et omnium minister. Et accipiens puerum, statuit illum in medio eorum, et amplexatus illum, dixit illis, Qui si unum de talibus pueris receperit in nomine meo, me recipit; et qui me receperit, non me recipit, sed eum qui misit me. Respondit ei Ioannes dicens, magister, vidimus quendam in nomine tuo eicientem daemona, qui non sequitur nos, et prohibuimus eum, quia non sequitur nos. Jesus autem dixit: Nolite prohibere eum; nemo enim est qui faciet virtutem in nomine meo et poterit cito male loqui de me. Qui enim non est contra vos, pro vobis est. Qui enim potaverit vos poculum aquae in nomine meo, quia Christi estis, amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

Et quicumque scandalizaverit unum de pusillis istis credentibus in me, melius est ei si lapis molaris circumdetur circa collum eius et in mare iaciatur. Et si manus tua te scandalizat, abscide eam; bonum tibi est debilem in vitam intrare quam duas manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem. Ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Et si pes tuus scandalizat te, abscide eum; bonum tibi est intrare in vitam claudum, quam duos pedes habentem mitti in gehennam, in ignem inextinguibilem. Ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Et si oculus tuus te scandalizat, eice eum; bonum tibi est monoculum intrare in regnum Dei, quam duos oculos habentem abire in gehennam ignis. Ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Omnis enim igne salietur,

et omne sacrificium sale salietur. Bonum est sal; si autem sal insipiens fiat, in quo illud condietis? Habete in vobis ipsis sal et pacem habete inter vos.

10

Et inde surgens venit in fines Iudaeae per trans Jordanem, et conveniunt iterum turbae ad eum, et sicut consueverat, iterum docebat eos. Et accedentes Pharisei interrogabant eum si licet viro mulierem dimittere, temptantes eum. Ille autem respondens dixit eis: Quid vobis praecepit Moses? Illi autem dixerunt: Permisit Moses librum repudii scribere et dimittere. Et respondens Iesus dixit eis: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum hoc. A principio autem creationis masculinum et feminam fecit eos Deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhaerebit mulieri suae, et erunt duo in carne una. Ita ut non amplius sint duo, sed una caro. Quod igitur Deus coniunxit, homo non separet. Et in domo iterum discipuli de hoc interrogabant eum. Et dicit illis: Quicumque dimiserit uxorem suam et duxerit aliam, moechatur in eam, Et si mulier, dimisso viro, alii nubat, moechatur.

Et afferebant ad eum parvulos, ut eorum tangeret; discipuli autem increpabant eos qui afferebant. Videns autem Iesus indignatus est et dixit eis: Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibete eos; talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis, quicumque non receperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in

illud. Et amplexatus ea, benedicebat ponens manus super ea.

Et cum egrederetur in viam, accurrens unus et genua flectens eum interrogabat eum: Magister bone, quid faciam ut vitam aeternam hereditem? Ille autem Iesus dixit illi: Quid me dicis bonum? Nemo bonus nisi unus Deus. Mandata scis: non moechaberis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non fraudabis; honora patrem tuum et matrem. Ille autem respondens dixit ei: Magister, haec omnia custodivi ex iuventute mea. Iesus autem intuitus eum amavit eum et dixit ei: Unum tibi deest. Si vis perfectus esse, vade, quaecumque habes vende et da pauperibus, et habebis thesaurum in caelo, et veni, sequere me, tollens crucem tuam. Ille autem, maestus factus super verbo, abiit dolens; erat enim multas possessiones habens.

Et circumspiciens Iesus dicit discipulis suis: Quam difficile ii qui divitias habent in regnum Dei intrabunt! Discipuli autem stupebant super verbis eius. Iesus autem iterum respondens dicit eis: Filii, quam difficile est eos qui confidunt in divitiis in regnum Dei intrare! Facilius est camelum per foramen acus intrare quam divitem in regnum Dei intrare. Illi autem valde stupebant dicentes ad se ipsos: Et quis potest salvari? Having looked at them, Jesus says, From men it is impossible, but not from God, for all things are possible from God. Coepit Petrus dicere ei: Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Respondens autem Iesus dixit: Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum aut fratres aut sorores aut patrem aut matrem

aut uxorem aut filios aut agros propter me et propter evangelium, nisi accipiat centuplum nunc in tempore hoc domos et fratres et sorores et patrem et matrem et filios et agros cum persecutionibus, et in saeculo venturo vitam aeternam. Multi autem erunt primi ultimi et ultimi primi.

Erant autem in via ascendentes in Hierosolyma, et erat praecedens eos Iesus, et stupebantur, et sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim, coepit eis dicere futura ei accidere. Quia ecce ascendimus in Hierosolyma, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et condemnabunt eum morte, et tradent eum gentibus, Et illudent ei et flagellabunt eum et conspuent eum et occident eum, et die tertia resurget.

Et appropinquant ei Iacobus et Ioannes, filii Zebedaei, dicentes: Magister, volumus ut quodcumque petamus facias nobis. Ille autem dixit eis: Quid vultis me facere vobis? Illi autem dixerunt ei: Da nobis ut unus ex dextris tuis et unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua. Iesus autem dixit eis: Non scitis quid petitis. Potestis bibere calicem quem ego bibo, et baptismum quo ego baptizor baptizari? Illi autem dixerunt ei: Possumus. Iesus autem dixit eis: Calicem quidem quem ego bibo bibetis, et baptismum quo ego baptizor baptizabimini, Sed sedere ad dexteram meam et ad sinistram non est meum dare, sed quibus paratum est.

Et audientes decem coeperunt indignari de Iacobo et Ioanne. Iesus autem, convocatis eis, dicit illis: scitis quod qui videntur

principari gentibus dominantur eorum, et magni eorum potestatem exercent super eos. Non ita autem erit in vobis, sed quicumque voluerit fieri magnus in vobis, erit vester minister. et quicumque voluerit vestrum primus fieri, erit omnium servus. Etenim Filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut ministraret, et daret animam suam redemptionem pro multis.

Et veniunt in Iericho. Et exeunte eo ab Iericho cum discipulis eius et turba magna, filius Timaei Bartimaeus caecus sedebat iuxta viam mendicans. Et audiens quod Iesus ille Nazaraeus est, coepit clamare et dicere: Fili David, Iesu, miserere mei. Et increpabant eum multi ut taceret, ille autem multo magis clamabat: Fili David, miserere mei. Et stans Iesus dixit: Vocate eum. Et vocant caecum dicentes ei: Confide, surge, vocat te. Ille autem, abiecto vestimento suo, surgens venit ad Iesum. Et respondens dicit ei Iesus: Quid tibi vis faciam? Caecus autem dixit ei: Rabboni, ut videam iterum. Et Iesus dixit illi: Vade, fides tua te salvavit. Et statim vidit iterum, et sequebatur Iesum in via.

11

Et quando appropinquant Hierosolymam ad Bethphage et Bethaniam, ad montem Olivarum, mittit duos ex discipulis suis. Et dicit illis: Ite in villam illam quae contra vos est, et statim intrantes in eam invenietis pullum ligatum, super quem nemo hominum sedit; solventes eum, adducite. Et si quis vobis dicat, Quid hoc facitis? dicite: Dominus eius necessitatem habet, et

statim eum remittet huc. abierunt autem et invenerunt pullum vinctum ad portam foris super via, et solvunt eum. Et quidam eorum qui illic stabant dicebant eis: Quid facitis solventes pullum? Illi autem dixerunt illis sicut mandavit Iesus, et dimiserunt eos. Et duxerunt pullum ad Iesum et imposuerunt ei vestimenta sua, et sedit super eum. Multi autem vestimenta sua straverunt in viam, alii autem ramos frondosos caedebant ex arboribus et sternebant in viam. Et qui praecedebant et qui sequebantur clamabant dicentes: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini. Benedictum regnum veniens in nomine Domini Patris nostri David; hosanna in altissimis.

Et intravit in Hierosolymam Iesus et in templum, et circumspiciens omnia, vespera iam existente hora, exivit in Bethaniam cum duodecim.

Et die sequenti, egressis eis a Bethania, esuriit. Et videns ficum a longe habentem folia, venit si forte aliquid inveniret in ea, et veniens ad eam nihil invenit nisi folia, non enim erat tempus ficorum. Et respondens dixit ei: Nemo amplius ex te in aeternum fructum edat. Et audiebant discipuli eius.

Et veniunt iterum in Hierosolyma, et ingressus Iesus in templum coepit eicere vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit. Et non permittebat ut quisquam ferret vas per templum. Et docebat dicens eis: Nonne scriptum est quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem eam fecistis

speluncam latronum.

Et audierunt scribae et Pharisei et principes sacerdotum, et quaerebant quomodo eum perderent; timebant enim eum, quia omnis turba stupebat super doctrina eius. Et quando sero factum est, exibat extra urbem.

Et transeuntes mane viderunt ficum arefactam ex radicibus. Et recordatus Petrus dicit ei: Rabbi, ecce ficus quam maledixisti aruit. Et respondens Iesus dicit eis: Habete fidem Dei. Amen enim dico vobis: quicumque dixerit monti huic, Tollere et iactari in mare, et non dubitaverit in corde suo, sed crediderit quia quod dicit fit, erit ei quodcumque dixerit. Propter hoc dico vobis: omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipitis, et erit vobis. Et quando statis orantes, dimittite si quid habetis adversus aliquem, ut et Pater vester qui in caelis dimittat vobis transgressionem vestram. Si autem vos non remittitis, neque pater vester remittet transgressionem vestram.

Et veniunt iterum in Hierosolyma, et in templo ambulante eo, veniunt ad eum summi sacerdotes et scribae et seniores. Et dicunt ei: In qua auctoritate haec facis? Aut quis tibi dedit auctoritatem hanc ut haec facias? Iesus autem respondens dixit eis: Interrogabo vos et ego unum verbum, et respondete mihi, et dicam vobis in qua auctoritate haec facio. Baptisma Ioannis ex caelo erat an ex hominibus? Respondete mihi. Et ratiocinabantur apud seipsos dicentes: Si dixerimus Ex caelo, dicet: Cur ergo non credidistis ei? Sed dicamus: Ex hominibus?

Timebant populum, omnes enim habebant Ioannem, quia propheta erat. Et respondentes dicunt Iesu: Non scimus. Et Iesus respondens dicit eis: Neque ego dico vobis in qua auctoritate haec facio.

12

Et coepit eis in parabolis loqui: Vineam plantavit homo et circumdedit sepem et fodit torcular et aedificavit turrim, et locavit eam agricolis et peregre profectus est. Et misit ad agricolas tempore servum, ut ab agricolis acciperet de fructu vineae. Et eum accipientes verberaverunt et vacuum miserunt. Et iterum misit ad eos alium servum; et illum lapidantes capite vulneraverunt et miserunt inhonoratum. Et iterum alium misit, et illum occiderunt, et multos alios, quos quidem verberantes, quos autem occidentes. Adhuc igitur unum filium habens, dilectum suum, misit et eum ultimum ad eos dicens: Reverebuntur filium meum. Illi autem agricolae, cum eum venientem vidissent, inter se dixerunt: Hic est heres; venite, occidamus eum, et nostra erit hereditas. Et accipientes occiderunt eum et eiecerunt eum extra vineam. Quid ergo faciet dominus vineae? Veniet et perdet agricolas istos, et dabit vineam aliis. Nec scripturam hanc legistis: lapidem quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli. A Domino facta est haec, et est mirabilis in oculis nostris.

Et quaerebant eumprehendere, et timuerunt turbam;

cognoverunt enim quod ad eos parabolam dixisset. Et relinquentes eum abierunt.

Et mittunt ad eum quosdam ex Phariseis et ex Herodianis, ut eum caperent verbo. Illi autem venientes dicunt ei: Magister, scimus quod verus es et non cura est tibi de nullo; non enim vides in faciem hominum, sed super veritate viam Dei doces. Dic ergo nobis: licet dare tributum Caesari aut non? Demus aut non demus? Ille autem, sciens eorum hypocrisin, dixit eis: Quid me tentatis? Ferte mihi denarium ut videam. Illi autem attulerunt. Et dicit illis: Cuius imago haec et inscriptio? Illi autem dixerunt: Caesaris. Et respondens Iesus dixit eis: Reddite ea Caesaris Caesari et ea Dei Deo. Et mirati sunt super eum.

Et veniunt Sadducaeï ad eum, qui dicunt resurrectionem non esse, et interrogabant eum dicentes, Magister, Moses scripsit nobis quod, si cuius frater moriatur et relinquat uxorem, et filios non relinquat, ut frater eius accipiat uxorem eius et suscitet semen fratri eius. Septem igitur fratres erant. Et primus accepit uxorem, et moriens non reliquit semen. Et secundus accepit eam, et mortuus est, et neque ipse reliquit semen. Et tertius similiter. Et acceperunt eam septem, et non reliquerunt semen. Ultima omnium mortua est et mulier. In illa ergo resurrectione, quando resurgent, cuius eorum erit mulier? Septem enim habuerunt eam uxorem. Et respondens Iesus dixit eis: Nonne propter hoc erratis, quod nescitis scripturas neque virtutem Dei? Cum enim ex mortuis resurgent, neque nubent neque nubentur, sed erunt sicut nuntii qui in caelis sunt. De mortuis autem, quod

resurgant, non legistis in libro Mosi, super rubo, quomodo dixit ei Deus dicens: Ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, sed vivorum; vos ergo multum erratis.

Et accedens unus ex scribis, cum audivisset eos disputantes, videns quod bene eis respondisset, interrogavit eum: Quod est primum omnium mandatum? Jesus autem respondit ei: Prima omnium mandatum est: Audi, Israel, Dominus Deus noster Dominus unus est. Et amabis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota fortitudine tua. Hoc primum mandatum. Et secunda similis huic est: amabis proximum tuum sicut te ipsum. Maior horum alia mandatum non est. Et dixit ei scriba: Bene, magister, in veritate dixisti quod unus est et non est alius praeter eum. et amare eum ex toto corde et ex tota intellegentia et ex tota anima et ex tota fortitudine, et amare proximum sicut seipsum plus est quam omnia holocausta et sacrificia Et Iesus, videns quod intellegenter respondisset, dixit ei: Non longe es a regno Dei. Et nemo amplius audebat eum interrogare.

Et respondens Iesus dicebat docens in templo: Quomodo dicunt scribae quod Christus filius David est? Ipse enim David dixit in Spiritu Sancto: Dicit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse igitur David dicit eum Dominum, et unde filius eius est? Et magna turba audiebat eum libenter.

Et dicebat illis in doctrina sua: Cavete a scribis qui volunt in stolis ambulare et salutationes in foris accipere. et primas cathedras in synagogis et primos recubitus in cenis qui devorant domos viduarum et praetextu longas orationes faciunt, hi accipient gravius iudicium

Et sedens Iesus contra gazophylacium observabat quomodo turba aes in gazophylacium iactabat. Et multi divites mittebant multa, et veniens una vidua paupera misit minuta duo, quod est quadrans. Et convocatis discipulis suis dixit eis: Amen dico vobis quia vidua pauperis haec plus omnium misit quam ii qui mittunt in gazophylacium. Omnes enim ex abundantia sua iecerunt, haec autem ex paupertate sua omnia quae habuit iecit, totam vitam suam.

13

Et egrediente eo de templo dicit ei unus ex discipulis eius, magister, ecce quales lapides et quales aedificationes. Et Iesus respondens dixit ei: Vides has magnas aedificationes? Non relinquetur hic lapis super lapidem qui non dissolvatur. Et sedente eo in monte olivarum contra templum, interrogabant eum seorsum Petrus et Iacobus et Ioannes et Andreas, Dic nobis quando haec erunt, et quod signum sit quando omnia haec complenda sint? Iesus autem respondens coepit dicere eis: Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum, et multos seducent. Quando autem audieritis

bella et rumores bellorum, nolite turbari; necesse est enim fieri, sed nondum est finis. Surget enim gens contra gentem et regnum contra regnum, et erunt terraemotus per loca, et erunt fames et turbationes. Principia dolorum haec sunt. Videte autem vos ipsos. Tradent enim vos in concilia, et in congregationibus eorum verberabimini, et coram praesidibus et regibus stabitis propter me in testimonium illis. Et in omnes nationes necesse est evangelium primum praedicari. Quando autem vos tradentes ducant, nolite esse solliciti antea quid loquamini, neque meditemini, sed quod datum fuerit vobis in illa hora, hoc loquimini; non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium, et insurgent filii super parentes et morte adficient eos. Et eritis odio habiti ab omnibus propter nomen meum; qui autem sustinuerit in finem, hic salvabitur.

Quando autem videritis abominationem desolationis dictam a Daniele propheta stantem ubi non oportet, qui legit intelligat, tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes, Ille autem qui super tectum est non descendat in domum, neque intret ut tollat quid ex domo sua, et qui in agro est ne convertatur retro tollere vestimentum suum Vae autem habentibus in utero et nutrientibus in illis diebus. Orate autem ut fuga vestra non fiat hieme. Erunt enim dies illi tribulatio, qualis non facta est talis ab initio creationis quam creavit Deus usque nunc, et non fiat. Et si non breviasset Dominus dies, non utique salva facta esset omnis caro; sed propter electos, quos elegit, breviavit dies. Et tunc si quis vobis dicat, Ecce hic Christus, Ecce illic, ne credatis. Surgent

enim falsi christi et falsi prophetae, et dabunt signa et prodigia ad decipiendum, si possibile, etiam electos. Vos autem videte; ecce praedixi vobis omnia. Sed in illis diebus, post afflictionem illam, sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum. Et stellae erunt ex caelo cadentes, et potestates quae in caelis sunt concutientur. Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum potentia multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos et congregabit electos suos ex quattuor ventis, ab extremo terrae usque ad extremum caeli.

Ab autem ficu discite parabolam: quando eius ramus iam fiat tener et germinet folia, cognoscitis quod prope aestas est. Sic et vos, quando videatis haec fieri, cognoscite quia prope est ad portas. Amen dico vobis: non praeteribit generatio haec, donec omnia haec fiant. Caelum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

De die autem illa aut hora nemo scit, neque nuntii in caelo, neque filius, nisi pater. Videte, vigilate et orate, non enim scitis quando tempus est. Sicut homo peregre proficiscens, relinquens domum suam et dans servis suis auctoritatem et unicuique opus suum, ianitori mandavit ut vigilaret. Vigilare ergo, non enim scitis quando dominus domus veniat, sero an media nocte an galli cantu an mane, ne veniens subito inveniat vos dormientes. Quae autem vobis dico, omnibus dico: vigilate.

Erat autem Pascha et Azyma post duos dies. Et quaerebant summi sacerdotes et scribae quomodo eum dolo comprehensum occiderent. dicebant autem: Non in festo, ne forte tumultus populi erit.

Et cum esset in Bethania in domo Simonis leprosi, recumbente eo venit mulier habens alabastrum unguenti nardi purae pretiosae, et fracto alabastro effudit super caput eius. Erant autem quidam indignantes apud seipsos dicentes: In quid destructio haec unguenti facta est? Poterat enim hoc unguentum vendi super trecentis denariis et dari pauperibus, et fremebant in eam. Iesus autem dixit: Sinite eam. Quid ei labores praebetis? Bonum opus fecit in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum, et quando vultis potestis eos bene facere, me autem non semper habetis. Quod habuit, haec fecit; praevenit ungere corpus meum ad sepulturam. Amen dico vobis, ubicumque praedicatum fuerit evangelium hoc in totum mundum, et quod fecit haec dicetur in memoriam eius.

Et Iudas Iscariotes, unus ex duodecim, abiit ad principes sacerdotum ut eum illis traderet. Qui autem audientes gavisii sunt, et promiserunt ei argentum dare, et quaerebat quomodo opportune eum traderet.

Et prima die azymorum, quando pascha immolabant, dicunt ei discipuli eius: Ubi vis ut euntes paremus, ut comedas pascha? Et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis: Ite in civitatem, et occurret vobis homo amphoram aquae portans; sequimini eum,

Et ubicumque intraverit, dicite domino domus quia magister dicit: Ubi est diversorium meum ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis monstrabit cenaculum magnum stratum paratum; ibi parate nobis. Et exierunt discipuli eius et venerunt in civitatem, et invenerunt sicut dixit eis, et paraverunt pascha. Et vespera facta venit cum duodecim. Et reclinantibus eis et edentibus, dixit Iesus: Amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me, qui edit mecum. Illi autem coeperunt dolere et dicere ei unus post unum: Numquid ego? et alius: Numquid ego? Ille autem respondens dixit eis: unus ex duodecim, qui intingit mecum in pateram. Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo, vae autem homini illi, per quem Filius hominis traditur; bonum erat ei si non natus esset homo ille. Et edentibus eis, capiens Iesus panem, benedicens fregit et dedit eis et dixit: Capite, edite; hoc est corpus meum. Et accepto calice gratias agens dedit eis, et biberunt ex eo omnes. Et dixit illis: Hic est sanguis meus novae testamenti, qui pro multis effunditur. Amen dico vobis quia non amplius bibam ex genere vitis usque ad diem illam quando ipsum bibam novum in regno Dei.

Et hymno cantato exierunt in montem Olivarum. Et dicit illis Iesus: Omnes scandalizabimini in me in nocte hac, quia scriptum est: Percutiam pastorem, et dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, praecedam vos in Galilaeam. Petrus autem dixit ei: Etsi omnes scandalizabuntur, ego tamen non. Et dicit ei Iesus: Amen dico tibi quia tu hodie in hac nocte, priusquam gallus bis cantet, ter me negabis. Petrus autem ex

nimio dicebat magis: Etiam si me necesse est simul mori tecum, non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.

Et veniunt in locum cui nomen Gethsemane, et dicit discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assumit Petrum et Iacobum et Ioannem secum, et coepit vehementer exterreri et angi. Et dicit eis: Perilupos est anima mea usque ad mortem; manete hic et vigilate. Et progressus paulum cecidit super faciem suam in terram, et orabat ut, si possibile esset, transiret ab eo hora, Et dicebat: Abba, Pater, omniaabilia tibi sunt; transfer calicem hunc a me, sed non quid ego volo, sed si quid tu. Et venit et invenit eos dormientes, et dicit Petro: Simon, dormis? Non potuistis unam horam vigilare? Vigilate et orate, ne intretis in tentationem; spiritus quidem promptus est, caro autem infirma est. Et iterum abiit, oravit eundem sermonem dicens. Et reversus invenit eos iterum dormientes, erant enim oculi eorum gravati, et non sciebant quid responderent ei. Et venit tertio et dicit eis: Dormitis reliquum et requiescitis? Distat. Venit hora; ecce traditur Filius hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce qui tradit me appropinquavit.

Et statim, adhuc eo loquente, venit Iudas Iscariotes, unus de duodecim, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, missi a principibus sacerdotum et scribis et senioribus. Dederat autem qui tradebat eum signum eis dicens: Quem osculatus fuero, ipse est; comprehendite eum et abducite tuto. Et veniens statim accedens ad eum dicit: Ave, rabbi, et osculatus est eum. Illi autem manus suas super eum imposuerunt et eum tenuerunt.

Unus autem quidam ex adstantibus, extracto gladio, percussit servum summi sacerdotis et abstulit eius auriculam. Et respondens Iesus dixit eis: Sicut ad latronem exivistis cum gladiis et lignis ad comprehendendum me, Cotidie apud vos eram in templo docens, et non tenuistis me. Sed ut impleantur scripturae. Et relicto eo, fugerunt omnes. Et unus quidam iuvenis secutus est eum, circumiectus sindone super nudo corpore, et tenuerunt eum iuvenes. Ille autem, relicta sindone, nudus fugit ab eis.

Et abduxerunt Iesum ad summum sacerdotem, et convenerunt ad eum omnes summi sacerdotes et seniores et scribae. Et Petrus a longinquo secutus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis, et erat sedens una cum ministris et calefaciens se ad ignem. Illi autem summi sacerdotes et totum concilium quaerebant testimonium contra Iesum ad eum occidendum, et non inveniebant. Multi enim falsum testimonium ferebant contra eum, et aequalia testimonia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant contra eum dicentes Quia nos audivimus eum dicentem: Ego destruam templum hoc manu factum, et per tres dies aliud non manu factum aedificabo. et neque sic aequale erat testimonium eorum. Et surgens pontifex maximus in medium interrogabat Iesum dicens: Non respondes nihil? Quid isti contra te testificantur? Ille autem silens erat et nihil respondit. Iterum pontifex maximus interrogabat eum et dicit ei: Tu es Christus, Filius Benedicti? Iesus autem dixit: Ego sum, et videbitis Filium hominis a dextris sedentem potestatis et venientem super nubes caeli. Ille autem

summus sacerdos, discerpens tunicas suas, dicit: Quid adhuc necessitatem testium habemus? Audivistis certe blasphemiam, quid vobis videtur? illi autem omnes condemnauerunt eum esse reum mortis. Et coeperunt quidam inspuere ei et cooperire faciem eius et colaphis caedere eum et dicere ei: Prophetiza nobis quis est qui percussit te. Et ministri verberibus eum ceciderunt.

Et cum Petrus esset deorsum in atrio, venit una ex ancillis summi sacerdotis Et videns Petrum se calefacientem, inspiciens eum dicit: Et tu cum Iesu Nazareno eras. Ille autem negavit dicens: Non scio neque intellego quid tu dicis. Et exivit foras in atrium, et gallus cantavit. Et ancilla, cum eum vidisset, iterum coepit dicere iis qui astabant: Hic ex illis est. Ille autem iterum negabat. Et post paulum iterum circumstantes dicebant Petro: Vere ex illis es, nam et Galilaeus es et loquela tua similis est. Ille autem coepit anathematizare et iurare quia non novi hominem hunc quem dicitis. Et ex secundo gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbum quod dixit ei Iesus: Antequam gallus bis cantet, ter me negabis. Et egressus flebat.

15

Et statim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et totum concilium, vincientes Iesum, abstulerunt et tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus: Tu es rex Iudaeorum? Ille autem respondens dixit ei: Tu dicis. Et

accusabant eum principes sacerdotum multa, ipse autem nihil respondit. Pilatus autem iterum interrogabat eum dicens: Non respondes nihil? Vide quam multa contra te testificantur. Ille autem Jesus non amplius quidquam respondit, ita ut Pilatus admiraretur. Secundum autem festum dimittebat illis unum vinctum, quemcumque petebant. Erat autem qui dicebatur Barabbas cum sociis rebellium vinctus, quippe qui in seditione caedem fecerant. Et turba clamans coepit petere, sicut semper eis faciebat. Pilate autem respondit eis dicens: vultis dimittam vobis regem Iudaeorum? Sciebat enim quod propter invidiam tradiderant eum summi sacerdotes. Summi autem sacerdotes commoverunt turbam, ut magis Barabbam illis dimitteret. Pilatus autem respondens iterum dixit eis: Quid ergo vultis faciam quem dicitis regem Iudaeorum? Illi autem iterum clamaverunt: Crucifige eum! Ille autem Pilatus dicebat eis: Quid enim fecit malum? Illi autem magis vehementer clamaverunt: Crucifige eum. Pilatus autem, volens turbae satisfacere, dimisit illis Barabbam, et tradidit Iesum flagellatum ut crucifigeretur.

Milites autem eum intro aulae abduxerunt, quae est praetorium, et totam cohortem convocant. et induunt eum purpura et circumponunt ei spineam coronam plexentes Et coeperunt salutare eum: Salve, o rex Iudaeorum! Et tundebant eius caput calamo et inspuebant ei, et ponentes genua adorabant eum. Et quando inluserunt ei, exuerunt eum purpura et induerunt eum vestimenta sua propria, et educunt eum ut crucifigant eum.

Et compellunt praeterientem quendam Simonem Cyrenensem,

venientem ab agro, patrem Alexandri et Rufi, ut tollat crucem eius.

Et ferunt eum ad Golgotha locum, qui est interpretatus locus cranii. Et dabant ei bibere vinum myrrha mixtum, ille autem non accepit. Et crucifigentes eum dividunt vestimenta eius, iactantes sortem super ea, quis quid tollat. Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum. Et erat inscriptio causae eius scripta: Rex Iudaeorum.

Et cum eo crucifigunt duos latrones, unum a dextris et unum a sinistris eius. et impleta est scriptura quae dicit: et cum iniquis reputatus est. Et qui praetereuntes blasphemabant eum, moventes capita eorum et dicentes: Ha, qui destruens templum et in tribus diebus aedificans! Serva teipsum et descende de cruce. Similiter autem et summi sacerdotes, illudentes ad invicem cum scribis, dicebant: Alios servavit, se ipsum non potest servare. Christus rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus ei. Et qui simul crucifixi erant cum eo vituperabant eum.

Hora autem sexta facta, tenebrae factae sunt super totam terram usque ad horam nonam. Et hora nona clamavit Jesus voce magna dicens: Eloi, Eloi, lama sabachthani? quod est interpretatum: Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti?

Et quidam ex iis qui adstabant, audientes, dicebant: Ecce Eliam vocat. Cucurrens autem unus et implens spongiam aceto

circumponensque harundini potabat eum dicens: Sinite, videamus si venit Elias deponere eum. Jesus autem, voce magna emissa, exspiravit. Et velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum. Videns autem centurio qui stabat ex adverso eius quia sic clamans exspiravit, dixit: Vere homo hic filius Dei erat. Erant autem et mulieres a longe spectantes, in quibus erat et Maria Magdalene et Maria mater Iacobi parvi et Iose, et Salome, quae etiam cum esset in Galilaea, sequebantur eum et ministrabant ei, et aliae multae quae simul ascenderant cum eo Hierosolymam.

Et iam vespera facta, quoniam erat praeparatio, quod est ante sabbatum, Venit Ioseph qui ab Arimathaea erat, honestus consiliarius, qui et ipse expectabat regnum Dei; ausus ingressus est ad Pilatum et petiit corpus Iesu. Pilatus autem miratus est si iam mortuus esset, et accersito centurione interrogavit eum si iam pridem mortuus esset. Et cognoscens a centurione, donavit corpus Iosepho. Et empto sindone, deponens eum involvit sindone, et posuit eum in monumento quod erat excisum ex petra, et advolvit lapidem super ostium monumenti. Maria autem Magdalene et Maria Joses videbant ubi poneretur.

16

Et transacto sabbato, Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent eum. Et valde mane una sabbatorum veniunt ad sepulcrum orto sole. Et

dicebant ad semet ipsas: Quis devolvat nobis lapidem ex ostio sepulchri? Et suspicientes observant quia revolutus est lapis, erat enim magnus valde. Et ingressae in sepulcrum viderunt iuvenem sedentem ad dexteram, amictum stola alba, et expavuerunt. Ille autem dicit eis, nolite expavescere, Iesum quaeritis Nazarenum crucifixum, surrexit, non est hic, ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis eius et Petro quia praecedit vos in Galilaeam; ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. Et egressae fugerunt a sepulcro; habebat autem eas tremor et ecstasis, et nemini quidquam dixerunt: timebant enim.

Surgens autem mane prima sabbati apparuit primo Mariae Magdalenae, a qua eiecerat septem daemonia. Illa profecta nuntiavit iis qui cum eo fuerant, lugentibus et flentibus. Et illi audientes quod vivit et visus est ab ea non crediderunt. Post haec autem duobus ex eis ambulantis manifestatus est in altera forma, euntibus in agrum. Et illi abeuntes nuntiaverunt reliquis; neque illis crediderunt. Postea reclinantibus illis undecim manifestatus est, et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis, quia his qui viderant eum suscitatum non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae. Qui crediderit et baptizatus fuerit salvabitur, qui vero non crediderit condemnabitur. Signa autem his qui crediderint haec consequentur: in nomine meo daemonia eicient, linguis loquentur novis, Serpentes tollent, et si mortale quid biberint, non eos laedet; super aegrotos manus imponent, et bene

habebunt.

Dominus igitur, postquam locutus est eis, assumptus est in caelum et sedit a dextris Dei. Illi autem egressi praedicaverunt ubique, Domino cooperante et verbum confirmante per signa sequentia. Amen.

Evangelium secundum Ioannem

1

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hic erat in principio apud Deum. Omnia per eum facta sunt, et sine eo factum est ne unum quidem quod factum est. In eo vita erat, et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

Factus est homo missus a Deo, nomen ei Ioannes. Hic venit in testimonium, ut testificetur de luce, ut omnes credant per eum. Non erat ille lux, sed ut testificaretur de lumine. Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in mundum. In mundo erat, et mundus per eum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et proprii eum non receperunt. Quotquot autem eum acceperunt, dedit eis auctoritatem filios Dei fieri, iis qui credunt in nomen eius, Qui non ex sanguinibus,

neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est et habitavit in nobis, et vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratia et veritate. Ioannes testificatur de eo et clamat dicens: Hic erat quem dixi; qui post me venit, ante me factus est, quia prior me erat. Et ex plenitudine eius nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia, Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Iesum Christum factae sunt. Deum nemo vidit umquam; unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ille enarravit.

Et haec est testimonium Ioannis, quando Iudaei miserunt ex Hierosolymis sacerdotes et Levitas ut interrogarent eum: Tu quis es? Et confessus est, et non negavit, et confessus est: Non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dicit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non. Dixi ergo ei: Quis es, ut responsum demus iis qui miserunt nos? Quid dicis de te ipso? Dixit: Ego vox clamantis in deserto, rectas facite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta.

et qui missi erant, erant ex Phariseis. Et interrogaverunt eum et dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus neque Elias neque propheta? Respondit eis Ioannes dicens: Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stat quem vos non scitis. Hic est qui post me venit, qui ante me factus est, cuius ego non sum dignus ut solvam eius corrigiam calceamenti. Haec in Bethania facta sunt trans Iordanem, ubi erat Ioannes baptizans.

Die sequenti videt Ioannes Iesum venientem ad se et dicit: Ecce

agnus Dei qui tollit peccatum mundi. Hic est de quo dixi: post me venit vir qui ante me factus est, quia prior me erat. Et ego non sciebam eum, sed ut manifestaretur Israeli, propter hoc veni ego in aqua baptizans. Et testificatus est Ioannes dicens: Vidi Spiritum descendentem ut columbam ex caelo, et mansit super eum. Et ego non novi eum, sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem et manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu Sancto. Et ego vidi et testimonium perhibui quod hic est Filius Dei.

Die sequenti iterum stabat Ioannes et ex discipulis eius duo, Et intuitus Iesum ambulans dicit, Ecce agnus Dei. Et audierunt eius duo discipuli loquentis, et secuti sunt Iesum. Conversus autem Iesus et conspiciens eos sequentes, dicit eis, Quid quaeritis? Illi autem dixerunt ei: Rabbi (quod dicitur interpretatum Magister), ubi manes? Dicit eis: Venite et videte. Venerunt ergo et viderunt ubi maneret, et apud eum manserunt diem illum; hora erat quasi decima. Erat Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audiverant apud Ioannem et secuti erant eum. Invenit hic primus fratrem suum proprium Simonem et dicit ei: Invenimus Messiam, quod est interpretatum Christus. Et duxit eum ad Iesum. Intuitus eum Iesus dixit: Tu es Simon filius Ionae; tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.

Die sequenti voluit Iesus exire in Galilaeam, et invenit Philippum et dicit ei: Sequere me. Erat autem Philippus a Bethsaida, ex civitate Andreae et Petri. Invenit Philippus Nathanael et dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege et prophetae

invenimus, Iesum filium Ioseph eum ex Nazareth. Et dixit ei Nathanael: Ex Nazareth potest aliquid bonum esse? Dicit ei Philippus: Veni et vide. Vidit Iesus Nathanael venientem ad eum et dicit de eo: Ecce vere Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael: Unde me cognoscis? Respondit Iesus et dixit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Respondit Nathanael et dicit ei: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel. Respondit Iesus et dixit ei: Quia dixi tibi vidi te sub ficu, credis? Maiora his videbis. Et dicit ei: Amen, amen dico vobis, ab hoc tempore videbitis caelum apertum et angelos Dei ascendentes et descendentes super Filium hominis.

2

Et die tertio nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae, et erat mater Iesu ibi, Vocatus est autem et Iesus et discipuli eius in nuptias. Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum: Vinum non habent. Dicit ei Iesus: Quid mihi et tibi, mulier? Nondum venit hora mea. Dicit mater eius ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi hydriae lapideae sex positae secundum purificationem Iudaeorum, capientes singulae metretas duas vel tres. Dicit eis Iesus, Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. et dicit eis: haurite nunc et ferte architriclino. et tulerunt. Ut autem gustavit magister triclini aquam vinum factam, et non sciebat unde esset, servi autem sciebant qui hauserant aquam, vocat sponsum magister triclini. Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit, et quando

inebriati sunt, tunc minus; tu servasti bonum vinum usque nunc. Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilaeae, et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli eius.

Post hoc descendit in Capernaum ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius, et ibi manserunt non multos dies.

Et prope erat pascha Iudaeorum, et ascendit Iesus Hierosolymam. Et invenit in templo eos vendentes boves et oves et columbas, et nummularios sedentes. Et faciens flagellum ex funibus, omnes eiecit ex templo, oves et boves, et nummulariorum effudit nummos et mensas evertit, Et iis qui columbas vendebant dixit: Tollite haec hinc; nolite facere domum patris mei domum mercaturae. Recordati sunt autem discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus tuae devorabit me. Responderunt igitur Iudaei et dixerunt ei: Quid signum demonstras nobis, quia haec facis? Respondit Iesus et dixit eis: Dissolvite templum hoc, et in tribus diebus erigam illud. Dixerunt ergo Iudaei, quadraginta et sex annis aedificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis eum? Ille autem dicebat de templo corporis sui. Quando igitur surrexerat ex mortuis, recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat, et crediderunt scripturae et verbo quod dixerat Iesus.

Cum autem esset in Hierosolymis in pascha in festo, multi crediderunt in nomen eius, videntes eius signa quae faciebat. Ipse autem Iesus non credebat seipsum eis propter id quod ipse cognoscebat omnes Et quod non necessitatem habebat ut quis

testificaretur de homine, ipse enim sciebat quid erat in homine.

3

Erat autem homo ex Phariseis, Nicodemus nomine, princeps Iudaeorum. Hic venit ad eum nocte et dixit ei: Rabbi, scimus quod a Deo venisti magister; nemo enim haec signa potest facere quae tu facis, nisi Deus sit cum eo. Respondit Jesus et dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis natus fuerit desuper, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci senex cum sit? Num potest in ventrem matris suae secundum intrare et nasci? Respondit Jesus, amen amen dico tibi, nisi quis natus fuerit ex aqua et Spiritu, non potest intrare in regnum Dei. Quod genitum est ex carne, caro est, et quod genitum est ex Spiritu, spiritus est. Noli mirari quia dixi tibi, necesse est vos nasci superne. Spiritus ubi vult spirat, et vocem eius audis, sed non scis unde veniat et quo vadat; sic est omnis qui natus est ex Spiritu. Respondit Nicodemus et dixit ei: Quomodo possunt haec fieri? Respondit Jesus et dixit ei: Tu es magister Israel, et haec non cognoscis? Amen amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, et quod vidimus testamur; et testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis et non creditis, quomodo, si dixerō vobis caelestia, credetis? Et nemo ascendit in caelum, nisi qui ex caelo descendit, Filius hominis qui est in caelo. Et quemadmodum Moses exaltavit serpentem in deserto, sic exaltari necesse est Filium hominis, ita ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam. Sic enim

Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per eum. Qui credit in eum non iudicatur, qui autem non credit iam iudicatus est, quia non credidit in nomen unigeniti Filii Dei. Hoc autem est iudicium, quia lux venit in mundum, et amaverunt homines magis tenebras quam lucem, erant enim mala eorum opera. Omnis enim qui vilia agit odit lumen et non venit ad lumen, ne arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem, ut manifestentur eius opera, quia in Deo sunt facta.

Post haec venit Iesus et discipuli eius in Iudaeam terram, et illic morabatur cum eis et baptizabat. Erat autem et Ioannes baptizans in Aenon prope Salim, quia aquae multae erant ibi, et veniebant et baptizabantur. nondum enim erat Ioannes in custodiam iactus. Facta est ergo quaestio ex discipulis Ioannis cum Iudaeo de purificatione. Et venerunt ad Ioannem et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat et omnes veniunt ad eum. Respondit Ioannes et dixit: Non potest homo accipere quicquam, nisi sit datum ei e caelo. Ipsi vos mihi testificamini quia dixi: Non sum ego Christus, sed missus sum ante illum. Qui habet sponsam sponsus est; amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum completum est. Illum necesse est augeri, me autem minui. Qui desuper venit super omnes est. Qui ex terra est, ex terra est et ex terra loquitur; qui ex caelo venit super

omnes est. Et quod vidit et audivit, hoc testatur, et testimonium eius nemo accipit. Qui testimonium eius accepit, signavit Deum veracem esse. Quem enim misit Deus verba Dei loquitur, non enim ex mensura dat Deus Spiritum. Pater filium amat et omnia in manu eius dedit. Is qui credit in Filium habet vitam aeternam; qui vero non obedit Filio non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

4

Ut igitur cognovit Dominus quod audiverint Pharisei quod Iesus plures discipulos faceret et baptizaret quam Ioannes. Quamquam quidem Iesus ipse non baptizabat, sed discipuli eius. reliquit Iudaeam et abiit in Galilaeam. Erat autem necessarium eum transire per Samariam. Venit igitur in civitatem Samariae vocatam Sychar, prope locum quem dedit Iacob Ioseph filio suo, Erat autem illic fons Iacobi. Iesus igitur, fatigatus ex itinere, sedebat sic super fontem; hora erat quasi sexta. Venit mulier e Samaria haurire aquam. Dicit ei Iesus: Da mihi bibere. Nam discipuli eius abierant in urbem ut cibum emerent. Dicit ergo ei mulier Samaritis: Quomodo tu Iudaeus, cum sis, a me bibere petis, cum sim mulier Samaritis? Non enim consociantur Iudaei Samaritanis. Respondit Iesus et dixit ei: Si scires donum Dei, et quis est qui dicit tibi, da mihi bibere, tu utique petivisses ab eo, et dedisset tibi aquam viventem. Dicit ei mulier: Domine, neque situlam habes, et puteus est profundus; unde ergo habes aquam vivam? Num tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit nobis

puteum, et ipse ex eo bibit et filii eius et pecora eius? Respondit Jesus et dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum. Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum, sed aqua quam dabo ei fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam. Dicit ad eum mulier, Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam neque veniam huc haurire. Dicit ei Iesus: Vade, voca virum tuum et veni huc. Respondit mulier et dixit: Non habeo virum. Dicit ei Iesus: Bene dixisti, quia virum non habeo. Quinque enim viros habuisti, et nunc quem habes non est tuus vir; hoc verum dixisti. Dicit ei mulier: Domine, video quia propheta es tu. Patres nostri in hoc monte adoraverunt, et vos dicitis quod in Hierosolymis est locus ubi necesse est adorare. Dicit ei Iesus: Mulier, crede mihi, quia venit hora quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod non scitis; nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudaeis est. Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate, nam et Pater tales quaerit adorantes eum. Spiritus Deus est, et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare. Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit, qui dicitur Christus; quando venerit ille, annuntiabit nobis omnia. Dicit ei Iesus, ego sum qui loquor tibi. Et super hoc venerunt discipuli eius, et mirati sunt quia cum muliere loquebatur; nemo tamen dixit: Quid quaeris? aut Quid loqueris cum ea? Reliquit ergo hydriam suam mulier et abiit in civitatem, et dicit hominibus, Venite, videte hominem qui dixit mihi omnia quaecumque feci; num hic est Christus? Exierunt igitur ex civitate et veniebant ad eum.

In illo autem inter, rogabant eum discipuli dicentes: Rabbi, comede. Ille autem dixit eis: Ego cibum habeo edendum, quem vos non scitis. Dicebant ergo discipuli inter se: Num quis attulit ei edere? Dicit illis Iesus: Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me et perficiam opus eius. Nonne vos dicitis quod adhuc quattuor menses sunt et messis venit? Ecce dico vobis, levate oculos vestros et videte regiones, quia albae sunt ad messem iam. Et qui metit mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam, ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit. In hoc enim verbum verum est, quia alius est qui seminat et alius qui metit. Ego misi vos metere quod non vos laboravistis; alii laboraverunt, et vos in laborem eorum intravistis. Ex autem illa civitate multi crediderunt in eum Samaritanorum propter verbum mulieris, testificantis quia dixit mihi omnia quaecumque feci. Ut ergo venerunt ad eum Samaritani, rogabant eum ut maneret apud eos, et mansit ibi duos dies. et multo plures crediderunt propter verbum eius, Mulieri autem dicebant: Non iam propter tuam loquelam credimus; ipsi enim audivimus, et scimus quod hic est vere salvator mundi, Christus.

Post autem duas dies exivit inde et abiit in Galilaeam. Ipse enim Iesus testificatus est quod propheta in propria patria honorem non habet. Quando igitur venit in Galilaeam, receperunt eum Galilaei, omnia videntes quae fecit in Hierosolymis in festo, nam et ipsi venerunt ad festum.

Venit igitur iterum Iesus in Cana Galilaeae, ubi fecit aquam

vinum. Et erat quidam regius, cuius filius aegrotabat in Capernaum, Hic audiens quod Iesus venit ex Iudaea in Galilaeam, abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret eius filium; erat enim moriturus. Dixit ergo Iesus ad eum, nisi signa et prodigia videatis, non credetis. Dicit ad eum regius, Domine, descende antequam moriatur puer meus. Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus vivit. Et credidit homo verbo quod dixit ei Iesus, et ibat. Iam autem eo descendente servi eius occurrerunt ei et nuntiaverunt dicentes quod filius tuus vivit. Interrogavit igitur ab eis horam in qua melius habuit, et dixerunt ei quod heri hora septima reliquit eum febris. Cognovit igitur pater quia in illa hora, in qua dixit ei Iesus filius tuus vivit, et credidit ipse et domus eius tota. Hoc iterum secundum signum fecit Iesus veniens ex Iudaea in Galilaeam.

5

Post haec erat festum Iudaeorum, et ascendit Iesus Hierosolymam. Est autem in Hierosolymis super ovinam piscinam, quae appellatur Hebraice Bethesda, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo multa infirmorum, caecorum, claudorum, aridorum, exspectantium motum aquae. Angelus enim secundum tempus descendebat in piscinam, et turbabatur aqua; qui ergo primus ingressus erat post perturbationem aquae, sanus fiebat quocumque morbo tenebatur. Erat autem quidam homo illic triginta et octo annos habens in infirmitate sua. Hunc videns Iesus iacentem, et sciens quia multum iam

tempus habet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei qui infirmus erat: Domine, hominem non habeo, ut, quando turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam; in quo autem venio ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum et ambula. Et statim factus est sanus homo, et sustulit grabatum suum et ambulabat. Erat autem sabbatum in illa die. Dicebant ergo Iudaei ei qui sanatus erat: Sabbatum est; non licet tibi tollere grabatum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum et ambula. Rogaverunt igitur eum, Quis est homo ille qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum et ambula? Is autem sanatus non sciebat quis esset, nam Iesus secesserat cum turba esset in loco. Post haec invenit eum Iesus in templo et dixit ei: Ecce sanus factus es; iam non peccare, ne quid peius tibi fiat. Abiit homo et nuntiavit Iudaeis quod Iesus esset qui eum sanum fecerat.

Et propter hoc persequabantur Iesum Iudaei, et quaerebant eum occidere, quia haec faciebat in sabbato. Iesus autem respondit eis, Pater meus usque nunc operatur, et ego operor. Propter hoc igitur magis quaerebant eum Iudaei interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem proprium dicebat Deum, aequalem se faciens Deo.

Respondit ergo Iesus et dixit eis: Amen amen dico vobis, non potest filius facere a se ipso quicquam, nisi quid viderit patrem facientem; quae enim ille facit, haec et filius similiter facit. Pater enim amat filium et omnia ostendit ei quae ipse facit, et maiora his ostendet ei opera, ut vos miremini. Sicut enim Pater mortuos

suscitat et vivificat, ita et Filius quos vult vivificat. Neque enim pater iudicat quemquam, sed iudicium omne dedit filio. ut omnes honorent filium sicut honorant patrem. qui non honorat filium non honorat patrem qui misit eum. Amen amen dico vobis: qui verbum meum audit et credit ei qui misit me, habet vitam aeternam, et in iudicium non venit, sed transiit ex morte in vitam. Amen amen dico vobis quia venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, et qui audierint vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit et Filio vitam habere in semetipso, Et auctoritatem dedit ei et iudicium facere, quia filius hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in sepulcris sunt audient vocem eius. Et exhibunt qui bona fecerunt in resurrectionem vitae, qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii.

Non possum ego facere ex meipso quicquam. Sicut audio, iudico, et iudicium meum iustum est, quia non quaero voluntatem meam, sed voluntatem patris qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de me ipso, testimonium meum non est verum. Alius est qui testatur de me, et scio quod verum est testimonium quod testatur de me. Vos misistis ad Ioannem, et testimonium perhibuit veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio, sed haec dico ut vos salvemini. Ille erat lucerna ardens et lucens; vos autem voluistis exsultare ad horam in luce eius. Ego autem habeo testimonium maius Ioanne; opera enim quae dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera quae ego facio, testantur de me quod Pater me misit. Et qui misit me pater ipse testificatus est de me. Neque vocem eius umquam audivistis

neque formam eius vidistis, Et verbum eius non habetis in vobis manens, quia quem misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini scripturas, quia vos putatis in eis vitam aeternam habere, et illae sunt quae testimonium perhibent de me. Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis. Gloriam ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia amorem Dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine Patris mei, et non accipitis me; si alius venerit in nomine proprio, illum accipietis. Quomodo potestis credere, gloriam ab alterutris accipientes, et gloriam eam quae ab unico Deo est non quaeritis? Nolite putare quia ego accusabo vos apud patrem; est qui accusat vos Moyses, in quem vos speravistis. Si enim Moysi credebatis, mihi an credebatis, de me enim ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis, quomodo meis verbis credetis?

6

Post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae Tiberiadis. Et sequebatur eum turba multa, quia videbant signa eius quae faciebat in infirmis. Ascendit autem in montem Iesus, et ibi sedebat cum discipulis eius. Erat autem prope Pascha, festum Iudaeorum. Elevans igitur Iesus oculos et conspiciens quod multa turba venit ad eum, dicit ad Philippum: Unde emamus panes ut edant hi? Hoc autem dicebat temptans eum; ipse enim sciebat quid esset factururus. Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque eorum paulum aliquid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis eius, Andreas

frater Simonis Petri, Est puerulus unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos et duo pisces, sed haec quid sunt in tantos? Dixit autem Jesus: Facite homines recumbere. Erat autem herba multa in loco. Recubuerunt ergo viri, numero quasi quinque milia. Accepit autem panes Iesus et gratias agens distribuit discipulis; discipuli autem recumbentibus, similiter et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dicit discipulis suis: Colligite quae superaverunt fragmenta, ne quid pereat. Congregaverunt igitur et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quae superaverunt his qui comederant. Illi igitur homines, videntes signum quod fecit Iesus, dicebant: Hic est vere propheta qui venturus est in mundum. Iesus igitur cognoscens quod intenderent venire et rapere eum ut facerent eum regem, secessit iterum in montem ipse solus.

Cum autem vespera facta esset, descenderunt discipuli eius ad mare, Et ingressi in navem, veniebant trans mare in Capharnaum. Et tenebrae iam factae erant, et nondum venerat ad eos Iesus, Mare magno vento flante commovebatur. Cum igitur remigassent quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Iesum ambulans super mare et propinquum navi fieri, et timuerunt. Ille autem dicit eis: Ego sum, nolite timere. Volebant igitur accipere eum in navem, et statim navis facta est super terram ad quam ibant.

Die sequenti turba, quae trans mare stabat, videns quod navicula alia non erat ibi nisi una illa in quam discipuli eius

intraverant, et quod Iesus non introiverat cum discipulis suis in naviculam, sed soli discipuli eius abierant, alia autem venerunt navicula ex Tiberiade prope locum ubi comederunt panem gratias agente Domino Quando ergo turba vidit quia Iesus non erat ibi neque discipuli eius, ipsi conscenderunt in naves et venerunt Capharnaum quaerentes Iesum. Et invenientes eum trans mare, dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti? Respondit illis Iesus et dixit: Amen amen dico vobis, quaeritis me, non quia vidistis signa, sed quia edistis ex panibus et saturati estis. Operamini non cibum qui perit, sed cibum qui manet in vitam aeternam, quem Filius hominis vobis dabit; hunc enim Pater signavit, Deus. Dixerunt igitur ad eum: Quid faciamus ut operemur opera Dei? Respondit Iesus et dixit eis: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.

Dixerunt igitur ei: Quid igitur facis tu signum, ut videamus et credamus tibi? Quid operaris? Patres nostri manna comederunt in deserto, sicut est scriptum: Panem ex caelo dedit illis ad edendum. Dixit ergo illis Iesus: Amen amen dico vobis, non Moyses dedit vobis panem ex caelo, sed pater meus dat vobis panem ex caelo verum. Panis enim Dei est qui descendit de caelo et vitam dat mundo. Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis panem hunc. Dixit autem illis Iesus: Ego sum panis vitae; qui venit ad me non esuriet, et qui credit in me non sitiet umquam.

Sed dixi vobis quod et vidistis me et non creditis. Omne quod dat mihi pater, ad me veniet, et eum qui venit ad me non eiciam

foras, Quia descendi e caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me. Hoc autem est voluntas Patris mittentis me, ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. Haec autem est voluntas eius qui misit me, ut omnis qui videt Filium et credit in eum habeat vitam aeternam, et resuscitabo eum ego in die ultima.

Murmurabant ergo Iudaei de eo, quia dixit: Ego sum panis qui descendit e caelo. Et dicebant: Nonne hic est Jesus filius Ioseph, cuius nos scimus patrem et matrem? Quomodo ergo dicit hic: Ex caelo descendi? Respondit ergo Jesus et dixit eis: Nolite murmurare inter vos. Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me traxerit eum, et ego resuscitabo eum in novissimo die. Est scriptum in prophetis: et erunt omnes docti Dei. Omnis qui audit a Patre et didicit, venit ad me. Non quia patrem quis vidit, nisi qui est a Deo; hic vidit patrem. Amen amen dico vobis: qui credit in me habet vitam aeternam. Ego sum panis vitae. Patres vestri comederunt manna in deserto et mortui sunt. Hic est panis qui ex caelo descendit, ut quis ex eo edat et non moriatur. Ego sum panis vivens qui ex caelo descendit; si quis ederit ex hoc pane, vivet in aeternum. Panis autem quem ego dabo caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita. Pugnant igitur inter se Iudaei dicentes: Quomodo potest hic nobis dare carnem ad manducandum? Dixit ergo illis Iesus: Amen, amen dico vobis, nisi edatis carnem Filii hominis et bibatis eius sanguinem, non habetis vitam in vobis. Qui edit carnem meam et bibit sanguinem meum habet vitam aeternam, et ego resuscitabo eum in die ultimo. Caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Qui edit carnem meam et bibit sanguinem meum

in me manet, et ego in eo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem, ita et qui manducat me, ille vivet propter me. Hic est panis qui de caelo descendit, non sicut comederunt patres vestri manna et mortui sunt; qui manducat hunc panem vivet in aeternum. Haec dixit in congregatione docens in Capernaum.

Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt: Durus est hic sermo; quis potest eum audire? Sciens autem Iesus in se ipso quod murmurant de hoc discipuli eius, dixit eis: Hoc vos scandalizat? Si igitur videatis Filium hominis ascendentem ubi erat prius? Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidquam, verba quae ego loquor vobis spiritus sunt et vita sunt. Sed sunt ex vobis quidam qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus quoniam essent qui non crederent et quis esset traditurus eum. Et dicebat: Propter hoc dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi sit datum ei a Patre meo. Ex hoc multi ex discipulis eius abierunt retro et non amplius cum eo ambulabant. Dixit ergo Iesus ad duodecim: Nonne et vos vultis abire? Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? Verba vitae aeternae habes. Et nos credidimus et cognovimus quod tu es Christus, Filius Dei viventis. Respondit eis Iesus: Nonne ego vos duodecim elegi? Et ex vobis unus diabolus est. Dicebat autem de Iuda Simonis Iscariota, hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

Et ambulabat Iesus post haec in Galilaea, non enim volebat in Iudaea ambulare, quia quaerebant eum Iudaei interficere. Erat autem prope festum Iudaeorum, Scenopegia. Dixerunt ergo ad eum fratres eius: Migra hinc et vade in Iudaeam, ut et discipuli tui videant opera tua quae facis, Nemo enim in occulto aliquid facit et quaerit ipse palam esse. Si haec facis, manifesta te ipsum mundo. Neque enim fratres eius credebant in eum. Dicit ergo illis Iesus: Tempus meum nondum adest, tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos, me autem odit, quia ego testimonium perhibeo de eo quod opera eius mala sunt. Vos ascendite ad festum hoc; ego nondum ascendo ad festum hoc, quia tempus meum nondum impletum est. Haec autem dicens eis, mansit in Galilaea. Ut autem ascenderunt fratres eius, tunc et ipse ascendit ad festum, non manifeste, sed quasi in occulto. Iudaei igitur quaerebant eum in festo et dicebant, ubi est ille? Et murmuratio multa de eo erat in turbis. Alii quidem dicebant quod bonus est, alii autem dicebant: Non, sed decipit turbam. Nemo tamen aperte loquebatur de eo propter timorem Iudaeorum.

Iam autem festo mediante, ascendit Iesus in templum et docebat. Et mirabantur Iudaei dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? Respondit igitur eis Iesus et dixit: Doctrina mea non est mea, sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit an ego a meipso loquar. Qui ex se ipso loquitur gloriam propriam quaerit; qui autem gloriam eius quaerit qui misit eum, hic verus est, et iniustitia in eo non est. Nonne Moses dedit vobis

legem? Et nemo ex vobis facit legem. Cur me quaeritis occidere? Respondit turba et dixit: Daemonium habes; quis te quaerit occidere? Respondit Iesus et dixit eis: Unum opus feci, et omnes admiramini propter hoc. Moses dedit vobis circumcisionem, non quia ex Mose est, sed ex patribus; et in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato ut lex Moysis non solvatur, mihi irascimini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite iudicare secundum aspectum, sed justum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam ex Hierosolymitis: Nonne hic est quem quaerunt occidere? Et ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia hic est vere Christus? Sed hunc scimus unde est; Christus autem, quando venit, nemo scit unde est. Clamavit ergo in templo docens Iesus et dicens: Et me scitis, et scitis unde sum, et a meipso non veni, sed est verus qui misit me, quem vos non scitis. Ego scio eum, quia ab eo sum et ille me misit. Quaerebant igitur eumprehendere, et nemo iniecit super eum manum, quia nondum venerat hora eius. Multi autem ex turba crediderunt in eum et dicebant: Christus, quando veniet, num plura signa faciet quam haec quae hic fecit? Audierunt Pharisei turbam murmurantem de eo haec, et miserunt Pharisei et principes sacerdotum ministros ut eum comprehenderent. Dixit ergo Iesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum, et vado ad eum qui misit me. Quaeritis me et non invenietis, et ubi sum ego, vos non potestis venire. Dixerunt ergo Iudaei ad seipsos: Quo hic ire intendit, quia nos eum non inveniemus? Num in dispersionem Graecorum ire intendit et Graecos docere? Quis est hic sermo quem dixit: Quaeritis me et non invenietis, et ubi sum ego, vos

non potestis venire?

In autem die ultima magna festi stabat Iesus et clamavit dicens: Si quis sitit, veniat ad me et bibat. Qui credit in me, sicut dixit scriptura, flumina de ventre eius fluent aquae vivae. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum; nondum enim erat Spiritus Sanctus, quia Iesus nondum glorificatus erat. Multi ergo ex turba audientes verbum dicebant: Hic est vere propheta. Alii dicebant: Hic est Christus. Alii dicebant: Nonne enim ex Galilaea Christus venit? Nonne scriptura dixit quod ex semine David et a Bethlehem vico, ubi erat David, Christus venit? Divisio igitur in turba facta est propter eum. Quidam autem ex eis eum comprehendere volebant, sed nemo manus super eum imposuit. Venerunt igitur ministri ad summos sacerdotes et Phariseos, et dixerunt eis illi, Cur non adduxistis eum? Responderunt assistentes: Numquam sic locutus est homo ut hic homo. Responderunt ergo eis Pharisei: Num et vos seducti estis? Num quis ex archontibus credidit in eum aut ex Phariseis? sed turba haec quae legem non cognoscit maledicta est Nicodemus dicit ad eos, qui nocte ad eum venit, unus ex eis existens, Num lex nostra iudicat hominem, nisi prius audiat ab eo et cognoscat quid faciat? Responderunt et dixerunt ei: Num et tu ex Galilaea es? Investiga et vide quia propheta ex Galilaea non surrectus est. Et abiit unusquisque in domum suam.

Jesus autem ivit in montem olivarum. Aurorae autem iterum venit in templum, et omnis populus veniebat ad eum, et sedens docebat eos. Adducunt autem scribae et Phariseae mulierem in adulterio deprehensam, et statuentes eam in medio Dicunt ei: Magister, haec mulier comprehensa est in ipso facto adulterium committens. et in lege nostra Moyses imperavit tales lapidari Tu ergo quid dicis? Hoc autem dixerunt temptantes eum, ut haberent accusationem contra eum. Iesus autem deorsum inclinatus digito scribebat in terra. Ut autem persistebant interrogantes eum, erexit se et dixit eis: Qui sine peccato est vestrum, primus mittat lapidem in eam. et iterum deorsum inclinatus scribebat in terra Illi autem audientes exhibant unus post unum, incipientes a senioribus, et relictus est Iesus et mulier in medio stans. Respexit autem Iesus et dixit ei, mulier, ubi sunt? nemo te condemnavit? Illa autem dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Iesus: Neque ego te condemno; vade, et ab hoc nunc non amplius pecca.

Iterum igitur illis Iesus locutus est dicens: Ego sum lux mundi; qui sequitur me non ambulabit in tenebris, sed habebit lucem vitae. Dixerunt ergo ei Phariseae, tu de teipso testificaris, testimonium tuum non est verum. Respondit Iesus et dixit eis: Etiam si ego testimonium perhibeo de me ipso, verum est testimonium meum, quia scio unde veni et quo vado; vos autem non scitis unde venio aut quo vado. Vos secundum carnem iudicatis, ego non iudico quemquam. Et si iudico autem ego, iudicium meum verum est, quia solus non sum, sed ego et qui misit me Pater. Atque in lege vestra scriptum est quod duorum

hominum testimonium verum est. Ego sum qui testimonium perhibet de meipso, et testimonium perhibet de me pater qui misit me. Dicebant ergo ei: Ubi est pater tuus? Respondit Iesus: Neque me scitis neque patrem meum; si me sciretis, et patrem meum sciretis utique. Haec verba locutus est Iesus in gazophylacio, docens in templo, et nemo cepit eum, quia nondum venerat hora eius.

Dixit ergo iterum illis Iesus: Ego vado et quaeretis me, et in peccato vestro moriemini; ubi ego vado, vos non potestis venire. Dicebant igitur Iudaei: Num occidet se ipsum, quia dicit: Quo ego vado, vos non potestis venire? Et dixit eis: Vos ex inferioribus estis, ego ex superioribus sum; vos ex hoc mundo estis, ego non sum ex hoc mundo. Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris; si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris. Dicebant ergo ei: Tu quis es? Et dixit eis Iesus: Principium quod et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui et iudicare, sed qui misit me verus est, et ego quae audivi ab eo haec dico in mundum. Non cognoverunt quod patrem illis diceret. Dixit ergo illis Iesus: Quando exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et a meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater meus, haec loquor. Et qui misit me mecum est; non reliquit me solum pater, quia ego ea quae placent ei facio semper. His haec loquente multi crediderunt in eum.

Dicebat ergo Iesus ad Iudaeos qui crediderant ei: Si vos manseritis in verbo meo, vere discipuli mei estis. Et cognoscetis

veritatem, et veritas liberabit vos. Responderunt ei: Semen Abrahae sumus et nulli servivimus umquam; quomodo tu dicis quod liberi fietis? Respondit illis Iesus: Amen, amen dico vobis, omnis qui facit peccatum servus est peccati. Servus autem non manet in domo in aevum, filius manet in aevum. Si igitur Filius vos liberaverit, vere liberi eritis. Scio quod semen Abrahae estis, sed quaeritis me occidere, quia verbum meum non capit in vobis. Ego quod vidi apud patrem meum loquor, et vos ergo quod vidistis apud patrem vestrum facitis. Responderunt et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Iesus: Si filii Abrahae eratis, opera Abrahae faciebatis. Nunc autem quaeritis me occidere, hominem qui veritatem vobis locutus sum, quam audiavi a Deo; hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt ergo ei: Nos ex fornicatione non nati sumus; unum patrem habemus, Deum. Dixit ergo illis Iesus: Si Deus pater vester erat, amabatis utique me; ego enim ex Deo exivi et venio. Neque enim a meipso veni, sed ille me misit. Cur sermonem meum non cognoscitis? Quia non potestis audire verbum meum. Vos ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit, quia non est veritas in eo. Quando loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est et pater eius. Ego autem, quia veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguit me de peccato? Si autem veritatem dico, cur vos non creditis mihi? Qui est ex Deo verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu et daemonium habes? Respondit Iesus: Ego daemonium non habeo, sed honoro

Patrem meum, et vos me dishonoratis. Ego autem non quaero gloriam meam; est qui quaerit et iudicat. Amen amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum. Dixerunt ergo ei Iudaei: Nunc cognovimus quod daemonium habes. Abraham mortuus est et prophetae, et tu dicis: Si quis verbum meum servaverit, non gustabit mortem in aeternum? Num tu maior es patre nostro Abraham, qui mortuus est? Et prophetae mortui sunt. Quem te ipsum facis? Respondit Iesus: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est; est pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est, Et non cognovistis eum, ego autem scio eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis mendax, sed scio eum et verbum eius servo. Abraham pater vester exsultavit ut videret diem meum, et vidit et gavisus est. Dixerunt ergo Iudaei ad eum: Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti? Dixit eis Iesus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Iesus autem occultatus est, et exivit e templo transgressus per medium eorum, et praeteribat sic.

9

Et transiens vidit hominem caecum a nativitate. Et interrogaverunt eum discipuli eius dicentes: Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes eius, ut caecus nasceretur? Respondit Iesus: Neque hic peccavit neque parentes eius, sed ut manifestentur opera Dei in eo. Me necesse est operari opera eius

qui misit me, donec dies est; venit nox quando nemo potest operari. Quando in mundo sum, lux mundi sum. Haec cum dixisset, sput in terram et fecit lutum ex sputo, et inunxit lutum super oculos caeci. Et dixit ei: Vade, lava in piscinam Siloam, quod interpretatur Missus. Abiit ergo et lavit, et venit videns.

Itaque vicini et qui eum antea videbant, quia caecus erat, dicebant: Nonne hic est qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant hunc esse, alii autem similem ei esse. Ille dicebat se esse. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt oculi tui? Respondit ille et dixit: Homo vocatus Iesus lutum fecit et unxit meos oculos et dixit mihi: Vade in piscinam Siloam et lava. Abiens autem et lavatus vidi. dixi ergo ei, Ubi est ille? Dicit, Non scio.

Ducunt eum ad Phariseos, qui aliquando caecus erat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit Iesus et aperuit eius oculos. Iterum igitur rogabant eum et Pharisei quomodo recepit visum. Ille autem dixit eis: Lutum posuit super oculos meos, et lavi, et video. Dicebant ergo quidam ex Phariseis: Hic homo non est a Deo, quia sabbatum non servat. Alii dicebant: Quomodo potest homo peccator talia signa facere? Et schisma erat in eis. Dicunt caeco iterum: Tu quid dicis de illo, quia aperuit tuos oculos? Ille autem dixit: Propheta est. Non crediderunt ergo Iudaei de eo quod caecus erat et visum receperat, donec vocaverunt parentes eius qui visum receperat. Et interrogaverunt eos dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia caecus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt autem eis parentes eius et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster et quia caecus

natus est, Quomodo autem nunc videat non scimus, aut quis aperuerit eius oculos nos non scimus; ipse aetatem habet, ipsum interrogate, ipse de se ipso loquetur. Haec dixerunt parentes eius, quia timebant Iudaeos; iam enim convenerant Iudaei ut, si quis eum confiteretur Christum, extra synagogam fieret. Propter hoc parentes eius dixerunt: Aetatem habet; ipsum interrogate. Vocaverunt ergo ex secundo hominem qui erat caecus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo; nos scimus quia homo hic peccator est. Respondit ergo ille et dixit: Si peccator est, non scio; unum scio, quia caecus cum essem, nunc video. Dixi autem ei iterum: Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tuos oculos? Respondit eis: Dixi vobis iam, et non audivistis. Quid iterum vultis audire? Num et vos vultis eius discipuli fieri? Convitiis eum affecerunt et dixerunt: Tu discipulus illius es, nos autem Moysis discipuli sumus. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus; hunc autem non scimus unde est. Respondit homo et dixit eis: In hoc enim mirabile est, quia vos non scitis unde est, et aperuit oculos meos. Scimus autem quod peccatorum Deus non audit, sed si quis deum colens sit et voluntatem eius faciat, hunc audit. Ex aevo non auditum est quod quis aperuerit oculos caeci nati. Si non erat hic a Deo, non poterat facere quicquam. Responderunt et dixerunt ei: In peccatis tu natus es totus, et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. Audivit Iesus quod eiecerunt eum foras, et inveniens eum dixit ei: Tu credis in Filium Dei? Respondit ille et dixit: Et quis est, Domine, ut credam in eum? Dixit autem ei Iesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum ille est. Ille autem dixit, Credo, Domine, et adoravit eum. Et dixit Iesus: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, et qui

vident caeci fiant. Et audierunt ex Phariseis haec qui erant cum eo, et dixerunt ei: Num et nos caeci sumus? Dixit eis Iesus: Si caeci essetis, non utique haberetis peccatum; nunc autem dicitis quia videmus, ergo peccatum vestrum manet.

10

Amen amen dico vobis, qui non intrat per portam in aream ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. Qui autem intrat per portam pastor ovium est. Huic ianitor aperit, et oves vocem eius audiunt, et proprias oves nominatim vocat et educit eas. et quando proprias oves eiecerit, ante eas vadit, et oves eum sequuntur, quia sciunt vocem eius Alieno autem non sequuntur, sed fugient ab eo, quia non sciunt alienorum vocem. Hanc parabolam dixit eis Iesus, illi autem non cognoverunt quae essent ea quae loquebatur eis. Dixit ergo iterum eis Iesus: Amen, amen dico vobis quia ego sum ostium ovium. Omnes quicumque venerunt ante me fures sunt et latrones, sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium; per me si quis intraverit, salvabitur, et intrabit et exibat, et pascua inveniet. Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat; ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant. Ego sum pastor bonus. Pastor bonus animam suam ponit pro ovibus. Mercenarius autem, qui non est pastor, cuius non sunt oves propriae, videt lupum venientem et relinquit oves et fugit, et lupus rapit eas et dispergit oves. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est et non curat de ovibus. Ego sum pastor bonus, et cognosco mea et cognoscor a

meis. Sicut me cognoscit pater et ego cognosco patrem, et animam meam pono pro ovibus. Et alias oves habeo, quae non sunt ex aula hac, et illas me oportet adducere, et vocem meam audient, et fiet unum ovile, unus pastor. Propter hoc Pater me amat, quia ego pono animam meam, ut iterum capiam eam. Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a meipso; potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum accipiendi eam; hoc mandatum accepi a patre meo. Divisio igitur iterum facta est in Iudaeis propter verba haec. Dicebant autem multi ex eis: Daemonium habet et insanit; quid eum auditis? Alii dicebant, haec verba non sunt daemonium habentis. Num daemonium potest caecorum oculos aperire?

Facta sunt autem encaenia in Hierosolymis, et hiems erat Et ambulabat Iesus in templo in portico Salomonis. Circumdederunt igitur eum Iudaei et dicebant ei: Usque quo animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit illis Iesus: Dixi vobis, et non creditis; opera quae ego facio in nomine patris mei, haec testificantur de me. Sed vos non creditis, non enim estis ex ovibus meis, sicut dixi vobis. Oves meae vocem meam audiunt, et ego cognosco eas, et sequuntur me. Et ego vitam aeternam do eis, et non pereant in aeternum, et non rapiet quis ea ex manu mea. Pater meus, qui dedit mihi, maior omnibus est, et nemo potest rapere ex manu patris mei. ego et pater unum sumus Tulerunt igitur iterum lapides Iudaei, ut eum lapidarent. Respondit eis Iesus: Multa bona opera monstravi vobis ex Patre meo; propter quod eorum opus lapidatis me? Responderunt ei Iudaei dicentes: De bono opere

non lapidamus te, sed de blasphemia, et quia tu homo cum sis facis te ipsum Deum. Respondit eis Iesus: Nonne scriptum est in lege vestra, Ego dixi, dii estis? Si illos dixit deos ad quos verbum Dei factum est, et non potest solvi scriptura, Quem Pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis quod blasphemat, quia dixi: Filius Dei sum? Si non facio opera patris mei, nolite credere mihi, Si autem facio, etsi mihi non credatis, operibus credite, ut cognoscatis et credatis quia in me Pater et ego in eo. Quaerebant igitur iterum eumprehendere, et exivit ex manu eorum.

Et abiit iterum trans Iordanem in locum ubi erat Ioannes primum baptizans, et mansit ibi. Et multi venerunt ad eum et dicebant: Ioannes quidem signum nullum fecit, omnia autem quaecumque dixit Ioannes de hoc vera erant. et multi ibi in eum crediderunt

11

Erat autem quidam infirmus, Lazarus a Bethania, ex villa Mariae et Marthae sororis eius. Erat autem Maria, quae unxit Dominum unguento et tersit pedes eius capillis suis, cuius frater Lazarus aegrotabat. Miserunt igitur sorores ad eum dicentes: Domine, ecce quem amas aegrotat. Audiens autem Iesus dixit: Haec infirmitas non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam. Amabat autem Iesus Martham et sororem eius et Lazarum. Ut igitur audivit quod aegrotat, tunc

quidem mansit in loco quo erat duos dies, Deinde post hoc dicit discipulis: Ducamus in Iudaeam iterum. Dicunt ei discipuli: Rabbi, nunc quaerebant te lapidare Iudaei, et iterum vadis illuc? Respondit Iesus: Nonne duodecim sunt horae diei? Si quis ambulat in die, non offendit, quia lucem mundi huius videt. Si autem quis ambulat in nocte, offendit, quia lux non est in eo. Haec dixit, et post hoc dicit eis: Lazarus amicus noster obdormivit, sed vado ut eum expergeficiam. Dixerunt ergo discipuli eius: Domine, si dormivit, salvabitur. Dixerat autem Iesus de morte eius; illi autem existimaverant quod de quiete somni diceret. Tunc ergo dixit eis Iesus libere: Lazarus mortuus est. et gaudeo propter vos, ut credatis, quia non eram ibi, sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, condiscipulis: Eamus et nos, ut moriamur cum eo.

Veniens igitur Iesus invenit eum quattuor iam dies in sepulcro habentem. erat autem Bethania prope Hierosolyma quasi stadiis quindecim Et multi ex Iudaeis venerant ad Martham et Mariam ut consolarentur eas de fratre earum. Illa igitur Martha, ut audivit quia Iesus venit, occurrit ei; Maria autem in domo sedebat. Dixit ergo Martha ad Iesum: Domine, si hic fuisses, frater meus non mortuus esset. Sed et nunc scio quia quaecumque petieris a Deo, dabit tibi Deus. Dicit ei Iesus: Resurget frater tuus. Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione, in ultimo die. Dixit ei Iesus: Ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me, etiam si moriatur, vivet, et omnis qui vivit et credit in me non morietur in aeternum. Credis hoc? Dicit ei: Sic, Domine, ego credidi quia tu es Christus, filius Dei, qui in

mundum venis. Et haec dicens abiit et vocavit Mariam sororem eius clam dicens: Magister adest et vocat te. Illa ut audivit, surgit celeriter et venit ad eum. Nondum autem venerat Jesus in villam, sed erat in loco ubi occurrit ei Martha. Iudaei igitur qui cum ea in domo erant eamque consolabantur, cum vidissent Mariam celeriter surrexisse et exisse, secuti sunt eam, dicentes eam ire ad sepulcrum ut ibi fleret. Maria igitur ut venit ubi erat Jesus, videns eum cecidit ad pedes eius dicens ei, Domine, si fuisses hic, non mortuus esset frater meus. Jesus igitur ut vidit eam flentem et eos qui convenerant cum ea Iudaeos flentes, fremuit spiritu et turbavit seipsum, Et dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei: Domine, veni et vide. Lacrimavit Iesus. Dicebant igitur Iudaei: Ecce quomodo amabat eum! Quidam autem ex eis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos caeci, facere ut et hic non moreretur? Jesus igitur, iterum fremens in se ipso, venit ad monumentum; erat autem spelunca, et lapis iacebat super eo. Dicit Jesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror mortui: Domine, iam foetet; quartus enim dies est. Dicit ei Iesus, Nonne dixi tibi quod si credideris, videbis gloriam Dei? Sustulerunt igitur lapidem ubi erat mortuus iacens. Iesus autem sustulit oculos sursum et dixit: Pater, gratias ago tibi quia audivisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter turbam circumstantem dixi, ut credant quia tu me misisti. Et haec dicens, voce magna clamavit: Lazare, veni foras. Et exivit qui mortuus erat, ligatus pedes et manus fasciis, et facies eius sudario circumligata erat. Dicit eis Iesus: Solvite eum et sinite abire.

Multi ergo ex Iudaeis, qui venerunt ad Mariam et contemplati sunt quae fecit Iesus, crediderunt in eum. Quidam autem ex eis abierunt ad Phariseos et dixerunt eis quae fecit Iesus. Congregaverunt igitur pontifices et Phariseae concilium et dicebant: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si eum sic dimittimus, omnes in eum credent, et venient Romani et tollent et locum nostrum et gentem nostram. Unus autem quidam ex eis, Caiaphas, pontifex maximus qui erat illius anni, dixit eis: Vos nihil scitis, Nec rationem habetis quod expedit nobis ut unus homo moriatur pro populo, et non tota gens pereat. Hoc autem a se ipso non dixit, sed pontifex maximus cum esset illius anni, prophetavit quod Iesus moriturus esset pro natione, Et non pro natione solum, sed ut et filios Dei dispersos congreget in unum. Ab illa igitur die consilium ceperunt ut eum interficerent. Iesus igitur non amplius palam ambulabat apud Iudaeos, sed abiit inde in regionem prope desertum, in civitatem quae Ephraim dicitur, et ibi morabatur cum discipulis suis. erat autem prope pascha Iudaeorum, et ascenderunt multi in Hierosolyma ex regione ante pascha, ut purificarent se ipsos. Quaerebant igitur Iesum et dicebant inter se in templo stantes: Quid videtur vobis? Num non veniet ad festum? Dederant autem et summi sacerdotes et Phariseae mandatum, ut si quis sciret ubi esset, indicaret, ut caperent eum.

12

Igitur Iesus ante sex dies paschae venit in Bethaniam, ubi erat

Lazarus mortuus, quem suscitavit ex mortuis. Fecerunt igitur ei cenam ibi, et Martha ministrabat; Lazarus autem unus erat ex recumbentibus cum eo. Maria igitur, accipiens libram unguenti nardi pisticæ pretiosæ, unxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius; domus autem impleta est ex odore unguenti. Dicit ergo unus ex discipulis eius, Iudas Simonis Iscariotes, qui erat traditurus eum, Cur hoc unguentum non venditum est trecentis denariis et datum pauperibus? Dixit autem hoc non quia de pauperibus curæ erat ei, sed quia fur erat, et loculos habebat et ea quæ mittebantur portabat. Dixit ergo Iesus: Dimitte eam; in diem sepulturae meae servavit illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum, me autem non semper habetis. Cognovit ergo turba multa ex Iudæis quia ibi est, et venerunt non propter Iesum solum, sed ut etiam Lazarum viderent quem suscitavit ex mortuis. Consilium autem ceperunt summi sacerdotes ut etiam Lazarum occiderent, Quod multi per eum ibant ex Iudæis et credebant in Iesum.

Die crastino turba multa, quæ venerat ad festum, audientes quod venit Iesus Hierosolymam, Ceperunt ramos palmarum et exierunt in occursum ei, et clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, rex Israel. Inveniens autem Iesus onarium, sedit super illud, sicut est scriptum, Noli timere, filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asini.

Haec autem non cognoverunt discipuli eius primum, sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quod haec erant de eo scripta, et haec fecerunt ei. Testificabatur ergo turba quæ cum

eo erat quando Lazarum ex monumento vocavit et eum ex mortuis suscitavit. Propter hoc turba ei occurrit, quia audiverunt eum hoc signum fecisse. Pharisei igitur dixerunt ad seipsos: Videtis quia nihil proficitis? Ecce mundus post eum abiit.

Erant autem quidam Graeci ex ascendentibus ut adorarent in festo. Hi ergo accesserunt Philippum illum ex Bethsaida Galilaeae, et rogabant eum dicentes: Domine, volumus Iesum videre. Venit Philippus et dicit Andreae, et iterum Andreas et Philippus dicunt Iesu. Iesus autem respondit eis dicens: Venit hora ut glorificetur Filius hominis. Amen amen dico vobis: nisi granum tritici cadens in terram moriatur, ipsum solum manet; si autem moriatur, multum fructum fert. Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodiet eam. Si quis mihi servit, me sequatur, et ubi ego sum, illic et servus meus erit, et si quis mihi servit, honorabit eum Pater. Nunc anima mea turbata est, et quid dicam? Pater, conserva me ex hora hac; sed propter hoc veni in horam hanc. Pater, glorifica nomen tuum. Venit ergo vox e caelo: Et glorificavi et iterum glorificabo. Turba igitur stans et audiens dicebat tonitrum factum esse; alii dicebant nuntium ei locutum esse. Respondit Iesus et dixit: Non per me haec vox facta est, sed per vos. Nunc iudicium est mundi huius, nunc princeps mundi huius eicietur foras. Et ego, si exaltatus fuero ex terra, omnes traham ad meipsum. Hoc autem dicebat, significans qua morte erat moriturus. Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege quia Christus manet in aevum, et quomodo tu dicis necesse esse

exaltari Filium hominis? Quis est hic Filius hominis? Dixit ergo eis Iesus: Adhuc parvum tempus lux vobiscum est; ambulate dum lucem habetis, ut non tenebrae vos comprehendant, et qui ambulat in tenebris non scit quo vadit. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis fiatis. Haec locutus est Iesus, et abiens absconditus est ab eis.

Cum tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum. ut sermo Isaiae prophetae impleatur quem dixit: Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est? Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Isaias. Excaecavit eorum oculos et induravit eorum cor, ut non videant oculis et intellegant corde et convertantur, et sanabo eos.

Haec dixit Isaias quando vidit gloriam eius et locutus est de eo. Nihilominus tamen et ex principibus multi crediderunt in eum, sed propter Phariseos non confitebantur, ne e congregatione eicerentur. Amaverunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei.

Iesus autem clamavit et dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me. Et qui videt me, videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni, ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat. Et si quis verba mea audiat et non credat, ego non iudico eum; non enim veni ut iudicem mundum, sed ut salvem mundum. Qui me reicit et verba mea non accipit, habet qui eum iudicet; verbum quod locutus sum, illud iudicabit eum in die ultimo. Quia ego ex meipso non locutus sum, sed pater qui

me misit ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar. Et scio quod mandatum eius vita aeterna est. Quae ergo loquor ego, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

13

Ante autem festum paschae, sciens Iesus quia venerat hora eius ut transiret ex hoc mundo ad Patrem, cum amavisset suos qui erant in mundo, in finem amavit eos. Et cena facta, cum diabolus iam misisset in cor Iudae Simonis Iscariotae ut eum traderet, Sciens Iesus quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit et ad Deum vadit, Surgit e cena et ponit vestimenta, et linteo accepto cinxit se ipsum. Deinde iacit aquam in pelvim, et coepit lavare pedes discipulorum et extergere linteo quo erat praecinctus. Venit ergo ad Simonem Petrum, et dicit ei ille: Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Iesus et dixit ei: Quod ego facio, tu non scis nunc, scies autem post haec. Dicit ei Petrus: Non laves pedes meos in aeternum. Respondit ei Iesus: Si non lavero te, non habes partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Domine, non pedes meos solum, sed et manus et caput. Dicit ei Iesus: Qui lotus est non necessitatem habet nisi pedes lavare, sed est purus totus; et vos puri estis, sed non omnes. Sciebat enim eum qui tradebat eum; propter hoc dixit: Non omnes puri estis.

Quando igitur lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua, recumbens iterum dixit eis: Scitis quid fecerim vobis? Vos

vocatis me Magister et Dominus, et bene dicitis; sum enim. Si igitur ego lavi vestros pedes, Dominus et Magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut, sicut ego feci vobis, et vos faciatis. Amen amen dico vobis, non est servus maior domino suo, neque apostolus maior eo qui misit eum. Si haec scitis, beati estis si ea faciatis. Non de omnibus vestrum dico; ego scio quos elegi, sed ut Scriptura impleatur: Qui manducat mecum panem, levavit contra me calcaneum suum. Ab hoc tempore dico vobis antequam fiat, ut quando fiat credatis quia ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit si quem misero, me accipit; qui autem me accipit, accipit eum qui misit me.

Haec cum dixisset Iesus, turbatus est spiritu, et testificatus est ac dixit: Amen, amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. Videbant igitur alii in alios discipuli, dubitantes de quo dicit. Erat autem unus ex discipulis eius recumbens in sinu Iesu, quem amabat Iesus. inclinatur igitur ei Simon Petrus ut inquireret quis utique esset de quo dicit. Ille autem super pectus Iesu recumbens dicit ei: Domine, quis est? Respondet Iesus: Ille est cui ego intincto pane dabo. Et intincto pane dat Judae Simonis Iscariotae. Et post buccellam tunc intravit in illum Satan. Dicit ergo ei Iesus: Quod facis, fac celerius. Hoc autem nemo recumbentium cognovit ad quid ei dixit Quidam enim putabant, quoniam arcam habebat Iudas, Iesum ei dicere, Eme quae necessaria sunt nobis ad festum, aut pauperibus ut aliquid daret. Accepto igitur buccella, ille statim exiit; erat autem nox.

Quando igitur exivit, dicit Iesus: Nunc glorificatus est Filius hominis, et Deus glorificatus est in eo. Si Deus glorificatus est in eo, et Deus glorificabit eum in seipso, et statim glorificabit eum. Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. quaeritis me, et sicut dixi Iudaeis quod quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis, ut ametis alter alterum, sicut amavi vos, ut et vos ametis alter alterum. In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si amorem habetis inter vos. Dicit ei Simon Petrus: Domine, quo vadis? Respondit ei Iesus: Quo ego vado, non potes me nunc sequi; posterius autem sequeris me. Dicit ei Petrus: Domine, cur non possum te sequi modo? Animam meam pro te ponam. Respondit ei Iesus: Animam tuam pro me pones? Amen amen dico tibi, non cantabit gallus donec negaveris me ter.

14

Non turbetur cor vestrum; creditis in Deum, et in me creditis. In domo patris mei mansiones multae sunt; si autem non, dixissem vobis. Eo parare locum vobis. Et si eo et praeparo vobis locum, iterum venio et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis. Et quo ego vado scitis, et viam scitis. Dicit ei Thomas: Domine, non scimus quo vadis, et quomodo possumus viam scire? Dicit ei Iesus: Ego sum via et veritas et vita; nemo venit ad Patrem nisi per me. Si me cognovissetis, patrem quoque meum cognovissetis. Iam autem cognoscitis eum et vidistis eum. Dicit ei Philippus: Domine, monstra nobis patrem, et sufficit nobis. Dicit

ei Iesus: Tantum tempus vobiscum sum, et non cognovisti me, Philippe? Qui vidit me, vidit patrem; et quomodo tu dicis: Ostende nobis patrem? Non credis quia ego in patre et pater in me est? Verba quae ego loquor vobis, a meipso non loquor; pater autem qui in me manet ipse facit opera. Credite mihi quia ego in patre et pater in me, si autem non, propter opera ipsa credite mihi. Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera quae ego facio et ille faciet, et maiora horum faciet, quia ego ad Patrem meum vado. Et quidquid petieritis in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis in nomine meo, ego faciam.

Si me amatis, mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum. Spiritum veritatis, quem mundus accipere non potest, quia non videt eum neque cognoscit eum; vos autem cognoscitis eum, quia apud vos manet et in vobis erit. Non relinquam vos orphanos; venio ad vos. Adhuc parum et mundus me non amplius videt, vos autem videtis me, quia ego vivo et vos vivetis. In illa die cognoscetis vos quia ego in patre meo sum, et vos in me estis, et ego in vobis sum. Qui habet mandata mea et servat ea, ille est qui amat me; qui autem amat me, amabitur a patre meo, et ego amabo eum et manifestabo ei meipsum. Dicit ei Iudas, non Iscariotes, Domine, et quid factum est ut nobis sis manifestaturus teipsum et non mundo? Respondit Iesus et dixit ei: Si quis amat me, verbum meum servabit, et Pater meus amabit eum, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Qui non amat me verba mea non servat, et verbum

quod auditis non est meum, sed Patris qui misit me.

Haec locutus sum vobis apud vos manens. Paracletus autem, Spiritus Sanctus quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et commemorabit vobis omnia quae dixi vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; non sicut mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neque timeat. Audivistis quia ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si amabatis me, gavisii essetis quia dixi: eo ad patrem, quia pater meus maior me est. Et nunc dixi vobis priusquam fiat, ut quando fiat, credatis. Non iam multa loquar vobiscum, venit enim mundi princeps, et in me non habet quidquam, Sed ut cognoscat mundus quia amo patrem, et sicut mandavit mihi pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

15

Ego sum vitis vera, et pater meus agricola est. Omnem ramum in me non ferentem fructum tollit, et omnem ferentem fructum purgat ut fructum plenorem ferat. Iam vos puri estis propter verbum quod locutus sum vobis. Manete in me, et ego in vobis. Sicut ramus non potest fructum ferre ex se ipso, si non maneat in vite, sic neque vos, si non in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil facere potestis. Si quis non manserit in me, iactatus est foras sicut ramus et arefactus est, et colligunt ea et in ignem mittunt, et ardet. Si manseritis in me et verba mea in

vobis manserint, quodcumque volueritis petite, et fiet vobis. In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum multum feratis, et fieritis mihi discipuli. Sicut amavit me Pater, et ego amavi vos: manete in amore meo. Si mandata mea servaveritis, manebitis in amore meo, sicut ego mandata Patris mei servavi et maneo in amore eius. Haec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis maneat et gaudium vestrum impleatur. Hoc est mandatum meum, ut diligatis invicem sicut dilexi vos. Maiorem hac amore nemo habet, ut quis animam suam ponat pro amicis suis. Vos amici mei estis, si facitis quaecumque ego impero vobis. Non iam vos dico servos, quia servus non scit quid facit eius dominus; vos autem dixi amicos, quia omnia quae audivi a patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis et fructum feratis, et fructus vester maneat, ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo, det vobis. Haec mando vobis, ut ametis invicem.

Si mundus vos odit, scitis quia me primum vobis odivit. Si ex mundo essetis, mundus utique proprium amaret; quia autem ex mundo non estis, sed ego elegi vos ex mundo, propter hoc odit vos mundus. Memorare verbi quod ego dixi vobis: non est servus maior domino suo. Si me persecuti sunt, et vos persequentur; si verbum meum servaverunt, et vestrum servabunt. Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, quia non sciunt eum qui misit me. Si non venissem et locutus essem illis, peccatum non habuissent; nunc autem praetextum non habent de peccato suo. qui me odit et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis quae nemo alius fecit, peccatum non

habuissent; nunc autem et viderunt et oderunt et me et patrem meum. Sed ut impleatur verbum quod scriptum est in lege eorum: Oderunt me gratis. Quando autem venerit ille Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritus veritatis, qui a Patre procedit, ille testabitur de me. Et vos autem testificamini, quia ab initio mecum estis.

16

Haec locutus sum vobis, ut non scandalizati sitis. Extorres vos facient, sed venit hora ut omnis qui vos occiderit opinetur se cultum Deo offerre. Et haec facient, quia non cognoverunt Patrem neque me. Sed haec locutus sum vobis, ut quando venerit hora, memineritis eorum, quia ego dixi vobis. Haec autem vobis ex principio non dixi, quia cum vobis eram. Nunc autem vado ad eum qui misit me, et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia haec locutus sum vobis, dolor implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego abeam. Si enim ego non abeam, Paracletus non veniet ad vos; si autem eam, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato et de iustitia et de iudicio. de peccato quidem, quia non credunt in me, De iustitia autem, quia ad patrem meum vado et non amplius me videtis, De iudicio autem, quia princeps mundi huius iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis ea portare modo. Quando autem venerit ille, Spiritus veritatis, ducet vos in omnem veritatem; non enim loquetur ex se ipso, sed quaecumque audiet loquetur,

et ventura annuntiabit vobis. Ille me glorificabit, quia ex meo accipiet et annuntiabit vobis. Omnia quae habet Pater mea sunt; propter hoc dixi quod de meo accipiet et annuntiabit vobis. Modicum et non videtis me, et iterum modicum et videbitis me, quia ego vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad invicem: Quid est hoc quod dicit nobis, Modicum et non videtis me, et iterum modicum et videbitis me, et Quia ego vado ad Patrem? Dicebant ergo: Hoc quid est quod dicit, parvum? Non scimus quid loquatur. Cognovit ergo Jesus quod eum interrogare vellent, et dixit eis: De hoc inter vos quaeritis, quod dixi: Modicum, et non videtis me, et iterum modicum, et videbitis me? Amen amen dico vobis quia plorabitis et lamentabimini vos, mundus autem gaudebit; vos autem contristabimini, sed tristitia vestra in gaudium vertetur. Mulier, quando parit, dolorem habet, quia venit hora eius; quando autem genuerit puerum, non amplius meminit afflictionis propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur dolorem quidem nunc habetis; iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollit a vobis. Et in illa die me non rogabitis nihil; amen amen dico vobis, quia quaecumque petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque nunc nihil petivistis in nomine meo; petite et accipietis, ut gaudium vestrum sit completum. Haec in parabolis locutus sum vobis, sed venit hora quando non amplius in parabolis loquar vobis, sed aperte de Patre annuntiabo vobis. In illa die in nomine meo petitis, et non dico vobis quod ego rogabo patrem de vobis. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amavistis et credidistis quia ego a Deo exivi. Exivi a Patre et veni in mundum; iterum

relinquo mundum et vado ad Patrem. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc cum libertate loqueris, et parabolam nullam dicis. Nunc scimus quod omnia scis neque opus habes ut quis te interroget. In hoc credimus quod a Deo existi. Respondit eis Iesus: Modo creditis? Ecce venit hora, et nunc venit, ut dispergamini unusquisque in propria et me solum relinquantis, et non sum solus, quia pater mecum est. Haec locutus sum vobis ut in me pacem habeatis. In mundo tribulationem habebitis, sed confidite: ego vici mundum.

17

Haec locutus est Iesus, et levavit oculos suos in caelum et dixit: Pater, venit hora; glorifica Filium tuum, ut et Filius tuus glorificet te. Sicut dedisti ei auctoritatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei dabit eis vitam aeternam. Haec autem est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum Deum et quem misisti Iesum Christum. Ego te glorificavi super terram, opus perfecti quod dedisti mihi ut facerem. Et nunc glorifica me tu, pater, apud teipsum gloria quam habebam antequam mundus esset apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi ex mundo. Tibi erant et mihi eos dedisti, et verbum tuum servaverunt. Nunc cognoverunt quia omnia quaecumque dedisti mihi a te sunt. Quia verba quae dedisti mihi dedi eis, et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti. Ego de illis rogo, non de mundo rogo, sed de his quos dedisti mihi, quia tui sunt. et omnia mea tua sunt et tua

mea, et glorificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo quod dedisti mihi, ut sint unum sicut nos. Quando eram cum eis in mundo, ego custodiebam eos in nomine tuo; quos dedisti mihi custodiri, et nemo ex eis periit nisi filius perditionis, ut scriptura impleretur. Nunc autem ad te venio, et haec loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in ipsis. Ego dedi illis verbum tuum, et mundus odivit eos, quia non sunt ex mundo, sicut ego non sum ex mundo. Non rogo ut tollas eos e mundo, sed ut serves eos a malo. Ex mundo non sunt, sicut ego ex mundo non sum. Sanctifica eos in veritate tua; verbum tuum veritas est. Sicut me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut et ipsi sint sanctificati in veritate. Non de his autem rogo solum, sed etiam de credentibus per verbum eorum in me, ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint, ut mundus credat quod tu me misisti. Et ego gloriam, quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum sicut nos unum sumus. Ego in eis et tu in me, ut sint perfecti in unum, et ut cognoscat mundus quod tu me misisti et amavisti eos sicut me amavisti. Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint mecum, ut videant gloriam meam quam dedisti mihi, quia amavisti me ante foundationem mundi. Pater iuste, et mundus te non cognovit, ego autem te cognovi, et isti cognoverunt quod tu me misisti. Et notum feci illis nomen tuum et notum faciam, ut amor quo amavisti me in illis sit, et ego in illis.

18

Haec cum dixisset Iesus, exiit cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem intravit ipse et discipuli eius. Sciebat autem et Iudas, qui tradebat eum, locum illum, quia saepe congregatus erat Iesus illic cum discipulis suis. Iudas igitur accepta cohorte et a principibus sacerdotum et Pharisaeis ministris venit illuc cum facibus et lampadibus et armis. Iesus igitur sciens omnia venientia super eum, egressus dixit eis: Quem quaeritis? Responderunt ei, Iesum Nazaraenum. Dicit eis Iesus, Ego sum. Stabat autem et Iudas, qui tradebat eum, cum eis. Cum igitur dixit eis Ego sum, abierunt retro et ceciderunt humi. Iterum igitur eos interrogavit: Quem quaeritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Respondit Iesus: Dixi vobis quia ego sum. Si ergo me quaeritis, sinite hos abire. Ut impleatur verbum quod dixit: Quos dedisti mihi, non perdiidi ex eis quemquam. Simon igitur Petrus, habens machaeram, traxit eam et percussit summi sacerdotis servum et amputavit eius auriculam dextram; erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Iesus Petro: Mitte gladium in vaginam; poculum quod dedit mihi Pater, nonne bibam illud?

Cohors igitur et tribunus et ministri Iudaeorum comprehenderunt Iesum et ligaverunt eum Et duxerunt eum ad Annam primum, erat enim socer Caiphae, qui erat pontifex maximus anni illius. Erat autem Caiaphas ille qui consiliatus erat Iudaeis quod expedit unum hominem perire pro populo.

Sequebatur autem Iesum Simon Petrus et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus summo sacerdoti, et intravit cum Iesu in atrium summi sacerdotis. Petrus autem stabat ad portam foris. Exivit ergo discipulus ille alius, qui erat notus summo sacerdoti, et dixit ianitricae, et introduxit Petrum. Dicit ergo ancilla ianitor Petro: Nonne et tu ex discipulis es hominis huius? Dicit ille: Non sum. Stabant autem servi et ministri, qui carbonariam fecerant, quia frigus erat, et se calefaciebant; erat autem cum eis Petrus stans et se calefaciens. Summus igitur sacerdos interrogavit Iesum de discipulis eius et de doctrina eius. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mundo; ego semper docui in congregatione et in templo, ubi semper Iudaei conveniunt, et in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audiverunt quid locutus sim illis; ecce hi sciunt quae ego dixi. Haec autem eo dicente, unus ex ministris adstans dedit ictum Iesu, dicens: Sic respondes summo sacerdoti? Respondit ei Iesus: Si male locutus sum, testimonium perhibeto de malo; si autem bene, quid me caedis? Annas eum vinctum ad Caiaphan summum sacerdotem misit. Erat autem Simon Petrus stans et se calefaciens. Dixerunt ergo ei: Nonne et tu ex discipulis eius es? Negavit igitur ille et dixit: Non sum. Dicit unus ex servis summi sacerdotis, cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum igitur Petrus negavit, et statim gallus cantavit.

Ducunt igitur Iesum a Caiaphas in praetorium. Erat autem mane, et ipsi non intraverunt in praetorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent pascha. Exivit igitur

Pilatus ad eos et dixit, Quam accusationem fertis contra hominem hunc? Responderunt et dixerunt ei: Si non erat hic malefactor, non utique tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus, accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudaei, nobis non licet interficere quemquam. ut sermo Iesu impleretur quem dixit significans qua morte esset moriturus Intravit ergo in praetorium iterum Pilatus et vocavit Iesum, et dixit ei: Tu es rex Iudaeorum? Respondit ei Iesus: Ex te ipso tu hoc dicis, aut alii tibi dixerunt de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Iudaeus sum? Natio tua et pontifices tradiderunt te mihi; quid fecisti? Respondit Iesus: Regnum meum non est ex hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique pugnarent, ne traderer Iudaeis; nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit ergo ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Iesus: Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum et in hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Omnis qui est ex veritate audit vocem meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et hoc dicto, iterum exiit ad Iudaeos et dicit eis: Ego nullam causam invenio in eo. Est autem consuetudo vobis ut unum vobis dimittam in Pascha; vultis ergo ut vobis dimittam regem Iudaeorum? Clamabant ergo iterum omnes dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

19

Tunc igitur accepit Pilatus Iesum et flagellavit. Et milites,

coronam ex spinis plexentes, imposuerunt capiti eius, et vestimentum purpureum circumdederunt ei Et dicebant: Ave, rex Iudaeorum, et dabant ei alapas. Exiit ergo iterum foras Pilatus et dicit eis: Ecce duco vobis eum foras, ut cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. Exivit ergo Iesus extra, ferens acanthinam coronam et purpureum vestimentum. Et dicit eis: Ecce homo. Quando ergo viderunt eum principes sacerdotum et ministri, clamaverunt dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos et crucifigite; ego enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Iudaei: Nos legem habemus, et secundum legem nostram debet mori, quia seipsum Dei Filium fecit. Quando igitur Pilatus hoc verbum audivit, magis timuit, Et ingressus est in praetorium iterum et dicit Iesu: Unde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? Non scis quia auctoritatem habeo crucifigere te et auctoritatem habeo dimittere te? Respondit Iesus: Non habebas ullam auctoritatem contra me, nisi esset tibi datum desuper; propter hoc qui tradit me tibi maius peccatum habet. Ex hoc quaerebat Pilatus dimittere eum, Iudaei autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris. Omnis qui regem se ipsum facit contradicit Caesari. Pilatus igitur audiens hoc verbum eduxit foras Iesum, et sedit super tribunal in loco dicto Lithostroton, Hebraice autem Gabbatha. Erat autem praeparatio Paschae, hora autem quasi sexta, et dicit Iudaeis: Ecce rex vester. Illi autem clamaverunt: Tolle, tolle, crucifige eum! Dicit illis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices: Non habemus regem nisi Caesarem. Tunc igitur tradidit eum illis ut crucifigeretur.

Receperunt autem Iesum et duxerunt, et portans crucem suam exivit in locum qui dicitur Cranii Locus, qui dicitur Hebraice Golgotha. ubi eum crucifixerunt, et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Iesum. Scripsit autem et titulum Pilatus et posuit super crucem; erat autem scriptum: Iesus Nazaraeus, rex Iudaeorum. Hunc igitur titulum multi legerunt Iudaeorum, quia prope erat civitatis locus ubi crucifixus est Iesus, et erat scriptum Hebraice, Graece, Latine. Dicebant ergo Pilato principes sacerdotum Iudaeorum: Noli scribere Rex Iudaeorum, sed quia ille dixit Rex sum Iudaeorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, scripsi.

Milites igitur, cum crucifixissent Iesum, acceperunt vestimenta eius et fecerunt quattuor partes, unicuique militi partem, et tunicam; erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eum, sed sortiamur de eo cuius erit, ut Scriptura impleretur quae dicit: Diviserunt vestimenta mea sibi, et super vestem meam miserunt sortem.

Illi quidem igitur milites haec fecerunt. Stabant autem apud crucem Iesu mater eius et soror matris eius, Maria Clopae et Maria Magdalene. Iesus igitur videns matrem et discipulum adstantem quem amabat, dicit matri eius: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ab illa hora accepit discipulus eam in sua propria. Post haec sciens Iesus quia iam omnia consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dicit: Sitio. Vas igitur iacebat aceto plenum; illi autem implentes

spongiam aceto et hyssopo circumponentes obtulerunt ori eius. Quando igitur accepit acetum, Iesus dixit: Consummatum est, et reclinans caput tradidit spiritum.

Iudaei igitur, ut non manerent super crucem corpora in sabbato, quoniam parasceve erat, erat enim magnus dies illius sabbati, rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. Venerunt igitur milites, et primi quidem crura fregerunt et alterius qui crucifixus erat cum eo, Ad Iesum autem cum venissent, ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, Sed unus ex militibus lancea eius latus pupugit, et statim exivit sanguis et aqua. Et qui vidit testificatus est, et verum eius est testimonium, et ille scit quia vera dicit, ut et vos credatis. Factum est enim hoc, ut scriptura impleretur: os non conteretur eius. Et iterum alia scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt.

Post haec autem rogavit Pilatum Ioseph qui ex Arimathaea erat, discipulus Iesu, occultatus autem propter timorem Iudaeorum, ut tolleret corpus Iesu, et permisit Pilatus. Venit igitur et tulit corpus Iesu. Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primum, ferens mixturam myrrhae et aloes quasi litras centum. Acceperunt igitur corpus Iesu et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudaeis sepelire. Erat autem in illo loco ubi crucifixus est hortus, et in illo horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat Ibi ergo propter Parasceven Iudaeorum, quia prope erat monumentum, posuerunt Iesum.

Die autem una sabbatorum Maria Magdalene venit mane, tenebris adhuc existentibus, ad monumentum, et videt lapidem sublatum ex monumento. Currit igitur et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum quem amabat Iesus, et dicit eis: Tulerunt Dominum ex sepulcro, et non scimus ubi posuerunt eum. Exivit ergo Petrus et alius discipulus, et veniebant in sepulcrum. Currebant autem duo simul, et alius discipulus praecucurrit celerius Petro et venit primus ad sepulcrum. Et inclinatus videt lintheamina iacentia, non tamen intravit. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, et intravit in sepulcrum et videt lintheamina iacentia. Et sudarium, quod erat super caput eius, non cum lintheis positum, sed separatim involutum in unum locum. Tunc igitur intravit etiam alter discipulus qui primus ad monumentum venerat, et vidit et credidit, Nondum enim sciebant Scripturam, quod oporteret eum ex mortuis resurgere. abierunt igitur iterum ad seipsos discipuli. Maria autem stabat ad sepulcrum flens foris. Cum igitur fleret, inclinavit se in sepulcrum et videt duos angelos in albis sedentes, unum ad caput et unum ad pedes, ubi iacebat corpus Iesu. Et dicunt ei illi: Mulier, quid fles? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, et non scio ubi posuerunt eum. Et his dictis conversa est retro, et videt Iesum stantem, et non sciebat quod Iesus esset. Dicit ei Iesus: Mulier, quid ploras? Quem quaeris? Illa, putans quod hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dic mihi ubi posuisti eum, et ego eum tollam. Dicit ei Iesus, Maria. Illa

conversa dicit ei, Rabboni, quod dicitur Magister. Dicit ei Iesus: Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum; vade autem ad fratres meos et dic eis: Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, et Deum meum et Deum vestrum. Venit Maria Magdalene nuntians discipulis se vidisse Dominum, et haec eum dixisse sibi.

Cum igitur vespera esset die illo primo sabbatorum, et fores clausae essent ubi erant discipuli congregati propter timorem Iudaeorum, venit Iesus et stetit in medio, et dicit eis, pax vobis. Et hoc dicens, ostendit eis manus et latus suum. Gavisi sunt ergo discipuli, videntes Dominum. Dixit ergo eis Iesus iterum, pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Et hoc dicens insufflavit et dicit eis: Accipite Spiritum Sanctum. Si quorundam dimittatis peccata, dimittuntur eis; si quorundam teneatis, tenta sunt.

Thomas autem unus ex duodecim, qui dicebatur Didymus, non erat cum eis quando venit Iesus. Dicebant igitur ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Si non videro in manibus eius formam clavorum, et mittam digitum meum in formam clavorum, et mittam manum meam in latus eius, non credam. Et post dies octo iterum erant intus discipuli eius et Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, et stetit in medio et dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomae: Affer digitum tuum huc et vide manus meas, et affer manum tuam et mitte in latus meum, et noli fieri incredulus, sed fidelis. Et respondit Thomas et dixit ei: Dominus meus et Deus meus. Dicit ei Iesus: Quia vidisti me,

credidisti; beati qui non videntes crediderunt.

Multa quidem igitur et alia signa fecit Iesus coram discipulis suis, quae non sunt scripta in libro hoc. Haec autem scripta sunt ut credatis quia Iesus est Christus, Filius Dei, et ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

21

Post haec manifestavit se ipsum iterum Iesus discipulis super mare Tiberiadis; manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, et Thomas qui dicebatur Didymus, et Nathanael qui erat a Cana Galilaeae, et filii Zebedaei, et alii ex discipulis eius duo. Dicit eis Simon Petrus: Vado piscare. Dicunt ei: Venimus et nos tecum. Exierunt et intraverunt in navem statim, et in illa nocte ceperunt nihil. Mane autem iam facto stetit Iesus in litus, non tamen sciebant discipuli quia Iesus est. Dicit ergo eis Iesus: Pueri, num aliquid cibi habetis? Responderunt ei: Non. Ille autem dixit illis: Mittite in dexteris partes navis rete, et invenietis. Miserunt ergo, et non amplius illud trahere valuerunt a multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille, quem amabat Iesus, Petro: Dominus est. Simon ergo Petrus, audiens quia Dominus est, vestimentum externum cinxit (erat enim nudus) et iecit se ipsum in mare. Alii autem discipuli navicula venerunt, non enim erant longe a terra, sed quasi ducentis cubitis, trahentes rete piscium. Cum igitur descenderunt in terram, vident prunas iacentes et piscem superpositum et panem. Dicit

eis Iesus: Afferte de piscibus quos cepistis nunc. Ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinquaginta tribus; et cum tot essent, non scissum est rete. Dicit illis Iesus: Venite, prandete. Nemo autem discipulorum audebat eum interrogare, Tu quis es?, scientes quia Dominus est. Venit igitur Iesus et accipit panem et dat eis, et piscem similiter. Hoc iam tertium manifestatus est Iesus discipulis suis, cum surrexisset ex mortuis.

Quando igitur ientaverant, dicit Simoni Petro Iesus, Simon Iona, amas me plus his? dicit ei, etiam, Domine, tu scis quia amo te. dicit ei, pasce agnos meos. Dicit ei iterum secundo, Simon Iona, amas me? Dicit ei, etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei, pasce oves meas. Dicit ei tertio, Simon Iona, amas me? Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio, amas me, et dixit ei: Domine, tu omnia scis, tu cognoscis quia amo te. Dicit ei Iesus: Pasce oves meas. Amen amen dico tibi: quando eras junior, cingebas te ipsum et ambulabas ubi volebas; quando autem senueris, extends manus tuas, et alius te cinget et feret ubi non vis. Hoc autem dixit significans quali morte glorificabit Deum. Et hoc dicens dicit ei: Sequere me. Conversus autem Petrus videt discipulum quem amabat Iesus sequentem, qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit: Domine, quis est qui tradit te? Hunc videns, Petrus dicit Iesu: Domine, hic autem quid? Dicit ei Iesus: Si eum volo manere donec venio, quid ad te? Tu sequere me. Exivit ergo verbum hoc in fratres, quod discipulus ille non moritur; et non dixit ei Iesus quod non moritur, sed: Si eum volo manere donec venio, quid ad te?

Hic est discipulus qui testificatur de his et scripsit haec, et scimus quia verum est testimonium eius. Est autem et alia multa quae fecit Iesus, quae si scribantur singula, neque ipsum puto mundum capere posse libros qui scribendi sint. Amen.

Epistula Ioannis

1

Quod erat ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod contemplati sumus et manus nostrae contrectaverunt de verbo vitae, Et vita manifestata est, et vidimus et testificamur et annuntiamus vobis vitam aeternam, quae erat apud Patrem et manifestata est nobis. Quod vidimus et audivimus annuntiamus vobis, ut et vos societatem habeatis nobiscum; et societas quidem nostra cum Patre et cum Filio eius Iesu Christo est. Et haec scribimus vobis, ut gaudium nostrum sit completum.

Et haec est nuntius quem audivimus ab eo et annuntiamus vobis, quod Deus lux est et tenebrae in eo non sunt ullae. Si dicamus quod communionem habemus cum eo et in tenebris ambulemus, mentimur et non facimus veritatem. Si autem in luce ambulamur, sicut ipse est in luce, communionem habemus inter nos, et sanguis Iesu Christi filii eius mundat nos ab omni peccato. Si dicamus quod peccatum non habemus, nosmet ipsos

decipimus et veritas non est in nobis. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est et iustus, ut remittat nobis peccata et purget nos ab omni iniquitate. Si dicamus quod non peccavimus, mendacem facimus eum, et verbum eius non est in nobis.

2

Filioli mei, haec scribo vobis ut non peccetis; et si quis peccaverit, advocatum habemus ad Patrem, Iesum Christum iustum, Et ipse propitiatio est pro peccatis nostris, non pro nostris autem solum, sed etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quod cognovimus eum, si mandata eius servemus. Qui dicit Cognovi eum et mandata eius non servat, mendax est, et in hoc veritas non est. Qui autem servaverit verbum eius, vere in hoc caritas Dei perfecta est. In hoc cognoscimus quod in eo sumus. Qui dicit se in eo manere debere, sicut ille ambulavit, ita et ipse ambulare debet.

Fratres, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum antiquum quod habuistis ab initio; mandatum antiquum est verbum quod audivistis ab initio. Iterum mandatum novum scribo vobis, quod est verum in eo et in vobis, quia tenebrae transeunt et lux vera iam lucet. Qui dicit se in luce esse, et fratrem suum odit, in tenebris est usque nunc. Qui amat fratrem suum in luce manet, et scandalum in eo non est. Qui autem fratrem suum odit in tenebris est et in tenebris ambulat, et nescit quo vadit, quia tenebrae oculos eius excaecaverunt.

Scribo vobis, filioli, quia remissa sunt vobis peccata propter nomen eius. Scribo vobis, patres, quia cognovistis eum ab initio. Scribo vobis, iuvenes, quia vicistis malignum. Scripsi vobis, infantes, quia cognovistis Patrem. Scripsi vobis, patres, quia cognovistis eum ab initio. Scripsi vobis, iuvenes, quia fortes estis et verbum Dei in vobis manet et vicistis malignum.

Nolite amare mundum neque ea quae in mundo sunt. Si quis amat mundum, non est amor Patris in eo, Quia omne quod in mundo est, desiderium carnis et desiderium oculorum et iactantia vitae, non est ex Patre, sed ex mundo est. Et mundus transit et concupiscentia eius; qui autem facit voluntatem Dei manet in aeternum.

Pueri, ultima hora est, et sicut audivistis quod Antichristus venit, et nunc antichristi multi facti sunt, unde cognoscimus quod ultima hora est. Ex nostris exierunt, sed non erant ex nostris; si enim erant ex nostris, mansissent utique nobiscum; sed ut manifestentur quod non sunt omnes ex nostris. Et vos unctionem habetis a Sancto, et scitis omnia. Non scripsi vobis quia non scitis veritatem, sed quia scitis eam, et quia omne mendacium ex veritate non est. Quis est mendax nisi qui negat Iesum esse Christum? Hic est antichristus, qui negat patrem et filium. Omnis qui negat Filium, neque Patrem habet. Vos igitur quod audivistis ab initio, in vobis maneat. Si in vobis manserit quod ab initio audivistis, et vos in Filio et in Patre manebitis. Et haec est promissio quam ipse nobis promisit, vitam aeternam. Haec scripsi vobis de his qui vos decipiunt. Et vos, unctio quam

accepistis ab eo, in vobis manet, et non necessitatem habetis ut quis doceat vos, sed sicut ipsa unctio docet vos de omnibus, et verum est et non est mendacium, et sicut docuit vos, manebitis in eo. Et nunc, filioli, manete in eo, ut quando manifestatus fuerit, habeamus fiduciam et non pudefacti simus ab eo in adventu eius. Si scitis quod iustus est, scitis quod omnis qui facit iustitiam ex eo genitus est.

3

Videte qualem caritatem dedit nobis Pater, ut filii Dei vocemur. Propter hoc mundus non cognoscit vos, quia non cognovit eum. Dilecti, nunc filii Dei sumus, et nondum manifestatum est quid erimus; scimus autem quod, si manifestatus fuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicut est. Et omnis habens spem hanc in eum purificat se ipsum, sicut ille purus est.

Omnis qui facit peccatum etiam iniquitatem facit, et peccatum est iniquitas. Et scitis quod ille manifestatus est ut peccata nostra tollat, et peccatum in eo non est. Omnis qui in eo manet non peccat; omnis qui peccat non vidit eum neque cognovit eum. Parvuli, nemo vos decipiat: qui iustitiam facit, iustus est, sicut ille iustus est. Qui facit peccatum ex diabolo est, quia ab initio diabolus peccat. In hoc manifestatus est Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli. Omnis qui natus est ex Deo peccatum non facit, quia semen eius in eo manet, et non potest peccare, quia ex Deo natus est. In hoc manifesti sunt filii Dei et filii diaboli: omnis qui

non facit iustitiam non est ex Deo, et qui non amat fratrem suum. quod haec est nuntius quem audivistis ab initio, ut amemus alii alios. non sicut Cain ex maligno erat et mactavit fratrem suum, et propter quid mactavit eum? quia opera eius maligna erant, illa vero fratris eius iusta. Nolite admirari, fratres mei, si odit vos mundus. Nos scimus quia transivimus ex morte in vitam, quia amamus fratres. Qui non amat fratrem, manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum homicida est, et scitis quod omnis homicida non habet vitam aeternam in se manentem. In hoc cognovimus amorem, quia ille pro nobis animam suam posuit, et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui autem habet vitam mundi et contemplatur fratrem suum necessitatem habentem et clausit viscera sua ab eo, quomodo amor Dei manet in eo? Filioli mei, non amemus verbo neque lingua, sed opere et veritate. Et in hoc cognoscimus quod ex veritate sumus, et coram eo persuadebimus corda nostra. Quod si condemnat nos cor nostrum, quia maior est Deus corde nostro et cognoscit omnia. Dilecti, si cor nostrum non condemnat nos, fiduciam habemus ad Deum, et quicquid petamus accipimus ab eo, quia mandata eius custodimus et ea quae placita sunt coram eo facimus. Et hoc est mandatum eius, ut credamus in nomine Filii eius Iesu Christi et diligamus invicem, sicut dedit mandatum. Et qui servat mandata eius in eo manet, et ipse in eo. Et in hoc cognoscimus quod manet in nobis, ex Spiritu quem nobis dedit.

Dilecti, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint, quia multi pseudoprophetae exierunt in mundum. In hoc cognoscitis spiritum Dei: omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse ex Deo est. Et omnis spiritus qui non confitetur Iesum Christum in carne venisse ex Deo non est, et hoc est illud Antichristi, quod audivistis quia venit, et nunc in mundo iam est. Vos ex Deo estis, filioli, et vicistis eos, quia maior est qui in vobis quam qui in mundo. Ipsi ex mundo sunt; propter hoc ex mundo loquuntur, et mundus eorum audit. Nos ex Deo sumus; qui cognoscit Deum, audit nos. Qui non est ex Deo, non audit nos. Ex hoc cognoscimus spiritum veritatis et spiritum erroris.

Dilecti, amemus alter alterum, quia amor ex Deo est, et omnis qui amat ex Deo natus est et cognoscit Deum. qui non amat non cognovit Deum, quia Deus amor est. In hoc manifestatus est amor Dei in nobis, quia Deus filium suum unigenitum misit in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est amor, non quia nos amavimus Deum, sed quia ipse amavit nos et misit filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Dilecti, si sic Deus amavit nos, et nos debemus alii alios amare. Deum nemo umquam vidit; si amamus alter alterum, Deus in nobis manet et amor eius perfectus est in nobis. In hoc cognoscimus quod in eo manemus et ipse in nobis, quia ex Spiritu suo dedit nobis. Et nos vidimus et testamur quod Pater misit Filium Salvatorem mundi. Qui confessus fuerit quod Iesus est Filius Dei, Deus in eo manet et ipse in Deo. Et nos cognovimus et credidimus amorem quem habet Deus in nobis. Deus amor est, et qui manet in amore, in

Deo manet et Deus in eo. In hoc perfecta est caritas cum nobis, ut fiduciam habeamus in die iudicii, quia sicut ille est, et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in caritate, sed perfecta caritas foras iacit timorem, quia timor poenam habet, qui autem timet non perfectus est in caritate. Nos amamus eum, quia ipse primus nos amavit. Si quis dicat quod Deum amat, et fratrem eius odit, mendax est; qui enim fratrem quem vidit non amat, Deum quem non vidit quomodo potest amare? Et hoc mandatum habemus ab eo, ut qui amat Deum amet et fratrem eius.

5

Omnis qui credit quod Iesus est Christus, ex Deo natus est, et omnis qui amat eum qui genuit, amat et eum qui natus est ex eo. In hoc cognoscimus quod amamus filios Dei, quando Deum amamus et mandata eius servamus. Haec enim est caritas Dei, ut mandata eius servemus, et mandata eius gravia non sunt. Quia omne quod genitum est ex Deo vincit mundum, et haec est victoria quae vicit mundum, fides nostra. Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quia Iesus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam et sanguinem, Iesus Christus; non in aqua solum, sed in aqua et sanguine. Et Spiritus est qui testimonium perhibet, quia Spiritus est veritas. Quod tres sunt qui testificantur in caelo, Pater, Verbum et Sanctus Spiritus, et hi tres unum sunt, et tres sunt qui testificantur in terra. Spiritus et aqua et sanguis, et tres in unum sunt. Si testimonium hominum

accipimus, testimonium Dei maius est, quia hoc est testimonium Dei quod testificatus est de Filio eius. Qui credit in Filium Dei habet testimonium in se; qui non credit Deo, mendacem fecit eum, quia non credidit in testimonium quod testificatus est Deus de Filio suo. Et hoc est testimonium, quod vitam aeternam dedit nobis Deus, et haec vita in Filio eius est. Qui habet Filium habet vitam; qui non habet Filium Dei vitam non habet.

Haec scripsi vobis qui creditis in nomen Filii Dei, ut sciatis quod vitam aeternam habeatis, et ut credatis in nomen Filii Dei. Et haec est fiducia quam habemus ad eum, quod si quid petamus secundum voluntatem eius, audit nos. Et si scimus quia audit nos quidquid petamus, scimus quia habemus petitiones quas petivimus ab eo. Si quis viderit fratrem suum peccantem peccatum non ad mortem, petet, et dabit ei vitam, iis qui peccant non ad mortem. Est peccatum ad mortem; non de illa dico ut roget. Omnis iniustitia peccatum est, et est peccatum non ad mortem. Scimus quod omnis qui natus est ex Deo non peccat, sed qui genitus est ex Deo servat se ipsum, et malignus non tangit eum. Scimus quod ex Deo sumus, et mundus totus in maligno iacet. Scimus autem quod Filius Dei venit et dedit nobis mentem ut cognoscamus verum, et sumus in vero, in Filio eius Iesu Christo. Hic est verus Deus et vita aeterna.

Filioli, custodite vos ipsos ab idolis, amen.